

ב"ה

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

אחדות בתורה

מבט לתוך שיטות בתורה
על פי שיטת
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

חלק ב
רש"י ותוספות, בבלי וירושלמי

ערך : שניאור שניאורסאהן
2or770@gmail.com • 058-4047770

תוכן

375	מסכת כריתות	8	פתח דבר
377	מסכת מעילה	9	מבוא
379	מסכת נדה		
	בבלי וירושלמי		רש"י ותוספות
		22	מסכת ברכות
392	מסכת ברכות	33	מסכת שבת
432	מסכת שבת	59	מסכת עירובין
470	מסכת עירובין	82	מסכת פסחים
487	מסכת פסחים	98	מסכת יומא
512	מסכת יומא	108	מסכת סוכה
529	מסכת סוכה	118	מסכת ביצה
537	מסכת ביצה	129	מסכת ראש השנה
543	מסכת ראש השנה	135	מסכת תענית
553	מסכת תענית	136	מסכת מגילה
564	מסכת מגילה	139	מסכת חגיגה
576	מסכת מועד קטן	144	מסכת מועד קטן
584	מסכת חגיגה	146	מסכת יבמות
593	מסכת יבמות	161	מסכת כתובות
627	מסכת כתובות	180	מסכת סוטה
667	מסכת נדרים	183	מסכת גיטין
691	מסכת נזיר	202	מסכת קידושין
707	מסכת סוטה	212	מסכת בבא קמא
730	מסכת גיטין	226	מסכת בבא מציעא
749	מסכת קידושין	239	מסכת בבא בתרא
762	מסכת בבא קמא	260	מסכת סנהדרין
782	מסכת בבא מציעא	273	מסכת מכות
795	מסכת בבא בתרא	277	מסכת שבועות
810	מסכת סנהדרין	284	מסכת עבודה זרה
834	מסכת מכות	304	מסכת זבחים
838	מסכת שבועות	327	מסכת מנחות
845	מסכת עבודה זרה	349	מסכת חולין
857	מסכת הוריות	361	מסכת בכורות
861	מסכת נדה	366	מסכת ערכין
865	השמטות	370	מסכת תמורה

ד"ר

בד"צ דק"ק שכונת קראון הייטס Beth Din of Crown Heights

390A Kingston Ave.

Brooklyn, New York 11213

Telephone (718) 604-8000

Fax (718) 773-0186

ב"ה, יום ד' לסדר ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בך כל משפחות האדמה וגוי', ז' כסלו, ה'תשע"ג

"את פני מבין חכמה, החכמה לפני מבין הוא, ועיני כסיל בקצה ארץ, לומר אין החכמה מצויה לפני, כי רחוקה היא ממני, איך אוכל לשנות סדר נזיקין שהוא לי פרקים, מסכת כלים לי פרקים, מסכת שבת כ"ד פרקים, אבל לחכם הוא דבר קל, היום שונה שני פרקים ומחר שנים, ואומר כך עשו אותן שהיו לפני מעולם" (פירש"י משלי יז, כד).

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, הן כל יקר ראתה עיינו, מגילה עפה כתובה פנים ואחור, כד איקלע לאתרין ועלה הפורץ לפנינו, הרה"ח חוב"ט, האברך כמדרשו, אב בחכמה וביראה ורך בשנים, ממשפחת אפרתים, סיני ועוקר הרים, מוכתר בקילוסין, הרב שניאור שליט"א שניאורסאהן, אב"י לתפארת בעי"ת (קידשה לשעתה ולעתיד לבוא) רמת אביב, איש חי רב פעלים מקבצאל, שריבה וקיבץ פעלים להפצת התורה והיהדות, מגו דזכי לנפשי זכי נמי לאחרני, להוציא יקר מזולל, צדקת ה' עשה, ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד.

ואתה ואייתי מתניתא ביד'י, נקיט חפצא ביד'י, מעשה ידיו להתפאר, מעשה אומן, ספר "אחדות בתורה" חלק שני, ולאסופים שנים שנים. וכמעשהו בראשון (לשיטתייהו דכל פלוגתות הרמב"ם והראב"ד) כן מעשהו בשני, אחד באחד יגשו, וטובים השנים מן האחד.

וזה משפטו ומעשהו, נסיב לה תלמודא, אחת לאחת למצוא חשבון, מקבץ עליו לנקבציו מכל הש"ס, אוקי כולא תלמודא, תורת ה' תמימה, גמר חיפוש מחיפוש, וקובץ על יד, **כל פלוגתות רש"י ותוספות בכל הש"ס כולו**, עד תומם.

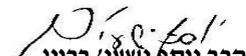
והוא באחד ומי ישיבנו, ונפשו אותה ויעש, דרושים לכל חפציהם, למיגמר והדר למיסבר, יעלה הרים ירד בקיאות, משום יגדיל תורה ויאדיר, להראות את יפי, שמשמעות דורשין איכא בינייהו, כי תורה אחת היא, ולשיטתייהו אזלי בכל אתר ואתר.

ובתוספת נופך, כשמו כן הוא, שני המאורות, וכן בקודש, שמסדר לה לכולא תלמודא בבלי וירושלמי, היום שונה שני פרקים וכו', ונהירין ל'י **שבילי הבבלי והירושלמי בכל הש"ס כולו**, ודורש על כל קוץ בפלוגתת בבלי וירושלמי חומר וצורה, גברא וחפצא, וכמעט שלא הניח מקום להתגדר בו, כי ד' ה' הטובה עליו, וכל מעשה תקפו וגדולתו הלא הם כתובים על ספר, דרשו נא מעל ספרו, אחת מהנה לא נעדרה.

ובאיזהו מקומן של שבחים, טעום טעמנו מעט דבש, בקצה המטה אשר בדינו, מיערת הדבש אשר לו, לפי מיסת הפנאי, ואמרינן מקצת ידיעה ככל ידיעה, דכל פיטטיא וכדביא דאורייתא טבין (ירושלמי סוף ברכות. וראה תוד"ה דגלא - ע"ז כב, ב), ואנן ליעודי גברא (ולא ליעודי תור"ה) קאתינן, ואתקינן סהדותא, ואשרו אתכם, אישו"ר גברא, כי תהיו אתם ארץ חפץ.

ולא נצרכה אלא לברכה, לפעלא טבא יישר חילי לאורייתא, ושיזכה לברך על המוגמר בשעטומי"צ, ולהוסיף כהנה וכהנה, כפלים לתושי'. ויגד לך תעלומות חכמה, כי יתן ה' חכמה מפיו, ותורה מאתו תצא, מנשיקות פיהו, סוד טעמי ומסתר צפונותי, שפה אחת ודברים אחדים, שפה ברורה, לעבדו שכס אחד, בגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו, ומלך אחד יהי לכולם, תיכף ומיד ממ"ש.

וע"ז באעה"ח,

הרב יוסף ישעי' ברוין
חבר הבד"צ

הרב אהרן יעקב טויב
חבר הבד"צ

ולאות חיבת הקודש שעיינתי בדבריו זעיר פה זעיר שם, אמרתי אבוא העיר"ה, דבכללות הענין דמחלוקת רש"י ותוס' בש"ס, מצינו בכ"מ שלא נתפרש להדיא בדבריהם. וילה"ע מדי השטמ"ק כתובות מו, ב סד"ה

ואימא ה"מ: כ"ז כתבתי לפי דרכנו שאין דרך התוס' לפרש כפירושו של רש"י, ואין מזכירין את שמו, לכך צי' לחלק בכי"ב בין מש"כ רש"י ז"ל למש"כ התוס' ז"ל. וצ"ע בד' הפנ"י כתובות יד, רע"ב: נראה ש[התוס'] הבינו כן ג"כ בפרש"י מדלא הביאו פירושו כדרכם בכל מקום ומקשי בפשיטות. וכ"כ בשבת לח, רע"א: שרשבי"א ז"ל בחידושו כתב בשם רש"י כפי התוס' וכן נראה לכא' מלי התוס' ממאי שלא הביאו פירש"י. ועד"ז בקו"א לשו"ע אדה"ז או"ח סרע"ו סק"ג: דמסתמא ל"פ התוס' על פירש"י אם לא שיזכירו מחלקותם עליו בפ"י. ומדשתקו לי מסתמא הודו לא. וכע"ז בקו"א לסתל"ג סק"י. וי"ל. [ולהעיר שלאחרונה י"ל כמה חלקים, תכריך ליקוט מחלוקות סתומות ברש"י ותוס', ונקי' בשם "מראה עוזר"].

ובהתאם לכה"נ"ל, וע"ד החידוד והפלפול (להעיר מברכות לג, ב וברש"י ד"ה ורבה. יממות עה, ב וברש"י ד"ה לשבּושי. זבחים יג, רע"א. וראה בתוס' ע"ז – ה"ל בגוף המכ. ובכללות הענין דדרך הלימוד דלשיטתייהו, ראה לקו"ש חט"ז ע' 572 (ועי"ש התנאים בזה. ולהעיר גם מסה"ש תשי"ב ע' 28) – ילה"ע בהשקפה ראשונה בכללות ספרו, דאזלינן בתר איפכא, דהנה ברש"י (ד"ה מ"ט – שבת קנ"ג, א) פ"י בטעם אמירה לנכרי שהיא משום שליחות (בשפ"א שם ר"ל דלאו דוקא. וכ"כ בחי' חת"ש שבת קנ, א. ובשו"ת חת"ש ח"ו סכ"ד. אבל ראה חי' הר"ן שבת שם. וכ"ה גם בהג"מ שבת פ"ו סק"ב. וראה בשו"ע אדה"ז רסי' רמג), אף שהפועל, הגברא, נח (ראה שו"ת בית מאיר אה"ע סוסי' ה. שו"ת חת"ש או"ח ספ"ד. ישוע"י או"ח סרס"ג סק"ו. ועוד), והיינו שבאיסורי שבת אזלינן בתר הנפעל (ראה לאור ההלכה ענין שבת. ובדפ"ח – ע' רנב. אבל במכתב שבר"ס בדבר מלך, נדפס בלקו"ש ח"א ע' 248, נראה שמחלק בין המלאכות. וראה גם צפ"ע עה"ת שמות לא, טו. ובהנשמך במפענח צפונות פ"ב ס"ד. ועד"ז במנ"ח מצוה רחצ).

ובדעת התוס' – הנה לשי' התוס' (ד"ה כגון – ב"מ ע"א, ב) לא קאי שליחות לגוי לחומרא למסקנא. וצ"ל דלאו ה"ט. [ובקו"א סרס"ג סק"ח: ואפשר דכ"ע [והיינו גם התוס'] מודו בזה לענין שבת. ונת' בשו"ע אדה"ז שש"ה סכ"ט, שהוא רק משום חומרא דשבת. וביתר ב"י, בהגה לשו"ע אדה"ז סרמ"ג ס"א: "ולהתוס' ורא"ש דחולקים ע"ז צ"ל דשאני הכא כמ"ש ריב"ש ס"י שה". וכוונתו בפשי' (וראה גם בשו"ת נחלת יהושע קאטקאווסקי או"ח ס"ט (נסמן במהדו"ח). וא"ש משה"ק בקובץ אהלי שם חו"ה ע' נג), שלענין שבת החמירו, לפי ש**נראה** כשלוחו (ראה בריב"ש שם. וסברא זו כתבה מד"ע בהגהות רעק"א לשו"ע סש"ז במג"א סק"כ"ט. וראה פמ"ג שם במש"ז סק"א. וכ"ה בכתי"י מהרי"ל לסרמ"ג ס"ד (נדפס בתפארת יהודא קלמן ע' 178, והועתק בדפ"ח). ולהעיר ממהדו"ב לסרמ"ג ד"ה ושאני שכיר יום)].

אמנם, ממש"כ התוס' (ד"ה פשט – שבת ב, א) בטעם שהוצאה מלאכה גרועה היא, מ' קצת דאזלינן בתר נפעל, חפצא. [ולהעיר מלי' האו"ז ספ"ב: מעיקרא חפץ והשתא חפץ. ובחי' ר"מ קז"ס שבת רפ"א (ע' 5 – ד"ה ובדבר ההוצאה): אין החפץ משתנה כלל ובהויתו עומד. (וראה שו"ת ארץ צבי סע"ה. תוצאות חיים ס"א. ואכ"מ)]. ובאתון דאורייתא כלל יו"ד ר"ל שהוא פלוגתת הבבלי וירושלמי (וראה בארוכה שיחת אחש"פ תשל"ו), שלדעת הירושלמי (שבת ס"פ האורג: תמן היא גופה עבירה ברם הכא איהו עבר עבירה) אזלינן בתר הפועל. וכ"מ קצת בירוש' גיטין מו, ב ובקה"ע שם. [ומענין לענין, באור שמח חומ"צ פ"ו ה"ז שלדעת הבבלי, איסור חדש הוא איסור חפצא, משא"כ לדעת הירוש'].

וכאן יש בניו"ט, להעיר ממש"כ התוס' (ד"ה השתא – גיטין ז, א) לחלק בין תקלה במידי דאכילה (איסורי חפצא) לשאר איסורים, משא"כ לשי' רש"י (משלי יב, כא) אין הקב"ה מביא תקלה **בכל** עבירה (ראה לקו"ש ח"ה ע' 187 הע' 23). ויש בזה מקום עיון, שברש"י (ד"ה איסור הנ"י – כריתות יד, א) מ' שכל אסורי מאכלות איסורי חפצא. ולאידך, בריטבי"א (ד"ה או דילמא – שבועות כב, ב) כתב בנוגע לנזיר, וגם בשי' רש"י, דהוה איסור גברא (וראה שו"ת ה"צ"צ אה"ע ח"ב סר"צ סק"ו – סג, א – בדעת רש"י נזיר ד, א. וראה לקו"ש חל"ח ע' 28 ובהערות), ולשיטתו – **כלל** איסורי תורה איסור גברא הם (ראה הריטב"א ד"ה חולין – נדרים יג, ב. ד"ה דאמרינן – קדושין נד, א. ד"ה מ"ט – שבועות כ, ב. וצ"ע בדעת הריטב"א ממש"כ במק"א – ראה בארוכה בהערת המהדיר לנדרים (שם). וגם בשילהי פ"ק הע' 357). הנסמך בשו"ת יבי"א ח"ז סט"ו סק"ג.

[אלא, שידוע בכללי רש"י, שרש"י מפרש בכ"מ לפי מקומו, ראה מהרש"א קדושין מד, א (לפירש"י ד"ה כלל). ועוד – נסמנו בבית אהרן מגיד ח"ח ע' רב].

גם יל"ע לכלכל דעת התוס' (ד"ה חומר – נזיר כה, א) דס"ל נמי שז"ר הוא איסור גברא. [והנה, בתוס' ודאי דל"ש להקשות ממקום למקום, דאיכא תוס' טובא, ומי שאמר זו ל"א זו – ראה בהנשמך בבית אהרן שם ע' רסה ואילך].

[ובגוף הענין, הנה גם בא"ג י"ל דנאסר החפצא ביחס לגברא, וע"ד התפסה בשבועה (שבועות כ, א – לאב"ל). ובלי הירו' ריש נדרים: מכיון שהזכיר עליו שבועה עשאו כנבילה. ולהעיר מתוהרי"ד להרידב"ז (לירו' נדרים פ"ב ה"ג) שהכוונה שאיסור החפצא נובע מא"ג. והארכנו בזה במק"א. ולא עת האסף פה].

ואדאיתנן להכי, הנה לפו"ר, בעיוני בחפזי, לא מצאתי בספרו פלוגתות רש"י ותוס' מעניני נדרים ונזיר. וכנראה מצד הקס"ד שאינו לרש"י. אבל להעיר משו"ע אדה"ז או"ח סתמ"ה סק"א. ובקל יל"ד. ומכאן – הספק בנוגע להיחס דפירש"י למס' תענית, מו"ק, פ' חלק בסנה' הוריות, כריתות, מעילה, תמיד, ועוד. וראה בכ"ז בהנשמך בסי' מנוחת שלום ח"ד סט"ז ואילך. בית אהרן מגיד שם ע' רכח ואילך. ואכ"מ. ופה אשים קנצי למלון, והמלאכה נעצרה כי הזמן קצר והמלאכה מרובה. ואומר שלום מאדה"ש.

Rabbi Y. Yaruslavski
Rabbi of Nachlat Har Chabad
Kryat Malachi

הרב יצחק יהודא ירוסלבסקי
רב וטריא נחלת הר חביד
קרית מלאכי אר"ק ת"י

גב' ר' יוס' הבהיר י"ב בפ"ו התשל"ג

כפ"ג הרה"ח הרה"ח ונ"ב ונ"ב
אל"פ ש"אור נ"י ש"אורס"ן.
א"ס ר"י י"ד

א"ס כ"י אין ז"ל"ג כ"י. ל"זן ז"ד"י ת"כ
ש"ח"מ ע"י י"ס"ה ונ"ב
א"ח"פ כ"ה"ל' א"ח"ו א"ח"ו ש"ח"ל א"ח"ל
כ"ח"ח א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו
א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו

ז"ל"ג א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו
א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו

י"ב א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו
א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו

ד"ר א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו
א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו א"ח"ו

קרית מלאכי נחלת הר חביד 177/8 מיקוד 83033 ת.ד. 515
טל': 08-6584611 • פקס: 08-6600182

Rabbi YEHUDA DERY
Chief Rabbi and Head of Rabbinical Courts
Beer-Sheva, ISRAEL.
כ"ב כסלו תשע"ג
06.12.2012

הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראש אבות בתי הדין
באר-שבע

אגרת ברכה

שמחתי לקבל את הספר החשוב 'אחדות התורה' פרי עטו של הרה"ג מעוז ומגדול חר"ב טובא משנתו קב ונקי זך השכל והרעיון כש"ת רבי שניאור שניאורסון שליט"א, והן כל יקר ראתה בו עיני, חיבור מלא וגדוש בבקיאות מופלאה בש"ס בבלי וירושלמי ומשנת רבותינו הראשונים כמלאכים, ובסברה נכונה בעומק העיון.

ועתה רחש לבו דבר טוב להוציא לאור עולם החלק שני אשר עמו בכתובים 'אחדות התורה' – חלק שני, אשר כמעשהו בראשון כך מעשהו בשני, קובץ על יד פלוגתות בבלי וירושלמי, רש"י ותוס' בכל הש"ס כולו וכו', מבארם ומיישבם בטוב טעם ודעת.

זאת ועוד שיראתו קודמת לחכמתו, וידי רב לו בזיכוי הרבים וקירוב אחינו בני' לאביהם שבשמים בשכונת רמת אביב, וכבר הפליגו בזה רבותינו בתלמוד במעלת מזכה הרבים, עד שדרשו עליו את הכתוב 'כי תוציא יקר מזולל כפי תהיה' ולמדו מכאן שאפילו הקב"ה גוזר גזירה מבטלה בשבילו.

והנני בזה לחזקו להוסיף עוד כהנה וכהנה חיבורים נאים ומועילים להגדיל תורה ולהאדירה, ליישב ולצמצם בה מחלוקות ככל האפשר, וכדרך שאמר רבי יונתן בן עוזיאל בגמ' (מגילה א) 'לא לכבודי עשיתי... אלא שלא ירבו מחלוקות בישראל'. והן הן הדברים שיצאו מפי הקב"ה בכבודו ובעצמו (שלהי מסכת דרך ארץ) 'כיון שהיו ישראל שונאים את המחלוקת ואוהבים את השלום ועשו חניה אחת הגיעה שעתן שאתן להן את תורת'. הרי לפנינו מפורש מפי מלכו של עולם, שבלעדי האחדות לא היה היכי תמצוי למתן תורה.

ויהי רצון שיפוצו מעיינותיו חוצה לזיכוי הרבים, בבריאות איתנה ונהורא מעליא ושובע שמחות, אמן.

הכתיב לכבוד התורה ולומדיה

213 13/12

יהודה דרעי

הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

פתח דבר

ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, שכל אחד השייך לחדש חידושי תורה עליו לפרסמם בדפוס על מנת להגדיל תורה ולהאדירה, הנני בזה להגיש לפני ציבור תלמידי הישיבות ובני התורה את הספר אחדות בתורה חלק ב', הנחלק לב' חלקים (חלק א' - נקבצו בו מחלוקות רש"י ותוספות בכל הש"ס (כ-3000). חלק ב' - נקבצו בו מחלוקות בבלי וירושלמי בכל הש"ס (כ-7000)), בהצעת הסבר כללי שאזלי לשיטתייהו באופן הסתכלותם על כל סוגיא.

בפתח הספר הצגנו מבוא ובו ביארנו את דרכנו במעשה הספר הזה. ויה"ר שע"י התעסקותנו במילוי הוראתו הקדושה נזכה לגילוי "תורה חדשה מאתי תצא" תיכף ומיד ממש. וכבר אמרו רז"ל תורה שאדם למד בעוה"ז הבל היא לפני תורתו של משיח.

בעריכת חלק ב' נעזרתי בספר "אמרי במערבא", שבו מקובצות מחלוקות בבלי וירושלמי. תודות לרב מ"מ שי' פרידמן על העזרה בעריכה.

שניאור שניאורסאהן
ר"מ בישיבת תו"ת באר שבע

ימות המשיח, י"ט כסלו ה'תשע"ג

מבוא

מזה כמה דורות שתופסי התורה, הוגי' ולומדי' מייגעים עצמם בעת לימודם (או מדויק יותר, לאחר ש'עברו' על סוגיא מסוימת) בשאלה "במה נחלקו?".

ואין זה רק ה"במאי קמיפלגי" שבגמרא, שבעיקר בא לברר את הנפק"מ היוצאת להלכה מדברי החולקים, שלצורך זה יש כמובן לחפש את ה'סברא' המיוחדת אותה הבין כל אחד מהם, אלא פירוש השאלה בענייננו הוא: אחר שהבינונו במה נחלקו, שוב שואלים אנו: הא גופא טעמא בעי מדוע מצדד כל אחד בהבנת העניין כפי שיטתו דוקא. ומטרת השאלה - כפי ניסוחה בדורות האחרונים - למצוא רעיון כללי, המופשט מפרטי הנדון הספציפי, שמהווה את סלע המחלוקת בין הדעות השונות.

ומשהגענו לזה, ואחר שעלה בידינו לתלות את סברות המחלוקת בדין מסוים - כשתי גישות כלליות בנוגע לנושא מופשט, הרי נסללה הדרך לבחון מחלוקות נוספות ע"פ אותה נקודת מבט, ולמצוא איך התפלגות הסברות בשאלה הכללית מבארת ומבהירה פרטים נוספים שמצאנו בהם, וכל זה בסוד ה'אורך' - ירידה מסברא 'עליונה' ומופשטת לפרטים ופרטי פרטים הנובעים מאותה נקודה. וכן הוא גם בסוד ה'רוחב' - את הרעיון הכללי ניתן להשליך גם כלפי מחלוקות אחרות לגמרי בנושאים אחרים, ואף ב'סדרים' אחרים מהש"ס. ואף אם לשם כך יש להפשיט יותר את הרעיון הכללי ולקלף ממנו כל 'זיקה' הכובלת אותו למחלוקת ה'אם', הרי "נעלה בסולמות לרקיע" ע"מ לחשוף את עצם הסברא בטהרתה, או אז יבהיק אורה למרחוק, והיא - בשל גדלותה - תוכל להשתקף ו'להשתכן' גם בתוככי הדעות, הסברות והפרטים של הסוגיא האחרת, כפי המשל השגור על לשונו של כ"ק אד"ש מה"מ - השמש הגדולה המשתקפת בשיא תפארתה על פני הים הגדול, היא עצמה משתקפת גם בדלי מים וגם בטיפה מן הים.

ומכאן סלולה הדרך ל"שיטת הלשיטתייהו" - הסברת ה'דרך' העיקרית של אותם בעלי פלוגתא בכמה וכמה מחלוקות בנושאים שונים לגמרי שיש להסבירם ע"פ דבקות כל אחד מהחולקים בעיקרון הכללי וטעמו בבחירת נקודת המבט

ו'ההסתכלות' על כל עניין - מתאים לשיטתו. ראה בהקדמה לתניא על שורשי נשמות ב"ה וב"ש בחסד ובגבורה, שזהו הטעם לנטיית דעותיהם בכ"מ, וידועה חביבות כ"ק אד"ש מה"מ לדרך זו, ואיך שכל הספרים - לקוטי שיחות של נשיא דורנו - מלאים בדבר זה.

והנה, כלל פשוט הוא, שתירוץ אחד המבאר מספר רב של קושיות, קונה הוא בזה את אמיתותו ונכונותו, עד"מ מעדות אחת הנשמעת מפי מספר רב של עדים, ומה טוב - באם אין העדים קרובים זה לזה או נוגעים בדבר, אלא באים ממחוזות רחוקים, שאזי יש להניח שעדותם אמינה. כך הוא גם בענייננו, כאשר 'יסוד' אחד ו'חקירה' אחת מבארים שורת נושאים השנויים במחלוקת בין אותם בעלי פלוגתא, הרי ככל שתתארך ה'שורה' וככל שיהיו נושאי' רחוקים אלו מאלו, הרי בזה מזדקרת ובולטת ה'נקודה' הרעיונית המופשטת שהיא ה'מדריכה' את בעלי הפלוגתא לגשת לכל אחד מהנושאים והסוגיות לפי אותה נקודת מבט שמשמשת כסלע המחלוקת, וכיסוד להבדלי הגישה בין החולקים לאורך כל הדרך.

על דרך משל: רש"י והתוס' חולקים בכל הש"ס כמה אלפים מחלוקות, הן בפשט הגמ' בפירוש של מאורעות ומונחים, קושיות ותירוצים, והן בהכרעות הלכתיות וכו'. הרי ברור שבאם נמצא איזו 'נקודה' בה ניתן יהי' לתלות את שורש מחלוקתם, ולבאר עפ"ז הטעם שבחר כל אחד מהם לבאר הדברים ע"פ דרכו, הרי דבר גדול הוא זה. ואף שברור שבכל מקום ומקום ישנן הסברות הנוגעות לאותו מקום [ויש גם שקו"ט האם ניתן להקשות מתוס' במסכת אחת על תוס' במס' אחרינא. ואכ"מ], והרי אמרו דון מינה ואוקי באתרי, ללמדך שגם כאשר 'שואלים' סברא ממקום אחר לצורך פתרון שאלה מסוימת - עדיין כר נרחב ל'סברות מקומיות' ואין זה רק 'העתקה' מן ה'מלמד' אל ה'למד'. כלל הדבר: הפוך בה והפוך בה דכולא בה, והתורה נדרשת בכלל ופרט ואין הכלל בא לסלק את הפרט, כמובן.

ואם תאמר: מאי נפקא לך בזה? הרי לכל לראש נצטוינו לחדש שכל חדש בתורה כ"א לפי שורש נשמתו, ומחויבים אנו בזה וקוב"ה קא חדי בפלפולא דאורייתא. ומלבד זאת אמרו חז"ל "אין התורה נקנית אלא בסימנין", הרי שיטה זו בודאי מסייעת היא לקניין התורה וזכרונה, אף את"ל ש'סימן בינוני' הוא ואינו 'סימן מובהק', שהרי על היסודות שהנחנו יכול בעל דין לבוא ולחלוק, וכן על הפירוש שנתנו על המחלוקות בכל סוגיא וסוגיא - מ"מ הרי בהצטרפות כמה סימנים בינונים נחשב ל'סימן מובהק' (ראה בזה שו"ת אדה"ז סימן כח), והרי עבודה גדולה זו שלפנינו מבארת כמה אלפי מחלוקות על בסיס אחד, וא"כ בודאי ובודאי שיתרום הדבר לזכרון, וכידוע שמוח הזכרון הוא בחכמה, ומוח החכמה הוא נקודת השכל וברק המבריק, בחינת 'כלל' שלמעלה מפרטים. ואף יוכל להועיל בעיון ובכחינת הפרטים שבכל סוגיא וסוגיא, כאשר יתבונן הלומד ויבחון פרטי הדברים לאור ה'כלל', בבחי' 'הבן בחכמה' ו'חכם בבינה'.

ועוד זאת, ויתרה על כל הנ"ל, יש לומר ע"פ שיחת 'דבר מלכות' בש"פ לך לך תשנ"ב שאמתית היציאה מ'ארצך וממולדתך ומבית אביך' הוא בזה שיוצא האדם ממהלך שכלו הרגיל, ומתעלה לא רק לעניני שכל נעלים וחדשים, אלא ל'מהלך' שכלי ו'כללי השכל' חדשים ואי מוגבלים בטבעו אשר הורגל. וזוהי הכנה יפה וטובה לכניסה לארץ הטובה בגאולה האמיתית והשלימה, שאז נירש 'עשר עממין', כולל קיני קניזי וקדמוני - שענינם הרוחני הוא ג' המוחין (נוסף לארץ שבעת עממין כנגד ז' מידות) עצם המוחין שלמעלה ממדות. וההכנה לזה היא בלימוד התורה עם עצם המוחין שלנו, שלמעלה מ(נטיית) מדותינו. עיי"ש בשיחה דברים מופלאים בזה. ולכאור' העבודה שבספר זה מבטאת השתדלות בכיוון זה, שהרי לרוב אין רגיל כ"כ סגנון זה ובפרט בהיקף הזה.

ואף את"ל שהיתרון המוצג כאן הוא כמותי בלבד - כל מחלוקת רש"י ותוס' שבש"ס [הגלויות, וגם זה כמובן לעיני המחבר בלבד, להוציא המחלוקת שמכללא איתמר ולא בפירוש איתמר, שרבו כמו רבו כנודע], הרי מכריע היתרון הנכבד שבכמות. כלל אמרו, שריבוי בכמות בעיני קדושה קשור ו'מכריח' גם ריבוי באיכות, ובפרט בנידון דידן, שכל ה'יסוד' המוצע בזה נבחן ומתאשר ע"י כמות רבה יותר של מקרים - הרי בזה מתאמת יותר היסוד הכללי, עוד ייאמר שכלל הנתמך ע"י ריבוי פרטים המאשרים אותו הרי אי"ז רק בבחינת גילוי מילתא ו'בירור' בלבד לאמתותו מעיקרא של הכלל, אלא שריבוי הגוונים של הכלל הנפרש ומתבטא בכל מאות הסוגיות ואלפי הנושאים פועלים כמחזיר אור - לשון אחר: אור חוזר - מן ה'פרט' אל ה'כלל', והרי זה מעשיר את ה'כלל' ומביאו לכלל ברכה של פרי' ורבי', באופן יוצא מן הכלל, שהרי אין בכלל אלא מה שבפרט, וא"כ הכלל מלא הוא בפרטים ופרטי הפרטים, שהוא 'כלל' להם, ובוה נגלה ארכו, רחבו ועמקו של הכלל בכל אלפי השתרגויותיו, פארותיו, פירותיו ופירי פירותיו, וא"כ גם מעלת האיכות כאן.

ואף אם תאמר, שבגוף העבודה המוגשת בזה לא נחית בכל מחלוקת ומחלוקת לשרטט אלא את הקו הכללי ולא את התוספת המיוחדת מכל מחלוקת פרטית, כמו שמצינו בלקו"ש שכאשר מבאר "לשיטתי" בין ב"ש לב"ה או תנאים אחרים, הרי לאחר שמבאר נקודה כללית במה נחלקו חוזר לבאר הצריכותא בכל מחלוקת ומחלוקת בפרט, אך מ"מ היתרון הכמותי העצום מכריע גם את ה'איכות הכלליית', שהרי אמרו לא עליך המלאכה לגמור, ואדרבה, יבוא הלומד ומעיין וישלים חלקו אשר חננו ה' וישוטטו רבים ויבקשו דעת ה' ומינאי ומיני' יתקלס עילאה.

והנה כיון שכל עיקר ספר זה סובב הולך על הנקודה של גברא וחפצא לבאר שבשתי גישות אלו נחלקו רש"י והתוס', יש לנו להציג ענין זה בקצרה ולבארו בכמה דוגמאות. דהנה מהענינים הידועים ביותר בשיטה ודרך זו של תליית

מחלוקות בנקודה כללית, היא החלוקה בין ה'גברא' וה'חפצא', לאמור: יש ודין מסוים חל על הגברא - כחובת 'הנהגה' המוטלת עליו, ויש וחלות הדין על המציאות עצמה, חלות של קנין.

ולדוגמא: מובא באנציקלופדי' תלמודית בערך "גברא או חפצא" ההבדל בין נדרים ושבועות - שנדר שאדם נודר זה בעיקר על החפצא, ושבועה זה בעיקר על האדם, ונפק"מ רבות, לדוגמא: אם אדם נודר הנאה מהתפילין אז אסור לו להניח תפילין עד שיפר את נדרו, כיון שהחפץ נאסר שיהי' מונח עליו. וכן לגבי אכילת מצה, אם עושה נדר "קונם אכילת מצה עלי", אבל אם נשבע שלא יאכל מצה או שלא יניח תפילין, שזה הולך על האדם, ודאי שאין השבועה חלה, כיון שהאדם כבר מושבע מהר סיני לקיים את המצוות.

דוגמאות נוספות: מצוות דרבנן - יש המסבירים שאיסור דרבנן לא חל על החפצא, לאמור שדבר שהי' מותן נעשה לאיסור ע"י גזרת חכמים, אלא רק על האדם מוטל לנהוג איסור שימוש או אכילה בדבר הנאסר (אך בתניא פ"ח משמע שאין חילוק אין איסורי רבנן ואיסורי תורה). וכן, חיוב תוספת שבת - יש לדון האם ע"י קבלת התוספת נאסר 'האדם' במלאכות או גם שחלק יום זה 'הפך' להיות מקודש בקדושת השבת (ר' לקו"ש חט"ז פ' יתרו).

וכן מצוות שמיטת הקרקע - הפקר השדות כשביעית - האם זהו חיוב על האדם שעליו להפקיר שדהו, או שזוהי 'אפקעתא דמלכא' והמצוה פועלת על החפצא של הדשה שתהי' מופקרת.

והנה מצאנו יסוד ושורש לתלות את מחלוקות רש"י ותוספות בשאלה זו של "אזלינן בתר גברא" או "בתר חפצא" בתורתו של אד"ש מה"מ אף שמופיע בשמות שונים (עצם ותואר ולא חפצא וגברא כדלהלן).

לגבי השאלה מהו יסוד ביטול חמץ (לקוטי שיחות בא חלק יא, לקוטי שיחות חלק טז שיחה ליו"ד שבט בהערה 41) -

לרש"י - זה מצד הגברא, שמבטל ומשבית בלבו, שקשור לתואר הדבר.

לתוספות - זה מצד החפצא, שמפקיר את הדבר, שזה קשור לעצם הדבר.

וכן דוגמא נוספת לגבי ברכת בשמים שמברכים במוצ"ש מכיון שדואבת הנפש ליציאת הנשמה היתירה (חלק לא לקוטי שיחות עמוד 191) ויש להבין מדוע לא מברכים ברכת בשמים במוצאי שבת שחל להיות יום טוב?

לרש"י (ורשב"ם) – כי גם ביו"ט יש נשמה יתירה, ולשיטתם מנוחת שבת ומנוחת יו"ט זה גדר אחד של מנוחה והשינוי הוא רק בכמות, שבשבת זו מנוחה לגמרי, אבל גם ביו"ט יש במנוחה גדר של נשמה יתירה, כי הנשמה היתירה קשורה לעונג ולשמחה ולאכילה ושתי' וזה שייך גם ביום טוב. לשיטתו שמצד הגברא עדיין יש נשמה יתירה.

משא"כ לדעת תוספות – אין ביו"ט נשמה יתירה, לשיטתם שהמנוחה ביו"ט אינה דומה לאיכות של המנוחה של יום השבת ואינה פועלת שינוי בגברא להיקרא בשם נשמה יתירה, שרק בשבת (שקשורה יותר לחפצא) אז המנוחה היא שלימה, מנוחת מרגוע מכל מלאכה שבשבת, וזה שלא מברכים על בשמים, שבאמת היו צריכים, אלא שתענוג יו"ט ושמחתו הם במקום הבשמים.

להלן דוגמאות נוספות בדרך אפשר:

קיד, ע"ב

תוד"ה "ולא ישקה מהן לבהמה" – מדוע אסור להשקות מים מגולים לבהמה?
לרש"י – מחשש שמא ישחטנה ויאכל אדם ויסתכן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מותר בכל בהמה טמאה כיון שאין חשש סכנה לאדם.

לתוס' – מכיוון שיש פה איסור כל תשחית, היינו מצד החפצא שאסור סתם להשחית ולכן אסור בכל בהמה גם בטמאה, ורק בחתול מותר כיון שאינו ניזוק מארס הנחש.

ב"ה, ע"א

מסופר על רוניא שקנה קרקע על המצר של רבינא ורבינא הקיף את אותה שדה מ-3 רוחות ורוניא הקיפה רק מרוח אחת וחשב רבינא שיש לו זכות קדימה בדין של בר מצרא משום שהוא מקיף מ-3 צדדים את השדה ורוניא רק מרוח אחת, ואז אמר לו רב ספרא לרבינא שגם לרוניא יש זכות מצד דין בר מצרא משום שד' לצלא וארבע לצלא: תוד"ה "ארבעה לצלא" – מה הפירוש?

לרש"י – שלשה פירושים ששיכים לגברא שמרחמים על רוניא: (1) הכוונה 4 לצלא שרצען עני צריך 4 כיכרות לחם וגם עשיר צריך 4 כיכרות לפרנסתו ותרחם עליו שהוא עני. (2) הכוונה 4 לצלא על העור שצריך לשלם על העור 4 ולמעבד העור גם צריך לשלם 4 וע"כ תרחם עליו. (3) הכוונה שקנה שדה בסמוך לשדהו ואותן הוצאות מוציא על שתי השדות וירויה פי שנים. כ"ז לרש"י לשיטתו שקשור לגברא וע"כ רוצה לרחם עליו.

לתוס' – 2 פירושים שקשורים לחפצא, לשיטתו שאין מרחמים בדין ולכן מפרש:

1) שיש זכות לרוניא ע"פ דין מכיון שהוא מצרן מרוח אחת כמו רבינא שהוא בר מצרא בשלש רוחות. 2) שהי' רוניא אריס וגם בשביל זה יש לו זכות כמו בעל השדה, ע"ד שמשלמים למעבד את העור כמו שמשלמים לבעל העור 4 לצלא (לבעל העור) ו-4 לצלא (היינו למעבד את העור שהוא כמו אריס).

ב"ב עד, ע"א

שני שטרות שיצאו לפנינו על שדה אחת של ראובן שכתב שטר מתנה על שדה זו לשמעון ושטר מתנה לראובן, שניהם יוצאים ביום אחד, רב אומר יחלוקו ולשמאל "שודא דדיינא": תוד"ה "שודא דדייני" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שזה לפי ראות עיניו של הדיין שנראה לו בסברא שכך הדין. לשיטתו מצד הגברא שתלוי בסברתו למי שייך חפץ זה שודאי שייך למישהו.

לתוס' - הכוונה שיכול לעשות מה שרוצה ללא טעם וסברא מצד שהפקר ב"ד הפקר. היינו שזה כמו שיש להם בעלות על החפצא לגמרי.

בבא מציעא ב, ע"ב

לגבי ממון המוטל בספק שאומר סומכוס שחולקים ואז אומרת הגמ' שאפ"ל שסומכוס סובר את דינו רק אם יש דררא דממונא, אבל אם אין דררא דממונא לא חולקים: מה הכוונה "דררא דממונא"?

לרש"י - הכוונה שיש הפסד ממון שזה קשור בעיקר לאדם.

לתוספות - הכוונה שיש ספק במקרה מצ"ע ולא טענותיהם כלל. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שהמקרה עצמו גורם את הספק ללא השתתפות טעות האדם.

והנה בחלק ב' של ספרנו, המוקדש לביאור מחלוקות בין בבלי וירושלמי, בו הנחנו ליסוד שהבדל הגישות ביניהם נעוץ בשאלת הסתכלות על כל דבר, האם אזלינן בתר גברא או בתר חפצא, וגם לזה יש למצוא יסוד בתורתו של אד"ש מה"מ, אף כי נוקט שם בסגנון אחר, שהחילוק בין בבלי וירושלמי הוא כחילוק בין האור לכלי, ונסינו לבאר זאת במושגים גברא וחפצא.

דהנה בלקוטי שיחות ח"ז בשיחה לחג הפורים מובא הביאור והמקור לקביעת ימי הפורים והמגילה -

לכבלי - שלחה להם אסתר לחכמים כתבוני לדורות. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר בעיקר על כתיבת המגילה וקשור לאסתר דוקא, שמרמז על ספי' המל' שענינה מלמטלמ"ע, הדגשת ענין הכלי. כהמשך המגילה שאסתר התעסקה בעיקר בהצלה שקשורה בגשמיות כפשוטו בדרך הטבע, לכן זה מודגש שהנס כתוב בדיו גשמי על קלף גשמי.

לירושלמי - מרדכי ואסתר שלחו לרבותינו מקבלים אתם עליכם שני הימים האלו בכל שנה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדברים על קבלת ימים אלו לימי ששון ושמחה ולכן גם מרדכי משתתף, שענינו שיותר קשור לאור, וכהמשך המגילה שמרדכי התעסק בעיקר בהתעוררות הרוחנית של עם ישראל, שלכן ההדגשה היא שפורים יהי' חג רוחני שאסור במלאכה והזכרון במחשבה על הנס.

בפרשת כי תשא תשנ"ב סעיף ד': מובא שהקב"ה קבע שכל הענינים נחלקים בכללות לשלושה, ראש תוך (אמצע) וסוף. ראש זה הכוונה והתכלית של כל דבר, שזה קשור לגברא ובסוף מגיעה השלימות והסך הכל של כל הענין שנשלמת התכלית בחפצא עצמו וע"ד סוף מעשה (חפצא) במחשבה תחילה (גברא). וכתוב במ"א שאפשר לקשר את כל המחלוקות לפועל, פעולה ונפעל.

ובלקו"ש חט"ז עמ' 135 פ' בא י' שבט הערה 41 הרבי מלך המשיח שליט"א מסביר את מחלוקת רש"י ותוס' בדין ביטול חמץ: לרש"י זה מצד הגברא שענינו השבתה בלב שיחשוב אותו כעפר וקשור לתואר, ולתוס' זה מצד הפקר שקשור לעצם הדבר. וע"ד המחלוקת בין ר' יהודה שאומר שצריך לשרוף את החמץ שקשור לעצם ולחפצא של הדבר ולר' שמעון מספיק לפורר וזורה לרוח שמבטל רק את תואר הדבר שיפסל בשביל הגברא שאין ראוי לאכילה.

ואפשר לקשר זה גם מחלוקת רב ושמואל שרב קשור יותר לגברא לכן הלכה כמוהו באיסורים שקשור יותר לגברא וכשמואל בממונות שקשור יותר לחפצא ועניני העולם ועד"ז ב"ש שקשורים יותר לגברא לכן מסתכלים על דבר איך זה בכח ובתכנית של האדם. וגם מסתכלים בצורה כללית [ע"ד השגחה כללית שנוגע רק התוצאה לגבי האדם] וב"ה שקשורים יותר לחפצא לכן מסתכלים על כל דבר איך זה בפועל וגם מתבוננים בפרטים שזה מצד החפצא [וע"ד אשה שמתבוננת וקשורה יותר לפרטים משא"כ גבר שמסתכל יותר בצורה כללית].

[וקשה שהרי ר"א שהוא מתלמידי ב"ש (שמותי הוא) סובר שהולכים בהסתכלות מצד החפצא לקו"ש חל"ח פ' קרח עמ' 60 ור' יהושע (שהי' תלמיד ב"ה) סובר

שהולכים מצד הגברא ואפ"ל שזה קשור למחלוקת רש"י ותוס' מה הפירוש "שמותי הוא".

וכן אפשר לקשר זה למחלוקת ר"מ ור"י שר"מ מסתכל לפי ההוה שזה קשור לחפצא ור' יהודה שמתכל על העתיד זה קשור לגברא והרי לעתיד הלכה כב"ש שקשורים לגברא. ועצ"ע. וכן אפשר לקשר זה למחלוקת האם מסתכלים על כל דבר בצורה של ציבור או יחיד שמצד הגברא ודאי הציבור עיקר כר' יאשיה ומצד החפצא ודאי היחיד קובע. ועצ"ע. וכן אפשר לקשר זה האם מסתכלים מצד גדרי הנותן שזה קשור לגברא שעליו יש את החובה כר"ע או מצד גדרי המקבל שזה קשור לחפצא שהענין נפעל מצ"ע כר' ישמעאל. וכן אפשר לקשר זה למחלוקת ר' יוחנן וריש לקיש, שר' יוחנן שקשור לעבודת הצדיקים הולך לפי הכמות שקשור לחפצא וריש לקיש שקשור לבעלי תשובה הולך לפי האיכות שקשור יותר לגברא. ועצ"ע.

ויש להוסיף משיחת פ' וירא תשמ"ט שהרבי מלך המשיח שליט"א מסביר לגבי סימני מציאה האם הם רק מבררים לגבי האדם או שהם ממש גורמים בחפצא ואפשר לקשר את זה עם מחלוקת ר"י ור"ל לגבי "את שדרכו לימנות שנינו" – היינו שכדי שלא יתבטל צריך שבפועל יספרו אותו שהספירה עצמה פועלת את חשיבות הדבר או "כל שדרכו לימנות שנינו" – היינו שבד"כ אנשים רגילים לספרו שהספירה זה רק לגלות שזה דבר חשוב לאדם וא"צ שבפועל ממש יספרו את זה ג"כ.

ועיין בלקו"ש ויצא חט"ו שהרבי מלך המשיח שליט"א מסביר את המחלוקת של הרמב"ן ורש"י האם מה שאמר יעקב בדרכו לחרן "והי' ה' לי לאלקים". [שרומו על עליית האדם בירידת נשמתו למטה] זה נחשב לחלק מהתנאי שאמר קודם "אם יהי' אלקים עמדי ושמרני . . ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש ושבתי בשלום אל בית אבי" או לחלק מהנדר בהמשך ל"והאבן הזאת" [שרומו על הכוונה האלקית בדירה בתחתונים בחפצא מצ"ע], שהרמב"ן שקשור לגילויים לכן מדבר על עלית האדם שזה חלק מהכוונה האלקית וזה חלק מהנדר, אבל לרש"י שקשור יותר לפשטות שמצד העצמות מדבר על הכוונה והתכלית שזה דירה בתחתונים מצד החפצא, ואין עלית האדם חלק מכוונה זו.

ולאחרי שנבין לפי"ז שהגברא קשור לגילויים והחפצא קשור לעצמות אז נוכל לקשר זה עם המבואר במאמר "ואתה תצוה" מלוקט ו' שמצד עצם הנשמה המושרשת בעצמות אפשר לחבר את הגילויים עם העצמות מה שבכל המקומות מבואר שכל עצם בלתי מתגלה כיון שזה עצם שקשור עדיין עם הגילויים שלכן צריך לשלול ממנו את הגילויים אבל מצד עצם הנשמה שמושרשת בעצמות א"א לשלול ממנה שום דבר ויכולה לבוא גם בגילויים, ז"א לפי"ז שבימינו שאפשר מצד עצם הנשמה לחבר את הגילויים עם העצמות ויכולים לחבר את

כל המחלוקת ששרשם מצד העצם והגילויים ולכן בשלימות הגאולה בתקופה השני' תהי' הלכה כב"ש וב"ה יחד מצד מנע הנמנעות וכטעימה מעין זה היום ע"י גילוי עצם הנשמה אפשר לחבר את כל המחלוקות כנ"ל. ועיין שיחת פ' מקץ תשמ"ז תוספת הסבר בעומק ענין זה.

וכן יש להוסיף ענין נוסף גם עיקרי, אף כי אינו לגמרי מעניינו של ספר זה, והוא ענין חיבור הפכים שמצאנו זאת לרוב בתורת כ"ק אד"ש מה"מ, שלאחרי שמסביר ומפרט את החילוק בין שתי השיטות, שוב חוזר לבאר את החיבור ביניהן, שזה קשור עם הדרגא הגבוהה ביותר – נושא הפכים, שהתגלה בקודש הקדשים. והריני להציג כמה דוגמאות לענין זה:

א. לגבי חמישים תאנים שחורות וחמישים לבנות של חולין, שנפלה שם תאנה אחת ולא יודעים אם היא שחורה או לבנה, האם נחשבת התאנה שנפלה לחמישים, כיון שהיא או שחורה או לבנה, או שנחשבת שנפלה ל-100. רבי אליעזר, שהולך בעיקר לפי החפצא, סובר שודאי תאנה זו נפלה רק לחמישים, כיון שהיא היתה או שחורה או לבנה, ואסור, ואינו בטל. אבל רבי יהושע שמסתכל לפי הגברא סובר שמכיון שבאפשרותו של האדם לטחון את כל התאנים יחד, שסוף סוף זה הרי אותו טעם, לכן הכל בטל, כי אותה תאנה של תרומה נחשבת שנפלה ל-100 תאנים, ותרומה בטלה ב-100.

וכאן מגיע רבי עקיבא ואומר ומתווך בין שתי הדעות (שהיו רבותיו הקדושים) ואומר שאם האדם ידע וראה בזמן נפילת התאנה של תרומה אם היא שחורה או לבנה, ואח"ז שכת, שוב אין התאנה בטלה, מכיון שידיעת האדם פועלת שהתאנה שייכת רק לקבוצה אחת (או שחורות או לבנות) ושוב אין נחשבים מעורבים יחד. אבל אם לא ידע איזו נפלה – הכל נחשב כמעורב ובטל. רואים מפה שדוקא ר"ע, שענינו מס"נ, יכול להגיע לדרגה הגבוהה כמו שהי' בקה"ק ולחבר הפכים. בענייננו – דעת ר"א ור"י, גברא וחפצא.

ב. לגבי שיטת הבבלי והירושלמי בימים הטובים של חמשה עשר באב ויוהכ"פ שבהם בנות ירושלים יוצאו בכלי לבן שאולים וחולות בכרמים. בסדר שאלת הבגדים נחלקו:

לבבלי – כ"א שואלת ממי שמתחתי', היינו שבת מלך שואלת מבת כה"ג, בת

כה"ג מבת סגן וכו'. לשיטתם שמסתכלים על ההווה ולכן עדיף שכ"א תשאל ממיש מתחתי' שאז ברגע ששואלת ממנה את הבגד אין לה כ"כ בושות מכיון שסה"כ היא עושה טובה שהיא מבקשת ממנה בכלל.

לירושלמי - כ"א שואלת ממי שמעלי', היינו שבת סגן כה"ג מבת כה"ג וכו' לשיטתם שמסתכלים על העתיד וחשוב יותר שתהי' לה שמלה יותר חשובה, שזה יקבע יותר במציאת חתן חשוב בעתיד, שזה גובר על רגש הבושה שבהווה בזמן ששואלת את הבגד. והחיבור ביניהם בש"פ פנחס ה'תנש"א שהרבי מה"מ שליט"א מדבר על ההוראה של הרבי הצ"צ לחסיד שרצה לעלות לא"י "עשה כאן ארץ ישראל", ולכאורה מה זה נוגע אלינו, כשעדיין לא הגיעה הגאולה ונמצאים רגע לפני הגאולה, איך אפשר לעשות כרגע בהווה א"י וגאולה כשעדיין לא הגיעה הגאולה, שזה רק יהי' בעתיד. והתשובה שהרבי מביא שיהודי יכול לחבר את ההווה עם העתיד, וע"ד כשאדם מקבל את השבת כמה דקות קודם השבת, שמכניס את קדושת השבת אליו.

ג. לגבי זמן הגאולה ר"א אומר בתשרי עתידים להגאל, לשיטתו שהגאולה תהי' ע"י עבודת התשובה של עם ישראל מלמטלמ"ע. ר"י אומר שבניסן עתידים להגאל, שהגאולה תבוא מלמעלמ"ט בלי קשר כ"כ לעבודה שלנו, לשיטתו שאי"צ תשובה לפני הגאולה. ואז הרבי שואל לכאורה הרי נפסק ברמב"ם כר"א שהגאולה תבוא רק ע"י תשובה, ומצד שני במדרש נפסק כדעת ר"י שבניסן עתידים להגאל. ואז מגיע החיבור ע"י ההסבר של הרבי, שבודאי לכו"ע תהי' תשובה לפני הגאולה, ורק השאלה האם ההתעוררות לתשובה תבוא מלמעלה ("השיבנו ה' אליך ונשובה") או ע"י עבודת האדם מלמטלמ"ע ("שובו אלי ואשובה אליכם") ובפועל מסביר הרבי שיהיו שניהם יחד ע"י שהתעוררות התשובה תהי' מלמעלה, אבל תהי' בצורה נסתרת, שלא ירגישו שהתעוררות מלמעלה, והאדם ירגיש כביכול שהוא בעצמו עושה תשובה מעצמו, והמעלה בזה שהאדם ירגיש את השתתפותו בתשובה באופן מושלם יותר ע"ד "אדם רוצה בקב שלו יותר מתשעה קבים של חברו".

ד. לגבי המחלוקת בין ר"י לר"י מה קובע, הציבור או היחיד, לר' יאשי' הציבור קובע, ולר' יונתן היחיד קובע ולדוגמא האם קרבן פסח נחשב לקרבן ציבור או כקרבן יחיד, לר' יאשי' נחשב כקרבן ציבור, שהרי כל עמ"י מקריב יחד ק"פ ולכן לא צריך לימוד מיוחד שדוחה שבת, אלא נחשב כמו כל קרבן ציבור שקבוע זמנו ודוחה שבת. לר' יונתן זה נחשב לקרבן יחיד כיון שהוא מסתכל על זה שכל משפחה מביאה ק"פ בנפרד.

וזה קשור לשיטה בהנהגת ציבור, השיטה שהכלל קובע, שיש מעלה בזה, ויש את השיטה שהפרט קובע, וביהדות מחברים את שתיהן, והדוגמא לזה בלקו"ש חל"ג קרח, שהרבי מלך המשיח שליט"א מסביר את מה שמשה רבינו התפלל לה' אל תפן אל מנחתם, שרש"י כותב יודע אני שיש להם חלק בקרבן הציבור וביקש שהאש לא תשרוף את החלק של דתן ואבירם בקרבן הציבור. ונשאלת השאלה הרי הקרבן ציבור שייך לכל ישראל, שנתרם ע"י כולם, ואיך אפשר לזהות ולהבדיל את החלק הקטן של דתן ואבירם, ועל זה אומר הרבי שרק משה רבינו, שהוא יכול לזהות גם את החלק הקטן הפרטי של היחיד בתוך הציבור שאפילו שענינו ראש בני"ל לדאוג לכלל ישראל, אבל ביחד עם זה רואה בכל פרט את החשיבות בפ"ע.

ועד"ז בלקו"ש חל"ג פ' שלח שמסופר על שלומית בת דברי, שהתורה מפרסמת שהיא היתה האמא של המקלל, ורש"י מסביר למה התורה מפרסמת את גנותה, והרי בגנות בהמה טמאה לא דיבר הכתוב, ועל זה עונה רש"י להודיע שרק היא הייתה אשה לא צנועה, שהייתה אומרת שלום לכולם ומדברת עם כולם, בגלל זה הי' מקרה (היחיד במצרים) שנולד אותו בן שקלל מהמצרי. להודיע שכולן היו צדיקות. שואל הרבי והרי עדיין לא מובן איך מגנים אשה אחת בשביל לזכות את כלל ישראל והרי כל אחד מישראל נחשב כעולם מלא וכידוע ההלכה בזה. והתשובה היא כמו שלא אומרים לגבי מלחמה חייך קודמין, אלא צריך שיהי' מס"נ עבור כלל ישראל כיון שכאשר מציל את כלל ישראל הוא בעצם מציל את עצמו (שה"ה חלק מכלל ישראל). וכך אצל שלומית בת דברי ע"י שבזכותה יודעים שכולן היו צדיקות, עי"ז היא מזכה גם את עצמה, שהזדונות שלה נהפכו לזכויות.

בלקו"ש ח"כ פ' ויצא ג' לגבי לבן האם הוכפל צאנו בזכות יעקב פי מאה או פי אלף מסביר הרבי מלך המשיח שליט"א את ההבדל שפי מאה זה קשור לטבע [=סדר השתלשלות] שזה שורשו של הגוי ופי אלף זה אותיות פלא שלמעלה מהטבע למעלה מהשתלשלות שזה שורשו של יעקב ומכיוון שלבן טפל ובטל ליעקב לכן קיבל גם מדרגתו של יעקב שזה אלף לפי ר' אבא ודוקא פירוש זה האחרון מתקבל יותר כך משמע מהשיחה ובמ"א בלקו"ש חכ"ג פ' בלק מסביר הרבי מה"מ את המחלוקת לגבי הגויים בגאולה העתידה האם תהי' להם גאולה בזכות עצמם או רק בגלל עם ישראל ושם מכריע הרבי מה"מ וכן משמע בתניא וכן ברמב"ם שתהי' להם גאולה בזכות עצמם ולא כטפלים לעם ישראל. ואולי יש לומר שההבדל הוא שזה הי' לפני מ"ת שעוד לא הי' בשלימות הדירה בתחתונים לכן היתה המעלה שהגוי טפל ליהודי שזה קשור למעלה מצד הגברא, אבל בגאולה השלימה שיהי' דירה בתחתונים בשלימות אז תהי' המעלה שהחושך עצמו מאיר מצ"ע, שקשור לחפצא, ולא רק שטפל ובטל לאור.

ואפ"ל שחיבור זה של גברא וחפצא בעבודת האדם זה ע"ד המוכא בלקו"ש חל"ד פ' תבוא שהאדם צריך לידבק במדותיו של ה' שזה נותן לו כח לצאת ממציאותו ולחשוב על כל הדברים בדרך הבינונית ללא התפעלות רגש האדם אלא מצד הענין עצמו, שזה שילוב המנצח של גברא וחפצא.

בשולי הדברים: הנה בחלק א' הארכנו בהסבר מחלוקות הרמב"ם והראב"ד שקשורות לגברא וחפצא, והנני בזה להראות שתי דוגמאות שרואים שהרמב"ם סובר כמו הבבלי, לשיטתם שמסתכלים על החפצא, והראב"ד כמו הירושלמי, שמסתכלים לפי הגברא:

בהלכות חמץ ומצה ברמב"ם פרק ג' הלכה ח', שסובר הרמב"ם שחמץ אחרי 6 שעות ביום ארבעה עשר יש איסור דאורייתא כשיטת הבבלי, והראב"ד סובר שאין איסור דאורייתא, זה איסור דרבנן רק על האדם כמו הירושלמי לשיטתו מצד הגברא.

דוגמא נוספת: פרק ד הלכה ד בהלכות חמץ ומצה לגבי גוי אנס שהפקיד חמץ אצל יהודי, ואם ייאבד או ייגנב יחייבו הגוי לשלם בע"כ אפילו שלא קיבל היהודי ע"ע אחריות. הרמב"ם סובר שזה נחשב כאילו קיבל ע"ז אחריות וחייב לבערו, לשיטתו מצד החפצא שהרי בפועל מתחייב לשלם עבור זה ואפילו שאין רצונו כלל בזה כשיטת הבבלי שהולכים אחרי החפצא. לראב"ד אין חיוב לבער במקרה כזה, לשיטתו מצד הגברא, כיון שהוא מעצמו לא קיבל ע"ז אחריות, וכן היא שיטת הירושלמי.

שיטת רש"י ותוספות

מסכת ברכות

ועניני העולם ולכן מבדיל וסובר שרק בשדה ומקום סכנה שם יכול להתגלות היחידה מצד החפצא ואפשר להתפלל בקיצור, ולמסקנה מודה לרש"י שאפשר וצריך גילוי היחידה גם בעניני העולם.

המשך
תוד"ה "ועונין" - מה הפירוש "יהא שמיה רבה מברך" שעונים בקדיש?
לרש"י - (מחזור ויטרי) הכוונה לשני דברים: א) שימחה זרעו של עמלק שאז יהי שמו של הקב"ה שלם. ב) שיהא מבורך, וע"פ החסידות שיומשך לעולמות התחתונים. לשיטתו שקשור לתואר שזה שלימות שבא ע"י עבודת הגברא.

לתוס' - הכוונה רק לדבר א', ששמו הגדול יבורך ויומשך לעולם. לשיטתו שקשור לעצם שקשור לעולם רק שיומשך ויתגלה פה בעולם בחפצא, ולא מדבר על עבודת האדם כ"כ.

המשך ד"ה "ועונין" - מדוע אומרים קדיש בלשון ארמית?
לרש"י - (מחזור ויטרי) כדי שלא יקנאו בנו מלאכי השרת מרוב קדושה. לשיטתו שרק ליהודים יש כח להפוך חושך לאור ולא למלאכים ולכן מקנאים ולכן אומרים בארמית שהם לא מבינים, היינו שאין להם קשר לגלות אלקות בארמית שזה החידוש מצד הגברא.
לתוס' - כדי שיבינו פשוטי העם. לשיטתו שקשור יותר למציאות העולם מצד החפצא, היינו שרק יבינו את הנאמר בקדיש, אבל לא מודגש פה עבודת האדם באופן מיוחד.

ג, עב

ב, ע"א
תוד"ה "מאימתי"
באיזה ק"ש מקיימים את עיקר החיוב מהתורה בערבית?
לרש"י - ק"ש שעל מיטתו עיקר. לשיטתו שקשור לתואר ששם מודגש ענין האתהפכא בבית על מיטתו וגם קשור יותר לגברא באופן אישי.

לתוס' - ק"ש שבתפילת ערבית בביהכנ"ס עיקר. לשיטתו שקשור לעצם שמודגש יותר ביטול העולם, וזה נפעל ע"י הרגעים שנמצאים בביהכנ"ס וגם קשור יותר לחפצא של ק"ש שחשובה יותר קריאתה במקום קדוש ובתוך התפילה.

ב, ע"ב
תוד"ה "דילמא ביאת אורו"
לרש"י - הכוונה לזריחה וטהור עם הקרבנות. לשיטתו שקשור לפעולת האדם שפועל את האתהפכא (גברא).

לתוס' - הכוונה לתחילת השקיעה וטהור מהטומאה שקשור לפעולה שבאה מלמעלה מצ"ע ורק ע"ד אתכפיא (שקשור יותר לחפצא).

ג, ע"א
תוד"ה "הי' לך להתפלל תפילה קצרה" - למה הכוונה תפילה קצרה?
לרש"י - הכוונה לתפילת הביננו. לשיטתו שסובר שאפשר להתפלל תפילה קצרה גם בעיר שפועל גילוי היחידה גם בעיר ועניני העולם מצד הגברא.

לתוס' - בהו"א אין הכוונה לתפילת הביננו. לשיטתו שלא מדבר על גילוי היחידה בעיר

תוד"ה "ואין הבור מתמלא מחוליתו" - מה הפירוש?

לרש"י - הכוונה שאם יחפור עפר ויוציאו מהבור ויחזירו לבור אין מתמלא, לשיטתו שקשור לעבודת האדם.

לתוס' - הכוונה שאין הבור מתמלא מן המים הנובעים בו. לשיטתו שמדבר על דבר שלא קשור לעבודת האדם אלא בא מלמעלה, נביעת המים באופן טבעי מצד החפצא.

ד, ע"א

תוד"ה "בניהו" - מה הפירוש "כריתי ופליתי"?

לרש"י - הכוונה לאורים ותומים. לשיטתו שקשור לדרגה גבוהה שיכולה להפוך העולם ע"י עבודת האדם שזה שלימות המתבטא דוקא בכה"ג.

לתוס' - הכוונה לסנהדרין. לשיטתו שקשור יותר למציאות העולם שפועלים בחפצא ונקראים בוני העולם.

ד, ע"ב

ד"ה "דאמר" - האם צריך לסמוך גאולה לתפילה של ערבית?

לרש"י - לרב עמרם א"צ לסמוך. לשיטתו שאפשר לפעול גאולה גם בלי לסמוך מצד התואר בעבודת האדם בפרט שאין חיוב כ"כ על האדם בתפילת ערבית.

לתוס' - צריך לסמוך גם בלילה. לשיטתו שבלי לסמוך לתפילה א"א לפעול גאולה היינו שהחפצא של התפילה פועלת בשלימות אפילו שאינה חובה כ"כ על הגברא.

ה, ע"ב

תוד"ה "לן" - מדוע בא"י נגעים לא נחשבים ליסורים של אהבה?

לרש"י - בגלל שמשלחים בא"י חוץ לשלש מחנות. לשיטתו שקשור לדרגה גבוהה ששיכת ליובל שרק אז משלחים חוץ למחנות, שזה חיסרון גדול מאוד לגברא ש"בדד ישב".

לתוס' - בגלל דיני טומאה וטהרה שזה רק בא"י. לשיטתו שקשור למציאות איך זה נוהג בזמננו ומצד החפצא שגורם טומאה וכו'.

ה, ע"ב

תוד"ה "האמר" - מה ההוכחה שלר' יוחנן הי' יסורים של אהבה?

לרש"י - בגלל שהוא אדם חשוב ודאי שיש לו רק יסורים של אהבה. לשיטתו שקשור לגברא.

לתוס' - בגלל שהי' מנחם בזה אחרים סימן שזה יסורים של אהבה. לשיטתו שקשור למציאות וההגיון וגם יותר לחפצא שהי' מנחם בזה אחרים.

ה, ע"ב

תוד"ה "אלא" - האם מותר ללמוד לפני תפילת שחרית?

לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לדרגה גבוהה של לימוד שזה רק אפשרי אחרי התפילה וזיכוכ הגברא.

לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לדרגה נמוכה יותר בלימוד שזה אפשרי קודם התפילה מצד החפצא והחשיבות הגדולה של התורה.

ו, ע"א

אם אדם עומד אחורי ביהכנ"ס ומתפלל לאיפה עדיף שיפנה פניו האם לכיוון הציבור בביהכנ"ס או לכיוון ירושלים?

לרש"י - לכיוון הציבור בביהכנ"ס. לשיטתו שלמעלה מהמציאות ורואה את המעלה בציבור שקשור לעצמות מצד הגברא, וגם בביהכנ"ס עצמו רואה את הקדושה ע"ד לע"ל שיתחבר לירושלים ורואה בזה את שלימות הקדושה.

לתוס' - לכיוון ירושלים. לשיטתו שקשור להגיון ולמציאות יותר מצד החפצא, ולכן רק לירושלים ואין לנו אפשרות להרגיש את הקדושה ע"ד לע"ל בביהכנ"ס עצמו.

ח, ע"ב

תוד"ה "ואפילו עטרות ודיבון"

לרש"י - הכוונה שאין תרגום וצריך לקרותו 3 פעמים בעברית בלה"ק. לשיטתו שלא קשור למציאות ורק לה"ק למעלה מהעולם מצד הגברא.

לתוס' - הכוונה שיש תרגום ירושלמי וכדאי לקרותו אפילו שאינו ידוע כ"כ. לשיטתו שקשור יותר למציאות ע"ד תרגום שמובן לעם ומצד החפצא של התרגום.

ו, ע"א

תוד"ה "ובלבד" - מתי לא אומרים השכיבנו? לרש"י - קודם עלות השחר. לשיטתו שלמעלה מהמציאות, ואפילו שאנשים שוכבים אין אומר השכיבנו מכיון שזה סוף זמן שכיבה מצד הגברא והופך חושך לאור.

לתוס' - קודם הנץ החמה. לשיטתו שקשור למציאות, ואם אנשים שוכבים אפשר לומר השכיבנו, ורק לפני הנץ החמה שרואים ממש גילוי אז אין לומר השכיבנו מצד החפצא. ועצ"ע.

ט, ע"ב

תוד"ה "אלא בין תכלת" - מה הכוונה "להכיר בין תכלת ללבן"?

לרש"י - הכוונה לגיזת צמר שצבוע תכלת ויש מקומות שלא עלה הצבע טוב. לשיטתו שאפילו שעדיין חושך וגם בגיזת צמר שאין פה עדיין מצוה גלויה והופכים חושך לאור מצד הגברא.

לתוס' - הכוונה לציצית עצמה שיש בה חוט לבן וחוט תכלת שזה קשה להבחין בחושך וצריך יותר אור. לשיטתו שקשור לאור גלוי מצד החפצא.

יא, ע"א

תוד"ה "שנאמר" - מה דין אבל בתפילין? לרש"י - רק ביום הראשון פטור ורק תפילין ולא במצוות אחרות. לשיטתו שלמעלה מהמציאות באופן שהופך חושך לאור ולא מתייחס כ"כ לאבילות מצד הגברא.

לתוס' - ה' סברא לומר שבכל האבילות אין מניחים תפילין. לשיטתו שקשור למציאות וההיגיון ולכן מתייחס לאבילות בכל התוקף מצד החפצא.

יא, ע"א

תוד"ה "אחת" - מה הפירוש "אחת ארוכה

ואחת קצרה"?

לרש"י - ארוכה זה "אמת ואמונה" וקצרה זה "השכיבנו". לשיטתו שקצרה קשורה עם הפיכת החושך לאור ע"י עבודת הגברא.

לתוס' - שניהם זה ב"אמת ואמונה" שיש שמאריכים בה ויש שמקצרים. לשיטתו שקשור רק לאור שזה "אמת ואמונה" ומצד החפצא ולא לחושך שמרומז ב"השכיבנו".

יא, ע"א

תוד"ה "תני" באמצע התוס' - האם אפשר להשוות בין מי שעשה כב"ה לדעת ב"ש לבין מי שעשה כב"ש לדעת ב"ה? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הרוחניות הרי אסור להתנהג כב"ש מקור הגבורות מצד כונת הגברא.

לתוס' - לא, מכיון שמסתכל מצד הגשמיות ובחיצוניות שקשור לעולם מצד החפצא והרי במציאות ב"ה מודים שאם עשה כב"ש יצא.

יג, ע"א

תוד"ה "בקורא" - מה הכוונה בקורא להגיה? לרש"י - הפירוש שקורא בלי כוונה. לשיטתו שקשור לפנימיות והשורש, ולכן כשקורא בכוונה אחרת (להגיה) אין נחשב לקריאה מצד הגברא.

לתוס' - הפירוש שקורא בלי הנקודות שלא כהלכתה. לשיטתו שקשור לחיצוניות ולכן רק אם שינה בקריאה עצמה לא יצא י"ח מצד החפצא.

יג, ע"א

תוד"ה "בלשון הקודש" - האם צריך לקרוא את כל התורה בלשון הקודש או רק פרשיות המחויבים לקראם מהתורה?

לרש"י - כל התורה בלה"ק. לשיטתו שקשור לפנימיות שלשון הקודש זה הפנימיות והשורש של הכל וקשור יותר לשלימות בגברא.

לתוס' - רק פרשיות שמחויבים לקראם מהתורה כמו פרשת זכור ושאר הפרשיות אפשר בכל לשון. לשיטתו שהמטרה זה החיצוניות מצד החפצא לפעול בעולם להגיע

לאנשים פשוטים שלא מבינים בלה"ק.

יד, ע"א

האם מברכים על מנהג כמו הלה בר"ח? לרש"י - (מחזור ויטרי) לא מברכים. לשיטתו שמדבר על השורש שהוא גבוה מאד וא"א לברך (להמשיך מדרגה גבוהה זו) ומספיק אמירת האדם בלי ברכה שפועל רק בגברא. לתוס' - מברכים, שקשור לחיצוניות והרי בדרגה החיצונית אפשר וצריך להמשיך לעולם לפעול בחפצא ולכן מברכים ובימינו ימות המשיח שמחברים גילויים עם העצמות אז מברכים גם לאלו הסוברים כמו רש"י כמבואר במאמר "ואתה תצוה" תשנ"ב ועיין בהקדמה].

טז, ע"א

תוד"ה "אהלים" - מה הפירוש אהלים? לרש"י - הכוונה לאהל כפשוטו. לשיטתו שקשור למקוץ הרחוק שבזה מתבטא שלימות הגברא.

לתוס' - הכוונה לבשמים. לשיטתו שקשור לעולם ולמציאות לחפצא, שזה מתבטא יותר בבשמים שחודר לגוף ומרגישם יותר בגופו.

יז, ע"ב

תוד"ה "מי שמתו" - מה גורסים קודם, פרק "תפילת השחר" או פרק "מי שמתו"? לרש"י - קודם תפילת השחר. לשיטתו שקשור לשורש ולכן קודם אור בשביל להאיר את החושך ע"ד מעט אור דוחה הרבה חושך מצד הגברא ולא מחשיבים כ"כ את החושך מצד החפצא.

לתוס' - קודם מי שמתו. לשיטתו שקשור להשתלשלות ולכן קודם חושך ואח"ז אור, קודם סור מרע ואח"ז עשה טוב, מצד החפצא שדואג לבטל את הרע.

יז, ע"ב

תוד"ה "הכ"י" - אלה שהולכים בלוייה אחורי המיטה והמיטה צריכה להם האם חייבים לקרוא ק"ש? לרש"י - חייבים. לשיטתו שמתעלם

מהמציאות ומהלויה ולכן צריך לקרוא ק"ש אם כבר קיים את המצוה היינו שכבר נשא את המת מצד הגברא שיצא י"ח.

לתוס' - פטורים. לשיטתו שקשור יותר למציאות ולכן אם המיטה צריכה להם אפילו שכבר קימו את המצוה ונשאו את המת עדין פטורים מק"ש מצד החפצא שהמיטה צריכה להם.

המשך

תוד"ה "ואינו מברך" - במקרה שאדם פטור מברכה האם יכול לברך?

לרש"י - כן, לשיטתו שלמעלה מהמציאות ולכן אפילו שיש פה מת אבל אם רוצה הגברא להתרומם מהמציאות יכול.

לתוס' - לא, לשיטתו שקשור יותר למציאות ולכן אפילו אם רוצה הגברא אין יכול לברך מצד כבוד המת מצד החפצא.

יט, ע"א

תוד"ה "דוגמא"

לרש"י - הפירוש שהי' מזלזל בהם שהיו גרים. לשיטתו שקשור לגברא.

לתוס' - (הערוך) הכוונה שהשקוה מי צבע ולא ממש מי סוטה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר על פסול הנמצא במים עצמם.

יט, ע"ב

תוד"ה "מדלגין"

לרש"י - זה כיסוי הקבר. לשיטתו שקשור לגברא שזה ממש כיסוי למת.

לתוס' - זה רק מצבה וסימן לקבר. לשיטתו שקשור לחיצוניות מצד החפצא.

כ, ע"א

תוד"ה "וקטנים" - איזה קטן פטור מק"ש? לרש"י - אפילו קטן שהגיע לחינוך. לשיטתו מצד הגברא והרי א"א לחייב קטן שלא הגיע לגיל חיוב.

לתוס' - רק קטן שלא הגיע לחינוך. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שיש חיוב על האבא לחנך את הילד ובו מתקיימת מצות חינוך לכן גם הוא מקבל מהחיוב של האבא ומתחייב

[ע"ד הר"נ הידוע לגבי חיוב האשה במצות פו"ר מכיון שהבעל מקיים מצוה זו רק על ידה ולכן גם היא משתתפת במצוה זו (לקו"ש חי"ז קדושים)].

כד, ע"א
תוד"ה "והתניא" - האם אשתו כגופו שלא מפריעה לו לקרוא ק"ש אם ישנה עמו במיטה?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי התחתן עמה ונעשו דבר אחד מצד האדם.
לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא שיש לה מציאות מצ"ע [וע"ד החיוב בחינוך קטן שיש לקטן חיוב מצ"ע לתוס'] ולכן צריך טלית שתפסיק בינו לבינה כדי לקרוא ק"ש.

כד, ע"ב
תוד"ה "ומשמש בבגדו" - מה הכוונה ממשמש בבגדו?

לרש"י - הכוונה שמעביר את הכינה שעוקצתו ומפריע לגברא.
לתוס' - הכוונה שממשמש בטליתו שלא תיפול הטלית והכל על החפצא של הטלית.

כה, ע"א
תוד"ה "לית" - האם צואת תרנגולים שלא בלול אסורה לגבי ק"ש?
לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שאם רואה צואה זה מפריע לו.
לתוס' - לא, מצד החפצא שרק בלול, שיש סירחון גדול, אסור.

כה, ע"ב
תוד"ה "והרי" - אם לכו רואה את הערוה האם מותר לקרוא ק"ש?
לרש"י - מותר, שהרי זה של אותו אדם ואין זה מביא לידי הרהור.
לתוס' - אסור מצד החפצא, שמחשיב את הערוה כדבר נפרד ואסור שלכו יראה את הערוה שיכול להביא להרהור.

כו, ע"ב
תוד"ה "טעה" - אם לא הזכיר במנחה בר"ח "יעלה ויבוא" האם צריך להתפלל ערבית פעמיים במוצאי ר"ח?
לרב אלפס - כן, צריך לחזור עוה"פ בערבית. לשיטתו שקשור לגברא והאדם לא יצא י"ח

כ, ע"א
תוד"ה "זיתים" - אם כובש את הזיתים עם חלק מהענף בשביל שיהי' ראויים לאכילה - לרש"י - טהור, מצד הגברא שברגע שכבשן בטל מתורת יד שהרי לא משתמש בזה בתור ידיית בזמן שכובשם.
לתוס' - טמא, מצד החפצא שהרי כובשן שיהיו ראויים לאכילה ונהיו כמו חלק מהזית וטמאים.

כ, ע"ב
תוד"ה "נשים בברהמ"ז" - מדוע חשבה הגמ' נשים לא חייבות בברהמ"ז מדאורייתא?
לרש"י - כי לא קיבלו חלק בארץ, שזה דבר ששייך בגברא (בנשים), שלכאורה הרי הן חלק מהתושבים שגרים בארץ ובכ"ז לא קיבלו חלק בארץ מצ"ע.
לתוס' - כי אינן חייבות בברית ותורה אפילו שאין להן שיכות כלל לברית ותורה, אבל בפועל מצד החפצא אין להם ברית ותורה.

כא, ע"א
תוד"ה "הכי" - מדוע מותר לבעל קרי לקרוא ק"ש?
לרש"י - מכיון שיש בזה קבלת עול מלכות שמים, שזה קשור לגברא.
לתוס' - מכיון שזה דאורייתא, שזה קשור יותר לחפצא של ק"ש וחיובה.

כא, ע"ב
תוד"ה "עד" - מה הדין אם שומע קדיש באמצע שמו"ע?
לרש"י - ישתוק ויכון, שהרי שומע כעונה מצד קיום חיוב הגברא. אבל אינו פועל הפסק בחפצא של התפילה.
לתוס' - לא ישתוק אלא ימשיך להתפלל, שאם שומע כעונה אז גם יחשב כהפסק בתפילה מצד החפצא.

מצד החפצא את הכפילות, ולכן אז משתיקין אותו. משא"כ אם אומר את הפסוק פעמים אז רק נחשב למגונה מכיון שאין שמים לב כ"כ לכפילות.

טז, ע"א

תוד"ה "אמצעיות" - מה הכוונה שברכות אמצעיות בשמו"ע אין להם סדר?
 לרש"י - הכוונה שאם דילג ברכה בשמו"ע יכול לומר ברכה זו בסוף. לשיטתו מצד הגברא שהעיקר שמשלים את הברכה ולא משנה איפה כ"כ.

לתוס' - הכוונה שאם דילג ברכה אחת א"צ להתחיל מתחילת שמו"ע אלא מאותה ברכה ואילך לפי הסדר. לשיטתו מצד החפצא שחשוב סדר התפילה וכן במגילה וק"ש שמשוה בחפצא בין כולם.

לה, ע"א

תוד"ה "דבר" - האם יש הבדל בין בשר לירקות לגבי לימוד חיוב הברכה לפני האוכל?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא וירקות ובשר שניהם לומדים מצד הסברא שאסור ליהנות מעוה"ז בלי ברכה שקשור לגברא. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן לומדים ירקות מ"קמה" שכתוב לגבי לחם שמגיע מקמה "ואכלת ושבעת וברכת" שצריך לברך, ורק בשר לומדים מסברא שאסור ליהנות מעוה"ז בלי ברכה.

לו, ע"א

תוד"ה "לא" - האם מותר לבלוע שמן בשביל רפואה בשבת?

לרש"י - מותר, ורק להשהות אסור שאז נראה לגברא שמכון לרפואה.
 לתוס' - אסור לבלוע כי זה לרפואה, וכל דבר של רפואה אסור בשבת אפילו שאין נראה כ"כ לרפואה מצד החפצא.

לז, ע"א

תוד"ה "רש"י" - מהו פירוש אורז?
 לרש"י - זה מייל (דוחן), היינו שגם דוחן

בתפלת מנחה וכאילו לא התפלל. לתוס' - לא צריך. לשיטתו שקשור לחפצא שמה זה יעזור שיחזור הרי סו"ס לא יזכיר יעלה ויבוא במוצאי ר"ח ומה ירויח בתוספת תפילה זו.

כ"ז ע"ב

מדוע אסור להתפלל אחורי רבו?
 לרש"י - משום גאווה שמראה כאילו שוה לרבו. לשיטתו מצד הגברא שמסתכל על כוונתו בזה שמעז להתפלל אחורי רבו.
 לתוס' - משום שנראה כאילו משתחוה לרבו. לשיטתו שמסתכל על החפצא של פעולת ההשתחוואה אפילו שאין בזה כונה כלל.

ל' ע"א

תוד"ה "אבוה" - כמה הקדימו את תפילתם אביו של שמואל ואביו של לוי?
 לרש"י - קודם ע"ה. לשיטתו שהופך חושך לאור מצד הגברא.
 לתוס' - קודם נ"ה. לשיטתו שרק אם יש אור גלוי אפשר להתפלל.

לה, ע"ב

תוד"ה "כל" - מה הפירוש "עיון תפילה"?
 לרש"י - הכוונה שתעשה בקשתו. לשיטתו שקשור לגברא שחושב רק על האינטרס שלו בתפילה.
 לתוס' - יש עוד פירוש שמרבה בכונת התפילה. לשיטתו שקשור לחפצא ומדבר על הכוונה של התפילה עצמה ולא רק על האינטרס שלו שיתמלא בקשתו.

לד, ע"א

תוד"ה "אמר" - מה יותר גרוע שכופל את "שמע ישראל", אם אומר את כל הפסוק פעמים או שכל מילה אומרה פעמים?
 לרש"י - יותר גרוע כל הפסוק פעמים, מצד הגברא שאז משתיקין אותו שנראה כמחשיב לשתי רשויות, ואם אומר מילה פעמים רק נחשב למגונה שאין לזה שום משמעות מצד הגברא.

לתוס' - יותר גרוע מילה מילה, שאז מודגש

לתוס' - בגלל שבזמן הלישה יש פה פטור, שלשה בצורה לא רגילה מצד החפצא. ועצ"ע.

לח, ע"ב

תוד"ה "משכחת" - האם פירות מבושלים שנהיו גרועים יותר ע"י הבישול מברכים עליהם בורא פרי האדמה?

לרב אלפס - כן, לשיטתו מצד הגברא שהרי זה רצונו שיבשול ולכן נשאר ב"פ האדמה. לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי ע"י הבישול ירד מחשיבותו ולכן אינו מברך בורא פרי האדמה.

לט, ע"א

תוד"ה "דורמסקין" - מה הפירוש? לרש"י - הכוונה פרוג' (שזיף), ואפ"ל שאם בישלו מברך בורא פרי האדמה שלגבי הגברא זה השתנה.

לתוס' - מין כרוב. לשיטתו שאפילו אם בישלו לשיזיף לא נשתנה מברכת פורא פרי האדמה שהרי החפצא לא נשתנה.

לט, ע"ב

תוד"ה "מברך על הפתיתים" - אם שניהם שוין הפתיתים והשלמים? לרש"י - תלוי בדעתו של הגברא. לשיטתו שקשור לגברא ונותנים לו את הבחירה. לתוס' - ודאי מברך על השלם. לשיטתו שיש חשיבות בחפצא אא"כ יש פתיתים גדולים מהשלמים שיש עדיפות בחפצא, אז תלוי בדעתו של האדם.

המשך

תוד"ה "כתנאי" - מה עדיף חצי בצל גדול או בצל קטן שלם? לרש"י - עדיף חצי בצל גדול. לשיטתו מצד הגברא שרוצה לאכול ויש כמות גדולה יותר. בחצי בצל גדול, אבל לא בגלל שזה טוב יותר. לתוס' - עדיף בצל קטן שלם, בגלל החפצא שהוא טוב יותר.

המשך

לגבי אדם שיש לו פרוסה של חטיף ושלמה

נחשב למזין כמו אורז שהאדם נהנה ממנו כדבר מזין ולא כסתם קטניות.

לתוס' - זה רייזו' רק אורז ולא דוחן. לשיטתו מצד החפצא ובדוחן אין חשיבות כ"כ ונחשב רק כקטניות.

לז, ע"ב

תוד"ה "חביצא" - לחם שנשרה במים ויש בו כזית אבל הפרוסות לא קימות - מה הדין? לרש"י - אינו מברך על זה המוציא. לשיטתו שקשור לגברא ולאדם אינו נראה כלחם שהרי אין הפרוסות קימות. לתוס' - מברך על זה המוציא. לשיטתו שקשור לחפצא והרי יש פה כזית בחפצא שמחשיבו ללחם.

המשך

תוד"ה "הי' עומד" - מתי מברכים שהחיינו על עבודת ביהמ"ק? לרש"י - רק פעם ראשונה בחיים ואפילו שהוא ישראל, הבעה"ב של הקרבן, מברך שהחיינו. לשיטתו מצד הגברא שאצלו זה פעם ראשונה אז מברך שהחיינו. לתוס' - אפילו כהן שהקריב פעם אבל מצד העבודות צריך לברך שהחיינו מצד החפצא ורק כהן ששייך לקרבנות מצד החפצא.

לז, ע"ב

תוד"ה "ליקט מכולן" - למה הכוונה שאם ליקט מכולן מצטרף? לרש"י - הכוונה לגבי האדם שחייב כרת על חמץ אפילו שאין במנחות חמץ, שלא מסתכל על החפצא. לתוס' - הכוונה רק לחמשת מיני דגן ולא למנחות. לשיטתו מצד החפצא שהרי במנחות אין חמץ.

המשך

תוד"ה "לחם" - מדוע לחם העשוי לכותח פטור מן החלה? לרש"י - בגלל שאופים אותו בשמש. לשיטתו מדבר על האפי' שזה הדבר שמכשיר את הלחם באופן סופי לגברא.

נחשב לעצמו ולכן אין א' מוציא את חברו. לתוס' - כן, לשיטתו שעל דעת האוכל שניהם מתאחדים מצד החפצא ונחשבים יחד וא' יכול להוציא י"ח את חברו.

מה, ע"ב תוד"ה "והא" - מדוע מאה נשים נחשבות כמו שנים?

לרש"י - הכוונה לגבי זימון שאין עליהם חובה לזמן וגורס "שנים" שזה קשור [כמבואר בדבר מלכות פ' אחרי קדושים תשא"נ] רק לאדם ואלקים בלי קשר לעולם לחפצא. לתוס' - הכוונה בכללות לגבי מנין תפילה וכל דבר שבקדושה שצריך עשרה שנשים אינם נחשבות אפילו מאה ורק כשלשה, ולשיטתו הגירסה "שלשה", שלא מספיק האדם ואלוקים אלא צריך גם הסתכלות בעולם. (בחפצא).

מו, ע"א תוד"ה "עד היכן ברכת הזימון" - האם צריך לומר ברכת הזון גם ללא זימון? לרש"י - בהו"א לא, לשיטתו מצד הגברא שצריך 3 אנשים כדי שיוכלו לומר ברכת הזון, לשיטתו שמשייך את הברכה לזימון שקשור יותר לאנשים.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא שא"צ 3 אנשים ומחויב מצד האוכל, לשיטתו שמשייך את ברכת הזון לברהמ"ז. על האוכל מצ"ע

המשך תוד"ה "ולמאן דאמר" - למה הכוונה בגמ' שיש דעה שברהמ"ז זה "שנים ושלשה"? לרש"י - הכוונה לברכות בהמ"ז שאם יש זימון אז מברכים 3 ברכות, ואם לא - רק שתים בלי הזון כנ"ל.

לרבינו אלפס - [שמתאים לשיטת רש"י בכ"מ וכן פה אצלנו רואים] שהכוונה לבני אדם, היינו שאפשר לחלק את ברכת המזון לשנים או שלשה אנשים שאם אינם יודעים לברך אז כל אחד יאמר ברכה שהוא יודע וכך יצאו י"ח אבל לא לארבעה, היינו שא"א שא' יאמר חצי ברכה שאין ברכה לחצאין, ותוס' מאמץ

של שעורים על מה יברך תחילה: תוד"ה "מניח פרוסה בתוך השלימה ובוצע" - למה הכוונה וי"ש יוצא ידי שניהם?

לרש"י - הכוונה לשתי שיטות האמוראים רב הונא ור' יוחנן, שרב הונא סובר שצריך לברך על הפרוסה ור' יוחנן אומר שצריך לברך על השלימה, ולכן יוצא ידי שניהם ע"י שמניח פרוסה בתוך השלימה ובוצע. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האמוראים.

לתוס' - הכוונה שיוצא י"ח שניהם לשני הלחמים שיש את שתי המעלות גם של חיטין וגם מצד השלמה של שעורים. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הלחמים.

מא, ע"א תוד"ה "אבל בשאין ברכותיהם שוות" - אם מברך על הצנן בורא פרי האדמה האם פטר את הזית?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי בירך בצורה כללית (שזה בורא פרי האדמה) וזה פוטר.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה שני פירות אחרים, אא"כ בירך בטעות על אותו פרי (זית) בורא פרי האדמה אז יצא י"ח. שאז מחזיק את החפצא

מא, ע"ב תוד"ה "הלכתא" - דברים הבאים מחמת הסעודה - מה הפירוש?

לרש"י - הכוונה שמלפתים בהם את הפת, שזה לצורך האדם כדי לאכול בו את הלחם וצריך האדם לעשות פעולה ללפת בהם את הפת כדי שיהיו טפלים לסעודה.

לתוס' - הכוונה לבשר ודגים שדרכן לבוא באמצע הסעודה וא"צ לאכול יחד עם הפת כדי לפוטרן אלא מצ"ע החפצא הם בטלים. ונחשבים כחלק מהסעודה

מה, ע"א תוד"ה "אם רצו לזמן" - מה יהי אם שנים באים לאכול יחד, האם א' יכול לברך לשני להוציא י"ח?

לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא שכל א'

האם מי שמחוייב מדרבנן, כגון שאכל רק כזית, יכול להוציא י"ח את מי שחייב מן התורה, כגון שאכל כדי שבעו?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם חיוב דרבנן שהוא רק על הגברא יכול להוציא את החייב מהתורה.

לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אין חיוב דרבנן, שהוא רק על הגברא, יכול להוציא את החיוב מהתורה, שהוא קשור לחפצא.

המשך

האם קטן יכול להוציא י"ח את הגדול שאכל שיעור דרבנן?

לרש"י - לא, שהחיוב הוא על האבא רק לחנך את הילד אבל הילד עצמו אינו בגדר חיוב כלל ולכן אינו מוציא י"ח את הגדול.

לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מכיון שהאבא מחוייב לחנך את הילד אז יש חלק מהחיוב על הילד עצמו, כמוסבר בלקו"ש מהר"נ שלאשה יש חלק במצוה פו"ר של הבעל מאחר שבלעדה אין אפשרות לבעל לקיים מצוה זו, וכן גם פה מכיוון שאין האבא יכול לקיים את מצוות חינוך ללא הילד לכן הילד מקבל חלק ממצות האבא ולכן יכול להוציא י"ח את הגדול בדרבנן.

מט, ע"א

האם ברכה רביעית פותחת ב"ברוך" למי שאומר שהיא גם מהתורה?

לרש"י - כן בגלל שהיא קצרה. לשיטתו מצד הגברא שמתחשב אם הברכה קצרה או ארוכה.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין הבדל אם הברכה קצרה או ארוכה.

מט, ע"ב

תוד"ה "אם עבר צופים" - מה הפירוש צופים?

לרש"י - הכוונה למקום שכך שמו ע"ש שמשם צופים ורואים את ביהמ"ק. לשיטתו שקשור לגברא שלכן פעולת ראית הגברא פועלת שכך ייקרא המקום וגם שמדבר על

שיטה זו לשיטתו כנ"ל שא"א לומר שבלי זימון אין ברכת הזן. וגם שמדגיש שהברכות יהיו שלימים מצ"ע שא"א חצי ברכה

מו, ע"ב

תוד"ה "להיכן הוא חוזר" - למה הכוונה במשפט זה?

לרש"י - כנ"ל הכוונה לגבי אותו אחד שהפסיק וענה לזימון ושמע עד סוף ברכת הזן שוב אי"צ לאומרה ומברך רק מברכה שני' "נודה לך" ואילך. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק לגבי אותו אדם שא"צ לחזור ברכה ראשונה.

לתוס' - הכוונה למזמן שחוזר ואומר פעם שני' "נברך שאכלנו משלו" ולרבנן אומר שוב "ברוך שאכלנו משלו". לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על עצם הזימון. שחוזר פעם שני' על משפט זה

מז, ע"ב

תוד"ה "קטן פורח" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהביא 2 שערות אבל עדין לא הגיע לגיל 13. לשיטתו שקשור לגברא שהבעי' היא שלא הגיע להיות איש.

לתוס' - הכוונה שהגיע לגיל 13 ולא הביא 2 שערות ידועות. לשיטתו שקשור לחפצא שהבעי' היא רק בחפצא, שזה 2 שערות.

מח, ע"א

תוד"ה "עד שיאכלו כזית" - מדוע קטן אינו יכול להוציא י"ח בברהמ"ז את הגדול שאכל שיעור שביעה שחייב מדאורייתא?

לרש"י - בגלל שהקטן אינו מחוייב כלל בדבר. לשיטתו כנ"ל שהחיוב בחינוך הוא רק על האב ואילו הי' מחוייב אפילו מדרבנן הי' יכול להוציא י"ח, שמספיק חיוב דרבנן שקשור לגברא.

לתוס' - בגלל שאינו שייך לחיוב מדאורייתא. לשיטתו כנ"ל בחינוך, שאפילו שחייב מדרבנן אינו מספיק, שצריך חיוב דאורייתא שפועל בחפצא.

המשך

נא, ע"א
 תוד"ה "מעיקרא" - מדוע האדם נחשב אינו ראוי לברכה קודם טבילה במקוה?
 לרש"י - בגלל שבעל קרי אסור בברכה וד"ת, שגזרו על הגברא שלא יהא מצוי אצל אשתו. לתוס' - בגלל גרים שאינם נחשבים כלל ליהודים לפני המקוה או בגלל מי שיצא מבית הכסא שאז מצד החפצא באמת אינו ראוי לברכה.

נא, ע"ב
 תוד"ה "אין מסיחין על כוס של ברכה" - מדוע לא מסיחין על כוס של ברכה?
 לרש"י - כדי שלא יסח דעתו מהכוס, שצריך כונה של הגברא שומע ומשמיע.
 לתוס' - משמע משום הפסק בברכת המזון שאסור לדבר בין ברכה לברכה, מצד החפצא של ברכת המזון.

נב, ע"ב
 תוד"ה "דבר אחר" - האם כשאומרים ב"ה לב"ש שאין נט"י לחולין מן התורה זה המשך לטעם הראשון שאסור להשתמש בשולחן שהוא שני לטומאה?
 לרש"י - לא, והכוונה שגם אם במקרה ישתמש האדם בשולחן שני לטומאה באיסור בכ"ז יש טעם אחר שאין נט"י לחולין מן התורה. לשיטתו מצד הגברא שחושש שאולי ישתמש האדם.
 לתוס' - כן, והכוונה שאסור להשתמש בשולחן שהוא שני לטומאה, ואם תשאלו מדוע גזרו על השולחן שהוא שני לטומאה מחשש שמא יטמאו האוכלין ולא חוששים אנו מהידים, כי אין נט"י לחולין מה"ת. לשיטתם מצד החפצא ומדברים רק מצד שרש הגזירה ולא חוששים להפתעות מצד הגברא.

נג, ע"א
 תוד"ה "הא דאיכא אדם חשוב" - לגבי נר של הבדלה במוצ"ש אם יש לו נר של בית המדרש האם מותר לברך עליו?
 לרש"י - אם יש אדם חשוב אסור לברך עליו בגלל שנר זה דלוק לכבודו וזה לא נר להאיר

ראיית ביהמ"ק ששם זה מקום שלכתחילה צריך הגברא לשורפו, שאם רואה אז הוא מקושר עם המקום, ואם לא - לא רצו להטריח את הגברא להחזירו לביהמ"ק.
 לתוס' - הכוונה לראי' שאם רואה את ירושלים אז חוזר לירושלים. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אין ראיית הגברא משנה את שם המקום, וגם שמדבר על ירושלים שזה מקום שקשור לחפצא של ביהמ"ק ולא מצד ראיית הגברא אלא מצד שירושלים היא נחשבת לחלק מביהמ"ק.

נ, ע"א
 תוד"ה "נברך עדיף" - מה הפירוש?
 לרש"י - הפירוש כפשוטו עדיף יותר טוב לגבי הגברא ולכן מוחק את המילה עדיף כי מהגמ' משמע ששונים "ברכו" ו"נברך".
 לתוס' - הכוונה עדיף מצד החפצא, שאינו מתבטל וחשוב כמו "ברכו" ודאי ששניהם שוים. ועצ"ע.

נ, ע"א תוד"ה "אבל" - מה הדין אם היו 4 אנשים אוכלים ביחד וזימנו השלשה, האם הרביעי יכול להצטרף לעוד שני רביעיים כמוהו משתי קבוצות אחרות שזימנו גם הם השלשה בלי הרביעי?
 לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא והרי קביעותו של הגברא הי' רק עם קבוצה זו ואינו יכול לזמן עם קבוצה אחרת.
 לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא, שהרי התחייב בזימון ולא שמע זימון.

נ, ע"ב
 תוד"ה "בורא פרי העץ" - האם מותר ליטול ידים ממי פירות?
 לרש"י - מותר, לשיטתו שכל ענין נטילת ידים הוא גזירה משום תרומה שקשור לגברא ובשבילו גם מי פירות נחשבים להזכיר את ענין הטהרה.
 לתוס' - אסור, לשיטתו מצד החפצא שצריך ממש מים כדי שיטהרו את הידים וכמו מי פירות שאין מטהרים במקוה.

ולכן א"א לברך עליו. לשיטתו מצד הגברא שרואה את הכבוד באדם החשוב. לתוס' - אם יש אדם חשוב מותר לברך עליו שאז ודאי נעשה להאיר אבל אם אין אדם חשוב אז אסור לברך בגלל שאז זה ודאי עשוי לכבוד בית הכנסת. לשיטתו מצד החפצא שרואה את הכבוד בבית הכנסת עצמו.

נג, ע"ב

תוד"ה "באכילה מרובה" - מה הדין אם אוכל הרבה, עד מתי יכול לברך? לרש"י - עד שיעור ד' מילין. לשיטתו מצד הגברא שזה שיעור קבוע מצד האדם ולא תלוי בחפצא (כמות האכילה).

לתוס' - זה תלוי בכמות האכילה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם עדיין צמא מחמת אכילתו היינו שהאוכל מורגש בו יכול לברך גם אחרי שעתים.

נח, ע"ב

תוד"ה "וילון" - על מה אמר רב הונא שוילון של הרקיע נקרע ורואים אור? לרש"י - זה הסבר על זיקין שבמשנה. לשיטתו שקשור לגברא וכל אדם יש לו הסבר ולא חייב לסיים את הענין.

לתוס' - זה המשך להסביר מה שרואים ששביט עובר את כסלא ובאמת אינו עובר ורק וילון של הרקיע נקרע ומתגלה. לשיטתו מצד החפצא שלא מסתבר שיעבור לנושא אחר באמצע.

נט, ע"ב

תוד"ה "הטוב והמטיב" - האם בשינוי יין צריך שיהי' יותר חשוב היין האחרון כדי שיברכו הטוב והמטיב?

לרשב"ם - כן, לשיטתו מצד הגברא צריך שיהי' יותר משובח שאז ניכר לאדם הטוב שבזה כדי שיוכל לברך עליו "הטוב והמטיב".

לתוס' - לא, רק שלא יהי' יותר גרוע. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שזה יין שונה צריך לברך הטוב והמטיב אפילו שאינו משובח יותר [קשור למחלוקת לגבי טלטול שברי פתילה של נר בשבת מז, ע"א].

ס, ע"ב

תוד"ה "אשר קדשנו במצותיו וצונו להניח תפילין" - מה גדר הברכה השני' של תפילין? לרש"י - רק אם דיבר בין תפילין של יד לשל ראש. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מספיק

ברכה א' על שניהם, ורק אם דיבר ועובר עבירה אז צריך תיקון לגברא לברך עוד ברכה. על מצוות תפילין אבל להניח זה רק פעם א' על הגברא שמניח את שתיהם כאחד

לתוס' - אפילו שלא דיבר בין תפילין של יד לשל ראש צריך לברך מצד עצם המצוה, אלא שאם דיבר בין תפילין של יד לשל ראש אז מברך עוד שתי ברכות. לשיטתו מצד החפצא לכן מברך על של ראש שזה מצוה בפ"ע גם להניח תפילין

מסכת שבת

ואפילו שהגוף והיד ברשות אחת. לתוס' - בגלל שנגרר אחרי הגוף שנמצא ברשות אחרת, אבל אם זה באותו רשות היד והגוף ודאי שנחשב לנייח. לשיטתו מצד החפצא ששונה אם זה ברשות אחת או בשתי רשויות.

ג, ע"ב

תוד"ה "בשוגג לא קנסוה" - מה הדין אם הוציא בשבת במזיד האם קונסים שלא יחזיר חזרה את ידו? לרש"י - קנסו שלא יחזיר את ידו, שודאי האדם יזהר מאוד שלא יזרוק לרה"ר כדי שלא להתחייב סקילה.

לתוס' - לא קנסו, אלא יכול להחזיר את ידו, מכיון שזה דבר חמור מאוד שאם יזרוק לרה"ר יכול לבוא לידי סקילה. לשיטתו שרואה מצד החפצא לכן לא קנסו.

ד, ע"א

תוד"ה "והא בעינן" - מה החיסרון במקום שאין בו 4 על 4?

לרש"י - בגלל שאין בו חשיבות לגבי הגברא. לתוס' - לר"ת בגלל שאין רגילות להניח חפץ על פחות מ-4 אמות וגם לא היו רגילים לעשות כן במשכן, לשיטתו מצד החפצא.

ולר"י לומד מפסוק "אל יצא איש ממקומו" שהכוונה מקומו היינו מקום חשוב שהוא ד' אמות מצד החפצא.

ד, ע"ב

תוד"ה "באילן העומד" - לגבי מה נאמר הכלל שדי נופו בתר עיקרו? לרש"י - זה נותן לו את החשיבות של 4 אמות

ב, ע"ב

תוד"ה "רשויות" - לגבי הקושי מפה על מסכת שבועות מתרצת הגמ' לפי רבא שיציאות השבת זה רשויות מה הכוונה רשויות?

לרש"י - הכוונה שתיים זה רשות הרבים ורשות היחיד. לשיטתו שקשור לגברא ואין מקשר את החיובים למקום בפנים ובחוץ אלא רק על הגברא.

לתוס' - הכוונה שני חיובים בפנים ושני חיובים בחוץ. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מקשר את החיובים למקום אם זה בפנים או בחוץ. ועצ"ע.

ג, ע"א

תוד"ה "פטורי דאתי לידי חיוב חטאת" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לתחילת המלאכה (העקירות). לשיטתו שקשור לגברא.

לרבותיו של רש"י הכוונה להושטת היד עוד לפני שנגע בחפץ, שזה ממש קשור לגברא שרק בכונתו ליטול את החפץ, אפילו יותר מרש"י.

לתוס' - הכוונה לרוב המלאכה, היינו עקירה עם העברה או הנחה עם העברה. לשיטתו שמצד החפצא.

ג, ע"א

תוד"ה "מאי טעמא ידו לא ניח" - מה הפירוש?

לרש"י - הכוונה בפשטות שהיד לא נחה על הקרקע ולא משנה אם זה ברשות אחת או בשתי רשויות. לשיטתו שמצד הגברא שמרגיש שידו באויר ולא מונחת ע"ג הקרקע

ברה"ר, ואפילו שעבר דרך מקום פטור. לתוס' - (ר"ח) הכוונה שהעביר מימינו לשמאלו דרך גופו והחידוש שלא נחשב כמונח שעובר כנגד גופו. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד החפץ שלא נחשב למונח.

יב, ע"א תוד"ה "נוטל וזורק ובלבד שלא ימלל" - מדוע אסור למלול (לתפוס בחזקה, לרסק) את הכינה בשבת? לרש"י - בגלל שסובר כר"א שפוסק שההורג כינה חייב. לשיטתו שמצד הגברא שרואה בכינה מציאות של נפש חיה שאסור להורגה. לתוס' - זה בגלל גזירה שמא ירסק פרעוש. לשיטתו מצד החפצא שלכינה אין חיות אמיתית, שמתהוית מן הזיעה והלכלוך ולכן פטור ההורגה.

המשך תוד"ה "רבה מקטע להו" (שהי' הורגן בידיו) - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה בשבת, שזה המשך לקודם שיש דיעה שאסור, וזה החידוש של רבה שמותר להורגן בשבת אפילו שנראית מציאות חיה לגבי האדם.

לתוס' - (ריב"א) הכוונה ביום חול, והחידוש שאין בזה משום כבוד הבריות. לשיטתו שקשור גם לכבוד הבריות וגדרי העולם יותר, וזה החידוש וגם המשך לתוס' הקודם שא"א לומר שכל החידוש שאינו גוזר משום פרעוש שאין זה כ"כ חידוש, אלא הכוונה ביום חול ומשום כבוד הבריות.

יג, ע"א תוד"ה "מה אשת רעהו אסור" - מאיפה לומדים את ההרחקות באשתו כשהיא נידה? לרש"י - מיחוד באשת איש שזה דאורייתא, ולכן גם בנידה אסור רק אם יש יחוד. לשיטתו שקשור לגברא שבזמן שיש יחוד אז נחשב הגדר של האיסור יותר, שרק הוא והיא ביחד זה עיקר הגורם לאיסור ולא כ"כ בגלל המעשה עצמו.

מצד הגברא. לתוס' - זה נותן לו שיחשב כמו הרשות שנמצא השרשים היינו שנחשב לרה"ר כמו העיקר היינו ממש מצד החפצא.

ח, ע"א תוד"ה "רחבה ו" - מדוע אם הכורת רחבה ו' פטור? לרש"י - מצד הגברא שהרי כך לא היו זורקים במשכן. לתוס' - מצד החפצא שכאשר זה ינוח אז זה רה"י וזה כמו זורק מרה"י לרה"י.

ח, ע"א תוד"ה "אמר ליה" - האם גומא צריכה תשעה דוקא כדי להחשב ראוי לשימוש אדם כמו בעמוד או שכ"ש בפחות מתשעה? לרש"י - מצד הגברא אומר שאין הבל בין עמוד לגומא ובשניהם רק בתשעה אבל בפחות לא.

לתוס' - מצד החפצא אומר שבגומא אין סברא שצריך שכ"ש בפחות מתשע שאז יותר נוח להשתמש בגומא משא"כ בעמוד שבפחות מתשע אין נוח להשתמש.

ח, ע"ב תוד"ה "לא מחייב" - מדוע במגלגל אלומה ועוקרה ומניחה אפילו שמעביר 4 אמות ברה"ר פטור? לרש"י - מצד שלא נחשב עקירה. לשיטתו שקשור לגברא כנ"ל [כדף ג ע"א תוס' ד"ה "פטורי דאתי לידי חיוב חטאת"] לכן מדבר על פעולת האדם. לתוס' - מצד שלא נעשית המלאכה כב"א. לשיטתו מצד החפצא כנ"ל כדף ג' לכן מדבר מצד המלאכה.

ח, ע"ב תוד"ה "דרך עליו" - המעביר חפץ ברה"ר דרך עליו חייב למה הכוונה? לרש"י - הכוונה למעלה מ' שזה מקום פטור. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר מצד האדם שחייב מצד שעשה עקירה והנחה

שקשור לגברא שהחיסרון הוא רק באדם שאינו יודע איפה הקבר וזה מספיק כדי לעשות מקום זה שיהי' רק ספק ולא ודאי טומאה.

לתוס' - הכוונה שנחרש שם קבר, היינו שיש ספק בטומאה עצמה. לשיטתו מצד החפצא שלכן סובר שממש התערב העצמות בשדה והתנסו בחרישה עד כ"כ שאין עצם כשעורה במקום אחד, אבל אם נאבד שם קבר הרי יש פה מקום שיש בו יותר מעצם כשעורה וטמא מדאורייתא.

המשך

תוד"ה "ועל בגדי עם הארץ" - מדוע גזרו טומאה על בגדי ע"ה?
 לרש"י - בגלל חשש שמא ישבה עליהם אשתו נידה שטמאה במדרס. לשיטתו שקשור לגברא ולכן הטומאה היא לא מצד הבגדים עצמם אלא מצד האדם שיושב עליהם.
 לתוס' - בגלל שגזרו עליהם שיהיו כזבים שיטמאו אפילו רוקן אבל לא במדרס שזה טמא מצ"ע מצד החפצא שזה בגדי ע"ה.

המשך

תוד"ה "ועל ספק מי רגלי אדם שכנגד מי רגלי בהמה" (זה א' מהששה ספיקות ששורפין עליהם את התרומה אם נגעו תרומה בא' מספקות אלו) - באיזה מקרה שורפין ומדוע?
 לרש"י - אפילו במקרה של ס"ס שורפין כמו פה שיש שני ספיקות שמא של בהמה ואפילו של אדם אולי הוא טהור. לשיטתו מצד הגברא שכל החידוש זה בענין של ס"ס שקשור לאדם שיש לו את הספיקות, וא"צ שיהי' מוכח מצ"ע שזה מי רגלים טמאים.
 לתוס' - רק אם מי רגלי אדם נמצאים כנגד מי רגלי בהמה, שאז ניכר יותר מצד החפצא שמי רגלים אלו שונים משל הבהמה והם של אדם ולכן שורפים אבל במקרה שיש ס"ס סתם אין שורפין.

טז, ע"א

תוד"ה "וחכמים מטהרים" - כלי זכוכית שהיו טמאים ונקבו וסתם החור עם אבר (סוג של

לתוס' - לומדים את האיסור בנידה מאיסור דרבנן אפילו בלי יחוד, שעצם המעשה לשיטתו מצד החפצא גורם שיצרו תוקפו ביותר ואפילו בלי יחוד.

המשך

תוד"ה "בימי ליבונין" - האם יש קולא מסוימת בימים שעושה האשה הפסק טהרה ולובשת לבנים?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא הרי היא כבר בשלב טהרה שעושה פעולות של טהרה.
 לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא שהטומאה עדיין נמצאת במלא תקפה אא"כ הלכה למקוה אחרי הימים שראתה דם שאז טהרה מדאורייתא מצד החפצא, אפילו שיש חיוב על הגברא לחכות עוד 7 ימים.

יד, ע"א

תוד"ה "זימנין דאכיל אוכלין טמאים" - על כמה שיעור הגזירה לפסול התרומה?
 לרש"י - כחצי פרס. לשיטתו מצד הגברא שאם הי' בכביצה הי' נחסר ע"י הגברא תוך כדי אכילה.
 לתוס' - בכביצה. לשיטתו מצד החפצא ולכן בכביצה כבר זה שיעור חשוב ומחשבים איך שזה מצ"ע לפני שאוכל הגברא.

טו, ע"א

תוד"ה "ר' יוסי אומר" - כמה שיעור הפרשת חלה לפי ר' יוסי?
 לרש"י - השיעור של חמשת רבעי הלוג ועוד משהו זה כולל גם את החלה עצמה. לשיטתו שקשור לגברא והכוונה "ראשית עריסותיכם" שזה כולל את החיוב של הגברא להפריש.
 לתוס' - צריך שיעור חוץ מהחלה בעצמה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיעור נטו שהאדם בעצמו אוכל חוץ מהחלה, וכן בפסחים מח ע"ב.

טז, ע"ב

תוד"ה "על ספק בית הפרס" - מה הכוונה בית הפרס?
 לרש"י - הכוונה שנאבד שם קבר. לשיטתו

עופרת) מה דינן?

לרש"י - משמע שטהורים לגמרי כמו שאר כלי חרס שנשבר שטהור לגמרי. לשיטתו מצד הגברא שלאדם אין זה נחשב אחרי הסתימה להמשך הכלי הקודם לכן אינו חוזר לטומאתו הישנה.

לתוס' - טמא מדרבנן כמו כל כלי זכוכית. לשיטתו מצד החפצא שרואה פה כרגע המשך לכלי הקודם אפילו שסתמו באבר ואינו רואהו כ"כ את מעשה האדם אלא את הכלי שכרגע הוא שלם.

יז, ע"א

תוד"ה "אמר ר"ע וכו' על האדם הנושאן בעובי המרדע" - מדוע גזרו על אדם שסוחב את הטומאה אפילו שאין ברוחבו טפח ורק בהיקפו טפח שיהי' טמא 7 ימים?

לרש"י - משום הגברא, שיש חשש שהרי הוא נגע במרדע הטמאה וטמא רק ליום א' וחושב שטמא מצד אוהל של המת ומספיק הערב שמש בטומאת אהל.

לתוס' - משום שיש חשש שיגע בסודר שנגע בכלי וטמא משום טומאה בחיבורין שצריך הערב שמש, והוא יחשוב מכיון שלא יודע מטומאה בחיבורין שהוא שלישי וטהור גמור משום מגע וזה שטמא עד הערב יחשוב שזה משום אוהל ויאמר שמספיק לטומאת אוהל הערב שמש. לשיטתו שמצד החפצא ולכן אומר שצריך גם סודר (חפצא) כדי שיהי' אפשרות לטעות, משא"כ לרש"י.

יז, ע"ב

תוד"ה "דילמא" - מה תוכן הגזירה שגידולי תרומה טמאה הוי תרומה?

לרש"י - הגזירה על הגברא שלא יהנה כלל ולכן גזרו שתשאר טמאה שזה בטוי הרחקה לגברא יותר.

לתוס' - הגזירה על החפצא שישאר תרומה שזה ביטוי בעיקר לגבי החפצא ולא חוששים גם לגזור על הגברא שתהי' טמאה.

המשך

תוד"ה "הניחא" - מה חשבון של י"ח גזירות?

לרש"י - מונה את האוכל אוכל ראשון ושני שפוסל את התרומה ואת המתרחץ במים שאובין שגם פוסל את התרומה כשני דברים. לשיטתו שקשור לגברא ומצד האדם יש הבדל בין אכילה לרחיצה.

לתוס' - אין הבדל בין האוכל למתרחץ שהכל ענין א' שפוסלים מדרבנן בתרומה מצד החפצא.

יט, ע"א

תוד"ה "ר' ישמעל אומר יגמור" - אם טען את הקורה על הזיתים מבע"י לפני שבת, האם מותר לאכול מהשמן שיוצא בשבת לפי ר' ישמעאל?

לרש"י - לא, ורק שמיקל שאינו צריך לסלק את הטעינה של הקורה ומותר במוצ"ש לאכול מהשמן ולא כמו ר"ע שמחמיר וסובר שצריך להוציא ולסלק את הקורה שלא ימשיך ליסחט בשבת. לשיטתו שקשור לגברא לכן הכוונה יגמור לר"י על פעולת האדם שאינו צריך לסלק הקורה אבל לא שהשמן מותר באכילה בחפצא שגזרו מדרבנן על הגברא משום משקין שזבו.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא וכשאומר ר"י שמותר לגמור הכוונה גם לחפצא לשמן שמותר באכילה שהרי כבר אין איסור דאורייתא אפילו יסחוט ממש בידיו.

יט, ע"ב

תוד"ה "שמן של בדדין"

לרש"י - הכוונה שמן שנשאר בזוית בית הבד שבשביל האדם שלא ידע מזה בע"ש נחשב כנולד. לשיטתו מצד הגברא ז"א אפילו שזה כבר נולד ונסחט לפי"ז אבל האדם לא ידע מזה ובשביל זה נחשב כנולד.

לתוס' - הכוונה לשמן שזב בשבת. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר על מקרה שזה מצד החפצא נחשב כנולד ממש שהמשקין לא היו בעולם מע"ש.

המשך

תוד"ה "הני כרכי דזוזי" - מה הפירוש? לרש"י - מחצלות שמכסין איתם את הסחורה

שנחשב למוקצה מחמת חיסרון כ"ס, שזה מוקצה על הגברא ולא מצד החפצא. לתוס' - הכוונה מחצלות שמכסים בהם דגים. לשיטתו שמצד החפצא שזה מוקצה מחמת מיאוס. ועצ"ע.

כד, ע"ב
 תוד"ה "ולית הלכתא" - האם צריך להזכיר ר"ח בברכות ההפטרה בשבת ר"ח?
 לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא והרי האדם צריך להזכיר את ר"ח בכל הזדמנות.
 לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי מצד ההפטרה אין לה שום קשר לר"ח שהרי אין מפטירים בר"ח. וכן נוהגין.

המשך
 תוד"ה "לפי שאין שורפין" - מדוע אסור לשרוף שמן תרומה שנטמאת ביו"ט?
 לרש"י - בגלל שזה חלק מאותו כלל שאין שורפים קדשים ביו"ט. לשיטתו שמצד הגברא אין הבדל בין תרומה לקדשים, שהכל בשבילו קדוש.

לריב"א - בגלל שלא התירה התורה אלא הנאת שריפה מימלא יוצא שזה הדלקה לשם מצוה ואסור ביו"ט ומותר רק מלאכת אוכל נפש ולא לשם מצוה. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מחלק בין תרומה לקדשים.
 לר"י - גם כן יש הבדל, לשיטתו מצד החפצא, בין תרומה לקדשים, אלא שגזרו מדרבנן גם על תרומה אטו שאר קדשים.

המשך
 תוד"ה "ולא מילה שלא בזמנה" - האם זה שמצורע אסור לעבוד בעבודה בביהמ"ק זה נחשב שצרעת דוחה עבודה?

לרש"י - כן, לשיטתו שהעיקר זה הגברא ומימלא זה שאדם מצורע אינו יכול לעבוד זה בגלל שהצרעת דוחה את העבודה, ולכן עושה ק"ו אם צרעת דוחה את העבודה שדוחה שבת ובכ"ז מילה דוחה את הצרעת ק"ו שמילה אפילו שלא בזמנה תדחה שבת.
 לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ואין הכוונה שהצרעת דוחה את העבודה אלא רק שהאדם אינו ראוי ולכן אינו יכול לעבוד וממילא אינו עושה ק"ו.

ר"י עושה ק"ו מנדרים ונדבות גם לשיטתו שמצד החפצא ולכן א"א לעשות ק"ו מצרעת כנ"ל אבל צריך ק"ו שהרי יו"ט עשה ולא

כ, ע"א
 תוד"ה "איבעיא" - האם רבנן מקילים שאומרים שמספיק שיקרום פניה שכנגד האור מבע"י ואז אפשר להשהותו על כירה שאינה גרופה וקטומה?

לרש"י - כן, לשיטתו שהכוונה לפי הגברא למראה עיניו אז ודאי שזה קורם ראשון שזה מול האש ממש (השכבה העליונה ממש).
 לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא של העוגה, והרי ידוע שהחום מבשל יותר מאש גלויה כמו הגחלים שמבשלים יותר מאש גלויה, ולכן רבנן מחמירים שמצריכים שכל החלק העליון יאפה מצד החפצא ולא רק השכבה העליונה ממש למראה הגברא.

כב, ע"ב
 תוד"ה "ובה ה' מסיים" - לגבי הנר המערבי שכתוב עליו שהי' עדות לישראל שממנה ה' מדליק את המנורה והי' נס שדלק עד למחרת ובה ה' מסיים.

לרש"י - הכוונה ובה ה' מסיים לגבי ההטבה של הנר. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר על מעשה הגברא שזה ההטבה.
 לתוס' - הכוונה ובה ה' מסיים לגבי ההדלקה. לשיטתו שקשור לחפצא שזה מתבטא בעיקר בהדלקה שצריך שהשלהבת תהי' עולה מאליה שזה בעיקר בחפצא.

כד, ע"א
 תוד"ה "מהו" - לגבי חנוכה פשוט שצריך להזכיר את הנס בתפילה, מדוע?
 לרש"י - מכיון שלהלל ולהודאה נקבעו. לשיטתו שקשור לגברא מדבר על חיוב האדם שצריך להלל ולהודות.
 לתוס' - מכיון שיש פירסום הנס בתפילה בציבור. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על הנס ופירסומו מצד החפצא.

תעשה ולכן צריך ק"ו כדי שידחה יו"ט.

כה, ע"א

תוד"ה "כך אתה מצווה לשרוף את התרומה" - מדוע מצווה לשרוף את התרומה שנטמאת? לרש"י - הסיבה השני' היא משום תקלה. לשיטתו שקשור לגברא וחושש לתקלת האדם. לתוס' - אין יכול להיות משום חשש תקלה. לשיטתו שקשור לחפצא ולא חושש לתקלת האדם ומוכיח מזה שצריך דוקא שריפה.

המשך

תוד"ה "פיגול" - מהו נחשב לפיגול בסוגיה פה? לרש"י - הכוונה אם חשב לאוכלו חוץ לזמנו. לשיטתו שקשור לגברא שזה מתבטא יותר בענין של זמן ובפרט שרק חשב. לתוס' - הכוונה לחוץ למקומו. לשיטתו שקשור לחפצא שזה מתבטא יותר בענין של מקום.

תוד"ה "כרת" - מה ההבדל בין כרת למיתה בידי שמים? לרש"י - ההבדל הוא שרק בכרת הולך ערירי ללא ילדים. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר שאין לו המשכיות מצד הגברא. לתוס' - ההבדל הוא שכרת אינו מגיע לגיל שישים ומיתה בידי שמים אין לה זמן קבוע לשיטתו מצד החפצא מדבר רק בסוג המות.

כה, ע"ב

מדוע הדלקת נר בשבת חובה במקום סעודה? לרש"י - משום כבוד שבת. לשיטתו שקשור לגברא שזה מחשיב את הסעודה כעין יום [חכמה]. לתוס' - משום עונג שבת. לשיטתו שקשור לחפצא [בינה] שזה יותר חודר באדם מצ"ע מאשר כבוד. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "סדין בציצית ב"ש פוטרם" - מדוע פטור סדין של פשתן מציצית?

לרש"י - מכיון שלא דורשים סמוכים לכן פטור ואסור לשים ציצית בכלאים ורק תכלת אסור אבל במין הסדין חייב. לשיטתו מצד הגברא שכל האיסור זה רק תכלת שזה כלאים לאדם. לתוס' - דורשים סמוכים ב"ש אלא שגזרו בכלל שלא ישים ציצית בכלל שמא ישים תכלת. לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור בכלל.

כו, ע"א

תוד"ה "אין מדליקין בטבל טמא" - מאיפה יודעים שאסור בטבל טהור גם להדליק גרות שבת? לרש"י - מסברא שכ"ש שאסור בטבל טהור שהוא ראוי לכהן וצריך להפריש תרו"מ. לשיטתו מצד הגברא שחושב על טובת הכהן. לתוס' - לומדים זה מטבל טמא מצד החפצא ולא בגלל שיש כ"ש שאינו חושב כ"כ על טובת הכהן.

המשך

תוד"ה "איכא ביניהו" - האם יש הבדל בשמן דגים בין קרבי דגים לבין שמן הבא מעינו של דג? לרש"י - אין הבדל וחולקים בכל סוג של שמן דגים. לשיטתו מצד הגברא שאינו רואה חילוק בדגים והכל נחשב בשבילו לשמן דגים. לתוס' - יש הבדל. לשיטתו מצד החפצא ומחלק בין שמן הבא מעינו של דג שלכולם מותר להדליק בזה נר שבת בלי תערוכת לבין קרבי דגים שזה מחלוקת.

כו, ע"ב

תוד"ה "כל היוצא מן העץ" - האם קנבוס וצמח גפן נחשבים מן העץ? לרש"י - כן, ולכן אסור לעשות מזה פתילה לנר שבת. לשיטתו מצד הגברא שרואה שיוצאים מהעץ וגודלים על העץ. לתוס' - לא, ומותרים לפתילה לנר שבת. לשיטתו שמצד החפצא מתבונן ורואה שנחשבים לזרע ולא נחשב ליוצא מן העץ.

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן צריך השתתפות האדם בכל וגע בביה"ש כדי שיהי' ספק כנ"ל.

לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ואפילו בשעה מועטת שרואה ביה"ש יש ספק.

לה, ע"ב

תוד"ה "והתניא" - מה דין מוקצה בשופר ובחצוצרה?

לרש"י - שופר אינו מלאכתו לאיסור שראוי לגברא לגמוע מים לתינוק וחצוצרה אינה ראויה אלא לתקיעה ומלאכתה לאיסור מצד הגברא שאין לו שימוש למשהו אחר.

לתוס' - שופר זה מלאכתו לאיסור, שמצד החפצא עיקר ענינו זה לתקוע שזה מלאכת איסור, וחצוצרה יש בה קצת היתר מצד החפצא כגון לכסות בה משהו, וזה כמו מיטה שיחדה למעות והניח עליה מעות שאסור להזיזה לפי ר' יהודה.

המשך

תוד"ה "הא ר' נחמי" - לר' נחמי' אפילו סכין אינו ניטל אלא לצורך תשמישו למה הכוונה? לרש"י - הכוונה תשמיש המיוחד לו מצד הגברא שבד"כ אדם משתמש בצורה כזו.

לתוס' - הכוונה תשמיש הרגיל בו בחול היינו שאם השתמש בו כמה פעמים שאז החפצא משתנית ונחשבת כתשמיש הרגיל אפילו שאין זה השימוש הרגיל שאדם רגיל להשתמש בכלי זה כמו קורנס לפצע בו אגוזים.

לו, ע"ב

תוד"ה "כירה" - מה זה קש וגבבא?

לרש"י - קש זה זנבות השבלים וגבבא זה הנגבב מן השדה. לשיטתו שקשור לגברא ולכן קורא לגבבא ע"ש פעולת האדם הגברא שאוסף מן השדה.

לתוס' - קש זה הנגבב מן השדה היינו החלק העליון של השיכולת וזנבות השיבלים קרוי תבן ושניהם בחפצא, ולא מדבר על פעולת האדם.

כח, ע"ב

תוד"ה "בין" - האם יש מחלוקת, מה הכוונה במטלית "מוכן"?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא וכל א' לפי שיטתו סובר מתי נקרא מוכן אז ר"א אומר שרק אם הניח בקופסא נחשב למוכן ולר"ע אפילו אם רק תלאו במגוד קולב נחשב למוכן ולר"י אפילו אם זרקו לאחורי הדלת נחשב למוכן.

לתוס' - אין מחלוקת בזה. לשיטתו מצד החפצא שזה לא תלוי כלל באדם ורק בחפצא של המטלית עצמה, ולכן אם תלאו במגוד נחשב למוכן, ואם זרקו לאחורי הדלת אינו מוכן בגלל שהמטלית מצ"ע כשהיא נמצאת מאחורי הדלת אינה נחשבת למוכנה. ועצ"ע.

לד, ע"א

תוד"ה "שניהם" - על מה אמר ר"י שספק עירוב כשר?

לרש"י - הכוונה על עירובי תחומין, לשיטתו מצד הגברא שזה בעיקר בערובי תחומין שזה רק היתר לאדם שילך יותר ברגליו.

לתוס' - הכוונה לעירובי חצרות. לשיטתו שקשור לחפצא שזה מתבטא יותר בעירובי חצרות שמחשיב את כל הרשויות בחצר לרשות אחת ואפילו בזה ספק עירוב כשר.

לד, ע"ב

תוד"ה "וירד ויטבול" - האם זמן ביה"ש מוגדר בגמרא בקשר עם איזה פעולה באדם? לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן סובר שזמן ביה"ש הכוונה לזמן שיוורד וטבול וכשגומר לטבול נחשב ללילה, ולשיטתו גם משמע שאפשר לטבול ביה"ש.

לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן סובר שאחרי שגומר לטבול אז מתחיל ביה"ש ולא קשור כלל למעשה האדם.

המשך

תוד"ה "ספק לטומאה ולקרבן" - בזב שרואה ביה"ש יומים שאז יש ספק אולי נחשב כ-3 ימים וטמא או שיש יום מפסיק באמצע וטהור - האם מדובר שראה כל ביה"ש?

צרכו ויחפור שקשור לפעולת הגברא שעושה גומא.

לתוס' - הכוונה מפני שמזיז עפר מוקצה ממקומו ואפילו טילטול מן הצד אסור מצד החפצא שגורם להזיז ולכן אסור. ולר"ת בספר הישר סובר שהגזירה היא משום חופר ואפילו בחול שאינו דבוק יש חופר מצד החפצא.

מ, ע"ב

תוד"ה "ובלבד שלא" - מדוע אסור לשים קומקום מים רותחים על בני מעיו? לרש"י - שמא יפול עליו ונמצא רוחץ בחמין בשבת חשש בגברא. לתוס' - החשש שמא יפול על המטלית ויחסטנה לשיטתו מצד החפצא.

מא, ע"א

תוד"ה "מוליאר" - מדוע לא שותים מאנטיכי הגרוף? לרש"י - משום שאסור להשהותו שם כיון שמוסיף הבל ואפילו שהוא גרוף. לשיטתו מצד הגברא שהאדם עושה פעולה אסורה שמשעה שם מים שמתחממים. לר' פורת החשש ברגע שימזגנו אז מתבשל היין שמערבו עם מים החמים. לשיטתו מצד החפצא שהמים מתערבים ומבשלים את היין מצ"ע ללא פעולת האדם. ועצ"ע.

מא, ע"ב

תוד"ה "מיחם" - האם אסור אינו מתכוון באיסור דרבנן? לרש"י - לא, לשיטתו שצריך כונת הגברא. לתוס' - כן, לשיטתו שאין צריך כ"כ כונת הגברא ואסור אפילו רק שעשה את המעשה.

מא, ע"ב

תוד"ה "לא שנו" - מיחם שפינהו ויש בו מים ומילאו האם יש בזה משום צירוף? לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא ובשבילו צירוף כלי זה רק שמגיע לחום גבוה מאוד שיכול להגיע לזה רק בלי מים [שאם יש בתוכו מים יכול להגיע רק עד 100 מעלות

המשך

תוד"ה "לא יתן עד שיגרוף" - מדוע אסור לתת בתנור לפני שגרוף? לרש"י - משום שמוסיף הבל. לשיטתו מצד הגברא שכרגע עושה עבירה שמוסיף הבל בתבשילו. לתוס' - משום שמא יחתה בגחלים, לשיטתו מצד החפצא שבעיקר חושש על התוצאה שיכול ליגרם מצד הפעולה.

המשך

תוד"ה "חמין ותבשיל" - מדוע מותר לתת לתוכן חמין ותבשיל? לרש"י - בגלל שנתבשלו כל צרכן, לשיטתו מצד הגברא שלאדם כבר אין צורך לבשלו יותר אז מותר אפילו במקרה שמצטמק ויפה לו שמצד התבשיל יש חשש בכ"ז מותר שמצד האדם זה כבר מבושל כל צרכו ואין חשש.

לתוס' - אפילו שלא נתבשל לגמרי ורק כמאכל בן דורסאי בכ"ז מותר מכיון שיש לו גבול כמה צריך בישול ולא טוב לבשלו יותר וגם בלי חיתוי יגיע לבישול זה. לשיטתו מצד החפצא שמסתכל מצד המאכל שאין צורך לחתות ואין חשש אבל אם התבשיל מצטמק ויפה לו אז יהא אסור שמצד התבשיל יש חשש שיבשלו יותר ויחתה בגחלים.

לח, ע"ב

תוד"ה "אפילו בשבת" - מה הכוונה שמותר להחזיר את הדבר שהי' מוטמן אפילו בשבת? לרש"י - הכוונה אפילו ביום השבת ולא רק בלילי שבת, שהייתי יכול לחשוב שביום שלוקח מהטמנה שלא ע"מ להחזיר ויהי' אסור להחזיר. לשיטתו מצד הגברא שמסתכל על מחשבת האדם ורגילותו.

לתוס' - הכוונה אפילו בליל שבת. לשיטתו מצד החפצא ואין הברל בין ליל שבת ליום שבת. ועצ"ע.

לט, ע"א

תוד"ה "מפני שמזיז עפר" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שמא לא יהא לו חול כל

תוד"ה "והיינו דר"נ" - כל מקום שיש שני לשונות שחולקים בשל תורה הלך אחרי המחמיר, מה יהי' בשני לשונות בדרכן? לרש"י - הולכים אחר לשון האחרון. לשיטתו שקשור לגברא ולכן סובר שהלכה ככתראי (כאחרון) מכיון שהאחרון ראה את הראשון ובכ"ז פסק אחרת כנראה שהוא הצודק. לתוס' - הלכה כדברי המיקל, לשיטתו מצד החפצא שמסתכל רק על הדעות ולא על מי שאמרן ולכן הלכה כמו הדעה שמקילה ולא משנה מי אמרה.

לריב"א - הולכים אחר הדעה הראשונה מכיון שהתקבל דעה א' שוב אין יכולים להוציא מדעה זו. לשיטתו שקשור גם לחפצא ודעה שהתקבלה וחדרה בעולם שוב א"א לבטלה.

מב, ע"ב
תוד"ה "הצלה שאינה מצויה לא התיירו" - באיזה אופן מדובר? לרש"י - מדובר לצורך דבר שאינו ניטל. לשיטתו מצד הגברא שרק לצורך דבר הניטל שזה מותר לגברא מותר. לתוס' - אפילו לדבר הניטל אסור משום טירחה, שעצם הטירחה מצד החפצא שזה דבר שאינו מצוי היינו טירחה יתרה אסורה.

מג, ע"א
תוד"ה "דמבטל כלי מהיכנו" - מדוע אסור לשים מוקצה בתוך הכלי? לרש"י - משום שנחשב כאילו בונה שמחבר בטיט שלא יזוז וכן פה ע"י המוקצה אינו יכול להזיז. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד האדם שאינו יכול להזיז ולא חיסרון בכלי ואדרבה כאילו בונה. לרש"י במ"א ולתוס' שמביא פירוש זה - מסביר שזה משום סותר. לשיטתו שמצד החפצא ולכן מדבר על החיסרון בכלי שאינו יכול לשמש בתפקידו ולכן נחשב לסותר.

מד, ע"א
תוד"ה "לדברי הכל אסור" - על מי הכוונה? לרש"י - הכוונה אפילו לר"מ שיש פה רק מוקצה מחמת איסור שמדובר בפמוט של

חום] ורק אז כאשר ישם בתוכו מים קרים אז יגרום את צירוף וחיזוק הכלי וגם במקרה שאין בו מים צריך למלא את כולו מים קרים כדי לצרפו בשלימות בשביל הגברא. לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא וממילא יש קצת צירוף אפילו שאינו חם כ"כ, מכיון שיש בו מים חמים אבל רק כאשר ימלא את כולו עד הסוף במים קרים ואם פינה ממנו את המים היינו שהגיע לחום גבוה מאוד אז אפילו בכל שהוא מים קרים נחשב לצירוף.

מב, ע"א
תוד"ה "נותן אדם חמין לתוך הצונן" - מדוע ב"ה מודים שאסור לשפוך מים קרים לתוך כלי ראשון עם מים רותחים? לרש"י - מכיון שהתחתונים מרתיחים העליונים וסובר שתתאה גבר. לשיטתו שקשור לגברא שהכל תלוי באדם איך הוא שופך את החמים לקרים או הפוך. לתוס' - מכיון שהרוב גובר ומבשל ובדרך כלל התחתון זה הרוב שלכן שופכים לתוכו. לשיטתו מצד החפצא שרוב המים הם המבשלים ולא משנה כ"כ פעולת הגברא איך שפך את המים חמים לקרים או הפוך ורק משנה הכמות של החפצא מה הרוב חם או קר.

מב, ע"א
תוד"ה "אבל באמבטי" - למה אסור לשפוך מים קרים לתוך אמבטי עם מים רותחין לכו"ע? לרש"י - מכיון שזה כלי ראשון. לשיטתו מצד הגברא שסובר שזה נקרא ממש שהאדם מבשל אפילו שבאמת אולי זה כלי שני אבל מכיון שיש ריבוי מים אז לגבי האדם אינם מתקררים ונחשבים ממש ככלי ראשון. לתוס' - זה נחשב ככלי שני וגזרו מפני שהרואה חושב שזה כלי ראשון שהחפצא מטעה ובאמת זה כלי שני, שמסתכל מצד המציאות בפועל בחפצא שזה כלי שני אפילו שהחום נשאר אותו דבר.

מב, ע"ב

תוד"ה "טומנין בשלחין ומטלטלים אותם" - היינו שמותר לטלטל את העורות, ובמ"א כתוב שאסור?!
 לרש"י - בגלל ששם זה עורות של בהמה דקה שאין ראויים לאדם לשבת עליהם בגלל שהם דקים ואין נוח לאדם ופה זה עורות של בהמה גסה שנוח לאדם ולכן מותר.
 לתוס' - בגלל ששם זה עורות לחים שאין ראויים מצד החפצא לאדם ולכן אסור שעדין לא התייבש ואין ראוי מצ"ע.

נא, ע"א

תוד"ה "או שטמן" - אם כיסה בדבר שאינו ניטל אינו יכול להטות הקדירה וליטול, מדוע?

לרש"י - משום שהקדירה נעשית בסיס לדבר האסור. לשיטתו שמצד הגברא שבגללו ובגלל מחשבתו נעשית בסיס לאיסור.
 לתוס' - מדובר באופן שהקדירה בלועה בכיסוי לגמרי מכל הכיוונים וא"א להוציא מן הצד, או שבתוך הקופה בעצמה יש למעלה דברים שאינו יכול לטלטל ולכן אסור, שהרי יצטרך לגעת ממש במקצה. לשיטתו מצד החפצא שנוגע ממש במקצה ולא רק בבסיס לאיסור.

נב, ע"ב

תוד"ה "בבאין מנוי אדם" - האם טבעת שבאה מנוי אדם לנוי בהמה מקבלת טומאה לאחר שיחדה לבהמה?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא צריך שתהי' מיוחדת לאדם כדי לקבל טומאה, מכיון שבמחשבתו כבר שינה אותה בשביל בהמה - שוב אינה מקבלת טומאה.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ומכיון שלא עשה שינוי מעשה בחפצא נחשב עדיין לטבעת אדם שמקבלת טומאה.

המשך

תוד"ה "והא איכא חציצה" - מדוע יש חציצה בטבעת?

לרש"י - מכיון שהטבעת קבועה בחווק בשרשרת ולפעמים מסירים את הטבעת ולכן

מתכת שאין בזה משום מיאוס כמו בכלי חרס ובכ"ז אסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד המיאוס שקשור לאדם ומיקל במקצה שסובר לר"ש מותר.

לתוס' - החידוש הוא לר"ש שמודה שאסור פה בפמוט גדול. לשיטתו מצד החפצא שאינו מדבר מצד המיאוס. ועצ"ע. ומחמיר במקצה גם לר"ש לשיטתו.

מד, ע"ב

תוד"ה "מוכני" - למה הכוונה?

לרש"י - זה מרכבה של אנשים לשיטתו שקשור לגברא.
 לתוס' - זה מרכבה העשויה לכלים לשיטתו שקשור לחפצא.

מה, ע"ב

תוד"ה "אין לנו אלא בנר כר"ש" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שסובר ר' יוחנן כר"ש במקצה מחמת מיאוס. לשיטתו מצד הגברא שקשור יותר לר"ש שהולך אחרי הטעם.
 לתוס' - ר' יוחנן סובר לגמרי כר' יהודה ורק ר"ש מתיר. לשיטתו מצד החפצא שקשור יותר לר"י.

מו, ע"א

תוד"ה "דנפטא אסור לטלטלה" - באיזה מקרה אסור לטלטל נר שיש בתוכו נפט?

לרש"י - מדובר בשל חרס שזה מסריח לגברא.
 לתוס' - מדובר בשל מתכת ובכ"ז אסור מצד הנפט עצמו מצד החפצא.

מט, ע"א

תוד"ה "שלא יישן בהם" - מדוע אסור לישון עם תפילין?

לרש"י - מחשש שמא יראה קרי שיכול לבוא מצד הגברא.

לתוס' - אין חשש קרי מצד החפצא (התפילין) שפועלות על האדם שלא יראה קרי, ורק חשש שיסיח דעת מהתפילין לכן אסור.

המשך

זה חציצה שלאדם אין דעתו שתהי' שם קבוע ולכן הוי חציצה.

לתוס' - בגלל שהוא דבוק בצואר הבהמה. לשיטתו מצד החפצא שזה עצמו שהוא דבוק זה חוצץ ולא משנה דעת האדם.

נג, ע"א

תוד"ה "והוא שקשורה לו מע"ש" (המרדעת) ואם קשרה בשבת אסור, מדוע?

לרש"י - משום שזה משאוי. לשיטתו מצד הגברא שחושב מצד האדם שאינו צריך את המרדעת על הבהמה כ"כ ולכן נחשב כמשאוי.

לתוס' - אי"ז משאוי. לשיטתו מצד החפצא (הבהמה) שאפ"ל שזה כמו בגד של הבהמה ואינו משאוי כלל, אבל אסור בגלל שנראה כמתכוון להוציא המרדעת, או לר' פורת נראה כמתכוון להוליכה למקום רחוק.

נג, ע"ב

תוד"ה "כאן ליבש" - למה אסור לעיזים לצאת בכיס שבדריהן?

לרש"י - הכוונה שאם רוצה לשמור חלבן אז אסור שנחשב למשאוי מצד הגברא שצריך את החלב וזה עיקר הבעי' מצד המשאוי.

לר' פורת - הכוונה שרוצה לשמור חלבן שלא ינטוף ויאבד ולכן אסור שאינו עשוי לצורך הבהמה עצמה. לשיטתו מצד החפצא שצריך שיהי' לצורך הבהמה עצמה.

לר"י - הכוונה שלא מהודק כ"כ. לשיטתו מצד החפצא שצריך שיהי' מהודק ולא רפוי שלא יפול ויביאנו.

נו, ע"א

תוד"ה "גט כריתות כותב לאשתו" לגבי חיילי בית דוד - מה הפירוש?

לרש"י - הכוונה על תנאי שאם לא ישוב בסוף המלחמה תהי' מגורשת. לשיטתו שקשור לגברא שזה תלוי בו בתנאו.

לתוס' - הי' מגרשה בלי תנאי אבל בצנעה. לשיטתו שקשור לחפצא שלכן סובר שמגרשה לגמרי ולא תלוי בגברא כלל אלא שבצנעה.

נו, ע"ב

תוד"ה "אין בה משום כלאים" - מדוע באיסטמא אין בה משום כלאים?

לרש"י - משום שאינה טוויה אלא רק שוע. לשיטתו מצד הגברא שחסר בפעולת האדם כתפירת הבגד.

לתוס' - משום שהיא גם קשה. לשיטתו מצד החפצא לא רק שחסר בפעולת האדם אלא גם בחפצא יש חיסרון שהיא קשה.

נח, ע"ב

תוד"ה "אלא אמר רבא" - האם זוג בלי עינבל מקבל טומאה מכאן ולהבא?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא שאינו חשוב כ"כ לקבל טומאה ורק שלא תפרח ממנו הטומאה אז אומרים הואיל וראוי להקישו על גבי חרס שע"י פעולת הגברא ישמיע קולו כבתחילה.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא מכיון שהי' בו עינבל פעם אחת לא בטל מתורת כלי ולטומאה שהי' עליהן ושלא תפרח הטומאה מספיק הטעם שהדיוט יכול להחזיר שזה מצד החפצא ולא מצד שראוי להקישו על גבי חרס שזה מצד הגברא.

נט, ע"א

תוד"ה "ואין ... עמוד ונעשה מלאכתנו" - האם כשאומרים שאינו מקבל טומאה אם צריכים להשתמש בו זה דווקא מלאכתו הראשונה או הכוונה לכל סוג מלאכה?

לרש"י - דוקא מלאכתו הראשונה שקשור לגברא שכך הי' רגיל להשתמש.

לתוס' - אפילו מלאכה אחרת מצד החפצא שכל מלאכה מבטלת את הטומאה.

נט, ע"ב

תוד"ה "אאבנט של מלכים" - מדוע מותר ללבוש אבנט חשוב בשבת?

לרש"י - מכיון שכל ישראל מלכים הם וראויים הם לאבנט חשוב, לשיטתו מצד הגברא.

לתוס' - מכיון שזה מלבושם אין חשש שיוירד ויטלטל מצד החפצא ולא משנה כ"כ אם ראוי לזה.

מלבוש אישה ואסור לגבר משום "לא ילבש". לתוס' - הכוונה על החפצא שחייב על הוצאה זו קרבן חטאת. לשיטתו מצד החפצא שזו בעי', כיון שנחשב למשא מצ"ע.

סד, ע"ב תוד"ה "ובמוך שהתקינה לנדתה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שלא יטנפו בגדיה. לשיטתו שקשור לגברא ולכן גם הבגד נחשב כחלק מהאדם ולכן מותר.

לתוס' - שלא יפול על בשרה ויבש. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק מצד האדם ממש מותר אבל מצד הבגד נחשב למשאווי שאינו חלק מהגברא אלא כדבר בפ"ע.

סו, ע"א תוד"ה "הקיטע" - מדוע לר"י אסור לקיטע לצאת בקו שלו [בדמות רגל שעושה בשביל להראות שלם]?

לרש"י - בגלל שזה לא מעור אינו נחשב לנעל לשיטתו מצד הגברא שנעל חשוב זה רק מעור.

לתוס' - בגלל שזה לא מהודק אם זה לא מעור. לשיטתו מצד החפצא.

וכן לר' פורת מדובר שזה רק למראית עין ששם זה במקום רגלו וחושש שמא יפול מצד החפצא.

המשך תוד"ה "סנדל של סידין" - מה החיסרון בסנדל זה?

לרבנותיו של רש"י - מכיון שזה של עץ ואין רגילות של האנשים לעשות מנעל של עץ כנ"ל וכן בכורת שאין רגילות לעשותה של קנים לא נחשב לכלי לשיטתו מצד הגברא.

לתוס' - זה של קש והחיסרון שאינו בר קיימא וכן בכורת של קש זה הבעי', לשיטתו מצד החפצא.

סז, ע"ב תוד"ה "כלל גדול כל היודע עיקר שבת" - מדוע חייב על כל שבת אפילו שלא נודע לו

סא, ע"ב

תוד"ה "עד דמימחי" - מה הכוונה שצריך שאיתמחי הגברא לגבי ההיתר להוציא קמיע בשבת?

לרש"י - הכוונה שיהי' מומחה לכל הלחשים שיכתוב, לשיטתו מצד הגברא.

לתוס' - הכוונה שמומחה דוקא ללחש זה, לשיטתו מצד החפצא.

המשך

מה הכוונה איתמחי קמיע?

לרש"י - הכוונה שהקמיע מומחה ע"י אדם זה דוקא. לשיטתו מצד הגברא לכן אפילו שריפא קמיע זה 3 אנשים עדין מומחה רק מצד האדם שכתב קמיע זה, ולשיטתו הקמיע מומחה גם אם ריפא שלש פעמים אדם אחד, לשיטתו שלא צריך להדגיש מעלת החפצא כ"כ שריפא 3 אנשים זרים. ועצ"ע.

לתוס' - הכוונה שהקמיע מומחה ע"י כל אדם וא"צ שיכתבו דוקא אדם זה. לשיטתו מצד החפצא שהקמיע עצמו מומחה ללא צורך באותו אדם כלל, ולשיטתו צריך שירפא הקמיע שלש אנשים כדי שיהי' ברור שהקמיע מומחה מצ"ע ולא מצד הגברא.

המשך

תוד"ה "תלתא" - מה הכוונה איתמחי גברא וקמיע?

לרש"י - הכוונה שמומחה לזה ולזה ולא דוקא בב"א. לשיטתו שמצד הגברא אפשר שיהי' מומחה בלי קשר לחפצא.

לתוס' - הכוונה שזה בב"א, היינו שהשנים ריפאו שלש פעמים לשני אנשים והשלישי גם ריפא פעמים לא' משני האנשים ועכשיו הקמיע השלישי מרפא אדם שלישי ואז בב"א. לשיטתו שקשור לחפצא וגם הגברא מומחה בזכות החפצא.

סב, ע"א

תוד"ה "וחילופין באיש" - לגבי מה נאמר? לרש"י - נאמר לגבי איסור על הגברא שאסור לצאת בטבעת שאין עליה חותם, משום שזה

שהי' שבת?

לרש"י - מכיון שיש ימים שבינתיים ובודאי שמע שהי' שבת. לשיטתו מצד הגברא שצריך שישמע שהי' שבת באותו יום כדי להתחייב. לתוס' - הימים עצמם מחלקים אפילו שלא שמע כלל שגזירת הכתוב שיהי' שמירה לכל שבת. לשיטתו מצד החפצא שהימים עצמם מחלקים.

סח, ע"א

תוד"ה "גדול" - לגבי מה נאמר שגדול עונשו של שבת משל שביעית?
לרש"י - מדובר לגבי אכילת פירות שביעית לשיטתו שקשור לגברי מלאכות שאסורות בשביעית שקשור יותר לחפצא.

סח, ע"ב

תוד"ה "אבל תינוק שנשבה פטור" - האם אומר מותר [שאינו יודע שאסור] נחשב לאנוס?
לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שהרי אינו יודע.
לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא שאי ידעת החוק אינה פוטרת שחייב מצד המעשה עצמו.

סט, ע"ב

תוד"ה "עד שישגוג בלאו" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה ששכח בכלל את שבועתו, לשיטתו שקשור לגברא.
לתוס' - הכוונה שחושב שמותר לעבור על השבועה, לשיטתו שמצד החפצא ששכח איסור שבועה בכלל.

המשך

תוד"ה "הא מני מונכו היא" - אם נעלם ממנו אזהרת שבועה האם נחשב לאנוס?
לרש"י - כן, לשיטתו שחסר במודעות הגברא בחומרת הדבר.
לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אם יודע שיש איסור עשה לפחות אינו נחשב לאנוס שהרי יודע מהאיסור באופן כללי.

ע, ע"א

תוד"ה "ועל כולן וכו'" - מדוע לא לומדים לחלק חיוב על כל מלאכה מהפסוק "בחריש ובקציר תשבות"?
לרש"י - מכיון שהכלל בלא תעשה והפרט בעשה. לשיטתו שמצד הגברא ולכן יש חילוק בין עשה לל"ת מצד האדם וא"א לחברם.
לתוס' - מצד החפצא הי' אפשר לחברם ולא משנה עשה או ל"ת ורק מצד שזה שני כתובים אין מלמדין [אבל לא מצטרף "לא תבערו" לפסוק "בחריש ובקציר תשבות" שיהי' 3 כתובים הבאים כאחד שזה עשה וזה ל"ת ורק בזה מחלקים בין עשה לל"ת].

ע, ע"ב

תוד"ה "העלם זה וזה" - מדוע אינו דומה לשוכח עיקר שבת?
לרש"י - מכיון שידע לעיקר שבת באיזו שהיא מלאכה. לשיטתו מצד הגברא מצריך שידע האדם קצת ענין שבת.
לתוס' - אפילו לא ידע לשבת בשום מלאכה אבל מכיון שאם יזכירו לו נזכר מיד. לשיטתו מצד החפצא שאין צריך כ"כ את ידיעתו של הגברא.

עא, ע"א

תוד"ה "גרירה דגרירה לית ליה" - מה נחשב לגרירה?
לרש"י - קצירה עם קצירה לא נחשב גרירה שלגבי האדם שניהם בהעלם אחד רק שזה העלם שבת וזה העלם מלאכה ורק קצירה עם טחינה נחשב לגרירה שהקרבן שהביא הגברא זה לא בשביל הטחינה אלא על הקצירה והעיקר זה כונת הגברא.

לתוס' - מצד החפצא, לכן הטחינה והקצירה דבר אחד שהקרבן זה על שניהם והקרבן מאחדם מצד החפצא ולא משנה כ"כ כונת האדם משא"כ קצירה וקצירה אין חיבור ביניהם וצריך גרירה שמצד החפצא שונים שזה שגגת שבת וזה שגגת מלאכות.

עב, ע"א

תוד"ה "אשם ודאי לא בעי ידיעה בתחילה" - האם צריך ידיעה לפני שמביא קרבן אשם? לרש"י - כן לפי ר"ע, לשיטתו שקשור לגברא ולכן צריך ידיעתו.

לתוס' - לא צריך ידיעתו לפי ר"ע, לשיטתו שקשור לחפצא והעיקר שמביא קרבן אפילו בלי ידיעה.

עב, ע"ב

תוד"ה "נתכון" - אם נתכון לחתוך תלוש זה ונמצא שהוא מחובר?

לרש"י - חייב לכו"ע. לשיטתו שקשור לגברא והרי התקימה מחשבתו שרצה לחתוך פרי זה. לתוס' - חולקים גם בזה לרבה פטור ולאביי חייב. לשיטתו שקשור לחפצא והרי זה מחובר ושונה בחפצא שחשב שזה תלוש.

עג, ע"ב

תוד"ה "משום זורע" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שאם עושה מלאכה נוטע ומברין ביחד עם זורע חייב רק א'. לשיטתו שקשור לגברא שמדבר לגבי חיוב האדם שחייב א' ולא שנים.

לתוס' - הכוונה לגבי ההתראה שצריך להתרות משום זורע. לשיטתו מצד החפצא שהמלאכה עצמה צריך להתרות בה משום האב.

עג, ע"ב

החולב פרה בשבת: תוד"ה "מפרק"

לרש"י - זה תולדה של דש, לשיטתו שיש דישה שלא בגידולי קרקע כר' יהודה, לשיטתו שקשור לגברא והעיקר זה פעולת האדם ולא משנה כ"כ איזה סוג החפצא.

לתוס' - זה תולדה של ממחק, לשיטתו שדישה זה רק בגידולי קרקע, לשיטתו מצד החפצא שחשוב הסוג שבו דשים ולא רק פעולת האדם.

עד, ע"א

תוד"ה "והתניא" - אם בורר בנפה ובכברה בשביל לאכול מיד?

לרש"י - פטור. לשיטתו שקשור לגברא והרי זה דרך אכילתו לכן פטור כשרוצה לאכול

מיד.

לתוס' - חייב. לשיטתו שקשור לחפצא ופעולת בירור בכלים אלו אסורה.

עד, ע"ב

תוד"ה "חביתא ותנורא וחלתא" - אם בנה כלי לגמרי - האם חייב?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי אין בנין בכלים אפילו שפעל פה חפצא חדשה אבל לגבי האדם אין חיוב בכלי.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי יצר פה כלי חדש וע"ז לא אומרים אין בנין בכלים.

עו, ע"א

תוד"ה "הואיל וראויין יטמא מושב" - מה הכוונה שכולם מצרפים הבגד והשק לידי טומאה?

לרש"י - אם מצרפם שעושה משניהם בגד אחד ממש. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדובר שהאדם בעצמו מחברם.

לתוס' (ריב"א) - הכוונה הואיל ושוו שיעוריהם לענין מושב אפילו שכרגע אינם שוים מצטרפין מצד החפצא שיש בהם נקודה ששוים.

עו, ע"ב

תוד"ה "ועוד מים בכד ומצטרפין" - לגבי שיעור ההוצאה של היין

לרש"י - גם אביי סובר שחייב על רובע רביעית אפילו שאחרי שימזגנו לא יעמוד על רביעית. לשיטתו מצד הגברא שבשבילו זה חשוב ולא משנה כ"כ בחפצא.

לתוס' - אביי סובר שצריך רביעית יין חי לפני המזיגה. לשיטתו מצד החפצא שיהי' חשיבות בחפצא צריך רביעית שלימה.

עז, ע"א

תוד"ה "ועוד" - מדוע ביין קרוש צריך רביעית שלימה?

לרש"י - מכיון שאינו בר מזיגה. לשיטתו מצד הגברא שבשבילו א"א למזוג ולכן צריך רביעית שלימה.

לתוס' - מכיון שגם ביין רגיל צריך רביעית,

מצד החפצא ובכלי עצם אין לו חשיבות מצד החפצא כדי לקבל טומאה.

פא, ע"ב
 תוד"ה "מהו להעלותם לגג" לרש"י - הבעי' היא משום טירחה של הגברא. לתוס' - הבעי' היא משום מוקצה, לשיטתו מצד החפצא.

פב, ע"א
 תוד"ה "אמר ר"ע מנין לע"ז" - מדוע מביאים דבר זה במסכת שבת? לרש"י - זה בגלל שרוצה בהמשך לדבר על מנין שרוחצין את המילה בשבת. לשיטתו מצד הגברא שזה דבר שקשור לאדם (ברית מילה).

לתוס' - זה המשך לסוף פרק הקודם שמדבר על שיעור חרס ומביא אסמכתא מהפסוק שבישע"י "ולא ימצא במכיתתו חרס לחתות אש מיקוד" ובהמשך לזה כתוב "תזרם כמו דוה" שמדבר על ע"ז. לשיטתו מצד החפצא שזה בהמשך לשיעור החרס.

פב, ע"ב
 תוד"ה "באבן מסמא" - מה הכוונה? לרש"י - מדובר שהאבן על היתדות ונידה עליה וכלים מתחת לאבן ואינם נוגעים באבן ובכ"ז טמא מצד שהנידה נמצאת עליה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא את הפסוק "כל אשר יהי' תחתיו", שמדבר מצד הגברא. לתוס' - מדובר שזה אבן כבדה ואין הכלים שתחתיה מרגישים כובד הנידה מחמת כובד האבן. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיגע באבן עצמה וגם שמדבר על הכובד של האבן עצמה ולכן מביא פסוק "וכל המשכב" שמדבר על החפצא.

המשך
 תוד"ה "למשמשיה" - מה הי' ההו"א לגבי טומאת משמשי ע"ז? לרש"י - אם לא הי' ההיקש לשרץ הייתי מטמא את המשמשים לע"ז ממש כמו ע"ז. לשיטתו מצד הגברא שבשבילו המשמשים

שמצד החפצא צריך שיעור חשיבות.

עח, ע"א
 אם אדם הצניע משהו שאינו חשוב כ"כ ומישהו אחר הוציאו לר"ה - האם חייב? לרש"י - כן, שנתחייב זה במחשבתו של זה. לשיטתו מצד הגברא שיש חשיבות לאדם שפועל לגמרי חיוב בחפץ זה אפילו לגבי מישהו אחר. לתוס' - לא, ורק תלמיד שעושה ע"ד רבו. לשיטתו מצד החפצא והרי סו"ס אין בחפצא מצ"ע שום חשיבות ולכן פטור אא"כ זה תלמיד לרבו.

עח, ע"ב
 תוד"ה "ובית אחיזה" - למה הכוונה שאוחזו? לרש"י - בשעה שרואה בו, לשיטתו לצורך הגברא. לתוס' - בשעה שכותב בו, לשיטתו מצד החפצא שכותב ופועל בחפצא משא"כ בשעה שרואה אינו פועל בחפצא כ"כ.

עט, ע"א
 תוד"ה "כדי לכתוב עליו את הגט" - שיעור קלף כדי לכתוב עליו את הגט, מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שזה פחות מניר שאפילו קלף קטן כ"כ שאפשר לכתוב רק את עיקר תורף הגט כבר חייב. לשיטתו מצד הגברא שחושב על צורך האדם. לתוס' - הכוונה שזה יותר מניר שרק קלף גדול שכותב עליו את כל הגט חייב מכיון שלא משתמשים עם זה סתם כמו ניר בגלל חשיבותו אלא לגט. לשיטתו מצד החפצא שחושב על חשיבות הדבר ולא רק לצורך האדם.

פא, ע"א
 תוד"ה "חפי פותחת טהורין" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שינים של עצם ואם עשאו למפתח וקבעם בפותחת טמאים. לשיטתו שגם כלי עצם טמאים שלגבי הגברא הרי יש בזה שימוש בתור מפתח ונחשב לכלי קיבול. לתוס' - הכוונה שינים של מתכת. לשיטתו

דרום דרך האמצעי והשאלה היא האם זרע מבלבל את היכר הראי' של הגברא שרואה שזה מינים מובדלים.

לתוס' - הכוונה שחפר בקרקע תלם של טפח. לשיטתו מצד החפצא שא"א להעביר זרע א' שהרי גורם כלאים בחפצא ואפילו שאינו ניכר כ"כ לגברא אסור לכו"ע ורק אם יש עומק טפח אז יש דיעה שמותר, שנחשב כמו מקום אחר.

פה, ע"ב

תוד"ה "אמר ר' יוחנן הרוצה למלאות את כל גינתו" - האם צריך הרחקה גדולה בין ה-4 מינים של הערוגה?
לרש"י - לא, מכיון שיש היכר לגברא זה מספיק אפילו שאין ג"ט כנ"ל.
לתוס' - כן, מכיון שצריך שבחפצא יהי' ניכר ההרחק שזה לפחות ג"ט.

פה, ע"ב

תוד"ה "והא איכא ביני וביני" - האם צריך להרחיק הרבה בין ערוגה אחת לשני?
לרש"י - לא, לשיטתו שהעיקר שיש היכר לגברא.
לתוס' - כן, לשיטתו שצריך שיהי' הרחקה מצד החפצא.

צב, ע"א

תוד"ה "התם למעלה משלשה" - מדוע אם הוציא את היד לר"ה עם פירות ולא הניח פטור?
לרש"י - משום שלא נח, אבל יש דעה שאומרת שחייב לפי ר"ע שסובר שקלוטה כמי שהונחה. לשיטתו מצד הגברא ובשביל האדם זה נחשב כמונח.
לתוס' - משום שלמעלה מ-3 טפחים שאין דין לבוד לכו"ע ידו בתר גופו גריר. לשיטתו מצד החפצא שאין שום דיעה שאומרת שחייב שמצד החפצא לא נח.

צג, ע"א

תוד"ה "ור"ש מטהר" - האם כשזה אינו יכול לבוד לעשות המלאכה וגם השני אינו יכול

זה חלק מע"ז.

לתוס' - אם לא הי' ההיקש לשרץ לא הייתי מטמא כלל. לשיטתו שמצד החפצא והרי בזה עצמו אין איסור כלל של ע"ז ורק משמש לע"ז.

פד, ע"א

תוד"ה "מפץ" - מה הכוונה בגמ' שרוצה לרבות במפץ טומאת מת?
לרש"י - הכוונה כמו מחצלת מעץ שנחשב לפשוטי כלי עץ. לשיטתו שקשור לגברא שלגבי האדם אינו משמש ככלי אבל יש בזה טומאה מדאורייתא ואת זה מרבה לטומאה.
לתוס' - הכוונה כמו מחצלת משיפה וגומי. לשיטתו מצד החפצא לכן מביא פירוש זה שאין בה טומאה כלל מדאורייתא, וגם את זה מרבה לטומאת מת. ועצ"ע.

פד, ע"א

תוד"ה "מי לא עסקינן דיחדינהו לאשתו נידה" - האם כלי חרס שסגור בצמיד פתיל טהור בהיסט?
לרש"י - טהור, מכיון שאינו בא לכלל מגע. לשיטתו מצד הגברא.
לתוס' - טמא, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם אם אינו יכול לנגוע בו אבל אם הזיזו טמא.

פד, ע"ב

תוד"ה "ד' על ד' רוחות הערוגה" - מה הפירוש?
לרש"י - הכוונה שיכול למלא את כל הרוח עד סמוך לקרן ואפילו שאין הרחקה ג"ט מותר מכיון שיש היכר לגברא שכל מין זרוע ברוח אחרת.
לתוס' - צריך להרחיק 3 טפחים בין כל מין ומין. לשיטתו מצד החפצא לכן לא מספיק ההיכר של הגברא וצריך שבאמת לא תהי' יניקה מצד החפצא ע"י הרחקה 3 טפחים.

פה, ע"ב

תוד"ה "אמר עולא" - מה הפירוש "הפקיע תלם אחד על פני כולה"?
לרש"י - הכוונה שהעביר מזרע שבצפון לצד

שקשור לגברא, שאם נופל משקים על תלוש מוכשר לטומאה. משא"כ אם יש נקב אז נחשב למחובר ואינו מוכשר לטומאה משא"כ בצמיד פתיל אפילו שיש נקב אין נכנסת טומאת מת כנ"ל. לשיטתו מצד הגברא שאין זה פתחו המיועד לו.
לתוס' - זה נאמר לגבי דין מוקף צמיד פתיל המחלוקת כנ"ל שסובר שצריך לסתום הנקבים מצד החפצא ואם יש נקב מקבל טומאה.

צח, ע"א
תוד"ה "אטבעי" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה לסידור הקרשים באופן שהיו סמוכין זה לזה והיו נראים כיתד לגברא.
לרבותיו של רש"י הכוונה שהיו צריכים לדחוק הקרשים כדי להניח מקום לטבעות ומקום זה החלול ה' רה"ר.
לתוס' - הכוונה ליתדות שמונחים על העגלה ועליהם נותנים הקרשים. לשיטתו מצד החפצא מדבר על היתדות עצמם ולא רק איך שנראים לאדם. ועצ"ע.

צט, ע"א
תוד"ה "כי היכי דלא לידחקו קרשים" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שאם בא לסדר את הקרשים על הרוחב שאז זה תופס יותר מקום. לשיטתו מצד הגברא שהאדם מסדר את הקרשים באופן שונה על הרוחב.
לתוס' - הכוונה אפילו שמסדרן על חודן אבל בגלל כובדן משתרבים ודוחק זה את זה. לשיטתו מצד החפצא שהקרשים מצ"ע משתרבים ודוחקין זה את זה.

המשך
תוד"ה "למה לי" - איך היו מסדרים את הקרשים על העגלות?
לרש"י - היו 2 עגלות זו בצד זו לא מחוברות ועל כ"א יש משא של קרשים ומה שלא החשיבו את הבליתות החיצוניות של הקרשים לשיעור רה"ר מכיון שזה הי' למעלה מ-10 טפחים שלגבי הגברא זה מקום פטור ואינו

לבד ועשו ביחד פטורים לכו"ע?
לרש"י - לא, ורק לר"ש פטור. לשיטתו שקשור לגברא והרי האדם אינו יכול לבד לעשות וצריך עזרה מהשני ולכן חייבים, שכך דרך עשייתה ואינו נקרא שנים שעשאוה פטורים.
לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא ובפועל עשאוה שנים ואינו מסתכל כ"כ על הגברא אם יכול לעשות או לא.

צה, ע"ב
תוד"ה "ניקב כמוציא רמון טהור מכלום" - אם לוקח אדם כלי זה שניקב כמוציא רמון ומצניעו למטרה של גיסטרא (שבר כלי) לשימוש כל שהוא?
לרש"י - טמא, לשיטתו מצד הגברא שהכל תלוי בו ואם האדם מיעדו לגיסטרא טמא.
לתוס' - טהור, לשיטתו מצד החפצא שבטלה דעתו שאין דרך הכלי שלם שיש בו נקב ליעדו לשבר כלי.

המשך
תוד"ה "ולענין צמיד פתיל עד שיפחת רובו" - אם יש נקב בכלי ולא סתמו בצמיד פתיל, האם נכנסת בו טומאה?
לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ואין הטומאה נכנסת אלא בדרך פתחו שהאדם עשאו פתח לכלי ולא סתם נקב [אא"כ זה נקב בשולי הכלי שאז אין בו שיעור כלי מן הנקב ולמטה ואז נכנסת בו הטומאה בנקב גודל כזית אם זה כלי העשוי לאוכלים ובכונס משקה אם זה עשוי למשקה].

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי יש פה נקב והטומאה נכנסת ולא משנה כ"כ שאין זה דרך פתחו אלא הכוונה שמועיל סתימה עד רובו של כלי ויותר מרוב אין מועיל סתימה שמתבטל ממנו גדר כלי.

צו, ע"א
תוד"ה "פליגי בה" - המחלוקת האם צריך נקב כמוציא רמון או כשורש קטן, לגבי מה נאמר?
לרש"י - זה לגבי הכשר זרעים בדיני טומאה

שבשכיל היכר לאדם מספיק מחיצות קטנות, שמספיק היכר לאדם ואין חשש שימלא גם במקום שאין עמוק י' שאין ספינה הולכת בפחות מ"י.
לתוס' - צריך מחיצות 10 טפחים. לשיטתו מצד החפצא שצריך שיהי' ממש רשות נפרדת ולא רק היכר לאדם.

קא, ע"א
תוד"ה "הני ביציאת דמישן"
לרש"י - הכוונה ספינות קטנות וקצרות מלמטה עד חודו של סכין כיון שאין רוחב 4 על 4 לפני שהגביה ג' מקרקעיתו לכן נחשב שאינם מחיצות. לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם בגדר ההלכה אי"ז נחשב למחיצות.
לתוס' - הכוונה לרפסודה שיש חורים גדולים באמצע יותר משלשה טפחים. לשיטתו מצד החפצא שצריך שיהי' פתוח ויכנסו מים, ולא רק בגדר הלכתי לאדם.

המשך
תוד"ה "ויש בקצר שלו ג'" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שהעמוד שגבוה עשרה ורחב 4 ואין בעיקרו ד' וגם גבוה ג' טפחים מן הארץ שא"א לומר כלבוד דמי. לשיטתו מצד הגברא שלא מתחשב במציאות שגדיים בוקעים מכיון שלגבי הגברא בגדר הלכתי נחשב למחיצה.
לתוס' - הכוונה שהעמוד גבוה עשרה ורחב 4 ואין בעיקרו 4 אבל הוא רחב 3 שאם לא רחב 3 אז א"א לומר גוד אסיק על המחיצות מכיון שהוא כ"כ דק שגדיים בוקעים תחתיו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מתחשב בפועל אם גדיים בוקעים תחתיו.

קא, ע"ב
תוד"ה "כי איתמר דר"נ אמזיד איתמר" -
אם קשר את הספינות בשבת במזיד לאחר שנפרדו, מה הדין?
לרש"י - אסור לטלטלו. לשיטתו שקשור לגברא וקנסו את האדם.
לתוס' - מותר לטלטל. לשיטתו מצד החפצא והרי הספינה היא רה"י גם קודם שקשר

נחשב לרה"י.
לתוס' - היו 2 עגלות מחוברות יחד ושם הקרש על שניהם ואין בליטה לחוץ כלל. לשיטתו מצד החפצא שמשערים את כל אורך הקרש.

המשך
תוד"ה "אמתא יתירה הואי" - איפה היתה האמה היתרה שבה הי' עומד בן לוי לסדר את הקרשים בזמן הנסיעה אם קצת נשמטו?
לרש"י - היתה בן העגלות. לשיטתו כנ"ל שהיו 2 עגלות א' בצד השני מופרדות והבן לוי הי' באמצע. לשיטתו מצד הגברא שאדם הוא עיקר ולכן הוא הולך באמצע ומחבר בין שתי העגלות.
לתוס' - הי' בצד העגלות, כנ"ל שהיו 2 עגלות א' בצד השני מחוברות וא"א לעמוד באמצע ולכן הי' עומד בצד. לשיטתו מצד החפצא ולכן האדם עומד בצד, שהעיקר זה העגלה הגדולה.

צט, ע"ב
תוד"ה "ואמאי" - מה ההוכחה מהדבלה שמינה שזרקה ונדבקה בכותל לגבי הנחת החפץ וסילוק מחיצה בב"א?
לרש"י - ההוכחה היא שאם זה 4 אמות מצומצמות והדבלה נדבקה וממעטת קצת מה-4 אמות ובכ"ז חייב. לשיטתו שמדבר מצד החיוב של הגברא שזה 4 אמות לא פחות.
לתוס' - ההוכחה מזה שהדבלה עצמה שנדבקה בכותל אם זרק מחט על גבה כבר אינה נחשבת לרה"י מכיון שהתבטלה לגבי הכותל. לשיטתו שקשור לחפצא מדבר מצד הדבלה עצמה איך שהיא מתבטלת מדין רה"י.

ק, ע"ב
תוד"ה "עושה מקום ד" - לרב חסדא ורבא שסוברים שיותר למלא מהים לספינה אם עושה מקום של 4 אמות, מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה חלל של 4 אמות מוקף אפילו מחיצות קטנות. לשיטתו מצד הגברא

מדאורייתא.

שהכל העלם א'.

המשך

תוד"ה "קשרה בדבר המעמידה" - אם קשר את הספינה בדבר חזק שיכול להעמיד את הספינה מביא לה טומאה, מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שראשו א' של החבל באוהל המת ומעביר טומאה. לשיטתו מצד הגברא שזה דין בהעברת טומאה שלומדים מחרב הרי הוא כחלל שמדבר על האדם שנוגע בחרב, וכן פה עובר הטומאה ע"י נגיעה. לתוס' - הכוונה שיש בספינה מת מצד אחד וטהרות מצד אחר ואם הספינה מתנענעת אינה מביאה טומאה, אבל אם קשרה בדבר המעמידה אז נחשבת לאוהל ומביאה טומאה. לשיטתו מצד החפצא שבספינה עצמה יש טומאה.

קה, ע"ב
תוד"ה "הא ר' יהודה" - האם ר"ש יפטור בקורע על מת שלו? לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא, והרי הוא עושה מלאכה שאינה צריכה לגופה ואין החיוב שעל האדם לקרוע על המת פועל בחפצא ורק חיוב על האדם. לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא והרי הוא מקיים מצוה שקורע על מתו ואי"ז נחשב מלאכה שאינה צריכה לגופה שפועל המצוה בחפצא.

קו, ע"א

תוד"ה "חוץ מחובל ומבעיר" - האם לר"י כאשר חובל וצריך הדם לכלבו או שורף גדיש וצריך את האפר חייב?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא והרי הוא צריך לדבר זה ובשבילו זה כמו מלאכה שצריכה לגופה שסובר ר"י שחייב. לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ואין דרך האנשים לחבול בשביל להוציא דם לכלב או לשרוף גדיש בשביל האפר וגם לר"י פטור וגם שהתיקון בא לאחר מכן ולא בשעת הקלקול לשיטתו מצד החפצא שחסר התיקון בזמן הקלקול.

קו, ע"א

תוד"ה "מה לי לבשל פתילה" - מדוע זה נחשב תיקון לר"י? לרש"י - משום שמתקן ומצרף האבר (עופרת ורתחת) בבישולו, לשיטתו מצד הגברא. לתוס' - משום שזה לצורך מצוה שריפת בת כהן, אבל בחפצא עצמה אין תיקון בפתילה של אבר שיחשב כמלאכה שצריכה לגופה שזה רק צורך שריפה ואין תיקון בחפצא. ועצ"ע.

קו, ע"ב

תוד"ה "ואין נותנים לפניהם מזונות" - מדוע אין נותנים מזונות לדגים? לרש"י - מכיון שזה מוקצה אין טורחים

קב, ע"ב

תוד"ה "מכה בפטיש" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שמפוצץ את הסלע לאחר שחצבו מן ההר. לשיטתו שמצד הגברא שממשיך את המלאכה לאחר שחצבה מן ההר וגומר את כל העבודה שצריך לעשות. לתוס' - הכוונה למכוש אחרון שמכה על הכלי משעת גמר מלאכה. לשיטתו מצד החפצא מדבר על גמר מלאכת הכלי וזה עיקר המלאכה.

קה, ע"א

תוד"ה "ורבנן" - אם כותב בשבת אות אחת בשחרית ואות שני' במנחה - מחלוקת, מדוע מביאים דוקא מקרה כזה? לרש"י - מכיון שיש לגברא שהות בינתים כדי לידע לכן חשוב כ-2 העלמות. לשיטתו מצד הגברא שסומך על האדם שיש לו הרבה זמן בשביל לדעת וזה נחשב להפסק ולא מצד הידיעה.

לתוס' - רק אם יש ידיעה בינתים אז פטור לרבנן. לשיטתו מצד החפצא שסובר שרק הידיעה מחלקת, ומביאים דוגמא של שחרית ובין הערבים לחדש לפי ר"ג שגם במקרה כזה שיש הפסק גדול עם הידיעה בכ"ז חייב

לומדים שאסור סירוס באדם?
 לרש"י - מהמלים ששיכות לגברא יותר מ"לא
 תעשו", שקשור למעשה האדם.
 לתוס' - מהמילים ששיכות יותר לחפצא,
 מ"ובארצכם".

קיא, ע"א
 תוד"ה "למימרא" - במקום ששכיח שמן ורד
 מותר לכל אדם לסוך בו, האם גם במקום
 שמתכון לרפואה מותר?
 לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ואין לך
 דבר המותר לזה ואסור לזה שזה היתר לכל
 האנשים.
 לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ואם
 הוא מתכוון לרפואה ודאי שאסור.

קיב, ע"ב
 תוד"ה "אבל טמא מגע מדרס" - סנדל שנפסק
 אחת מאזניו ותיקנה עדין טמא מדרס, נפסקה
 שני' ותיקנה טהור ממדרס אבל טמא מגע
 מדרס, מדוע לא אומרים שבע ליה טומאה
 ושיהי' טהור לגמרי?
 לרש"י - מכיון שהטומאה באה מגופו או
 שבשעת פרישת האוזן מקבל טומאה מאביו.
 לשיטתו מצד הגברא שזה שבאו כאחד לא
 עוזר מכיון שלגבי הגברא יש פנים חדשות
 למגע מדרס כמו למדרס וצריך להיות טהור
 אלא בגלל סיבה אחרת הוא טמא.
 לתוס' - מצד החפצא מכיון שבאו מדרס ומגע
 מדרס כאחד ולכן לא אומרים ששבע ליה
 טומאה אלא נשאר טומאת מגע מדרס.

קיג, ע"א
 תוד"ה "שלא יהא דיבורך של שבת כחול" -
 למה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה למקח וממכר וחשבונות
 שזה דיבור אסור, לשיטתו שקשור לגברא
 שהאיסור הוא רק דברים הנוגעים ממש לאדם
 שעושה עסקים.
 לתוס' - עצם הדיבור יותר מדאי אסור לשיטתו
 מצד החפצא מעצם הדיבור אסור.

קיד, ע"א

בשבילם. לשיטתו מצד הגברא שבשבילו זה
 מוקצה ואפילו אם זה רק איסור מדרבנן לצוד
 נחשב מוקצה ואסור לתת להם מזונות.
 לתוס' - מכיון שמן התורה אינו נחשב כניצוד
 לכן אסור לתת להם מזונות אבל אם מן התורה
 יחשב כניצוד מצד החפצא אפילו שמדרבנן
 אוסרים על הגברא לצודם וזה מוקצה נחשב
 מזונתם עליך ומותר לתת להם מזונות.

קז, ע"א
 תוד"ה "ושלא לצורך פטור" - אם צד דבר
 שאין במינו ניצוד לצורכו, מה הדין?
 לרש"י - חייב, לשיטתו שקשור לגברא
 ומכיון שהוא רוצה לצודו אינו נקרא מלאכה
 שאינה צריכה לגופה.
 לתוס' - פטור, לשיטתו שקשור לחפצא והרי
 אין במינו ניצוד ולכן פטור.

קט, ע"א
 תוד"ה "עלין אין בהם משום רפואה" - למה
 הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שאוכלן להאיר את העינים.
 לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר על אכילה
 שקשורה יותר לאדם.
 לתוס' - הכוונה שמניחן על העין. לשיטתו
 שקשור לחפצא לכן מדבר בצורה שמניח על
 העין על המכה שמטפל ישירות בחפצא.

המשך
 תוד"ה "שריקא טויה" מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לטוח שמן וביצים מגולגלות
 על צלי מכיון שאפשר לאוכלו גם בלי זה
 ואי"ז כמתקן אבל לערב ביצים בקערה אסור,
 שנראה שרוצה לבשלו בקדירה, לשיטתו מצד
 הגברא.

לר"ח - הכוונה לסנן מים מהאבטיח ולשתותו
 שזה מותר כדרך אכילתו, אבל לסנן בשביל
 להניח בקערה אסור מכיון שלא נאכל טוב
 בלי סינון. לשיטתו מצד החפצא מסתכל אם
 זה נחשב לתיקון או לא. ועצ"ע.

קי, ע"ב
 תוד"ה "ובארצכם לא תעשו" - מאיפה

תוד"ה "ואפילו במסכת כלה" - בגדר ת"ח שידוע כל מה ששואלים אותו ואפילו במסכת כלה, למה הכוונה?

לרש"י - הכוונה אפילו שלא לומדים ולא רגילים במסכת זו הרבה אנשים. לשיטתו מצד הגברא זה החידוש שידוע הכל. לתוס' - הכוונה להלכות החג (שלומדים בירחי כלה) מסכת שעוסקין בה, ואפילו שזה קל יותר. לשיטתו מצד החפצא שהעיקר שידוע הלכות שיכול לפסוק ולא מחפש כ"כ את שלימות הגברא.

קיד, ע"ב

תוד"ה "אלא לקניבת ירק"

לרש"י - הכוונה שנתק עלים מן הקלחים שיהא מוכנים לחיתוך מצד הגברא. לתוס' - הכוונה לחתוך חתיכות גדולות מצד החפצא, שממש חותך בירק שאוכל.

המשך

האם זה איסור מדאורייתא או לא?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שהתירו בשביל האדם אפילו איסור דאורייתא משום עגמת נפש.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא שלא התירו בשביל הגברא רק איסור אסמכתא. ועצ"ע.

קטו, ע"ב

תוד"ה "עד שתהא כתובה וכו'" - האם בשאר הספרים צריך דוקא ספר ובדיו? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא שא"צ שיהי שלימות בספר (בחפצא). לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא שצריך שיהי שלימות באופן של ספר ובדיו.

קטז, ע"א

תוד"ה "פורענות ראשונה" - מה הפירוש שסרו מאחרי ה'?

לרש"י - הכוונה שהתחילו לשאול בשר. לשיטתו מצד הגברא ששאלו בפיהם.

לתוס' - הכוונה שנסעו כתינוק הבורח מבית הספר, היינו מצד החפצא שעשו פעולה של בריחה.

המשך

תוד"ה "ספרי מינין" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שכתבו לעצמם תנ"ך. לשיטתו מצד הגברא שהם בעצמם כתבו. לר"י - הכוונה שנמצא ביד מין. לשיטתו מצד החפצא שאם זה נמצא בידו כבר זה לא טוב אפילו שלא כתבו.

קטז, ע"ב

תוד"ה "וכ"ש בשטרי הדיוטות" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה חשבונות או סתם אגרות. לשיטתו מצד הגברא שזה נכלל בשטר שהדיוט כותב.

לתוס' - הכוונה רק לחשבונות, אבל אגרות מותר שלפעמים מצד החפצא יש בזה פיקו"נ ואם כבר יודע מה כתוב שאין בזה פיקו"נ גם מותר שהרי כבר אינו צריך לתוכן הכתוב, לשיטתו מצד החפצא.

קטז, ע"ב

תוד"ה "דשקיל ליה בברזי" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שנוטל בשינוי את העור, ואין דרך של הגברא להפשיט בצורה כזו ולכן זה אסור רק משום שבות.

לתוס' - הכוונה שמפשיט רק שיעור קטן של עור ואין בזה שיעור חשוב ולכן אפילו איסור של שבות אין. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על שיעור העור כמה מפשיט.

קיו, ע"ב

תוד"ה "אבל לא משבת ליוהכ"פ" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה למוצאי יוהכ"פ אפילו שיש קצת מצוה על האדם לאכול במוצאי יוהכ"פ וכך עדיף לפרש שאז יש פה גברא אנשים מבוגרים.

לתוס' - הכוונה ליוהכ"פ עצמו כגון להאכיל לתינוקות, שעדיף מצד החפצא לפרש כך שזה ממש בשביל יוהכ"פ אפילו שחסר בגברא שזה רק תינוקות.

קכא, ע"ב

לגבי הריגת שקצים ורמשים שמזיקין: תוד"ה "ברצין אחריו" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שבברייתא מדובר שאין רצין אחריו וזה שמותר זה כמו ר"ש שפטור במלאכה שאינה צריכה לגופה, שקשור יותר לכוונה של האדם שהולך אחרי הטעם.
 לתוס' - הברייתא מדברת שרצין אחריו ובכ"ז יש דעה שמחייבת כמו ר"י שמחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה. לשיטתו שמצד החפצא שהרי נעשתה פה מלאכה ולא משנה הכוונה.

המשך

תוד"ה "א"ל" - איזה פמוטות מותר לטלטלן בשבת?
 לרש"י - רק קטנים מותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן גדולים אסור מצד שהאדם קובע להם מקום.
 לתוס' - אין הבדל בין גדולים לקטנים ומותר בשניהם, ורק אם אין חידקי היינו בחפצא עצמה שאין חריצין ואז זה פחות חשוב והעיקר שאין חשש של מפרק ואי"ז מוקצה ולכן מותר.

קכה, ע"ב

תוד"ה "הכל מודים שאין עושין אהל ארעי בתחילה" - האם אסור גם מחיצת ארעי לעשות בשבת?
 לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא שבשבילו עיקר האיסור זה כשיש גג, ואם אין גג מותר.
 לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ואם במחיצה זו מתיר כגון בסוכה שעושה מחיצה שלישית שזה מתיר את הסוכה אז נחשב למחיצה.

קכו, ע"א

תוד"ה "והמונח" - מה דין נגר המונח?
 לרש"י - אסור מדאורייתא משום בונה. לשיטתו מצד הגברא שבפעולה שהוא נועל בזה את הדלת נחשב ממש כבונה.
 לתוס' - אין האיסור משום בונה כלל. לשיטתו מצד החפצא והרי אינו מבטלו שם לכן אינו נקרא בונה ורק יש איסור טלטול.

קכו, ע"א

תוד"ה "והמונח" - מה דין נגר המונח?
 לרש"י - אסור מדאורייתא משום בונה. לשיטתו מצד הגברא שבפעולה שהוא נועל בזה את הדלת נחשב ממש כבונה.
 לתוס' - אין האיסור משום בונה כלל. לשיטתו מצד החפצא והרי אינו מבטלו שם ואינו נקרא בונה ורק יש איסור טלטול.

קכו, ע"ב

לגבי כיסוי הכלים שיש עליהם תורת כלי: תוד"ה "וכי... תורת כלי עליו" - באיזה אופן יש עליו תורת כלי?
 לרש"י - ע"י שהוא ראוי לעשות בו תשמיש אחר. לשיטתו מצד הגברא שרק אם ראוי לתשמיש יש בו תורת כלי.
 לתוס' - היינו שתיקנו והכינו לכך שיהי' כיסוי כלי, ועשה בו מעשה ואפילו שאינו ראוי לדבר אחר. לשיטתו שמצד החפצא מספיק שפועל בדבר בחפץ שמכשירו לכיסוי וזה ענינו מצד עצמו. ועצ"ע.

קלז, ע"ב

תוד"ה "אבי הבן אומר" - מה נוסח הברכה בברית מילה?
 לר' שמואל - קודם אבי הבן מברך להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ואח"ז על המילה. לשיטתו מצד הגברא לכן קודם מברך על עיקר החיוב של אבי הבן ואח"ז על החפץ של המילה.
 לר"ת - קודם מברכים על המילה ואח"ז להכניסו בבריתו. לשיטתו שהעיקר זה החפצא ולכן קודם מברך על המילה שזה העיקר ואח"ז על חיוב הגברא.

המשך

תוד"ה "ידיד מבטן" - מי הוא ידיד?
 לרש"י - הכוונה ליצחק שהוא ידיד של אברהם ונתקדש מבטן. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר על יצחק שהוא ידיד של אברהם, וגם שעליו בפשטות אפ"ל "אשר קידש ידיד מבטן".

תוד"ה "ציצית חשיבי" - היוצא בטלית שאינו מצויצת כהלכתה חייב חטאת ולא אומרים שזה בטל לטלית, מדוע?
 לרש"י - מכיון שזה של תכלת לכן זה חשוב לגבי האדם, ולכן אם יוצא בטלית שאינה מצויצת חייב חטאת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרש מצד התכלת שחשובה לגבי האדם.

לתוס' - מכיון שמצד הטלית שיש בה 4 כנפות דעתו ליתן ציצית בכנף הרביעי, ולכן חשובים לו כל הציציות של ה-3 כנפות ולכן חייב. לשיטתו מצד החפצא לכן מפרש מצד הטלית עצמה. ועצ"ע.

קלט, ע"ב
 תוד"ה "תלא דבישראל" - מה הכוונה? [שאינם ראוים כך לאכילה ולכן אסור משום מוקצה] לרש"י - הכוונה לבשר מליח שתלו לייבשו. לשיטתו מצד הגברא לכן מפרש על מאכל אדם.

לתוס' - הכוונה ליתד שתולין בו בשר שלא מאיס כ"כ ולכן מותר לטלטלו משא"כ של דגים שמאוס מאוד והוא מוקצה או בגלל שיתד של בשר יש עליו תורת כלי ולכן מותר משא"כ בדגים שאין עליו תורת כלי. לשיטתו מצד החפצא ולכן מפרש שהכוונה על הכלי.

קמא, ע"א
 תוד"ה "הני פלפלי מידק חדא" - שמותר לטחון פלפלים אחד אחד אבל לא שנים שנים - מה הכוונה?

לר"ח וכן בשאלות - הכוונה ליו"ט שהאיסור יותר מצד הגברא שישראל מקדשים את הזמנים.

לתוס' - הכוונה בשבת שהאיסור יותר מצד החפצא ששבת קדושה מצ"ע.

קמב, ע"ב
 תוד"ה "שאוכל מרבה על הפסולת" לגבי איסור בורר - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שכשהאוכל מרובה שזה טירחה יתירה לגבי הגברא ליטול את האוכל מתוך הפסולת, וכן פה מותר להרים את

לתוס' - הכוונה לאברהם. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אצל אברהם מצד החפצא של המילה נקדש ונהי' ידיד ולא כ"כ מצד הגברא [עיי' במהרש"א שמסביר שקידשו לאברהם גם מבטן מגזירה שוה מירמי' ואפ"ל בדוחק שגם זה באופן של מי יתן טהור מטמא שקשור יותר לחפצא ולא כ"כ בתור גברא].

קלח, ע"א
 תוד"ה "כסא גלין" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לכסא מתפרק וגזירה שמא הגברא יתקע בחוזק ויתחייב משום בונה.
 לתוס' - הכוונה למטה שפורסים עליה עור ואסור משום אהל. לשיטתו מצד החפצא מדבר על הבעי' מצד עצמה של האוהל ולא משום גזירה.

קלח, ע"ב
 תוד"ה "שאי' בשיפועה טפח" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה כפשוטו שאין למטה ברוחבו. טפח לשיטתו מצד הגברא שצריך שתהי' ראוי' לישון תחתיו בשביל האדם.
 לתוס' - הכוונה שהסדין פרוס על קנים מרובים והסדין נופל בין קנה לקנה ואין באותו שיפוע טפח. לשיטתו מצד החפצא שזה רק באופן בניית הכילה ולא משנה כ"כ לאדם שתחתיה, וגם לשיטתו שאין צריך י' טפחים בשביל שיהי' ראוי לאדם ואז יקרא אוהל אלא אפילו כל שהוא קרוי אוהל כמו שרואים בכלים שאפילו כל שהוא נקרא אוהל.

המשך
 תוד"ה "הא דמיהדק" - מה הכוונה, האם זה לאסור ללבוש את הכובע בשבת או להתיר?
 לרש"י - זה להתיר שאם אינו מהודק בראשו חוששים שמא יגביהנו הרוח ויבוא הגברא לטלטל 4 אמות ברה"ר.
 לתוס' - הפוך, שאם זה מהודק ואינו נכפף אז אסור שאז נראה כעין אוהל. לשיטתו מצד החפצא שהבעי' היא בדבר עצמו שנראה כעין אוהל.

קלט, ע"ב

תוד"ה "ובלבד שלא יספג" - מדוע אסור לספוג עם הספוג?
 לרש"י - גזירה שמא יסחוט. לשיטתו מצד הגברא שלא יבוא לסחוט.
 לתוס' - אפילו שאין חשש של סחיטה אסור משום החפצא עצמה, שעושה משום עובדין דחול.

המשך

תוד"ה "שמשך מהן שמן" - מה הכוונה?
 לרש"י - היינו שזב מאליהו והכניסם הכוונה קודם שזב. לשיטתו שקשור לגברא ולכן זה שהאדם הכניסם ע"מ שיסחטו נחשב כאילו הוא בעצמו סחט מהם שמן.
 לתוס' - הכוונה שהאדם משך בפועל מהם שמן וסחטם בעצמו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הפעולה בחפצא עצמו. ועצ"ע.

קמה, ע"א

תוד"ה "כבשים שסחטם למימיהם פטור" - מדוע?

לרש"י - מכיון שאין זה מפרק, שאין המשקה גדל מתוכם. לשיטתו מצד הגברא, ולכן דבר שהאדם גרם לסחיטה זו ע"י שכבש את פירות אלו במים אינו בכלל גדר סחיטה.
 לתוס' - מכיון שאינו חייב רק על זיתים וענבים. לשיטתו מצד החפצא שרק זיתים וענבים חייבים.

קמו, ע"ב

תוד"ה "משום מרזב" - מדוע אסור לתת עלה של הדס בנקב שיצא היין דרכו?
 לרש"י - שמא יכין מרזב ליינו, ודוקא בעלה חוששים לשיטתו מצד הגברא שרוצה מרזב ליינו.

לתוס' - חושש שמא יתקן מרזב לגנו, לשיטתו מצד החפצא שעיקר הענין של מרזב זה בגג.

קמו, ע"א

תוד"ה "המנער טליתו שחייב משום מלבן" - למה הכוונה?

לרש"י - שמנער מן העפר. לשיטתו מצד הגברא שבשבילו גם עפר מפריע ומנערו.

החבית שאם רוצה ליטול את היין שבשולי החבית צריך להגביה נחשב כפסולת מרובה על האוכל ויש טירחה יתירה ולכן מותר רק לקחת את האוכל (החבית) ועצ"ע קצת בלשונו.

לר"ת - הכוונה שכשהאוכל מרובה אז הפסולת בטל לגבי הרוב ולכן מותר לטלטל את הפסולת. לשיטתו מצד החפצא שמדבר על ביטול הפסולת ולא על טירחת הגברא.
 ונפק"מ אם הפסולת מרובה בשיעור ומועטת בטירחה:

לרש"י - מותר ליטול את הפסולת, לשיטתו מצד הגברא והרי לגביו זה פחות טירחה.
 לתוס' - אסור, לשיטתו שמצד החפצא הרי אין הפסולת המרובה בטל לאוכל המועט ולכן אסור וכן פה באבן שעל החבית לא נחשבת האבן בטילה לחבית ולכן אסור ליטול את האבן אלא מטה את החבית והאבן נופלת.

קמג, ע"א

תוד"ה "עצמות וקליפין" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה קשין שאינם ראויים לאכילת כלב. לשיטתו מצד הגברא שמותר בשביל האדם לנקות השולחן אפילו שאינם ראויים לכלום מצ"ע.

לתוס' - הכוונה שראויים לאכילת כלב. לשיטתו מצד החפצא שצריך שיהיו ראויים קצת לפחות לאכילת בהמה.

המשך

תוד"ה "פירורים שאין בהם כזית" - מה הדין של פירורים שאין בהם כזית?

לרש"י - אסור לאבדן ביד וזה הדיוק שכתוב "מעבירין מעל השולחן פירורים" ולא כתוב זורקים. לשיטתו שמצד הגברא שזה אסור מצד האדם ולא משנה כ"כ הכמות של החפצא.

לתוס' - מותר לאבדן ביד. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שצריך שיהי' כמות של כזית ורק אז אסור לאבדם.

קמג, ע"ב

לרש"י - משום שזה מנהג אבלות. לשיטתו מצד הגברא שהבע"י היא מצד האדם, שלא ינהג מנהג אבלות בשבת.

לתוס' - זה משום שמחה שמא יתקן כלי שיר. לשיטתו מצד החפצא שחושש לכלי שיר שיתקלקל ויתקנו.

קמט, ע"א
תוד"ה "לעולם דכתב אכותל ומידלי" - לגבי לקרוא מתוך הכתב בשבת, האם כותל מתחלף בשטר?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ולאדם יש הבדל בין כותל לשטר ואין מחלף ביניהם. לתוס' - יש מחלוקת בזה, לשיטתו מצד החפצא שלכן יש דעה שזה מתחלף וחושש שבשניהם יש כתב שאפשר למחקו. ועצ"ע.

קנא, ע"א
תוד"ה "נכרי שהביא חלילין לא יספור בהן ישראל" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שאסור לעולם להשתמש בזה. לשיטתו מצד הגברא שקונסים אותו לעולם.

לתוס' - הגזירה היא רק עד כדי שיבואו ממקום קרוב ואינו דומה לקבר שחפרו רק בשביל אותו אדם ולכן אסור לעולם, אבל חליל מביאו לכמה אנשים ולכן מותר אחר כדי שיבואו. לשיטתו מצד החפצא שמבדיל בין חליל לקבר ולא קונס את הגברא.

קנב, ע"ב
תוד"ה "עד שיסתם הגולל" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה גולל לכיסוי הארון של מת ודופק זה דף הנתון בצידו של מת. לשיטתו מצד הגברא ששניהם ממש מכסים את המת. לתוס' - הכוונה גולל למצבה אבן גדולה שעל ארונו של מת ודופק זה 2 אבנים שנותנים תחת ראשו ותחת רגליו של הגולל. לשיטתו מצד החפצא מדבר על האבנים מצ"ע לא כ"כ בתור כיסוי על המת.

קנה, ע"א
תוד"ה "רב יהודה" - האם מותר להתיר

לתוס' - מן הטל, שזה נדבק יותר בכגד, שקשור יותר בחפצא.

המשך
תוד"ה "מהו לעשות מרזב" לרש"י - הכוונה שכופלים בגדיהם כלפי מעלה ומחזיקים אותם ע"י חוטיין ואם עושה זה להעמיד לעולם אסור משום תיקון כלי ולהתנאות לפי שעה מותר, לשיטתו מצד הגברא מדבר רק מצד כוונת האדם באותה פעולה שלכן מותר ולכן אסור.

לתוס' - מדובר לענין הוצאה שאם מקבץ את הטלית על כתיפו בשביל ללכת מהר שלא יכביד טליתו אז אסור, אבל אם זה לא מקובץ על כתיפו אלא משתלשל באופן נאה מותר. לשיטתו מצד החפצא שמדבר על הוצאה של החפץ שבצורה מסוימת אין נחשב להוצאה.

קמו, ע"ב
תוד"ה "צריך לקשר" - לגבי "סכינתא" שצריך לקשור שתי ראשיה למטה מכתפיים - באיזה סוג בגד מדובר?

לרש"י - זהו סודר גדול התלוי בין כתפיו וראשו עטוף בו. לשיטתו מצד הגברא מדבר שזה בגד של האדם ורק צריך לקשור שלא יפול ויביאנו.

לתוס' - זה בגד דק וצריך לקשור שלא יפרח ברוח או שאינו נראה מלבוש א"כ קשור. לשיטתו מצד החפצא מדבר על החפץ (הבגד) מצ"ע שאינו נקרא בגד רק באופן כזה.

קמח, ע"א
תוד"ה "שואל ובלבד שלא יאמר הלוניני" - מדוע?

לרש"י - מכיון שסתם הלואה 30 יום ויבוא האדם לכתוב על פנקסו שלא ישכח, קשור לגברא.

לתוס' - מכיון שהלואה אינה חוזרת בעין אתי למיכתב, לשיטתו מצד החפצא מכיון שאין מחזיר אותו חפץ לכן יבוא לכתוב.

קמח, ע"ב
תוד"ה "לא מספקין ולא מטפחין" - מדוע?

פקיעין לבהמה בשבת לכו"ע?

לרש"י - לא, ורק לרב הונא מותר. לשיטתו מצד הגברא שסובר שכאשר מתיר את פקעי העמיר לפני הבהמה פועל ועושה את זה לאוכל ולכן אסור בשבת.

לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא והרי אין שום שינוי בחפצא בין לפני שהתירו לאחר שהתירו ולכן מותר לכו"ע להתיר את פקיעי עמיר מכיון שאין עושה שום פעולה בחפצא.

קנו, ע"א

תוד"ה "מהו לפרק" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה להעביר אוכל מבהמה לבהמה. לשיטתו שקשור לגברא ובענינו הכוונה למי שאוכל אוכל זה.

לתוס' - הכוונה לשפוך מכלי אחד לשני וע"י כך זה מתערב האוכל ומגבלו. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על הבעי' שבחפצא שמכין את האוכל ומגבלו שקשור למלאכת "לש".

קנו, ע"א

תוד"ה "הלקטי קטנה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לשביל קטן בין שני בתים והגיגית סדוקה מונחת על גבן והמת מוטל בהלקטי תחת הגיגית נגד הסדק ואם יש בסדק טפח אז בוקעת ועולה ואינה נכנסת לצדדין לבית. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר על המת כולו שנמצא מתחת לסדק שבו הי' המדידה.

לתוס' - הכוונה רק לכזית מן המת. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מפרש רק על כזית (חפצא) ולא על כל הגברא.

לר"ח - הכוונה לתל שבין שני בתים והמת הי' בבית א' והגיגית היתה למעלה מן התל והיתה סדוקה מצדה ורק אז עובר הטומאה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן לא מפרש שהמת מונחת תחת הסדק אלא בבית ורק שהטומאה עוברת לצד השני בגלל הסדק אם אין טפח.

מסכת עירובין

לרש"י - אפילו כל שהוא בבשר. לשיטתו שקשור לגברא ועל הבשר האדם יותר מרגיש ומקפיד, וגם יותר קשור לאדם אפילו שאינו מקפיד ולכן בכל שהוא נחשב לחציצה ולא כמו השערות שאינם קשורים כ"כ לאדם. לתוס' - משמע שגם בבשרו במיעוט שאינו מקפיד אינו חוצץ. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מתחשב בדעת האדם אלא מצד עצם הדבר שזה בטל.

ה, ע"א תוד"ה "דפתח ליה בקרן זוית" - איך היו משערים את האלכסון?
לרש"י - 3 טפחים על טפח. לשיטתו שקשור לגברא ולכן משער את האלכסון לפי כל צורך האדם.
לתוס' - 3 אלכסונים של טפח על טפח. לשיטתו שקשור לחפצא לכן משער אלכסון של כל טפח בפ"ע.

ה, ע"ב תוד"ה "אינו דין שיהא נותר בעומד מרובה" - מדוע אי אפשר ללמוד מבוי שרחב 8 אמות ויש בו פס 4 אמות שיהי' מותר מק"ו מחצר?
לרש"י - מצד שהפס הזה לא נקבע מצד הגברא לשם פס.
לתוס' - מצד שהמבוי והחצר זה שני סוגים נפרדים מצד החפצא. ועצ"ע.

ו, ע"א תוד"ה "רב אמר תורתו כמפולש" - לגבי מבוי עקום שיש לו שני פתחים לר"ה מה דינו לפי רב?
לרש"י - צריך לעשות צורת הפתח

ב, ע"א תוד"ה "סוכה דאורייתא תני פסולה" - מה ההבדל בין סוכה למבוי?
לרש"י - מצד הגברא שסוכה שמימות משה ניתנה וכ"א יודע כבר את דינה ולכן שייך לומר פסולה, משא"כ במבוי שפה זה הפעם הראשונה שכותבים זה ועדין לא ידעת דין מבוי ואיך יאמרו לאדם פסולה.
לתוס' - כתוב פסולה, מכיון שזה דין תורה שפסול לגמרי ואם הי' כותב ימעט הייתי חושב שזה חומרא בעלמא. לשיטתו מצד החפצא שר"ל שפסולה לגמרי ולא סתם חומרא.

ד, ע"א תוד"ה "ואלה מידות המזבח באמות" - האם זה אמות קטנות או גדולות?
לרש"י - הכוונה לאמות קטנות, לשיטתו שמצד הגברא שמיקל על האדם.
לתוס' - הכוונה לאמות גדולות, לשיטתו מצד החפצא שמגדיל את המידה של המזבח.

המשך תוד"ה "גפן כדי רביעית יין לנזיר" - למה הכוונה?
לרש"י - הכוונה לגבי הגברא לחייבו מלקות. לתוס' - הכוונה שאם אוכל ענבים משערים אותם ברביעית יין. לשיטתו מצד החפצא לגבי השיעור של הענבים.

ד, ע"ב תוד"ה "דבר תורה רובו ומקפיד עליו חוצץ" - האם גם בבשר אומרים שרק רובו ומקפיד עליו חוצץ או אפילו כל שהוא?

תוד"ה "ואמאי יעשה פס אמה ומחצה" - מה הכוונה?
 לרש"י - בא להקל על הגברא שלא יצטרך 3 אמות יחד.
 לתוס' - בא להחמיר על האדם שיעשה פה אמה ומחצה ובצד השני אמה ומחצה שכך זה נראה יותר טוב מצד החפצא שדומה לפתח.

יב, ע"ב

תוד"ה "הכא במאי עסקינן דאית ליה גדודי" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שיש לו מחיצות אבל הם כיסהו. לשיטתו מצד הגברא שצריך שיראה את המחיצות.

לתוס' - אפילו שאין מחיצות ניכרות נחשב למחיצה [ורק לריצב"א יש חשש שהדלי יעבור מעל המחיצה בלי שירגיש אבל לא שיש חיסרון במחיצות בגלל שאינם ניכרות]. לשיטתו מצד החפצא העיקר שיש מחיצות ומדובר שנפרצה מע"ש ואין מחיצות, ורק נשאר גידודים והמים באו בשבת ואומרים הואיל והותרה הותרה לגבי המחיצות, כיון שנשאר הגידודים ואפילו שכיסו אותם המים ואין ניכרות.

יג, ע"ב

תוד"ה "שיודע לטהר את השרץ" - מה הכוונה?
 לרש"י - כפשוטו שמהר שרץ מטומאתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם שיכול לטהרו לגמרי, וע"ד שהאדם הופך זדונות לזכויות.

לתוס' - הכוונה על כזית מן השרץ שלא יטמא במשא שזה אינו מפורש בתורה. לשיטתו מצד החפצא שזה רק להקל בטומאה מצ"ע, שרק אם ממש נוגע בה טמא, אבל אם רק נושאה - טהור. ועצ"ע אם חולקים.

טו, ע"ב

תוד"ה "והא אפשר לצמצם" - מה הגירסא?
 לרש"י - כך הגירסא, לשיטתו שקשור לגברא ולכן יש אפשרות לאדם לצמצם ולכן שיהיו בדיוק שניהם שוין.

בעקמומיתו ולשתי הפתחים לרה"ר יעשה לחי או קורה היינו שייראה לאנשים בשני הצדדים. לשיטתו מצד הגברא שאינו יכול לעשות רק בצד אחד צורת הפתח ולא ייראה בצד השני.

לתוס' - משמע שסובר שמספיק צורת הפתח אפילו בצד אחד. לשיטתו מצד החפצא, ולכן לא יהא מבוי יותר ממבוי מפולש שמספיק בצד אחד צורת הפתח.

ו, ע"ב

תוד"ה "והאמר רבא" - מה הקושי בגמ' ?
 לרש"י - ע"ז שמצריך לחי וקורה. לשיטתו מצד הגברא לכן מקשה רק ממה שמצריך את האדם לעשות.

לתוס' - הקושי מזה שמשמע שלא צריך נעילה. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר גם מצד הדלת עצמה שצריך לנועלה.

ז, ע"ב

תוד"ה "בעירבו קמפילגי בדרב יוסף" - לגבי מבוי שכלה לרחבה - מה הכוונה?
 לרש"י - ההיתר הוא רק בכלה המבוי באמצע הרחבה, שאז ניכר לגברא שיש משני הצדדים כעין לחי וגם שעירבו האנשים בשני המקומות.

לתוס' - ההיתר הוא גם בכלה לצידי הרחבה ומותר מצד החפצא שיש ברחבה דיורין ולכן אפילו לא עירבו האנשים מותר, מצד שזה מוקף לדירה נחשב לרשות היחיד מצ"ע. ועצ"ע.

ט, ע"ב

תוד"ה "ולרשב"ג להוי כנראה מבחון ושוה מבפנים" - להיכן מושך את הלחי?
 לרש"י - מושכו כלפי חוץ. לשיטתו מצד הגברא שרוצה שיראה מבחון ומבפנים שהוקבע לשם לחי.

לתוס' - מושכו כלפי פנים. לשיטתו שקשור לחפצא ורק עד איפה שיותר לטלטל את החפץ.

י, ע"ב

שבטלה לגבר כמו לרש"י.

ט, ע"א

תוד"ה "אם בין הנהרות הוא" - מה דין של בין הנהרות פרת ודגלת?

לרש"י - זה כמו בבל. לשיטתו מצד הגברא והרי האנשים שם מיוחסים כמו בבבל ולכן גם המקום נחשב כמו בבל.

לתוס' - זה לא כמו בבל. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא הולכים לפי האנשים אלא לפי המקום, והרי זה מחוץ לתחום.

כ, ע"ב

תוד"ה "אמר אביי" הכא באבוס העומד ברה"ר, איפה הפרה עומדת?

לרש"י - בבית, לשיטתו שקשור לגברא שזה מקום האדם.

לתוס' - ברה"ר, לשיטתו שקשור לחפצא שזה מקום האבוס. ועצ"ע בהסבר.

כב, ע"א

תוד"ה ובלבד שיהא בה שומרה - כאשר הוקף לדירה האם מותר גם שטח יותר מבית סאתים?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ובפועל אין אדם צריך להשתמש ביותר מבית סאתים ורק בדיר וסוהר ומוקצה וחצר שתשמישן רב לכן מותר גם יותר מבית סאתים, משא"כ בשאר מקומות.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ומכיון שהוקף לדירה הכל נחשב כדירה ולא משנה כמה שטח האדם צריך.

המשך

תוד"ה "הכא במילתא אחריתי אפסקוה" - האם אפ"ל "ועוד אמר ר' אליעזר" לאחר שמפסיק עם נושא אחר שלא קשור כ"כ לר' אלעזר?

לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא ולכן צריך להפוך ולשנות ולהצמיד את המשך "ועוד אמר ר' אלעזר" לר' אלעזר הראשון.

לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן הוא מסיים עם הענין הראשון שמדבר על האש

לתוס' - הגירסא היא הפוך "והא א"א לצמצם". לשיטתו שקשור לחפצא לכן קשה לומר שמצד החפצא עצמו יסתדר שיהיו בדיוק שניהם אותו דבר.

ז, ע"ב

תוד"ה "ואת אכסניא דמאי" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שמאכילים את הישראלים שהם אורחים במצב שאין ברירה אז מתירים לגברא.

לתוס' - הכוונה לדעה א' להאכיל לנכרים. לשיטתו שמצד החפצא שהרי טבל אסור בהנאה ובדמאי הקלו ליהנות בזה ע"י שנותן לנכרים, אבל גם לדמאי יש איסור מצ"ע ולכן א"א להקל בשביל יהודים.

המשך

תוד"ה "לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד" - לגבי תחומין, מה השאלה?

לרש"י - הכוונה שזה שכתוב "אל יצא משמע כמו "אל יוציא" ועל הוצאה הרי חייב מיתת ב"ד ואין יכול ללקות על תחומין. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על האדם שלא יוציא את הכלי ובתשובה הגמ' אומרת שהפסוק לא מדבר כלל על הוצאה של כלים ורק על הגברא שלא יצא ממקומו ולכן לוקה. לתוס' - הכוונה שזה שכתוב "אל יצא" משמע שלא יצא עם כליו וזה כולל איסור הוצאה שחייב מיתה. לשיטתו מצד החפצא ובתשובה הגמ' אומרת שאין עיקר הפסוק מדבר על הוצאת הכלים שחייב מיתה ולכן לוקה.

יח, ע"א

תוד"ה "בשלמא למ"ד פרצוף" - לדעה שאומרת ב' יצירות הואי - כמו מי סוברת? לרש"י - זה כמו הדעה שאומרת שהאשה נבראה מהזנב של הגבר. לשיטתו שקשור לגברא ולכן סובר שלאשה אין מציאות בפ"ע ובטלה לבעלה כמו זנב.

לתוס' - זה כמו הדעה שאומרת שהאשה נבראה מהפרצוף. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מחשיב את האשה כפרצוף בפ"ע ולא

ולאח"ז אומר ועוד אמר ר' אלעזר, שמדבר על הדלקת האש ביום טוב.

שיהי' ראוי דוקא לתשמיש של הכלי הזה דוקא.

כג, ע"ב

תוד"ה "ר"ע היינו ת"ק" - לאיזה ת"ק מדובר? לרש"י - הכוונה לת"ק הראשון ש"אמרו לו" שלכאורה אומרים אותו דבר אפילו שאפ"ל שאם זה ארוך וצר או חולקים, אבל לשיטתו שקשור לגברא אין הבדל לגבי האדם אם נותנים לו בית סאתים מרובע או מלבן. לתוס' - הכוונה לר"י בן בבא. לשיטתו מצד החפצא [שקשור לר' יהודה] שיש הבדל בין ארוך (מלבן) למרובע ולכן א"א לומר שהכוונה ת"ק כרש"י שאז אפ"ל שבזה חולקים ולכן מפרש שהכוונה לר"י בן בבא שאומר במפורש ריבוע כמו ר"ע.

המשך
מאין נטמא במגע מדרס?
לרש"י - מכיון שנגע בעצמו כשהי' אב הטומאה. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר שזה בא מצד האדם עצמו.
לתוס' - מכיון שבא ביחד מדרס ומגע מדרס ולכן נשאר לה טומאת מגע מדרס, ועוד אפ"ל מכיון שראוי ליחדו ולתקנו לתשמיש אחר, לשיטתו מצד החפצא. ועצ"ע.

תוד"ה "ליעבד צורת הפתח אפומה דשביל" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה לשביל שיש בו דירין ומכיון שעוזר צורת הפתח לגבי השביל עוזר גם לגבי הרחבה. לשיטתו שקשור לגברא ולכן צריך שממש יגורו בשביל אנשים כדי שיהי' מותר. לתוס' - הכוונה לשביל שאין בו דירין אבל מכיון שמשתמשים שם בני המבוי עם חפציהם לכן עוזר שם לחי וא"צ שממש יגורו שם אנשים, לשיטתו מצד החפצא.

המשך

תוד"ה "איכא בינייהו ריבועה דרבעוה רבנן" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שלר' אלעזר צריך אורכה פי שנים ברוחבה ולר' יוסי צריך לכתחילה מרובעת שמצד החפצא אין הבדל בכמות ורק מצד האדם יש הבדל אם זה מרובע או מלבן. ועצ"ע מהתוס' הקודם. ואפ"ל שתלוי לגבי מה מדובר שלגבי עיגול וריבוע שזה ממש הבדל בשטח או ריבוע ומלבן נחשב הבדל רק לגבי האדם.
לתוס' - הכוונה האם השטח שנותנים לו זה בריבוע או בעיגול שאז זה פחות רביע. לשיטתו מצד החפצא שצריך שיהי' הבדל ממש בכמות השטח ולא רק בצורתו אם הוא מרובע או מלבן.

כה, ע"א
תוד"ה "שאם עשה מחיצה על שפת התל" - מה הגירסא?
לרש"י - לא גורסים על שפת התל. לשיטתו שקשור לגברא שאז יהי' משמע שהועיל גם לאנשים שגרים למטה.
לתוס' - צריך לפרש שהי' על שפת התל כדי שיהי' חידוש בחפצא שאפילו שזה מחיצה ע"ג מחיצה זה מועיל שאם הרחיקו מהשפה גם למטה אם עשה עוד מחיצה בריחוק ד' אמות מהתל יהא מועיל ואי"ז חידוש.

כד, ע"א

תוד"ה "אבל טמא מגע מדרס" - מדוע כשנפסק האוון השני' טמא מגע מדרס?
לרש"י - מכיון שראוי להשתמש בו אפילו תשמיש אחר. לשיטתו מצד הגברא ולכן א"צ דוקא לאותו תשמיש הראשון של הכלי דוקא אלא לכל שימוש של הגברא.
לתוס' - מכיון שראוי להשתמש בתשמיש הראשון. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך

המשך
תוד"ה "אכסדרה בבקעה" - מהי אכסדרה?
לרש"י - הכוונה שפרוצה מ-4 רוחתיה ולכן אומר בבקעה ששם הכל פרוץ. לשיטתו מצד הגברא שהעיקר שיש לו צל מלמעלה.
לתוס' - הכוונה שיש לה 3 מחיצות בד"כ ואומר בבקעה שאפילו שיש רק 2 מחיצות

כו, ע"ב

תוד"ה "אצוותא חרוזייתא" - מה הכוונה?
 לרש"י - זה סיב עבה הגדל סביב הדקל ונכרך
 ועולה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אינו מפרט
 בדיוק איזה סוג זה אלא בכללות שנכרך סביב
 הדקל.

לתוס' - זה צ"ל מין זרעים כמו מצה ואפשר
 שגם זה נכרך סביב הדקל. לשיטתו מצד
 החפצא שמבדיל בין שני המינין שנכרכין
 סביב הדקל.

המשך

תוד"ה "בכל מערבין" - לאיזה עירוב מדובר?
 לרש"י - גם עירובי חצרות וגם תחומין.
 לשיטתו שגם עירובי חצרות מועיל רק מצד
 הגברא ואין צריך להחמיר דוקא בפת אלא
 מועיל בכל דבר.

לתוס' - רק תחומין. לשיטתו מצד החפצא
 שעירוב חצרות שונה מעירוב תחומין מכיון
 שפועל ממש בחפצא של החצר שנהיית אחת
 לכולם ולכן צריך דוקא פת.

כח, ע"א

תוד"ה "צרעה לוקה שש" - מדוע אינו
 לוקה בצרעה גם מהפסוק "ולא תשקצו את
 נפשותיכם"?

לרש"י - כי שם מדובר בגדולים שלא כתוב
 שרץ, לשיטתו מצד הגברא שאצלו ההבדל
 הוא בין גדולים לקטנים בגודל גשמי.

לתוס' - כי שם מדובר רק ב-8 שרצים שהם
 מובדלים מצד החפצא שזה סוג אחר.

כט, ע"ב

תוד"ה "כדי שימזגנו ויעמוד על רביעית" -
 מה הפירוש שכוס של ברכה צ"ל חי?

לרש"י - הכוונה לגברא שלא ימזוג ויערב
 מים ביין לפני שהוא שם את היין בכוס אלא
 יתנגנו חי בתוך הכוס ואח"כ ימזגנו.

לתוס' - הכוונה חי (מזוג) ולא מזוג (שלא
 ימזגנו לגמרי), היינו בחפצא עצמו, או
 שהכוונה היא שהכוס תהי' שלימה ולא
 שבורה ששבירתן זו היא מיתתן.

ג"כ אומר פי תקרה יורד וסותם. לשיטתו מצד
 החפצא שצריך להיות יותר סגור עם מחיצות
 ולא רק צל לגברא.

כה, ע"ב

תוד"ה "ההוא אבוורנקא" - האם היקף
 שעשוי לנחת וצניעות מותר לטלטל בתוכו?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי בפועל
 יש פה היקף. ועצ"ע מההמשך תוס' ד"ה
 "דבי תורי".

לר' נתנאל - לא נחשב מחיצה ולכן עשה
 קנה קנה מחיצה חדשה מצד החפצא. ואולי
 ההסבר טמון בשיטת רבא שלרש"י היקף
 האבוורנקי חשוב כמוקף לדירה בשביל
 האדם ולכן זה מועיל.

לתוס' - אפילו שזה הוקף ולבסוף ישב בכ"ז
 מועיל מצד החפצא, שלא חשוב כ"כ שיהי'
 היקף בשביל הגברא דוקא.

כו, ע"א

תוד"ה "מערב לכולא מחוזא ערסייתא" - מה
 גדר של העיר מחוזא?

לרש"י - כמו עיר קטנה ששיכת ליחיד.
 לשיטתו מצד הגברא שזה הי' המצב כרגע.

לתוס' - מכיון שהיתה של רבים אפילו
 שעכשיו שייכת ליחיד לכן צריכה שיור וא"א
 לערב כולה, שזה שהיתה של רבים זה פסול
 בחפצא (במקום) שא"א לערב את כולה.

כו, ע"א

תוד"ה "דבי תורי" - מדוע במחוזא לא יכלו
 לערב כל העיר יחד?

לרש"י - מכיון שהוקפה ולבסוף ישבה ולכן
 ההיקף לא נחשב. לשיטתו שקשור לגברא
 ולכן אם לא הי' ההיקף בשביל האדם אינו
 נחשב, וגם להסבר שזה מצד החריץ שמלא
 פירות הכוונה שאין הגברא יכול לעבור
 משכונה לשכונה.

לתוס' - מדובר שישבה ולבסוף הוקפה ובכ"ז
 א"א לערב הכל יחד מכיון שיש הפסק בין
 מבוי למבוי. לשיטתו מצד החפצא שרק בגלל
 ההפסק א"א לערב הכל יחד.

נחשב לאסימון. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר על חיסרון במטבע עצמו שעשוי מעץ ולא ממתכת (כסף).

המשך תוד"ה "כאן בעירובי תחומין" מדוע יותר חמור עירובי תחומין שאין מאמינים לקטן? לרש"י - מכיון שצריך לקנות שביטה וקטן לא יכול לקנות. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר שצריך גברא.

לתוס' - גם פיל וקוף יכולים לעשות שליחות בעירוב תחומין. לשיטתו מצד החפצא ולכן העיקר זה התוצאה וגם פיל וקוף יכולים לעשות את זה, וכן הקטן אלא מכיון שיש חומרא בעירובי תחומין שלומדים את זה מפסוק שזה מדאורייתא וקשור יותר לחפצא לכן לא האמינו לקטן.

לב, ע"א תוד"ה "האומר לחבירו צא ולקט" - האם אפשר לקרוא לע"ה או לנכרי בשם חברו של ת"ח? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ח"ו לומר שהוא חברו. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא שזה ביטוי שאומר למישהו אחר ולא משנה כ"כ הגדר של חברו.

לב, ע"ב תוד"ה "הכא באילן שנוטה חוץ ל-ד' אמות" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שלכן יכול להביאו פחות מ-4 אמות אם זה למטה מעשרה. לשיטתו מצד הגברא שגם על שבות שזה בעיקר איסור על האדם מחמיר כמו באיסור תורה.

לתוס' - הכוונה שאפילו במופלג הרבה יכול להוליכו עד מקום שביטתו מכיון שעוקרו מכרמלית שוב אינו חייב בהנחתו, אלא משום שבות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מבדיל בין כרמלית שהיא דרבנן לבין איסור דאורייתא שחל על החפצא.

המשך תוד"ה "בגדי עניים" - בגד שהוא שלש על שלש אצבעות ביד עשיר ויחדו לתשמיש - האם מקבל טומאה? לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא והרי הוא עשיר ואין יכול לטמא שהרי בשביל אדם עשיר אין חשיבות בבגד קטן זה. לתוס' - כן, לשיטתו שמצד החפצא והרי ייחדו לתשמיש ויש לו חשיבות ולכן מקבל טומאה ולא משנה שהאדם עשיר.

ל, ע"א תוד"ה "כבר זו עלי אין מערבין לו בה" - מדוע אין יכול לחלק בקונמות עצמם ולומר שאם אמר "זו" מערבין ואם אמר "עלי" אין מערבין שזה כמו הקדש? לרש"י - מכיון שהקדש אסור לכולם ואין ראוי כלל ואין דומה כלל לשבועות, שאסור רק לו. לשיטתו מצד הגברא לכן מחלק אם אסור לכולם או רק לו. לתוס' - אין יכול לתרץ כך בגלל שמסיים "לפי שאין מערבין בהקדשות" משמע שבקונמות כן מערבין. לשיטתו מצד החפצא שיש הבדל מהותי בין הקדש לקונם מצד החפצא ולא רק בגלל שאסור על כל האנשים.

המשך מה הדין אם אומר שבועה שלא אהנה? לרש"י - אין מערבים בדבר זה, כיון שנשבע שלא יהנה כלל. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שתהי' לו אפשרות הנאה בזה. לתוספות - מערבים, לשיטתו מצד החפצא כיון שלא מתחלק בהקדש לכן מערבים, שהרי אין מערבים אלא לדבר מצוה, ומצות לא להינות ניתנו.

לא, ע"ב תוד"ה "שפדאו ע"ג אסימון" - מה הכוונה אסימון? לרש"י - הכוונה למטבע בלי צורה. לשיטתו שקשור לגברא ולכן לגבי האדם העיקר זה הצורה שבה מתבטא שווי של המטבע. לתוס' - גם מטבע של עץ שיש עליו צורה

תוד"ה "הכי נמי נימא הואיל ויכול לנטותו" - מדוע א"א להטות ראש המגדל? לרש"י - מכיון ששביתתו מתרחקת מד' אמות הראשונות כאילו מסיר את כל המגדל ממקומו הראשון ומעמידו חוץ לד' אמות ששביתתו בקרקעית המגדל. לשיטתו מצד הגברא מדבר על שביתת הגברא. לתוס' - מכיון ששביתתו בראש המגדל אם הראש התחתון לא יזוז ממקומו ולכן אם יטהו יצא חוץ ל-4 אמות לא יכול להביא עירובו לראש המגדל. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על העירוב שיגיע אליו.

לד, ע"ב

תוד"ה "והאורבנין" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה אורש"ש, לשיטתו שקשור לגברא ואפילו שאין זה מין ירק לגמרי, שהרי כשהוקשה נעשה עץ גמור, בכ"ז כרגע נחשב כמו מין ירק. לתוס' - הכוונה למין ירק, לשיטתו שקשור לחפצא שצריך שיהי' ממש מין ירק בחפצא ולא שישתנה לאחר זמן.

המשך

תוד"ה "נוטל ממקום הפחת" - מדוע אין איסור ליטול פירות ממקום הפחת משום מוקצה.

לרש"י - משום שזה כר"ש שסובר שאין מוקצה. לשיטתו שקשור לגברא וזה מתאים עם דעת ר"ש שהולך יותר לפי הטעם וסובר שהכל ראוי לאדם ומוכן בדעתו ולכן אין מוקצה.

לתוס' - זה גם לר"י ואינו מוקצה, מכיון שזה אסור רק משום איסור דרבנן ולא ממש איסור בחפצא וכמו בטבל שנחשב מוכן לגבי שבת שאם עבר ותיקנו מתוקן.

לה, ע"א

תוד"ה "חסורי מחסרא והכי קתני" - לגבי עירוב תחומין שנתנו במגדל ואבד המפתח, האם יש הבדל בין שבת ליו"ט? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ולגביו אין הבדל מה הסיבה שאינו יכול להגיע לעירוב

לג, ע"א

תוד"ה "והא אי בעי מייתי ליה דרך עליו" - מה הכוונה "דרך עליו"? לרש"י - הכוונה למעלה מעשרה שזה לגבי הגברא נחשב למקום פטור. לתוס' - הכוונה שנייחנו על הנטי' שהיא כרמלית ויביאנו לעיקרו של אילן. לשיטתו מצד החפצא מדבר על הנטי' בעץ עצמו.

המשך

תוד"ה "וכלכלה משלימתו לד'" - אם יש בראש הכלכלה ד' ובתחתית אין ד' מה הדין? לרש"י - לא הוי רה"י. לשיטתו מצד הגברא צריך שיהי' ד' לא רק במקום שמשמש למעלה אלא לכל הגובה מראה עיני האדם. לתוס' - הוי רה"י מצד החפצא, שהמקום שעליו מונח החפץ זה רה"י ולא משנה כ"כ שאין לאדם תמונה שלימה.

לד, ע"א

תוד"ה "ואמאי נימא כיון דאי בעי לאמטויי מצי ממטי לה" - מדוע מקשה דוקא ממשנה זו?

לרש"י - בגלל שרק משנה זו מדברת על הולכת עירוב, שזה מעשה הגברא.

לתוס' - בגלל שרק במשנה זו מדובר על יו"ט שמתר לטלטל ואינו דומה לע"ש רגיל שאסור לטלטל ביה"ש. לשיטתו מצד החפצא שמדבר על האיסור מצד הטלטול עצמו.

המשך

תוד"ה "אי בראש המגדל למטה מעשרה אין עירובו עירוב" - מדוע?

לרש"י - מכיון שזה מכרמלית לרה"י דרך אויר רה"י. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר על כרמלית שהיא איסור דרבנן על הגברא.

לתוס' - מכיון שזה מרה"י לרה"י דרך אויר רה"י. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מחפש שיהי' איסור ברשויות דאורייתא שזה ממש בחפצא.

המשך

אין יכול לאכלה.

לז, ע"א

תוד"ה "מיחל" - האם כשעושה תנאי בעתיד שיפריש מעשר ויחללו על המעות האם יכול לשתות מיד בלי להפריש?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שעשה את התנאי ובשבילו אין כח חסר פועל.
 לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להפריש או לקבוע מקום למעשר לפעול בחפצא.

לז, ע"א

תוד"ה "לאיזו שירצה כהן" - האם אפשר להקריב קרבן באופן סתמי ולומר סתמה לשמה קאי?
 לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא ולכן צריך ברירה כי מצד הקרבן עצמו אין הכרח שיהיה שייך דוקא לאדם זה.
 לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והקרבן תמו לשם הבעלים.

המשך

תוד"ה "כשהתנו" - מה הכוונה בתנאי?
 לרש"י - הכוונה שהתנו שבדעתו של הכהן תולה שאותו שיעשה בשביל רחל יתברר שהוא של רחל ומה שיעשה בשביל לאה יתברר שזה של לאה. לשיטתו מצד הגברא שהכהן הוא זה שמברר ויש לו סמכות לברר אפילו שנתערבו לגמרי.
 לתוס' - הכוונה שהתנו בשעת לקיחה זה יהי שלי וזה שלך. לשיטתו מצד החפצא שא"א לסמוך על הכהן שיברר אלא צריך בזמן הלקיחה של החפצא לומר ברור ורק המעות נתערבו ולא הקינין.

לח, ע"ב

תוד"ה "אמר רבה משום הכנה" - האם לפי רבה מוקצה דאורייתא?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי חשוב מאוד דעת והכנת האדם להשתמש בדבר זה בשבת ואם לא זה מוקצה מן התורה.
 לתוס' - לא, לשיטתו שמצד החפצא ואין

משום סתירת המגדל או משום טלטול המפתח, וגם לשיטתו אין הבדל בין השביתה בשבת ליו"ט.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ויש הבדל בין סתירת המגדל שזה יותר בחפצא לבין טלטול המפתח שזה יותר קשור לגברא, וגם יש הבדל בין השביתה בשבת שזה יותר מצד החפצא, משא"כ ביו"ט שזה יותר מצד הגברא [ועיין לקו"ש חל"ב בגדר שביתת שבת ויו"ט].

לה, ע"א

תוד"ה "בעי סכינא למיפסקי" - לגבי העירוב שבמגדל אם צריך סכין כדי לשוברו להגיע לעירוב סוכר ר' אלעזר שאסור, מדוע?
 לרש"י - בגלל שסוכר כר' נחמי' שאסור אפילו סכין לטלטל אלא לצורך תשמישו. לשיטתו מצד הגברא שיש עליו אסור לטלטל משום מוקצה.
 לתוס' - בגלל שסותר כלי. לשיטתו מצד החפצא שחושב על סתירת כלי. ועצ"ע אם בכלל חולק.

לה, ע"ב

תוד"ה "אמר ר' ירמיה" - לגבי חזקה, האם אפ"ל חזקה שלא עירב ובשביל זה לפסול את העירוב במקום ספק?
 לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא, ולכן המצב של האדם (שחזקה שלא עירב) משפיע על העירוב.
 לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן צריך שיהי' חזקה בעירוב עצמו ולא באדם שאין חזקת האדם מועילה בחפצא בעירוב. ועצ"ע.

לו, ע"א

תוד"ה "ספק נדמעו" - האם אפשר לערב לישראל בתרומה?
 לרש"י - לא [לפי פירוש א'], לשיטתו שקשור לגברא ולכן אין לישראל שייכות לתרומה ולכן אסור.
 לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא והרי התרומה נחשבת לאוכל מצ"ע אפילו שהאדם

חשוב כ"כ דעת והכנת האדם.

תוד"ה "לית הלכתא" - האם כשמקשה קושיא הפירוש הוא שסובר שכך צריך להיות או שרק שואל מדוע לא נעשה כך? לרש"י - זה כאופן השני. לשיטתו מצד הגבירא ולכן חשוב להדגיש את השם של המקשן אפילו שאינו סובר שכך צריך להיות אלא רק שואל, ולכן אפילו שאצלנו רב אחא הקשה את הקושיא שניתן לתינוק לשתות זה לא אומר שהוא סובר כך ולכן לא איתפריש. לתוס' - זה כאופן הראשון. לשיטתו שקשור לחפצא ואם לא שסובר שכך צריך להיות אז מדוע שנוכיר את שמו של המקשן והרי אין ענין מיוחד בהזכרת שם הגבירא אא"כ זה קשור לחפצא והלכה מסוימת, ולכן אם ר' אחא הקשה סימן שהוא סובר כך.

לט, ע"א

תוד"ה "אי אתם מודים" - האם כשבאו עדים מן המנחה ולמעלה נחשב היום השני קודש כיום הראשון? לרש"י - כן, שאפילו שתקן לאחר החורבן שיקבלו עדות החודש כל היום, זה רק לגבי מנין המועדות שיספרו מהיום הראשון. לשיטתו מצד הגבירא ולכן סובר שרק מונים את היום בחודש לפי היום הראשון, אבל בפועל גם היום השני קדוש בקדושה אחת עם יום א'. לתוספות - לא, לשיטתו מצד החפצא וכשתקן שיקבלו עדות החודש כל היום לגמרי נחשב היום הראשון קודש ולא היום השני. ועצ"ע.

מא, ע"ב

תוד"ה "הרשות" - מה הפירוש? לרש"י - הכוונה שיש לו אדם שנושה בו. לשיטתו מצד הגבירא שפוטר אותו מגיהנום רק אם יש אדם שנושה בו. לתוס' - הכוונה שיש עליו עול מלכות עובדי כוכבים, והיינו אע"פ שאין פה אדם מסוים שנושה בו אלא מצד החפצא שיש עליו שיעבוד עול הגויים, היינו מצב גלותי מצ"ע.

לט, ע"ב

תוד"ה "אי משכחת להו" - האם דבר שניצוד ביו"ט ראשון מותר ביו"ט שני? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגבירא והרי בשביל האדם יום אחד משניהם הוא חול וממ"נ מותר. לתוס' - לא, וצריך לחכות עד מוצאי יו"ט שני [ודווקא בדבר שנעשה בשביל ישראל]. לשיטתו מצד החפצא והרי שני הימים טובים נחשבים כחפצא אחת, כחג אחד, וקשה לחלק ביניהם.

מב, ע"א

תוד"ה "ונכרים שהקיפיה מחיצות" - אם הקיפו נכרים איזור גדול מאוד, האם לפי ר"ג יכול ללכת את כולה אפילו יותר מ-2000

מ, ע"א

תוד"ה "זכרון אחד עולה" - האם צריך לומר בתפילת מוסף של ר"ה את כל פרשת הקרבנות?

אמה? לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגבירא ולאדם מספיק 2000 אמה. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא שהכל נחשב לבית אחד ואין הגבלות כלל.

מב, ע"ב

תוד"ה "אמר רב הונא" - אם נגמר מידתו בחצי חצר יכול להשתמש בה גם רק לחצי חצר, למה הכוונה? לרש"י - הכוונה להלך. לשיטתו שקשור לגבירא ולכן מדבר רק על הילוך האדם. לתוס' - הכוונה לטלטל. לשיטתו שקשור

וא"צ לפרט מצד החפצא. לתוס' - כן צריך להזכיר מקראות מוספין. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן צריך להזכיר בפרטיות כל קרבן, שע"י הקריאה בתורה כאילו הקריב.

מ, ע"ב

לחפצא לכן מדבר על טלטול החפץ.

מב, ע"ב

תוד"ה "יתיב רב נחמן" - איזה ר"ג הי' חתנו של ריש גלותא?

לרש"י - רב נחמן בר יצחק.

לתוס' - רב נחמן סתם. ועצ"ע לסברתם. אולי ההסבר ע"פ מה שכתוב במקום אחר ההבדל בין יצחק שהוא עולה תמימה (שזה מעלה בגברא) ליעקב שמיטתו שלמה ושליחותו בעולם במצרים (קשור לדירה בתחתונים) מצד החפצא.

מד, ע"א

תוד"ה "פקק החלון" - האם מחיצה מן הצד נחשב לאיסור אוהל בשבת?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא שבשבילו עיקר ענין האוהל זה התקרה שמסתירה ומגינה עליו.

לתוס' - כן, אם זה מועיל להתיר כמו מחיצה בסוכה. לשיטתו מצד החפצא מכיון שזה פועל הכשר סוכה זה ממש מחיצה.

המשך

תוד"ה "רבי מאיר דקפסיל" - עשה בהמה דופן לסוכה - לגבי מה מדובר?

לרש"י - מדובר בדופן שלישית שנחשבת לתוספת בעלמא, ולכן אינו ממש מכשיר את הסוכה מצ"ע כדי שיאכל וישתה כיון שזה רק מצד הגברא שיש פה 3 דפנות, אבל לא הגיע לשלימות סוכה מצ"ע.

לתוספות - הכוונה שלר' מאיר פוסל כיון שאינה יכולה לעמוד כל שבעה ימים, אבל לר' נחמי' מותר לכתחילה ובכ"ז זה רק תוספת כי אין זה ראוי לכל הז' ימים שהרי אסור להשתמש בזה ביו"ט וכו', וכן לר"מ זה מכשיר את הסוכה מצ"ע שיכול לאכול ולשתות בה, לשיטתו מצד החפצא.

מד, ע"ב

תוד"ה "ומר סבר הבלעת תחומין לאו מילתא היא" - האם רבה סובר שאם פיקח הוא שיכנס ב-4 אמות לתוך תחומו ויחשב כאילו לא

יצא?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי יש לו רק 4 אמות מצד שקונסים אותו.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ומכיון שנכנס לתחומו הראשון קנה את תחומו ויש לו 2000 אמה מצד החפצא של התחום.

מו, ע"א

תוד"ה "נהרות המושכין" - דין נהרות המושכין שהמים כרגלי הממלא לגבי תחום שבת, האם זה מדובר של יחיד או בשל רבים? לרש"י - מדובר בשל יחיד. לשיטתו שקשור לגברא ולכן אומר אפילו שזה שייך ליחיד אם בא מישהו וממלא מים זה שייך לתחומו.

לתוס' - מדובר בשל רבים, ורק באופן כזה אז אם ממלא זה שייך לתחומו. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אם זה הי' שייך ליחיד שוב אין כח לאדם אחר ע"י שממלא שיהי' שייך לתחומו. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "לסמוך עליו בשעת הדחק" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהי' שנת בצורת ויש הפסד לאנשים שאין להם אוכל.

לתוס' - מכיון שעשה הרבה טהרות וחששו להפסד הטהרות מצ"ע, מצד החפצא ולא בגלל שיש רעב לאנשים שבזה כולם מודים שחוששים.

מו, ע"ב

תוד"ה "שלא לשכח תורת התינוקות" - מה העיקר - עירוב תחומין או עירובי חצרות?

לרש"י - עירוב תחומין, שזה יותר קשור לגברא.

לתוס' - משמע שהעיקר זה עירוב חצרות, שזה יותר קשור לחפצא שעירב כל החצרות להיות אחד [כך משמע בתוס' בתחילת פרק שלישי].

מו, ע"ב

תוד"ה "רב אסי אמר הלכה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שדורשים את זה ברבים

מט, ע"א
 תוד"ה "זו מביאה מתוך ביתה ואוכלת" -
 כנ"ל
 לרש"י - אסור אמצעיית בחיצוניות. לשיטתו
 מצד הגברא, והרי זה אנשים שונים וכל חצר
 שייכת לאיש אחר.
 לתוס' - מותר אמצעיית בחיצוניות, לשיטתו
 מצד החפצא, והכל רשות אחת.

נ, ע"א
 תוד"ה "שאני מעשר דאיתה לחצאין" - מה
 הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שיכול לחול על כל גרגר
 שיהי' רק חצי מעשר שאם הפריש אחד
 מחמשה התקדש כל גרגר חלקו. לשיטתו
 מצד הגברא, ולכן זה פועל באופן ממילא
 שכל אחד מתקדש חלקו ע"י גילוי כח כוונתו.
 לתוס' - הכוונה בזה אחר זה שאם אמר סאה
 א' מהם מעשר כל חצי חטה ואח"כ אמר על
 הסאה השני' חל מעשר בשתיהן במקצת.
 לשיטתו מצד החפצא וזה פועל רק באופן
 שאומר במפורש שיחול רק על חצי חטה.
 במלים אחרות: כשמפריש מעשר פי שנים
 בבת אחת, מה הדין?
 לרש"י - כל גרגר קדוש חציו. לשיטתו מצד
 הגברא ולכן כפי אמירת האדם שאמר על
 תבואה זו שתהי' מעשר ללא חילוק.
 לתוס' - סאה א' מעשר והשני טבל. לשיטתו
 מצד החפצא ולכן מתחלק באופן כזה.

נא, ע"א
 תוד"ה "כזה יהיו כל שובתי שבת" - מה
 הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שנותנים שיעור אלכסון
 למעביר 4 אמות ברה"ר. לשיטתו מצד הגברא
 ולא משנה מה הם 4 רוחות העולם כ"כ.
 לתוס' - הכוונה שמרבעין 4 אמות ברה"ר
 בריבוע של 4 רוחות העולם ואם מעביר
 ישר ממזרח למערב חייב אפילו ב' אמות,
 ואם מעביר באלכסון חייב רק אם העביר 5
 אמות ועוד. לשיטתו מצד החפצא לכן מחשב
 ברוחות העולם.
 לר"ת - תמיד נותנים לו אלכסון של 4 אמות

"כפירקא". לשיטתו שקשור לגברא שצריך
 לפרסם זה לכל האנשים.
 לתוס' - הכוונה רק לגבי החפצא, שאם עשה
 כמו הצד השני מחזירים את המעשה אבל לא
 דורשים זה ברבים.

מז, ע"ב
 תוד"ה "והכלים" - האם מעמידים את
 הברייתא גם בכלים שיש להם בעלים?
 לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ודאי
 שכשיש להם בעלים יש להם שביתה 2000
 [וצ"ל שיש חידוש לשיטתו דוקא בתוך
 התחום ועצ"ע מה החידוש].
 לתוס' - לא, לשיטתו שמצד החפצא מדברים
 רק על הכלים מצ"ע בלי קשר לגברא.

המשך
 תוד"ה "דכולא מברכתא כד' אמות" - האם
 כדי להחשיב את כל העיר כד' אמות מספיק
 רק שיש מחיצות או שצריך גם מחיצות לשם
 דירה?
 לרש"י - מספיק מחיצות. לשיטתו שקשור
 לגברא ולכן מצד האדם שרואה שיש מחיצות
 בשבילו הכל נחשב כדירה אחת.
 לתוס' - צריך מחיצות לשם דירה. לשיטתו
 שקשור לחפצא ולכן צריך שיהי' תוקף
 למחיצות מצ"ע שזה דוקא בנעשה לשם
 דירה.

מח, ע"ב
 תוד"ה "רשות אחת" - כשיש שלש חצרות
 ועירבו שתיהן עם האמצעיית, מה הדין?
 לרש"י - החיצוניות משתמשות עם האמצעיית
 אבל האמצעיית לא תשתמש עם החיצוניות.
 לשיטתו שקשור לגברא וא"א לתת לאדם
 דירה בשני מקומות.
 לתוס' - האמצעיית משתמשת עם החיצוניות,
 שאז אין חשש שיקח כלי מחצר החיצונה
 זו לחצר החיצונה השני שהרי הם מובדלים
 בתכלית, אבל אם החיצוניות ישתמשו עם
 האמצעיית אז יש חשש מצד החפצא היינו
 הכלים שיחליפם א' בשני.

אפילו אם זה ממזרח למערב. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן סובר שהאלכסון זה חלק מה-4 אמות.

נג, ע"ב

תוד"ה "עלת נקפת בכד" - מה הפירוש? לרש"י - הפירוש הוא עליות של זהב וגוזמא אמר. לשיטתו שקשור לאדם שמדבר על העליות שהם מקום דירה לאדם.

לתוס' - הפירוש הוא כלי של זהב שדולין בו יין מן הכד כמו מצקת. לשיטתו מצד החפצא מדבר על כלי.

נה, ע"ב

תוד"ה "לא צריכא להשלים" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שהבנין לא הי' 4 אמות והמערה משלימה ל-4 אמות להשלים לדירה בשביל האדם.

לתוס' - הכוונה אפילו שיש בבנין 4 אמות אבל להשלים (היינו לצרף) למערה שיהיו דבר אחד ומתחיל למדוד רק מסוף המערה שנהי' הכל חפצא אחת.

נו, ע"א

תוד"ה "כאן בעלין" - האם עלי הצנן או החזרת טובים?

לרש"י - לא, רק השרשים בימות החמה. לשיטתו מצד האדם ובשבילו לא טוב העלים כ"כ.

לתוס' - כן, או בימות החמה או בימות הגשמים. לשיטתו מצד החפצא והעלים מצ"ע הם חלק מהצנן והחזרת.

נו, ע"ב

תוד"ה "כמה מרובע יותר על העגול רביע" - מה ההוכחה?

לרש"י - מביא הוכחה מהיקף השטח, שקשור יותר לגברא.

לתוס' - מביא הוכחה מהשטח שבפנים, שקשור יותר לחפצא.

נח, ע"א

תוד"ה "ובירו חבל מידה" - מה הכוונה

בפסוק זה?

לרש"י - הכוונה על הנבואה של המשכן ביחזקאל, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על המידה בכללות.

לתוס' - הגירסא "פתיל פשתים בידו". לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר על פשתן שזה הכי מתאים לגבי מידה.

המשך

תוד"ה "ובלבד שלא יצא חוץ לתחום" - מה הפירוש?

לרש"י - הכוונה ללשון ראשון כשמודד את תחום שבת שלא יצא מחוץ לגיא ויחזור ויכנס לתוך הגיא כמנין אמות שיצא וימדוד כדי שלא יאמרו מידת תחומין הגיע עד שפת הגיא, אבל אם רוחב הגיא הוא כנגד העיר יוצא חוץ לתחום והולך להבליעו, שאז אין חשש. לשיטתו מצד הגברא שהבעי' היא רק מצד האנשים שיחשבו שהתחום הגיע לכאן.

לתוס' - א"א לומר פירוש רש"י אפי' במקרה שרוחב הגיא כנגד העיר, מכיון שאינו דומה המידה של האמות במישור לאמות שנכנס בגיא שהם בשיפוע. לשיטתו מצד החפצא שיש בעי' במדידה עצמה מצד סוגי האמות מישור ושיפוע.

המשך

תוד"ה "ואם הי' גיא מעוקם" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שהי' מדרונו משופע ונוח לגברא ללכת ואז מקדרין וקשה ע"ז שאח"ז כתוב לא שנו שמקדרין בגיא מעוקם אלא שאין חוט המשקולת יורד כנגדו, אבל אם חוט המשקולת יורד כנגדו מודדו מדידה יפה, וא"כ קשה באיזה שלב יש מבליעו. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר על מקדרין שיותר קשור לגברא.

לתוס' - אפ"ל שלא שנו לא הולך על קידור שזה פעולת הגברא אלא על הבלעה, שיותר קשור לחפצא, ואם נוח תשמישו יותר אז מקדרין. ועצ"ע במחלוקתם.

נח, ע"ב

תוד"ה "אבל מתלקט י' מתוך ה' מודדו

לחפצא מדבר על השתמשות בחפצא (בחצר) ולא סתם הליכת הגברא שע"ז ודאי אינו מקפיד.

המשך
תוד"ה "מבוי מבוי נמי אסרי אהדדי" - אם הורגלו לערב ביחד האם מותר להם לערב כ"א לעצמו?

לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא והרי הי' רגיל לערב יחד והכל נהי' כחצר א'. לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא ומכיוון שכל חצר נחשבת בפ"ע לכן אפשר לערב כ"א לעצמה.

המשך
תוד"ה "דעבוד דקה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה פתח. לשיטתו שקשור לגברא ופתח משמש כניסה ויציאה לאדם. לתוס' - הכוונה מחיצה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מפרש מחיצה שזה נהי' חלק מהמבוי, וסוגרו ומבדילו מהמבוי השני.

המשך
תוד"ה "ולא שבק לה שיעור" - עיר של רבים ונשארה של רבים, האם יכול לערב כולה ע"י שמשייר שלש חצרות של שני בתים? לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן כשיש שיעור שזה מזכיר לאדם שלא לשכוח תורת רה"ר אז אפשר. לתוס' - בפירושו במשנה משמע שלא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן לא מספיק שמשייר ויש תזכורת לגברא אלא יש בעי' בעיר עצמה שתמיד היתה של רבים שא"א לערב את כולה אא"כ היתה פעם של יחיד.

סא, ע"א
תוד"ה "עיר העשויה כקשת הוואי" - איזה עיר היתה כקשת? לרש"י - חמתן, והאיסור הוא בגלל הגברא שהאנשים של חמתן אין יכולים ליכנס לגדר מכיון שהתחום שלהם נגמר בגדר, אבל בני גדר יורדין לחמתן שמודדים מהחומה את התחום ואז אפשר ליכנס לחמתן.

מדידה יפה" - מה הפירוש?
לרש"י - כפשוטו מודד כל השיפוע שזה כמו קרקע חלקה שראוי להילוך הגברא. לתוס' - מאריך כמה זה כל השיפוע. לשיטתו שקשור לחפצא ומכיון שבפועל יש פה שיפוע אינו יכול למדוד כמו קרקע של מישור. ועצ"ע.

נט, ע"א
תוד"ה "למקום שריבה למקום שמיעט לא" - מה הכוונה?
לרש"י - כפשוטו שהרי יש בכלל מאתים מנה ומדובר שהמרובה והמועט שניהם לאותו כיוון. לשיטתו שקשור לגברא שלגבי האדם יש שני דעות א' מרבה בתחום שבת וא' ממעיט ושניהם מסכימים על המועט, ולכן שואלת הגמ' מדוע לא מתחשבים עם המועט. לתוס' - הכוונה למקום שמיעט בצד השני. לשיטתו מצד החפצא לכן הכוונה שכל א' מעיד על שטח אחר ואין שייך לומר שיש בכלל 200 מנה, כי לשיטתו כל א' מעיד על שטח בכיוון אחר. ועצ"ע מה השאלה בגמ'.

המשך
תוד"ה "עיר של יחיד" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שבתחילה לא היו 60 ריבוא נכנסים בתוכה, לשיטתו מצד הגברא שחסר בכמות האנשים. לתוס' - הכוונה שאין דרך ר"ה 16 אמה עוברת בתוכה ורק משני צדדי העיר יש רה"ר ואנשים עוברים מתוכה לרה"ר ונחשבת כצידי רה"ר. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על רוחב הדרך.

נט, ע"ב
תוד"ה "דפנימית אחדא דשא ומשתמשא" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שהפנימית סוגרת את הדלת כדי שלא יהא לה דריסת רגל על החיצונה. לשיטתו מצד הגברא שמעצם ההליכה כבר נחשבים לחצר אחת. לתוס' - הכוונה שהפנימית סוגרת את הדלת מלהשתמש בחיצונה. לשיטתו שקשור

לתוס' - גדר ואין בין שני ראשיה 4000. ועצ"ע. הגברא.

המשך
תוד"ה "רב חסדא" - האם מותר להורות במקום אחר שאין רבו נמצא שם? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי אינו מקפיד שאינו במקומו ממש. לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא שיש איסור להורות אם יש לו רב מצ"ע אפילו שאינו מקפיד.

סג, ע"ב
תוד"ה "בטלו רשותיכו לחד מינהו" - כשמבטלים רשותם לאחד לרש"י - הדין שרק לו מותר להוציא מהבית לחצר, משא"כ להם. לשיטתו מצד הגברא שזה רשות שלו ולא שלהם והרויחו שמותר להם לטלטל בכל המבוי. לתוס' - קשה שהי' צ"ל שלכולם יהי' מותר מצד החפצא שנהי' רשות לכולם ורק משום גזירה אסור לכולם ועדיף. לשיטתו שבחצרות יהי' מותר לטלטל מאשר במבוי ששם יותר נמצאים כליו ורוב תשמישו. ועצ"ע.

סד, ע"א
תוד"ה "א"כ ביטלת תורת עירוב" - האם כשמבטלים רשות למישהו גם להם מותר לטלטל? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ורק לו מותר שזה רשות שלו וביטלו בשבילו ולא לאחרים.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא שהכל נהי' רשות אחת של יחיד ומותר לכולם כמו שהם אורחיו.

סד, ע"ב
תוד"ה "פותרין בחרטה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שהחכם מוצא פתח לשואל שיאמר על דעת כן לא נדרתי. לשיטתו מצד הגברא שצריך מתחילה למצוא בדעתו שלא כיוון על נדר זה ורק אז יכול להפר שזה כלל לא חדר בחפצא. לתוס' - הכוונה ששואלים אותו אם הוא

סא, ע"ב
תוד"ה "אמר ר' גמליאל מעשה בצדוקי" - מה הדין של כותי? לרש"י - נחשב כגוי. לשיטתו שקשור לגברא והרי הם התגיירו רק בגלל פחד של אריות. לתוס' - אינו נחשב כגוי. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל התגיירו.

סב, ע"א
תוד"ה "בן נח נהרג על פחות מש"פ ולא ניתן להשבון" - האם גוי שגזל פחות מש"פ יכול להחזיר? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ורק לישראל יש תקנה "והשיב את הגזילה" שזה תקנה לגברא. לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא היינו שזה שצריך להשיב הגזילה זה דין בחפצא שאינה שייכת לו שצריך להחזירה לבעליה ולא משנה מי הגוזל.

המשך
האם גוי שגזל מגוי חבירו חייב? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי ממונם הפקר. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי מצד עצם הפעולה ולא משנה ממי גזל.

סב, ע"ב
תוד"ה "כגון מגילת תענית" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאסור להורות במקום רבו ימים האסורים להתענות אפילו שזה אפרושי מאיסורא, ולכאורה הי' צ"ל מותר וזה החידוש אפילו שזה רק על הגברא שאסור לו להתענות ולא דומה לאיסור תענית בשבת וי"ט שאסור מצד החפצא.

לתוס' - הכוונה להורות אלו ימים מותרים להתענות שזה ממש נחשב להוראה מצ"ע, אבל האסורים להתענות מותר להורות שזה אפרושי מאיסורא. לשיטתו שהאיסור להתענות חל גם על החפצא ולא רק על

מצד הגברא אפילו שאינו נמצא פה. לתוס' - אין אוסר אא"כ הגוי נמצא פה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק כשנמצא בפועל אוסר. ועצ"ע.

סו, ע"א
 תוד"ה "איכלעו להווא פונדק" - מה הי' שם?
 לרש"י - הרבה בתים של ישראלים אוסרים א' על השני. לשיטתו מצד הגברא שכל בית שייך למישהו אחר ולכן אוסרים א' על השני.
 לתוס' - הכוונה לפונדק שיש בו חדרים הרבה פתוחים לחצר והאכסנאים נכנסים ואוסרים א' על השני. לשיטתו מצד החפצא שאפילו שזה שייך לאדם א' אבל מצד החפצא שכל חדר פתוח לחצר בפ"ע נחשבים לנפרדים ואוסרים א' על השני.

סט, ע"א
 תוד"ה "הוציא בין בשוגג בין במזיד" - מדוע לר"י אם הוציא במזיד אין יכול לבטל?
 לרש"י - מכיוון שהוציא בפרהסי' ונחשב למומר. לשיטתו מצד הגברא שיש חיסרון באדם.

לתוס' - מכיוון שכאשר מוציא אז נחשב שהחזיק ברשותו. לשיטתו מצד החפצא מכיוון שהחזיק ברשותו כבר אינו יכול לבטל.

ע, ע"א
 תוד"ה "הכא במאי עסקינן" - האם היורש שירש בית בשבת אוסר אפילו שאינו שם?
 לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן אפילו שאינו נמצא בחפצא (בבית) אוסר.
 לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא לכן צריך שיהי' במקום וישתמש כדי לאסור.

ע, ע"ב
 תוד"ה "לא תויי מת נכרי בשבת" - האם אפשר לבטל כשמת נכרי בשבת?
 לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא ומכיוון שבערב שבת הי' פה הנכרי ואסר אפילו שעכשיו מת אינו יכול לבטל.
 לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא והרי

מתחרט עכשיו על נדרו ואז הוא מבטלו. לשיטתו מצד החפצא שמבטל את נדרו עכשיו היינו שיש פה נדר והוא מבטלו.

סה, ע"א
 תוד"ה "מסר שינתיה לשמעיי" - האם מותר לשיכור שיעירו אותו להתפלל?
 לרש"י - לא, לשיטתו שצריך שהגברא יהא ראוי להתפלל היינו שיישן מספיק שיסור יינו מעליו ויתעורר לבד.
 לתוס' - כן, לשיטתו שהעיקר זה החפצא של התפילה (שמתפלל אפילו שאינו ראוי כ"כ).

המשך
 תוס' ד"ה "בצר אל יורה" - מה המקור לפסוק זה?

לרש"י - לא מצאו כתוב, ואולי הוא מספר בן סירא ומביאים רא"י מזה לגברא אפילו שאין ספר זה מקובל כחלק מהתנ"ך שיש חיסרון בחפצא.

לתוס' - הכוונה לפסוק מאיוב "היערוך שועך לא בצר". לשיטתו שקשור לחפצא וצריך שהחפצא (שהפסוק) יהי' מקובל.

סה, ע"ב
 תוד"ה "איכלעו להווא פונדק" - כשלגוי יש רשות בחצר ולא מגיע בשבת מה הדין?

לרש"י - לא אוסר לפי ר' יהודה, ודווקא בגוי שאין לו מציאות חשובה אם הוא לא נמצא ברשותו, משא"כ ביהודי. לשיטתו מצד הגברא שמבדיל בין יהודי לגוי אם אינם ברשותם.

לתוס' - גם לא אוסר ומוסיף שזה כמו ר"ש שאפילו ביהודי אם לא נמצא פה אינו אוסר. לשיטתו מצד החפצא שאין הבדל בין יהודי לגוי ששניהם אין אוסרים רק בגלל רשותם אא"כ יש בעלים בבית שהבעלים פועלים בחפצא ובלעדם אין חשיבות לבית.

המשך
 תוד"ה "דאתא נכרי בשבת" - האם הגוי אוסר אפילו שאינו נמצא בחצר?
 לרש"י - גם אם הגוי לא נמצא אוסר. לשיטתו

כרגע אינו נמצא שיפריע.

לשיטתו שקשור לגברא שצריך שהאדם יוציא ויעביר את החבית בכל החצרות ורק כך יש עירוב.

לתוס' - אפ"ל שהחבית היתה בשאר חצרות והוציאה למבוי והכניסה לחצר. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן א"צ שיעבירה בכל החצרות. ועצ"ע.

עד, ע"א

תוד"ה "עד שיהיו בתים וחצרות פתוחים לתוכו" - האם בתים וחצרות של אב ובנו נחשבים לגבי המבוי שיתירוהו בלחי וקורה? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי הם כגוף א' וא"צ לערב.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל יש פה 2 בתים וחצרות שבוה נחשב למבוי.

עד, ע"ב

תוד"ה "מבוי שצידו א' נכרי" וצידו א' ישראל אין מערבין אותו דרך חלונות, מדוע מדבר דוקא דרך חלונות?

לרש"י - מצד הגברא שאין דרך בנ"א לעשות פתחים מבית לבית ורק חלונות אבל באמת אותו דין יהי' גם אם יש פתחים בין בית לבית. לתוס' - מצד החפצא שאם הי' פתח אין אוסר הגוי כיון שאז הגוי מפחד לעשות לו משהו שכל רגע יכול לבוא חברו היהודי דרך הפתח ולכן לא גזרו, משא"כ כשיש רק חלונות.

המשך

תוד"ה "הוא אמינא" - שתי חצרות שפתוחות זו לזו אבל לא עירבו ביניהם מה הדין?

לרש"י - נחשבים לחצר א', לשיטתו מצד הגברא מכיון שפתוחים זל"ז נחשבים כמעורבים יחד. וע"ד כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכך כאן כיון שראויים לערב מצד האדם נחשב כמו שעירבו.

לתוס' - נחשבים לשתי חצרות, לשיטתו מצד החפצא ובפועל יש פה שתי חצרות. ועצ"ע.

עו, ע"א

תוד"ה "שניהם קנו עירוב" - באיזה עירוב מדובר?

המשך

תוד"ה "וקתני חוץ ממבטל רשות" - האם יורש מבטל?

לרש"י - משמע שלא, לשיטתו שקשור לגברא והרי הוא אינו הבעלים בכניסת השבת.

לתוס' - משמע שכן, לשיטתו שקשור לחפצא והרי כרגע הוא הבעלים של החפצא.

עא, ע"ב

תוד"ה "בפת כו"ע לא פליגי דבחד סגי" - האם סומכין בשיתופי מבואות על עירובי חצרות שנתנו בבית שבחצר?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולאדם זה יותר חשוב והעיקר זה הבית שבחצר וכ"ש שזה יותר טוב.

לתוס' - לא, וצריך דוקא בחצר שכך ניכר יותר. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שמערבים את המבוי לכן צריך דוקא בחצרות שהם מערבים ביניהם ולא בבתים שאינם שייכים לשיתוף זה.

עג, ע"א

תוד"ה כרבים דמו או כיחידים דמו" - לגבי מה השאלה?

לרש"י - לגבי 2 חצרות זו לפנים מזו שביחידים א"צ לערב, והשאלה היא אם אב ובנו גרים בפנימית נחשבים כיחיד או לא, לשיטתו מצד הגברא שואל על האנשים עצמם האם הם נחשבים לאחד או לא.

לתוס' - לגבי 2 אחים שמקבלים פרס מאביהם וישנים בבתיהם. לשיטתו מצד החפצא שמדבר מצד הפרס שמקבלים וזה מאחדם או שכל המבוי שייך למשפחה אחת שלכל א' יש בית וחצר פתוח למבוי וכדי שלא ישכח תורת עירוב, האם צריכים לערב מצד החפצא של העירוב ולא מצד חיוב האנשים.

עג, ע"ב

תוד"ה "דאפקיה ועיליה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שהוציאה לכל החצרות ואח"ז למבוי ואח"ז לחצר שהונח שם.

לתוס' - אפילו עד 10, לשיטתו מצד החפצא והרי הסולם הוא באלכסון ואז יכול אפילו עד 10 שאלכסון של עשר על עשר זה פחות מ-14.

עח, ע"ב

תוד"ה "אמרי לה בעשרה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שרק עד עשרה יולימו. לשיטתו מצד הגברא ובשביל חיוב האדם מספיק 10, וא"צ שיגיע עד ראש הכותל. לתוס' - צריך להגיע הסולם עד ראש הכותל, או לפירוש א' שלא ישאר 10 מן הסולם עד ראש הכותל שלא יהי' חשוב בפ"ע.

המשך

תוס' - ד"ה "וכן שתי גזוזטאות" - אם יש נסר רחב ד' ביניהם ומחברן, האם מותר אפילו זו שלא כנגד זו ורחוקין הרבה? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ולאדם נחשבים ונראים יחד רק אם זה א' מול השני ואין רחוקים הרבה. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי הם מחוברים עם הנסר שמחברם וגם בלי נסר כלל אם קרובים בתוך 4 אמות נחשבים כאחת מצד החפצא שאפשר לדלג מאחד לשני ונחשב לדבר א'.

עט, ע"ב

תוד"ה "ואיבעית אימא לעולם תרתי" - האם צריך נעילת דלת בכל מבטל רשות? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שיש חשש שיחזור וישתמש ברשותו לאחר שביטל לכן צריך לנעול רשותו. לתוס' - לא, רק פה שהיו רגילים לטלטל בלי עירוב שהי' תבן מפסיק או שרק בשבת הראשונה ואח"כ א"צ לנעול. לשיטתו מצד החפצא שאין פה רשות שאוסרת ואין חושש מצד הגברא.

פ, ע"א

תוד"ה "מעשה בכלתו" - לגבי איזה עירוב מדובר? לרש"י - בעירובי תחומין. לשיטתו שקשור

לרש"י - בעירוב תחומין, לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרש על עירוב תחומין שזה יותר קשור לאדם שנותן לו אפשרות ללכת עוד 2000 אמה ולא בא כ"כ לפעול בחפצא כמו עירוב חצרות עד כ"כ שאפילו שהי' רק בדעתו לשבות שם ג"כ נחשב כאילו עשה עירוב תחומין.

לתוס' - בעירובי חצרות. לשיטתו שקשור לחפצא וזה מתבטא יותר בעירובי חצרות שממש מאחד את כל החצרות.

עו, ע"א

תוד"ה "ושנים ומשהו מהן בתוך י" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה ששני טפחים ומשהו אורך מהיקפו בתוך י', לשיטתו מצד הגברא לכן סובר שצריך שיהיו 2 טפחים בתוך 10 טפחים שזה יותר ניכר לאדם ויש אפשרות לשימוש בזה.

לתוס' - הכוונה לשני טפחים ומשהו זקופים מלמטה למעלה ומכיוון שאם תסיר שתי טפחים מכל צד ישאר 4 על 4 ולכן צריך שהחלון יהי' 2 טפחים ומשהו בתוך י' כדי שיהי' משהו בתוך 10. לשיטתו מצד החפצא, ולכן מספיק שיהי' רק משהו בתוך 10 טפחים. ועצ"ע.

עז, ע"ב

תוד"ה "אם יש באיצטבא התחוננה 4 ממעט" - האם צריך 4 על 4 או שמספיק רק אורך 4? לרש"י - לא צריך, לשיטתו מצד הגברא שהעיקר שיש לו שימוש בסולם וא"צ רוחב 4. לתוס' - כן, לשיטתו שצריך שיהי' חשיבות בחפצא וזה רק אם יש 4 על 4.

עח, ע"א

תוד"ה "צריך סולם 14 להתירו" - כמה אפשר למשוך את הסולם מן הכותל אם הוא ארוך? 14

לרש"י - 4, לשיטתו מצד הגברא מחשב את המרחק 4 וגובה 10 בלי קשר לזה שהחפצא (הסולם) הוא באלכסון.

מעות?
 לרש"י - מכיוון שאין לומדים מן ההקדש שספף קונה מכיוון שבהקדש אין שייך משיכה שבכל מקום זה שייך להקדש לכן כסף קונה אבל בחולין ששייך משיכה זה ודאי עדיף לגברא שזה ממש קנין שמביאו לרשותו.
 לתוס' - מכיוון שא"א לקנות בשני קנינים. לשיטתו מצד החפצא שלכל א' יש קנין א'.

פב, ע"א
 תוד"ה "אמר ר' יהודה" - מדוע המשחק בקוביא אינו נחשב לאסמכתא לר' יהודה?
 לרש"י - מכיוון שזה לא בידו גומר ומקנה. לשיטתו שקשור לגברא החילוק הוא רק אם זה בידו או לא.
 לתוס' - החילוק הוא אם זה הרבה כסף שהגזים אז זה אסמכתא ואם לא אין זה אסמכתא. לשיטתו שקשור לחפצא לכן תלוי בכמות הכסף ולשיטתו אם זה לא בידו וזה תלוי באחרים זה יותר אסמכתא]. ועצ"ע.

פג, ע"ב
 תוד"ה "שבעת רבעים קמח חייבים בחלה" - האם גורסים חמשת רבעים קמח ועוד?
 לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא ולכן חיוב שעל הגברא בהפרשת החלה הוא חלק מחמשת הרבעים.
 לתוס' - כן שסובר כר' יוסי שצריך "ועוד". לשיטתו שקשור לחפצא ולכן חיוב של הפרשת החלה אינו חלק מהחפצא ולכן צריך שחוק מחיוב האדם יהי' בחפצא של החולין חמשת רבעים.

פה, ע"א
 תוד"ה "בור שבין שתי חצרות" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שהבור מפסיק בין החצרות ומשתמשים בו רק דרך אויר שאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר. לשיטתו שמצד הגברא שאין שימוש כ"כ בדרך אויר.
 לתוס' - הכוונה שהבור מפסיק לכל אורך החצרות בין 4 אמות הסמוכים לחצר זו לבין 4 אמות הסמוכות לחצר זו שאז כל א' רשות לעצמו ואין אוסרים א' על השני. לשיטתו

לגברא שזה בעיקר בעירובי תחומין יותר מעירובי חצרות ולכן זה חמור יותר שצריך זיכוי.
 לתוס' - בעירובי חצרות. לשיטתו שקשור לחפצא לכן סובר שדוקא עירוב חצרות שזה קשור יותר לחפצא שמחבר את כל החצרות להיות רשות א'.

פז, ע"ב
 תוד"ה "שאני התם דאיכא מחיצה" - האם כשכופין אותו לעשות מחיצה נחשב להחיר טילטול בתוכו?
 לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא וצריך את הסכמתו ללא כפי'.
 לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי יש כאן בפועל מחיצה.

פח, ע"א
 תוד"ה "דכתיב ואתה קח לך" - מה הראי' שפת המעורבת מחיטין ועדשים ושעורים אינה נחשבת ללחם?
 לרש"י - מזה שכתוב בהמשך "ולחם אנשים לא תאכל" לשיטתו שקשור לגברא ולכן מביא מהוראה שהי' ליחזקאל.
 לתוס' - מכיון שזה הי' בשעת הרעב שאז אפשר לאכול כל דבר. לשיטתו מצד החפצא שמצ"ע ידוע שאין זה ראוי ואין נחשב ללחם ומ"ש שם שנקרא לחם זה רק בגלל הרעב.

המשך
 תוד"ה "לא זכו לו מעותיו" - אם החנוני מתכוון לזכות לו בעירוב בחינם, האם זוכה?
 לרש"י - משמע בתחילה שכן, לשיטתו שהכל תלוי בגברא והרי הוא מתכוון לזכות לו בחינם.
 לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא והרי הוא התכוון לזכות בעירוב ע"י ששילם ואין יכול החנוני לזכות לו שלא מדעתו באופן אחר בלי תשלום.

פח, ע"ב
 תוד"ה "דבר תורה מעות קנות" - מה הסברא לר"ל שמשיכה מפורשת מן התורה ולא

רק היכר בשביל האדם.
לתוס' - זה בגלל פי תקרה שיורד וסותם,
לשיטתו מצד החפצא.

המשך

תוד"ה "אלא קל הוא שהיקלו במים" - כמו
מי ההלכה?

לרש"י - כמו רב הונא שמספיק מחיצה חוץ.
לבור לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק
מחיצה אפילו מחוץ למים.

לתוס' - הלכה כרב יהודה שצריך מחיצה
ממש בתוך הבור. לשיטתו מצד החפצא
שצריך שיהי' מחיצה במים ממש להפריד
בין הרשויות. ועצ"ע מהנ"ל מתוד"ה "צריך
שיראו".

פח, ע"א

תוד"ה "ביב שהוא קמור ד' אמות ברה"ר" -
מדוע צריך 4 אמות?

לרש"י - בגלל שיבלע המים בשיעור זה.
לשיטתו מצד הגברא ולכן אסור שיצא מכח
הגברא מים לרה"ר שהמים נחשבים כחלק
ממנו.

לתוס' - כדי שלא יחשדו בו ע"י שיראו שזה
יוצא מהביב ולא ממנו. לשיטתו שמצד
החפצא ולכן אין חשש אם המים יוצאים
לרה"ר שאינם קשורים כלל לגברא ורק שלא
יראה שיוצא המים מידו לרה"ר אלא מהביב.

צ, ע"א

תוד"ה "ואלא ב' אמות בגג וב' אמות
באכסדרה" - מה השאלה?

לרש"י - השאלה היא אם יש 2 אמות בגג ו-2
אמות באכסדרה האם מצטרפים מכיון שיש
פחות דירויין של הגברא האם זה מצטרף.

לתוס' - השאלה היא 2 אמות בגג ו-2 אמות
בעמוד שאינו גבוה 10 ורחב 4 שהוא כרמלית
ונחשב כרה"י מכיון שע"י העמוד עושה
עירוב לטלטל בכלול האם מצטרפים. לשיטתו
מצד החפצא לכן שואל מצד גדר העמוד ולא
מצד שיש פחות אנשים.

המשך

מצד החפצא שממש יש חילוק ביניהם או
בגלל שיש מחיצות שיכול להעביר רק מעל
10 שזה מקום פטור.

המשך

תוד"ה "שני בתים" - במה מדובר פה?
לרש"י - מדובר שאין להם בעלים. לשיטתו
מצד הגברא ואם יש להם בעלים אפילו
שאינם גרים ומשתמשים בזה אוסרים מצד
בעלותם על בתים אלו.

לתוס' - מדובר שיש להם בעלים אבל לא
גרים בתוכו. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך
שיגורו וישתמשו בפנים כדי לאסור.

פה, ע"ב

תוד"ה "לימא שמואל" - מה הכוונה?
לרש"י - מדובר על השימוש בדרך אויר
שלשמואל אסור אפילו שהוא תשמיש גרוע
לאדם.

לתוס' - יש פירושים שקשור לחפצא כנ"ל.
ועצ"ע.

פו, ע"א

תוד"ה "צריך שיראו" - מה הכוונה?
לרש"י - צריך מחיצה מפסקת במים עד
התהום. לשיטתו שמצד הגברא ולכן מחמיר
על הגברא שתהי' מחיצה ממש עד הסוף.
לתוס' - מספיק 10 טפחים או בתוך המים או
מחוץ למים. לשיטתו מצד החפצא שצריך רק
שיהי' היכר וחשיבות של מחיצה מצ"ע שזה
מספיק ב-10 טפחים.

המשך

תוס' ד"ה "קורה ארבעה מתרת בחורבה" -
מה הכוונה?

לרש"י - צריך שיהי' מחיצה ל-4, שפחות מזה
אין חשיבות למחיצה בשביל האדם.
לתוס' - צריך שיהי' מחיצה ל-4 מצד המחיצה
עצמה מצד החפצא של המחיצה. ועצ"ע.

פו, ע"ב

תוד"ה "קורה ד' מתרת בחורבה" - מדוע?
לרש"י - זה בגלל שמחיצה תלויה מתרת שזה

לרש"י - מדובר ששתי החצרות שלה ובכל זאת צריך שתהי' עומדת בחצרה. לשיטתו מצד הגברא שצריך כדי לקנות את הגט שתהי' לידו ורק אז נפעל הקנין.
לתוס' - מדובר שהשאל ליה חצר אחת ואם השאל ליה את הגדולה אז הקטנה בכלל, משא"כ אם השאל ליה את הקטנה, אבל אם החצר שלה אז ודאי שא"צ שתעמוד בתוכה. לשיטתו מצד החפצא שמספיק שהחצר שלה והיא קונה וא"צ ד"א.

צג, ע"ב

תוד"ה "גיודוד חמישה ומחיצה חמישה אין מצטרפין" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שיש עומק 5 ויש לו גם מחיצות 5. לשיטתו שקשור לגברא ולאדם הרי יש הבדל בין העומק לגובה ולכן אין מצטרפין.
לתוס' - הכוונה שיש גובה 5 ועליו מחיצות. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן א"א לפרש כרש"י מכיוון שלגבי החפצא של הבור יש 10 טפחים ולא משנה כ"כ בין עומק לגובה לכן מפרש שיש פה גובה סתום 5 ועליו יש 5 טפחים.

צד, ע"ב

תוד"ה "בשתי רוחות" - מה הדין באכסדרה בבקעה שיש לה מחיצה א'
לרש"י - אומרים לכו"ע פי תקרה יורד וסותם. לשיטתו מצד הגברא אפילו שאין מחיצה אבל מצד האדם שיש גדר הלכתי של מחיצה (פי תקרה יורד וסותם) נחשב כאילו יש פה מחיצות.
לתוס' - לא אומרים פי תקרה סותם. לשיטתו מצד החפצא צריך שיהיו מחיצות שלמות לגמרי.

צד, ע"ב

תוד"ה "וקירויו באלכסון" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה בשיפוע כעין גגין שלנו שיש חיסרון שזה עגול ואין בכלל פה לגג, שלגבי האדם לא נראה פה פי תקרה.
לתוס' - מדובר שנפרץ בקרן זווית גם

תוד"ה "או דילמא" - מדוע אסור להעביר מגג לגג?
לרש"י - משום שמקפידים הבעלים, לשיטתו מצד הגברא.
לתוס' - מקשה ע"ז שכתוב במ"א ש"גג וחצר ומרפסת זה רשות אחת" ואסור מצד סיבה אחרת. ומשמע שזה ממש אסור מצ"ע שנחשב כמו שתי רשויות. ועצ"ע.

צ, ע"ב

תוד"ה "לשמואל אליבא דרבנן לטלטל מגג לקרפף" - באיזה גג וקרפף מדובר?
לרש"י - הכוונה על גג שהוא יותר מבית סאתים לקרפף שהוא יותר מבית סאתים לשיטתו מצד הגברא ושניהם (גג וקרפף) אין נחשבים לאדם מוקף לדירה, ומכיון שאינו נחשב מוקף לדירה לכן אפילו ביותר מסאתים שהרי אין הבדל מצד האדם.
לתוס' - הכוונה לגג שהוא פחות מבית סאתים לקרפף שהוא פחות מבית סאתים. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אפילו שאינו מוקף לדירה לאדם אבל עדיין יש שיעור בית סאתים מצד החפצא לשימוש בכלים עד שיעור של בית סאתים.

צב, ע"ב

תוד"ה "גפנים בקטנה מותר לזרוע את הגדולה" - מה הפירושו?
לרש"י - הכוונה שאם זרוע בהיתר אפילו שאחרי זה יגדלו הזרעים אין מפריע מכיוון שהאדם זרע בהיתר בשעת הזרע.
לתוס' - ודאי שאסור אם זה מתערב יחד, מצד החפצא שאסור שיתערב אפילו עלו מאליהם, אלא הכוונה שמצד שהקטנה נחשבת כחלק מהגדולה, ולכן אם יש גפנים בגדולה אסור לזרוע בקטנה שיש שם גפן גם על הקטנה, משא"כ הפוך אז מותר שאין מפריע שיש שם שדה על הקטנה שאין אסור בשם שדה אלא בשם גפן.

המשך

תוד"ה "אשה בגדולה וגט בקטנה" - באיזה אופן מדובר?

במקום שרגיל להניחו ביום חול. לשיטתו מצד החפצא שצריך שיהי' במקום שרגיל.

צו, ע"א

תוד"ה "מיכל בת כושי היתה מנחת תפילין" - מה ההוכחה מזה שזה מ"ע שאין הזמן גרמא? לרש"י - מזה שנתנו לה להניח ולא מחו בה, שאם הי' מ"ע שהזמן גרמא הי' נראית כמוסיפה. לשיטתו מצד הגברא שעליו האיסור בל תוסיף.

לתוס' - מזה שנתנו לה להניח והרי תפילין צריכים גוף נקי. לשיטתו שקשור לחפצא ויש ענין מיוחד בתפילין שלא היו נותנים לה להניח.

צו, ע"א

תוד"ה "קשר של תפילין הלכה למשה מסיני" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שעשוי כמו ד' הקשר של הרצועה ובתפירתו עשוי כמו ש' וראש הרצועה כפוף ודומה ל'. לשיטתו שקשור לגברא ולכן גם הרצועות שהם בשביל האדם גם נחשבים כחלק מהתפילין.

לתוס' - הכוונה רק לש', לשיטתו שקשור לחפצא והעיקר זה הש' שזה חלק מהתפילין עצמם.

צח, ע"א

תוד"ה "והאמר רבא המעביר חפץ מתחילת ארבע לסוף ארבע והעבירו דרך עליו חייב" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהעבירו מעל 10 טפחים שזה מקום פטור לגבי חיוב האדם.

לתוס' - הכוונה שמעבירו מימינו לשמאלו דרך גופו והייתי חושב שפטור שנחשבת כמונחת ממש מצד החפצא.

צח, ע"ב

תוד"ה "ומשתמש בכל הכותל עד 10 תחתונים" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שאם יש זיו מוטל לאורך ע"פ הכותל משתמש בו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על השימוש בזיו שהוא לצורך

המחיצות שע"ז לא אומרים פי תקרה שיש חיסרון בחפצא.

המשך

תוד"ה "וקירוי ב-4" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שנפרץ 5 לכאן ו-5 לכאן. לשיטתו מצד הגברא שיש פה 10 אמה פרוצות ולא מסתכל כ"כ מצד החפצא (בשטח).

לתוס' - אין זה מדויק כ"כ כי צריך שיהי' פרוץ כ"כ עד שיהי' באלכסון 10 אמות פרצה, כי באלכסון של 5 על 5 יש רק 7 אמות. לשיטתו מצד החפצא שצריך בפועל בשטח שיהי' פרצה יותר על 10 אמות.

המשך

תוד"ה "בעשר כו"ע לא פליגי" - מדוע? לרש"י - מצד שזה נחשב כפתח. לשיטתו מצד הגברא ולאדם עד 10 אמות נחשב כפתח.

לתוס' - מצד פי תקרה יורד וסותם. לשיטתו מצד החפצא וצריך שיהי' פה איזה גדר של מחיצה מצד פי תקרה.

צה, ע"ב

תוד"ה "אי קסבר שבת זמן תפילין" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שלכן מותר להציל את התפילין בגלל המצווה אבל יותר מן המצווה לא. לשיטתו מצד הגברא מדבר רק על חובת האדם שיותר מזוג א' לא.

לתוס' - הכוונה שלכן אסור יותר מזוג א' שיש איסור בל תוסיף אפילו שאינו מתכוון. לשיטתו מצד החפצא שלכן מדבר על איסור אפילו שהאדם אינו מכוון אבל אסור מצד החפצא שנגרם פה דבר שלילי.

המשך

תוד"ה "וכי שרו רבנן" - מדוע מותר להציל רק במקום תפילין?

לרש"י - מכיוון שאם זה שלא במקום תפילין זה בולט יותר מדאי. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר מצד האדם שזה לא נוח ומקפיד ולכן אסור.

לתוס' - מכיוון שלא נקרא מלבוש אלא

לשיטתו שקשור לגברא שזה מתבטא יותר ברה"י.

לתוס' - הגירסא היא לא יעמוד אדם ברה"ר, לשיטתו שקשור לחפצא שרה"ר יותר קשור לחפצא שזה מקום שכל אחד יכול להניח חפציו. ועצ"ע.

קא, ע"א

תוד"ה "וכן ביעתא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמסדר ביצים על כלי ברזל. לשיטתו שקשור לגברא לכן מפרש שהביצים יוצרים רק את הגג של האוהל שזה העיקר לגבי האדם.

לתוס' - הכוונה שאסור לסדר מגדל של ביצים א' על השני והאיסור אם צריך לאויר שתחתיהם. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר שמהביצים עצמם יוצר את כל האוהל שזה האיסור. ועצ"ע.

קא, ע"ב

תוד"ה "מביא מפתח ומניח באיסקופה" - מאיפה יודעים שר"מ חזר בו?

לרש"י - מזה שמביא מפתח ומניח באיסקופה יודעים שחזר בו ר"מ ומותר לעמוד ברה"ר לטלטל בכרמלית [ולא נראה לומר שמדובר שהאדם עומד על האיסקופה], לשיטתו מצד הגברא לכן מדייק מפעולה שעושה הגברא.

לתוס' - יודעים משערי גינה שאפילו אם יעמוד על האיסקופה עדיין זה מכרמלית לרה"י שמניחו במנעול מעל י' ומזה מוכח שחזר בו, לשיטתו מצד החפצא מדייק ממקום שמניח המפתח.

קב, ע"ב

תוד"ה "הא דמיהדק הא דלא מיהדק" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שאם זה מהודק אז מותר שאין חשש שיפול. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד החשש שיפול לו.

לתוס' - הכוונה שאם זה מהודק אז אסור שאינו נכפף ונראה אוהל, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד האוהל שנוצר מהכובע עצמו.

האדם ולא חלק מהבנין.

לתוס' - הכוונה שמשמש בחורים שבכותל עצמו. לשיטתו מצד החפצא שלכן מדבר על הכותל עצמו.

המשך

תוד"ה "אי דלית ליה 4 אפילו כנגד חלונו" - אם רחב 4 האם יכול להשתמש בכלים שאינם נשברים?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא יש חשש שיפלו ויביאם ויטלטלם ברה"ר.

לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא ורחב 4 כרחב 100 ואין סברא שיהי' אסור.

צט, ע"א

תוד"ה "הוא סבר מדסיפא ר"מ" - מה הכוונה לסיפא?

לרש"י - הכוונה סיפא ש"לא יפתח" שמדבר שם ר"מ במפורש. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מביא מר"מ אפילו מברייתא רחוקה מכיוון ששם מפורש ר"מ.

לתוס' - הכוונה לסיפא של "לא ישתין ולא ירוק" שחולק שם ר' יהודה ומסתמא זה ר"מ שהוא בר פלוגתיה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן לא מביא מקום רחוק אלא מברייתא סמוכה אפילו שלא כתוב במפורש שמו [והדיוק הוא מר' יהודה שקשור יותר לחפצא ולעצמות].

המשך

תוד"ה "הי' אוכל דבלה בידיים מסואבות" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לדבלה של תרומה, לשיטתו מצד הגברא שיש איסור על האדם לטמאה.

לתוס' - אפילו בשל חולין שמטמא את הרוק שהוא משקה ונהי' ראשון לקבל טומאה ומטמא גם חולין. לשיטתו מצד החפצא שמדבר על טומאה אפילו שאינו אסור לגברא.

צט, ע"ב

תוד"ה "לא יעמוד אדם" - מה הגירסא במשנה זו?

לרש"י - הגירסא היא לא יעמוד אדם ברה"י,

וכאן אסור" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שלא היתה שם אתמול ולכן
האדם לא ידע שיהי' לו מיתר לכינור וזה כמו
נולד ולכן אסור.
לתוס' - החידוש אפילו שנפסקה היום ורצה
רק לשלשה ולחברה בלי קשר אסור. לשיטתו
שקשור לחפצא ולכן אפילו שהאדם ידע מזה
אבל פועל פה פעולה חדשה שמתקנו לכנור
אסור.

קה, ע"א
תוד"ה "אמר ר' יוחנן ושניהם מקרא א'
דרשו" - מה בא לומר ר' יוחנן?
לרש"י - בא לתרץ שלכו"ע מכניס שרץ חייב
[ולענין הוצאת טומאה פליגי]. לשיטתו
שקשור לגברא ולכן מחמיר במכניס שרץ שזה
פשיעת האדם יותר מאשר א' שאינו מוציא.
לתוס' - בא לומר ענין חדש ובאמת חולקים
גם במכניס שרץ. לשיטתו שקשור לחפצא
ולא מסתכל על פשיעות האדם ואין הברדל בין
מכניס שרץ לא' שלא מוציא את השרץ שהי'
במקדש.

המשך
תוד"ה "והעליון כאן וכאן אסור" - האם יש
בנין וסתירה בכלים?
לרש"י - כן מהתורה. לשיטתו שקשור לגברא
והרי לאדם יש צורך בכלים וממש נחשב
בשבילו לבנין וסתירה.
לתוס' - לא מהתורה אלא שבות דרבנן.
לשיטתו שקשור לחפצא והרי אין זה בנין
קבוע שיכול לחול עליו שם בנין.

המשך
תוד"ה "מחזירים רטיה במקדש אבל לא
במדינה" - מדוע אסור להחזיר את הרטיה
(תחבושת) עם משחה?
לרש"י - הגזירה שמא ימרח. לשיטתו שקשור
לגברא ולכן מדבר רק על פעולה שקשורה
לגברא (פעולת המירווח).
לתוס' - הגזירה שמא ישחוק סממנים.
לשיטתו מצד החפצא ויש חשש שתהי' פה
יצירה גם של סממנים ולא רק פעולת הגברא.

המשך
תוד"ה "קושרין נימא... ואם לכתחילה כאן

מסכת פסחים

פסחים ב, ע"א

תוד"ה "אור ליי"ד בודקים את החמץ" - מדוע בודקים את החמץ?

לרש"י - שלא יעבור על כל יראה ובל ימצא. לשיטתו שקשור לגברא שלא יעבור על חיוב של האדם.

לתוס' - שלא יבוא לאכול את החמץ. לשיטתו שהבעי' היא מצד החפצא ולא מצד חיוב האדם שהחמץ יכול לגרות את האדם לאוכלו.

ב, ע"ב

תוד"ה "מאימתי י"ד אסור בעשיית מלאכה" - מה המקור לאיסור מלאכה בע"פ?

לרש"י - זה מנהג של אנשים ורק במקום שנהגו.

לתוס' - זה איסור ממש מצד החפצא.

ה, ע"א

תוד"ה "אם משמסר מפתח" - מה קונה את הבית לגבי בדיקת חמץ?

לרש"י - ע"י מסירת המפתח הוא קונה. לשיטתו מצד הגברא וע"י שמוסר מפתח זה כמו גמר קנין כמוסכם בין אנשים.

לתוס' - צריך חזקה מצד החפצא כמו בכסף שטר וחזקה, ולא אומרים שמסירת המפתח שזה כמו הסכם בין האנשים יועיל לחזקה.

ד, ע"ב

תוד"ה "מדאורייתא בביטול בעלמא סגיי" - מה הכוונה?

לרש"י - מזה שכתוב תשביתו ולא כתוב תבערו משמע שזה בלב וזה תלוי באדם.

לתוס' - מצד שביטלו זה הפקר ומצד החפצא אינו שייך אליו וא"א לחייבו מהתורה.

המשך

תוד"ה "וכתוב אך ביום הראשון" - מאיפה יודעים שצריך לבער את החמץ בחצות י"ד? לרש"י - מחיוב הגברא שיש עליו חיוב להשבית בערב פסח ולא יום לפני, ע"כ בהכרח לומר שמקצתו מותר.

לתוס' - מהמילה "אך" שבחילופי אותיות זה "חץ" היינו לחצות את יום י"ד שרק חצי אסור. לשיטתו מצד החפצא היינו מצד הפסוק ואיסור החמץ מתורה שזה רק בחצי היום.

ה, ע"ב

תוד"ה "משום דכתיב לך לך תרי זימני" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שזה מיותר לכן א' הולך על לא ימצא לומר שאם זה של גוי מותר. לשיטתו שקשור לגברא מדייק מהמילים "לך".

לתוס' - הכוונה שבזכות לא ימצא מבינים ש"לך" בא למעט גוי אפילו שכיבשתו. לשיטתו מצד החפצא ולכן ממעטים מ"לא ימצא" שמדבר על החמץ.

ו, ע"א

תוד"ה "יחד לו בית" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שלא קיבל עליו אחריות. לשיטתו מצד הגברא שהעיקר שלא קיבל אחריות.

לתוס' - הכוונה שיחד מקום לחמץ. לשיטתו מצד החפצא, ולכן אינו עובר ואפילו שקיבל אחריות.

ו, ע"ב

תוד"ה "משש שעות ולמעלה" החמץ אינו

נחשב ברשותו - מה הכוונה?

לרש"י - מתחילת שש. לשיטתו מצד הגברא שמרחיקים כדי לעשות סייג לאדם ולכן כבר אז אינו נחשב ברשותו.
לתוס' - מסוף שש. לשיטתו מצד החפצא שאז האיסור ממש מהתורה ולכן אינו נחשב ברשותו.

ז, ע"א

תוד"ה מעות ש"לפני סוחרי בהמה לעולם מעשר" - מדוע?
לרש"י - מכיוון שזה ספק תולים לחומרא על הגברא.

לתוס' - מכיוון שהרוב הם הלוקחים שבידם כסף מעשר, שהרי כמה בנ"א עומדים על בהמה א' לקנותה מכסף מעשר. לשיטתו מצד החפצא שבפשטות יש שם רוב כספי מעשר.

ח, ע"א

תוד"ה "מיטה החולקת בתוך הבית ומפסקת א"צ בדיקה" - למה הכוונה?
לרש"י - הכוונה למה שמתחת למיטה שא"צ בדיקה. לשיטתו מצד הגברא מכיוון שאין גישה נוחה להגיע למתחת למיטה לכן א"צ לטרוח וקשה לפי"ז הלשון חולקת, ומתאים יותר מפסקת].

לתוס' - הכוונה לצד השני של הבית שא"א ליכנס שם בגלל המיטה לכן א"צ בדיקה. לשיטתו מצד החפצא והרי"ז נחשב כמקום לעצמו ואין מכניסים שם חמץ.

ו, ע"ב

תוד"ה "היינו תשע חנויות" - לגבי מה שואלים?

לרש"י - זה לגבי בדיקת חמץ שאם לא יודעים וזה ספק מה הכניס העכבר לבית. לשיטתו מצד הגברא שיש עליו חובת בדיקה וזה מביא ספק כמו תשע חנויות.

לתוס' - זה לגבי שהביא עכבר מחוץ לבית משהו ורוצה לאכלו. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על המאכל שאסור בגלל שיש פה חזקת חמץ ולא רק מצד החובה על הגברא בבדיקת חמץ.

י, ע"א

תוד"ה "חולין ומע"ש מעורבים זה בזה" - מה התקנה?

לרש"י - מביא מעות בשווי מנה ומחלל היינו שזה חיוב על הגברא להביא מחוץ לתערובות. לתוס' - יכול להוציא מהתערובת עצמה ולהתנות שאם אלו מעות מעשר הרי טוב ואם לא כל מקום שהן הרי הם מחוללים על אלו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מתקן בחפצא עצמו בלי להביא ממ"א. ועצ"ע.

י, ע"ב

תוד"ה "ואם לא בדק בתוך המועד" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לתחילת שש שאז יש חיוב על הגברא.

לתוס' - הכוונה לתחילת שעה שביעית שאז זה אסור מתורה וזה חל בחפצא, ולכן גם לאחר המועד בודק משום החפצא שלא יבואו לאכול חמץ שעבר עליו הפסח.

יב, ע"ב

תוד"ה "אימתי שלא בשעת ביעורו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה בשש (בשעה השישית) בע"פ. לשיטתו מצד הגברא שאז יש חיוב על הגברא מדרבנן לבערו (באופן של שריפה).

לתוס' - הכוונה לאחרי שש, שרובם מבערים לפי"ז. לשיטתו מצד החפצא מדבר על הזמן שאסור מהתורה ואז צריך לשרוף את החמץ מצד החפצא כמו נותר.

יג, ע"ב

תוד"ה "בכדי חסרונן" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה כדרך חסרונן של הפירות, שאפילו במצב רגיל של חסרונן הפירות יכול למכרן. לשיטתו שמצד הגברא ולכן אין החפצא כ"כ חשוב בשביל האדם ולכן יכול למכור לו את הפירות.

לתוס' - הכוונה שיש חסרונן לא רגיל בפירות ונפסדים רק לא לגמרי ורק באופן כזה מותר למכרן. לשיטתו מצד החפצא שהאדם מקפיד

והרי א' ודאי טהור ולכן טהור, לשיטתו מצד החפצא.

טו, ע"ב
 תוד"ה "נימא" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה בתוך שש, שאז זה קשור לגברא שיש עליו חיוב לבערו.
 לתוס' - הכוונה לאחר שש, שאז מצד החפצא יש עליו חיוב לבערו.

טו, ע"ב
 המשך תוד"ה "נימא" - מאיפה הדיוק שזה מדברי ר' חנינא?
 לרש"י - מזה שאומר שהמחלוקת בשש כי לר' יהושע אפילו ב-4 או ב-5 ג"כ מותר לשרוף תרומה טהורה עם טמאה מכיוון שהולך לאיבוד. לשיטתו מצד הגברא מדבר על הזמן שרק יש חיוב על הגברא.
 לתוס' - מזה שאומר אבל בז' ד"ה שורפין ואי מר' יהושע מדוע ישרפו בז' והרי יש הפסד חולין. לשיטתו מצד החפצא מדבר בזמן שאסור מהתורה מצד החפצא.

יז, ע"א
 תוד"ה "רביעי בקודש" - מה הפירוש "נגע בכנפו"?
 לרש"י - הכוונה שהשרץ נגע בלחם שאין מציאות לחפצא של הכנף בפ"ע ורק טפל לשרץ שזה מטמא וזה העיקר לגבי הגברא.
 לתוס' - הכוונה שהשרץ נגע בכנף והכנף נגע בלחם. לשיטתו מצד החפצא לכן מחשיב את הכנף בפ"ע.

יח, ע"א
 תוד"ה "לא מצינו טומאה עושה כיוצא בה" - מאין לומדים זאת?
 לרש"י - מהמילה טמא, לשיטתו מצד הגברא משמע שלגבי האדם רק זה טמא ולא עושה כיוצא בה.
 לתוס' - מהמילה טמא הוא, לשיטתו מצד החפצא, לכן מדגישים יותר טמא הוא. ועצ"ע.

יט, ע"א

ורוצה דוקא פירות אלו וא"א סתם למכרם.

המשך
 תוד"ה "אין מביאים תודה אחרת" - אם הפריש קרבן תודה ולחמה ונאבד הקרבן, מה הדין בלחם?
 לרש"י - אפשר למכרו ולהביא קרבן תודה. לשיטתו מצד הגברא שאדם שנודר לחם לתודה זה לא דווקא לקרבן זה.
 לתוס' - א"א למכרו ולהביאו לתודה אחרת. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שאדם שמביא לחם לתודה זה דווקא לקרבן זה ולא אחר.

יד, ע"א
 תוד"ה "אבל תרומה וקדשים עושין כיוצא בהן בטומאה" - מאיפה יודעים דין זה שאוכל מטמא אוכל בקדשים?
 לרש"י - מהפסוק בחגי "לחם ונזיד יין ושמן" ששם רואים שהכל נטמא אם נגע א' בשני. לשיטתו שהפסוק והבשר אשר יגע בכל טמא מדבר על הגברא ולא על החפצא.
 לתוס' - לומדים מהפסוק "והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל". שהכוונה גם לחפצא לאוכל שמטמא.

טו, ע"א
 תוד"ה "ולד טומאה דרבנן" - מה הכוונה?
 לרש"י - זה כלי שנטמא במשקין ונגע בו בשר אפילו שצריך עיבור צורה אבל לאדם אין הבדל שבשבילו זה נפסל.
 לתוס' - זה בשר שנטמא במשקין. לשיטתו שמצד החפצא ולכן מבדיל בין בשר שנגע במשקין וטמא מצד החפצא לבין בשר שנגע בכלי שנטמא במשקין שאז פסול רק לגברא שצריך עיבור צורה כדי לשרפו.

המשך
 תוד"ה "חבית שנולד לה ספק טומאה" - איך נהי' הספק טומאה?
 לרש"י - הכוונה מצד האדם שנכנס בספק טומאה וספק אם נגע כלל.
 לתוס' - מדובר שיש שתי חביות ונגע בא' מהן

תוד"ה "לא לישתמיט תנא" - באיזה אופן יש רביעי בקודש?
 לרש"י - רק מדרבנן שזה קשור יותר לגברא.
 לתוס' - מהתורה שזה קשור יותר לחפצא.

כא, ע"ב
 תוד"ה "ר' יהודה אומר כותח וכל מיני כותח"
 - האם זה שר"י סובר שכותח אסור למכור
 לגוי קודם לפסח שלושים יום זה רק לפי
 ב"ש?

המשך
 תוד"ה "אלמא" - האם לבונה וגחלים
 שמקבלים טומאה זה דאורייתא או דרבנן?
 לרש"י - זה מדרבנן שיותר קשור לגברא.
 לתוס' - זה מדאורייתא שקשור יותר לחפצא.

לרש"י - כן, לשיטתו שזה אסור מצד הגברא
 כמו בית שמאי שסוברים שיש איסור על
 האדם חודש לפני פסח לדאוג שיתבטל
 החמץ.

כ, ע"א
 תוד"ה "ובשעת שחיטה" - איך הבשר נהי'
 טמא?

לתוספות - לא, זה גם לפי ב"ה, לשיטתו מצד
 החפצא שכותח זה שונה שיש שם בעלים
 עליו וכולם יודעים שזה כותח של פלוני
 ויחשדו שמכר לו בפסח.

לרש"י - מכיוון שנפל מהעור מים על הבשר.
 לשיטתו מצד הגברא שזה נחשב לשני דברים
 העור והבשר.
 לתוס' - הבשר הוא חלק מהעור ונחשב לאותו
 חפצא ומוכשר ביחד.

כב, ע"א
 תוד"ה "אותו אתה משליך" - מדוע א"א
 ללמוד מהמילים לכלב תשליכון?

כא, ע"א
 תוד"ה "אין הכרעה שלישית מكرעת" - מה
 הפירוש?

לרש"י - מכיוון שבא ללמד שאין הקב"ה
 מקפח שכר כל בריה, לשיטתו שקשור לגברא
 וזה לימוד לכל אדם.

לרש"י - הכוונה שמזה שלא הזכירו בית
 ושדה במחלוקתם סימן שסובר שזה טעם
 אחר ולא משום תקלה. לשיטתו מצד הגברא
 שחלוקים בטעם.
 לתוס' - אפילו שזה אותו הטעם אבל מכיוון
 שלא הזכירו את החפצא בית ושדה לכן לא
 מחלוקים.

לתוס' - מכיוון שבא ללמד על עובר שהוציא
 את ידו שהייתי חושב שאסור בהנאה כמו
 קדשים, לשיטתו מצד החפצא.

כא, ע"ב
 תוד"ה "עבר זמנו אסור בהנאתו פשיטא" -
 האם גורסים פשיטא?

המשך
 תוד"ה "חולין שנשחטו בעזרה" - האם זה
 שאסורים באכילה זה דאורייתא?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ואם האדם
 עבר איסור שהכניס חולין לעזרה פועל ממש
 איסור בחפצא מה"ת.

לרש"י - לא, כי זה לא פשוט שלרבי יוסי
 מותר בהנאה. לשיטתו מצד הגברא ולכן
 אסור רק באכילה לגברא ולא בהנאה לגמרי.
 לתוס' - גורסים פשיטא, כי א"א להעמיד כר'
 יוסי מכיוון שכתוב ששורפו ולר' יוסי מותר
 להריצו לפני כלבו וא"צ לשרפו. לשיטתו
 מצד החפצא לכן נוטה לומר שאסור בהנאה
 שאסור לגמרי.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי אין
 בזה איסור ממש כמו נבלה אלא רק שהאדם
 עבר איסור שהכניס לעזרה חולין ולכן זה רק
 דרבנן.

כג, ע"א
 תוד"ה "נטוע לרבים"
 לרש"י - הכוונה שנטע ברשות הרבים בשביל
 רבים. לשיטתו מצד הגברא, שחושב על
 האנשים, ולכן זה כתוב בתרי כבי - נטוע
 ברשות הרבים וגם בשביל רבים.
 לתוס' - הכוונה ברשות היחיד לצורך רבים,
 לשיטתו מצד החפצא חייב להיות שזה שונה

לא רק בכוונת האדם אלא גם במקום בפועל.

שהוא מחובר.

כג, ע"ב

תוד"ה והנה שורף - על איזה שעיר מדובר? לרש"י - מדובר בשעיר נחשון, שקשור יותר לגברא, ולכן מדבר על קרבן של נשיא השבט. לתוס' - מדובר בשעיר ראש חודש (שאינו קשור לגברא, וההיפך שקשור להקב"ה שאמר הביאו כפרה עלי שמיצתי את הירח), לשיטתו שקשור לחפצא, שדוקא זה מכפר על טומאת מקדש וקדשיו.

לה, ע"ב

תוד"ה "ומי פירות אין מחמיצין" - מה הדין של מי ביצים? לרש"י - ספק, מכיוון שלגברא נראה שתופח כמו חמץ. לתוס' - מותר, מכיוון שזה בכלל מי פירות שאין מחמיצין מצד החפצא ולא מתחשב שנראה כתופח מצד הגברא.

לו, ע"א

תוד"ה "האוכל נבילה ביוהכ"פ" - מדוע לא חל איסור יוהכ"פ אם נתנבלה ביוהכ"פ? לרש"י - בגלל שיש עליו איסור אבר מן החי. לשיטתו שקשור לגברא וזה איסור על האדם [וקשה שמתו שנתנבלה יחול איסור יוהכ"פ, ואולי אפ"ל שברגע כניסת החג אז לא חל עליו איסור ושוב אין יכול לחול עליו האיסור]. לתוס' - בגלל שיש על החפצא איסור שאינו זבוח וזה לא פקע ממנו גם אחרי שהתנבלה.

כג, ע"ב

תוד"ה דכתיב והנה שורף - האם אפשר ללמוד מהמילים והן לא הובא? לרש"י - כן, שמשמע שאם הביאו פנימה ישרף, לשיטתו שקשור לגברא, מדבר בפעולת האדם, שאם הכניס ישרף. לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא, והרי אין זה איסור ממש, וצריך שיועבר צורתו, כדי שייפסל ממש מצד החפצא. ולומד ממקום אחר שכל שפסולו בקודש נשרף.

לז, ע"ב

תוד"ה "הדביק מבפנים והרתיח מבחוץ" - באיזה אופן מדובר? לרש"י - מדובר באילפס אלא שהאדם עושה פה פעולה כמו בתנור ואולי בגלל זה יחשב כמעשה תנור. לתוס' - מדובר בתנור, לשיטתו מצד החפצא שיש פה תנור ולכן זה לא מעשה אילפס.

כד, ע"ב

תוד"ה "צרעה לוקה שש" - מדוע לא לומדים מפסוק "אל תשקצו"? לרש"י - כי זה מדובר בגדולים שלא כתוב שרץ שאם כתוב שרץ משמע גם קטנים שנראים רק ששורצים (זוים) לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר מצד הסתכלות האדם. לתוס' - כי זה מדובר רק ב-8 שרצים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד הסוג שעליו מדובר ולא רק בגלל האדם.

מ, ע"ב

תוד"ה "רבא מחוי ליה קדירה בחסיסי" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה ל"קמחא דאבשונא" ומיקל שמצד האדם עושה פעולות שלא יחמיץ. לתוס' - הכוונה לקמח של עדשים, שמצד החפצא אין דרכן להחמיץ.

לג, ע"ב

תוד"ה "נתכוון לחתוך את התלוש וחתך את המחובר" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שהתכוון לחתוך תלוש זה וחתך אחר שהוא מחובר. לשיטתו מצד הגברא שהעיקר שהתכוון למלאכה ואין חשוב כ"כ שיתכוון לאותו חפץ. לתוס' - צריך שיתכוון לאותו חפץ אלא שבתחילה חשב שהוא תלוש ובסוף גילה

מא, ע"א

תוד"ה "אבל לא במבושל" - מדוע לא יוצא במצה מבושלת?

מותר ליהנות מהעץ. לשיטתו שקשור לגברא ואינו מדבר על הפירות עצמם. לתוס' - מדובר על שנה רביעית שפודים את הפירות (החפצא) עצמה או שהכוונה לעץ שפירות היוצאים ממנו מותרים אחר שלש שנים.

מה, ע"א-ע"ב

תוד"ה "כאן שלא במקום לישה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאם זה לא במקום לישה אפילו בפחות מכזית עובר מצד חיוב הגברא שמקפיד ע"ז ואינו מבטלו וא"צ שיעור כזית בחפצא.

לתוס' - הכוונה שאם זה עשוי לחזק את הכלי אז במקום לישה יש להחמיר שלא ידבק בזמן הלישה לעיסה אחרת ולכן גם האיסור הוא רק בכזית שיש שיעור בחפצא אבל בפחות מכזית אם זה לחזק את הכלי יכול ליהדר שלא ידבק בעיסה אחרת וגם בטלה לכלי ואין עובר על האיסור אבל בפחות מכזית ושלא במקום לישה מותר לגמרי שגם אין שיעור בחפצא וגם אין חשש שידבק לעיסה אחרת שהרי"ז שלא במקום לישה.

מו, ע"ב

תוד"ה "הואיל ואי בעי מתשיל עליה" - האם אפשר להשתמש במושג הואיל ואי בעי מתשיל עליה לגבי הפרשת חלה מהעיסה ביו"ט?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא והרי האדם יש באפשרותו להתחרט ולשאול על הפרשתו.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי כרגע לא שאל עליה וזה עדיין חלה ואין יכול לאפותה שבשבילו זה לא אוכל נפש.

מז, ע"א

תוד"ה "ומוקדשין" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שעל השור חייב משום "לא תעבוד בככור שורך" ועל החמור שזה קדשי ב"ה חייב משום מעילה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על קדשים שמצד הגברא

לרש"י - מכיוון שבכישול מבטלו מתורת לחם. לשיטתו מצד הגברא שזה טעם שונה לגבי האדם ואינו נחשב כלחם. לתוס' - מכיוון שזה נחשב למצה עשירה. לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שסו"ס לא שינה בחומר של העיסה לכן נשאר בגדר לחם אלא שנהי' כמו מצה עשירה.

מא, ע"ב

תוד"ה "איכא דאמרי" אם אכל בשר פסח חי או מבושל בחמי טברי, מה הדין? לרש"י - חייב מלקות משום הפסוק "כי אם צלי אש". לשיטתו מצד הגברא וחשוב מאוד הטעם של הקרבן עד כ"כ שחייב מלקות אם שינה. לתוס' - אינו לוקה על חי. לשיטתו מצד החפצא שסו"ס לא שינה בחומר הקרבן.

מב, ע"א

תוד"ה "ואלו עוברין בפסח", מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שעובר בבל יראה ובכל ימצא. לשיטתו מצד הגברא מדבר על חיוב האדם לבערם לגמרי ולא רק איסור אכילה. לתוס' - מדבר רק מצד איסור האכילה שמעבירים מן השולחן מצד החפצא אבל אין חיוב על האדם לבערם לגמרי.

מג, ע"ב

תוד"ה "כמאן כר"א דדריש כל" - מה לומד זעירי מהמילים "כי כל"?

לרש"י - משמע שאפילו חצי זית איסור [שאור] וחצי זית היתר [מצה] ואין מעורבין שחייב אם העלה ע"ג המזבח. לשיטתו מצד הגברא שהביא שאור חייב וא"צ שיהי' ממש מעורב כדי להתחייב.

לתוס' - משמע שהיתר מצטרף לאיסור. לשיטתו מצד החפצא שצריך שיהיו מעורבים יחד כדי להתחייב.

מד, ע"ב

תוד"ה "והוא הדין לערלה בשתים" - מה הכוונה שיש היתר לאיסור ערלה? לרש"י - הכוונה לאחר שלש שנים שלאדם

ולא חודרים כ"כ בחפצא.

לתוס' - בשור עצמו יש גם מעילה אם הוא עולה או חטאת. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על מעילה של קרבן שקדוש מצד החפצא וכן לגבי כלאים יכול לפרש שבפסולי המקודשין שזה כמו 2 גופים צבי ואייל, שהאיסור שבפסול חודר בחפצא ונחשב ל-2 גופים ולכן זה כלאים.

מח, ע"ב

תוד"ה "חמשת רבעים קמח" - האם גורסים ועוד?

לרש"י - לא, מכיוון שהחיוב שמצד הגברא להפריש חלה נכלל בחמשת רבעים.

לתוס' - כן, לשיטתו שהפרשת חלה צריכה להיות חוץ משיעור העיסה היינו שאחר הפרשת החלה ישאר שיעור עיסה מצד החפצא שזה דבר נפרד [ועיין גם בענין זה שבת ט"ו].

מט, ע"א

תוד"ה "לשבות שביתת הרשות" - מה הכוונה?

לרש"י - כפשוטו שהלך לסוף 2000 אמה לקנות שביתה שם וללכת עוד 2000 אמה לדבר הרשות. לשיטתו מצד הגברא שזה נקרא רשות שהרי הוא הולך ברצונו ואין חיוב ע"ז. לתוס' - הכוונה שהולך לשמוח בפסח בבית אוהבו או קרובו, ומצד החפצא דבר זה נחשב למצוה אפילו שעושה זה מצד רצונו האישי של האדם.

מט, ע"א

תוד"ה "אם עבר צופים" - מה הכוונה צופים? לרש"י - זה שם כפר, לשיטתו שמצד הגברא ולכן מפרש שהכוונה למקום ישוב של אנשים שנקרא כך. לתוס' - הכוונה לכל מקום שאפשר לצפות ולראות את ירושלים, היינו שזה ע"ש פעולת הראי' מצד החפצא.

המשך

תוד"ה "ושורפו לפני הבירה" - מדוע שורפו

לבשר קדשים שנפסל לפני הבירה?

לרש"י - מה"ת יש חיוב על האדם לשורפו לפני הבירה שכתוב "בקודש באש תשרף", שבמקום אכילתו שם שריפתו, לשיטתו שקשור לגברא ולכן אפילו בשר קודש שנאכל לזרים הוא חלק מהקרבן ונשרף ג"כ בבירה. לתוס' - אין חיוב מה"ת לשרוף בבירה רק בפסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים אבל לא בשר קדשים קלים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק שבשר שנאכל לזרים אין חיוב מה"ת שאינו נחשב כחלק מהקרבן ורק משום גזירה שלא יתחלף בקדשי קדשים.

נא, ע"ב

תוד"ה "כל הספיחים אסורים חוץ מספיחי כרוב" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לאחר הביעור שמתר בכרוב מכיוון שאין השרש כלה בארץ ולא נקרא בזה כלה לחיה מן השדה. לשיטתו מצד הגברא שמדבר מצד חיוב האדם לבער ולא מצד איסור קדושת שביעית שחל על החפצא.

לתוס' - הכוונה לפני הביעור מצד איסור ספיחין שגזרו על כל הספיחין חוץ מכרוב מכיוון שגדול וגבוה ודומה לאילן. לשיטתו מצד החפצא מדבר מצד מהות החפצא של הכרוב בקדושת שביעית.

נב, ע"ב

תוד"ה "עד שיכלה אחרון שבה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה עד שיכלה האחרון מכל הארצות, היינו שהשלוש ארצות שוות. לשיטתו מצד הגברא שכל השלוש ארצות לגבי האדם נחשבות לאחת גליל או יהודה. לתוס' - כל אחת בפ"ע, היינו שאוכלים בהר עד שיכלה האחרון שבהר ובעמק עד שיכלה האחרון שבעמק. לשיטתו מצד החפצא שלכן כל שטח נחשב בפ"ע.

המשך

תוד"ה "ומתתבערין מכל מקום" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שרומסים אותם. לשיטתו

רבנן במכבדות שמא יעלה ויתלוש גזירה על הגברא, אבל מותר מצד מוקצה. לתוס' - מדובר שנתלשו בעיו"ט אבל עדיין נשאר מונחים על העץ. לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור אפילו אם נפלו על הרצפה ביו"ט משום מוקצה שבין השמשות היו על העץ ואסור להשתמש באילן.

נח, ע"א תוד"ה "וקעבדינן ליה בשבע ומחצה" - מדוע לא עושים בתחילת שעה שמינית היינו לאחר שבע שעות? לרש"י - בגלל שלא היו מספיקים לחלק לכל האנשים את לחם הפנים רק עד שבע ומחצה מצד הגברא. לתוס' - מצד שלא רצו לקבוע זמן חדש אלא או בשש ומחצה או בשבע ומחצה מצד החפצא לא לקבוע עוד זמן.

ס, ע"א תוד"ה "והיינו בעי' דרב פפא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שמחשבים מעבודה לעבודה לרב פפא. לשיטתו מצד הגברא שיכול לחשב מעבודה לעבודה ולא מחלק. לתוס' - הכוונה לבעי' של רב פפא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין פשיטא כ"כ לחשב מעבודה לעבודה שכל עבודה נחשבת בפ"ע.

המשך תוד"ה "שחטו שלא לאוכליו" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שזה רק לחולה וזקן בלי מנויים אחרים, לשיטתו מצד הגברא שזה נפסל בגלל שיש פה אנשים שאינם יכולים לאכול ואינו פועל בחפצא שיהי' פסול בקרבן שאם יהי' אנשים אחרים יחד איתם שיכולים לאכול הכל כשר. לתוס' - הכוונה שיש ג"כ מנויים אחרים יחד עם החולה והזקן ובכ"ז פסול. לשיטתו מצד החפצא שהחולה והזקן פוסלים הקרבן שא"א לפרש שלא הי' מנויים אחרים שהרי אז יכול לומר שחטו סתם שגם יהי' פסול. ועצ"ע.

סג, ע"ב

מצד הגברא וא"א לקרוא ביעור בזה שמפקירם לכולם שאין פועל זה בחפצא כלום שזה רק שינוי בגברא.

לתוס' - הכוונה שמפקירים אותם. לשיטתו מצד החפצא ז"א שבוה שמפקיר ומשייך זה לכולם פועל בחפצא את הביעור. ועצ"ע.

נג, ע"א

תוד"ה "מפני שנראה כמקדיש קדשים בחוץ" - מה הכוונה? לרש"י - משמע שעכשיו קורא שם היינו שעכשיו שהוא שחוט מקדישו לפסחו ואפילו שאינו קדוש ממש בחפצא אלא רק לגבי הגברא לדמיו. לתוס' - הכוונה שאנשים יחשבו שהקדישו מחיים שאז חל הקדושה ממש מצד החפצא.

נג, ע"ב

תוד"ה "מה ראו חנניא מישאל ועזריה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה מה ראו למות והרי כתוב וחי בהם ולא שימות בהם. לשיטתו מצד הגברא [שגם דבר שעושה לכבוד עצמו נחשב לע"ז] ובכל זאת שואל שלכאור' לא הי' צריך למות. לתוס' - הכוונה שצלם זה לא הי' ע"ז. לשיטתו מצד החפצא והרי לא עשאה ע"ז ורק אנדרטא לכבוד עצמו ואין צריך ע"ז מס"נ.

נד, ע"ב

תוד"ה "אין תענית ציבור בבבל אלא תשעה באב" - לגבי מה נאמר? לרש"י - הכוונה שא"צ להפסיק לאכול מבע"י ואין אסור במלאכה. לשיטתו שמדבר על חומרות הקשורות לגברא. לתוס' - הכוונה שאפילו שנוהגים לא לעשות מלאכה אבל מצד החפצא לא חל ע"ז גדר תענית ציבור בבבל, לשיטתו שמדבר על המלאכה (שזה החפצא).

נו, ע"ב

תוד"ה "מחלוקת בשל מכבדות" - במה מדובר? לרש"י - משמע שנתלשו ביו"ט ולכן גזרו

מצד הגברא שלא חשוב כ"כ הכלי.
לתוס' - אסור להעלותו ע"ג המזבח. לשיטתו
מצד החפצא ולכן חשוב מאוד שיתקבל הדם
בכלי.

סה, ע"ב

תוד"ה "אטו במגס גופא מקטיר ליה" - האם
גורסים את המילה במגס (כלי ששמים בו
בשביל להקטיר)?
לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא לכן גורס
"אטו הוא גופיה מקטיר ליה", שמדבר רק על
הגברא.
לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן
גורס במגס שחשוב מאוד הכלי.

סז, ע"א

תוד"ה "הכתוב נתקו לעשה" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שמשאירים גם את הלאו וגם
את העשה אלא שבא להוסיף עוד חומרא מצד
העשה. לשיטתו מצד הגברא שהלאו מתייחס
בעיקר לאדם.
לתוס' - הכוונה פה שמבטלו מתורת לאו
ונשאר פה רק מצוות עשה. לשיטתו מצד
החפצא שזה רק מ"ע.

סז, ע"ב

תוד"ה "שכן עושה משכב ומושב" - האם
מטמא מצורע אדם ובגדים במשכב ומושב?
לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא, ומבדיל
שמצורע מטמא רק אוכלים במשכב ומושב
אבל אדם ובגדים אינו מטמא במשכב ומושב.
לתוס' - לא כ"כ ברור ואולי רק מדרבנן מצד
אסמכתא כן מטמא המצורע גם אדם ובגדים
במשכב ומושב, מצד החפצא שלא מבדיל.
ועצ"ע.

ע, ע"א

תוד"ה "מאי טעמא דבן דורתאי דכתיב
וזבחת פסח" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה לחגיגת י"ד, שזה לא
דאורייתא לדעה א' שזה יותר על הגברא.
לתוס' - הכוונה לחגיגת ט"ו, שזה דאורייתא
מצד החפצא.

תוד"ה "התראת ספק לא שמה התראה" -
מדוע?

לרש"י - מכיוון שהמתרה לא יודע שודאי
יעשה את העברה לכן אי"ז התראה. לשיטתו
מצד הגברא שמסתכל מצד האדם שמתרה
ועיקר התראה היא על האדם והרי אינו יודע
שיעשה העברה.

לתוס' - מכיוון שאם המתרה לא ידע ודאי
גם המותרת יכול לומר שוגג הייתי. לשיטתו
מצד החפצא חשוב שזה שעושה את העברה
המותרת לא ידע מההתראה, שעיקר ההתראה
זה בשביל להבחין בין שוגג למזיד מצד
החפצא.

המשך

תוד"ה "מידי דהוה אכלי שרת" - איך לומדים
מכלי שרת?

לרש"י - הכוונה כמו שכלי שרת מקדשים רק
מה שבתוכן כך הקרבן מתקדש רק בעזרה.
לשיטתו מצד הגברא ולכן משוה בין שני
הדברים אפילו שמצד החפצא אין כ"כ קשר.
לתוס' - הכוונה כמו שכלי שרת מקדשים
רק בעזרה כך הקרבן מקדש רק בעזרה.
לשיטתו מצד החפצא שאין השוואה בין תוך
הכלי לתוך העזרה ולכן משוה רק ששניהם
מתקדשים בעזרה. ועצ"ע.

סד, ע"א

תוד"ה "טעמא דשלא לשמו הא סתמא פטור"
- מה הדין בקרבן פסח ששחטו סתם [לא לשם
פסח] על החמץ?
לרש"י - משמע שפטור. לשיטתו שקשור
לגברא צריך שהאדם יכוון לשם קרבן פסח
כדי שיחשב לקרבן פסח, ואם לא - פטור.
לתוס' - משמע שחייב כי צריך עקירה.
לשיטתו מצד החפצא ואפילו שהאדם לא
כיוון נחשב לקרבן פסח מצ"ע.

סה, ע"א

תוד"ה "שמא לא תתקבל בכלי" - מה הדין
בקרבן שלא קיבל דמו בכלי?
לרש"י - לא מועיל אם זרקו ע"ג המזבח אבל
אינו אסור להעלותו ע"ג המזבח. לשיטתו

לרש"י - הכוונה למוהל שיוצא ממנו כשחותך האדם ורק זה אסור שזה בא ע"י פעולת הגברא.

לתוס' - אסור הכל, גם הבשר וגם המוהל שיוצא. לשיטתו מצד החפצא.

עה ע"ב

תוד"ה "לפי שאין מוכרים מעשר שני בירושלים" - מה הכוונה?

לרש"י - זה הולך גם על מכירה וגם על פדיון שאסור, היינו שזה אותו ענין שגזרו על האדם פדיון בגלל מכירה.

לתוס' - אסרו רק מכירה, משום בזיון מצד החפצא של המעשר.

עו, ע"א

תוד"ה "אלא למ"ד תתאה גבר אוקרי מוקיר לה" - האם גורסים ב"יטול את מקומו סגי"? לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא והרי זה מקררו וא"צ ליטול כלום, ולשיטתו אין חיסרון בפסח עצמו שהרי רובו ככולו צלוי ורק איסור על האדם שלא יבשלו.

לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא ומדובר שאינו צלי כל צרכו וצריך שיהי צלי ולא מבושל מד"א, לכן צריך שיטלו את מקומו שנפסל מצד הבישול. ועצ"ע.

עח, ע"א

תוד"ה "הא לא קשיא הא ביחיד הא בציבור" - האם טומאה הותרה בציבור או דחויא בציבור?

לרש"י - הותרה, לשיטתו שקשור לגברא שיש כח לאנשים כ"כ חזק שמותר לכתחילה בטומאה.

לתוס' - דחויא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן צריך ליהרהר מהטומאה כמה שאפשר.

עט, ע"א

תוד"ה "נזיר ועושה פסח" - האם שילוח השיער תחת הדוד בנזיר מעכב?

לרש"י - כן, לשיטתו שהשיער שקשור לגברא זה חלק מהקרבתו ומעכב.

לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ורק

ע"א,

תוד"ה "לילי יו"ט האחרון" - מה מרבים מהמילים "והיית אך שמח"?

לרש"י - לרבות את הלילה של יו"ט האחרון. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מרבה את הלילה שזה קשור יותר לגברא שישמור בקדושה על הלילה ולא כ"כ לפעולות ממשיות בחפצא.

לתוס' - מרבים גם את היום השמיני לשמחה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מרבה דוקא את היום שקשור יותר לקרבנות ודברים שקשורים לחפצא, משא"כ בלילה.

עד, ע"א

תוד"ה "האי מולייתא שרייא" - האם צלי צריך מליחה?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שכך נהגו ואפ"ל אולי משום גזירה שידעו שצריך למלוח.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי אין צורך בצלי שהאש מוציאה את הדם וא"צ כלל למלוח.

עד, ע"ב

תוד"ה "טפלו ליה בר אווזא" - מה הכוונה? לרש"י - פשטידא, לשיטתו מצד הגברא, והכוונה שמשערים מצד האדם אילו הי' נוזלי והי' שייך בזה כבולעו כן פולטו, אז גם פה מותר מצד סיבה אחרת.

לתוס' - הכוונה לעיסה שבלייתה רכה שרגילים לטוח מסביב לבשר בני מעים, לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר על העיסה שמסביב לבשר, שזה יותר קשור ללשון טיחה ושייך בזה כבולעו כן פולטו שזה יותר נוזלי.

המשך

תוד"ה "וכן ביעי" - מה הפירוש?

לרש"י - הכוונה שהסמיקו למראה האדם. לתוס' - אפילו לא הסמיקו, מכיוון שבחפצא יש חוטים של דם.

המשך

תוד"ה "אסמק חלייה אסור" - מה הכוונה?

קרבן מעכב ולא שילוח שיער הנזיר שזה חלק מהגברא.

פ, ע"ב

תוד"ה "נזרק דמו ואח"כ נודע שהוא טמא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שנודע שטמא הדם או הבשר, לשיטתו שקשור לגברא ולכן מספיק שמרצה הציץ על הבשר באופן כזה שפטור האדם מפסח שני אפילו שאינו יכול לאכול את הבשר שהעיקר זה ריצוי שעל הגברא.

לתוס' - הכוונה רק לדם שנודע שהוא טמא שאז הציץ מרצה, לשיטתו שקשור לחפצא ועל הבשר אין הציץ מרצה שבאמת צריך להיות טהור כדי שיאכלוהו.

פג, ע"א

תוד"ה "רב זביד אמר לעולם כדאמר מעיקרא" - האם רב זביד חולק על רב חמא? לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא ולכן אם מדובר באכסנאי אין הבדל אם החזיק בדרך או לא החזיק שהקלו על האדם בגלל שהוא אכסנאי.

לתוס' - כן, וסובר שאפילו באכסנאי רק אם החזיק בדרך, שמצד החפצא אין לו אפשרות להשיג עצים.

פג, ע"א

תוד"ה "אמר להן "הן לא הובא את דמה" - מדוע לרבנן לא לומדים מחטאת של אהרון שצריך לשרוף קרבן שנפסל?

לרש"י - מכיוון שלא לומדים דורות משעה. לשיטתו שזה ששרפו את חטאת אהרון זה הי' בסדר מכיוון שהעיקר זה הגברא ואם אינו ראוי לאכילה צריך לשרפו וא"צ עיבור צורה שיפסל מצד החפצא.

לתוס' - מכיוון שאפ"ל שמשא לא הודה להם על השריפה רק ע"ז שלא אכלוה מכיוון שבשביל שריפה צריך עיבור צורה. לשיטתו שצריך שיהי' פסול מצד החפצא כדי שישרפוה.

פד, ע"א

תוד"ה "ולא מילה שלא בזמנה דאתי מק"ו" - האם אפשר לעשות ק"ו מזה שצרעת דוחה עבודה שמילה תדחה שבת?

לרש"י - כן, לשיטתו שהעיקר זה הגברא ולכן זה שהאדם מצורע לא ראוי לעבוד זה הפירוש שצרעת דוחה עבודה.

לתוס' - לא, לשיטתו שהעיקר זה החפצא ולכן זה שצרעת דוחה עבודה זה לא מצד החפצא אלא זה רק שהאדם אינו ראוי ולא באמת שזה דוחה.

המשך

תוד"ה "גידיים שסופן להקשות" - מה הכוונה?

לרש"י - זה גידי הצוואר אפילו שאינם ראויים כ"כ לאכילה מצד הגברא שזה רק ובסוף נהי' קשה [ועיין בגמ' לגבי האוכל ממקום טביחה וכו'].

לתוס' - זה גידי שדרה מכיוון שגידי הצוואר בתחילה ג"כ אינם ראויים לאכילה מצד החפצא ובד"כ הם רגילים להיות נותר.

פה, ע"ב

תוד"ה "וכן לתפילה" - לגבי מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לגבי צירוף למנין, לשיטתו מצד הגברא לכן מפרש שהכוונה לצרף האנשים שיהיו עשרה למנין.

לתוס' - הכוונה לגבי ענית קדיש וקדושה ולצאת י"ח. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מפרש שהכוונה לענית דבר שבקדושה אם זה נחשב למקום א' יוצא ואם לא לא.

פט, ע"א

במקרה שנתערבו שני פסחים של שני אנשים א' תם וא' בע"מ:

תוד"ה "וניתי מותר פסח" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שיקדישו לשם מותר פסח. לשיטתו שקשור לגברא ולכן אם שלו הי' תם אז אינו דואג כ"כ לתיקון החפצא (הקרבן) ויכול להקדישו מיד לשם מותר פסח.

לתוס' - הכוונה שיקדישו לשם פסח ואם שלו הי' תם ממילא יהי' מותר פסח. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן דואג שהקרבן יוקדש

לשם פסח כתקנו.

צד, ע"ב

תוד"ה "מה להלן חוץ לאכילתו" - לגבי מה נאמר "כי לא תוכל שאתו"?

לרש"י - הכוונה לגבי כל מעשר שני. לשיטתו שקשור לגברא ומכיוון שעל האדם יש חיוב להעלותו לירושלים זה נחשב שאין יכול לאכלו מחוץ לירושלים.

לתוס' - הכוונה לגבי מעשר שני שנטמא בירושלים שרק אז נחשב שאין יכול לאכלו בגלל שנטמא. לשיטתו שיש ממש בעי' בחפצא.

צה, ע"א

תוד"ה "לא תוציא מן הבית" - האם זה נחשב ללאו הניתק לעשה אפילו שקדם העשה ללאו?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן אין הבדל אם זה קדם.

לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן רק אם קדם הלאו לעשה אז נחשב ללאו הניתק לעשה.

צז, ע"א

תוד"ה "ורועה" - לגבי חטאת שעברה שנתה שדינה שתרעה עד שיפול בה מום ופודה, מה יעשה בדמיהם?

לרש"י - יפלו דמיה לקיץ המזבח. לשיטתו מצד הגברא מכיוון שאסור לו להביא קרבן זה לכן אין חשוב כ"כ בגדר קרבן ויכול להביא את דמיה לקיץ המזבח.

לתוס' - מביא אחרת בדמיה לשיטתו שקשור לחפצא ומכיוון שחל עליה שם קרבן ועדיין לא נתכפרו הבעלים לכן אין יכול לצאת ממנה אלא מביא אחרת בדמיה.

צז, ע"ב

תוד"ה "כדרב אושעי" דאמר הפריש שתי חטאות לאחריות מתכפר באחת מהם והשני' תרעה" - האם זה מדובר גם כשנאבד א' מהם? לרש"י - לא, שכל האבוד דינו למיתה. לשיטתו מצד הגברא ואם זה אבוד לגביו דינו

במיתה.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ואפילו שנאבד לגבי הגברא אבל החפצא נשארה בשלימות ולכן רועה.

המשך

תוד"ה "אלא שמואל כר' שמעון סבירא ליה" - האם מדובר באבודים?

לרש"י - לא, כנ"ל.

לתוס' - כן, כנ"ל.

המשך

מה ההוכחה ששמואל סובר כר"ש?

לרש"י - מכיוון שלרבי יש מקרה שרועה בחטאת ובפסח קרב שלמים ואילו לשמואל אם רועה בחטאת גם רועה בפסח לכן ודאי שסובר כר"ש אבל אינו מדבר באבודים. לשיטתו שקשור לגברא ואם זה אבוד לאדם נחשב כאילו לא נמצא.

לתוס' - ההוכחה היא שחטאת שעברה שנתה והפריש 2 חטאות לאחריות שלרבי לאו למיתה אזלי ובפסח קרב שלמים. ולכן מעמיד כר' שמעון שסובר ש-5 חטאות למיתה הולכים בכל ענין. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר גם על אבודים שמצד החפצא לא קרה כלום לקרבן. ועצ"ע.

קא, ע"ב

תוד"ה "אלא בדברים שאין טעונים ברכה לאחריותם במקומן" - למה הכוונה?

לרשב"ם - הכוונה למים ופירות, אבל יין וז' מינים נחשבים לקביעות וטעונין ברכה במקומן. לשיטתו מצד הגברא ואפילו שאין חשיבות לדברים אלו כ"כ, אבל מצד האדם שכרגע מחשיב דברים אלו לכן זה קביעות.

לתוס' - אפילו יין וז' מינים אין נחשבים לקביעות, ורק פת או גם מיני מזונות. לשיטתו מצד החפצא שצריך שתהי' חשיבות בדברים אלו.

קב, ע"ב

תוד"ה "דאית ליה ואמר רב יקנ"ה" - מה הי' ההו"א בגמ' שמדובר?

בכלל הסעודה ובודאי אצל ריש גלותא ודאי שיחנו להם יין, אלא הכוונה על כוס של ברכה שהי' רק כוס א' ולא ידעו אם יחנו להם ע"כ צריכים לברך.

המשך
תוד"ה "אנא דעבדי כתלמידי דרב" - האם צריך לברך ברכה אחרונה אחרי יין שבא בסוף הסעודה שצריך לברך לפניו?
לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי לאדם זה נפרד מהסעודה בברכה אחרונה כמו בברכה ראשונה.
לתוס' - זה נכלל בברהמ"ז מצד החפצא ולא חשוב כ"כ כוונת האדם.

קג, ע"ב
תוד"ה "וקאמר רב יקנ"ה" - ממה הדיוק וההוכחה שקידוש לא נחשב הפסק?
לרש"י - מזה שא"צ לברך פעמיים בפה"ג אחד על קידוש ואחד על הבדלה ואין קושי איך יברך פעמיים בפה"ג על כוס א'. לשיטתו שחושב מצד חיוב הגברא שיש לו שני חיובים א' על קידוש וא' על הבדלה.
לתוס' - מזה שלא תיקנו לברך על היין בסוף אחרי קידוש וההבדלה סימן שאין קידוש הפסק אבל א"א בשום אופן לברך פעמיים על כוס א' (חפצא א').

קה, ע"א
תוד"ה "קשיא לעולא" - מה נוסח הבדלה?
לרש"י - רק ברוך המבדיל בין קודש לחול שזה עיקר החיוב על הגברא.
לתוס' - הי' אומר כל נוסח ההבדלות. לשיטתו מצד החפצא שמונה כל סדר ההבדלות בלי קשר לחיוב האדם.

קו, ע"א
תוד"ה "קפיד אכסא פגימא" - האם זה רק לכתחילה?
לרשב"ם - כן, לשיטתו מצד הגברא שצריך להדר שלא יהי' פגום אלא שיהי' חשוב למצוה.
לתוס' - לא וגם בדיעבד לכאור' פסול אלא

לרש"י - ביו"ט ראשון של פסח שיש חיוב על הגברא לשותות 4 כוסות ולכן ודאי שיש כוסות הרבה.

לתוס' - א"א לפרש כן, שהרי כל א' מ- 4 כוסות תפוס בשביל החפצא והכוונה בכוס זו וא"א לשנות את הכוונה, אלא הכוונה ביו"ט הראשון של חג שמכינים הרבה אוכל ויש מצד החפצא הרבה כוסות בלי קשר לחיוב על הגברא, וכן ביו"ט האחרון של חג מכינים הרבה אוכל ויש הרבה כוסות.

קג, ע"א
תוד"ה "רבה אמר יהנ"ק ולוי אמר קני"ה" - האם הגירסא נכונה?
לרשב"ם - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי רב ושמואל ולוי היו חברים ולכן הופך הגירסא שלוי אומר יהנ"ק ורבה אומר קני"ה שיהי' רב ושמואל ליד לוי.
לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שקודם גורסים את אלו שאומרים יין תחילה ואח"כ את אלו שאומרים קידוש תחילה ולא משנה מי חבר של מי.

המשך
תוד"ה "קני"ה" - מדוע סומכים יין להבדלה?
לרשב"ם - בגלל שאין מבדילים על הפת ורק על יין לכן סומך דוקא ליין להבדלה מצד חיוב הגברא שצריך להבדיל דוקא על היין.
לתוס' - כדי שלא יחשבו שהיין בא רק לקידוש יו"ט ולא להבדלה. לשיטתו מצד החפצא להראות שזה חלק מההבדלה שקשור לקדושת השבת שהיא יותר בחפצא מצד העולם ולא כמו יו"ט שבא ע"י הגברא (ישראל) שמקדשים את הזמנים.

המשך
תוד"ה "לא הוי ידעיתו אי משקו" - האם צריך אורח לברך בתוך הסעודה על כל כוס יין בגלל שאינו יודע אם יחנו לו עוד?
לרשב"ם - כן, לשיטתו מצד הגברא ומכיוון שאינו יודע לכן כל כוס בשבילו נחשב כתחילת סעודה.
לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא והרי"ז

לרשב"ם - הפירוש פירות ובשר בלי לחם. לשיטתו מצד הגברא ובשבילו פירות ובשר זה גם חידוש שיכול לאכול שהרי לאדם יש לו בזה חשיבות והייתי חושב שאסור.

לתוס' - הכוונה לחמשת מיני דגן (מזונות). לשיטתו מצד החפצא שהחידוש שמותר זה רק במזונות אבל בפירות ובשר אין שום חידוש שאין בזה שום חשיבות.

קח, ע"ב
לגבי נשים: תוד"ה "היו באותו נס" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שע"י נהי' הנס. לשיטתו מצד הגברא היינו שהן פעלו את הנס.
לתוס' - הכוונה שהם היו בצרה שהיו צריכים את הנס. לשיטתו מצד החפצא היינו שמדבר על צורך הנס עצמו.

המשך
תוד"ה "שתייין חי יצא" - מה צריך להוסיף בכוס של ברכה בברכת הארץ?
לרש"י - יין, שיש לו טעם שיותר קשור לגברא.
לתוס' - מים, שהם בלי טעם שיותר קשור לחפצא.
[ועיין בברכות ז' ע"ב ונ"א ע"א]

המשך
שתה ד' כוסות: תוד"ה "בבת אחת" - לרב יצא ידי חובת יין, מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה ששתה בכוס א' גדולה את כל הכוסות. לשיטתו מצד הגברא שהעיקר שיכנס לתוך גופו כמות יין של 4 כוסות.
לתוס' - הכוונה ששתה ב-4 כוסות א' אחרי השני. לשיטתו מצד החפצא שצריך שיהי' 4 כוסות בפועל מצד החפצא ולא רק כמות יין שתכנס לגוף האדם.

קט, ע"א
תוד"ה "תמניתא" - מה הכוונה?
לרשב"ם - הכוונה לתמן שזה שם הדומה לתמניתא. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מסתכל על השם שדומה מצד האדם.

שאפשר לסמוך על הרשב"ם להקל. לשיטתו מצד החפצא שזה ממש פוגם ביין וא"א להבדיל עליו.

קו, ע"ב
תוד"ה "הנוטל ידיו לא יקדש" - מדוע?
לרשב"ם - כי זה יכול לגרום היסח הדעת. לשיטתו מצד הגברא לכן העיקר שלא יסיח דעתו מנטילת ידים.
לתוס' - כדי שלא יאמרו שנוטל ידיו לפירות בשביל היין של הקידוש. לשיטתו מצד החפצא אין בעי' של היסח הדעת ורק בגלל החפצא שנוטל ידים בגללה.

המשך
תוד"ה "מקדש אריפתא" - האם אפשר לקדש על הלחם?
לרשב"ם - כן, לשיטתו שקשור לגברא והרי האדם מחשיבו וחביב לו הלחם ולכן אפשר לקדש עליו.
לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא והרי עיקר תקנת קידוש זה על היין וא"א לשנות.

המשך
תוד"ה "שבקיה כרביה ס"ל" - למה הכוונה?
לרש"י - הכוונה לרב שהוא רבו של ר' ירמיה ואפילו שהוא גם רבו של רב אסי.
לתוס' - הכוונה לרב הונא שהוא רק רבו של רב ירמיה. לשיטתו מצד החפצא וצריך להיות ממוקד שדווקא הכוונה רק לרבו ולא לרבי של כולם.

קז, ע"ב
תוד"ה "אפילו אגריפס המלך" - האם הי' מלך כשר?
לרשב"ם - כן ומבני חשמונאי, לשיטתו מצד הגברא שמקפיד על האדם שיהי' כשר.
לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא שהעיקר שעושה פעולת המלכות ולא משנה כ"כ ליחוסו.

המשך
תוד"ה "מיני תרגימא" - מה הפירוש?

לתוס' - אי"ז תמן כי משמע מפה שזה יותר מרביעית. לשיטתו מצד החפצא שחושב על הכמות שמחזיק הכלי. ועצ"ע.

קי, ע"א

תוד"ה "ומלכא לא מיקרי מזיק" - האם לפעמים כן מזיק?

לרשב"ם - כן, לשיטתו מצד הגברא, לכן לפעמים מותר על כבוד המלכות שלו המזיק. לתוס' - לא, אלא יש חשש משום כשפים, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין זה שייך כלל שיזיק, אלא גורם לדבר אחר משום כשפים. ועצ"ע.

קיא, ע"א

תוד"ה "נפתח באל" - לאיזה פסוק הכוונה? לרשב"ם - הכוונה לפסוק "אל מוציאם ממצרים" ונפתח ב"לא" הכוונה לפסוק "לא איש א-ל ויזכב", לשיטתו מדבר על דברים שאלקים כבר עשה לנו (לגברא) ומספר בשבחו.

לתוס' - זה כמו תפילה ב"אל" והכוונה לפסוק "א-ל א-לקים ה' הצילנו מכל רע" וב"לא" הכוונה לפסוק "לא תטשני אלקי ולא תעזבני שמרני וכו'" שזה כמו תפלה לשנות דברים בעולם בחפצא. ועצ"ע.

קיא, ע"ב

תוד"ה "תליא בביתא קשיא לעניותא" - מה הפירוש וזוי לתלתא שכיח?

לרש"י - הכוונה ללחם שמוצא מעות לקנות אבל לא לד"א כמו לקנות סחורה. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר מצד האדם, שנותנים לו רק דבר המוכרח כדי חייו, אבל לא נותנים לו בשביל להרויח.

לתוס' - הכוונה שכשדוחקין אותו לפרוע מוצא לוויין אבל לאוכל אין מוצא לוויין. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד העניין שכשיש חוב מוצא לוויים, אבל לאוכל לא מוצא. ועצ"ע.

קיב, ע"א

תוד"ה "ציוה ר"ע את ר' יהושע בנו" - מי הי'

ר' יהושע בן קרח?

לרשב"ם - הכוונה לר' יהושע בנו של ר"ע שקרו לר"ע "קרח" כמו בן עזאי שקרא כך לר"ע. לשיטתו מצד הגברא, ומכיון שבן עזאי קראו כך - גם לנו מותר לקראו כך ואין זה איסור שהולכים אחר הכוונה.

לתוס' - אין הכוונה לר"ע שלא יכול להיות שהגמ' תקרא כך לר' עקיבא ורק בן עזאי קראו כך דרך בדיחותא. לשיטתו מצד החפצא, ואפילו שלבן עזאי מותר לנו אסור מצד עצם העניין לקרוא כך, ולא משנה כוונת האדם. ועצ"ע.

קיד, ע"א

תוד"ה "הביאו לפניו" - למה הכוונה?

לרשב"ם - הכוונה לירקות. לשיטתו שקשור לגברא שזה חיוב האדם.

לתוס' - הכוונה לשולחן. לשיטתו מצד החפצא שצריך שיהי' קשור לשולחן ועליו מונח חזרת.

המשך

תוד"ה "מטבל בחזרת" - האם אפשר להטביל את המרור בחרוסת?

לרשב"ם - לא, לשיטתו מצד הגברא ואין צריך להטביל מרור בחרוסת, שמספיק מרור לאדם בזמן הגלות וא"צ להזכיר את החרוסת שזה מרירות מיוחדת של הגלות במצרים.

לתוס' - כן משום קפא, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך בלילה זה דוקא את החרוסת, שזה מרירות שקשורה דוקא לגלות מצרים, וגם שמחברים את העצם שמרומז בחרוסת לכוחות הגלויים כדעת הרמב"ם שגם הוא קשור לחפצא, ולא כראב"ד שקשור לרשב"ם שסובר שמצד האדם א"א בזמן הגלות לחבר את העצם עם כוחות הגלויים.

ועיין במחלוקת הרמב"ם והראב"ד בענין זה - לקוטי שיחות חלק ל"ב עמ' 53. ועצ"ע.

קטו, ע"א

תוד"ה "כל שטיבולו במשקה צריך נטילה" - מדוע צריך נטילה?

לרש"י - בגלל שזה כמו לחם וצריך קדושה

פסח יש חיוב של קביעות ולכן אם נרדם לא יכול להמשיך.

קכא, ע"א

תוד"ה "כשתמצא לומר לדברי ר' ישמעאל" - מה לומר ר' ישמעאל מהפסוק "ודם זבחך ישפך"?

לרש"י - לומדים שהניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יצא לשיטתו שמדבר על חובת הגברא.

לתוס' - לומדים מזה שגם קרבן פסח צריך להיות בשפיכה. לשיטתו שמדבר מצד החפצא בחובת קרבן פסח והניתנים בזריקה שנתנם בשפיכה יצא, לומר מסברא שאין הבדל בין זריקה מרחוק לשפיכה מקרוב.

ונקיות ויכול לברך אשר קדשנו וציוונו על נט"י, שמצוה לשמוע לדברי חכמים שזה חובה מצד הגברא.

לתוס' - בגלל חשש טומאה שהמשקה נטמא מידו ויפסול את גופו, שזה רק מצד החפצא ואין בזה חובה ומצוה על הגברא.

ק"ט, ע"ב

תוד"ה "אמר רב שלא יעקרו מחבורה לחבורה" - האם משוים קרבן פסח למצה לגבי שאם מנמנם יכול להמשיך ואם נרדם לא יכול להמשיך?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד חובת הגברא וכרגע בזמן הגלות זה חובת האדם וזה חשוב כמו קרבן פסח.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ורק בקרבן

מסכת יומא

ג, ע"א

תוד"ה "פז"ר קש"ב" מה הפירוש של האות האחרונה ב' ?
 לרש"י - הכוונה לברכה בפ"ע שמברכים את המלך. לשיטתו מצד הגברא.
 לתוס' - הכוונה לברכת המזון ותפילה. לשיטתו מצד החפצא שזה חובת היום ולא קשור לגברא כ"כ.

הנכונה ?

לרש"י - אם עוון נותר, ולשיטתו זה יותר קל בגלל שאין פה מחשבה לפגל מצד הגברא.
 לתוס' - הגירסא קודם אם עוון פיגול, שזה קל יותר, לשיטתו מצד החפצא לכן מכיוון שבפיגול לא נהי' הקרבן נותר ורק שהאדם חשב לפגלו לכן זה יותר קל.

ו, ע"א

תוד"ה "מביתו למה פירש" - מה הכוונה ?
 לרש"י - הכוונה שיפרוש יחד עם אשתו ללשכת פרהדרין שלא היתה קדושה כ"כ כמו העזרה. לשיטתו מצד הגברא ומכיוון שמותר לשכב מותר גם לבעל קרי להיות שם, ובפרט שלא נכנס בעל קרי אלא זה כמו אלו שישנים שם וקרה להם קרי.
 לתוס' - הכוונה שיפרשוהו למחילות בהר הבית שמחילות לא נתקדשו. לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שזה חלק מהר הבית שבעל קרי מסתלק משם לכן גם אסור לגרום שיהי' עם אשתו שיכול לבוא לידי טומאה.

י, ע"א

לגבי לשכת פרהדרין בשאר ימות השנה האם צריכה מזוזה: תוד"ה "רבנן סברי גזרינן ור"י סובר לא גזרינן" - האם גירסא זו נכונה ?
 לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן רבנן שהם הרוב גוזרים כל השנה משום שלא יאמרו שגם דירה גמורה פטורה ממזוזה שזה גזירה על האדם.
 לתוס' - לא, והגירסא הפוך. לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שבפועל לא משתמשים בלשכה כל השנה א"צ מזוזה ולר"י צריך מזוזה כל השנה גם בסוכה וגם בלשכת פרהדרין כדי לפרסם שזה דירה חשובה מצד החפצא.

ז, ע"א

תוד"ה "על הדם ועל הבשר" - מה הכוונה ?
 לרש"י - הכוונה שזה כמו ר' יהושע שאם אין בשר אין דם. לשיטתו שקשור לגברא ולכן אם אין בשר לאדם גם אין דם למזבח.
 לתוס' - זה כמו ר"א שאומר שיש דם אפילו שאין בשר. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש ריצוי בדם אפילו שאין קרבן.

יג, ע"ב

תוד"ה "הי' עומד ומקריב ושמע שמת לו מת" יש מחלוקת האם מפסיק לעבוד, באיזה כהן מדובר ?
 לרש"י - בכהן הדיוט. לשיטתו מצד הגברא שאם הי' כה"ג ודאי שהי' מותר.
 לתוס' - בכהן גדול. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אפילו שמצד האדם כה"ג הי' מותר לו לעבוד אבל מצד החפצא שיש חשש שמא יאכל לכן אסרו לו לעבוד.

המשך

תוד"ה "אם עוון פיגול" - מה הגירסא

טו, ע"א

תוד"ה "מאי לא אפלגיה דמזבח" - מה הפירוש?

לרש"י - הפירוש כנגד האמצע (גובה קירו) של המזבח. לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרש שחצי למעלה וחצי למטה זה מצד האדם שלא יכול לכוון ויוצא לו א' למעלה וא' למטה.

לתוס' - הפירוש הוא כפשוטו שמתחילה נתן על הקרנות ואח"כ על חצי המזבח. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר שמצד המזבח עצמו יוצא א' למעלה בקרני המזבח וא' למטה באמצע המזבח. ועצ"ע.

טז, ע"ב

תוד"ה "ואחת לשכת בית המוקד" - למה היו שני בית המוקד, והאם מותר להדליק אש בשבת לצורך הכהנים בביהמ"ק?

לרש"י - א' בשביל המזבח וא' בשביל הכהנים שהיו הולכים יחפים שלא יתקררו, וסובר שגם בשביל הכהנים מותר להדליק אש בשבת ולא רק בשביל המזבח, לשיטתו מצד הגברא.

לתוס' - שניהם בשביל המזבח (החפצא) שאם יכבה א' ידליק מהשני. לשיטתו יוצא שאסור להדליק לכהנים אש בשבת ורק למזבח.

המשך

תוד"ה "אמר להם הממונה" - מי הוא זה הממונה?

לרש"י - זה הסגן. לשיטתו שצריך שיהי' אדם חשוב וזה רק סגן כה"ג.

לתוס' - זה כל א' הממונה לדבר זה. לשיטתו שקשור לחפצא שא"צ חשיבות באדם ובלבד שיהי' מנוי לדבר המיוחד הזה.

טז, ע"ב

תוד"ה "רובא דמזבח בדרום קאי", בהמשך שכתוב בגמ' "הא מני ר' יהודה" - על איזה ר"י הכוונה?

לרש"י - הכוונה לר"י ממסכת תמיד, שזו מסכת המדברת על חובת הגברא.

לתוס' - יש משמעות שהכוונה למסכת מידות, ששם מדובר על החפצא של ביהמ"ק.

חי, ע"ב

תוד"ה "יחודי בעלמא הוו מיחדי להו" - מה הכוונה?

לרש"י - לא היו באים עליהם אלא רק מתייחדים איתם. לשיטתו מצד הגברא שמחמירים, וחוששים שמא יגרום שאח ישא את אחותו.

לתוס' - היו באים עליהם. לשיטתו מצד החפצא שאין סיבה לגזור על המעשה עצמו, מכיון שרבנן מפורסמים וגם היו נושאים אותם לנשים אחרי זה, ואין חשש שאח יישא אחותו. ועצ"ע.

כ, ע"א

תוד"ה "אהיכא קיימינן אהא דתנן" - האם גורסים זה?

לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא ולכן ודאי מדובר על חובת הדשן שזה חובת הגברא.

לתוס' - כן, לשיטתו שרוצים לדעת בחפצא על איזו סוג תרומה מדובר ולכן אומר שודאי לא מדובר על תרומת הדשן שזה חובת גברא וזה הי' רק לפנות בוקר, אלא הכוונה על אברים שפקעו ורוצה להחזירם למזבח שימשיכו במצוותן שאי"ז חובה על האדם אלא מצד החפצא שרוצה להשלים המצווה.

כ, ע"ב

תוד"ה "אלא א"ר יוחנן" - האם גורסים "אלא"?

לרש"י - לא מכיוון שר' יוחנן מסביר כמו רב שחציו להקטרה וחציו להרמה והפסוק "עד בוקר" מדבר על הגברא שצריך להרים את הדשן ולא על הקטרה.

לתוס' - בא להוסיף ולומר שזה גם על הקטרה כשאין דשן ועל הרמה כשיש דשן. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מפרש גם על הקטרה. ועצ"ע.

כו, ע"א

תוד"ה "דתנן ראב"י אומר המעלה אברים" - האם סתמא כמו ראב"י שאותו א' שמעלה

אברים לכבש מעלה אותם ע"ג המזבח?
 לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן
 המתחיל במצווה אומרים לו גמור.
 לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אין
 קשר לאדם זה דווקא אלא יכול לבוא אדם
 אחר שיניח אברים אלו ע"ג המזבח.

כו, ע"ב
 תוד"ה "ההיא דלא כראב"י ודלא כר"י" -
 האם גורסים כך?
 לרש"י - לא, וגורס "אלא כר"י" מכיוון
 שהי' אדם למחתה אפילו בלי גורל. לשיטתו
 שקשור לגברא ולכן אפילו שאין פה גורל
 אבל יש אדם למחתה לכן יש 17.
 לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא ומחשיב
 רק את האנשים שזכו בגורל, שזה מראה על
 חשיבות מצד החפצא.

כז, ע"א
 תוד"ה "והקריבו בני אהרן" (וקיבלו). מאיפה
 יודעים שהכוונה לקבלה?
 לרש"י - מכיוון שכתוב מיד לאחר השחיטה.
 לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר מצד
 האדם שזה הפעולה שהאדם עושה מיד לאחר
 השחיטה.
 לתוס' - מכיוון שזריקה כתוב כבר והולכה יש
 מקרים שלא צריך אם שוחט צמוד למזבח.
 לשיטתו מצד החפצא שמחפש עבודה
 חשובה.

כז, ע"ב
 תוד"ה "איכא דאמרי" - האם גורסים "והרי
 אברים ופדרים" "והרי תרומת הדשן"?
 לרש"י - לא, לשיטתו שפה זה קשור לגברא
 שרק "עבודות יום ושזר חייב מיתה" צריך
 פייס ואין מקום לשאול מאברים ופדרים
 ותרומת הדשן שמביאים אותם רק לגבי
 עבודה שיש אחריה עבודה שקשור לחפצא.
 לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן גם
 הסוגי' שם קשורה לפה שגם פה מדברים מצד
 החפצא שזה עבודות חשובות (עבודות יום)
 שזר חייב עליהם מיתה.

ל, ע"ב
 תוד"ה "נימא רבנן דפליגי עליה דר"י כבן
 זומא ס"ל" - האם כשיש קושי' מרבנן על
 רבנן אפ"ל שזה תרי רבנן נינהו?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן מתרץ
 שזה רבנן אחרים.
 לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא מעדיף
 לתרץ בענין עצמו שלא יוקשה ולא סתם
 להגיד שמדובר ברבנן אחרים.

לא, ע"א
 תוד"ה "חוצץ או אינו חוצץ" - לפי מי
 השאלה?
 לרש"י - רק לר"י שסובר שטבילה זו שטובל
 זה בשביל להזכיר לו על טומאה ישנה אז
 שואלים האם זה חוצץ. לשיטתו שאפ"ל שזה
 רק על הגברא להזכירו על טומאה על טומאה
 שבידו לכן אפ"ל שאין בזה חציצה.
 לתוס' - לכולם השאלה היא בטבילה שטובל
 רק כדי להכנס בלי לעבוד אבל בטבילה
 שטובל בשביל לעבוד לכולם זה חציצה, כי
 זה ממש מצד החפצא ככל הטבילות.

לג, ע"א
 תוד"ה "אין מעבירים על המצוות" - מדוע
 שופך שיירי הדם על יסוד מערבי?
 לרש"י - בגלל שלומד מהפסוק "פתח אוהל
 מאד". לשיטתו מצד הגברא שיש חיוב מיוחד
 על האדם.
 לתוס' - מצד שזה הקרן שפוגע ראשון מצד
 החפצא שאין מעבירים על המצוות.

לג, ע"ב
 תוד"ה "עבורי דרעא אוטפתא" - מה
 הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לגברא שלא יניח קודם של
 ראש ואח"כ יד מכיוון שאת היד פוגש ראשון.
 לתוס' - הכוונה לחפצא שלא יניחם בקופסא
 באופן שיצטרך ראשון של ראש.

לד, ע"ב
 תוד"ה "ה"מ באיסורא דאורייתא אבל הכא
 צירוף מדרבנן" - האם זו גירסא נכונה?

יודעים שזה לא עבודה?
 לרש"י - משום שכשרה בזר. לשיטתו מצד
 הגברא לכן מביא הוכחה מזה שא"צ כהן
 בשחיטה.
 לתוס' - משום שנוהג גם בחולין. לשיטתו
 מצד החפצא לכן מוכיח מהחפצא שצריך
 לשחוט כל בהמה אפי' שאינה קדושה.

המשך

תוד"ה "שאני פרה [אדומה] דקדשי בדק
 הבית היא" - לפי איזו דעה משפט זה?
 לרש"י - זה לפי ר"ש, כי לרבנן זה קדשי
 מזבח, ורק בגלל שזה קדשי מזבח שזה קדוש
 מצד החפצא לכן נפסל ברביעה ויוצא דופן,
 אבל בקדשי בדק הבית זה רק קדוש מצד
 הגברא ולכן לא יפסל.
 לתוס' - משמע שזה לכו"ע. לשיטתו שקשור
 לחפצא ולכן גם בקדשי בדק הבית יש קדושה
 בחפצא ונפסל.

תוד"ה "הכל כשירים לקדש" - איך היו
 מקדשים?
 לרש"י - היו נותנים מים על האפר. לשיטתו
 מצד הגברא שהאדם עושה עיקר הפעולה,
 לכן בעת שפיכת המים מקדשם ונהי' מי
 חטאת והעיקר זה השוב (מים) שאחרי הרצוא
 (אפר).
 לתוס' - היו נותנים האפר על המים. לשיטתו
 מצד החפצא שהאפר הוא זה שמקדש
 מצ"ע והעיקר זה הרצוא (אפר) שזה עליה
 מלמטלמ"ע שאחרי השוב (מים). [שמעתי
 מחברי עדי עזרן פירוש בזה ששמים את
 האפר על המים שהמים זה התורה ומקריבים
 את הבריות שקשורים לאפר ועפר ("כי עפר
 אתה...") לתורה, ולא הפוך].

מד, ע"ב

תוד"ה "בכל יום לא הי' לה ניאשתיק" - מה
 הפירוש?
 לרש"י - הכוונה לטבעת שמשמיע קול
 בשביל הגברא.
 לתוס' - הכוונה לנרתיק של עור שלא יכווה.
 לשיטתו מצד החפצא שזה חלק מהמחתה.

לרש"י - כן, ודואג שלא יהי' כלל איסור
 אפילו מדרבנן על הגברא, מכיוון שצירוף זה
 דרבנן ולא גזרו באין מתכוון.
 לתוס' - לא, וגורס שאין שבות במקדש.
 לשיטתו שדואג רק שלא יהי' איסור בחפצא
 מדאורייתא, אבל שבות דרבנן שזה על הגברא
 אינו חושש.

לו, ע"א

תוד"ה "ומעשר עני" - האם גורסים גם מעשר
 עני בכל הדברים שאין להם ויודי?
 לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא ולכן זה
 בכלל ויודי מעשר שני שגם מעשר שני קשור
 לגברא כמו מעשר עני.
 לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא ואינו
 דומה לויודי של מעשר שני, ששם זה קדושה
 בחפצא משא"כ מעשר עני שזה רק חובה
 על הגברא להפריש ואין בזה קדושה מצד
 החפצא.

לו, ע"א

תוד"ה "יכול יתן של שם ושל עזאל על זה"
 - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שיתן שניהם על כל א' ואיזה
 שירצה יחליט שיהי' לשם. לשיטתו מצד
 הגברא שהכל תלוי באדם שרק הוא יחליט.
 לתוס' - הכוונה שע"פ הגורל יקבע אבל
 לאחר שיקבע הגורל יניח גם הגורל השני
 עליו. לשיטתו מצד החפצא שצריך שהגורל
 יקבע.

מ, ע"א

תוד"ה "ואזרו לטעמייהו דתניא יעמד חי" -
 על מה המחלוקת?
 לרש"י - האם צריך שישאר חי עד הוודי או
 לא, לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר על
 הוודי שזה קשור יותר לאדם.
 לתוס' - האם צריך שישאר חי בזמן ההגרלה
 או לא, לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על
 ההגרלה.

מב, ע"א

תוד"ה "שחיטה לאו עבודה היא" - מאיפה

ואפ"ל ע"ד הסוד שביהכ"פ מתגלה דרגה בקטורת שלמעלה מכלים, ולכן מתרץ ששם בפ"ב דמעילה מדובר בקטורת של כל השנה ומזה אין ראוי לקטורת של יוהכ"פ.

מח, ע"ב
תוד"ה "חישב בחתיית גחלים מהו" - האם אפשר ללמוד מזה שפוסל בלינה שיפסול גם במחשבה שחישב שילין את הקרבן?
לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב את מחשבת האדם שחישב שילין את הקרבן כמו שהי' כך בפועל.
לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא שהרי בפועל לא הלין את הקרבן ואין מחשב את מחשבת האדם כמו בפועל.

מט, ע"א
תוד"ה "זר ואונן ושיכור מחללים עבודה" - מה הכוונה לשיכור?
לרש"י - הכוונה שיכור מיין, לשיטתו שקשור לגברא ולגבי האדם יש חשיבות מיוחדת ליין בפעולתו על האדם בשכרותו.
לתוס' - הכוונה שיכור משאר דברים. לשיטתו שהעיקר זה התוצאה בחפצא שהוא שיכור ואי"ז משנה כ"כ שאין בזה חשיבות לגבי האדם.

נ, ע"א
תוד"ה "והתניא פר של יוהכ"פ ושעיר של יוהכ"פ" - מה הגירסא הנכונה?
לרש"י - הגירסא היא "והא קתני" ואפילו שמדובר על ברייתא שכבר הבאנו. לשיטתו שמצד הגברא ואפילו שכבר הבאנו ברייתא זה אבל מכיוון שבהבנת התנא שזה לאו דווקא גם פר של יוהכ"פ.
לתוס' - הגירסא "והתניא", שלא יכול להיות שגורסים ו"הא קתני", שזה משמע שמדובר על ברייתא שכבר הבאנו שק"ל שעונה לו שמדובר בשעיר של יוהכ"פ וכי לא ידע שמדובר גם בפר של יוהכ"פ, אלא חייבים לומר שמדובר על ברייתא אחרת שלא דיברנו עליה עד עכשיו. לשיטתו מצד החפצא, ולכן אין זה שייך לדבר מברייתא שהבאנו. ועצ"ע.

מו, ע"א
תוד"ה "תחילתו דוחה וסופו אינו דוחה" - מה הפירוש?
לרש"י - הכוונה תחילתו - לשחיטה וזריקה שזה דוחה את הטומאה וסופו - להקטרה, שאינו דוחה הטומאה ורובא מדבר על תמיד של שבת שדוחה שבת וסופו תמיד של ערב שבת שאינו דוחה. לשיטתו שקשור לגברא מדבר בכללות על חובת האדם בהקרת הקרבן.
לתוס' - הכוונה בתחילתו - להקטר חלביו שדוחים הטומאה, וסופו - הכוונה להקטר אברים שנותרו אינם דוחים את הטומאה. לשיטתו מצד החפצא מדבר רק על אברים שמקטרים ורובא מדבר על אברים של התמיד שדוחים שבת לעומת אברים של ערב שבת אינם דוחים שבת ולא מדבר על חובת האדם בכלל הקרבן.

מח, ע"א
תוד"ה "מי יליף מלא מלא מהתם" - מאיפה יודעים שמנחה מתפגלת בקמיצה?
לרש"י - לומדים זה בהיקש משלמים. לשיטתו מצד הגברא לכן מסביר מצד שמקישים שזה לימוד לחובת האדם.
לתוס' - לומדים מסברא מכיוון שזה העבודה שמפרשת חלק גבוה מחלק הדיוט כמו שחיטה. לשיטתו שמפרש מצד החפצא היינו פעולת הקמיצה עצמה.

המשך
תוד"ה "מדפסיל בה טבול יום פסלה בה לינה" - האם יש הבדל בין קטורת של כל השנה לקטורת של יוהכ"פ?
לרש"י - לא, מכיוון שמסתכל מצד חובת הגברא אין הבדל, ולכן א"א לתרץ ששם בפ"ב דמעילה מדובר בקטורת של כל השנה ולא ביוהכ"פ כי אין הבדל כזה.
לתוס' - יש הבדל. לשיטתו מצד החפצא ולכן קטורת של כל השנה שצריכה כלי לכן הכלי מקדש אבל קטורת של יוהכ"פ שא"צ כלי ועדיף בחפניו שם אפ"ל שאין הכלי מקדש

הגברא ולכן אינו צריך לקבוע מקום בחפצא.
לתוס' - הכוונה מתחיל ושותה. לשיטתו מצד
החפצא שצריך לקבוע מקום.

נו, ע"א
תוד"ה "דברי ר"מ" - האם כשאדם עושה
תנאי על דבר שאינו בידו האם זה נקרא
ברירה?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא והרי פה
אין זה תלוי בידו ולכן אין זה נחשב לתנאי
אלא לדין ברירה.

לתוס' - לא בהו"א. לשיטתו שקשור לחפצא
והרי"ז נאמר בלשון תנאי שאין דומה לברירה
ומחלק רק בין דבר שעומד להתברר ודאי בזה
שייך לשון ברירה לבין דבר שיכול להיות
שלא יתברר לעולם שאז אין שייך ברירה אלא
תנאי, היינו חילוק בחפצא עצמו.

נו, ע"א
תוד"ה "חוץ מפנים בדבר אחד גמר" - מה
הכוונה?

לרש"י - מכיוון שניתן לגברא היקש לידרש
בדברים המפורשים בפנים כמו למטה בפר
ומעלה בשעיר נלמד גם הלמד בהיקש עמו.
לתוס' - צריך שזה יהי' גם בחפצא ענין א'
כמו בהזאות שהכל נחשב ענין א' ולא רק
מצד שניתן לידרש לאדם.

נו, ע"ב
תוד"ה "נותן וחוזר ונותן וחוזר ונותן" - האם
גם במתנות שבקה"ק ג"כ אם נתערבו יכול
לתת פעמים מספק?
לרש"י - כן, כי העיקר זה חיוב הגברא וזה
עושה בשלימות ע"י שיתן פעמים שודאי נתן
הכל כתיקנו.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא וצריך
שקודם יתן דם הפר ורק אח"כ ישחוט השעיר
וצריך שיהי' מבורר וכ"א בפ"ע מצד החפצא
ורק אז זה בשלימות.

נט, ע"א
תוד"ה "משכוח גברי לגברא" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שמשכו תלמידי ר' ישמעאל

נא, ע"ב

תוד"ה "תיפוק ליה" האם גורסים "אלא"?
לרש"י - כן, אפילו שאינו משנה ממש בפועל
בענין אלא בהבנת התנא עדיין אפשר להגיד
אלא שנחשב לשינוי דבר.
לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ואם לא
משנה במהות הענין א"א להגיד אלא.

המשך

תוד"ה "טרקסין" - מה הפירוש?
לרש"י - פנים וחוץ. לשיטתו מצד הגברא
שזה המקום ספק אם הוא בפנים או בחוץ.
לתוס' - סוגר על הלוחות שבפנים. לשיטתו
שקשור לחפצא ולכן מדבר על זה שסוגר את
הלוחות שבקה"ק.

נב, ע"א

תוד"ה "ועשרים אמה קומתו" - מה הכוונה,
והרי כתוב במ"א "ושלשים"?
לרש"י - הכוונה שלשים זה עד הגג ועשרים
הכוונה על העליה של קדה"ק. לשיטתו מצד
הגברא מדבר על העליה שזה לצורך האדם.
לתוס' - הכוונה 20 אמה משפת הכרובים
ולמעלה שהכרובים גובהם 10 אמות לשיטתו
מצד החפצא לכן מדבר על הכרובים שזה
החפצא.

נה, ע"ב

תוד"ה "ונברור ד' זוזי" - מה הכוונה?
לרש"י - זה דמי החטאת, לשיטתו מצד
הגברא ולכן צריך שיקח את השווי של העוף
כדי לפדותה, שזה החיוב על האדם, ולא
פחות מזה.

לתוס' - זה רגילות הלשון לומר שלוקחים
ד' זוזים כנגד האיסור, לשיטתו מצד החפצא
ולכן זה כמו משהו סמלי שיחול על זה, וכמו
שפורים שווה מנה אפילו על שווה פרוטה.

נה, ע"ב

תוד"ה "הלוקח יין מבין הכותים" - מה
הכוונה מיחל ושותה?
לרש"י - הכוונה מחלל ושותה. לשיטתו מצד

מבנין אב. ועצ"ע אם בכלל חולקים.

המשך
תוד"ה "מה חטאת טעונה כלי" - מאיפה יודעים שחטאת טעונה כלי?
לרש"י - מגז"ש ואפילו שלומד מגז"ש יכול ללמוד בהיקש. לשיטתו כנ"ל מצד הגברא שזה לימוד על האדם ולא על החפץ ולכן יכול ללמוד הכל ביחד וא' מהשני.
לתוס' - גם בלי גז"ש הייתי לומד מהיקש וזה שיש גז"ש פועל שזה יהי' כמו שכתוב בגופו מצד עצמו, מצד החפצא, ולכן אפשר ללמוד אשם מחטאת. ועצ"ע.

סב, ע"ב

תוד"ה "מוספין ודאי שנים למצוה" - האם גם מעכב?
לרש"י - לא נראה שיעכבו, שזה רק מצוה על הגברא.
לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא ומזה שהתורה אומרת "עולת שבת בשבתו" זה כמו שנה עליו הכתוב לעכב.

סג, ע"א

תוד"ה "שלמים ששחטן בחוץ קודם שיפתחו דלתות ההיכל פטור" - אם הקדיש והחרים בזמן הזה בהמה תיעקך - במה מדובר?
לרש"י - מדובר בקדשי בדיק הבית, שזה יותר קשור לגברא.
לתוס' - מדובר בקדשי מזבח, שזה יותר קשור לחפצא.

סג, ע"ב

תוד"ה "וכל שאינו ראוי לפתח אוהל מועד אין חייבים עליו" - מדוע?
לרש"י - בגלל שסתם קדשי בד"ה הינם בע"מ שהרי אסור להקדיש תמימים לבד"ה. לשיטתו שמדבר מצד איסור הגברא שאין יכול להביא תמימים לבד"ה.
לתוס' - בגלל שאין סופו לפתח אוהל מועד ואפילו תמימים. לשיטתו שמדבר מצד החפצא שבפועל לא יביאו קרבן זה לבית המקדש. ועצ"ע.

את רשב"י. לשיטתו מצד הגברא שהרכיב מושכים את היחיד.

לתוס' - הכוונה שרשב"י שמוזכר שמו ושם אביו משך את תלמידי ר' ישמעאל שרק מוזכר שמו וזה הכוונה שמשכו גברי לגברא. לשיטתו מצד החפצא שמסתכל לא לפי כמות האנשים אלא באיש עצמו האם מוזכר גם שם אביו, וכן לפירוש השני שמשך רשב"י את תלמידי ר' ישמעאל בגלל שבאו אליו לביתו ללמוד אחר פטירת ר' ישמעאל ולפי"ז הגירסא משכו גברא לגברי מצד שבאו למקומו שינו את דעתם מצד החפצא שזה מקומו.

ס, ע"ב

תוד"ה "וכיפר מקדש הקודש" - זה לפני ולפנים, מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה על טומאה שאירעה לפני ולפנים, שזה חסרון יותר בגברא שיש פה טומאה.
לתוס' - הכוונה שנשפך הדם. לשיטתו שקשור יותר לחפצא שזה חסרון בדם עצמו.

סא, ע"א

תוד"ה "דברי הכל מתנות הראש אינם מעכב" - מה הדין במתנות הראש?
לרש"י - זה מעכב, לשיטתו מצד הגברא ואם יש חיסרון במתנות זה חיסרון באדם וזה מעכב.
לתוס' - לא מעכב את האדם, שזה רק דין בחפצא, אלא שזה לא ריצוי גמור. ועצ"ע.

סא, ע"ב

תוד"ה "מה נתינה בעצמו של כהן" - מאיפה יודעים שמזה באצבעו את הדם?
לרש"י - לומד מהשמן שזה באצבעו ואפילו שזה עצמו נלמד בבנין אב, בכ"ז מכיוון שמדובר לגבי הגברא ולכן אין מעכב אם לומדים דבר מדבר.
לתוס' - מבהיר שזה לא בנין אב הלימוד שזה בעצמו של כהן שאם זה בנין אב א"א ללמוד בהיקש דבר שלמדו בבנין אב. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א ללמוד בהיקש דבר שלמדו

תוד"ה "כשם שפרשו בקרבו כך בשרו בעורו" - איך לומדים מזה שפרשו בקרבו כך בשרו בעורו ואינו מפשיט את העור לפני ההוצאה? לרש"י - באופן של היקש, שהוקש שריפה להוצאה. לשיטתו שקשור לגברא לכן מקיש בפעולות של האדם שריפה והוצאה. לתוס' - לומדים באופן שהשריפה עצמה שווה לפרש. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על ההשוואה לא לפעולה אלא לפרש עצמו, שמצד הסברא וודאי שורף עם הפרש שגנאי לשרוף את הפרש בפ"ע כך גם הבשר ביחד עם העור.

סט, ע"א

תוד"ה "בא לו תפילין מן הצד שריין" - מה החידוש?

לרש"י - שלא חוששים שמא יישן בהם ויפית. לשיטתו שקשור לגברא מדבר על האדם שלא יפית שזה פעולה באדם. לתוס' ורש"י במ"א - החידוש שלא חוששים שיתגלגל ויפול עליהם ויהי' בזיון לתפילין. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על פעולה של בזיון בחפצא.

המשך

תוד"ה "קשין הן" - מה מותר בבגד כלאים לעשות אם הוא בגד קשה? לרש"י - מותר אפילו בלבישה והעלאה. לשיטתו שקשור לגברא ואם זה קשה שאין האדם נהנה ממנו מותר לגמרי.

לתוס' - מותר רק בהצעה. לשיטתו שקשור לחפצא ומכיוון שזה כלאים אפילו שזה קשה ואין האדם נהנה אסור כי זה דאורייתא, אבל הצעה שזה דרבנן [שיותר קשור לגברא] אז אם זה קשה ואין האדם נהנה מותר.

ע, ע"ב

תוד"ה "ואחר כך שעיר הנעשה בחוץ ואח"כ אילו ואיל העם ואח"כ אימורי חטאת" - מתי מקריבים קרבנות אלו?

לרש"י - כולם בטבילה שלישית בהמשך לתמיד של שחר. לשיטתו שקשור לגברא וזריזים מקדימים למצוות.

סה, ע"א

תוד"ה "נשבעים לגזברים" - מה הפירוש תורמים על האבוד?

לרש"י - הכוונה אפילו שבא רק לידי השליח ונאבד. לשיטתו מצד הגברא, ולכן אפילו שלא הגיע ללשכה אבל מכיוון שנמצא ביד השליח כאילו כבר הגיע.

לתוס' - הכוונה שבא כבר ללשכה ונאבד לפני שהשתמשו בתרומה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על זה שכבר הגיע בפועל, ולפי פירוש זה מסתדר החידושים בגמ': א) שהגיע הכסף ללשכה. ב) שנמצא ביד השליח. ג) שעתיד לתרום.

סו, ע"א

תוד"ה "ואין מחרימין" - מדוע אין מחרימין? לרש"י - בגלל שסתם חרמים לבדק הבית והיום אין בדק הבית שזה יכול לבוא לידי תקלה. לשיטתו שלדעה שסתם חרמים לכהנים יהי' מותר שזו שייך לגברא (הכהן) ואין בזה קדושה מצד החפצא.

לתוס' - אפילו שחרמים לכהנים זה רק אחרי שמגיע ליד הכהן אבל לפני שמגיע לכהן זה קדוש ויכול לבוא לידי תקלה. לשיטתו שיש קדושה בחפצא לפני שבא לכהן.

סו, ע"ב

תוד"ה "אטו במגס מקטיר ליה" - האם גורסים כך?

לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא ולא מדובר על הכלי אלא על האדם איך יכול להקטיר והרי הי' לבוש בגדי לבן וצריך בגדי זהב, וזה שכתוב ונותנו במגס זה רק ע"ד פעולת האדם ולא דוקא שצריך לתת בכלי כמו שכתוב בעוד מקום.

לתוס' - כן גורסים, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן שואל מדוע צריך להניחה בכלי ואין דומה למקום אחר ששם צריך קידוש כלי לכן מוזכר כלי שהי' מונח בו משא"כ פה שא"צ קדוש כלי אז מדוע שיתן בכלי.

סח, ע"א

תוד"ה "כותבת הגסה בגרעינתה או שלא בגרעינתה" - מה השאלה?
 לרש"י - השאלה היא האם הכותבת זה עם הגרעין או לא, לשיטתו שקשור לגברא ולכן שואל רק האם משערים בלי הגרעין מכיוון שאינו מאכל אדם או יחד עם הגרעין מכיוון שכך נוצר הפרי.

לתוס' - השאלה היא האם צריך 2 גרעינים עם הכותבת או מספיק גרעין א'. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן גרעין א' וודאי שמשערים שהרי כך זה חשיבות הפרי (החפצא).
 לערוך - השאלה היא האם צריך למעך את חללה או לא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר על אופנים בחפצא.

המשך

תוד"ה "ונטלו במפה" - מדוע לא לקחו בידיו?
 לרש"י - משום נקיות של הגברא שרוצה שיהי' נקי.

לתוס' - משום חשש טומאה מהידים שהם שניות לטומאה. לשיטתו מצד החפצא דואג שלא יטמא את הדבר.

פ, ע"א

תוד"ה "עונשין מיכתב כתיבי" - האם זו גירסא נכונה?
 לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר על העונשין שעל הגברא.
 לתוס' - הגירסא היא "שיעורין מכתב כתיבי". לשיטתו שקשור לחפצא מדבר על השיעור של החפצא [אבל מודה תוס' לרש"י].

פכ, ע"א

תוד"ה "מה רוצח יהרג ולא יעבור אף נערה המאורסה יהרג ואל יעבור" - האם גם האשה צריכה למסירות נפש בגילוי עריות?
 לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי היא קרקע עולם ואינה עושה כלום.
 לתוס' - משמע ש"א שכן, ובפרט אם היא עושה מעשה. לשיטתו מצד החפצא ואפילו שהיא קרקע עולם אבל היא חפצא ובה נעשה העבירה ולכן צריכה מס"נ לא לעבור.

לתוס' - אימורי חטאת היו קריבים עם תמיד של בין הערבים. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן דואג גם שיקריבו משהו עם תמיד של בין הערבים מצד שלימות של הקרבן שא"א שלא יקרב שום דבר עם תמיד של בין הערבים ואפילו שהאמורים אינם מעכבים כפרת הקרבן.

עז, ע"ב

תוד"ה "משום שיבתא" - מה הכוונה?
 לרש"י - זה רוח רעה השורה על הידים של האדם שלא נטל שחרית. לשיטתו מצד הגברא שרק אם רוצה לתת פת לתינוק אז צריך ליטול, לשיטתו מצד הגברא.
 לתוס' - אפילו בלי לתת פת לתינוק מותר ליטול ידים שחרית שזה יותר גרוע מליכלוך, והכוונה שיבתא זה רוח רעה ששורה על האוכל שיכולה להזיק לאדם אם לא נטל ידיו, לשיטתו מצד החפצא.

עח, ע"ב

תוד"ה "הקטע יוצא בקב שלו דברי ר"מ ור' יוסי אוסר" - מדוע אוסר ר' יוסי?
 לרש"י - מכיוון שזה נחשב למשוי ואינו נחשב כמנעל. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על חשיבות הדבר לגבי האדם שאינו נחשב כמנעל.
 לתוס' - מכיוון שיש חשש שיפסק ויפול מעל רגלו ויבוא לטלטל 4 אמות. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אינו מדבר ביחס חשיבותו לגבי האדם אלא מחשש שיפול ויטלטל את החפצא.

המשך

תוד"ה "הקטע יוצא בקב שלו" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה למי שנקטעה רגלו אז עושה רגל מלאכותית ומשתמש בה, לשיטתו שקשור לגברא.
 לתוס' - הכוונה שעושה רק כדי שיראה שאינו חסר רגל, אבל אינה לשימוש האדם אלא מצד החפצא שזה רק כדי להשלים מקום הרגל.

עט, ע"א

מסכת סוכה

רביעית יין חייב מלקות. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר על זה שהאדם מתחייב ברביעית ולא בשביל לשער בזה משהו אחר. לתוס' וכן לרש"י פה - הכוונה לגבי שמשערים את העלים והלולים ע"י ששמים אותם בתוך כוס מלא רביעית יין דווקא מצד שהיין עב יותר ונגדש על שפת הכוס, וכדי שישפך צריך שיעור גדול יותר. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר שמשערים בזה משהו אחר.

ו, ע"ב

תוד"ה "בדורשין תחילות קמיפלגיי" - מדוע אין דורשים תחילות? לרש"י - מכיוון שזה בא ללמד על הדיין שצריך להיות מומחה. לשיטתו שקשור לגברא ולכן א"א ללמוד מזה על משהו אחר. לתוס' - מכיוון שזה תחילה אפילו שא"צ לשום דרשה אחרת מצד החפצא.

ח, ע"ב

תוד"ה "ריבועא דנפיק מגו עיגולא פלגא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאם אתה מרבע מתוך העיגול אתה נוטל מהעיגול חצי הנשאר היינו חצי מהריבוע שזה שליש מהכל (מהעיגול). לשיטתו שקשור לגברא שזה קשור למקיף (העיגול) לכן מדבר על ההיקף. לתוס' - הכוונה שהעיגול הוא חצי מהריבוע. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על הריבוע על רוחב המקום עצמו ולא על החוט שמקיפו. ועצ"ע.

ט, ע"ב

תוד"ה "הא קא מצטרף סכך פסול בהדי סכך

סוכה ב, ע"א

תוד"ה "דאורייתא תני פסולה" - מדוע במבוי דרבנן כתוב ימעט ולא פסולה? לרש"י - מכיוון שא"א לומר שם פסול לפני שחידש לנו דין זה, לשיטתו מצד הגברא שפשוט לא ידענו דין זה קודם. לתוס' - בגלל שמחפש לשון נקי', לשיטתו מצד החפצא ולכן רוצה שיהי' כתוב בלשון נקי'.

ג, ע"א

תוד"ה "לא נצרכה אלא לקיטוניות שבה" - האם יש אפשרות וחשיבות לסוכה באורך בלי רוחב? לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא והעיקר שיושב בסוכה אפילו שאין בה רוחב. לתוס' - לא, וצריך שיהי' חשיבות בחפצא אורך ורוחב.

ד, ע"ב

תוד"ה "פחות משלשה טפחים כשרה" - אם יש חריץ עמוק 5 וע"ג מחיצות 5, האם מצטרפים? לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא והרי לאדם יש הבדל בין עומק לגובה ולכן לא מצטרפים. לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא, ומצד החפצא של עשרה טפחים אין הבדל בין עומק לגובה.

ו, ע"א

תוד"ה "גפן כדי רביעית יין לנזיר" - מה הכוונה? לרש"י - במ"א הכוונה שאם נזיר שותה

החפצא זה אותו סוג אלא שזה סימן זיהוי לאדם שחזרת זו גודלת באגם. לתוס' - זה לא חזרת אלא מין אחר ששמו מרירתא. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אומר שזה סוג שונה מצד החפצא.

יג, ע"ב

תוד"ה "ירקות שאמרו חכמים" - מדוע הרדפוני אינו מקבל טומאה? לרש"י - מכיוון שאינו מאכל אדם, לשיטתו מצד הגברא. לתוס' - בגלל שלא הוכשר לקבל טומאה, היינו שזה חיסרון מצד החפצא.

המשך

תוד"ה "דלא ליבדרן" - איך עושה שלא יפזרו ראשי השבלין מן הקשין? לרש"י - ע"י שמחובר ראשי השיבלין שהם כבדים עם הקשים, לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר רק מצד פעולת האדם שמחבר את ראשי השיבלין לקשים.

לתוס' - ע"י הכבדה שמניח את ראשי השיבלין על הקשים ולא רק שמחוברים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד כובד הדבר מצ"ע. ועצ"ע.

יד, ע"א

תוד"ה "בעתר" - מה הפירוש? לרש"י - זה פורקא (אולי כמו מגרפה) וכן לתוס', לשיטתו מצד הגברא, ולכן זה קשור למגרפה, שזה יותר בשביל עבודת האדם. לרש"י - במ"א זה פלא כמו כף, לשיטתו מצד החפצא, שזה קשור יותר לכף שמרים בו את הדבר. ועצ"ע.

טו, ע"ב

תוד"ה "והא אפשר לצמצם" - האם זו גירסא נכונה? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן נותן לאדם את הכח לצמצם ולהשוות את שני הדברים במדויק.

לתוס' - לא והגירסא הפוך "והא א"א לצמצם", לשיטתו מצד החפצא ולכן קשה

כשר" - בסוכה ע"ג סוכה, האם חוששים שהעליונה למעלה מעשרים שתפסול את התחתונה?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא והרי יש פה סכך למעלה מ-20 אמה וזה פוסל. לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא והרי לסוכה זו אין סכך למעלה מ-20 אמה.

י, ע"ב

תוד"ה "עד מוצאי יו"ט האחרון של חג" - מדוע אתרוג אסור גם בשמיני של חג לדעה א'?

לרש"י - בגלל שבספק בין השמשות הי' אסור. לשיטתו שקשור לגברא שהרי לאדם עצמו יש ספק בין השמשות ולכן אסור לו. לתוס' - בגלל שגזור על אתרוג בגלל סוכה. לשיטתו שקשור לחפצא היינו שאפילו שמצד האדם אין לגזור אבל מצד שלא יחליפו גוזרים.

יב, ע"ב

תוד"ה "מהו דתימא בית קיבול העשוי למלאות" - האם בית קיבול העשוי למלאות נחשב לקיבול?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא והרי זה בפועל מקבל את הדבר שעשוי למלאותו. לתוס' - משמע שלא, לשיטתו שקשור לחפצא והרי זה כמו חלק של הכלי שממלאו ואינו נקרא כלי קיבול.

המשך

תוד"ה "באניצי פשתן" - האם אניצי פשתן מקבלים טומאה?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולאדם יש חשיבות בזה אפילו שאינם בשלימות.

לתוס' - לא, וצריך שיהיו טווים שתי וערב ורק מדרבנן מקבלים טומאה אבל לא מהתורה, שמצד החפצא צריך שיהי' חשיבות טווי של שתי וערב.

יג, ע"א

תוד"ה "מרירתא דאגמא" - מה הפירוש? לרש"י - הכוונה לחזרת של אגם, היינו שמצד

ולא מצוי שיהי' ממש שוה.

טז, ע"ב

תוד"ה "פירסו סלקא דעתך מהיכן הביאום" - האם שייך איסור אוהל בעשיית מחיצה בלי תקרה?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם העיקר זה התקרה.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ומצד המחיצה עצמה שהיא פועלת שלימות בסוכה נחשב לאוהל.

יח, ע"א

תוד"ה "סיכך ע"ג אכסדרה" - האם יש הבדל בין מפולשת לאוויר החצר למפולשת לאכסדרה?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא וכשמפולשת לאכסדרה נראה יותר סגור לגבי האדם אפילו שאין זה כשר לסכך [=האכסדרה] משא"כ במפולשת לאוויר חצר.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שאין תקרת האכסדרה עוזרת לסכך ורק מפריעה אם יש ד' אמות ולכן אין הבדל בין מפולשת לאכסדרה לבין מפולשת לאוויר חצר.

יח, ע"ב

תוד"ה "אכסדרה בבקעה" - האם אומרים פי תקרה יורד וסותם בשלושה צדדים?

לרש"י - כן, והגירסא לשיטתו היא "כי לית ליה בד' אבל בג' אית ליה" [כנגד שלש אבות שקשור לגברא] ומצד האדם אפילו שאין מחיצות אומרים פי תקרה.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא וצריך מחיצות בפועל והגירסא הפוך "כי לית ליה בג' אבל בד' אית ליה" היינו שרק אם יש 4 מחיצות [כנגד 4 אמהות] אז אומרים פי תקרה יורד וסותם, לשיטתו מצד החפצא והכלים.

יט, ע"א

תוד"ה "לבראי לא עבדי" - על מה מדובר? לרש"י - על הדופן האמצעי שמחבר בין שני הדפנות. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר

על הדופן שקשור יותר לגברא שאינו חלק ממש מהחפצא של הסוכה.

לתוס' - הכוונה לקנים של הסכך שיוצאים לאחורי הסוכה. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מחדש שגם הסכך עצמו כשר אפילו שלא נעשה בשביל הסוכה.

יט, ע"א

תוד"ה "לא יהא אלא אוויר" - האם מותר לישון בסוכה תחת אויר במקרה שצילתה מרובה מחמתה?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ועל האדם לישון מתחת לסכך.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי הסוכה כולה כשרה ואין נפק"מ אם ישן מתחת לאויר ורק סכך פסול אסור לישון תחתיו אם בלעדיו אין הכשר סוכה.

המשך

מה יותר גרוע, סכך פסול או אוויר?

לרש"י - יותר גרוע אוויר. לשיטתו מכיוון שהגברא לא עשה כלום, משא"כ כאשר האדם שם סכך פסול שעושה פעולה אז זה נחשב יותר מסתם אוויר.

לתוס' - סכך פסול יותר גרוע. לשיטתו שיש פה חפצא של פסול, משא"כ באויר.

יט, ע"ב

תוד"ה "טיט הנרוק יוכיח" - האם אפשר לטבול בטיט הנרוק במקרה שהוא משלים למקוה?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא, ומכיוון שלגבי האדם זה נחשב כמים שהרי זה משלים ל-40 סאה אז וודאי שאפשר לטבול בתוכו אא"כ הוא בפ"ע שאסור.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה דבר שאינו ממש מים ולכן א"א לטבול בו.

המשך

תוד"ה "אמר רבא בגדולה כו"ע לא פליגי דסתמא לסיכוך" - מה הדין לת"ק?

לרש"י - אם זה עשוי באופן סתמי ואפ"ל שזה לסכך מסככיין בה ואינה מקבלת טומאה.

לשיטתו מצד החפצא מדבר מצד הגובה של הסוכה עצמה.

כב, ע"ב

תוד"ה "שתים באילן ואחת בידי אדם" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שרק הרצפה של הסוכה היא על האילן. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר על הרצפה שזה העיקר לאדם שדורך על הרצפה.

לתוס' - הכוונה שגם הדפנות והסכך תלוי באילן. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר על כללות הסוכה.

כג, ע"א

תוד"ה "ע"ג בהמה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שכל הסוכה על הבהמה. לשיטתו מצד הגברא שפוסל בגלל שאינו ראוי לאדם שבעת ימים.

לתוס' - הכוונה שרק הרצפה על הבהמה. לשיטתו מצד החפצא שרוצה לומר שיש פה רק בעי' צדדית מצד הרצפה שאינו יכול לעלות. ועצ"ע מהנ"ל.

כה, ע"א

תוד"ה "שלוחי מצוה" - האם עוסק במצוה פטור ממצוה אחרת אפילו שיכול לעשות בקלות לשניהם?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שחל עליו שם פטור שהרי הוא נחשב עוסק במצוה, ובפרט לביאור בחסידות שכשמקיים מצוה אחת כאילו מקיים כל המצוות.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי יכול לקיים שניהם ומימלא אין פטור, שכל הפטור זה רק מצד שעוסק במצוה וטרוד וא"א לו לקיים מצוה אחרת.

המשך

תוד"ה "ובלכתך בדרך" - מה ממעטים ממילים אלו?

לרש"י - ממעט חתן, לשיטתו מצד הגברא ולכן ממעט כפי סדר החידושים: "בשבתך בביתך" פרט לעוסק במצוה שטרוד בה

לשיטתו שקשור לגברא ולכן אפילו שהיא קטנה אם אפ"ל שזה לסכך כשר.

לתוס' - אין זה תלוי במחשבת האדם אלא בחפצא אם זה גדולה סתמא לסיכוך ובקטנה סתמא לשכיבה, ואפילו שאפ"ל שהאדם רוצה לסיכוך פסול.

כ, ע"א

תוד"ה "אחת גדולה ואחת קטנה" - האם תמיד מזכירים את הפשוט תחילה?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא צ"ל תמיד את הפשוט ואח"כ את החידוש שכך הסדר בלימוד האדם.

לתוס' - לא, ורק במקרה שהוזכר החפצא מקודם כמו פה שהזכיר ת"ק מחצלת גדולה וע"ז משיב לו "אחת גדולה ואחת קטנה".

כ, ע"ב

תוד"ה "חזיין לזנייתא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לכסות גיגית של שכר. לשיטתו שקשור לגברא ומכיוון שזה צורך לאדם מקבל טומאה.

לתוס' - הכוונה שיש בה בית קיבול מצד החפצא שאחרת אינו מקבל טומאה.

כא, ע"א

תוד"ה "ירדו לתוך המים ומלאום" - האם צריך למלא ממש בידים, או אפשר בחבל ובכל צורה שהיא?

לרש"י - כאופן הא'. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצריך שהוא עצמו ימלא.

לתוס' - כאופן הב'. לשיטתו מצד החפצא והעיקר שיתמלא הכלי ולא משנה כ"כ איך. ועצ"ע בפנים.

כא, ע"ב

תוד"ה "שאיין לה קבע" - בסוכה ע"ג המיטה מה הבעי'?

לרש"י - בגלל שאין לה קבע (הכוונה שמטלטל ע"י המיטה), לשיטתו מצד הגברא שמצד האדם אין חשיבות וקביעות לסוכה זו, שהרי הוא מטלטלו ע"י המיטה.

לתוס' - בגלל שזה פחות מעשרה טפחים.

תוד"ה "נטלו במפה" - מדוע לא נטלו בידו?
 לרש"י - משום נקיות, לשיטתו מצד הגברא
 לכן אומר שהי' ע"ד איסטניס.
 לתוס' - מצד החפצא שלא יקבל האוכל
 טומאה מידי שחשבים לשני לטומאה,
 שהרי הי' אוכל על טהרת תרומה וידים שניות
 פוסלות את התרומה.

כו, ע"א

תוד"ה "במיני תרגימא" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לפירות וכיסנין וקפלוטות.
 לשיטתו מצד הגברא והרי בשביל האדם
 שאוהב לאכול פירות יש לזה חשיבות אפילו
 שאינו משביע כבשר ודגים.
 לתוס' - הכוונה לבשר ודגים שיותר קשורים
 לחפצא של האוכל שמלפתים בהם את הפת
 אפילו שאינם פת ממש.

כו, ע"ב

תוד"ה "כל האזרח בישראל ישבו בסוכות"
 - אם יש שותפים בסוכה שלכל א' יש שוה
 פרוטה, האם זה בסדר?
 לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ואם יש
 לו בזה ש"פ נחשב שזה שלו ורק פה שא"א
 שיהי' בסוכה א' ש"פ לכל א' מעם ישראל
 [וסובר שעדיין יש את הלימוד מהפסוק
 "תעשה לך" משלך אפילו שכתוב "כל
 האזרח"].
 לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן
 צריך שיהי' כל החפצא שלו [וסובר שהפסוק
 "כל האזרח" ממעט את הדין "עשה לך"
 משלך. עיין לקו"ש חי"ט חגה"ס הערה 8
 ו-15 בעמ' 349].

כט, ע"ב

תוד"ה "לולב יבש פסול" - מדוע?
 לרש"י - בגלל הפסוק "זה א-לי ואנהו".
 לשיטתו שזה חיוב כללי על הגברא.
 לתוס' - בגלל שמקישים (משווים) לולב
 לאתרוג, היינו שיש פה פסול מיוחד מצד
 החפצא כמו באתרוג.

לא, ע"א

ועושה בידים "ובלכתך בדרך" פרט לחתן
 שרק יושב וטרוד ואינו עוסק ממש בידים
 לעשות מצוה.
 לתוס' - ממעט עוסק במצוה שזה מתאים
 לפשט של המילים "ובלכתך בדרך" שזה
 הולך על פעולה שעושה "ובשבתך בביתך"
 זה הולך על חתן שזה מתאים לחתן שיושב
 ולא עושה כלום, ולא משנה כ"כ החידושים
 מצד הגברא.

כה, ע"ב

תוד"ה "שחל שביעי שלהם בע"פ" - מה
 הפירוש שפרשת טמאים נאמרה בו ביום?
 לרש"י - הכוונה לפרשת "ויהיו אנשים אשר
 וגו'". לשיטתו שמדבר על הגברא.
 לתוס' - מדבר על טומאה של שרץ ונבלה
 וכו'. לשיטתו מצד החפצא.

כו, ע"א

תוד"ה "חתן פטור מקריאת שמע" - מדוע
 שאר בני חופה חייבים?
 לרש"י - בגלל שחולקים וסוברים שהעוסק
 במצוה לא פטור ממצוה. לשיטתו כנ"ל
 שפטורים אפילו אם אינם טרודים במצוה
 ויכולים לעשות שניהם וזה שפה סוברים
 שחייבים כי הם חולקים, לשיטתו מצד הגברא,
 ולכן אפילו שאינם טרודים פטורים מצד
 שהאדם נחשב לעוסק במצוה.
 לתוס' - מכיוון שאינם טרודים כ"כ כמו החתן
 ויכולים לכוון דעתם. לשיטתם כנ"ל שהפטור
 של עוסק במצוה זה רק אם הוא טרוד ממש,
 לשיטתו מצד החפצא, ולכן כשאינם טרודים
 חייבים.

כו, ע"א

תוד"ה "תרתית או תלת" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שיתן 2 או 3 פעמים לתוך
 פיו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על
 פעולת האדם.
 לתוס' - הכוונה 2 או 3 ביצים. לשיטתו מצד
 החפצא לכן מדבר על שיעור של האוכל.

כו, ע"ב

מעוקן אחד, לשיטתו מצד הגברא, לכן דוקא שיוצאים מעוקן אחד, שזה מראה יותר על יופי "אבות" לגבי האדם.
לתוס' - הכוונה שקרובים ודבוקים א' לשני אפילו שכל א' יוצא מעוקן אחר. לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר רק על זה שדבוקים יחד מצ"ע, ללא קשר לאדם. ועצ"ע.

לג, ע"א

תוד"ה "נקטם מערב יו"ט ועלתה בו תמרה ביו"ט" - מה גדר של מקרה כזה?
לרש"י - זה נראה ונדחה, לשיטתו מצד הגברא והרי בידו ללקטן ולכן אין זה דחוי כ"כ.
לתוס' - זה דחוי מלכתחילה. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל בכניסת יו"ט לא הי' ראוי.

לג, ע"ב

תוד"ה "מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות" - מדוע אם יש לו הושענות אחרים פטור?
לרש"י - בגלל שזה לא נחשב תיקון. לשיטתו שקשור לגברא והרי האדם אינו צריך שיש לו אחרים ולכן בכלל לא נחשב כתיקון כלי.
לתוס' - בגלל שזה מלאכה שאינה צריכה לגופה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן סובר גם פה שיש מלאכה ותיקון כלי ורק שאינה צריכה לגופה.

לה, ע"ב

תוד"ה "ניטלה בוכנתו" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שזה ראש האתרוג הנראה לאדם.
לתוס' - הכוונה לזנב האתרוג המחובר לעץ ולתוך האתרוג שמחסר כבשר האתרוג, לשיטתו מצד החפצא.

לו, ע"א

תוד"ה "הא בכולה הא במקצתה" - מה יותר גרוע באתרוג, שקילפו את כולו או את מקצתו?

לרש"י - אם קילפו מקצתו, לשיטתו מצד הגברא שאז נראה לאדם מנומר משא"כ בקילפו כולו שאז נראה לאדם בגון א'.

תוד"ה "ור"י אומר לא מקשינן לולב לאתרוג" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שאין אפשרות לאדם מעצמו לדון ולהקיש ורק ק"ו. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר רק מצד האדם שאין דן גו"ש מעצמו הכל מלמעלה.

לתוס' - הכוונה שלא מסתבר לדעתו להקיש לולב לאתרוג אבל באמת כל הדברים אדם יכול לדון מעצמו. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר רק כשלא מסתבר להקיש לולב לאתרוג מצ"ע מלמטה למעלה שאדם יכול מעצמו לדון ולהקיש הכל חוץ מג"ש.

לב, ע"ב

תוד"ה "צא מהן שלשה להדס והשאר ללולב" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהטפח הנוסף בלולב הוא שיהי' גדול כמו השאר. לשיטתו שקשור לגברא שרוצה שיהי' שווה למראה האדם.
לתוס' - הכוונה של הטפח הנוסף שיהי' שיעור של 4 טפחים ללולב מצד החפצא שכך צריך להיות בלולב. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "דולבא" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה לעץ ערמון (קשטני"ר), לשיטתו מצד הגברא בגלל הפירות שבו.
לתוס' - אין זה קשטני"ר. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "האמת והשלום אהבו" - מדוע א"א להשתמש במקום הדס בהרדוף?
לרש"י - כי זה עשוי לסם המות. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר מצד טעמו ולא מצד עצם צורתו.

לתוס' - בגלל שראשי עלין שלו חדין ועוקצין את הידים. לשיטתו מצד החפצא לכן מפרש ששורט בעצם צורתו ולא רק בטעמו.

המשך

תוד"ה "תלתא טרפי בחד קינא" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה לשלשה עלים שיוצאים

לרש"י - כן, לשיטתו שממשיך עם המעלה של הגברא גם בזמן הקידוש של מי חטאת. לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן בזמן שעושה את מי החטאת אין צריך כ"כ את הזהירות והמעלה של הגברא להשתמש עם כלי אבן.

לז, ע"ב
תוד"ה "אמאי ונתן אמר רחמנא" - האם מחלקים בין נתינה ללקיחה?
לרש"י - משמע שלא, לשיטתו מצד הגברא ובשניהם יש פעולה מסוימת של האדם וע"ד מה לי שיבה מה לי ביאה. ועצ"ע.
לתוס' - משמע שכן, לשיטתו מצד החפצא שודאי יש הבדל.

לח, ע"א
תוד"ה "ותהי לו מארה" - מדוע שתבוא קללה למי שאשתו ובניו מברכים לו?
לרש"י - בגלל שאינם חשובים ומבזה את ה' שעושה שלוחים כאלו, לשיטתו מצד הגברא. לתוס' - בגלל שאינם מחויבים במצוה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד החיוב שחודר עד לחפצא.

לח, ע"ב
תוד"ה "מכאן שמצווה לענות בראשי פרקים" - איך היו עונים אחרי החזן?
לרש"י - רק בראשי פרקים עונים ראשי פרקים ובשאר היו אומרים הלל-ה. לשיטתו מצד הגברא שמהלל את ה' ולא כ"כ מצד החפצא לחלק בין הפרקים, ובפרט שזה כנגד שנותיו של אהרן (123 פעמים) שאומרים הלל-ה.
לתוס' - בכל ההלל עונים ראשי פרקים, ז"א שבפרק הראשון היו אומרים בסוף כל פסוק הלל-ה ובפרק השני היו אומרים בסוף כל פסוק בצאת ישראל. לשיטתו מצד החפצא שלכן מחלק שכל פרק מצ"ע הוא שונה.

לח, ע"ב
תוד"ה "שמע ולא ענה יצא" - האם כששומעים קדושה באמצע שמו"ע צריך לשתוק?
לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שהעיקר זה

לתוס' - אם קילפו כולו, לשיטתו מצד החפצא ולכן דווקא באופן זה שחיסרו לגמרי אז פסול ולא משנה כ"כ איך זה נראה לגבי האדם.

המשך
תוד"ה "אתרוג הבוסר" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה כפול הלבן, לשיטתו מצד האדם וכמו ענבים שהם ממש קטנים למראה האדם.
לתוס' - הכוונה אפילו שהוא כביצה נחשב לבוסר מכיוון שסופו ליגדל יותר מצד החפצא.

לז, ע"ב
תוד"ה "מקורזלות" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה לגבי האדם שהם חודדות וטובות לקינוח.
לתוס' - הכוונה לגבי החפצא שהם רכות וראויות לחרישה ושזה עיקר ענינם.

המשך
תוד"ה "דסיב ועיקרא דדקלא" - האם סיב הדקל נחשב לזרע ירקות או אילן?
לרש"י - נחשב לירק מצד האדם שכוונתו לפרי של האילן ולא לסיב.
לתוס' - נחשב לאילן מצד החפצא שזה חלק מהדקל.

המשך
תוד"ה "בשבת שלש אבנים מקורזלות" - מה התירו בשביל כבוד הבריות?
לרש"י - התירו לטלטל אבנים אפילו שהן של מוקצה, לשיטתו שמדבר על איסור שקשור לגברא.
לתוס' - התירו להכניס מכרמלית לרה"י. לשיטתו שקשור לחפצא שזה מדבר בטלטול מרשות לרשות.

לז, ע"א
תוד"ה "נפל משפופרת לשוקת" - האם בזמן הקידוש של אפר מי חטאת במים גם צריך להקפיד שיהי' השוקת מאבן שאין מקבל טומאה?

לתוס' - הכוונה שבזמן ששורים הבגר במשרה אז מקלקל את השביעית והתועלת באה רק אחרי 3 או 4 ימים. לשיטתו שמדבר מצד החפצא לכן מדבר על הפעולה עצמה ככיבוס שאסורה.

מ, ע"ב

תוד"ה "שמא יגדל מהם עדרים" - מדוע אסור לקנות בהמה מכסף מעשר שני? לרש"י - בגלל שחוששים שהבהמה תכחיש. לשיטתו מצד הגברא שלא יהי' לו כ"כ מה לאכול מהבהמה. לתוס' - בגלל שחוששים שמא יגדל עדרים. לשיטתו מצד החפצא שהבעי' שמא יגדל עדרים ולא יוכל לשמרם בקדושת מע"ש.

המשך [בסוף תוס' הנ"ל]

כשמחלל מע"ש של דמאי על הפירות, האם עדיף לקחת אותם בעצמם לאכלם בירושלים? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא, לכן אין מתחשב כ"כ בקדושה שנתפסה בפירות אלא זה תקנה לאדם להקל עליו בדמאי ולכן אין ענין לקחת את הפירות עצמם ולהעלותם לירושלים ואדרבה צריך לפדות את הפירות בכסף ואת הכסף לעלות לירושלים שזה ודאי יותר קל לגברא וגם לפירות שודאי יוכל לקנות פירות יותר טובים בירושלים.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא שהקדושה של מע"ש לא יכולה לצאת מהפירות אלא בדוחק ולכן עדיף שיעלם בעצמם לירושלים.

מב, ע"א

תוד"ה "היודע לפרוס כפיו חולקים לו תרומה בבית הגרנות" - מה הדין בקטן שיודע לפרוס כפיו, האם חולקין לו תרומה?

לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא שצריך שיהי' בר מצווה (שלימות באדם) וכן גם לגבי נשיאות כפים רק שיהי' בר מצווה.

לתוס' - כן, אפילו קטן יכול לקבל בגורן אם רק יודע לישא כפיו. לשיטתו מצד החפצא שאין צריך שלימות בגברא.

מד, ע"א

הכוונה של האדם ואין זה נחשב להפסק. לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא שהעיקר זה הפעולה שנפעל ע"י שתיקתו וזה פועל הפסק בתפילה אם שותק.

לט, ע"א

תוד"ה "הלוקח לולב מחברו בשביעית" - האם גורסים חברו או ע"ה?

לרש"י - גורסים ע"ה. לשיטתו מצד הגברא שלא יתכן לומר שע"ה נחשב לחבר לת"ח. לתוס' - אפשר לגרוס חברו. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הענין ולא על הגברא כ"כ.

המשך

תוד"ה "שאינ מוסרין לעם הארץ דמי פירות שביעית" - מדוע אסור למסור לע"ה דמי שביעית?

לרש"י - בגלל חובת הביעור של הגברא שאין ע"ה נזהר בביעור.

לתוס' - בגלל קדושת שביעית שיש בכסף (בחפצא) שאסור לקנות בזה הרבה דברים כמו בהמה טמאה ועבדים וכו' שאפשר לקנות בזה רק לאכילה ושתי' וסיכה.

לט, ע"ב

תוד"ה "בד"א דמזון שלש... בלוקח מן ההפקר" - מדוע אסור ליקח אפילו מזון שלש סעודות אם זה מן המשומר?

לרש"י - בגלל שהוא חשוד שאינו מפקירן. לשיטתו שעיקר הבעי' שחשוד הגברא.

לתוס' - בגלל שאסור לקחת ממקום שמור, מצד החפצא שלומד מהפסוק "ואת ענבי נזירך לא תבצור" שהכוונה בדבר שנזר מהם בני אדם היינו שהוא שמור שאז אסור.

מ, ע"א

תוד"ה "יצאו משרה וכביסה שהנאתן אחר ביעורן" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שאינו נהנה רק עד שילבוש והביעור של הפרי זה בזמן שמשתמש בו לכיבוס. לשיטתו שמדבר מצד האדם שילבש את הבגר.

תוד"ה "והא א"ר יוחנן דילכון אמרי דילהון היא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהי' אומר לבני א"י סבור שהתורה שלכם שלא גליתם ועכשיו אני רואה שהיא של בני בבל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האנשים למי שייכת התורה.

לתוס' - הי' אומר לתלמידיו שהם מבבל א' מכס אמר שהערבה ביום השביעי היא מנהג נביאים שזה מדגיש את המעלה מלמטה למעלה, שקשור לחפצא, וגם שמדבר על ההלכה שזה מנהג נביאים.

מד, ע"א

תוד"ה "כאן במקדש כאן בגבולין" - האם מברכים על מנהג כמו הלל בר"ח?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא שקשור לגילויים ואין חיוב כ"כ [ואין אפשרות להמשיך מהעצמות] ולכן לא מברך.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא שקשור לעצמות, ואפילו על מנהג שקשור לעצמות אפשר להמשיך ע"י ברכה.

מז, ע"ב

תוד"ה "כהן מניח ידו תחת הבעלים ומניף" - האם יש חשש לחציצה בתנופת הכהן?

לרש"י - לא, מכיוון שהעיקר זה תנופת הבעלים, לשיטתו מצד הגברא.

לתוס' - כן, מכיוון שכל מי שצריך להניף צריך לגעת בחפצא שלא תהי' חציצה.

מח, ע"א

תוד"ה "רגל בפ"ע" - מה הכוונה ברכה לעצמו?

לרש"י - הכוונה ברכה לעצמו שאומר "את יום שמיני עצרת הזה" או ברכה שמברכים את המלך. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר רק על דברים שזה חובת האדם להזכיר ולברך.

לתוס' - הכוונה לברכת המזון ותפילה או לענין שמפסיק אבלות כמו שבעת ימי החג. לשיטתו שקשור יותר לחפצא שזה פועל ממש בימים ולא רק חיוב על האדם שחובת היום לאכול סעודת החג ולברך בהמ"ז ותפילת החג.

המשך

תוד"ה "פוחת בו 4 טפחים" - מדוע פוחת בסוכה 4 טפחים?

לרש"י - כדי לפוסלה, לשיטתו שקשור לגברא שרק כך פוסל, שבמ"א מוסבר ש-4 זה הולך על המשפיע [אבי"ע] ובפשטות מדבר גם על מקרה שישים כיסוי אחר במקום סך שאז ב-4 טפחים.

לתוס' - אין צריך 4 טפחים ויכול לפסלו ע"י 3 טפחים אויר. לשיטתו שקשור לחפצא ובמ"א מוסבר ש-3 זה קשור לחפצא [בי"ע] ובפשטות מדבר על אוויר שזה פוסל, שזה אפשרות הקלה יותר לפסול הסוכה. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "וחוזרים על העקב" - מדוע העולה ל-3 דברים שזה ניסוך המים והיין וכו' עולה למזבח וחוזר על עקבותיו ולא מקיף את המזבח?

לרש"י - בגלל שזה פחות טירחה על הגברא. לתוס' - בגלל שכך יוצא שחוזר על צד ימין. לשיטתו מצד החפצא שזה לא רק להקל על האדם אלא שזה בצד הנכון.

מח, ע"ב

תוד"ה "כמין חוטמין דקין" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שיש בספלים שני חוטמין שמשם נשפך על גב המזבח ואח"כ יורד לשיטתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על החורים שבהם שופך האדם על המזבח ומקיים את חובת הניסוך.

לתוס' - זה הולך על שולי הכלי, שלא יש שולים עבות והשני דק. לשיטתו מצד החפצא שמדבר על הכלי. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "שהיין והמים המגולין פסולים לגבי המזבח" - מדוע?

לרש"י - בגלל שהארס אין משלים לשיעור שצריך לנסך, היינו שמדבר על חובת הגברא. לתוס' - בגלל שזה לא מכובד להביא דבר כזה פגום למזבח מצד החפצא.

תוד"ה "שעליהם הלויים עומדים בכלי שיר ואומרים שירה" - איפה הי' הדוכן של שיר הקרבן?

לרש"י - זה הי' ליד המזבח. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחבר את השיר למזבח, שזה מקום עבודת האדם.

לתוס' - זה הי' על מדריגה אחת שהיתה בין עזרת ישראל לעזרת כהנים. לשיטתו מצד החפצא ולכן לאו דוקא ליד המזבח והעיקר שזה בין עזרת ישראל לעזרת כהנים, שזה מקום מאוד מרכזי. ועצ"ע.

נג, ע"א

הלל הי' אומר בשמחת בית השואבה אם אני כאן הכל כאן: תוד"ה "אם אני כאן" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה על השכינה שהי' אומר בשמו של הקב"ה. לשיטתו מצד הגברא ולכן ודאי שהכוונה על השכינה שח"ו לומר ע"ע שלא יהי' פה קצת ישות.

לתוס' - הכוונה על עצמו (כנסת ישראל, מלמטה למעלה). לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שהכוונה ע"ע ומדבר מצד הענין ולא קשור למציאותו כלל.

נג, ע"ב

תוד"ה "ר' יהודה סבר תקיעה ותרועה ותקיעה אחת היא" - היאך הי' הסדר בתקיעות של ע"ש? ועצ"ע.

נו, ע"ב

תוד"ה "בוצינא טבא מקרא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שזה אותו מין. לשיטתו שמצד הגברא שאומר לאדם עצמו שעדיף לקחת את הדלעת שהיא קטנה ולא לחכות שתגדל, אבל לא שזה סוג אחר מצד החפצא. לתוס' - הכוונה שזה שני מינין שקישוא זה מין שגודל מהר וזה עדיף על דלעת שזה גדול אבל גודל לאט. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שזה שני מינין.

המשך

תוד"ה "מנא ה"מ" - על מה שואלים? לרש"י - על פעולת האדם שתוקעין ומריעין. לתוס' - על המים שואלים מאין יודעים שצריך מעיין, לשיטתו מצד החפצא.

מט, ע"א

תוד"ה "שכל מזבח שאין לו קרן" - איך עושה את קרן המזבח?

לרש"י - מביא אבן שהיא אמה על אמה מרובע ללא מסגרת של כלי. לשיטתו מצד הגברא והעיקר שיש אמה על אמה מרובע ואפילו שאין מסגרת של כלי.

לתוס' - מביא מלבן (מסגרת כלי) ושופך לתוכה אבנים וטיט לשיטתו שזה קשור יותר לכלי (חפצא).

נא, ע"א

תוד"ה "מעלין מדוכן ליוחסין" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה במחלוקת היא אם ראהו עומד על הדוכן עם הלויים האם משיאין אותו למוחסין. לשיטתו מצד הגברא שחולקין באדם שהי' בדוכן האם אפשר להעלותו ליוחסין.

לתוס' - המחלוקת היא על המציאות האם היו עבדים בדוכן בגלל שהיו בקיאים יותר בכלי נגינה. לשיטתו מצד החפצא שחולקים במעשה איך הי'.

המשך

תוד"ה "למחצצרים ולמשוררים" - מאיפה יודעים שעיקר שירה בפה?

לרש"י - מזה שלא מוזכר כלים בתחילה. לשיטתו שקשור לגברא לכן לא מחשיב כלים בכלל.

לתוס' - בגלל שמחלקים ל-2 הילולים. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מחשיב את הכלים לפחות בתור טפל שבאים לבסומי קלא.

המשך

מסכת ביצה

כלכלה ויוצא שר' יהודה מתיר אם נסחטו פירות מעצמן ואין לגזור משום משקין שזבו שהמשקה בפרי אינו דבר נפרד מהפרי מהאוכל עצמו. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא גזור מצד האדם שמא יסחוט.

ה, ע"ב

תוד"ה "מכדי כתיב גם הצאן והבקר אל ירעו" - האם צריך פסוק מיוחד כדי להתיר לעלות להר סיני לאחר שנסתלקה השכינה? לרש"י - כן, כי זה איסור על הגברא וצריך להתיר לו וההיתר הוא מהפסוק "אל מול ההר ההוא" שמשמע רק בזמן שהשכינה שורה אסור, ואם לא - מותר. לתוס' - לא, מכיון שזה מצד החפצא (השכינה ששורה) וברגע שנסתלקה השכינה ממילא מותר.

המשך

תוד"ה "מי לא מודה ר' יוחנן בן זכאי שאם באו עדים וכו'" - מה הגירסא הנכונה? לרש"י - הגירסא היא שאם באו עדים מן המנחה ולמעלה בכ"ז נוהגים ב-2 הימים קדושה וזה קדושה אחת [ורק לענין ספירת המועדות סופרים מהיום הראשון], ולכן הביצה שנולדה בזה אסורה בזה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' מודעות לאדם ואם אין לו מודעות שבאו עדים רק במנחה אז גם מחר קדוש.

לתוס' - הגירסא היא שאם לא באו עדים מן המנחה ולמעלה אלא סמוך לחושך ואז נוהגים ב-2 הימים קדושה אבל אם באו מיד אחרי מנחה אז נוהגים קדושה רק ביום הראשון וביום השני מותר. לשיטתו מצד

ב, ע"א

תוד"ה מגביהים מעל השולחן עצמות וקליפין - האם מדובר שהם ראויים למאכל בהמה? לרש"י - לא, ובכ"ז מותר שזה צורך האדם, לשיטתו מצד הגברא.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שתהי' בזה חשיבות מצ"ע.

ג, ע"א

תוד"ה "גזירה שמא יעלה ויתלוש" - מה החשש באכילת פירות שנשרו בשבת? לרש"י - בגלל מוקצה שהוקצו מע"ש וגם ר"ש מודה שזה כמו גורגרות וצימוקים שזה מוקצה לכו"ע. לשיטתו שהאיסור על האדם לתלוש זה עושה מוקצה לגמרי כמו בחפצא, אפילו שהפירות מצ"ע ראויים לאכילה ואינם מוקצה, ורק בחצר שזה מוכן לעורבים ואינו מוקצה צריך את הטעם שמא יתלוש.

לתוס' - זה לפי ר"ש שסובר שאין מוקצה ולכן צריך הטעם גזירה שמא יעלה ויתלוש. לשיטתו שסובר שזה לא דומה לגורגרות וצימוקים ששם זה מוקצה לכו"ע שאינם מוכנים מצד החפצא משא"כ פה, שהפירות מוכנים וזה רק איסור על הגברא שאינו יכול לתלוש.

ג, ע"א

תוד"ה "ר' יוחנן אומר מוחלפת השיטה" - מה מוחלף?

לרש"י - הופכים את המשנה של "אין סוחטין" ויוצא שר' יהודה אוסר. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש וגוזר גם במשקין שזבו לבד מהפרי שמא יסחוט.

לתוס' - הכוונה שמחליפים את המשנה של

החפצא שאפילו שלא הי' מודעות לאדם שהרי לא הגיעו עדים עד מנחה ולא ידע מתי ר"ה בכ"ז זה קדוש מצ"ע ואפילו שבאו עדים בסוף היום.

ו, ע"א

תוד"ה "והאידנא דאיכא חברי חיישינן" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שיש חברים שכופין את ישראל לעשות מלאכה וביו"ט מניחים להם ואם יראו שעושים מלאכה גם ביו"ט שני של ר"ה אז יכפו אותם לעשות גם מלאכה בשבילם וא"כ יוצא שבזמן הזה שאין חברים שכופין אותנו אז מותר לקבור ביו"ט שני. לשיטתו מצד הגברא וכל האיסור זה רק בגלל החברים שכופים אותנו, והיום שאין כפי' כזו - מותר.

לתוס' - הכוונה גם בגלל שיש יהודים שמשועבדין למלכות לעשות מלאכה כמו לקבל מס וכו' ואם יראו שעושין מלאכה ביו"ט שני יכפו אותם לעשות גם מלאכתם לכן גם בימינו אסור לקבור ביו"ט שני. לשיטתו מצד החפצא שזה אסור בגלל שמשועבדים למלכות מרצונם, ולכן החשש הוא גם היום שזה איסור מצ"ע לתמיד. ועצ"ע.

ו, ע"ב

תוד"ה "וכי תימא קמ"ל בברייתא מאי דלא אשמעינן במשנה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמכיון שזה לא כתוב במשנה סימן שהברייתא משובשת שאם רבי לא שנאה במשנה איך יכול ר' חייא לשנותה בברייתא ולפי"ז יוצא שביצים במעי אימן אסורות, לשיטתו מצד הגברא והרי בשבילו הם מוסתרות בבטן התרנגולת ואינם מוכנות. לתוס' - הכוונה שהברייתא מפרשת את המשנה שלא תחשוב שמתירין ב"שרק בביצה שנולדה, אבל במעי אמה גם לב"ש עדין אסורה קמ"ל שמותרת גם במעי התרנגולת, ויוצא שסוברים שביצים במעי אמן מותרות מצד החפצא שהיו מוכנות אפילו שלא היו גלויות לאדם אלא מוסתרות בבטן התרנגולת. ועצ"ע.

ז, ע"ב

תוד"ה "לומר לך שיעורו של זה לא כשיעורו של זה" - מאיפה יודעים ששיעור חמץ בככותבת?

לרש"י - לומדים זה מהלכה למשה מסיני שזה ככותבת. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מדמה מאיסור של יוהכ"פ לחמץ, שעל כ"א צריך ציווי מצ"ע.

לתוס' - לומדים זה מזה שמצאנו ביוהכ"פ שיעור ככותבת. לשיטתו מצד החפצא, וזה רק כמו גילוי דעת בעלמא שכשיש איסור אכילה זה שיעור ככותבת ואין הבדל בין חמץ ליוהכ"פ בענין זה.

ט, ע"א

תוד"ה "ורב כב"ש" - למי מקשה?

לרש"י - הוא מקשה על רב חנן שמעמיד את ב"ה שלא סוברים כרב וברה"ר אסור ובחדרי חדרים מותר משמע שהוא סובר כרב שהבעי' היא מצד הגברא שרואה וכשאינן אנשים מותר.

לתוס' - הוא מקשה על רב מכיון שסובר שכל דבר שאסור מפני מראית עין גם בחדרי חדרים אסור, לשיטתו מצד החפצא ולכן תמיד אסור מצ"ע אפילו בחדרי חדרים.

י, ע"ב

תוד"ה "חולין ומעשר שני מעורבין זה בזה" - מה הפתרון?

לרש"י - בורר מנה היפה שבשניהם ואומר אם זה מעשר מוטב ואם לא אלא האחר הרי הוא מחולל על זה, ואולי בגלל שאין ברירה כדיעבד מותר לחלל כסף על כסף, ולכן לצורך האדם הקלו לחלל כסף על כסף.

לתוס' - א"א לחלל כסף על כסף אלא מחלל בתחילה המנה של מעשר על פרוטות של נחושת ואח"כ מחללו על מנה היפה שבשניהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך דוקא על פרוטות של נחושת ואח"כ לחלל על כסף.

יב, ע"א

תוד"ה "דילמא בעירוב והוצאה קמפלג" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לעירוב חצרות שצריך ביו"ט לדעה א'. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על עירוב חצרות שיותר קשור לחיבור האנשים עצמם.
 לתוס' - הגירסא היא "עירוב הוצאה" היינו אם אפשר לכלול מלאכת הוצאה בין מלאכות אחרות שאסורים ביו"ט ובזה הם חולקים. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הוצאה של חפץ מצ"ע.

המשך
 תוד"ה "הכי גריס רש"י אלא מעתה ליפלגו באבנים" - האם מותר להוציא דברים שאינם לצורך כלל?
 לרש"י - כן, מכיון שמותר לגמרי מן התורה ורק מדרבנן אסרו על הגברא ואמרו שצריך קצת צורך.
 לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ומדאורייתא מצ"ע צריך שיהי' קצת צורך [ועיי' לקו"ש פ' בא ח"א].

יג, ע"א
 תוד"ה "הא ר' יוסי" - זה שמצאנו שזכאי בהרמתה של התרומה ביו"ט לפי מי זה?
 לרש"י - זה לפי רבי שסובר שזה תרומה במלילות ואפילו שיכול להפריש בעיו"ט מ"מ מותר להפריש ביו"ט עצמו. לשיטתו מצד הגברא שמצד האדם כבר רואה את העתיד שימללן ולכן כבר עכשיו חייב, וזה חידוש שאפילו שיוכל להפריש בעיו"ט - התירו לו להפריש ביו"ט עצמו.
 לתוס' - זה לפי ר' יוסי בר' יהודה שפוטר במלילות מתרומה ורק כאשר מללן ביו"ט בא להם חיוב התרומה ולכן מותר להפריש תרומה ביו"ט, משא"כ לפי רבי שכבר אתמול מעיו"ט שהכניסן היו חייבין בתרומה והי' צריך להפריש מאתמול. לשיטתו מצד החפצא ולכן כל זמן שבפועל לא מללן - אין חייבים בתרומה, ולכן מותר להפריש ביו"ט כיון שלפנ"ז לא יכל להפריש. ועצ"ע.

יג, ע"א
 תוד"ה "ואם קילף ונתן לתוך ידו חייב" - מדוע?
 לרש"י - מפני שזה אכילת קבע ולא אכילת עראי. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד האדם שנחשב בשבילו לאכילת קבע.
 לתוס' - בגלל שזה גמר מלאכה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצ"ע שזה גמר מלאכה.

טו, ע"א
 תוד"ה "אלא בקשין" - מה מותר לעשות בכלאיים בגלל שהם קשים?
 לרש"י - מותר רק להציע תחתיו מכיון שזה דרבנן איסור רק על הגברא ולכן לא גזרו. לתוס' - מותר גם ללבוש, לשיטתו שזה יותר קשור לחפצא ולכן גם באיסור דאורייתא מותר.

המשך
 תוד"ה "הי' בא בדרך ותפילין בראשו ושקעה עליו חמה שמניחן עליו ומכסן ובא לביתו", באיזה יום מדובר?
 לרש"י - מדובר בערב שבת, שהרי שבת זה לא זמן תפילין ורק התירו לו להביאם לעיר הואיל ומביאם כלאחר יד. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד שזה טלטול כלאחר יד, שאין איסור כ"כ על האדם מצד טלטול שבת.
 לתוספות - מדובר ביום חול רגיל, ובגלל שלילה זה לאו זמן תפילין לכן צריך לסלקם, אבל אינו יכול להביאם בידו שמא יפלו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד התפילין עצמן שלא יפלו ולכן עדיף להניחן עליו.

טז, ע"א
 תוד"ה "איזהו חג שהחודש מתכסה בו וכו'" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שהלכנה אינה נראית. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על זה שאינה נראית לבנ"א.
 לתוספות - הכוונה שהירח מזדמן בו, כמו "ליום הכסה יבוא ביתו". לשיטתו מצד

השבועות ובחג הסוכות" – מה הכוונה?
 לרש"י – הכוונה שמה שאינו בא בחג המצות,
 כמו קרבן תודה (בגלל החמץ שבו) אז גם
 אינו בא בשבועות ובסוכות. לשיטתו מצד
 הגבירא לכן מדבר מצד חיוב האדם להביא.
 לתוספות – הכוונה שאם ראוי לבוא בחג
 המצות אז עובר בבל תאחר אם לא הביא בחג
 השבועות ובסוכות. אבל אם לא ראוי לבוא
 בחג המצות אז אינו עובר. לשיטתו מצד
 החפצא לכן מדבר מצד החיוב של בל תאחר
 מצ"ע.

כ, ע"א

תוד"ה "ויקרב את העולה" – מה הכוונה?
 לרש"י – על עולה של אהרון, שזה קשור
 באופן פרטי לגבירא.
 לתוספות – על עולה של ציבור, שזה באופן
 כללי מצד החפצא.

המשך

תוד"ה "דלא גמרי שלמי חובה כו" – מדוע
 ב"ש אומרים שאין סומכין?
 לרש"י – בגלל שאין טעונים סמיכה. לשיטתו
 מצד הגבירא לכן מדבר על חובת האדם שאין
 טעונים סמיכה.
 לתוספות – בגלל שזה שבות שמשתמש
 בבעלי חיים. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר
 מצד הבעי' של השתמשות בבהמה.

כא, ע"א

תוד"ה "חזינן אי יהינא לינוקא ולא קפדי
 כל חדא וחדא" ולכן מותר לאפות – האם זה
 חולק על רב חיסדא שסובר שעיסה חצי' של
 גוי וחצי' של ישראל אסור לאפות את החלק
 של הגוי, ורק את החצי של ישראל יכול
 לחלק ולאפות?
 לרש"י – כן, לשיטתו מצד הגבירא ולכן אסור
 לאפות בשביל גוי בכל מקום, ואין הבדל
 בקמח של יהודי או גוי.

לתוספות – לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 פה שהקמח שייך לחיילים הגויים והוא רק
 אופה אותו אז אומרים שיכול לאפות אם
 נותן אחד מהם לילד לאכול, משא"כ בעיסה

החפצא ולכן מדבר על זה שהירח מזדמן בו
 מצ"ע שנולד.

זו, ע"ב

תוד"ה "אמר רב הלכתא כנא דידן ואליאב
 דבית הלל" – האם מספיק תבשיל אחד גם
 בשביל האפי' ביו"ט בעירוב תבשילין?
 לרש"י – כן, לשיטתו מצד הגבירא ומספיק
 שיש היכר א' וזה מספיק גם בשביל האפי'.
 לתוספות – לא, וצריך בשביל האפי' שישם
 בעירוב תבשילין גם פת. לשיטתו מצד
 החפצא ולכן צריך היתר מיוחד גם בשביל
 האפי'.

יח, ע"א

תוד"ה "כלי שנטמא באב הטומאה אין
 מטבילין אותו בולד הטומאה מטבילין אותו"
 – אם נטמא ביו"ט באב הטומאה – האם
 מטבילים אותו?

לרש"י – כן. לשיטתו מצד הגבירא ומכיון
 שנטמא ביו"ט – לא יכל להטבילו מעיו"ט,
 ואינו פושע ולכן מותר.

לתוספות – לא, מכיון שצריך הערב שמש ולא
 יהי' מוכן ביו"ט, רק במוצאי יו"ט. לשיטתו
 מצד החפצא והרי בין כה לא יהי' הכלי ראוי
 עד מוצאי יו"ט, לכן אסור.

יח, ע"ב

תוד"ה "אין מטבילין את הכלי ע"ג מימיו
 לטהרו, ואין משיקין" – מה כתוב קודם,
 טבילה או השקה?

לרש"י – קודם טבילה ואח"ז השקה. לשיטתו
 מצד הגבירא לכן צריך קודם טבילה לטהר
 הכלי ואח"ז השקה למים.

לתוספות – קודם השקה ואח"כ טבילה.
 לשיטתו מצד החפצא לכן צריך והעיקר
 זה לטהר את המים ואח"ז טבילה לכלי,
 והחידוש שיכולים המים להטהר אפילו בכלי
 טמא. ועצ"ע.

יט, ע"ב

תוד"ה "ר' שמעון אומר הרי הוא אומר בחג
 המצות וגו' כל שבא בחג המצות בא בחג

שחצ'י של יהודי, ששם יכול לחלק ולאפות את חלקו ואין לו קשר לחלק של גוי.

כב, ע"א

תוד"ה "קנבא שרי" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לכלי שמוציא את ראש הפתילה ועושה פחם מותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדובר על מעשה האדם שמכשיר את הפתילה לכתחילה.

לתוספות הכוונה - לאחר שכבה הפתילה מסיר הפחם שבראש הפתילה שיהא נוח להדליק פעם שני' ולכן מותר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצ"ע שמכשיר את הפתילה לפעם שני'. ועצ"ע.

כב, ע"ב

תוד"ה "דנפישא בלישה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שממלא את התנור חלות אפילו שאינו צריך אלא קצת. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שצריך רק קצת יכול למלא הכל.

לתוספות - הכוונה שעושה לחמים רבים ועושה גם לצורך חול מכיון שאין אוכלים דברים כאלה בשבת, אלא בחול ומותר כי זה פחות טרחה ויותר קל ללוש כזה לחם, זה מוסיף בשמחת יו"ט. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק בגלל שזה פחות טרחה ומוסיף בשמחת יו"ט לכן מותר ביו"ט.

כג, ע"א

תוד"ה "ע"ג חרס מותר" - מדוע מותר לשים אבקת בשמים על חרס רותח על מנת להביא ריח?

לרש"י - בגלל שאין כאן כיבוי בחרס רותח כמו בגחלים, וגם הבערה זה כלאחר יד ומותר ביו"ט. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל מצד שאין פה כיבוי, וגם הבערה זה בשינוי כלאחר יד, ולכן מותר.

לתוספות - בגלל שזה הבערה שלא לצורך, אפילו שזה הבערה בדרכה. לשיטתו מצד החפצא, ואם זה לא לצורך הוי כמו מלאכה שא"צ לגופה. ועצ"ע.

כג, ע"ב

תוד"ה "משום כלי כברה" - הריחיים של פלפלים טמאה משום כלי כברא, מדוע גזרו עלי' טומאה?

לרש"י - בגלל שגזרו משום ארוג אפילו שזה מעץ. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש משום ארוג שגוזרים בגלל האדם שישווה את זה לארוג.

לתוספות - הכוונה שזה טמא משום תורת קיבול כלי כברה שחשוב הבית קיבול שלה אפילו שיש חורים. לשיטתו מצד החפצא ולכן נחשב כלי מצ"ע.

המשך

תוד"ה "עגלה של קטן" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שהקטן יושב בתוכה. לשיטתו מצד הגברא שזה ממש צורך האדם שנושאים אותו בה.

לתוספות - הכוונה כלי שעושים לקטן להתלמד להלך, שהוא עומד על 3 גלגלים ואוחז בו והוא מתגלגל לפניו תמיד. לשיטתו מצד החפצא שזה לצורך לימוד הליכה ולא ממש לגוף הקטן.

המשך

תוד"ה "אין צדין דגים מן הביכרים" - מדוע אסור לצוד דגים ביו"ט?

לרש"י - בגלל שאפשר מעיו"ט ואינו דומה לבישול, שבבישול זה לא כל כך טוב אם בישל אתמול. לשיטתו מצד הגברא ולכן אסור בגלל שהאדם יכול לעשות א"ז מעיו"ט. לתוספות - אסור בגלל שזה דומה לקצירה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור מצ"ע שדומה לקצירה.

המשך

תוד"ה "ואין נותנים לפניהם מזונות" - מדוע אסור לתת לדגים מזונות ביו"ט?

לרש"י - בגלל שאין מזונותם עליך, שהרי הם יכולים לאכול עשב הגדל במים. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על חיוב האדם שא"צ לזונם.

לתוספות - בגלל שיש חשש שמא יצוד מהם.

איסור מצ"ע.

כה, ע"ב

"אורח ארעא קמ"ל" - מדוע צריך לחכות ולא לאכול מבשר הבהמה עד שיפשיט את העור? לרש"י - זה רק דרך ארץ ואין זה קשור כלל לאיסור טריפה. לשיטתו מצד הגברא שזה רק מנהג טוב ויפה מצד האדם. לתוס' זה קשור גם לאיסור טריפה שאם נודע שזה טריפה לפני שהפשיט את העור אז אינו נקרא אנוס אלא שוגג. לשיטתו מצד החפצא לכן חושש מצד הטריפה בעצמה.

כה, ע"ב

תוד"ה "וצלף באילנות" - מה העזות שיש בו? לרש"י - כותב שאינו יודע. לשיטתו מצד הגברא הרי דרך העץ לעשות פירות ואי"ז נחשב כ"כ עזות מצד האדם. לתוספות - בגלל שעושה 3 פירות עלין אביונות וקפריסין וטוען פירות בכל יום. לשיטתו מצד החפצא ומצד סוגי העצים הוא סוג מיוחד שיש בו הרבה יכול וכו'.

המשך

תוד"ה "בכור שנפל לבור רבי יהודה אומר" - מדוע אסור לחכם המומחה לראות את המום ביו"ט? לרש"י - בגלל שנראה כמתקן כמו דן את הדין שאסור בשבת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם שנראה כמתקן. לתוספות - בגלל שזה מוקצה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שזה מצ"ע לא ראוי ומוקצה.

כו, ע"ב

תוד"ה "ועל החלה שנטמאת לא יזינה ממקומה" - מדוע א"א לתת את החלה שנטמאת לפני הכלבים? לרש"י - מכיון שזה ביעורו, וכשם שאין שורפים כך אין מבערים ביו"ט. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר שהבעי' היא מצד יו"ט שזה איסור על האדם לבערו ביו"ט.

לשיטתו מצד החפצא והחשש מצ"ע שמא יצוד מהם.

כד, ע"ב

תוד"ה "אלא בכוורי דאדימי וכו'" - ולכן מה? לרש"י - הכוונה שלכן ודאי ניצודו מעיו"ט ולכן מותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן צ"ל שודאי ניצודו מעיו"ט ואז יהי מותר, אבל בספק יהי אסור. לתוספות - הכוונה שזה ספק מעיו"ט ולכן זה רק לפי רבן גמליאל שמתיר ספק מוכן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מתיר בספק מצ"ע אפילו שאין ודאי לגבי האדם. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "ולערב אסורין בכדי שיעשו" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאסורים רק עד מוצאי יו"ט הראשון. לשיטתו מצד הגברא, והרי ממ"נ ביום השני מותר. לתוספות - הכוונה שאסורים עד מוצאי יו"ט השני. לשיטתו מצד החפצא ויש חשש שמא יאמר לגוי שיעשה לו ביום השני כדי שיהי מוכן לו במוצאי יו"ט שני מיד. ועצ"ע.

כה, ע"א

תוד"ה "המקושרים אסורים בכל מקום מפני גזל" - איך קנה הראשון את הגזלות? לרש"י - הכוונה שקנה אותם בהגבהה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיעשה האדם מעשה. לתוספות - הכוונה שהראשון קנה בהבטה, שהבטה קונה בהפקר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק הבטה שקונה מצ"ע. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "בחזקת איסור עומדת" - לאיזה חזקת איסור הכוונה? לרש"י - זה איסור של אבר מן החי. לשיטתו מצד הגברא, שזה איסור מצד האדם. לתוספות - זה איסור שהיא בחזקת שלא נשחטה. לשיטתו מצד החפצא שזה חזקת

לתוספות – בגלל שמצוותה בשריפה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שזו בעי' מצד החלה עצמה שצריך לשרפה, וא"א כיון שזה לא אוכל נפש.

כט, ע"ב

"אגבא דפתורא" – מה הכוונה?

לרש"י – הכוונה לאחורי השולחן שזה שינוי. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מספיק שינוי שעושה ע"ג השולחן, שה"ז נוח לאדם ואין נחשב כ"כ שינוי.

לתוספות – הכוונה ע"ג השולחן ממש וזה שינוי לפי שדרך לרקד בעריבה. לשיטתו מצד החפצא לכן מספיק השינוי שזה ע"ג השולחן, כיון שלגבי החפץ זה שינוי, כיון שהדרך לרקד בערבה.

המשך

תוד"ה "שלא יזכיר לו סכום מידה" – מה הכוונה?

לרש"י – הכוונה קב או קביים וסכום מקח שלא יאמר לו תן לי אגוזים בדינר אחד. לשיטתו מצד הגברא לכן הכוונה רק שלא יאמר לו תן לי אגוזים בדינר אחד.

לתוספות – הכוונה והגירסא שלא יזכיר לו סכום מנין, היינו שיכול לבקש שיתן לו 5 אגוזים אבל לא יאמר תן לי 10 אגוזים וכבר נתת לי 30 וביחד אני חייב לך 40. לשיטתו מצד החפצא לכן מתכוון שלא יחבר את הכל ביחד מצ"ע.

ל, ע"א

תוד"ה "דדרו ברגלא לידרו באגרא" – האם זה שסוחבים שנים במוט על כתפיהם זה להקל או להחמיר?

לרש"י – זה להקל שסוחבים שניהם. לשיטתו מצד הגברא שזה לטובת האדם, שביו"ט צריך להקל עליו ע"י שיעזור לו חברו בסחיבה.

לתוספות – זה מכביד יותר ובכ"ז מותר כי זה שינוי מדרך חול. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שינוי אפילו שזה לא מקל עליו.

המשך

תוד"ה "אין מטפחין" – מדוע? לרש"י – משום שיר או משום אבל שאסור ביו"ט. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד השיר עצמו שאסור ביו"ט.

לתוספות – החשש שמא יתקן כלי שיר, ולכן אסור. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד החשש של תיקון כלי שיר מצ"ע.

המשך

תוד"ה "תנן אין מטפחין ואין מרקדין" – האם זה גם בימינו?

לרש"י – משמע שכן, שמא יתקן כלי שיר. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם היום החשש נשאר מצד האדם.

לתוספות – לא, מכיון שהיום לא בקיאים, ואין חשש שמא יתקן כלי שיר. ועצ"ע אם חולקים. לשיטתו מצד החפצא לכן אין חושש, מכיון שהסיבה השתנתה, שהרי אין בקיאים היום בתקון כלי השיר.

לא, ע"ב

תוד"ה "ונפחת נוטל ממקום הפחת" – והרי זה מוקצה ואין נוטל פירות?

לרש"י – בגלל שזה רק איסור דרבנן ועל זה לא אומרים מוקצה. לשיטתו מצד הגברא ולכן רואה באיסור דרבנן שזה רק איסור על הגברא ולכן אין מוקצה.

לתוספות – גם באיסור דרבנן אומרים מוקצה שזה חל גם על החפצא אלא שפה זה לפי רבי שמעון שסובר שאין דין מוקצה.

לב, ע"א

תוד"ה "אין פוחתין את הנר" – מה הכוונה? לרש"י – הכוונה שנוטל אחד מן הגולמים של יוצר ונותן אגרופו בתוכו וחוקק בו שעושה כלי. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר ממש על האדם שיוצר כלי.

לתוספות – הכוונה ששמים באויר קודם אפייתו קש או דבר אחר כדי לשמור האויר בשעת אפייתו שלא יפלו המחיצות ויסתום האויר, ולאחר אפייתו קצת מסלקים את מה שבתוכו וע"ז אומר שאין פוחתין את הנר והכוונה שאין מסירין מה שבתוכו שזה כמו

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא, ולכן צריך כוונה מיוחדת לאוהל.

לתוספות - לא, מכיון שמתכוון לעשות מה שהוא עושה אפילו שאינו מתכוון לעשות אוהל בכ"ז אסור. לשיטתו מצד החפצא שמספיק שמתכוון למלאכה בכלל אפילו שלא מתכוון לאוהל.

לג, ע"א

תוד"ה "והלכתא יבשתא שרי רטיבא אסור" - האם זה גם לפי דעת ר"ש שסובר שאין מוקצה?

לרש"י - לא, וזה רק לפי הדעה שיש מוקצה כנ"ל בתוס' הקודם. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שאין מוקצה ברטוב לר"ש, כיון שמצד האדם הכל מוכן.

לתוס' - כן, שמודה ר"ש שעצים רטובים אסורים וזה שמותר עצים לכל דבר זה דוקא עצים יבשים שראויים להסקה לכן מותרים לכל דבר. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שברטוב מצ"ע אינו מוכן ולכן הוא מוקצה.

המשך

תוד"ה "דרש רבא אשה לא תכניס לדיר העצים ליתול מהן אוד (עץ) להפוך בה את עצי המדורה" - האם זה לפי ר"ש?

לרש"י - לא, וזה רק כר"י שאסור כי לא ניתנו עצים אלא להסקה. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שלר"ש מותר כיון שמצד האדם הכל מוכן.

לתוס' - כן, מכיון שזה כמו תיקון כלי וזה אסור לכו"ע. לשיטתו מצד החפצא לכן רואה בזה איסור מצ"ע ולא קשור לפעולת האדם.

המשך

תוד"ה "ושדי מעיה לשונרא" - מדוע אסור גם לר' יהודה לזרוק את הבני מעים לחתול? לרש"י - בגלל שאתמול ה' ראוי לאדם לכן אינו מוכן לכלבים וגם אינו ראוי לאדם שאין דרך אדם לאכול בני מעים שהרי יש לו מספיק מה לאכול. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר שאין ראוי לאדם כי יש לו מספיק מה לאכול, ולא כ"כ מדגיש את החסרון שיש בבני מעיים.

המכה בפטיש היינו שאפילו זה אסור, וכ"ש שאסור מה שרש"י אומר שממש עושה כלי. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד המכה בפטיש שהמלאכה נגמרת.

תוד"ה "אלפסין חרניות טהורות באוהל המת" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לקערות של עיירות שאינם מקפידים על כלים נאים ואפילו שאין לה תוך משתמשים בה ולכן טמאות במשא הזב. לשיטתו מצד הגברא לכן מסתכל מצד האנשים אם משתמשים בה כך טמאה.

לתוספות - הכוונה שיש להן תוך אלא שמכוסות מלמעלה ועומדות להיפתח ולכן טמאים במשא הזב הואיל ועומדות להיפתח. לשיטתו מצד החפצא ולכן מצ"ע טמא, כיון שזה עומד להפתח.

לב, ע"ב

תוד"ה "וטמא שרי" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמותר לגבל העפר ולטוח בו מכיון שלא בר גיבול הוא. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על עבודת האדם שטח בו. לתוספות - הכוונה שמותר לסתום איתו את הסדקים של התנור באפר יבש בלי מים. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד סתימת התנור.

המשך

תוד"ה "מלמטה למעלה אסור" - מדוע בביצים מותר לסדרם?

לרש"י - בגלל שאין מחיצות לכן אינו נחשב לבנין. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר לגבי האדם שלגביו זה לא נחשב מחיצות.

לתוספות - בגלל שהיו מחיצות מתחילה אז מותר לשים עליהם תקרה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד עצמו שכן נחשב למחיצות, אלא בגלל שהיו מחיצות בהתחלה לכן מותר. ועצ"ע.

המשך

האם רבי שמעון יסבור במקרים שלנו שמותר בגלל שאינו מתכוון לאוהל?

שכתוב שקוטם חייב חטאת, אפשר לומר שאין זו טעות ומדובר בקשין שאינם ראויים לבהמה ובהם יש חשש בקטימה לתיקון כלי, ונשאר קשה לר"י שסובר שגם בקשין מותר לקטום. לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"י סובר שמצ"ע הקטימה מותרת, אפילו שהם קשין. ועצ"ע.

לג, ע"ב

תוד"ה "כי תניא היא במוסתקיי" (מזופפת ורעועה) - ולכן מה? לרש"י - לא חוששים לתיקון כלי מכיון שזה רעוע יחוס עלי' שלא יקלקל החבית ועושה נקב קטן מאוד ולכן אין חשש, אבל בנקב גדול באמת אסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מותר רק נקב קטן, אבל בנקב גדול אסור מצד ראיית האדם שנראה כסותר.

לתוספות - אפילו בנקב גדול מכיון שהם מודבקים בזפת ואין החתיכות שלימות לכן אין בזה משום תיקון כלי. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין חשש לתיקון כלי כי מצ"ע לא נחשב לכלי כיון שהיא מודבקת.

לג, ע"ב

תוד"ה "כי הוינן ביי' ר' יהודה הוה מפשח לן" - מדוע לא מברכים על בשמים בהבדלה כשחל יו"ט במוצ"ש?

לרש"י - בגלל שגם ביו"ט יש נשמה יתרה כבשבת, לשיטתו מצד הגברא שזה אותו גדר ואיכות של מנוחה, ורק בכמות יש הבדל לגברא שביו"ט מותר יותר מלאכות ובשבת אסור.

לתוספות - באמת ביו"ט אין נשמה יתירה מכיון שזה שונה מהמנוחה של שבת מצד החפצא שזה איכות שונה, ורק בגלל שיש מאכלים חשובים וטובים מיישב דעתו גם בלי ריח טוב.

המשך

קשור גם למחלוקת האם צריך קצת צורך במלאכת הוצאה?

לרש"י - לא, לשיטתו שזה שצריך אוכל נפש זה רק סימן למלאכות המותרות שמותר

לתוס' - בגלל שאתמול הי' ראוי לאדם ומוכן לאדם שאינו ראוי לכלבים ואינו ראוי לאדם כי מדובר שכבר הסריחו בפועל. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדובר מצד שהסריחו בפועל ואינו ראוי לאדם מצ"ע.

המשך

תוד"ה "ר' אליעזר אומר נוטל אדם קיסם משלפניו" - האם דוקא משלפניו שרק אז הוא מוכן?

לרש"י - לא דוקא שהרי כל מה שבחצר מוכן הוא. לשיטתו מצד הגברא לכן אפילו באופן כללי הכל ראוי לאדם.

לתוספות - כן, שלר' שמעון צריך שיהי' מוכן ממש ולא כמו לאכילה שזה יותר קבוע ולכן כל מה שבחצר נחשב מוכן. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך דוקא משלפניו, שזה ראוי יותר מצ"ע.

לג, ע"א

תוד"ה "חכמים אומרים מגבב משלפניו ומדליק" - מדוע אסור לקחת קיסם משלפניו לחצוץ בו את שיניו?

לרש"י - בגלל שלא נתנו עצים אלא להסקה כר' יהודה. לשיטתו מצד הגברא ולכן רואה שמצד האנשים זה רק להסקה ולא לדברים אחרים.

לתוספות - זה בגלל שחוששים שמא יקטום ואסור גם לפי ר' שמעון (כנ"ל בתוס' הקודם). לשיטתו מצד החפצא ולכן חוששים מצ"ע שמא יקטום.

לג, ע"ב

תוד"ה "פטור אבל אסור קשיא לי' חייב חטאת מבעיא" - מי מתרץ שמדובר בכרייתא שחייב בקוטם רק בקשין?

לרש"י - המתרץ זה ר' יהודה וסובר שבקשין שאינם ראויים למאכל בהמה אסור לקטום מכיון שבזה שייך תיקון כלי. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם ר"י סובר שאסור לקטום בקשין כיון שאינם ראויים למאכל בהמה.

לתוספות - זה המקשה רב כהנא, שאומר שמה שרצית לומר שברייתא זו נשנית בטעות

מצודה? – מה הכוונה?
 לרש"י – הכוונה שלא יכסה את כל החלונות,
 שאז לר"י אסור ולר"ש מותר. לשיטתו מצד
 הגבירא ולכן לפי ר"ש מותר אפילו אם כיסה
 את כל החלונות כיון שאין בכוונתו לצוד.
 לתוספות – מדובר שיש חור קטן ולכן אין
 זה פסיק ריש"י שצד את הדבורים ולכן לר"ש
 מותר, אבל אם אין חור גם ר"ש מודה שפסיק
 ריש"י שאסור. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם
 לר"ש אם זה פסיק ריש"י לא מסתכלים על
 כוונתו ומצד החפצא אסור.

המשך

תוד"ה "שמא יעשה חבית של שייטים" – מה
 הכוונה?
 לרש"י – זה כמו מחצלת שעושים מקנים כעין
 חבית ושט בהם. לשיטתו מצד הגבירא ולכן
 מדבר על דבר ששטים בו.
 לתוספות – הכוונה לכלי חרס שאין לו פתח
 והוא מלא אויר ולכן צף על המים. לשיטתו
 מצד החפצא לכן מדבר על כלי מצ"ע.

המשך

תוד"ה "והא מצוה קעביר" – מה כוונת
 השאלה?
 לרש"י – הכוונה שהי' צריך לחשבו מהמנויים
 בסוף משום מצוה, משמע שאסור גם אם אין
 לו אישה ובנים. לשיטתו מצד הגבירא ולכן
 אפילו שיש עליו מצוה בכ"ז יש איסור על
 האדם שדוחה את המצוה.
 לתוספות – הכוונה שהרי זו מצוה ומדוע
 גזרו שאסור לקדש ביו"ט אישה, ורק אם יש
 לו אישה ובנים אסור לקדש, אבל אם אין
 לו אישה ובנים מותר, שהרי מצוה עושה.
 לשיטתו מצד החפצא ומכיון שזו מצוה זה
 דוחה שבות ואפ"ל שעל דבר זה לא גזרו.
 ועצ"ע.

לז, ע"א

תוד"ה משום מקח וממכר – מדוע אסור מקח
 וממכר?
 לרש"י – בגלל שמוציא מרשותו לרשות
 הקדש או לרשות אחרת ואסור מן המקרא

לגמרי (שאדם פועל על מלאכות אלו שיהיו
 מותרים לגמרי).
 לתוספות – כן, לשיטתו שצורך אוכל נפש
 זה גורם להיתר מלאכה ולכן רק אם יש קצת
 צורך מותר, לשיטתו מצד החפצא.

לד, ע"א

תוד"ה "אומד אדם" – מדוע אומר ועוד?
 לרש"י – בגלל שזה המשך למה שאמר קודם
 אבל כיון שיש הפסק של כמה משניות נראה
 שזה משובש, שא"א שזה המשך לזה, אא"כ
 זה כתוב קודם צמוד לדין הקודם של ר"א, וכך
 נראה לגרוס לשיטתו שכל החיבור ביניהם
 זה רק מצד שזה אותו גבירא (ר' אליעזר) לכן
 צריך לשנות את הגירסא שלא יהי' הפסק.
 לתוספות – בגלל ששני הדברים שאומר
 זה לקולא לכן אפילו שיש הפסק של כמה
 משניות אבל זה אותו חפצא (להקל) לכן
 שייך לומר ועוד וזה לא רק בגלל שזה אותו
 תנא (ולכן מפסיק עם המשך משניות של ענין
 האור (אש) שזה אותו חפצא).

לה, ע"ב

תוד"ה "השחור והזוג של ספרים" – מה
 הפירוש "שחור"?
 לרש"י – זה תער. לשיטתו מצד הגבירא
 לכן מדבר על תער שזה יותר קשור לאדם,
 שהאיסורים כמו גילוח וכו' דוקא בתער.
 לתוספות – זה מספריים. לשיטתו מצד
 החפצא לכן מדבר על מספריים, שזה מעביר
 שערות ללא קשר כ"כ לחיוב האדם.

המשך

תוד"ה "מי שנשרו כליו בדרך" – מה הכוונה?
 לרש"י – זה לשון נשירה ונפילה. לשיטתו
 מצד הגבירא ולכן מדבר על הפעולה שנפלו
 במים.
 לתוספות – זה לשון שרי' כמו שרי' במים.
 לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על השרי'
 במים, שזה עושה יותר שינוי בדבר מצ"ע.

לו, ע"ב

תוד"ה "אלא אימא ובלבד שלא יעשנה

שדעתו הי' לקנות, ולכן זה כרגליו, לשיטתו שהוא הגברא השני גרם לכך שיהי' כרגליו. לתוספות - לא משנה הגירסא ושם סובר ר' נחמן שהמגבי' מציאה לחבירו לא קנה לחבירו, מכיון שהוא חב לאחרים שלא יוכלו לזכות במציאה, אבל פה אינו חב לאחרים, כיון שיש הרבה מים, לכן המגבי' מציאה לחבירו קנה חבירו והרי זה כרגליו של השני שמילא בשבילו. לשיטתו שמצד החפצא (המים שנתמלאו בשבילו) לכן זה כרגליו. ועצ"ע בלשון.

מ, ע"א

תוד"ה "פצעילי תמרה" - מה הכוונה? לרש"י - זה תמרים שאינם מתבשלים לעולם ושמים אותם בתוך חותלות ומתבשלים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר באופן שזה מתבשל ע"י מעשה האדם ולכן אינם מוקצה, שבעתו לבשלם ולעשותם ראויים. לתוספות - זה פגי תמרה שסופם להיות נגמרים ומתוקים יפה יפה אלא שעדיין לא נתבשלו ופוצעין אותם אחת לשנים בסכין ומעלין בגג ליבשן, והם לא היו ראויים מעולם ולא כמו גרוגרות וצימוקים שהיו ראויים ודחאום בידיים ולכן זה מוקצה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שהם לא היו ראויים לכן אינם מוקצה. ועצ"ע.

שכתוב "ממצוא חפצך ודבר דבר". לשיטתו מצד הגברא שזו גזירה על האדם שאסור להתעסק בדבר חולין.

לתוספות - מחשש שמא יבוא לכתוב. לשיטתו מצד החפצא לכן חושש שמא יבוא לכתוב.

לח, ע"א

תוד"ה "והוינן בה מאי שנא כו' מזרח ומערב נמי אין ברירה" - האם יכול לבוא החכם משני צדדים בשבת?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא והרי יכול לבוא משני צדדים וצריך את ברירה ודעת האדם להכריע.

לתוספות - משמע שלא, אלא הספק הוא רק אם יישאר במקומו או יבוא לאחד מהצדדים. לשיטתו מצד החפצא לכן מדובר באופן שיש פה ספק יותר ברור רק אם יבוא או לא, אבל לא נותנים כ"כ לבחירת האדם לבחור א' משני צדדים.

לט, ע"ב

תוד"ה "והכא במגבי' מציאה לחבירו קנה חבירו קמיפלגיי" - מה סובר ר' נחמן?

לרש"י - משנה הגירסא שר' נחמן סובר שלא קנה המגבי' מכיון שלא הי' בדעתו לקנות, לשיטתו מצד הגברא, ולכן צריך את דעתו בשביל לקנות, והשני שנתמלא בשבילו זכה

מסכת ראש השנה

שאינן אפשרות כלל להשתמש בשטר זה.

ד, ע"ב

תוד"ה "פז"ר קש"ב" - מה הפירוש ששמיני עצרת רגל בפ"ע?
לרש"י - הכוונה שצריך להזכיר שמע"צ בברהמ"ז ותפילה שזה קשור יותר לחובת הגברא.

לתוס' - הכוונה שטעון לינה או שמבטל אבילות שזה יותר קשור לחפצא.

ה, ע"א

תוד"ה "מה חג המצות טעון לינה" - מה הכוונה?

לרש"י - משמע רק לילה הא' של הבאת הקרבן. לשיטתו שקשור לגברא ולכן רק מתי שקיים המצוה אז צריך ללון.

לתוס' - משמע כל החג למסקנה, שהכל חפצא א'.

המשך

תוד"ה "אמרה תורה מנה ימים וקדש חודש מנה ימים וקדש עצרת" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שכמו בר"ח יש יום קבוע לר"ח כך פה יש יום קבוע מצד הגברא.

לתוס' - הכוונה שיתן לב להסתכל כמה גדולה הלבנה ב-5 בחודש ולפי"ז ידע מתי חג השבועות. לשיטתו שקשור לחפצא (לירח) שרואה את גודלה ויודע מתי החג.

המשך

תוד"ה "שלמי פסח" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לחגיגת י"ד, שזה חובה על הגברא בזמן פסח כדי שיאכל פסח על

ב, ע"ב

תוד"ה "למלכים" - מדוע עשו ר"ה באחד בניסן למלכים?

לרש"י - זה משום שלום מלכות, שזה קשור יותר לחובת הגברא שידאג לשלום מלכות.
לתוס' - זה משום שטרות, לשיטתו שקשור יותר לחפצא שזה להכשיר את השטר.

המשך

תוד"ה "לשטרות" - אם יש ספק בשטר, מה הדין?

לרש"י - השטר פסול, לשיטתו שקשור לגברא שאין סמכות לשטר אלא מצד האדם והמע"ה.

לתוס' - השטר כשר, לשיטתו מצד החפצא שיש חזקת כשרות לשטר מצ"ע.

המשך [באותו תוס']

מה הרויחו שקבעו זמן באחד בניסן למלכים לגבי השטרות?

לרש"י - מכיוון שיש חשש שלא ידעו מתי עמד המלך ולפי"ז השטר מוקדם או מאוחר. לשיטתו מצד הגברא שיש חשש שישכחו.

לתוס' - זה ע"ד קו התאריך שעשו שיהי' נקודת התחלה זמן קבוע מצד החפצא.

המשך

תוד"ה "שטרי חוב המוקדמים פסולין" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שיפסול רק ממשועבדים אבל מבני חורין גובה. לשיטתו שפסול רק להוציא מאנשים אחרים אבל אין פסול בחפצא עצמה של השטר.

לתוס' - זה פסול לגמרי. לשיטתו מצד החפצא

השובע.

לתוס' - הכוונה למותר הפסח, שזה ממש חלק מהחפצא של פסח.

ו, ע"ב

תוד"ה "אשה בעלה משמחה" - האם יש חיוב לאשה בשמחה ברגל?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן על האשה עצמה יש חיוב, ואולי בגלל שבלעדה אין הבעל יכול לקיים את המצווה.

לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא שיש רק חיוב על בעלה לשמחה, והיא רק כמו החפצא שהבעל מקיים בה את המצווה של שמחה.

ט, ע"א

תוד"ה "וקציר של שביעית" - האם איסור ספיחין חל קודם הביעור לאסור אפילו באכילה?

לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא ולכן רק אם לא קיים האדם מצוות ביעור שחל על האדם אז נאסר.

לתוס' - כן, לשיטתו שיש איסור ממש בחפצא בגידולי שביעית אפילו לפני הביעור ללא קשר לחובת האדם בביעור.

י, ע"ב

תוד"ה "שלושים ושלושים" - מדוע צריך פעמים 30 לקליטת העץ לפני שנת השמיטה?

לרש"י - הכוונה 30 לקליטה ו-30 לתוספת שביעית. לשיטתו שקשור לגברא ולכן צריך ליזהר שלא יקלט בתוספת שביעית אפילו שזה רק איסור על הגברא.

לתוס' - הכוונה בעוד שלושים לגבי ערלה שזה איסור חפצא ואין איסור שהעץ יקלט בתוספת שביעית, מכיוון שהתוספת זה רק איסור על הגברא ואין פועל שום איסור בחפצא.

י, ע"ב

תוד"ה "מכלל דתרוויהו ס"ל שבניסן נברא העולם" - האם גורסים כך?

לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא ולכן מביא סברא לפסוק כר"א שבתשרי נברא

העולם שזה קשור לעבודת האדם מלמטה. לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא וזה קשור יותר לניסן שזה מלמעלה מצ"ע ללא עבודת האדם.

יא, ע"ב

"יום שמזל כימה שוקע ביום" - איך הגירסא לגבי התאריך י"ז אייר?

לרש"י - יום שמזל כימה שוקע, מלמעלמ"ט, מתאים לשיטתו ר' יהושע בניסן עתידים ליגאל מלמעלה למטה.

לתוס' - יום שמזל כימה עולה מלמטלמ"ע, מצד החפצא (שהתחתון עולה) ואינו מחפש להתאים לשיטתו ר' יהושע. ועצ"ע מהמחלוקת הקודמת.

יב, ע"ב

תוד"ה "משתצמח לזרעים" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהזרע רק מתחיל לצמוח בתוכו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק שרק מתחיל לצמוח שמצד האדם רואה בכח מה שעתיד להיות בפועל.

לתוס' - צריך שיצמח ויהי בשל כ"כ שאם יתלוש אותו ויזרע אותו במקום אחר יצמיח. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך שיהי שלימות בפועל.

המשך

תוד"ה "התבואה" - מה הכוונה?

לרש"י - זה דגן ותירוש (ענבים) שהכל כלול במילה תבואה. לשיטתו מצד הגברא ובשבילו הכל כלול יחד.

לתוס' - ענבים לא כלולים בתבואה, הגם שזה אותו שיעור משיביאו שלישי, אבל מכיוון שבענבים אפ"ל סימן מתי מביאים שלישי מצד החפצא - לכן כתובים כ"א בפ"ע. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "מנהג שביעית בשמינית" - מה לומדים מהפסוק "מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסוכות" שלא לומדים מהפסוק "בחריש ובקציר תשבות"?

לרש"י - מהפסוק "בחריש ובקציר תשבות"

תוד"ה "חצות לילה איכא ביניהו" - לפי מה מקפידים בראיית קידוש הירח? לרש"י - מקפידים רק לפי בני א"י. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על ראיית הירח לאנשים שהם מא"י.

לתוס' - מקפידים גם על בני בכל מצד החפצא של הירח שקשור לכולם, ולכן מדבר על מולד הירח מצד החפצא אפילו שלא נראה לאנשים.

כא, ע"א

תוד"ה "כי חזית דמשכה תקופת טבת עד שיתסר בניסן" - מה הדין אם תקופת ניסן נופלת ביום ט"ו?

לרש"י - זה לא טוב, כי צריך שיהי' אביב בזמן שהירח חדש היינו עד י"ד ולא בט"ו. לשיטתו מצד הגברא שרק עד י"ד נראה לגברא שמתחדש ומיתוסף הירח.

לתוס' - זה טוב, שגם בט"ו נחשב עדיין חדש. לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שהירח שלם בט"ו ואינו נחסר לכן זה נחשב עדיין מן החדש.

כא, ע"ב

תוד"ה "על ניסן ותשרי" - מדוע מחללים העדים את השבת להעיד על קידוש החודש? לרש"י - זה בגלל יציאת השלוחין. לשיטתו מצד הגברא והרי אין השלוחין יוצאין בניסן ותשרי עד שישמעו מב"ד מקודש ואין מקדשין בלילה, לכן צריכים לחלל את השבת כדי שיצאו השלוחים מיד במוצ"ש.

לתוס' - בגלל חשיבות המועדות שבחדשים אלו. לשיטתו מצד החפצא.

כג, ע"א

תוד"ה "משום ביטול מלאכה לעם שני ימים" - האם זה רק בר"ה או בכל ר"ח? לרש"י - רק בר"ה. לשיטתו מצד הגברא והרי לאדם רק ר"ה זה יום הדין וזה יום מיוחד ולא כמו סתם ר"ח.

לתוס' - זה בכל ר"ח. לשיטתו מצד החפצא והרי בכל ר"ח הירח מתחדש.

לומדים על תבואה שהביאה שליש בשביעית שצריך לשומרה בקדושת שביעית, ומהפסוק מקץ וגו' לומדים שכמו שאסור במוצאי שביעית כך אסור בתוספת בערב שביעית, שזה יותר אסור על הגברא.

לתוס' - לומדים על האדם שאסור גם בחרישה ובזריעה לצורך אותה תבואה. לשיטתו מצד החפצא ולכן הייתי חושב שצריך רק לאכול התבואה בקדושת שביעית אבל אין אסור על האדם לחרוש ולזרוע לצורך תבואה זו, קמ"ל שיש אסור גם בחרישה וקצירה של תבואה זו אבל לא לומדים מזה על תוספת ערב שביעית, שזה ממש על הגברא.

טו, ע"ב

תוד"ה "וכי נהגו" - האם אסור מלאכה בע"פ זה אסור או מנהג? לרש"י - מצד הגברא זה רק מנהג. לתוס' - זה אסור מצד החפצא.

יט, ע"א

תוד"ה "יהודה בן שמוע מטמא וכו' וחכמים מטהרים" - מה שורש מחלוקתם? לרש"י - חולקים לגבי טומאה ישנה, שזו גזירה על הגברא.

לתוס' - חולקים אם הטפת אבר נחשב לסתימה או לא, שזו בעי' בחפצא של הכלי ולא משום גזירה.

כ, ע"א

תוד"ה "הא בניסן ותשרי" - האם בניסן ותשרי מקדשים את החודש לצורך ביום אחר מהקביעות?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ומכיוון שיש צורך לאדם מצד האביב או התקופה או פירות האילן דוחים את הזמן, בגלל שיש מועדים שהם צריכים להיות מתאימים לגברא.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שיש פה מועדים בניסן ותשרי שצריכים להיות בזמנם שלא יתקלקלו צריך ליזהר וא"א לדחות מצד הגברא.

כ, ע"ב

יכול ללמדו זכות, ורק בקידוש החודש אפשר מכיוון שאין זה עדות.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא שודאי אם ראו זה יותר אמיתי משמיעה.

כו, ע"ב

תוד"ה "של יעל פשוט" - מה הכוונה?

לרש"י - זו חיה שקורין לה אשטנבו"ך ועדיף שופר של יעל פשוט. לשיטתו שעדיף להיות פשוט ברוחניות ג"כ שזה מראה על מעלת האדם שהוא מושלם ופשוט וקשור לחיה דוקא שהיא יותר עדינה ומושלמת מבהמה.

לתוס' - מביא פי' הערוך שזה כשבה היינו בהמה, ולשיטתו עדיף שופר כפוף שזה מצד החפצא המעלה של האתכפי' שאפילו שאין שלימות באדם כמו עבד פשוט, מ"מ כופה את עצמו לעשות את רצונו יתברך בעבודה עצמה, וקשור לבהמה דוקא שאפילו שהיא נמוכה וגסה יותר מחיה אבל דוקא איתה נשלמת הכוונה, הן בקרבנות שדוקא מבהמות וגם באכילה לש"ש יש מעלה בבהמות דווקא, ובזה מתבטא דוקא דירה בתחתונים ע"ד דוב שמסורבל בבשר.

כו, ע"א

תוד"ה "שופר שנסדק ודיבוקו פסול" - מה הכוונה?

לרש"י - מדובר שנבקע לגמרי ונפרד לשתיה חתיכות. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם האדם הדביקים ועשה אותם שופר הייתי חושב שכשר לכן מחדש שפסול.

לתוס' - הכוונה אפילו שנסדק מצד א' שנשאר החפצא שלם ואינו כשר מכיוון שאין עליו שם שופר, אבל אם נבקע לגמרי ודאי פסול ואי"ז חידוש כלל.

כח, ע"ב

תוד"ה "דקא מנבח נבוחי" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שלא תקע שיעור תקיעה. לשיטתו שמסתכל רק על הגברא ולכן אם התכוון אפילו שלא תקע שיעור תקיעה יצא י"ח.

לתוס' - הכוונה שלא התכוון לשיעור תקיעה

המשך

תוד"ה "ערמונים" (דולבי) - מה הכוונה? לרש"י - זה קשטיניי"ר. לשיטתו מצד הגברא ולא מתחשבים כ"כ מצד החפצא.

לתוס' - קשה לומר כרש"י, שמצד החפצא אינו מתאים לתואר שענפיו חופין את רובו.

כג, ע"ב

תוד"ה "בית יעזק היתה נקראת" - מה הלשון יעזק "או דילמא לישנא דצערא", מה הכוונה בשאלת הגמ' מדוע יש צער?

לרש"י - הכוונה מצד הגברא שאינם יכול לזוז ממקומם כמו שאסורים בזיקים.

לתוס' - הכוונה בגלל החפצא ששטח המקום אינו גדול.

כד, ע"ב

תוד"ה "ראינוהו במזרח" - מה הי' העדות? לרש"י - העידו על החדשה. לשיטתו מצד הגברא והרי זה העיקר מה שנוגע לעדות הגברא.

לתוס' - משמע שהעידו על הישנה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שאינו נוגע כ"כ הירח הישנה, אבל מכיוון שזה אותו חפצא לכן גם זה נחשב לעדות.

כה, ע"א

תוד"ה "לאורתא מקדשים לך ואת קיימת הכא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שאם יראו אותך בתחילת הלילה לא יוכלו לקדש האנשים אותה למחר. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד האנשים שלא יוכלו לקדש אותה למחר.

לתוס' - הכוונה שא"א מצד החפצא של הירח שתראה בתחילת הלילה, מכיוון שבסוף החודש יוצא הירח רק בסוף הלילה.

כה, ע"ב

תוד"ה "שלא תהא שמיעה גדולה מן הראיה" - האם גם בדיני נפשות אומרים גם לא תהא שמיעה גדולה מראי' ולכן עד יהי' כשר לדון? לרש"י - לא מכיוון שזה חיסרון בגברא שאינו

ובפועל תקע שיעור תקיעה. לשיטתו שקשור לחפצא וצריך שיהי' שיעור תקיעה ולא מספיק רק כוונת התקיעה.

כט, ע"א

תוד"ה "דתנן כהנים ולויים מקדישים לעולם" - האם זו גירסא נכונה?

לרש"י - לא, וגורס מוכרים לעולם, שזה קשור לגברא שמוכר לאדם אחר.

לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא שזה קשור יותר להקדש מצ"ע שלא עובר לאיש אחר ופועל יותר בחפצא, שא"א סתם כך להוציאו מהקדש.

המשך

תוד"ה "קא משמע לן נהי דלינתהו בהשמטת קרקע בהשמטת כספים ושילוח עבדים מיהא איתנהו" - האם גורסים כך?

לרש"י - לא, ולשיטתו מכיוון שוודאי יש ללויים שמיטת קרקע ביובל שקשור לגברא כנ"ל.

לתוס' - כן, והכוונה במקדיש שדה אחוזה ולא גאלה, ששם הדין שאינו יוצא לכהנים ביובל כנ"ל. לשיטתו בהקדש שזה ממש מצד החפצא. ועצ"ע.

ל, ע"א

תוד"ה "אין תוקעין אלא בזמן שבי"ד יושבין" - על מה זה הולך?

לרש"י - על היובל, שזה נוהג רק שיש שלימות בגברא בביהמ"ק הראשון.

לתוס' - הכוונה על כל ר"ה, שתוקעין מצד החפצא.

לג, ע"א

תוד"ה "תניא נמי הכי" - האם קטן שהגיע לחינוך מעכבים אותו לתקוע בשבת?

לרש"י - כן, מצד הגברא שיש עליו חובת חינוך גם בדברים שהם רק גזירות מדרבנן על האדם.

לתוס' - לא, שהעיקר מצד החפצא והרי יש מדאורייתא חובת תקיעת שופר בשבת ואי"ז איסור כ"כ מצ"ע, וזו רק גזירה על הגברא.

המשך

ובקטן שלא הגיע לחינוך - מה הדין? לרש"י - לכתחילה לא נותנים לו לתקוע, אבל אם תוקע אין מעכבין. לשיטתו מצד הגברא והרי אין בו שום חינוך וענין שיתנו לו לתקוע. לתוס' - נותנים לו לכתחילה לתקוע. לשיטתו מצד החפצא והעיקר שישמע קול שופר, אפילו שאין בו חובת חינוך.

לג, ע"ב

"שיעור תרועה כשלש יבבות" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לשלושה קולות של כל שהוא. לשיטתו מצד הגברא ומספיק לאדם 3 סימנים של כל שהוא וא"צ שיהי' חשיבות כ"כ מצ"ע.

לתוס' - הכוונה לתשע קולות של כל שהוא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך 9 קולות שאז יש לו יותר חשיבות מצ"ע. ועצ"ע.

לד, ע"ב

תוד"ה "מתשעה בני אדם כאחד לא יצא" - האם זה גירסא נכונה?

לרש"י - לא, מכיוון ששני קולות משני אנשים כן נשמע. לשיטתו מצד הגברא והעיקר שהוא שמע את כל הקולות אפילו שזה לא לפי הסדר.

לתוס' - כן, מכיוון שזה לא לפי הסדר שצריך להיות תרועה לפנייה. לשיטתו מצד החפצא שרק לפי הסדר זה נחשב למצווה.

המשך

תוד"ה "כך מוציא את הבקיי" - האם כאשר מכון בחזרת ש"ץ את התפילה, יכול לצאת י"ח?

לרש"י - כן, שהעיקר תלוי בכוונת האדם. לתוס' - לא, שצריך שיצאו הברכות מפיו. לשיטתו מצד החפצא. ועצ"ע ואולי אין מחלוקת.

לה, ע"א

תוד"ה "אילמא משום דנפיש"י" - על מה זה הולך?

לרש"י - על מוסף ר"ח וגם על מלכיות זכרונות ושופרות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מזכיר גם ר"ח שענינו יותר לפעול באדם ולא כ"כ לפעול בעולם, כמו מלכיות זכרונות ושופרות שפועלים בעולם שממשיכים אור חדש וכו'.

לתוס' - רק על מלכיות זכרונות ושופרות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על דבר שפועל בעולם כמו מלכיות זכרונות ושופרות, שמביאים אור חדש לעולם.

מסכת תענית

מכיון ששנאו את היופי.

ח, ע"א
תוד"ה "אם ראית דור שהשמים משתכין עליו כנחושת מלהוריד גשם" - מה הכוונה "משתכין"?
לרש"י - הכוונה משתכי משברין, כמו שכתוב לגבי הטמנת כלי בסלעים שהם משברים את הקדירה.
לתוספות - הכוונה מעלים חלודה, כמו דבר שבטל ממלאכתו ימים רבים ומחליד.

ז, ע"א
לגבי ריב"ח שאמר שחכמה מפוארת דוקא בכלי מכווער וענה לבת המלך: תוד"ה "אי הוי סני הוו חכמי טובא" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שאם היו מכווערים היו יותר חכמים, מכיון שקשה לאדם נאה להשפיל דעתו ולכן בא לידי שכחה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האדם שהוא יפה.
לתוס' - הכוונה שאם היו שונאים את היופי היו יותר חכמים. לשיטתו מצד החפצא שצריך לשנאו את היופי ולכן אי"ז סתירה ליעקב אבינו ור' אבהו שהיו יפים וחכמים

מסכת מגילה

ג, ע"ב

תוד"ה "כרך שישב ולבסוף הוקף נידון ככפר" - לגבי מה זה מדובר? לרש"י - לגבי בתי ערי חומה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד חיוב האדם בקנינים. לתוספות - לגבי מגילה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר ממש מצד דין תורה שפועל ממש במקום ולא רק בחיוב האנשים. ועצ"ע.

ד, ע"א

תוד"ה "אף הן היו באותו הנס" - מה הכוונה? לרש"י - בזכותן נהי' הנס. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד הזכות שלהן. לתוספות - שגם הן היו בצרה ובגזירה להשמיד להרוג ולאבד. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שהיו בצרה ובגזירה של "להרוג ולאבד".

ו, ע"א

תוד"ה "תיאטריות וקרקסיות" - מה יהי' עם כל הבתי ע"ז לע"ל? מובא במ"א שלרש"י - יהפכו לבתי כנסיות ובתי מדרשות. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש כח עצמות בעבודת האדם שיכול להפוך חושך לאור. לתוספות - יתבטלו לגמרי. לשיטתו מצד החפצא ולכן קשה לומר שמקומות אלו מצ"ע יהפכו לקדושה.

ז, ע"ב

תוד"ה "חייבי כריתות בכלל היו" - מה הכוונה? לרש"י - שהיו בכלל "ונכרתו הנפשות העושות". לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר

על חיוב האדם.

לתוספות - שהיו בכלל המלקויות שבכ"א יש לאו. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד המלקות והחיוב שבהם מצ"ע.

ט, ע"א

תוד"ה "אלוקים ברא בראשית" - למה שינו כך לתלמי המלך? לרש"י - בגלל שאם היו כותבים בראשית ברא אלקים הי' חושב שכח עליון שנקרא בראשית ברא את אלוקים. לשיטתו מצד הגברא שזה סתם טעות מצ"ע. לתוספות - בגלל שידעו היוונים שיש להזכיר את הבורא תחילה, לכן היו אומרים שבראשית זה כוח עליון א' ואלוקים זה כוח שני ח"ו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד טעות בגלל הידיעה שלהם ולא סתם כך.

יז, ע"ב

תוד"ה "כל התורה בכל לשון נאמרה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שניתנה לקרוא (קריאת התורה) כל שבוע בכל לשון שרוצה, אפילו שזה רק מדרבנן. לשיטתו שהגברא חייב בקריאת התורה, ולא ענין של תורה שמחוייב מצ"ע. לתוספות - הכוונה לדברים מיוחדים בתורה כמו פרשת חליצה ומצוות עגלה ערופה ווידוי מעשר וביכורים שחייב לקרותן מצד החפצא של המצווה.

המשך

תוד"ה "הסידור שמונה עשרה ברכות על הסדר" - מה הכוונה ברכות אמצעיות אין

תוד"ה "תנא משא"כ בתורה" - מה הפירוש 8 פסוקים שבתורה יחיד קורא אותן? לרש"י - הכוונה שאין מפסיק באמצע אלא קורא את כולן בב"א, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד הנהגת האדם בקריאתם. לתוס' - הכוונה שלא קורא ש"ץ עמו ולמסקנה מודה לרש"י, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שמספיק רק אחד וא"צ ש"ץ עמו כיון שפסוקים אלו חשובים מצ"ע. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "ובמגילה אפילו עשרה קורין ועשרה מתרגמין" - האם גורסים "מתרגמין"? לרש"י - לא, לפי שאין תרגום על הכתובים. לשיטתו מצד הגברא ולכן קשה למצוא תרגום שיוכלו להבינו בני אדם. לתוס' - כן, לפי שיש תרגום של תנאים אפילו שאין תרגום של ר' יונתן בן עוזיאל. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש תרגום אפילו שקצת קשה להבינו מצ"ע.

כב, ע"א

תוד"ה "ואם איתא למאן דאמר דולג לדלוג" - מדוע למ"ד פוסק לא קשה כלום? לרש"י - בגלל שהראשון כבר אמר 3 פסוקים ואין יכול לפסוק, אבל אם לא הי' הראשון אומר שלושה פסוקים הי' מותר לפסוק. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר מצד שכבר אמר הראשון. לתוספות - בגלל שא"א (אבל אם אפשר בלי לפסוק ודאי שאין להפסיק סתם כך, אבל לדלג מותר אפילו סתם כך). לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שמצ"ע א"א לפסוק.

כג, ע"א

תוד"ה "שבעה רואי פני המלך" - למי הכוונה? לרש"י - הכוונה לאחשורוש. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם במגילה שקשורה לכאורה לאחשורוש מחשיבים את הנהגותיו אפילו שהוא גוי, ולומדים מזה דברים. לתוספות - הכוונה למלכים הכתובים בספר ירמיהו ובמלכים. לשיטתו מצד החפצא

להן סדר?

לרש"י - אם טעה באחת מברכות האמצעיות משלימה איפה שנמצא וממשיך להתפלל. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא כ"כ משנה הסדר, והעיקר שהאדם מבקש כל צרכיו. לתוספות - צריך לחזור לאותה ברכה שטעה ומשם להמשיך לפי הסדר, והכוונה אין להן סדר שאין צריך לחזור לתחילה של ברכות אמצעיות כמו בשלוש ראשונות. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם פה נוגע הסדר מצ"ע, רק שאינו צריך לחזור לראש וישלים מאיפה שהוא נמצא.

יז, ע"ב

תוד"ה "ודוד כי אמרה בפרשה תשיעית אמרה" - איזה פרק בתהלים חוצים לשנים? לרש"י - אשרי האיש ולמה רגשו גוים, זה הכוונה שחוצים אותו לשנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן שני פרקים אלו דוקא כיון שממש מצד התוכן שלהם זה דבר אחד ולכן זה נחשב שמחלקים אותם.

לתוספות - זה פרק א' שמתחיל באשרי ומסיים באשרי, ושני פרקים זה למנצח על מות ו"למה ה' תעמוד ברחוק", שמחלקים אותם, לשיטתו מצד החפצא. ועצ"ע.

יח, ע"ב

תוד"ה "קנקנתום" - מה הכוונה?

לרש"י - זה ארמניטא.

לתוספות - זה יותר צבע ירוק ומשחרת כשטוחנים אותה. ועצ"ע.

כ, ע"א

תוד"ה "ולא טובלין ולא מזין אלא ביום" - למה הכוונה שלא טובלים? לרש"י - הכוונה לאדם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על טבילת אדם. לתוספות - הכוונה לאזוב שמזה איתו ולפני זה טובלו בכלי כדי להזות מהדמים והאפר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על טבילה של האזוב כדי להזות.

כא, ע"ב

הרצועות שלכאורה הן רק בשביל האדם לחיבור הבתים על גופו, בכ"ז זה קדוש עם אותיות של שם ה'.

לתוספות - משמע שלא ולכן מפרש מדוע רק בתפילין של ראש נאמר וראו כל עמי הארץ כו' בגלל שהן בגובה הראש ויותר נראים אות, אבל של יד כתוב והי' לך לאות ולא לאחרים לאות. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מסתבר לומר שברצועות שהן רק בשביל חיבור הבתים לאדם יהי' בהן כ"כ קדושה עם אותיות של שם ה'.

המשך

תוד"ה "בריש הו"א האי פריסא תשמישי דתשמיש הוא" - מה הכוונה?

לרש"י - יריעה שפורסים סביב הארון קודש בתוכו, ולמסקנה זה תשמיש קדושה כמו הארון. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מסתבר שיריעה שבחוף תיחשב יותר קדושה מזו שבפנים.

לתוספות - יריעה שפורסים אותה סביב הארון מבחוף, שזה למסקנה נחשב לתשמיש קדושה כמו הארון, אבל זה שבפנים זה רק תשמיש דתשמיש והוא פחות מהארון. לשיטתו מצד החפצא ולכן יכול להיות שמה שבפנים זה רק תשמיש דתשמיש והוא פחות מהיריעה שבחוף.

כח, ע"א

לגבי הקדמת כהן לת"ח: תוד"ה "כי קאמר איהו בשוין" - במה מדובר? לרש"י - מדובר על ברכת המזון, שזה קשור יותר לגברא, שאכלת ושבעת וברכת. לתוספות - מדובר על קריה"ת, שענינה מצד החפצא, שהתורה קדמה לעולם ואינה קשורה כ"כ לאדם כמו ברהמ"ז.

וקשה לומר שכ"כ צריך לדייק בשריו של אחשוורוש וכו', ורק במלכים יהודיים יש בזה משמעות מצ"ע.

כג, ע"ב

תוד"ה "ואין פורסים על שמע" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לבני אדם שבאו לבית הכנסת אחרי שהתפללו הציבור ורוצים לומר קדיש וברכו וצריך עשרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב שכל העשרה יתפללו יחד. לתוספות - אפילו שלושה שלא שמעו יכולים לעשות קדיש וברכו ומצרפים אליהם שבעה שכבר התפללו.

כה, ע"ב

תוד"ה "מעשה העגל השני נקרא ולא מיתרגם" - מדוע?

לרש"י - בגלל שלא יאמרו שיש ממשות בע"ז (בעגל) שאמר אהרון "ויצא העגל הזה". לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים מצד האנשים שלא יאמרו וכו'.

לתוספות - בגלל שמדובר שם היפך הכבוד של אהרון ולבייש יחיד (אהרון) במעשה ציבור זה גנאי גדול. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא רוצים לתרגם כדי רק לא לבייש, ולא מצד טעות האנשים. ועצ"ע.

כו, ע"ב

תוד"ה "תשמישי קדושה וכו' נרתיק של תפילין ורצועותיהן" - האם האותיות שיש ברצועות התפילין כמו ד' וי' נחשבות לאותיות גמורות?

לרש"י - משמע שכן, וכך מפרש מדוע רק בתפילין של ראש כתוב וראו כל עמי הארץ ויראו ממך כו' מכיון שיש בהן רוב אותיות של שד"י. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם

מסכת חגיגה

שהתבואה ביוקר, ואז אין לו ברירה וקונה ביוקר ומפסיד.
לתוספות - הכוונה לגבי מיסים שמלוה לו כסף ואז המושל תובע ממנו את כל המיסים, ואם לא הי' מלוהו הי' המושל מוותר לו.

ח, ע"ב

תוד"ה "מי שחגיגה באה מהם" - מאיפה לומדים שא"א להביא עופות ומנחות לחגיגה?
לרש"י - מהפסוק "לא ילין חלב חגי" שצ"ל דוקא חלב ולא עוף, לשיטתו מצד הגברא לכן לומד מהפסוק שמדבר על ציווי האדם שלא ילין את החלב.

לתוספות - לומדים מגז"ש "מדבר מדבר". לשיטתו מצד החפצא לכן לומדים ממדבר שזה מצ"ע מראה שהכוונה דוקא לקרבן ולא לעוף.

ח, ע"ב

הפריש עשר בהמות לחגיגתו והקריב חמט ביו"ט ראשון: תוד"ה "חוזר ומקריב 5 ביו"ט שני" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שיכול להקריב ביו"ט שני עוד חמשה קרבנות ואינו נחשב לבל תוסיף שחוגג יומיים, כיוון שהיו ראויים כולם להקריב ביו"ט ראשון ע"י עשרה כהנים בבת אחת.

לתוספות - הכוונה שיכול להקריב ביו"ט האחרון אפילו שאין מקריבים נדרים ונדבות ביו"ט, אבל מכיון שהם הופרשו לחגיגה לכן מותר להקריבם. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד שזה שייך לקרבן חגיגה מצ"ע.

ב, ע"א

תוד"ה "הכל חייבין בראי" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה למצות "יראה כל זכורך". לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר לגבי האדם. לתוספות - הכוונה לקרבן. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר לגבי הקרבן מצ"ע.

המשך

תוד"ה "איזהו קטן" - לגבי מה מדובר? לרש"י - זה לגבי ראיית פנים בעזרה, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על האדם עצמו. לתוספות - זה לגבי ראיית קרבן, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הקרבן.

המשך

תוד"ה "יראה יראה כדרך שבא לראות" - מה הכוונה?
לרש"י - כדרך שבא הקב"ה לראותך, היינו בשתי עיניו, אף אתה בא לראותו בשתי עיניך. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על ההשוואה שבין השם לאדם בפעולה שרואה ולא שנראה.

לתוספות - הגירסא "יראה יראה", מה לראות בשתי עיניו, שאדם בא לראות (להתראות בעיניו של מקום - בשתי עיניו של מקום) אף האדם בא לראות בשתי עיניו. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על החפצא שבא להראות בעיניו של מקום ולא על הפעולה שרואה. ועצ"ע.

ה, ע"א

תוד"ה "זה הממציא מעות לעני בשעת דחקו" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שנותן כסף לעני מתי

י, ע"ב
 תוד"ה "מלאכת מחשבת אסרה התורה" - מה הכוונה מלאכה שאינה צריכה לגופה?
 לרש"י - הכוונה שא"צ את המלאכה הזו, היינו שברצונו לא ה' בניין זה מעולם.
 לתוספות - הכוונה שאינו צריך לעיקר שורש האיסור כמו במקרה שחופר גומה ואינו צריך אלא לעפרה, היינו שאינו צריך לגומה שהיא המלאכה.

יד, ע"א
 תוד"ה "וטרדן ואיכא למאן דאמר ושתלן" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה ששתלן בגיהנום, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על העונש שלהם.
 לתוס' - הכוונה שטרדן שלא נבראו ביחד אלא מעט בכל דור ודור שלא יאבדו את העולם. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על זה שלא יאבדו את העולם.

יד, ע"ב
 תוד"ה "והתניא 3 הרצאות יש" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שאם הרצה לפני מישהו שמרצה לאחרים נחשב כמו שהוא בעצמו הרצה לאחרים ורק אותם מונה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על פעולת האדם בפירות ופירי פירות שמשפיע הלאה.
 לתוס' - הכוונה שאם הרצו לפני רבם אז נחשבים ורק אותם מונה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על אלו שחשובים, שגם הם הרצו לפני רבם.

המשך
 תוד"ה "בתולה שעיברה מהו לכה"ג" - לגבי מה מדובר?
 לרש"י - מדובר שהיא אומרת בתולה אני, ואם שכיח מה שאמר שמואל שיכול לבעול בלי דם נאמנת, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על נאמנותה של האישה.
 לתוס' - הכוונה שאם שכיח מה שאמר שמואל אז טורחים לבדקה ע"פ חבית יין לראות אם אין ריחה נודף סימן שהיא בתולה ואם לא שכיח שמואל אז נחשבת לבעולה, או שאם

י, ע"ב
 תוד"ה "מעילות מכתב כתיבי" - מקרא מועט והלכות מרובות, האם זהו פירוש על התלויים בשערה?
 לרש"י - משמע שכן. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על מעילות שזו פעולת האדם שמועל.
 לתוספות - לא, אלא זה דבר בפ"ע וזה הולך על אהלות. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על אהלות, שזה ענין מצ"ע בקשר עם טומאת האדם שנחשב לבית של טומאה.

יא, ע"א
 תוד"ה "במי מקוה" - מאיפה יודעים שאסור מים שאובים?
 לרש"י - מזה שכתוב "ורחץ את בשרו במים" שהכוונה למים המיוחדים להוציא מים שאובים. לשיטתו מצד הגברא לכן לומד מזה לפסול את המים שנשאבו ע"י עבודת האדם.
 לתוספות - מזה שכתוב "אך מעין ובור מקוה מים" שצריך להיות כמו מעין שבא בידי שמים ומהפסוק "ורחץ את בשרו במים" לומדים שצריך להיות "אשבורן" (מרוכזים ולא זוחלין). לשיטתו מצד החפצא לכן לומד מזה על המים עצמם שיהיו מרוכזים.

יב, ע"ב
 לגבי קיע שנקרא וילון: תוד"ה "נכנס שחרית" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שהרקיע נכנס בתיקו ואז מאיר האור ממילא ויוצא ערבית ומכסה האור ומחשיך את העולם, כמו הדיעה שיש מציאות לחושך. לשיטתו מצד הגברא ולכן

כ, ע"א

תוד"ה "נימא נפסקה לי וקשרתיה בפה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לפני שהיתה נארגת שלא היתה ראויה לטומאה ויש חשש שנשאר לח מהרוק של האשה שהיתה נידה לאחר שנארג 3 אצבעות ואז נהי' טמא. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על טומאה של האישה האורגת בעצמה תוך כדי פעולת האריגה. לתוס' - הכוונה מצד הצינורא של ע"ה שמטמא כ"ז שהיא לחה, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על טומאה מצ"ע של עם הארץ.

כ, ע"ב

תוד"ה "והתניא וכו'" - באיזה אופן מדובר? לרש"י - הכוונה שאדם משמר מה שביד חברו זה הולך על האוכלין ולא על החביות, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על האוכלים, ששייך יותר לאדם.

לתוס' - הכוונה ששומר על החביות עם האוכלין, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על החביות מצ"ע.

כ, ע"ב

תוד"ה "הנושא את המדרס נושא את התרומה" - האם מותר לו גם ליגע באוויר החבית של תרומה?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא לכן מחמירים על האדם שנחשב לטמא. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שנחשב טהור לגמרי מצ"ע.

כא, ע"א

תוד"ה "האונן ומחוסר כיפורים עשאוהו כטמא מת בשביעי שלו" - האם צריך הערב שמש?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ומספיק הטבילה שזו פעולת האדם.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך גם הערב שמש, שזו שלימות בטהרה מצ"ע ולא רק ע"י פעולת האדם.

בדקנו האם נאמר שהבדיקה לא היתה טובה כי לא שכיח דשמואל, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הבדיקה עצמה האם לבדוק או לסמוך על הבדיקה, ולא מצד נאמנות האישה.

יז, ע"א

תוד"ה "יום טבוח אחר השבת" - האם מדובר גם על קרבן חגיגה?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שגם קרבן חגיגה זה רק דין מצד הגברא, שצריך להביא ולכן זה רק אחרי השבת ואינו דוחה יו"ט.

לתוס' - לא, שקרבן חגיגה יש מחלוקת ויש דעה לב"ה שסוברת שיותר להקריבו בחג, לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שקרבן חגיגה זה חלק מחיוב היו"ט עצמו ולכן יכול להקריב בחג עצמו.

המשך

תוד"ה "אין כהן מתלבש בכליו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לבגדים נאים שלו שאינו לובשם כדי שלא יחשבו שהיום יו"ט. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על בגדים שלו מצ"ע שלא יחשבו.

לתוס' - הכוונה ל-8 בגדים המיוחדים לעבודה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על בגדים שקשורים לעבודה דוקא.

יט, ע"א

תוד"ה "ר' יהודה אומר מאיר הי' אומר מטבילין בעליונה" - האם ר' יהודה עצמו חולק על דין זה?

לרש"י - לא, שסוברים כולם שגוד אסיק וכ"ש גוד אחית, לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם כולם סוברים שאומרים גוד אחית כיון שזה נחשב מצד האדם כמו "בכח".

לתוס' - כן, שלר' יהודה אין טובלים בעליונה שלא אומרים גוד אסיק ולר' מאיר כן אומרים גוד אסיק, לשיטתו מצד החפצא ולכן לר"י שמסתכל מצד החפצא לכן סובר שלא אומרים גוד אסיק, אלא צריך בפועל שיהי' מקוה ארבעים סאה.

לכן מדבר מצד הכלים עצמם שסופו להזות עליהם.

כב, ע"ב
 לגבי עם הארץ ונאמנותו - תוד"ה "כלום משגיח בך" - אבל בכלי שטף מה?
 לרש"י - בזה עם הארץ ישמע לך ויטבול. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על נאמנותו שיטבול.

לתוספות - הכוונה שבזה א"א לשאול מעמי הארץ ולכן גזרו שהם טמאים לחברים, אבל בכלי חרס הוא לא ישאיל ממנו עם הארץ ולכן לא גזרו. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד הכלי עצמו.

כב, ע"ב
 תוד"ה "מתוך חומר שהחמרת עליו בתחילתו והקלת עליו בסופו" - מה הכוונה?
 לרש"י - תחילתו זה הזאה סופו זה טבילה. לשיטתו מצד הגברא לכן שניהם מדברים בפעולה שצריך לעשות.

לתוספות - יש פירוש תחילתו שבא להזות סופו שאומר כבר הזית. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר בסופו על הפעולה שכבר עשה והשלימה.

כג, ע"א
 תוד"ה "מטמאים היו את הכהן השורף את הפרה" - איך היו מטמאים את הכהן?
 לרש"י - ע"י שנוגעים בו בשרץ. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך ממש לטמא אותו לשלול מהצדוקים.

לתוספות - ע"י אדם שהיו נוגעים בו ומטמאים אותו. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שהכוונה שאחרים עושים אותו טמא בעצם נגיעתם בו, וזו לא טומאה ממש כיון שלא כ"כ מחפשים לשלול מהצדוקים ויותר חשוב שפחות יהי טמא בטהרת הפרה. ועצ"ע.

כג, ע"ב
 תוד"ה "והא דרבנן היא" - האם צירוף עצים ולבנונה זה מדרבנן?

כא, ע"ב

תוד"ה "בתרייתא דלית להו טומאה דאורייתא" - האם רביעי בקודש זה דאורייתא?
 לרש"י - לא, וזה רק דרבנן על הגברא. לתוס' - כן, וזה קשור לטומאה מצ"ע, לשיטתו מצד החפצא ולא רק חומרא על האדם.

המשך

תוד"ה "דקטירא במיא" לרש"י - זו בעי' של חציצה, לשיטתו מצד הגברא שזה חציצה באדם עצמו.

לתוס' - זה בגלל שהמים חוזרים ומטמאים ולא בגלל חציצה, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד שזה חוזר ומטמא מצ"ע ולא חסרון באדם.

כב, ע"א

תוד"ה "מאי איכא" מטבילין כלי בתוך כלי באיזה אופן מדובר?
 לרש"י - מדובר באופן ששניהם טמאים, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו ששניהם טמאים יכולה להיות בעי' מצד האדם שמטביל כלי בתוך כלי ונחשב לחציצה.

לתוס' - מדובר שהחיצון טהור ופנימי טמא שאם שניהם טמאים אין בעי' כלל, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר באופן שיש בעי' מצ"ע כיון שהחיצון טהור וזה כמו חציצה, כיון שא"א לומר שכמו שעזרת הטבילה לחיצון יעזור לפנימי, אבל בשניהם טמאים, שהטבילה עוזרת לשניהם, אין בעי'.

המשך

תוד"ה "לא מקבלין מינייהו" - מדוע בשעת הגיתות נאמנים ע"ה?
 לרש"י - בגלל שחברים מטהרים את כליהם. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד פעולת האדם שמטהרים כליהם.

לתוספות - התירו רק סופו משום תחילתו, מכיון שצריך להזות על הכלים לכן הקלו בסופו שא"צ טבילה. לשיטתו מצד החפצא

תוד"ה "יתננה לעני כהן" - האם צריך הכשר בזיתים כדי שיהיו טמאים?
לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך להכשירם במיוחד ע"י האדם.
לתוספות - לא, שגזרו על המסיקה שאפילו בלי הכשר טמאים הזיתים. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ להכשירם כיון שטמאים גם בלי הכשר מצ"ע.

המשך

תוד"ה "בגלילא שאני" - מה הי' המצב בגליל?

לרש"י - עניים היו ולא היו להם פתילות מצויות והיו עושים רפואה ממים מכיון שלא הי' להם כסף לייץ. לשיטתו מצד הגברא ולכן עשו רפואה ממים רק בגלל שלא הי' להם ברירה.

לתוספות - עשירים היו ומרבים בסעודות ושותים רק יין והי' להם גם הרבה שמן, ועושים רק תרופה ממים, כי לשתות היו שותים רק יין. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שעשו תרופה ממים כי זה באמת מתאים לתרופה מצ"ע.

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא שזה רק חומרא על האדם.
לתוספות - לא, שזה דאורייתא, לשיטתו שזה קשור לחפצא.

כד, ע"א

תוד"ה "מנין לרביעי בקודש שהוא פסול" - האם זה דאורייתא?
לרש"י - לא, שזה רק מדרבנן על הגברא.
לתוספות - משמע שכן מדאורייתא שקשור לחפצא.

כד, ע"א

תוד"ה "חיבורין שאני" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שבשעה שהיד הטמאה נוגעת בטהורה אז היד הטהורה הייתה נוגעת בקודש. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על טומאת הקודש שזה איסור על האדם לטמאו.
לתוספות - הכוונה שיד אחת נגעה בספר ופוסלה ויד אחרת נוגעת בה כאילו נגעה בספר שגוזרים שמא תיגע. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על טומאה של היד עצמה.

כה, ע"א

מסכת מועד קטן

מי שמתו מוטל לפניו: תוד"ה "ואין מברכים עליו" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לברכת המוציא ואין אסור לברך אלא שאינו צריך. לשיטתו מצד הגברא שבעיקר ברכת המוציא זה בשביל הגברא שלא יהנה מעוה"ז בלי ברכה.
 לתוס' - הכוונה לברכת המזון, והכוונה שאסור לברך ולא רק שאינו צריך. לשיטתו מצד החפצא שברכת המזון זה קשור ממש לחפצא, לביורור של האוכל. ועצ"ע.

כד, ע"ב
 קטן שנולד ומת: תוד"ה "ואין אומרים עליו ברכת אבלים" - האם מדובר דוקא בקטן שלא כלו לו חדשיו שנולד קודם הזמן?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם כלו חדשיו נחשב כחתן שלם לאביו ולאמו.
 לתוס' - אפילו שכלו חדשיו בכ"ז אין מצטערים כ"כ. לשיטתו מצד החפצא ועד שלא עבר 30 יום אין נחשב לבר קיימא אבל אם עבר 30 יום שחי בגדרי העולם אז הוא נחשב כחלק מהחיים ואז הוא בר קיימא.

המשך
 תוד"ה "ברכת אבלים ותנחומי אבלים" - האם מותר ללבוש בגדים שכבסן קודם הרגל?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי אינו עושה פעולת כיבוס.
 לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי אסור ללבוש בגדים מכובסים מצ"ע.

כו, ע"ב
 תוד"ה "לפי שאין מוסיפין על [קרע] אביו ואמו" - מה הכוונה?

כ, ע"א-ב
 תוד"ה "אייבו קיים" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שאמר לו עדיין לא עניתי לך על אייבו. לשיטתו ששאל על הוריו של רב, לשיטתו מצד הגברא, ולכן התחמק ולא שענה בצורה חיובית דוקא ואפילו שגם על מי שענה לו אינו קיים, אבל מכיון שעליו לא התכוון לשאול אין בזה חשש כלל.
 לתוס' - הכוונה שענה לו שאבא שלי (של רב) קיים ולא ענה על הוריו של ר' חייא לשיטתו ששאל על הוריו של עצמו (ר' חייא) לשיטתו מצד החפצא ולכן ענה לו רק בצורה חיובית.

כא, ע"א
 תוד"ה "ואסור לקרות בתורה" - האם אבל רגיל מותר לקרוא בקינות ובאיוב ובירמי' כמו בת"ב?
 לרש"י - [אם זה רבינו יצחק זקני] אסור, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך להחמיר שזה אבלות פרטית ושייכת אליו יותר מת"ב.
 לתוס' - משמע שמוותר, לשיטתו מצד החפצא וודאי שאבלות של ת"ב מצ"ע יותר חמור ובכ"ז מותר, ק"ו לאבלות פרטית.

כג, ע"א
 תוד"ה "כל 30 יום לגיהוץ" - האם מותר לכבס בגדים ולהניח?
 לרש"י - [אם רבינו יצחק זקני קשור לרש"י] אסור, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש איסור בעצם פעולת הגברא לכבס.
 לתוס' - מותר, שהאיסור הוא רק הלבישה של בגדים מכובסים מצד החפצא שעליך. ועצ"ע.

כג, ע"ב

כז, ע"ב
תוד"ה "בכליכה" - מה הגירסא?
לרש"י - הגירסא בכליכה והכוונה לכלי
שעשוי מתפירות שרחוקות א' מהשני כמו
סולם שרחוקים השליכות א' מהשני. לשיטתו
מצד הגברא ולכן מדבר מצד התפירות עבודת
האדם שרחוקים א' מהשני.
לתוס' - הגירסא ב"כליכה" והכוונה לכלי
פשוט שלא לבייש את מי שאין לו. לשיטתו
מצד החפצא ולכן מדבר מצד הכלי עצמו
שהוא פשוט.

לרש"י - הכוונה שאפילו אם קרע על א'
מקרוביו ואח"ז מתו אביו או אמו ואין יכול
להוסיף על קרע הקודם. לשיטתו מצד הגברא
שאי"ז כבוד שאביו ואמו יהיו רק בתוספת.
לתוס' - אסור רק אם קרע על אביו או אמו
ואח"כ מת א' מקרוביו, שאין יכול להוסיף על
קרע אביו או אמו. לשיטתו מצד החפצא ולכן
מדבר לא מצד כבוד אביו ואמו אלא מצד
שהקרע הזה כמו הוקדש רק לאביו ואמו ואין
יכול לעשות בשביל אחרים.

מסכת יבמות

ב, ע"א

תוד"ה "בתו" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לבתו מאנוסתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם ע"י אונס נחשבת לבתו שהרי באה ע"י.
 לתוס' - הכוונה לבתו מנישואין. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק ע"י נישואין נחשבת לביתו שאז זה ע"פ תורה ובאופן של קנין וכו'.

יא, ע"א

הבא על יבמה ובא אחד מן האחין על צרתה: תוד"ה "חד אמר בעשה" - האם זו גירסא נכונה?
 לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא שזה חובה על האדם.
 לתוס' - לא, אלא הגירסא בלאו, לשיטתו שזה איסור מצד החפצא.

ו, ע"א

תוד"ה "שכן הכשר מצוה" - במקרה שאסור ליבם מצד הדין, האם נחשב שיכול בחליצה? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן מה שיכול לעשות יש עליו חיוב ומצוה עכ"פ לחלוץ.
 לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא שאין לו שום קשר לבית הזה מכיון שאין פה אפשרות לעיקר להקים שם לאחיו המת נתבטל הכל.

יא, ע"ב

תוד"ה "הוי' ואישות כתיב בהו" - מאיפה יודעים שזה הולך על מחזיר גרושתו?
 לרש"י - בגלל שזה כתוב בענין של מחזיר גרושתו אבל זה לא אומר שבסוטה אין הוי' ואישות, שהרי על הגברא יש חיוב להוציאה מביתו ומימלא היא שייכת כבר לגירושין שיש שם אפשרות להוי' ואישות לאיש אחר.
 לתוס' - בגלל שבסוטה אין הוי' ואישות לאיש אחר. לשיטתו מצד החפצא שהרי לא נתפס בה שום קידושין אחרים שהרי לא גירשה מעולם. ועצ"ע.

ז, ע"ב

מצורע שחל שמיני שלו בע"פ וראה קרי בו ביום: תוד"ה "וראה קרי בו ביום" - מדוע דווקא קרי ולא טמא שרץ לדוגמא?
 לרש"י - בגלל שטמא שרץ נכנס למחנה לוייה. לשיטתו שקבעו ששערי ניקנור לא נתקדשו בקדושת העזרה שהרי זה עשה דרבנן על הגברא והם יכולים לשנות.
 לתוס' - בגלל שקרי זה יותר חמור וזה החידוש שאפילו שמשתלח חוץ ל-2 מחנות בכ"ז התירו לו. לשיטתו שאסור לטמא שרץ להגיע לשערי ניקנור שמחמיר שגם איסור דרבנן זה חמור שחודר בחפצא ולכן סובר שאין יכולים להקל בקדושת שער ניקנור שיהיו פחות מהעזרה.

יב, ע"ב

תוד"ה "שמא תעשה עוברת סנדל" - איך נהי' סנדל?
 לרש"י - בגלל שמתעברת וחוזרת ומתעברת ואז הולד השני דוחק את הולד הראשון ופוחתו ונהי' בצורת סנדל, לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר שהולד דוחף את הולד הראשון.
 לתוס' - הכוונה כשמשמשת לאחר שנתעברה מתאומים אז הש"ז נכנס בין 2 הולדות ומועכן ונהי' סנדל א' מהם. לשיטתו מצד החפצא

תיפטר הגדולה בבעילה זו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מותר לבעול הקטנה אפילו שלא תיפטר הגדולה לגמרי.

לתוס' - הכוונה שתמתין הקטנה מלבעול עד שתגדיל, כי אסור לבעול הקטנה מכיון שבביאה זו לא נפטרת הגדולה. לשיטתו מצד החפצא שצריך רק בעילה שפוטרת לגמרי.

יט, ע"א תוד"ה "שמא יאמרו שתי יבמות כו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שנפלו בבת אחת. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שחיוכם בא בב"א אז החיוב חל על שתיים בשוה וא"א להוציא א' מהם, אבל אם א' ערוה אין זה פוטרה לגמרי מכיון שזה רק בעי' בגברא וכו'.

לתוס' - מדובר שהראשונה היא ערוה לאחיו השני שמת שלא היתה זקוקה לו כלל. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שא' מהם ערוה לכן היא לא זקוקה לו כלל.

יט, ע"ב תוד"ה "לערבינהו וליתנינהו" - האם זה הולך על כל הדברים?

לרש"י - כן, שגם בכנסה ומת ואח"כ נולד סובר ר"ש שמותר לייבם. לשיטתו שמצד הגברא ומכיון שזה סו"ס אחיו יכול לייבם את אשתו.

לתוס' - לא, ורק על 2 מקרים האחרונים שבכנסה ומת ואח"כ נולד לא חולק ר"ש וגם הוא סובר שאסור. לשיטתו מצד החפצא והרי צריך שיהי' בזמן המיתה כדי שיחול עליו החיוב.

כג, ע"א תוד"ה "קסבר רבינא עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר" - מה הגירסא? לרש"י - הגירסא היא שהולד כשר. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה עבירה שרק ההורים עשו ולא פגעו בולד.

לתוס' - הגירסא היא שהולד ממזר. לשיטתו מצד החפצא שהעבירה של ההורים פוגעת בולד (בחפצא).

ולכן אומר שמצד הש"ז עצמה נמעך ונהי' סנדל. ועצ"ע.

יג, ע"א תוד"ה "בה פוסלים" - ממה היא פסולה? לרש"י - רק מכהונה, לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא מכהונה שאין יכולה להינשא לכהן.

לתוס' - גם מתרומה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר גם על תרומה שקשור לחפצא.

יז, ע"א

תוד"ה "ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה" - מאיפה לומדים זה? לרש"י - בגלל שכתוב "כי יסיר את בנך מאחרי" ולא כתב כי תסיר, שזה הולך על הגוי שהתחתן עם ישראלית ומסיר את הנכד היהודי לע"ז. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הסרת האיש לגמרי שמסיר את הנכד לע"ז.

לתוס' - הכוונה של "כי יסיר" שהחותן הגוי יסיר את בנך מאחרי ה', ומזה שאינו דואג לבן בנך אלא רק לבנך שלא יסירו סימן שאין חשש לבן בנך כי אינו יהודי. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר ע"ז שמסיר אותו משמירת תומ"צ. ועצ"ע.

יז, ע"ב

תוד"ה "ולמא הלכה כדברי האומר אין זיקה" - האם רבנן סוברים שיש זיקה או אין זיקה?

לרש"י - רבנן סוברים שאין זיקה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין החיוב של הגברא גורם לקשר באשה עצמה.

לתוס' - רבנן סוברים שיש זיקה. לשיטתו מצד החפצא ולכן החיוב שעל האדם גורם שיהי' לו זיקה באשה עצמה. ועצ"ע.

יח, ע"א

תוד"ה "מיאנה מיאנה ואם לא תמתין עד שתגדיל" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שתמתין הגדולה עד שתגדיל הקטנה, אבל מותר לבעול הקטנה אפילו שלא

ולא חודר בחפצא ולכן החליצה כשרה.

כז, ע"ב
 תוד"ה "איתבה ר' יוסי בר חנינא לרבי יוחנן"
 - שרואים שצריכים כולם חליצה ולא רק אחת, האם זו קושיא גם על רב?
 לרש"י - כן לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' לכולם חליצה אפילו לפי רב.
 לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק שיהי' חליצה לא' מהם ופוטר את כל המשפחה. ועצ"ע.

כט, ע"א
 תוד"ה "אלא לדחות בצרה בלבד" - מה הכוונה צרה?
 לרש"י - הכוונה לאחותה שנפלה לפני אותו יבם. לשיטתו מצד הגברא שהיא קשורה מצד הגברא קירבה משפחתית.
 לתוס' - הכוונה לאשה שהיתה צרתה מאותו בית. לשיטתו מצד החפצא שזו קירבה ממש באותו ענין.

כט, ע"ב
 תוד"ה "כגון שעמדה בדין" - האם יש זיקה לר"ע?
 לרש"י - לא, כנ"ל ב"ז ע"ב.
 לתוס' - כן, כנ"ל ב"ז ע"ב.

לא, ע"א
 תוד"ה "אי בשתי כיתי עדים תתיבם ואין בכך כלום" - באיזה אופן מדובר?
 לרש"י - מדובר בשתי כיתי עדים ואפילו שיש שני עדים שאומרים שזה קרוב לה הגט בכ"ז תתיבם, שמצד הגברא יש לו שני עדים לסמוך עליהם שאומרים שלא הי' קרוב לה הגט ויכולה להתייבם.
 לתוס' - מדובר בכת א' אלא שגוזרים משום שתי כיתות, שבשתי כיתות ממש אין סברא כלל שיכולה להתייבם אפילו בהו"א. לשיטתו מצד החפצא ואם יש שני עדים הם פועלים שיהי' איסור מצ"ע.

לא, ע"ב

כג, ע"ב
 תוד"ה "ומאי שנא מהא דתנן" - על מה הקושיא?
 לרש"י - השאלה היא ע"ז שכתוב במשנה "קדמו וכנסו אין מוציאין מידם". לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על פעולת האדם שקדם וכנס.
 לתוס' - השאלה היא שבמשנה כתוב שאחד חולץ ואחד מיבם, ולגבי ד' אחין כתוב ששתיהן חולצות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על עצם חיוב החליצה.

כו, ע"ב
 תוד"ה "מדקאמר אמצעית צריכה חליצה משניהם קא סברת יש זיקה וחליצה פסולה וכו'" - האם גורסים מדקאמר זה חולץ לאחת וזה חולץ לאחת קא סברת יש זיקה?
 לרש"י - לא, לשיטתו שגם למ"ד אין זיקה זה חולץ לאחת וזה חולץ לאחת וכנ"ל שנוטה יותר לומר שאין זיקה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין זיקה.
 לתוס' - כן, לשיטתו שנוטה יותר לומר שיש זיקה כנ"ל ב"ז ע"ב לשיטתו מצד החפצא ולכן יש זיקה.

המשך
 תוד"ה "וחליצה פסולה צריכה לחזור" - אם אינו יכול לייבם, האם נחשב לחליצה פסולה? לרש"י - כן. ועצ"ע משיטתו בדף ו' ע"א ד"ה "שכן הכשר מצוה", ונ"ל שאין סתירה שאפילו ששם סובר שאם א"א ביבום בגלל איסור כרת עדין אפשר בחליצה. לשיטתו ששם זה גם רק איסור גברא ולכן מצד א' יש לו קשר לבית זה ולכן צריך לחלוץ, אבל מכיוון שיש עליו איסור לכן נחשב לחליצה פסולה.
 לתוס' - לא. ועצ"ע משיטתו בו' ע"א, ונ"ל שאין סתירה משם שאומר שכל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליצה. לשיטתו שרק שם שזה איסור כרת שפועל בחפצא ולכן א"צ לחלוץ שאין לו קשר לבית זה כלל, משא"כ כאן שזה רק איסור לאו של מחזיר גרושתו

שנידון באיסור חמותו שלא חל כלל האיסור של א"א, ולשיטתו שמדברים גם מצד החפצא האם חל פה איסור של א"א.

לג, ע"א

תוד"ה "לא מחייב אלא חדא" - האם מה שר"ש אומר שחייב רק משום אשת אח זה לפי כולם, או רק לפי ר' חייא?

לרש"י - זה רק לפי ר' חייא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על חיוב האדם. לתוס' - זה גם לפי בר קפרא, ומדובר לגבי לקוברו בין רשעים גמורים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על קבורת האדם מצ"ע.

לד, ע"א

תוד"ה "מתוך שלשה עשר לאחר שלשה עשר לאחיובי אינהו" - מה הגירסא הנכונה?

לרש"י - הגירסא היא כנ"ל או מתוך י"ב לאחר י"ב, שאז נהי' גדר חיוב עליהם מצד הגברא.

לתוס' - הגירסא היא מתוך 3 לאחר 3, שאז נהי' מציאות של ראויה לביאה רק לאחר 3 מצד החפצא.

לה, ע"א

אשת ישראל שנאנסה: תוד"ה "אע"פ שמותרת לבעלה פסולה לכהונה" - מדוע פסולה לכהונה?

לרש"י - בגלל הפסוק "ובת כהן כי תהי' לאיש זר". לשיטתו שנחשב זר אפילו שלא הי' זר מתחילה לפני שנהי' א"א, לשיטתו מצד הגברא שכרגע נחשב לזכר.

לתוס' - בגלל שהיא זונה או מצד טומאה אפילו שבאונס לא נקראת זונה אבל פסולה מצד טומאה. לשיטתו שלא נחשב זר מתחילה לפני שנהיתה א"א שהיתה מותרת לו, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' זר מתחילה שאז זה נחשב ממש מצד החפצא.

לח, ע"א

תוד"ה "הוי יבם ודאי וספק ספק" - מדוע נקרא ודאי?

לרש"י - בגלל שיש לו משהו בנכסים.

תוד"ה "והא עבדא איכא דקני בכספא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לשטר קנית עבד. לשיטתו מצד הגברא שזה עובר לאדון אחר.

לתוס' - הכוונה לשטר שחרור עבד. לשיטתו מצד החפצא שהוא משתחרר מצ"ע לגמרי שקונה א"ע.

לא, ע"ב

תוד"ה "להצלה דידה קאתי" - אם האשה מחקה את הזמן שבשטר הגט, מה הדין?

לרש"י - מעמידים אותה בחזקת א"א ואם זנתה הורגים אותה וזה הכוונה שהזמן בגט בא להצילה, שאם לא יהי' זמן תשאר בחזקת א"א. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על חזקת א"א שהורגים אותה.

לתוס' - אין מעמידים אותה בחזקת א"א ואינה נהרגת, והכוונה שהיא חושבת שבלי זמן יהי' הגט פסול ולכן אינה מוחקת. לשיטתו מצד החפצא מדבר על כשרות הגט ולא על הצלת האשה.

המשך

תוד"ה "דחזו בכתבא ואתו ומסהדי" - האם אפשר לשלוח שטר לבי"ד בתור עדות?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא וצריך שהעדים בעצמם יבואו להעיד ואפילו שמעידים בגלל שזכרו ע"י השטר.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ שהאדם בעצמו יבוא להעיד ומספיק שהכתב יאמת את העדות מצ"ע.

לב, ע"ב

תוד"ה "ותו חמותו ונעשית א"א איסור מוסיף הוא" - האם גורסים כך?

לרש"י - לא, שאפילו שחל עליה איסור א"א נידון בחמור שזה איסור חמותו וא"א לומר שהכוונה שנידון בחמותו שלא חל כלל האיסור של א"א. לשיטתו שמדובר רק לגבי עונש הגברא וע"ז אין עוזר שתוסיף עליו איסור א"א, שהרי נידון בחמורה שזה איסור חמותו.

לתוס' - גורסים מכיוון שחשב שהכוונה

לתוס' - הגירסא היא "הך דאזלה בהדיה לבי דינא", והכוונה שהולכת לחלוץ יחד איתו ואז דומה לגרושה ולכן אוסרים גם צרת קרובתה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שהיא קשורה אלי' והחליצה פוטרת גם אותה. ועצ"ע.

מב, ע"ב

תוד"ה "ר' יוסי אומר כל הנשים יתארסו" - האם מותר לארוסות שנפטרו בעליהן להינשא תוך 3 חודשים?

לרש"י - בעירובין לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן גוזרים שמא יתיר גם בנשואה. לתוס' ולרש"י פה - כן, לשיטתו מצד החפצא וכל אחד זה ענין לעצמו ואין גוזרים מאחד לשני, והרי בארוסה אין חשש לולד ולכן מותר.

מג, ע"ב

תוד"ה "שאני בן אבלות חדשה" - האם יש להקל באבלות של תשעה באב מצד שזה אבלות של רבים?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזו צרת רבים זה חצי נחמה ולכן מיקל בזה. לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי כל מי שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו, ואין להקל ואדרבא. ועצ"ע.

מה, ע"ב

תוד"ה "כיון דאמו מישראל מקרב אחיך קרינן ביה" - האם אגריפס המלך היתה אמו מישראל?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ובכ"ז מכיון שלא הי' כ"כ כשר ומיוחס לכן נענש כשהחניפו לו.

לתוס' - לא, שהורדוס אביו לא נשא בת ישראל שהרי הוא עבד. לשיטתו מצד החפצא ורק בגלל שהי' פסול ממש מצ"ע לכן נענשו.

מז, ע"ב

תוד"ה "קשים גרים לישראל כספחת" - מדוע? לרש"י - בגלל שכל ישראל ערבים זה בזה

לשיטתו מצד הגברא ולכן בגלל שמגיע לו בודאי קצת מהנכסים מגיע לו השאר, היינו שעל שאר הנכסים זה רק מצד הגברא שנראה יותר להאמין לו.

לתוס' - בגלל שהוא ודאי יורש וכן בב"ב ובתחילת ב"מ. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על המהות מצ"ע שהוא ודאי יורש ושייך בכל הנכסים מצד יורש וקשור להם. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "וב"ה אומרים הנכסים בחזקתן" - האם כמו שחלוקים שם בנכסי צאן ברזל כך חלוקים פה ביבם בנכסי מלוג, ז"א שגם פה יש דעה שהכוונה נכסים בחזקתן בחזקת יורשי האשה?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שיש יבם אבל עדיין יש זכות לאשה.

לתוס' - לא, כי כאן יש יבם ולכן כולם מודים שזה בחזקת יורשי הבעל וכן על הכתובה לא חולקים מכיון שיש יבם ואי"ז בחזקתה עדיין, משא"כ שם בב"ב שאין יבם אז זה בחזקתה כאילו גבתה. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שיש יבם שנהי' כמו הבעל ושייך לנכסים (חפצא).

לט, ע"ב

תוד"ה "אמר רב אין כופין" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שכאשר נוח לשניהם לייבם אין כופין לחלוץ, שנאמר שאינם מתכוונים למצוה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד כוונת האדם שצ"ל להיות לשם מצוה.

לתוס' - הכוונה על פעם שהיו אומרים שמצות יבום קודמת לחליצה אבל אין כופין ליבם, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על מצוות ייבום בפ"ע.

מא, ע"א

תוד"ה "הך דאזלא בהדה לבי דינא" - למי הכוונה?

לרש"י - הכוונה כשלאה חלצה מוליכה רחל עמה לבי"ד. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד הקרבה המשפחתית שביניהם.

תוד"ה "הכל מודים בבא על הנידה ועל הסוטה" - מה הכוונה?

לרש"י - זה הולך על ר"ע שאפילו שסובר שבמחזיר גרושתו הולד ממזר אפילו שזה לא חייבי לאוין דשאר אבל בנידה וסוטה אין הולד ממזר מכיון שזה לא לאוין דשאר, לשיטתו מצד הגברא ולכן רק בלאו דשאר יש ממזר.

לתוס' - זה הולך על תנא של משנתנו שאפילו שסובר שאין איסור אלא בחייבי לאוין שקשורים לשאר בכ"ז סוטה גם נחשבת לחייבי לאוין דשאר שאיסורה הוא רק בגלל אישות, וכן מחזיר גרושתו ובכ"ז אין הולד ממזר, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין קשור ממזר ללאו דשאר. ועצ"ע.

מט, ע"ב

תוד"ה "סוטה נמי דהא תפסי בה קידושין" - מה הגירסא הנכונה?

לרש"י - הגירסא היא כנ"ל שמדבר על הקידושין, לשיטתו מצד הגברא שקידושין זה קשור בפעולת האדם.

לתוס' - הגירסא היא כתיב בה "הוי-ה" ותפסי בה קידושין. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הוי' שזה חל מצ"ע. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "אי כרב אי כשמואל" - האם יש לאו ביבמה לפי רב?

לרש"י - משמע שלא, שמפרש את הפסוק "לא תהי' אשת המת וגו'" רק לומר לך שאין קידושין תופסים ביבמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק ע"ז שאין פעולת האדם בקידושין נתפסת ולא על האיסור מצ"ע.

לתוס' - כן, ולומדים שני דברים. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומד מזה שהקידושין לא תופסים ק"ו שיש גם איסור לאו.

ג, ע"א

תוד"ה "שנה רבי משנה שאינה צריכה" - על מה זה הולך?

לרש"י - זה הולך על אשתו שמתה שיותר באחותה, שלא צריך לומר זה שזה כתוב

ולקחת ערבות על עוד אנשים זה לא קל, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על ערבות שלוקח על אחרים.

לתוס' - אין ערבים על ערב רב וגרים, אלא בגלל שאין שכינה שורה אלא על משפחות מיוחדות שבישראל או בגלל שקשה שלא לצערם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצ"ע שמפריעים לשכינה וקשה לו לצערם.

מח, ע"א

תוד"ה "אלא עבד איש אתה מל בע"כ" - האם צריך לימוד מיוחד שגר שנתגייר אינו יכול למול את בנו הגוי בע"כ?

לרש"י - כן, ולמד זה מהפסוק "המול לו כל זכר" ולא כתוב "כל איש כמו בעבד, לשיטתו מצד הגברא ומצד הסברא הייתי חושב שיכול שהרי שולט בהם לגמרי.

לתוס' - לא, לשיטתו שלומד זה מסברא והפסוק "המול לו כל זכר" מדבר רק על בניו שנולדו בקדושה ולא מלם שמעכבים לאכול את הפסח, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש להם מצ"ע מציאות וא"א להכריח למול.

המשך

תוד"ה "לא עשה רגליו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לצפרני רגליו, לשיטתו מצד הגברא וזה מתאים יותר לפירוש זה.

לתוס' - הכוונה לשיער בית הערוה, לשיטתו מצד החפצא ומצד הענין מתאים יותר לפרש על בית הערוה. ועצ"ע.

מט, ע"א

תוד"ה "לכתוב רחמנא או לא יקח או לא יגלה" - מה הגירסא הנכונה?

לרש"י - הגירסא היא "לכתוב רחמנא" לא יגלה", שמזה עצמו נלמד שיש ממזר מחייבי כריתות. לשיטתו שמדבר מצד הגברא שלא יגלה.

לתוס' - הגירסא היא לכתוב רחמנא "לא יקח" שמזה לומדים גם על חייבי כריתות וזה קשור לפעולה בחפצא של קיחה וקנין.

המשך

אגרשנה הרי"ז גט" - וקשה שבמ"א כתוב שאינו גט ?!

לרש"י - הכוונה שם שאינו גט לכתחילה אבל בדיעבד זה גט, לשיטתו מצד הגברא לכן מפרש שאינו גט רק לכתחילה ואסור על האדם, אבל בדיעבד זה בסדר.

לתוס' - הכוונה שם שכתב זמן שאחר נישואין, שאז אין זה גט ישן שהרי לא נתיחד עמה אחר זמן הכתוב בגט, משא"כ פה שכתוב זמן שקודם נישואין שזה יותר גרוע מגט ישן, שהרי ודאי כנסה ולא סתם התייחד עמה כמו בגט ישן, לשיטתו מצד החפצא ולכן כשאומר אין גט הכוונה לגמרי מצ"ע.

נב, ע"ב

תוד"ה "או דילמא האי לחודיה קאי כו" - מה הדין אם כתב גט למאמרו ולא לזיקתו? לרש"י - אסורה לו ומותרת לאחיו. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק לו אסורה אבל לאחיו מותרת, לשיטתו מצד הגברא לכן מבדיל בינו לאחיו.

לתוס' - ללשון שאמר רבא שהותרה אפילו היא כאן גם הותר גם לו וללשון שאמר רבא שהיא אסורה שמתחלפת בבעלת הגט גם פה אסורה אפילו לאחיו, היינו שאין הבדל בינו לאחיו. לשיטתו מצד החפצא או שאסורה לכולם או מותרת לכולם, לשיטתו מצד החפצא לכן אין מבדיל בינו לאחיו.

נג, ע"ב

תוד"ה "ולא חילק בין ביאה לביאה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שלא חילק בין העראה לגמר ביאה, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד האדם בין העראה לגמר ביאה. לתוס' - הכוונה בין כדרכה לשלא כדרכה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד האשה כדרכה ושלא כדרכה.

נד, ע"א

תוד"ה "ישן לא קנה" - את יבמתו בביאה, מדוע? לרש"י - בגלל שיש חיסרון בגברא שלא

בפסוק, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על אשתו דוקא שהוא בחר לנשאה.

לתוס' - זה הולך על יבמתו שמתה מותר באחותה, שא"צ לומר שזה ק"ו מאשתו שמתה מותר באחותה ק"ו ביבמתו וא"צ כלל לומר זה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על יבמתו, שזה מן השמים הקנו לו מצ"ע.

נא, ע"ב

תוד"ה "אי ביאת ראשון ביאה" - האם כשיש 2 עדים שזינתה צריכה גם עדי קינוי כדי ליאסר?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך את קינוי הגברא.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ את קינוי הגברא ומצ"ע נאסרת.

נא, ע"ב

תוד"ה "בן עזאי אומר כו" - האם בשתי יבמות ויבם א' יש מאמר אחר מאמר או לא? לרש"י - לא ובשני יבמין ויבמה א' יש מאמר אחר מאמר, לשיטתו מצד הגברא ולכן בשני יבמים דוקא יש מאמר אחר מאמר כיון שיש פה שני גברים.

לתוס' - כן, ובשני יבמין ויבמה א' אין מאמר אחר מאמר, לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא בשתי יבמות שיש כביכול שתי חפצא - רק אז יש מאמר אחר מאמר.

נב, ע"א

תוד"ה "דמתפקר בשליח דבי דינא" - האם מכת מרדות שמקבל זה גם על שליח של רבנן או רק בשליח של בי"ד?

לרש"י - משמע שזה רק על שליח בי"ד, לשיטתו מצד הגברא ולכן החוצפה היא בעיקר בשליח בי"ד. שזה כמו שמסרב לפס"ד שזה ציווי על האדם.

לתוס' - משמע שזה גם על שליח דרבנן, לשיטתו מצד החפצא ולכן החוצפה היא גם על שליח דרבנן שזה איסור מצ"ע. ועצ"ע.

המשך

אם כותב גט ע"מ: תוד"ה "לכשאכנסנה

נחשב בר דעת.

לתוס' - בגלל שיש חיסרון בחפצא, שלא התכוון לביאה כלל, כמו אם התכוון לטוח בכותל.

נו, ע"ב

תוד"ה "וכן אשלא כדרכה דחייבי לאוין" - באילו חייבי לאוין מדובר?

לרש"י - מדובר בחייבי לאוין של כהונה כמו אלמנה לכ"ג וגרושה וחלוצה לכהן הדיוט. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על חייבי לאוין של כהונה, שקשור רק לאנשים מסוימים מצד מעלת הכהונה.

לתוס' - מדובר בחייבי לאוין לא של כהונה אלא של כל איסורי עריות שלא כתוב בהם קיחה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על כל איסורי עריות שזה כולל הכל.

המשך

אלמנה לכה"ג וגרושה וחלוצה לכהן הדיוט מן האירוסין לא יאכלו בתרומה: תוד"ה "מן האירוסין לא יאכלו" - האם מדובר בבת כהן דוקא?

לרש"י - לא דוקא, אלא גם בבת ישראל. לשיטתו מצד הגברא וגם בבת ישראל ר"א ור"ש מכשירין בתרומה שיש כח באירוסין של בעליהם להאכילם בתרומה.

לתוס' - מדובר בבת כהן דוקא. לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"א ור"ש מכשירין לזאת ששייכת לתרומה מצ"ע לאכול תרומה שהיא בת כהן אבל לא בבת ישראל.

נו, ע"ב

תוד"ה "רב אומר יש חופה לפסולות" - האם מדובר בחופה בלי כסף או בחופה אחר קידושין?

לרש"י - מדובר בחופה בלי כסף. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על החופה שקשורה ממש לאדם.

לתוס' - מדובר בחופה שאחרי קידושין. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שהי' גם קידושי כסף שקשורים לחפצא.

המשך

תוד"ה "אמר שמואל ומודה לי אבא" - האם זה לשון חשיבות או שכך הי' שמו? לרש"י - זה לשון חשיבות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על מעלתו.

לתוס' - כך הי' שמו. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שכך שמו ולא קשור למעלת האדם דוקא.

נח ע"א

תוד"ה "דכוותיה גבי שומרת יבם" - האם צריך לפרש שבא עליה יבם בבית חמיה כדי שלא תקדום שכיבת בועל לבעל?

לרש"י - ללשון א' לא, לשיטתו ששכיבת האח שמת ודאי קדמה לבועל וזה מספיק, לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם הרי הוא המשך לאחיו המת ולכן מספיק.

לתוס' - כן, לשיטתו שצריך שתקדום שכיבת היבם לבועל ולא מספיק האח שמת, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שגם לגביו תקדום בפועל שכיבת היבם.

נח, ע"ב

תוד"ה "רב פפא אמר האי תנא" - האם יש מישהו שסובר שמקנאים כדין סוטה לארוסה ואין חוששים שתקדום שכיבת הבעל לבועל? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי יש פה קנין של הבעל שאירסה ונחשבת כמו אשתו וזה קודם לשכיבת הבועל.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שתקדום שכיבת הבעל לבועל.

נט, ע"א

כה"ג שקידש את הקטנה ובגרה תחתיו: תוד"ה "מהו בתר נישואין אזלינן" - מה הבעי' בגמ'?

לרש"י - הבעי' האם מותר לכנסה משבגרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר שהשאלה היא לגביו אם יכול לכנסה.

לתוס' - הבעי' היא האם היא נקראת משתמרת לביאה פסולה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר שהשאלה היא לגביה אם נפסלת. ועצ"ע.

סב, ע"ב

תוד"ה "חייב אדם לפקוד את אשתו" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה בפשטות לתשמיש. לשיטתו מצד הגברא שזה קשור דוקא לאדם.
 לתוס' - הכוונה גם בשאר דברים וידבר על ליבה. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם שאר דברים יכול לקרבה ולשמחה. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "והשיאו את בת אחותו" - מדוע דוקא בת אחותו?

לרש"י - מכיון שאחותו משדלתו בדברים ושכיח שנושא בתה וה"ה לבת אחיו. לשיטתו מצד הגברא ולכן לאו דוקא בת אחותו אלא זה רגילות מצד האנשים.
 לתוס' - דוקא בת אחותו שהיא בת מזלו כמ"ש שרוב בנים דומים לאחי האם. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא בת אחותו שהיא ממש בת מזלו וקשורה אליו.

סג, ע"א

תוד"ה "זבין ולא תיזול" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה מכור כלי תשמישך קודם שתעני. לשיטתו מצד הגברא שמדברים פה לטובת האדם שיציל עצמו מהעניות.
 לתוס' - הכוונה שתקנה בגדים ולא תארוג, שיותר תרויח בקנין מבאריגה [אבל גלימא יותר טוב שתארוג שזה יתאים למידות שלך].
 לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים מצ"ע שיותר זול בקני' מבאריגה.

סו, ע"ב

תוד"ה "אבל כהן ששם פרה מישראל" - מה הכוונה? האם מותר להשכיר פרה ממישהו ולהבטיח לו כסף אם תכחש או תאנס?
 לרש"י - כן, והכוונה גם פה כששכרה לפרה התנה להחזיר לו דמים אלו אם תכחש או תאנס הפרה או יזולו הפרות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מותר שזה רק תנאי מצד האדם שרוצה להתחייב ולא קשור לחפצא לריבית מצד הפרה.
 לתוס' - אסור לעשות כן משום ריבית אלא

נט, ע"א

תוד"ה "אילמא בכדרכה תיפוק ליה דהוה בעולה" - האם הבתולה נאסרת לכה"ג אם אנסה היינו בעולת עצמו?
 לרש"י - לא רק מאחר אפילו שנבעלה שלא כדרכה אז פוסלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מכיון שהוא בעצמו בעלה אי"ז פגומה כלל וע"ד הגבלה עצמית אינה הגבלה.
 לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי סו"ס היא נחשבת לבעולה.

נט, ע"א

תוד"ה "אלא לאו שלא כדרכה" - האם משלם קנס על בעילה שלא כדרכה?
 לרש"י - לא, רק בגמר ביאה שיש שם השרת בתולים. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק בגמר ביאה שיש שם השרת בתולים ופוגע באדם בצורה כזו ולכן חייב קנס.
 לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו בבעילה שלא כדרכה מכיון שיש ע"ז שם בעילה חייב קנס.

סא, ע"א

תוד"ה "ואין עובדי כוכבים קרויים אדם" - האם גוי קרוי אדם?
 לרש"י - לא, לפי כל הדעות. לשיטתו מצד הגברא, ע"ד שיטת הראב"ד בהל' שחיטה פ"ט, שלגוי אין שום מציאות.
 לתוס' - גוי נקרא לפעמים האדם. לשיטתו מצד החפצא ע"ד שיטת הרמב"ם שלגוי יש מציאות.

המשך

תוד"ה "שנבעלה בעילת זנות" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לישראלית שנבעלה לפסול לה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שזה רק פסול לה נחשב לבעילת זנות.
 לתוס' - הכוונה שנבעלה לחייבי כריתות, שדוקא אז נעשית זונה. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא חייבי כריתות שהם מצ"ע חמורים ביותר אז נעשית זונה.

מצד החפצא ולכן דוקא בק"פ המרת דת פוסלת מצד החפצא.

עא, ע"ב

לגבי ההוכחה שלא ניתנה פריעת מילה לאברהם אבינו: תוד"ה "בקונטרס גרס א"כ מאי שוב ומאי שנית" - האם זה שתי קושיות או קושי' א'?

לרש"י - זה שתי קושיות, והקושי' הראשונה עונה ומוכיח שניתנה פריעה רק ליהושע. לשיטתו מצד הגברא ולכן פריעה זה רק ניתן ליהושע שזה דבר נוסף על המצוה וכמו חומרא על הגברא.

לתוס' - זה קושיא א', וע"ז שואל אולי זה שכתוב "שוב" ו"שנית" זה רק לאקושי (להשוות) את סוף מילה לתחילת מילה שמעכתב ולא קשור לפריעה כלל ואין הוכחה שניתנה פריעה ליהושע. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא לומר שניתנה פריעה רק ליהושע אלא ודאי שזה חלק מהמצוה עצמה וניתנה ביחד עם הציווי על המילה.

עב, ע"א

תוד"ה "נוזפין היו" - מדוע עם ישראל היו נוזפין במדבר?

לרש"י - בגלל חטא העגל. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שנסלח להם אבל לא היו מרוצים ממש כמו קודם החטא כמ"ש באגה"ת פ"ב.

לתוס' - בגלל חטא המרגלים אבל חטא העגל נסלח להם. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחשיב כלל את חטא העגל, שהרי נסלח להם מצ"ע.

עב, ע"ב

תוד"ה "חוץ מחש"ו" - מאיפה ממעטים קטן?

לרש"י - מזה שכתוב "ואסף איש" ולא קטן. לשיטתו מצד הגברא לכן ממעט מפעולת הגברא.

לתוס' - מזה שכתוב "והניח" מי שיש בו דעת להניח פרט לחש"ו. לשיטתו מצד החפצא לכן ממעט מצד האנחה. ועצ"ע.

מדובר פה בשואל ולכן מותר. לשיטתו מצד החפצא שכאשר משלם ודאי שעל הפרה משלם בגלל שמשכיר לו ונחשב לריבית.

המשך

תוד"ה "הבעל מוציא מיד לקוחות" - האם כשהבעל מוכר נכסי מלוג של אשתו האם זה נחשב למכירה?

לרש"י - כן עד שימות א' מהם או הבעל או האשה שרק אז יכול לבטל את המכירה. לשיטתו מצד הגברא שזה רק תקנה לאדם שיכול לבטל המכירה אם רוצה אבל לא בטל מלכתחילה.

לתוס' - לא זה כלל לא מכירה שתקנו רבנן שלא תהא האשה צריכה לטרוח ולחזור להוציא מיד הלקוחות אחר מיתת הבעל. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה כלל לא מכירה שתקנת חכמים מצ"ע שלא תהי' מכירה כלל.

סח, ע"ב

תוד"ה "עכו"מ ועבד דלאו בני הוי' נינהו לא ליפסלו" - מדוע לא שואל על חייבי כריתות שלא יפסלו?

לרש"י - בגלל שדיבר מקודם על כותי שדומה לגוי לכן אומר גם פה גוי ועבד. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה רק בגלל שדיבר קודם על כותי.

לתוס' - בגלל שפשוט לו שהפסוק מדבר על חייבי כריתות שפוסלים בביאה וא"א לומר שלא יפסלו. לשיטתו מצד החפצא ולכן פשוט לו מצ"ע שחייבי כריתות פוסלים בביאה וא"א לומר שלא יפסלו.

עא, ע"א

תוד"ה "בו המרת דת פוסלת כו" - המלה "בו" שכתוב לגבי תושב ושכיר, מה דורשים בו?

לרש"י - לא דורשים כלום, רק לגז"ש. לשיטתו מצד הגברא ולכן בכל הדברים המרת דת פוסלת מצד האדם ולאו דוקא בקרבן פסח.

לתוס' - דורשים לגופיה, וגם שייך לומר וללמוד שרק בו המרת דת פוסלת. לשיטתו

לחצוץ.

עו, ע"א

תוד"ה ממולאי - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה מקוטעים, משפחה אומללה,
 לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על אנשים.
 לתוס' - הכוונה לשם מקום, לשיטתו מצד
 החפצא שקשור למקום.

עט, ע"א
 תוד"ה "ונתינים דוד גזר עליהם" - מה גזר
 עליהם דוד?
 לרש"י - גזר עליהם חתנות. לשיטתו מצד
 הגברא, שזה שלא יתחברו איתם אנשים
 באופן משפחתי.

עו, ע"א

תוד"ה נשים המסוללות - מה הדין?
 לרש"י - פסולות רק לכה"ג. לשיטתו מצד
 הגברא שזה ענין רק של חוסר צניעות אצל
 הנשים אבל לא ממש ענין של זנות ולכן רק
 לכה"ג אסור.
 לתוס' - פסולות גם לכהן הדיוט משום זונה,
 לשיטתו מצד החפצא שזה ממש ענין של
 זנות.

לתוס' - גזר עליהם עבדות. לשיטתו מצד
 החפצא שענינם לעבוד בשביל עם ישראל.

פא, ע"ב

תוד"ה "אגוזי פרך" - מה הכוונה?
 לרש"י - זה שם מקום, לשיטתו מצד הגברא
 שזה קשור לאנשים שגרים שם.
 לתוס' - הכוונה על שם שהאגוזים נפרכים,
 לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד עצם
 האגוזים.

עו, ע"ב

ד"ה "ותיפוק לי" משום דהיא מצרית
 ראשונה" - מה השאלה?
 לרש"י - איך קוראים לזה חתנות, והרי
 היא מצרית ראשונה. לשיטתו מצד הגברא
 שאפילו קידושין לא צריכים לתפוס בה מצד
 איסור שיש על האדם.

פא, ע"ב
 תוד"ה "רי"י אומר לא תעלה" - מדוע?
 לרש"י - בגלל שסובר שמין במינו לא בטל.
 לתוס' - אין אומרים מין במינו לא בטל אלא
 בדבר המתערב, והטעם לר"י בגלל שזה כלול
 בדבר "כל שדרכו להימנות לא בטל".

לתוס' - השאלה איך נשאה שלמה המלך,
 והרי היא מצרית ראשונה ואסורה בקהל.
 לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על איסורה
 בקהל מצ"ע.

פב, ע"א
 האם כאשר מתערבים חתיכות הם בטלים?
 תוד"ה רישא איסור לאו ובטל סיפא וכו'
 המשך איסור כרת ולא בטל. האם מדובר
 כשנימוחו או לא?
 לרש"י - מדובר שלא נימוחו.
 לתוס' מדובר שנימוחו.

עח, ע"א

תוד"ה "רובו מקפיד עליו חוצץ" - האם גם
 בגופו צריך רובו ומקפיד או אפילו מיעוט
 שאינו מקפיד?

פג, ע"ב
 תוד"ה "אמרי בי רב" - מי זה אמרי בי רב?
 לרש"י - זה רב הונא סד"כ א"כ מוכח
 אחרת, שכתוב אמר רב הונא אמרי בי רב אז
 זה רב המנוא.

לרש"י - אפילו במיעוט שאינו מקפיד רובו
 חוצץ. לשיטתו מצד הגברא שלגבי האדם
 הגוף אינו דומה לשערות, שבגוף נחשב יותר
 לחציצה מצד האדם ואפילו במיעוט חוצץ,
 ולכן אפילו קצת על האדם שייך חציצה, מצד
 קפידת האדם בד"כ.

לתוס' - אם כתוב אמר רב הונא אמרי בי רב
 צריך לשנות אמר רב המנוא אמרי בי רב,
 מכיון שלעולם אמרי בי רב זה רב הונא ואין
 יוצא מן הכלל.

לתוס' - בגופו הדין כמו בשערות שרק רובו
 ומקפיד עליו חוצץ. לשיטתו מצד החפצא
 ולכן משווה את הגוף לשערות, שרק רוב יכול

לתוספות - כתוב במפורש בדברי רבי מאיר שמעשר ראשון אסור לזרים.

פד, ע"א

תוד"ה "והא כולי' פרקין לא תעשה הוא" - מה הכוונה?

לרש"י - זה הולך גם על ממזרת לישראל וגם על חללה לכהן.

לתוס' - זה הולך רק על ממזרות ולא על חללה. לשיטתם מצד החפצא שאיסור ממזרות הוא איסור שממש פוגם בולד מצ"ע יותר מחלל.

פה, ע"א

תוד"ה "בלאות" - האם כשאדם מתחתן עם אישה איסור שני' לעריות האם הפסידה בלאותי' הקיימים?

לרש"י - כן.

לתוספות - לא, לשיטתו מצד החפצא, והרי אין זה איסור ממש של עריות מצ"ע, ורק מדרבנן על הגברא.

המשך

תוד"ה "וכל מקום שהוא פסול והיא פסולה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהוא פסול שנושא אותה בעבירה, או כשהיא פסולה כמו ממזרת או נתינה.

לתוס' - הכוונה שהולד פסול, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר רק על התוצאה.

פה, ע"ב

תוד"ה "ולר' מתיא בן חרש כו' הא לא מרגלא ליי" - מדוע היא לא מרגילה לו לפתות אותו להתחתן איתה?

לרש"י - בגלל שנוח לה לשתות בתחילה כדי שלא תיפסל לכהונה.

לתוספות - בגלל שנעשית זונה ופסול של זנות גנאי הוא לה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על החיסרון של זנות מצ"ע.

פו, ע"א

תוד"ה "תרומה לכהן מעשר ראשון ללוי" - מאין יודעים זאת?

לרש"י - מזה שאומר תרומה לכהן, והכוונה רק לכהן לכן גם מעשר ללוי הכוונה רק ללוי.

המשך

תוד"ה "מאי אינה אוכלת דקתני אינה נותנת רשות לתרום" - מה הכוונה ברישא לגבי מעשר, האם על איסור אכילה או נתינת רשות לעשר?

לרש"י - הכוונה גם ברישא לגבי נתינת רשות לעשר, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על רשות מהאדם.

לתוס' - הכוונה לגבי איסור אכילה שזה קשור יותר לחפצא.

פח, ע"א

תוד"ה "תבואת זרעך ולא לוקח" - אם קונה תבואה לאחר מירוח מיהודי - מה הדין?

לרבינו תם - פטור, שאז הרי אין זה תבואת זרעך, אבל קודם מירוח חייב, שהרי הוא מרחו ונקרא תבואת זרעך.

לר"י - חייב, שכבר נתחייב בשעת מירוח בעה"ב וקודם מירוח פטור. ועצ"ע דעת רש"י.

פט, ע"א

תוד"ה "אמרי קידושי טעות" - מה הכוונה? לרש"י - כגון ע"מ שאני כהן ונמצא לוי. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על טעות בייחוס האדם, שבמקום כהן הוא לוי.

לתוס' - הכוונה שסבורה שמת בעלה ולא מת, לשיטתו מצד החפצא שזה טעות בעצם הקידושין ולא רק בדרגות של כהן ולוי.

פט, ע"ב

תוד"ה שתגדל "בקומתה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שתגיע לשנים ותביא שתי שערות.

לתוס' - הכוונה שנראית כגדולה קצת שנראית כאשתו, שלא יהיו דברי חכמים כחוכא ואטלולא אם נראית קטנה שאינה נראית אשתו.

צג, ע"ב

לתוספות - הכוונה למזרחו של כבש, למקום ששורפים קדשי קדשים שם היו מתפזרים השיריים ששורפים אותם שם.

קא, ע"א

תוד"ה "זקני שניים זקנים שניים" - מה לומדים מהפסוק "ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים"?

לרש"י - לומדים מזה שצריך מומחים, שפסוק זה "לעיני הזקנים" זה המשך של הפסוק הקודם "ועלתה יבמתו השערה לעיני הזקנים".

לתוספות - לומדים שמותר אפילו אם היבם הוא סומא, מכיון שרק צריך את "עיני הזקנים".

קא, ע"ב

תוד"ה "מרענה אפומי" - אם בא אליו מישהו שסומך עליו ואומר לו שהשטר פסול. לרש"י - הכוונה שלא קורעים את השטר ולא גובים בו.

לתוספות - הכוונה שלא גובים בלי שיישבע קודם, אפילו שהמערער קרוב ללווה או לללווה, ואפילו שכתוב נאמנות בשטר, שמאמין לו בלא שבועה, בכל זאת עכשיו שיש מערער צריך להישבע.

קב, ע"א

תוספות ישנים מה ע"ב ד"ה "גר דן את חברו דבר תורה" - באיזה דין מדובר? לרש"י - מדובר בדיני נפשות, אבל בדיני ממונות דן אפילו ישראל. לתוספות - מדובר בדיני ממונות, שקשה לדון רק את חברו.

קג ע"א

תוד"ה "מאן דמסגי על ליחתא דכרעי לא חליץ" (מי שהולך על רגל הפוכה לא יכול לחלוץ) - מדוע?

לרש"י - מכיון שאין זה קרוי רגל כך. לתוספות - מכיון שאינו יכול להניח את כל הרגל על הארץ.

תוד"ה "אלא לאו כה"ג" - מה ההיתר בשבת לגבי מעשרות?

לרש"י - ההיתר הוא אפילו שזה לא בא לעולם.

לתוס' - ההיתר הוא אפילו שזה לא מן המוקף.

צז, ע"א

תוד"ה "דדלו דבלא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לפועלים המשקים את השדות.

לתוס' - הכוונה לדולי מים מבורות עמוקים.

צח, ע"א

תוד"ה "נשא אחותו מן האם יוציא" - מדוע? לרש"י - גוזרים שמא ישא את אחותו שנולדה אחריו בקדושה, ומשמע שאם היא הייתה נולדת שלא בקדושה לא היו גוזרים.

לתוספות - שמא יבואו להחליף בישראל ואפילו אם הייתה נולדת שלא בקדושה עדיין יש לגזור.

המשך

תוד"ה "אחות האב מן האם יוציא" - מדוע? לרש"י - גוזרים משום אחותו מן האם.

לתוספות - גוזרים משום שמא יאמרו באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה.

צט, ע"ב

תוד"ה "ואין מוציאין" - האם פה אצלנו בספק כהן גם אומרים שמי שלא יכול לעבוד לא יכול גם לעשות שליח?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא, ומכיון שהאדם לא יודע ובשבילו זה ספק, לכן נחשב שאינו ראוי לעבודה.

לתוספות - לא, כי פה זה שונה, שאם יבוא אליהו הנביא ויגיד שהוא כהן, הרי נחשב ראוי מצד החפצא.

ק, ע"א

תוד"ה "והשיריים מתפזרים על בית הדשן" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה למקום שמניחים שם תרומת הדשן.

תוד"ה "היא אומרת נבעלתי והוא אומר לא בעלתי יוציא בגט" - באיזה אופן מדובר? לרש"י - מדובר אחר שלושים יום ורק אז שאין אדם מעמיד את עצמו ויכול להתאפק, לכן מאמינים לה שהיא נבעלה ולכן יוציא בגט. לשיטתו מצד הגברא שמדבר מצד תכונות האדם שלא יכול להתאפק. לתוספות - יש משמעות שמדובר גם בתוך שלושים יום, לשיטתו מצד החפצא שיש נאמנות לאישה מצד"ע ולא בגלל תכונות האדם. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "השמים ביני לבינך" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאינו נזקק עמי כשאר בני אדם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על היחס ביניהם.

לתוס' - הכוונה שאינו יכול ללדת, שאינו יורה כחץ. לשיטתו מצד החפצא שמדבר על התוצאה, ילדים.

המשך

תוד"ה "איבעי" להו נטולה אני מן היהודים מהו ליבם" - מה השאלה?

לרש"י - השאלה היא האם מעלה בדעתה שימות בעלה ותפול לפני היבם ואסורה לו או שלא עלה בדעתה לאסור על היבם ואינה אסורה לו כלל.

לתוס' - השאלה היא האם עשתה דוקא לאסור עצמה על היבם ואז מבקשין ממנו שיחלוץ לה שהרי אינו חייב מכיון שהיא נדרה ואסרה על עצמה וזה בעי' שלה או שבכלל לא התכוונה לאסור עצמה מהיבם, ולכן כופים אותו שיחלוץ לה שהיא אינה אשמה כ"כ בנדרה אבל ודאי שנאסרה עליו כמו כל היהודים.

קיג, ע"א

תוד"ה "שמא יאכיל חרש בפיקחת" - האם קטן שנושא גדולה זה דבר טוב? לרש"י - לא, שזה לא נחשב נישואין וזה דבר לא שכיח.

לתוס' - כן, שזה מעלה שמיאן סמוך לפרקן שלא יחטאו.

קג, ע"ב

תוד"ה "סנדל של עבודת כוכבים לא תחלוץ" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר בעבודת כוכבים של גוי שיכול להתבטל, אבל מכיון שזה קודם ביטול לכן לא יחלוץ.

לתוספות - מדובר בעבודת כוכבים של גוי לאחר שביטלו ובכל זאת לא יחלוץ לכתחילה, שזה מאוס בשביל מצוה, לשיטתו מצד החפצא אפילו שאין איסור על האדם, אבל זה מאוס מצד"ע.

קד, ע"א

תוד"ה "ורבא דידי' אמר כו' ולא חיישינן לביי"ד טועים" - עיין ב"ב קלח ע"ב ושם מוסבר.

קה, ע"ב

תוד"ה "איסור כרת התרת ואיסור לאו לא כש"כ" - מהו האיסור כרת? לרש"י - זה האיסור של אשת איש.

לתוספות - זה האיסור להתחתן עם קרוביו, לשיטתו מצד החפצא שהאיסור הוא מצד"ע ולא בא ע"י פעולה של נישואין כמו לרש"י.

קט, ע"א

תוד"ה "היא גופא גזירה ואנא ניקום ונגזור גזירה לגזירה" - מה הגזירה הראשונה? לרש"י - הגזירה היא משום יתומה בחיי האב. לתוספות - הגזירה היא שמא יאמרו שהוא מייבם גרושת אחיו.

קט, ע"ב

תוד"ה "ששים גבורים סביב לה" - מה הכוונה?

לרש"י - הסנהדרין ולשכת הגזית, לשיטתו מצד הגברא, שמדבר על האנשים החשובים בעם ישראל.

לתוספות - ששים רבוא של עם ישראל, לשיטתו מצד החפצא שמדבר בכללות על כולם ללא חשיבות מיוחדת מצד האדם.

קיב, ע"א

מחמירים על האדם שאפילו בכעדה אסור.
לתוס' - בכזית. לשיטתו מצד החפצא שזה
שיעור שיש לו חשיבות מצ"ע בכל מקום.

קטו, ע"ב
תוד"ה "וקאמרי סימנים" - מדוע א"א להאמין
להם שמכירים ע"פ טביעות עין?
לרש"י - בגלל שהמים משנים את האדם.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על שינוי
האדם.
לתוס' - בגלל שאומרים שזה הוא, אפילו
שרק דומים קצת ולא מדייקים כ"כ.

קכד, ע"א
תוד"ה "של עזיקה" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה מעוזק ומשומר וקשה לו מה
האיסור בשמירה, ולשיטתו כל האיסור בא'
ששומר פירות שביעית שמא יניח את הדמים
לאחר הביעור ולא יבער. לשיטתו מצד
הגברא שכל החשש הוא לא בפירות עצמם
ורק בביעור שזה רק חובה על האדם.
לתוס' - הכוונה שמעוזק ומטופל שחרשו
זורעו ולא גדל לבד, או שזה שם של עיר
בא"י, ולשיטתו אסור לשומר וגם לאכול את
הפירות שנשמרו בשביעית. לשיטתו מצד
החפצא שהאיסור חל על הפירות עצמם ולא
רק מצד חובת הביעור שעל האדם.

קיג, ע"ב
תוד"ה "יצאה זו שאין לה יד" - האם קטנה
שאינה יכולה לשמור את גיטה יכולה
להתגרש ע"י אביה?
לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך
שתהי' בעצמה יכולה לשמור את גיטה כדי
שתוכל להתגרש.
לתוס' - כן, מכיון שסו"ס בפועל נשמר ע"י
אביה. לשיטתו מצד החפצא ולא משנה כ"כ
שלא נשמר ע"י.

קיד, ע"א
תוד"ה "וקסבר דהי מפק כלאחר יד" - מדוע
חייב מפרק?
לרש"י - בגלל שזה דומה לדש (בורר),
לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד בורר
שזה קשור לכוונת האדם.
לתוס' - בגלל שזה דומה למחוק, שמחליק
את העור. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר
על העור עצמו ולא על דבר שנוגע לאדם כמו
בורר.

קיד, ע"ב
תוד"ה "משום דאיסורן במשהו" - כמה
שיעור האיסור באכילת שקצים?
לרש"י - בכעדה. לשיטתו מצד הגברא ולכן

מסכת כתובות

צריך לחכות שבוע שלם בגלל השר ולעכב

החתונה?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לעכב שלא יזוזו מהתקנה של בתולה נישאת ליום הרביעי.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן מנסים כמה שפחות לדחות ולא לחכות עד ליום רביעי הבא.

ד, ע"ב

תוד"ה "פוקסת" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמעברת שרק על פניה, לשיטתו מצד הגברא שזה בשביל מראה האדם.

לתוס' - הכוונה שזה אחד מתיקוני נשים, לשיטתו מצד החפצא שזה אחד מתיקוני האשה בגוף ולא דוקא למראה האדם.

המשך

תוד"ה "עד שיסתם הגולל" - מה הכוונה בגולל?

לרש"י - זה כיסוי של הארון, לשיטתו מצד הגברא שזה כיסוי במת עצמו.

לתוס' - זה מצבה, לשיטתו מצד החפצא שזה בשביל הענין עצמו, לפרסם שפה קבור מת. ועצ"ע.

ה, ע"ב

תוד"ה אצבע - "זה גודל" לגבי מה זה נאמר? לרש"י - זה לגבי בוהן יד של מצורע, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על מצורע שזה תיקון לאדם על חטא לה"ר.

לתוס' - זה לגבי קמיצה שמוחק בגודל מלמעלה וחייב דוקא ביד זו שהוא קומץ כי

ב, ע"ב

תוד"ה "לפיכך חלה הוא אינו מעלה לה מזונות" - אם חלה לאחר שהגיע הזמן לינשא ונתחייב ואינו יכול לנשאה, האם צריך להעלות לה מזונות?

לרש"י - לא מעלה לה מזונות. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שהגיע הזמן לכן כבר חל החיוב מצ"ע.

לתוס' - מעלה לה מזונות. לשיטתו מצד הגברא והרי הוא חולה ואינו אשם.

ג, ע"ב

תוד"ה "ובשני לא יכנוס" - האם בשעת הסכנה מותר לכנוס בשני?

לרש"י - משמע שלא, לשיטתו מצד הגברא וא"א לעבור על תקנה, אפילו שזו רק תקנה מצד הגברא.

לתוס' - משמע שכן, לשיטתו מצד החפצא והרי כל התקנה היא בשביל האדם בזמן שיש סכנה מותר לכנוס.

ג, ע"ב

תוד"ה "ותו התם בשלישי נהגו" - מה הפירוש נהגו?

לרש"י - הכוונה רובא דעלמא ומותר זה רק לאדם יחידי, לשיטתו מצד הגברא ולכן ההבדל הוא בכמות האנשים.

לתוס' - הכוונה שלא מורים זה להלכה ומותר הכוונה שמורים את זה להלכה, לשיטתו מצד החפצא ולכן ההבדל הוא רק אם מורים להלכה או לא. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "אי דאתי וחליף ליעכב" - האם

מצד החפצא, ועצ"ע בגוף השיחה שמשמע קצת הפוך, שלתוס' חשוב כוונת האדם, אלא שאפ"ל שהפירוש שכוונת האדם פועלת בחפצא. עיין לקוטי שיחות פרשת בא חלק יא).

ז, ע"ב

תוד"ה "מאן דלא חתים מידי דהוה ברכת פירות" - בברכת נישואין מה טעם של הדעה שחותמים?

לרש"י - זה כמו בקידוש, היינו מכיין שזה בלשון קדושה לכן חותמים כמו בקידוש. לשיטתו שקשור יותר לגברא שזה סגנון הברכה.

לתוספות - בגלל שזה ארוך כמו הקידוש לכן חותמים, לשיטתו שקשור יותר לחפצא שזה אריכות הברכה.

ח, ע"א

תוד"ה "שהכל ברא לכבודו" - מדוע ברכת יוצר האדם פותחת בברוך?

לרש"י - בגלל שזו ברכה שלא קשורה לברכות הנישואין אלא ליצירת האדם (גברא). לתוספות - בגלל שיש שלא היו אומרים אותה כלל. לשיטתו מצד החפצא של הברכה שיש שלא היו אומרים אותה.

ח, ע"ב

תוד"ה "כי תניא היא בברכת המזון" - מה הכוונה?

לרש"י - מצטרף עם שנים לזימון, שמצטרף החתן, שהרי הוא חייב בכל המצוות. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על צירוף החתן לזימון מצד חיובו.

לתוספות - הכוונה לברכת אבלים שבברכת המזון. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על ברכת אבלים מצ"ע, שמצטרף אפילו שהוא פטור ממצוות, כי זה חלק מענין ומצות האבלות. ועצ"ע.

ט, ע"א

תוד"ה "האומר פתח פתוח מצאתי" באיזו טענה מאמינים לו?

צריך עבודה בימין, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד קמיצה מצ"ע, שזה סוג קרבן ללא קשר כ"כ לאדם.

ה, ע"ב

תוד"ה "דם מפקד פקיד או חבורי מחבר" - מה הטעם בחבורה שחייב?

לרש"י - משום צובע. לשיטתו מצד הגברא שזה תיקון למראה האדם.

לתוספות - משום נטילת נשמה, היינו שעצם הוצאת הדם הוא הנפש הוא כאילו נוטל קצת מנשמתו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד נטילת נשמה של הדבר עצמו.

ו, ע"א

תוד"ה "האי מסוכרייתא דנזייתא אסור להדוקא" - מה טעם האיסור?

לרש"י - משום סחיטה, שקשור לליבון. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על ליבון, שזה קשור גם למראה האדם.

לתוספות - משום מפרק. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על מפרק שזה מצ"ע.

ו, ע"ב

תוד"ה "אלא מעתה שושבינין למה מפה למה" - מה כוונת השאלה?

לרש"י - מכיין שהן בקיאים לבעול בהטי"י בלי דם מה יעזור שושבינין ומפה? לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד שבקיאין האנשים.

לתוספות - השאלה היא רק לגבי שבת שצריך לבעול בהטי"י אז מדוע יש שושבינין ומפה? לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד שבת שאסור לעשות חבורה ולכן עושה באופן של הטי"י. ועצ"ע.

ז, ע"א

תוד"ה "מתוך שהותרה לצורך הותרה נמי שלא לצורך" - האם צריך קצת צורך?

לרש"י - לא. רק מדרבנן צריך קצת צורך, היינו שזה חיוב על הגברא שיהי' צורך קצת.

לתוספות - כן, לשיטתו שמדאורייתא צריך שיהי' צורך מצד עצם המלאכה (החפצא) ולא רק מצד הגברא. (אדמוה"ז פוסק כתוספות

לרש"י - שאחרי שאנו יודעים שזה סליקא שודאי לא הייתה בזמן בריאת העולם, זה הוכחה שכתובים בתורה על שם העתיד. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר שזה מקום אחד שאנו מכירים אותו, והרי מקום זה לא הי', וזו הוכחה שכתוב ע"ש העתיד. לתוספות - הכוונה שזה שני דברים שסליקא לא הי' בזמן משה שסביבו הולך נהר החידקל ולא סביב אשור שהי' בימי משה, ומפה הוכחה שכתוב בתורה על שם העתיד. לשיטתו מצד החפצא לכן מביא שני מקומות שלא היו וכתובים ע"ש העתיד, שזו יותר הוכחה.

יב, ע"ב

תוד"ה "כיון דחזו דמזלזלו בהו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהיו קלות בעיניהן להוציאם מכיון שיש להם כתובה, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על הפעולה שהבעלים מוציאים אותם.

לתוס' - הכוונה שהיו נמנעים מלנושאם שהיו קלות בעיניהם, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על האשה מצ"ע, שלא רצו לנשאה.

יד, ע"א

תוד"ה "אלמנת עיסה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שנישאת לספק חלל, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד העברה שעשתה שנישאת לספק חלל.

לתוס' - הכוונה למשפחה שנתערב בהם ספק חלל, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד שהתערב בהם ספק חלל.

טו, ע"ב

תוד"ה "מאן דמתני הא לא מתני הא" - האם לדורות (היינו לא כמו המעשה שהי' הוראת שעה) כדי להכשיר תינוק מושלך צריך שתי רובי לכו"ע?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחמיר בייחוס שצרי שתי רובי כדי להכשירו. לתוספות - לא, ומספיק ברוב אחד להכשיר את התינוק. לשיטתו מצד החפצא כיון שיש

לרש"י - בטענת דמים. לשיטתו מצד הגברא שגם זה דבר שקשור עם האדם, ובו זה תלוי ולא נעלם מצ"ע.

לתוספות - בטענת פתח פתוח שזו טענה שיכולה להיות גם בבוגרת. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שרק פתח פתוח קשור לאדם, אבל דמים יכול להיות שנעלמו מצ"ע ולא קשור לאדם. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "מפני מה לא אסרוה" - מה השאלה? לרש"י - השאלה והרי יש עדים במעשה של דוד. לשיטתו מצד הגברא ולכן שואל מצד העדים שזה מפורסם בין האנשים.

לתוספות - השאלה על דוד שהוא הרי ידע בודאי שנבעלה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד דוד עצמו שידוע שהיא אסורה מצ"ע. ועצ"ע.

ט, ע"ב

תוד"ה "כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט כריתות לאשתו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שכותב גט על תנאי שאם ימות במלחמה יהא גט בשעת כתיבתו. לשיטתו מצד הגברא לכן מסביר שזה קשור עם תנאי שבא מצד האדם.

לתוספות - הכוונה שנותן לה גט לגמרי, אלא שעושה בצנעה שלא יקפצו עלי' אנשים והוא יחזירה אליו אחרי המלחמה. לשיטתו מצד החפצא לכן מסביר שזה גט מוחלט מצ"ע.

י, ע"א

תוד"ה "אמר רב נחמן אמר שמואל חכמים תקנו" - האם כתובה זה מדרבנן או מדאורייתא?

לרש"י - זה מדרבנן, לשיטתו שקשור יותר לגברא.

לתוספות - זה מדאורייתא, לשיטתו שקשור יותר לחפצא.

י, ע"ב

תוד"ה "ותנא ר' יוסף אשור זה סליקא" - מה הכוונה?

שקשור לגברא שלכן תיקנו שלא יישבע.
לתוספות - זה מדאורייתא, היינו מצד
החפצא, שהרי משיב אבדה מצ"ע פטור
משבועה, וע"ד הפה שאסר הוא הפה שהתיר.

המשך

תוס' ד"ה "אלא הכא בדרכא קמיפלגיי" -
באיזה אופן מדובר?
לרש"י - מדובר כשתובעו קטן אבל בגלל
שבא בטענת אביו לכן טענה חשובה היא
ונשבעין עליה, לשיטתו מצד הגברא ולכן
מסתכל על הקרבה שבין האב לבנו וזה נקרא
כאילו בא בטענת אביו.
לתוס' - מדובר כשתובעו גדול. לשיטתו
מצד החפצא ולכן רק אם תובעו גדול אפשר
להתחשב בטענתו שחשובה היא מצ"ע.

המשך

תוד"ה "חזקה אין אדם מעיז פניו" - מדוע אין
מעיז פניו?
לרש"י - לפי שעושה לו טובה שהלוהו ואינו
יכול להיות כפוי טובה כ"כ, לשיטתו מצד
הגברא לכן מדבר מצד שעשה לו טובה.
לתוס' - הכוונה שאין לאדם פנים לכפור
הכל תמיד ובפרט שחבירו מכיר בשקרו ואין
להאריך, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר
מצד שזה דבר שחברו מכיר בשקרו וע"ד
"מילתא דעבידא לגילויי לא משקרי אינשי",
שזה מצ"ע.

יח, ע"ב

תוד"ה "ובכולי בעי דלודי ליה" מה זה בא
להגיד?
לרש"י - הכוונה שלא נאמר שהוא חשוד על
הממון ולכן חשוד גם על השבועה לכן אומר
שרוצה להודות לו בכל, אלא שמשתמט ולכן
אינו חשוד. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר
על האדם מדוע אינו חשוד.
לתוס' - הכוונה שלא נאמר מכיון שאין
אדם מעיז פניו בפני בע"ח נאמין לו במודה
במקצת, וע"ז אומר שאין זה עזות מכיון
שהוא משתמט. לשיטתו מצד החפצא ולכן
מדבר מצד הטענה עצמה שאי"ז עזות.

רוב אחד כבר מספיק להכשיר ככל ספק
שמספיק רוב אחד.

המשך

תוד"ה "ומודה ר' יהושע באומר שדה כו'
דנאמן" - האם כאשר הוא תובעו ואומר שדה
זו של אבי הייתה נאמן במיגו שיכול לומר לא
הייתה של אביך מעולם נאמן לומר שלקחתיה
ממנו?
לרש"י - לא נאמן במיגו לשיטתו שקשור
לגברא ומכיון שהוא תובעו אז כבר אין אדם
מעיז פניו לכפור לגמרי.
לתוספות - כן נאמן, לשיטתו שצריך עדים,
שרק אז אין לו מיגו מצד החפצא, אבל כשאין
עדים ויכול להכחיש אז ודאי שיש לו מיגו
ולא מסתכל מצד הגברא, ועצ"ע.

טז, ע"א

תוד"ה "הכי נמי מסתברא" - מה הכוונה?
לרש"י - שמסתבר שהמשנה היא כמו רבן
גמליאל, לשיטתו מצד הגברא ולכן רוצה
שהמשנה תהי' כרבן גמליאל.
לתוספות - הכוונה שמסתבר שהמשנה מדברת
במקרה של ברי ושמא, לשיטתו שמדבר על
האופן של התביעה שקשור לחפצא.

טז, ע"א

תוד"ה "התם שור שחוט לפניך" - מה
הכוונה?
לרש"י - הכוונה בפשטות לחילוק שמצד
הגברא, ששם הוא תובעה "עד שלא ארסתיך
נאנסת" ופה אין אף אחד תובעו ולכן נאמן.
לתוספות - הכוונה לחילוק שמצד החפצא
ששם אין לה בתולים ואינה יכולה לומר
בתולה אני, כמו בשור שחוט שא"א לומר
שהוא חי, אבל פה נאמן במיגו שאם רוצה
אומר לא הייתה של אביך מעולם.

יח, ע"א

תוד"ה "ר' אליעזר בן יעקב לית לי משיב
אבידה פטור" - האם זה שמשיב אבידה פטור
משבועה זה מדאורייתא או מדרבנן?
לרש"י - מדרבנן, מפני תיקון העולם, לשיטתו

לרש"י - מדובר בשנים מעידים שא' מהדיינים גולן, ואז שני הדיינים האחרים מעידים עליו שהוא כשר וחותרם וע"ז שואלים וה"ז שנים מול שנים ולא נכשירו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על האדם עצמו האם הוא כשר. לתוס' - מדובר בשני אנשים אחרים מעידים להכשירו אבל לא הדיינים, ושנים מול שנים ודאי שיש לו חזקת כשרות וכשר, אלא השאלה האם התבטל וועד המושב של בי"ד וצריך לעשות מושב בי"ד חדש ולכן אם ערערו עליו לפני שחתמו א"צ לעשות מושב בי"ד חדש ואם ערערו עליו אחרי שחתמו צריך לעשות מושב בי"ד חדש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים רק מצד הבי"ד האם צריך לעשות מושב בי"ד חדש.

כד, ע"א

תוד"ה "אבל אינו נאמן להשיאו אשה" - מדוע?
לרש"י - משום חשש ממזרות ונתינות, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד איסור שממש פוסל את האדם.
לתוס' - רק משום חללות, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על איסור שרק פוסל מהכהונה, אבל לא כ"כ פסול באדם עצמו.

המשך

תוד"ה "שלי חדש ושל חברי ישן" מה הכוונה חדש?
לרש"י - הכוונה לאיסור חדש מלפני העומר, לשיטתו מצד הגברא שזה איסור שיותר קשור לאדם, שצריך לתת את החדש לה'.
לתוס' - מביא את הרשב"א שהכוונה לאיסור שביעית ולמסקנה דוחה ומסכים לרש"י, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד איסור שקשור לחפצא יותר.

כד, ע"ב

תוד"ה "שאני הכא דריע חזקתיהו" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שכולם רואים שאר כהנים אוכלים בקדשי מזבח והם אינם אוכלים, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על פרט

ט, ע"א

תוד"ה "טעמא דר"מ כדרב הונא" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שסובר ר"מ שמודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו ולכן אין יכול לפוסלו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד הודאת האדם שמודה בשטר ולכן א"א לפסלו.
לתוס' - הכוונה שכמו שאומר רב הונא שלא אומרים מיגו לפסול השטר בלוה שמקיים את השטר שלא מאמינים לו כך גם בעדים אפילו שהם חשודים בקיום השטר לא פוסלים את השטר במיגו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שאין העדים פוסלים את השטר, שיש לו חזקת כשרות מצ"ע. ועצ"ע.

כ, ע"ב

תוד"ה "טמאות" - מדוע בורות ישנים ורחוקים טמאים?
לרש"י - בגלל שאפילו אם הלכה עם עוד אדם לקבור שם הנפל אבל כבר שכח ולכן טמא מחשש שאינו זוכר הגברא.
לתוס' - מכיון שחוששים שהעיר היתה פעם עד בורות אלו, וזה הי' קרוב לעיר וקברו שם נפלים בלי שידע אף אחד. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד מקום העיר ולא מצד שכחת הגברא.

כ, ע"א

תוד"ה "ור' יוחנן אמר אע"פ שאינו זוכרה מעצמו" - האם יכול לשלוח עדותו בכתב לבי"ד?
לרש"י - לא. כיון שכתוב "מפיהם" ולא מפי כתבם, ואין נחשב עדות, לשיטתו שקשור לגברא, ולכן צריך שהוא עצמו יבוא ויעיד.
לתוספות - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק שישלח עדותו בשטר.

כב, ע"א

שלשה שישבו לקיים את השטר וקרא ערער על אחד מהם עד שלא חתמו מעידין עליו וחותרם: תוד"ה "תרי ותרי נינהו" - מה הכוונה?

שקשור עם אכילת קדשים.
לתוס' - הכוונה שהיו מיחסים אותם אחר בני ברזילי שהיו ישראל, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר באופן שלגמרי אינם כהנים מצ"ע.

כו, ע"ב

תוד"ה "אנן אחתינן ליה ואנן מסקינן ליה" לרש"י - הכוונה אפילו שזה 2 עדים מול 2 עדים מעמידין את האדם על חזקתו, אבל רק עליה ולא על ינאי שעליו לא הי' חזקת כשרות, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שאין לינאי חזקת כשרות אין מכשירו.
לתוס' - חזקת כשרות של אמו עוזר גם לינאי פה מקלים בגלל שסובר שתרי ותרי זה ספק דרבנן, ומחמירים שלא להעמיד על החזקה בתרומה דרבנן מקלים שמעמידים על החזקה. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שהוא תוצאה של אמו לכן חזקת הכשרות שלה עוזר גם לו. ועצ"ע.

כז, ע"א

תוד"ה "כאן בכרכם של אותה מלכות" - מה הדין בכרכום של אותה מלכות?
לרש"י - אין חשש שינסכו ויבעלו את הנשים, מכיון שאינם רוצים להשחית בני עירם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד שחסים על בני עירם.
לתוספות - יש חשש לפי שיושבים בטח ואין אחריהם מחנה ואינם מפחדים ויש פנאי לנסך ולבעול. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שיושבים בטח ויש להם פנאי.

כז, ע"ב

שכיב מרע שנתן גט על מנת שאם מת יהי' גט למפרע שלא תצטרך חליצה: תוד"ה "לא תתייחד עמו אלא בעדים" - מדוע אסור להתייחד עמה?
לרש"י - במקום אחד מפרש משום חשש קידושין שהרי היא מגורשת למפרע משעת נתינה, ואם יתייחד איתה יש חשש לקידושין. לשיטתו מצד הגברא לכן חושש לקידושין ע"י ייחוד.
לתוספות ורש"י פה - חוששין משום גט ישן

שלא יאמרו גיטה קודם לבנה (אבל לקידושין אין חשש מכיון שסוברים שאינה מגורשת אלא שעה אחת קודם מיתתו). לשיטתו מצד החפצא ולכן חושש מצד שלא יאמרו גיטה קודם לבנה.

כט, ע"א

תוד"ה "אלו נערות הבא על הנתינה" - מהו שורש איסור נתינים?
לרש"י - דוד גזר עליהם שלא לבוא בקהל משום עבדות, לשיטתו שזה איסור שקשור לגברא.
לתוספות - הם אסורים מהתורה שזה איסור בחפצא.

המשך

תוד"ה "ועל הכותית" - מהו שורש איסור כותים?
לרש"י - בגלל שהם גרי אריות ואסורים מלאו ש"לא תתחתן".
לתוספות - הם גרי אמת ואסורים משום שעבד ושפחה נטמעו בהם.

ל, ע"א

תוד"ה "איכא בינייהו בעולה לכה"ג" - באיזה אופן מדובר?
לרש"י - שהייתה בעולה שלא כדרכה מאחר (אבל אם אנס הכה"ג בתולה זה רק אסור לכתחילה דרבנן על הגברא).
לתוספות - מדובר בכה"ג שאנס בתולה גמורה כדרכה וזה אסור מהתורה לשיטתו שקשור לחפצא.

ל, ע"ב

תוד"ה "ואי דלא מצי לאהדורה אמא חייב" - מה שאלת הגמרא?
לרש"י - השאלה על הגברא למה חייב מיתה.
לתוספות - השאלה על החפצא למה חייב ממון.

ל, ע"ב

תוד"ה "רב אשי אמר בזר שאכל תרומה משלו וקרע שיראים" - מה סובר רש"י בתשובה זו?

לרש"י - שזה משני פסוקים, מלקות מ"לא תענה" וממון מ"ועשיתם לו כאשר זמם" ולכן צריך ללקות ולשלם כיון שא"א לבטל פסוק אחד לגמרי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק מצד שא"א לבטל פסוק א' לגמרי שזה כמו חיוב על האדם.

לתוספות - שאין הפסוקים של ממון ומלקות סמוכים וממילא אין זה כלאו הניתק לעשה שאין לוקים עליו, אלא צריך ללקות ומשלם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שאין זה לאו הניתק לעשה מצ"ע כיון שצריך להיות סמוך.

לה, ע"ב

תוד"ה "הממאנת אין לה קנס" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאם מישהו אחר בא עליה, שאז א"צ לשלם קנס כיון שהיא בחזקת בעולה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד הגוף שלה, שהיא בעולה ולכן אין לה קנס. לתוס' - מדובר על בעלה של הקטנה, שאפילו שמיאנה בו ולכאורה נתגלה למפרע שאינה נשואה, בכ"ז אין חייב קנס על בעילתה כיון שהייתה נשואה לו, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הקידושין עצמם.

לו, ע"א

תוד"ה "החרשת והשוטה אין להם טענת בתולים" - מדוע? לרש"י - בגלל שאם הייתה פקחת הייתה יכולה לטעות משארסתני נאנסתי, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד טענתה שיכלה לטעון. לתוספות - בגלל שהן בחזקת מוכת עץ, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד שבגופה יש שינוי שאינה בתולה מסיבה אחרת.

לו, ע"ב

תוד"ה "אי דקא טעין טענת דמים" - איזה טענה יכול לטעון בבוגרת? לרש"י - טענת דמים, לשיטתו מצד הגברא שזה קשור לאדם ויוצא רק ע"י פעולתו בביאה. לתוס' - טענת פתח פתוח, לשיטתו מצד

לרש"י - סובר שמיתה לזה ותשלומין לזה פטור, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שזה שני ענינים מצד עצמם אבל מצד האדם הרי התחייב מיתה ולכן פטור על הממון.

לתוספות - דוחק לומר שזה נחשב מיתה ותשלומין לאחד. לשיטתו שצריך שמצד החפצא יהיו דבר אחד. ועצ"ע.

לא, ע"ב

לגבי גונב חלבו של חברו ואכל חייב, תוד"ה "דאי בעי גחין ואכיל" - מה הכוונה? לרש"י - שיתכופף לפחות מג' טפחים לאכול את החלב, שאז אין זה הגבהה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך כוונת האדם בהגבהה כדי לזכות, ולא מספיק שזה נמצא בפיו כדי לקנות אלא צריך ממש הגבהה מיוחדת.

לתוספות - הכוונה שאם החלב תחוב בראש הקנה יכול לסחוט (להגבי) את עצמו ולהכניס ישר לבית הבליעה, שזה כמו שתחב לו חברו חלב ישר לבית הבליעה, שאז פטור על הממון וחייב על איסור חלב, אבל אם זה הי' בפיו סובר שחייב על הממון מצד החפצא שנמצאת ברשותו וקונה אפילו בלי כוונה של הגברא להגבי' אלא מצד שזהו רשותו. ועצ"ע.

לא, ע"ב

תוד"ה "רב אשי אמר כגון שצרף ידו למטה מג' וקיבלה כדרבה" - לגבי מה מדובר? לרש"י - לגבי קנין שאז קונה אפילו שלא הגבי' כיון שיש חשיבות בידו כמו בדיני שבת. לשיטתו מצד הגברא מכיון שיש חשיבות לדיני שבת בידו כן גם בקנין.

לתוספות - לגבי דיני שבת, שאז א"צ ד' אמות על ד"א כיון שזה כלבוד ונחשב שיש פה הנחה. אבל לשיטתו שקשור לחפצא א"א לקשר בין דיני שבת שקשור לחיוב האדם לגבי קנין שקשור לחפצא וא"צ חשיבות כלל ופשיטא שקונה בידו.

לב, ע"ב

תוד"ה "שלא השם מביאו לידי מכות מביאו לידי תשלומין" - מה הכוונה?

החפצא ולכן סובר שבדמים אין יכול לטעון כיון שאין זה קשור לפעולת האדם, וזה נעלם לבד, והרי כל הקטנות נחבטות בקרקע ומאבדות בתוליהן ולא רק סומא.

המשך

תוס' ד"ה "כולהו רואות ומראות לאמן" - ולכן מה?

לרש"י - לכן כיון שאמן יודעת פוסקות עליהן שהן בעולות ומכיון שלא הודיעתו הטעתו, ולכן יש להם טענת בתולים ומפסידות הכתובה וכו', לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שגם במוכת עץ נחשבת לבעולה ומאבדת את הכתובה, כיון שבפועל יש שינוי בגופה ואינה בתולה.

לתוספות - הכוונה שהאמא אומרת להן שהן מוכת עץ ולכן אם לא אמרה שהיא מוכת עץ סימן שנבעלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שמוכת עץ כתובתה מאתיים, כיון שבפועל לא הי' פה בעילה.

לז, ע"ב

תוד"ה "מיתות קלות שניתן שגגתן לכפרה" - מה הכוונה?

לרש"י - זה הולך על ע"ז בשבת וג"ע שבשוגג מביא קרבן וגם רוצח שבשוגג הולך לגלות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב גם רוצח כיון שגם גלות, שזה תיקון באדם, גם נחשב. לתוספות - לא מחשיב רוצח, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק ממון או קרבן נחשב תיקון משא"כ גלות שזה רק בגברא - אין נחשב.

המשך

אם נערפה העגלה: תוד"ה "ואח"כ נמצא ההורג" - מנלן שצריך להרגו?

לרש"י - לומדים מהפס' "ואתה תבער הדם הנקי מקרבך", לשיטתו מצד הגברא שזה פסוק שהולך על האדם.

לתוספות - לומדים מהפס' "ולארץ לא יכופר כי אם בדם שופכו". לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד הארץ עצמה שצריכה תיקון ע"י הריגת הרוצח.

לט, ע"א

תוד"ה "3 נשים משמשות במוך" - האם זה היתר או שצריכות?

לרש"י - זה רק היתר לגברא אפילו ששאר נשים אסורות משום השחתת זרע.

לתוס' - צריכות לשמש במוך, וזו עצה טובה שלא תהי' סכנה מצד הולד והחפצא וכו'. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "הואיל ונישואין מוציאים מרשות אב" - לגבי ממון מנלן?

לרש"י - לומדים מהפרת נדרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר ללמוד ממון מאיסור, כיון שגם ממון זה קשור עם הגברא.

לתוספות - מכיון שלהעמיד ברשות אבי' איסורא וממונא שווים, כך גם להוציא מרשות האב שווים. לשיטתו מצד החפצא ולכן בלי לימוד מיוחד לא הייתי לומד ממון מאיסור כיון שזה על הגברא וזה על החפצא.

מה, ע"ב

תוד"ה "ר' יהודה אומר ללקות לוקה מ"מ" - מדוע לוקה במוציא שם רע?

לרש"י - משום "לא תלך רכיל", לשיטתו מצד הגברא שזה איסור ממש ולכן לוקה.

לתוס' - לוקה רק מכת מרדות מדרבנן, לשיטתו מצד החפצא ולכן אינו לוקה שזה רק על האדם ואינו איסור ממש.

מז, ע"א

הדין שמציאתה לבעלה משום איבה: תוד"ה "משום איבה" - מה הכוונה?

לרש"י - ההסבר מכיון שאינו חייב במזונותיה אז יש חשש שלא יזונה אם לא יהי' מציאתה לבעלה, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על פרט (מזונות) שלא יתן לה, אבל עדיין יש לה חשיבות בתור אישה לעצמה.

לתוס' - הכוונה שלא יקדשה למנוול ומכה שחין, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על עצם מציאותה שברשותו לקדשה לכל מי שרוצה כיון שנחשבת כחפצא שלו.

חשש באישה עצמה שנמצא בה מום ויבטלו כל הקידושין.

מט, ע"א

תוד"ה "היאך אני קורא בה" - מה לומדים מ"בית אבי"?

לרש"י - לומדים שגם כשהיא בדרך לבעלה היא שייכת לאב. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד שהיא עדיין לא יצאה מרשותו ורק בדרך לבעלה, אבל אם כבר יצאה מרשותו אינה חוזרת אליו ממש.

לתוספות - לומדים שגם אם התאלמנה או התגרשה שחוזרת לבית אבי, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר אפילו שכבר יצאה מרשותו שחוזרת אליו כדלקמן נג ע"ב. ועצ"ע.

נ, ע"א

תוד"ה "ובת תריסר לתעניתא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לשנת י"ב, ומשום חינוך, לשיטתו שקשור לגברא ולכן גם מסביר שבתניוקת ממהרת להביא שערות יותר מילד, וזה גורם בגדלותה שזה דבר שנמצא ממש בגופה.

לתוספות - הכוונה לשנת י"ב ויום אחד, וזה שתינוקת בגיל 11, כי זה שנה לפני גדלותה, ולא בגלל שיש שערות בגופה אלא מצד דין גדלותה.

נב, ע"א

תוד"ה "רצה אינו פודה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שלא תקנו רבנן אלא פדיון אחד, משמע שאם נשבת פעם שני' אינו פודה כלל אפילו בדמי'. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חיוב לפדות רק פעם א' מצד הגברא. לתוספות - הכוונה שרצה אינו פודה יותר מכדי דמי', אבל בכדי דמי' פודה כמה פעמים. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש חיוב לפדות אם זה בכדי דמיה שצריך לדאוג שהיא תהי' משוחררת. ועצ"ע.

נג, ע"ב

תוד"ה "אלמנה בבית אבי" - אשה

מז, ע"א

תוד"ה "זוכי לי רחמנא לאב למסרי לי לחופה" - מאיפה לומדים זה?

לרש"י - מזה שכתוב "את בתי נתתי" אפילו שהפסוק מדבר על קטנה ולא על נערה, לשיטתו מצד הגברא שלומד שהאבא זוכה בקידושי בתו, לא דוקא מפסוק שקשור לחפצא אלא רק מצד הגברא.

לתוספות - המסקנה הפסוק מדבר, לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שלומדים מפסוק שיש זכות לאבא בקידושין.

מז, ע"א

תוד"ה "כתב לה אבי פירות כסות וכלים" - שיבוא עמה מבית אבי לבית בעלה ומתה לא זכה הבעל - האם מדובר שמתה אחרי האירוסין דוקא או אפילו אחרי הנישואין?

לרש"י - מדובר אחרי האירוסין דוקא אבל אחרי הנישואין כו"ע מודים שזכה הבעל. לתוספות - מדובר אחרי הנישואין וככ"ז לא זכה הבעל שאנן סהדי שלא נתן האב אלא כדי שתהנה בתו גם מהנכסים.

מח, ע"א

תוד"ה "דאורחי דידי ולא אורחא דידה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שרגילות בבני משפחתו להספיד עם חלילים ומקוננת ולא רגילות בכנות משפחתה. לשיטתו מצד הגברא, שתלוי ברגילות המשפחה.

לתוספות - הכוונה שלגברים אין פוחתים אף פעם משני חלילים ומקוננת, ולנשים לפעמים פוחתים, לשיטתו מצד החפצא שזה לא תלוי במשפחה אלא בהבדל בין נשים לגברים.

מח, ע"ב

תוד"ה "רב אסי אומר אף לתרומה" - מה הדין אם אסרה הרב לשלוחי הבעל?

לרש"י - שוב אין חשש שתאכיל בתרומה לאחי'. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד החשש שתאכיל בתרומה לאחי'.

לתוספות - שוב אין חשש לסימפון. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד סימפון שזה

שנתאלמנה מנישואין בחיי האב, האם יש לה מזונות מאבי?
 לרש"י - לא, כיון שע"י נישואין פקעה שעה אחת מן המזונות של אביה ושוב אין לה. לשיטתו מצד הגברא ולכן כיון שיצאה מרשותו נהיתה מציאות לעצמה ושוב אין חייב אביה במזונותיה.
 לתוספות - כן. לשיטתו מצד החפצא כיון שחוזרת לרשותו נחשבת כאילו לא יצאה וחייב במזונותיה.

נד, ע"ב

תוד"ה "והתובעת" - מה הכוונה?
 לרש"י - שאם תבעה תוספת אין לה מזונות כמו שתובעת עיקר כתובה. לשיטתו מצד הגברא ולכן משוה את דין התוספת שמוסיף הבעל לעיקר כתובתה מצ"ע ושוב אין לה מזונות כיון שגילתה דעתה שרוצה לקבל כתובה שוב אין לה מזונות.
 לתוספות - שאם תבעה רק מנה או מאתיים שזה עיקר כתובתה ושיירה תוספת שלא תבעה, אז יש לה מזונות מכיון שתנאי כתובה ככתובה והרי לא תבעה רק מקצת כתובה. לשיטתו מצד החפצא ולכן כ"ז שעדיין נשאר מקצת הכתובה יש לה מזונות, שנחשב שעדיין קשורה לבעלה.

נה, ע"א

תוד"ה "ולשבועה" - מה הכוונה?
 לרש"י - שאם עד אחד מעידה שהיא פרועה, שאין הבדל בין כתובה לתוספת. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על שבועה מצד חיוב שהעד מחייבה.
 לתוספות - שאם נשבעה על הכתובה אינה צריכה להשבע על התוספת. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד חיוב הכתובה בעצמה שא"צ להשבע פעמיים.

נו, ע"א

תוד"ה "אמר ר' יצחק בר אבדימי משום רבינו" - מי זה רבינו?
 לרש"י - זה רב.
 לתוספות - זה רבי.

המשך

תוד"ה - "ר' יוסי אומר יכתוב שובר" - מדוע?
 לרש"י - בגלל שלא מרעים כוח המלוה לגבות מזמן שני. לשיטתו מצד הגברא שחושבים על טובת המלווה בגבייתו ממשועבדים, שזה קשור לקדימת האדם בזכותו.
 לתוספות - כדי שיכוף לפרעו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד הפריעה עצמה של החוב. ועצ"ע.

נח, ע"א

תוד"ה "קוביוסטס" - מה הכוונה?
 לרש"י - זה גונב נפשות. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על גנבת נפשות.
 לתוספות - זה משחק בקוביא. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על בעי' במומן מצ"ע שזה קשור לגזל.

המשך

תוד"ה "הנהו קלא אית להו" - ולכן מה?
 לרש"י - שמכיון שיש להם קול ודאי ששמע במומין אלו וסבר וקיבל. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד שהאדם סבר וקבל.
 לתוספות - שיש להם קול וזה לא שכיח. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שהם בעצמם לא שכיחי.

נח, ע"א

תוד"ה "אפילו כולם בפני הבעל חוץ מיום אחד אינה אוכלת" - מה הדין אם היו כולם בפני הבעל?
 לרש"י - לא אוכלת בתרומה. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך בפועל שיתחתן איתה ורק אז יכולה לאכול בתרומה.
 לתוספות - כן אוכלת בתרומה. לשיטתו מצד החפצא ולכן כיון שהגיע זמן החיוב נחשב כאילו כבר התחתן איתה ולכן אוכלת בתרומה.

נט, ע"א

תוד"ה "כי אמר שמואל הלכה כרבינ'

תוד"ה "מחלפה דביתיהו" – האם יש איסור להושיט מפתח לאשתו בזמן נידתה?
 לרש"י – משמע שכן, לשיטתו מצד הגברא לכן זה יכול לגרום קירוב וכו'.
 לתוס' – משמע שלא, לשיטתו מצד החפצא והרי על זה לא נאסר מק"ו שהרי אפילו באשת איש מותר, ק"ו לאשתו שהרי פת בסלו ותהי' מותרת לו וכו'.

סב, ע"א

תוד"ה "אלא אורחא דמילתא כמה" – האם אפשר לצאת ללמוד תורה להרבה זמן ברשות אשתו?

לרש"י – משמע שלא, אלא רק עד חודש. לשיטתו מצד הגברא והרי יש לו חיוב לדאוג ולשמח את אשתו.

לתוספות – משמע שכן, כמו ר"ע שיצא ברשות אשתו ליותר מעשרים שנה. לשיטתו מצד החפצא והרי מצות לימוד תורה מצ"ע שקול כנגד כולם.

סג, ע"א

תוד"ה "ואינהו כמאן סברוה" – מה הכוונה שרבא אמר "בורכא"?

לרש"י – שאין הלכה כרבתינו. שאשה שמורדת אחרי ארבעה שבועות מפסידה את הכל, אלא פוחתין לה כל שבוע עד שתגמר כתובתה. וגורס "איהו כמאן סבר", לשיטתו שהכוונה על רבא שאמר בורכא כמו מי הוא סובר. לשיטתו מצד הגברא לכן זכותה למרוד רק שמפסדת כל שבוע עד שתגמר הכתובה.

לתוספות – הכוונה שהלכה כרמי בר חמא ששולחים לה פעמיים להתרות בה ולהזהירה, אחד לפני ההכרזה ואחד אחרי ההכרזה, והגירסה "ואינהו כמאן סברוה" וזה הולך על רמי בר חמא ורבה שסוברים ששולחים לה שמפסידה כתובתה אם תמשך למרוד גם לפני הכרזה ולא רק אחרי הכרזה. לשיטתו מצד החפצא והרי בזה שמורדת מבטלת את הקידושין למפרע שהרי על דעת כן לא נשאה ולכן מפסידה לגמרי ורק שמתרים בה פעמיים, גם לפני ההכרזה וגם אחרי. ועצ"ע.

להעדפה? – מה הכוונה?

לרש"י – שסובר שצריך להפר את הנדר אבל לא מטעמו של ר' יוחנן שהוא סובר שגם העיקר מעשי ידי' צריך הפרה. ושמאל סובר שרק מצד שמא תעדיף יותר מהראוי לכן צריך הפרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שזה רק חיוב על האשה לתת לבעלה מעשי ידי' אבל זה לא ממש חל על החפצא ולכן אם הקדישה את מעשי' צריך הפרה כי זה קדוש. לתוספות – הכוונה שסובר שמאל כר' יוחנן שהעדפה לבעל ולכן יפר כדי שיוכל הבעל להינות מהעדפה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין אפשרות לאשה לנדור נדר על מעשי ידי' כיון שהיא משועבדת לבעלה, וזה פועל ממש במעשי' (בחפצא) ששייכים לבעל וא"א לשנות.

ס, ע"ב

לגבי שומרת יבם שנפלו לה נכסים ומתה תוד"ה "נכסים בחזקתן" – מה הכוונה?

לרש"י – יש שלוש דעות: יש דעה שהכוונה ליורשי הבעל, שזה באחריותם, ויש דעה שהכוונה ליורשי האב מכיון ששלה היו, ויש דעה שזה בחזקת שניהם ולא יחלוקו, לשיטתו שאין חיובו לייבם את האשה גורם חזקה בנכסים אלא זה רק חיוב על הגברא בלי חזקה בנכסים.

לתוספות – פה כולם מודים שזה בחזקת יורשי הבעל מכיון שהיבם כבר מוחזק בנכסים קודם מיתתה בשעת מיתת אחיו, לשיטתו מצד החפצא שהחיוב לייבם אשת אחיו מביא לו חזקה בנכסים.

ס, ע"א

תוד"ה "מוצצו" – האם מותר למצוץ דם מן האצבע, או רק דם שבין השיניים מותר?

לרש"י – אסור. לשיטתו מצד הגברא והרי רואים את הדם וזה דומה לדם בהמה, לכן אסור.

לתוספות – מותר. לשיטתו מצד החפצא שהרי זה דם האדם ולכן התיירו.

סא, ע"א

לרש"י - כן, והכוונה שמכיון שהורגל לישון על כר יטול שתי המפצים לעצמו. לשיטתו מצד הגברא ולכן הולכים לפי רגילותו. לתוספות - לא גורסים זה ואין לו טענה שייקח את המפץ שלה אלא שרוצה לשכב עמו על כר. לשיטתו מצד החפצא וא"א ליקח לה את הכר בגלל רגילותו אלא בטענה אחרת מצ"ע. ועצ"ע.

סה, ע"ב
תוד"ה "מציאת האשה" - איך סדר הפרקים במסכת?
לרש"י - קודם פרק המדיר, מכיון שמדובר בסוף פרק אע"פ אם משרה אשתו ע"י שלישי לכן כותב המדיר את אשתו עד שלושים יום יעמיד פרנס שהוא כעין שלישי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר קודם על שלישי ופרנס. לתוספות - קודם פרק "מציאת האשה" מכיון שמדובר בסוף פרק אע"פ על זה שאם הייתה מיניקה פוחתים לה ממעשי ידי', לכן שונה הפרק שמדבר על מציאת האישה ומעשי ידי', לשיטתו מצד החפצא.

סה, ע"ב
תוד"ה "ירושתה הוא אוכל פירות בחיי" - מה הכוונה?
לרש"י - יש שני פירושים, אחד הפירושים הוא שהוא יורשה לאחר מיתה. לתוספות - אין סובר פירוש זה.

סו, ע"א
תוד"ה "והא כי אתא רבין" - האם גורסים זה?
לרש"י - כן, ומקשה כמו שהעדפה הייתה שייכת לבעל כך מציאתה תהי' לבעל. לתוספות - לא, כיון שמציאתה שייכת אלי' יותר מאשר העדפה, אלא זה ענין חדש שמפרש שאם זה העדפה שלא ע"י הדחק אין חולקים שזה שייך לבעל וחולקים רק בהעדפה שהאישה עושה ע"י הדחק שזה כמו מציאתה, וזה לומד מרבין שהעדפה שע"י הדחק זה כמו מציאה. ועצ"ע.

המשך
תוד"ה "אבל אמרה מאיס עלי לא כייפינן לה" - מה הכוונה?
לרש"י - שלא כופים אותה להשאר איתו, אלא יוצאת ללא כתובה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על האשה שלא כופים אותה. לתוספות - שאם אמרה מאיס עלי ואיני רוצה אותו ומחלה גם על הכתובה - לא אומרים שאין מחילתה מחילה ואז בעלה לא ירצה לגרשה כי יצטרך לשלם כתובה אלא מחילתה מחילה ובעלה ירצה לגרשה, שהרי פטור מכתובתה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על מחילתה שזה נחשב למחילה ואז ממילא ירצה לגרשה.

סד, ע"א
תוד"ה "תבע לחלוץ נזקקין לו" - באיזה אופן מדובר?
לרש"י - מדובר שהיא רוצה רק להתייבם. לשיטתו מצד הגברא ולכן התורה נתנה לו את הזכות לגמרי אפילו שהיא רוצה להתייבם הוא יכול רק לחלוץ.
לתוספות - מדובר שהיא לא רוצה לא לחלוץ ולא לייבם, אבל אם רוצה להתייבם שומעים לה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם היא רוצה להתייבם והרי מצוות יבום קודמת לכן שומעים לה מצד החפצא של המצה. ועצ"ע.

המשך
תוד"ה "ודיני חליצה וייבום" - האם כשהאשה רוצה לחלוץ והגבר רוצה לייבם האם כופים אותו לחלוץ למ"ד שמצות חליצה קודמת?
לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן כופים אותו שזו מצוה וחובה עליו, אבל א"א להטעותו כיון שצריך את דעתו בחליצה. לתוספות - לא. ורק מטעין אותו אם אינה רוצה (שאומרים לו חלוץ לה ובכך אתה כונסה). לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה המעשה - פעולת החליצה.

סה, ע"א
תוד"ה "ושקלת להו לדידי" - האם גורסים זה?

סו, ע"א

תוד"ה "שום במנה ושווה מנה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהיא הכניסה לו שום לקבלו עליו בשטר הכתובה במנה והי' שווה מנה בשוק לכל אדם, אז גם יוצאת י"ח. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק ששוה מנה לכל אדם. ועצ"ע.

לתוספות - הכוונה שאם אמרה לו בזה"ל שתכניס לו שום במנה ושווה מנה אז אי"צ שיהי' שווה 31 דינר, אבל שום במנה סתם היא נותנת 31 דינר. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להוסיף שיהי' 31 דינר, שאז זה נקרא שום מנה.

סו, ע"ב

תוד"ה "תנא שומא רבה ושומא זוטא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לשומא רבה שפוסק 1000 דינר, ושומא זוטא זה הסיפא שפוסק החתן כלשהו.

לתוספות - הכוונה שמסכם את ההמשך שאומר אחרי זה. ועצ"ע.

סז, ע"א

תוד"ה "גמלים של ערביא" - אשה גובה פרנסה מהם - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לרווח של שלישי שהם כספים שמוסיף הבעל שלישי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על רווח של שלישי שקשור עם תוספת הבעל.

לתוספות - הכוונה שזה כמו קרקע שגובה כתובה מהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחשיב את זה כמו ממש קרקע מצ"ע. ועצ"ע.

סח, ע"א

תוד"ה "כאן לאחר שבא לידי גיבוי" - אם נטל לקט שכחה ופאה ונודע שהי' עשיר, האם מחייבים אותו למכור את ביתו וכלי תשמישו כדי לשלם?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא, והרי כשלקח הי' עשיר ולא הי' ראוי ללקט ולכן צריך להחזיר, כיון שזה הפקר רק לאנשים

שמגיע להם.

לתוספות - לא, מכיון שזה הפקר, ורק אם נטל מקופה של צדקה אז מחייבים אותו למכור. לשיטתו מצד החפצא, ולכן סובר שזה הפקר שפועל בחפצא וזה הפקר לכולם.

ע, ע"א

תוד"ה "המדיר את אשתו מליהנות לו" - מדוע אין היא אסורה בהנאת תשמיש המיטה? לרש"י - בגלל שהוא משועבד לה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על השיעבוד שצ"ל משועבד לאישה.

לתוס' - בגלל שאין משמעות במילים ליהנות אלא הנאת מזונות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על משמעות המלים עצמן של הנאה.

ע, ע"ב

תוד"ה "כשהגיע הזמן ולא נשאו" - מדוע הנדר חל אם נדר שלא לזונה? לרש"י - בגלל שמהתורה לא משועבד לה ולכן זה חל מכיון שזה רק חיוב מדרבנן על הגברא שצריך לזונה ולכן הנדר חל.

לתוספות - גם בגלל חיוב מדרבנן אין הנדר חל ופה מדובר שנדר לפני שהגיע הזמן. לשיטתו שגם חיוב מדרבנן זה חל על החפצא לכן לא חל הנדר. ורק פה, שזה הי' לפני הזמן, לכן זה חל.

עא, ע"א

תוד"ה "שנדרה היא וקיים לה הוא" - ולכן מה?

לרש"י - בגלל שנדרה היא לא שייך פה המתנה כלל. לשיטתו מצד הגברא.

לתוספות - מדובר שנדרה הנאה מאחד מיני פירות כל זמן שהיא תחתיו ונדר של פירות אינה יכולה לסבול אפילו יום אחד. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על סוג הנדר.

עג, ע"א

תוד"ה "לא תימא טעמא דרב דכנסה סתם מחלה לתנאי" - האם הי' מחשבה שכאשר כונסה סתם תהי' לה כתובה? לרש"י - כן, ולמסקנה צריכה רק גט. לשיטתו

לתוספות - משמע שעדיין יש דעה שיכולה למכור אפילו לאחר נישואין. ועצ"ע אם חולקים.

המשך

תוד"ה "איבעיא להו ר"י לכתחילה קאמר או דיעבד" - מה הפירוש?

לרש"י - שתי לשונות: א. האם בנכסים שנפלו לה עד שלא תתארס לכתחילה לא תמכור או גם בדיעבד מכרה בטל. ב. האם זה לפי ב"ש שלכתחילה יכולה למכור או לפי ב"ה שרק בדיעבד מכרה קיים. לשיטתו מצד הגברא לכן הספק הוא עלי', האם היא יכולה למכור לכתחילה או לא.

לתוספות - הפירוש האם זה הולך על הרישא שנפלו לה עד שלא תתארס שכתוב שמוכרת לכתחילה, ועל זה שואל הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים שלא תמכור לכתחילה כמו בנכסים שנפלו לה משנתארסה, או שזה הולך על הסיפא שנתנו לה נכסים אחרי האירוסין שהם סוברים שמכרה בטל, כיון שזכה בה אישה זכה בנכסים כמו לאחר נישואין. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הנכסים מתי נפלו לה, לפני האירוסין או אחרי. ועצ"ע.

עט, ע"ב

לגבי "נפלו לה נכסים עד שלא נשאת ונשאת" תוד"ה "מוכרת ונותנת בקיים" - האם משנה את המשנה או את הבריייתא?

לרש"י - משנה את המשנה שמוכרת ונותנת וקיים שיכולה למכור לכתחילה. לשיטתו מצד הגברא והרי נכסים אלו נפלו לה לפני הנישואין ומדוע שלא תמכור לכתחילה.

לתוספות - משנה את הבריייתא וגורס אם מכרה ונתנה קיים לשיטתו שלא יכולה למכור לכתחילה. לשיטתו מצד החפצא והרי היא עצמה נקנית לבעל יחד עם נכסי' ונחשבת כחפצא שלו, ולכן לא תמכור לכתחילה.

עט, ע"ב

תוד"ה "כתבתיהו לברתא" - האם צריך להודיע לעדים שלהברית מתכוונת? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך

מצד הגברא שהכל בידו וברשותו לשנות התנאי ואם כנסה סתם ודאי מחל לתנאו ולפחות צריך גט.

לתוספות - לא, ורק גט יהי' לה ולא כתובה אפילו להו"א ולמסקנה אפילו גט אינה צריכה. לשיטתו מצד החפצא שעשה תנאי ולא התקיים ולכן אין כלל קידושין, ואין צריך אפילו גט.

עד, ע"א

תוד"ה "המקדש במלוה אינה מקודשת" - מדוע?

לרש"י - בגלל שמחל על המלוה שהייתה חייבת לו ולא אמר על הנאת מחילת המלוה שאז היא מקודשת. לשיטתו מצד הגברא ולכן צ"ל בהנאת מחילת המלוה שזה קשור לגברא.

לתוספות - בגלל שאמר התקדשי לי במעות שאת חייבת לי וזה ודאי לא נמצא ולכן אינה מקודשת אבל אם הי' אומר שהוא מוחל לה על המלוה סובר שמקודשת. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לומר שהוא מוחל על המלוה, שזה קשור לחפצא.

עו, ע"ב

תוד"ה "כלה בבית אבי' ולקידושין" - האם זה כמו ר' יהושע?

לרש"י - כן, שלא עוזר חזקת הגוף אפילו להחזיק את הכסף בידה של האישה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין מקשר את חזקת הממון לחזקת הגוף, ולכן לא עוזר חזקת הגוף לבד. לתוספות - לא, שזה לא מתאים לר' יהושע בגלל שחזקת הממון מסייע לחזקת הגוף ור"י סובר שהולכים אחרי חזקת הגוף. לשיטתו מצד החפצא לכן מקשר את חזקת הממון לחזקת הגוף שזה מסייע. ועצ"ע.

עח, ע"א

תוד"ה "האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס" - מה הדין אם כבר התחתנה? לרש"י - משמע שאם נשאת לא יכולה למכור לכו"ע. ועצ"ע מההמשך שאפילו נפלו אחרי האירוסין יכולה למכור לכתחילה.

שהעדים ידעו.

לתוספות - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק שיש גילוי דעת.

עט, ע"א

תוד"ה "כללא דמילתא" - מהו קרן ומהו פירות, לגבי מה מדובר?

לרש"י - גזעו מחליף זה קרנא אין גזעו מחליף זה פירות. ולכן מוכרים ולוקחים בזה קרקע והוא אוכל פירות, ולגבי זה נאמר הכלל והדעה שאומרת שיער של עצים וחפירה של דגים זה נחשב לפירות הם אומרים כלל זה. לשיטתו שמצד הגברא ולכן אין זה חשוב לאדם אלא כמו פירות, כיון שגדלים ובאים עוד ולא נגמר לגמרי.

לתוספות - גזעו מחליף זה קרן, אין גזעו מחליף זה פירות, ולכן א"א לקנות דבר שאין גזעו מחליף בכספים אלו (אבל אם יש לה דבר כזה אין מוכרים אם נפל לה בירושה אלא אוכל פירות כמו שהוא עד שיכלה הקרן), ולגבי זה מדובר אם נפלו לה כספים ולפי זה הדעה שאומרת שיער של עצים וחפירה של דגים זה נחשב לקרן היא אומרת כלל זה. לשיטתו שקשור לחפצא ובאמת זה נחשב לקרן בפועל מצד החפצא העצים והדגים שמתחלפים, שאותם דגים כלים וכן אותם עצים, אפילו שיגדלו ויבואו אחרים, אבל מצ"ע הם כלים ונחשבים לקרן. ועצ"ע.

פ, ע"א

תוד"ה "שגרא דתמרי" - מה הכוונה? לרש"י - זה תמרים שנידוכו יחד וקשה לו שזה עדיף מגרוגרות. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר שנידוכו ע"י פעולת האדם ואינם שלמים.

לתוספות - זה תמרים גרועים שמקבצים אותם יחד. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על גריעותם של התמרים מצ"ע. ועצ"ע.

פ ע"ב

תוד"ה "או דילמא יורשי האב קברי לה דקיירתי נכנסים הנכנסים והיוצאים עמה" - האם יורש גם נדונייתה למ"ד שנכנסים בחזקת

יורשי האישה?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה הי' מיועד הנדוני' בשבילו, אז זה נחשב כשלו.

לתוס' - משמע שלא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שבפועל היא נפטרה ועל דעת זה לא התכוון אבי' בנתינתו את הנדוני'. ועצ"ע.

פא ע"א

תוד"ה "ולימא אח אני יורש" - מה השאלה? לרש"י - זה פשוט שאינו יורש בנכסי' אלא משל אחיו ולכן אינו רוצה לקבור את אשתו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר שאינו קשור לנכסי' ורק מצד אחיו.

לתוס' - הכוונה שרק זכותו של האח אני יורש ולא חובתו ולכן אינו רוצה לקבור את אשתו שזה חיוב אחיו. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר גם מצד הנכסים, אבל לוקח רק את הזכויות.

פא ע"א

תוד"ה "מגרשה בגט" - לקח מן האיש וחזר ולקח מן האישה מקחו בטל - מה הכוונה במקחו בטל?

לרש"י - הכוונה שבטל לאלתר ורק ב-3 שדות שמשועבדים לכתובת האישה, אבל בשאר השדות המקח לא בטל. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה לא הי' בהסכמה מלאה של האישה לכן זה בטל מיד.

לתוס' - הכוונה מקחו בטל רק משעת טריפה וגם בשאר הנכסים. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שסוכ"ס הרי היא חתמה על המכירה ולכן זה נחשב למכירה עד שתטרף בפועל.

פא ע"ב

תוד"ה "אלא עצה טובה קמ"ל" - מהי העצה הטובה?

לרש"י - שמא יאבדו המטלטלין ונמצאת שלא בכתובה, וצריך לתת לה כתובה אחרת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד שצריך לתת לה.

לתוס' - שלא תהי' קלה בעיניו להוציאה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מפרש מצד

האישה עצמה שלא תהי' קלה בעיניו.

קניין. לשיטתו (אולי) מצד החפצא שהפקר זה ענין מצ"ע ולא שייך לאף אחד. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "ודילמא דתבא לי' עבדו לי" - הי' נושה באחיו מעות והניח שומרת יבם לא יאמר אני יורש והחזקתי, אלא מוציאים מיבם ולוקח קרקע והוא אוכל פירות - למה זה יותר טוב לו?

לרש"י - בגלל שתהי' הקרן קיימת ויאכל פירות. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושב לטובתו שיקבל את חובו.

לתוס' - בגלל שכך יהי' לו שלום בית יותר, שאשתו בטוחה בו יותר ע"י שהקרן שלה, שהרי לא כתב אחריות נכסים ממה שקנה וממה שעתיד לקנות. לשיטתו מצד החפצא ולכן חושב על שלום בית יותר שזה ע"י שהקרן שלה. ועצ"ע.

פב, ע"ב

"התם הוא דלא כתב לה דקנא" - מה ההבדל בין אשתו ליבמתו?

לרש"י - משמע שבאשתו אם יאבדו הנכסים שייחד לה עדיין יש אחריות וחייב לשלם ובהו"א חשבנו שיכול לייחד לה קמ"ל שלא מכיון שסבורה שאין לה אפילו שבאמת יש לה נחשב בעילתו לבעילת זנות לשיטתו מצד הגברא ולכן אם חושבת שאין לה - אין יכול לייחד.

לתוס' בגלל שלאשתו אמר שכל הנכסים שאקנה משועבד לה, לכן יכול למכור, משא"כ ביבמתו שלא כתב שמה שאקנה משועבד, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מסתכלים על מחשבתה אלא באמת אין נכסים אלו משועבדים לה.

פג ע"א

תוד"ה "קנו מידו מהו" - על מה זה הולך? לרש"י - זה הולך על הברייתא שאחד מפקיר שדהו לכולם. לשיטתו מצד הגברא, לכן סובר שהפקר הכוונה ששייך לכולם.

לתוספות - זה הולך על המשנה "הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסייך" ועל זה שואל אם קנו מידו, אבל על הפקר אין שייך

פג ע"ב

תוד"ה "בוצינא טב מקרא" - מה הכוונה? לרש"י - שניהם מין של דלעת, והכוונה שעדיף לקנות דלעת קטנה היום מאשר לקנות דלעת גדולה ולהצטרך לחכות, כי לא ידע מה יולד יום. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק מצד המתנת האדם.

לתוס' - זה שני סוגים ובוצינא זה קישואים וקרא זה דלעת, והכוונה שעדיף קישואים עכשיו מלחכות לדלעת. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר שזה שני סוגים ומצ"ע עדיף הקישואים וכו'.

המשך

תוד"ה "הו"א עד עולם הפירות" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה בהו"א שהייתי חושב שהכוונה על הפירות שאין אוכלים אותם לא בשנה ראשונה ולא בשני, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חידוש בשנה השני' וכו', אפילו שבפירות אין שינוי.

לתוס' - הכוונה שלא אוכלים לא פירות ולא פירי פירות לעולם, לשיטתו מצד החפצא שמצד הפירות הרי יש שינוי, וזה החידוש שגם בשנה שני' אסור לו אפילו שזה פירות אחרים.

פד, ע"א

תוד"ה "ורב סבר דאפילו מדרבנן תנאו בטל" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לגבי פירות שאין הבעל יכול לבטל את זכותו בפירות. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שאין הבעל יכול לבטל את זכותו כלל, אפילו שזה מצ"ע לא שכיח, אבל מצד הגברא זו זכות שא"א לבטלה.

לתוס' - הכוונה לגבי דברים אחרים שהם מדרבנן, אבל פירות כו"ע יכול הבעל לבטל את זכותו בזה, לשיטתו מצד החפצא שלא שכיח.

לקברו, שאז הרי מוכרים בלחץ ובזלזול. לשיטתו מצד הגברא שהחיסרון הוא באדם שבודאי זלזלה ומכרה פחות ולכן א"א להשבע. לתוספות - בגלל שאם תשביענה תניח את המת ותלך לבית אבי' ולא תקברו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד חשש המת שלא תקברנו.

פח, ע"א תוד"ה "מייתי לה לידי שבועה דאורייתא" - מה הנפק"מ בין שבועה דרבנן לשבועה דאורייתא? לרש"י - הנפק"מ שבדאורייתא צריך להחזיק חפץ קדוש, משא"כ בשבועה מדרבנן. לתוספות - הנפק"מ שאפשר להפוך שבועה רק בדרבנן, ולא בדאורייתא, או שמדאורייתא אם אינו יכול להישבע משלם, משא"כ מדרבנן ואפילו אם הוא חשוד על השבועה אין משלם.

פט ע"א תוד"ה "שמע מינה כותבים שובר" - האם קיימא לן שכותבים שובר? לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא והרי עבד לווה לאיש מלוה וא"א לחייב את המלוה שיצטרך לשמור שוברו כל הזמן מפני העכברים. לתוספות - כן. לשיטתו מצד החפצא והרי שילם לו ואין לו שטר אז אין ברירה וחייבים לכתוב שובר מפני תיקון העולם.

צא, ע"א תוד"ה "וכי תימא איפוך" - מה הכוונה בבני' של זו? לרש"י - הכוונה לבני ראשונה שבאים ונוטלים כתובת אימן אפילו שיש מותר דינר רק ממטלטלין או ממשועבדים אפילו שהם באים רק מכוח ירושה. לשיטתו מצד הגברא ולכן נותן כח לירושה כמו לבע"ח ששניהם קשורים רק לגברא. לתוספות - הכוונה לבני האשה השני' שנוטלים כתובת אמם אבל לבני הראשונה אין

פה, ע"ב תוד"ה "יהיב סימנא" - האם זה שצוררים בסדין והם 7 זה סימן? לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ויש סימן גם בסדין הצרור וגם בכמות. לתוספות - לא. לשיטתו מצד החפצא והרי בכסף אין נחשב סימן, שהרי אולי יש עוד אנשים שצוררו בסדין כספם ועצ"ע.

המשך תוד"ה "שודא דייני" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שיאמדו הדיינים למי הי' רצונו ליתן. לשיטתו מצד הגברא לכן חשוב דעת האדם. לתוספות - הכוונה למי שהדיין רוצה לתת ייתן. לשיטתו מצד החפצא לכן זה כמו פס"ד.

פו ע"ב תוד"ה "רבי אליעזר אומר ע"י גלגול" - האם מגלגלים בשבועה דרבנן? לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזו רק שבועה מצד האדם לכן א"א לגלגל עליו שבועה שקשור לחפצא. לתוספות - כן. לשיטתו מצד החפצא לכן גם בשבועה מדרבנן יכולים לגלגל.

פז, ע"א תוד"ה "לכרגא ולמזוני" - מה הכוונה? לרש"י - כרגא זה מיסים של יתומים, ומשמע שלשאר צרכי היתומים כן מכריזים. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם בשביל צרכי היתומים מוכרים.

לתוספות - זה כרגא מיסים של האישה אבל ליתומים אין מכריזים כלל אפילו על שאר הצרכים. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק לאישה שיש חשש להפסד גדול מצ"ע מוכרים. ועצ"ע.

המשך תוד"ה "אפילו בין מיתה לקבורה לא משביעים את האישה" - מדוע? לרש"י - א"א להשביע את האישה שלא זלזלה, שהרי ודאי זלזלה ומכרה פחות כדי

שמואל לרב נחמן אם כן נמצאת מכשילין וכו' - האם זו קושיא או פשיטות?
 לרש"י - זו פשיטות, רק אח"ז שואל ועונה, ומשמע למסקנה שהמכירה לא מתבטלת, לשיטתו מצד הגברא ומכירתו מכירה בכל מצב, ואין משתנה מצד המצב בשטח.
 לתוספות - זו קושיא ולמסקנה שבצורת שכיח בנהרדעא ולכן המכירה מתבטלת, לשיטתו שמצד החפצא ומכיון שאין צריך המכירה לכן מתבטל, ועצ"ע.

צז, ע"ב
 תוד"ה "לאתויי מגורשת ואינה מגורשת" - מה זה בא לרבות?
 לרש"י - שגם היא גובה מזונות מן היתומים. לתוס' - שיכולה למכור נכסים למזונתיה גם שלא בבי"ד.

ק, ע"א
 תוד"ה "רבא אמר ר"נ שליח כדיינין" - באיזה שליח מדובר?
 לרש"י - מדובר אפילו בשליח בעלמא. לתוס' - זה דוקא שליח של דיינין.

קה, ע"ב
 תוד"ה "וכי אלישע אוכל ביכורים הי" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שהרי הי' גר בשומרון ואין ביכורים נאכלים חוץ לחומה.
 לתוס' - הכוונה והרי אין שם מקדש ולא מזבח ולא כה"ג.

קז, ע"א
 תוד"ה "ששמעו בו שמת" - מדוע אין לחשוש שמא התפיס לה צרורות בשביל המזונות?
 לרש"י - בגלל שסופה ליטול כתובה ולישבע שלא התפיס לה צרורות ולא עיכבה כלום משלהם ולכן אין חשש לשיטתו מצד הגברא שהיא צריכה להישבע ואז מאמינים לה.
 לתוספות - בגלל שאין שום הוכחה שהתפיס לה צרורות, לשיטתו מצד החפצא שמצד המצב אין הוכחה שהתפיס לה צרורות ורק אז אין חוששים. ועצ"ע.

להם כלל כתובת אמם אם אין שם מותר דינר מקרקע בן חורין, שרק שני' שהיא מקבלת מזכות של בעלת חוב אבל לא הראשונה שמקבלת רק בזכות ירושה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מחשיב יותר בעלת חוב מאשר ירושה כיון שבע"ח קשור יותר לחפצא של הקרקע, משא"כ בירושה שזה רק דין מצד הגברא. ועצ"ע.

צד, ע"א
 תוד"ה "שנמצאת אחת מהן שדה שאינה שלר" - מה הכוונה?
 לרש"י - רק אם נודע כבר שהיא גזולה אז צריך להשביע את האישה הרביעית שבאה לגבות, אבל אם לא נודע שהשדה גזולה - אין צריך להשביע את הרביעית. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק אם נודע שהיא גזולה ויש מחלוקת ביניהם לגבי הגבי' אז צריך להשבע, אבל אם לא נודע שגזולה אין חשש מצ"ע.

לתוספות - אפילו אם לא נמצאת השדה גזולה נשבעת הרביעית לפי בן ננס משום חשש שמא תמצא אחת מהשדות שאינה שלו. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להשבע מצ"ע מחשש שאחד מהשדות לא שלו.

צו, ע"ב
 תוד"ה "רבי יוסי סבר נכסי בחזקת אלמנה קיימי" - מה הכוונה, וכן כוחה יפה של האלמנה?

לרש"י - הכוונה שכאשר כלו נכסי היתומים תחשוב ללקוחות שכל מה שמכרה זה הי' רק למזונות ותוכל לגבות מהם בשביל הכתובה, אבל לגבי היתומים אין אומרים שכוחה יפה, שזה כמו שקר.

לתוספות - הכוונה שלא יוכלו היתומים להגיד לה שויתרה על מזונות' בגלל ששהתה ולא תבעה מזונות, שהרי יכולה לומר אלו מזונות מכרתי, אבל לא מדובר לגבי טריפת לקוחות רק במסקנה, ועצ"ע.

צז, ע"א
 תוד"ה "אי הכי היינו דאמר לי' רמי בן רב

קט ע"א

תוד"ה "שני דברים שאמר חנן הלכה כמותו וכיוצא בו" – מה הכוונה כיוצא בו?
 לרש"י – הכוונה לתנאים, שכיוצא בו של חנן זה ר"י בן זכאי, וכיוצא בו של אדמון זה רבן גמליאל, לשיטתו מצד הגברא.
 לתוס' – הכוונה למקרים מסוימים שדומים למקרים אלו, לשיטתו מצד החפצא, לכן מדבר על מקרים ולא על אנשים.

קי, ע"א

תוד"ה "לרבנן חברא חברא אית לי" – מדוע לעיל לפי כולם אומרים חברא חברא אית לי ולכן א"צ למסור מודעה אם עשאה את השדה סימן לעצמו (דהיינו שמכר שמעון לראובן שדה וסימן מצרי' ואחד מהמצרים הי' אותו שדה שהוא טוען שהוא שלו)?
 לרש"י – בגלל שאם ימסור מודעה על חתימתו והסכמתו שזה שדה של שמעון, ישמע שמעון ולא ירצה למכור לו, אבל אצלנו יכול למצוא הרבה לוקחים וגם אם לא ימכור לא יפסיד.
 לתוס' – ההסבר הוא שלעיל לא הי' צריך למסור מודעה כיון שזה שעשאה סימן לא נחשב כ"כ הודעה, ולכן לא הי' צריך למסור מודעה כמו פה שהוציא שטר שמכר לו את השדה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק בין כשעושה סימן, שזה רק דבר צדדי בשדה, לבין אם הוציא שטר שמכר את השדה, שזה נוגע ממש בחפצא של השדה.

קז, ע"ב

תוד"ה "עמד בדין וברח" – היבמה לאחרי 3 חדשים מפטירת בעלה גיזונית משל יבם – האם זה קנס?
 לרש"י – כן, ולכן אם חלה לא חייב לזונה, לשיטתו שזה קנס על הגברא.
 לתוס' – לא, וגם אם חלה חייב לזונה, לשיטתו מצד החפצא שחייב לה מעצם הדין.

המשך

תוד"ה "הני מני דקוניא" – מה הכוונה?
 לרש"י – זה כלי חרס שיצק לתוכן עופרת.
 לתוס' – זה כלי חרס המחופה בהטחת זכוכית.

המשך

תוד"ה "חנן אומר איבד את מעותיו" – אם אדם הציל דבר של חברו מיד הגוי – מה הדין?
 לרש"י – צריך להחזיר לחברו היהודי בחינם.
 לתוס' – מחזיר לחברו היהודי אבל בשכר, שאל"כ אין לך אדם שיציל דבר של חברו מיד הגוי.

קח, ע"א

תוד"ה "ועל העתיד ליגבות" – מה הכוונה?
 לרש"י – הכוונה אפילו שלא הגיע להקדש בסוף, אלא נתקע בדרך.
 לתוס' – הכוונה רק אם יבוא בסוף לידי גיבוי.

מסכת סוטה

ח, ע"א לתוספות (ורש"י בשבועות) - זה הולך על הפסוק שאחרי זה "ואת כי שטית", שמשמע חנקי מהמים המרים בגלל "את כי שטית", משמע שר' מאיר סובר כן באיסור שמכלל לאו אתה שומע הן וגם בסוטה זה גם נחשב לאיסור אלא שיש בו גם ממוץ.

יז, ע"ב

תוד"ה "כתבה איגרת פסולה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה איגרת בלי שרטוט שצריך שרטוט על כל שורה. לשיטתו מצד הגברא ולכן משרטט משום "זה א-לי ואנוהו". לתוס' - מספיק שרטוט ב- 4 צדדים כמו מסגרת וא"צ על כל שורה אלא משום "זה א-לי ואנוהו" שזה מצד הגברא אבל מצד החפצא לא צריך.

המשך

תוד"ה "כתבה על שני דפי פסולה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה אפילו שזה שני דפים מחוברים כמו בס"ת. לתוס' - זה שני דפים שאינם מחוברים, אבל אם היו מחוברים זה כשר.

כב, ע"ב

תוד"ה "בשוין" - אם שוה לגדול העיר בחכמה, האם יכול להורות אפילו שאינו בן 40 או שאין זקן ממנו בעיר, האם יכול להורות בהלכה? לרש"י - כן. לתוס' - אפילו ששוין אין לקפוץ להורות.

כג, ע"א

ח, ע"א

תוד"ה "כאן בשני כהנים" זה שאין רוצים שני עבדים כאחד - באיזה אופן מדובר? לרש"י - מדובר רק אם הם שני עבדים של אדון אחד, אז אסור. לתוספות - גם אם הם שני עבדים של שני אדונים - אסור ביחד כמו שני מצורעים.

טו, ע"ב

תוד"ה "והא התם הדרי ומפשיטי" - האם מלאכה פוסלת בעץ ארז ואזוב ושני תולעת? לרש"י - לא, ורק אם משתנים ע"י המלאכה זה נפסל. לתוספות - שעצם המלאכה פוסלת מצד החפצא אפילו שלא משתנה לעיני האדם.

טז, ע"א

"לרבות נוב וגבעון שילה ובית עולמים" - האם זו גירסא נכונה? לרש"י - לא, והגירסא היא להביא קרקע בית עולמים, כיון שבנוב וגבעון אין משקים סוטות משום שזו מנחת יחיד שאין קבוע לה זמן. לתוספות - הגירסא נכונה, שזה כדעת ר' יהודה שכן מקריבים גם בנוב וגבעון מנחת סוטה.

"אמר ר' תנחום חנקי כתיב" - מה הכוונה? לרש"י - פה הכוונה שאם עשית טומאה תחת אישך חנקי, ופה גם משמע שר' מאיר לא סובר מכלל לאו אתה שומע הן, מכיון שסוטה זה בעיקר ממוץ ובזה לא אומר ר' מאיר מכלל לאו אתה שומע הן, אבל באיסור כן סובר שמכלל לאו אתה שומע הן.

שאינה ראוי' לשתות בזמן שהיא בהריון שוב לא תשתה גם לאחר הלידה מכיון שכבר נראית שלא לשתות, שנדחתה מהענין, קמ"ל שכן תשתה.

כו, ע"א

תוד"ה "אשת סריס" - מה הכוונה?
 לרש"י - זה רק סריס חמה, שמותר לקיימה שהרי יכול לחיות איתה, ולא סריס אדם שאסור לו לקיימה ולהישאר עם אשתו.
 לתוספות - זה גם סריס אדם שמשמע שמותר לו לחיות איתה.

כו, ע"ב

תוד"ה "יצא עובד כוכבים ומזלות שאין לו אלמנות וגירושין בה" - איך יודעים זאת?
 לרש"י - מהפסוק שכתוב "אשר ינאף את אשת רעהו" - פרט לאשת אחרים.
 לתוספות - מהפסוק "לא תחתן במ" ומהפסוק של רש"י לומד רק שישראל שבא על אשת גוי לא נחשב שבא על אשת איש, ואפילו שבעולת בעל יש לגויים אבל לגבי יהודי אינה נחשבת לאשת איש.

ל, ע"א

תוד"ה "איתנינה ממחוסר כיפורים ולא פרכינן" - מדוע לא פורכים?
 לרש"י - בגלל שכאשר טבל הטומאה ירדה ממנו.

לתוספות - בגלל שלומד במה הצד משני דברים ממחוסר כיפורים וגם מקלי חרס ולכן אינו יכול לפרוך.

המשך

באותו תוספות בסוף - מה פירוש הגזירה של חצי פרס?

לרש"י - זה הולך על מי שאוכל אוכל ראשון, שנהי' טמא.

לתוספות - זה הולך על האוכל אוכל שלישי, ולכן צריך חצי פרס (שתי ביצים) בגלל שמתעכל קצת ונחסר מביצה ולכן העמידו על שתי ביצים. ועצ"ע.

תוד"ה "דמסיק להו לשם עצים" "כל הנשואות לכהנים מנחותיהם נשרפות" - מה הכוונה שמסיק להו לשם עצים?
 לרש"י - הכוונה שעושה תנאי אפילו שלכאורה אין זה כשאר הספיקות אבל מצד הגבירה זה אותו דבר.

לתוס' - א"א לומר פה תנאי מכיון שיש חלק שאפשר להקריב ויש חלק שא"א להקריב ולא כמו שאר ספיקות שיכול להיות ש10% - כך או הפוך ולא חלק כך וחלק כך כמו פה. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א להשוות.

כג, ע"ב

תוד"ה "שומרת יבם לא שותות ולא נוטלות כתובה" - מדוע א"א להוכיח מפה שהלכה כרב המנונא ששומרת יבם שזינתה אסורה ליבמה?

לרש"י - בגלל שאפילו שאינה אסורה יכול היבם לומר איני רוצה לייבם אישה כזו שחשודה בזנות, לשיטתו שתלוי בגבירה ולכן אם אינו רוצה אינו חייב לייבם והיא מפסידה כתובתה.

לתוספות - בגלל שמדובר שבא עלי' יבם בבית אחיו, היינו שקנאה והרי היא כאשתו ולכן נאסרת עלי, ומשמע שאם לא הי' בא עלי' לא הי' יכול להגיד היבם שאינו רוצה ליבמה ושתפסיד כתובתה, לשיטתו שאינו תלוי בדעת הגבירה.

כד, ע"א

תוד"ה "שאינה ראוי' לילד" - מה הכוונה?
 לרש"י - ששתתה כוס עקרין ונהייתה עקרה.
 לתוספות - ששהתה אחר בעלה עשר שנים ולא הי' דעתה להינשא שאז אינה ראוי' להוליד.

כו, ע"א

תוד"ה "מעוברת עצמו או שותה" - האם נותנים לה לשתות כשהיא מעוברת ואפילו כשיש חשש סכנה שהולד ימות?
 לרש"י - כן, וזה החידוש.

לתוספות - לא, והחידוש במעוברת שאפילו שמחכים עד שתלד והייתי חושב שמכיון

לא, ע"ב

תוד"ה "כאן בבת אחת כאן בזה אחר זה" - האם כשעדי א' מעיד ואחריו מגיע עוד עד אומרים שעדות הראשון נחשבת כשנים ואין דבריו של א' במקום שנים זה בכל אופן? לרש"י - כן, ואי"ז דומה למקרה ביבמות קי"ז ששם דוקא שהתירוה לינשא ע"פ העד, אבל אצלנו אין משמעות כ"כ לקבלת העדות שנעשה ע"פ זה מעשה, ולכן בעצם קבלת העדות נחשב כשנים וא"א לעד אחר להכחישו.

לתוס' - לא, ורק אם עשו משהו ע"פ עדותו כמו שהתירוה לינשא ואצלנו גם שהורו ע"פ עדותו ונחשב להוראה שאסורה לבעלה.

לג, ע"א

תוד"ה "ברכת המזון מנלן" (שאפשר בכל השפות דכתיב ואכלת ושבעת) - האם זו גירסא נכונה?

לרש"י - לא, מכיון שפשוט שלא צריך דוקא לשון הקודש ואין צריך פסוק לחדש דבר זה. לתוספות - כן, כי הייתי חושב ללמוד גז"ש מברכות של הר גריזים שצריך דוקא לה"ק לכן כתוב וברכת את ה' שהכוונה בכל השפות.

לג, ע"א

"שבועת העדות מנלן" - מה הייתי אומר אם לא הי' פסוק, מאיפה הייתי יודע שרק בלה"ק?

לרש"י - כי הייתי לומד משבועת הר גריזים והר עיבל שהיו בלה"ק. לתוספות - כי הייתי לומד "קול קול" גז"ש ממשה שרק בלה"ק.

לט, ע"א

תוד"ה "כל כהן שלא נטל ידיו" - אם נטל ידיו שחרית האם צריך ליטול ידיו עוה"פ לפני הדוכן?

לרש"י - משמע שלא. ועצ"ע. לתוספות - צריך ליטול עוה"פ סמוך לדוכן.

המשך

בקריאת המלך בהקהל במוצאי יו"ט הראשון - מדוע לא ביו"ט הראשון עצמו? לרש"י - בגלל שצריך לתקן בימה ואינו דוחה יו"ט, ומשמע שבנו את הבימה רק במוצאי יו"ט הראשון. לתוס' - בגלל שכתוב "במועד" משמע בתוך המועד ומשמע שבנו את הבימה בעיו"ט לפני חג.

מב, ע"ב

תוד"ה "מאה פפי וחד נאני" - לגבי ערפה שפרשה מנעמי אז כתוב משפט זה שבעלוה ומה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמאה בעלוה ורק א' נאני היינו שהוא אביו של הילד שלה שאין אשה מתעברת משני אנשים.

לתוס' - הכוונה א' נאנאי, שא' הי' כלב שגם הוא בא עליה אבל אין הכוונה שא' אביו שהרי עד שלא נסרח הזרע יכולה להתעבר מכמה בנ"א כאחת וכולם אביו של אותו ילד שנולד לה.

המשך

מדוע עורפים את העגלה?

לרש"י - זה בגלל שתבוא עגלה בת שנתה שלא עשתה פירות ותיערף במקום שאינו עושה פירות לכפר על הריגתו של זה שלא הניחוהו לעשות פירות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרש נחל איתן הכוונה קשה שלא נעבד, שאז אינו ראוי לעשות פירות.

לרמב"ם - מפורש שע"י הבאת העגלה התפרסם הענין והתברר מיהו הרוצח בגלל שבעל הקרקע יעשה כל שביכולתו לברר מיהו הרוצח כדי שיוכל לזרוע בשדהו, ולכן מפרש נחל איתן נחל ששוטף בחזקה, כי לשיטתו אדרבה צריך שתהי' האדמה פורי' כדי שבעל הקרקע יחפש יותר מיהו הרוצח שלא תשבות שדהו המשובחת.

מסכת גיטין

החפצא ולכן צריך שיאמר בפני נכתב, שצריך לכתוב את כל הגט בפניו.

ד, ע"ב

על הדיוק שמדייק מהמשנה ברישא שאם מביא מגט ממדינה למדינה בא"י א"צ לומר בפני נכתב, שואל והרי כתוב במפורש בסיפא המביא גט בא"י א"צ לומר בפני נכתב, ומדוע כתוב פעמיים? על זה עונה: תוד"ה "אם מהאי הו"א הני מילי דעבד" – למה הכוונה אם מהאי?

לרש"י – זה הולך על הדיוק מהרישא. וא"א לומר כתוספות שהדיוק מהסיפא והכוונה שא"צ ליטול ממנה ולחזור ולתנו לה ולומר בפני נכתב, לשיטתו מצד הגברא שהכל נפעל ברגע הגירושין בנתינה הראשונה ע"י אמירתו בפני נכתב, ואם לא אמר אז – שוב א"א להכשיר את הגט.

לתוספות – זה הולך על הדיוק מהסיפא והכוונה שאין צריך לטלו ממנה אם לא אמר בפני נכתב ולחזור וליתנו לה בפני שנים ולומר בפני נכתב. לשיטתו מצד החפצא ולכן יכול לומר שוב בפני נכתב כיון שא"צ כ"כ את אמירתו וזה נחשב ע"י עצם הנתינה מצ"ע.

ה, ע"ב

תוד"ה "איבעית אימא טעמא מאי" – האם זו גירסא נכונה?
לרש"י – לא גורסים איבעית אימא, אלא זה המשך שאומר טעמא מאי תיקנו בפני נכתב שלא יבוא הבעל לערער, אבל אנו אין צריכים לחשוש כל זמן שלא מערער. לשיטתו מצד הגברא ולכן כשהבעל מערער הוא ממש פוסל את הגט.

ב, ע"ב

תוד"ה "דאייתהו בית רי" – ולכן מה משתנה לדעה שצריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם בגלל שאין עדים מצויים לקיימה?
לרש"י – משתנה שעכשיו אם יהי' ערעור של הבעל שני השלוחים יקיימו את הגט.
לתוספות – משתנה שברגע שבאים שנים ואומרים שהבעל שלחם מאמינים להם ואין נאמן הבעל לומר לא שלחתים, וכן לא חשוד שמא החטיא במזיד עדים פסולים שאינו חשוד להכשילם.

המשך

תוד"ה "ורבנן הוא דאצרוך" – מדוע הצריכו חכמים לומר בפני נכתב לשמה?
לרש"י – שלא יערער הבעל ויאמר שזה נכתב לשם אחד מבני עירו ששמו כשמו ונמלך מלגרש. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר שזה נכתב לשם איש אחר.
לתוספות – הסיבה שלא יערער הבעל ויאמר שהסופר כתבו כדי להתלמד והוא החתים עליו עדים שהוא לא הי' בקי לשמה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שנכתב שלא לשם אף אחד, ומצד עצמו זה לא בסדר, שאינו נחשב לגט כלל.

ג, ע"א

תוד"ה "אתו כי אמרי ידענו מי לא מהמני" – האם לרבא כאשר אומר השליח ידעתי ומכיר אני חתימת העדים זה בסדר?
לרש"י – כן. לשיטתו מצד הגברא לכן מספיק שהאומר שמכיר חתימת העדים.
לתוספות – לא. וצריך שיאמר רק בפני נכתב ובפני נחתם שאז מדייק יותר. לשיטתו מצד

לתוספות - הגירסא נכונה, שמתרץ עוד תירוץ שבאמת מדובר קודם שלמדו, מכיון שנישאת לא תצא, שלזיוף אין לחשוש ורק לעז בעלמא שלא לשמה אם יערער הבעל ולכן אין לחשוש. לשיטתו מצד החפצא ויש חזקת כשרות של הגט מצ"ע ורק לעז בעלמא יש בערער הבעל.

ה, ע"ב

תוד"ה "והא קיימא לן דאין עד נעשה דיין הני מילי בדאורייתא" - האם גורסים זה? לרש"י - לא, כי זה פשוט שפה זה דרבנן ועד יכול להיות דיין. לשיטתו מצד הגברא ולכן רואה בזה שזה רק מדרבנן על הגברא, ופשוט שעד יכול להיות דיין. לתוספות - כן גורסים, אפילו שזה פשוט ע"ד הגמרא. לשיטתו מצד החפצא ולכן הייתי חושב שגם פה יש כעין דאורייתא שזה חל על החפצא ואין עד יכול להיות דיין. ועצ"ע.

ו, ע"א

תוד"ה "וכי אתא רב לבבל" - ולכן מה? לרש"י - הכוונה שהרבה ישיבות ואז נהייתה כא"י. לשיטתו מצד הגברא ורק ע"י רב שפעל והרבה ישיבות נהייתה כא"י. לתוספות - הכוונה שבא רב והורה לנו שמימות יכני' שגלו לבבל החרש והמסגר דינה להיות כא"י לגיטין. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שרב הורה לנו שתמיד הייתה בבל מצ"ע כא"י לגיטין.

ו, ע"ב

תוד"ה "אמר ר' יצחק 2 כותבים" - מלמד שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה" - מה הכוונה? לרש"י - זה ספר תורה (אמיתה של תורה) שצריך שרטוט. לשיטתו מצד הגברא שזה בעיקר קשור לגברא, שקורא בזה כל הזמן. לתוספות - זה מזוזה בגלל שיש בה ייחוד מלכות שמים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחשיבה מצ"ע שיש בה ייחוד מלכות שמים ולא כ"כ בגלל האדם שקורא בזה.

המשך

תוד"ה "ערכתם" - שלושה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו, ואחד מהם האם ערכתם - למה הכוונה? לרש"י - זה עירוב חצרות. לשיטתו מצד הגברא, שזה קשור עם עירוב האנשים לאחדם כאחד.

לתוספות - זה עירוב תחומין שיש לזה סמך מהפסוק ומחמירים בזה יותר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על עירוב תחומין שזה קשור להרחיב את מקום מגוריו מצ"ע ולא כ"כ קשור לעוד אנשים. ועצ"ע.

ז, ע"א

תוד"ה "עטרות חתנים" - מה הכוונה? לרש"י - זה עטרה ממש. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על עטרה שממש נמצאת על האדם. לתוספות - זה כמו קשת (ע"ד כיפות מוזהבות שעושים בחלונות). לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על קשת, שזה קישוט שלא ממש על גופו.

ז, ע"ב

תוד"ה "ויהיב תנא סימנא הכי" - רצועה קצרה יוצאת עוד מעכו לצד צפון והיא מארץ ישראל - מה כוונת השאלה בגמרא? לרש"י - השאלה האם חשוב כ"כ רצועה אחת שיתנו בה סימן? לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם, האם זה כ"כ חשוב לאדם שיתנו בה סימן.

לתוספות - השאלה היא על הברייתא שאומרת שלמזרח הדרך זה חו"ל ולמערב הדרך זה ארץ ישראל, האם דרך כה צרה שייך להגיד בה למזרח הדרך ולמערב הדרך. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הדרך עצמה, האם אפשר להגיד בה מזרח ומערב.

המשך

תוד"ה "עציץ נקוב"

לרש"י - רק בעץ צריך נקיבה, אבל בעציץ של חרס נחשב כנקוב. לשיטתו מצד הגברא ולכן בעץ שלא ממש חלק מהאדמה צריך

לתוספות - לא, אלא אפילו רוכב על סוס יכול להכנס בטהרה לסוריא מכיון שלא גזרו על אוריה וזה גם לפי ר' יוסי בר ר' יהודה. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שכבשו את סוריא נחשבת כא"י שנהיית טהורה גם באוריה.

ט, ע"א

תוד"ה "לעולם הוא בן חורין" - האם כשאומר "כל נכסי נתונים לפלוני עבדי חוץ מבית כור קרקע" ואינו מפרש איזו קרקע משייר, קנה חלק מהנכסים?

לרש"י - לא, מכיון שלא פירש הרי אפ"ל על כל חלק אולי זה החלק ששייר. לשיטתו מצד הגברא, ומכיון שאין אנו יודעים את כוונתו לכן חוששים על כל קרקע וא"א לתת לו כלום.

לתוספות - כן, מכיון שאפשר לתת לו את הקרקע הכי משובחת והשאר נתונים לעבדו. לשיטתו מצד החפצא וממ"נ אפשר לתת לו שיקנה את הקרקע הזולה שודאי יש בכלל מאתיים מנה, ועכ"פ הזולה יקנה.

המשך

תוד"ה "הלכה כר"מ" - עבד שהביט גטו וכתוב בו כל נכסי קנויים לך חוץ מאחד מריבוא שבהם, וידענו שיש לו רק את זה, האם פלגינן דיבורא ומשחררים אותו?

לרש"י - משמע שכן, מכיון שאפ"ל מכיון ששייר בנכסים שייר גם בעבד שהרי לא שייר בנכסים. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שלא שייר בנכסים אז לא שייר גם בעבד.

לתוספות - משמע שלא, מכיון שזה לא כרות גטא שהרי אמר כל נכסי ואין זה מתקיים. לשיטתו מצד החפצא ולכן אי"ז נחשב שטר שחרור מצ"ע, שהרי לא מתקיים מה שכתוב בו.

ט, ע"ב

לגבי עדים שאין יודעים לחתום: תוד"ה "מקרעים להם נייר חלק והם חותמים" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שעושים כעין שריטה אפילו

נקב, משא"כ חרס שכולו נחשב מהאדמה וכחלק ממנה, לכן א"צ נקיבה.

לתוספות - הפוך, שרק בעציץ של חרס צריך נקיבה, אבל בעציץ של עץ נחשב כנקוב. לשיטתו מצד החפצא ולכן עץ שאינו כ"כ אטום כחרס מצ"ע א"צ נקיבה, משא"כ בחרס שנחשב לאטום לגמרי צריך נקיבה.

ח, ע"א

תוד"ה "כל ששופע ויורד מטורי אמנון" - לאיזה כיוונים?

לרש"י - צפון זה חו"ל ודרום זה א"י. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על צפון ודרום שיש שם יותר ישוב של אנשים.

לתוספות - זה גבול מזרח ומערב (חודו של הר זה גבול מערבי של א"י). לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על מזרח ומערב, שאין שם ישוב של אנשים, ורק נוגע הגבול מצ"ע. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "כיבוש יחיד" - מדוע כיבוש יחיד לא נחשב לחלק מא"י?

לרש"י - מכיון שלא כבש לצורך כולם כיהושע. לשיטתו מצד הגברא שהי' חסר רק בכוונתו של דוד בכיבוש לצורך כולם.

לתוספות - בגלל שלא גמר עדיין לכבוש את א"י, אבל אחרי שכובשים את כל א"י אז אפילו יחיד שכובש הופך חו"ל לא"י. לשיטתו מצד החפצא, שהי' חסר בשטח הכיבוש, שקודם הי' צריך לכבוש את כל א"י ואח"ז להמשיך לסוריא.

ח, ע"ב

תוד"ה "בשידה תיבה ומגדל" - האם זה דוקא בשידה תיבה ומגדל שיכול להכנס בטהרה לסוריא משא"כ לחו"ל?

לרש"י - כן, אבל רוכב על סוס אינו יכול להיכנס בטהרה לסוריא וזה רק לפי רבי שבחו"ל טמא אם נכנס בשידה תיבה ומגדל. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהי' חסרון בכיבוש, שנחשב רק ככיבוש יחיד, א"א לפעול על החפצא ועדיין אוריה טמא כחו"ל.

שבד"כ חקיקה נחשב לכתיבה, פה אי"ז נחשב כי רושמים קצת כדי לחתום עליו עדים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק שמראים כמו גילוי דעת וזה מספיק בשביל עדותם. לתוספות - הכוונה שקורעים בנייר כצורת שמות העדים ואז הם ממלאים את הקרעים דיו וניכרת הכתיבה ע"ג הגט מכיון שאינם ממלאים לגמרי וניכרת חתימתם. לשיטתו מצד החפצא לכן הם צריכים לכתוב הכל ואין מספיק גילוי דעתם.

יא, ע"א תוד"ה "הורמין" - מה הגירסא הנכונה? לרש"י - הורמיז, והכוונה שזה יופי של שדים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על יופי שזה נראה לאדם. לתוספות - הגירסא הורמין, שזה שם של שד ושטן (אבל הורמיז זה שבח והכוונה לחן מאת המקום). לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על השד עצמו ולא על יופיו.

יא, ע"ב תוד"ה "התופס לבע"ח במקום שחב לאחרים לא קנה" - מה יהי' אם עשאו שליח? לרש"י - לכו"ע קנה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון ששלחו לכן נחשב ממש כמוהו ולכן יכול לקנות כמו המשלח. לתוספות - לא קנה. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שבפועל אינו הבע"ח לכן א"א שהוא יתפוס ע"ח אחרים.

יב, ע"ב תוד"ה "פחות משווה פרוטה" - ולכן מה? לרש"י - הכוונה שלכן אין הקדש חל בפחות משו"פ. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שהי' בדעתו של המקדיש שיחול על פחות משו"פ לא חל, כיון שצריך שיעור חשוב לגבי האדם. לתוספות - הכוונה שאין בדעתו של מקדיש שיחול על פחות משו"פ. לשיטתו מצד החפצא ולכן כל הבעי' שלא הי' בדעתו, אבל אם הי' בדעתו אז חל גם על פחות משו"פ, כיון שמשצ"ע חל על כלשהו.

יד, ע"א תוד"ה "לא דכ"ע הולך כזכי" - האם "הולך כזכי" במתנה? לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהי' בדעתו לזכות לאדם זה נחשב כזכה. לתוס' - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן כל זמן שלא הגיע בפועל לידי עדיין לא זכה.

המשך

המשך לגבי "האומר תנו שטר שחרור זה לעבדי ומת": תוד"ה "לא יתנו לאחר מיתה" - האם דין זה גם לרבנן שסוברים שזכות היא לו? לרש"י (אצלנו) - כן. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך שיגיע לאדם ממש, ואם לא הגיע אז א"א. לתוספות (ולרש"י במק"א) - לא, כי לפי רבנן שאומרים שזו זכות מיד כשנתן לשליח ונותנים לאחר מיתה, ורק אם אמר תנו שטר שחרור לעבדי אז לא נותנים שעדיין לא הגיע ליד השליח. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שזה נפעל ממש ע"י נתינתו לשליח.

י, ע"א תוד"ה "בשליחות בע"כ" - האם לרבנן שכששולח שליח עם גט בע"כ של האשה יכול לחזור בו? לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא והרי האדם כבר עשה את הפעולה לגמרי מצידו, שנתן כבר לשליח ולכן אין יכול לחזור בו. לתוספות - כן, לשיטתו מצד החפצא ומכיון שעדיין לא נפעל הגט שלא הגיע ליד האשה יכול לחזור בו.

י, ע"ב לגבי כל השטרות העולים בערכאות של גויים: תוד"ה "חספא בעלמא הוא" - האם בעדי מסירה של שטר מתנה לר"א יהי' כשר? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא. לתוספות - לא, לשיטתו מצד החפצא שיש חשש שיסמכו על זה ללא עדי מסירה.

לתוספות - הגירסא "נטל ידו אחת משטיפה אחת ידו טהורה", והכוונה שנטל ידו פעם אחת גדולה ככמות של שנים ולא פעמיים - טהורה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדובר רק על כמות המים שהי' כפעמיים.

טז, ע"א

תוד"ה "הניצוק והקטפרס ומשקה טופח אינו חיבור לא לטומאה ולא לטהרה" - לגבי מה הכוונה?

לרש"י - מדובר לגבי שתי מקוואות שאין בהם מ' סאה וניצוק או קטפרס או משקה טופח מחברם שא"ז נחשב לחיבור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדובר לגבי המקוואות שבאים לטהרת האדם.

לתוספות - מדובר לגבי השקה שרוצה לטהר מים טמאים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדובר שרוצה לטהר את המים עצמם.

המשך

תוד"ה "אבל גט יוצא מתחת יד שניהם כשר" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה ששניהם אדוקים בו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדובר שממש שניהם אדוקים בו.

לתוספות - הכוונה ששניהם אומרים שהבעל עשה שניהם שלוחים על כך ואמר להם: שניכם הוליתו גט לאשתי ונתנו האחד במעמד חבריו. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדובר שממש אדוקים בו אלא ששניהם שלוחים על הגט.

טז, ע"ב

תוד"ה "אלמא קסבר שנים שהביאו גט א"צ לומר בפנינו נכתב ונחתם" - מדוע סובר כך? לרש"י - בגלל שסובר שהטעם שצריך לומר בפני נכתב בגלל שאין עדים מצויים לקיימו, ופה הרי יש שניים שהביאו הגט ומקיימים אותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר מצד שהעדים מצויים לקיימו.

לתוספות - גם אם סובר שהטעם שצ"ל בפני נכתב בגלל שאין בקיאים לשמה, אבל פה זה לאחר שלמדו ויודעי שצריך לשמה ולא

תוד"ה "וכאן אמרו שודא עדיף" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שידקדק ויחקור הדיין את מי הי' אוהב יותר ולמי הי' בדעתו ליתן, לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שזה רק כעין פשרה, ולכן צריך לברר כמה שאפשר למי הי' בדעתו ליתן.

לתוס' - הכוונה שיתן הדיין למי שרוצה, לשיטתו מצד החפצא וסובר שזה ממש פס"ד ולכן א"צ לברר למי הי' בדעתו ליתן.

טז, ע"א

תוד"ה "מי איכא מידי דאילו מסיק לכולא דיבורא כשר" - אם א' אומר ידעתי את העדים וחתמתם האם הגט כשר?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק ידיעת האדם בעדים וא"צ לומר בפני נכתב.

לתוס' - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לומר בפני נכתב שזה הולך על גוף הגט ולא רק על חתימת העדים.

טז, ע"ב

תוד"ה "גידוד חמישה ומחיצה חמישה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לחריץ עמוק חמישה והקיפוהו מחיצה חמישה. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה נחשב חידוש אפילו שלגבי האדם לא נראה כ"כ בור כיון שחציו חריץ וחציו הקפה.

לתוס' - הכוונה לתל שגבוה חמישה ועליו מקיף במחיצות גובה חמישה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין חידוש כלל במקרה של רש"י, שהרי מצ"ע זה בור לכל דבר, ולכן מחדש שאפי' שחצי תל וחצי מוקף ג"כ נחשב.

המשך

תוד"ה "הנוטל ידו אחת בנטילה ואחת בשטיפה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שנטל ידו אחת מן הכלי כתיקון חכמים ואחת בשטיפה בנהר במ' סאה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדובר שעשה שניהם אבל כ"א באופן שונה.

מיד לבי"ד ונכתוב לה זמן, אבל אין צריכה להביא הוכחה בגט שיש לו זמן מתי נתנו לה, שאין חוששין א"כ זה נמצא ברחוב לאחר נפילה שאז יש פה ריעותא ולכן חוששים. לשיטתו מצד החפצא שהשטר נאמן מבחינת כשרות כולל הזמן שכתוכו א"כ יש ריעותא שנפל.

יז, ע"ב

תוד"ה "גזייה לזמן ויהבא ניהלה מאי" - אם האשה מוחקת את הזמן מהגט מה הדין? לרש"י - הורגים אותה אם זנתה שהרי היא בחזקת אשת איש, לשיטתו מצד הגברא. לתוספות - לא הורגים אותה, לשיטתו שהחפצא (הגט) עדיין נשאר בחזקתה.

יח, ע"א

תוד"ה "ואנחתיה בכיסתיה מאי" - לדעה שאומרים שזמן זה משום פירות, האם זה ראוי ונכון שמפסידים הלקוחות משעת חתימה? לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא וכל זמן שלא הוכיחו התקשרות השטר מצד הגברא אין סברא שיפסידו הלקוחות. לתוס' - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מצד עצם השטר הם מפסידים ואי"צ להוכיח התקשרותו כנ"ל.

המשך

תוד"ה "הנהו קלא אית להו" - ולכן מה? לרש"י - הכוונה שלכן צריכה להביא ראי' מתי בא הגט לידה מצ"ע. לשיטתו מצד הגברא ולכן בכל שטר צריכה להביא ראי' ולהוכיח.

לתוס' - הכוונה שמכיון שרואים שזמן הכתיבה אינו מתאים ליום המסירה מעלים בדעתם לברר מתי בדיוק קיבלה את הגט. לשיטתו מצד החפצא ולכן השטר כשר מצ"ע, ורק בגלל שזמן הכתיבה אינו מתאים ליום המסירה לכן צריך לברר.

המשך

תוד"ה "המשליש גט לאשתו" שיתנו לה לאחר ג' חדשים - באיזה מקרה מדובר?

גזרו שיחזור הדבר לקלוקלו פה, כי שניים שמביאים גט זה לא דבר מצוי, ולכן בזה לא גזרו וא"צ לומר בפני נכתב ובפני נחתם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שזה לא דבר מצוי.

טז, ע"ב

תוד"ה "ומר סבר לא גזרינן" - האם גם באחד שמביא גט לא גוזרים לר' יהודה? לרש"י - לא, לשיטתו שרק בשנים לא גזרו ר' יהודה מכיון שזה אינו מצוי [כנ"ל לתוס' בשיטת רבנן], לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק שרק בגלל שאינו מצוי, היינו שגם לר"י מתחשבים גם בגברא אם מצוי או לא. לתוס' - כן, לשיטתו שסובר שלר' יהודה אין בכלל חשש שמא יחזור דבר לקלוקלו וכמו שבשנים לא גוזרים כך גם באחד שאין הבדל, לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שלר"י אין חשש כלל. ועצ"ע.

יז, ע"א

תוד"ה "הא מקמי דאתו חברי לבבל" - מה הכוונה? לרש"י - חברי היינו פרסיים וזה התחיל שכורש כבש את המלכות, לשיטתו מצד הגברא שזה אותם פרסיים. לתוס' - זה אומה אחת שבאה בימי ר' יוחנן וכשבאה לבבל הרשיעה את הפרסיים שהיו בבבל, לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שנקראים ע"ש פעולתם שהרשיעו את הפרסיים.

יז, ע"ב

לגבי שהגמרא אומרת שאין חשש אם אין זמן בגט מכיון שיש לבעל פירות: תוד"ה "עד שעת נתינה" - ולכן מה? לרש"י - לכן אין חשש מכיון שברגע שתבוא לטרוף יגידו לה שתביא ראי' מתי בא הגט לידה, לשיטתו מצד הגברא שבכל שטר צריכה להביא ראי' מצד הגברא ואין מספיק השטר (החפצא) עצמו. לתוספות - לכן אין חשש שגם בגט שאין בו זמן באותו יום שהבעל נותן לה את הגט תבוא

יחיד לא קלסוהו ורק כשאמר משמם של רבים קלסוהו, סימן שכך הלכה, לשיטתו מצד החפצא ואין מסתכל מצד טרחת האדם וגם יכול להיות שיקלסוהו אפילו שאין כך ההלכה.

כא, ע"א

תוד"ה "אלא מהכא ערבא יוצא" - מדוע ערב מתחייב?

לרש"י - זה משום הודאה שמודה שנעשה ערב בשעת מתן מעות. לשיטתו מצד הגברא שהכל תלוי בהודאתו.

לתוספות - זה משום שעכשיו משעבד את עצמו להתחייב, לשיטתו מצד החפצא שזה קשור לשיעבוד מצד השטר.

כא, ע"ב

תוד"ה "יצא זה שמחוסר כתיבה קציצה" - מה הדין אם קוצץ מתוך קלף גדול את החתיכה של הגט?

לרבנו שמואל - כשר, מכיון שזה לא הי' מחובר לאדמה. לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם אין זה נראה כ"כ מחוסר קציצה כמו מהעלה של העץ.

לתוספות - זה פסול, לשיטתו מצד החפצא שהרי גם פה הי' מחוסר קציצה בפועל.

כב, ע"א

תוד"ה "שלוש עורות הם" - מדוע לא מחשיב גם קלף גמור?

לרש"י - בגלל שלאו שמי' עור.

לתוספות - בגלל שכבר כתב שיעורו לעיל כדי לכתוב פרשה קטנה שבתפלין שמע ישראל.

המשך

תוד"ה "מאן חכמים ר' אלעזר" - מה הדין באשה שבאה להינשא בגט שכתוב על דבר שיכול להזדייף?

לרש"י - כשר, ואינה צריכה עדי מסירה ומספיק שישנם לעדים שחתמו לפנינו.

לתוספות - פסול, ואינה יכולה להינשא מכיון שצריך שיהי' מוכח מתוכו, לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א שיהי' גט על דבר שאפשר

לרש"י - מדובר שהוא הלך לדרכו. לשיטתו מצד הגברא ולכן בגלל שאינו נמצא פה לכן נתן למישהו אחר שיתן לה, היינו שזו תקנה רק בשבילו.

לתוס' - מדובר אפילו שהוא נמצא בעיר יחד איתה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים מצד הדין עצמו כאשר נותן לשליש ולא בגלל שהי' צריך כי איננו נמצא פה, שאין זו תקנה מיוחדת בשבילו.

יח, ע"ב

תוד"ה "חיישינן שמא פייס" - מדוע בגיטין הבאים ממדינת הים אין חוששין שמא פייס? לרש"י - בגלל שאומר הבעל ודאי שכבר השליח קדמני וכבר הגיע גט לידה ולא ירוץ לבטל מספק לשיטתו מצד הגברא היינו מצד השליח שקדמו.

לתוס' - בגלל שכבר חתמו כל העדים ומזומן לתת, שוב אין רגיל להתפייס לשיטתו מצד החפצא היינו מצד השטר שכבר חתום.

המשך

תוס' ד"ה "שמא פייס" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמא נתייחד עמה והגט נחשב לגט ישן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הייחוד ביניהם וממילא מתבטל הגט.

לתוס' - הכוונה שפייס וביטל את הגט. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על ביטול הגט מצ"ע.

יט, ע"א

תוס' ד"ה "קנקנתום" - מה הכוונה?

לרש"י - זה אדרמנ"ט.

לתוס' - זה קרקע ירוקה שקורין וידרוי'ל ושיחור זה אדרמנ"ט.

כ, ע"א

תוד"ה "משמיה דרבים וקלסוהו אלמא הלכתא כוותיה" - מה הכוונה?

לרש"י - מזה שטרחו לקלסו (לשבחו) סימן שהלכה כמותו לשיטתו מצד הגברא וטרחתו. לתוספות - מזה שכאשר אמר משמו של

לזייפו.

לתוספות - כן, ושלא ייראה כשקר שייך רק בתורף של השטר.

כב, ע"ב

תוד"ה "אבל בשטרות לא" - מדוע בשטרות לא מספיק עדי מסירה? לרש"י - בגלל שזה עומד לזמן מרובה שמא ישכחו העדים, לשיטתו מצד הגברא שהבעי היא רק בעדים עצמם שישכחו. לתוספות - זה גזרת הכתוב, לשיטתו מצד החפצא שצריך שטר עם עדי חתימה.

כו, ע"ב

לגבי האומר כתוב גט לאשתי: תוד"ה "לכשאכנסנה אגרשנה אינו גט" - מדוע? לרש"י - משום שזה נחשב לגט ישן. לתוספות - זה יותר גרוע מגט ישן, שפה אפילו בדיעבד אינו גט כיון שודאי כנסה.

כז, ע"ב

לגבי שליח שאיבד את הגט: תוד"ה "כגון דאמר נקב יש בצד אות פלונית" - מי אומר זה? לרש"י - השליח אומר את הסימן ומאמינים לו בפשטות גם אם אמר אחרי שראה. לתוספות - העדים אומרים את הסימן ומאמינים להם גם אם כבר ראו את הגט, אבל לשליח לא מאמינים אא"כ אומר קודם שראה את הגט.

כג, ע"ב

תוד"ה "הגוי והכותי שתרמו" - באיזה אופן מדובר? לרש"י - מדובר לשיטה שאומרת שאין קניין לגוי להפקיע מיד מעשר. לתוספות - מדובר לכו"ע מכיון שגדל שלישי ביד ישראל או שחכר שדה מיראל ולכן חייב בתרומה.

כד, ע"א

תוד"ה "חצרה הבאה לאחר מכן" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שנתן גט בחצר חברו ואח"כ קנתה האשה ממנו את החצר. לתוספות - הכוונה שנתן גט בחצרו ומכר לאחרים וקנתה האשה ממנו.

כט, ע"ב

לגבי אם אמר לשליח שקול מהאשה חפץ ואח"כ תביא לה את הגט ומסר לשליח אחר את השליחות: תוד"ה "ר' יוחנן פוסל בו וכ"ש בשלוחו" - מדוע? לרש"י - פסול בגלל שיש חשש שמא יתן לה את הגט לפני שתביא לו את החפץ ויישאר החפץ ביד האישה. לתוספות - פסול בגלל שכאשר תולה את החפץ בגט הבעל מאוד מקפיד אפילו שגם השליח השני יקח מהאשה את החפץ, מכיון שאין רצונו שיהי' הפיקדון ביד השליח השני ורק ביד השליח הראשון.

כה, ע"ב

לגבי הלוקח יין מן הכותים: תוד"ה "ומיחל" - מה הכוונה? לרש"י - שמחלל בדיבור על המעות ושותה בלי הפרשה. לתוספות - זה הי' טוב רק בדמאי, אבל מבין הכותים חייב לקבוע מקום למעשר מכיון שזה ודאי טבל.

ל, ע"ב

לגבי ישראל שאמר ללוי כור מעשר יש לך בידי והילך דמיו: תוד"ה "הילך דמיו חוששין שמא עשאו תרומת מעשר" - מתי עשאה תרומת מעשר? לרש"י - לאחר שקיבל המעות עשאו תרומת מעשר. לתוספות - לפני שקיבל המעות.

כו, ע"א

תוד"ה "ר' אלעזר מכשיר בכולם" - האם אפשר לכתוב תורף של שטר להכינו לזמן אמת? לרש"י - לא, ורק טופס מותר להכין ושלא ייראה כשקר שייך גם בטופס.

ואיך אומר רב ששת ש"דבריו קיימים", סימן שהגירסא שם שונה מפה ולכן אומר שגורסים כאן כמו בכריתות.

לג, ע"א

תוד"ה "רבי סובר עדות שבטלה מקצתה לא בטלה כולה" - האם זה שרשב"ג סובר עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה זה גם מתקנת ר"ג?

לרש"י - משמע שכן.
לתוספות - משמע שלא.

לה, ע"א

תוד"ה "לא שנו אלא בבי"ד" - מה החומרא של שבועה דאורייתא?
לרש"י - בגלל שזה בנקיטת חפץ.
לתוספות - בגלל שזה בכיבוי נרות.

לה, ע"ב

תוד"ה "גט יבמין הוה" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שנתן לה גט לפסלה על האחים.

לתוספות - הכוונה שלאחר שנתייבמה גרשה היבם וכתובתה על נכסי בעלה הראשון ולכן מורה היתור לעצמה משום שטרחה לפני אחריו.

לו, ע"א

תוד"ה "בזמן שאתה משמט" - האם השמטת קרקע הי' בבית שני?
לרש"י - לא, לשיטתו שגם יוכל לא הי' נוהג בבית שני.

לתוספות - כן, שגם יוכל נהג לשיטתו. עיין לקוטי שיחות חלק ז פרשת בהר.

לח, ע"א

תוד"ה "אבל בחזקה לא" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה לחזקה של עבדות כמו הלבישו הנעילו ורחץ לרבו.
לתוספות - הכוונה שזה חזקה של כיבוש מלחמה.

לח, ע"ב

תוד"ה "גופי לא קדיש" - מה הכוונה?

המשך

לגבי לא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף: תוד"ה "לתרום שלא מן המוקף" - מדוע?

לרש"י - מחשש שמא באותה שעה אין הפירות בעין ורקבו או אבדו.

לתוספות - אפילו שהפירות שלמים אבל מדאורייתא צריך שיהי' מוקף, לשיטתו מצד החפצא שצריך שהתרומה תהי' קרוב לדבר שמפרישים ממנו.

לא, ע"א

אבא אלעזר בן גמלא אומר כשם שתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה: תוד"ה "כך תרומת מעשר ניטלת באומד ובמחשבה" - האם במחשבה זה לפי כולם?

לרש"י - לא, שזה רק לפי אבא אליעזר בן גמלא.

לתוס' - כן.

לא, ע"ב

רב נחמן בר יצחק אומר: תוד"ה "אנא לא צריכנא להו לריש גלותא" - מדוע?

לרש"י - בגלל שהי' חתן של הנשיא, וזה רב נחמן סתם שבגמרא [ואולי קשור ליצחק שזה גבורה].

לתוס' - בגלל שהי' עשיר, ורב נחמן סתם בגמרא זה רב נחמן בר יעקב [אולי קשור ליעקב שזה תפארת].

לב, ע"א

תוד"ה "מבוטלת היא תבטל אי אפשי בה לא אמר כלום", ובמ"א (בכריתות כד, ע"א) כתוב הפוך, שדבריו קיימים!?

לרש"י - משנים הגירסא שם כמו פה, שהדין שלא אמר כלום, והשאלה שם זה לא מר"ל מכיון שהוא מדבר במתנת מטלטלין, שכאשר מגיע לידו ואומר אי אפשי זה לשון הפקר, משא"כ בקרקע, אלא שואל רק מהסיפא.

לתוספות - א"א לשנות הגירסא, שהרי שם שואלים על ר"ל שאומר שאם נותן מתנה למישהו ואמר אי אפשי בה כל הקודם זכה

לרש"י - הכוונה שאינו ראוי למזבח ולא לבדק הבית.
לתוספות - הכוונה שאינו נאסר בהנאה כבהמה טמאה.

כלל.
לתוס' - אפילו שכתבו במפורש שחצי זה אינו חצי השני ושיחררם לגמרי אינו מועיל כי יש שיור בגט שיחרור.

לט, ע"ב
לגבי אחד שהי' שכיב מרע ואמר לשפחתו קני כובע זה וקני נפשך לחרות: תוד"ה "אמר להן לא עשה ולא כלום" - למה זה דומה?
לרש"י - זה דומה למתנת שכיב מרע, אלא שפה בגלל שלא צויה לבניו אלא בקנין זה נתכוון לשחררה והר"ז טעות.
לתוספות - זה דומה למצוה לקיים דברי המת ולא למתנת שכיב מרע, כיון שזה רק במקצת ובכ"ז אין חייבים כי לא צויה לבניו לשחררה.

מג, ע"ב
לגבי חצי שפחה וחצי בת חורין שנתקדשה לראובן ונשתחררה וחררה וקדשה לשמעון: תוד"ה "מה נפשך אי קידושי ראובן וכו'" - מה הספק?
לרש"י - משום שיש מחלוקת אמוראים איזה קידושין תופסים. לשיטתו שקשור לגברא ולכן הספק מי קדשה.
לתוספות - הספק שיש לו זה משום שאינו יודע אם גמרו קידושי ראשון או פקעו. לשיטתו שהספק בחפצא (בקידושין עצמם).

המשך
תוד"ה "משום דהוה ל"י כליו של מקנה" - האם ללוי שאומר בכליו של מקנה אומרים כ"ש בכליו של קונה?
לרש"י - כן.
לתוספות - לא.

המשך
תוד"ה "הא לגופא" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שבעבד קבע לו זמן שאם לא יפדהו יהא גופו חלוט לגוי לגמרי לכן קנסו שהעבד יוצא לחרות, משא"כ בשדה שגם כשיגיע הזמן יקבל רק פירות.
לתוספות - הכוונה שבעבד קונסים אותו כי הגוף שלו עצמו נמצא בבית גוי ומפקיעו מן המצוות, משא"כ בשדה ששם ישראל משתמש עם הפירות והשדה שייך לגוי בגלל החוב לכן הוא פטור ממעשרות ולא קונסים אותו.

מ, ע"ב
תוד"ה "וכתב ליה גיטא דחרותא על שמיה" - של מי?
לרש"י - הכוונה לשמו של קטן.
לתוס' - הכוונה על שמו של אפוטרופוס אבל לא על שמו של קטן, שאין מעשה קטן כלום.

מד, ע"א
תוד"ה "בשל הבעל ע"מ למשכנו" - מה הכוונה, האם זה תירוץ חדש?
לרש"י - מדובר שאמר לגוי שאם לא משלם לו עד זמן מסוים יקח את העבד והגיע הזמן אז אפילו שלא בא גוי לקחת את העבד אבל מכיון שעבר הזמן ולא פרע לכן יוצא העבד לחירות, ובשדה מדובר שאמר לו הגוי לישראל אם לא שילמתי עד זמן פלוני בוא וקח שדי וכל זמן שלא בא לקחת את השדה ה"ה בחזקת הגוי ופטורה ממעשר ואין דומה לעבד, וזה תירוץ נוסף.
לתוספות - זה המשך לתירוץ הראשון, ולא

מא, ע"א
תוד"ה "אשה אינה גובה משאר נכסים לפי שאין דרכה לחזור אחר בתי דינין" - האם הבעל בעצמו שמוכר את השדה המיוחדת לכתובתה יכול לבטל המכירה?
לרש"י - לא.
לתוס' - כן.

מב, ע"א
תוד"ה "הא דאמר חצי חצי" - מה הכוונה?
לרש"י - שכתב בשטר א' חצי נכסי לעבדי זה ובשטר אחר כתב חצי נכסי לעבדי זה ולא קנו כי אפ"ל שהתכוון לאותו חצי ולא שיחררם

ישראל כתבו, ב) אפילו כתבו גוי שמא כתבו בשביל ישראל ואין איסור שהרי לא התכוון לע"ז.

לתוספות - בגלל שרוב הסיכויים שיהודי כתבו, שאין דרך גוי לכתוב ס"ת.

המשך

לגבי הדין לוקחים ספרים מן הגויים אבל אין לוקחים במחיר מופרז ורק קצת מותר להעלות במחיר: תוד"ה "מעלין דמיהן עד כדי טרעפיק" - על מה זה הולך?

לרש"י - גם על ספרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שזה דין כללי מצד הגברא לחנך אותם שלא יעשו דבר זה יותר.

לתוספות - רק על תפילין ומזוזות, אבל ספרים שדמיהם יקרים אפשר שמותר להעלות קצת יותר את המחיר. לשיטתו מצד החפצא ולכן בספרים שדמיהם יקרים אפשר וזה שונה.

מו, ע"א

תוד"ה "אי אמר לי הכי" - כשאומרים שהמוציא אשתו משום שם רע לא יחזיר לעולם מה מרוויחים?

לרש"י - מרוויחים שאינו נאמן ומשמע שבלי תקנה זו היו מאמינים לו, ולא כתוספות שאומר שזה רק לעז (כי לא דקדק ולא הי' אכפת לו וכנראה שלא רצה לחיות איתה ואינו יכול לקלקלה). לשיטתו מצד הגברא ולכן הייתה סברא שכך מאמינים לאדם.

לתוספות - מרוויחים שלא יוציא לעז כי יודע שלא יעזור לו, שהרי לעולם לא יוכל להחזירה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא שנאמין לו. ועצ"ע אם יש מחלוקת.

המשך

תוד"ה "רב נחמן בר יצחק אמר שלשה" - מדוע אמר משה לישראל שמשביעם לא על דעתם אלא על דעתו ודעת המקום?

לרש"י - זה כדי שיהי' נדר ע"ד רבים. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב שיהי' ע"ד רבים שיש לזה כח חזק.

לתוספות - זה כדי שלא יערימו כמו הסיפור בקניא דרבא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין

תירוץ חדש, שמדובר בעבד שהגיע זמנו ובשדה מדובר שלא הגיע זמנו, ואז שואל אם כן בעבד שהגיע זמנו מה החידוש, ועל זה עונה שמדובר אפילו שלא הגיע הגוי למשכן את העבד בכ"ז יוצא לחרות ולא מחכים שיבוא בפועל.

המשך

תוד"ה "המוכר עבדו לפרהנג עובד כוכבים" - מה הכוונה?

לרש"י - זה מציק ושם עלילות ומכרו לו באותם דמים שהעליל עליו.

לתוספות - זה אחד שלוקח את עבדו בע"כ ונותן לו דמים.

המשך

תוד"ה "וכותב ומעלה בערכאות שלהם" לרש"י - הכוונה אע"פ שחשיבות הוא להם, לשיטתו שמדבר על החשיבות שנותן לגברא. לתוספות - הכוונה אע"פ שמקיים את המקח, לשיטתו שמדבר מצד החפצא, היינו על עצם מכירת העבד לגוי, שזה דבר שלילי.

המשך

לגבי המוכר עבדו לגוי קונסים אותו עד מאה בדמיו, אם זה דוקא: תוד"ה "או לא דוקא" - מה השאלה, האם להקל או להחמיר?

לרש"י - זה להקל, שלא דוקא קונסים אותו פי מאה שזו גוזמא, אלא אולי פחות ממאה.

לתוספות - הכוונה להחמיר, שקונסים אותו אפילו יותר ממאה.

מד, ע"ב

מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה נזדבלה, שזה איסור דרבנן שקשור לגברא.

לתוספות - הכוונה שחרש בה חרישה יתירה, שזה איסור דאורייתא מצד החפצא.

מה, ע"ב

לגבי ס"ת שנמצא ביד גוי: תוד"ה "אמרי לה קוראים בו" - מדוע סובר כך?

לרש"י - בגלל שזה ספק ספיקא (א) שמא

כ"כ חשיבות ברכים דוקא.

מט, ע"א

תוד"ה "ועוד מאי ק"ו להקדש" – מה הכוונה? לרש"י – הכוונה שהואיל שמן העידית שאמר ר' עקיבא זה הולך על הניזק ולהקל עליו שיכול להביא לו המזיק מזיבורית שלו, א"כ מאי ק"ו להקדש וה"ז קולא ולא חומרא. לתוספות – השאלה היא והרי ר' ישמעאל אינו מסכים כלל שצריך לשלם להקדש שלומד רעהו ולא הקדש שפטור לגמרי, א"כ מדוע מדבר לגבי מיטב.

מט, ע"ב

תוד"ה "וכי תימא" – האם זה קשור להסביר את הטעם מדוע כתובת אישה בזיבורית? לרש"י – לא, אלא זה דבר אחר ומסביר מדוע לא תקנו לאיש כתובה מאשתו כשרוצה לגרשו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר מדוע לא תקנו כתובה לאיש מאשתו. לתוספות – כן, שלא לבטל את הטעם הראשון שיותר ממה שהאיש רוצה לישא האישה רוצה להנשא בגלל הטעם של "חינא", שלכן לא תקנו שהאשה צריכה לתת כתובה לבעלה היא מקניטתו עד שגרשה, לכן מביא הסבר אחר מדוע לא תקנו שתתן האשה כתובה מכיון שהאיש מוציא את האשה לרצונו והאשה יוצאת אפילו נגד רצונה, לכן א"צ לתת כתובה כי זה לא תלוי בה ורק בבעל שמגרשה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר מדוע זה דוקא זיבורית.

מט, ע"ב

תוד"ה "משום חינא" – למה הכוונה? לרש"י – הכוונה שיהיו האנשים נושאים חן בעיני הנשים ויסקימו הנשים להנשא להם, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האנשים שישאו חן. לתוספות – הכוונה שיהיו הנשים נושאים חן בעיני האנשים להנשא להן, ויהיו הכל קופצים עלי' לישאנה, לשיטתו מצד החפצא שהאשה היא כמו חפצא שאותה קונים בנישואין.

המשך

מז, ע"א

לגבי המוכר שדהו לגוי: תוד"ה "לוקח ומביא ביכורים" – האם זו גירסא נכונה? לרש"י – כן, וזה קנס על זה שמכר לגוי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על קנס האדם. לתוספות – לא, וגורס "לוקח מביא ביכורים" והכוונה שכל מי שקונה ממנו צריך להביא ביכורים בגלל שזה גדל ביד ישראל. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדבר על קנס האדם אלא הפירות מצ"ע יש עליהם חיוב ולכן מי שקונה צריך להביא ביכורים.

המשך

תוד"ה "מר סבר דיגונך ולא דיגון עובד כוכבים" – האם זה תלוי אחד בשני, המחלוקת אם יש קנין לגוי והמחלוקת אם מרוח גוי פוטר? לרש"י – כן, שמי שסובר שאין קנין לגוי להפקיע ממעשר ודורש דיגונך ולא דיגון של גוי אז סובר שמרוח גוי פוטר ומי שסובר שיש קנין לגוי להפקיע, ודורש דגנך ולא דגן של גוי סובר שאין מרוח גוי פוטר. לשיטתו מצד הגברא לכן זה תלוי אם מסתכלים על פעולת האדם במירווח או על שייכות התבואה מצ"ע. לתוספות – זה לא תלוי אחד בשני, ר"א דורש גם דגנך ולא דגן של גוי וגם דיגונך ולא דגון של גוי. לשיטתו מצד החפצא ורואה גם במירווח שזה כמו שייכות לגוי ולכן פוטר, כמו בתבואה של גוי.

מז, ע"ב

תוד"ה "טבל וחולין מעורבין זב"ז" – מה הכוונה? לרש"י – הכוונה שכל חטה יש חצי טבל וחצי חולין וצריך לעשר רק מזה עצמו. לתוספות – יש חשש שאולי נמצא אצלו רק החצי של הגוי והכל פטור ולא יעזור שיעשר ממנו עצמו ואין תקנה לטבל זה ויכול לתקן רק שיפריש עליו ממקום אחר וממקום אחר עליו עד שיישאר קצת ומעט וזה מקולקל.

המשך

תור"ה "ושקנו מידו" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שע"י קניין נחשב ככתובין
 כיון שסתם קניין לכתובה עומד. לשיטתו מצד
 הגברא ולכן אין הקנין נחשב יותר מהכתיבה,
 כיון שהקנין הוא רק כמו הסכם בין האנשים.
 לתוספות - הכוונה שע"י קניין זה יותר חשוב
 מכתובה ולכן שואל שיעזור הקנין גם לבנות
 שיגבו מנכסים משועבדים, אפילו שלבנות
 לא עוזר שכותב להם אבל קנין שזה יותר
 מכתובה שואל שיעזור. לשיטתו מצד החפצא
 ולכן שואל שמצד הקנין שקשור עם החפצא
 שפועל ממש בחפץ זה יותר מכתובה של
 הגברא.

המשך

תור"ה "אלמא משום דלא קדים הוא" - למי
 קושיא זו?
 לרש"י - זו קושיא על כל מה שלמדנו
 קודם, שמפה רואים שזה לא בגלל "קצובים
 וכתובים" אלא רק בגלל שלא קדם שבחו
 של ראשון למקחו של שני ולכן לא גובה.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן שואל שזה בגלל
 שקדם מקחו של שני לשבח הראשון (קדימה
 באנשים).
 לתוספות - זו קושיא על עולא שאומר שצריך
 כתיבה דוקא ופושט שמספיק שזה רק קצוב,
 וזה הפירוש שאם קודם שבחו של ראשון זה
 נחשב קצוב ויכול לגבות אפילו שאין נחשב
 לכתוב. לשיטתו מצד החפצא ולכן שואל
 מצד שזה קצוב, שזה קשור יותר לחפצא.

המשך

תור"ה "וכי מה תיקון העולם יש בזה והלא
 הן קצובין" - מה השאלה?
 לרש"י - השאלה שגם בלי תיקון העולם
 אין לגבות ממשועבדין כיון שאינם קצובים.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן שואל מתקון
 העולם, שקשור יותר לגברא.
 לתוספות - השאלה מדוע אתה אומר שהכל
 תלוי בכתובה אם לגבות ממשועבדין והר"ז
 תלוי בקציבה. לשיטתו מצד החפצא ולכן
 שואל מצד הכתיבה עצמה.

תור"ה "בקבלן" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהייתה פה העברת נכסים
 שהבן נתן לאשתו מטלטלין לגבות פרעון
 הכתובה והאשה נתנה את הנכסים לאב
 ובוזה נעשה ערב קבלן ואח"כ החזירו את
 המטלטלין לבן, וזה דוקא בכתובה שאינה
 דומה להלוואה שבהלוואה יש הוצאת כסף
 ובכתובה יש רק שעבוד וכן צריך גם העברה
 של כספים מיד ליד כדי להיות ערב קבלן.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל בין הלוואה
 לכתובה.
 לתוספות - רק שאומר בשעת ההתחייבות
 אני קבלן בכתובת כלתי וא"צ העברה מיד
 ליד. לשיטתו אין הבדל בין קבלן של כתובה
 לקבלן של סתם הלוואה, שמצד החפצא
 שניהם קבלנים. ועצ"ע.

נ, ע"א

תור"ה "מאי עידית שפאי עידית" - מה
 הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שקפצה העידית מלפניו
 ואינו יכול לגבות ממנה כגון שנטלוה מסיקין,
 לשיטתו שהבעי מצד הגברא שמסיקין
 לנטלוה.
 לתוספות - הכוונה שהנהר שוטף את העידית
 שסמוכה לנהר ולכן א"ז נחשב לעידית,
 לשיטתו מצד החפצא שיש בעי' בעידית זו,
 ואינה נחשבת כבר מצ"ע לעידית.

נא, ע"א

תור"ה "או דילמא קצובין אע"פ שאין
 כתובין" - האם הכוונה שסובר שמלוה על
 פה גובה ממשועבדין?
 לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ואפילו
 בע"פ יש לזה כח בשביל לגבות ממשועבדים.
 לתוספות - לא, ופה לא מדברים בהלוואה
 אלא בקצבה כגון שפסק לזון את בתה חמש
 שנים שזה נחשב כמכר ואין דומה להלוואה
 בע"פ, שמי שלווה בדי"כ לווה בצנעא ולכן
 אין גובה ממשועבדין שלא יפסידו. לשיטתו
 מצד החפצא ולכן אם אין שטר - אין נחשב
 כ"כ בשביל לגבות ממשועבדים.

על טענתו.

המשך
תוד"ה "אין אדם מעיז בפני בעל חוב" -
מדוע?
לרש"י - בגלל שעשה לו טובה אין יכול
להכחישו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר
מצד הטובה שעשה לו.
לתוספות - בגלל שאותו שכנגדו יודע
שהוא משקר. לשיטתו מצד החפצא ולכן
מדבר בגלל שידוע את שקרו, וע"ד "מילתא
דעבידא לגלויי" שלא משקרים, שמצד עצם
הדבר א"א להעזי בזה.

המשך
תוד"ה "ובכולי בעי דלאודי ליי" - מה רוצה
להגיד?

לרש"י - הכוונה שאם תאמר כמו שהוא חשוד
על ממון כך חשוד גם על שבועה ועל זה
עונה שבאמת אינו חשוד על הממון כי רוצה
להודות על הכל אלא שמתחמק ומשתמט.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על זה שהי'
צריך להיות שלא יאמינו לו כלל, כיון שמצד
האדם הרי הוא חשוד.
לתוספות - שואל והרי חשוד על ממון לא
חשוד על שבועה מהתורה כמו שרואים שעד
אחד מחייבו שבועה ולא חושדים בו אלא
מפרש שהכוונה שלא תאמר שמכיון שאין
אדם מעיז פניו אז תאמין לו שאומר אמת
ונחייבו רק במה שמודה, לכן אומר שבאמת
חייב לו הכל אלא שמתחמק ומשתמט. לשיטתו
מצד החפצא ולכן סובר שצריך להאמין לו
שהרי על דבר זה לא נחשד ולא מסתכלים על
האדם בצורה כללית שהוא חשוד.

מב, ע"ב
תוד"ה "דאתו למימר להו נשרפו חטכם
בעלי" - מדוע אינם יכולים היתומים לחזור
בהם אם נשרפו?
לרש"י - באמת קשה. לשיטתו מצד הגברא
והרי צריך לתקן לזכותם שיוכלו לחזור גם
במקרה כזה.
לתוספות - בגלל שברשות היתומים התייקר,

המשך
תוד"ה "תניא נמי הכי" - האם גורסים זה?
לרש"י - לא, אלא זה המשך דברי ר' יצחק
(אולי, כי אם זה הי' ברייתא א"כ אין להקשות
על ר"י מהמשנה כיון שהברייתא מסייעת
לו). לשיטתו מצד הגברא ולכן אם יש ברייתא
שמוסייעת לו - אין להקשות כ"כ מהמשנה,
שאפילו שיש לו רק סיוע מהברייתא - נחשב
לסיוע.
לתוספות - כן, ומביאים רא"י לדברי ר"י
ובכ"ז מקשים עליו איך עוזב את המשנה
ולומד מברייתא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
קשה לומר שסובר כמו הברייתא ולא כמו
המשנה. ועצ"ע.

נא, ע"ב
תוד"ה "וראב"י לית לי משיב אבדה פטור" -
מכח מה מקשה?
לרש"י - מכח המשנה, שמשמע שמישיב
אבדה צ"ל פטור. לשיטתו מצד הגברא
וכנראה שסובר שזה דין באדם שמאמינים לו
וא"א לחייבו שבועה, אבל לא מצד החפצא.
לתוספות - מקשה מכוח סברא הרי יש לו
מיגו שאם הי' רוצה הי' שותק (והרי מיגו זה
מן התורה, לשיטתו מצד החפצא שמיגו זו
טענה שקשורה לנאמנות בעצם הדבר).

המשך
תוד"ה "אלא בדרכה קמיפלגי" - באיזה אופן
מדובר?
לרש"י - מדובר לפי הסבר זה בטוענו קטן
ממש ונשבעים על טענתו אפילו שהוא קטן
בגלל שבא בטענת אביו. לשיטתו מצד הגברא
ולכן אפילו שהוא קטן נחשב חלק מאביו
מצד הקרבה שביניהם.
לתוספות - מדובר שטוענו גדול וזה שקורא
לזה טענת עצמו והרי לכאורה גדול תובעו
אלא בגלל שהאדם מעיז בפני בן של בעל
חוב, ואם בכ"ז מודה בזה נחשב לטענת עצמו
כי יכל להכחיש לגמרי. לשיטתו מצד החפצא
ולכן אין מחשיב את הקטן כחלק מאביו אלא
כמו שהוא מצ"ע והרי הוא קטן וא"א להשבע

לרש"י - בגלל הפסוק "לא תענה על ריב" שלא יימשכו אחרי הגדול שבדיינים שזה בכל דבר גם בדיני ממונות. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם בדיני ממונות אסור להמשך אחר הגדול, כיון שזו בעי' באדם.

לתוספות - זה רק בגלל ענווה שלא להראות את עצמו גדול, לכן הי' מתחיל מן הצד. לשיטתו מצד החפצא ולכן בדיני ממונות אין איסור כ"כ אם נמשך אחר הגדול, שהרי סוף סוף סומך על דעת הדיין.

ס, ע"א

לגבי שמונה פרשיות נאמרו ביום שהוקם המשכן ר"ח ניסן וביניהם תוד"ה פרשת טמאים - מה הכוונה?

לרש"י - זו פרשת פסח שני "ויהי אנשים". לשיטתו שקשור לגברא.

לתוספות - זו פרשת "וינורו" (ויקרא כב) שכתוב בזה טומאת שרץ ונבלה וכל הצריך לטומאת מקדש וקדשיו. לשיטתו מצד החפצא.

ס, ע"ב

לגבי האם רוב התורה נכתבה או רוב התורה בע"פ שכתוב "אכתוב לו רובי תורתך כמו זר נחשב הוא": תוד"ה "איתמוהי קא מיתמה" - מה הכוונה בפסוק הנ"ל? לרש"י - הכוונה שה' תמה וכי הי' לי לכתוב רוב תורתך? והרי במה שכתבתי כמו זר נחשב להם.

לתוספות - הכוונה שגויים כתבו את התורה ולכן מתמי' האם הי' לי לכתוב רוב תורתך, והרי מה שכתבתי הגויים כתבו את זה. לשיטתו מצד החפצא ולכן ליהודים צריך לכתוב את התורה שזה שלימות בחפצא מצ"ע.

המשך

תוד"ה "שיפורא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לשופר שבו תוקעין להבדיל בין חול לקודש בע"ש, לשיטתו מצד הגברא שזה סימן בשביל האדם.

לתוס' - הכוונה כפירוש הב' שבו נותנין נדבה

לכן מסתבר שברשותם נמי נשרפו. לשיטתו מצד החפצא ויקוב הדין את ההר וא"א שיחזרו בהם לאחר שזה קרה ממש ברשותם שכבר קנו את התבואה.

המשך

תוד"ה "לכרגא" - מסים של מי?

לרש"י - הכוונה למסים של היתומים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב מסים שעל האדם ככל צרכיהם.

לתוספות - הכוונה למסים של האשה והבנות, שרק בזה מקלים למכור בלי הכרזה אבל לא בשאר צרכיהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין להשוות בין מסים שקשור לחפצא שמשלמים לפי גודל השדה לשאר צרכיהם.

נה, ע"ב

לגבי גנב בהמה והקדישה והקריבה בחוץ חייב כרת שהעמידו חכמים ברשות הגנב את הבהמה בגלל ייאוש הבעלים כדי לחייבו כרת: תוד"ה "כי היכי דלחייב עלה" - מה הכוונה?

לרש"י - זה קנס מיוחד מדרבנן על הגברא שגנב.

לתוספות - הכוונה שמכיון שלא נודע לרבים העמידו את הבהמה ברשותו שלא יהיו כהנים עצובים וממילא חייב השוחט בחוץ, לשיטתו מצד החפצא ולכן העמידו את הבהמה ברשותו ממש, שנחשבת כשלו.

נה, ע"ב

תוד"ה "כגון זה טוענים ליורש" - האם יש דעה שאין טוענים ליורש וללוקח?

לרש"י - משמע שכן. לשיטתו מצד הגברא, והרי הוא אינו איש שעליו הטענה.

לתוספות - לא, אלא כולם סוברים שטוענים להם. לשיטתו מצד החפצא והרי אצלם כרגע החפץ מצד ירושה או לקיחה ולכן טוענים להם כמו שהיו טוענים לבעה"ב.

נט, ע"א

תוד"ה "דכולהו מניייהו מן הצד הו' מתחילי" - מדוע?

לתלמידים, לשיטתו מצד החפצא שזו נדבה ודבר ממשי לצורך התלמידים.

סא, ע"א

תוד"ה "שדי אופי מדקלא" - מה הכוונה? לרש"י - זה מקלות שע"י הי' מפיל תמרים, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על פעולת האדם במקלות אלו.

לתוס' - זה חריות של דקל שהי' מפיל מן הדקל ואגב זה נשרו התמרים, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על התוצאה שנפלו החריות. ועצ"ע.

סא, ע"ב

תוד"ה "התם נמי מוריא ואמרה בר בי רב ליכול חמימא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמוריא (לשון הוראת מצוה) שרוצה לתת אוכל חם וטרי לת"ח, לשיטתו מצד הגברא שחושבת על טובתו מצד המצוה שעלי' לעזור לת"ח.

לתוס' - הכוונה שמוריא (לשון הוראת היתר) מכיון שהיא טורחת בשבילו לכן היא לוקחת את האוכל של ת"ח ואומרת בלשון תמי' האם הוא יאכל את הטרי והמושבח והרי אני טרחתי בשבילו וזה מגיע לי והוא יאכל את הקר, לשיטתו מצד החפצא שחושבת על האוכל הטרי והמושבח ומורה היתר לעצמה.

סא, ע"ב

לגבי אשת חבר שטוחנת עם אשת ע"ה בזמן שהיא טמאה: תוד"ה "טמאה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שהתבואה של עם הארץ ואשת חבר טוחנת יחד איתה בזמן שאשת חבר טמאה, שאז אין חשש שאשת עם הארץ תכניס לתוך פ"י של אשת חבר, כי היא טמאה ולא תסכים ליגע ולקבל אוכלים לתוך פ"יה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על החשש מצד האדם שהיא תאכל דבר האסור.

לתוספות - הכוונה שהתבואה של חבר ומותר בזמן שאשת עם הארץ מחזקת עצמה בטומאה, שאז היא נזהרת מליגע בתבואה אבל לא בזמן שהיא חושבת שהיא טהורה, שאז היא נוגעת באוכלין ויש חשש שתטמאם

לאוכלים. ר' שמעון בן אלעזר אומר גם בזמן שהיא טמאה יש חשש שחברתה אשת עם הארץ אחר שחושבת שהיא טהורה נותנת לה ואוכלת. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על האוכל עצמו שלא יהי' טמא.

סב, ע"א

"אין עושים חלת עם הארץ בטהרה" - מדוע? לרש"י - בגלל שכבר נטמאה העיסה ביד עם הארץ וכהן יסמוך על הגבל החבר ויחשוב שהיא טהורה. לשיטתו מצד הגברא שיש חשש תקלה שהאדם יחשוב שהיא טהורה.

לתוספות - בגלל שכל ההיתר זה כדי שתהי' פרנסה לגבל ופה שמפריש רק חלה אין זה מספיק פרנסה שאין משלם לו כ"כ ולכן לא התירו וחוששים שמא יגע. לשיטתו מצד החפצא שאין בזה כ"כ פרנסה.

המשך

תוד"ה "שלמא למר" - האם רב כהנא הי' אומר שלום לגוי?

לרש"י - לא, והי' מתכוון לומר רק שלום לרבו, לשיטתו מצד הגברא, ואין מחשיב את הגויים, שהרי הם עם הדומה לחמור, כשיטת הראב"ד בהלכות שחיטה.

לתוספות - כן, ורק לכפול שלום לגוי אסור, לשיטתו מצד החפצא וגם לגויים יש מציאות וחיבות כדעת הרמב"ם בהלכות שחיטה.

סד, ע"ב

תוד"ה "נערה המאורסה היא ואביה מקבלים גיטה" - האם גם בקטנה אפשרי שהיא תקבל את גיטה כמו אביה ע"ד נערה?

לרש"י - לא, ורק אביה מקבל את גיטה. לשיטתו שקשור לגברא ולכן רק האבא שהוא הגברא וראוי לקבל.

לתוס' - כן, וכן סובר רש"י במ"א שגם קטנה היא ואביה כי היא החפצא שבה נעשה הגירושין.

המשך

תוד"ה "וכל שאינה יכולה לשמור את גיטה" - אם יכולה לשמור את הגט ע"י אביה האם

זה טוב?

לרש"י - לא, לשיטתו שקשור לגברא וצריך
שהיא בעצמה תשמור את הגט.
לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא והעיקר
שהגט יהי' שמור ולא משנה כ"כ ע"י מי
ואפשר גם ע"י אביה.

סה, ע"ב

תוד"ה "הא והא רבנן" - האם גם בשלו יש
קפידא כשאומר לו תערב לי בזה ועירב לו
במשהו אחר?

לרש"י - לא, ורק בשל חברו יש קפידא.
לשיטתו שקשור לגברא ומכיוון שזה שלו -
לא משנה כ"כ החפצא.

לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא ומכיוון
שאמר לו תערב לי בזה התכוון דווקא לזה
ובשל חברו כנראה לא משנה לו כ"כ, שאין
הוא עושה העירוב, ומכיוון שהרשה לו כנראה
בכל דבר הרשה לו, ואינו מקפיד. ועצ"ע.

עב, ע"ב

תוד"ה "אמר רב הונא גיטו כמתנתו" - האם
שכ"מ שנתן גט ועמד מחליו הגט מתבטל בלי
תנאי?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא והרי אנו
מבינים את דעתו שחשב שהולך למות ורק
בגלל זה נתן גט וא"צ שום תנאי.

לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא והרי
בפועל לא עשה שום תנאי וצריך שיפעול
בחפצא של הגט לבטלו ע"י תנאי.

עג, ע"ב

תוד"ה "תנא ובלבד שימות" - מה הטעם של
ר' יוסי שסובר שהיא ספק מגורשת?

לרש"י - בגלל שאין ברירה ולכן אומרים
שהיא ספק מגורשת ולא אומרים שהתברר
שזה הי' רחוק מהמוות ולכן היא ודאי א"א.
לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר רק מצד
האדם שאין ברירה, ולא שיש ספק בגט מצד
עצמו.

לתוס' - בגלל שיש ספק אם מגורשת מזמן
הנתינה כר"מ או שעה אחת קודם מיתה כר'
יהודה, היינו שיש ספק בחפצא של הגט

עצמו.

המשך

תוד"ה "אמר רבא מעת שאני בעולם" - על
מה זה הולך?

לרש"י - זה דבר בפ"ע ואינו דומה למשנה
מהיום אם מתי שבזה יסבור ודאי שמגורשת
משעת נתינה. לשיטתו שקשור למעשה
הגברא שזה ברגע הנתינה, לכן אם אפשר
לסבור שמגורשת מהנתינה ודאי לסבור כך.

לתוס' - זה המשך להסביר את הרישא "מהיום
אם מתי" שלא דוקא הכוונה מהיום אלא
מעת שאני בעולם רגע לפני שימות. לשיטתו
שקשור לחפצא ולכן מסביר שהכוונה לשניה
האחרונה שהגט יכול לחול רגע לפני שימות.

המשך באותו תוס'

מה הפירוש "כל היוצא למלחמת בית דוד
כותב גט כריתות לאשתו"?

לרש"י - הכוונה שעושה גט עם תנאי שאם
ימות יהי' גט, היינו שזה קשור לאדם מה
יעלה בגורלו.

לתוס' - נותן גט לגמרי ללא כל תנאי אבל
נותנו בצינעה, שזה גט שלם מצד החפצא
ואינו קשור למצב האדם כלל.

עה, ע"א

תוד"ה "לאפוקי הכא דמעשה קודם לתנאי"
- האם ר"מ ור' חנינא חולקים רק בכפילות
התנאי שצריך, או גם בשאר עניני התנאי
שצריכים?

לרש"י - כאופן הראשון, שסוברים רק שצריך
לכפול התנאי. לשיטתו שקשור לגברא ולכן
רק זה שקשור לגברא בהתחייבותו צריך
כפילות.

לתוס' - גם בשאר ענינים. לשיטתו שקשור
לחפצא ולכן מחייב גם שארי הדברים
שעושים את החפצא לתנאי טוב.

עט, ע"ב

תוד"ה "פנימית גופה במחיצות החיצונות
מינטרה" - מה הכוונה?

לרש"י - בגלל שמחיצות החיצוניות

משועבדות לשמור על הפנימית ואפילו שאין מפסיקות בין הפנימית לחיצונה בגלל שיש פה שיעבוד לפנימיות מצד ההסכם בין אנשי הפנימית לחיצונה.

לתוס' - בגלל שבפועל הפנימיות נשמרות במחיצה החיצונית ומדובר שמפסיקות המחיצות בין הפנימית לחיצונה שאחרת זה לא הי' נשמר בגלל בני החיצונה.

המשך

תוד"ה "דהא לא נח" - האם אוויר כלי קונה? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי דעת האדם שרק אחרי שנח בכלי אז זה נחשב ככלי ממש וקונה.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי כשזה נמצא באוויר כלי זה כמו חלק מהכלי. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "ולא בלאות" - האם קונסים את האשה שהתחתנה ובעלה קיים שגם את הבלאות שקיימים מפסידה?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן מכיוון שצריך לקונסה קונסים בכל מה שרק אפשר.

לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ומכיוון שבלאותיה קיימין זה נחשב כבר כאילו קיבלה מצד החפצא.

המשך

תוד"ה "וצריכה גט מזה ומזה" - האם צריכה גט מה"ת?

לרש"י - לא, ורק מדרבנן משום מראית עין של האנשים שלא יאמרו גירש ראשון ונשא שני ויוצאת ללא גט.

לתוס' - זה ממש גט מהתורה מצד החפצא ולא בגלל מראית עין של האנשים.

פ, ע"ב

תוד"ה "זו דברי ר"מ אבל חכמים אומרים הוולד כשר" - אם שינו דבר בגט שקשור עם שלום מלכות האם זה כשר לכתחילה?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא וחשוב לשמור על כבוד שלום מלכות עכ"פ

לכתחילה.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי בגופו של הגט אין שינוי שיפסלו.

פד, ע"ב

תוד"ה "ור' יוחנן אמר אפילו תימא רבי דילכון אמר" - למי ר' יוחנן דיבר?

לרש"י - דיבר לחזקי' רבו. לשיטתו שקשור לגברא ולכן כשרצה להגיד גדולתו של רב כהנא אמר לרבו שרב כהנא הוא משלכם שזה מבטא את גדולתו.

לתוס' - דיבר לתלמידים שהיו לפניו. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן כשרצה להגיד גדלותו של רב כהנא אינו צריך לומר שהוא של רבו מצד הגברא אלא מספיק לרמוז על מקומו שהוא מבבל מצד החפצא. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "כל התנאים פוסלים בגט" - האם גם תנאי ע"מ שתתני לי 200 זוז פוסל בגט?

לרש"י - כן, אפילו שזה רק מצד הגברא שהיא צריכה ליתן הכסף, אבל לשיטתו פוסל גם תנאי מצד הגברא.

לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן פוסל רק תנאי שקשור לחפצא של הגט ולא משהו צדדי.

פה, ע"א

תוד"ה "חוי' מתרומתיך מהו" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שמגרשה ע"מ שאם תתחתן עם כהן תהי' אשתו לכל הדברים חוי' מלאכול בתרומה. לשיטתו מדבר על הגברא שאם תתחתן עם אדם אחר קונסה באכילת התרומה.

לתוס' - הכוונה שכהן מגרש את אשתו לכל דבר חוי' מתרומה, שעדיין תמשיך לאכול בתרומה. לשיטתו מצד החפצא מדבר שעדיין נשארת אשתו ונחשבת ממש כחלק ממנו לגבי אכילת התרומה.

פז, ע"ב

"עד א' עברי ועד א' יווני באין מתחת זה לתחת זה" - האם בשאלת הגמ' רוצה להכשיר

לתוס' - משמע שלא, לשיטתו שקשור לחפצא
והרי אפשר לראות שהחתימות היו רק על א'.
ועצ"ע.

את שניהם?
לרש"י - משמע שכן, לשיטתו שקשור לגברא
ומצד האדם כנראה שהתכוונו לחתום על
שניהם.

מסכת קידושין

ב, ע"ב

תוד"ה "אתרוג שוה לאילן ב-3 דרכים" - מה הדין בירקות לגבי שביעית?
 לרש"י - הולכים אחר לקיטה. לשיטתו מצד הגברא שזה הכי קובע לאדם שלוקטו לאוכלו. לתוס' - הולכים אחר רוב גידול הפרי. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן הולך אחר רוב גידול הפרי.

ג, ע"א

תוד"ה "ואשה בפחות משווה פרוטה לא מקניא נפשה" - מדוע?
 לרש"י - בגלל שזה גנאי לה. לשיטתו מצד הגברא, שהיא לא מסכימה להקנות עצמה. לתוס' - בגלל שפחות משוה פרוטה זה לא נקרא כסף. לשיטתו מצד החפצא ולכן פחות מפרוטה אינו נחשב כלל לכסף.

ו, ע"ב

תוד"ה "דארווח לה זימנא" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שהרוויח לה זמן שאמר לה במקום שתשלמי לי עכשיו אני מוחל לך שתשלמי לי לאחר זמן, ובשכר זה תהי' מקודשת לי, ולשיטתו אין זה ריבית קצוצה ממש שהרי לא נתן לה שום כסף בפועל מצד הגברא אין פה ריבית בפועל.

לתוס' - מדובר שהיתה חייבת מעות למישהו אחר והגיע הזמן לפרוע ונתן לו עוד פרוטה שירוויח לה זמן. אבל במקרה של רש"י נחשב לריבית ממש מה"ת בגלל שהי' צריך ליתן לה פרוטה בשביל הקידושין ולא נתן בגלל הנאת המלוה, לכן נחשב לריבית ממש מצד החפצא שהרי נקנתה לו בזכות ללא כסף נוסף.

י, ע"א

תוד"ה "עד שיהיו שניהם שווין" - מה בא למעט?
 לרש"י - בא למעט אם גדול בא על הקטנה. לשיטתו שקשור לגברא א"א לחייב קטנה שאינה בגיל של עונשים.
 לתוס' - בא למעט אם אינם שווים במיתה, היינו מצד החפצא שצריך להיות שווים רק בתוצאה בעונש אבל אם גדול בא על הקטנה שניהם חייבים. לשיטתו מצד החפצא והרי היא חלק מהעבירה של הגדול שבלעדה לא הי' עבירה על הגדול כלל. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "וחייבים עליה משום אשת איש" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שאם קבל בה אביה קידושין. לשיטתו שזה קשור למעשה הגברא שמקדש את בתו.

לתוס' - הכוונה שאם בא עליה יבם קנאה. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על ייבום שזה לא קשור רק למעשה האדם אלא מצד החפצא התורה רוצה שייבם ויש לה קשר אליו.

יא, ע"ב

תוד"ה "והרי טענה וכו'" - מהו המטבע הקטן בכסף צורי?
 לרש"י - זה מעה. לשיטתו שא"צ שיהי' כ"כ חשוב המטבע והעיקר שיש סיכום בין האנשים שזה נחשב למטבע.
 לתוס' - זה דינר. לשיטתו מצד החפצא מצריך שיהי' משהו חשוב כדי להיותו מטבע.

תפיסת הקידושין בשפחה שא"א לאחר לקדשה. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "משל לר' יוסי" - כנ"ל אבל הפוך בדעת ר' יוסי, האם המשל בא ללמוד או ללמד?

לרש"י - בא ללמוד שקידושין של מישהו אחר תופסין. לשיטתו שרוצה יותר להביא אפשרות שתופסין קידושין של מישהו אחר מצד הגברא.

לתוס' - בא ללמד שאפילו שלא פירש והייתי חושב שמתכוון שיחולו הקידושין עכשיו ואם קידשה אחר אינה מקודשת, קמ"ל שתופסים הקידושין של השני מכיון שלא אמר מעכשיו. לשיטתו שרוצה יותר לומר שלא יתפסו הקידושין מצד החפצא שהרי כבר כאילו יעדה. ועצ"ע.

כב, ע"א

תוד"ה "שלא ילחצנה במלחמה" - האם מותר לבוא על יפת תואר ביאה ראשונה במלחמה? לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא שצריך קודם לגיירה מצד השלימות של האדם.

לתוס' - כן. לשיטתו מצד החפצא שהרי דיברה תורה כנגד יצה"ר, ומצד החפצא צריך להתיר שלא יבוא עליה במלחמה באיסור. ועצ"ע.

כג, ע"א

תוד"ה "איכא דאמרי קטן הי" - האם סוברים כאבא שאול שסובר שיכול לזכות בעבד אפילו לאחר מיתת האדון שאין העבד זוכה בעצמו?

לרש"י - לא, כי לפי אבא שאול הי' יכול לזכות בו אפילו לאחר מיתה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין זוכה לאחר מיתה מכיוון שיש לעבד זכות בעצמו.

לתוס' - כן, וזה שזכה בו לפני מיתה זה רק כדי שלא יקדמנו אחר. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שאין האדון חי זוכה בעבד כאבא שאול מכיון שאין העבד אלא כחפץ של האדם ואין לו מציאות לעצמו כלל. [להאיר

יד, ע"ב

תוד"ה "הועיל וכל קנינו בכסף" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שלגוי אין משיכה כמו לישראל. לשיטתו מצד הגברא ולכן קונה בכסף שזה כמו הסכם בין האנשים אפילו שלא מושך את החפץ עצמו.

לתוס' - הכוונה שבעבד עברי אינו קונה אלא בכסף ולא בשטר אבל בד"כ גוי קונה במשיכה. לשיטתו מצד החפצא שלכן גוי צריך למשוך את החפץ ממש. ועצ"ע.

יח, ע"א

תוד"ה "כאן בגניבה אחת כאן בשתי גניבות" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שבגניבה אחת אינו נמכר פעמיים ורק בשתי גניבות נמכר פעמיים. לשיטתו מצד הגברא שכל פעם שדנים את האדם על גניבה נמכר פעם א' אבל לא פעמיים על אותה גניבה, שאין הענין כמו תשלום מצד החפצא אלא קנס על האדם, ולכן גם למסקנה באדם א' אינו נמכר פעמיים אבל בשני כנ"א נמכר כמה פעמים שכל א' יש עליו דין בפני עצמו לימכר.

לתוס' - הכוונה הפוך בגניבה אחת נמכר פעמיים. לשיטתו מצד החפצא שצריך לגמור את תשלום הגניבה עד הסוף, אבל בשתי גניבות נמכר רק פעם א' שזה כמו גזה"כ, ולמסקנה באדם א' נמכר כמה פעמים שצריך לגמור התשלום אבל בשני בני אדם אינו נמכר פעמיים מכיוון שאין זה חפצא א'.

יט, ע"ב

תוד"ה "משל למיאון" - האם המשל בא ללמוד או ללמד?

לרש"י - זה בא ללמוד מרבנן שהיעוד מתחיל מרגע המכירה ולכן לא צריך שישאר בסוף זמן העבודות שהות של שווי פרוטה בשביל לקדשה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על פעולת האדם בקידושין מתי זה חל.

לתוס' - זה בא ללמד על רבנן שאם יבוא מישהו אחר המכירה ויקדשה שאין תופסין הקידושין. לשיטתו מצד החפצא מדבר על

לחפצא שמדברים גם על מקרה כזה מצד האפשרות שיכולה להיות במציאות.

כח, ע"א

תוד"ה "הכי קאמר כל הנישום דמים באחר" - האם שור וחמור חיים נחשבים לגבי חליפין ככלים שנקנים?
 לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא והרי לאדם יש הבדל בין כלים לשור וחמור.
 לתוס' - כן. לשיטתו מצד החפצא והרי משתמשים בהם כמו נעל. ועצ"ע.

לד, ע"ב

תוד"ה "אשה בעלה משמחה" - האם יש חובה על האשה עצמה בשמחה של יו"ט?
 לרש"י - לא, ורק בעלה מחוייב לשמחה. לשיטתו מצד הגברא והרי עיקר חיוב השמחה עליו.

לתוס' - כן, ורק בשלמי שמחה חייב בעלה. לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שהיא החפצא שבעלה צריך לשמחה לכן יש לה חלק במצווה (ע"ד מצוות פו"ר כר"ן הידוע וכן קטן בחיוב חינוך של אביו וכו').

לה, ע"א

תוד"ה "מכלל דמ"ע שלא הזמן גרמא נשים חייבות" - מה המקור לכך?
 לרש"י - מכיוון שצריך פסוק לפטור במ"ע שהזמן גרמא סימן שאם אין הזמן גרמא חייבות, שאם היו פטורות אז הייתי אומר כ"ש בזמן גרמא שיהיו פטורות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד הפטור על האדם.
 לתוס' - הכוונה מזה שמקיש לתפלין לפטור משמע ששאר מ"ע שלא הזמן גרמא חייבות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שהוקש לתפלין (חפצא). ועצ"ע.

לח, ע"א

תוד"ה "צא מהן ל"ג למפרע" - האם אומרים מקצת היום ככולו באלות?
 לרש"י - לא. שמצד הגברא אינו מרגיש בקצת היום שנחשב ככולו.
 לתוס' - כן, לפי פי' הא'. לשיטתו מצד החפצא

שאבא שאול מרמז על זמן הגלות שכביכול שואלים את אבינו שבשמים שאינו נמצא איתנו בקביעות ובגלוי כמו בזמן הבית, לכן תוס' שקשור לחפצא ולעצמות סובר יותר כאבא שאול, שזה מבטא את הקשר לעצמות דוקא בזמן הגלות. משא"כ רש"י שקשור יותר לגברא ולגילויים לכן אינו סובר כלל כמו אבא שאול שמרמז על זמן הגלות].

כה, ע"ב

תוד"ה "בהמה גסה נקנית במסירה" - מה יותר קנין חשוב מסירה או משיכה?
 לרש"י - מסירה, שזה ע"י שהגברא מוסר לו. לתוס' - משיכה, שמושך את החפץ לרשותו מצד החפצא.

כו, ע"ב

תוד"ה "ה"ג אלא מאי לדמי נקניניה ניהלה במשיכה דליתה למקבל מתנה" - האם אפשר להקנות בקנין סודר ללא הקונה?
 לרש"י - כן. לשיטתו שקשור לגברא ולכן העיקר זה האדם שמקנה.
 לתוס' - לא. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן צריך את האדם שקונה את החפצא. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "מעשה בר"ג וזקנים" - באיזה אופן מדובר?
 לרש"י - מדובר בטבל שלא עישר עדיין. שזה חיוב על הגברא להפריש מעשר.
 לתוס' - מדובר בכיעור תרו"מ. שזה יותר קשור לחפצא ולא כ"כ חיוב על האדם אלא מצד התרו"מ שאסור שיהיו ברשותו.

כז, ע"ב

תוד"ה "הכי גרסינן אלא ע"י גילגול" - האם מעמידים בגלגול שבועה בסוטה שמגלגלים על ארוסה בזנות במקרה שבא עליה ארוס בבית אביה?
 לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא ואין מתאים כלל שהתורה תתן אפשרות למקרה כזה.
 לתוס' - כן. וזה שאין מעמידים במקרה כזה בגלל שאין חופה לפסולות. לשיטתו שקשור

תוד"ה "צריכה מיאון שמא לא נתרצה לא לראשון ולא לשני" - האם צריך לומר שמא לא נתרצה לשני?

לרש"י - כן, שרק אז תופסין קידושין באחותה שאחות חלוצתו דרבנן אבל אם נתרצה לשני אפילו בקידושין דרבנן לא יאמרו שקידושין תופסים באחותה. לשיטתו שקשור לגברא ולכן גם קידושין דרבנן שזה לכאורה רק על הגברא נחשבים כמו קידושין ממש ולכן לא יאמרו שקידושין תופסים באחותה.

לתוס' - לא, שאפילו נתרצה לשני אבל זה רק מאמר היינו שזה קידושין רק מדרבנן ולכן תופס קידושין באחותה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן לא מחשיב כ"כ קידושין שמדרבנן ורק קידושין מהתורה חודרים בחפצא. ועצ"ע.

מח, ע"ב

תוד"ה "הא במיא" - מה הדין במקדש אשה בכוס מים/יין/שמן?

לרש"י - במים מתקדשת רק אם יש בכוס עצמו שוה פרוטה ללא המים, מכיוון שבטלים המים לגבי הכוס. לשיטתו שקשור לגברא ולכן המים בטלים, שאין דעתו לקדש במים אלא בכוס. אבל בכוס יין מתקדשת רק במה שבתוכו, שלדעת האדם חשוב יותר היין. ובשמן דעתו על שניהם מכיון שצריך לשומרו בכלי שעומד לימים הרבה.

לתוס' - במים מתקדשת אפילו אם יש רק בשניהם, בכוס ובמים ביחד שוה פרוטה. לשיטתו שקשור לחפצא ומכיוון שהכוס חשובה יותר מהמים המים טפלים אליה ונחשבים לדבר א' עם הכוס. משא"כ ביין מכיוון שזה חשוב אינו בטל לכוס, ולכן רק בכוס מתקדשת ולא ביין, שאינו בטל לכוס כמו במים מצד החפצא. ובשמן מתקדשת רק במה שבתוכו אבל לא בכוס, שאין בטל הכוס לגבי השמן.

נ, ע"ב

תוד"ה "ה"ג מקדשי והדר מסבלי פשיטא" - מה הגירסא הנכונה? לרש"י - הגירסא היא שרוב האנשים קודם

ולכן מספיק אפילו מקצת מהיום, וע"ד עצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו.

לח, ע"ב

תוד"ה "השמטת כספים חובת הגוף הוא" - ולכן?

לרש"י - הכוונה ששואל שא"כ גם במדבר יתחייבו. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה הולך על עם ישראל במדבר שהם בעצמם נצטוו ע"ז שיתחייבו לפני הכניסה לא"י.

לתוס' - הכוונה ששואל שא"כ גם בחו"ל יתחייבו. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה הולך על מקום חו"ל לאחר שנכנסו לא"י. ועצ"ע.

לט, ע"ב

תוד"ה "לא קי"ל כרבי יאשי' דאמר עד שיזרע חיטה ושעורה וחרצן ביחד" - האם חייב לר' יאשי' על חיטה ושעורה משום כלאי זרעים?

לרש"י - משמע שלא. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' גם חרצן שרק כך חייב האדם, כי זה סוג אחר לגמרי. משא"כ חטה ושעורה שהם יותר דומים.

לתוס' - משמע שכן. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם חיטה ושעורה שמצ"ע זה שני מינים חייב. ועצ"ע.

לט, ע"ב

תוד"ה "מתניתין דעבדין לה יום טוב ויום ביש" - האם המשנה שעושין לו יום טוב ויום רע האם זה לפי ר' יעקב שאומר שאין שכר מצוה בעוה"ז?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא שצריך לעבוד ה' ללא שום מטרה.

לתוס' - לא. שמשלמים לו גם בעוה"ז מצד החפצא שקשור לעצמות, ע"ד מ"ש הרמב"ם לגבי העובד את ה' מאהבה ועושה האמת מפני שהיא אמת מוסיף וכותב שסוף הטובה לבוא בגללה שזה גם חלק מהכוונה שבעוה"ז יורגש השכר של עובד ה' ע"ד אברהם שהי' "כבוד מאוד . . בכסף ובזהב".

מה, ע"א

לכן מקודשת מיד.

נה, ע"א

תוד"ה "אמר ר' אושע'י בבא לחוב בדמיהן" - האם יכול לחלל ולפדות בהמות תמימים? לרש"י - כן. לשיטתו שקשור לגברא ונותן לאדם כוח לשנות קדושה אפילו מבהמה תמימה.

לתוס' - לא. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אינו יכול להוציא קדושה מבהמה תמימה שראויה לקרבן אא"כ נתכוון לגזולה ולקנותה מיד המקדיש ולזכות בה ואז יכול לשנותה.

נה, ע"ב

תוד"ה "אין לוקחין בהמה במעשר שני" - מדוע?

לרש"י - בגלל שצריך לחלל על כסף צורה. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מקפיד שיחלל דוקא על כסף, שיש בו חשיבות מצד האדם. לתוס' - מחשב שמא יגדל עדרים עדרים של בהמות מעשר שני, היינו שהבעי' היא בחפצא (בבהמה) ולא בפעולת האדם.

נו, ע"א

תוד"ה "אבל המתכוון להוציא מעות מע"ש לחולין": מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שקונה בהמה בכסף מע"ש בשביל לאוכלה חוץ לירושלים. לשיטתו שבפשוט ע"י פעולת הגברא הוא מוציא כסף של מעשר שני להשתמש בזה כמו חולין. לתוס' - הכוונה שעושה תנאי שהכסף ישאר קדוש בקדושת מעשר שני ביד המוכר והוא יאכל הבהמה היינו שהבעי' היא בחפצא שחושב שהבהמה איננה קדושה וכן המוכר חושב שהכסף בידו איננו קדוש מכיוון שאינו מועיל בתנאו. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "מתקיף לה רב יוסף והלא בהמה טמאה" - מה הפירוש בגמ' שכתוב שאם לקח בהמה טמאה מכסף מע"ש יאכל כנגדן? לרש"י - הפירוש שהלוקח יקח כסף משלו ויאמר שהמעות שביד המוכר הקדושות

מקדשים האשה ואח"כ משלחים מתנות ומיעוט הפוך, והייתי חושב שנלך לפי המיעוט ואינה מקודשת, קמ"ל שמקודשת. לשיטתו מצד הגברא וכמו בדיני ממונות אין הולכין אחר הרוב מכיוון שיכול לומר שהוא מן המיעוט, עד"ז פה שאפשר לומר שהוא מן המיעוט קמ"ל שלא והולכים אחר רוב האנשים (מצד הגברא).

לתוס' - הגירסא היא הפוך, שהרוב קודם שולחים מתנות ואח"כ מקדשים ומיעוט קודם מקדשים, והייתי חושב שאינה מקודשת כמו הרוב, קמ"ל שמקודשת כמו המיעוט. לשיטתו שמחמירים מצד החפצא ולא אחר רוב האנשים בגלל החומרא של אשת איש.

נב, ע"א

תוד"ה "ביע"ל קג"ם" - לאיזו מחלוקת מרמז הלמ"ד בר"ת זה?

לרש"י - זה לגבי לחי העומד מאליו. לשיטתו שקשור לגברא ולכן גם פה יש רק כוונת הגברא ללא מעשה אלא שרוצה להחשיב לחי זה שיתיר לטלטל במבוי.

לתוס' - זה לגבי ימי לידה שאינה רואה בהם דם שזה עולה לספירת זיבתה. היינו מצד החפצא שמדבר על חישוב הימים ללא התחשבות במצב האדם כ"כ, היינו אפילו שאין דם וכן האפשרות השני' שזה לגבי המחלוקת באדם שנהנה מאיסור אבל אין לו אפשרות אחרת וגם לא מתכוון ליהנות, היינו שמצד האדם אין פה בעי' כ"כ ובכ"ז יש מחלוקת אם מותר או אסור מצד החפצא שיש פה מעשה איסור.

נג, ע"ב

תוד"ה "איהו לא ניחא ליה משום אונסא דארחא" - כשמקדש במעשר שני בגבולין מתי חלין הקידושין?

לרש"י - כשיגיע המעשר לירושלים שעד אז אינו שוה פרוטה. לשיטתו מצד הגברא ולכן לגבי האדם אין בזה שום שווי רק בירושלים. לתוס' - מקודשת מיד שמקבלת. לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שיש בזה חשיבות מצ"ע אפילו שאין האדם יכול להשתמש בזה

יתחללו על מעות שבידו ויקח מעות אלו לירושלים. לשיטתו שקשור לגברא ויכול לחלל בכל אופן את המעות שביד המוכר. לתוס' - הכסף שביד המוכר קדוש וא"א לחללו וצריך להעלותו לירושלים או שיחזרו דמים למקומם. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אין יכול לשנות את הקדושה שבמעות אלא ע"י החזרת החפצא (הבהמה), היינו שיחזרו דמים למקומם.

נז, ע"א

תוד"ה "שחטה ונמצאת טריפה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שנמצאת טריפה בשחיטה כגון שניקב הושט. לשיטתו שקשור לשחיטה במעשה הגברא.

לתוס' - הכוונה שניקבו הדקין. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על טריפה שנמצא בחפצא (בבהמה) ללא קשר למעשה האדם.

נח, ע"ב

תוד"ה "מימיו מי מערה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה מים סרוחים, להדגיש את מעשה הגברא שלקח כסף בשביל לטהר יהודי, שזה גנאי גדול.

לתוס' - הכוונה מים מכונסים ולא מים חיים, היינו שזה פסול. לשיטתו מצד החפצא מדבר רק על החיסרון שאינו כשר.

נט, ע"א

תוד"ה "עני המהפך בחררה ובא אחר ונטלה" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר שזה הפקר והעני רוצה לזכות. לשיטתו מצד הגברא מדבר על אכזריות שיש פה דבר הפקר שהעני המסכן רוצה לזכות והוא לוקח לו.

לתוס' - הכוונה שרוצה העני להרויח בשכירות או לקנות דבר מסוים וחברו מקדים וקונה אבל בהפקר אין איסור. לשיטתו שקשור לחפצא והרי אין פה אכזריות כ"כ, שהרי אין לו אפשרות למצוא במקום אחר כזה חפצא של הפקר. אבל בשכירות או בקניה שיכול לשכור ולקנות במקום אחר הרי זה אכזריות.

סא, ע"א

תוד"ה "כל תנאי שאינו כתנאי בני גר ובני ראובן" - האם ר' חנינא בן גמליאל חולק גם על שאר הדברים בתנאי?

לרש"י - לא, ורק תנאי כפול אינו מצריך. לשיטתו שקשור לגברא ולכן רק תנאי כפול שזה קשור לאדם שמסביר את כוונתו בצורה ברורה, ולכן סובר ר' חנינא שמספיק גילוי דעת של האדם וא"צ לכפול את תנאו.

לתוס' - כן, ואינו מצריך כלום גם לא תנאי שקודם למעשה וכו'. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן כל הגדרים של תנאי מצ"ע אינו מצריך.

המשך

תוד"ה "שאלמלא כן יש במשמע שאפילו בארץ כנען לא ינחלו" - מדוע?

לרש"י - בגלל שהיו קצין בה. לשיטתו שיש פה חיסרון בגברא.

לתוס' - בגלל שזה לא הי' בכלל בתכנית שיקבלו. לשיטתו מצד החפצא.

סא, ע"ב

תוד"ה "אי לא כתב ארץ כנען ה"א בתוככם בארץ גלעד" - מה הכוונה?

לרש"י - הי' מחשבה בהו"א שאם לא ילחמו בכיבוש הארץ לא יקבלו בארץ ישראל ורק בארץ הגלעד, קמ"ל שכן יקבלו אפילו שלא עזרו בכיבוש הארץ. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק שישתתפו בכיבוש הארץ וא"צ להיות חלוצים דוקא.

לתוס' - הכוונה שבהו"א שאם לא יעברו חלוצים (ראשונים) לא יקבלו בארץ ישראל בכלל, קמ"ל שבכל זאת יקבלו. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריכים דוקא לעבור חלוצים כדי לקבל בא"י שהם כבר נחשבים לקבוצה בפ"ע ורק ע"י שיהיו חלוצים יכולים לקבל.

סב, ע"א

תוד"ה "הנקי כתיב" - מה הכוונה? לרש"י - כופל עוה"פ את הפסוק ומפרט אם לא שכב הנקי ואם שכב חנקי ואת כי שטית, ואפילו שמעשה קודם לתנאי. לשיטתו מצד

לשיטתו מצד החפצא, ומכיון שבדיעבד זה כשר לכן גם זה נחשב. ועצ"ע אם חולקים.

סו, ע"א

תוד"ה "הקם להם בציץ שביץ עינך" - האם מותר ללבוש בגדי כהונה וליהנות בהם שלא בשעת עבודה?

לרש"י - כן, שניתנו הבגדים בשביל הגברא לכל הדברים.

לתוס' - לא. לשיטתו מצד החפצא ורק בשביל העבודה, ורק ציץ צריך ללבוש כל הזמן שכתוב "והי' על מצחו תמיד" אבל לא בשאר בגדים.

המשך

תוד"ה "מאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני" - מדוע לא מעמידים את אהני בחזקת כשרות והרי זה 2 עדים כנגד 2 עדים?

לרש"י - בגלל שחסר פה חזקת כשרות של הגברא שלא דנים על אמו שיש לה חזקת כשרות אלא עליו, ולו אין חזקת כשרות שהרי אמו נשבת קודם שנולד.

לתוס' - בגלל שפסול יוחסין זה פסול דאורייתא. שזה קשור לחפצא ורק בתרומה שזה דין מדרבנן אז אומרים שאוקי תרי בהדי תרי ויש חזקת כשרות, אבל אין הבדל בין אם ינאי לינאי שלא מחלק בגברא.

סו, ע"א

תוד"ה "בנה שלישי הוי" - מתי אומרים שהולכין בנישואין אחר הפסול בגלל שכתוב "להם" הלך אחר פסולן?

לרש"י - מדובר בישראל שנשא מצרית או מצרי שנשא ישראל שיש קידושין בעבירה. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדובר שהאדם עשה עבירה.

לתוס' - מדובר בשני עמים כגון עמוני שנשא מצרית. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מחשיב שיש פה שני עמים. ועצ"ע.

סח, ע"א

תוד"ה "הכל מודים בבא על הנידה ועל הסוטה שאין הולד ממזר" - האם גם בסוטה

הגברא ולכן סובר שבכל אופן יש אפשרות לגברא לעשות תנאי.

לתוס' - א"א לומר כן כי הרי זה מעשה קודם לתנאי, אלא אומר רק אם שכב חנקי שזה תנאי קודם למעשה. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך שיקדום תנאי למעשה שבלא התנאי מאחר שנעשה המעשה שוב אין כח לגברא לשנות ולעשות תנאים.

המשך

תוד"ה "אין תורמין מן התלוש על המחובר" - מדוע?

לרש"י - בגלל שאין חיוב במחובר שכתוב "ראשית דגנך" היינו שחייב רק אם זה כבר דגן שקשור לפעולת האדם שממרח התבואה ומדבר מצד חיוב האדם.

לתוס' - לומדים מהמילה "ממנו" אבל לא מן המחובר, שאפילו בדיעבד פסול שיש בעי' בחפצא שהוא מחובר ולא מצד שחסר פעולת האדם כ"כ.

סג, ע"ב

תוד"ה "בני זה בן י"ג שנה ויום אחד" - אם יש ריבוי שערות האם זה מספיק סימן לגדלות?

לרש"י - משמע שלא, וצריך שידעו שהוא בן י"ג שנה ויום אחד. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שידעו ממש שהוא בן 13.

לתוס' - כן, שאין דרכם של ריבוי שערות לבוא לפני י"ג שנה. לשיטתו מצד החפצא (מדבר מצד טבע השערות). ועצ"ע.

סד, ע"ב

תוד"ה "רבי סבר מה לי לשקר" - מה הסברא שנאמן לומר בשעת הקידושין שיש לו בנים ופטר מיבום?

לרש"י - בגלל שיכול לתת לה גט ולגרשה עכשיו ולפוטרה מיבום לכן מאמינים לו. לשיטתו מצד הגברא לכן דוקא יכול לגרשה עכשיו, אבל בגט ישן יש איסור על האדם ואין יכול לגרשה בזה.

לתוס' - בגלל שיכול לכתוב לה גט ע"מ שיגרשה מתי שירצה למרות שזה גט ישן, אבל מכיוון שבדיעבד כשר יכול לגרשה בזה.

הכוונה?

לרש"י - הכוונה בזה שאין אוכלים קדשים שגזרו עליהם שלא יאכלו קדשים. שזה איסור על הגברא.

לתוס' - הכוונה שבקשו כתב יחוסם ולא מצאו. שזה יותר מצד החפצא מצד עצם מציאותם ויחוסם. ועצ"ע.

ע"ב

תוד"ה "קשים גרים לישראל" - מדוע?
לרש"י - הכוונה לפי שאינם בקיאים במצוות ומביאים פורענות או שלמדים ישראל ממעשיהם. שזה חסרונות שקשור עם הגברא.
לתוס' - בגלל שקשה לא לצערם וגם שבגללם צריך להיות בגלות כדי שיתווספו עליהם גרים, שזה חסרון שקשור עם החפצא. ועוד פ"י שמעוררים קיטרוג על עם ישראל שהרי הם מדקדקים במצוות יותר מישראל ועוד שגורמים שלא תשרה השכינה בעם ישראל שהשכינה שורה רק על משפחה מיוחסת. ועצ"ע.

עב"ב

תוד"ה "היום יושב בחיקו של אברהם אבינו" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שנפטר, שזו שלימות בגברא.
לתוס' - הכוונה שעשה ברית מילה, שקשור לחפצא של קדושה. ועצ"ע.

עג"ב

תוד"ה "בד"א בזמן שמקחו בידו" - מדוע מאמינים לו כאשר מקחו בידו לומר למי מכר?
לרש"י - בגלל שעליו לדייק ממי לקח כסף שכאשר חזר בו עליו לקבל מי שפרע. לשיטתו מצד הגברא שיש עליו חיוב שצריך ליהזר ממנו.
לתוס' - בגלל שיש לו מיגו שיכול לומר לא מכרתי או חזרתי וקניתי. לשיטתו מצד החפצא שנמצא בידו ולכן נאמן.

עד"ב

תוד"ה "שודא דדייני" - מה הכוונה?

שגירשה והחזירה ג"כ אין הולד ממזר לר"ע?
לרש"י - לא, רק אם נשאר בה קידושין הראשונים, לשיטתו מצד הגברא ולכן רק אם זה המשך של קידושין הראשונים אז אין שייך ממזר, אבל אם גרשה והחזירה נחשב ממזר לר"ע, שהרי נפעל פה קידושין חדשים לגבי האדם.

לתוס' - כן, שמשמע מהפסוק שגם אם החזיר את הסוטה לאחר הגירושין תופסים בה הקידושין ולכן אין בנה ממזר. לשיטתו מצד החפצא, ולכן בסוטה אין שייך כלל שיהי' בנה ממזר. ועצ"ע לסברתם.

סח"ב

תוד"ה "אמר קרא לא תתחתן בם" - מאיפה לומדים שאין קידושין תופסים בגוי?
לרש"י - מהפסוק "לא תתחתן בם". לשיטתו שקשור לגברא שזה פסוק שמדבר על איסור האדם.

לתוס' - מההמשך "בתך לא תתן לבנו", שזה פסוק שקשור יותר לתוצאה שיסיר את בתך מאחרי ה'. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "בנך הבא מישראלית קרוי בנך" - מאיפה יודעים זאת?
לרש"י - מכיוון שכתוב "כי יסיר את בנך מאחרי", לשיטתו מצד הגברא, ולכן בפשט שכתוב כי יסיר את בנך שזה הולך על זה שהאמא ישראלית ומסיר את הנכד מיראת שמים.

לתוס' - פסוק זה הולך על ישראל שהתחתן עם גויה שיסיר החותן את בנך, שע"י שמתחתן עם גויה יסור מה', ומזה שלא חשש על בן בנו סימן שהוא גוי [או שהכוונה שיסיר החותן את הנכד שנחשב לגוי, וקשה שמשמע להסרת יראת שמים]. לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר מצד שמסיר את הנכד ממצאות של יהודי, ולא רק בהסרת יראת שמים. ועצ"ע בסברות.

סט"ב

תוד"ה "שאני התם דריע חזקתייהו" - מה

באדם אינו יכול לפעול דברים בעולם.
לתוס' - יכול לתת מתנה וכל דבריו קימים.
לשיטתו מצד החפצא ואפילו שיש חיסרון
בגברא מתנתו קיימת.

עט, ע"ב

תוד"ה "במכחשתו" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שמכחישה את אביה
ואומרת אתמול בגרתי, לשיטתו מצד הגברא,
ומאמינים לה מצ"ע ולא בגלל שכאן נמצאו
אלא מאמינים לה אפילו שאתמול בגדה.
לתוס' - הכוונה שמכחשת את אביה ואומרת
היום בגרתי. לשיטתו מצד החפצא שלכן
מאמינים לה רק במה שאומרת היום בגרתי
שזה מתאים לחפצא וכמו "כאן נמצאו כאן
היו".

המשך

תוד"ה "מביא רא"י על הבנים ואינו מביא
רא"י על האשה" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שהאשה כבר נבדקה ב- 4
אמהות ואין לבדוקה עוה"פ ורק על הבנים
מביא רא"י.

לתוס' - הכוונה שמביא רא"י שבנים אלו הם
מן האשה הזאת שמתה, אבל אינו צריך להביא
רא"י על האשה שהיא אשתו הראשונה, שודאי
זו אשתו הראשונה כי לא שמענו שנשא עוד
אשה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על זה
שלא החליף אישה.

פ, ע"א

תוד"ה "שדרכו של תינוק לטפח" - מה
הכוונה?
לרש"י - הכוונה לטפח באשפה. שזה קשור
לגברא שעושה אותו טמא.
לתוס' - הכוונה שהתינוק ודאי טמא ודרכו
לטפח הכוונה לעיסה שמטמא אותה. לשיטתו
שמדבר על החפצא (העיסה) שהוא נוגע בה.

פא, ע"א

תוד"ה "מלקין על היחוד ואין אוסרין על
היחוד" - באיזה אופן מדובר בסוף המשפט?
לרש"י - מדובר בסוף באשת איש. לשיטתו

לרש"י - הכוונה שזה לפי ראות עיניו של
הדיין שנראה לו בסברא שכך הדין. לשיטתו
מצד הגברא שתלוי בסברתו למי שייך חפץ
זה שודאי שייך למישהו.

לתוס' - הכוונה שיכול לעשות מה שרוצה
ללא טעם וסברא מצד שהפקר ב"ד הפקר.
היינו שזה כמו שיש להם בעלות על החפצא
לגמרי.

עה, ע"ב

תוד"ה "ור' ישמעאל סבר כר"ע דאמר עוכ"מ
ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר" - מה
הטעם לאיסור זה שכותי לא ישא כותית?
לרש"י - הטעם הוא כדי שלא יתחתן עם
כותית שיכול להיות שהיא גויה והוא נולד
מאמא יהודיה והוא יהודי [ודוקא לפי השיטה
שגויי הבא על ישראלית הולד ממזר אז יש
חשש שזה מראה שהולד הולך אחרי אמו.
אבל אם ה"י הדין שכשר היינו שהולך אחר
אביו הגוי לא ה"י חשש כ"כ] ויתחתן עם גויה.
לשיטתו מצד הגברא, ולכן החשש הוא רק
שהאדם לא יתחתן עם כותית.
לתוס' - החשש הוא שלא תתחתן עם יהודי
והיא ממזרה. לשיטתו מצד החפצא ולכן
החיסרון הוא באשה עצמה, שלא תה"י ממזרה
וירבו ממזרים. ועצ"ע.

עו, ע"א

תוד"ה "צריך שיבדוק אחריה 4 אמהות" -
מדוע?

לרש"י - משום חשש ממזרות. לשיטתו מצד
הגברא לכן מדבר על יחוס האדם.
לתוס' - משום חשש חללות ואגב זה בודקים
גם חשש ממזרות ור"ת פ"י שבדוקו בשביל
העבודה בביהמ"ק אבל לא בשביל להאכילו
תרומה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר רק
מצד העבודה ולא על יחוס הגברא.

עח, ע"א

תוד"ה "לא צריכא בנכסים דנפלו ליה כשהוא
גוסס" - מה הדין בגוסס?
לרש"י - אין יכול לתת מתנה ואין דבריו
קימים. לשיטתו מצד הגברא ואם יש חיסרון

לתוס' - לא. לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שבעלה באותו עיר יחד איתה נחשב מצד החפצא כאילו נמצא גם בביתו ואין חשש.

פב, ע"א

תוד"ה "לא יתיחד עם הנשים" - האם יש איסור להתיחד עם הרבה נשים?

לרש"י - משמע שלא, ורק לרוכל שהוא חשוד אז אסור. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מחלק בין סוגי האנשים כשר או חשוד.

לתוס' - אסור א"כ אשתו עמו. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחלק בין סוגי האנשים ולכולם אסור.

שהאיסור הוא מצד הגברא שהיא שייכת לאיש אחר.

לתוס' - מדובר בסוף גם בפנויה והאיסור היא מצד זונה לכהן שאסורה מצד עצמה (מצד החפצא) ולא בגלל ששייכת לאיש אחר.

המשך

תוד"ה "בעלה בעיר אין חוששין לה משום יחוד" - האם יש איסור יחוד כאשר בעלה בעיר?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא והרי מכירה את בעלה שכנראה לא יגיע עכשיו לבית ולכן יש חשש.

מסכת בבא קמא

ב, ע"ב
 תוד"ה "כאשר יבער הגלל" - מאיפה יודעים שגלל הכוונה לשן?

ג, ע"א
 תוד"ה "והא דלא מכליא קרנא" - מה הפירוש?

המשך
 תוד"ה "לא י' כתיב ולא ט' כתיב" - כמה זה סתם בור?
 לרש"י - סתם בור זה 10 טפחים. לשיטתו מצד הגברא וזה מספיק כדי להזיק לאדם.
 לתוס' - סתם בור זה עמוק הרבה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' עמוק הרבה שאז נחשב ממש לבור. ועצ"ע.

ג, ע"ב
 תוד"ה "כיחו וניעו"
 לרש"י - זה מי האף, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם מהאף זה מקום שיכול להביא נזק.
 לתוס' - כיחו זה היוצא מן הגרון בכח, וניעו זה היוצא מן הפה ע"י נענוע, לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא מהפה שזה יותר מצוי ורגיל שיוצא משם דבר משקה שיכול להזיק. ועצ"ע.

ד, ע"א
 תוד"ה "מידי דהוה עבד ואמה" - מדוע עבד ואמה שהזיקו פטורין?
 לרש"י - משום שאין להם נכסים משל עצמם. לשיטתו מצד הגברא.
 לתוס' - מחשש שמא יקניטו רבו וילך וישרוף גדישו של חברו. לשיטתו מצד החפצא שיש חשש שיזיק.

ה, ע"א
 תוד"ה "הא תברא ר"ע לגזיזה" - מדוע לא

המשך "והא דמכליא קרנא"
 מדוע לא כתוב רק "ושילח" (שלא מכליא קרנא) ונלמד בק"ו על מיכליא קרנא?
 לרש"י - בגלל שהייתי חושב שהפסוק "ושילח" הולך על מיכליא קרנא. לשיטתו מצד הגברא ולכן הייתי חושב שרק מיכלא קרנא נחשב לנזק ובלא מיכלא קרנא אי"ז כ"כ נזק לגבי הגברא, שהרי יצמח עוה"פ.
 לתוס' - הייתי אומר שדוקא אם שולח אותו חייב אבל לא שהולך לבד. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם לא מיכלא קרנא נחשב לנזק

ממיטב והרי גם ר' ישמעאל מודה שצריך לשלם ממיטב אם הי' סבור שחייב. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר על עצם התשלום לר"י, אבל אין שאלה לגבי מיטב אפילו שזה זיבורית של המזיק שמצד החפצא זה שדה עידית ביחס לניזק.

ט, ע"א

תוד"ה "משהחזיק בה אין יכול לחזור" - האם כשקנה השדה בקנין גמור יכול לחזור בו? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ואחרי שעשה קנין שוב אין יכול להתחרט. לתוס' - כן, שדעתו של האדם אע"פ שקנה שיוכל לחזור ולהתחרט עד שלא ילך בחפצא (בשדה) לארכה ולרחבה.

המשך

תוד"ה "רב אסי מספקא ליה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה בגלל שיש לו ספק אם הוא יורש שצריך לחלוק עם אחיו בהוצאות, או כלוקח שאין צריך לחלוק עם אחיו לכן משלם רק רביע, וזה יכול לשלם או בקרקע או במעות. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה שבע"ח תבע ממנו זה בעי' שלו בעיקר ואין זה חיוב על השדה שצריכים האחים להשתתף איתו. לתוס' - הכוונה כלשון אחרון שמשלם לו חצי [ולא רבע] וחלק א' רביע משלם מהקרקע כמו יורש, ורביע הב' כמו לוקח באחריות ויכול לשלם מעות. לשיטתו מצד החפצא שבע"ח בא לתבוע זה על השדה ולא מצד האדם ולכן צריכים להשתתף כולם.

המשך

תוד"ה "רב הונא אמר או כסף או מיטב" - מה בא להגיד רב הונא, האם חולק על רב פפא שלפנ"ז? לרש"י - לא, ורק מפרש הפסוקים היינו שמביא ראי' לנאמר למעלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר לשלם סובין שמצד האדם "כל מילי מיטב הוא" שהרי"ז מיטלטל ויכול למכרו במ"א ששם זה מיטב. לתוס' - מביא דיעה שכן שלדעתו רק כסף או קרקע ולא סובין. לשיטתו מצד החפצא

כתוב לר"ע שור שהזיק אדם שמשלם נזק שלם?

לרש"י - כי לפעמים אינו משלם נזק שלם אם אין גופו שוה נזק שלם. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר רק מצד האדם שלפעמים אינו משלם נזק שלם. לתוס' - בגלל שמשלם מגופו אין יכול להיחשב כאבות. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד עצם הדבר שמשלם מגופו.

ה, ע"ב

תוד"ה "כי שדית בור ביניהו אתיה כולהו" - האם צריך ללמוד שן מבור ואש, או שמספיק ללמוד רק מדבר א'? לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן א"א ללמוד רק מאש שאפשר לדחות שאש מועדת לאכול בין ראוי ובין שאינו ראוי ולכן צריך ללמוד גם מבור. לתוס' - לא צריך שני דברים שאפשר ללמוד מאש, מכיוון שאם מתבוננים בחפצא של שן רואים שאין מושג של אינו ראוי [שאו זה לא שן ורק תולדה של קרן].

ו, ע"א

תוד"ה "לא תויי בור המתגלגל" - האם גורסים "אי בהדי דקא אזלי קמזקי כוחו הוא"? לרש"י - לא, לשיטתו לטובת הגברא מכיוון שאין דרכן של בנ"א להתבונן בדרכים. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולתת בעיטה בכח שילך ויזיק זה לא קורה סתם כך בטעות, וע"ז כן דרכו להתבונן.

ז, ע"א

תוד"ה "ועוד מאי ק"ו להקדש" - מה פירוש השאלה? לרש"י - השאלה היא שהרי יוצא שמשלם מהזיבורית של המזיק שהיא שוה לעידית של הניזק וא"כ מה חומרא היא זו להקדש ואדרבה זה קולא, לשיטתו שקשור לגברא ובשביל האדם המזיק הרי זה קולא שמשלם מזיבורית שלו. לתוס' - השאלה היא שהרי ק"ו זה הוא לא לחייב מזיק בהקדש אלא שצריך לשלם

ולכן א"א לשלם סובין, שצריך לשלם ממיטב תמיד גם במטלטלין. ועצ"ע.

ט, ע"ב

תוד"ה "שורו עביד לנתוקי" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שבלי העזרה של החרש השור מתנתק לבד. לשיטתו מצד הגברא שהבעי' בחרש רק שאינו שומר שחסר בגברא של השמירה.

לתוס' - הכוונה שע"י החרש זה מתנתק יותר. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שהבעי' בחרש שהוא גורם שיהי' יותר נזק. ועצ"ע.

י, ע"א

תוד"ה "שייר טמון" - האם בבור חייב אם נפל לתוכו שק מלא תבואה?

לרש"י - חייב, לשיטתו מצד הגברא ולכן הפטור של כלים זה רק על כלים, שזה גזה"כ, ולא על תבואה.

לתוס' - פטור, שזה כמו כלים שפטור מצ"ע שמצד החפצא יש להם דמיון ושווים. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "ליחכה נירו וסיכסכה אבניו" - מה ההבדל בין אש לבור?

לרש"י - ההבדל הוא שאש הולכת לכן יכולה להזיק גם לקרקע, משא"כ בור שעומד במקום א' ואין יכול להזיק לקרקע, שזה הבדל פשוט מצד האדם שעושה את הפעולה של האש שהולכת ומזיקה משא"כ בבור.

לתוס' - ההבדל הוא שאש מזיקה גם דברים שאין ראויים לה, משא"כ בבור שפטור אם אין ראוי להזיק כגון פחות מ' טפחים. לשיטתו שזה הבדל ממש מצד החפצא כמהות הבור והאש.

יג, ע"א

תוד"ה "אי אליבא דרבנן" - כמה משלם בעל השור אם שורו דחף את חברו לבור?

לרש"י - חייב נזק שלם אם הוא מועד, ואם הוא תם חייב חצי נזק. לשיטתו מצד הגברא שמסתכל על בעל השור שהוא עשה את כל הנזק ולא משנה כ"כ שנמצא הנזק בתוך

הבור, שלא מסתכל מצד החפצא. לתוס' - חייב חצי נזק אם הוא מועד, ואם הוא תם רבע נזק. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל הבור גם הזיק שבו נמצא החפצא [אבל א"א לחייבו שלא חייב בבור אא"כ נפל ממילא] ולכן חייב רק חצי.

יד, ע"ב

תוד"ה "פרה שהזיקה טלית וטלית שהזיקה פרה" - מה הכוונה?

לרש"י - מדובר שהכל מקרה א' שכ"א הזיק לשני ולכן מעריכים מי הפסיד יותר לשני והוא משלם. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר רק מצד האדם, היינו על עיסקת החבילה שביניהם.

לתוס' - זה שני מקרים שבכ"א מהם יש חידוש בטלית שהזיקה פרה החידוש שלא גובים מהיתומים, אפילו שהי' סברא לומר שזה לא כמו סתם מטלטלים, כי הטלית עצמה הזיקה ולכן אולי אפ"ל שגובים ממנה, ובפרה שהזיקה טלית יש חידוש שלא אומרים יחלט השור כר"ע. לשיטתו מצד החפצא מדבר על חידוש בחפץ עצמו שמזיק.

המשך

תוד"ה "שמע מינה ליה ומכר נכסיו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהרי אפילו שמכר נכסיו לאחר ההלוואה בא המלוה וטורף ואין מפה משמע שלא. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על גביית האדם.

לתוס' - הכוונה שמוכיח ששיעבוד זה לא דאורייתא ורק במלוה בשטר תקנו רבנן שיגבה כדי שלא תנעל דלת בפני לוויין, אבל בנזקין לא גובה מכיוון שאין שיעבוד מהתורה, היינו שזה לא חודר בחפצא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על עצם השיעבוד. ועצ"ע.

יז, ע"א

תוד"ה "והאמר מר גדול תלמוד שמביא לידי מעשה" - מה לומדים מזה?

לרש"י - לומדים שמעשה גדול. לשיטתו מצד הגברא והרי בשבילו זה העיקר שמביאו

האם זה נחשב שהפירות ברה"ר או ברשות הניזק. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדובר על מקום הפירות מצ"ע.

כ, ע"ב

תוד"ה "את גרמת לי הקפה יתרתא" - באיזו גדר מדובר?

לרש"י - מדובר בגדר שבינו לבין הניקף. לשיטתו שמצד הגברא והכוונה ב"זה נהנה וזה לא חסר" שהאדם הניקף לא ביקש ממנו לעשות גדר והוא עושה מעצמו והשני נהנה בלי שיבקש ממנו.

לתוס' - מדובר בגדר שמקיף מסביב לשדותיו מ-4 רוחות וגורם לו שיהי' היקף יותר גדול. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שלא ביקש ממנו שיגדור ושיגדור אבל בגלל שדהו הוא גודר, ולכן פי' רש"י נחשב שמחסיר לו, לכן מפרש פי' אחר שמקיף מסביב לשדהו לצד רה"ר ולא ביניהם.

כ, ע"ב

תוד"ה "והוא שהניחה ע"פ ארובה" - האם ע"י שקבע את האבן בבנין זה נחשב לשינוי? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ובשבילו זה כבר חלק מהבנין ולא סתם אבן ולכן זה שינוי.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה שינוי שחוזר לברייתו שיכול לחזור להיות אבן כמו קודם.

כא, ע"א

תוד"ה "כהדיוט מדעת דמי" האם כדי שתהי' מעילה בא' שנהנה מהקדש מספיק שיש דעת שכינה שיודעת שהוא נהנה, או שצריך שיהי' באופן מיוחד דעת שכינה שבכל סוג הנאה יהי' מעילה?

לרש"י - כאופן הא'. לשיטתו שהעיקר זה הנאת האדם ולכן מכיוון שנהנה ויש דעת השכינה - זה מספיק לחייבו.

לתוס' - כאופן הב'. לשיטתו שהעיקר זה שפועל חיסרון בחפצא ע"י הנאתו, חוץ מהקדש שיש דעה מיוחדת מהשכינה שיהי' מעילה אפילו שאין חיסרון כלל.

לעשות המצוות, היינו שמעשה גדול. לתוס' - לומדים מזה שתלמוד מביא לידא מעשה, אז אם אומרים שקיים המצוות וודאי שגם למד שהרי בלי לימוד א"א לעשות. היינו שמדבר מצד החפצא שוודאי קיים מצוות ולא כ"כ בגלל שמעשה יותר גדול, ואדרבה אפ"ל שתלמוד גדול כי מסתכל מצד החפצא (היינו תלמוד ומעשה עצמם) ולא מה העיקר אצל האדם.

חי, ע"א

תוד"ה "במועד בתחילתו מי שמעת ליה אלא כגון דשני ואייעד" - האם זו גירסא נכונה? לרש"י - כן, לשיטתו מכיוון שזה נהי' מועד נחשב כמועד מתחילתו, שלגבי האדם אין הבדל שהרי יודע שצריך להיזהר מכיוון שנהי' מועד אפילו שלא מתחילתו.

לתוס' - לא, מכיוון שזה שינוי אפילו שנהי' מועד אבל צד תמות במקומה עומדת ולכן צריך להיות פטור. לשיטתו מצד החפצא (הבהמה) שיש הבדל בין דבר שרגילה לבין דבר שעושה בשינוי.

המשך

באותו תוס' הנ"ל - האם יש הבדל בדבר שהבהמה רגילה בין פעם ראשונה לפעם רביעית?

לרש"י - אין הבדל, מכיוון שזו רגילות הבהמה האדם צריך לשמור בפעם הראשונה כמו בפעם הרביעית.

לתוס' - יש הבדל. לשיטתו מצד החפצא ולכן כשהבהמה הזיקה בפועל שלש פעמים זה יותר מועד מצד החפצא.

כ, ע"א

תוד"ה "מתגלגל מהו" - מהי שאלת הגמ'? לרש"י - השאלה היא האם הולכים אחרי האכילה או אחר מקום הלקיחה, ששתיהן פעולות הבהמה ששייכת לאחריותו של הגברא.

לתוס' - השאלה היא לגבי הפירות שנמצאים ברשות הניזק ומתגלגלים לרה"ר, ואם לא שהבהמה אוכלתם היו מתגלגלים לרה"ר -

שהפקירו וזה תקלה כמו ברה"ר.
לתוס' - חייב רק אם הפקיר את רשותו ולא
את בורו, ובהפקיר רשותו ובורו פטור מכיוון
שלא דומה לרה"ר שחפרו באיסור. לשיטתו
שקשור לחפצא ולכן מסתכל איך נוצר הבור
באיסור או בהיתר.

לה, ע"א
תוד"ה "מתניתין בשוגג" - באיזה אופן
מדובר?
לרש"י - מדובר שלא צריך את האפר ופטור
כמו שוגג. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מציין
גם שהאדם לא צריך את האפר.
לתוס' - מדובר בשוגג. לשיטתו שקשור
לחפצא ולכן מדבר על המלאכה עצמה
שנעשתה בשוגג ולא קשור לצורך האדם.

לו, ע"א
תוד"ה "ור"ע היא דאמר שותפין נינהו" -
מדוע א"א להעמיד כר' ישמעאל?
לרש"י - מכיוון שלר' ישמעאל הוא בעל חוב
ואפילו שיאבד א' מהשוורים חייב. לשיטתו
שהחוב הוא על הגברא ולא משנה כ"כ
שאבד השור.

לתוס' - א"א להעמיד כר' ישמעאל, כי לר'
ישמעאל פשוט שפטור. לשיטתו שקשור
לחפצא ולכן אם אבד א' מהשוורים פטור,
ורק לר"ע הייתי חושב שחייב מכיוון שהם
שותפים ויכול לומר הניזק שלך נאבד ולא
שלי, ולכן הי' צריך להיות חייב, קמ"ל
שפטור.

לו, ע"א
תוד"ה "הרי הוא מועד לשבתות" - מה
ההבדל בין שבת ליום חול?
לרש"י - בגלל שאינו עושה מלאכה השור
בשבת לכן רוצה לנגוח. לשיטתו שקשור
לגברא לכן מדבר מצד שהאדם צריך להעסיקו
כדי שלא ינגח.

לתוס' - בגלל שרואה אותם בלבושים נאים
אינו מכירם וחושב שזה אנשים אחרים ולכן
נוגחם. לשיטתו שקשור לחפצא מדבר על
האנשים שנראים שונים.

המשך
תוד"ה "ובמחזרת" - מדוע גורם זה שהבהמה
מחזרת לאכול מהצדדין לחייבה על מה
שהזיקה ולא רק מה שנהנתה?
לרש"י - בגלל שזה משונה ואז חייב מצד
קרן. לשיטתו מדבר מצד התחייבות האדם
בכהמתו האם זה משונה או לא.
לתוס' - בגלל שכאשר מחזרת ואוכלת
מהצדדים זה נחשב לחצר הניזק ולא רה"ר,
ולכן חייב בשן. לשיטתו מצד החפצא שמדבר
על המקום אם זה רה"ר או רה"י ולא קשור
כ"כ לנזק של האדם.

כב, ע"ב
תוד"ה "קטל תורא עבדא ה"נ דלא מחייב" -
מה השאלה?

לרש"י - השאלה היא איך לא חייב והרי כתוב
בפסוק "כסף שלשים שקלים יתן לאדוניו",
לשיטתו שמדבר מצד האדם.
לתוס' - השאלה היא הרי בממונו שהזיק לא
אומרים קים ליה בדרבה מינה. לשיטתו מצד
החפצא ולכן מדבר מצד הממון עצמו שצריך
לחייבו.

כג, ע"ב
תוד"ה "ולא ישמרנו האינדא חייב" - מה
הדין לרבא בנגיחה בפעם השלישית?
לרש"י - חייב נזק שלם. לשיטתו מצד הגברא
ועיקר החיוב זה על האדם שלא שמר 3 פעמים
ולכן הפעם השלישית שיצא ללא שמירה כבר
נחשב למועד.

לתוס' - חייב חצי נזק. לשיטתו מצד החפצא
ועיקר החיוב זה מצד השור שנחשב למועד
וזה רק אחרי שנגח בפועל בפעם השלישית.

כח, ע"ב
תוד"ה "היכא דאפקרינהו" - מתי חייב על
בורו?

לרש"י - רק אם הפקיר את רשותו ובורו
ומשוה את זה לחופר בור ברה"ר אפילו
שברה"ר חפרו באיסור וברשותו חפר בהיתר.
לשיטתו שמתכל כרגע על פשיעת האדם

שעליו חולקים.

לתוס' - מזה שלא חולקים במפורש לגבי חמץ בפסח. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדייק בדבר עצמו שלא מביאים דוגמא זו של חמץ בפסח. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "השתא אתפסינהו לתוראי" - מה הכוונה?

לרש"י - בגלל שמסרו לבי"ד בידים לדונו בסקילה. לשיטתו מצד הגברא בגלל שהתפיס בידים חייב אבל תפסוהו מאליהן בי"ד יכול לומר לו הרי שלך לפניך.

לתוס' - אפילו אם תפסוהו מאליהם. לשיטתו מצד החפצא חייב מצד שזה נזק ניכר ולא יכול לומר הרי שלך לפניך.

מו, ע"ב

תוד"ה "שאינן נזקקין אלא לתובע תחילה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שראובן תובע הלוואתו ושמעון טוען שתפס משכון או חלק מהכסף שזה התחייבות של הגברא.

לתוס' - הכוונה שראובן תובע הלוואתו ושמעון טוען שחבל בו שזה קשור לחפצא של הגוף. ועצ"ע.

מת, ע"ב

תוד"ה "וטינפו כליו" - מה יהי' אם הוא עצמו הוזק מהדבר שהניחו לתקלה?

לרש"י - חייב. לשיטתו מצד הגברא והרי גרם לתקלה.

לתוס' - למסקנה פטור, מכיוון שהפקירו אין החפצא שייכת לו כלל.

המשך

תוד"ה "שניהם ברשות" - למה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לרה"ר. לשיטתו שקשור לגברא ולכן ברה"ר זה מקום שיש לאנשים רשות.

לתוס' - הכוונה לחצר בעל הבית. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר על החפצא שנתן לו רשות ליכנס עם שורו.

לח, ע"ב

תוד"ה "על הנתינה" - מהו שורש איסור להתחתן עם הנתינים (גבעונים)? לרש"י - זה מדוד שגזר עליהם. לשיטתו שקשור לגברא ולכן זה רק מדרבנן.

לתוס' - זה מדאורייתא. לשיטתו שקשור לחפצא שזה חודר באופן שלא שייכים לקהל ישראל.

מא, ע"ב

תוד"ה "ע"פ עד א' או ע"פ הבעלים" - מדוע אין השור נהרג ע"פ הבעלים?

לרש"י - בגלל שזה קנס והמודה בקנס פטור. לשיטתו מצד הגברא מסביר שזה קנס על האדם.

לתוס' - בגלל שהוא קרוב לממונו ואין יכול להעיד על עצמו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר שזה באמת עונש על השור מצ"ע על זה שהרג ולכן אם לא הי' קרוב באמת היו מענישים את השור.

מב, ע"א

תוד"ה "בכוונה תליא מילתא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שסובר כר"ש, שהעיקר זה הכוונה של הגברא שאם לא התכוון לפגוע באשה פטור ממיטה ולכן חייב בדמי ולדות.

לתוס' - הכוונה שבתחילה הגמ' הבינה שרק אם התכוון לאשה עצמה אז חייב בדמי ולדות. לשיטתו שקשור לחפצא שמתכוון לאשה ואין פה פטור של "קים ליה בדרכה מיניה" מכיוון שזה שור שאין לו שום חיוב אחר, ואז שואל שגם שור צריך לפטור באותו מצב שפוטור באנשים, היינו בהתכוונו לאשה עצמה ואביי ורבא חולקים וסוברים שחייב בהתכוונו לאשה. ועצ"ע.

מה, ע"א

תוד"ה "דא"כ ליפלגו בחמץ בפסח" - מאיפה יודעים שלא חולקים בחמץ בפסח?

לרש"י - זה קיי"ל מברייתא שבחמץ בפסח מודים. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר באופן שאנו יודעים דין זה ולא משנה כ"כ איך ידוע לנו דין זה, ולא מדייק מסוג החפצא

לתוס' - הכוונה שחפר בור ברשות עצמו ופתחו לרשות חברו וקשה מדוע חייב על נזקי בעל החצר והרי משלם נזקי החצר ולכן הי' על בעל החצר למלאותו שזה ברשותו]. לשיטתו מצד החפצא שהרי הוא חפר את הבור וחייב על נזקיו.

נ, ע"א

תוד"ה "אי אמרת" בסופו - האם בשתות לר"ט הדין כמו לרבנן שקנה ומחזיר אונאה? לרש"י - למסקנה כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שמצד האדם צריך להחזיר את האונאה אפילו שקנה את החפץ. לתוס' - למסקנה לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שאם קנה את החפץ אין שייך להחזיר את האונאה.

נ, ע"א

תוד"ה "בבור ברשותו" - מה הדין אם סומך את הבור לרה"ר? לרש"י - חייב. לשיטתו שקשור לגברא והרי עשה פה נזק שסמכו לרה"ר. לתוס' - פטור. לשיטתו שקשור לחפצא והרי הבור נמצא ברשותו ויכול לעשות ברשותו מה שרוצה.

נב, ע"א

תוד"ה "כיוון דמסר לו מפתח קנה ה"ד אי בכספא" - האם בשכירות או במכירת בית קונים במסירת מפתח? לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא והרי זה הסכם בין האנשים שהמפתח זה העיקר של הבית. לתוס' - משמע שלא, לשיטתו שקשור לחפצא ומכיוון שאין המפתח חלק מהבית ממש לכן אין קונה.

נח, ע"א

תוד"ה "א"נ מבריה ארי מנכסי חברו לית ליה פסידא" - אם גוי גזל בית מיהודי ומכר ליהודי, אחר מה הדין? לרש"י - מחזיר לו בחינם ליהודי הראשון. לשיטתו שקשור לגברא והרי כולם יודעים

המשך

תוד"ה "דחזא ירוקא ונפל" - מה הכוונה? לרש"י - מדובר ששלש פעמים הראשונות התחכך להפיל על האדם וזה עשאו מועד, והפעם האחרונה התחכך להנאתו. לשיטתו שקשור לגברא ועיקר החיוב זה מצד האדם שידוע ששורו מסוכן אפילו שהפעם האחרונה הי' משונה.

לתוס' - קשה לומר כן שמועד לפעם אחרונה שהיתה שלא בכוונה בגלל הפעמים הקודמות שהיו בכוונה. לשיטתו שקשור לחפצא וצריך שהפעם הזאת יתכוון לאדם כדי להיות מועד.

מט, ע"ב

תוד"ה "והלכתא דליתא בחצר" - מה הכוונה דליתיה?

לרש"י - הכוונה שקונה את המשכון אם זה בחצר המשתמרת המשכון אפילו שאין עומד בצד שדהו. לשיטתו מצד הגברא ומכיוון שהשדה שייכת לאדם זה לכן היא קונה לו, וזה שאין קונה פה בגלל שאין המשכון נמצא בחצר.

לתוס' - הכוונה על בעל החצר שאיננו אבל החפצא נמצא בחצר שאינה משתמרת, ולכן צריך הגברא לעמוד בצד שדהו. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן צריך לעמוד על החפץ כדי לזכות בו. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "ברה"י ופתחו לרה"ר" - מה הכוונה? לרש"י - מדובר שהפקיר רשותו ומדובר באמצע רשותו שזה בעי' בגברא שהפקיר רשותו. לתוס' - הכוונה שסמכו לרה"ר. לשיטתו שזה בעי' בחפצא שהבור מזיק ליד רה"ר.

המשך

תוד"ה "ברה"י ופתחו לרה"י אחר" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שהכל ברשות עצמו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדובר שהכל ברשותו כדי שיהי' חייב.

מדבר על הדבר עצמו ללא קשר לבעלים.

סה, ע"א

תוד"ה "מה לי קטלא כולה מ"ל קטלא פלגא" - מה פירוש השאלה?

לרש"י - השאלה היא שהרי הכחשה זה תחילת הטביחה. לשיטתו שמסתכל על פעולת הגברא.

לתוס' - השאלה היא שכמו במקרה שהרג את הבהמה משלם כפי מה שהיתה שווה בתחילה, כך גם אם כחשה שלא יצטרך לשלם אלא כפי שהיתה שווה בתחילה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר על שווי הבהמה מצ"ע. ועצ"ע.

סו, ע"א

תוד"ה "מוצא אבידה לאו כיון דאיאש מריה מינה וכו'" - מה הכוונה שלשמלה יש לה תובעים?

לרש"י - הכוונה שזה בא למעט הפקר, ואולי אפ"ל שסובר שהפקר הפירוש שזה שייך לכולם וגם לאותו אדם האחרון שהחזיק בדבר זה לפני שהפקירו, והייתי חושב שצריך להחזיר לו קמ"ל שלא. לשיטתו שקשור לגברא ולכן גם הפקר משייך לאנשים.

לתוס' - הכוונה שזה בא למעט דבר שאין לו סימנים שלכן אין לה תובעים אבל הפקר אין צריך למעט, לשיטתו שאולי סובר שהפקר הפירוש שאין שייך לאף אחד ולכן אין אפילו הו"א שצריך להחזיר למישהו. לשיטתו מצד החפצא שהחפץ אין לו שייכות לאף אחד.

סו, ע"ב

תוד"ה "דגזל משכב דחבריה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שגזל משכב גמור של חברו וגזה"כ שלא מטמא. לשיטתו שקשור לגברא ולכן אם אינו הבעלים של הדבר אינו מטמא. לתוס' - הכוונה שגזל דבר שאינו משכב גמור כגון עורות שצריך לייחדן כדי שיהיו משכב. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מסביר שיש חיסרון בחפצא שעדיין לא ייחדן לשיבה ולכן אינו מטמא.

שהבית הי' שייך ליהודי הראשון.

לתוס' - היהודי הראשון צריך לשלם אם רוצה שיחזור ביתו אליו מכיוון שכרגע אין לו אפשרות להוציא את הבית מהגוי והחפצא נמצאת בבעלותו לכן צריך לשלם ליהודי שלקח ממנו.

נח, ע"ב

תוד"ה "שמין בית סאה באותה שדה" - איך מעריכים נזק בשדה?

לרש"י - מעריכים פעמיים: (א) כמה שוה סאה בשישים סאה, (ב) כמה שוה בית סאה עם הערוגה ובלי הערוגה. לשיטתו שקשור לגברא שמעריכים נזק בשדה כפי ההבנה בעיני האנשים על איכות הנזק ולכן מודדים שתי שומות אלו.

לתוס' - הכוונה שמעריכים את הנזק באותו שדה, היינו כפי שמורגש החיסרון באותו שדה [שמין בית סאה הנאכל שמין באותה שדה]. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן בשדה שבה נגרם הנזק מעריכים. ועצ"ע.

נט, ע"ב

תוד"ה "ליבתה הרוח כולן פטורים" - באיזה רוח מדובר?

לרש"י - מדובר ברוח מצויה. לשיטתו שקשור לגברא ומכיוון שאין הוא שגרם אלא הרוח לכן פטור.

לתוס' - מדובר ברוח שאינה מצויה. לשיטתו שקשור לחפצא ומכיוון שעשה דבר שיכול להזיק ברוח מצוייה לכן חייב, שזה חלק מהחפצא, ורק ברוח שאינה מצוייה פטור. ועצ"ע.

סג, ע"א

תוד"ה "דבר שאינו מסוים" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה דבר שאין לבעלים סימן בו. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר על סימן שזה בשביל הבעלים.

לתוס' - הכוונה שזה דבר לא מוגבל כמו אם תובעו בית מלא מסרתי לך ואינו דבר שבמידה ובמשקל, או אם זה חצי נעל או חצי אגוז ואינו דבר שלם. לשיטתו שקשור לחפצא

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי האדם רואה שסופו למות ואין לזה שום ערך. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל זה עדיין חי.

המשך

תוד"ה "והלא זריקה מתרת" - האם יש מלקות של "אותו ואת בנו" בקדשים? לרש"י - לא, כי זה מחוסר זמן בגלל האיסור על האדם.

לתוס' - כן, כי זה גזה"כ שהרי אין חיסרון מצד החפצא.

עז, ע"א

תוד"ה "פרה מטמאה טומאת אוכלין" - מה נגרם לפרה בגלל שסופה לטמא טומאה חמורה שמטמאה את המתעסקים בה? לרש"י - זה משווה אותה לאוכל אפילו שאינו ראוי לאכילה זה נהי' חשוב לגבי האדם. לתוס' - זה עושה אותו כאילו הוא מוכשר במים, מצד החפצא שיהי' ראוי לקבל טומאה.

עז, ע"ב

תוד"ה "זה בנה אב שכל מקום שנאמר שה אינו אלא להוציא את הכלאים" - מאיפה לומדים את הבנין אב. לרש"י - מזה שכתוב "שה כבשים ושה עזים". לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר באופן כללי ש"שה" לא בא מכלאים. לתוס' - לומדים זה משה דפסח. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה משהו מיוחד בק"פ שיש קשר מיוחד לכבשים שזה מזל טלה ששוחטים את הע"ז של המצרים. ועצ"ע.

עח, ע"א

תוד"ה "לטמא שנולד מן הטהור" - אם נולד גמל מפרה ושור, מה הדין? לרש"י - טהור לר' יהושע, לשיטתו מצד הגברא והרי הוא רואה שזה נולד מן הטהורים וכל הסימנים של בהמה זה רק סימנים מבררים.

לתוס' - אסור לכו"ע. לשיטתו שקשור לחפצא והרי זה בפועל גמל וסובר שהסימנים גורמים

עב, ע"א

תוד"ה "שטר שיש בו ריבית" - האם קונסים אותו לא לגבות כלום, או רק את הריבית? לרש"י - הכוונה שקונסים את הריבית. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק על מה שעבר קונסים אותו.

לתוספות - גם את הקרן מפסיד לגמרי. לשיטתו מצד החפצא שהכל נהי' דבר א' הלוואה בריבית ולכן מפסיד לגמרי.

עג, ע"א

תוד"ה "שהעידו בכת אחת והוזמו" - האם צריך שיוזמו העדים תחילה על הטביחה? לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא וממילא אם היו מוזמים על הגניבה תחילה היו כבר מוכחשים על הטביחה, שבמעשה האדם הגניבה היא לפני הטביחה ואפשר להפריד ביניהם. לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ומכיוון שהעידו בב"א על שני הדברים שוב א"א לחלק ביניהם, שהכל על חפצא א'. ועצ"ע.

עה, ע"א

תוד"ה "אמר ליה רבא קפחת לסבי דבי רב" - האם רב המנונא, שחילק בין אם מודה שגנב שמחייב עצמו בקרן לבין אם מודה שטבח ומכר שפוטר עצמו מכלום, נשאר למסקנה או לא?

לרש"י - לא, שמפרש קפחת - שציערת את התלמידים שאמרת. לשיטתו מצד הגברא והרי הוא מודה ותמיד מודה בקנס פטור אפילו שלא חייב א"ע כלום.

לתוס' - כן, שמפרש קפחת - ניצחת. שהביא חילוק שלא ידעו רב הונא. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם מודה בקנס באופן שמחייב א"ע אז פטור, שהרי בא ומשלם מצ"ע משא"כ אם לא מתחייב כלום אז חייב כשבאו עדים.

עו, ע"ב

תוד"ה "בשוחט בעלי מומין בחוץ" - האם בשעת פירכוס יש אפשרות להעמדה והערכה בשביל לפדותו?

את טהרת הבהמה.

עט, ע"א

תוד"ה "נתנו לבכורות בנו או לבע"ח" - מי נתנו?

לרש"י - הכוונה לבעלים שנתנו את בהמתם לבכורות בנו או לבע"ח, אבל הגנב אינו מתחייב במשיכת הבע"ח. לשיטתו מצד הגברא שצריך שהגנב עצמו ימושך כדי להתחייב [ע"ד שיטת הראב"ד בהלכות גניבה פ"ב הט"ז].

לתוס' - הכוונה לגנב שנתן את הבהמה שגנב לבע"ח ואז מתחייב הגנב במשיכת הבע"ח. לשיטתו מצד החפצא אפילו שאין הגנב בעצמו עשה המשיכה אבל בפועל היתה פה משיכה מצד החפצא ולכן מתחייב. [ע"ד שיטת הרמב"ם בהלכות גניבה פ"ב הט"ז].

פ, ע"א

תוד"ה והטבח לוקח ושוהה" - האם מותר לטבח שלוקח בהמה דקה בשביל יום השוק להשהות את הבהמה עד 30 יום?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא שהתירו לו רק בשביל יום השוק ובמסיכות לו, שאז יכול להרויח הרבה בגלל האנשים שבאים לקנות.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא שמותר 30 יום ולא רק מצד יום השוק שהאנשים מוכרים.

המשך

תוד"ה "מכי אתא רב לבבל" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה כפשוטו שהגיע רב לבבל ובאו הרבה ללמוד בישיבתו ונתיישבו שם ורוב השדות היו של יהודים ולכן אסור לרעות שם בהמה דקה, שלא לגזול מישראל. לשיטתו מצד הגברא שמצד רב הגיעו הרבה אנשים.

לתוס' - הכוונה שרב הורה שמתחילת הגלות שגלו לבבל והיו שם רוב ישראל, לשיטתו מצד החפצא שבבל עצמה כא"י מצד שזה המקום של עם ישראל בזמן הגלות כמ"ש "בבלה יובאו ושמה יהיו". ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "לבי ישוע הבן" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לפדין הבן. לשיטתו שזה מצווה שחל על הגברא ועושה סעודה לכבוד זה.

לתוס' - הכוונה להולדת הבן. לשיטתו שקשור לחפצא שעושה סעודה לכבוד הלידה אפילו שאין זה תלוי בו כ"כ ורק מלמעלה מצד החפצא (שנושע ונמלט מבטן אמו). ועצ"ע.

פא, ע"א

תוד"ה "חוץ מגרופיות של זית" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה למלא שני אגרופין, היינו שצריך להשאיר מהגפן מינימום 2 אגרופין גובה מהרצפה שימשיך להתקיים ולגדול בשביל הגברא.

לתוס' - הכוונה לענפי הזית שאסור לקצוץ, שמצד החפצא זה חשוב ויקר ואין זה הפקר. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "אין מחייבים אותו לעקור" - מדוע? לרש"י - בגלל שע"כ עתיד ליטלם שהרי העשבים מזיקים לתלתן. לשיטתו שקשור לגברא מדבר במקרה שהוא בעצמו זרע את העשבים עם התלתן ובכ"ז אם זה מזיק אין מחייבים אותו שהרי יוציאם לבד, אבל אם זה לא מזיק מחייבים אותו כיון שהוא בעצמו זרעם, אבל אם עלו לבד אין מחייבים אותו כיון שאין איסור מצד החפצא.

לתוס' - בגלל שעלו מאליהם וגם שאין זה נוח לו. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר באופן שגודל לבד ובכ"ז רק בגלל שזה מזיק מותר, אבל אם זה לא מזיק אפילו שעלו מאליהם אסור מצד החפצא.

פכ, ע"א

תוד"ה "נימא בדלא שוי שיעור זוזי ובדשמואל קא מיפלגין" - האם כשהמשכון שווה שיעור כסף ההלוואה - האם גם אז חולקים?

לרש"י - לא, לכו"ע נחשב לשומר שכו. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שווה להלוואה כנראה שזה בשביל הגב' ולכו"ע נחשב כש"ש.

לראיית פני חצר, ומתחייב במעשר. לשיטתו מצד הגבירא ולכן סובר שלגבי האדם רואה את הפירות בחצר וכאילו הכניסם. לתוספות - לא, כיון שרק בתלוש שהגיע לחצר מתחייב במעשר, משא"כ במחובר. לשיטתו מצד החפצא ולכן כ"ז שזה מחובר אין בזה חשיבות כ"כ מצ"ע.

פט, ע"ב

תוד"ה "כשם שלא תמכור והיא תחתיו" - האם יכולה אשה למכור כתובתה בטובה הנאה כשהיא תחת בעלה? לרש"י - לא, לשיטתו שהכל תלוי בבעל אם לגרשה ואין לאשה שום זכות למכור כתובה שאין תלוי בה כלל, ואין לה שום אפשרות להשיג כתובה.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי סו"ס זה שייך לה הכתובה.

צ, ע"ב

תוד"ה "כגון שראוה בלילה" - האם משווים דיני נפשות לדיני ממונות במקרה שהבי"ד בעצמם רואים את העדות?

לרש"י - משמע שכן, ולכן סובר שר' יהודה הנשיא סובר כר' טרפון שחלק מהבי"ד נקראים עדים וחלק דיינים, כי אין הבדל בין דיני נפשות לדיני ממונות. לשיטתו מצד הגבירא וכמו שסומכים על ראייתם בלילה בדיני ממונות כן גם בדיני נפשות.

לתוס' - משמע שלא, ולכן סובר שאפילו לר"ע פה דיני ממונות, אז כולם מודים שחלק מהבי"ד עדים וחלק דיינים. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה שונה דיני נפשות מממונות שתלוי מה רואים.

צה, ע"ב

תוד"ה "שבח המגיע לכתפים" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לתבואה שגדלה כל צרכה, שזה כבר שייך לאדם שנושאו בשביל לאוכלו שבע"ח יכול לגבות אפילו דבר שכבר גמור. לתוס' - הכוונה לתבואה שצריכה לאדמה שעדיין לא גדלה ורק שעתידה בסוף ליגמר וליתלש, שבע"ח יכול לגבות מדבר שצריך

לתוספות - כן חולקים. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שאינו ש"ש כיון שלא ממש לקח את זה לגבי'.

פה, ע"א

תוד"ה "לדמים יתרים" - מה הכוונה? לרש"י - החידוש שמשלם גם צער במקום נזק. לשיטתו מצד הגבירא מדבר רק על צער האדם.

לתוס' - הכוונה שמשלם בצער שיש בו רושם, היינו שרואים החבורה ומתגנה מחמת הרושם לכן משלם יותר. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שיש פה רושם בעצם המכה.

פו, ע"ב

תוד"ה "ערום בר בושתי הוא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה על הגבירא שאם הולך ערום בפני אנשים משמע שאין לו כלל בושתי, ולמה צריך בכלל לשלם לו על בושתי.

לתוס' - הכוונה שאם מגלהו שעושה אותו ערום, היינו מצד החפצא שזה הפעולה שעושה שמגלהו, וע"ז שואל והרי הוא כבר ערום ואיך גילהו ועשאו ערום.

פז, ע"א

תוד"ה "כיון דאקני לה שבח נעורים לאב" - מאיפה יודעים ששבח נעורים לאב? לרש"י - בגלל שכתוב "בנעוריה בית אביה". לשיטתו שזה חיוב מצד הגבירא שהתורה מקנה את כל השבח לאבא.

לתוס' - זה בגלל שיש לו זכות לקדשה למי שרוצה, ויכול לקדשה גם למנוול ומוכה שחין, וכדי שלא יעשה זאת פייסוהו שאמרו שכסף קידושין שייך לו, וכן במציאתה גם שייכת לאב שלא יהי' איבה ביניהם. לשיטתו מצד החפצא שהרי יש לו אפשרות לזכות בה ובשוויה.

פח, ע"א

תוד"ה "בעה"ב עינו בתאנתו ולוקח עינו במקחו" - האם כשגודל עץ תאנה בחצר - האם חייב במעשר? לרש"י - כן, לשיטתו שאפילו במחובר נחשב

תוד"ה "עד י' בתמניא" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שבמקום לשלם 10 מטבעות
 ישנות משלם 8 מטבעות חדשות, אבל אם הי'
 הפרש קטן יותר משלם אותו סכום במטבעות
 חדשות. לשיטתו מצד הגברא והרי לאדם כך
 שוה 8 מטבעות חדשות כמו 10 מטבעות
 ישנות, וגם לשיטתו מלמעלה למטה שזה
 קשור יותר לגברא מצד הגילויים.

לתוס' - הכוונה שמשלם 10 מן המטבעות
 החדשות, אבל אם יש הפרש יותר מחמישית
 אז משלם מטבעות ישנות או קצת מטבעות
 חדשות לפי ערך הישנות. לשיטתו מצד
 החפצא ומכיוון שסכום ההלוואה הי' 10
 מטבעות לכן צריך לשלם 10 מטבעות,
 והחשבון יוצא מלמטה למעלה שקשור
 לחפצא (מצד העצמות).

קא, ע"ב
 תוד"ה "רואים אם מתכבסת הכסות ויוצא
 ממנה רביעית דם טמא" - איך בודקים את
 זה?

לרש"י - הכוונה שמוסיף מים במידה
 לבגד ורואה אם יוצא יותר מהמים שהכניס
 ברביעית. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר
 לפי המידה שמכניס האדם ומודד.

לתוס' - הכוונה שבודק לפי הצבע, שמביא
 מים במידה ונותן לבגד וכן נותן מים עם
 רביעית דם בכלי אחר ורואה אם הצבע דומה
 טמא. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד
 הצבע של המים ללא קשר לכמות שהאדם
 נותן לתוכה.

המשך
 תוד"ה "ספיחי סטיס וקוצה" - מדוע אומר
 ספיחים ולא זרעים?

לרש"י - בגלל שבשביעית אין זרעים, היינו
 מצד הגברא שעליו יש איסור מן התורה
 לזרוע.

לתוס' - בגלל שסוג פירות אלו אין לוקטים
 אותם בשנה שזורעם אלא לאחר 4 או 5 שנים,
 היינו מצד החפצא שפשוט אין במציאות
 זרעים משנה זו אלא משנים שעברו.

לקרקע שאז זה כמו חלק מהקרקע ורק אז
 יכול לגבות.

צו, ע"א

תוד"ה "מזון הבנות" - מה הפירוש מזון
 הבנות?

לרש"י - הכוונה שפוסק לזון את בת אשתו.
 לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על דברים
 שאדם מתחייב מעצמו.

לתוס' - הכוונה למזונות שחייב מצד תנאי
 ב"ד לזון את בניו. לשיטתו מצד החפצא לכן
 מדבר על דבר שחייב מצ"ע בתנאי ב"ד ללא
 התחייבות מיוחדת מצידו.

צו, ע"א

תוד"ה "המלוה את חברו על המטבע" - מה
 הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמלוה לו סחורה ע"מ
 שישלם לו את המטבע שיוצא בשוק.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן אם מלוה מעות
 אז אין צריך לשלם לו את המטבע שיוצא
 עכשיו, מכיוון שהתחייבות האדם הי' בשעת
 ההלוואה ולכן נותן לו גם כסף שהי' יוצא
 בשעת ההלוואה.

לתוס' - הכוונה גם במלוה מעות, שאם עושה
 תנאי אז צריך לתת לו כסף היוצא באותו שעה
 ולא כסף שנפסל. לשיטתו מצד החפצא ולכן
 אין שום ערך לכסף שנפסל ונותן לו כסף
 שיוצא עכשיו.

צו, ע"ב

תוד"ה "דזבין בהו בהמה ומסיק לירושלים"
 - מדוע אסור ליקח בהמה במעות מעשר שני?
 לרש"י - מחשש שמא תכחש הבהמה עד
 שתעלה לירושלים. לשיטתו מצד הגברא
 שחושש שמא לא ישמור על הבהמה ותכחיש
 מטורח הדרך.

לתוס' - מחשש שמא יגדל עדרים ועל
 זכרים גוזרים בגלל הנקבות. לשיטתו מצד
 החפצא שחושש שיהיו הרבה בהמות מעשר
 שני שזה מציאות של תקלה.

צח, ע"א

צריך שיהי' מודה במקצת בפקדון בשביל להתחייב בשבועה?
 לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי פה הוא עשה לו טובה שהסכים לשמור לו על חפצו ולכן אין שייך פה כ"כ "אין אדם מעיז פניו בפני בע"ח", ולכן אין אומרים פה שאין אדם מעיז לכפור הכל וחייב שבועה גם אם כופר הכל.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מסתכל כ"כ על הטובה שעשה לו ששומר לו על הפיקדון אלא ע"ז שיש פה סוג של התחייבות, ולכן חייב רק במודה במקצת.

קיב, ע"ב
 תוד"ה "מקיימין את השטר שלא בפני בע"ד" - באיזה מקרה מדובר?

לרש"י - מדובר רק במקרה שהעדים רוצים לילך למדינת הים, היינו שיש פה בעי' של הגברא שלא יהא אפשרי להשיגם אח"ז.
 לתוס' - זה בכל מקרה מכיוון שקיום שטרות זה מדרבנן לכן אפשר לקיימו שלא בפני בע"ד בכל מקרה. לשיטתו מצד החפצא של השטר היינו אפילו שאין סיבה מיוחדת בגלל הגברא כרש"י, וגם שיש כח לשטר מצ"ע ללא הבע"ד.

קיב, ע"ב
 תוד"ה "יכול יגלום עליו" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לתת לגוי שיתבע יותר ממה שנתן, היינו לשלם יותר לגוי. לשיטתו מצד הגברא שלפעמים הגוי מרצהו ולכן רוצה לרצותו או שמפחד ממנו ונותן לו יותר, ולכן קמ"ל שלא.

לתוס' - הכוונה להטעות את הגוי. לשיטתו מצד החפצא שהרי ממון גוי נחשב כהפקר ולכן חושב שיכול להטעותו, קמ"ל שלא.

קיד, ע"ב
 תוד"ה "ולא ישקה מהן לבהמה" - מדוע אסור להשקות מים מגולים לבהמה?
 לרש"י - מחשש שמא ישחטנה ויאכל אדם ויסתכן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מותר בכל בהמה טמאה כיון שאין חשש סכנה לאדם.

המשך
 תוד"ה "והאיכא עצים דמשחן" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לעצים שמאירים בהם כמו נר שזה קשור יותר לגברא.
 לתוס' - הכוונה לעצים שמתחממים בהם וכן מחממים בזה אוכל שזה קשור יותר לחפצא. ועצ"ע.

קג, ע"א
 תוד"ה "התם אמנה הוא" - האם מותר לקבל כסף לפי ר' ינאי על שער שבשוק?
 לרש"י - לא, ורק פירות כדי שלא יראה ריבית לגבי הגברא.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי אין פה ריבית ואין חושש למראית עין.

המשך
 לגבי גזלן שחוזר בתשובה ורוצה לשלם ואין הנגזל פה: תוד"ה "אבל נותן לשליח בי"ד" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שנותנו לשליח בי"ד והוא שומרו בידו עד שיבוא הנגזל. לשיטתו מצד הגברא ולכן נותנים לאדם אפשרות הכי טובה שישמרו לו את הכסף אבל כמובן לא נפטר עד שיגיע הכסף לידי הנגזל.

לתוס' - הכוונה שנותנו לשליח בי"ד כדי ליפטר מאחריות וזה כמו שנותנו לשליח קבלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן תקנו שכאשר משלם לשליח בי"ד כאילו שילם לנגזל ונפטר לגמרי, וזה לא רק לטובת האדם לשמור לו את הכסף.

קה, ע"א
 תוד"ה הרי אמרו חבית שנקבה וסתמוה שמרים" - לגבי מה מדובר הצלה זו?
 לרש"י - מדובר בחבית שנתנה על הארובה ומצלת על העליה. לשיטתו שקשור להצלת האדם שנמצא בעליה.

לתוס' - מדובר בהצלת הכלי עצמו מצד החפצא.

קז, ע"א
 תוד"ה "עירוב פרשיות כתוב כאן" - האם

כחפצא. ועצ"ע.

קיז, ע"ב

ר' יוחנן הי' אומר: תוד"ה "דילכוך אמרי דילהון היא" - מה הכוונה במשפט זה? לרש"י - הכוונה שהתורה שייכת לבני בבל וא"א לומר ששכחום בגולה, ואמר זה לחזקי' רבו שהי' חולק עליו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האנשים שלא שכחו את התורה.

לתוס' - הכוונה שרב כהנא שהי' שלכם (מבבל) אומר שדילהון היא (מנהג של נביאים), ואמר זה לתלמידיו שמבבל. לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר על הדבר עצמו שזה רק מנהג נביאים, דין ערבה ביום הושענא רבה ולא יסוד נביאים.

קיח, ע"א

תוד"ה "רב נחמן ור' יוחנן אמרי פטור" - האם צריך לישבע שבועת היסט שאיני יודע? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שיש עליו חיוב לדעת, ואם אומר איני יודע צריך לישבע. לתוס' - לא, ורק אם יש דרא דמונא (הפסד ממון) מצד החפצא אז מחייבו שבועה.

לתוס' - מכיוון שיש פה איסור בל תשחית, היינו מצד החפצא שאסור סתם להשחית ולכן אסור בכל בהמה גם בטמאה, ורק בחתול מותר כיון שאינו ניזוק מארס הנחש.

קטז, ע"א

תוד"ה "הכרעה שלישית" - מה הכוונה? לרש"י - הפירוש שאם התנאים הראשונים לא חילקו בטעם זה שוב אין זו הכרעה. לשיטתו שקשור לגברא ולכן צריך שיזכירו טעמים אלו כדי שנחלק בזה, היינו שהכרעה זה קשור לשני בעלי הפלוגתא ולסברתם.

לתוס' - הכוונה שהוא תלמיד ואין אפשרות לתלמיד להכריע. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן א"צ שיזכירו תנאים הראשונים חילוק זה והוא מכריע על ההלכה עצמה. ועצ"ע.

קטז, ע"ב

תוד"ה "יחסיננה סקאה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לסוג ארבה. לשיטתו מצד הגברא שהם מזיקים לאדם.

לתוס' - הכוונה לבני אדם אויבים שעליהם שייך לשון ירושה. לשיטתו מצד החפצא שהאנשים עצמם נהפכו למזיקים כמו ארבה

מסכת בבא מציעא

צריך לישבע שבועה זו בכל מקרה גם אם יש עדים שראו שנאנסה?
 לרש"י - כן, שזה שבועה על הגברא ואפילו שרואים שנאנסה.
 לתוס' - לא, שאם רואים שני עדים שנאנסה אז מצד החפצא כבר נפטר וא"צ שבועה.

ז, ע"ב
 תוד"ה "דאית ביה זמן כמה שוה" - מדוע לא מעריכים גם בחלק של השטר שכתוב בו סכום הכסף של הלוואה ושמות של הלוה ומלוה?

לרש"י - בגלל שזה חוזר על עצמו עוה"פ בשורה אחרונה. לשיטתו מצד הגברא ובשביל האדם אין חסר פרטים אלו, שהרי חוזרים עוה"פ בשורה אחרונה.
 לתוס' - בגלל שהשטר נפסל אם חסר פרטים חשובים אלו, וגם בחיסרון השורה שאוחז ביד השני השטר פסול, לכן ע"ז אין מדברים כלל. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד כשרות השטר.

י, ע"א
 תוד"ה "רב נחמן ורב חסדא" - האם לפי רב נחמן מגביה מציאה לחברו קנה חברו?
 לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא שהוא עושה פעולה שגורמת חובה לאחרים.
 לתוס' - כן, מכיוון שאינו חב לאחרים שהרי יש הרבה מים. לשיטתו מצד החפצא לכן מסתכל על זה שיש הרבה מים, משא"כ בדברים אחרים.

המשך
 תוד"ה "תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים

ב, ע"ב
 תוד"ה "וליחזי זוזי ממאן נקט"
 לרש"י - הכוונה שנשאל למוכר ממי לקח כסף. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר עם המוכר שעליו יש התחייבות לדעת למי מכר.
 לתוס' - הכוונה שנשאל לקונים ממי קיבל המוכר מעות ראשון, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר ממי קיבל מעות, שזה נוגע לחפצא של המכירה.

ג, ע"ב
 תוד"ה "בכולה בעי דלודי ליה" - האם חשוד על ממון חשוד גם על השבועה?
 לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא והרי יש חשד על האדם ולא משנה כ"כ במה החשד.
 לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא והרי החשד הוא על דבר אחר ולכן אינו נחשב לחשוד לשבועה.

ד, ע"א
 תוד"ה "ותנא תונא אאיך דר' חייא" - האם זה שתופס חלק מהחפץ זה נחשב כמו שיש עדים שזה שלו או שזה יותר מעדים?
 לרש"י - נחשב רק כמו עדים. לשיטתו שמסתכל מצד הגברא וזה שתופס זה רק מראה שממש מרגיש שזה שלו, וע"ד שאין אדם מעיז פניו בפני בע"ח שאם תופס אנו סהדי שזה שלו.
 לתוס' - נחשב יותר מעדים, שזה כמו שהתובע הודה לו שזה שלו. לשיטתו מצד החפצא שרואים שהוא אוחז בזה וזה ממש שלו.

ו, ע"א
 תוד"ה שבועה שלא שלחתי בה יד" - האם

לא קני" - מדוע?

לרש"י - בגלל שלא עשאו שליח, לשיטתו מצד הגברא לכן דוקא בגלל שלא עשאו שליח, אבל אם עשאו שליח יכול לתפוס. לתוס' - אפילו שעשאו שליח לא קני בגלל עצם הדבר שהוא חב לאחרים.

י, ע"ב

תוד"ה "אי בעי לא עביד" - עיין בב"ק דף עט ע"א.

יא, ע"א

תוד"ה "דילמא גזירת הכתוב היא" - האם סותר את ראייתו שבעיר אפילו זכור ולבסוף שכוח זה שכחה? לרש"י - כן, היינו שמשוה את זה לשדה שזה לא שכחה. לשיטתו שקשור לגברא והרי האדם ה' זכור בתחילה ולכן אינו שכחה. לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מבדיל בין שדה שזה רשותו וזוכה לו מצ"ע לבין אם זה בעיר שאין זה רשותו וזה שכחה. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "עישור שאני עתיד למוד" - על מה מדובר? לרש"י - מדובר על מעשר רגיל להוציא מתורת טבל שזו חובה על הגברא. לתוס' - מדובר על ביעור מעשרות, שאם נשארו מעשרות צריך להביאם לבעלים מצד החפצא שרק אם נשאר ואין חובה לכתחילה על האדם להשאיר כדי לבער כמו בטבל שצריך להפריש מעשר.

יב, ע"א

תוד"ה "ר' יוחנן אמר לא גדול גדול ממש" - האם קטן יכול לגבות את העירוב? לרש"י - אינו גובה את העירוב לפי שאינו יכול לזכות שיש חיסרון בגברא. לתוס' - יכול לגבות את העירוב אם יש לו בית לקטן מצד החפצא שצריך לזכות בשבילו בעירוב והרי הוא חלק מהשכנים ולכן גובה את העירוב.

יג, ע"א

תוד"ה "אביי אמר עדיו בחתומיו זכין לו" - מה הכוונה שטרי חוב המוקדמים? לרש"י - הכוונה שחותמים העדים ביום מסוים וההלואה היתה אחרי זה. לשיטתו שקשור לגברא שהחיסרון הוא בפעולת האדם שההלואה היתה אח"ז. לתוס' - הכוונה שכותב עכשיו בשטר תאריך מוקדם יותר. לשיטתו מצד החפצא שהחיסרון הוא בשטר עצמו.

טו, ע"א

תוד"ה "בעל חוב גובה את השבח" - מה הפירוש מזון הבנות? לרש"י - הכוונה שפסק לזון את בתו 5 שנים שזו התחייבות של הגברא שקיבל ע"ע ברצונו החפשי. לתוס' - הכוונה למזון הבנות שחייב בתנאי כ"ד. לשיטתו מצד החפצא שזה חיוב מצ"ע.

חי, ע"ב

תוד"ה "נפק דק ואשכח כל מעשה כ"ד הרי"ז יחזיר" לרש"י - מדובר שנפל הגט מיד השליח. לשיטתו שקשור לגברא והרי השליח הוא רק פעולת הגברא שמעביר את הגט ממקום למקום. לתוס' - מדובר שנפל מן האשה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן דוקא באשה הגט פועל את פעולתו שהיא מתגרשת ע"י.

יט, ע"ב

תוד"ה "והא אידי ואידי דיקתאות קתני" - אם אמר לתת מתנה למישהו, האם נותנים? לרש"י - לא, מחשש שמא חזר בו ונתן למישהו אחר ועכשיו רוצה לחזור בו מהשני ולתת לראשון ואינו יכול, ואינו דומה לדייתיקי (צוואה) ששם יכול לחזור בו. לשיטתו מצד הגברא לכן מחלק בין מתנה לצוואה. לתוס' - כן, ואין חוששים שחוזר בו, וזה כמו דייתיקי שמצד החפצא זה אותו דבר. ועצ"ע.

כד, ע"ב
 תוד"ה "לבתר תריסר ירחי שתא" - מה
 הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שמצאן אחר 12 חודשים
 מאז שנאבדו ואולי אפ"ל שאחר שנה זה
 יאוש בעלים. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר
 מאז שנאבדו מהבעלים.
 לתוס' - הכוונה שהשארם אצלו 12 חודשים
 והחזיר אותם בעצמם לבעליהם, אפילו שאין
 צריך להחזיר רק את דמיהם. לשיטתו מצד
 החפצא לכן מדבר על זה שהאבידה אצלו 12
 חודש.

כה, ע"א
 תוד"ה "הא בכובא וכיתנא" - באיזה אופן
 מדובר במשנה?
 לרש"י - מדובר במשנה בפשתן (כיתנא), ואם
 זה הי' נופל מן הכלי הי' נשאר קצת בכלי
 שלא מתגלגל כ"כ כמו פרי, משא"כ פשתן
 שמחובר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל
 מצד שפשתן זה לא מתגלגל כ"כ מהר (שזה
 קשור לאדם שמצא בגלל שהתגלגל) והי'
 צריך להישאר בכלי.
 לתוס' - מדובר במשנה בצנא ופירי ומכיון
 שאין הפירות מחוברים יחד אלו מן הכלי
 נפלו הי' קצת נשאר מהם בכלי, אבל פשתן
 יכול להיות שנפל הכל. לשיטתו מצד החפצא
 ולכן מסתכל שהפירות לא מחוברים ולכן הי'
 צ"ל שחלק ישאר בכלי.

כה, ע"ב
 תוד"ה "ואם נטל לא יחזיר" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שלא יחזיר לאף אדם בגלל
 שאין אדם שיכול לתת סימן. לשיטתו מדבר
 על הגברא שאין למי להחזיר.
 לתוס' - הכוונה שלא יחזיר את האבדה למקום
 שנטלה או בגלל שבאו הבעלים בזמן שנטלה
 ולא מצאו את האבדה ושוב לא יבקשוה, או
 שנתחייב בהשבתה לבעלים ברגע שנטלה
 אפילו שנשאר במקום וראה שלא הגיעו
 הבעלים, מכיוון שהגביהה נתחייב בשמירתה.
 לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על האבדה
 שנתחייב בשמירתה.

כב, ע"ב
 תוד"ה "שטף נהר קוריו עציו ואבניו" - האם
 מדובר שנתייאשו הבעלים?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן
 גורס "מפני שנתיאשו הבעלים", שזו סיבה
 העיקרית שהאדם התייאש.
 לתוס' - משמע שלא, לשיטתו מצד החפצא
 ולכן כותב שהסיבה העיקרית זה בגלל שאינו
 יכול להציל.

כב, ע"ב
 תוד"ה "אי דליכא סימן מאי מכריז" - מה
 פירוש הסימן של מקום?
 לרש"י - הכוונה שהמוצא מכריז מצאתי
 במקום פלוני ואז יבוא איש ויאמר איזה חפץ
 זה הי'. לשיטתו מצד הגברא שע"י המקום
 מזהה את האיש שנאבד לו.
 לתוס' - הכוונה שהאיש שנאבד לו הוא
 אומר באיזה מקום בדרך נאבדה לו האבדה.
 לשיטתו מצד החפצא לכן הכוונה שע"י
 המקום מחזיר לו את האבידה.

כג, ע"א
 תוד"ה "סימן הבא מאליו הוי סימן" - מה
 הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שזה ראוי לבא מאליו, אבל
 מדובר פה שהאדם נתנו שם לשם סימן.
 לשיטתו שחשוב מאוד השתתפות האדם
 ורצונו בסימן.
 לתוס' - הכוונה שהסימן בא מאליו. לשיטתו
 מצד החפצא והעיקר שיש סימן.

כג, ע"ב
 תוד"ה "בפורי"א" - מה הכוונה?
 לרש"י - שואלים אותו האם שימש מיטתו
 בלילה. לשיטתו מצד הגברא ששואלים אותו
 על הדבר עצמו ויכול לשקר.
 לתוס' - הכוונה ששואלים אותו למה לא בא
 לביהמ"ד, שלא יגיד שהי' בעל קרי. לשיטתו
 מצד החפצא ולכן הכוונה באופן לא ישיר ורק
 על הטומאה.

ופייס אותו בדמים מועטים והציל את הבית,
האם חייב הנגזל לשלם לאותו אדם?
לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי זה
הבית של הנגזל.
לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא שהרי
השר החזיק בבית באופן שלא הי' חוזר אליו
לעולם אם לא הי' מציל את הבית מידו.

לד, ע"ב

תוד"ה "וחזר ואמר איני משלם מאי מי אמרינן
מיהדר קא הדר ביה" - אם אמר לחבירו השבע
וטול, האם יכול לחזור בו?

לרש"י - אינו יכול לחזור בו. לשיטתו מצד
הגברא ובגלל שהאדם כבר הסכים שהוא
ישבע ויטול שוב אינו יכול לחזור בו.
לתוס' - יכול לחזור בו. לשיטתו מצד החפצא
והרי החיוב הי' לישיבע על השני שהוא שמר
את החפצא ולכן יכול לחזור בו, ולמסקנה
גם לתוס' אין יכול לחזור ולא מקנה לו כפל
בגלל שהטריחו לכי"ד אבל לא בגלל שאין
יכול לחזור בו.

המשך

תוד"ה "שאל מן האשה" - באילו נכסים
מדובר?
לרש"י - בנכסי מלוג, שהקרן שלה והפירות
לבעל. לשיטתו מצד הגברא ולאדם מספיק
שהקרן שלה כדי להיחשב נכסי האשה.
לתוס' - מדובר ששאל ממנה כשהיתה פנויה,
שהכל שלה, גם הפירות. לשיטתו מצד
החפצא ולכן מעמיד באופן שהכל שלה.

המשך

תקנו חכמים שאת השבועה כמה הי' הפיקדון
שזה ישיבע המלוה ולא הלוה, שמא ישבע
הלווה ויוציא המלוה את הפיקדון: תוד"ה
"שמא יוציא הלה את הפיקדון" - ואז מה
יקרה ללוה?
לרש"י - זה פוסל את הגברא לעדות ושבועה.
לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על החיסרון
מצד האדם.

לתוס' - נראה כמו שבועה לבטלה, שהרי
אפשר לברר אבל שאומרים על המלוה

כו, ע"ב

תוד"ה "אפילו צרורין" - האם גורסים מילים
אלו?
לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ואם זה
צרור יש בזה סימן וצריך להכריז שהסימן זה
זהו בשביל הגברא.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ואפילו
שיש סימן מדובר שיש רוב גויים ולכן אין
מתייחסים לסימן שזה רק בשביל האדם
שהלכה כר' שמעון בן אלעזר. ועצ"ע.

כו, ע"א

לגבי הלוקח פירות מחברו ומצא בהם מעות
הרי אלו שלו ואז ר"ל אומר שמדובר בלוקח
מן התגר: תוד"ה "בלוקח מן התגר" - מדוע
לא מדברים בלוקח עצמו שהוא התגר?
לרש"י - בגלל שרוצים לומר שאינו יודע
של מי הן, אם לתגר או לבעה"ב או מאנשים
הרבה שהתגר לוקח מהם. לשיטתו מצד
הגברא שאינו יודע ממי לקח אבל אין שינוי
בחפצא, אבל באמת גם אם הלוקח עצמו הי'
תגר לא הי' צריך להחזיר, שהרי דרכו למכור.
לתוס' - באמת אפ"ל גם בלוקח עצמו שהוא
תגר אבל אז היו צריכים לחלק שאם לא שהה
כדי למכור לא נתיאש בעה"ב וחייב להחזיר.
לשיטתו מצד החפצא ולכן זה שונה שאז הי'
צריך להחזיר אם לא שהה כדי למכור שאז לא
נתיאש בעה"ב. ועצ"ע.

כט, ע"א

תוד"ה "והוי שואל עלייהו" - האם הלכה
כרבה או כרב יוסף?
לרש"י - משמע שהלכה כר"י שנחשב שומר
אבדה לשומר שכר. לשיטתו מצד הגברא
שפטור כאשר עסוק באבדה לתת לחם לעני.
לתוס' - משמע שהלכה כרבה שנחשב לשומר
חינם. לשיטתו שמצד החפצא והרי אינו
משלם לו בפועל כלום.

לא, ע"ב

תוד"ה "אם יש שם ביי"ד מתנה בפניהם" - אם
השר גזל ביתו של ישראל ובא חבירו ישראל

לישבע לא ישבע עד שידע שלא יוכל למצאה. לשיטתו מצד החפצא למנוע שבועה לבטלה.

לז, ע"ב

תוד"ה "והאמר רבא הכל מודים בשנים שהפקידו אצל רועה" - מה כוונת השאלה? לרש"י - הכוונה שאם הפקידו שנים א' טלה אחד והשני שני טלאים ואינו יודע מי הפקיד א' ומי הפקיד שנים, אז הדין שמניח אחד ביניהם ומסתלק אפילו שזה כשני כריכות, מכיון שידוע מי הביא טלה א' ומי שנים. לשיטתו שמדבר על ידיעת הגברא.

לתוס' - הכוונה שאפילו הפקידו טלאים זה בפני זה צריך לדייק ולא שייך לומר להם "הרי אתם לא הקפדתם" מכיון שאין אפשרות שלא ידע, שהרי כשהולכים במרעה תמיד יכול לשאול של מי בהמה זו. לשיטתו שמדבר מצד החפצא שא"א להסתיר את זהות הבהמות. ועצ"ע.

שבפועל רב נחשב לתנא וחולק על תנאים א"א לומר שרבא יחלוק עליו, ורק רבה יכול לחלוק עליו. וגם לשיטתו רבא סובר שאחים שהשביחו נכסים זה לעצמן, וא"צ לתת לאחיהם הקטנים, וחולק עליו רבה שהי' רבו, אבל אינו נחשב לתנא (משא"כ רב), ועדיף לומר כן, שאין מתחשב כ"כ בזה שהוא רבו, מאשר לומר שחולק על רב שנחשב לתנא. ועצ"ע.

מב, ע"ב

תוד"ה "דמי בשר בזול" - האם זה דין גמור שמשלם על השור רק דמי בשר בזול? לרש"י - לא, וזו רק פשרה מצד האנשים שמתחשבים בתירוץ של כל אחד שזה לא באשמתו שהשור מת. לתוס' - כן, לשיטתו שזה שווי הנזק מצד החפצא.

המשך

תוד"ה "בכיסוי" - מה הפירוש?

לרש"י - הכוונה שיש בכשות מלא קוצים וזה החידוש אפילו שלמאכל בהמה הי' שוה יותר מאשר נתנו בשיכר. לשיטתו שהבעי' היא שנתן לאדם מה שראוי לבהמה.

לתוס' - הכוונה שצריך הכישות ריכוך כדי שישביח הרבה בשיכר ולא עשה הריכוך, וקמ"ל שמשלם רק מה ששוה השיכר עכשיו בלי הריכוך. לשיטתו שמדבר שיש חיסרון בחפצא בפעולת הריכוך.

מד, ע"א

תוד"ה "אסימון" - מה הפירוש?

לרש"י - הפירוש מטבע בלי צורה בכלל. לשיטתו מצד הגברא שחסר הצורה שהיא בשביל האדם.

לתוס' - הפירוש שזה מטבע שנפסל ואינו יוצא בהוצאה. לשיטתו מצד החפצא שחסר במהות המטבע מצ"ע שנפסל ואינו ראוי להוצאה, אפילו שהאדם רואה צורה של מטבע. ועצ"ע.

מד, ע"ב

לח, ע"א

תוד"ה "מחלוקת בכדי חסרונן" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שחסרים כדרך חסרונן הרגיל. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם אז יש דעה שאפשר למכור, שזה יותר נוח לאדם.

לתוס' - הכוונה שחסרים בחודש או בחדשים כמה שחסרים בשנה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם יש חיסרון יותר מהרגיל אז יכול למכור, אבל אם זה רגיל אין יכול למכור, שהבעלים קשורים יותר לפירות שלהם דוקא מצד החפצא.

מ, ע"א

תוד"ה "וכן אמר רבה" - האם אפשר שרבא יחלוק על רב?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן רבא יכול לחלוק על רב שהרי שניהם אמוראים, ועדיף לומר כן מאשר לומר שהגירסא היא רבה ואז יוצא שרבא חולק על רבו שהי' רבה, אפילו ששניהם אמוראים שאי"ז מתאים מצד הגברא דוקא שיחלוק על רבו.

לתוס' - לא, ולכן גורס רבה שהוא כן חולק על רבא. לשיטתו מצד החפצא, ומכיון

לתוס' - זה מחילה לגמרי מיד, ולכן מכיון שבביטול מקח נותנים לו אפשרות תמיד לחזור בו, היינו שאין זה תלוי באדם כלל, ואפילו שעבר זמן כדי שיראה לתגר, לכן גם בשתות אין זה תלוי באדם כלל, וזה מחילה מיד. ועצ"ע.

ס, ע"ב

תוד"ה "איזהו נשך מאה בדנקא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהוזלו הפרוטות והגיעו לשווי של 100 במעה וזהו שתות של דינר, לשיטתו מצד הגברא שמביאים רק דוגמא, ולא מתכוונים ממש.

לתוס' - הכוונה שהוזלו לשווי של 100 פרוטות בשתות של מנה או בשתות של דינר זהב שזה 4 דינרי כסף ומעה, לשיטתו מצד החפצא, ולכן נוגע שיהי' דוגמא ממש אמיתית. ועצ"ע.

סב, ע"ב

תוד"ה "ולא ישכור ממנו בפחות" - האם מותר ללוות כסף ולמשכן את הבית שהמלוה יגור בו וינכה מן החוב?

לרש"י - אסור, מכיוון שמרויח ללא סיכוי להפסיד והוי כריבית. לשיטתו מצד הגברא, והרי בד"כ אין סיכוי להפסיד, ולכן זה כריבית. לתוס' - מותר, מכיוון שגם בבית יכול להיות שנופל או נשרף והוא לוקח סיכון. לשיטתו מצד החפצא, שסוף סוף גם בבית יכול להיות הפסד. ועצ"ע בסברותיהם.

סה, ע"ב

תוד"ה "לא תמכרם אלא לי בדמים האלו אסור" - האם צריך להוסיף לו מעות כדי שימכור רק לו?

לרש"י - משמע שכן, לשיטתו מצד הגברא ואין לו שיעבוד ממש על שדה ממושכנת זו, אלא רק אי נעימות מצד זה שהלווה לו, ולכן רק אם יוסיף לו כסף ימכור לו, ובכ"ז זה נחשב לריבית ואסור שמסכים למכור לו רק מצד ההלוואה. לתוס' - משמע שלא צריך להוסיף. לשיטתו

תוד"ה "למקח וממכר" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאם מכר לו דינר ביותר מכ"ד איסורין, לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר על מכירה של דינר שזה רק בשביל האדם להשתמש בו.

לתוס' - הכוונה שאם מכר לו חפץ בכ"ד איסורין שזה הי' שווה דינר ואח"כ הוזלו האיסורין ונהי' ל"ב בדינר. לשיטתו מצד החפצא, לכן מדבר שמכר לו חפץ. ועצ"ע.

מה, ע"א

הפורט סלע של מעשר שני לב"ש פורט בכל הסלע מעות: תוד"ה "בכל הסלע מעות" - האם זה קולא או חומרא?

לרש"י - זה קולא שיכול לפרוט את כל הסלע למעות (כסף קטן) ואינו צריך להשאיר חצי בדינר כסף, לשיטתו מצד הגברא שזו תקנה בשביל האדם.

לתוס' - זה חומרא שצריך לפרוט את הכל בפעם א' ולא בכמה פעמים שאז משתכר החנוני כל פעם ופעם. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה בשביל החפצא, כדי לחסוך שלא יוציא כל פעם על פריטת הכסף ויפסיד על מעשר שני.

מו, ע"ב

תוד"ה "ופירי נמי עבדי חליפין" - האם שור ופרה חיים נקראים ג"כ פירות שניקנים בחליפין?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא, ובשביל זה דברים שאפשר לאכלם כמו פירות. לתוס' - לא, ונקראים כלי, לשיטתו מצד החפצא וכרגע שאינם שחוטים והם משמשים לאדם לצרכיו כמו כלים. ועצ"ע אם חולק.

נ, ע"א

תוד"ה "אי אמרת בשלמא" - לפי הדעה שביטול מקח לעולם חוזר, מה הדין בשתות עצמה לר' טרפון?

לרש"י - זה אונאה כמו לרבנן, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם ר' טרפון מסכים שבשתות עצמ"פ זה תלוי באדם, ונותנים לו זמן לחזור בו עד שיראה לתגר.

מצד החפצא ובגלל שיש לו שיעבוד על שדה זו לכן יכול להכריחו למכור רק לו וזה שמכריחו רק בגלל שהלוה לו נחשב לריבית. ועצ"ע.

סו, ע"ב

תוד"ה "אי קפיד בדמי קני" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שמקפיד במכירת חפציו לא למכור בפחות משווים אז זה מראה שהוא אדם רציני ואז האסמכתא שלו עם תוקף ולכן קונה את המשכון. לשיטתו מצד הגברא ולכן ההקפדה שלו מראה על רצינותו. לתוס' - הכוונה שבזמן ההלוואה הקפיד ליקח הלוואה שתהי' שווה למשכון וזה סימן שרצה למכור לו ולכן קנה. לשיטתו שמצד החפצא שע"מ להקנות לו נתן לו בתחילה את המשכון.

המשך

לגבי דין אסמכתא במלוה ואסמכתא במכירה: תוד"ה "התם זביני הכא הלוואה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה מכיוון שזה בא לידו בתחילה בתורת הלוואה לכן זה נחשב כריבית קצוצה. לשיטתו מצד הגברא ומדבר מצד מחשבת האדם.

לתוס' - הכוונה מכיוון שהלוה לא הקנה אלא בתורת מכר והמכר אינו כלום, שהרי אסמכתא לא קניא נמצא שזה מחילה בטעות ולא נחשב למחילה. לשיטתו שמדבר מצד החפצא שזה מחילה בטעות.

סז, ע"א

תוד"ה "ובלאות" - מה הדין אם התחתן עם אשה שהיא שני' לעריות או איילונית או קטנה שמיאנה בו לגבי בלאות (היינו בגדים שהכניסה לו בנדוני')? לרש"י - אפילו שהם קיימים הבגדים שהכניסה לו בנדוני' א"צ להחזיר, לשיטתו שקנסו את האשה לגמרי.

לתוס' - אם הם קיימים צריך להחזיר. לשיטתו שקשור לחפצא ומכיוון שזה החפצא שלה צריך להחזיר, אא"כ זה לא קיים.

סח, ע"א

תוד"ה "ונותן לו שכרו כפועל בטל" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה כפועל בטל מאותה מלאכה שבטל ממנה, היינו שאם הי' עושה מלאכה כבדה ומרויח הרבה אומדים כמה אדם מוכן לותר על הכסף הרב כדי לעשות מלאכה קלה יותר וזה משלם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מאריכים דוקא לגבי אדם זה. לתוס' - משלם לו כפועל שבטל לגמרי כמה כסף לוקח על עבודה זו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים מצד העבודה עצמה.

ע, ע"ב

תוד"ה "אין מקבלים צאן ברזל מישאל מפני שהוא ריבית" - באיזו ריבית מדובר? לרש"י - מדובר בריבית דרבנן שהוא קרוב לשכר ורחוק מהפסד, שכל אחריות הנכסים על המקבל ונותן לו חצי מהרויח. לשיטתו שקשור לגברא ולכן גם האיסור הוא רק מדרבנן על הגברא. לתוס' - מדובר בריבית דאורייתא שזה ריבית קצוצה מצד החפצא, בין יש שכר בין אין שכר.

עג, ע"א

תוד"ה "החמרים מעלין במקום היוקר כבמקום הזול" - החמרים שמשתכרים בתבואה ומביאים ממקום הזול למקום היוקר מותר להם ליקח מעות מבעלי בתים עשירים ע"מ שיתנו להם תבואה כשער מקום הזול, על מי הי' אחריות הדרך עם התבואה? לרש"י - על החמרים, לשיטתו מצד הגברא ואם לא הי' עליהם אחריות זה הי' רבית ממש, שהרי הרווח של החמרים. לתוס' - על הבע"ב. לשיטתו מצד החפצא ולכן מכיוון שזה חפץ של הבעה"ב עליו האחריות. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "ניחא להו דמגלי להו תרעא" - מה הכוונה?

לתוס' - הכוונה שנתפסה בדרך, היינו שאין מחפשים האנגריא בבתיים אלא רק בדרך שאז מזלו גרם שאם הי' בבית לא היו לוקחים אותה. לשיטתו מצד החפצא שהוא גרם כביכול ע"י שהוליכה בדרך, ולכן אומר לו, וגם שמדובר על עצם הבהמה שנלקחה שמפסידה לו ולא על טורח ההליכה.

עט, ע"ב

תוד"ה "דפרקה לטוענה בגויה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שהוסיף לו משא באמצע הדרך אבל אם הי' משנה את הבעלים באמצע הדרך הי' חייב. לשיטתו שקשור לגברא ולכן משנה מי זה הבעלים, אבל אם הוסיף בחפצא פטור מכיוון שלא שינה בעלים.

לתוס' - הכוונה שמכר הסחורה למישהו אחר באמצע הדרך ולכן פטור מכיוון שלא שינה בחפצא, אבל אם הי' משנה את החפצא להוסיף עוד סחורה וודאי שיהי' חייב.

פ, ע"א

תוד"ה "שפחה זו שוטה היא הרי זה מקח טעות" - אם מצא את העבד שמכרו לו ליסטים מזוין או מוכתב למלכות, כתוב בגמ' ש"יש למומין אלו קול" - ולכן מה?

לרש"י - הכוונה שלכן סבר וקיבל. לשיטתו מצד הגברא שמסתכל מצד האדם שהעיקר שהוא ימחול ויקבל עליו.

לתוס' - הכוונה שלכן אם לא ידע מזה כנראה שזה לא אמיתי. לשיטתו מצד החפצא שכנראה זה לא קיים.

פב, ע"א

תוד"ה "נימא בדלא שווי שיעור זוזי וכדשמואל קמיפלגין" - מה יהי' אם המשכון שווה לכסף ההלוואה?

לרש"י - בזה לכו"ע נחשב לש"ש, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שנתן לו משכון ששווה כמחיר ההלוואה ודאי התכוון שזה יהי' תשלום להלוואה במקרה שלא ישלם, ולכן נחשב לשומר שכר.

לתוס' - גם בזה יש מחלוקת, ויש דעה שנחשב לש"ח. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל

לרש"י - הכוונה שבזכות הכסף שקיבלו מהמשקיעים ניכרים סוחרים ומקיפים לתת להם עוד סחורות אחרות ועושים איתם עסקים, היינו מצד הגברא שזה טוב לקשרים. לתוס' - הכוונה שבעלי הבתים מגלים להם שהמחיר התייקר ועוזרים להם למכור. לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדברים על חפץ זה שהתייקר, ועוזרים להם למכור. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "דשבשי שיבשא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לבעלי בתים שמלויים תבואה לאריסים לזרוע ומשלמים להם לגורן תבואה חדשה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדובר על הסכם בין האנשים, שנותנים להם זרעים והם משלמים להם לגורן תבואה חדשה.

לתוס' - הכוונה שמשלם על הענפים כשהם קטנים ע"מ שיקבלם בהמשך כשיגדלו ואין בהם חשש כלל לנזק ואין פה שום סיכון למשקיע, כמו בפירות שנותן ע"מ שיגדלו ששם יכול להיות שיקרה משהו לפירות והפסיד המשקיע, משא"כ בענפים. לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדברים על קניית החפץ (על הענפים) שהם קטנים ע"מ שיגדלו בהמשך. ועצ"ע.

עד, ע"א

תוד"ה "הכא לא בידו" - מהו גדר אסמכתא? לרש"י - אם זה דבר שהוא בידו וחושב שיכול לעשותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל רק על פעולת האדם.

לתוס' - אם מגזים זה אסמכתא. לשיטתו מצד החפצא שמסתכל רק על הכמות (החפצא) שעליו התערב ולא על פעולת האדם.

עח, ע"ב

תוד"ה "אם בדרך הליכתה ניטלה אומר לו הרי שלך לפניך" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמוליכה האנגריא בדרך שבה הוא רוצה לילך אז אומר לו משכיר הרי שלך לפניך ושכור בהמה עד שם וקחנה משם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על טורח האדם ללכת אחרי הבהמה וכו'.

המשכון שייך לבעל המשכון ואינו תשלום על החוב, אפילו ששווה לסכום ולכן נחשב לשומר חנם.

פב, ע"א

תוד"ה "לימא דרב יוסף תנאי היא" - האם כולם סוברים כרבה שאומר שומר אבדה שומר חנם הוי?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי אם באותו זמן שמתעסק באבדה הגיע עני פטור מלתת לו צדקה, ולכן יש סברא לומר שהוא שומר שכר.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ומצד שמירת האבדה עצמה לא מקבל שום שכר.

פט, ע"א

תוד"ה "פועל מהו שיהבהב" - מדוע מהבהב באור את הפירות?

לרש"י - כדי שימתקן הפירות בשביל הגברא שירגיש יותר מתיקות בפרי.

לתוס' - כדי שיהיו ראויים לאכילה מצד החפצא שזה שיעור גדולו.

פט, ע"ב

תוד"ה "קוצץ אחת אחת ואוכל" - מדוע קוצץ?

לרש"י - ע"מ שיאכל. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על עצם אכילת האדם.

לתוס' - הכוונה שקוצץ ע"מ לאכול רק 10 פירות ולא יותר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על כמות האכילה.

צ, ע"א

תוד"ה "והדשות במעשר ובתרומה אינו עובר משום בל תחסום" - מדוע?

לרש"י - בגלל שאין רגילות האדם לעשות תרו"מ אלא אחר מירוח. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על חיוב האדם, שאחר המירוח אין צריך לתת לשור.

לתוס' - מכיוון שכתוב "דישו" (הראוי לו). לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד הדבר עצמו שאינו ראוי לשור.

צ, ע"ב

תוד"ה "ר"י אמר עקימת שפתיו הוי מעשה" - מדוע א"כ במגדף אין חייב מצד המעשה של עקימת שפתים?

לרש"י - בגלל שעיקר החיוב זה רק על הכוונה בלב, שמתכוון נגד ה'. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על החיוב מצד הכוונה שבלב האדם, וזה לא מעשה כמו עקימת שפתיו.

פג, ע"ב

תוד"ה "פועל בכניסתו משלו" - מה הכוונה? לרש"י - בכניסתו הכוונה שנכנס לביתו שאז מותר משלו שאינו נכנס בשקיעה ועובד עד

צאת הכוכבים, וביציאתו למלאכה משל בעה"ב שיוצא אחר הנץ בזמן של בעה"ב. לשיטתו שמדבר על כניסה לביתו שזה קשור לגברא.

לתוס' - הכוונה בכניסתו למלאכה בבוקר מותר משלו ויוצא קודם הנץ, ויציאתו משל בעה"ב שיוצא קודם צאת הכוכבים. לשיטתו שקשור לחפצא והעיקר זה המלאכה ולכן הכוונה זה כניסה למלאכה.

פז, ע"ב

תוד"ה "אלא למ"ד גזל כותי מותר" - א' שנכנס לכרם של גוי בתור פועל ולוקח ענבים ושם בכליו האם זה נחשב כמו הפקעת הלואה או כמו גזל ממש.

לרש"י - שמתכלל מצד הגברא זה כמו האופן הראשון, שהרי לאדם אין זה נראה כגזל ממש. לתוס' - זה כמו גזל ממש מצד החפצא שלוקח את הענבים מרשות הגוי לרשותו, ולא רק מעכב כסף של גוי אצלו.

פח, ע"א

תוד"ה "מאי לאו בשדה" - האם המקח קובע

לתוס' - בגלל שעיקר החיוב זה על הקול שמשמיע, ואין קול זה גורם למעשה כמו בעדים זוממים שגורמים מעשה בדיבורם ומחייבים את האדם. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על זה שאין קול זה גורם למעשה.

צא, ע"ב

תוד"ה "שור במחובר היכי משכחת לה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שיש גפן על העגלה והשור אוכל מהעגלה. לשיטתו מצד הגברא שהכוונה שהשור עובד בשביל האדם במחובר, ולא דווקא שאוכל מאותו דבר ממש שדש.

לתוס' - הכוונה שזה תבואה ארוכה ויכול לדרוש וגם לאכול מאותו אחד. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שזה ממש מחובר ואוכל מאותו דבר.

צב, ע"ב

תוד"ה "ע"מ שיאכל בני בשכרי" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שיאכל הבן עם האב יחד, ומכיון שיש ביניהם קשר מצד הגברא הי' סברא לומר שפטור כמו אביו.

לתוס' - הכוונה שיאכל הבן במקום האב. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם הבן אוכל עם האב יחד וודאי שחייב לעשר, שאינו מסתכל על הקשר ביניהם מצד הגברא.

צד, ע"א

תוד"ה "אימא סיפא כל תנאי שיש מעשה בתחילתו תנאו בטל אתאן לר' מאיר" - האם לפי רבנן צריך תנאי קודם למעשה?

לרש"י - כן, לשיטתו שהעיקר זה הגברא היינו התנאי של האדם, ואם מקדים את המעשה שקשור לחפצא מבטל את התנאי.

לתוס' - לא, ורק לר"מ. לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה המעשה מצד החפצא ואינו מבטל התנאי. ועצ"ע.

צו, ע"ב

תוד"ה "זיל שלים ליה נרגא מעליא" - האם שואל ששבר הגרון צריך לשלם גרון חדש

והשברים יקח לעצמו?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ומכיוון ששאל ממנו גרון שלם צריך לשלם לו גרון חדש.

לתוס' - לא, ויכול לשלם לו את שברי הגרון ויוסיף ע"ז. לשיטתו מצד החפצא והרי יכול לשלם לו אפילו סובין העיקר שמשלם דמי החפצא, והכוונה רק שאם פחתו דמי השברים עד שעת העמדה בדין זה הפסד לשואל שזה נחשב ברשותו.

צח, ע"א

תוד"ה "משכחת לה רישא בתרתי וסיפא בתלת" - האם צריך שתהי' עוד פרה שמודה בה כדי להתחייב בשבועה?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק הטענות שביניהם כדי לחייבו.

לתוס' - משמע שכן, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך פרה שמודה בה ורק אז חל החיוב ע"ד מודה במקצת. ועצ"ע.

צט, ע"ב

תוד"ה "שמין בית סאה באותה שדה תנן" - איך מעריכים נזק של אכילת הבהמה ערוגה בתוך השדה?

לרש"י - יש פה שתי שומות: א) כמה שוה סאה בשישים סאה. ב) כמה שוה הסאה בלי הערוגה שאכלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שתי שומות.

לתוס' - יש רק שומה א', כמה שווה נזק זה אם אכלה הבהמה סאה שמין בשדה של 60 סאה, וכן פחות או יותר הכל יחסית לפי ערך זה של סאה בשישים סאה. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה רק שומא אחת, יחסית לסאה בשישים סאה.

ק, ע"א

תוד"ה "דמי עבד גדול" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שטוען שנתן לו דמים לקנות עבד. לשיטתו שמדבר על הסכום מצד הגברא.

לתוס' - הכוונה שמכר לו עבד ונתן לו דמים ולא כתב עדיין שטר. לשיטתו שמדבר על מכירה באופן שחסר בחפצא (בשטר). ועצ"ע.

לתוס' - הכוונה שרוצה להשביח שדהו, וגם שחושב מצד השדה שצריכה לנוח. ועצ"ע.

קב, ע"א

תוד"ה "בגובתא דקניא" - איך מניחים את המזוזה?
 לרש"י - מעומד, מכיון שכל ענין המזוזה לשמור על האדם, וע"ד שומר שהוא עומד בשמירתו.
 לתוס' - מושכב, לשיטתו שזה המקום של המזוזה מצד החפצא. ועצ"ע.

קז, ע"א

תוד"ה "אילן העומד על המיצר" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שנטוע סמוך למיצר והשרשים נוטים בשל חברו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על השרשים שמצד האדם זה מה שקובע. ועצ"ע.

קב, ע"ב

תוד"ה "הוא אמינא פרושי קמפרש" - ולכן מה הדין?
 לרש"י - הכוונה שלכן זה איסתרא חשוב ששורה מאה מעי. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם יש משמעות שאפשר לחבר ולהסביר שזה אותו סכום, זה מסתדר יותר מצד האדם.

קח, ע"א

תוד"ה "והאידינא דכתבי פרסאי" - מה הכוונה שמסלקים את מי שבא להחזיק בשפת הנהר?
 לרש"י - הכוונה שאם אדם קנה שדה על שפת הנהר והפרסיים כתבו לו שקנו עד מקום הילוך הספינות, ולכן אם בא אחר והחזיק בשפת הנהר מסלקים אותו, שהרי הראשון כבר קנאו שזה תקנה לגברא.

קו, ע"ב

תוד"ה "וקיימא כימה להדי רישא" - מהו זנב טלה?
 לרש"י - זה כימה, וביום ראשון של אדר נמצאת כימה באמצע הרקיע בסוף שעה עשירית. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על האדם שהוא באמצע היום ועובד קשה.

לתוס' - זה עש, ובתחילת שבט שהפועלים חוזרים מהעבודה נמצאת כימה בתחילת הלילה מעל ראשם. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הזמן שחוזרים הביתה שהמלאכה נשלמה. ועצ"ע.

קט, ע"ב

תוד"ה "וסופר מתא כמותרין ועומדין" - מדוע מלמד תינוקות נחשב למותרה במקרה שעשה טעות בלימוד עם הילדים?
 לרש"י - בגלל ששיבוש שנכנס א"א להוציאו. לשיטתו שגורם בעי' לאדם עצמו שיתרגל לטעות.

קז, ע"א

תוד"ה "האי מאן דבעי דתתבור ארעי" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שרוצה שתתקלקל שדהו, והיינו ע"ד האדם שאם יש שינוי וסת זה תחילת חולי מעיים, וגם שחושב לתועלת האדם שיזרע בכל שנה.

לתוס' - בגלל ביטול תורה של הזמן שלמד טעות, וא"א להחזיר זמן זה. לשיטתו מצד החפצא מדבר על הזמן שנתבטלו.

קיג, ע"א

כל אחד, שזה פשיטא שכל אחד חפצא בפ"ע, וודאי בא להגיד שחייב שלש.

ק"ז, ע"א

תוד"ה ר' יהודה אומר אף הדר בתוך ביתו של חברו צריך להעלות לו שכר" - האם זה משום שלא יהי' ריבית?

לרש"י - כן, אפילו שלא הלוהו כסף, מכיוון שמצד התחייבות האדם לבנות את הבית כדי שהוא יוכל לבנות את העליה - נחשב כחייב לו, ואם נותן לו לגור בבית זה כמו ריבית. לשיטתו מצד הגברא ולכן נחשב לריבית גם ללא כסף ורק מצד התחייבות האדם.

לתוס' - לא, לשיטתו שריבית זה רק אם הלוהו כסף, והטעם שצריך ליתן שכר דירה הוא משום שזה נהנה וזה חסר. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נחשב ריבית א"כ הלוהו כסף שזה קשור לחפצא.

ק"ז, ע"א

תוד"ה "ויושב בבית עד שיתן לו יציאותיו" - אם נפל הבית והעליה ואין בעל הבית רוצה לבנות, מה עושה בעל העליה?

לרש"י - בונה את הבית ואת העליה ויושב בבית עד שיתן לו את יציאותיו. לשיטתו מצד הגברא והרי הוא מוכן להתפנות כל רגע ועושה זאת (לשבת בבית) רק כדי להכריח את הגברא לשלם.

לתוס' - יושב בעליה כדי שלא יהנה מזה שאינו צריך לעלות לקומה שני'. לשיטתו מצד החפצא ולכן מקפיד שלא יהנה כלל.

ק"ז, ע"ב

תוד"ה "לא לזה ולא לזה מאי" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר שבעה"ב רוצה למכור את הקרקע, ולשיטתו שקשור לגברא יש לו אפשרות למכור השדה שהרי היא שלו אפילו שמשועבדת לבעל עליה לבנות שם.

לתוס' - מדובר שבעה"ב רוצה לזרעה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אינו יכול למכור שדה זו.

תוד"ה "ולעולם" - מה כוונת השאלה? לרש"י - הכוונה וכי שכיר משהה שכרו כ"כ? ! שזה שאלה מצד האדם.

לתוס' - זה שאלה מצד החפצא על עצם התקנה, שאין זו תקנה טובה שיהא נאמן לעולם. ועצ"ע.

ק"ד, ע"א

תוד"ה "ואידך עד שיהא במכותו כו" - למי הכוונה "אידך"?

לרש"י - זה רבנן של המשנה שסוברים שמסדרים לבע"ז. לשיטתו מצד הגברא לכן סובר שמסדרים ומרחמים.

לתוס' - זה הברייתא שאומרת שמסדרין, אבל במשנה סוברים שאין מסדרים. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שגובים ממנו כל מה שיש לו ואין מרחמים בדין כמו בב"ב ד' ע"א.

ק"טו, ע"ב

תוד"ה "אבל הכא כי אם צלי אש למאי אתא" - האם זה שאין לוקין אם אוכל בשר פסח חי, זה לפי מ"ד שאין לוקין על לאו שבכללות? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן א"צ שיהי' לאו מפורש על כל דבר, לכן לוקין על בשר פסח חי לפי הדעה שלוקין גם לאו שבכללות.

לתוס' - לא, שזה לפי כולם שאין לוקין רק על מה שכתוב בהן לאו במפורש. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך שיהי' מפורש האיסור עצמו.

ק"טז, ע"א

תוד"ה "ותניא אידך" - מה הגירסא הנכונה? לרש"י - עם וא"ו "ותניא אידך", מכיוון שאי אפשר להוכיח רק מהברייתא הראשונה ששם אפ"ל לומר שבא רק לומר שחייב ע"ז בעצמו וע"ז בעצמו. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה עצמו חידוש שחייב על כ"א מצד החפצא.

לתוס' - הגירסא היא בלי וא"ו "תניא אידך", לשיטתו שאפשר להוכיח מברייתא הראשונה שאם חייב שנים על ריחים ורכב ודאי חייב גם שלש, אפילו שזה לאו שבכללות. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א לומר שחייב רק על

קירבה משפחתית ולמה שלא' יהי' ולשני לא.
לתוס' - מדובר גם בשוכר ומשכיר. לשיטתו
מצד החפצא ולכן מדובר באופן של שוכר
ששילם כסף שאז יש לו כמו שיעבוד בחפצא
ממש.

קיז, ע"ב
תוד"ה "וכן בית הבד שהוא בנוי בסלע וגינה
אחת על גביו ונפחת" (שיכול בעל הגינה
לירד ולזרוע למטה) - באיזה אופן מדובר?
לרש"י - מדובר באחין שחלקו. לשיטתו מצד
הגברא שהקשר ביניהם זה רק מצד קשר הדם

מסכת בבא בתרא

הגברא לכן מדובר באופן שמצד האנשים אין זה מתאים שבית כזה יפה יהי' מוסתר. לתוס' - הכוונה לאכסדרה שיש בה אורה גדולה שפרוצה ברוח אחד, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על מבנה, כמו מרפסת, שכל המהות שלה זה בשביל האור, ולכן א"א להסתיר את אורה.

המשך

תוד"ה "א"ל בדידי קבנינא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאין לך עלי חזקת אורה של 3 שנים ולכן יכול להאפיל עליו לגמרי. לשיטתו מצד הגברא שכל ענין החזקה זה בשביל להוכיח שזה באמת שייך לו, רק שלא שמר את השטר יותר משלוש שנים, אבל בפחות משלוש שנים ודאי שאין לו שום זכות ולכן יכול להאפיל עליו לגמרי.

לתוס' - הכוונה שבגלל שאין לך עלי חזקת אורה של 3 שנים, לכן יכול להאפיל עליו קצת אבל לא לגמרי. לשיטתו מצד החפצא ולכן חזקה זה גם סוג של קנין, ע"ד כיבוש, ולכן גם שנתיים יש קצת קנין ולכן אין יכול להאפיל עליו לגמרי.

ז, ע"ב

תוד"ה "ולא סולמות זה על זה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שא' קיבל בית ועליה והשני קיבל חצר שאינו יכול לקבוע סולם בחצר כדי לטפס לעליה. לשיטתו שמצד הגברא שמכיון שחלקו לגמרי חלקו ואין לא' בשטח השני כלום.

לתוס' - הכוונה שא' קיבל בית והשני קיבל עליה וחצר שאינו יכול להשעין את הסולם על הבית, אבל אם א' קיבל בית ועליה והשני

ה, ע"א

תוד"ה "ארבעה לצלא" - מה הפירוש? לרש"י - שלשה פירושים ששיכים לגברא שמרחמים על רוניא: 1. הכוונה 4 לצלא שרצען עני צריך 4 כיכרות לחם וגם עשיר צריך 4 כיכרות לפרנסתו ותרחם עליו שהוא עני. 2. הכוונה 4 לצלא על העור שצריך לשלם על העור 4 ולמעבד העור גם צריך לשלם 4 וע"כ תרחם עליו. 3. הכוונה שקנה שדה בסמוך לשדהו ואותן הוצאות מוציא על שתי השדות וירויח פי שנים. כ"ז לרש"י לשיטתו שקשור לגברא וע"כ רוצה לרחם עליו.

לתוס' - 2 פירושים שקשורים לחפצא, לשיטתו שאין מרחמים בדין ולכן מפרש: 1. שיש זכות לרוניא ע"פ דין מכיון שהוא מצרן מרוח אחת כמו רבינא שהוא בר מצרא בשלש רוחות. 2. שהי' רוניא אריס וגם בשביל זה יש לו זכות כמו בעל השדה, ע"ד שמשלמים למעבד את העור כמו שמשלמים לבעל העור 4 לצלא (לבעל העור) ו-4 לצלא (היינו למעבד את העור שהוא כמו אריס).

ז, ע"א

תוד"ה "שוף אכרסך" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שחה קומתך להתכופף. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על האדם שצריך להתכופף. לתוס' - הכוונה שמשתפשף בארץ. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר ע"ז שנוגע בארץ, קשור לחפצא.

המשך

תוד"ה "אספילדא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לטרקלין יפה. לשיטתו מצד

לתוס' - הכוונה שבסוף המבוי סוגר את סוף המבוי ואסור כי בזמנים שיש הרבה אנשים ברחוב כמו הכנסת ס"ת וכו' אז יהי צפוף כי סתם את סוף הרחוב. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על זה שמשתלט על אזור שלא שלו, ולא בגלל שמפריע לאנשים.

ח, ע"א

חצר - ודאי שיכול לקבוע סולם בחצר לטפס לעליה, שאין לו אפשרות אחרת וכאילו מצד החפצא של העליה יש ודאי אפשרות וחלק בחצר כדי לעלות אליה.

תוד"ה "והלך זו ארנונא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שפטורים ממעשר בהמה ותבואה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על חיובים שעל האדם, כמו מעשר בהמה ותבואה.

לתוס' - הכוונה למתנה שנותנים לשלטון לא קבוע כמו מעשר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על דברים שנותנים לשלטון מצד ריבוי הממון ולא קבוע.

ט, ע"ב

תוד"ה "דהא הסיט נבלה מטמא בגדים" - מה הכוונה?

לרש"י - מטמא רק בגדים שלבוש בהם, היינו שקשור לגברא.

לתוס' - מטמא גם בגדים שלא לבוש בהם, לשיטתו מצד החפצא.

יא, ע"ב

תוד"ה "עולם לאכסדרה הוא דומה" - מה הכוונה אכסדרה?

לרש"י - הכוונה שאין מחיצות כלל, רק תקרה על עמודים. לשיטתו מצד הגברא לכן התקרה זה רק לעשות צל על האדם.

לתוס' - הכוונה שסגור משלש צדדים ופתוח רק בצד רביעי. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדובר שסגור משלושה צדדים, שאז זה נחשב יותר למקום מצד עצמו ולא רק לעשות צל לאדם.

המשך

תוד"ה "אחד מבני מבוי שביקש לסתום כנגד פתחו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שליד פתח ביתו 4 אמות ואסור כי ממש מפריע להילוך האנשים ברחוב. לשיטתו מצד הגברא שזה ממש מפריע לאנשים.

יב, ע"א

תוד"ה "פרץ את פצימיו (של הבית) מטמא כל סביביו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמטמא 4 אמות כקבר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מטמא מסביבו כמו קבר ממש, שמצד האדם כל הבית נחשב לקבר.

לתוס' - הכוונה שמטמא רק מתחת הזיזין שרחבים טפח. לשיטתו מצד החפצא ולכן מטמא רק איפה שיש זיז שרחב טפח, ששם הוא יכול לפתוח דלת ועתיד להוציא משם את המת.

יב, ע"ב

תוד"ה "מעלינן ליה כנכסי דבר מריון" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה בשדה הבעל שיכולים לומר שלפעמים מתברכת יותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין לפרש באנשים עשירים שלא רוצים למכור שזה דבר שקשור לגברא ואי"ז טענה כלל לשנות את החלוקה בגלל זה.

לתוס' - הכוונה לאנשים עשירים שלא רוצים למכור שדוניהם אלא בדמים מרובים. לשיטתו שזה שהם עשירים ולכן אין רוצים למכור זה פועל בחפצא ויש סברא בגלל זה לשנות החלוקה. ועצ"ע.

יג, ע"ב

תוד"ה "ומסיים מלמטה ומתחיל מלמעלה וא"צ להניח ריוח" - האם גם בין חומש לחומש א"צ לעשות ריוח, אם מסיים את העמוד למטה ומתחיל פרשה חדשה בעמוד הבא למעלה?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא והרי לאדם ניכר הפסק גדול אם מתחיל חומש חדש למעלה, וא"צ לעשות עוד הפסק וריוח.

לשורשים.

לתוס' - מדובר שהאילן ביד לוקח. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם מוכר חצי שדהו צריך לדאוג שלא יהיו שרשים נמשכים לאוצר חברו, אא"כ קנה שאז מצד החפצא קנה יחד עם העץ.

יח, ע"א

תוד"ה "לגלוגי חרדל" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לפרחים. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על הפרחים, שזה רק שווה בשביל האדם כמו קישוט. לתוס' - הכוונה לענפים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הענפים, שזה החלק היקר בחרדל.

המשך

תוד"ה "וסבר ר' יוסי על המזיק כו" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה בזה שרכנן סוכרים על המזיק להרחיק את עצמו בכל מקרה גם אם רק בעתיד הוא יזיק צריך להרחיק את עצמו. לשיטתו מצד הגברא, ולכן צריך האדם לשמור את עצמו מפילו שאין כרגע נזק. לתוס' - הכוונה שרק אם עכשיו ברגע שסומך הוא מזיק אז צריך להרחיק. לשיטתו שמצד החפצא שצריך שממש הוא יזיק.

יט, ע"א

למה אין טומנים בסלעים? אומרת הגמ' "משום דמשתכ"י": תוד"ה "משום דמשתכ"י" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שמשברים את הקדירה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הקדירה שזה משמש לאדם. לתוס' - הכוונה שההבל שלהם מקלקל המאכל או שמחליד את הארץ. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על המאכל.

כא, ע"א

תוד"ה "בסופר מתא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה למלמד תינוקות או לכותב ס"ת (בהמשך התוס'). לשיטתו מצד הגברא

לתוס' - לא, וצריך לעשות 4 שורות הבדל בין חומש לחומש, ואין מספיק שמתחיל בראש עמוד שצריך היכר ממש מצד החפצא.

טו, ע"א

תוד"ה "פ"ה דיחזקאל לא כתב ספרו לפי שהי' בחו"ל" - האם כך הגירסא? לרש"י - כן, שהעיקר זה זיכוך הגברא וזה דוקא בא"י. לתוס' - אין מפריע חו"ל, שהעיקר זה הנבואה (חפצא) ואין משנה כ"כ זיכוך הגברא שיהי' דוקא בא"י.

יז, ע"ב

תוד"ה "פתח בבור וסיים בכותל" - האם גורסים השאלה "וליתני אא"כ הרחיק מבורו"?

לרש"י - כן, שהרי לבד הייתי יודע שמרחיק מכותל הבור, שאל"כ והכוונה רק שמרחיק מחלל הבור 3 טפחים נמצא שאין מרחיק כלום. לשיטתו שמצד הגברא ואם אנו מבינים לבד שוב א"צ להדגיש לנו דוקא מכותל הבור אלא ממה שהעיקר בשביל האדם, שזה הבור. לתוס' - לא, שרוצה להשמיע לנו שצריך להרחיק מכותל הבור ולא מהחלל. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להדגיש ממה בדיוק ההרחקה. ועצ"ע.

יח, ע"א

תוד"ה "לא יפתח אדם חנות של נחתומין ליד אוצרו של חברו" - מדוע? לרש"י - בגלל שהעשן קשה לאוצר. לשיטתו מצד הגברא - ולכן מדבר על עשן ואולי הכוונה שמשחיר את החיטים למראה האדם. לתוס' - בגלל שהחום מזיק לאוצר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על החום מצ"ע שמזיק לחיטים בפנימיותם. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "הכי נמי בלוקח" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר שהאילן ביד מוכר. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שמוכר, א"צ לדאוג

ולכן מדבר על מלמד תינוקות או ס"ת שזה חובה על האדם.

לתוס' - הכוונה לכותב שטרות העיר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על שטרות של העיר שנוגע לדיני ממונות. ועצ"ע [כתוב גם בב"מ קט ע"ב].

כא, ע"ב

תוד"ה "ומקרי דרדקי" (מלמד תינוקות) - מדוע אם עושה טעות נחשב כפסידא דלא הדר?

לרש"י - בגלל שטעות שנכנסת לילד היא נשארת לעולם וקשה מאוד להוציא, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על פגם באדם שקשה להוציא הטעות ממנו.

לתוס' - בגלל שהזמן שלימדו בטעות אינו נחשב ללימוד וזה ביטול תורה, לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר רק על הזמן שעבר מצד ביטול תורה.

כו, ע"א

תוד"ה "אפומא דחצבא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמניחים כד על החומה ומתנדנד מכח הטחינה של הריחיים, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר באופן שזה פחות חזק ובכ"ז צריך להרחיק, מצד שהאדם צריך להתחשב בזולת לגמרי.

לתוס' - הכוונה שאדם אוהז הכד בידו מתנדנד מכח הטחינה של הריחיים. לשיטתו מצד החפצא והרי הוא טוחן את החצי שלו, ולכן אין צריך להרחיק אלא אם כן עושה זעזוע גדול, שאפילו הכלי שביד האדם מתנדנד ג"כ.

המשך

תוד"ה "אחד גפנים ואחד כל אילן" - מדוע כותב דוקא גפנים?

לרש"י - בגלל ששייך בהם כלאים (כלאי הכרם). לשיטתו שקשור לאיסור שעל הגברא. לתוס' - כותב גפנים כדי שלא תחשוב שרק גפנים צריך הרחקה של 4 אמות, שכתוב בהם שיעור 4 אמות במ"א. לשיטתו מצד החפצא שלכן אומר הסיבה בגלל שכתוב בהם ארבע

אמות.

כז, ע"א

תוד"ה "וביודוי" - מדוע לא גורסים בויודוי שזה גם קשור דוקא לקרקע? לרש"י - בגלל שלא כתוב שום קרקע במעשר שני ואין ויודוי אלא במעשר, ז"א שאין ויודוי תלוי בקרקע. לשיטתו מצד הגברא שמתוודה ללא קשר לקרקע.

לתוס' - בגלל שרואים במ"א שמוסיפים ויודוי סימן שפה לא כתוב ויודוי, אבל באמת כן צריך לכתוב ויודוי וזה תלוי בקרקע. לשיטתו מצד החפצא ולכן ויודוי תלוי בקרקע. ועצ"ע.

כח, ע"א

תוד"ה "שלשה חדשים בראשונה" - האם צריך בפועל שיזרע ויקצור ב-3 חודשים בראשונה לר' ישמעאל?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא לכן צריך את פעולתו.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ כלל לפעולת האדם ומספיק רק שיחזיק ויהי ברשותו ב-3 חודשים בלי שיזרע ויקצור.

כט, ע"ב

תוד"ה "דלא תחזקו אהרדי" - והרי הם שותפים ואין יכולים להחזיק א' על השני? לרש"י - בגלל שלא היו עדי שותפות לכן אינם נחשבים ממש לשותפים. לשיטתו שקשור לגברא והעיקר שחסר פירסום לגברא שאין עדים.

לתוס' - אפילו שיש עדים, אבל לא רצו שא' יחזיק שלש שנים, שאז אולי תשכח השותפות לכן אין מחזיקים א' על השני. לשיטתו מצד החפצא ולכן נזהרו מחזקה שלש שנים שפועלת על החפצא.

לד, ע"ב

תוד"ה "רב הונא אמר תפסינן ור' יהודה אמר לא תפסינן" - מדוע?

לרש"י - בגלל שרב הונא סבר שמפקינן לכן תופסים, מכיון שאפשר להוציא אח"כ ממנו, ור' יהודה סובר שלא מוציאים לכן סובר שלא תופסים מכיון שאם יתפסו לא יכולים

להוציא ממנו. לשיטתו שהכל קשור לגברא שלא רוצים להפסידו.

לתוס' - אין זה קשור כלל למחלוקת השני', אלא רב הונא אמר תפסינן כי מאמינים לו שביא עדים אח"ז, ור' יהודה אומר לא תפסינן שחוששים שמא לא יביא עדים ואין לנו להיכנס בדבר. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן צריך עדים שהם פועלים בחפצא. ועצ"ע.

לה, ע"א

תוד"ה "שודא דיני" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שיאמדו דעתו של נותן למי הי' רוצה יותר ליתן. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מברר דעת הגברא למי רצה לתת.
 לתוס' - הכוונה שהדיין יתן למי שרוצה. לשיטתו שאין נוגע דעת הגברא אלא נתנו את החפצא לבעלותו של הדיין לגמרי ויכול לתת למי שרק רוצה.

המשך

תוד"ה "ומאי שנא מהא דתנן המחליף פרה בחמור" - מדוע האומר תנו חלק לפלוני מנכסי מקבל רביע?
 לרש"י - בגלל שזה ספק אם הכוונה למשהו או לחצי וממון המוטל בספק חולקין כמו סומכוס. לשיטתו שקשור לגברא היינו שכל הסיבה היא בגלל שיש ספק בכונתו של האדם ולא מתחשבים בחזקה של החפצא איפה זה נמצא.

לתוס' - זה לא בגלל ספק אלא בגלל שחלק זה רביע ואין הלכה כסומכוס, אלא המע"ה שמתחשב רק איפה נמצא החפצא.

לו, ע"ב

תוד"ה "ממטע עשרה לבית סאה" - מה הדין אם סמוכים בפחות מבית סאה לעשרה אילנות והחזיק בצורה כזו?

לרש"י - אם החזיק בצורה כזו אי"ז חזקה. לשיטתו מצד הגברא והרי אין רגילות האנשים להחזיק בצורה כזו.

לתוס' - זה כן חזקה. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל החזיק בעשרה אילנות.

המשך באותו תוס'

אם החזיק בעשרה עצים שהם בשטח גדול יותר מבית סאה - מה הדין?

לרש"י - לא קנה את כל הקרקע אבל לפחות קנה את הקרקע שמתחת לעצים עצמם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב את חזקת האדם עכ"פ בשביל לקנות את הקרקע שמתחת לעצים עצמם.

לתוס' - לא קנה קרקע כלל אפילו מה שמתחת לעצים. לשיטתו מצד החפצא ואין מחשיב כלל את חזקתו אם זה שטח יותר מדי גדול, כי אין להם שום חיבור לקרקע מצ"ע ולכן לא קנה כלום. ועצ"ע.

לו, ע"א

תוד"ה "זה החזיק באילנות כו" - באיזה סוג חזקה מדובר?

לרש"י - מדובר לא בחזקת ג' שנים אלא בחזקה של קניה, שמכר לזה קרקע ולזה אילנות והחזיק כ"א בשלו כדי לקנות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על קנין חזקה כדי לקנות ע"י שהקנה לו המוכר. לתוס' - כן מדובר בחזקת ג' שנים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על קנין בשדה מצ"ע מבלי שהמוכר יקנה לו.

לו, ע"ב

תוד"ה "מכר אילנות ושייר קרקע" - האם ב-2 אילנות גם קנה קרקע לפי ר"ע?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שסובר שכל המוכר בעין יפה מוכר ולכן ודאי שהתכוון גם למכור לו קרקע.

לתוס' - לא, לשיטתו שצריך שיהי' דוקא 3 אילנות, שאז יש חשיבות מצד החפצא ולכן קונה קרקע ולא מצד עין יפה.

לח, ע"א

תוד"ה "קני ליה משיפוליה ועד תהומא" - לגבי מה מדובר קני' זו?

לרש"י - מדובר לגבי שאם מת יטע אחר במקומו. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר לגבי זכות האדם שיכול לנטוע אחר במקומו.

מדבר על חובות שלו בכלל ולא מצד החפצא. לתוס' - בגלל שחושש שמא קרקע גזולה מכר לו וכאשר יקחו ממנו קרקע זו לא יהי' לו ממה לגבות ממנו. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר על שדה זו ממש ולא על חובות שיש לו.

מט, ע"ב

תוד"ה "יכולה אשה שתאמר לבעלה" - האם הבעל יכול לומר לאשה איני פוּדך מהשבי ואיני מקבל נכסי פרות נכסי מלוג שלך? לרש"י - כן, אם אמר לה בעודה ארוסה. לשיטתו שהגברא קובע ויכול לשנות תקנת חכמים שתקנו רק לטובת האדם. לתוס' - לא, מכיון שדמי פרקונה עיקר שחיב לפדותה מהשבי. לשיטתו שקשור לחפצא אין שייך פה תנאי של הגברא.

נ, ע"ב

תוד"ה "וספק נפשות להקל" - מדוע? לרש"י - בגלל שכתוב "ושפטו העדה והצילו העדה" - לשיטתו שקשור לגברא לכן צריך פסוק כדי להקל. לתוס' - בגלל שא"א מספק אפילו להוציא ממון. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן כמו שבממון א"א להוציא מהחזקה של החפצא ק"ו שא"א להוציא מחזקת חיי האדם.

נד, ע"ב

"עכו"מ מכי מטי זוזי לידיה אסתלק ליה" - מדוע? לרש"י - בגלל שכל הקנין של גוי זה בכסף. לשיטתו שקשור לגברא וכן כסף קשור להסכם בין אנשים. לתוס' - זה רק בע"ע שקונה בכסף אבל סתם קנין של גוי זה במשיכה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן צריך למשוך את הדבר עצמו.

נה, ע"ב

תוד"ה "ר' אלעזר מטהר" - האם מטהר גם בספק א' או שצריך 2 ספיקות? לרש"י - מטהר אפילו בספק א' כי זה לא ספק מגע כמו סוטה אלא ספק ביאה. לשיטתו

לתוס' - הכוונה שקנה שלא יכול מישהו אחר לחפור חלל תחתיו. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הקנין בדבר עצמו בחלל האדמה. ועצ"ע.

מא, ע"א

תוד"ה "והא אחזקי לי" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שרוצה לזכות בזה בגלל שמחל לו, שהרי סייע לו בבנין הכותל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק סיוע האדם כדי שימחל לו ונחשב לחזקה. לתוס' - הכוונה שלקח וקנה ממנו בלי עדים ורק בגלל שאין לו ראי' לכן רוצה להשתמש בטענה של מחילה. לשיטתו מצד החפצא וא"א שיהי' חזקה אא"כ קנה באמת את הקרקע מצ"ע ולא רק ע"י גילוי דעתו בסיוע.

מב, ע"ב

תוד"ה "שבח המגיע לכתפים" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה כמו ענבים הראויות להבצר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שזה כבר ראוי לאדם לאכילה. לתוס' - הכוונה לדבר שבא ע"י טורח. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שאינו ראוי לאכילה אבל כיון שזה בא ע"י טורח - נחשב מצ"ע ולכן גובה מזה.

מד, ע"א

תוד"ה "דוקא מכר דהוה ליה יאוש ושינוי רשות" - האם יש יאוש בקרקע? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי אין סיבה לאדם להתייאש והרי תמיד זה נמצא במקומו. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל הוא התייאש. ועצ"ע.

מו, ע"ב

תוד"ה "לוקח ראשון מעיד ללקוח שני בתנאי שיש לו קרקע אחרת ואם לא לא יעיד" - מדוע? לרש"י - בגלל שרוצה הלוקח הראשון להעיד שמא יבוא בע"ח ויטרוף ממנו ולא יהי' לו ממה לגבות. לשיטתו שמצד הגברא לכן

לתוס' - כשאתה בבית (המזיק) שעד עכשיו לא הייתי צריך ליהזר כשאתה בבית שלא יכלתה לראות אותי בחצר, אבל אחרי שפתחת חלון לחצר גם כשאתה בבית אתה רואה אותי בחצר. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדובר על הנוק שעושה גם כשנמצא בבית.

סא, ע"ב

תוד"ה "שמע מינה שיורי שייר" - מדוע לא שייך בקרקע הודעת דמים?
 לרש"י - בגלל שאין אונאה לקרקעות. לשיטתו מצד הגברא לכן מדובר מצד האדם.
 לתוס' - בגלל שלפעמים אדם קונה קרקע בהרבה כסף אבל לא בגלל שאין אונאה שזה גזירת הכתוב, לשיטתו מצד החפצא.

סג, ע"א

תוד"ה "ע"מ שדיוטא העליונה שלי" - לגבי מה זה שלו?
 לרש"י - הכוונה שאם רוצה להוציא זיזין לחצר. לשיטתו שזה המשך למכירת הבית מצד הגברא אפילו שלא מכר חצר שא"א לאדם להסתדר בלי חצר.

לתוס' - הכוונה רק שאם רוצה להכביד על הכותל שיהי' בו גם זיזין יכול, אבל לחצר אין לו שייכות ואינו חלק ממכירת הבית שזה נפרד מצד החפצא.

סג, ע"ב

תוד"ה "אהני מתהום ארעא ועד רום רקיעא" - האם צריך לומר עד רום רקיעא כדי לקנות גג שיש לו מעקה גבוה טפח?
 לרש"י - לא, ובכוונתו זה כלול במכירה וא"צ לומר במפורש.

לתוס' - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש חשיבות לגג מצ"ע כיון שיש לו מעקה גבוה טפח ולכן צ"ל במפורש.

המשך

תוד"ה "תא שמע ולא את הגג" - האם מדובר שלא כתב לו שיקנה עומקא ורומא?
 לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ורק בגלל שלא כתב לו לכן לא קנה את הגג.

שקשור לגברא ומכיון שאין ברור אז טהור שאין הבדל כ"כ לגבי האדם בין ספק א' ל-2 ספיקות שהרי ודאי יש פה טומאה ורק ספק אם הוא נגע בה.

לתוס' - צריך 2 ספיקות. לשיטתו שאם זה ספק א' אין סיבה לטהר שמצד החפצא יש פה חזקת טומאה משא"כ ב-2 ספיקות, שאז יש ספק אם בכלל יש פה טומאה.

נו, ע"ב

תוד"ה "אלא מעתה אחד אומר אכלה ראשונה שלישיית וכו'" - האם מדובר שגם פה שחלוקים באיזה שנים אכל חלוקים גם מה אכל חיטים או שעורים?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא לכן אפילו שא' אומר חיטים וא' אומר שעורים וגם חלוקים בשנים שיהי' חזקה, שמצד הגברא מצטרפים להעיד על חזקה, שאין הבדל כ"כ בין חיטים לשעורים.

לתוס' - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן אם א' אומר חיטים וא' אומר שעורים אין קשר ביניהם ואין מצטרפים שיהי' חזקה.

נט, ע"ב

תוד"ה "מאי איריא לחצר השותפין" - האם גם הוא (זה שפתח חלונתיו) שותף באותו חצר?

לרש"י - לא, והחידוש בחצר השותפין שמזיק לשנים (לרבים). לשיטתו מצד הגברא ולכן החידוש הוא רק מצד ריבוי האנשים.
 לתוס' - כן, והחידוש בחצר השותפין שמזיק משני מקומות. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדובר שיש לו חלק בחפצא וזה החידוש.

המשך

תוד"ה "בבית לא בעינא לאיצטנועי מינך" - למי הכוונה שנמצא בבית?

לרש"י - הכוונה כשאני בבית (הניזק) עד עכשיו לא הייתי צריך ליהזר כשאני בבית אבל אחרי שפתחת חלון לכיוני אתה רואה אותי גם בבית. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדובר ע"ז שפוגע בפרטיות האדם שרואהו בביתו.

לתוס' - לא, כי אפילו שלא כתב לו כמו שכתב לו דמי. לשיטתו מצד החפצא ולכן מצ"ע נחשב כלול במכירה.

סד, ע"א

תוד"ה "ואי סלקא דעתך בסתמא קני כי גבוה י' טפחים מאי הוי" - האם מה שכתוב לו עומקא ורומא הולך גם על הגג?

לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא והרי האדם לא התכוון גם לזה שאינו בכלל שימוש לאדם כמו בית.

לתוס' - כן. לשיטתו מצד החפצא, והרי זה הולך בפשטות על הכל. ועצ"ע.

המשך באותו תוס'

מה הפירוש דיוטא?

לרש"י - גג שיש לו מעקה גבוה י' טפחים, לשיטתו מצד הגברא שלזה יש חשיבות מצד האדם.

לתוס' - זה שורה של אבנים, לשיטתו מצד החפצא מצד פרט שזה רק שורה של אבנים ללא חשיבות כ"כ.

סה, ע"ב

תוד"ה "אילמא ר' אלעזר דבית" - מה הכוונה מכר את המכתשת החקוקה אבל לא את הקבועה?

לרש"י - הכוונה חקוקה שקבעה ולבסוף חקקה וקבועה שחקקה ולבסוף קבעה. לשיטתו שקשור לגברא ולכן אפילו שהאדם קבעה באדמה נחשבת חקוקה וקבועה באדמה ולא צריך שיהי' מחובר מצ"ע בעצם בריאתו.

לתוס' - הכוונה חקוקה היינו שלא תלשה מעולם, שחקק בסלע היוצאת מההר וקבועה שקבעה ולבסוף חקקה, או הפוך. לשיטתו מצד החפצא לכן דוקא כשזה קבוע מצ"ע אז נחשב לחקיקה.

סח, ע"ב

תוד"ה "בעי ר' יוסף מי גשמים שחישיב עליהם להדיח בהם את האיצטורובלין מהו להכשיר בהם את הזרעים" - מה כוונת השאלה?

לרש"י - זה שאלה כללית בכל דבר שהי' תלוש ולבסוף חיברו. לשיטתו שקשור לגברא מדבר בכללות על מעשה האדם.

לתוס' - השאלה רק לגבי איצטורובל שבטל לגבי הקרקע במכירה האם גם לגבי הכשר זרעים נחשב כחלק מהקרקע או לא, לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על דבר מסוים. ועצ"ע.

סט, ע"א

"בעי ר' אליעזר מלבנות פתחים" - על מה מדובר?

לרש"י - מדובר על פתח הבית, לשיטתו מצד הגברא שזה חשוב יותר בשביל האדם.

לתוס' - מדובר על פתח שומירה (סוכה). לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על סוכה, שזה חשיבות מצ"ע ולא כ"כ קשור לאדם. ועצ"ע.

עא, ע"ב

תוד"ה "לימא ליה עקור אילנך שקול וזיל" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - הכוונה שיעקור האילן לאחר שיתביש, לשיטתו מצד הגברא ולכן שם ודאי שכוונתו עכ"פ שישאר העץ עד שיתייבש.

לתוס' - הכוונה שיעקור את האילן מיד עכשיו. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שאינו כלול במכירה לכן צריך לעקור מיד את העץ.

עו, ע"ב

תוד"ה "ה"ק אי ברשות בעלים היא לא קני עד שישכור" - מה הכוונה לרשות בעלים?

לרש"י - הכוונה לרשות מוכר, קשור לגברא של המכירה ולרבי משמע כנראה שיועיל מסירה אפילו ברשות המוכר. לשיטתו מצד הגברא ולכן הכל תלוי בדעתו, שאם רוצה להקנות - יכול אפילו ברשותו.

לתוס' - הכוונה לרשות שיש לה בעלים כמו חצר שאינה של שניהם אבל ברשות מוכר לא יועיל מסירה כלל אפילו לפי רבי. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א ברשות המוכר שה"ז רשותו ואיך היא תגרום יציאה מרשותו, וע"ד אין עצם מסתיר על עצם.

נחשבים כאילו הבעלים הביאו.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל הבעלים לא הביאום.

המשך

תוד"ה "מתקיף לה רב פפא והא קונה שני אילנות דלחפור ולשרש קיימי" - באיזה אופן השאלה?

לרש"י - כי המשנה לא מחלקת ומדברת גם על דקל ובכ"ז קונה גזע. לשיטתו מצד הגברא לכן מקשה מצד שזה דקל שיש לו יותר חשיבות מצד האדם.

לתוס' - מדובר גם בארז ושאר אילנות שכבר נקצצו פעם אחת ואם מתייבשים אין גזען מחליף ובכ"ז קונה גזע. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר בכל העצים שאין גזען מחליף, שאין להם חשיבות מצד האדם, אבל מצ"ע יש להם חשיבות. ועצ"ע.

פג, ע"א

תוד"ה "זיל הב ליה כמלוא בקר וכליו" - מדוע מביא דבר זה?

לרש"י - זה דבר בפ"ע שרק אם יש כמלוא בקר בין אילן לאילן יש לו קרקע ומדבר בדעת האדם שמוכר 2 אילנות.

לתוס' - זה סיוע לדברי ר' יוסף שאם יש 4 אמות בין אילן לאילן לא נחשב רצוף ודוחה דברי ר"נ שאומר מ-8 עד 16 ועד 8 נחשב לרצוף. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מקשר למידות שנחלקו בגדר שייכות הקרקע לאילנות. ועצ"ע.

פו, ע"ב

תוד"ה "ראשון ראשון קנה" - מדוע אינו שואל מהסיפא?

לרש"י - בגלל שרואים שקונה אם קיבל עליו המוכר שאפשר להעמיד שמדובר שנתמלאה המידה ולכן קנה. לשיטתו שקשור לגברא שמצד האדם יש כמו הסכם שקונה כשנתמלא המידה.

לתוס' - בגלל שיותר נוח לפרוך מהרישא אבל אפילו אם נתמלאה המידה אין סיבה שיקנה כ"ז שלא גמר את כל המכירה מצד החפצא.

עט, ע"א

תוד"ה "מועלין בו" - האם יש מעילה במה שמניח חפציו בבור של הקדש? לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ואם האדם נהנה מעל.

לתוס' - לא, שאין מעילה במחובר אא"כ עוקר חוליא מן הבור ונהנה ממנה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן צריך שיהי' חיסרון ממש בחפצא כדי שימעול.

פ, ע"א

תוד"ה "הדש בכוורתו אינו יוצא מידי מאכל לעולם" - איך מוציאים דבש מגדר של אוכל שיהי' משקה?

לרש"י - זה ע"י שמקצהו למאכל דבורים בפירושו. לשיטתו שקשור לגברא ולכן אם אינו שייך להיות מאכל אדם שוב אינו בגדר אוכל.

לתוס' - עד שיפסל מאכילת כלב. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן צריך שמצ"ע יפסל שלא יהי' ראוי למאכל כלל.

פא, ע"ב

תוד"ה "תרומה לכהן ומעשר ראשון ללוי דברי ר"ע" - מה המחלוקת בין ר"ע לר"א? לרש"י - המחלוקת היא לאחר הקנס. לשיטתו שקשור להתנהגות הגברא שקנסום שר"ע סובר שעדיין שייך ללוי וגם לכהן ור"א סובר שרק לכהן, אבל מדין תורה אין שייכות לכהן במעשר ראשון.

לתוס' - המחלוקת היא מדין תורה לפני הקנס מצד החפצא, שר"ע סובר רק ללוי ור"א סובר גם לכהן, אבל אחרי הקנס לר"ע נותנים גם לכהן ולר"א רק לכהן.

פב, ע"א

תוד"ה "עד שתהא לקיחה והבאה כאחד" - האם כאשר השליח בוצר הביכורים ומביאם לירושלים יכולים הבעלים לומר "הנה הבאתי"?

לרש"י - כן, כי שלוחו של אדם כמותו. לשיטתו מצד הגברא שלכן גם מעשיו

לחנוני שימכרנו בחנות, מה גדר החנוני?
 לרש"י - הוא רק שליח. לשיטתו מצד הגברא
 ומכיון שמסר לו רק ע"מ למכרו ואין לו רשות
 לשנות, לכן נחשב רק לשליח ולא כבעה"ב.
 לתוס' - זה נחשב שממש קנה ע"מ שימכרנו
 בחנות. לשיטתו מצד החפצא ולכן סו"ס
 מכיון שהוא החנוני נחשב ממש כמו שקנה
 א"ז. ועצ"ע.

צח, ע"ב

תוד"ה "כי קחשיב משפת כרובים ולמעלה"
 - האם תקרה של העליה של ההיכל היתה
 גבוהה יותר מקה"ק בעשר אמות?
 לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא והרי שם
 הי' אפשרות לאנשים להכנס יותר וכביכול
 משתמשים יותר ולכן היתה תקרה גבוהה
 יותר.

לתוס' - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא
 יכול להיות שהעלי' של ההיכל תהי' יותר
 גדולה מהעיקר, שזה ההיכל עצמו. ועצ"ע.

ק, ע"א

תוד"ה "כגון שאבדה להן דרך באותה שדה"
 - באיזה מקרה יש יותר היגיון שיקבלו דרך
 במה שהחזיקו?
 לרש"י - במשנה שלנו שמדעתו נותן להם דרך
 להחזיק בה. לשיטתו מצד הגברא שהעיקר זה
 דעת האדם.
 לתוס' - את אבדה להם דרך באותה שדה.
 לשיטתו שאז זה כדין שמחזיק לשיטתו שמצד
 החפצא ולכן חשוב שיהי' לו חלק בשדה.

ק, ע"ב

תוד"ה "והכוכין ארכן ד" - מדוע צריך 4
 אמות?
 לרש"י - זה בשביל הארון. לשיטתו מצד
 הגברא ולכן כל האדם כלול בשלוש אמות
 והאמה הרביעית היא רק בשביל הארון.
 לתוס' - זה בשביל הראש, שעד הכתף ישנם
 ג' אמות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלקים
 את הגוף מהראש, שהגוף עד הראש מצ"ע
 הוא ג' אמות, והראש זה האמה הרביעית.

פז, ע"א

אם נשברה החבית במהלך המכירה: תוד"ה
 "נשברה לסרסור" - מדוע?
 לרש"י - בגלל שהסרסור קנאה לעצמו וחוזר
 ומוכר לבעה"ב לכן זה שלו ובאחריותו.
 לשיטתו מצד הגברא שזה שלו ובאחריותו.
 לתוס' - בגלל שלא נזהר יפה במדידה ואפילו
 שאין החבית שלו חייב. לשיטתו מצד החפצא
 מצד הפעולה שלא היתה בזהירות.

פט, ע"א

תוד"ה "שלא יטמין משקלותיו במלח" -
 מדוע?
 לרש"י - בגלל שזה מכביד את המשקולת,
 היינו שלוקח יותר תבואה וזה שוקל קצת,
 וזו אזהרה ללוקח שלא ירמה את הגברא את
 המוכר.
 לתוס' - בגלל שהוא מיקל את המשקולת וזה
 אזהרה למוכר שלוקח הרבה סחורה במחיר
 זול. ועצ"ע.

צב, ע"ב

תוד"ה "קוביוסטוס" - מה הכוונה?
 לרש"י - גונב נפשות, לשיטתו שקשור לגברא.
 לתוס' - הכוונה למשחק בקוביא. לשיטתו
 שקשור לחפצא מדבר על היזק בממון מצד
 החפצא.

המשך

תוד"ה "ליסטים מזויין או מוכתב למלכות
 אומר לו הרי שלך לפניך" בגלל ש"הנהו קלא
 אית להו" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שסבר וקיבל. לשיטתו מצד
 הגברא ולכן מדבר על זה שכנראה ידע מזה
 ובגלל זה סבר וקיבל.
 לתוס' - הכוונה שזה לא שכיח ולכן לא
 חוששים לזה. לשיטתו מצד החפצא ולכן
 מדבר ע"ז שזה לא שכיח מצ"ע.

צח, ע"א

תוד"ה "האי מאי דזבין חביתה דחמרא
 אדעתה לסבוייה" - מי שמוסר חבית שלו

לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל רק על הקו עצמו של האלכסון, וזה יותר באלכסון של 6 על 4.

לתוס' - כן. לשיטתו מצד החפצא והוא מסתכל על כל השטח שברביבוע וזה יותר מ-5 על 5.

קב, ע"ב

תוד"ה "המקדיש שדהו" - האם גורסים בשנת היובל?

לרש"י - לא, לשיטתו שלא מדברים על שנת היובל שזה מחלוקת בהמשך בין רב לשמואל. לשיטתו מצד הגברא ולכן א"א לקרוא לשנה אחרי היובל "בשנת היובל".

לתוס' - כן, לשיטתו שאפשר לפרש שהכוונה לשנה אחרי היובל מכיון שלא כתוב "בשנת היובל עצמה". לשיטתו מצד החפצא ולכן מפרש שהכוונה גם לאחרי היובל, שממשיך עדיין קדושת היובל ואפשר לומר ע"ז ג"כ "בשנת היובל".

קג, ע"א

תוד"ה "ואמאי ליקדשו באפי נפשיהו" - מה הכוונה בשאלה?

לרש"י - הכוונה שיקדשו בפ"ע וכמו מקדיש שתי שדות שיכול לפדות כ"א בפ"ע וכך גם פה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אי"ז קדוש מצד הקרקע עצמה אלא זה כמו שהאדם מקדיש 2 שדות.

לתוס' - הכוונה שאפילו שאין נמדדין עמה שיקדשו בפ"ע. לשיטתו מצד החפצא וגם למקומות שאין שווים לקרקע כמו תל גבוה עדיין זה קדוש מצד החפצא כיון שזה חלק מהקרקע.

קד, ע"א

תוד"ה "פחות כל שהוא ינכה" - האם כשעושה טעות במדידה של מטלטלין בפחות מכדי אונאה יכול לחזור בו?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שרימהו אפילו בכ"ש חוזר בו אפילו שזה מטלטלים.

לתוס' - לא, שרק במדידת קרקע אומרים כן.

המשך

תוד"ה "ורומן שבעה" - מדוע?

לרש"י - כדי שיהי' פותח טפח ואז לא תעלה הטומאה כלל.

לתוס' - א) זה עוזר רק בטומאה דאורייתא אבל בדרכנן טמא. ב) זה כלל לא עוזר שהרי בלי טפח טומאה בוקעת רק כנגד הטומאה ועכשיו מטמא כל סביביו כמו קבר סתום.

קא, ע"ב

תוד"ה "המוצא מת מושכב כדרכו" - מה בא למעט?

לרש"י - בא למעט אם מצא מת א' ידוע ושנים תחילה (שעכשיו קברום). לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על עצם מציאת המתים לתוס' - בא לומר שמה שמיעטנו. פרט ליושב וראשו מונח בין ירכותיו זה רק אם מצא ואין ידוע שאולי זה גוי, אבל אם ידוע שהוא יהודי בכל מקרה יש שכונת קברות אפילו שיושב וכו'. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על צורת המת בקבר מצ"ע.

המשך באותו התוס'

האם זה שצריך 3 קברים ידועים כדי שיהי' שכונת קברות, זה גזה"כ או סברא?

לרש"י - זה גזה"כ. לשיטתו מצד הגברא וזו גזירה על האדם שרק ב-3 קברים נחשב ונקרא שכונת קברות.

לתוס' - זה סברא. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה מצ"ע שצריך 3 ע"ד חזקה.

קב, ע"א

תוד"ה "מארבע אמות עד שמונה" - האם צריך להיות רוחב אמה בין כוך לכוך בקברים?

לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא וא"צ כ"כ כ"א מקום לעצמו.

לתוס' - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שכל מקום יהי' חשוב בפ"ע ומובדל מהשני.

המשך

תוד"ה "וכגון שבדק באלכסונא" - האם אלכסון של 5 על 5 זה יותר גדול מאלכסון של 6 על 4?

לשיטתו מצד החפצא שדוקא בקרקע אפילו כל שהוא יש חשיבות גדולה.

קה, ע"א

שנים החתומים על השטר ובאו שנים והעידו על כתי, אלא שאומרים שאנוסים היו בחתימה - אז הדין שאם כתי יוצא ממקום אחר אין נאמנים: תוד"ה "אבל בא בתחילת החודש כולו למשכיר" - לגבי מה אין נאמנים?

לרש"י - זה לגבי שאם תפס המלוה לא מוציאים ממנו. לשיטתו מצד הגברא לכן נותן תוקף לאדם שהכל תלוי בו, שאם תופס לא מוציאים ממנו ואפילו לאחר שנוולד הספק.

לתוס' - רק אם תפס המלוה קודם שנוולד הספק אז לא מוציאים ממנו, אבל אם תפס אחרי שנוולד הספק מוציאים ממנו שאל"כ אין הבדל בין המע"ה לבין "כל דאלימ גבר", וגם במקרה שיש לו טענה ודאית יכול לתפוס וכן במקרה שמודה לו יכול לתפוס. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם תופס לאחר שנוולד הספק אז מוציאים ממנו, שמצד החפצא צריך לברר את הדבר וא"א לאדם לעשות דין לעצמו.

קה, ע"ב

תוד"ה "פרושי קא מפרש" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאומר לו בשנים עשר זהובים לשנה אם זה שנה פשוטה, ואם זה שנה מעוברת אז דינר זהב לחודש. לשיטתו מצד הגברא לכן בפשטות כוונת האדם שישלם עוד דינר אם זו שנה מעוברת.

לתוס' - הכוונה שבאמת רק י"ב זהובים לשנה ואפילו בשנה מעוברת, אלא שבמקום לשלם בסוף השנה כמו סתם שכירות שמשתלמת בסוף ישלם כל חודש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על אופן התשלומים שישלם כל חודש ולא רק בסוף.

קו, ע"ב

"שני אחין שחלקו ובא להם אח ממדינת הים" - תוד"ה "ושמואל אמר מקמצינ" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שא' מהאחים יתן לו שליש

משלו ויחלקו בלי גורל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדובר שא' מהאחים נותן לו את חלקו וא"צ גורל, כי כל הגורל זה רק להשכיח שלום בין האחים, אבל בשביל האח החדש א"צ גורל, שהרי הוא יודע שהגיע קצת באיחור ואומר תודה גם על כל חלק שיקבל.

לתוס' - מפילים גורל חדש, ורק אם יצא לשני האחים אותו דבר כמו שקיבלו מתחילה אז א"צ עוה"פ לחלוק. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך גורל חדש, שזה נוגע לעצם החלוקה ולא רק בשביל האדם שלא יהי' בלגן.

קז, ע"א

תוד"ה "ורב אסי מספקא ליה אי כיוורשים דמי אי כלקוחות דמי" - האם מדובר בלקוחות שלא באחריות או באחריות?

לרש"י - פי' הא' שזה כלקוחות שלא באחריות. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה באופן שאין אחריות של הנכסים מצ"ע ע"ז, ורק כמו הסכם בין האנשים.

לתוס' - כפי' הב' ברש"י כלקוחות באחריות. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שיש בזה גם אחריות הנכסים מצ"ע.

קי, ע"א

תוד"ה "טעמא דאין לו בן הא יש לו בן בן קודם" - האם הפסוקים כתובים כסדרן? לרש"י - משמע שלא. לשיטתו מצד הגברא לכן כתוב שלא כסדרן כדי ללמוד מזה כמה דרשות שזה חשוב יותר בשביל האדם.

לתוס' - משמע שכן. לשיטתו מצד החפצא ולכן יותר חשוב שיהיו הפסוקים מצ"ע כסדרם. ועצ"ע.

קי, ע"ב

תוד"ה "ושדה אחוזה נמי מהאי פירכא הוא דקיימא לן" - האם בהו"א שרוצים לומר שהבת כמו הבן לגבי שדה אחוזה צריך לומר שהאח?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכאורה יש עדיפות באח יותר מהבת בדיני ירושה. לתוס' - לא. לשיטתו מצד החפצא והרי הבת

וראים את המקרה.

קיד, ע"א

תוד"ה "אבל בלילה אפילו שלשה כותבין ואין עושים דין" - אם קיבלו עדות שהעידו לפניהם בלילה, האם דנין מחר ע"פ עדות זו? לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא והרי קבלת העדות זה רק ענין של מידע מצד האדם וזה לא קשור לפס"ד.

לתוס' - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים שגם קבלת העדות זה ממש חלק מהפס"ד וצ"ל רק ביום כמו הפס"ד. ועצ"ע.

המשך

באותו תוס' - אם ראו את העדות אלא שלא העידו בפועל, האם יכולים לדון בדבר זה? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שראה שוב אין יכול למצוא זכות לנידון. לתוס' - כן ורק אם העידו בפועל אסור לדון. לשיטתו מצד החפצא שרק אם העידו בפועל שהעדות הוחזקה בכי"ד.

קיד, ע"ב

תוד"ה "מה אשה את בעלה אין הבעל יורשה בקבר" - מי נמצא בקבר.

לרש"י - האשה. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדובר על הגברא שהוא נמצא פה חי ולא מקבל את הירושה של האשה.

לתוס' - הבעל. לשיטתו שמדובר על החפצא ולכן מדובר שהאשה שהיא החפצא עם הממון נמצאת פה חי, אבל הגברא אינו נמצא פה אלא בקבר.

קטז, ע"ב

תוד"ה "ושהי' בכור נוטל שני חלקים" - מה הכוונה שאין הבכור נוטל בראוי?

לרש"י - הכוונה שיעקב מת בחיי אביו יצחק אז ראובן נוטל פי שנים בנכסי יעקב, אבל לא נוטל פי שנים מעשו בנכסי יצחק אבי אביו.

לשיטתו מצד הגברא לכן מדובר שלא נוטל מעשיו כיון שיש מעלה בעשיו שהוא בנו של יצחק, ובזה אין יכול לקבל את חלקו כבכור. לתוס' - הכוונה שאינו נוטל פי שנים מאחיו

נחשבת כחלק ממש מהאבא יותר מהאח. ועצ"ע.

ק"ב, ע"א

תוד"ה "אמר ליה רב יימר לרב אשי אי אמרת בשלמא" - במה מדובר, בסיבת הבן או בסיבת הבעל?

לרש"י - גם בסיבת הבן וגם בסיבת הבעל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדובר גם מצד הבן, שזה קשר חזק יותר מצד האנשים.

לתוס' - בעיקר בסיבת הבעל. לשיטתו מצד החפצא לכן מדובר רק על קשר מצד התחייבותו בתנאי הכתובה מצ"ע.

המשך

תוד"ה "ה"ג ר"ת תניא בסיבת הבעל" - כנ"ל.

* ק"ג, ע"א

תוד"ה "תרוויהו נמי דבוקו כתיב בהו". ועצ"ע.

ק"ג, ע"ב

תוד"ה מקיש ירושה שני' לראשונה" - מה הכוונה ירושה שני'?

לרש"י - הכוונה שאחין קודמים לאחיות, כמו שבנים קודמים לבנות דור א' למעלה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדובר על דבר שונה בדרגה לגמרי מירושה ראשונה.

לתוס' - הכוונה לבן הבן שקודם לבת הבן, כמו שבנים קודמים לבנות דור א' למטה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדובר על דבר שזה ממש המשך וכמו הירושה הראשונה.

ק"ג, ע"ב

תוד"ה "אורעה כל הפרשה כולה להיות דין" - לגבי מה מדובר?

לרש"י - לגבי שצריך 3 לחלוקת נחלה כמו בדין. לשיטתו מצד הגברא לכן מדובר על כמות האנשים שצריך לחלוקת נחלה.

לתוס' - לגבי שע"כ אלה העומדים שם בשעת צוואה יהיו דיינים ועושים דין. לשיטתו מצד החפצא ולכן נותן סמכות לאלה שנמצאים בשעת צוואה שהם יהיו הדיינים מצד שהם

לרש"י - מ"לרב תרבה נחלתו". לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על פסוק שמדבר על ציווי לאדם.

לתוס' - מהפסוק "בין רב למעט". לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על המציאות מצ"ע של החלוקה.

ק"ז, ע"ב

תוד"ה "אילו הי' לו בן לא דיברנו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהיו יודעות פרשת נחלות. לשיטתו מצד הגברא שידעו את כל ציווי ה' לאנשים בדיני נחלות.

לתוס' - הכוונה שידעו מסברא שבת מסבת נחלה ולכן לא יורשת, או מזה שכתוב "והתנחלתם לבניכם", או מזה שכתוב "לא לה תחלק הארץ", או שלא הי' להם אפשרות להוכיח מפרשת יבמין. לשיטתו מצד החפצא לכן הכוונה שידעו את הבעי' שבת תירש מצד הנכסים עצמם שלא יסוכו משבט לשבט.

קכא, ע"א

תוד"ה "יום שכלו בו מתי מדבר" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהקדימו למות. לשיטתו מצד הגברא ולכן אלה שנגזר עליהם למות בודאי מתו, רק שזה הי' שנה קודם.

לתוס' - הכוונה שויתר להם הקב"ה בשנה אחרונה והיו סבורים למות לכן לא שרתה שכינה בגלל העצבות. לשיטתו מצד החפצא ולכן השמחה שה' ויתר להם והכניסם לארץ.

קכד, ע"ב

תוד"ה "אין הבכור נוטל פי שנים במלוה" - האם במלוה בשטר בכור מקבל פי שנים לרבנן?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב את החיוב בשטר שיש בו שיעבוד ממש כמו שמוחזקים בנכסים.

לתוס' - לא, שא"א לחלק בין גוף השטר לשבח והחוב הבא ממנו. לשיטתו מצד החפצא לכן כל זמן שלא הי' האב מוחזק ממש בממון א"א לבכור לקבל מזה. ועצ"ע.

בנכסים של יצחק שעדין לא הוחזק בהם יעקב אביו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הנכסים מצ"ע שאינו יכול לקבל מאחיו בהם כבכור ולא מצד שיש קרוב יותר ממנו אלא בגלל הנכסים עצמם שהם לא היו מוחזקים אצל יעקב אביו.

ק"ז, ע"א

תוד"ה "ומחזירין אצל אביהם וחוזרים וחולקים בשוה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמחזירים לגבי אביהם וחולקים בשוה כגון 2 אחים ולא' בן אחד ולשני שני בנים הדין הוא שמחזירים לאבי אביהם וחולקים אח"ז בשוה. יוצא שבאחים אין הבדל בין למ"ד ליוצאי מצרים נתחלקה הארץ לבין מ"ד לבאי הארץ נתחלקה שתמיד חולקים בשוה, והנפק"מ הוא רק באחרים שהם לא אחים. לשיטתו מצד הגברא ולכן באחים שיש קרבה משפחתית ביניהם אין נפק"מ כולם חולקים אותו דבר.

לתוס' - הכוונה שחוזר בשוה לכל אבות ישראל וחולקים בשוה ולא רק אחים, והנפק"מ רק לגבי טפלים שאם האבות היו בגיל 20 כשיצאו ממצרים והבאים לארץ היו טפלים או הפוך. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם באחים עדיין יש נפק"מ כיון שחוזרים הנחלות לכל ישראל בשוה.

ק"ז, ע"ב

תוד"ה "בשלמא למ"ד ליוצאי מצרים היינו דכתיב "לרב תרבה נחלתו" - מה הכוונה לרב תרבה נחלתו?

לרש"י - הכוונה שאם היו 10 ביצ"מ ובכניסה לארץ היו 5 מקבלים ה-5 את ה-10 חלקים או הפוך. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שהבאים לארץ מקבלים את החלק של יוצאי מצרים.

לתוס' - הכוונה שמתו אלו שיצאו ממצרים שיצאו 10 ומתו ונולדו 5 או להיפך. לשיטתו מצד החפצא ולכן כ"א מקבל את חלקו מצ"ע.

המשך

באותו תוס' - מאיזה פסוק שואלת הגמ'?

תוד"ה "לא עשה כלום בפלגא" - האם יש לבכור למכור חלק פשיטתו קודם חלוקה? לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא וכל זמן שלא קיבל בפועל את חלקו א"א למכור כיון שגם ע"ז נאמר שבכור אינו נוטל בראוי, שזה נאמר על האדם באופן כללי, גם על החלק ששווה לאחיו.

לתוס' - כן. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שזה חלק ששווה בזה לאחיו אין בזה את הדין המיוחד של בכור שאינו נוטל בראוי, ויכול למכור אפילו קודם חלוקה.

קכח, ע"א

תוד"ה "ה"ג ונשבע אינו יכול לחזור בו" - אם אומר הנתבע לתובע שישבע ויטול - האם יכול לחזור בו? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהסכים שישבע ויטול שוב אין יכול לחזור בו.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי מצד הדין הנתבע צריך לישבע, שהרי החפצא נמצאת אצלו ובחזקתו וא"א לשנות את זה אלא בהסכמת שניהם.

המשך

תוד"ה "לית הלכתא כמר בר רב אשי" - ולכן מה הדין? לרש"י - הדין שאפילו עד סוף הדורות פסול. לשיטתו מצד הגברא שזה פסול שקשור לאדם עד סוף הדורות.

לתוס' - מכיון שעבר כמה דורות ודאי שיהי' כשר. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שיש הפרש גדול ביניהם אין נחשבים לקרובים.

קכט, ע"א

תוד"ה "אי לאפוקי מדרבא מוסיף הוא" - מה הדין לגבי שיעיד שלישי בראשון? לרש"י - כשר. לשיטתו מצד הגברא והרי ריחוק הדורות עושה שלא יהי' כ"כ קשר ביניהם ואין חשש שנוגע בדבר. לתוס' - פסול. לשיטתו מצד החפצא והרי מצד קרבת הדם שביניהם מצ"ע פסולים.

המשך

תוד"ה "נהרדעי לטעמיהו" - מה ר"נ סובר בעצמו?

לרש"י - ר"נ סובר שבין גבו קרקע ובין גבו מעות אין לו. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שאין זה נחשב למוחזק החוב כיון שזה רק חיוב על האדם.

לתוס' - ר"נ סובר שבין גבו קרקע ובין גבו מעות יש לו. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שהחוב נחשב למוחזק וכאילו יש בו שיעבוד נכסים ולכן הבכור גובה מזה.

המשך

תוד"ה "גבו מעות יש לו" - מדוע? לרש"י - בגלל שמעות נתן ולכן מקבל מעות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל שקיבל ממש כמו שנתן.

לתוס' - בגלל שדרך בע"ח לפרוע במעות ולכן סומך עליהם וכאילו הוא מוחזק במעות, משא"כ בקרקע. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד רגילות פריעת חוב מצ"ע שזה במעות.

קכה, ע"א

לגבי הדין שבכור אינו נוטל בראוי, אם יש בע"ח לאביהם של יתומים האם הבכור מקבל את חלקו כשפרעו את החוב: תוד"ה "לטעמיהו דבני מערבא קאמרי ולא סבירא לן" - מה הם סוברים לפי עצמם?

לרש"י - סובר שבין לרבא ובין לר"נ בין גבו קרקע ובין גבו מעות אין לו. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שהחוב זה רק על האדם, אבל אין פה שום שיעבוד וחזקה בנכסים ולכן הבכור לא מקבל בזה כלל.

לתוס' - סובר שלרבא בין גבו קרקע ובין גבו מעות אין לו, ור"נ סובר שבין גבו קרקע ובין גבו מעות יש לו. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שיש לבכור מלוה כיון שסוברים שלמלוה יש שיעבוד וחזקה בנכסי הלוה ולכן כשפורע את חובו גם הבכור מקבל פי 2.

קכו, ע"ב

לרש"י - זה כמתנת בריא שאין יכול לחזור בו. לשיטתו מצד הגברא שנחשבת כמתנה לגמרי, שהרי מצדו כבר נתן לגמרי. לתוס' - יכול לחזור בו. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שאמר שיהי' אחרי מיתתו לכן כל זמן שלא הגיעה אליו המתנה בפועל יכול לחזור בו.

קלו, ע"ב

"המוכר שדהו לפירות": תוד"ה "מביא ואינו קורא" - האם זה שמביא זה מן התורה? לרש"י - כן, שזה נחשב "מן האדמה" אבל אינו יכול לקרוא "מן האדמה אשר נתתה לי ה'". לשיטתו מצד הגברא ולכן העיקר זה הפירות לשימוש האדם ולכן חייב מה"ת. לתוס' - לא, ורק מדרבנן שמה"ת אינו נחשב כלל לפירות מן האדמה. לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה הקרקע ומכיון שאינה שייכת לו פטור מה"ת ורק מדרבנן חייב.

המשך

תוד"ה "והתניא יחזרו נכסים ליורשי נותן" - ולכן הגמ' אומרת שזו מחלוקת תנאים, במה חולקים? לרש"י - חולקים אם קנין פירות קנין הגוף. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר באדם עצמו מהו גדר קניינו, האם קונה גם את הגוף. לתוס' - חולקים האם אחריו ירש פלוני זה שונה, שלכן יחזרו ליורשי ראשון. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על ירושה, שזה קשור אליו מצד עצם הנכסים כמו בן ואב. ועיין בהמשך קלט ע"ב.

קלו, ע"ב

לגבי האחים שירשו מאביהם אתרוג ונטלו אחד מהם, האם יוצא י"ח או לא: תוד"ה "אבל פריש או רימון לא" - האם גורסים זה? לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם אם אין להם שום פרי אחר אבל אינם מקפידים מצ"ע כשר, ולהיפך אם אפילו יש לאחים אתרוגים, אבל מקפידים על אתרוג זה - פסול, שמתחשבים רק מצד דעת האדם. לתוס' - דוחקים וגורסים שאם יש לנותן

קכט, ע"ב

תוד"ה "חוץ מעבודת כוכבים וקידושין" - שבהם א"א לחזור תוך כדי דיבור, באיזה אופן מדובר? לרש"י - מדובר שאם הקצה או התפיס דבר לעבודת כוכבים וחזר בו, נאסר ואין יכול לחזור בו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר באופן שהוא בעצמו הקצה דבר זה לע"ז ועשה את האיסור.

לתוס' - הכוונה שאם מכרו לכהני ע"ז ע"מ לפטמן 7 שנים נחשב למוקצה, ואפילו חזר בו תוך כדי דיבור או שאמר לאיזה דבר אלי אתה וחזר בו מיד אין יכול לחזור בו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר אפילו באופן שרק מסר את הבהמה לכהני ע"ז ע"מ שהם יפטמוה, בכ"ז אין יכול לחזור בו כיון שהבהמה מצ"ע נתפסה לע"ז.

קלא, ע"א

תוד"ה "ושמע מינה אפילו בבריא נמי" - אם אדם מקנה מתנה לאחר מיתה לילדים שילדו אחרי המות, האם זה נקרא שמקנה לדבר שלא בא לעולם? לרש"י - לא, כי בזמן שחל המתנה וניתנת לילדים, הילדים נמצאים בעולם. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא הזמן של חלות המתנה קובע, ואז ה"ה בעולם. לתוס' - כן, כי בזמן שנותן אין הילדים נמצאים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסתכלים על זמן שקבלו את המתנה.

קלג, ע"ב

תוד"ה "עילתא דינרי" - מה הכוונה? לרש"י - כפשוטו עליה מלאה דינרים, וזו גוזמא. לשיטתו מצד הגברא ולכן זו גוזמא מצד האדם. לתוס' - הכוונה לכלי. לשיטתו מצד החפצא לכן הכוונה לכלי.

קלה, ע"ב

תוד"ה "כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה" - מה גדר מתנה זו שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה?

לנכסים בעצם, היינו שהוא ממש חלק ממנה, וע"ד שנאמר לגבי בן שיורש ממלא מקום אביו, שהכוונה שהבן והאב זה דבר א' וזה לא עובר מא' לשני.

קמ, ע"א

תוד"ה "יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטים" - מה הדין אם קדמו ומכרו לאחר שעמדו בדין וקיבלו הבנות נכסים מועטים? לרש"י - אינו מכור. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שתקנו שזה שייך לבנות שוב אין לבנים אפשרות למכור א"ז. לתוס' - מכור. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שסו"ס מצד דין דאורייתא ה"ה הירורים לכן אם מכרו - בדיעבד זה מכור.

המשך

תוד"ה "מה שמכרו מכרו" - בנכסים מועטים ונתרבו זכו בהם יורשים, מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שזכו בהם יורשים של כתובה קטנה. לשיטתו מצד הגברא והעיקר זה ירושה דאורייתא שזה מאבא בשווה לילדים ולא דברים ששייכים לתנאי ב"ד שזה רק מצד חיוב האדם. לתוס' - הכוונה שזכו בהם יורשים של כתובה גדולה. לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה תנאי ב"ד שקשור מצד החפצא של הכתובה שרוצה לתת לילדי האשה ההיא דוקא.

קמא, ע"א

תוד"ה "לדידי בנתן עדיפא לי מבני" - מדוע? לרש"י - בגלל שלא נתקיימו לו בנים רק בנות. לשיטתו מצד הגברא לכן מסביר שלא היו לו בנים, שנשארו לו רק בנות.

לתוס' - בגלל שהיו חתניו גדולי הדור. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על חשיבותם דוקא.

קמא, ע"א

תוד"ה "דתנן העובר פוסל ואין מאכיל" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שפוסל את אמו אם היא כהנת והוא זר, ואינו מאכיל את אמו אם הוא כהן והיא זרה. לשיטתו מצד הגברא לכן

אתרוג נוסף אז אינו מקפיד ויכול לאוכלו ויצא י"ח. אבל אם יש לו רק פריש או רימון ואין לו אתרוג לא יצא, שמסתמא מקפיד אם יאכל האתרוג. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' להם אתרוג נוסף מצ"ע כדי שלא יקפידו.

קלח, ע"א

תוד"ה "כאן בצווח מעיקרא" - אם צווח מקבל המתנה מעיקרא שהוא לא קנה, מה הדין? לרש"י - זה הפקר, בגלל שהנותן סילק עצמו מזה וכ"א יכול לזכות בזה. לשיטתו מצד הגברא והרי שניהם לא רוצים במתנה זו, וברגע שנותן שוב אין זה ברשותו, אפילו שהשני עדיין לא קיבל ולכן זה הפקר.

לתוס' - אינו הפקר, וחוזר לנותן. לשיטתו מצד החפצא וה"ז הי' שייך אליו, וכל זמן שהשני לא קיבל לא יצא עדיין מחזקת הראשון.

קלח, ע"ב

תוד"ה "מאי שנא מדרבא דאמר רבא אין חולצין אא"כ מכירין שחוששין לבי"ד טועין" לרש"י - בגלל זה אין כותבים גט חליצה שמא יחתנו אותה על סמך חליצה זו, אפי' שלא הכירו בתחילה וזה דעת רב סחורא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד כתיבת גט חליצה, שזה רק בשביל הוכחה לאנשים. לתוס' - לכן אין חולצים אא"כ מכירים, מחשש שמא יבוא ב"ד אחר ויתירה לשוק ע"י אותה חליצה שיחשבו שהיכרום וזה דעת רבא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד עצם פעולת החליצה שאסור אם לא מכירים.

קלט, ע"ב

תוד"ה "והיורש את אשתו" - מה הדין של הבעל בנכסי אשתו לאחר מיתה? לרש"י - דינו כדין לוקח. לשיטתו מצד הגברא ולכן מכיון שזו תקנה מדרבנן שהבעל יירש את אשתו לכן זה רק מצד הגברא שזה עובר ממנה אליו ע"ד מכירה.

לתוס' - דינו כדין יורש. לשיטתו מצד החפצא שתקנה מדרבנן זה ממש על החפצא שקשור

האשה יכולה לומר לעצמי טרחת וכל השבח שלה, לשיטתם שמסתכלים על טרחת האדם. לתוס' - הכוונה שיורשת את בעלה יחד עם אחיו הקטנים. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק בירושת בעלה, שזו תקנה מדרבנן, בזה מחשיבים את טרחתה אם אמרה לעצמה טרחתי, אבל בירושה דאורייתא אין מסתכלים על טרחתה וחולקים כולם בשווה. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "ואם אמרה ראו מה שהניח לי בעלי" - מה הדין אם אומרת כך? לרש"י - אין לה מזונות. לשיטתו מצד הגברא והרי נחשבת ומרגישה כמי שקבלה כבר כתובתה שאין לה מזונות. לתוס' - יש לה מזונות עד שתמכור כתובתה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך דוקא שתמכור את הכתובה בפועל ואז אין לה מזונות.

המשך

באותו תוס' - אם נתעצלו בי"ד להשביעה, למי שייך השבח שמשביחה? לרש"י - זה שייך לאשה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שטורחת ומשביחה מגיע לה ובפרט שאי"ז אשמתה שלא נשבעה. לתוס' - זה בחזקת היתומים. לשיטתו מצד החפצא שהרי ממון זה בחזקתם.

קמו, ע"ב

תוד"ה "נכנס אחריה לחורבה לבודקה" - באיזה אופן מדובר? לרש"י - מדובר באשה נשואה ובודקה ורוצה לגרשה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שבמחשבתו רצה לגרשה שוב אין זוכה בתקנת חכמים שתקנו שיורשה.

לתוס' - מדובר בארוסה ובא לבדוק אם כדאי לנשאה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם היתה נשואה בודאי שיורשה, שהרי בפועל עדיין היא אשתו, ולכן מסביר שמדובר בארוסה שעדיין לא נשאה ולכן אין יורשה כיון שבפועל עדיין לא היתה אשתו, וגם מתכוון לגרשה.

הכוונה שפוסל את אמו הכהנת עצמה. לתוס' - הכוונה שפוסל עבדי אביו מלאכול בתרומה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על עבדים ואינו מאכיל את אמו אם הוא כהן במעי זרה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על עבדים שהם רק חפצא של הכהן.

קמג, ע"ב

תוד"ה "ואם אמר ראו מה שהניח" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאומרים ראו מה שהניח לנו אבא ומוכנים אנו לחלוק והשבח לעצמנו, היינו שמקבלים השבח רק מהחלק שלהם. לשיטתו מצד הגברא ואפי' שמוכנים לחלוק הרי עדיין בפועל לא חלקו ויש פה חלק גם של הקטנים. לתוס' - הכוונה שמקבלים שבח מכל הנכסים. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שהיו מוכנים לחלוק לכן זה שממשיכים לעבוד זה בשביל עצמם כל השבח.

קמד, ע"א

אמר ר' חנינא אפילו לא הניח להם אביהם אלא אודייני השכר לאמצע: תוד"ה "אודייני" - מה הכוונה? לרש"י - בור וכיסוי. לשיטתו מצד הגברא ורק בגלל שזה כמו קרקע לכן חולקים בשווה בשבח, שזה כמו ששבחו נכסים מחמת עצמם.

לתוס' - כלי גבוה שעומדים עליו שומרי שדות לראות מרחוק וגם ראוי לישן עליו. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו במטלטלין חולקים בשווה כיון שמסתכלים מצד הנכסים עצמם ששניהם יורשים בשווה ולא מסתכלים מצד טרחת האדם שהגדולים טרחו יותר.

המשך

תוד"ה "באשה יורשת" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שראובן נשא בת שמעון אחיו ומת יעקב אביהם ואח"כ מתו ראובן ושמעון, שאז יורשים בני ראובן ובת שמעון מאביהם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר אפי' על ירושה רגילה מהתורה שגם בזה

תוד"ה "שכיב מרע שהודה מהו" - מה כונת השאלה?

לרש"י - כונת השאלה האם אומר כן כדי שלא להשביע את בניו ואין דומה למלוה, שמודה שודאי עושה שלא להשביע את בניו. לשיטתו מצד הגברא לכן חוקרים לדעת כוונת האדם האם אמר סתם או לא.

לתוס' - השאלה אם מודה שיש לפלוני מנה בידו אפילו שאנו מוחזקים שאין לו, האם אומרים שקנו במתנת שכיב מרע ואם עמד חוזר, או שקנה לגמרי או שהודה בפיקדון, או אם הודה בפיקדון האם מספיק אמירה כדי לקנותו או לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן חוקרים האם יש כח באמירתו והודאתו לפעול קנין בחפצא או לא.

קנב, ע"א

תוד"ה "מתנת שכיב מרע שכתוב בו קנין" - האם גם בלי שטר אלא שהקנה לו אומרים "אין קנין לאחר מיתה" לשמואל? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין צריך שטר ומספיק הסכם בין האנשים. לתוס' - לא, ורק בשטר שקשור לחפצא אומרים לשמואל שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה.

המשך

באותו תוס' - האם מדובר כשכתב כל נכסיו או במקצת? לרש"י - מדובר שכתב דוקא כל נכסיו, לשיטתו מצד הגברא שרק אז מראה שהוא שכיב מרע והולך למות. לתוס' - מדובר גם במקצת נכסיו, לשיטתו מצד החפצא לכן אפילו חלק מנכסיו שאין ראוי שהוא שכיב מרע נחשב גם מצ"ע למכירה.

קנו, ע"ב

תוד"ה "כתב וזיכה לזה וכתב וזיכה לזה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שמכר לו את השטר, שזו רק פעולת הגברא. לתוס' - הכוונה שזיכה לו את הנכסים וכתב

קמו, ע"ב

תוד"ה "המוכר שט"ח לחבירו וחזר ומחלו מחול" - כמה צריך לשלם לו? לרש"י - כל הכסף שהי' כתוב בשטר. לשיטתו מצד הגברא והרי גרם בפועל למחילת כל השט"ח שמסתכל מה הי' יכול להרוויח מזה. לתוס' - משלם רק את הכסף ששילמו עליו הלקוחות. ועצ"ע אם חולקים. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך לשלם רק את הכסף ששילמו עליו הלקוחות שזה הנזק מצ"ע כרגע.

קמח, ע"א

תוד"ה "שכיב מרע שאמר הלואתו לפלוני" - אפילו שאין בבריא, מדוע רגילים לכתוב הרשאה במלוה? והרי אין זה בבריא! לרש"י - בגלל שאין מטבע נקנה בחליפין וזה הכוונה שאין בבריא. לשיטתו מצד הגברא לכן מסביר שזה בגלל שאין מטבע נקנה בחליפין כיון שחסר בדעת האדם, שדעתו על הצורה של המטבע והיא עתידה להתבטל. לתוס' - זה תקנת חכמים מיוחדת שיכולים לעשות הרשאה. לשיטתו מצד החפצא ולכן תקנו במיוחד שיהי' לו כח בחפצא ולתת הרשאה. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "איבעיה להו דקל לאחד ופירותיו לאחד מהו מי שייר מקום פירי" - לגבי מה השאלה? לרש"י - מדובר לגבי שכ"מ שאם משאיר כל שהוא קרקע מתנתו מתנה האם זה שזור. לשיטתו מצד הגברא לכן הבעי' הי' רק בזה שהוא שכיב מרע. לתוס' - מדובר לגבי קנין דבר שלא בא לעולם, שמקנה פירות למישהו, האם מקנה לו גם מקום צימוח הפירות ואז זה דבר שבא לעולם או לא, ורק מקנה לו את הפירות, ואז זה דבר שלא בא לעולם. לשיטתו מצד החפצא ולכן הבעי' היא בקנין מצ"ע.

קמט, ע"א

לו בשטר שזיכה לו ע"י אחר שעשה קנין מצד החפצא בשטר.

קנו, ע"ב

תוד"ה "כבינתי לבני" - מה הכוונה?
 לרש"י - זה נושק"א בלע"ז שחוגרת בצווארה להראות שהיא בעלת בשר, לשיטתו מצד הגברא.
 לתוס' - זה כמין עטרה (שזה כתר על הראש). לשיטתו מצד החפצא שזה דבר בפ"ע מעל הראש, כמבואר במאמר מלוקט ד'.

קנח, ע"א

תוד"ה "נכסים בחזקתן" - האם גם כשיש יכם יש דעה שהנכסים גם הכתובה בחזקת האשה?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא, והרי עדיין לא ייבמה בפועל ולכן זה בחזקת האישה.
 לתוס' - לא מכיון שהיבם הוא המשך לבעל ולכן זה בחזקת יורשי הבעל, לשיטתו מצד החפצא ומצד הציווי שצריך לייבם לכן הנכסים בחזקתו.

קנח, ע"א

תוד"ה "נפל הבית עליו ועל אמו" - מדוע במקרה של ספק ויבם שבאו לחלוק קורים ליבם ודאי?
 לרש"י - בגלל שהוא ודאי בחלק הא' סימן שגם חלק האחר שלו. לשיטתו מצד הגברא ומכיון ששייך לו חלק אחד ודאי ששייך לו גם חלק השני.
 לתוס' - בגלל שהוא ודאי יורש הסבא משא"כ הספק, לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר מצד שהוא שייך בכל וקשור לסבא בכל הנכסים ולא רק בחלק אחד. ועצ"ע.

קנח, ע"ב

תוד"ה "אמר ר"ע" - האם ר"ע מתלמידי ב"ש?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שהוא בעל תשובה (גבורה, כמו ב"ש).
 לתוס' - לא, אלא כב"ה. לשיטתו מצד החפצא שהרי כך ההלכה וכנראה שזה מתאים לו מצד

מס"נ להיות כב"ה שהפוכים מטבעו. ועצ"ע.

קנט, ע"א

תוד"ה "כגון שהוחזק כתב ידו בבי"ד" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שכתוב בו הנפק, לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרש שיש בזה קיום וסמכות של בי"ד שנתנו לו ע"פ השטר להוציא נכסים.
 לתוס' - הכוונה שראו בי"ד את כתב ידו קודם שנעשה גזלן, לשיטתו מצד החפצא לכן מפרש שראו בפועל את כתב ידו.

קסא, ע"א

תוד"ה "ומתכשר בבן יעקב עד" - האם מספיק שיהי' בחתימה רק "ראובן בן"?
 לרש"י - כן, שהכוונה שאני בן ראובן וזה כמו חתימה יונית, לשיטתו מצד הגברא ואנו מפרשים את כוונת חתימתו מצד מנהג האנשים בחתימה יוונית.
 לתוס' - לא, א"כ מצטרף ליעקב עד, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שתהי' חתימה שלימה ורק אז נחשב.

קסג, ע"ב

תוד"ה "גופא אמר רב" - אם יש ריוח מחוק בין עד לעד, מה הדין?
 לרש"י - פסול, שמא הי' כתוב שם אנחנו העדים חתמנו על המחק והשטר על הניר והוא מחק משפט זה ואת כל מה שהי' כתוב למעלה, ואז כתב מה שהוא רוצה.
 לתוס' - כשר, לשיטתו שאין חשש שימחוק כ"כ כי יהי' ניכר בין נמחק פעם א' לנמחק שני פעמים. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שאפשר להכיר בין נמחק פ"א לשתי פעמים שניכר בשטר עצמו.

קסד, ע"ב

תוד"ה עיון תפילה" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שמצפה לשכר מה' בגלל שהתפלל בכוונה. לשיטתו שזה רק חסרון בגברא שרוצה גם שכר, אבל אין חסרון בתפילה עצמה.

תוד"ה "אין הלכה לא כר"י" - האם אפשר לקרוע את השטר ולכתוב מזמן ראשון? לרש"י - כן, שהכל תלוי באדם ובבחירתו ולכן יכול גם להעביר את הזמן משטר לשטר, שהעיקר שמצד הגברא זה שוה. לתוס' - לא, אלא מזמן שני של עכשיו. לשיטתו מצד החפצא לכן השטר הקודם נפעל אם הזמן הראשון ואין כח באדם להעביר את הזמן ולכתוב עוד שטר מהזמן הראשון, שהזמן הוא לא רק בשביל האדם לדעת מתי זה הי' אלא זה חלק מהשטר ממש, וא"א להחליף משטר א' לשני כמו שא"א להעביר את החתימות משטר א' לשני. ועצ"ע.

קעה, ע"א
תוד"ה "המלוה את חברו בשטר" - אם מזון האשה והבנות היו קצובין הדין שגובים ממשועבדים, מדוע? לרש"י - בגלל שזה קצוב, לשיטתו מצד הגברא ואם זה קצוב אז זה דבר מוגדר שהיו צריכים הקונים להזהר מזה. לתוס' - בגלל שיש לזה קול, לשיטתו מצד החפצא וכאשר יש לזה קול אז מצ"ע נחשב כגבוי והיו צריכים להזהר הקונים מזה.

קעה, ע"ב
תוד"ה "דבר תורה ב"ח דינו בזיבורית" - באיזה אופן מדובר? לרש"י - מדובר בגבי' ממנו, לשיטתו מצד הגברא שהוא עצמו החייב. לתוס' - מדובר בגבי' מלקוחות, לשיטתו מצד החפצא שהם מחזיקים את הנכס המשועבד ולכן גובים מהם.

לתוס' - הכוונה שאינו מכוון כמו שצריך. לשיטתו שחסר בחפצא של התפילה שהרי תפילה בלי כוונה כגוף בלי נשמה.

קסז, ע"ב
תוד"ה "ולייחוש דלמא כתביה לאתתא דלאו דילה ומגרש לה" - האם יכול לגרש אשה אחרת בגט שלו? לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא וזה תלוי בדעתו ואם רוצה לגרש אשה אחרת בזה הגט זה בידו. לתוס' - לא, לשיטתו שסובר שהגט קשור דוקא לאשה הזאת וא"א לשנות לאשה אחרת.

קסח, ע"א
תוד"ה "אמר רב נחמן אמר רב" - האם גורסים להלכה שאסמכתא קני? לרש"י - כן, לשיטתו שסומך על הגברא והחלטתו. לתוס' - לא, אא"כ תפיס. לשיטתו מצד החפצא ואין סומך על דבריו של האדם אא"כ החפצא ברשותו שאז אי"ז אסמכתא.

קסט, ע"ב
תוד"ה "בחזקה ולא בשטר? אימא אף בחזקה" - האם גורסים זה? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ובאמת א"צ גם שטר ומספיק שהאדם יחזיק בנכס. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך גם שטר שיש בו מצ"ע קניין בשדה ולא רק מצד חזקת האדם. ועצ"ע.

קע, ע"ב

מסכת סנהדרין

ג, ע"א
 תוד"ה "אלא מעתה טעו לא ישלמו" - מה השאלה?
 לרש"י - הכוונה לגבי הגברא מכיוון שברשות הם עושים אז שאינו מומחה יהי' כמומחה ולכן אין צריכים לשלם.
 לתוס' - הכוונה מכיוון שחוששים לנעילת דלת, אז גם אם טעו לא ישלמו כדי שלא תנעל דלת. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על התשלום.

ה, ע"א
 תוד"ה "ואם הי' מומחה לרבים דן אפילו יחידי" - מדוע?
 לרש"י - זה מהתורה שכתוב "בצדק תשפוט עמיתך". לשיטתו שאין חשוב כ"כ שיפעלו בחפצא ולכן אי"צ בי"ד ומספיק א' מכיוון שהוא מומחה לרבים הגברא מסכים וזה העיקר.
 לתוס' - זו רק תקנה מדרבנן. לשיטתו שמן התורה צריך בי"ד כדי שיפעלו בחפצא.

המשך
 תוד"ה "ואי לא זיל שלים" - באיזה מקרה צריך לשלם הדיין שטעה?
 לרש"י - אם אמרו לו דון לנו דין תורה אפילו שקיבלו אותו עליהם. לשיטתו שקשור לגברא ומכיוון שסיכמו שידון דין תורה אינו יכול לטעות וכאילו לא קיבלו לדון במקרה של טעות.
 לתוס' - רק אם לא קיבלו אותו עליהם כלל. לשיטתו שקשור לחפצא שאם לא קיבלוהו אז אין פה חפצא של דיין, אבל אם קבלוהו שוב אינו כפוף לסיכום עם האדם אלא אפילו טעה א"צ לשלם.

המשך
 תוד"ה "ומדאורייתא חד נמי כשר" - האם הוא סובר שיש עירוב פרשיות כאן או לא?
 לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם כל א' נושא לעצמו, וקשה לערב פרשיות שאין להם קשר כ"כ.
 לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ומצד התורה כל התורה היא ענין א' ונחשב לעצם א'. ועצ"ע.

ג, ע"ב
 תוד"ה "אין דורשין תחילות" - מדוע לא דורשים תחילות?
 לרש"י - בגלל שצריך את זה ללמוד מזה מומחין. לשיטתו שקשור לגברא שלכן צריך שילמדו מזה משהו ובפרט בנוגע לגברא שצריך מומחין.
 לתוס' - אפילו שא"צ ללמוד מזה כלום אין דורשין תחילות מצד שזה תחילה מצ"ע. לשיטתו מצד החפצא שמצ"ע א"א ללמוד מזה.

ד, ע"ב

והאב הביא עדים והזימום. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד העדים שמזימים אותם.

לתוס' - הכוונה שלא התרו בו, שאז אין מיתה ורק ממון. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שחסר בהתראה שאז חסר בעצם חיוב המיתה, לא רק בעדות. ועצ"ע.

ט, ע"א

תוד"ה "לא בא השלישי להקל עליו אלא להחמיר עליו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שא"צ פסוק להקל על השלישי אלא להחמיר עליו, היינו שודאי אין נהרגים עד שיהיו שלשתן זוממים. לשיטתו מצד הגברא חשוב שכל האנשים שהיו בעדות יוזמו.

לתוס' - משמע שנהרגים אפילו שאין שלשתן זוממים ומספיק שזממו שנים מהשלשה. לשיטתו מצד החפצא והרי ע"פ שנים יקום דבר ומספיק 2 לפעול הענין.

המשך

תוד"ה "בזמן שהתרו בהן" - אם אחד נתכוון להעיד ובפועל לא העיד עם האחרים, האם פוסל את קרוביו להעיד?

לרשב"ם - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי נתכוון האדם להעיד.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא צריך שיעיד בפועל ורק אז פוסל.

י, ע"א

תוד"ה "מלקות תחת מיתה עומדת" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה מכיוון שעבר על אזהרת בוראו חייב מיתה. לשיטתו שזה חיוב מיתה על הגברא.

לתוס' - מכיוון שלפעמים מתים ע"י המלקות. לשיטתו מצד החפצא שמת מצד המלקות, או שהכוונה שיהודי מקבל מלקות על אותו דבר שגוי חייב מיתה.

י, ע"ב

תוד"ה "ואידי דתנא עיבור שנה" - האם

ה, ע"ב

תוד"ה "רבי חזייה גרסינן" - מה הגירסא הנכונה?

לרש"י - ר' חייא גורסים, שקשור לתפילה מלמטה למעלה, לשיטתו מצד הגברא שבזה מתבטאת עבודת האדם.

לתוס' - רבי, שקשור לתורה, לשיטתו מצד החפצא שהתורה היא נחשבת כפ"ע גם ללא עבודת האדם.

ו, ע"א

כנ"ל בה' ע"א לגבי מומחה אם יכול לדון יחידי.

המשך

תוד"ה "מקשינן פשרה לדין" - מהו דין ביצוע (פשרה)?

לרש"י - זה כמו דין. לשיטתו מצד הגברא מכיוון שהאנשים הסכימו לפשרה זו כאילו זה נהי' פסק דין.

לתוס' - זה בגדר צדקה. לשיטתו שקשור לחפצא ומכיוון שבפועל א' צודק וזה שמסכים לעשות פשרה זה צדקה.

ח, ע"א

תוד"ה "מוציא שם רע" - מה הכוונה?

לרש"י - הוא מוציא שם רע על אשתו כדי להפסידה כתובתה שזו חובת האדם שהתחייב לאשתו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על דבר שזה חיוב האדם.

לתוס' - הוא מוציא שם רע על אשתו כדי להפסידה מאה סלע שהאב תובע אותו, שזה חיוב מצד קנס לענין זה מצד החפצא, שאי"ז חיוב שהוא קיבל ע"ע. ועצ"ע.

ח, ע"ב

תוד"ה "והביא האב עדים והזימום" - ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "חוששין ללעז" - מה הפירוש תבעו ממון?

לרש"י - מדובר שהבעל הביא עדים שזינתה

באדר שני צריך לומר מקודש לשם אדר שני, או שרק קובעים אותו לשם אדר?
 לרש"י - כאופן הא'. לשיטתו שקשור לגברא ולכן אומר אדר שני, שזה רק לגבי האדם שנחשב לשני.
 לתוס' - כאופן הב'. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מספיק שאומר לשם אדר במקום ניסן, ואין נוגע כ"כ שזה שני, ואדרבה זה חודש אדר המקורי, כיון שבו חוגגים פורים וכו'.

המשך

האם ביום ה-30 קובעים לאדר שני?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ומכיוון שלגבי האדם עדיין לא נחשב לחודש ניסן מותר לעבר.
 לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שעיקר החודש זה 29 יום, ויום ה-30 ראוי להיות ניסן, שוב א"א לעבר.

המשך

לגבי מלך בבל כתוב שהי' קבוצה של 7 אנשים: תוד"ה "שבעה רואי פני המלך" לגבי מי נאמר?
 לרש"י - כנגד שרי אחשוורוש. לשיטתו שאפשר שיתקנו כנגד שרי גויים ע"ד לע"ל שיהפכו בתי תפלות לבתי כנסיות שמצד עבודת האדם יכול להפוך חושך לאור.
 לתוס' - זה שרי ישראל. לשיטתו שלא יכול להיות שיתקנו כנגד שרים של גויים, שמצד החפצא ללא עבודת האדם א"א שיהפכו חושך לאור. ועיין לקו"ש פ' תזריע ח"ב וחי"ז לגבי הסוגיית האם עבירה נחשב למכשירי מצוה.

יא, ע"ב

תוד"ה "או דילמא מעברין" - מדוע יש הו"א שיעברו על התקופה?
 לרש"י - בגלל שזה דאורייתא היינו שזה חובה על האדם, שיעשו את הסוכות בזמן האסיף.
 לתוס' - בגלל שא"א לטעות בזה. לשיטתו שמדבר מצד החפצא היינו שזה דבר מיוחד שא"א לטעות בזה.

יב, ע"א

תוד"ה "לא משנה לחברתה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לעבר שנה זו כדי לתקן שנה הבאה. לשיטתו שקשור לגברא מדבר על פעולת האדם שמעבר השנה, אבל לחשב מותר, שרק רואה את המציאות מצ"ע ולא פועל שום פעולה.
 לתוס' - הכוונה לחשבון שא"א לחשב עכשיו על השנה הבאה. לשיטתו מצד החפצא מדבר על החשבון של השנה, שאפילו חשבון אסור.

המשך

תוד"ה "חוששין לגושיהן" - מדוע חוששין לגוש עפר מארץ העמים?
 לרש"י - בגלל שמטמא באוהל. לשיטתו שקשור לגברא שזה טומאה שנמצא יחד באותו אוהל, ע"ד טומאת אדם מת.
 לתוס' - בגלל שמטמא במגע ובמשא. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על טומאה שנוגעת ממש בחפצא.

יג, ע"א

תוד"ה "ור' יוסי סבר מקצת חג בעינן" - מדוע א"א לשאול שיעברו את אלול?
 לרש"י - בגלל שיצא תשרי באד"ו. לשיטתו מצד הגברא שזה הטעם שלא רוצים שיצא בימים אלו שזה תקנה לאדם, שלא יצא יום כיפור ביום ראשון, ואז יש יומיים של איסור קבורה על המת, וגם האוכל יכול להתקלקל במשך יומיים.
 לתוס' - לא חוששים לאד"ו. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין עושים תקנה לאדם, ולכן מביא גירסא שכן שואלים שיעברו את אלול.

המשך

תוד"ה "שמור את חודש" - מתי צריך להתחיל אביב?
 לרש"י - עד י"ד שזה נחשב בחידוש של לבנה. לשיטתו מצד הגברא שעד י"ד האדם רואה איך שמתחדש ונוסף בלבנה.
 לתוס' - עד ט"ו שזה נחשב בחידוש של לבנה. לשיטתו מצד החפצא וגם בט"ו עדיין הלבנה לא נחסרת, ולכן נחשב עדיין בחידוש הלבנה.

אותו מקום, אבל גם שם צריך שיהי' אחד ממונה על כולם שגם בקדושה (בדיינין) צריך ביטול.

יז, ע"ב

תוד"ה "אלא רב המנונא" - למי הכוונה כשאומרים בגמ' "אמרי בי רב"? לרש"י - הכוונה לרב המנונא שהי' בדור יותר מאוחר תלמיד של רב חסדא, שקשור יותר לחסד (מתאים יותר לגברא, משפיע).

לתוס' - הכוונה לרב הונא, שקשור לחפצא יותר לגבורה שהוא הבר פלוגתה של רב חסדא.

יח, ע"ב

לגבי עיבור שנה שאין מושיבין כה"ג בדיון האם לעבר שנה מכיוון שנוגע בדבר, שלא רוצה לעבר שאז יהי' צינה ביוהכ"פ: תוד"ה "משום צינה" - מה הכוונה?

לרש"י - משום שכה"ג טעון טבילה. לשיטתו מצד חיוב הגברא בטבילה שחושש שיהי' לו קר מדי.

לתוס' - הכוונה לקרירות הריצפה, שכל היום הי' עומד יחף. לשיטתו מצד החפצא היינו מצד הריצפה, שקשור רק עם רגליו ולא כל גופו, וגם שזוה מצד פסול העבודה ולא מצד חיוב שעליו כמו טבילה שבא רק לטהר את גופו ואינה מעכבת בדיעבד את העבודה.

יח, ע"ב

תוד"ה "שתא בתר ירחא אזלא" (השנה הולכת לפי חודשי הירח) - לגבי מה זה נאמר? לרש"י - הכוונה לקור וחום של השנה, שזה קשור יותר לגברא.

לתוס' - הכוונה לאביב ופירות האילן, שזה קשור יותר לחפצא.

יט, ע"ב

על הפסוק "ליעקב אשר פדה את אברהם": תוד"ה "שפדאו מצער גידול בנים" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה ל"ב שבטים שהיו צריכים לצאת מאברהם ויצאו מיעקב. לשיטתו מצד

יד, ע"ב

תוד"ה "צינורא של הקדש" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לכלי שטוין בו זהב. לשיטתו שקשור לפעולת האדם שטווה את הזהב. לתוס' - הכוונה לעצים ששורפים אותם על האש. לשיטתו מצד החפצא ואינו קשור לעבודת האדם.

טו, ע"ב

תוד"ה והבדלס" - מה הכוונה? לרש"י - זה סוג חי' שנקראת פטיי"ש ואינה עזה כ"כ ואינה הורגת אדם, לשיטתו ששומר על הגברא.

לתוס' - זה נחש שהורג אדם. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מסביר שעז ביותר ואפילו זה הורג אדם.

טז, ע"א

תוד"ה "אין הבור מתמלא מחולייתו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שאם יש בור עמוק וחופר עוד יותר עמוק ומוציא חוליא ומחזירה, אין זה ממלא את כל הבור. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר שאין פעולת האדם יכולה לכסות את הבור ולא מדבר על מילוי של כל הבור.

לתוס' - הכוונה שאפילו אם חופר בור חדש ואח"כ מסכהו מהעפר שנמצא בשפתו אין זה ממלא את כל חלל הבור. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על הבור מצ"ע שאינו מתמלא מהעפר שהי' בו מקודם.

טז, ע"ב

תוד"ה "אחד ממונה על כולן" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לבי"ד הגדול שבירושלים, שהוא ממונה על כל בתי דינים. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מסביר הכוונה שצריכים כולם להיות בביטול גמור ע"ד הסנהדרין בירושלים (שלימות בגברא).

לתוס' - הכוונה לנשיא או למופלא שבבי"ד. לשיטתו שקשור לחפצא ודירה בתחתונים ולכן צריך שבכל מקום יהי' בי"ד לפי גדרי

הגברא היינו בעצם גידול הבנים.

לתוס' - הכוונה לצער יוסף ואחיו וגלגול ירידת מצרים. לשיטתו מצד החפצא מדבר על הצרות והירידה לגלות שקשור יותר לדירה בתחתונים.

כ, ע"א

מדוע נענש אבנר? בגלל שהשהה מלכות בית דוד שתי שנים ומחצה: תוד"ה "שתי שנים ומחצה" - לאיזה חצי שנה הכוונה?

לרש"י - זה אחרי 2 שנים שמלך איש בושת שהי' חצי שנה עד שמלך דוד. לשיטתו שקשור יותר לגברא ולכן אפילו שהתאמץ להמליך את דוד בחצי שנה זו וגם שהיו ישראל 5 שנים ללא מלך ולכאורה מדוע להענישו, אלא מכיוון שזה טוב רק להצדיק את הגברא אבל אינו נחשב שבפועל יצא דבר טוב.

לתוס' - זה הי' לפני שמלך איש בושת. לשיטתו מצד החפצא שהכוונה הטובה פועלת בחפצא ולכן א"א להענישו לפי הפירוש של רש"י, ולכן מפרש שזה הי' לפני שמלך איש בושת ונענש ע"ז שלא התאמץ להמליך את דוד. אבל אם הי' מתאמץ להמליך את דוד ודאי נחשב כפעולה בחפצא ולא הי' נענש. ועצ"ע שלכאורה נראה קצת סברות הפוכות.

כא, ע"א

תוד"ה "דאי ס"ד בת נישואין הואי אחתיה מי הוי שרי ליה" - האם מותר לבוא על יפת תואר ביאה ראשונה במלחמה?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי במלחמה צריך זכויות גדולות, והירא מעבירות שבידו חוזר מהמלחמה.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא, והרי דברה תורה כנגד יצה"ר ואם לא תתן לו אז יבוא לאיסור יותר גדול. ובפרט כמו שמסביר הרב וולפא שהתורה אומרת לאדם שאם רוצה לבוא עליה צריך לדעת שאסור לו לעזוב אותה וצריך להביאה אל תוך ביתו ותשב 30 יום וכו', היינו שהיא תעשה לו בושת גדולות ואז זה יקרר את היצה"ר.

כג, ע"א

תוד"ה "מאי זה בורר לו אחד" - איך הבינו בתחילה?

לרש"י - בתחילה הבין שבררו 9 אנשים, היינו שכל אחד בירר ביי"ד א'. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושב שכל א' צריך לדאוג לביי"ד שלם. לתוס' - בתחילה הבין שביררו רק 3, אלא שקשה לו הלשון שמשמע שחייב כ"א לברור, ולכן חושב בתחילה שכ"א חייב לברור א' כדי שיהי' ביי"ד מושלם, ששני הבע"ד עשאוהו ביחד בלב שלם מצד הביי"ד. ועצ"ע.

כג, ע"א

תוד"ה כגון "בי דינא דרב הונא ורב חסדא" - האם היו במקום א'?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ואין כ"כ בעי' שרב חסדא מורה לפני רב הונא, ששניהם היו צדיקים גדולים וע"ד תלמיד חבר שלא היו מקפידים.

לתוס' - לא, והיו רחוקים יותר מ-3 פרסאות. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שהיו רחוקים יותר, כדי שלא יהי' כמו מורה הלכה בפני רבו שבפועל הרי רב חסדא למד אצל רב הונא. ועצ"ע.

כג, ע"ב

תוד"ה "ורבנן סברי צריך לברר" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שאם אומר אדם שתי כתי עדים צריך להביא שתי כתי עדים כשרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לעמוד בדיבורו ולהביא כל העדים.

לתוס' - הכוונה שיכול להביא עוד עדים ויסמכו עליהם אפילו שפסלו עדי הראשונים ואינו חייב שכולם יהיו כשרים. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ להביא כל העדים ומספיק שיש 2 עדים שפועלים את הענין, ורק אם פסלו הראשונים יכול להביא עדים אחרים, ואין אומרים שהוחזק אדם זה להביא עדים פסולים. ועצ"ע.

כד, ע"א

תוד"ה "אמר רב דימי כגון דקבליה עליה

[=עד א' פסול] בחדר [=כמו עד א' כשר] - לפי מי הולך הסבר זה?

לרש"י - זה חידוש לר"מ, שאפילו במקרה שקיבלו בתור עד א' יכול לחזור בו. לשיטתו מצד הגברא שקבלה זו אין לה תוקף מצ"ע ורק מצד האדם וכמו שהפה שאסר הוא הפה שהתיר.

לתוס' - זה לפי רבנן, שרק במקרה שקיבלו בתור עד א' אז אינו יכול לחזור בו, אבל אם קיבלו בתור 2 עדים, שאז יש שתי ריעותות יכול לחזור בו. לשיטתו מצד החפצא ולכן כשמקבל בתור עד א' אז יש לזה תוקף מצ"ע ואין יכול לחזור בו, אא"כ קיבלו בתור שני עדים.

כד, ע"ב

תוד"ה "כל כי האי גוונא לא אסמכתא היא" - מה עיקר החילוק שעושה את הדבר לאסמכתא?

לרש"י - עיקר החילוק אם זה בידו או לא בידו. לשיטתו שקשור לגברא ולכן עיקר החילוק האם זה בידו.

לתוס' - עיקר החילוק הוא האם הוא מגזים או לא, היינו שתלוי בכמות הכסף, לשיטתו שקשור לחפצא.

כה, ע"א

תוד"ה "ההיא ר' יהודה משום ר' טרפון" - האם מדמים קנין לנזירות, שבספק אין אדם גומר להקנות?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שבשניהם אין האדם בספק מוכן להקנות.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי אין דמיון בין קנין לנזירות.

כו, ע"א

תוד"ה "אגיסטון אני בתוכה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שכיר אני בתוכה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על גדר האדם שהוא רק שכיר.

לתוס' - הכוונה שעובד בשביל ארנונא ולא בשביל עצמו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד העבודה ומה המטרה.

כו, ע"א

תוד"ה "כדור אל ארץ רחבת ידיים" - מה הכוונה "כדור"?

לרש"י - הכוונה לשורה של חיילים שמסובכים סביב לעיר. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר על חיילים שבגופם שומרים על העיר.

לתוס' - הכוונה ל"כדור" שזורקים אותו ממקום למקום, קשור יותר לחפצא.

כז, ע"א

תוד"ה "אלו הן הקרובים" - האם כל רשימת הקרובים מדוייקת, או שיש כאלו מיותרים שאפשר ללמדם מאחרים?

לרש"י - זה כאופן הב'. לשיטתו מצד הגברא שכותב בשבילו כלשון בני אדם את כל הקרובים, ולא כ"כ בגלל שצריך את הכל במדוייק.

לתוס' - זה כאופן הראשון. לשיטתו מצד החפצא שהכל מדוייק.

כח, ע"א

תוד"ה "תלתין ותרין הוו" - את מה ממעטים ולא מונים?

לרש"י - את חתן בניהם לא מחשיב מכיוון ששם חתנות א' הוא. לשיטתו מצד הגברא שזה כלול מצד האדם.

לתוס' - את בני בניהם לא מחשיב משום שלא כתוב במפורש במשנה. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דברים שלא נחשבים מצ"ע.

כט, ע"ב

תוד"ה "מר בר ר' אשי אומר" - האם הלכה כמר בר רב אשי במיפך שבועה ואודיתא, שאפילו שאומר תהיו עלי דיינים לא כותבים עד שיקבעו מקום ויקראו ללוה?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא וצריך שיהי' ממש קביעות ויקראו ללוה שרק אז יש לזה תוקף.

לתוס' - לא, וא"צ שגם הלוה יהי' פה ומספיק שהמלוה מודה ומתחייב שהוא בעל החפצא (הכסף), ולכן כותבים שטר הודאה.

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ואם רוצה להוציא מחברו עליו להביא ראיה.
לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי לשטר יש חזקת כשרות.

לב, ע"א

תוד"ה "היכי אמר להו" - מתי אומרים לעדים "מי יימר כדאמירתו", שאומרים להם מי אומר שזה כמו שאתם אומרים וחוקרים אותם?

לרש"י - אחרי שקיבלו עדותם אז אומרים להם. לשיטתו מצד הגברא שאפילו שרק העדים יתחרטו ועדיין לא שינו את עדותם זה כבר מספיק.

לתוס' - הכוונה לפני שקיבלו עדותם לגמרי, היינו לפני שחקרו עדותם לגמרי. לשיטתו מצד החפצא שרוצה שיהי' מדובר במקרה שיכולים לשנות את העדות עצמה.

לה, ע"א

תוד"ה "אשרו חמוץ ולא חומץ" - מה לומדים מזה?

לרש"י - לומדים שנוקקין לתובע תחילה. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר על התובע עצמו שנוקקין אליו תחילה.

לתוס' - לומדים רק שמקבלים את העדים של התובע תחילה. לשיטתו שקשור לחפצא לכן אינו מדבר על התובע, ורק על המקרה עצמו ששומעים עדי התובע תחילה וכו'. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "הרי שהי' הולך לשחוט את פסחו" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר שהי' גם כה"ג וגם נזיר וגם הולך לשחוט את פסחו, שצריך גם שלימות בגברא שהוא כהן ונזיר, וגם שהולך לעשות מצוה שקשור לחפצא.

לתוס' - מדובר רק בא' מהם, או שהוא כה"ג או שהוא נזיר או שהולך לשחוט את פסחו. לשיטתו מצד החפצא מספיק בא' מהם אפילו שאינו כהן ונזיר ורק שעסוק בקרבן פסח מצד החפצא פטור מדברים אחרים.

ל, ע"ב

תוד"ה "בעדות בכור" - מה הכוונה? לרש"י - זה הולך על מום בבכור שראוי לבוא בידי אדם שכהנים חשודים. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר על פעולת האדם.
לתוס' - זה הולך על עדות מאביו ששמעו ממנו שזה הבכור. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על עדות שזה הבכור (החפצא, הבהמה).

לא, ע"ב

תוד"ה "וכיוון דאיתחזק בבי דינא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שכתוב בו הנפק. לשיטתו מצד הגברא שאין לו כח לאפקועי מעשה בי"ד ולכן אינו נאמן.

לתוס' - הכוונה שראוהו לשטר בידה. לשיטתו מצד החפצא שאין יכולה להכחיש.

המשך

תוד"ה "סימפון שיש עליו עדים" - מה הכוונה?

לרש"י - זה שובר שיוצא מתחת ידי הלווה. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר על הלווה, שהוא האדם שעשה את ההלוואה.

לתוס' - זה שובר שיוצא מתחת ידי המלווה, שהוא בעל החפצא (המעות).

לב, ע"א

תוד"ה "חיישינן שמא אחרוהו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שאיחרו את הכתיבה ובאמת ההלוואה היתה לפני"ז במקום פלוני ורק שלא כתבו העדים הלוואה זו עד א' בניסן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שרק האנשים ראו את המקרה קודם אבל לא עשו את השטר (חפצא) קודם.

לתוס' - הכוונה שגם כתבו את השטר לפני הזמן (א' בניסן). לשיטתו מצד החפצא היינו שגם השטר נכתב לפני"ז.

המשך באותו תוס'

האם מספק מכשירים את השטר?

או פסול עדותן בטילה, כך גם ב-3 שיש קרוב או פסול עדותן בטילה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על העדות שמתבטלת.

מב, ע"א

תוד"ה "פועל אמת" - מה הגירסא הנכונה? לרש"י - "פועלי אמת", שזה הולך על צבא השמים שלא משנים את תפקידם. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר על הנבראים בתפקידם ע"ד האדם שיש לו תפקיד. לתוס' - "פועל אמת", שזה הולך על הקב"ה. לשיטתו שקשור לחפצא היינו שמדבר על הענין בלי תפקיד, ופה הכוונה לקב"ה.

מה, ע"א

תוד"ה "מה בור שיש בו כדי להמית" - כמה זה סתם בור? לרש"י - עשרה טפחים, שזה גדר שקשור לאדם, שעשרה טפחים נחשב לרשות בפ"ע ע"ד דיני שבת. לתוס' - זה יותר מעשרה. לשיטתו שקשור לחפצא ומצד הבור צריך שיהי' עומק כזה שיכול להמית.

מז, ע"ב

תוד"ה "משיסתום הגולל" - מהו גולל? לרש"י - זה דף לכיסוי ארון ששם נמצא הגברא. לתוס' - זה מצבה. לשיטתו שקשור לחפצא שזה סימן על הטומאה ולא כיסוי על האדם.

מח, ע"ב

תוד"ה "אע"פ שלא עיבדן לשמן" - האם הזמנה פועלת בחפצא? לרש"י - לא, וזה רק בגברא שהאדם מכינו ואם רוצה יכול לשנות למה שרוצה. לתוס' - כן, שזה פועל בחפצא שא"א לשנותו לדברים אחרים.

מט, ע"ב

תוד"ה "מעבירין על הכתם" - מדוע מעבירים שבעה סממנים על הכתם? לרש"י - זה כשביל האדם שידע אם זה דם או

לו, ע"ב

תוד"ה "חדא לאתויי גר" - האם גר כשר לדון דיני ממונות?

לרש"י - כן, לשיטתו שכל הפסול של גר זה רק לגבי דיני נפשות שקשור לגברא אבל לא בדיני ממונות שקשור לחפצא. לתוס' - לא, ורק לדון את חברו כשר. לשיטתו שהפסול של גר קשור לחפצא, ולכן פסול גם בדיני ממונות ורק לחברו מותר.

לח, ע"א

תוד"ה "בתחילה על גפי" - מה יותר גבוה גפי או כסא?

לרש"י - גפי, ולכן מפרש שזה הי' לפני החטא ואחרי שחטא ירד לדרגה של כסא. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר מצד האדם עצמו שקשור לגילויים לפני החטא ואחרי החטא. לתוס' - כסא, ולכן מפרש שלפני שנזדווגה לו חוה הי' על גפי, ולבסוף אחרי שהתחתן עלה על כסא. לשיטתו שקשור לחפצא מדבר על המעלה של חתונה (דירה בתחתונים).

לט, ע"א

תוד"ה "דהורמיז" - איך הגירסא הטובה ואיך הלא טובה?

לרש"י - הטוב זה בלי אל"ף והלא טוב זה עם אל"ף. היינו שהורמיז זה הקב"ה, ואהורמיז זה שד. לשיטתו שמדבר על הגברא וכן פה מדבר על הדבר עצמו ולא על התוצאה. לתוס' - הורמיז זה טוב, שזה לשון חן מאת המקום, והורמיז בנו"ן זה לא טוב (שד). לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על התוצאה שזה חן מאת המקום. ועצ"ע.

מא, ע"ב

תוד"ה "כמאן כר"ע דמקיש שלשה לשנים" - מה תוכן ההשוואה שמשווים 3 ל-2? לרש"י - להגיד לנו שכמו שנים אינם נהרגים עד שיהיו שניהם זוממים, כך גם ב-3 צריך שיהיו שלשתן יהיו זוממין. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר על האנשים שצריך שיהיו כולם זוממין כדי להענישם. לתוס' - להגיד שכמו בשנים שנמצא א' קרוב

צבע, היינו שאם לא עובר ע"י הסמנים ודאי שזה צבע ולא דם.
לתוס' - זה כדי לבטל את הכתם מצד החפצא, היינו אפילו אם זה דם מתבטל ע"י שמעבירים עליו את הסמנים.

נד, ע"ב

תוד"ה "עשו כתועבות הגויים" - איפה כתוב התועבה?

לרש"י - זה כתוב בכל סוגי העריות. לשיטתו שקשור לגברא והרי לאדם כל סוגי עריות נחשבים לתועבה.

לתוס' - זה רק בזכור ושוכב עם בהמה שזה דומה לזכור ויש וא"ו המחבר וכאילו כתוב גם בבהמה תועבה. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך שיהי' כתוב תועבה בפרטיות ורק בשני עריות אלו שזה גם מצד החפצא מושלל שאינו יכול ללדת ולד, היינו שזה עריות בעצם שאין שום אפשרות שיוולד מזה משהו, משא"כ בשאר עריות.

נה, ע"א

תוד"ה "זה קלונו מרובה" - האם כדי לסקול בהמה צריך 2 טעמים, גם תקלה וגם קלון? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם קלון של האדם צריך.

לתוס' - משמע שלא, ומספיק טעם של תקלה. לשיטתו מצד החפצא שאם יש תקלה זה כבר סיבה לסוקלה וא"צ קלון מצד הגברא.

נה, ע"ב

לגבי קטנה מעל גיל 3: תוס' ד"ה "וחייבים עליה משום א"א" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר שקיבל בה אביה קידושין. לשיטתו שמצד הגברא לכן אפילו שלא עשה שום פעולה באשה קנאה ע"י קידושין שקיבל אביה.

לתוס' - מדובר שבא עליה שעשה פעולה בחפצא (באשה עצמה).

המשך

לגבי בן תשע שבעל אשה אינו מאכילה בתרומה: תוד"ה "ואינו מאכיל" - באיזה

אופן מדובר?

לרש"י - מדובר שבא עליה לשם קידושין. לשיטתו מצד הגברא שרק הוא פועל את הפעולה.

לתוס' - מדובר שהיא יבמתו וזקוקה לו וקשורה אליו מצד החפצא ללא פעולתו של האדם כלל.

נו, ע"א

תוד"ה "ואליבא דר' מאיר" - האם לר' מיישא שסובר שגוי שבירך את השם בכינויין חייב מיותר המלים "איש איש כי יקלל אל-היו וגו'?"

לרש"י - כן, לשיטתו שמרבה גוי גם בלי "איש איש" ומלים אלה באות להגיד שדיברה תורה כלשון בני"א, שהתורה קשורה לגברא.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולא הייתי יודע מהמלים "כגר כאזרח" ששייך עונש מיתה בגוי, ומהמלים "איש איש" לא למדים שדיברה תורה כלשון בני"א, שאין התורה קשורה לגברא לפי ר' מיישא. אלא לומדים מזה דין בחפצא שיש לו עונש מיתה.

נו, ע"א

תוד"ה "הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה" - מה בא למעט?

לרש"י - בא למעט שאם הורתו ולידתו בקדושה אסור אפילו בשאר האב (אחותו מהאב). לשיטתו מצד הגברא ואם הוא בקדושה צריך יותר להחמיר עליו.

לתוס' - הפוך, בא למעט שאם הורתו ולידתו בקדושה מותר אפילו באחות מן האם. לשיטתו מצד החפצא מכיוון שהוא יהודי גמור שוב אין חשש שצריך לאסור, שאין לו שום קשר למשפחה הגויה.

נח, ע"א

תוד"ה "נשא אחותו מן האם יוציא" - מה טעם האיסור?

לרש"י - האיסור שלא יאמרו באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה (מצד הגברא).

לתוס' - האיסור בגלל שלא יחליפו בישראל ויתירו גם אחות אביו וכו', לשיטתו מצד

שהוא תלוש ונתגלה שזה מחובר. לשיטתו מצד החפצא שיש שינוי בחפץ עצמו שהוא מחובר ולא תלוש ולא כ"כ ככוונת האדם.

סג, ע"א

תוד"ה "אמר ר' אמי זיבח וקיטר וניסך" - מדוע לא גורסים והשתחויה?

לרש"י - בגלל שזה לא עבודה. לשיטתו מצד הגברא שאין פה יצירת מלאכה כמו בזיבח וקיטר ומנסך, שסובר שאין פעולת ההשתחויה יוצרת פעולה בחפצא בקרבן ורק איסור על הגברא.

לתוס' - בגלל שזה שכתוב בתורה "לא תשתחויה" בא לחלק ולחייב על השתחויה שזה עבודה בפ"ע. לשיטתו מצד החפצא וסובר שכאשר אדם משתחויה זה פועל בחפצא ואוסר את הדבר ונחשב לעבודה בפ"ע.

סד, ע"א

תוד"ה "שלש כריתות בע"ז" - מאיפה לומדים ע"ז שלא כדרכה?

לרש"י - מזה שכתוב 3 פעמים כרת, שתיים לגבי מולך בפרשת קדושים והשלישי בפרשת "שלח לך". וא' מהם בא ללמד על שלא כדרכה, היינו שגם במולך חייב שלא כדרכה. לשיטתו שקשור לגברא והרי האדם מתכוון לע"ז.

לתוס' - לומדים זה מפרשת "אחרי מות" לגבי עריות. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן סובר שגם במולך אינו חייב אלא כדרכה, מכיוון שזה לא ממש ע"ז אם זה לא כדרכה.

סה, ע"א

תוד"ה "והנשאל בהן" - מאיפה לומדים אזהרה לא לשאול מהאבות?

לרש"י - מהפסוק "אל תפנו" שמדבר על הגברא.

לתוס' - מהפסוק "לא ימצא בך", לשיטתו שקשור לחפצא.

סה, ע"א

תוד"ה "הואיל וישנו בלב" - מדוע מגדף לא

החפצא, שלא יהי' תקלה.

נח, ע"ב

תוד"ה "קץ ידא" - מדוע קוצצים את היד למי שרגיל להכות?

לרש"י - זה קנס מצד הגברא שמעניש את האדם.

לתוס' - זה דין ממש מצד החפצא, מכיוון שרגיל בכך זה כמו מידה כנגד מידה שאין לו זכות בידו אם מכה בה אנשים.

סא, ע"א

תוד"ה "האומר אעבוד" - מדוע חייב שאומר אעבוד?

לרש"י - בגלל ששמע ונתרצה ולומד שאם שומע ומסכים כבר חייב. לשיטתו מצד הגברא לכן מספיק רק הסכמתו של האדם.

לתוס' - בגלל שמקבלו עליו באלו-ה. לשיטתו שצריך שממש יעבוד ע"ז, שאז נפעל בחפצא רק אז חייב.

סב, ע"א

תוד"ה "מאי טעמא דר' יוסי" - מה השאלה? לרש"י - השאלה היא על מ' ד"מאחת ו-מ ד"מהנה", לשיטתו מצד הגברא ולכן א"א לומר שצריך את זה לשם משמעון, שפשוט שחייב בגלל שמצד האדם יש פה תוכן של מלה.

לתוס' - השאלה היא הרי צריך את זה (שם משמעון) ללמוד מזה אבות ותולדות. לשיטתו מצד החפצא ולכן הי' הו"א שצריך לשם משמעון להגיד שחייב, מכיון שכתב רק חלק מהמלה ולא גמר לכתוב את כל המלה, שחסר מצד החפצא.

סב, ע"ב

תוד"ה "להגביה את התלוש וחתך את המחובר" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהתכוון לחתוך תלוש זה וחתך אחר שהוא מחובר. לשיטתו שקשור לגברא ולכן אומר שהי' דבר אחר, שזה שונה לגבי האדם.

לתוס' - הכוונה שהתכוון לאותו דבר וחשב

לתוס' - כן, ורבינא סובר שחייב אפילו נביא שמשית סקילה, ולרב פפא רק הדיוט חייב סקילה. לשיטתו שיש דעה שאפילו נביא חייב אם מסית, מכיוון שאינו מסתכל על הגברא אלא על התוצאה בחפצא, שהרי הסית וחייב סקילה כמו הדיוט.

ע, ע"ב

תוד"ה "בה נתקנו" - איזה משל מתאים להראות שהתיקון בא מאותו דבר שקלקלו? לרש"י - מחורבן ביהמ"ק שנשרף באש ובאש אתה עתיד לבנותה, וכן פה שקלקלו בתאנה ובה כיסה א"ע. לשיטתו מדבר על האדם שעשה העבירה ובה מקלקל ובוזה נתקן. לתוס' - המשל מבין מלך שסרח עם א' השפחות ורק היא פתחה לו את הדלת, וכך פה העץ תאנה קיבלו ותפרו מהעלים בגד, שלא הסכימו כל העצים. היינו שמדבר על החפצא שנעשה בה העבירה שהיא זו שנתנה לו תיקון. ועצ"ע.

עג, ע"ב

תוד"ה "ממונא לא משלם עד גמר ביאה" - מדוע? לרש"י - בגלל שלא משלם, רק אם השיר בתוליה שפוגע בגברא שיותר איננה בתולה. לתוס' - בגלל שקים ליה בדרכה מינה בתחילת הביאה. לשיטתו מצד החפצא בגלל שיש לו עונש יותר חמור אין להענישו בעונש הקל.

עו, ע"ב

תוד"ה "שברזל ממית בכל שהוא" - מדוע? לרש"י - בגלל שיכול לתוחבה בליבו ולהורגו. לשיטתו שקשור לגברא מדבר על פעולת האדם.

לתוס' - בגלל שהברזל "מיזרף זריף" (עושה חבורה או מעלה נפח (כנראה זיהום)). לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד הברזל עצמו שעושה זיהום.

עז, ע"ב

תוד"ה "סתם משחקין בכדור כמה דעיילי וכו'" - פרט למתכוון לזרוק שתיים וזרק ארבע

נמנה ביחד עם כל חייבי כריתות? לרש"י - בגלל שהעיקר זה הכוונה בלב, שאם לא מתכוון לאלקים פטור. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על כוונתו. לתוס' - מכיוון שעיקר הקללה נקרא מחשבה רעה. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן משמע שאפילו שאינו מתכוון חייב כמו שסתם ע"ז שמשתחוה מאהבה ויראה חייב, שהעיקר זה המעשה מצד החפצא.

סה, ע"ב

תוד"ה "מעלה בזכורו" - מה הפירוש? לרש"י - הכוונה שמעלה את המת ומושיבו על זכרותו (מילתו). לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר על פעולה באדם. לתוס' - זה סוג של ע"ז שנקראת כך מצד החפצא ולא שייך לפעולה בגברא.

סו, ע"א

תוד"ה "עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה כדרך שפירט בכלאים, היינו שזה קשור לגברא מצד הפסוק שאמר ה' לאדם. לתוס' - הכוונה מצד הסברא, היינו שמצד הדבר עצמו היינו אומרים שזה ביחד. ועצ"ע.

סו, ע"ב

תוד"ה "עד שיהיו שניהם שוין" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שיהיו שניהם בני עונשין, לשיטתו מצד הגברא.

לתוס' - הכוונה שיהיו שווים במיתה אחת, היינו מצד החפצא שיש להם אותו סוג עונש, או שניהם בסקילה או שניהם בחנק.

סז, ע"א

תוד"ה "רבינא אמר" - האם רבינא חולק על רב פפא? לרש"י - לא, ושניהם סוברים שרק הדיוט חייב סקילה אבל לא נביא (אם אומר בשם ה' בוא נעבוד ע"ז), מכיוון שהוא אדם מושלם א"א לחייבו מצד הגברא אותו עונש, אלא חייב רק חנק.

רק לר' יהודה או גם לר"ש?
 לרש"י - זה רק לר' יהודה, אבל לר' שמעון
 א"צ שום תיקון. לשיטתו שהעיקר שיש פה
 פעולת הגברא.
 לתוס' - זה גם לר"ש וסובר שצריך תיקון
 קצת. לשיטתו שצריך שיהי' תיקון בחפצא
 ולא רק במעשה הגברא.

פז, ע"ב
 תוד"ה "בפלוגתא דר' יהושע ורבנן" - על מה
 מדובר?

לרש"י - על האדם שנכנס למקדש במקרה
 כזה שיש מחלוקת של ר' יהושע ורבנן אם
 הורה הזקן ממרא נגד בי"ד חייב.
 לתוס' - על ככר של תרומה שנגע באדם
 שנמצא בספק כזה. לשיטתו שקשור לחפצא
 לכן לא מדבר על האדם שזה בעולה ויורד
 אלא על החפצא (ככר של תרומה).

פז, ע"ב
 תוד"ה "ר' יהושע כיהה" - מה הכוונה?
 לרש"י - כיהה וטהור. לשיטתו מצד הגברא
 והרי לאדם יש חזקת טהרה וצריך שתהי'
 הוכחה ברורה שטמא.
 לתוס' - כיהה וטמא (לירושלמי). לשיטתו
 שמצד החפצא ולזה אין חזקת טהרה. ועצ"ע.

פט, ע"א
 תוד"ה "קשר העליון דאורייתא" - האם זה
 לכו"ע?
 לרש"י - לא, שזו מחלוקת, ולדעה א' זה לא
 דאורייתא ורק בשביל הגברא.
 לתוס' - זה לכו"ע שזה חלק מהציצית
 מהחפצא.

המשך
 לגבי זקן ממרא: תוד"ה "ולא בבית דין
 שביבנה" - באיזה מקרה מדובר?
 לרש"י - שנשאלו בבית דין בלשכת הגזית
 וחזר לעירו והמרה על בי"ד וגלתה סנהדרין.
 לשיטתו שקשור לגברא ולכן מספיק שהזקן
 ממרא שמע את דעת הבי"ד בזמן שהיו
 במקומן וע"ז נענש.

שפטור.
 לרש"י - מדובר לגבי גלות. לשיטתו מצד
 הגברא שגלות זה תיקון לאדם.
 לתוס' - מדובר לגבי מיתה. לשיטתו מצד
 החפצא שזה תיקון לעבירה עצמה ולא כ"כ
 לתיקון האדם.

עח, ע"ב
 תוד"ה "וחד אמדוהו לחיים ומת" - ועצ"ע.

פא, ע"א
 תוד"ה "וכתיב דמיו בו יהי' בסקילה" -
 מאיפה לומדים שמשוים מלוי בריבית
 לשופכי דמים?
 לרש"י - מכיוון שכתוב "דמיו בו יהי'", היינו
 הדמים שהעני את חברו ומת ברעב עליו
 ישובו. לשיטתו שמדבר על פעולות הגברא.
 לתוס' - מזה שכתוב "והוליד בן פריץ שופך
 דם". לשיטתו שמדבר על התוצאה.

פא, ע"ב
 תוד"ה "ומר סבר "מלקויות מחזקות" - מה
 הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שלא הוחזק עד שילקה 3
 מלקויות, ועל הפעם השלישית לא מכניסים
 אותו לכיפה מכיוון שלא דנים אותו בשני
 דינים גם מלקות וגם מיתה. לשיטתו מצד
 הגברא וא"א להענישו בשני עונשים, וגם זה
 שהורגים אותו זה בגלל שהאדם מועד וכו'
 ואין סברא להענישו עוה"פ.
 לתוס' - הכוונה שאם רואים שאין האדם
 מתפעל ממלקות, ממשיך אפילו שמלקין
 אותו ב' וג' פעמים - אז מכניסים אותו לכיפה.
 לשיטתו מצד החפצא מכיוון שרואים שאינו
 מתפעל ממלקות, אז העונש כבר בפעם
 השלישית צריך להיות כיפה, וגם זה שהורגים
 אותו זה בגלל העבירות שעשה 3 פעמים
 ומלקות שצריך לקבל מקבל. ועצ"ע.

פד, ע"ב
 תוד"ה "מאן שמעת ליה דאמר מקלקל
 בחבורה חייב ר"ש" - האם זה שכתוב לגבי
 חובל שחייב בתנאי שצריך לכלבו ולאפרו זה

לתוס' - מדובר שנגמר דינו קודם שגלתה
הסנהדרין. לשיטתו מצד החפצא לכן רק אחר
שנגמר דינו לפני שגלו, שאז כבר נפעל גזר
הדין בעולם מצד החפצא וכהרוג דמי.

מסכת מכות

כאשר באו להרוג ולא הרגו שלא יהיו נהרגים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על האדם שבכלל פטור ממיתה.

לתוספות - הכוונה שאם אחד סוקל באבנים והורג אדם דינו בסיף ולא בסקילה, ק"ו לעדים שרק רצו לסקול ולא סקלו שיהי' דינם בסיף. לשיטתו שודאי צריך להרגם מצד החפצא של דין תורה "ועשיתם לו כאשר זמם" וכל השאלה רק באיזה סוג מיתה.

ג, ע"ב

תוד"ה "המוסר שטרותיו לבי"ד" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לפרוזבול שזה דין מדרבנן שזה תקנה לגברא.

לתוספות - זה דין מהתורה שאם מוסר השטרות של החוב ממש לבי"ד אז מהתורה אינו משמט, לשיטתו שזה ממש מצד החפצא ולא כמו פרוזבול שזה רק מדרבנן תקנה לגברא שלא משמט.

ג, ע"ב

תוד"ה "על מנת שאין בו אונאה, הרי יש בו אונאה" - מה הכוונה?

לרש"י - שאומר לו שאני מבטיחך שאין בו אונאה, לשיטתו מצד הגברא שמשכנע את האדם שיאמין לו שלא מרמהו.

לתוספות - הכוונה ע"מ שלא יחול איסור לאו של אונאה במקח זה מצד החפצא.

ד, ע"א

תוד"ה "אמר ר"י אמר רב חבית מלאה מים שנפלה לים הגדול לא עלתה לו טבילה" - מדוע?

ב, ע"א

תוד"ה "כל הזוממים מקדימים לאותה מיתה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שלא יקרה להם נס להימלט מן המוות או שלא יענו את דינם אלא שיימיתום מיד, לשיטתו שזה הסברים שקשורים עם הגברא.

לתוספות - הכוונה שלכתחילה צריך להמיתם דוקא באותה מיתה שנתחייבו בה, ואם אי אפשר - צריך להרגם בכל אחת מד' מיתות בי"ד. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על סוג המות.

המשך

תוד"ה "ועוד מדקתני לקמן" - מה השאלה בגמרא?

לרש"י - השאלה היא בפשטות מדוע כתוב פה "כיצד העדים נעשים זוממים" והרי כתוב בהמשך דין עדים זוממים, איך נהיים זוממים. לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם מובן ואצ"ל לשון זה.

לתוספות - זה המשך לשאלה הקודמת, והרי אין זה לשון של הזמה להעיד על מישהו שהוא בן גרושה, ואם תמצי לומר שזה כן לשון הזמה והרי בהמשך כתוב שלא נחשב הזמה רק אם מעידים אתם הייתם אתי במקום אחר באותו זמן. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על עצם הענין שאי"ז נחשב כלל להזמה.

ב, ע"ב

תוד"ה "מה הסוקל אינו נסקל" - מה הכוונה? לרש"י - בפשטות שאם העדים הצליחו בשקרם ועדותם והרגו - אין נהרגים, ק"ו

לתוס' - זה הולך על דין עדים זוממים שצריך שיזימו את כולם וזה רק אם כל העדים העידו תוך כדי דיבור, אבל אם נמצא קרוב פסול אפילו שלא העידו תוך כדי דיבור פסולים כולם. לשיטתו מצד החפצא שבשעת מעשה שרואים העדים את העדות - אז נחשב כמו שנגמרה עדותם.

יב, ע"ב

תוד"ה "רב אשי אומר מאי אחר הנוף" - מדוע אומר אף אחר הנוף אם בכל מקרה הולך לחומרא גם אחרי העיקר של העץ? לרש"י - בגלל שבד"כ הולכים רק אחרי העיקר ולכן מחדש לנו פה שהולכים גם אחרי הנוף. לשיטתו מצד הגברא ולכן ודאי שהעיקר של העץ יותר חשוב מצד האדם כיון שמסתכל על שורש הדבר. לתוספות - בגלל שהולכים רק אחרי הנוף ואינו בטל לעיקר כלל. לשיטתו מצד החפצא שנותן חשיבות גדולה בנוף דוקא, כיון שעליו נמצא כרגע. ועצ"ע.

יג, ע"א

תוד"ה "גררשה וחלוצה אינו חייב אלא אחת" - האם האיסור לכהן להיות עם חלוצה זה דאורייתא? לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שאינה איסור עריות מצ"ע, יש על"י איסור דאורייתא. לתוספות - לא, ורק מכת מרדות מדרבנן. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א לומר לחלוצה שאינה איסור עריות מצ"ע שנחשב לאיסור דאורייתא ולכן זה רק מכת מרדות מדרבנן.

יג, ע"ב

תוד"ה "ר' יצחק אומר חייבי כריתות בכלל היו" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שכל העריות היו בכלל חייבי כריתות, לשיטתו שמדבר על האיסור מצד הגברא. לתוספות - הכוונה שכל חייבי כריתות היו בכלל חייבי מלקות, לשיטתו מדבר

לרש"י - בגלל מים שאובים, לשיטתו מצד הגברא ששאב את המים.

לתוספות - גורס חבית מלאה יין, ובגלל שהטובל ביין לבן אינו טבילה מכיון שיכול להיות שהאיסור במקומו מכיון שהמים לא זזו ואינו ניכר, שהרי היין בצבע לבן. לשיטתו מצד החפצא שהאיסור מצד היין.

ה, ע"א

מדובר בעדים שהעידו שביום א' הרג את הנפש ובאו עדים והזימום ואמרו שהרגו ביום ב': תוד"ה "דבעידנא דאסהידו עדים לא בר קטלא הוא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאם הי' מודה נפטר. לשיטתו מצד הגברא שהכל תלוי בו ואם מודה נפטר.

לתוס' - הכוונה שאולי לא יבואו עדים, ואם יבואו אולי לא יגמר הדין ע"י. לשיטתו מצד החפצא שיש חיסרון בגמר דין ולא קשור לגברא.

ו, ע"א

תוד"ה "אמר ר' יוסי בד"א בדיני נפשות" - מדוע דוקא בדיני נפשות? לרש"י - בגלל שכתוב "והצילו העדה" שזה על הגברא שצריך להציל כמה שאפשר בדיני נפשות.

לתוס' - זה בגלל שרק בדיני נפשות הוקש 3 ל-2 שעדותן בטלה, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שמצ"ע העדות בטלה. אבל בדיני ממונות הרי גם עד א' מחייב שבועה וא"א לבטל לגמרי.

ו, ע"א

תוד"ה "אמר רבא והוא שהעידו כולם בתוך כדי דיבור" - על מה זה הולך?

לרש"י - זה הולך ע"ז שכתוב שמאה כשנים היינו שהכל עדות אחת, אבל אם העידו שנים ולאחר כדי דיבור העידו האחרים זה נחשב עדות אחרת, ואם א' מהן קרוב או פסול אין כולם בטלים. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה תלוי דוקא בעדות של הגברא שיעידו תוך כדי דיבור.

מדוע כשלקח האם מעל הבנים ושחטה לא לוקה, ואפילו שהתרו בו בזמן ששחטה? לרש"י - בגלל שצריך שתהי' התראה ודאית בשעה שעבר על האזהרה לא תקח את האם על הבנים, ואז זה הי' ספק. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על ההתראה עצמה, שיש חסרון בהתראה, שקשורה יותר לגברא. לתוספות - לא לוקה מכיון שנחשב כמחוסר מעשה, שכל זמן שלא שחט את האם עדיין לא ביטל את האפשרות שיוכל לשלח את האם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על המעשה עצמו, שאם לא שינה את המעשה אז אי"צ ללקות.

טז, ע"א

תוד"ה "כגון שהדירה ברבים" - מדוע הדירה לאישה? לרש"י - בגלל שמצא לה עוון שאסורה לו. לשיטתו מצד הגברא, לכן מחפש סיבה מדוע הדירה. לתוספות - שהדירה בלי שום סיבה וזה חל בגלל שאסר על החפצא, היינו שאמר "קונם תשמישך עליי".

המשך

תוד"ה "ביניתא דבי' כרבא" - מה הכוונה? לרש"י - תולעת שנמצאת בכרוב. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על דבר שאסור לאדם תמיד. לתוספות - דג שנמצא במחרשה, שאם הי' במים הי' טהור, בכ"ז כיון שכרגע נמצא חוץ למים לכן לוקה. לשיטתו מצד החפצא ולכן השוני שיש במקום הדג פוסל את כשרותו. ועצ"ע.

טז, ע"ב

תוד"ה "איסורא בעלמא" - האם מקשה גם מקדשי קדשים שכתוב שלוקים ולא רק איסור? לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם קדשי קדשים זה איסור שקשור עם הגברא, והי' צ"ל רק שיהי' איסור ולא מלקות. לתוספות - לא. לשיטתו מצד החפצא וקדשי

על החפצא (העונשים) ולא כ"כ על איסור הגברא.

טז, ע"א

תוד"ה "כל ימיו בעמוד והחזר קאי" - על מה זה הולך? לרש"י - על הפסוק "לא יוכל לשלחה כל ימיו", שצריך להחזירה כל ימיו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על חיוב האדם. לתוספות - על הפסוק "ולו תהי' לאשה" שתמיד צריך להחזיר שתהי' לו לאשה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שהיא מצ"ע צריכה להיות אתו תמיד. ועצ"ע.

טז, ע"א

תוד"ה "הניחא למאן דתני ביטלו ולא ביטלו" - על מה זה הולך? לרש"י - על אונס ומוציא שם רע, שכל ימיו יש עליו ציווי עמוד והחזר שיכול תמיד לתקן אא"כ הדירה שלא יהי' איתה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על חיוב האדם, לדברים שקשורים לפגיעה באדם. לתוספות - על מה שדייק במשנה טמא שבא למקדש שלאו שהקדימו עשה לוקין עליו. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על העברה מצ"ע. ועצ"ע.

המשך

מה הכוונה "קיימו ולא קיימו"? לרש"י - שמזהירים אותו בי"ד לקיים את העשה והוא מקיים. לשיטתו מצד הגברא שזה הולך על האדם שמזהירים אותו. לתוספות - הכוונה שמקיים את העשה אחרי שעבר את הלאו בתוך כדי דיבור. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד תיקון עליו. ועצ"ע.

טז, ע"ב

תוד"ה "מידי הוא טעמא אלא לר' יוחנן" כנ"ל בדיבור הקודם

המשך

תוד"ה "במאי קמיפלגי" בהתראת ספק -

לתוס' - עיין בשבועות ג' ע"א תוד"ה "חדא דמחייב עלה תרתי", שהפאות עצמן מחלקות מצ"ע וא"צ פסוק לחייב על כל התראה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שזה מצ"ע מתחלקות. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "החורש בשור וחמור והן מקודשין" - האם לוקה גם מצד החמור? לרש"י - כן, מכיון שמדובר שהחמור הוא מקדשי בדק הבית ולכן חייב. לשיטתו שמחשיב גם את הקדוש מצד הגברא ואפילו שישנו בשאלה שזה תלוי באדם.

לתוס' - לא, ולוקה רק מצד קדושת השור שהוא בכור מצ"ע ואינו בשאלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אינו מחשיב את החמור, כיון שאין עליו קדושת הגוף מצ"ע כקדשי המזבח.

כב, ע"א

לגבי המנהיג בשור פסולי המקודשין שלוקה שהרי וכו': תוד"ה "שהרי גוף א' הן ועשאן הכתוב שני גופין" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שיש עליו גם תורת חולין שמותר באכילה וגם תורת קדשים שאסור בגיזה ועבודה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר מה מותר ומה אסור מצד האדם וזה מה שמחלקו ל-2 סוגים.

לתוס' - הכוונה שהתורה קוראת לו "כצבי וכאייל", היינו שזה 2 מינים מצד החפצא ממש.

קדשים זה שונה, שזה איסור מצ"ע ולכן אין קושיא מזה שלוקים.

יח, ע"ב

תוד"ה "כל שבקודש פסול בא הכתוב ליתן כו" - מה הכוונה לוקה? לרש"י - הכוונה לאיסור מלקות, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר רק על האיסור של האדם.

לתוספות - הכוונה שלוקה ממש, לשיטתו מצד החפצא לכן צריך שיהי' גם מלקות ממש.

כ ע"ב

תוד"ה "לא צריכא ססך ה' אצבעותיו נשא" - הדין שחייב כשמתרה התראה א' ועשה בזה אחר זה 5 קרחות

לרש"י - חייב רק א' שעשה תוך כדי דיבור ועל השאר יכול לומר שכחתי. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד האדם שיכול לומר שכחתי.

לתוס' - חייב 5 על כולם מצד שזה מקומות מחולקים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק מצד המקומות.

כא, ע"ב

תוד"ה "מחוי ליה רב ששת בין פרקי" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שחייב שתים מכאן ושתים מכאן אפילו שהי' התראה א' תוך כדי דיבור בכ"ז חייב על כל א' וא', וזה חידוש. לשיטתו מצד הגברא ולכן משמע שחייב מצד פעולתו על כל א'.

מסכת שבועות

י, ע"ב

תוד"ה "מפרישין מהם שכר האומנין" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שמזכים להם ע"י אחד מהגזברים, היינו שזה ממש שייך להם, ולכן זה שבהמשך מחללים אותם על מעות האומנים זה מדעתם של האומנים, שהרי זה שלהם.

לתוספות - הכוונה שרק מפרישים את המעות והן חולין שלב ב"ד מתנה עליהם, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין צריך את דעת האומנים אלא מצ"ע מחללים.

יא, ע"א

תוד"ה "הואיל וצורתה כל השנה כולה" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שאין מראיתם משתנה ולכן אינה נפסלת בלינה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם.

לתוספות - הכוונה שעיקר מצוותה בכך לעשותה כולה מתחילת השנה ולכן אין נפסלת בלינה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שמצ"ע כך מצוותה.

יא, ע"א

תוד"ה "פר ושעיר של יוה"כ שעבדו והפרישו אחרים תחתיהם ימותו" - מדוע?
לרש"י - בגלל שלא ראויים לשנה הבאה, כי צריך להביאם מתרומה חדשה, לשיטתו מצד הגברא שיש חיוב על האדם להביאם מתרומה חדשה ולא בגלל שיש חסרון בחפצא (בקרבנות אלו).

לתוספות - בגלל שחוששים לתקלה, לשיטתו מצד החפצא.

יב, ע"ב

תוד"ה "ואף שמואל סבר לה" - מה הכוונה בדברי שמואל "סכין מושכתן למה שהן"?
לרש"י - הכוונה שסכין השוחטת סתם מושכתן לקרבן שהופרשו מתחילה לכך. לשיטתו מצד הגברא ולכן הולכים לפי כוונתו הראשונה.

לתוספות - הכוונה שע"י השחיטה יכול לשנותם לאיזה קרבן שרוצים או תמידין או מוספין. לשיטתו מצד החפצא לכן אפשר לשנותם, שלא נקבעו מצ"ע. ועצ"ע.

יג, ע"א

תוד"ה "לא קראו מקרא קודש" - מה הכוונה?
לרש"י - שלא התפלל בברכות שמו"ע לומר מקדש ישראל ויוה"כ"פ. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על תפילת האדם שחסר בקידוש היום מצד האדם.

לתוספות - שאינו שובת בגלל קדושת היום אלא בגלל שהוא עצלן ואינו רוצה לעשות מלאכה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על סיבת שביתתו ממלאכה שהוא עצל. ועצ"ע.

יג, ע"ב

תוד"ה "וכפר את מקדש הקודש" - זה לפני ולפנים - על מה זה מדובר?
לרש"י - מדבר על טומאת מקדש וקדשיו שצריך פסוק מיוחד על כל טומאה מבית המקדש. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חידוש בכל טומאה כיון שיש חילוקי דרגות.

לתוספות - על ההזאה שצריך להזות בכל מקום וכו', לשיטתו שא"צ פסוק לגבי טומאה בכל מקום בביהמ"ק אלא מספיק פסוק אחד

לתוספות - אפילו שיש רק חסרון אחד, היינו או שחשב שזה תלוש ובסוף נמצא מחובר או ששניהם היו מחוברים ונתכוון לחתוך את זה וחתך את השני. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שזה אותו אחד שהתכוון, אלא שיש שינוי בחפצא שנמצא מחובר.

כ, ע"א

תוד"ה "איסור מתפס בשבועה" - מה הכוונה? לרש"י - שאם אומר איסור עלי כיכר זו, זה כמו שנשבע על הכיכר, לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק שהאדם אוסר ע"ע.

לתוספות - רק אם נשבע שלא לאכול כיכר זה וחזר ואמר הרי עלי שלא לאכול כיכר זה כזה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לחבר את האיסור לחפצא של איסור.

כ, ע"ב

תוד"ה "דכי לא נדר" - האם גורסים כיון דמדרבנן הוא דאסור כי נדר חייל עליה? לרש"י - לא, כי אפילו אם הי' איסור דאורייתא הי' הנדר חל שהרי הוא חל גם על דבר מצוה. לשיטתו מצד הגברא, וגם כשיש איסור זה רק על האדם ולא על החפצא ולכן יכול לחול הנדר על זה כיון שאינו אסור מצ"ע.

לתוס' - כן, שצ"ל בדבר הנדור ולא באסור דאורייתא, שזה אסור מצד החפצא ולא נחשב כנדור ועוד. לשיטתו מצד החפצא שזה שנדר חל על על מצוה זה רק במ"ע כגון שנודר שלא ליטול לולב או שלא להניח תפילין אבל אם נודר שלא לאכול נבלה או לא לאכול ביוהכ"פ ע"ז נדר לא חל ולכן פה אומר שזה מדרבנן שאז חל הנדר, אבל אם הי' אז דאורייתא לא הי' חל כמו על איסור נבלה.

כא, ע"ב

תוד"ה "ומה ראית מסתברא כו" - מה השאלה? לרש"י - השאלה היא אולי בא למעט "אכלתי ולא אכלתי".

לתוס' - השאלה שנעמיד הכל כמו ר' ישמעאל, ולכן הרישא והסיפא זה דבר א' ונמעט אכלתי ולא אכלתי. ועצ"ע.

לכל המקומות. לשיטתו מצד החפצא ולכן הכל ענין א' מצ"ע.

יד, ע"א

תוד"ה "ידיעות הטומאה" - מה הכוונה? לרש"י - משמע שמדובר בידיעה גמורה. לשיטתו מצד הגברא שזה נקרא ידיעה מושלמת.

לתוספות - מדובר בידיעת "בית רבו". לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק ידיעה כלשהי.

טו, ע"ב

תוד"ה "אמטו להכי פנימית נאכלת" - איפה היו מהלכות שתי קרבן התודה בהוספה על העיר?

לרש"י - היו מחוץ לעיר במקום התוספת ואין נפסלות ביציאה מחוץ לחומה, שהרי הגברא מקדש גם מקום זה.

לתוספות - בפנים, לשיטתו מצד החפצא וא"א להוציאם מחוץ לחומה, שהרי ייפסלו ביציאה.

יח, ע"ב

תוד"ה "אלמא שלא בסמוך לוסתה עסקינן" - מאיפה יודעים זה?

לרש"י - מכיון שאם הי' סמוך לוסתה כיון שמשמש עם אבר מת חייב, או הי' חייב שתיים גם על הכניסה וגם על הפרישה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר כמה חייב האדם.

לתוספות - בגלל שהוא נקרא אנוס, ואם זה הי' סמוך לוסתה לא הי' נקרא אנוס. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על המעשה מצ"ע שלא נקרא אנוס.

יט, ע"א

תוד"ה "פרט למתעסק" - מה הכוונה? לרש"י - שנתכוון לחתוך את התלוש וחתך את המחובר, היינו שיש פה שני חסרונות: א) שזה לא אותו אחד שהתכוון. ב) שהתכוון על תלוש ובסוף חתך מחובר. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' שונה לגמרי ממה שהתכוון.

לתוספות - לא, ורק בנתנבלה בערב יוהכ"פ לשיטתו שאין נחשב לאיסור זה שאינו זכוח מכיון שצריך איסור מצד החפצא דוקא, ולכן חייב להיות שהייתה נבלה בעיוה"כ ויש איסור מצד החפצא ולכן לא חל על זה איסור יוה"כ.

המשך
תוד"ה "אלא כדבא כו" - האם נבלה מסרחת נחשבת לנבלה?
לרש"י - לא, מכיון שאינו ראוי לגברא.
לתוספות - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי זו נבלה אפילו שאינו ראוי לאדם, ולכן מביא את רבא כראי' שגם נבלה מסרחת בכלל נבלה ושייך ע"ז אכילה.

כד, ע"ב
תוד"ה "אם הייתה שבת והוציאו בפיו" - האם חייב משום הוצאה של יוה"כ?
לרש"י - לא.
לתוספות - כן.

המשך
תוד"ה "והרי אשם וזדונו לאו" - מה לומדים מהפסוק "וזר לא יאכל כי קודש הם"?
לרש"י - לומדים רק לגבי קדשים הנאכלים לכהנים, לשיטתו רק דבר שראוי לגברא.
לתוספות - לומדים איסור גם לגבי חלב המקודשים אפילו שאינו ראוי לאכילה לגברא. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה הולך על הכל.

כו, ע"ב
תוד"ה "אפילו תימא רבנן" - לגבי מה מביאים את מונבז?
לרש"י - לגבי שבועת ביטוי לשעבר, לשיטתו שקשור לגברא.
לתוספות - לגבי שגגת קרבן ששמה שגגה, לשיטתו שקשור לחפצא.

כו, ע"ב
תוד"ה "מצטער ואכלה בשוגג מהו" - מה הכוונה?

כב, ע"ב

תוד"ה "מתוך שחלוקות לחטאות אין מצטרפין" - מנין לנו שבקונמות אם נהנה וחוזר ונהנה בהעלם א' חייב רק א'?
לרש"י - מזה שכתוב לגבי מעילה "צירף את המעילה לזמן מרובה", היינו שחייב אפילו אם אכל חצי זית עכשיו וחצי זית אחרי שנתיים סימן שהכל דבר א' ולכן אין חייב 2, ולשיטתו שסובר כר' יונתן שצריך לימוד מיוחד שמצטרפים מהמשנה במעילה, אבל א"צ פסוק שמספיק הלימוד מסברא מצד האדם שלומד ממעילה שמצטרפין.
לתוספות - לומדים מזה שצריך פסוק מיוחד לחלק בחטאת שכתוב "לאחת מאלה" ובמעילה לא כתוב חילוק, סימן שמצטרפים. לשיטתו מצד החפצא ולכן רואה את הכל כחיוב אחד ולא מסתכל כ"כ על פעולת האדם שנהנה פעמיים.

כג, ע"ב

תוד"ה "הכא מי מחית נפשי לפחות מכשיעור" - האם גורסים זה?
לרש"י - לא, וגורס "מי מחייב הכללי ופרטי". לשיטתו מצד הגברא ולכן אין מחשבת האדם פועלת לצרף ולחייב מצד החפצא אפילו אם ה' מוריד עצמו לפחות מכשיעור.
לתוספות - כן, והכוונה שאם יאכל פחות מכשיעור מכל מין שהיה חייב מאחר שהתכוון לצרפם, לשיטתו שמחשבת האדם פועלת על החפצא לצרף פחות מכשיעור. ועצ"ע.

כד, ע"א

תוד"ה "האוכל נבלה ביו"כ פטור" - האם מדובר שהתנבלה ביוהכ"פ?
לרש"י - כן. ולכן חל עלי' איסור יוהכ"פ בגלל שבהמה בחיי' לאו לאברים עומדת ולא חל עלי' איסור אבר מן החי, ולכן ה' צ"ל שיחול עלי' איסור יום הכפורים, ולכן עונה שיש פה איסור שאינה זכוחה ובגלל זה לא חל עלי' איסור יוהכ"פ, שאין איסור חל על איסור. לשיטתו שמחשיב דוקא את האיסור שאינה זכוחה (שחוטתה) שזה חיוב הגברא.

החפצא שזה האיסור.

כח, ע"ב

תוד"ה "שבועה שלא אוכל תאנים וענבים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים" – האם גורסים שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים?

לרש"י – לא, שממ"נ אם התכוון לתאנים לחוד וענבים לחוד לא היו הענבים חצי שיעור, ואם בבת אחת שלא יאכל תאנים וענבים יחד, לא חלה כלל השבועה השני'. לשיטתו מצד הגברא כיון שכבר נשבע שלא יאכל תאנים אין שבועה חלה על שבועה. לתוספות – כן. לשיטתו מצד החפצא ואפילו שכבר נשבע – חלה השבועה השני' ג"כ מצ"ע.

לו, ע"ב

תוד"ה "ה"ג בקונטרס" – האם הגירסא היא "לעולם איפוך" או "לעולם לא איפוך"? לרש"י – הגירסא היא "לעולם איפוך". לשיטתו שבאיסור יש יותר סברא לומר מכלל הן אתה שומע לאו, שזה יותר קשור לגברא. לתוס' – הגירסא היא "לעולם לא איפוך". לשיטתו שאין סברא שבאיסור יותר אתה שומע מכלל הן, אלא גם באיסור אין שומעים לאו מכלל הן כמו בממון, שמה שלא אמר במפורש לא מבינים לבד. ועצ"ע.

לו, ע"א

תוד"ה "הזיד בשבועת הפיקדון מהו" – מדוע בשבועת העדות אין יכול להיות התראת

ודאי?

לרש"י – מכיון שאין הם יודעים אם הוא יודע לו עדות או לא, לשיטתו מצד הגברא וצריך שהמתרה ידע בוודאות.

לתוספות – אין זה טעם נכון, שהרי הוא עצמו המתרה יודע אם הוא יודע לו עדות ואצלו הרי זה ודאי, אלא בגלל שתמיד יכולים לומר שכחנו את העדות וא"א להוכיח שהם מזידים בזה שלא מעידים, לשיטתו מצד החפצא ואין צריך שהמתרה ידע בוודאות של החטא, ומספיק שהמתרה יודע.

לרש"י – הכוונה שאפילו אם הי' זכור הי' אוכלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר באופן שהאדם מצטער, לכן חשב שאולי זה לא כ"כ נחשב למזיד, ועדיין זה נקרא "שב מידיעתו".

לתוספות – שמצטער על זה שאינו שוכח, שברצונו הי' רוצה לשכוח ולאכול, וממילא גם זה נחשב שאינו שב מידיעתו, שהרי ברצונו לשכוח ולאכול. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על רצונו באכילה.

כז, ע"ב

תוד"ה "אתו למה לי חיובא הוא דליכא" – האם צריך שלוש פעמים או מספיק פעמיים? לרש"י – כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' חזקה 3 פעמים.

לתוספות – לא. ומספיק פעמיים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק פעמיים, שזה כמו גילוי מילתא בעלמא.

המשך באותו תוספות

מאיפה הדיוק בגמרא?

לרש"י – הדיוק משבועת האדם שאמר שלא אוכל 3 פעמים. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על אמירת האדם.

לתוספות – הדיוק מזה שכתוב "אינו חייב אלא אחת" ולא כתב "חייב אחת" או שהי' צריך לומר "אינו אלא אחת". לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הדיוק מהחייב ולא משבועת האדם.

כח, ע"א

תוד"ה "אמר רבא שבועה שלא אוכל כיכר זו אם אוכל זו" – מה העיקר בשבועה, האם באיסור הסופי או בתנאי שלפנ"ז?

לרש"י – זה בתנאי שלפני זה, ששם צריך לזכור את השבועה, לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שהראשון זה מה שאכל האדם ראשון, בין אם אכל את התנאי ראשון או את האיסור ראשון הרי הוא הגורם לאיסור ולכן אז צריך לזכור.

לתוספות – זה האיסור הסופי, ששם צריך לזכור את השבועה ולא בתנאי, לשיטתו מצד

לרש"י - ההבדל שבדאורייתא צריך להחזיק חפץ קדושה בידו ובשבועה דרבנן אין צריך. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האדם האם הוא צריך להחזיק חפץ. לתוספות - ההבדל הוא שבדאורייתא א"א להפוך את השבועה על התובע, ובדרבנן אפשר להפוך את השבועה לתובע. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על זה שהשבועה מתחברת בדאורייתא על הנתבע.

מא, ע"א

תוד"ה "ולמר בר רב אשי דאמר בדאורייתא נמי מפכינן" - האם כך ההלכה, שבשבועה דאורייתא אפשר להפוך על התובע? לרש"י - כן, לשיטתו שגם בשבועה דאורייתא ניתן לבעלותו של הגברא ויכול להפכה על כל מי שרוצה.

לתוספות - לא, לשיטתו שבשבועה דאורייתא שפועל על החפצא זה רק זכות שהתורה נתנה לנתבע ולא לתובע.

מג, ע"א

תוד"ה "ויוציא הלה את הפקדון" - מה עיקר החשש אם נשבע המלווה על שווי הפקדון? לרש"י - החשש הוא שמא לא ידקדק המלווה בשומא ויפסלנו לעדות ולשבועה, לשיטתו שחושש שיפסול את הגברא. לתוספות - החשש הוא שמא יוציא הלווה את הפקדון ונמצא שנשבע סתם לבטלה, לשיטתו שהבעי' היא מצד עצם השבועה (החפצא) ואפילו שלא יפסול את הגברא.

מג, ע"ב

תוד"ה "אבל קתא ונסכא לא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שנסכא זה בת פרעון ולא קבלו עליו אלא בדמי שווי'. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד קבלת האדם. לתוספות - הכוונה שבנסכא שאבד לא אומרים שהפסיד חצי מההלוואה אלא כפי שווי הנסכא ואם שווה יותר מפסיד יותר, או להיפך שאם אבד הקתא בתחילה לא אבד חצי אלא כפי שווי מכיון שבעיקר סומך על הנסכא. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד

לט, ע"א

תוד"ה "אם אמר איני נשבע פוטרין אותו מיד" - מה הדין אם אמר איני נשבע והריני משלם ויצא חוץ לבי"ד, האם יכול לחזור בו? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ואם כבר התחייב אינו יכול לחזור בו. לתוס' כן, לשיטתו מצד החפצא והרי אינו חייב לשלם לו ולכן פטור.

לט, ע"ב

תוד"ה "מה כלים שנים אף כסף שנים" - האם אפשר ללמוד רק מהמילה "כספים" גם שצריך 2, היינו 2 מטבעות וגם דבר חשוב? לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא כאשר אומרים "כספים" זה נשמע לאדם בתור חשיבות.

לתוס' - לא, שאם הי' כתוב רק כספים היינו אומרים שרק 2 פרוטות וא"צ דבר חשוב דוקא אלא מספיק פרוטות שזה המינימום בשביל קנין כמו אשה שמתקדשת בפרוטה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מצ"ע יש גם לפרוטה חשיבות.

מ, ע"א

תוד"ה "בטוענו בדינר מטבעות" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שטענו מטבעות בשווי של דינר לפי הצורה של המטבע ולא לפי המשקל, והוא הודה לו גם במטבע אפילו שזה נחושת וזה כסף. לשיטתו מצד הגברא שהכל נחשב לדבר אחד ונחשב כמודה במקצת הטענה. לתוספות - הכוונה שנתן לו דינר להחליף וליתן תחתיו מטבעות ומבקש ממנו המטבעות ואומר שנתן הכל חוץ ממטבע אחד, ורק אז נחשב כמודה במקצת. לשיטתו מצד החפצא שצריך שממש יהי' דבר אחד אותו סוג מטבע ולא אחד נחושת ואחד כסף.

מא, ע"א

תוד"ה "מאי איכא בין שבועה דאורייתא לשבועה דרבנן" (מה ההבדל בין שבועה דאורייתא ולרבנן)?

שווי הנסכא שנחשב לפירעון, ולא כ"כ מצד קבלת האדם. ועצ"ע.

מד, ע"א

תוד"ה "מאי לאו בדלא שווי" - אם אין שטר הלוואה האם מוכרח שהמשכון בשעת הלוואה הוא רק לזכרון דברים במקרה ששווה המשכון לסכום ההלוואה?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא והרי נתן הלוואה להוצאה ניתנה אלא שרוצה שיהי' רק זכרון.

לתוספות - לא, וההוכחה שהרי אין משמט אפילו משכנו בשעת הלוואה. סימן שזה לגבי' ולא רק לזכרון דברים. לשיטתו מצד החפצא שזה בשביל הגבי'.

המשך באותו תוספות בתחילתו

כשהגמרא אומרת "מאי לאו בדלא שווי" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שרק אם זה לא שווה אז זה רק זכרון דברים, אבל אם שווה המשכון כנגד החוב ודאי שאבדו מעותיו גם לפי ר' אליעזר. לתוספות - הכוונה שאפילו בדלא שווי ר' עקיבא סובר שהפסיד מעותיו, אבל ר' אליעזר בין שווי בין לא שווי לא הפסיד ויטול כל מעותיו אא"כ הלווהו בשטר, שאז המשכון ודאי בשביל לגבות בו שא"צ משכון לזכרון, מכיון שיש שטר, וכן משכון שלא בזמן ההלוואה גם ר"א מודה שהפסיד מעותיו שודאי לקחו רק בשביל גבי'.

מד, ע"א

תוד"ה "שומר אבידה רב יוסף אומר כו' ורבה" - כמו מי ההלכה, כרבה או כרב יוסף? לרש"י - משמע שהלכה כרב יוסף שהוא ש"ש. לשיטתו מצד הגברא והרי כשעוסק במצוה זו פטור ממצוה אחרת כמו לתת צדקה לעני ולכן נחשב כש"ש.

לתוס' - משמע שהלכה כרבה שהוא ש. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל הוא רק מקיים מצוה ואין לו בזה שום הנאה ממשית.

מד, ע"ב

תוד"ה "במלוה צריך למשכון" - מדוע הוא צריך למשכון?

לרש"י - בגלל שרוצה להשתמש בו ולנכות לו מן החוב, לשיטתו מצד הגברא שחושב על טובתו של הלווה ג"כ.

לתוס' - בגלל שלא רוצה להלוות לו בלי משכון, לשיטתו מצד החפצא שחושב רק על כספו שלא רוצה להלוות בלי משכון.

מה, ע"ב

תוד"ה "מתוך שיכול לומר להד"מ יכול לומר נאנסר" - האם בפיקדון שיכול להעזיז וכופר הכל חייב שבועה?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא, והרי כל הסיבה שצריך מודה במקצת זה בגלל שאין יכול לכפור הכל, משא"כ פה שיכול לכפור -

א"צ מודה במקצת וחייב שבועה.

לתוס' - לא, אא"כ הודה במקצת. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיודה במקצת בכל אופן.

מו, ע"א

תוד"ה "בטוענו כלים הניטלים תחת כנפיו" - האם מספיק הטעם שזה דברים העשויים להשאיל ולהשכיר כדי להגיד שאינו נאמן לומר שלקוחין הן בידי?

לרש"י - לא, וצריך גם הטעמים שאין בעה"ב עשוי למכור כליו וזה דברים שאין דרכם להטמין וגם שהוא זה שלקח את הכלים אינו צנוע. לשיטתו שצריך גם תנאים בגברא כדי לומר שאינו נאמן.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ומספיק שכלים אלו עשויים להשאיל ולהשכיר ואז אינו נאמן.

מט, ע"א

תוד"ה "אמר לאחד שבשוק כו" - האם מדובר שגם השביע אותו?

לרש"י - לא, מכיון שחייב כפל גם בלי שבועה שהרי הוא הגנב בעצמו, לשיטתו מצד הגברא שחייב על עצם פעולתו בגנבה.

לתוס' - כן, מכיון שקשור לחפצא ורק ע"י שבועה מתקבלת טענתו מצד החפצא ולכן

חייב גם חומש ואשם.

מסכת עבודה זרה

ב, ע"א

תוד"ה "אסור לשאת ולתת עמהם" – מדוע?
 לרש"י – משום שהולך ביום אידו ומודה
 לעבודת כוכבים, ולפי זה גם לקנות אסור.
 לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על זה
 שהאדם מודה לע"ז.

לתוספות – אסור רק למכור לו תקרובת של
 ע"ז שלא ישתמש בזה לע"ז. לשיטתו מצד
 החפצא לכן מדבר רק על חפצים שאפשר
 להשתמש בהם לע"ז, וזו עיקר הבעי' ולא
 כ"כ מצד האדם שמודה.

ה, ע"ב

תוד"ה "מאי בעי בשעיר ומאי בעי בפארן" –
 מה הגירסא הנכונה?
 לרש"י – גורסים "מאי בעי בשעיר ומאי בעי
 בתומן".

לתוספות – גורסים "מאי בעי בשעיר ומאי
 בעי בפארן". ועצ"ע.

ד, ע"א

תוד"ה "והיינו דרבי אלכסנדר" – על מה זה
 הולך?

לרש"י – זה הולך על מה שאמרנו לעיל, שאין
 הקב"ה בא בטרוני' עם בריותיו, היינו שזה
 לכיוון החסד, שאם ימצא להם זכות ימצא.
 לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על זכות גם
 לגויים.

לתוספות – זה הולך על זה שכתוב שיש בעל
 חימה לגבי הגויים, והכוונה בעיקר לסוף
 דבריו שאם לא ימצא לגויים זכות יכלם (מדת
 הדין). לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על
 העונש לגויים מצד מעשיהם.

ה, ע"א

לגבי שמה מוכיח את העם רק אחרי ארבעים
 שנה שלא ביקשו מה' לב לדעת": תוד"ה "עד
 ארבעין שנין לא קאי אינש ע"ד רבו" – האם
 זה הולך גם על משה רבינו?

לרש"י – כן, ולכן לא הוכיחם עד ארבעים
 שנה, שגם הוא לא נזכר רק לאחר ארבעים
 שנה. לשיטתו מצד הגברא וזה קשור לכל
 אדם לפי דרגתו.

לתוספות – לא. וזה שלא הוכיחם עד ארבעים
 שנה בגלל שחשב שזה שלא ביקשו כי עדיין
 לא עבר ארבעים שנה, אבל אצל משה עצמו
 לא ה' הבדל בין לפני ארבעים לאחר גיל
 ארבעים. לשיטתו מצד החפצא ולכן אצל
 משה רבינו זה לא שייך, שהי' מחובר כל
 הזמן לדרגא הגבוהה ביותר מצ"ע.

ז, ע"א

תוד"ה "בשל תורה הלך אחר המחמיר" – בכל
 מקום שיש איכא דאמרי כמו מי פוסקים?
 לרש"י – בשל תורה הולכים אחר המחמיר.
 לשיטתו מצד הגברא לכן האדם צריך להחמיר
 ע"ע.

לתוספות – הולכים כלישנא קמא שזה העיקר.
 לשיטתו מצד החפצא ואם זה מובא כפירוש
 הראשון סימן שזה העיקר.

המשך

תוד"ה "וכולן שחזרו בהן" – על מה זה הולך?
 לרש"י – זה הולך על גזלנים וע"ה. לשיטתו
 מצד הגברא ולכן מדבר על פסול ממש של
 שחיתות באדם.

לתוס' – זה הולך על ע"ה החשודין על
 מעשרות ושביעית וקיבלו עליהם דברי

בהם מצד שצריכים ליקח מאומות אחרות. לתוס' - הכוונה ללשון חשוב שהמלכים משתמשים בו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד חשיבות הלשון עצמו.

י, ע"ב

אנטונינוס שלח לרבי: תוד"ה "שדר ליה כוסברתא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שישחוט את בתו אם היא זנתה. לשיטתו מצד הגברא ולכן כדי לחנך את האנשים חייבים לשחטה וא"א לסלוח לה. לתוס' - הכוונה שיכסה את קלונה ויחוס עליה ולא ישחטה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על ההצלה שלה מצ"ע.

יא, ע"א

לגבי עוקרין על המלכים אבל רק עיקור שאין בו טריפה: תוד"ה "עיקור שיש בה טריפה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שאסור לגרום טריפות לבהמה טהורה בידים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האיסור אפילו בגרמא. לתוס' - הכוונה רק שאסור באכילה אבל אין אסור לעשות דבר זה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שאסור באכילה מצ"ע בלי קשר לאיסור שעשה האדם.

יא, ע"ב

פעם ב-70 שנה היו צועקים ברומי: תוס' ד"ה "סך קירי פלסטר" - למי הכוונה? לרש"י - הכוונה ליעקב שהוא האדון מול עשיו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על השלימות שבאבות שזהו יעקב. לתוס' - הכוונה ליצחק שהוא האדון. לשיטתו מצד החפצא לכן דברו דוקא על יצחק שהוא עולה תמימה וכו'.

המשך

לגבי עיר שיש בה ע"ז שחוצה לה מותר כגון: תוד"ה "עטלנזא של עזה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לשוק של עזה שהוא חוץ לעיר ומוכרין בו בשר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק בין בני העיר לאלו שגרים מחוץ

חבירות וחזרו לסורן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על חשש מצד מעשרות אבל לא שחיתות באדם עצמו. ועצ"ע.

ח, ע"ב

תוס' ד"ה "מכי רמו שערי באסינתי" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה ששורים שעורים בעריבות בשביל לעשות מזה שכר בשביל המשתה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על עשיית שכר בשביל האדם.

לתוס' - הכוונה שנותנים עפר בעריבות וזורעים שם שעורים קודם החופה ומביאים לפני החתן והכלה כשהן צומחים ואומרים להם פו"ר כשעורים הללו, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על עשיית סימן פו"ר מצ"ע.

ט, ע"ב

תוד"ה "האי מאן דלא ידע בכמה שני בשבוע קאי נטפי חדא שתא" - מתי נחרב ביהמ"ק? לרש"י - זה הי' במוצאי שביעית בשנת ת"כ לבנינו. לשיטתו מצד הגברא לכן מודגש שזה מוצאי שביעית והמשך שנה השביעית, שהרי בגלל שלא שמרו שביעית נחרב הבית, שזה תיקון באדם.

לתוס' - זה הי' בשנת תכ"א. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מודגש כ"כ שזה המשך של שביעית ותיקון על האדם, אלא זה ענין בפ"ע.

המשך באותו תוס'

על מי מקשים בגמ'?

לרש"י - מקשים על ר' יהודה. לשיטתו שסובר ששנת חמישים לא עולה לכאן ולכאן ואינה מן המנין כרבנן.

לתוס' - מקשים על רבנן. לשיטתו שסובר כר"י ששנת חמישים עולה לכאן ולכאן.

י, ע"א

תוד"ה "שאין להם לא כתב ולא לשון" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שנלקט לשונם מלשון אומות אחרות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מזלזל

לעיר.

לתוס' - הכוונה לשוק שעושין בשביל ע"ז. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין לחלק בין האנשים שמחוץ לעיר ושבתוך העיר וכל הבעי' היא רק מצד הע"ז עצמה.

יג, ע"ב

תוד"ה "ונישחטיה מישחט" - כמה מדובר? לרש"י - מדובר בקדשי בדיק הבית, שקשור יותר לגברא ולכן אינו חייב משום שחוטאי חוץ.

לתוס' - מדובר בקדשי מזבח, שקשור יותר לחפצא ואינו חייב משום שחוטאי חוץ בגלל שבזה"ז אינו נקרא ראוי לפתח אוהל מועד.

יד, ע"א

תוד"ה "תורניתא" - מה הכוונה? לרש"י - זה מין ארז. לשיטתו מצד הגברא שזוה קשור יותר לאדם, "כי האדם עץ השדה". לתוס' - זה מין אדמה כעין גפרית. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על האדמה מצ"ע.

המשך

תוד"ה "פירי דארזא" - מה הכוונה? לרש"י - זה גלונין שהוא מאכל חזירים. לתוס' - זה פירות אילן שקורים פ"ן.

המשך

תוד"ה "כגון דאמר זה וזה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאמר תרנגול לבן ושחור למי, היינו שהוא מחפש גם לבן וגם שחור, לשיטתו מצד הגברא שמדובר שמחפש למי יש.

לתוספות - הכוונה שיש ביד ישראל הרבה תרנגולים, לבנים ושחורים, ואומר שרוצה זה וזה, היינו שיש פה מצד החפצא לבנים ושחורים.

יד, ע"ב

תוד"ה "חצב קשבא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה למין תמרים. לשיטתו מצד הגברא שזה מאכל אדם.

לתוספות - הכוונה למין עשב שבו תיחם יהושע את ארץ ישראל. לשיטתו מצד החפצא

יב, ע"א

תוד"ה "דכוותיה ה"נ לא חשו חכמים לדמי ע"ז ביד גויים" - האם דמי ע"ז ביד גויים אסור או מותר?

לרש"י - משמע שאסורים. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה בא ע"י ע"ז לכן מחמיר על האדם.

לתוס' - משמע שמותרים היינו אם גוי פורע חובו מדמי ע"ז שמכר א"כ מקצה הדמים לצורך ע"ז שאסור ועצ"ע אולי לא חולקים. לשיטתו מצד החפצא והרי כסף זה אינו ע"ז ולכן מותר א"כ מקצה הדמים לע"ז.

יב, ע"ב

תוד"ה "לא ישתה אדם מן הנהרות" - האם גורסים "לא מן הנהרות ולא מן האגמים"?

לרש"י - לא, וגורסים "נקרקיש אנכתמא" (שיקשקש בכיסוי) שאז נראה כאילו יש פה שני בנ"א ואין לפחד מהשדים בשתי בנ"א. לשיטתו מצד הגברא ולכן כשיש אנשים לא חוששים.

לתוס' - כן, ולא גורסים "נקרקיש אנכתמא". לשיטתו שחוששים אפילו שנראה כאילו יש אנשים מצ"ע.

המשך

תוד"ה "עיר שיש בה ע"ז" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר ברגילות שיש להם שוק ויריד ביום אידם ואם אינם מעוטרת מותר כיון שלא מגיע מזה הנאה לע"ז ומותר רק לקנות מהם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל על המוכר שבד"כ הוא עצוב במכירתו ואינו מודה לע"ז, אבל למכור אסור ביום אידם או משום תקרובת או משום שמודה לע"ז.

לתוס' - מדובר ביריד שעשוי להניח בו מכס לע"ז וזה לא ביום אידם ולכן אם אינם

שזה רק לסמן גבולות עם ישראל.

התבואה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על כלי שהאדם הופך בו את התבואה. לתוספות - הכוונה לכלי אחד של המחרשה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על כלי מהמחרשה עצמה.

המשך

תוד"ה "והדקר" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה למרא (מעדר), שקשור יותר לגברא שהאדם עובד בו.
 לתוספות - הכוונה לכלי המחרשה (קולתרא), שדרכו להיות נעוץ בקרקע ולא כ"כ קשור לעבודת האדם אלא כחלק מהמחרשה מצ"ע.

טו, ע"א

תוד"ה "אימור לשחיטה זבנא" - מדוע במשנה כתוב שאין מוכרים ולא אומרים שלשחיטה זבנא?

טז, ע"ב
 תוד"ה "ארי שבור הוא אצל מלאכה" - לפי מי הסבר זה?

לרש"י - זה לפי ר"י, אבל לרבנן שאסור בשבורה אסור גם בארי. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם במין שאין עובדים בו אבל האיסור הוא מצד האדם על כל הבהמות וחיות כולל הארי.

לרש"י - בגלל שמדובר בשוורים שרובם לחרישה ופה מדובר בפרה שרובה לשחיטה לכן מותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן הולכים אחר רוב בני האדם שרובם בשחיטה.

לתוספות - זה גם לפי רבנן שכולם מתירים בארי ורק בשבורה גוזרים משום שלמה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק במין של בהמה שעובדים בה יש לחשוש גם בשבורה.

לתוספות - בגלל שמדובר בבהמה טמאה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' ממש בהמה טמאה מצ"ע כדי שיהי' מותר ולא הולכים אחרי רוב האנשים.

טו, ע"ב

תוד"ה "מי דמי התם אין אדם מצווה על שביית בהמתו בשביעית" - מה ההבדל בין שבת לשביעית לגבי בהמה, שבשביעית מותר למכור משא"כ לגבי שבת?

המשך
 תוד"ה "בימוסאות" - מה הגירסא הנכונה ומה הכוונה?

לרש"י - הגירסא בימוסאות והכוונה לבימה של אבן אחת שמקריבים עליהם זבחים לע"ז ומותר לבנות עמהם בגלל שזה רק תשמיש לתשמישי ע"ז. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שאין זה ממש תשמיש לע"ז לכן מותר, שהרי על זה אין איסור על האדם.

לרש"י - בגלל שאין אדם מצווה על שביית בהמתו בשביעית, ולכן אין לחשוש משום שאילה, משא"כ בשבת שמצווה על שביית בהמתו, לשיטתו שמדבר על חיוב הגברא.

לתוספות - ההבדל שבשביעית אין האיסור בגוף הבהמה אלא בגוף הקרקע ואפילו ישאיל לגוי אין חשש אם יחרוש בו בשביעית, לכן גם פה תולים שמא ישחטנה ולא יחרוש בה בשביעית.

המשך
 תוד"ה "והמזרה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לרחת שהופכים בה את יז, ע"א

לרש"י - הכוונה לרחת שהופכים בה את יז, ע"א

תוד"ה "אתא זיבורתא" - מה הכוונה?
 לרש"י - זה הנקבה של זיבורא, שזכר נקרא
 זיבורא והנקבה נקראת זיבורתא. לשיטתו
 מצד הגברא לכן מדבר שזה אותו מין, והשוני
 רק מצד האדם להבדיל בין זכר לנקבה.
 לתוספות - זה שני מינים שקשה להבדיל
 בקטנים כאלו בין זכר לנקבה. לשיטתו מצד
 החפצא שזה מין שונה מצ"ע.

יח, ע"א

תוד"ה "הוגי השם" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שדורשו במ"ב אותיות (שם
 המפורש) ועושה בו מה שהוא חפץ. לשיטתו
 מצד הגברא שמשמש בזה לחפציו.
 לתוספות - הכוונה שקורא בפירוש אותיות
 של שם המיוחד כאותיות של שאר התיבות.
 לשיטתו מצד החפצא לכן מדובר על עצם
 הקריאה שקורא בזלזול את שם ה'.

יח, ע"ב

תוד"ה "שלא יחשב עמהם" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לחזקם לצור על העיר, שזה
 אסור. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על
 פעולתו שמחזקה.
 לתוספות - הכוונה להיות ממספר אנשי
 הצבא של עכו"ם. לשיטתו מצד החפצא לכן
 מדבר מצד עצמו להיות כאחד מאנשי הצבא.

המשך

תוד"ה "שמזבלים שם" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה מלשון "יזבלני אישי" שזה
 הולך על עיקר הדירה. לשיטתו מצד הגברא
 ולכן מדבר על דירה, שזה יותר קשור לאדם.
 לתוספות - הכוונה מזבלים - מזבחים, וזה
 לשון גנאי. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר
 על הגנאי שיש בזה.

יט, ע"ב

תוד"ה "ישלש אדם שנותיו וכו' אלא ליומי"
 - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה ששני ימים ילמד מקרא ושני
 ימים משנה ושני ימים תלמוד. לשיטתו מצד
 הגברא ולכן מדבר על חיי האדם בכללות.

תוד"ה "הרחק מעלי דרכך זו מינות" - מה
 שכתוב שכמה אמוראים הלכו לבי אבידן -
 מה הכוונה?

לרש"י - זה מקום של ע"ז, ואולי לשיטתו
 (מס' מגילה) שמקומות ע"ז ייהפכו לקדושה,
 וגם לצדיקים כאמוראים יש כוח לברר גם
 מקומות אלו ולכן הלכו לשם. לשיטתו מצד
 הגברא שהופכים חושך לאור מצד כוח
 העצמות שבעבודת האדם.

לתוספות - זה רק מקום שמתקבצים שם
 הרבה אנשים ומתווכחים ביניהם, אבל ח"ו
 אסור ללכת למקום של ע"ז, לשיטתו (כנ"ל
 מס' מגילה) שגם לעת"ל לא ישתמשו כלל
 לקדושה בבתי ע"ז. לשיטתו מצד החפצא
 ולכן צריך לבער את החושך עצמו לגמרי
 וא"א להפכו.

יז, ע"ב

תוד"ה "מעות של פורים התחלפו לו במעות
 של צדקה" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שנתן לצדקה כסף שהי' לו
 בשביל עצמו לסעודת פורים ולא חזר אח"ז
 ולקח ממעות צדקה כנגד מה שנתן. לשיטתו
 מצד הגברא לכן מדבר על מעלתו שלא לקח
 ממעות צדקה כנגד מה שנתן.

לתוספות - הכוונה שהי' לו מעות לסעודת
 פורים וחשב שזה צדקה ורצה לחלקם לעניים
 ואז נזכר שזה לסעודת פורים ובכ"ז לא
 התחרט ונתן הכל לעניים, היינו שהמצווה
 הייתה בשעת חלוקה לעניים. לשיטתו מצד
 החפצא ולכן מדבר על הפעולה עצמה שנתן
 לעניים אפילו שזה הי' לצרכו.

המשך

תוד"ה "רבן של טרסיים אני" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לגרדיים. לשיטתו מצד
 הגברא שזו עבודה שקשורה יותר לאדם.
 לתוספות - הכוונה צורפי נחושת, שגם
 קרויים גרדיים וגם יש אומה שנקראת טרסיים
 כמו בגתן ותרש. לשיטתו מצד החפצא שזו
 מלאכה בפ"ע.

המשך

לתוספות - הכוונה בכל יום שליש במקרא ושלש במשנה ושלש בתלמוד. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר כל יום שמתחלק מצ"ע.

על ממונו. לתוס' - מדובר באשת כהן. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על אשת כהן שאין חשש כיון שמפחד על ממונו שקשור לחפצא.

המשך

תוד"ה "אם פריו יתן בעתו" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לענין הוראה דוקא. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה קשור להוראה לאדם. לתוספות - הכוונה לענין קביעות עתים לתורה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על לימוד תורה מצ"ע.

כד, ע"א תוד"ה "ואבני מילואים כתיב דהדר ערביה" - בסיפור של דמא בן נתינא באילו אבנים מדובר? לרש"י - מדובר באבני השוהם, ואפילו שזה כתוב אחר "ויקחו" אבל מזה שכתוב אח"כ "ואבני מילואים" משמע שגם אבני השוהם צ"ל שלמים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על השוהם שזה מדרשת האדם שצ"ל שלמים ג"כ.

כא, ע"א

תוד"ה "כיבוש יחיד" - מדוע נקרא כיבוש יחיד? לרש"י - בגלל שלא היו אורים ותומים וששים רבוא. לשיטתו מצד הגברא שהי' חסר ברוה"ק ובאנשים. לתוספות - כי יחיד ממש כבש את זה, כמו יאיר בן מנשה, או מכיון שכל זמן שלא גמר לכבוש את ארץ ישראל אין לו רשות לכבוש בחו"ל, ואת סוריא כבש לפני שגמר לכבוש את א"י לכן זה כיבוש יחיד. לשיטתו מצד החפצא שחסר בכיבוש שטח א"י.

לתוס' - מדובר באבני החושן שעליהן כתוב מפורש שצ"ל שלמות, "ויקחו". לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על החושן שמצ"ע מפורש שצ"ל שלמים.

כב, ע"ב

תוד"ה "רגלא בחברי ידע" - מה הגירסא הנכונה? לרש"י - "רגלא" מלשון "רגל על לשונו", היינו רכיל ובליעל שמפחד על לשונו. לשיטתו מצד הגברא לכן מפחד על לשונו. לתוספות - הגירסא "דגלא" מלשון שקרן, שמפחד רק מחברו שמכיר בשקרו. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הפחד מהשקר מצ"ע. ועצ"ע.

כד, ע"ב תוד"ה "יתרו לאחר מ"ת הוה" - מתי הי' הצעת יתרו לשים שרי אלפים וכו'? לרש"י - זה הי' לאחר יוהכ"פ שרק אז הי' לו זמן לשפוט את העם. לשיטתו מצד הגברא שאז הי' שלימות ההוראה מצד הגברא לאחר מ"ת.

כג, ע"א

תוד"ה "ע"י ממון מותרת לבעלה" - באיזה אופן מדובר? לרש"י - מדובר באשת ישראל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מותר רק באשת ישראל כי יש חשש לאונס שבכהן אסור שלא מפחדים כ"כ

לתוס' - מדובר קודם מ"ת. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על משפט קודם מ"ת, שזה מצד ישוב העולם ע"ד 7 מצוות בני נח.

המשך

תוד"ה "מזמרא יתמא" - מדוע זה מזמור יתום? לרש"י - כי לא נאמר מי האומר, לשיטתו שחסר בגברא. לתוס' - כי לא נאמר על מה נאמר מזמור זה, שחסר בחפצא.

כה, ע"ב

תוד"ה "איכא בינייהו אשה חשובה בין האנשים ואינה חשובה בין הנשים" - מה הכוונה?

אבל בחולה מותר אם אינו פקו"נ, מכיון שמפחד להפסיד את פרנסתו שיגידו שאינו רופא טוב. לשיטתו מצד החפצא לכן מעמיד באופן שונה כדי שלא יחלקו.

כח, ע"א

תוד"ה "מכה של חלל" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שזה כנגד חלל הגוף.
לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו מבחון כנגד החלל גם נחשב לסכנה.

לתוספות - הכוונה כל שהוא מן החלל ולפנים דוקא, ולא מבחון כנגד חלל הגוף. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא מן החלל ולפנים.

המשך

בבעית הגמ' האם "ככי" נחשב כמכה של חלל: תוד"ה "ככי" - מה הכוונה?

לרש"י - זה מקום מושב השינים (חניכיים). לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על מקום מושבם באדם עצמו.

לתוס' - זה שינים גדולות. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על השינים עצמן.

המשך

תוד"ה "בטייליא" - מה הכוונה?

לרש"י - זה יין חזק. לשיטתו מצד הגברא שזה משפיע על האדם בודאי.

לתוס' - זה יין חלש. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שאינו חזק כ"כ אבל יש בו חשיבות של יין מצ"ע.

כח, ע"ב

תוד"ה שורייני דעינא בליבא תלו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמאור העין תלוי (מעורין ואחוזין בטרפשי דליבא). לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר איך שהעין קשורה ללב עצמו בגוף האדם.

לתוס' - הכוונה שראיית העין תלוי בהבנת הלב. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שהבנת הלב פועלת בחפצא ומשנה את ראיית העין.

המשך

לרש"י - הכוונה שקרובה למלכות ולכן חשובה בין הגברים ואינה כ"כ יפה ולכן אינה חשובה בין הנשים, ומדובר על אותה אישה ולכן לדעה אחת מותר, שאין חשש לעריות, כי היא מכוערת. ולדעה ב' אישה כלי זינה עלי' (הכוונה שרוצים אותה לביאה) ולכן אסור אפילו שמכוערת, שאין מחלק. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד הסתכלות האדם ויש חילוק בין יפה ללא יפה, והכל באישה אחת.

לתוספות - מדובר בשתי נשים, אחת באישה שהיא בריאה ובעלת כוח שהיא חשובה בין הגברים, שאין חשש לשפיכות דמים אבל יש חשש לגילוי עריות, ושאינה חשובה בין הנשים הכוונה לאישה שאינה בריאה כ"כ אבל מרחמים עלי'. אז לדעה א' חוששים לשפיכות דמים כיון שאינה חשובה, ולדעה ב' אין חוששים כי מרחמים עלי', וזה הכוונה אשה כלי זינה עלי' (שמרחמים עלי'). לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר בשתי נשים שכל א' שונה לגמרי, שהיא בעלת כח וכו', ולא רק שונים בהסתכלות האדם.

כו, ע"א

תוד"ה "גורדנא דלא טיין" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לגרדן שהוא לא עניו היינו שהוא עז פנים, לשיטתו מצד הגברא.

לתוספות - הגירסא "גירדא דלייטי" (שמזלו מקולל), לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על מזלו.

כז, ע"ב

תוד"ה "רבי יוחנן אומר כל מכה שמחללים עלי' את השבת אין מתרפאים מהם" - האם חולק על רב יהודה שאומר שלא מתרפאים מהם אפילו להקזיז דם?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא לכן בפשטות עדיף להסביר שכל א' סובר אחרת מאשר לדחוק.

לתוספות - לא, ובבריא אסור כרב יהודה אפילו להקזיז דם, מכיון שיכול להרגו ולא יפסיד הגוי פרנסתו, שיגידו כולם שודאי משנאה הרגו ולא בגלל שאינו רופא טוב.

ומוריס ביד גוי" – האם לפי ר' אליעזר צריך הכרת חותם אחד אם שולח יין ביד כותי?
 לרש"י – כן. לשיטתו שצריך שהגברא יכיר את החותם.
 לתוספות – לא. לשיטתו מצד החפצא ומספיק שיש חותם וא"צ שהאדם יכירו.

לב, ע"ב

תוד"ה "כך בגירסת הספרים בגירסת רש"י תנו רבנן נאדות העובדי כוכבים ומזלות גרודים חדשים מותרים ישנים ומזופתים אסורים" – האם יש הבדל בין נאדות לקנקנים?
 לרש"י – לא, אלא ההבדל הוא רק בנאדות שלא מזופתים ששם בהם יין זמן מועט, שאז לא בלע העור, אבל ישנים ששהה בהם הרבה זמן נבלעו ואסורים. לשיטתו מצד הגברא לכן מחלק רק בזמן שקשור יותר לאדם.
 לתוספות – כן, שנאדות מקילים שאפילו ישנים אם אין זפותים מותרים ומכיון שאין מכניסם לקיום, משא"כ קנקנים. לשיטתו מצד החפצא לכן מחלק בחפצא עצמו בין נאדות לקנקנים.

לג, ע"א

תוד"ה "האי עובד כוכבים ומזלות דשדא חמרא לבי מלחי" – מה הכוונה?
 לרש"י – הכוונה שזרק יין לכלי מלא מלח. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שנתערב נחשב בטל לגבי האדם.
 לתוספות – הכוונה שזרק יין למקום שעושים מלח ולכן מותר, כי האש ששורפים את המלח שורפת את היין ואינו בעיין. לשיטתו מצד החפצא ולכן מפרש באופן שאין פה בכלל יין.

לג, ע"ב

תוד"ה "קינסא" – אם מסיק את הקנקן של יין נסך מבפנים – האם מותר?
 לרש"י – משמע שכן, שכך הרי מוכשר לגמרי. לשיטתו מצד הגברא והרי בפועל הוא עושה כל מה שצריך כדי להכשיר ולמה נחשוש.
 לתוספות – אסור, שמא לא יסיקו יפה מחשש שייפקע או יישרף. לשיטתו מצד החפצא

תוד"ה "חמימי לעקריבא וקרירי לזיבורא וחילופא סכנתא" – מהי כוונת הפסוק "ומצאוהו רעות רבות וצרות"?
 לרש"י – הכוונה שיש לו הרבה צרות שנעקץ גם מנחש וגם מעקרב. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על ריבוי הצרות של האדם.
 לתוס' – הכוונה שזה שני דברים הפכיים זמ"ז שלזה עוזר קרירות ולזה עוזר חמימות. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על ההפכיות שביניהם.

ל, ע"א

תוד"ה "אלונתית כברייתה מותרת" – מה הכוונה?
 לרש"י – הכוונה שגוי לקח מיהודי אלונתית שכבר מעורבת ביין ומותרת בהנאה מכיון שהיין מעורב שוב אינו מנסכו לע"ז. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד שאין חשש שהאדם ינסכו כיון שהוא מעורב ואין בזה חשיבות לניסוך.
 לתוספות – הכוונה שזה אלונתית בלי יין ולכן מותר כי רואה איך שמושכו מן החבית כברייתה (בלי יין). לשיטתו מצד החפצא לכן מפרש שאין פה בכלל יין.

ל, ע"ב

תוד"ה "סתם יינם ומטמא טומאת משקין ברביעית" – מה הכוונה?
 לרש"י – הכוונה שאם שרץ נוגע בו טמא רק אם הוא רביעית, וסובר שגם שאר משקין מטמאים ונטמאים רק ברביעית, לשיטתו שכל איסור סתם יינם זה רק על הגברא ואין זה גורם טומאה ביין מצ"ע.
 לתוספות – טמא בגלל שהוא סתם יינם, אפילו שלא נגע בו שרץ, וסובר בשאר משקין שנטמאים ומטמאים בכלשהו. ורק בסתם יינם שזה טומאה שגזרו מדרבנן לא גזרו על פחות מרביעית, לשיטתו שהטומאה של סתם יינם חודרת ומטמאה את היין ולא רק איסור על הגברא.

לא, ע"ב

תוד"ה "השולח חבית של יין ביד כותי וציר

ולכן חושש שמא יחוס על הכלי.

המשך

לגבי ההלכה שבכסי פעם ראשון ושני אסור פעם שלישי מותר: תוד"ה "כסי" - מה הכוונה בהלכה זו?

לרש"י - הכוונה לכוסות של חרס ששותה בהם גוי, פעם ראשונה ושני' אסורים מכיון שהם רכים לכן בולעים, וע"י שלישי (ששוהה במים שלושה ימים) - מותר. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על פעולת האיסור שנאסר ע"י הגוי.

לרבינו תם - הכוונה רק להכשירו, שפעם ראשונה ושני' שמדיחים במים אין מועיל להכשירו, אבל כשמדיח פעם שלישית מותר. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר רק על פעולת הכשרת הכלי מצ"ע.

המשך

תוד"ה "קוניא" - מה הכוונה?

לרש"י - זה כלי חרס מצופה באבר (סוג של מתכת). לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר שזה רק עם מתכת, שזה דין אחר לגבי הגברא בדיני טומאה ולא שחסר בכלי עצמו. ועצ"ע. לתוספות - זה זכוכית שלא נתבשל כל צרכו, ששמו חיפוי על החרס. לשיטתו מצד החפצא שזה חסרון מצ"ע שחסר בשלימות של הזכוכית.

מד, ע"א

תוד"ה "ר"ע איקלע לגינזק" - האם יכול להיות שר"ע הסתפק בשאלות האם מתענים לשעות וכו'?

לרש"י - ח"ו, וזה הי' מר עוקבא. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש לכבוד של ר"ע.

לתוספות - כן, לשיטתו מצד החפצא שהתעלמה ממנו הלכה זו.

המשך

תוד"ה "מתענים לשעות" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שקיבל עליו תענית משש שעות ולמעלה, אבל צם גם לפני זה. לשיטתו מצד הגברא, שאל"כ אין נחשב צום, שהרי

כ"א צם בין ארוחה לארוחה.

לתוספות - הכוונה אפילו שאכל לפני זה והתחיל לצום רק משש שעות ולמעלה - נחשב לצום. לשיטתו מצד החפצא ולכן בפועל מחשיב גם אם אכל לפני, שהרי כרגע הוא צם בפועל.

לה, ע"א

תוד"ה "לפי שא"א בלא ציחצוחי חלב" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שבין הגומות של הגבינה נשאר חלב ואולי זה חלב טמא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על איסור מצד האדם.

לתוס' - הכוונה בהמשך לשאלה שתהי' יבשה מותרת ומתריך שבכ"ז נשאר הארס בלחלוחית שבגבינה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על איסור מצ"ע, כיון שחמור סכנה מאיסור.

לה, ע"א

תוד"ה "חדא קתני שחיטת עכו"מ נבילה היא" - מדוע אסור גבינת גוי?

לרש"י - מחשש שמערב שם חלב טמא, לשיטתו שחושש מפעולת הגברא.

לתוס' - מחשש שמא ניקר בזה נחש, שהרי גוי אין חושש לגילוי, לשיטתו שיש חשש בחפצא מצ"ע.

לו, ע"א

תוד"ה "בשלמא למ"ד זליפתן של כלים אסורים" - האם נ"ט לפגם מותר או אסור?

לרש"י - משמע שמוותר. לשיטתו מצד הגברא ואם בשבילו זה פגום אז מותר.

לתוס' - משמע שאסור. לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור מצ"ע אפילו שאין טעם כ"כ בשביל האדם. ועצ"ע.

לח, ע"א

תוד"ה "אלא דרבנן" - מדוע אסור בישולי עכו"מ?

לרש"י - גזירה שמא יאכילנו דברים טמאים ומשמע שזה דוקא אם מבשל בביתו של הגוי, אבל אם מבשל בביתו של ישראל אין לחוש. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין איסור בעצם

של הבישול, רק שמא יאכילנו אוכל לא כשר. לתוס' - יותר נראה לפרש הטעם משום חתנות וגם שמא יאכילו דבר טמא ולכן גם כשמבשל בביתו של הישראל יש חשש זה. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שיש איסור מצד עצם בישול הגוי.

לט, ע"א

תוד"ה ה"ג רש"י שפר נונא שרי קדש נונא [=שם דגים שבים] אסור - מה הגירסא הנכונה?

לרש"י - כנ"ל, והכוונה שלומדים שקודש נונא אסור ממש שזה כמו "קודש לה" ובהמשך קבר נונא אסור כמו קברי עכו"מ שמרמזים על איסור. לשיטתו מצד הגברא שמסתכל בפשטות על קודש שאסור לאדם. לתוס' - הפוך, וקדש נונא מותר שכתוב "קודש ישראל לה", שהכוונה שה' התיר לעמו, ובהמשך "קבר נונא" מותר כמו קברי גויים שאינם מטמאים באוהל. לשיטתו מצד החפצא לכן מתבונן בפסוק שמשמע שזה בא להתיר.

תוד"ה "אמר רב חבית בחותם אחד אסור" - מדוע?

לרש"י - לפי שדמיהם יקרים, לשיטתו שזה קשור יותר לגברא שיש חשש שיזייף. לתוספות - משום שהאיסור בעין לא בתערובת, ואסור רק בגלל שזה בעין. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שזה איסור חמור מצ"ע.

לט, ע"ב

תוד"ה "פת למאי נישחש כו" - האם גורסים את הנימוק לפת דוקא?

לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא ויש גזרה על הכל מצד האדם ולא דוקא לפת. לתוספות - כן, לשיטתו מצד החפצא, ויש מעלה בפת דוקא ולכן מנמק רק את הסיבה בפת.

מ, ע"א

תוד"ה "כאן בפתוחות כאן בסתומות" - מה

הכוונה?

לרש"י - הכוונה שבפתוחות לא מספיק שיש בחבית קלבית אחת שאפ"ל שזה נפל מהאוויר, אבל בסתומות מספיק קלבית אחת להראות שהכל כשר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק אפילו אחת, שזה מראה שהכל כשר מצד האדם וא"צ חזקת כשרות מצ"ע כ"כ.

לתוספות - הפוך, שבפתוחות מספיק אחת שאפ"ל שהשאר הלכו לעולם אבל בסתומות צריך שתיים. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך כמה כדי שיהי' חזקת כשרות מצ"ע.

המשך

תוד"ה "ובדגים כל שיש לו סנפיר וכו" - האם יש הכשר לדגים בסימנים אחרים? לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך דוקא סימנים אלו ע"פ התורה. לתוספות - כן, ואפשר גם ע"י סימן בשדרה להכשיר את הדג. לשיטתו מצד החפצא שזה רק לברר את המציאות ולכן אפשר באופן אחר לגלות שזה כשר.

מ, ע"ב

תוד"ה "אנדרטי של מלכים" - מה הכוונה? לרש"י - זו צורת שלטון המת לזכרון, שזה בשביל הגברא ואינו פועל בשלטון כלל, שהרי כבר עבר מן העולם. לתוספות - זו צורת שלטון חי ועושה לכבודו, שזה בשביל החפצא של המלכות ופועל עכשיו.

המשך

תוד"ה "ובאנדרטא של מלכים שנינו" - ע"פ מי זה?

לרש"י - זה לפי ר' מאיר ולכן אוסר, שמצד החביבות עובדים להם, ובעומד על פתח מדינה ובשאר הצלמים לא אסר. לשיטתו מצד הגברא שמחשיבם כע"ז ולכן אסור. לתוספות - זה לפי רבנן ולכן מותר, שודאי לנוי עביד להו, לשיטתו מצד החפצא והרי זה עשוי לנוי ולכן מותר. ועצ"ע.

לכן מדבר על ריבוי הכללים שיש באותן המשניות שכוללות ריבוי ענינים ולא מצד יגיעת האמוראים.

מג, ע"ב

תוד"ה "אמר להם ר' יוסי לחכמים הלא כבר נאמר ואת חטאתכם" - מה הקושיא? לרש"י - הקושיא שרואים מע"ז של העגל שרק טחנו, וזה סימן שאפשר לטחון ולפזרו ומותר בהנאה, לשיטתו מצד הגברא והרי עיקר פעולת הגברא היא בטחינה.

לתוספות - השאלה היא מזה שזרק את אפרו של העגל לנחל וממנו יש כמו זבל בצידי הנחל ומשביחו לזריעה ומשמע שמותר. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר גם על ההמשך שלא קשור כ"כ לעבודת האדם.

מד, ע"ב

תוד"ה "תשובה גנובה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שדחהו בקש. לשיטתו מצד הגברא שלא רצה לענות לו להגמון הרשע. לתוס' - הכוונה שזו תשובה מכוסה ממנו ועלובה כמו גניבה. לשיטתו מצד החפצא שצריך לענות בכל אופן על השאלה ולא משנה מי האדם.

המשך

תוד"ה "נהנין ממנו שלא בטובה" - מה הכוונה? לרש"י - יש פירוש שהכוונה שזה לא בשכר. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר רק על שכר שאסור לתת להם. לתוס' - הכוונה שאין להחזיק טובה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור בכלל להחזיק להם טובה.

המשך

תוד"ה "וכי נעשה מרחץ נוי לעבודת כוכבים" - אם היתה רחיצה נוי לע"ז מה הדין? לרש"י - אסור ליפותה. לשיטתו מצד הגברא לכן אסור אפי' ליפות, שזה מצד האדם שנותן חשיבות לע"ז. לתוס' - מותר, לשיטתו מצד החפצא ומכיון

מא, ע"ב

תוד"ה "בעומדין על בסיסין" - מה הכוונה? לרש"י - שעומדין על בימוס שלהם. לשיטתו מצד הגברא שזו חשיבות מצד האנשים שעובדים ע"ז.

לתוספות - הכוונה שיש להם בית מושב רחב שיושבים עליו לכדם ואינם נראים כשברים אלא שלכתחילה כך נעשו. לשיטתו מצד החפצא ולכן החשיבות מצ"ע שיש להם מושב רחב.

מב, ע"א

תוד"ה "של מציק אחד" - מה הכוונה? לרש"י - זה אנס, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על פעולת האדם.

לתוספות - הגירסא היא "מוסק" והכוונה היא למוסק זיתים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על פעולה שקשורה לזיתים דוקא מצד עצמה.

מב, ע"ב

המוצא כלים ועליהם צורת דרקון: תוד"ה "יוליכם לים המלח" - לפי מי זה? לרש"י - זה לפי רבנן שאומרים ששאר צלמים מותרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שהאנשים מתכוונים רק לנוי ואין בזה איסור, ולא בגלל שזה על כלים דוקא. לתוס' - זה גם לפי ר"מ, לשיטת רש"י, שגם הוא סובר ששאר הצלמים מותרים אבל התוס' חולק. לשיטתו מצד החפצא וסובר ששאר צלמים אסורים מצ"ע שנראים כפסל של ע"ז ורק פה בגלל שזה על כלים אז רק נחשבים לנוי ומותרים. ועצ"ע.

מב, ע"א

תוד"ה "מנקת רב ששת חומרי דמתניתא" - מה הכוונה?

לרש"י - למשניות החמורות והקשות שהי' מלקטן לבית המדרש כדי שיתרצו אותן מהקושיות, לשיטתו מצד הגברא ולכן מחפש עבודה קשה לאמוראים.

לתוספות - הכוונה למשניות שכוללות הרבה דברים בכ"א. לשיטתו מצד החפצא

ולכן עובדים גם את הבית עצמו לשיטתו מצד הגברא שבנאו לצורך ע"ז.

לתוס' - הכוונה שבנה את הבית עצמו לע"ז, לשיטתו מצד החפצא שהבית עצמו חלק מהע"ז עצמה ולכן אסור, אבל לצורך ע"ז אולי לא נאסר.

מח, ע"ב

תוד"ה "התם דקאזיל לאיבוד" - מדוע ר' יוסי מתיר בשחיקת ע"ז?

לרש"י - מכיון שהגברא התכוון לבטל את הע"ז ע"י ששחקו ולכן מותר.

לתוס' - מכיון שאין מצוי שהשחיקה שזורה לרוח תתקבל ותזבל את האדמה, לשיטתו מצד החפצא שאין זה מועיל.

מט, ע"א

תוד"ה "שאם נטע והברין" - האם זה וזה גורם צ"ל מענין אחד?

לרש"י - לא, ואפילו אילן וקרקע נחשבים זה וזה גורם, לשיטתו מצד הגברא, ואין צריך ענין אחד.

לתוספות - כן, שצ"ל מענין אחד מצד החפצא.

המשך

באותו תוספות: האם ענף של ערלה שחיברו לאילן נחשב כמו ילדה שסיבכה בזקנה?

לרש"י - כן, ונחשב לזה וזה גורם, לשיטתו מצד הגברא, והרי האדם נותן חשיבות בענף זה.

לתוספות - לא, כי הוא בטל לגמרי לאילן ואין פה כלל זה וזה גורם, לשיטתו מצד החפצא שאין חשיבות לענף אחד מול אילן שלם.

המשך

תוד"ה "יוליך הנאה לים המלח" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לגבי עצי איסור, לשיטתו מצד הגברא והרי זו עיקר הבעי'.

לתוספות - הכוונה להנאת הפת, לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור דוקא את הפת שהיא האיסור עצמו. ועצ"ע.

שאי"ז ממש ע"ז ורק לנוי, לכן מותר. ועצ"ע.

מה, ע"א

תוד"ה "אלוקיהם על ההרים" - האם ההרים נקראים ע"ז?

לרש"י - לא. ורק אסור מגזה"כ שכתוב כסף וזהב שעליהם וזה שעובדיהם בסיף זה רק מצד שהגברא מתכוון לע"ז אפילו שאינו ע"ז ממש, לשיטתו שהולך לפי כוונת הגברא.

לתוספות - כן, ולכן תקרובתם אסורים ועובדיהם בסיף. לשיטתו שזה ממש חפצא של ע"ז.

מה, ע"ב

תוד"ה "והכא באילן שנטעו ולבסוף עבדו קמיפלגיי" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שנטעו גרעין. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה נרקב באדמה ונוצרת מציאות חדשה לכן מותר לרבנן, משא"כ בנטעו אילן שוב א"א לבטלו כלל, שאין הקרקע יכולה לבטל תפיסת ידי אדם.

לתוספות - הכוונה שנטעו אילן ובכ"ז לרבנן מותר כיון שהקרקע מבטלת תפיסת ידי אדם אבל בנטעו גרעין לכו"ע מותר שאי"ז תפיסת ידי אדם. לשיטתו מצד החפצא וגם בנטעו אילן לרבנן מותר, שמצד הקרקע היא מבטלת תפיסת ידי אדם.

מו, ע"ב

תוד"ה "ואי משום בית ה'" - האם אתנן של בית נקרא אתנן ואסור [היינו שאם נתן לזונה בית באתנן אסור להקדישו לצורך בנין ביהמ"ק]?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא, והרי בפועל נתן לה את הבית כשכר על הזנות ונחשב כאתנן.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא וא"א לאסור בית שנחשב כמחובר מצ"ע.

מז, ע"ב

תוד"ה "בית שבנאו מתחילה לע"ז" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שבנאו להניח בתוכו ע"ז

לרש"י - שהאכילה צואה. לשיטתו שמדבר על דבר שקשור לאדם (אכילה) שלכאורה זו כוונתו.

לתוספות - הכוונה שלכלכה בצואה, לשיטתו שמדבר על הפעולה מצד החפצא שזה רק לכלוך.

נא, ע"א
לגבי ספת צואה לע"ז: תוד"ה "חייב" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר אפילו שאין עבודתה בכך. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שאין זו עבודתה, אבל מצד האדם שהתכוון בזה לע"ז - לכן חייב.

לתוספות - צריך לומר שמ"מ הייתה רגילה בצואה ואם לא פטור, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שתהי' רגילה בזה. ועצ"ע אם חולק.

נא, ע"ב
תוד"ה "אפילו מים ומלח אסור" - מדוע אסור הדברים שמקריבים מחוץ לקילקין (קלעים, מחיצה לנוי)?

לרש"י - בגלל הפסוק "לא תחמוד כסף וזהב עליהם", שזה מצד האדם, לשיטתו מצד הגברא.

לתוספות - בגלל תקרובת ע"ז, לשיטתו מצד החפצא שזה מצד התקרובת עצמה.

נב, ע"ב
"דינרי הדריינא טירתנא שיפא" - מה הכוונה? לרש"י - זה מטבעות עם צורות של מלכי רומי ששםם אדריינוס וטריינוס, ושיפא הכוונה שנישוף ונשחק ואין ניכר צורתם מחמת יושנם, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על צורות של מלכים.

לתוספות - הכוונה הדריינא זה דבר עגול. טירתנא זה הכוונה לגדול כטירתא. לשיטתו מצד החפצא שזה הולך על גודל וצורת המטבע ולא צורות של אנשים מלכי רומי.

נג, ע"א
לגבי מכרה ומשכנה לע"ז רבי אומר ביטל

מט, ע"ב

תוד"ה "ולא דכו"ע עובדים לשברים" - אז למה במק"א כתוב ששברי ע"ז מותרים בהנאה?

לרש"י - בגלל ששם יכול להיות שגוי שברם והתירם בהנאה, שביטל ע"ז, אבל פה נשברה לבד ולכן אסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק שאם האדם שברם מותר, משא"כ אם נשברה לבד, שרק ע"י מעשה האדם מתבטל הע"ז.

לתוספות - מדובר פה שנושר קיסמים וענפים תמיד וממשיכים לעבדה ולכן אסור, או שמדובר שהשברים נמצאים פה ביחד עם עיקר הע"ז ולכן אסור שרואים שהם חלק ממנה משא"כ שם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק מצ"ע אם רואים שהשברים חלק ממנה אסור, ואם לא - מותר.

נ, ע"א

לגבי אבנים שנשרו ממרקוליס: תוד"ה "במקורבות אסורות" - מה הכוונה?

לרש"י - בתוך אמה או חצי אמה שודאי נפלו ממנו לכן אסורות, אבל מרוחקות אפילו ד"א מותרות אפילו שאין גובה שמפריד. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל רק מצד הגיון של האדם אם קרובים לארבע אמות - אסור.

לתוספות - הכוונה שתוך ד"א אם אין גובה שמפריד אז אסורות אם זה שתי אבנים. אבל אם יש גובה שמפריד אז אפילו בתוך ד"א נחשב למרוחקות ומותר. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם אין גובה שמפריד - אסורות, שנחשבים כדבר אחד, ולא בגלל המרחק. ועצ"ע.

נ, ע"ב

תוד"ה "ומשקין אותם עד ר"ה" - האם תוספת שביעית זה דאורייתא?

לרש"י - משמע שלא, וזה רק על הגברא. לתוספות - משמע שכן, והיינו מצד החפצא.

המשך

תוד"ה "ספת לה צואה" - מה הכוונה?

מצד החפצא ומכיון שנגע נאסר אפילו שאין כוונתו לניסוך.

נה, ע"ב

תוד"ה "אבל לא בוצרין" - מדוע אסור לבצור עם עם הארץ?

לרש"י - בגלל שנותנין בגת טמאה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שלא הייתה כוונתו כשנתן בכלים בזמן הקצירה שיצא שמן, לכן לא נחשב שהוכשר לטומאה, רק בגת.

לתוס' - בגלל שנותנים לכלים טמאים. לשיטתו מצד החפצא, ואפילו שלא הייתה כוונתו לכך, אבל בפועל הרי נחשב שהוכשר לטומאה ולכן אסור. ועצ"ע אם חולקים.

המשך

תוד"ה "אבל מוליכין פת לפלטר" - מה הכוונה פלטר?

לרש"י - זה אופה הפת. לשיטתו מצד הגברא, שבזה ניכר פעולת האדם שאופה וממש יוצר את הלחם.

לתוס' זה מוכר הלחמים שכבר נגמרה העבודה לגמרי, אבל לעזור להכניס לתנור אסור שזה גמר העבודה. לשיטתו מצד החפצא וגם שאינו אופה ורק מתעסק בלחם מצ"ע נחשב לפלטר.

נה, ע"ב

תוד"ה "א"ר הונא יין כיון שהתחיל לימשך" נאסר ע"י גוי - מה נקרא שהתחיל לימשך?

לרש"י - אפילו בתוך הגת עצמה שזו מחלק העליון לחלק התחתון. לשיטתו מצד הגברא והרי בשביל האדם יש כבר המשכה ולכן נאסר.

לתוס' - הכוונה רק אם יורד מהגת לכיוון הבור, שאז יורד מסונן מהענבים אז נאסר כיון נסך. לשיטתו מצד החפצא שחשיבות של יין יכול להיות רק כשנמשך בפועל לבור.

נו, ע"א

תוד"ה "אי אשכחנא תנא דשרי כר"ש" - מדוע מותר שיכשוך ביין ברגל של גוי? לרש"י - בגלל שלא התכוון. לשיטתו מצד

וחכמים אומרים לא ביטל, האם מדובר בגוי או בצורף ישראל או בשניהם?

תוד"ה "או דילמא בין בזה בין בזה מחלוקת" לרש"י - רוצה לפשוט את הבעי' שחולקים בשניהם, לשיטתו מצד הגברא ועדיין יש דעה שבצורף ישראל לא ביטל כיון שהוא לא התכוון לבטלה במפורש.

לתוס' - לא פושטים את הבעי' ועדיין יש דעה שבצורף ישראל לכו"ע ביטל, לשיטתו מצד החפצא ומכיון שמסרה לצורף ישראל שעתיד לבטלה ולהרסה, נחשב כמבוטל.

נד, ע"א

תוד"ה "היתה בהמתו רבוצה לפני ע"ז" - מדוע כתוב רבוצה דוקא?

לרש"י - הכוונה שבאמת אין חידוש ברבוצה מכיון שהגביהה ונעשית שלו ודאי אסרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיעשה האדם מעשה שיגבי' וכו', ואז נעשית שלו ואסרה.

לתוס' - בגלל שמחדש שאפילו שהיא רבוצה ולא הגביהה ולא עשה בה מעשה גדול רק קטן אסרה. לשיטתו מצד החפצא לכן מחדש אפילו שלא עשה האדם מעשה גדול, אלא רק פעולה קטנה - אסרה מצ"ע.

נה, ע"א

תוד"ה "והשאר מותר" - האם מותר גם בשתי'?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתיר גם לאדם לשתות.

לתוס' - לא, ורק מותר בהנאה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מותר רק בהנאה ולא לאדם.

נה, ע"א

תוד"ה "יורד לבור מה שבבור אסור" והשאר מותר - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר אפילו שנגע ביין שנשאר בכ"ז מותר. לשיטתו מצד הגברא ומכיוון שלא הי' בכוונתו כלל לנסך לכן מותר.

לתוס' - הכוונה מדובר רק שהי' ניצוק בין היין שנגע ליין שנשאר בבור ולכן מותר אבל בנגיעה ודאי שיהי' אסור. לשיטתו

לשיטתו מצד החפצא ומכיון שלא הייתה פה כוונה לניסוך לכן חסר באיסור מצ"ע, (אבל בסתם יינם זה יותר חמור) ואז ר' נחמן אמר לרבא שאסור בהנאה היין ששכשך.

המשך

באותו תוספות, בסיפור של "אגרדמין" - מה

הי' בדיוק?

לרש"י - מדובר שגוי החזיר את היין שנגע בו לחבית, ולכן אסור בגלל מגע של הגברא (של הגוי).

לתוספות - הכוונה שהיהודי החזיר את היין שנגע בו הגוי ונאסר בגלל תערובת, לשיטתו מצד החפצא.

נח, ע"א

תוד"ה "שקדח במינקת" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שנקב את מגופת החבית והעלה היין דרך המינקת (קנה חלוק שמוצצים בו), ורק כך עשו מכיון שיש פה כוונת הגברא (של הגוי) לשתות ולכן אסור.

לתוספות - זה קנה חלול ששמים בעת הבציר בפה החבית וראשה מחוץ לחבית, וכשהיין תוסס עולה דרך הנקב ואינו נשפך לקרקע, ואם נגע בזה הגוי - אסור, לשיטתו מצד החפצא, שאפילו שלא הי' כוונה אלא רק נגיעה - אסור.

נח, ע"ב

תוד"ה "אלא ודאי חמרא הוא ונסכיה" - מה

הכוונה?

לרש"י - הכוונה ששפך והוריק את היין, אלא שאנו חוששים שמא באמצע ששפך נגע ונסך ולא שמנו לב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על נגיעתו ממש ביין.

לתוס' - הכוונה שהוריקו ושפכו בכוונת ניסוך, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על התוצאה שנשפך בכוונת ניסוך אפילו בלי נגיעת הגברא.

המשך

תוד"ה "שמסכו" (שמזגו) עוכ"מ לתקנו בשתי' אסור אף בהנאה ואפילו שלא נגע"

הגברא שהעיקר זה הכוונה ובלא כוונה מותר גם בשתי'.

לתוס' - מותר בגלל ששיכשוך ברגל נחשב כמו מדידת קנה שמותר לר"ש. לשיטתו מצד החפצא שחסר בפעולה עצמה ולא רק בכוונה.

המשך

תוד"ה "ה"ג ברוב הספרים בהדי דק אנחית נגע ברישא דלוליבא" - האם כשנוגע ביין ע"י ד"א נחשב כמו מגע בגופו?

לרש"י - כן, וזה מותר בגלל שהי' בלי כוונה. לשיטתו מצד הגברא שהעיקר זה כוונת האדם אפילו שזה ע"י חפץ נחשב כאדם עצמו.

לתוס' - לא גורס "ברישא דלוליבא" אלא נגע ממש בגופו ולכן אסור בשתי', אבל ע"י ד"א מותר בשתי', כי רואה את החפצא עיקר ואם בה נוגע מותר.

נז, ע"ב

תוד"ה "לאפוקי מדרב דאמר תינוק בן יומור" - האם בזה"ז יש איסור הנאה במגע גוי ביין? לרש"י - משמע שלא. לשיטתו מצד הגברא שהרי האנשים השתנו, שאין הגויים היום מנסכים יין לע"ז.

לתוספות - משמע שכן. לשיטתו מצד החפצא שהרי ישנה הגזרה כמו פעם מצ"ע אפילו שהאנשים השתנו.

נח, ע"א

תוד"ה "איכלע רב הונא ברי' דרבא למחוזא" - גוי שנכנס לחנות ושכשך בידו ביין כדי לבדוק אם זה יין - מה הדין?

לרש"י - הכוונה שהתיר לפי רבא ולא רצה שרב הונא ייכנס ויוכיח לו שאסור, וכך נשאר למסקנא שמוותר מכיון שלא הי' נגיעה של הגוי בכל היין ולכן רק תערובת של יין שנגע בו גוי מותר. לשיטתו מצד הגברא והרי בפועל נגע והתכוון לנגיעה בשביל לבדוק אם זה יין, לכן אסור.

לתוספות - מותר למכור לגוי גם את היין המשוכשך משום שזה שכשוך גרוע, שלא נתכוון לניסוך, אלא לשאול אם יש שם יין,

שמעביר בעלות על היין ליהודי.
לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ
שהרי מצד החפצא יש חותם וזה מספיק.

המשך

תוד"ה "וחלון כרה"ר דמו" - מה הכוונה?
לרש"י - העיקר זה פי' הראשון שיש חלון
פתוח לחצר מעבר השני של רה"ר. לשיטתו
מצד הגברא ולכן מקשר לרה"ר שעוברים שם
הרבה אנשים וזה עצמו מפחיד את הגוי ולכן
מותר.

לתוס' - הכוונה שחלון של ישראל פתוח כנגד
פתח הבית. לשיטתו מצד החפצא ולכן החלון
עצמו מספיק שנחשב כמו רה"ר מצ"ע, אפילו
שזה רק ישראל אחד מעברו השני של החלון.

סג, ע"א

לגבי שמאכיל פועליו ונותן להם דינר לקנות
אוכל מהחנוני: תוד"ה "ואינו חושש לא
משום שביעית" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שאינו חושש שמא ימסור
דמים הללו למי שחשוד על השביעית.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הבעי'
מצד האדם שחשוד להשתמש בדמים אלו לא
כמו שצריך בקדושת שביעית.

לתוספות - הכוונה שאינו חושש שפורע
חובו מפירות שביעית. לשיטתו מצד החפצא
ולכן הבעי' היא שגובה מהפירות עצמם של
שביעית.

סד, ע"ב

לגבי גר תושב תוד"ה "אין מפקידין אצלו יין
ואפילו בעיר שרובה ישראל" - מדוע?
לרש"י - בגלל שאין מקפיד על מגע עכו"ם.
לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש ממגע של
הגוי עצמו ביין.

לתוספות - בגלל שחושש שיחליף את היין.
לשיטתו מצד החפצא ולכן חושש שיחליף
את היין מצ"ע.

סה, ע"א

תוד"ה "בנות מלכים) ביקרותיך" - מה
הכוונה?

- האם במקום שגזרו רבנן כמו פה על היין
שמזגו גוי אסור גם בהנאה או לא?
לרש"י - אסור רק בשתי' ולא בהנאה, שזה רק
איסור על הגברא.
לתוס' - אסור גם בהנאה מצד החפצא.

נט, ע"א

תוד"ה "מהו שיוליך ענבים לגת" - לגבי הדין
במקרה שהגוי זורק את החבית לבור ואוסרו,
באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר שדוחפו עד סמוך לבור ואז
נופל מכוחו, לשיטתו מצד הגברא ולכן לא
צריך שעד השני' האחרונה ידחפו ומספיק
שבא מכוחו לבור ונאסר.

לתוס' - מדובר שנוגע בו ודוחפו גם בשעת
הנפילה לבור, לשיטתו מצד החפצא לכן
צריך ממש שיהי' ע"י פעולתו בזמן הנפילה.

נט, ע"ב

תוד"ה "אמר ר' פפא כל דלהדי ברזא חמרא
אסור" - האם זה שאוסר בגישתא מדובר
שהיא מגיעה עד שולי החבית?
לרש"י - כן, ונאסר בגלל שכל היין עומד
לצאת דרך הגישתא, לשיטתו מצד הגברא
ונאסר כי במחשבת האדם הרי כל היין עומד
לצאת.

לתוס' - לא, ונאסר רק בגלל שמתנענע כל
היין כשיוצא החלק העליון של היין מן
החבית אפילו שלא יצא הכל, לשיטתו מצד
החפצא ולכן רק בגלל שבפועל נענע את כל
היין לכן אסרו.

סא, ע"א

תוד"ה "התם דקאזיל מיניה ומינה" - מה
הכוונה?
כנ"ל בדף נ"ט ע"א

המשך

תוד"ה "המטהר יינו של עוכ"מ" - האם
צריך כדי לטהר את היין של גוי שהגוי יכתוב
ליהודי גם "התקבלתי"?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן
צריך שיכתוב לו התקבלתי בהסכמת הגברא

רק אם נותן טעם בשביל האדם אז אסור. לתוספות - הכוונה שאסורים בנתינת טעם בקדירה ומצטרפים ביבש אפילו בלי נתינת טעם. לשיטתו מצד החפצא ולכן ביבש אסור אפילו ללא נתינת טעם מצד הדבר עצמו.

סו, ע"א

תוד"ה "תבלין של שנים וג' שמות והם מין א" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה כמו פלפל לבן פלפל שחור פלפל ארוך, שכולם מין א' של פלפלים. לשיטתו מצד הגברא ולכן השוני הוא רק למראה האדם שזה צבע או צורה שונה. לתוס' - הכוונה לשלושה שמות של איסורים, כגון פלפל של כלאים פלפל של ערלה ופלפל של תרומה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שזה איסורים שונים, שזה יותר שינוי מהותי מצד החפצא.

סו, ע"ב

תוד"ה "בת תיהא" - מה הכוונה?
 לרש"י - זה חור קטן שנוקבים בחבית להריח, לשיטתו מצד הגברא שזו רק פעולה של האדם שעושה בשביל להריח. לתוס' - זה קנה קטן שמכניסים לתוך הקנה הגדול כדי להריח בו, לשיטתו מצד החפצא שזה כלי מיוחד שעושים בשביל להריח.

סו, ע"ב

תוס' ד"ה "רבא אמר מותר ריחא לאו מילתא היא" - האם ריח בשר נבלה נחשב לאיסור?
 לרש"י - הלכה כלוי שמתיר. לשיטתו מצד הגברא והריח הוא רק מורגש לאדם אבל אין בזה ממשות של איסור מצ"ע.
 לתוס' - הלכה כרב שאוסר. לשיטתו מצד החפצא, וגם בריח יש ממשות של איסור מצ"ע.

סו, ע"א

תוד"ה "אר' יוחנן כל שטעמו וממשו אסור ולוקין עליו" - האם טעם כעיקר זה דאורייתא?
 לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה רק איסור על הגברא שטועם טעם של איסור.

לרש"י - הכוונה לכבוד. לשיטתו מצד הגברא שזה רק לכבוד האדם.
 לתוספות - הכוונה שמבקריות לך ועומדות לשרותך. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שעושות את שירותך.

סו, ע"א

לגבי שכר פועל שמעביר חבית יין נסך: תוד"ה "הא דאמר לי' העבר לי ק' חביות בק' פרוטות" - האם זה שמוטר שכר פועל שמעביר חבית יין נסך לאחר זמן השכירות (לעיתותי ערב) מדובר שכבר גמר את הקבלנות, היינו שכבר העביר את כל החביות היתר שסיכמו ביניהם?
 לרש"י - לא, ומותר בגלל שזה לעת ערב אפילו שלא גמר להעביר את החביות. לשיטתו שמצד הגברא שזה נחשב למשהו נפרד, שהרי כבר גמר זמן עבודתו ולכן שכרו מותר.

לתוספות - כן, ורק כך מותר אבל אם עוד לא גמר אז אסור, לשיטתו מצד החפצא, והרי מעורב בזה שכר האיסור שעדיין לא גמר עבודתו, ואפילו שנהי' ערב וזה מחוץ לזמן העבודה של האדם אין מסתכל על זה.

סו, ע"ב

תוד"ה "כי קטרח בהיתרא קטרח" - מה הדין בניצוק?

לרש"י - ניצוק חיבור, ורק פה סוברים כרשב"ג שמוטר למכור הכל חוץ מדמי יין נסך שבו. לשיטתו מצד הגברא והרי זה עתיד לישפך לתוך זה ולכן נחשב כחיבור מצד תכנית האדם.

לתוספות - בכלל אין ניצוק חיבור, ולכן הכל מותר. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל זה עדיין לא נשפך לגמרי ולכן אינו חיבור.

סו, ע"א

תוד"ה "תבלין של ב' וג' שמות אסורים ומצטרפים" - מה הכוונה?
 לרש"י - זה דבר אחד שאם שני תבלינים נפלו לקדירה ואין באחד כדי לתבל ונצטרפו ותבלו מצטרפים לאסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן

שסותמין בו את הנקב הקטן שעושין כדי להריח את היין. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד הברזו עצמו שעושים כדי להריח וכו'.

תוד"ה "ההיא ריביתא דהוה נקיטא אופיא בידה אמר רבא חמרא שרי" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - זה רק בתינוקת שאין יודעת בטיב ניסוך. לשיטתו מצד הגברא ולכן מעמיד בתינוקת שאין שייך אצלה כלל ניסוך. לתוס' - זה גם בגדולה אם רואים שאינה מתכוונת. לשיטתו מצד החפצא לכן מעמיד גם בגדולה באופן שרואים שאין שייך בזה כוונה.

ע, ע"ב

תוד"ה "ההוא פולמוסא דסליק לנהרדעא פתחו חביתא טובא" - מדוע ר"א מטהר? לרש"י - בגלל שזה ספק ביאה (אם בכלל נכנס למקום הטומאה) ולא כמו ספק מגע (שמודה שזה טמא). לשיטתו מצד הגברא ולכן יש הבדל שאם זה ספק באדם עצמו אם בכלל נכנס טהור.

לתוס' - בגלל שזה ס"ס ובכלל 2 ספיקות מטהר ר"א. לשיטתו מצד החפצא ורק בגלל שישי ס"ס מטהר ולא משנה סוג הספק.

עא, ע"א

תוד"ה "הא לא דמי" אלא לסיפא אבל אמר מלטני מן העוצר" - אם חייב לשלם יין למלך ואומר לגוי מלטני מן העוצר שישלם תחתיו - האם מותר?

לרש"י - לא, רק אם חייב כסף למלך והגוי יכול לשלם מה שרוצה ובחר לשלם יין אז מותר. לשיטתו מצד הגברא לכן מדובר בסתם שחייב והוא בחר לתת יין, היינו שהכל תלוי בו.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שחייב יין אבל מכיון שהוא לא העביר לגוי את היין אלא הגוי לקח מעצמו.

עא, ע"א

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן זה ממש קשור לחפצא ומחיל ע"ז איסור ממש דאורייתא מצ"ע.

סח, ע"ב

לגבי איסור אכילת עכבר יש בזה חידוש: תוד"ה "דהא מאיסא ובדילי אינשי מינה" - מה החידוש?

לרש"י - החידוש שהרי עכבר זה מאוס ואף א' לא רוצה לאוכלו ומדוע צריך לאוסרו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האנשים מדוע צריך בכלל לדבר על זה.

לתוס' - החידוש בזה שאסור שהרי זה מסריח והי' צ"ל מותר כמו נותן טעם לפגם ובכ"ז אסור, לכן צ"ל כל נותן טעם לפגם אסור. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על עצם הדבר שצ"ל מותר.

סט, ע"א

תוד"ה "מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא" - באיזה אופן מדובר בברייתא מדוע אינו יכול לתרץ שמדובר באופן שלא הודיעו שמפליג ולכן מותר?

לרש"י - בגלל שמדובר בברייתא בטהרות כמו פירות בלי חביות שנוגע בהם כל הזמן ולכן צ"ל טמא אפילו שלא הודיעו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על פירות, שמצד האדם יש חשש שנוגע בהם כל הזמן.

לתוס' - בגלל שמדובר בחביות פתוחות שקל מאוד לגעת ולכן צ"ל טמא אפילו שלא הודיעו, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר בחבית פתוחה שמצ"ע יש בה חסרון שקל לגעת בה, ולא בגלל צורך האדם כמו בפירות לרש"י.

סט, ע"ב

תוד"ה "מאי טעמא לא מותבינן חמרא משום שייכא" - מה הגירסא הנכונה?

לרש"י - גורס "שייכא" משום שהיין נמשך ויוצא דרך שם, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד צורך האדם שרוצה להוציא משם יין.

לתוס' - הגירסא "שיכא" על שם הברזו הקטן

תוד"ה "ר' אשי אמר משיכה בעכו"מ אינה קונה" – האם משיכה קונה בגוי?
 לרש"י – לא, ורק כסף קונה. לשיטתו מצד הגברא שזה ההסכם בין האנשים וזה מטרת המכירה בשביל הכסף.
 לתוס' – כן, לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה שמושך את החפץ עצמו. ועצ"ע.

עא, ע"ב
 תוד"ה "בן נח נהרג על פחות משהו פרוטה" – מדוע לא ניתן להישבון?
 לרש"י – בגלל שקים ליה בדרכה מינה. לשיטתו מצד הגברא שמחייבים אותו בעונש החמור יותר.
 לתוס' – בגלל שהישראל מחל ואין מה להחזיר והוא חייב מיתה, כי אזהרתן זו מיתתן ואין שייך קים ליה בדרכה מינה בגוי כלל. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר שבכלל אין מה להחזיר מצ"ע שאין לזה שום חשיבות. ועצ"ע.

עב, ע"א
 תוד"ה "ומאי לא ניתן להישבון" – מה הכוונה?
 לרש"י – הכוונה שלא שייך בו הישבון מכיון שהגוי לא קנה ע"י משיכה וזה עדיין ברשותו של הישראל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר שיש בעי' עם ההשבה כיון שזה עדיין ברשות ישראל.

לתוספות – הכוונה שהרי החיוב הוא רק על זה שציערו, ואין זה שייך כלל להישבון ופשוט שאינו יכול להשיב את הצער שציערו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר שמצ"ע בכלל אין שייך דבר זה להשבה.

עב, ע"ב
 תוד"ה "אמר להו רב חיסדא וכו'" – האם ניצוק חיבור ביין נסך?
 לרש"י – כן, לשיטתו מצד הגברא, והרי כל היין עומד לעבור לכלי עם היין נסך למטה, כנ"ל בס"ה, ע"ב.
 לתוספות – לא, לשיטתו מצד החפצא, והרי בפועל עדיין לא עבר כל היין לכלי עם היין

נסך.

עג, ע"ב
 תוד"ה "חזקי' אמר הגדילו באיסור אסור" – באיזה אופן מדובר?
 לרש"י – אם נפלו המים של היתר בתחילה לתוך היין נסך ואחר כך נפל היין של היתר מותר, מכיון שהמים ביטלו את היין נסך, אבל אם נפל יין נסך בסוף אז אסור וזה החילוק. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך לבטל את היין נסך בתחילה לפני שיביא יין של היתר.

לתוספות – רק אם המים באו לבסוף אז אסור, אבל אם היו המים תחילה וביטלו את היין נסך אז מותר ותמיד מדובר שנפל היין נסך בסוף, רק השאלה אם המים היו בכור בתחילה אז מותר כשנפל היין נסך ואם לא – אסור. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שהמים יהיו תחילה כדי לקנות כביכול את המקום וכל מה שיבוא אח"ז יתבטל ראשון ראשון. ועצ"ע.

עד, ע"ב

תוד"ה "דרש רבא נעוה ארתכו" – האם עירוני נחשב ככלי ראשון?
 לרשב"ם – לא. לשיטתו מצד הגברא והרי הוציאו מכ"ר ונחשב לשינוי.
 לתוספות – כן. לשיטתו מצד החפצא והרי בא מכ"ר ונחשב כמוהו.

עה, ע"א

תוד"ה "אתמר בי' רב משמי' דרב אמרי תרתי תלת ושמואל אמר תלת ד" – מה הכוונה?
 לרש"י – בלשון השני שרב אומר תרתי תלת הכוונה שתים ביבש, שצריך להכשירו רק מים ואפר, ושלוש הכוונה אם הכלי רטוב שצריך אפר מים ואפר, ושמואל אמר בשלוש כמו רב ברטוב וארבע (מים אפר מים אפר) בכלי יבש. בפומפדיתא אומרים שרב אומר שלוש או ארבע ושמואל ארבע או חמש ולא חולקים הכוונה לסורא ופומפדיתא, אבל רב ושמואל כן חולקים מה יותר צריך הכשר כלי רטוב או יבש, ורב מחמיר ברטוב יותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן רב ושמואל חולקים מצ"ע.
 לתוספות – הכוונה שלא חולקים רב ושמואל,

ולאכול בה צונן" – מה הדין אם רוצה לאכול
בסכין דבר רותח?
לרש"י – מספיק הגעלה ברותחין. לשיטתו
מצד הגברא ולכן סובר שלא חדר האיסור כ"כ
ומספיק הגעלה.
לתוספות – צריך ליבון. לשיטתו מצד החפצא
ולכן סובר שהאיסור חדר בכלי כ"כ שהוא
צריך ליבון.

אלא שרב לא מחשיב את המים האחרונים
ושמואל כן מחשיב את המים האחרונים
ולכולם ברטוב יותר קל מיבש שצריך פחות
להכשירו. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא
חולקים, ורק בחפצא אם מחשיב את המים
האחרונים. ועצ"ע.

עו, ע"ב

תוד"ה "אמר רב הונא ברי" דרב יהושע

מסכת זבחים

ב, ע"ב

תוד"ה "הא לשם פסח וסתמא כשר" - האם מדובר בעבודה אחת או בשתי עבודות? לרש"י - משמע שמדובר בעבודה א', והשינוי זה רק במחשבה או דיבור של הגברא. לתוס' - משמע שמדובר בשתי עבודות. לשיטתו שהשינוי הוא גם מצד החפצא.

ג, ע"א

תוד"ה "ורמינהו תוכו ולא תוך תוכו ואפילו כלי שטף מציל" - מה השאלה? לרש"י - השאלה שרואים שאם השרץ בחיצון ואוכלים בפנימי אז הדין שטהורים האוכלים ולא רק בכלי חרס שאין מיטמא מגביו אלא אפילו בכלי שטף שמטמא מגבו פה טהור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על חומרא ששייכת לאדם האם הכלי מטמא מגבו או לא. לתוס' - השאלה היא שרואים שכלי שטף הוא לא מינה ומציל, שהייתי חושב שאם זה לא מינה אינו חוצץ וטמא אבל בכלי חרס שטהור ודאי שבמינו יציל וטהור. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על מינו ואינו מינו.

ג, ע"ב

תוד"ה "שכן חולקים אהלים" - האם חולקים גם בתנור שחצצו בנסרים או ביריעות? לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן משוים תנור לכלי שלאדם אין כ"כ הבדל. לתוס' - לא, מכיון שזה לא דומה לכלי כמו כוורת שיש לה 4 מחיצות ולכן חוצץ בפני הטומאה וטהור אבל התנור שחצצו בנסרים שאין דומה לכלי לכו"ע אינו חוצץ. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק בין כלי לתנור שמצד החפצא זה שונה.

ו, ע"ב

תוד"ה "לא כיפר מתנות הראש" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שצריך להביא לוג אחר ויתן מתנות הראש. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שיש חיסרון בנתינת מתנות הראש לכן יש חיוב על האדם להביא עוד לוג לתת מתנות הראש.

לתוס' - הכוונה שלא כיפר קמי שמיא היינו שאין בהם ריצוי גמור אפילו שלא מעכבים וא"צ ליתן עוה"פ מתנות הראש. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שמצד החפצא אין עיכוב לכן א"צ לתת עוה"פ.

ו, ע"ב

תוד"ה "סכין מושחתן למה שהם" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שבשחיטה זה נמשך לקרבן אחר אפילו שזה אינו אותו הקרבן ממש שהוקדש מתחילה, היינו שזה לקרבן תמיד וזה לקיץ המזבח כיון שזה עולה וזה עולה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יכול לשנות מקרבן לקרבן כיון שמצד האדם זה שווה.

לתוספות - הכוונה שלכתחילה אין מקדישים את הקרבן לשם תמיד או מוסף אלא רק על ידי הסכין זה נמשח לשם קרבן אם צריך תמיד ואם צריך יהי' למוסף ואם צריך יהי' לקיץ המזבח. לשיטתו מצד החפצא ולכן יכול לשנות רק בגלל שעדיין לא הוקדש, אבל אם הי' קדוש לא הי' יכול לשנות, כי מצד החפצא זה שונה קרבן התמיד וקיץ המזבח.

ז, ע"ב

לתוספות - זה מותר הפסח. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על מותר הפסח שנחשב לקרבן ממש מצ"ע.

יב, ע"א

תוד"ה "ושמע מינה יש דיחוי בדמים" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שבדבר שאין בו אלא קדושת דמים יש גם כן דיחוי ולא רק בקדושת הגוף. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחדש שגם בקדושת דמים שזה לכאורה רק קדושה מצד הגברא יש דיחוי שלאדם אסור להקריבו.

לתוספות - הכוונה שדוחה תמורה שלא תיקרב היינו שאם המיר בדבר שיש בו רק קדושת דמים אין התמורה נתפסת או שיש דיחוי בדמים הכוונה שהדמים דחויים שאין יכול להקריב מן הדמים קרבן שהי' בדעתו להפרישו. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר יותר מצד הבהמה שלא נתפס התמורה או שא"א מדמים אלו להקריב קרבן.

יג, ע"א

תוד"ה "אתה אומר זו קבלת הדם וכו'" - מדוע מעמידים את הפסוק "והקריבו" בקבלת הדם?

לרש"י - בגלל ש"והקריבו" כתוב מיד אחר שחיטה, שזה ודאי הולך על קבלה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד סדר העבודה של האדם.

לתוספות - בגלל שזו עבודה חשובה, וכן זריקה זו גם עבודה חשובה, לכן רוצה בגמרא להעמיד בזריקה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד חשיבות העבודה עצמה.

יד, ע"ב

תוד"ה "שיכור" - מה הכוונה?

לרש"י - זה שתויי יין. לשיטתו מצד הגברא שעיקר השכרות באדם זה מיין.

לתוספות - זה שיכור משאר הדברים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסתכל על התוצאה שאינו שפוי לגמרי וזה יכול להיות גם בשאר הדברים.

תוד"ה "כל מקום שנאמר הוא בזבחים אינו אלא להקל" - האם גורסים את זה?

לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא לכן א"א להקל, ואדרבה בא להחמיר על האדם.

לתוספות - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן חייבים להקל, שא"א להחמיר על הקרבן מצ"ע.

ח, ע"ב

תוד"ה "לשמו פסול" - מדוע פסח ששחטו בפסח בשחרית ב"ד לשמו פסול?

לרש"י - בגלל שלא ראוי לקרבן פסח. לשיטתו מצד הגברא והרי עוד לא הגיע הזמן של חיוב האדם להקריב ופשוט שפסול מצד האדם.

לתוספות - בגלל שכתוב כמה פעמים בין הערביים, שזה בא לעכב שבשחרית פסול. לשיטתו מצד החפצא ולכן הייתי חושב כיון שבאותו יום זה זמן הקרבתו, ע"ד מקצת היום ככולו - קמ"ל מצד הפסוק שבקרבן עצמו יש חסרון לפני חצות ופסול.

המשך

תוד"ה "ואם מן הצאן קרבנו" - האם זה בגלל ייתור או ממשמעות הכתוב?

לרש"י - זה בגלל משמעות הפסוק. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק המשמעות שהאדם מבין מעצמו.

לתוספות - זה בגלל ייתור הכתוב, שמבינים שמדובר בצאן, מכיון שלפני זה מדבר בבקר ואין צריך לומר שפה מדובר בצאן, אלא בא ללמד על דבר הבא מן הצאן (פסח) יהא לשלמים. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך ייתור בפסוק שיהי' דבר הבא מן הצאן לשלמים.

ט, ע"א

תוד"ה "ושלמים הבאים מחמת פסח לכל מצוות שלמים" - לאילו שלמים הכוונה?

לרש"י - זה חגיגת ארבעה עשר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על קרבן שהוא לצורך האדם שיאכל קרבן פסח על השובע ולא כ"כ נחשב לקרבן מצ"ע.

היא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר שזה נחשב כקדשי בדיק הבית, שזה רק מצד סברא. לתוס' - בגלל שטבול יום כשרה בפרה כ"ש מחוסר כפורים. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שבאמת היא קדושה כמו קדשי מזבח מצ"ע, אלא לומדים ק"ו מטבול יום שכשר.

יט, ע"א

תוד"ה "כורך עליה גמי במקדש אבל לא במדינה" - מדוע אסור במדינה? לרש"י - בגלל שזה מרפא וגזירה משום שחיקת סממנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש וגוזר בגלל האדם. לתוס' - בגלל שיש חשש שיוציא דם. לשיטתו מצד החפצא ולכן החשש הוא שייצא דם, שנחשב לחובל.

המשך

תוד"ה "תפילין מהו שיחוצו" - לגבי מה השאלה? לרש"י - השאלה היא האם התפילין נחשב ליתור בגדים. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש מצד האדם שיש עליו עוד בגד. לתוס' - השאלה היא כפשוטו האם זה חציצה ודוקא בשל יד. לשיטתו מצד החפצא ולכן חושש שזה חציצה מצ"ע.

כ, ע"ב

תוד"ה "יציאה מהו שתועיל בקידוש ידיים ורגלים" - מה השאלה? לרש"י - השאלה היא האם זה פוסל ביציאה כמו כל הקדשים שקדשו בכלי אם יצאו נפסלין. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש מצד שיוצא ורק אז נפסל, אבל היסח הדעת אין פוסל בחפצא. לתוס' - השאלה היא האם זה נחשב להיסח הדעת. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שהיסח הדעת פוסל ממש בחפצא.

כא, ע"א

תוד"ה "מאי אין מעלהו דקאמר לעבודת היום" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לעבודת היום שזה קומץ

המשך

תוד"ה "והא שחיטה שא"א לבטלה וכשרה" - למי הקושיא? לרש"י - הקושיא היא לרבנן, שהרי שחיטה שא"א לבטלה והי' צ"ל לרבנן שיפסול בזר אם אינו עושה שחיטה כתקנה אלא ע"י זר. לשיטתו מצד הגברא וגם רבנן (שהלכה כמותם) מקפידים שלא תהי' שחיטה בזר. לתוספות - הקושיא היא לרבי שמעון שצ"ל פסול זר בשחיטה שהרי א"א לבטלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לרבנן אין פסול זר בשחיטה כיון שהעיקר זה התוצאה שנשחט ולא כ"כ משנה ע"י מי.

המשך

תוד"ה "שחיטה לאו עבודה היא" - מה ההוכחה לזה? לרש"י - מזה שכשרים גם בפסולים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מוכיח מצד האנשים. לתוספות - בגלל ששווה בחולין ובקדשים וגם שאין צריך שהשוחט יהי' על הרצפה כמו במקבל שנתלה ושחט שחיטתו כשרה, ונתלה וקיבל קבלתו פסולה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מוכיח מצד הבהמה עצמה, שזו עבודה ששווה בחולין ובקדשים, וגם שמוכיח ממקום שעומד השוחט ולא ממש מפסול שבו.

ז, ע"ב

תוד"ה "קסבר רבה מחוסר כיפורים דזב כזב דמי" - לגבי מה זה נאמר? לרש"י - זה לגבי קדשים שזה כמו זב, ואסור לו לאכול ולכן אם אכל חייב כרת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על איסור האדם באכילה. לתוספות - זה לגבי פסח הבא בטומאה שלא שוחטים וזורקים עליו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר לגבי הקרבן שא"א להקריב עליו.

המשך

תוד"ה "שרפה אונן ומחוסר כיפורים כשרה" - מדוע? לרש"י - בגלל שפרה זה קדשי בדיק הבית

תוד"ה "לרביעית אינו משלים" - לגבי מה מדובר?
 לרש"י - מדובר על נטילת ידים שקשור לגברא.
 לתוס' - מדובר לגבי להטביל מחטין וצינורות, שקשור יותר לחפצא.

המשך
 תוד"ה "למעוטי טיט הנרוק" - שמשלים למקוה ואין מטבילין בו - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שמשלים למקוה אבל אם עשה מקוה שלם מטיט אין מטבילים. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שלגבי האדם זה נחשב למים ולכן מותר לטבול בזה (בטיט).
 לתוס' - הכוונה שמשלים למי מקוה אבל אין מטבילין בו היינו שאין טובלים בטיט עצמו אלא בצד של המים. לשיטתו מצד החפצא ובפועל זה טיט וא"א לטבול בזה.

המשך
 תוד"ה "אפילו לרביעית" - מים שנפסלו בשתית הבהמה בגלל טיט שמעורב בהם ונמצאים בקרקע - האם כשרים?
 לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהיו ראויים מצד האדם שאין הבדל אם מעורב בהם טיט ולכן נפסלו לבהמה או שהם צלולים וסרוחים שאין ראויים.
 לתוס' - כן, אא"כ הם צלולים וסרוחים ונפסלו משתיית הבהמה. לשיטתו מצד החפצא ואינם צריכים להיות ראויים כ"כ העיקר שהם בקרקע שזה מקום גדילתם וגם הטיט זה חלק מהמים ואין פוסלים.

המשך
 תוד"ה "והא תנא ר' שמואל" - על מה זה הולך?
 לרש"י - לא ידוע. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין כ"כ בעי' לרחוץ את הקרב והכרעים במים עם שם לווי מכיון שזה רק בשביל האדם (רחיצתם) ולא כ"כ בשביל החפצא.
 לתוס' - זה הולך על רחיצת הקרב והכרעים שאסור לרוחצם עם מים שיש להם שם לוואי. לשיטתו מצד החפצא לכן גם הקרב והכרעים

ודם ועבודת הלילה זה אברים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האדם שאינו מעלה את המים בשביל לקדש ורק בשביל הדם שקשור לגברא להתיר אסור אבל לאברים שקשור לחפצא מותר.

לתוס' - הכוונה שאין מעלהו בלילה קודם תרומת הדשן שלא יחשבו שמספיק השיקוע של המים בשקיעת החמה בשביל מתירין והשיקוע בעמוד השחר בשביל אברים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על החשש של המים שיפסלו ולא כ"כ על האדם שמקדש בשביל מתירים כמו שרש"י מסביר. ועצ"ע.

כא, ע"ב
 תוד"ה "איכא ביניהו גזירת שיקוע" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שמשקעו בערב רק כדי שלא ישכח לשוקעו בעמוד השחר אבל לילה אינו פוסל כלל. לשיטתו שזה רק תזכורת לגברא.
 לתוס' - הכוונה שמשקעו בערב שאם לא שיקעו הוא פסול מדרבנן לעבודת דם [ולא לאברים שלאברים זה כשר כמבואר בתוס' שלפי"ז ד"ה "מאי"]. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש שם פסול בלילה אפילו שזה רק מדרבנן ג"כ נחשב לאיסור.

כב, ע"א
 לגבי קידוש ידים ורגלים שצריך שיעור של מים לקידוש 4 כהנים ואין מותר בכלי שרת שאין בו רביעית וענינו בקודח בדפנו של כיוור ושם בתוכו כלי קטן וע"ז שואלים: תוד"ה "והא ממנו אמר רחמנא" - מה השאלה?
 לרש"י - השאלה על המשנה איך בכלל כלי שרת ראוי לקדש והרי צריך לקדש מהכיוור דוקא. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא מהכיוור שזה עשוי בקדושה מיוחדת ממראות הצובאות וכו' בשביל האדם.
 לתוס' - השאלה היא על התירוץ שקודח מתוכו והרי אפילו בקודח צריך שיהי' שיעור של 4 כהנים. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להקפיד רק על שיעור המים שיהי' ל-4 כהנים.

כב, ע"א

צריכה להיות עם מים בלי שם לוואי.

כב, ע"ב

תוד"ה "אי הכי טמא שרץ נמי" – האם גורסים "אי הכי"?
 לרש"י – לא, ולא צריך לומר "מתוך שמרצה בציבור מרצה נמי ביחיד" שיכול להקשות שטמא שרץ שירצה בציבור ק"ו מטמא מת מצד סברא. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד סברא של האדם.

לתוס' – כן, ורק אחרי שמפרשים ש"במועדו" הכוונה אפילו בטומאה בין של מת ובין של שרץ אז שואל שגם טמא שרץ ידחה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד פסוק מפורש, היינו שגם מצ"ע טמא שרץ ידחה, כיון שהפס' מחדש שזה קשור לחפצא של הקרבן.

כג, ע"א

תוד"ה "טומאת התהום דזיבה" – מה הכוונה? לרש"י – הכוונה שראה בין השמשות של י"ג ספק כולה מן היום או מן הלילה או חצי ביום וחצי בלילה. לשיטתו שאם יש ספק לגברא נחשב כמו טומאת התהום שאינו יודע.

לתוס' – הכוונה שראה אחת בייגוטבל והעריב שמשו ושוחט למחרת את הפסח ואח"כ ראה פעם שני' ומצטרפת, לשיטתו שצריך שמצד החפצא יהי טהור בזמן שחיטת הפסח ולא מספיק שיהי ספק לגברא.

כג, ע"ב

תוד"ה "אם עוון פיגול נאמר לא יירצה ואם עוון נותר הרי כבר נאמר לא ייחשב" – האם זו גירסה נכונה?

לרש"י – כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן עוון פיגול שזה מחשבת האדם, זה יותר גרוע, ועליו נאמר הפס' הראשון "לא ירצה" כיון שזה הכי פשוט לרבות שפסול.

לתוספות – הפוך. לשיטתו מצד החפצא ולכן עוון נותר, שזה נשאר בפו"מ, זה יותר חמור כי ממש נשאר בשר ולא רק במחשבת האדם, ולכן דוקא עליו נאמר הפס' הראשון "לא ירצה".

המשך

תוד"ה "אימא מה זה במיתה אף יושב במיתה" – מה הכוונה?

לרש"י – הכוונה שנלמד במה מצינו מה זר מחלל עבודה וחייב מיתה אף יושב מחלל עבודה וחייב מיתה. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה רק חסרון באדם שיושב שלכן מחלל את העבודה.

לתוספות – לומד מזה שכתוב "לעמוד לשרת" שבחר ה' בכהנים רק כאשר הם עומדים ולא יושבים, שאז הוא זר וחייב מיתה. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שחסר לגמרי בגדר הכהונה, ובמחוסר בגדים הפוך, שרש"י אומר שנקרא זר ולכן חייב מיתה. לשיטתו מצד הגברא שזה חסרון באדם שחסרים לו בגדים, ולתוספות יש פסוק מפורש שחייב מיתה. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שגם מצד העבודה יש חסרון בלי הבגדים ולא רק בגלל הגברא.

"הואיל ורצפה מקודשת" – מה הכוונה בכלי שרת?

לרש"י – זה בגדי כהונה שמקדשים את האדם לעבוד עבודה ואסור שתהי' חציצה בינו לבגד, שזה קשור לגברא.

לתוספות – הכוונה לכלי שרת כפשוטו ואסור שתהי' חציצה בינו לכלי בקבלת הדם, היינו שלא יכרוך על ידו משהו ויקבל את הדם בכלי שאז זה חציצה (אבל אם כורך על הכלי משהו ואוחזו נחשב כמו בית יד ואינו חציצה).

כד, ע"ב

תוד"ה "והרי זריקה ותנן זרק בשמאל פסול" – האם ר"ש יסבור שכשר בזרק בשמאל בשאר זבחים?

לרש"י – כן, חוץ מחטאת. לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד שכשר בכל הזבחים, שגם צד שמאל כשר באדם.

לתוס' – לא, ורק מליקה בשמאל כשר אבל זריקה לא, שלומד בהיקש של "זאת התורה" שצ"ל דוקא ימין. לשיטתו מצד החפצא ומצד הקרבן צ"ל ימין בכל הקרבנות.

כו, ע"א

תוד"ה "ש"מ דם המובלע באברים דם הוא - מה נפק"מ?
 לרש"י - שחייבים על אכילתו כרת, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על חיוב האדם.
 לתוס' - שנפסל אם יוצא [אבל באכילתו אינו אלא בלאו] או לגבי פיגול או לענין דם חטאת שניתז על הבגד. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על פסול הקרבן שנפסל אם יוצא וכן בבגד שנפסל.

כח, ע"א
 תוד"ה "להביא אור בית הבושת" - מדוע אינו מחשיב גם שליל?
 לרש"י - כי אינו נוהג בעולה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר מצד שאינו נוהג בעולה.
 לתוספות - בגלל שפיגל בשליל לא נתפגל הזבח ואינו חשוב כ"כ אלא כטפל. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר בגלל שנחשב כטפל.

כו, ע"ב

תוד"ה "אמר שמואל פסול בשר אבל בעלים נתכפרו" - כשהגמ' שואלת על ר"י שיחלוק ויפסול גם אם חשב ליתן את הדם בפנים מה שצריך ליתן בחוץ האם השאלה היא שיחלוק במקרה שחשב ליתן הדם בחוץ מה שצריך ליתן בפנים שיפסול?
 לרש"י - לא, שהשאלה היא רק על חישוב ליתן הדם בפנים מה שצריך ליתן בחוץ, כיון שהדם נפסל בכניסה לפנים, והכוונה שצריך מקום משולש הכוונה חוץ לעזרה שהותר שם דם ובשר ואימורים בשעת היתר הבמות, לאפוקי פנים שלא הותר מעולם להיכנס שם דם חטאת. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך שהאדם יחשוב על מקום משולש.
 לתוספות - כן, והכוונה מקום משולש שחישב ליתן במקום משולש היינו בחוץ (לשיטתו עיין דף כט ע"א). לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שהמחשב לתת את הדם יהי במקום משולש מצ"ע. ועצ"ע.

כח, ע"ב
 תוד"ה "מסתברא נותר אית לן לאוקמי לכרת למגמר עוון עוון לחוץ לזמנו ודמי לי בז"ב" - מדוע משווים דוקא נותר למחשב חוץ לזמנו לחייב כרת ולא משווים חוץ למקומו.
 לרש"י - בגלל ששניהם נפסלים בזמן, זה בזמן ממש וזה במחשבת זמן שניהם נוהגים בבמה ולכן א"א ללמוד מטומאה. לשיטתו מצד הגברא, שזה אותו ענין מצד האדם ושולל דוקא טומאה שקשורה לאדם.
 לתוספות - כנ"ל ברש"י אבל אינו בשביל לשלול הלימוד לטומאה אלא כדי להסביר מדוע דוקא נותר לומדים עוון עוון מחוץ לזמנו ולא חוץ למקומו. לשיטתו מצד החפצא ולכן שולל רק חוץ למקומו שקשור לחפצא.

כו, ע"ב

תוד"ה "לא משום דקלטי מזבח ושמע מינה לא יאספנו" - האם ר' יהודה סובר שלא במקומו כמקומו דמי?
 לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לתת דוקא ממקומו.
 לתוספות - כן. ואולי לא חולק. ועצ"ע מתוס' כו ע"ב ששם משמע שחולקים, ד"ה אמר שמואל. לשיטתו מצד החפצא ולכן משמע כמקומו דמי, והעיקר שנגע במזבח ולא משנה כ"כ איפה.

כט, ע"א
 תוד"ה "למקום שיהא משולש בדם ובבשר ובאימורים" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שיחשוב על חוץ לעזרה, שזה מקום משולש שבשעת היתר הבמות מותר בדם בשר ואימורים, לשיטתו מצד הגברא שזה בכוונת האדם וזה העיקר.
 לתוס' - הכוונה שהחושב עומד במקום משולש שכשר דם ובשר ואימורים, היינו בעזרה, פרט לעומד מחוץ לעזרה, או שהכוונה רק למזבח החיצון, ששלושתם כשרים בו, לאפוקי מזבח הפנימי, או שהכוונה שחושב במקום ששלושתם פסולים בו, היינו חוץ לירושלים, אבל בתוך ירושלים כשר, או שהכוונה לזמן ליום שלישי ששלושתם פסולים בו, אפילו הבשר, לאפוקי יום שני

האדם שרוצה לחצות.
לתוספות – הכוונה שבשעת חצות תהי' עולה
ושלמים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר
מצד הבהמה עצמה.

ל"א, ע"א
לגבי חצי זית פיגול וחצי זית פסול שנתערבו:
תוד"ה "התם איכא שיעורא" – מה הכוונה?
לרש"י – כפשוטו שבתחילה הי' שיעור
שלם ונחלק לכן אם חזר ועירבו חזר שמו
עליו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל
אם בתחילה הי' שיעור שלם והי' חיוב מצד
האדם – אז בחזר וערבו חזר שמו עליו.
לתוספות – הכוונה שיש שיעור מן השני היינו
מהפסול ולכן מניח לראשון לפיגול להיפרד
מעליו, אבל אם אין בשני כשיעור אין הפיגול
נפרד מעליו. לשיטתו מצד החפצא ולכן
מסתכל מצד החפצא אם יש שיעור עכשיו
בשני בפסול נותן לראשון להפרד ולהתחבר
עם פיגול אחר.

ל"ב, ע"א
תוד"ה "מאי שנא סמיכה דבטהורין דכתבי
לפני ה'" – מאיפה יודעים שסמיכה בטהורים?
לרש"י – מכיון שתיכף לסמיכה שחיטא וא"א
שטמא יכנס בפנים לכן ודאי שהוא טהור.
ובעולה לומד מפר כהן משיח ואפילו שזה
חטאת פנימית לומד מזה לשאר קרבנות.
לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר ללמוד לכל
סוגי הקרבנות.
לתוספות – לומדים מזה שכתוב "יקריב אותו
לרצונו לפני ה' וסמך" שגם הסומך צריך
להיות לפני ה' וטהור וא"א ללמוד מפר כהן
משיח, שמצד החפצא שונה שזה מחטאות
הפנימיות.

ל"ב, ע"ב
תוד"ה "ור' יוחנן אומר דבר תורה אפילו
עשה אין בו" – האם ר' יוחנן חולק על רבנן?
לרש"י – כן, שלרבנן אסור מהתורה, לשיטתו
מצד הגברא שגם דבר שאסור רק מצד האדם
נחשב לאיסור מה"ת.
לתוס' – לא, שכל האיסור זה רק דרבנן ור"י

שהבשר כשר בשלמים. לשיטתו מצד החפצא
ולכן סובר שבפועל צריך לעמוד גם במקום
משולש.

כ"ט, ע"א
תוד"ה "וכיון שראוהו סתרוהו" – מה
הכוונה?
לרש"י – הכוונה שפסקו הזב והזבה והתחילו
למנות 4 או 5 ימים ואם רואים סותרים.
לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שרק מפסיק
לספור נחשב לסתירה מצד כוונת האדם
ספירתו לטהרה.
לתוספות – הכוונה ביום השביעי שלהם
לאחר שטבלו וראו קודם הערב שמש טמאים
למפרע. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על
טומאה למפרע שזה נקרא לסתור, שהרי כבר
טבל ונהי' טהור.

כ"ט, ע"ב
תוד"ה "א"כ מבקשים ממנו מומן ואין לו"
– מה הכוונה?
לרש"י – הכוונה מומן שגזל. לשיטתו מצד
הגברא ולכן מדבר על חטא ועבירה של
האדם.
לתוספות – הכוונה לממון שנדר. לשיטתו
מצד החפצא ולכן מדבר על דבר שנדר שאין
פוחת אלא חוב שצריך לשלמו מצ"ע.

המשך
תוד"ה "מחלוקת בשתי עבודות" – מה
הכוונה?
לרש"י – הכוונה כגון שחיטה והולכה.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על עבודת
האדם שזה שחיטה והולכה.
לתוספות – הכוונה שסימן ראשון שחט חוץ
לזמנו וסימן שני חוץ למקומו. לשיטתו מצד
החפצא לכן מדבר על הבהמה עצמה שסימן
אחד יהי' כך והשני כך.

ל"א, ע"א
תוד"ה "לחצות מהו" – מה הכוונה?
לרש"י – הכוונה לחצות את הבהמה לעולה
ולשלמים. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על

פסח פוטר את הזבח?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק דבר אחד שגם אם נאמר רק שזריקה בכלל שפיכה פסח יכול לפטור את הזבח. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן כדי שפסח יפטור את הזבח צריך שיהיו ממש כמו דבר אחד ולכן צריך לסבור גם שפסח בשפיכה וגם שזריקה בכלל שפיכה.

לז, ע"ב

תוד"ה "שלא מצינו לו בכל התורה כולה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שלא מצאנו פסוק אחר בכל התורה שידבר על חיוב של הגברא לתת בע"מ לכהן.

לתוס' - הכוונה שלא מצא דוגמא לכזה סוג של קרבן בע"מ שנותנו לכהנים, כי בד"כ צריך לפדותו ומקריב אחר תחתיו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הקרבן.

לח, ע"א

תוד"ה "מאי לאו אפליגיה דמזבח" - מה השאלה?

לרש"י - מצד הגברא והרי אינו יכול לכוון בדיוק, ונמצא חלק מהדם למעלה וחלק למטה.

לתוס' - הכוונה מצד החפצא, שהרי חייב ליתן על הקרנות שהיו למעלה ואח"כ ליתן למטה בחצי המזבח.

לח, ע"ב

תוד"ה "וליתנייה" - האם מפגלין בחצי מתיר?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ואין שום חשיבות בחצי מתיר לגבי האדם.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא וגם בחצי מתיר יש בו חשיבות מצ"ע.

המשך

תוד"ה "הגה"ה הא מני ר' נחמ"י" - האם דוחים את ר' פפא שאומר ש-3 מתנות שנתן לאחר שנתן מתנה א' אם נפל מהן על הבגד טעון כיבוס?

בא רק להסביר ולפרש. לשיטתו מצד החפצא כיון שפה זה רק איסור על האדם אינו נחשב לדאורייתא. ועצ"ע.

לג, ע"א

תוד"ה "סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא" - האם גורסים "מה לשלמים שכן טעונים סמיכה" משא"כ באשם מצורע?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי גם אשם מצורע טעון סמיכה מדרבנן ואין הבדל כ"כ ביניהם. וגם בשלמים הסמיכה קשורה לגברא כמו אשם מצורע.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי בשלמים זה סמיכה מצד החפצא שזה מן התורה אבל באשם מצורע זה רק מדרבנן על הגברא.

לה, ע"א

תוד"ה "פיגל בזבח נתפגל שליל" - מדוע אין מחשבה מפגלת במוראה?

לרש"י - כי זה לא ראוי לאכילה מצד הגברא. לתוס' - אפילו שזה ראוי לאכילה, אבל בפועל מצד החפצא הרי היא נזרקת לבית הדשן ואין בה לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח.

לו, ע"א

תוד"ה "וחטאת שנכנס דמה לפנים פסולה" - מאיפה לומדים שהמחשב ע"מ להכניס הדם לפנים פסול?

לרש"י - מזה שקורא לזביחה דבר רע סימן שפוסל במחשבה, ולא צריך שיכניס הדם בפועל כדי לפסול. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על זביחת האדם שנקרא דבר רע, שזה מראי"י צדדית ולא באופן מפורש כ"כ.

לתוס' - מזה שכתוב "דבר רע" משמע ע"י דיבור היינו מחשבה ולא הכנסה ממש, לשיטתו מצד החפצא ומדבר בפ"ע לומדים שרק דיבור פוסל באופן מפורש.

לז, ע"א

תוד"ה "תרי תנאי ואלביא דר' ישמעאל" - האם ר' ישמעאל סובר 2 דברים, גם שפסח בשפיכה וגם שזריקה בכלל שפיכה, ולכן

תוד"ה "והא תנא לרבות פר יוהכ"פ לכל האמור בענין קאמר" - לגבי מה מדובר? לרש"י - אפילו לגבי עיכובא, לשיטתו שמדבר על הגברא שמעכבו. לתוס' - הכוונה לגבי יותרת ושתי הכליות שצריך להקריבם. לשיטתו שמדבר לגבי החפצא שמוסיף את היותרת ושתי הכליות.

נא, ע"ב

תוד"ה "תן ליסוד למזבח של עולה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לכל הדמים הניתנים על מזבח החיצון שטעונים שפיכת שיריים ליסוד. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על עבודת האדם שצריך לשפוך השיירים ליסוד. לתוספות - הכוונה שכל תחילת דמים שעל מזבח העולה יהיו ליסוד חוץ מחטאת. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הדמים מצ"ע של מזבח העולה שיהיו ליסוד.

מב, ע"ב

תוד"ה "הקומץ" - קומץ שהוצת האור ברובו, האם אפשר לפגל בו אם הי' לו מתירים? לרש"י - משמע שכן, ולכן הטעם שלא מפגל כי אין לו מתירים שהוא בעצמו מתיר, לשיטתו מצד הגברא לכן אפשר לפגל בו שהרי עדיין לא נגמר מצוותו לגמרי. לתוס' - משמע שלא, ולכן זה הטעם שאין בו פיגול מכיון שלא קרב המתיר כמצוותו, לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א לפגל בו, שהרי כבר נשרף רובו ונעשה מצוותו.

המשך באותו תוס'

האם זה שחצי קומץ שעל המזבח גורר את החצי השני שעל הרצפה, זה רק אם הי' כבר לפי"ז על המזבח? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא וא"צ שיהי' על המזבח, אלא מצד האדם זה נגרר אחרי החצי קומץ שעל המזבח. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא לכן צריך שזה יהי' על המזבח בפועל כדי שזה יתקדש.

המשך

לרש"י - כן, לשיטתו שאין קשר בין שירים ל-3 מתנות ואין אומרים מכיון שחייב בחוץ על 3 מתנות כך גם צריך כיבוס, מכיון שזה רק חיוב על הגברא, אבל אינו אומר שזה דם שראוי להזאה מצד החפצא שיהי' נחשב ליטען כיבוס.

לתוס' - לא, לשיטתו שיש קשר וכמו שחייב בחוץ על 3 מתנות כך גם צריך כיבוס, שמצד החפצא זה מראה שזה דם חשוב ליטען כיבוס, ועצ"ע.

מ, ע"א

תוד"ה "לא נצרכא" - האם ר"ש סובר יש אם למקרא?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא והעיקר איך שהגברא קורא.

לתוס' - לאו דווקא, לשיטתו מצד החפצא והעיקר כמו שכתוב.

המשך

תוד"ה "לא נצרכא אלא לאת בדם וטבילה" - האם הוקשו כולם להדדי?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד שבאדם שווה הכל.

לתוס' - לא, אלא כולם הוקשו לפר העלם ופר העלם הוקש לפר כהן משיח, לשיטתו מצד החפצא ולכן מקישים דוקא לפר כהן משיח שיש בו חומרא מיוחדת וכולם שווים אליו. ועצ"ע.

מא, ע"א

תוד"ה "הושוו מעשים למעשים למאי דכתב בהו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לדברים המפורשים שלא שינה בהזאות, ששניהם על הפרוכת ועל הקרנות ומזה באצבעות, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על הזאות האדם.

לתוס' - הכוונה שהושוו מעשים למעשים לאת בדם וטבילה למה שכתוב בהם, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד החפצא והמעשים עצמם. ועצ"ע.

מא, ע"ב

כתוב בהם חילול משא"כ בפיגול, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על עבירת האדם שכתוב בזה חילול.
לתוס' - הכוונה שכולו היינו שפיגול שייך רק בכל הקרבן משא"כ נותר וטומאה שייך גם בחתיכה אחת, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על זה שזה שייך בכל הקרבן.

מז, ע"א

תוד"ה "מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול" - מה הכוונה מתעסק?
לרש"י - הכוונה שמתעסק בסכין להגביהו או לזורקו ולא התכוון לחתיכה כלל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרש שאפילו שלא הי' כוונה כלל לחתיכה לפי רבנן כשר.
לתוס' - הכוונה שהתכוון לחתוך סימנים אבל לא לשם זביחה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר חידוש אפילו שהתכוון לחתיכה בכ"ז פסול לר"נ אבל לרבנן כשר מכיון שהי' פה כוונה לחתיכה מצד החפצא, משא"כ אם לא הי' כוונה לחתיכה כלל מצד החפצא ודאי אין כשר אפילו לרבנן.

המשך

תוד"ה "מה נתינה בעצמו של כהן" - מאיפה יודעים?
לרש"י - לומדים משמן שכתוב אצבע וכן גם הדם אפילו שזה בנין אב חוזר ומלמד בהיקש, לשיטתו מצד הגברא לכן לומד בהיקש מזה שכתוב אצבע, שקשור לאדם דוקא.
לתוס' - לומדים לקיחה מנתינה שכתוב באשם מצורע שזה בנין אב מבנין אב, לשיטתו מצד החפצא לכן לומד מהפעולה (לקיחה ונתינה).

מז, ע"ב

תוד"ה "מה חטאת טעונה כלי" - מאיפה יודעים זאת?
לרש"י - לומדים לקיחה לקיחה בגז"ש מעולת סיני שכתוב "וישם באגנות" (כלי). לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד מעולת סיני שזה תחילה על הציווי ובחירת האדם.
לתוספות - לומדים בהיקש ד"זאת התורה" מזבחי שלמי ציבור. לשיטתו מצד החפצא

תוד"ה "כי מדי בהיכל מיא בעלמא קמדי" - האם במקום א' גם אומרים מיא בעלמא מזה? לרש"י - אולי כן, לשיטתו מצד הגברא והרי זה כבר נפסל שוב אין יכול לפגל בו.
לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה במקום אחד והמשך אחד ולא שייך על זה לומר כיון שנפסל לא יתחייב. ועצ"ע.

מג, ע"א

תוד"ה "נאמר כאן וטומאתו עליו ונאמר להלן בביאת מקדש "עוד טומאתו בו" - מאין יודעים שמדובר כאן בטומאת הגוף?
לרש"י - מגז"ש הנ"ל, לשיטתו מצד הגברא ולכן לומדים מגז"ש שזה הולך על הגוף.
לתוס' - מלשון הכתוב עצמו שכתוב "וטומאתו עליו" לשון יחיד שאם הי' מדובר בטומאת בשר הי' צ"ל "וטומאתם" לשון רבים, לשיטתו מצד החפצא לכן מצ"ע מהפסוק יודעים שזה הולך על הגוף. ועצ"ע.

מג, ע"א

תוד"ה "מנחת נסכים" - האם גורסים מנחת נסכים?
לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא לכן בד"כ אין מביאים האנשים מנחת נסכים.
לתוס' - כן, ומדובר במתנדב מנחת נסכים בכל יום, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל אפשר גם להתנדב מנחת נסכים.

מד, ע"ב

תוד"ה "זה גזל הגר" - האם גזל הגר ששייך לכהן נאמר במפורש בתורה?
לרש"י - לא, לשיטתו שזה הולך על חטאות ואשמות וכו', לשיטתו מצד הגברא וזה שנותנים לכהן זה רק כי אין למי לתת וחייב להוציא את הגזלה מתחת ידו לכן נותן לכהן.
לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא וזה שייך לכהן מצ"ע ולא רק בגלל שאין למי לתת.

מה, ע"ב

תוד"ה "שכן גזל מה הסימן המרומז ב-ל" של גז"ל?
לרש"י - זה חילול שבשניהם נותר וטמא

שיריים יהיו כנגד היסוד חוץ מחטאת שכתוב בה מפורש ד' קרנות. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק בקרבן עולה מצ"ע צריך יסוד, ולא כל הדמים.

נג, ע"א

תוד"ה "כולי מזבח בצפון קאי" - מה הכוונה?

לרש"י - יש פירוש שזה צפון פתח ההיכל ואין כלום מן המזבח בפתח ההיכל. לשיטתו מצד הגברא ולכן משאירים את הפתח פנוי לגמרי שיוכלו לעבור אנשים.

לתוספות - יש רק פירוש שזה צפון העזרה ויש חמש אמות כנגד הפתח. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה גם כנגד הפתח, שלא מתחשבים כ"כ בגלל שזה פתח.

נג, ע"ב

תוד"ה "וסימנך משכינהו גברי לגברא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שתלמידי ר' ישמעאל שהם מרובים משכו את ר' שמעון לומר כדברי רבם שזה וזה יסוד מערבי. לשיטתו מצד הגברא ולכן הולכים אחרי הרוב דוקא.

לתוספות - הכוונה שר' שמעון בר יוחאי משך את תלמידי ר' ישמעאל שזה וזה יסוד דרומי. לשיטתו מצד החפצא ולא מתחשב שהם רבים.

נג, ע"ב

תוד"ה "קדשי קדשים" - האם קדשים קלים נפסלים בטבול יום ומחוסר כפורים?

לרש"י - משמע שלא. לשיטתו מצד הגברא והרי אין בזה כ"כ קדושה, רק מצד האדם, ולכן אין נפסלים ואי"ז דומה לתרומה שקדושה מצ"ע, שהרי אסורה לזרים, משא"כ בקדשים קלים שמוותר לזרים.

לתוספות - משמע שכן. לשיטתו מצד החפצא וסובר שהקדושה חודרת גם בחפצא ולכן נפסלים, ע"ד תרומה שנפסלת בטבול יום בגלל קדושתה.

נו, ע"א

ולכן לומד מזבחי שלמי ציבור, שזה קרבן שמשווה את כל הקרבנות. ועצ"ע.

מח, ע"ב

תוד"ה "קבלה נמי למצוה אשכחן" - מאיפה יודעים שצריך שתהי' קבלה בצפון וגם המקבל בצפון?

לרש"י - מזה שכתוב "ושחט אותו" בצפון משמע אבל אין שוחט בצפון, אבל מקבל הדם כן צ"ל בצפון לעיכובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד משוחט שא"צ, אבל מקבל כן צריך להיות בצפון, שזה יותר נחשב לעבודה בקרבן.

לתוספות - מכיון ששמענו לכתחילה שמקבל צריך שיהי' בצפון כקבלה משמע שה"ה לעכב, כמו בקבלה. לשיטתו מצד החפצא לכן לומד מקבלה עצמה שצריכה להיות בצפון ולא לומד מהאדם. ועצ"ע אם חולקים.

מט, ע"א

תוד"ה "והרי מעשר דהוא נפדה" - איך רואים שטפל חמור מן העיקר?

לרש"י - הכוונה שמעשר שני עצמו אם נטמא נפדה אפילו בירושלים, ולקוח בכסף מעשר אינו נפדה לר"י. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על מעשר שנטמא ולא מצ"ע.

לתוס' - הכוונה מחוץ לירושלים שלקוח בכסף מעשר רק אם נטמא נפדה ואם לא נטמא אינו נפדה ואילו מעשר עצמו אפילו שלא נטמא נפדה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על מעשר מצ"ע שנפדה ולא בגלל שנטמא.

נא, ע"ב

תוד"ה "תן ליסוד למזבח של עולה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שכל דמים הניתנים על מזבח החיצון טעונים שפיכת שיריים ליסוד. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שכל הקרבנות צריך שיישפכו ליסוד, שזו חובה מצד האדם.

לתוספות - הכוונה רק לקרבן עולה ולא לכל דמים החיצונים של מזבח החיצון, או שהכוונה שכל תחילת מתנות הדם ולא

את זה לבכור, שזה קדוש בידי שמים, שסובר שגם בכור קשור עם עבודת האדם, וכן גז"ש שלכאורה זה רק אם קבלה מרביתו, בכ"ז גם זה קשור לעבודת האדם. לתוספות - לומדים משלמים בבנין אב. לשיטתו מצד החפצא ולכן משווה לשלמים, שזה קרבן ששייך למזבח יותר מאשר בכור שנחשב כנכסי כהן. וקדוש רק מצד ציווי ה' על האדם, וגם לומדים מבנין אב שזה לימוד מצ"ע ולא כמו גז"ש שרק אם קבלה מרביתו.

זבחים נז, ע"ב

תוד"ה "ואיבעית אימא חוץ מפנים בחדא זימנא גמר" - האם כאשר לומדים היקש מדבר מסויים אפשר להוסיף דרך אגב עוד דברים בהמשך לאותו היקש? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ומכיוון שניתן לדרוש לומד הכל. לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא וההיקש ניתן רק לדברים מסוימים.

נט, ע"א

תוד"ה "עד שלא נבנה המזבח" באמצע התוס' בסוגי' דע"ז י"ג ע"ב ששואל לגבי בהמות שהקדישם בזה"ז "מדוע לא ישחטם" - באיזה קדשים מדובר? לרש"י - מדובר בקדשי ב"ה, שזה יותר חיוב על הגברא ולא כ"כ קדושה בחפצא. לתוס' - מדובר בקדשי מזבח, שזה יותר קדוש מצד החפצא.

המשך

תוד"ה "ואומר קלעים ט"ו אמה אל הכתף" - על מה מדובר בגמ' ? לרש"י - מדובר על הגובה, שקשור יותר לגברא. לתוס' - מדובר על הרוחב, שקשור יותר לחפצא.

ס, ע"ב

תוד"ה "מאי קסבר האי תנא" - מה ההסבר? לרש"י - הגירסא אי קידשה לעת"ל אפילו בכור נמי יקרא ויאכל ואי לא קידשה, היינו

תוד"ה "מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה" - מה השאלה?

לרש"י - הכוונה מנין שלא עוזר לינה בראש המזבח. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על אפשרות מצד האדם שרוצה לשים את הדם על המזבח ואז לא ייפסל בלינה. לתוספות - הכוונה מנין שדם נפסל מתחילת השקיעה היינו זמן מהלך ד' מילין לפני צאת הכוכבים ולא רק 2/3 מיל לפני צאת הכוכבים. לשיטתו מצד החפצא ולכן שואל מצד עצם גדר השקיעה, מדוע לא בסוף השקיעה.

נו, ע"ב

תוד"ה "ת"ל עד יום" - מאיפה לומדים שלמים אין נאכלין בליל שלישי לשחיטתם? לרש"י - מזה שכתוב "עד יום השלישי" שיכול לאכלו רק ביום. לשיטתו מצד הגברא שזה בגלל האדם שיכול לאכול קדשים רק ביום. לתוספות - מזה שכתוב "עד יום השלישי" סימן שנאכל רק עד יום השלישי ולא עד בכלל, ולכן אסור גם בלילה. לשיטתו מצד החפצא, שמצד עצם הקרבן אין זמנו בליל שלישי.

המשך

הבכור והמעשר והפסח נאכלים בכל העיר - תוד"ה "נאכלין בכל העיר" - מאיפה לומדים זאת? לרש"י - מזה שלא קבע בהם מחיצה סימן שנאכלין בכל העיר. לשיטתו מצד הגברא, ומכיון שלא עשו לו מחיצה - סימן שנאכלים בכל העיר.

לתוספות - בגלל שהוקש לחזה ושוק של שלמים. לשיטתו מצד החפצא, שזה כמו חזה ושוק של שלמים שכתוב בהם במפורש שנאכלים בכל העיר ולא כ"כ מצד האדם.

נו, ע"ב

תוד"ה "לשני ימים" - מאיפה יודעים שמעשר נאכל לשני ימים? לרש"י - לומדים העברה העברה מבכור בגז"ש. לשיטתו מצד הגברא ולכן משווה

שמדבר במעשר כי אינו צריך לביהמ"ק ונאכל בירושלים אפילו בכור נמי במקרה דומה שקרבו דמיו ואמוריו וחרב הבית ובשרו קיים – האם יאכלוהו, לשיטתו מצד הגברא ולכן יותר נוטה לומר שלא קדשה לעת"ל, שמצד האדם השתנה המצב לגמרי.

לתוספות – ההסבר הוא: אם קידשה כנ"ל אבל חייב מזבח אפילו שאין בית מקדש, ואולי זה קשור גם למחלוקת בבלי וירושלמי לגבי האם אפשר לבנות מזבח בלי בית מקדש (לקוטי שיחות חלק טו ויחי על הפסוק "בנימין זאב יטרף"), ואי לא קדשה ואין שייך מעשר לירושלים דוקא, אבל קדושת הארץ קיימת להתחייב במעשר, אז אפילו מעשר יהא פסול שאין לו היתר בירושלים. לשיטתו מצד החפצא ולכן יותר נוטה לומר שקדשה לעת"ל שהרי מצד החפצא אין שינוי וע"ד שכינה לא זזה ממקומה.

סב, ע"ב

תוד"ה "מה חטאת טעונה צפון" – מה הגירסא הנכונה? לרש"י – מה חטאת פסולה שלא לשמה, אף מנחה פסולה שלא לשמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על כוונות מצד האדם. לתוספות – הגירסא מה חטאת העוף טעונה יסוד אף מנחה טעונה הגשה כנגד היסוד, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על המקום ולא על הכוונות כרש"י.

סה, ע"ב

תוד"ה "ור' אליעזר בן ר' שמעון סבר מיצוי בחטאת לא מעכב" – מה המחלוקת? לרש"י – המחלוקת היא גם קודם הזאה אם מותר להבדיל. לשיטתו מצד הגברא לכן גם לפני ההזאה יש דעה שרק לצורך האדם אמרו שאי"צ להבדיל, אבל אם ירצה להבדיל – מותר.

לתוספות – קודם הזאת הדם לכו"ע אסור להבדיל וחטאת רק לאחר הזי' מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור להבדיל מצ"ע בשו"א קודם שנעשית מצוותה. ועצ"ע.

נז, ע"ב
תוד"ה "ואיבעית אימא חוץ מפנים וחדא זמנא גמיר" – מאיפה לומדים הזאות של הפר בחוץ ושל השעיר בחוץ?
לרש"י – הכל לומדים הזאות מבפנים בהיקש. לשיטתו מצד הגברא שזה לימוד מצד האדם. לתוספות – לומדים מפסוק שנאמר בשעיר באחת למעלה "וכן יעשה" שמשמע שכן יעשה בחוץ בין בפר בין בשעיר וכן בשבע שלמטה שכתוב בפנים לומדים שכן צריך בחוץ. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש פסוק מפורש "וכן יעשה", שזה הולך על כל ההזאות מצ"ע.

נט, ע"א

תוד"ה "עד שלא נבנה המזבח" – בגמרא ששואלים "ונשחטי' משחט" במה מדובר שאפשר לשחטן בחוץ?

לרש"י – מדובר בקדשי בדק הבית, שזה בעיקר על הגברא ולכן אין חייבים על שחיטתם בחוץ.

לתוספות – מדובר בקדשי מזבח, שזה קדוש יותר מצד החפצא ואינו חייב בחוץ כי אינו ראוי לאוהל מועד, מכיון שדחוי מעיקרו או שהוא מחוסר זמן.

נט, ע"ב

תוד"ה "ואומר קלעים טו אמה אל הכתף" – מה שהגמרא שואלת "לילפו מפתח שער החצר" – מה הכוונה?

לרש"י – הכוונה שייחשב פתח גם אם הוא רחב עשרים אמה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שנכנסים דרכו אנשים לכן שואל שייחשב כפתח גם אם הוא רחב יותר מפתח רגיל.

לתוספות – הכוונה שלא ייחשב פתח אם הוא גבוה יותר מכ' אמות. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם אין את הגודל המתאים מצ"ע אין זה נחשב לפתח.

סא, ע"ב

האם רק שלמים אסורים לשחטם קודם פתיחת דלתות ההיכל?

מתאים כ"כ בצד מערב, שמפנה אחוריו לקה"ק וגם שלא נצרך כ"כ לעבוד שם. לתוס' - כן. לשיטתו מצד החפצא וגם זה נחשב כחלק מהמזבח לצורך העבודה.

סה, ע"ב
תוד"ה "ור' אלעזר בר"ש סובר מיצוי בחטאת לא מעכב" - האם יש איסור להבדיל את הסימנים לגמרי בחטאת?

לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא, שרק אמרו שאי"צ האדם להבדיל אבל זה לא פסול בקרבן מצ"ע.
לתוס' - כן. לשיטתו מצד החפצא שזה איסור מצד עצם הקרבן שאסור להבדיל. ועצ"ע.

סח, ע"א
תוד"ה "נתנתם לכהן ואינה יודעת מה נתנה" - האם מדובר כשקבעה נדרה עם חובתה?
לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחבר את הנדר שלה עם החובה, לשיטתו שהכל זה רק מצד האדם.

לתוס' - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א לחבר נדר שבא מצד האדם לחובה שיש עלי' חיוב מצ"ע.

סח, ע"א
תוד"ה "מלק בסכין" - מדוע מלק בסכין נחשב לחלדה?

לרש"י - בגלל שנועץ ראשו של סכין בבשר כי אינו רוצה לחתוך רוב בשר לפני הסימנים, ומדובר בסכין שאינה רחבה דוקא. לשיטתו מצד הגברא שמעשה האדם שנועץ את הסכין בבשר גורם לחלדה.

לתוס' - בגלל ששוחט מלמטה למעלה ומדובר גם בסכין רחבה. לשיטתו מצד החפצא שמקום השחיטה מצ"ע גורם לחלדה.

סח, ע"ב
תוד"ה "אמר רב שמאל ולילה וכו'" - מה הכוונה "כל שפסולו בקודש הקודש מקבלו"?
לרש"י - הכוונה שאירע בו פסול אחר ביאתו לעזרה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד האדם לאחר שנכנס לעזרה.

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא וזה רק בשלמים, שזה דין על האדם, כיון שבשלמים יש גם לכהנים וגם לבעלים וגם למזבח ולכן צריך שיהי' פתוח ההיכל.

לתוספות - לא. כולם אסורים. לשיטתו מצד החפצא, שזה קשור לכל הקרבנות מצ"ע, שא"א להקריבם בלי פתיחת ההיכל.

המשך
תוד"ה "קדשים נפסלים" - מדוע?
לרש"י - מפני סילוק המזבח. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על המזבח שזה העיקר בשביל האדם, שעליו מקריב את הקרבן.
לתוספות - מפני סילוק המחיצות. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על המחיצות, שזה המקום של אכילת הקרבן.

סא, ע"ב
תוד"ה "ד' אמות מן הדרום וד' אמות מן המערב" - האם זו גירסא נכונה?
לרש"י - כן, שהי' מערכה גם בחלקו של יהודה. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם בחלק של יהודה, שהי' בע"ת, שזו שלימות יותר מצד הגברא - שמגיע לעצמות.

לתוספות - לא, והגירסה היא מהצפון ומהמערב, לשיטתו שצ"ל המערכה רק בחלקו של טורף (בנימין) שקשור לעבודת הצדיקים מצד החפצא שעושים דירה בתחתונים.

סג, ע"ב
תוד"ה "מה חטאת טעונה צפון" - מה הגירסא הנכונה?

לרש"י - מה חטאת פסולה שלא לשמה, אף מנחה פסולה שלא לשמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לכוון לשמה.

לתוס' - הגירסא מה חטאת טעונה יסוד אף מנחה טעונה הגשה כנגד היסוד. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על מקום ההגשה.

סד, ע"א
תוד"ה "יותר מל"א אמות" - האם הי' כבש בסובב בצד מערב?
לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא ואין

שהוא הזבח מחולל על מעות האלו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שיש איסור על האדם להקריב בהמה שנרבעה.

לתוס' - מדובר ששור הנסקל נתערב ברוב זבחים והכוונה שפודה כל א' מהזבחים בדמי היפה שבהן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדובר שאינו יודע איזה קרבן כ"א, אבל אין איסור על האדם להקריבם.

המשך

תוד"ה "לשם מי שהוא" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה כשיקריבו יאמר הרי הוא לשם בעליו. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך את אמירתו במפורש.
 לתוס' - הכוונה סתמא שזה גם כלשמן. לשיטתו מצד החפצא ואין חשוב כ"כ הכוונה לשם בעליו שמצ"ע הרי הוא לשם בעליו.

עד, ע"ב

תוד"ה "ואיבעית אימא סבר לה כר' אלעזר" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה ששמואל שמחמיר בע"ז בס"ס סובר כר"א שמחמיר בס"ס בע"ז. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחמיר בכל ספק מצד האדם.

לתוס' - הכוונה לר"ש שמיקל שתולין את האיסור להקל ולומר שהאיסור הלך לו אם קרב א' מהן וע"ז מוסיף שדוקא 2 2 שאז ודאי שיש פה א' היתר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מיקל בספק, שהרי אפשר שזה מותר, בפרט שיש פה ודאי א' של היתר שזה כמו חזקת כשרות.

עה, ע"א

במקרה שנתערבו שני קרבנות יחד חטאת יחיד וציבור: תוד"ה "ואם נתן ארבע מכולן יצא" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שנתן שנים מקרבן זה ושנים מקרבן זה. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שצריך לתת שתי מתנות מכל קרבן ולהחמיר יותר בעבודת האדם.

לתוס' - הכוונה שנתן א' מכל א' וא', שהכוונה שנתערבו 2 חטאות יחיד ב-2 חטאות ציבור.

לתוס' - הכוונה שאירע בו פסול אחר שקידש בכלי. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שקדש בכלי מצ"ע.

המשך באותו תוס'

מה הכוונה מליקת פסול שאין מטמאה בבית הבליעה?

לרש"י - הכוונה לבעל מום אפילו שלא הותר בכמה. לשיטתו מצד הגברא שזה פסול ממש באדם עצמו ולכן לא הותר בכמה.

לתוס' - הכוונה לאונן או לטמא או לפסול אחר שהותר בכמה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על פסול מצד אחר, שנטמא או אבלות וכו', אבל לא חסרון באדם עצמו.

ע, ע"א

האם חיה שמתה חלבה טהור?
 תוד"ה "אלא לאתויי חיה" - מה הגירסא הנכונה?

לרש"י - הגירסא לרבות חיה שגם חיה שמתה חלבה טהור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מרבה ח' כיון שהחלב הרי הוא חלק שונה מהבשר בראיית האדם ולכן הוא טהור.

לתוס' - הגירסא למעט חיה שאין חלבה טהור. לשיטתו מצד החפצא, והרי החלב הוא חלק מהח' ונחשב כבשר.

עא, ע"א

תוד"ה "ע"פ עד א' או ע"פ הבעלים" - מדוע אם אומר בעל השור שהמית שורו פטור השור מסקילה?

לרש"י - בגלל שמודה בקנס פטור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד הודאתו.

לתוס' - בגלל שזה ממונו ואין נהרג ע"פ הבעלים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שזה ממונו, ומצ"ע אין יכול ליהרג ע"פ הבעלים, וע"ד אין אדם משים עצמו רשע.

עא, ע"ב

תוד"ה "ויביא בדמי היפה שבהן" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר שזבח א' נתערב ברוב בהמות אסורות שנרבעו ואז אומר האדם כל מקום

לא שמה התראה, לשיטתו מצד הגברא שחסר בידיעת האדם.

לתוספות - הכוונה שיש פה חתיכה אחת שיש בה שתי זיתים פיגול ואחד נותר ובטל ברוב הנותר, וחתיכה אחרת שיש בה שתי זיתים נותר ואחד פיגול שבטל ברוב הפיגול, ואכל אחד אחרי השני בהפסק כדי אכילת פרס, ולכן אין ההתראה נתפסת שהתרה בראשונה משום פיגול ובשני משום נותר ואין ידוע איפה הי' רוב פיגול ואיפה רוב נותר לשיטתו, שיש פה חילוק מצד החפצא.

עח, ע"ב

תוד"ה "ונשער מין במינו כמין בשאינו מינו" - מדוע?

לרש"י - מצד שלא יהי' זלזול באיסור, משמע שזה יותר מצד הגברא.

לתוספות - זה מצד דאורייתא שקשור לחפצא, שהרי יש פה איסור שיכול לתת טעם באינו מינו.

המשך

תוד"ה "הא דרבי" - מה הכוונה? לרש"י - זה באופן כללי שרבו מחמיר בביטול במין במינו ולכן גם פה מחמיר, שרואים אותו כאילו הוא יין אדום. לשיטתו מצד הגברא שמחמיר באופן כללי.

לתוספות - משנה את הגירסא ואומר "מלא מי רגלים רואים אותם כאילו הם יין" והכוונה שמדובר במין בשאינו מינו אבל שווין במראה, והמשנה זה לפי רבו שסובר שמין במינו לא בטל. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו ששוין במראה, אבל מצד החפצא זה מין אחר ומדובר בפרטות על מין במינו ולא רק בצורה כללית שמחמיר בביטול.

עט, ע"א

תוד"ה "אמרו רבנן בטעמא" - האם טעם כעיקר זה איסור דאורייתא או דרבנן?

לרש"י - זה דרבנן על הגברא. לתוספות - זה דאורייתא, שקשור לחפצא.

עט, ע"ב

לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק מתנה אחת שמצ"ע פועל את הענין.

עח, ע"א

תוד"ה "אין לוקחין תרומה תרומה בכסף מעשר שני מפני שממעט באכילתה" - באיזה אכילה ממעט?

לרש"י - הכוונה שבתרומה ממעט שבתחילה הי' מותר לאונן ובגלל המעשר אסורה לאונן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על מעלת המעשר שאסור לאונן, שזה רק מעלה בגברא אבל לא ממש בחפצא, שהרי תרומה מצ"ע יותר חמורה ממעשר.

לתוס' - הכוונה שבמעשר ממעט שבתחילה הי' המעשר מותר לזרים ועכשיו בגלל התרומה נאסר לזרים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על מעלת התרומה שאסור לזרים, שזה חמור יותר ממעשר.

עו, ע"א

תוד"ה "למחרת מביא אשם ולוגו עמו" - מדובר באחד שהי' ספק נזיר טהור או טמא אבל נזיר ודאי הי' - כמה זמן צריך כדי שיוכל לשתות יין וליטמא למתים?

לרש"י - משמע ש-37 ימים, לשיטתו מצד הגברא לכן מספיק שעובר זמן שהתנהג בנזירות, אפילו שזה לא הי' ודאי נזיר, שאולי הי' טמא.

לתוס' - צריך 67 ימים, מכיון שצריך שיהי' ודאי נזירות טהרה, ולכן מספק צריך למנות נזירות 30 יום עוה"פ. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' ודאי נזירות מצ"ע. ועיין בהל' נזירות פ"י ה"ב מחלוקת רמב"ם וראב"ד שחולקים גם בזה. ועצ"ע.

עח, ע"א

תוד"ה "הפיגול והנותר כזית מזה וכזית מזה שבללן ואכלן והתרו בו פטור ממלקות מכיון שא"א שלא ירבה מין על חברו כו" - מה הכוונה ומדוע פטור?

לרש"י - מדובר בחתיכה אחת ואין יודעים מה הרוב, פיגול או נותר, ופטור בגלל שאין יודעים משום מה להתרות בו והתראת ספק

כה"ג בכל יום הכיפורים ללא קשר למעשי כלל (אפילו שגם זה בא לכפרה).

המשך

תוד"ה "היא העולה" - מאיפה יודעים שהמזבח מקדש את הראוי לו? לרש"י - מהמלים "היא העולה" בהווייתה תהא שיישאר על המזבח. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא לומד מזה מיעוט על החפצא, אלא אדרבה בשביל האדם לרבות שיישאר על המזבח.

לתוספות - לומדים מהמלים "זאת תורת העולה", אבל מהמלים "היא העולה" זה רק מיעוט ולא מרבה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומד מזה מיעוט רק בעולה ולא בדברים אחרים.

פד, ע"ב

תוד"ה "ומוציא אני את אלו שלא הי' פסולן בקודש" - האם ולדות קדשים בהווייתן הם קדושים או ממעי אמן הם קדושים? לרש"י - משמע שממעי אמן הם קדושים, לשיטתו מצד הגברא והרי האדם הקדיש את כל הבהמה וגם מה שבמעו.

לתוספות - משמע שבהווייתן הם קדושים. לשיטתו שאז החפצא (הבהמה) היא בשלימות ולא כמו עובר שנחשב רק לטפל.

פו, ע"א

תוד"ה "מאן שמעת לי' דאמר פירשו ירדו רבי" - לפי מי המשנה שלנו שאומרת שעצמות גדין וקרנים וטלפים והצמר והשיער אם מחוברים יעלו ואם פירשו לא יעלו?

לרש"י - זה לפי רבי שסובר שאם פירשו ירדו, ולשיטתו אפילו אם עלו ירדו. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שאין חיוב לאדם להעלות את זה למזבח - לכן יירדו.

לתוספות - זה לפי רבנן, ששמע מהמשנה שאם עלו לא ירדו. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שזה חלק מהבהמה - לכן לא יירד.

פו, ע"א

תוד"ה "והרי אשם עצמותיו מותרים" -

תוד"ה "שלישי טהור" - האם כוס ששתה בו גוי יין צריך הדחה שלוש פעמים?

לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שאין האיסור חודר בכלי כ"כ ומספיק פעם א' להדחה.

לתוספות - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שהאיסור חודר בכלי כ"כ שצריך שלוש פעמים כדי להכשירו.

פ, ע"ב

תוד"ה "כגון שנתערב אחת באחת" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שנתערב שיעור מתנה מזה ושיעור מתנה מזה ונתן מתנה אחת בשביל כל אחד. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר במקרה של שיריים ורק שיעור שתי המתנות שהאדם צריך לתת.

לתוספות - הכוונה שנתן שתי מתנות אחת משום זה ואחת משום זה. לשיטתו מצד החפצא ולכן הכוונה שיש פה גם שיריים, שזה לא קשור לעבודת האדם כ"כ. ועצ"ע במה חולקים.

פא, ע"ב

תוד"ה "כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר" - מאיפה לומדים שדם שיוצא לחוץ נאסר? לרש"י - ק"ו מבשר שפסול או מהפסוק "הן לא הובא את דמה". לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד מסברא שזה קשור לאיסור על האדם להוציא את הדם ולכן נאסר.

לתוספות - דורש מהמלה "בקודש" שאם יוצא נפסל. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומד מפסוק שזה מצ"ע אסור. ועצ"ע.

פג, ע"א

תוד"ה "נשרפין על בית הדשן" - באיזה קרבן כתוב את העיקר "על שפך הדשן ישרף" וממנו לומדים לקרבנות אחרים?

לרש"י - בפר העלם דבר. לשיטתו מצד הגברא, שזה קשור להעלם של האנשים שעשו עבירה בשוגג.

לתוספות - בפר כהן משיח. לשיטתו מצד החפצא שזה קשור לקרבן מצ"ע שמביא

לתוספות - גורסים אלא חולק על רב וכל הלילה מותר להקטיר אם אינו מאוכל. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שעדיין יש עוד איברים על המזבח אפשר לשרפו שזה נחשב זמן הקטרת אברים מצ"ע.

פז, ע"א

תוד"ה "כלי שרת מהו שיקדשו את הפסולים" - לגבי מה השאלה?

לרש"י - שואל לגבי פדיון לשיטתו שמצד הגברא שפודה בשביל האדם. לתוספות - שואל לגבי אם זה קרב למזבח, לשיטתו מצד החפצא על הקרבת הדבר עצמו.

פח, ע"א

תוד"ה "מדות היבש" - מדוע קוראים ליבש מידה וללח כלי?

לרש"י - בגלל שאין כלי במקדש ליבש, אלא שתי מידות עשרון וחצי עשרון. לשיטתו מצד הגברא, והי' רק שתי מידות.

לתוספות - בגלל שביבש שייך לומר מידה מכיון שיכול למדוד מחוק או גדוש, משא"כ בלח שאין אפשרות שיהי' גדוש. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד התכולה שיכולה להיות גם גדוש ביבש.

המשך

תוד"ה "אלא בפנים" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה בעזרה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על מקום שהאדם נמצא.

לתוספות - הכוונה מבפנים לכלי למעט חקק מושבו מבחוץ. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הכלי.

המשך

תוד"ה "מן המדומע" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה למדומע של תרומה. לשיטתו מצד הגברא שזה איסור רק על האדם כיון שהוא זר אבל לא איסור בעצם. לתוספות - הכוונה למדומע של ערלה וכלאי הכרם שאסורים בהנאה. לשיטתו מצד החפצא שזה איסור מוחלט.

מאיפה יודעים זאת?

לרש"י - ק"ו מהבשר שמותר לכהנים כ"ש עצמותיו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד סברת האדם.

לתוספות - לומדים מפסוק שכתוב "לו יהי" שמשמע שעצמותיו מותרים, לשיטתו מצד החפצא שזה מדאורייתא.

פו, ע"א

תוד"ה "ופליגא דר' אלעזר דאמר ר' אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין בהם לעולם" - אם פירשו עצמות של קרבן עולה לפני זריקת הדם, האם יש דעה שאין מועלין בהם?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא כיון שחסר בעבודת האדם שלא הי' זריקה אין בזה קדושה כ"כ שיתחייב במעילה.

לתוספות - לא, שלכו"ע מועלין בהם וכל המחלוקת זה רק לאחר זריקה. לשיטתו מצד החפצא והרי זה קדוש מצ"ע אפילו ללא עבודת האדם בזריקתו.

פו, ע"א

תוד"ה "וחציו להרמה" - האם שרירי (היינו שנתקשו מחמת האש אבל לא נהיו פחם) מותר להרימם מהמזבח לאחר חצות כתרומת הדשן?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שבחצות נגמר עבודת האדם, שהרי כבר יכול לעשות תרומת הדשן, לכן יכול להרים גם את השרירי.

לתוספות - לא. ורק שאין ראויים להקטרה. לשיטתו מצד החפצא כיון שעדיין לא נעשו פחם אז עדיין צריך להשאר על המזבח.

המשך

תוד"ה "אמר ר' יוחנן" - האם גורסים אלא ור"י חולק על רב, או שאין גורסים אלא ואין חולק על רב?

לרש"י - אין גורסים אלא ואין חולק על רב שסובר שחציו להקטרה וחציו להרמה. ורק עד חצות יכול לשרפו. לשיטתו מצד הגברא כנ"ל כיון שבחצות כבר יכול לעשות תרומת הדשן לכן רק עד חצות יכול לשרפו.

צ, ע"א

תוד"ה "למקראה הקדימה הכתוב" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהיא נקראת בתורה תחילה עולה ואח"כ חטאת אבל בהקרבתם ודאי שחטאת קודמת. לשיטתו מצד הגברא שרק בקריאת האדם זה קודם.

לתוספות - הכוונה להקדשה תחילה שמקדיש קודם עולה ורק אח"כ חטאת. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הקדשה של הקרבן עצמו ולא רק לגבי קריאת האדם.

צ, ע"ב

תוד"ה "שלמים של אמש וחטאת ואשם של היום שלמים של אמש קודמים" - מדוע?

לרש"י - בגלל שזילזול הוא להשהותם כ"כ. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד שלא יהי' זלזול מהאדם.

לתוס' - בגלל ששלמים של אמש אין להם היתר אכילה אלא עד הלילה וחטאת ואשם יש להם היתר אכילה עד הבוקר. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר רק מצד היתר הקרבן עצמו, שיש פחות זמן אכילה.

המשך

תוד"ה "תדיר ומקודש איזה מהם קודם" - מה הכוונה בשאלה?

לרש"י - הכוונה לדם עולת תמיד ודם חטאת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על עבודת האדם בקשר לדם - מה לזרוק קודם.

לתוס' - הכוונה לעולת מוספי ר"ח ופר העדה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד הקרבנות עצמם.

צג, ע"ב

תוד"ה "מנין לרבות שק וכל מיני בגדים וכו'" - האם עור שהופשט מקבל טומאה ללא עיבוד?

לרש"י - לא מקבל טומאה, רק לאחר העיבוד שזה מעשה של הגברא.

לתוס' - משמע שכן, לשיטתו מצד החפצא ולכן מטמא מצ"ע.

צד, ע"ב

תוד"ה "לא שנו אלא שלא שייר בה כדי מעפורת אבל שייר בה כדי מעפורת חיבור" - האם יש הבדל בדין בין טומאה אחת לבין שנטמאו שתי טומאות היינו טומאת מדרס וגם הזזה?

לרש"י - כן. ע"ד שזב שראה קרי צריך טבילה, כי מה שיכול הגברא צריך לטהר את עצמו אפילו שיישאר טמא.

לתוספות - לא. ע"ד דעת ר"י בזב שראה קרי שפוטר מטבילה. לשיטתו מצד החפצא שהרי בין כה טמא ומה יעזור לו טבילה.

צה, ע"א

תוד"ה "מעיל שנטמא מכניסו בפחות משלוש על שלוש ומכבסו" - בגד שלוש אצבעות על שלוש אצבעות ביד עשיר האם מקבל טומאה?

לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא והרי הוא עשיר ואינו נחשב לכלום בשבילו.

לתוספות - כן. לשיטתו מצד החפצא והרי זה ראוי למישהו.

צה, ע"א

תוד"ה "והא בעי שבעה סממנין" - על מי הקושי'?

לרש"י - זה קושיא על המשנה. לתוס' - זה קושיא על ר"ל שמדבר על בגדי כהונה.

צח, ע"א

תוד"ה "אף כל אין שפיר ושליה קדוש בו" - האם שליל שבמעיה נחשב לקדוש?

לרש"י - כן, ורק שאין מקריבים את החלב ושתי כליות. לשיטתו מצד הגברא והרי הוא התכוון להקדיש את כולה כולל שליל שבמעיה.

לתוס' - לא, מכיון שבהוייתם הם קדושים ולא במעיה אימן כנ"ל. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' חשיבות שזה רק בהווייתו שיוצאת לאוויר העולם.

צט, ע"ב

לתוספות - השאלה היא אם אדם נוגע בפריים ושעירים הנשרפים לאחר שחזרו לפני האם נטמא. לשיטתו מצד החפצא לכן שואל לגבי הפריים אם מטמאים.

קה, ע"ב

תוד"ה "ומטמא טומאת אוכלין בכביצה" - מנין יודעים שמדובר פה שתופס ביד? לרש"י - מזה שכתוב צריכה מחשבה ואין צריכה הכשר - שאם זה על הרצפה הרי צריך הכשר אפילו בכביצה, לשיטתו שקשור לגברא ולכן צריך שיחזיק חתיכה זו ביד כדי להחשיבה ורק אז אין צריך הכשר.

לתוספות - מכיון שאז יש חידוש שצריך כביצה אבל כאשר זה על הרצפה ודאי שצריך כביצה, ואין זה חידוש. אבל אם יש בה כביצה על הרצפה אין צריך הכשר, לשיטתו מצד החפצא, שהרי יש בה חשיבות מצ"ע שהיא כביצה.

קה, ע"ב

תוד"ה חיבורי אוכלין ע"י משקין" - מה הכוונה?

לרש"י - כפשוטו שיש זרם מים שמחבר בין שני חצאי נבלה, לשיטתו שקשור לגברא ולכן אפילו שאין החפצא מחוברת אבל מצד האדם יש זרם מים שמחברם.

לתוספות - הכוונה שהמים מרככים את הדבר כאשר זה נימוח נדבקו ביחד ואז יש שיעור לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר שיש ממש חיבור בחפצא עצמו.

קו, ע"א

תוד"ה "אזהרה מנלן" - האם צריך אזהרה כדי להתחייב קרבן?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן צריך להזהיר את האדם כדי לחייבו. לתוספות - לא, לשיטתו שקשור לחפצא ובגלל עצם המעשה חייב קרבן אפילו שלא הוזהר.

קו, ע"ב

תוד"ה "מה לשרצים טהורים שכן אסורים

תוד"ה "אמר רב חסדא פסח כדי נסבוה" - מדוע מותר לשחוט ולזרוק את הדם על א' שמת לו מת בע"פ, והרי הוא אונן?

לרש"י - בגלל שזה דרבנן בלילה של יום הראשון ורק על הגברא, ולכן מותר וצריך להקריב קרבן פסח שזה מצוה דאורייתא. לתוס' - בגלל שעיקר קרבן פסח זה בשביל האכילה, שכן לא חוששים לאנינות בזמן ההקרבה שהרי בזמן האכילה כבר לא יהי' אונן. לשיטתו מצד החפצא, שקרבן פסח הוא שונה, שעיקרו הוא רק בשביל האכילה ולכן אין חשש לאנינות בזמן ההקרבה.

קא, ע"א

תוד"ה "ורמינהו מפני אנינות נשרפה" - האם יש חילוק בין קדשי שעה לקדשי דורות לפי ר' נחמי'?

לרש"י - לא (ע"ד משה רבינו שענינו מידת האמת שלא מחלק), לשיטתו שקשור לגברא שלא משתנה.

לתוספות - כן (ע"ד אהרון הכהן שענינו מידת החסד וכן מחלק), לשיטתו שקשור לחפצא לכן יש הבדל בין קדשי שעה לקדשי דורות. ועצ"ע.

תוד"ה "שיצא רובו במיעוט אבר" - לגבי מה השאלה?

לרש"י - שמתעסק בהם האם נטמא ומטמא בגדים. לשיטתו מצד הגברא לכן שואל לגבי האדם האם נטמא.

לתוספות - האם צריך לשרפו בפנים או בחוץ כדין אחד שפסולו בחוץ. לשיטתו מצד החפצא לכן שואל לגבי הקרבן האם צריך לשרפו בפנים או בחוץ.

קה, ע"א

פריים ושעירים הנשרפים שהוציאים לחוץ והחזירים: תוד"ה "או דילמא כיון דהדור הדור" - לגבי מה השאלה?

לרש"י - האם יש טומאת בגדים לאלה שהוציאו או כיון שחזרו נטהרו הם. לשיטתו מצד הגברא לכן שואל לגבי האדם אם יש להם טומאת בגדים.

שמדבר על הגברא.
לתוספות – הכוונה לריש לקיש שהקשה שיש
3 לוגין בניסוך המים כמו ביין ונשמט ממנו
שזו הלכה למשה מסיני, ולא שהוקש לייין.
לשיטתו שמדבר רק על החפצא.

קי, ע"ב
תוד"ה "ביש שיעור במים קמיפלגי" – מה
בדיוק המחלוקת?
לרש"י – ת"ק שסובר שהמנסך 3 לוגין חייב,
וה"ה יותר, לשיטתו שאין שיעור למי החג,
ר' אלעזר סובר רק 3 לוגין ולא יותר, כי יש
שיעור למי החג. לשיטתו מצד הגברא ולכן
מדבר על חיוב של 3 לוגין מצד חיוב האדם
ולא בגלל הכלי.

לתוספות – ת"ק סובר רק 3 לוגין חייב כי
יש שיעור למים, ר' אלעזר סובר שזה שרק
3 לוגין חייב זה במקרה שקדשן וקבען בכלי
אבל אם לא קדשן בכלי חייב גם על פחות מ-3
לוגין כיון שאין שיעור למים, ורק שקביעות
הכלי גורמת שצריך דוקא 3 לוגין. לשיטתו
מצד החפצא ולכן מדבר מצד קביעות הכלי
דוקא שגורמת שיהי' דוקא 3 לוגין.

קיא, ע"א
תוד"ה "בקרבו נסכים במדבר קמיפלגי" –
ולגבי שיעור למים מה סוברים?
לרש"י – סוברים שניהם שיש שיעור למים.
לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שמצד
חיוב האדם עצמו זה גורם שיהי' שיעור למים.
לתוספות – סוברים שניהם שאין שיעור למים.
לשיטתו מצד החפצא ולכן רק ע"י הכלי נקבע
וגורם שיהי' שיעור.

קיב, ע"א
לגבי מפריש חטאת ואבדה והפריש אחרת
תחתיה ונמצאת הראשונה: תוד"ה "בפנים
וחזר ונתן בחוץ שירים נינהו" – מדוע פוטר
זריקת הדם של אחת את בשר חברתה מן
המעילה?

לרש"י – בגלל שזה נחשב כמו חטאת שכפרו
בעלי' שדינה למות ולא מועלין בה, לשיטתו
מצד הגברא שהרי התכפרו הבעלים ולכן

במשהו" – מאיפה לומדים זאת?
לרש"י – לומדים זאת מדיני טומאה, שכמו
שמתמא בכלשהו כך גם איסור אכילה
בכלשהו. לשיטתו מצד הגברא לכן מתמא
בכלשהו אפילו שאין לו חשיבות מיוחדת.
לתוספות – מדובר פה מצד דין ברי' ולכן
אפילו כלשהו, אבל אם אינו ברי' אינו מתמא
בכלשהו. לשיטתו מצד החפצא לכן דוקא אם
הוא ברי' שיש לזה חשיבות מצ"ע.

קח, ע"ב
תוד"ה "והמעלה להדיוט פטור" – אם אחד
שוחט קרבן בחוץ בשביל הדיוט היינו שמזיד
לעבודת כוכבים האם חייב משום שחיטת
חוץ?

לרש"י – משמע שכן, מכיון שאין שייך
לחייבו משום ע"ז אם התכוון לחברו.
לשיטתו מצד הגברא והרי הוא אדם כמוהו,
ולמה שיחשיבו לע"ז.

לתוספות – יוצא שלא, שהרי אינו שב
מידעתו, שהרי מומר לע"ז מומר לכל התורה
כולה, לשיטתו מצד החפצא, והרי ודאי
התכוון לע"ז אפילו שזה חברו.

קי, ע"א
תוד"ה "קומץ מהו שיתיר כנגדו בשיריים"
– האם כאשר מקטיר קומץ ע"מ לאכול חצי
שיריים יהיו מותרים באכילה?

לרש"י – כן, מכיון שמתברר חלק של הקומץ
והותר לאכילה לגמרי, לשיטתו שקשור
לגברא והרי האדם עשה בשלימות את עבודתו
אפילו שחסר בחפצא של השיריים.

לתוספות – לא, והשאלה היא רק האם
אסור במקבל מלקות או רק איסורא בעלמא
בלי מלקות. לשיטתו שקשור לחפצא ואם
חסר בשיריים אין נחשב עבודתו של האדם
בקמיצה.

קי, ע"ב
תוד"ה "אישתמיטי" – למי השתמט?
לרש"י – הכוונה למנחם יודיפא שחושב
שניסוך המים זה דאורייתא בגלל ההיקש
ליין ובאמת זו הלכה למשה מסיני, לשיטתו

לחטאת, שקשור עם חטא האדם שאי"ז קבוע בזמן.

לתוספות - לא. לשיטתו מצד החפצא וסו"ס הר"ז גם חטאת, לכן א"א להקריב בגלגל, רק נדרים ונדבות.

ק"ח, ע"א

תוד"ה "ותתרגם מתניתך בעולה" - האם אפ"ל על קרבן פסח שכיוצא בו נדבה בגלל שהוא קדשים קלים כמו שלמים? לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא והרי יש עליו חובה להקריב קרבן פסח וא"א לקשר את זה לנדבה.

לתוספות - משמע שכן. לשיטתו מצד החפצא והרי אם לא הקריבו לקרבן פסח נהפך לשלמים, סימן שהוא קשור לנדבה.

ק"ט, ע"א

תוד"ה "באו לנוב וגבעון קדשים קלים ומעשר שני וכל ערי ישראל" - מדוע לפנ"ז בגלגל לא כתוב מעשר שני? לרש"י - בגלל שלא הי' חיוב של מעשרות, רק לאחר ירושה וישיבה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד חיוב האדם.

לתוספות - בגלל שרק לענין הבאה אפשר להקיש שכמו מעשר בהמה צריך להביא בנוב וגבעון ונאכל שם, כך גם מעשר שני. אבל לומר הפוך, שכמו שאין מעשר בהמה קרב לר"ש כך גם לא יהא נוהג מעשר שני בכל ערי ישראל, זה אין לומר, שהרי זה שונה מצד החפצא, שבמעשר בהמה צריך להקריב דם ואימורים למזבח, משא"כ במעשר שני שא"צ מזבח.

המשך

תוד"ה "זו וזו שילה" - האם משווים שכמו בירושלים יש אחרי' היתר, כך גם אחרי' שילה?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שמשווה שזה אותו ר"י שסובר שאחרי ירושלים יש היתר כך גם אחרי שילה, שמצד שיטתו אפשר להשוותם.

לתוספות - לא, לשיטתו מצד החפצא וא"א

נחשב כחטאת שכפרו בעלי'.

לתוספות - בגלל ששני הקרבנות נחשבים כגוף א' אבל לא נחשב כחטאת שכפרו בעלי' שמצד החפצא הרי דינו כקרבן גמור ולא מתחשב כ"כ בזה שכפרו הבעלים.

ק"ג, ע"ב

לגבי שחוטי חוץ

תוד"ה "יצאו קדשי בדיק הבית" - האם ממעט גם תמימים שפטורים אם שחט בחוץ? לרש"י - כן.

לתוספות - משמע שלא. למסקנה כנראה תוס' מסכים לרש"י. ועצ"ע.

ק"טו, ע"ב

תוד"ה "ויתב וקאמר וישלח וגו'" - מי ישב ואמר?

לרש"י - רב הונא. לשיטתו מצד הגברא לכן זה קשור לגבורה, שזה יותר שלימות באדם. לתוספות - רב חסדא. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על שלימות מצ"ע, שזה קשור לחסד והשפעה לעולם.

ק"טז, ע"ב

תוד"ה "בכל מקומות מחנה ישראל" - האם מותר לאכול קרבנות קדשים קלים בזמן נשיאת המשכן, או שצריך לחכות לחני' שיקימו את המשכן?

לרש"י - משמע שצריך לחכות. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שהאדם יראה בפועל ממש את המשכן.

לתוספות - משמע שא"צ לחכות. לשיטתו מצד החפצא כמ"ש "ונסע אהל מועד" אע"פ שסע עדיין נחשב אהל מועד ולכן אפילו שלא רואה משכן, אבל הקדושה מצ"ע נמצאת ולכן מותר.

ק"יז, ע"א

תוד"ה "ר' שמעון אומר אף צבור לא הקריבו" - האם בגלגל הקריבו חטאות שקבוע עליהן זמן כמו שעירי הרגלים?

לרש"י - משמע שכן. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שקבוע להם זמן אי"ז נחשב כ"כ

להשוות את שילה, שהי' כמו משכן עראי, לביהמ"ק שהי' קבוע וקדוש לנצח.

מצ"ע.

קיט, ע"ב

תוד"ה "בעי רב אדא עולת במת יחיד שהכניסה בפנים וחזר והוציאה לחוץ מהו" - קדשי קדשים ששחטן בדרום ועלו למזבח - מה הדין?

לרש"י - יש מחלוקת רבה אומר ירדו ורב יוסף אומר שלא ירדו. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שצריך להורידו, שיש פסול מצד האדם.

לתוספות - לכו"ע אם עלו לא ירדו אם משלה בהם האור, לשיטתו מצד החפצא שנהי' חלק מהמזבח ואסור להורידו.

קיט, ע"ב

תוד"ה "ויהי כנוח הארון" - מאיפה לומדים מנוחה בארון?

לרש"י - מפסוק בדה"י "קומה ה' אלוקים למנוחתך אתה וארון עוזך". לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא פסוק שקשור עם עבודת האדם שפועל מנוחה בארון כלשון הפסוק.

לתוספות - אפשר להביא מיהושע "כנוח כפות רגלי הכהנים נושאי הארון" או מפסוק בתורה "ויהי בנסוע הארון ובנוחו". לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על מנוחת הארון

מסכת מנחות

ד, ע"א

בדין אשם שמתו בעליו או נתכפרו ימכר ויביא בדמיו עולה: תוד"ה "אשם שניתק לרעי' ושחטו סתם כשר" לרש"י - הכוונה שאפילו אם רק מסרו לרועה כשר לעולה אפילו הוא בעצמו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק שמסרו לרועה שזה רק כמו היכר מצד האדם. לתוספות - צריך ממש שיהי' שינוי בחפצא וא"א להקריבו לעולה אלא רק ע"י פדיה. ועצ"ע.

ה, ע"ב

תוד"ה "מכשירין לית בהו דאתו לאחר מיתה" - האם חטאת יולדת זה מכשיר? לרש"י - משמע שכן. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שזה בא להכשיר אותה, ובפרט שצריכה תיקון על זה שנשבעת שלא תלד יותר. לתוספות - לא. לשיטתו מצד החפצא, שזה קרבן מצ"ע ללא קשר כ"כ לחטא ותיקון האדם.

ה, ע"א

תוד"ה "שחיטה לאו עבודה היא" - מה ההוכחה לזה? לרש"י - מזה שכשר זר בשחיטה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הראי' מזר, שקשור לאדם. לתוספות - מזה ששווה בחולין ובקדשים, וגם מזה שאין השוחט צריך לעמוד בצפון כמו מקבל. לשיטתו מצד החפצא לכן מביא ראי' מצד הבהמה עצמה ומצד מקום השוחט ולא על השוחט עצמו.

ה, ע"ב

תוד"ה "בדבר הראוי לעבודה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה כגון מנחת חטים להוציא מנחת העומר של שעורים. לשיטתו מצד הגברא והרי שעורים אינו ראוי למאכל אדם. לתוספות - רק מנחת העומר זה לא ראוי, מכיון שאסור להקריב חדש קודם העומר (ולא בגלל השעורים). לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק מצד האיסור שיש מצ"ע על מנחת העומר, אבל סתם שעורים נחשב ראוי, שאין בזה איסור אפילו שאינו ראוי לאדם כ"כ.

המשך

תוד"ה "כר' עקיבא דאמר ספיחין אסורים בשביעית" - מדוע? לרש"י - כי מדובר לאחר הביעור שכלה לחי' בשדה כלה לבהמתך מן הבית ולכן אסור. לשיטתו מצד הגברא, שזה איסור על האדם מצד חובת הביעור שעליו. לתוספות - בגלל שהספיחין עצמם אסורים שגדלו בשביעית (עיי' פסחים נא ע"ב). לשיטתו מצד החפצא, שהספיחים מצ"ע אסורים.

המשך

תוד"ה "שכן בא להתיר לאו שבתוכה" - האם האוכל שיירי העומר עובר משום איסור שביעית? לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שעדיין נשאר האיסור של שביעית. לתוספות - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שזה השתנה ע"י העומר מצ"ע ושוב

אינו אסור בקדושת שביעית.

את מערכת לחם הפנים בשבת ואז נפרס
הלחם הדין שהלחם פסול ומקטיר עליו את
הבזיכין - מדוע?

לרש"י - בגלל שלא לומדים ממנחה. לשיטתו
מצד הגברא ואין להשוות לחם הפנים למנחה,
שנחשבת יותר לקרבן מצד האדם.
לתוספות - משמע שכן לומדים לחם הפנים
ממנחה, אלא בגלל סיבה אחרת וקשה ליישב
סוגי' זו. לשיטתו מצד החפצא ולכן משווה
לחם הפנים ומנחה שמצ"ע שניהם נחשבים
לקרבן.

ה, ע"ב

תוד"ה "אבל מזרקות מקדשין" - מאיפה
יודעים שמזרקות וקערות מקדשים סולת בלי
שמן?

לרש"י - מזה שכתוב "מלאים סולת".
לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד הפסוק
שמדבר על חיוב האדם שאפילו רק סולת בלי
שמן.

לתוספות - מזה שמקדשים גם דבר שאין ראוי
להם הואיל ומתקדשת בכלי אחר כגון מנחת
חוטא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על
הכלי שמקדש מצ"ע ללא קשר לציווי האדם,
שהרי אי"ז ראוי.

ט, ע"א

תוד"ה "ריש לקיש אמר כשרה" - האם כלי
שרת מקדשים ליפסל ביוצא?

לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה
מקדש גם להפסל ביוצא, שזה איסור על
האדם.

לתוספות - לא, רק להיפסל בלינה. לשיטתו
מצד החפצא ולכן זה רק באופן שפוסל בלינה,
שזה קשור לדבר עצמו שתעובר צורתו ולא
בדבר שקשור לאיסור על האדם.

י, ע"א

תוד"ה "אמר רבא מאחר דכתב על דם
האשם" - האם יד ימנית שכתוב במצורע
אחד מהם מיותר?

לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך
לפרש גם בכל דבר שצריך גם יד ימנית.

ו, ע"ב

תוד"ה "לא יביא סולת מתוך ביתו וימלאנו"
- מדוע אסור להוסיף על המנחה?

לרש"י - בגלל שקדושת כלי קובעת וא"א
להוסיף עלי'. לשיטתו מצד הגברא וזה איסור
מצד האדם שאין יכול להוסיף.

לתוספות - בגלל שקומץ אפילו פסול קבעו
וא"א להוסיף עליו. לשיטתו מצד החפצא
ולכן דוקא הקומץ קובע מצ"ע, ולכן א"א
להוסיף עליו.

המשך

תוד"ה "וכי תימא מיבמה לא ילפינן" - האם
מותר זר בבמה לאחר שנתקדש אהרון הכהן?
לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא לכן צריך
דוקא כהן בבמה שזה שלימות באדם.

לתוספות - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן
אי"צ כהן, וכמו שאפשר להקריב בחצר
הפרטית של כ"א כך אפשר גם ע"י כ"א וא"צ
שלימות באדם.

ז, ע"א

תוד"ה "אין מקדשין מכרת" (כתוב בזבחים
פז, ע"ב).

ז, ע"ב

תוד"ה "אלא אצבעו במאי מקנח" - מה
בדיוק קשה לגמרא?

לרש"י - במסכת מנחות קשה מכיון שזה לא
הי' באותו מקום, שהרי מזה בהר המשחה (הר
הזיתים) והפרה נשרפת למטה לאחר שיוורד
מן ההר ואיך ירד בין הזאה להזאה. לשיטתו
מצד הגברא, ולכן מדבר מצד האדם שפשוט
בצורה טכנית אינו יכול לירד.

לתוספות - משמע (וכן לרש"י בזבחים) שלא
יכול לקנח אצבעו בפרה שלא תתלכלך ידו
בנימין של הפרה וזה כמו חציצה. לשיטתו
מצד החפצא ולכן מדבר על חציצה מצ"ע.

ח, ע"א

תוד"ה "מקטיר עליו את הבזיכין" - אם פירק

האם זו סיבה להכשיר או לפסול?
 לרש"י - זו סיבה לפסול, לשיטתו שמצד הגברא והרי אינו מיחד קומץ אחד למנחה זו ואינו יודע איזה קומץ העיקר וכמו "קדרה דבי שותפי לא חמימא ולא קריא".
 לתוספות - זו סיבה להכשיר, לשיטתו שמצד החפצא ולכן או זה ראוי או זה ראוי, ואין נוגע כ"כ יחודו של האדם, העיקר שיש מנחה ראוי, שהקומץ יהי' שלה.

יד, ע"א

תוד"ה "הקומץ והלבונה" (כתוב בזבחים מג, ע"ב).

המשך

תוד"ה "מנחת נסכים" (כתוב בזבחים) - האם גורסים מנחת נסכים שהם מדברים שאין חייבים משום פיגול?
 לרש"י - לא, שהרי זו מחלוקת בסוף המשנה בין ר' מאיר לחכמים, ואין מדובר על מנחת נסכים בפ"ע שהיא כולה כליל שאין ממנה כלל לכהנים. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שחסר בה את החלק של הכהנים שוב אין חל ע"ז שם מנחת נסכים ואין חידוש בזה כלל.
 לתוספות - כן, ומדובר במנחת נסכים שמתנדב בכל יום בלי קשר לקרבן, וע"ז אומר שאין חייב משום פיגול. לשיטתו מצד החפצא, וגם במנחה שחסר בה את החלק של הכהנים, נחשבת למנחת נסכים בפ"ע ויש חידוש גם בה שלא חל פיגול.

טו, ע"ב

תוד"ה "אפשר לשנותם לזבח אחר" - לגבי מה נאמר אין הנסכים מתקדשים אלא בשחיטת הזבח?

לרש"י - מדובר לגבי ליפסל בלינה, לשיטתו שקשור לגברא שצריך להזהר שלא יפסל בלינה.

לתוספות - מדובר לגבי שא"א לשנותם לזבח אחר, לשיטתו מצד החפצא שאין יכול לשנותם מקרבן זה ולא קשור כ"כ לחיוב האדם.

לתוספות - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן כיון שיכול לומר "וכן יעשה" ואי"צ לפרט.

י, ע"ב

תוד"ה "פליג בברייתא" - מדוע בקמיצה צריך יד ימין ובשמאל פוסל אפילו שלא כתוב אלא כהונה?

לרש"י - לומדים מחטאת מזה שכתוב קודש קדשים היא כחטאת וכאשם, שצריך ימין. לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד מחיוב האדם בקרבן חטאת.

לתוספות - לומדים יד יד גז"ש שצריך ימין. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומד שיד עצמה צ"ל ימין ולא כ"כ מצד חיוב האדם, אלא מצ"ע. ועצ"ע.

י, ע"ב

תוד"ה "בשמאל אכשורי מכשר" - האם כשר כשנותן הקומץ ביד שמאל לכלי להקטירו?
 לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן כמו שביד עצמה נחשב גם שמאל לכשר, כך גם כשמניחו בכלי - כשר, כיון שזה המשך של האדם כחלק ממנו.

לתוספות - לא, רק ביד עצמה אם מעלה ביד שמאל למזבח כשר לאחר שנתקדש בכלי או שקומץ ביד שמאל. לשיטתו מצד החפצא ולכן בכלי שנחשב בפ"ע אי"ז המשך לגברא ולכן פסול אם הניחו בשמאל.

יא, ע"א

תוד"ה "מלמטה למעלה" - מה זה ראשי אצבעותיו?

לרש"י - זה למטה סוף אצבעותיו. לשיטתו מצד הגברא והרי כשמרים ידו - האצבעות למעלה, לכן זה נחשב לראשי אצבעותיו.

לתוספות - משמע שזה למעלה סוף אצבעותיו המחבורות לכף היד. לשיטתו מצד החפצא לכן מסתכל מצד שורש האצבעות שמחבורות לכף היד, שהן דוקא נחשבות "ראשי אצבעותיו".

יא, ע"ב

תוד"ה "כגון שהפריש לה שני קמצים" -

זה מדרבנן או מדאורייתא?
 לרש"י - מדרבנן, שקשור יותר לגברא.
 לתוספות - מדאורייתא, שקשור יותר לחפצא.

המשך
 תוד"ה "כאן בחטאות החיצוניות וכאן
 בחטאות הפנימיות" - אם בישל את הדם
 ואכלו האם חייב?
 לרש"י - משמע שכן, לשיטתו מצד הגברא
 שהרי נראה כדם גם אחרי שמבשלו.
 לתוספות - לא, לכו"ע, שדם שבישלו באור
 אינו עובר עליו ורק אם קפאו בחמה חייב.
 לשיטתו מצד החפצא ובטל מתורת דם אא"כ
 קפאו בחמה שאין מתבטל מתורת דם וע"ד
 ריאה שצמקה בידי שמים שכשרה מכיון
 שחוזרת לעצמה ואין זה שינוי אמיתי.

כא, ע"ב
 תוד"ה "חולין פשיטא מאי בעו התם" - האם
 מותר להשתמש במלח של קודש לצורך
 תבלין של חול בשביל שיאכלו הקרבן על
 השוכע, או להכניס לעזרה תבלין חול כדי
 שיאכל על השוכע ולמשחה לגדולה?
 לרש"י - משמע שלא, לשיטתו מצד הגברא
 והרי יכול לאכלם בחוץ ולהכנס ולאכול
 הקרבן וא"צ להכניסם בפנים.
 לתוספות - כן, לשיטתו מצד החפצא והר"ז
 כחלק מהקרבן. ועצ"ע.

כד, ע"א
 תוד"ה "צירוף כלי וחיבור מים מהו" - מה
 הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שיש שני חצאי עשרון בכלי
 ואין נוגעים זה בזה, וניצוק של מים מחבר
 בין חצי עשרון שבכלי לחצי העשרון שמחוץ
 לכלי. לשיטתו מצד הגברא ולכן רואה
 בניצוק כחיבור מצד האדם שבמחשבתו כבר
 מתחברים, שהרי עוברים המים מפה לפה
 ומתאחדים.

לתוספות - הכוונה שלש את העיסה במי
 פירות שאין מחברים, או שיש חיבור ממש
 ולא רק ניצוק של מי פירות בין שני חצאי
 זיתים, וקשה לומר שניצוק מחבר בין שני

טז, ע"ב
 תוד"ה "כי מדי בהיכל מיא בעלמא קא מדי"
 - מדוע בקומץ ושוחט לא אומרים מכיון
 שחשב בקבלה נפסל וכשזורק הדם הפסול
 כאילו זורק מים?
 לרש"י - בגלל שזו גזרת הכתוב שחייב. ועוד
 מכיון שאותה עבודה שפיגל נעשית בקדושה.
 לשיטתו מצד הגברא ומדבר מצד עבודת
 האדם.
 לתוספות - בגלל שזה במקום א' וע"ז לא
 אומרים שמים בעלמא הוא מזה, לשיטתו
 מצד החפצא ולכן מדבר מצד המקום של
 העבודה. ועצ"ע.

יט, ע"א
 תוד"ה "שאני התם דאמר קרא מגרשה
 ומשמנה" - מאיפה יודעים שאם חסר כלשהו
 בשמן פסול?
 לרש"י - לומדים מהפסוק "מגרשה ומשמנה"
 שרק אם שלם, אבל אם חסר פסול. לשיטתו
 מצד הגברא ולכן לומד מפסוק שקשור
 לגברא, שיהי' כמות השמן כמו שנתחייב.
 לתוספות - לומדים מהפסוק "מסלתה
 ומשמנה". לשיטתו מצד החפצא ולכן לומד
 מהפס' מסלתה ומשמנה, שזה ממש חלק
 מהמנחה. ועצ"ע.

יט, ע"ב
 תוד"ה "למערכה של קרן לדרומה של קרן" -
 האם נותן לשני הצדדים או לאחד?
 לרש"י - הכוונה שנותן לשני הצדדים.
 לשיטתו שמצד הגברא שרוצה לצאת י"ח
 ולכן נותן לשני הצדדים.
 לתוספות - הכוונה שנותן רק לצד דרום
 סמוך לקרן מערבית, ואז מקיים את שניהם -
 גם לפני ה' (מערב) וגם פני המזבח (דרום).
 לשיטתו שמצד החפצא ולכן צריך שיהי' שני
 הדברים במתנה אחת, היינו שיתקיים במתנה
 אחת שני המקראות.

כא, ע"ב
 תוד"ה "יצאו עצים שאין מקבלין טומאה" -
 האם זה שמרבה עצים ולבונה לגבי טומאה

כט, ע"ב
 תוד"ה "דחטריה לגגיה דחי"ת" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שהגביה רגל שמאלו של
 חי"ת עד למעלה היינו שמוסיף קצת ברגל
 שמאל למעלה היינו למעלה מהשתלשלות
 בלי קשר להשתלשלות. לשיטתו מצד הגברא
 ולכן מתרומם למעלה מהעולם וכלי קשר
 לעולם.
 לתוס' - הכוונה שבאמצע גגו של החי"ת
 הגביה למעלה, היינו שיש קשר בין החי"ת
 לשני זינין. לשיטתו מצד החפצא שקשור
 יותר להשתלשלות ולטבע. ועצ"ע.

המשך
 תוד"ה "ומאי טעמא אית לי תגא להי"א" -
 מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה בצד שמאל של ההי"א קרוב
 לפתח של ההי"א שמרמז על בע"ת, לשיטתו
 מצד הגברא ולכן מרמז דוקא על בע"ת שזו
 שלימות באדם שמגיע לעצמות.
 לתוס' - הכוונה בצד ימין של ההי"א, לשיטתו
 מצד החפצא שזה כנראה קשור לעבודת
 הצדיקים. ועצ"ע.

ל, ע"א
 תוד"ה "מכאן ואילך כתב יהושע" - האם
 כותבים על שם העתיד [היינו שמושה נפטר
 בשבת וכתבו את ה-8 פסוקים בע"ש ע"ש
 העתיד].
 לרב שר שלום גאון - משמע שכן שהרי נפטר
 בשבת וכן משמע לרש"י, לשיטתו מצד
 הגברא ולכן כותב ע"ש העתיד, שבמחשבת
 האדם זה כבר כאילו הי'.
 לתוס' - משמע שלא, אלא סובר שמושה נפטר
 בע"ש ואולי זה מתאים עם דעת ר"ש שסובר
 שלא מסתכלים על העתיד שקשור לגילויים,
 משא"כ לר"י שהולך לפי העתיד וקשור
 לרש"י [עיין לק"ש ח"ז בחוקתין]. לשיטתו
 מצד החפצא ולכן צריך שזה יהי בפועל
 וא"א ע"ש העתיד.

ל, ע"ב
 תוד"ה "תרומת מעשר של דמאי שחזרה

החצאים מכיון שאין ניצוק חיבור לטומאה
 אפילו למים עצמם, לשיטתו מצד החפצא
 ולכן לא רואה בניצוק את החיבור ממש
 בחפצא.

כה, ע"א
 תוד"ה "ונשא הארון את עוון הקדשים" -
 מאיפה לומדים עוון נותר ועוון פיגול?
 לרש"י - בנותר כתוב "לא ייחשב" ובפיגול
 כתוב "לא יירצה" שזה משמעות יותר
 חמורה, לשיטתו מצד הגברא ולכן יותר חמור
 פיגול שהאדם ממש גורם בידיו לפיגול ע"י
 מחשבתו.

לתוספות - הפוך, שנותר לומדים מ"לא
 יירצה" ובפיגול לומדים מ"לא יחשב",
 לשיטתו מצד החפצא שנותר יותר חמור,
 שהרי בפועל הבשר נשאר לאחר זמנו, ולא
 רק במחשבה.

כה, ע"ב
 תוד"ה "דמרצה ציץ על אכילות מי שמעת
 לי" - האם ציץ מרצה על העולים למזבח
 לכו"ע?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא, והרי
 כל האיסור זה רק על האדם ולכן הציץ מכפר
 ומרצה.

לתוספות - לא, ויש מחלוקת, לשיטתו שקשור
 לחפצא, וגם בעולים למזבח יש מחלוקת כמו
 באכילה, שגם בזה יש איסור מצד החפצא
 ולא רק מצד האדם ולכן יש דעה שלא מרצה.

כט, ע"א
 תוד"ה "כתב א' מעכבן" - מה זה קוצו של י'
 לרש"י - זה הרגל הימנית של הי'. לשיטתו
 מצד הגברא שהרי זה כ"כ קטן ויש חידוש
 שמעכב.

לתוס' - הכוונה שהראש של הי' קצת כפוף,
 אבל אין חידוש בפירושו רש"י שהרי"ז מעצם
 וחלק מהאות, ומצד החפצא אין חידוש
 שמעכב, ורק זה שהראש של הי' כפוף שמרמז
 על אתכפי בצדיקים כמו בע"ת ואין זה ממש
 חלק מהאות זה חידוש שמעכב. ועצ"ע.

שזה קשור לחפצא ולבית וגם שבזה יש יחוד ה'.

לב, ע"ב
תוד"ה "כתבה איגרת פסולה" - מה הכוונה איגרת?
לרש"י - הכוונה בלי שירטוט, לשיטתו מצד הגברא ששרטוט זה קשור לנוי בשביל האדם. לתוס' - הכוונה שכתבה לפי המקרא ולא לפי המסורת היינו שלא דיקדק בחסרות ויתרות, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שיש חסרות ויתרות במזוזה מצ"ע.

המשך
תוד"ה "סכנה ואין בה מצווה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה כיון שעשאה שלא כהלכתה אין הבית משתמר מפני המזיקין, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על שמירת האדם מהמזיקים. לתוס' - הכוונה שיכול ליתקל במזוזה עצמה לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על היזק מהמזוזה עצמה.

לג, ע"א
תוד"ה "כתבה על שני דפין פסולה" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שהניח גויל חלק בין דף לדף אבל אם כתב על 2 חתיכות של עורות ומדביק בלי ריוח משמע שכשר לשיטתו מצד הגברא ואם האדם קוראם כאחד שאין ריוח כשרים. לתוס' - הכוונה בשני חתיכות של עורות, לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור בשתי עורות אפילו שהאדם קוראם כאחד אלא צריך להיות חפצא א' מצ"ע.

המשך
תוד"ה "תלי דשא ברישא" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שצריך שיתלה את המשקוף קודם ואחרי זה ישים את המזוזה ואין יכול לשים את המזוזה במשקוף ואז להדביקה לקיר יחד עם המשקוף כי זו בעי' של "תעשה ולא מן העשוי". לשיטתו מצד הגברא ולכן

למקומה" - מדוע מקילים בדמאי בשבת? לרש"י - בגלל כבוד השבת לכן מקילים. לשיטתו מצד הגברא שהאדם יענג את השבת ויכבדה לכן משנים את הדין וע"ד ש"מאכילים את העניים דמאי".

לתוס' - זה בגלל שאימת שבת על ע"ה והוא אומר אמת ולכן מקילים ששואלו ואוכל על פי. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין כח בחיוב כבוד שבת שעל האדם לדחות את האיסור, ורק בגלל שאימת שבת על ע"ה והוא אומר אמת, ולכן מקילים ששואלו ואוכל על פי.

לב, ע"א
תוד"ה "והאידינא נהוג עלמא בסתומות" - האם זה שמשאיר קצת חלק בפרשת "והי' אם שמוע" זה נחשב פתוחה או סתומה?
לרש"י - זה סתומה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל איך שזה כתוב בתורה. לתוס' - זה פתוחה לפי הירושלמי, לשיטתו מצד החפצא ולכן רואה במזוזה ענין בפ"ע.

המשך
תוד"ה "דילמא להשלים" - מה הכוונה?
לרש"י - מדובר שלוקח וחותר מהס"ת שורה א' ומדביק עם הקלף למזוזה, לשיטתו מצד הגברא ויכול לחבר ולהדביק שמצד האדם זה נחשב לדבר א'. לתוס' - מדובר בס"ת שגמר פרשת שמע בסוף עמוד וכתב למטה בגיליון אבל אסור להדביק עור אחר ולחברו למזוזה מכיון שצריך שיהי' עור א', לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א שיהיו שתי חתיכות וצריך שיהי' חפצא א'.

לב, ע"א
תוד"ה "הא מורידין עושין" - לגבי מגילה נאמר "דברי שלום ואמת" מלמד שצריכה שירטוט כאמיתה של תורה - מה הכוונה "אמיתה של תורה"?
לרש"י - הכוונה לס"ת, לשיטתו מצד הגברא שזה נקרא אמיתה ושלימות של התורה. לתוס' הכוונה למזוזה, לשיטתו מצד החפצא ולכן יחודה של תורה נחשב דוקא במזוזה

תוד"ה "כמה שנאמר להלן כו" – האם כשר לכתוב בגט רק בדיו?
 לרש"י – כן, כמו במזוזה, לשיטתו מצד הגבירא ובשבילו זה נחשב לקביעות ולכן צריך דיו.
 לתוספות – לא, וכשר גם בסם וסיקרא. לשיטתו מצד החפצא, מכיון שגט זה רק לצורך האדם לכן א"צ דיו ומספיק סימן של סם וסיקרא.

לד, ע"ב

תוד"ה "והקורא קורא כסדרן" – איך מונחים הפרשיות בתפילין?
 לרש"י – כסדר שכתובים בתורה, היינו קודם פ' "קדש" מימין הקורא ואח"ז "והי' כי יביאך" ואח"ז "שמע" "והי' אם שמוע". לשיטתו מצד הגבירא ולכן צריך להיות דוקא כסדר שכתוב בתורה.

לתוספות – פ' "קדש" בימין הקורא, ולידו "והי' כי יביאך" ומצד שמאל קודם "שמע" ואח"ז "והי' אם שמוע" כדי שיהי' ההויות (והי', והי') באמצע. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' ההויות באמצע, שהם קשורים אחד לשני מצ"ע.

לה, ע"א

תוד"ה "תיתורא" – האם הבתים של התפילין והמכסה שמלמטה צ"ל הכל מעור אחד?
 לרש"י – כן. לשיטתו מצד הגבירא ולכן הכל נחשב לדבר אחד, גם המקום שבו עוברת הרצועה בשביל קשירת האדם.

לתוספות – לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין כ"כ קשר בין מקום הפרשיות לבין מקום שהרצועה עוברת לצורך האדם.

לה, ע"ב

לגבי אם מותר לקשור רצועה שנקרעה ולהסתיר את הקשר: תוד"ה "פוק חזי מאי עמא דבר" – האם זה להקל שמותר?
 לרש"י – לא. לשיטתו שמהג האנשים זה רק קשור לגבירא ויכול להחמיר ואין יכול לפעול בחפצא להקל.

לתוספות – כן, שמסתכלים על מנהג האנשים

סובר שזו בעי' באדם שזה "תעשה ולא מן העשוי".

לתוספות – הכוונה שרצה לראות לאיפה יהי' היכר ציר שזה הי' בית פתוח בין גברים לנשים ולא ידע מה העיקר ואיך נחשב ל"דרך ביאתך". לשיטתו מצד החפצא ולכן שם משקוף כדי לדעת איפה היכר ציר.

לג, ע"א

לגבי מזוזה שמניחה כמין נגר: תוד"ה "הא דעבידא כסיכתא הא דעבידא כאיתורא" – מה הכוונה "כסיכתא" שפסולה?

לרש"י – שמניח את המזוזה בשכיבה שזה פסול, אבל בעמידה כשרה, וכן ס"ת כמנהג ספרדים. לשיטתו מצד הגבירא, ויותר מכובד מצד האדם כשזה בעמידה.

לתוספות – הכוונה בעמידה שזה פסול, אבל בשכיבה כשרה, וכן ס"ת בשכיבה כמנהגנו וכן בתפילין. לשיטתו מצד החפצא ויותר נחשב למנוחה וקביעות בשכיבה.

לג, ע"ב

תוד"ה "אספלידי דבי מר" – מה הכוונה?
 לרש"י – לטרקלין נאה. לשיטתו מצד הגבירא ולכן מדבר על טרקלין, שזה קשור לאדם ושלימותו.

לתוספות – לאכסדרה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד המציאות, שזו מרפסת שמיועדת לאור.

לד, ע"א

תוד"ה "נאמר כאן כתיבה ונאמר להלן כתיבה" – מאיפה לומדים שצריך כתיבה של מזוזה בספר?

לרש"י – מגט. לשיטתו מצד הגבירא ולכן גם דבר שנכתב רק כהסכם בין האנשים נחשב לספר, שזו קביעות.

לתוספות – מסוטה ומספר תורה. לשיטתו מצד החפצא, ומכיון שגט זה רק הסכם בין אנשים אבל לא נחשב כ"כ מצ"ע, לכן מזה א"א ללמוד שצריך כתיבה בספר.

המשך

ויכול גם להקל, שהגברא הוא העיקר.

לה, ע"ב

תוד"ה "אלו תפילין שבראש" - האם הד' שיש ברצועה שבראש נחשבת משד"י או לא? לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם ד' שברצועה שלכאורה זה רק לצורך האדם ולא חלק מהתפילין, בכ"ז נחשבת משד"י. לתוספות - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין הרצועה שלצורך האדם נחשבת כחלק מממש מהתפילין.

המשך

תוד"ה "עברה היא בידו" וחוזר עלי' מעורכי המלחמה" - אם מדבר בין תפילין של יד לשל ראש וברך עוה"פ על של ראש? לרש"י - אי"ז עברה כלל אא"כ לא ברך על של ראש, ואדרבה זה נחשב למצוה. לשיטתו מצד הגברא שהרי מרוויח עוד ברכה. לתוספות - משמע שזו עברה. לשיטתו מצד החפצא והרי זו ברכה לבטלה שהרי יכולים ליפטר בברכה אחת.

המשך

תוד"ה "וקשרתם לאות על ידיך והיו לטוטפות בין עיניך" - האם צריך טעם מדוע תפילין של יד קודמים לשל ראש? לרש"י - כן, כי הסברא שתפילין של ראש מקודש יותר והי' צריך להקדימה ולכן מביא סיבה מצד ש"אין מעבירין על המצוות" ולכן תפילין של יד קודם. לתוספות - אין צריך טעם וזה שאומרים "אין מעבירין על המצוות" זה רק טעם מדוע מניחין בנרתיק באופן שיפגע בשל יד תחילה כדי שלא יעבור על המצוות.

לו, ע"א

תוד"ה "קיבורת" - מה הכוונה? לרש"י - זה קבוצת בשר, לשיטתו מצד הגברא שזה מקום שיש בו הרבה בשר וכו'. לתוס' - זה גובה הבשר, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על מיקום, שזה מקום גבוה.

המשך

לגבי בכור שמת בתוך שלושים יום: תוד"ה "שומע אני אפילו נטרף בתוך שלושים יום" - האם יש הבדל בין נטרף לנהרג? לרש"י - כן, לשיטתו שזה מצד הגברא לברר שאינו נפל ולכן הייתי חושב שבנהרג חייב בפדיון כי אין חשש לנפל. לתוספות - לא, לשיטתו מצד החפצא וסובר שאין חיוב כלל לפני שלושים יום, ואי"ז בגלל חשש נפל וחוסר ידיעת הגברא אלא מצ"ע שפחות משלושים יום אינו נחשב לולד לחייבו פדיון ואפילו בכלו לו חדשיו שאין

המשך

תוד"ה "משעת הנחה ועד שעת קשירה" - האם קשר של תפילין זה נקרא שכוח? לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ומצד האדם שיש עליו חובה כל יום לקשור את התפילין זה שכוח יותר מאשר "כתב שחיטה ומילה" שאינם חובה על האדם כל יום, ומשמע שצריך לקשור את התפילין כל יום, לשיטתו שצריך את השתתפות הגברא בקשירה עצמה וזה חלק מהמצוה. לתוספות - לא, לשיטתו שקשור לחפצא והרי דברים אלו (שחיטה וכתב ומילה) יותר מצויים כיון שנצרכים יותר, משא"כ קשר של תפילין, לשיטתו שא"צ כל יום לקשור שמספיק שהם קשורים מצ"ע ואין זה חלק מהמצוה כ"כ השתתפות הגברא.

לו, ע"א

תוד"ה "לא שח מברך אחת שח מברך שתיים" - אם לא שח בין תפילין של יד לתפילין של ראש האם צריך לברך על של ראש "להניח תפילין"? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק ברכה אחת שברך על תפילין של יד, שמצד האדם שני התפילין הם ענין אחד שהמוח ישלוט על הלב. לתוספות - כן, לשיטתו מצד החפצא, והרי זה שתי מצוות שתפילין של יד אין מעכבין לתפילין של ראש ולכן מברך בנפרד על תפילין של ראש להניח תפילין.

חשש לנפל.

החפצא ולכן גם בשאר מינים שא"צ אותו המין דוקא. ועצ"ע.

לז, ע"ב

תוד"ה "האי מאי דחייטה לגלימה לא עבד כלום" - אם אדם קופל טליתו ותפרה האם במקום הכפל חייב לשים ציצית?
 לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא והרי"ז רק למראה האדם אבל הבגד הוא כמקודם וא"י נחשב לבגד חדש.
 לתוספות - כן, לשיטתו מצד החפצא, והרי כרגע לאחר שתפר נחשב כמו בגד חדש ולכן צריך.

המשך
 תוד"ה "כדי לענבם" - האם זה שמספיק כדי עניבה בציצית הכוונה מחוץ לכל הקשרים?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שצריך שיהי' בולט למראה האדם מחוץ לקשרים.
 לתוס' - לא, והכוונה אפילו בתחילת הגדיל סמוך לכנף, לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק אפילו בתחילת הגדיל.

לט, ע"א

תוד"ה "דאיגרודם אגרמודי" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שנפסקו לגמרי כולם, לשיטתו מצד הגברא ומכיון ששם בתחילה חוטים שלמים אז אפילו שנפסקו כולם עדיין כשר.
 לתוס' - הכוונה שנפסקו רק חלק מהחוטים, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שישאר מצ"ע חלק מהחוטים. ועצ"ע אם חולקים.

לח, ע"א

תוד"ה "התכלת אינה מעכבת את הלבן" - האם מספיק רק שני חוטים מהלבן?
 לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא וצריך שיהי' 4 חוטים אפילו שזה רק מהלבן.
 לתוספות - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מפרש כפשוטו שהתכלת אינה מעכבת ומספיק רק 2 חוטים לבן.

לח, ע"ב

לגבי אם הקדים תכלת ללבן יצא אלא שחיסר מצוה: תוד"ה "לרבי עכובי מעכב" - האם לרבנן זה לא קשה?
 לרש"י - משמע שלא, שגם לרבנן אפשר לומר שחיסר מצוה שלכתחילה צריך את שניהם. לשיטתו מצד הגברא והרי יש עליו חובה לכתחילה להביא את שניהם.
 לתוספות - משמע שכן, שקשה מדוע חסר מצוה, והרי אינם מעכבים כלל. לשיטתו מצד החפצא והרי זו מצוה בפ"ע ולא חסר כלום. ועצ"ע.

לט, ע"ב
 תוד"ה עשה גדיל "ופותליהו מתוכו" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שחוט של כרך מן המנין או שהענף משולשל למטה ויוצא מן הגדיל, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הפתיל שיוצא למראה עיני האדם.
 לתוס' - הכוונה שכופלו כעין פתילה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הגדיל עצמו שכופלו כעין פתילה. ועצ"ע.

לט, ע"ב

תוד"ה "בגד אין לי אלא בגד צמר" - לגבי מה זה נאמר?
 לרש"י - זה לגבי נגיעים, לשיטתו מצד הגברא שזה קשור עם חטא של האדם.
 לתוס' - זה לגבי טומאת שרצים, לשיטתו מצד החפצא שאינו קשור לחטא מסוים אלא מטמא מצ"ע.

המשך

תוד"ה "מידי צבעא קא גרים" - באילו טליתות מדובר בפסוק?
 לרש"י - מדובר ברוב טליתות שהן לבנות ואין צבועות תכלת, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שזה מאותו המין, שזה מתאים יותר לאדם.
 לתוס' - מדובר גם בשאר מינים, לשיטתו מצד

המשך

תוד"ה "לכן נמי פטרי" - מה החידוש?
 לרש"י - החידוש אפילו שזה לא מין הכנף,
 לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם
 שזה לא מין הכנף.
 לתוס' - החידוש אפילו שזה כלאים, לשיטתו
 מצד החפצא ולכן מחדש אפילו שיש בזה
 חיסרון מצ"ע. ועצ"ע.

מא, ע"א
 תוד"ה "חדא מכלל דחברתה איתמר" - מה
 עיקר ההלכה שאמר ר' זירא?
 לרש"י - אמר בנוגע לתכלת שאין בה משום
 כלאיים ואפילו בטלית שפטורה מציצית
 מותר לשים תכלת, לשיטתו שמדבר על חיוב
 הגברא בכלאיים.

לתוספות - אמר בנוגע ל"הטיל למוטלת
 כשרה", שאם הוסיף ציצית על ציצית ונפסקו
 חוטים הראשונים כשרה, לשיטתו שמדבר
 מצד החפצא, היינו הציצית שכשרה.

מא, ע"ב
 תוד"ה "בית שמאי אומרים ארבע" - על מה
 זה הולך?
 לרש"י - זה הולך על הפתיל, היינו החוטים,
 ולאחרי הקשרים יהיו הארבע. לשיטתו מצד
 הגברא ולכן מדבר על מראה האדם שזה
 הפתיל.

לתוספות - הכוונה לגדיל שזה ארבע, היינו
 תחילת הקשר זה מארבע חוטים גדולים
 שיוצא בסוף שמונה חוטים שכ"א כפול
 שנים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על
 הגדיל שזה השורש והמקור לפתיל.

מב, ע"ב
 תוד"ה "הקוצים" - היינו שעושה מן החוטים
 שנשארו בשפת היריעה ציצית. מדוע זה
 פסול?
 לרש"י - בגלל שכתוב "תעשה" ולא מן
 העשוי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר
 שחסר בעשיית האדם.

לתוספות - בגלל שצריך שתהי' התלי' לשמה.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר שחסר
 בתלי' לשמה, לשם הציצית עצמה.

המשך
 תוד"ה "עד שיעבדם לשמן" - האם צריך
 עיבוד לשמן כרשב"ג?
 לרש"י - לא, וזה שמזמין את העור אינו פועל
 כלום בחפצא מכיון שזה רק דין בגברא.
 לתוספות - כן. לשיטתו מצד החפצא, כוונת

מ, ע"א
 תוד"ה "סדין בציצית ב"ש פוטרין" - האם
 לפי ב"ש מותר כלאים בציצית?
 לרש"י - לא, ולכן פוטרים וצ"ל שאסור ולא
 רק פוטרים, לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר
 שאין כח בחיוב ציצית לדחות את האיסור
 שעל האדם.
 לתוס' - כן, ורק אסור משום גזירה שמא
 ילבש גם בכסות לילה שאין בזה חיוב
 ציצית. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שיש
 כח בציצית עצמה לדחות את חיוב האדם
 בכלאיים ורק חושש מצד כסות לילה.

המשך
 תוד"ה "ולבדקיה" - מדוע א"א לסמוך על
 בדיקת התכלת?
 לרש"י - החשש שמא יביא לו ממה שבדק
 והרי"ז פסול כיון שצריך צביעה לשם ציצית
 ולא לשם בדיקה, לשיטתו מצד הגברא ולכן
 חושש שמא יביא לו ממה שבדק.
 לתוס' - העיקר שא"א לבדוק אם צבע לשם
 ציצית או לא, לשיטתו מצד החפצא ומצ"ע
 א"א לדעת אם צבע לשם ציצית, ולא רק
 שחוששים שיחטיאו.

מ, ע"ב
 תוד"ה "שמא יקרע סדינו בתוך ג" - מה עיקר
 החשש?
 לרש"י - בגלל שזה תעשה ולא מן העשוי
 אם יתפור את הבגד בחוטי פשתן וישאיר
 קצת מהחוטים בשביל ציצית, לשיטתו מצד
 הגברא ולכן פה חסר בעשיית האדם.
 לתוס' - בגלל שצריך טויה ותליה לשם ציצית,
 לשיטתו מצד החפצא ולכן חסר בעיקר הגדר
 של כוונה לשם ציצית מצ"ע.

לתוספות - מקרבנות עצרת. לשיטתו מצד החפצא, שזה קשור יותר לקרבן מצ"ע ולא כנגד אנשים.

מה, ע"א

תוד"ה "מילואים הקריבו בימי עזרא כדרך שהקריבו בימי משה" - האם הם שווים גם במתנות?

לרש"י - כן, וגם זה דומה להוראה שאם ח' שבטים חוטאים בטעות שיביאו פר. לשיטתו מצד הגברא ולכן משווים שבשניהם הייתה התחלה חדשה של עבודה במקדש, וגם קרבן של הורי' שחטאו בשוגג שזה שווה מצד האדם.

לתוספות - לא. לשיטתו מצד החפצא ואינו דומה מקדש שהוא קבע למשכן שהוא ארעי. ועצ"ע.

מו, ע"א

תוד"ה "ואיזוהי זיקה שלהם זו שחיטה" - לגבי מה נחלקו רבי ור"ש אם נקבעו הלחם עם הכבשים בשחיטה?

לרש"י - מדובר לגבי אם יכול לשנות את הלחם לקרבן אחר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האדם אם יכול לשנות לקרבן אחר.

לתוספות - מדובר לגבי שנפסל ביוצא לאחר שהוקבע בשחיטה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הקרבן עצמו שנפסל ביוצא וכו'.

מו, ע"ב

תוד"ה "במדבר קרבו כבשים בלא לחם" - מדוע?

לרש"י - בגלל שלא הי' להם אלא מן, לשיטתו מצד הגברא, שפשוט לא הי' להשיג לחם.

לתוספות - בגלל שכתוב בגלל הלחם "כי תבואו אל הארץ" היינו שמצד החפצא של הלחם אין חיוב עד הכניסה לארץ.

המשך

לגבי מה שכתוב תעובר צורתן ומפרשים תוד"ה "צורת הקרבנים" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמשאירים אותם עד קרבן

האדם פועלת בחפצא ומכשירה את התפילין.

מב, ע"ב

תוד"ה "משום שנאמר כליל תכלת" - אם צובע את התכלת שתי פעמים - מה הדין? לרש"י - משמע שפסול. לשיטתו מצד הגברא ולכן כנראה חסר בכוונת הצביעה וזה גורם פסול.

לתוספות - משמע שכשר. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין רואה בזה כ"כ חוסר כוונה והעיקר שנצבע וא"א לפסלו ע"י הצביעה בפעם השני. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "תפילין יש להם בדיקה" - האם צריך ליקח דוקא מן המומחה שודאי עיבדן לשמן? לרש"י - כן. וגם צריך לבדוק בחסרות ויתירות. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לבדוק את האדם אם הוא מומחה.

לתוספות - לא. שאין חוששין, שהכל בקיאין בלשמה וא"צ לבדוק בחסרות ויתירות אלא בודק רק שלא בלו ונתכלו. לשיטתו מצד החפצא ויש חזקת כשרות אא"כ מבחוץ רואה שבלו ונתכלו.

מג, ע"ב

תוד"ה "בין תכלת ללבן" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שכאשר צובע בתכלת יש חלק מהצמר שלא נצבע, וזה הפירוש להבדיל בין החלק שנצבע לחלק שלא נצבע. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על צביעה סתם של צמר.

לתוספות - הכוונה - להבדיל בין חולי' של תכלת לחולי' של לבן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על צביעה של דבר שקשור למצוה

מצ"ע בחולי' של הציצית. ועצ"ע.

מד, ע"ב

לגבי מנחתם ונסכיהם אפילו למחר ואפילו בלילה: תוד"ה "מנחתם ונסכיהם" - מאיפה לומדים את זה?

לרש"י - מפרי החג. לשיטתו מצד הגברא, שקשורים יותר לאדם כנגד שבעים אומות.

עצמה היא גמר עריכה וחייב שתיים?
 לרש"י - כן, לשיטתו שרואה את מטרת
 העריכה באפי' מצד האדם ולכן באפי'
 נשלמת גם העריכה.
 לתוספות - לא. אלא שהאופה עורך קצת לפני
 האפי' ולכן חייב משום עריכה, לשיטתו מצד
 החפצא והר"ז שתי מלאכות.

המשך
 תוד"ה "ר"ש אומר אף נשחט על אותו המום"
 - האם אפשר לשחוט על אותו מום אפילו
 שנתכוון לעשות בו מום?
 לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם
 כיוון לעשות בו מום - אסור.
 לתוספות - כן, לשיטתו מצד החפצא ומכיון
 שאין אפשרות להצילו ולרפאו אא"כ עושה
 בו מום לכן מותר כיון שזה כמו מטיל מום
 בבהמה שכבר יש בה מום. ועצ"ע.

נו, ע"ב
 תוד"ה "להביא נותק אחר כורת" - מה
 הכוונה "כורת"?
 לרש"י - הכוונה שכרת את הביצים לגמרי
 אבל עדיין תלויים בכיס ונותק הכוונה
 שהוציאם מהכיס. לשיטתו מצד הגברא לכן
 מסביר שהכוונה נותק זה למראה האדם
 שמוציאו מהכיס.
 לתוספות - הכוונה שכרת ממקום חיבורם
 אבל לא לגמרי ונותק הכוונה שנתקן לגמרי.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר שזה
 עדיין בתוך הכיס אלא שנתקן לגמרי, שמצד
 החפצא נחשב שעשה פה משהו אפילו שאינו
 נראה כלל לעיני האדם.

נח, ע"א
 תוד"ה "חצי זית מנין ת"ל כל עירובו מנין
 ת"ל כי כל" - מה לומדים לפי זעירי?
 לרש"י - לומדים שגם חצי זית שאור אסור.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן גם חצי זית אסור
 אפילו שאין בזה שיעור.
 לתוספות - הכוונה שגם חצי קומץ שהוא
 כזית שאור אסור. לשיטתו מצד החפצא ולכן
 צריך שיעור כזית שיש בו חשיבות מצ"ע כדי

התמיד של בין הערביים שאין מקריבים אפילו
 קרבנות ציבור אחר תמיד של בין הערביים.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן אין מקריבים כלל
 קרבנות אפילו של ציבור אחרי התמיד, כיון
 שזה איסור על האדם להקריב באופן כללי.
 לתוספות - הכוונה שמשאירים אותם עד
 הלילה, לשיטתו שמותר להקריב קרבנות
 ציבור אחרי קרבן תמיד של בין הערביים.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק שאם זה
 קרבן ציבור אין על זה איסור, שהרי זה נחשב
 כמו תמיד, שגם הוא קרבן ציבור.

מח, ע"ב
 תוד"ה "כבשי עצרת ששחטן שלא כמצוותן
 פסולים" - למה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שלא לשמן, וזה הפירוש
 העיקרי שזה שינוי בגברא.
 לתוספות - הכוונה שצריך להביא בן שנה
 והביא בן שנתיים שזה שינוי בחפצא.

נד, ע"ב
 תוד"ה "כך תרומת מעשר ניטלת באומד
 ובמחשבה" - האם זה לכו"ע?
 לרש"י - לא, זו מחלוקת תנאים וגם בתרומה
 גדולה יש דעה שא"א במחשבה. לשיטתו
 מצד הגברא ולכן אין המחשבה שקשורה רק
 לאדם פועלת בחפצא.
 לתוספות - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן
 סובר שהמחשבה של האדם פועלת בחפצא
 ונחשב לתרומה.

נה, ע"א
 לגבי ניטלת תרומה במחשבה: תוד"ה
 "במחשבה" - מה הכוונה?
 לרש"י - נותן עיניו בצד זה ומכוון להפריש
 בעתיד ואומר מה שאני אפריש בעתיד יהי'
 תרומה ואוכל בצד האחר. לשיטתו מצד
 הגברא ולכן צריך את אמירת האדם.
 לתוספות - א"צ את אמירת האדם, כיון
 שמחשבתו פועלת על החפצא מצ"ע. ועצ"ע.

נו, ע"א
 תוד"ה "אפאה לוקה שתיים" - האם האפי'

להתחייב.

הבעלים, שהם ודאי נוגעים בכלי. לשיטתו מצד הגברא והעיקר זה הבעלים. לתוספות - משמע שכן חוששים, שגם תנופת הכהן היא עיקר. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם הכהן צריך ליגע בכלי.

נח, ע"ב

תוד"ה "מעלה משאור ומדבש ע"ג המזבח" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר שערכן והעלה יחד. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שאין שאור בפ"ע ודבש בפ"ע חייב מצד האדם שהעלם ע"ג המזבח.

לתוספות - מדובר שמעלה את שניהם כל אחד בפ"ע וגם שאור ודבש מעורבים וחייב ארבע מלקויות. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' שאור בפ"ע וכן דבש בפ"ע כדי שיתחייב.

נט, ע"א

תוד"ה "כלי" - לגבי מה כל המנחות טעונות כלי?

לרש"י - הכוונה לגבי לישא. לשיטתו מצד הגברא שזה בא לרבות ולהוסיף שמשעת הלישה צריך כלי.

לתוספות - הכוונה שאינם צריכים אלא כלי ולא כמו לחם הפנים שצריך גם שולחן ובזיכין ללבונה. לשיטתו מצד החפצא שזה בא למעט שאין צריך יותר מכלי.

ס, ע"א

תוד"ה "יכול בשני כהנים ת"ל עלי" - מה הכוונה בהו"א?

לרש"י - הכוונה שאם כהן אחד שם גם שמן וגם לבונה אינו חייב אלא אחד. לשיטתו שמדבר על הגברא ולכן אפילו ששם שתי מנחות פטור, שחייב האדם רק על א'.

לתוספות - הכוונה שאם במנחה אחת שם עלי' גם שמן וגם לבונה אינו חייב אלא אחד, כיון שהיא כבר פסולה ע"י השמן. לשיטתו שמדבר מצד החפצא ולכן אם זה 2 מנחות אז חייב שתיים.

סא, ע"ב

תוד"ה "כהן מניח ידו תחת הבעלים" - האם חוששים שאין ידי הכהן נוגעים בכלי? לרש"י - לא חוששים, שהעיקר זה תנופת

סג, ע"א
לגבי האומר הרי עלי מרחשת יהא מונח עד שיבוא אליהו: תוד"ה "מספקא להו" - מה בדיוק הספק?

לרש"י - הספק הוא האם התכוון למנחת מרחשת או למנחת מחבת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על מנחות שזה חובה על האדם וא"א לומר שזה הולך על כלי בפ"ע, שאין לזה משמעות.

לתוספות - הספק הוא האם התכוון להביא כלי מרחשת לביהמ"ק או מנחת מרחשת. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש סברא לומר שהכוונה רק לכלי בפ"ע.

סג, ע"א

תוד"ה "וכשרות בית פגי" - כתוב לעיל ט, ע"א ד"ה "ריש לקיש".

סד, ע"ב

תוד"ה "אמר להו מרדכי" - מי זה הי'? לרש"י - זה מרדכי שהי' בימי אחשוורוש, לשיטתו מצד הגברא שצריך שיהי' ממש אותו מרדכי בפשטות.

לתוספות - זה הי' מרדכי אחר שנקרא על שמו, לשיטתו שהעיקר זה החפצא, התפקיד, המינוי, ואין חשוב שזה יהי' ממש אותו גברא.

המשך

תוד"ה "אסיכרא" - מה הכוונה? לרש"י - זה חור שבמזוזת הדלת שנכנס בו הבריה לנעול. לשיטתו מצד הגברא שזה קשור יותר עם עבודת האדם שנועל את הדלת.

לתוספות - זה קבר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הקבר מצ"ע, ואינו קשור כ"כ עם עבודת האדם, ואדרבה זה בא לאחרי שלימות העבודה ר"ל.

מעט ויהי' ראש חודש, כך בשבועות אפשר לדעת מראש ע"י שרואה כמה הירח גדול בשישי בחודש ויודע שכך יראה בשישי בחודש סיון. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על גודל הירח בשישי בחודש, שזה דבר ששייך לבפועל מצ"ע ולא חשבון מצד האדם.

סז, ע"א
 תוד"ה "דכתיב דגנך דגנך דגנך יתירא" - איפה כתוב פעמיים?
 לרש"י - א' בפרשת ראה וא' בפרשת שופטים. לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד דוקא מהמלה "דגנך" שזה ניכר לאדם שאחד מיותר.
 לתוס' - ההמשך שכתוב "תירשך ויצהרך" זה כמו שכתוב דגנך פעמיים. לשיטתו מצד החפצא, ולכן לומד ממשמעות הענין שזה נחשב למיותר. ועצ"ע.

המשך
 תוד"ה "עכו"מ שהפריש פטר חמור" - מה הכוונה?
 לרש"י - מדובר שהפריש שה לפדיון הפטר חמור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד עבודת האדם שמפריש את השה.
 לתוס' - מדובר שהפריש פטר חמור ממש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על פטר חמור ממש.

המשך
 תוד"ה "ותרומתו אינה מדמעת" - תרומת חו"ל שבטלה ברוב, מה דינה?
 לרש"י - מותר לזרים. לשיטתו מצד הגברא שזה בטל לגמרי גם לגבי אכילת האדם.
 לתוס' - אסור לזרים ומדמעת ורק לכהן מותרת בימי טומאתו. לשיטתו מצד החפצא ולכן בטל רק לגבי טומאת חו"ל מצ"ע, אבל לא לגבי אכילת זרים.

סז, ע"ב
 תוד"ה "כדי שתהא בהמתו אוכלת ופטורה מן המעשר" - האם כאשר מכניס תבואה במוץ שלה פטור מהמעשר גם לגבי אכילת אדם?

סה, ע"א
 תוד"ה "מריש ירחא דניסן ועד תמניא איתוקם תמידא דלא למיספד" - מה הי' שמחה יותר גדולה, כשנצחו את הביתוסים לגבי קרבן התמיד שדוחה שבת, או כשניצחום לגבי חג השבועות שהכוונה ממחרת השבת ממחרת הפסח?

לרש"י - כשניצחו אותם בקרבן התמיד הייתה שמחה יותר גדולה שלכן אסור אפילו למיספד, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על עבודת האדם שקשור עם קרבן התמיד שדוחה שבת.
 לתוס' - כשניצחו אותם לגבי חג השבועות שלכן בזה דוקא אסור שלא למיספד, לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע יותר קביעות חה"ש שזה ענין מצ"ע ללא כ"כ קשר לעבודת האדם.

סה, ע"א
 תוד"ה "אחד עשר יום" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שאם הי' מוליכם דרך הר שעיר לא"י היו יכולים להגיע תוך 11 יום. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הליכה לא"י שזו תכלית הכוונה של יציאתם ממצרים.
 לתוספות - הכוונה שאין לך דרך קצרה מחורב לקדש ברנע פחות מ-11 יום, והם הלכו בשלושה ימים, שראו במוחש את אהבתו הגדולה של ה' לעם ישראל, אלא שגרום החטא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על דבר שכבר קרה בפועל שהלכו ב-3 ימים דרך ארוכה בזכות אהבת ה'.

סה, ע"ב
 תוד"ה "מה חודש סמוך לביאתו ניכר" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שכמו שברור ר"ח שזה 29 יום לאחר ר"ח הקודם, כך גם שבועות צריך שיהי' קבוע ולא אחרי שבת שלפעמים זה יוצא יותר מוקדם או יותר מאוחר. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על חשבון מצד האדם.
 לתוספות - הכוונה שכמו שברגע שנעלם הירח בסוף החודש יודעים שיוולד הירח עוד

לרש"י - לא, ורק לבהמה, לשיטתו מצד הגברא שלכן לאדם מחייב.
לתוספות - כן, לשיטתו שמצד החפצא ולכן טטורה תבואה זו גם לגבי אכילת אדם.

סח, ע"א

תוד"ה "קוצרים בית השלחין ושל בית העמקים" - מדוע מותר לקצור?
לרש"י - כי רעות הן ואין העומר בא מהן אפילו בדיעבד, לשיטתו שגורס בית השלחין שבעמקים, אבל רק בית השלחין כנראה שיסבור שאסור, לשיטתו שקשור לגברא ומכיון שיש רק איסור דרבנן על הגברא שלא יביא לכתחילה מבית השלחין אבל אינו פועל בחפצא שהרי בדיעבד אינו מעכב לכן אסור לקצור, שזה נחשב למקום שמביאים ממנו את העומר.

לתוספות - מכיון שלכתחילה לא יביא מהן אפילו שבדיעבד כשר אבל מדרבנן אסור לקצור וגורס של בית השלחין ושל בית העמקים או זה או זה שאין זה תרתי לרעותא ורק אחד לרעותא, לשיטתו שקשור לחפצא וגם איסור מדרבנן (שלא יביא עומר מבית השלחין) פועל על החפצא, שזה נחשב ממקום שאי אתה מביא ממנו עומר ולכן מותר לקצור. ועצ"ע.

סט, ע"ב

תוד"ה "כלי גללים" - מה הכוונה?
לרש"י - זה אבן גלל. לשיטתו מצד הגברא שזה רק מצד דיני האדם לא נחשב לכלי חשוב.
לתוס' - זה צפיעי בקר. לשיטתו מצד החפצא שזה מאוס מצ"ע ואין בו שום חשיבות.

המשך

תוד"ה "כלי אדמה" - מה הכוונה?
לרש"י - זה שחיקת אבנים. לשיטתו מצד הגברא שזה קשור עם עבודת האדם ששוחק את האבנים.
לתוס' - זה כלי חרס שנתייבשו בחמה ולא נצרפו בכבשן. לשיטתו מצד החפצא שזה קשור עם חיסרון בכלי מצ"ע.

המשך

תוד"ה "חייטים שירדו בעבים" - איך הגיעו החייטים לעננים?
לרש"י - ע"י שבלעו ספינה מלאה חייטים. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שלאדם באו ע"י העננים נחשבים למציאות אחרת.
לתוס' - ע"י נס ירדו בעבים. לשיטתו מצד החפצא ואילו היו באים מלמטה אין משתנים ע"י שירדו בעבים.

ע, ע"א

תוד"ה "ביצי נבלת עוף טהור" - באיזה אופן מדובר?
לרש"י - מדובר שהכניס פיו למעיה ואכלן בפנים שאז מטמאים בגדים בבית הבליעה, אבל אם תלש ואכלן בחוץ טהור. לשיטתו מצד הגברא ולכן החילוק הוא באדם איך אכל את הביצים בפנים או בחוץ.
לתוס' - החילוק הוא אם הם גמורות הביצים טהורות, ואם לא אז זה חלק מהבשר וטמא. לשיטתו מצד החפצא ומחלק בביצים עצמם אם הם גמורות או לא. ועצ"ע.

ע, ע"ב

תוד"ה "אתיא לחם לחם ממצה" - מה לומדים מגז"ש זו?
לרש"י - לומדים שרק 5 מינים ולא אורז ודוחן. לשיטתו מצד הגברא שהייתי חושב שזה איסור כללי על האדם שכל הסוגים והמינים אסור לקצור לפני העומר, קמ"ל שזה רק ב-5 מינים.
לתוס' - בא לרבות שלא תאמר שרק שעורים שמביא עומר ממנו וע"ז בא לחדש שמכל ה-5 מינים מביא. לשיטתו מצד החפצא ולכן הייתי חושב שאסור רק בשעורים, קמ"ל שאסור בכל המינים.

המשך

תוד"ה "מאי קודם לעומר" - מתי מותר לאכול תבואה חדשה?
לרש"י - אם כבר קצרו את העומר מותר לאכול חדש אם האיר מזרח של יום ט"ז.

לשיטתו מצד הגברא שיש איסור על האדם לפני ט"ז ניסן ולא תלוי רק בקצירת העומר. לתוס' - אם כבר קצרו את העומר מותר שיקצור לדיעה זו מתבואה חדשה וא"צ לחכות לבוקר של ט"ז ניסן לשיטתו מצד החפצא שזה תלוי רק בקצירת העומר עצמו. ועצ"ע.

עא, ע"א

תוד"ה "מרכיבין דקלים כל היום" - איזה דקל אינו עושה פירות?

לרש"י - הזכרים. לשיטתו מצד הגברא שכך זה גם בבני האדם, שהזכרים אינם עושים פירות.

לתוס' - הנקבות. לשיטתו מצד החפצא, שברקלים זה שונה, ורק הזכרים עושים פירות. ועצ"ע.

עב, ע"א

תוד"ה "כריכות" - מה הכוונה?

לרש"י - זה אלומות. לשיטתו מצד הגברא שזה קשור לעבודת האדם שמאלמים אלומות. לתוס' - עיין בב"מ כ"ב ע"ב, ששם משמע שיש אלומות ויש כריכות ואינם אותו דבר, ואפ"ל שזה סוג של חבילה שכרך בה כמה דברים יחד. לשיטתו מצד החפצא שזה יותר נחשב שיש בזה סימנים מצד הדברים שנכרכו יותר מאלומות ששווה אצל כולם.

עג, ע"א

תוד"ה "זה גזל הגר" - האם גורסים את השאלה "גזל הגר בהדי' כתיב ביה 'לו יהי'", ומדוע צריך לכתוב עוה"פ?

לרש"י - לא, מכיון שחזור הכתוב עוה"פ פה בגלל מחלוקתו של קורח. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב לחזור עוה"פ ע"ד שטר שיצא עליו ערעור שצריך לחזקו עוה"פ לכן פה חוזר הכתוב על מתנות כהונה שזה יהי' באופן ד"ברית מלח עולם".

לתוס' - כן. לשיטתו מצד החפצא והרי לא נתחדש מצ"ע שום דבר, ולמה צריך לחזור שנית?!

עד, ע"א

לגבי השירים מתפורין על בית הדשן: תוד"ה "אי דלמטה" - לאיזה בית דשן הכוונה? לרש"י - הכוונה לשפך הדשן שמחוץ למחנה. לשיטתו מצד הגברא שזה קשור עם עבודת האדם רק להוציאו מחוץ למחנה, אבל אין זה ממש בגדר קרבן.

לתוס' - הכוונה בעזרה במקום ששם פרים ושעירים נשרפין. לשיטתו מצד החפצא שזה גדר והמשך של קרבן ולכן צ"ל רק בעזרה.

עד, ע"א

תוד"ה "ובסיס רוחיה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שכתוב במנחת נדבה וחיבתין ריח ניחוח משא"כ במנחת חוטא. לשיטתו מצד הגברא שזה הולך על האדם שבחוטא לא כתוב ריח ניחוח.

לתוס' - הכוונה שהשמן והלבונה מבוסס ריחם משא"כ במנחת חוטא שאין שמן ולבונה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שאין שמן ולבונה שיעשו ריח טוב.

המשך

תוד"ה "לאו דורות" - מאיפה לומדים לאו של זרות בקודש?

לרש"י - שכתוב "וכל זר לא יאכל קודש" לגבי תרומה ולומדים קודש "חט" "חט" לתרומה בגז"ש. לשיטתו מצד הגברא ולכן לומדים בגז"ש מתרומה וא"צ שיהי' כתוב במפורש על קודש.

לתוס' - בגלל שכתוב "וזר לא יאכל כי קודש הם" לגבי קודש דוקא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' כתוב במפורש על קודש מצ"ע.

עה, ע"ב

תוד"ה "כמין כי" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה כמין ט"ת או ג'. לשיטתו מצד הגברא ואינו רוצה לומר נ', שרומז בזה מפלתם של ישראל, ורק ג' וט', שזה קשור עם אמת, שזה אמצע האותיות ומחברם.

לתוס' - כמין נו"ן או כ'. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על נ' או כ' שקשור לכתר

וכו'. ועצ"ע.

כ"כ מצד הקומץ.

המשך

תוד"ה "חביצא" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לתבשיל שקורין שלינקו"ק שמפררין בו פת שהעיקר זה התבשיל, ובכ"ז אם יש שם כזית לחם מברך המוציא. לשיטתו מצד הגברא והרי הוא מרגיש את טעם הפירורים של הלחם אפילו שאי"ז עיקר. לתוס' - הכוונה לפתיתין דקין שמדביקים אותם ע"י דבש או שפורר את הפת בקערה ושופך מרק עליהם, שהעיקר זה הלחם אבל בתבשיל לרש"י אפילו יש כזית אין מברך המוציא, שמצד החפצא העיקר זה התבשיל.

עז, ע"ב

תוד"ה "והקריב ממנו מן המחובר" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שיהיו כולם בכלי אחד. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא בכלי אחד שאז נראה לאדם יותר כמחובר. לתוספות - הכוונה רק שיהיו קרובים אחד לשני (מוקף) וא"צ בכלי אחד ממש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק שקרובים אחד לשני ומצ"ע נחשבים למחברים.

עט, ע"א

תוד"ה "אין הנסכים מתקדשים אלא בשחיטת הזבח" - לגבי מה?
 לרש"י - מתקדשים לגבי שנפסלים בלינה. לשיטתו מצד הגברא שזה קשור עם חיוב האדם שלא ייפסל בלינה. לתוספות - זה לגבי שאסור לשנותם לזבח אחר. (כנ"ל טו, ע"ב). לשיטתו מצד החפצא ולכן מפרש שזה רק להראות שקשורים לזבח הזה דוקא. ועצ"ע.

פ, ע"ב

תוד"ה "וכי מכניסים חולין לעזרה" - האם מותר לכהנים להכניס חולין לעזרה כדי לאכול על השובע את הקרבן?
 לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא ואינו מחשיב את זה כחלק ממש מהקרבן. לתוספות - כן. לשיטתו מצד החפצא שמחשיב אוכל חולין זה כחלק מהקרבן, ולכן מותר. כנ"ל כא, ע"ב.

המשך

תוד"ה "אמר לי' לוי לרבי" - מי הי' לוי?
 לרש"י - הוא הי' מהלמדים לפני רבי. לתוספות - הוא הי' מהלמדים לפני חכמים.

פא, ע"א

תוד"ה "אם איתא לדחזקי" - האם יש חשש לחולין בעזרה כאשר מביא בגלל ספק לביהמ"ק?

המשך

תוד"ה "הי' עומד ומקריב מנחה בירושלים" - באיזה אופן מדובר שמברך שהחיינו על קרבן הראשון?
 לרש"י - מדובר שהכהן עצמו מביא קרבן אפילו שאינו אוכלו מברך שהחיינו, מכיון שזה קרבן שלו ומברך מצד המנחה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר דוקא על קרבן שלו. לתוספות - מדובר שהכהן מקריב קרבן של ישראל שאוכלו ולכן מברך שהחיינו ומברך מצד שיש לו רק יום אחד בחצי שנה לעבוד, כמו מצוה המתחדשת מזמן לזמן שמברך שהחיינו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד המנחה עצמה שאוכלה ואפילו שזה לא שלו.

עו, ע"ב

תוד"ה "כל המנחות שריבה במידת עשרונן או שמיעט במידת עשרונות פסולות" - מדוע?
 לרש"י - בפירוש הראשון העיקרי מכיון שאם מרבה בעישרון יוצא שהקומץ חסר בו, שהרי הקומץ הוא על עשרון, ואם יש יותר מעישרון והקומץ אותו גודל יוצר שממעט בקומץ, ואם מיעט בעישרון אז המנחה חסרה, לשיטתו שזו בעי' בחיוב הגברא.

לתוספות - זה גזירת הכתוב שכתוב שלושה עשרונים לפי ושני עשרונים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שזה חיסרון מצ"ע ולא

בפירות מצד החפצא.

פד, ע"ב

תוד"ה "כאן בספינה של עץ כאן בספינה של חרס" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שבספינה של עץ מביא ואינו קורא ובשל חרס מביא וקורא אפילו שאינם נקובים. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שאינו נקוב, מצד האדם החרס נחשב כנקוב. לתוספות - הכוונה שבספינה של חרס מועיל שזה נקוב ולכן מביא וקורא ובשל עץ אין מועיל הניקוב ולכן מביא ואינו קורא, או הפוך שבשל עץ אי"צ נקיבה ונחשב כנקוב, משא"כ בחרס. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך נקב ממש.

פה, ע"א

תוד"ה "מודרמות" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לדרומה של ירושלים. לשיטתו מצד הגברא שזה קשור עם חיוב האדם שקשור לירושלים.
 לתוספות - הכוונה המושפעות לצד דרום. לשיטתו מצד החפצא שזה ענין מצ"ע.

פה, ע"א

תוד"ה "בזורע קודם הפסח שבעים יום" - מתי זה סוף זמן הזריעה?
 לרש"י - זה אדר, שאז מזל כימה שנמצא בזנב מזל טלה עומד מעל ראשו לאחר תשע שעות ביום קרוב לסוף שעה עשירית. לשיטתו מצד הגברא לכן מחשיב גם את חודש אדר, כיון שיש קצת אנשים שמאחרים לזרוע עד אדר. לתוספות - הכוונה לחודש שבט, שאז מזל כימה נמצא בסוף היום מעל ראשו. לשיטתו מצד החפצא ועיקר זמן הזריעה זה עד חודש שבט.

פו, ע"א

לגבי שמן מזיתים שלא נתבשלו יפה: תוד"ה "ואם הביא פסול מפני שהוא שרף" - מה הגירסא הנכונה?
 לרש"י - אם הביא פסול. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה צ"ל ראוי לאדם, ואם לא

לרש"י - משמע שכן, ע"ד אכילת חולין בשביל הקרבן שסובר גם שזה חולין בעזרה. לשיטתו מצד הגברא שזה רק בגלל ספק של האדם ואינו נחשב כקרבן ממש.
 לתוספות - משמע שלא, לשיטתו כנ"ל באכילת חולין לצורך קרבן שמותר בעזרה וא"צ לאכול בחוץ, ועד"ז בנדו"ד. לשיטתו מצד החפצא וזה נחשב כחיוב מצ"ע ולא רק בגלל ספק האדם.

פג, ע"א

עיין זבחים צח, ע"א

פג, ע"ב

תוד"ה "בשלמים הבאים מחמת פסח לכל מצות שלמים" - במה מדובר?
 לרש"י - בחגיגת י"ד. לשיטתו מצד הגברא שזה חיוב על האדם כדי שיאכל את קרבן הפסח על השובע, וגם זה נחשב לבא מחמת פסח.
 לתוספות - הכוונה למותר הפסח. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק מותר הפסח ממש נחשב ל"בא מחמת פסח".

המשך

תוד"ה "כל הקרבנות מן החדש ומן הישן" - במה מדובר?
 לרש"י - מדובר במנחות. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על מנחות, שזה קשור יותר עם חיוב האדם.
 לתוספות - זה שייך גם לזבחים. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר גם על זבחים שזה יותר נחשב לקרבן מצ"ע. ועצ"ע.

פד, ע"א

תוד"ה "שומרי ספיחין בשביעית" - האם יש איסור בפירות שביעית ששמרם בגדר ולא הפקירם?
 לרש"י - לא, לשיטתו שזה רק איסור על האדם שצריך להפקירם אבל אי"ז אוסר את הפירות מצ"ע.
 לתוספות - כן, לשיטתו מצד החפצא שהאיסור על האדם שלא הפקירם גורם איסור

ראוי - פסול.

לתוספות - אם הביא כשר. לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ מעכב שיהי' ראוי לאדם.

פו, ע"א

תוד"ה "שלושה זיתים" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה ששלוש פעמים בשנה מלקטים את הזיתים. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על ליקוט של האדם. לתוספות - הכוונה שיש אחד מתבשל יותר מהר מהשני אבל נלקטים כאחד, שאם לא - הרי היו פטורים מפאה כמו בתאנה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על בישול הזיתים שמתבשלים ב-3 זמנים.

פו, ע"א

תוד"ה "מתוק" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לתירוש שלא עברו עליו ארבעים יום. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד האדם שלא עברו 40 יום מאז שדרכן. לתוספות - הכוונה שמתוק מעצמו ולא מחמת השמש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שמתוק מצ"ע. ועצ"ע.

פו, ע"ב

תוד"ה "במה מחלקה לחלות" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שמחלקים כשזה עיסה דוקא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שזה עיסה דוקא שזה ע"י מעשה האדם. לתוס' - הכוונה שמחלקים בעודם סולת לפני שלש, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על סולת שעדיין אין בזה מעשה ידי אדם כ"כ.

המשך

תוד"ה "מהו שיקדש קמצים בגודש שלו" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לשני קומצי לבונה שיהי' בלי הבזיכין שיתקדש, לשיטתו מצד הגברא לכן גם קומץ של לבונה נחשב לקומץ מצד חיוב האדם.

לתוס' - הכוונה לקומץ של מנחה, לשיטתו מצד החפצא שזה נחשב בד"כ לקומץ סתם מצ"ע.

צא, ע"א

תוד"ה "הואיל וכתיב ומן הצאן כמאן דכתיב יחדיו" - איך משמע שהכוונה לבקר וצאן יחדיו?

לרש"י - בגלל שכתוב "ומן הצאן" ויכול לכתוב בלי ו', רק "מן הצאן", אלא ודאי שזה ו' המחבר שיהיו יחדיו. לשיטתו מצד הגברא לכן מספיק שיש ו' שמחברם וא"צ שיהיו ממש כלולים במלה אחת.

לתוספות - בגלל שכתוב "מן הבהמה" ואח"כ כותב "מן הבקר ומן הצאן" סימן ששניהם כלולים בבהמה ולכן בהו"א נראה כאילו כותב יחדיו. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהיו כלולים במלה אחת שיהיו שניהם ממש מחוברים יחד.

צב, ע"א

תוד"ה "וכיפר את מקדש הקודש זה לפני ולפנים אהל מועד זה היכל מזבח כמשמעו" - לגבי מה מדובר?

לרש"י - מדובר לגבי טמא ששימש בפנים או שנכנס לפנים, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על טומאת האדם וחסאו ששימש בפנים וכו'.

לתוס' - מדובר לגבי ההזאות שמזה בכל מקומות אלו ואם נשפך הדם צריך לחזור מתחילה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הזאות של הקרבן מצ"ע ולא על חטא האדם. ועצ"ע.

צג, ע"א

תוד"ה "קראי למה לי" - באיזה פסוקים שכתוב בהם "קרבנו" מדובר?

לרש"י - מדובר שהפסוקים לגבי כבש שם יש 3 פעמים "קרבנו". לשיטתו מצד הגברא שרוב הקרבנות שהאדם מביא זה מהכבשים.

לתוספות - מדובר בפסוקים לגבי עז ושם יש רק פעמיים "קרבנו", ואולי "וסמך ידו על ראשו" נחשב לפעם השלישית. לשיטתו מצד החפצא וגם עז נחשב לקרבן בפ"ע.

צד, ע"ב

לגבי לחם הפנים, איך הי' מונח בשולחן:

תוד"ה "כמין תיבה פרוצה" - למ"ד כמין ספינה רוקדת - האם זה הי' בשיפוע עד למעלה, או שהחלק העליון הי' זקוף? לרש"י - הי' בשיפוע עד הסוף והדביקו בצק למעלה כדי שיתחזק ע"י השולחן. לשיטתו מצד החפצא ולכן היו מדביקים בצק ע"י האדם כדי שיחזיק בשולחן.

לתוספות - הי' זקוף לקראת הסוף, לשיטתו מצד החפצא ולכן הי' זקוף מצ"ע כדי שיתפס בשולחן.

צה, ע"א

תוד"ה "שמע מינה יש סילוק מסעות בלילה" - על מה מדובר? לרש"י - מדובר לגבי קדשים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על חיוב האדם, שזה יותר בקדשים שצריך לסיימם באותו יום, ואין סברא לומר על לחם הפנים שהרי חיובו להיות ז' ימים על השולחן וא"א לומר שנפסל ע"י מסע המשכן.

לתוספות - מדובר לגבי לחם הפנים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר גם על לחם הפנים, אפילו שיש חיוב על האדם שהי' שבעה ימים אין זה נוגע ונפסל ע"י המשאות. ועצ"ע.

צה, ע"ב

תוד"ה "לישתו ועריכתו בחוץ" - אם הוציא החוצה לאחר שנתקדש בכלי - מה הדין? לרש"י - זה נפסל. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שכבר קדשה בכלי א"א להוציאה. לתוספות - זה רק מגונה אבל לא נפסל. לשיטתו מצד החפצא והרי אין חיוב מצ"ע לקדשה בכלי ולכן אין נפסל ביוצא.

המשך

תוד"ה "ומאי קושיא" - מדוע מידת עישרון לא נמשכה? לרש"י - כי לפעמים מוציאים את המידה לחוץ ביחיד המתנדב מנחה. משא"כ חצי עישרון מיועד לכה"ג ולכן זה כל הזמן בפנים. ולכן מושחים אותו והוא קדוש. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם שמוציאו לחוץ, אבל מצ"ע הי' צ"ל קדוש

כמו חצי עשרון. לתוספות - לומדים את זה מפסוק שכתוב "חמץ תיאפינה ביכורים לה" - אימתי הן לה? לאחר אפי' ואין מתקדשות לפני זה, לשיטתו שיש פסוק, היינו שמצד החפצא א"צ להיות קדוש. ועצ"ע.

צו, ע"א

תוד"ה "והא איכא בזיכין" - האם זה שהשולחן לא מקדש את הזיכין נחשב כאילו אינו חלק מהשולחן? לרש"י - כן. שלגבי הגברא נחשב רק מה שצ"ל להתקדש על השולחן. לתוספות - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי הם מונחים על השולחן ונחשבים כחלק מהשולחן מצ"ע אפילו שאינו מקדשם.

צח, ע"ב

תוד"ה "שאמצעי משובח" - לגבי מה זה נאמר?

לרש"י - מדובר לגבי קריאת התורה שקוראים שלושה אנשים 10 פסוקים, ואם האמצעי קורא 4 פסוקים ה"ז משובח. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על חיוב האדם בקריה"ת. לתוספות - מדובר לגבי 3 אנשים שמהלכים בדרך, שהאמצעי זה האיש החשוב ומשובח. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה נחשב גם לגבי חולין שמצ"ע האמצעי משובח.

ק, ע"א

תוד"ה "בלילה" - למה הכוונה שקרב בלילה? לרש"י - זה מנחת נסכים. לשיטתו מצד הגברא שזה המשך של חיוב האדם על הקרבן שהביא ביום שיביא הנסכים בלילה.

לתוספות - זה הטבת הנרות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הטבת הנרות שזה דבר בפ"ע וההיפך שזה הכנה לעבודת היום שאח"ז ולא כ"כ המשך על היום שלפניו.

קא, ע"א

תוד"ה "אע"ג דנטמאו טהורים דמו" - מה שכתוב "והבשר" לרבות עצים - במה

שזה ע"י עבודת האדם שעושה בצורה שא"א לנוח עליו.

לתוספות - הכוונה שעשו צורה להבריח את העופות, כמו דחליל. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר באופן שהצורה מצ"ע מבריחה את העופות.

קז, ע"ב

תוד"ה "כבש יביא הוא ונסכיו בסלע" - כמה כסף שווה הקן שחייבת האשה להביא ללידתה?

לרש"י - ארבעה זוזי מדינה, שזה שווה לדינר צורי. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך להשקיע מצד האדם ארבעה זוזים להדר בחיובה.

לתוספות - משמע שזה רובע דינר צורי. לשיטתו מצד החפצא וא"צ כ"כ הרבה להשקיע בקרבנה, ונחשב לקרבן גם ברובע דינר מצ"ע.

המשך

באותו תוספות

גר שנתגייר מביא רובע לקינו - כמה צריך להפריש?

לרש"י - הכוונה לרובע סלע. לשיטתו מצד הגברא כנ"ל.

לתוספות - הכוונה לרובע דינר. לשיטתו מצד החפצא כנ"ל, שא"צ להדר כ"כ ונחשב לקרבן גם בפחות.

קח, ע"א

תוד"ה "והמעה" שנותן משום הכרע - לגבי מה מדובר?

לרש"י - מדובר לגבי שנים שנתנו ביחד מחה"ש שמביאים הכרע אחד לשניהם, שזה מעה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מגדיל סכום הטיפ למעה, שמשלם יותר על שירות של האדם שפורט את הכסף.

לתוספות - מדובר לכל הכרעות שיש דעה שזה חצי מעה ופה שזה שתי הכרעות מביא מעה. לשיטתו מצד החפצא ולכן ממעט בתשלום לאדם שפורט את הכסף, כי הרי סו"ס זה אותו שווי ורק שפרט לו. ועצ"ע.

מדובר?

לרש"י - מדובר בעצים שחתה במחתה מהמזבח וקדושים ע"י המחתה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר שזה נקדש ע"י עבודת האדם במזבח.

לתוספות - מדובר בעצי המערכה וקדושים בשיפוי גזרין שעושים לפני זה, שמשפים אותם לפני עלייתם למזבח. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר ע"ז שקדושים לפני"ז מצד שמשפים אותם בכלי שרת. ועצ"ע.

קא, ע"ב

תוד"ה "אי הכי ר"ש פוטר" - מה השאלה? לרש"י - השאלה היא הרי ר"ש סובר תפוס ראשון ראשון ובתחילה אמר מנחה והתנדב כדרך המתנדבים. לשיטתו מצד הגברא ולכן לשון ראשון, שזו מחשבה ראשונה מצידו.

לתוספות - השאלה היא שבמקרה שאמר שמתנדב חצי עשרון ועשרון שיהי' חייב עשרון מצד שבגמר דבריו אדם נתפס כר' יוסי. לשיטתו מצד החפצא ודוקא המלה האחרונה זה מראה על ההחלטה הרצינית שלו להביא דוקא עשרון.

קז, ע"א

תוד"ה "שמוחטין בה את הפתילות" - מה היו עושים עם הצינורא קטנה של הקדש? לרש"י - היו טווים בה זהב. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר שזה שייך ממש לעבודת האדם.

לתוספות - היו מוחטים בה את הפתילות. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר באופן שזה רק מכשיר את הפתילה כדי שהיא תדלק יותר טוב מצ"ע, שלהבת עולה מאל"י ולא כ"כ עם עבודת האדם.

המשך

תוד"ה "כליא עורב" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה למסמרות חדים שתוחבים בראש גג ההיכל להבריח את העורבים שלא ישבו עליו, או טבלה חדה זקופה על צידה וחדודה לחתוך כמו סכין להבריח את העורבים. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר

תשובה.
לתוספות - לא. לשיטתו מצד החפצא, כיון
שעבד ע"ז שוב א"א שישא כפיו כיון שיש לו
פסול מצ"ע.

קט, ע"א
תוד"ה "לא ישמשו במקדש בירושלים"
כהן שהמיר את דתו - האם יכול לישא כפיו
ולקרוא ראשון?
לרש"י - כן. לשיטתו מצד הגברא והרי עשה

מסכת חולין

תוד"ה "מותר מיד מפני שהם מחליפין" - אם מכר חמץ שעבר עליו הפסח האם הדמים מותרים?
 לרש"י - אסור מדרבנן על הגברא.
 לתוס' - מותר מדרבנן, שאין איסור בחפצא ורק לכתחילה אסור למכור.

ה, ע"ב
 תוד"ה "ר"ג ובית דינו נמנו על שחיטתו כותי ואסורה" - לאיזה ר"ג הכוונה פה?
 לרש"י - הכוונה לר"ג בנו של ר' יהודה הנשיא, לשחיטתו מצד הגברא ולכן אסור שחיטת כותי רק מצד הרחק של האדם מהם אבל לא איסור ממש מצ"ע.
 לתוס' - הכוונה לר"ג ביבנה, לשחיטתו מצד החפצא ולכן אסור מצ"ע שזה המשך לתקנות של הסנהדרין.

המשך באותו תוס'
 מה ר"ג סובר על הכותים?
 לרש"י - סובר שהם גרי אריות ואינם יהודים, לשחיטתו מצד הגברא והרי אין זה גיור אמיתי ומושלם מצ"ע.
 לתוס' - סובר שהם גרי אמת, לשחיטתו מצד החפצא והרי סו"ס הי' פה פעולה של גירות ולכן נחשבים לגרי אמת.

ו, ע"ב
 תוד"ה "התם נמי מוריא ואמרה בר בי רב ליכול חמימא ואנא איכול קירא" - האם מתכוונת לטובת הת"ח או לטובתה?
 לרש"י - זה בניחותא לטובת הת"ח, לשחיטתו מצד הגברא שמכבדת את הת"ח.
 לתוס' - זה בלשון תמי' ומתכוונת לטובתה,

ב, ע"א
 תוד"ה "התם כדקתני טעמא" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה ששם לגבי תמורה הסיפא עוקר הרישא, שלא הכוונה שממירים לכתחילה אלא שאם המיר מומר, לשחיטתו מצד הגברא לכן מסביר רק לגבי תמורה באופן כללי שאם המיר מומר ולא מחלק בין שוגג למזיד, שאין סברא שעבירת האדם תשפיע לאסור את הקרבן.
 לתוס' - הכוונה שבא להשמיענו ברישא שאפילו אם המיר במזיד אזו כשר קרבן התמורה שלא תאמר 40 בכתיו (היינו שלוקה והקרבן יהי' כשר). לשחיטתו מצד החפצא ולכן מחדש שאפילו שהמיר במזיד שהייתי יכול לחשוב שזה פועל על הקרבן ופוסלו - בכ"ז כשר.

המשך
 תוד"ה "טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר" - מאיפה יודעים זה?
 לרש"י - מתחילת הענין שכתוב "את אשר תדור שלם" ואז כתוב טוב אשר לא תדור, לשחיטתו מצד הגברא שזה ענין צדדי שעדיף לא לנדר כלל ולא מצד עצם הנדר אלא מצד האדם מחשש שלא יקיימו.
 לתוס' - מהפסוק עצמו לומדים מזה שכתוב "טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם, מדוע מוסיף "ולא תשלם" והרי מובן שזה הבעי' שלא ישלם אלא זה בא לגלות על הכוונה משתדור שאפילו שמשלם זה לא טוב לנדר. לשחיטתו מצד החפצא לכן מצד הנדר עצמו אפילו שמקיימו, עדיף לא לנדר.

ד, ע"ב

כבר כתוב במשנה "שחט את הושט ופסק את הגרגרת", לשיטתו שעיקור זה טריפה, לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר על עיקור שזה מצד האדם, שעקר את הסימנים וגורם לטרפה.

לתוס' - הכוונה על שוחט בסכין פגומה או במגל, וזה כתוב במשנה שחט את הושט ופסק את הגרגרת שזה פסול שנחשב לחניקה וכן בכל הנ"ל, לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר על שחיטה בסכין פגומה, שזה פגם בסכין מצ"ע ולא מצד האדם.

יב, ע"ב תוד"ה "ותיבעי לך מעשה" - מה הפירוש שלחש"ו יש להם מעשה ואין להם מחשבה? לרש"י - הכוונה מעשה שיש גם דיבור ומחשבה הכוונה שזה דיבור בלי מעשה או מעשה בלי דיבור, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מצריך גם דיבור של האדם.

לתוס' - אין צריך דיבור ורק מעשה, אבל שיהי' מעשה גמור שברור המטרה מצד החפצא.

חי, ע"א תוד"ה "אבל בשאר טבעות לא" - מדוע לא? לרש"י - מכיוון שזה לא מקום שחיטה, ולא אמר ר' יוסי רובו ככולו אלא במקום שחיטה. לשיטתו שמדבר מצד חיוב הגברא במקום השחיטה דוקא.

לתוס' - מכיון שרק בטבעת הגדולה שיש ברובה רוב הקנה אמר שרובו ככולו, אבל לא בשאר טבעות שאין ברוב שלהם רוב קנה. לשיטתו שמדבר מצד החפצא של הבהמה מקום קנה.

כ, ע"א תוד"ה "אילמא למעוטי עיקור סימנים" - האם בעיקור סימנים נחשב לטריפה? לרש"י - כן [כנ"ל ט' ע"א], לשיטתו מצד הגברא והרי צריך שהאדם ישחוט את הסימנים ואם נעקרו אינם נשחטים בקלות.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והעיקר שאין זה מטריף אפילו שחסר בפעולת

שהיא טרחה בחפצא להכין האוכל וחושבת שמגיע לה.

המשך תוד"ה "אשת חבר טוחנת עם אשת ע"ה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שטוחנת תבואה של ע"ה בזמן שאשת חבר טמאה, שאז ודאי שלא תתן לתוך פיה שהרי עומדת מרחוק שאינה רוצה לגעת. לשיטתו מצד הגברא שמדבר על זהירות האדם שלא לאכול אוכל שאינו מעושר.

לתוס' - הכוונה שטוחנות תבואה של חבר בזמן שאשת ע"ה מחזיקה עצמה טמאה, שאז אינה נוגעת בתבואה של החבר. לשיטתו שמדבר מצד החפצא ולכן עיקר הזהירות שלא לטמא את התבואה.

ו, ע"ב תוד"ה "והתיר רבי את בית שאן כולה" - האם נוהג תרומה ומעשר בשאר פירות בחו"ל? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי בחו"ל אין חיוב על האדם.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי מצד הפירות הרי גוזרים שלא יתחלפו בפירות א"י ובכלל כל תרומת פירות זה דרבנן וגזרו גם בחו"ל מצד הפירות.

ז, ע"ב תוד"ה "גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחיהם" - מאיפה יודעים זאת?

לרש"י - מזה שהחי' בנגיעה ולא הי' צריך לעשות פעולות כמו בחייו שעשה לבן השונמית, לשיטתו מצד הגברא מדבר על הפעולות של הצדיק.

לתוס' - מזה שלא הי' רשות לרשע להתעכב אצל צדיק אחרי פטירתו, משא"כ בחיי הצדיקים נוגעים בהם כמה רשעים. לשיטתו מדבר מצד החפצא על הנגיעה בצדיק.

ט, ע"א תוד"ה "כולהו תנינהו" - על מה הכוונה? לרש"י - הכוונה על עיקור סימנים שזה

מדבר על הקנה והושט, שזה מוטל על האדם לשחטם.

לתוס' - מחשש ספק דרוסה, לשיטתו מצד החפצא ולכן חושש לדרוסה שזה חשש לכל הגוף מצ"ע ללא קשר לחיוב האדם. ועצ"ע.

כט, ע"ב

תוד"ה "כגון ששחט סימן א' בחוץ" - על מה מדובר?

לרש"י - מדובר על עוף קדשים. לשיטתו שקשור לגברא שעוף מרמז על נפש השכלית שקשור לאדם [עיי' מאמר ד"ה "אשרי תבחר ותקרב" מלוקט ה'].

לתוס' - מדובר על בהמה. לשיטתו שקשור לחפצא שזה יותר מתבטא בבהמה.

ל, ע"א

תוד"ה "השוחט בשנים או בשלש מקומות" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שחותר כאן והתחיל לחתוך למעלה או למטה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר על הבעי' שיש שהי' של האדם בין מקום אחד לשני.

לתוס' - הכוונה שהכל בהיקף של סימן שחותר סביב לסימן כאן מעט וכאן מעט, לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר שאין פה שהי' והכל מסביב לסימן ורק בעי' מצ"ע שאינו שוחט את הכל בבת אחת.

ל, ע"ב

תוד"ה "החליד במיעוט סימנים מהו" - מה הדין אם החליד במיעוט קמא של הסימנים? לרש"י - ודאי נבילה וכל השאלה היא רק במיעוט בתרא לשיטתו מצד הגברא, והרי ההתחלה זה העיקר, לכן זה נבלה.

לתוס' - עדיין ספק ובמיעוט בתרא ודאי כשר. לשיטתו מצד החפצא העיקר זה בהמשך השחיטה שמכשירה באכילה ולא בתחילה.

לד, ע"ב

תוד"ה "והשלישי נאכל בנוזל הדמע" - מה כוונת המשפט "הראשון שבחולין טמא ומטמא והשני פוסל"?

השחיטה של הגברא ועצ"ע.

כא, ע"א

תוד"ה "כמשפט חטאת בהמה" - מאיפה יודעים שעולת העוף אינה באה אלא מן החולין?

לרש"י - מחטאת בהמה, לשיטתו מצד הגברא, שלומד מצד כל דבר שבחובה על האדם אינו בא אלא מן החולין.

לתוס' - מהיתור שכתוב בפרו של אהרן "את פר החטאת אשר לו" [ועצ"ע אם חולקים ומדוע רש"י לא מזכיר שזה יתור], לשיטתו מצד החפצא, ולכן לומד מהפסוק בגז"ש וכו' ולא מצד שזה חובה על האדם.

כא, ע"ב

תוד"ה "ואינו מבדיל בסימן אחד" האם בשעת מצוי אפשר להבדיל בחטאת העוף.

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא, ולכן בחטאת אסור להבדיל לגמרי, שזה איסור על האדם בכל אופן.

לתוס' כן, לשיטתו מצד החפצא, ולכן אסור להבדיל, רק בשעת הזאת הדם, אבל בשעת מיצוי שכבר קיים המצוה, אז כבר יכול להבדיל.

כה, ע"א

תוד"ה "ואפילו כלי שטף מציל" - מה החידוש בכלי שטף על כלי חרס?

לרש"י - החידוש אפילו שמיטמא מגבו מציל ואין חידוש בכלי חרס שאין מיטמא מגבו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר על טומאה שקשור יותר לאדם.

לתוס' - אפילו שזה לא מינה בכ"ז חוצץ ואין חידוש בכלי חרס שזה מינו ובודאי חוצץ, לשיטתו מצד החפצא, לכן מדבר שזה לא מינה שמדבר בחפצא עצמו. ועצ"ע.

כח, ע"א

תוד"ה "אתא כי ממסמס קועיה דמא" - מדוע צריך בדיקה בסימנים?

לרש"י - צריך בדיקה שמא נפסק הקנה או ניקב הושט, לשיטתו מצד הגברא, ולכן

על איסור חלב כ"ש נבילה שמטמאה שודאי חל על איסור חלב. לשיטתו שמצד החפצא לכן מדבר מצד החפצא שמטמאה אחרים.

לח, ע"א

תוד"ה "איצטריך ליה לאבא" - איך הי' השם האמיתי של רב?

לרש"י - השם האמיתי זה הי' רב, ואבא זה לשון כבוד, ונמצא שהשם שמשמשים ברוב המקומות זה שמו האמיתי שקשור לנשמתו של האדם. לשיטתו מצד הגברא ורק לפעמים משתמשים בלשון כבוד.

לתוס' - השם האמיתי זה אבא, ורב זה לשון חשיבות. לשיטתו מצד החפצא ולכן ברוב המקומות משתמשים בשם רב שזה מרמז על תפקידו מצד העולם שקשור לחפצא.

מו, ע"ב

תוד"ה "היינו ריביתיהו" - מהו גדר הבעי' בסירכא?

לרש"י - הבעי' היא שהסירכא באה מחמת שהי' נקב, לשיטתו מצד הגברא שהאדם אינו רואה שהי' פה נקב.

לתוס' - הבעי' היא שודאי סירכא זו תתפרק ויהי' נקב, לשיטתו מצד החפצא ולכן הבעי' מצ"ע שהסירכא תתפרק ויהי' נקב מצד החפצא.

נ, ע"ב

תוד"ה "מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות בצד א' כשרה" - מה הדין בהמסס שניקב מצד א'?

לרש"י - טריפה, לשיטתו מצד הגברא, והרי זה עתיד לנקוב גם את הצד השני.

לתוס' - כשרה, לשיטתו מצד החפצא, והרי כרגע עדיין לא ניקב את הצד השני. ועצ"ע.

נג, ע"ב

תוד"ה "דרוסה שאמרו" - האם מועיל בדיקה בודאי דרוסה?

לרש"י לא, לשיטתו מצד הגברא, שאין האדם יכול להבחין לפעמים.

לתוס' כן, לשיטתו מצד החפצא, ולכן בד"כ

לרש"י - הכוונה שמטמא את התרומה ופוסל את התרומה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן דוקא תרומה שיש חומרה בטומאתה לגבי האדם.

לתוס' - הכוונה שפוסל את החולין, לשיטתו מצד החפצא, ולכן זה גם בחולין שזה פוסל מצ"ע. ועצ"ע.

לה, ע"א

תוד"ה "אין לך דבר כו' אלא קודש מקודש בלבד" - האם זה שרביעי לטומאה נחשב טמא בקודש זה מעלה דרבנן או מהתורה?

לרש"י - זה מדרבנן. לשיטתו שזה קשור יותר לאיסור על הגברא.

לתוס' - זה מדאורייתא. לשיטתו שזה קשור יותר לאיסור מצד החפצא.

לה, ע"ב

תוד"ה "דם המת אינו מכשיר" - האם שייך דם חללים בבהמה?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא, שהרי בפועל הורגה והדם יוצא בגלל ההריגה.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא, והרי דרכה לשחיטה וזה לא נקרא חלל.

לו, ע"א

תוד"ה "ודם חללים ישנה פרט לדם קילוה" - האם דם קילוה נחשב לדם שהנפש יוצאה בו?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא, והרי עדיין לא יוצאת בזה נפש.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא, והרי היא עומדת למות, וע"ד כל העומד להיזרק כזרוק דמי. ועצ"ע.

לז, ע"ב

תוד"ה "ומה מחיים אתי איסור טריפה וחל אאיסור חלב" - מה פירוש הק"ו?

לרש"י - הכוונה כך שאם מחיים בא איסור מסוכנת שאסור רק בגלל שקרובה למיתה וחל על איסור חלב כ"ש איסור נבילה שאסור, בגלל שמתה ממש שחל על חלב, לשיטתו שמדבר מצד שרש האיסור של הגברא.

לתוס' - הכוונה שאם מחיים שאינו מטמא חל

רואים אם זה מאדים כנגד הסימנים ואז טרפה. ועצ"ע.

נד, ע"ב

תוד"ה "כסלע כיתר מכסלע" - על מה זה הולך?

לרש"י - זה הולך על המחלוקת של השדרה והגולגלת שחסרו ואז כסלע לפי כולם זה טריפה. לשיטתו מצד הגברא, וזה בא להחמיר שכשחסר כסלע מהשדרה והגולגולת נחשב לגבי האדם כיותר מסלע.

לתוס' - זה הולך על גלודה (שאם אין לה עור ונשאר עור רק כסלע כשרה שזה נחשב כיותר מסלע). לשיטתו מצד החפצא, וזה בא להגיד שהעור שהוא כסלע נחשב כיותר מסלע וכשר מצ"ע.

נו, ע"ב

תוד"ה "איבעי" להו הורו בטרפחת לאיסורא וכרבי בזפק להיתרא" - האם יש גירסא "בטרפחת לאיסורא כמו ר"ט ובזפק להיתרא"?

לרש"י - כן, שאפשר לומר שסובר כמו ר"ט להחמיר ואולי הכוונה דווקא בעוף שמחמירים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחמירים על האדם.

לתוס' - לא, שאין דעה כזו לסבור כמו ר"ט להחמיר, שזה נחשב לטועה בדבר משנה. לשיטתו מצד החפצא ואין סברא לאסור דבר זה מצ"ע.

נח, ע"א

תוד"ה "ושוין בביצת טריפה שהיא אסורה" - על מה זה הולך?

לרש"י - זה הולך על מחלוקת של ר"א ור"י לגבי וליד טריפה אם כשר למזבח, ומזה לומד גם לאיסור הדיוט, שמצד הגברא זה אותו דבר.

לתוס' - זה הולך על מחלוקת ב"ש וב"ה בביצת נבלה ובביצת טריפה מודים. לשיטתו שא"א ללמוד מקרבנות לאיסור הדיוט שזה שונה בחפצא.

נט, ע"ב

תוד"ה "והרי עז דחרוקות" - האם צריך גם סימן של כרוכות לפי שאלה זו? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ומספיק שיש סימן א' לזיהוי האדם.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' שוה בכל מה שאפשר. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "והרי צבי שאין מפוצלות" - האם זה מדובר על צבי שלנו?

לרש"י - לא, אלא זה אשטנבו"ך. לשיטתו מצד הגברא והרי רואים במוחש שבצבי זה כן מפוצלות לעיני האדם.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ואין פיצול שאנו רואים נחשב כ"כ לפיצול.

סא, ע"א

תוד"ה "מה נשר מיוחד אף כל כיוצא בו טמא" - האם יש יותר מ-24 סוגי עופות טמאים?

לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי הראה משה לעם ישראל כל חי', שנאמר "וזאת החיה" וכנראה שכך הי' גם בעוף.

לתוס' - כן, והכוונה רק שמתוך הסימנים שיש ב-24 עופות מכירים את כל העופות. לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה הסימנים שדרכם מכירים את כל העופות.

המשך

תוד"ה "הדורס" - מה הפירוש?

לרש"י - הכוונה שמגביה את הטרף בצפרניו מן הקרקע ואוכל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על פעולה שעושה למראה האדם.

לתוס' - הכוונה שאוכל את הטרף לפני שהוא מת. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על תוכן של אכזריות שאוכל לפני שמת.

סב, ע"א

תוד"ה "והוא דלא דריס" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה מזה שיש סימן א' של טהרה כנראה שהוא טהור כ"ז שלא ראינו שהוא דורס. לשיטתו מצד הגברא שמיקל עליו

שא"צ לחפש כ"כ אם ראה סימן א'.
לתוס' - הכוונה דווקא אם ראה את הסימן שאינו דורס, שאז אין להסתפק רק בפרס ועזניה ואינם מצויים בישוב. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שאינם מצויים בישוב. ועצ"ע.

שהוא ממש עגול לגמרי.
לתוס' - הכוונה שזה עגול כמו כד והגירסא היא "כודדת". לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שאינו עגול לגמרי אלא כמו כד, העיקר שאינו חד מצד אחד.

סד, ע"ב

תוד"ה "גיעולי ביצים מותרות" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה לביצה טמאה שנתבשלה עם ביצים טהורות. לשיטתו שזה היתר לגברא שיכול לאכול ביצים טהורות.
לתוס' - הכוונה שהכה תרנגולת על רחמה ויצאו הביצים שעדיין לא נגמרו, ואי"ז אבר מן החי. לשיטתו שמדבר על החפצא על גדר הביצה שאי"ז אבר מן החי.

סב, ע"א

תוד"ה "כרוזי דבי חלפיי" - על מה מדובר?
לרש"י - על חגבים. לשיטתו מצד הגברא שבזה צריך מסורת כדי להתירם.
לתוס' - על עופות קטנים מאוד. לשיטתו מצד החפצא שבגלל שהם קטנים קשה מאוד לשחטם.

סג, ע"א

תוד"ה "הא באתרא דשכיחי פרס ועזני" - ולמה אסורים?
לרש"י - בגלל שחוששים שמא הם מינם של פרס ועזני. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש ואוסר מצד שזה מין שאסור על האדם ולא רק בגלל פרס ועזני.
לתוס' - בגלל שיכולים להתחלף בהם ולהתיר גם פרס ועזני, אבל באמת הם מותרים ובמקום אחר שאין חשש מותר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מתירים במקום שאין חשש שיתחלפו, כיון שמותרים מצ"ע, אבל במקום שיש פרס ועזני אסורים ממש כמו אסורים מצ"ע. ועצ"ע.

המשך
תוד"ה "והוא שנמצא בקשר שלה" - דם ביצה שנמצא רק על הקשר, האם מותר לאכול הדם?
לרש"י - לא, וצריך לזרוק הדם ולאכול השאר. לשיטתו שקשור לגברא והרי הוא רואה דם וזה איסור תורה.
לתוס' - כן, ורק מדרבנן החמירו. לשיטתו שקשור לחפצא והרי דם זה עדיין לא התפשט ואין יכול לצאת מזה עדיין אפרוח ואינו נחשב לדם ממש.

המשך

תוד"ה "נץ" - מה הכוונה?
לרש"י - זה אשפרוי"ר. לשיטתו מצד הגברא ולכן בשמו אפשר לזהותו.
לתוס' - זה משהו אחר שאינו דורס. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע רק שאינו דורס. ועצ"ע.
וכן חולקים גם לגבי "נשר" ו"קורא"

המשך באותו תוס'
אם יש דם רק בהמשך הביצה לא במקום הקשר - מה הדין?
לרש"י - אסור. לשיטתו שקשור לגברא והרי הוא רואה דם.
לתוס' - מותר. לשיטתו שקשור לחפצא ומכיוון שאין דם על הקשר שוב אין יכול לצאת מזה אפרוח ואינו נחשב לדם כ"כ מצד החפצא. ועצ"ע.

סז, ע"א

תוד"ה "במים במים שני פעמים" - האם צריך את הפסוק "תאכלו" להתיר את שרץ המים שבבורות שיחין ומערות לפי הסוגי' דלעיל שלומדים בכלל ופרט וכלל?

סד, ע"א

תוד"ה "כודרת" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שזה עגול כמו כדור. לשיטתו מצד הגברא לכן אומר שזה כדור

בלוע.

המשך

תוד"ה "גזירה שמא יציא וולד ראשו וכו'" - מדוע דוקא ראשו?
 לרש"י - זה מסברא שהרי אינו נקרא ילוד עד שיצא ראשו מצד הגברא.
 לתוס' - זה גזה"כ שעד שיהי' כילוד לא מטמא מצד החפצא.

עב, ע"ב

תוד"ה "בשעת פרישתן מקבלים טומאה מאביהם" - בסוף התוס' אם קרע את הבגד ועדיין נשאר בו שיעור טומאה, האם בטל?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי עשה פה פעולה של ביטול.
 לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי נשאר בו שיעור לקבל טומאה.

עד, ע"ב

תוד"ה "חלבו דמאי" - האם גורסים כך?
 לרש"י - לא, שהרי פשוט שמדובר בשליל.
 לשיטתו מצד הגברא ואין כ"כ לחלק בשליל עצמו.
 לתוס' כן, לשיטתו שמחלק בין גוף השליל לגיד של השליל מצד החפצא עצמה. ועצ"ע.

עה, ע"ב

תוד"ה "בן פקועה הבא על בהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה" - האם זה נחשב כסימן א' שחוט?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא, ולגבי האדם שא"צ שחיטה אז סימן א' נחשב לשחוט.
 לתוס' - לא, אלא כל סימן נחשב שחצי ממנו שחוט. לשיטתו מצד החפצא ולכן כל הבהמה חצי ממנה נחשב לשחוט, ואולי זה קשור גם למחלוקת בשותפות אם יש ברירה או אין ברירה. ועצ"ע.

עז, ע"ב

המפלת מן בהמה חי' ועוף: תוד"ה "הריני מטיל עליה חומרי ב' ולדות" - לפי מי זה

לרש"י - לא. מכיוון שכללא קמא דווקא ולא הי' מתרבה כלל באיסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא כולל את כל הסוגים, אלא רק את השרצים שבימים ובנהרות, שזה יותר נחשב לגבי האדם.

לתוס' - כן, מכיוון שכללא בתרא דוקא ומרבים גם שרץ המים שבבורות, ולכן צריך "תאכלו" להתיר את האיסור שבבורות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מרבה את כל הסוגים, שמצ"ע גם בבורות יש ריכוז מים ונחשבים לשרץ המים כמו בימים.

ע, ע"א

תוד"ה "כרכתו אחזתו" - מה הכוונה?
 לרש"י - זה הולך על הגברא שהאשה אחזה את העובר וכרכתו בידיה, והפסיקו ידיה בינו לבין הרחם.
 לתוס' - הכוונה שנולדה נקבה עמו. לשיטתו מצד החפצא שהבהמה השני' כרכתו אפילו שהיא כמו חלק ממנה. ועצ"ע.

עא, ע"ב

תוד"ה "כי קאמר רבה כגון שבלע שתי טבעות" - איך הייתי לומד מהמשנה שכתוב שטבעת טמאה שבלעה האדם לא מטמאתו?
 לרש"י - זה משום שמגע בית הסתרים לא מגע הוא אבל טבעת שאצלה הייתי חושב שכן טמאה קמ"ל שלא. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על זה שלא מטמא את האדם.
 לתוס' - זה משום בלוע והייתי חושב שרק טהרה בעלמא זה לא מטמא אבל טהרה שבלועה אצלה אולי טמא קמ"ל שלא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על זה שלא מטמא טהרה בעלמא.

המשך

תוד"ה "והרי חיה ועובר דכשתי טבעות דמו" - מדוע האשה טהורה?

לרש"י - משום בית הסתרים כנ"ל. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מדבר על מגע האדם שזה באופן של בית הסתרים.

לתוס' - משום בלוע כנ"ל. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר על מצב החפצא שהוא

הולך?

לרש"י - זה כרבנן. לשיטתו מצד הגברא ואפילו שאין שום חשיבות בולד שדומה לבהמה, אבל מצד האשה שודאי ילדה משהו מטילים עליה ב' חומרים.

לתוס' - זה כר"מ שמחשיב ולד גם של בהמה חיה ועוף. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא לר"מ שמחשיב ולד של בהמה ועוף לכן מטילים עליה חומרות של ב' ולדות, אבל לרבנן אין שום חשיבות בולד ואין מטילים עלי' חומר ב' ולדות.

עח, ע"ב

תוד"ה "זה בנה אב כל מקום שנאמר שה אינו אלא להוציא את הכלאים" - באיזה שה מדובר?

לרש"י - זה מ"שה כבשים ושה עזים". לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא באופן כללי שבכ"מ אסור כלאים.

לתוס' - זה מ"שה דפסח". לשיטתו מצד החפצא ולכן זה דוקא מפסח שזה קשור עם הע"ז של מצריים שהיו משתחווים למזל טלה, ולכן דוקא משם לומדים להוציא כלאים.

פ, ע"ב

תוד"ה "שחיטה שאינה ראויה היא" - מה הדין בקדשים ששחט אותה ואת בנו? לרש"י - אין לוקה מכיוון שזוה שחיטה שאינה ראויה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהאדם עבר עבירה לכן זה נחשב לשחיטה שאינה ראויה ופטור.

לתוס' - לוקה אפילו שזוה שחיטה שאינה ראויה, מכיוון שאין איסור אחר אז גזו"כ שלוקה אא"כ משום התראת ספק אז אינו לוקה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שהאדם עבר עבירה אבל מכיון שאין איסור אחר אז מצ"ע השחיטה נחשבת ולכן לוקה.

המשך

תוד"ה "הנח למחוסר זמן שהכתוב נתקן לעשה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהעשה כתוב אחר הלאו שהלאו זה בתוך 7 ימים והעשה רק מיום

השמיני והכל קשור רק לגברא.

לתוס' - הכוונה שצריך העשה לתקן את החפצא, או שצריך שהעשה יהי' כתוב מיד אחר הלאו ואצלנו הכוונה שהעשה מנתק את האיסור מלאו ויש רק איסור עשה.

פג, ע"ב

תוד"ה "במזומן ושאינו מזומן" - מה החידוש בכיסוי הדם שנוהג גם בעוף מזומן?

לרש"י - זה משום שילוח הקן ששם כתוב שאינו נוהג אלא באינו מזומן, לכן פה מחדש שנוהג גם במזומן. לשיטתו מצד הגברא שלא יטעה.

לתוס' - זה בגלל שכתוב בפסוק של כסוי הדם "אשר יצוד" ומשמע רק באינו מזומן. לשיטתו מצד החפצא.

פו, ע"א

תוד"ה "רוב תינוקות מטפחים" - למה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמתפחים באשפות לשיטתו שמדבר על טומאת האדם.

לתוס' - הכוונה שמתפחים בעיסה לשיטתו שמדבר על טומאה של העיסה (החפצא).

פז, ע"א

תוד"ה "ומכסי בחדא ידא" אם סח בין תפילין של יד לתפילין של ראש, כמה מברך על של ראש?

לרש"י - רק ברכה אחת על מצות תפילין. לשיטתו שקשור לגברא ולכן אין לברך להניח תפילין על של ראש כי באמת אין מצוה להניח על של ראש רק שיהי' מונח.

לתוס' - מברך על של ראש שתיים גם להניח תפילין וגם על מצות תפילין. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן גם תפילין של ראש הגם שזה רק מצד החפצא שהמצוה היא רק שיהי' מונח על ראשו בכ"ז זה נחשב שצריך לברך גם להניח תפילין. ועצ"ע.

פח, ע"ב

תוד"ה "כלל הצריך לפרט" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאפשר לפרש את הכלל

שמצד החפצא יכול לעלות על דעתו שעשה את זה בשבילו, אבל לגבי מכירת טריפה לגוי ה' צריך הגוי לעלות על דעתו שזה טריפה ולא נחשב שהטעהו.

צז, ע"א

תוד"ה "אמר רבא כו' ואמור רבנן בס" - האם הלכה כר"י שמין במינו לא בטל?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי אין בו בהיתר כדי לבטל את הטעם של האיסור בשביל הגברא, שלגבי האדם הכל אותו טעם שזה מין במינו.

לתוס' - לא, אלא מין במינו בטל. לשיטתו מצד החפצא והרי יש פה כמות לבטל את האיסור.

צח, ע"א

תוד"ה "כל איסורים שבתורה בשישים" - אם אינו נותן טעם, האם צריך גם פי שישים כדי לבטלו?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא שזה שיעור בשביל האדם לבטל האיסור ואינו קשור כ"כ לביטול הטעם של החפצא ולכן תמיד צריך שישים.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא שצריך רק כדי לבטל את הטעם אבל אם ודאי שאינו נ"ט מותר.

צח, ע"ב

תוד"ה "אין בשלה אלא לשון שלימה" - באיזו שפה?

לרש"י - לא ידוע, וכנראה שמה עצמו ששהאדם מחשיבו לבשלה בודאי היא שלימה ולא סתם חתיכה. ועצ"ע.

לתוס' - הכוונה שמחלק את המילה בשל לה והלמ"ד דגושה, שהכוונה לה כמו שהיא בשלמותה. לשיטתו מצד החפצא לכן מוצא במלה עצמה שמדברת על החתיכה שצריכה להיות שלימה.

המשך

תוד"ה "לא נצרכא אלא לטעם כעיקר דבקדשים אסור" - באיזה טעם מדובר?

או כך או כך והפרט מכוון אותו לכוון א'. לשיטתו שקשור לגברא ולכן מסביר שהפרט רק מכוון את הפירוש לאדם.

לתוס' - הכוונה שהכלל זה גם כך וגם כך והפרט ממעט כמו כלל ופרט. לשיטתו מצד החפצא ולכן הפרט בא ממש למעט ולא רק לכוון את פי' האדם.

צא, ע"ב

תוד"ה "קוביוסטוס" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה גונב נפשות. לשיטתו שקשור לגברא.

לתוס' - הכוונה משחק בקוביא. לשיטתו שקשור יותר לחפצא.

צב, ע"ב

תוד"ה "גוממו עם השופי" - מה הדין בחלבו של הגיד?

לרש"י - אותו דין שגם את החלב צריך להסיר. לשיטתו משום מראית עין של הגברא.

לתוס' - החלב מותר לר"י. לשיטתו מצד החפצא, ור"מ שאוסר אוסרו לגמרי מצד החפצא ולכן צריך לשרש אחריו.

צד, ע"ב

תוד"ה "אמר אביי רישא וסיפא במקום שאין מכריזין" - האם לפי רב אשי חולק התנא של המשנה על התנא של הברייתא?

לרש"י - כן, כי סובר שגם במתנה אסור להטעות גוי ולגנוב את דעתו. לשיטתו מצד הגברא שזה גורם לאדם להתרגל לשקר.

לתוס' - לא, ואפשר לומר שרק במכירה אסור להטעות גוי אבל במתנה לא חוששים. לשיטתו מצד החפצא ולכן במתנה שאין בזה שום נזק מצד החפצא מותר להטעות גוי.

המשך

תוד"ה "אינהו דקא מטעי נפשיהו כי הא" - מתי יש את האיסור של גונב דעת הבריות?

לרש"י - כגון אם אומר לו שפותח את החבית בשבילו. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא כשאומר לו שפותח בשבילו אז יש איסור.

לתוס' - אפילו אם לא אומר לו אלא זה דבר

לתוס' - הכוונה שחתיכה זו נמצאת חוץ לרוטב והיא נאסרת מהנבלה שמונחת עליה.

קא, ע"א

תוד"ה "ואיסור כולל לית ליה והתניא וכו'" - האם יכול להיות שיסבור שאיסור חל על איסור בבת אחת, אפילו שבאיסור כולל אין לו?

לרש"י - לא, לשיטתו שאין להבדיל ביניהם, שהכל רק מצד הגברא ואין איסור חל על איסור.

לתוס' - כן, כי זה מצד החפצא משא"כ באיסור כולל שזה רק מצד הגברא.

קב, ע"ב

תוד"ה "שאינ בו כזית ואכלו רבי פוטר" - מה הדין אם יש בו כזית בשר?

לרש"י - חייב משום בשר מן החי. לשיטתו מצד הגברא ולכן א"צ גדר של אבר מן החי דוקא ואפילו בשר ג"כ אסור מן החי.

לתוס' - פטור משום בשר מן החי. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך גדר של אבר דווקא כדי להתחייב.

קג, ע"א

תוד"ה "ואיסור חלב ואיסור אבר ואיסור טריפה בהדי הדדי קאתי" - האם יש איסור חלב בשליל (עובר בבהמה)?

לרש"י - לא. לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם הרי אין לו מציאות כ"ז שלא יצא כל העובר לאויר העולם.

לתוס' - כן, ולמסקנה צריך אבל שיצא לאויר העולם. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם בתוך הבטן יש איסור חלב, רק שצריך שאותו חתיכת חלב תצא החוצה ואז מתחייב. ועצ"ע.

קג, ע"ב

תוד"ה "חלקו מבחוץ" - אבר מן החי שחלקו לשנים ונתנם בפיו ואכלם בב"א, מה הדין?

לרש"י - חייב, לשיטתו מצד הגברא ולכן א"צ שיהי אבר שלם.

לתוס' - פטור, לשיטתו מצד החפצא שצריך שיהי אבר שלם.

לרש"י - מדובר בטעם כ"ש, שגם אז אסור מצד הגברא שאסור בכל שהוא.

לתוס' - מדובר בטעם גמור, שרק אז בקדשים אסור מצד החפצא.

צט, ע"ב

תוד"ה "לא במאה" - האם הכוונה שיש מאה של היתר חוץ מהאיסור?

לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא והכוונה שהאדם צריך מאה של היתר בלי קשר לאיסור.

לתוס' - לא, אלא הכוונה למאה יחד עם האיסור. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן האיסור הוא חלק מהביטול. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "בראשי לפתות" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לירק של לפת הנראה בחוץ לעין האדם.

לתוס' - הכוונה לרששין שבקרקע. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר על השרשים שהם חלק מהחפצא אפילו שאינם נראים לגברא.

המשך

תוד"ה "והלכתא אין בגידין בנט" - מה הדין בשומן של הגיד?

לרש"י - זה אסור. לשיטתו שהרי האדם מרגיש את טעם השומן ולגביו זה יותר חמור.

לתוס' - זה מותר. כי לא חמורו בשומן יותר מבגיד. לשיטתו מצד החפצא ולא יכול להיות שהשומן יהי יותר חמור מעיקר האיסור שזה הגיד.

ק, ע"א

תוד"ה "חתיכה עצמה נעשית נבילה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שנתבשלה החתיכה לבד עם האיסור ואח"ז עירבה עם עוד חתיכות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האדם שמערבה עם עוד חתיכות אחרות. משא"כ

לתוס' זה מצד החפצא שמדובר רק שנמצאת חוץ לרוטב והיא עצמה נאסרת מהנבילה שמונחת עליה. ועצ"ע.

הוא שמקבל בתוכה רביעית, שזה שימוש לאדם.

לתוס' - הכוונה שהרחיבה כדי שתעמוד שהיא משופעת, ואינה יכולה לעמוד אלא מוסמכת וע"י שהרחיבה יכולה לעמוד. לשיטתו מצד החפצא ולכן התיקון הוא בזה עצמו שתעמוד כמו שצריך לבד בלי סימוך.

קז, ע"ב

תוד"ה "התם משום שיכתא" - מה הכוונה? לרש"י - זו רוח רעה ששורה על הידים של האדם, ולכן מותר ליטול ידים בבוקר יוהכ"פ כדי לתת אוכל לתינוק. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הרוח רעה של האדם עצמו.

לתוס' - הכוונה לרוח רעה ששורה על האוכל (החפצא), ואם לא נוטל ידים זה שמאכילו - זו סכנה, אפילו שנטל ידים כבר בשחרית משום רוח רעה ששורה על הידים, שאין זה עוזר לרוח הרעה ששורה על האוכל.

קח, ע"א

תוד"ה "דחידוש הוא" - מה החידוש באיסור בשר בחלב?

לרש"י - החידוש הוא שכ"א לעצמו מותר וביחד אסור. לשיטתו מצד הגברא שכל האיסור זה רק על האדם.

לתוס' - החידוש הוא שאם שורים את הבשר יום שלם בחלב קר מותר, ואם מבשל אסור. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר על הבישול שלהם יחד.

קט, ע"א

תוד"ה "הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו אינו עובר עליו" - באיזה לב מדובר?

לרש"י - מדובר בלב עוף שאין בו כזית. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק בגלל שאין בו כזית לכן אינו עובר עליו שחסר בשיעור החיוב של האדם.

לתוס' - גם בלב של הבהמה אינו עובר עליו אפילו שיש בו כזית מכיון שבישלו שחסר בגדר חיוב הדם. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שהבישול משנה את המהות של חיוב הדם ואין בו את האיסור הקודם.

קד, ע"ב

תוד"ה "ונונתת לכל כהן שירצה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שאפילו שאינו מחזיק בתורת ה' יכול לתת לו לכתחילה. לשיטתו שקשור לגברא ומכיוון שזה רק מדרבנן יכול לתת למי שרוצה.

לתוס' - רק בדיעבד אפשר לתת לכהן ע"ה. לשיטתו שקשור לחפצא שהתרומה והחלה שייכת לכהן חבר כדי שישמור עליה בטהרה, אא"כ אין חבר כהן או שהוא עשיר.

קה, ע"א

תוד"ה "אילמא ב"ש אומרים מקנח ולא בעי מדיח" - מה צריך לעשות בין גבינה לבשר, לקנח או להדיח?

לרש"י - קינוח עדיף, או מספיק. לשיטתו שקשור לגברא והעיקר זה פעולת הגברא של הקינוח.

לתוס' - הדחה עדיף. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדיח עם מים שממש מבטלים את הדבר, ולא רק למראית עין של האדם כמו פעולת הגברא בקינוח.

קו, ע"ב

תוד"ה "אמר רב ע"כ לחולין" - עד איפה המקום של נט"י בחולין ובתרומה ובקידוש ידים ורגלים?

לרש"י - בחולין עד הפרק השני של האצבעות ובתרומה עד הפרק שבגב היד (עד מקום השעון) ובקידוש ידים עד הפרק העליון מקום חיבור היד עם הזרוע. לשיטתו שמחמיר על הגברא ורוצה לטהרו.

לתוס' - בחולין עד הפרק הראשון של האצבעות ובתרומה עד הפרק השני. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק את המינמום שחייבים ולא יותר. ועצ"ע.

קז, ע"א

תוד"ה "מגופת חבית שתקנה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שחוקקה כדי שתקבל רביעית. לשיטתו מצד הגברא ולכן התיקון

להלכה שהלב אינו בולע.
 לתוס' - כן בולע, לשיטתו מצד החפצא וזה
 שהגמ' דוחה "שאני לב דשיע" זה רק לגבי
 שא"א להביא משם ראי' ש"כבולעו כך
 פולטו", אבל לא לגבי האדם לומר שלהלכה
 אין בליעה בלב. ועצ"ע.

המשך באותו תוס'
 האם בשר הלב עצמו נאסר?
 לרש"י - לא, בגלל שהוא חלק ואינו בולע.
 לשיטתו מצד הגברא וכשהגמ' אומרת "שאני
 לב דשיע" מתכוונת לגמרי לדבר זה שזה

מסכת בכורות

כח, ע"א

תוד"ה "שלא מצינו לו בכל התורה כולה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שלא מצאנו מפורש בתורה אלא לומדים מריבוי, לשיטתו שמדבר על לימוד האדם.

לתוס' - הכוונה שלא מצאנו קרבן שנהי' בע"מ ועדיין שייך לקדושה, אלא בבכור שכל קרבן שנהי' בו מום, כשם שאין למזבח כך אין גם לכהן משא"כ בבכור. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הענין מצ"ע.

המשך

תוד"ה "עד שלא נראה להראותו לחכם" - מה הפירוש?

לרש"י - הכוונה שעדיין לא נפל בו מום. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם נפל בו מום אז כבר נראה להראותו לחכם, ורק יש חיסרון בגברא שאין פה חכם.

לתוס' - הכוונה שנפל בו כבר מום רק שאין חכם שיכול להראות לו בקירבת מקום. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם אין פה חכם זה חיסרון בחפצא שעדיין לא נחשב ראוי.

המשך

תוד"ה "מפני השבת אבדה לבעלים" - אם הבכור ביד ישראל לאחר שנפל בו מום, כמה זמן יכול להשהותו?

לרש"י - רק 30 יום. לשיטתו מצד הגברא שיש עליו חובה לחפש כהן אבל א"צ יותר מ-30 יום, שיש גבול לחיוב האדם.

לתוס' - לעולם ממתין עד שימצא כהן. לשיטתו מצד החפצא שדואג שיגיע לכהן בשלימות ולא משנה כמה זמן יחכה.

כט, ע"ב

תוד"ה "כפועל בטל של אותה מלאכה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה כפועל בטל מאותה מלאכה שבטל ממנה, היינו אם נוקב מרגליות מעריכים כמה כסף אדם רוצה ומוכן להוריד מריוח העבודה הקשה שלו ולעשות עבודה קלה כמו השבת אבידה ולקבל שכר נמוך יותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים דוקא על אדם זה כמה כסף מוכן להוריד מעבודתו הקשה לעבודה קלה.

לתוס' - הכוונה כפועל בטל לגמרי שמעריכים כמה אדם שאינו עובד כלל רוצה לקבל ע"מ להשיב אבדה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מתחשבים בו אלא רק כמה שכר משלמים על השבת אבידה לאדם בטל, ועצ"ע.

לא, ע"א

תוד"ה "וכולן שחזרו בהן כו" - על מה זה הולך?

לרש"י - זה הולך על גזלנים וע"ה שחזרו מרשעתן למוטב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על השתפרות של האנשים עצמם.

לתוס' - הכוונה על ע"ה שקיבל עליו דברי חבירות ולא הצליח לעמוד בזה, ולכן מדבר שקשה לו מצד דברי חבירות עצמם. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הקושי בגדרים של דברי חבירות עצמם. ועצ"ע.

לב, ע"א

תוד"ה "רבא אמר לא יגאל דחרמים לא צריך" - האם זו גירסא נכונה?
לרש"י - לא, אלא גורס "לא ימכר", שזה

קשור יותר לגברא שקונה החפץ.
לתוס' - הגירסא "לא יגאל", שזה יותר מצד
החפצא שגואל אותו. ועצ"ע.

לג, ע"א

ביתור הפסוקים "כצבי וכאיל": תוד"ה "חד
לכדרכי יצחק ור' אושע"י" - מה הכוונה?
לרש"י - לא מפורש. לשיטתו בפסולי
המקודשין שחולק על תוס' ואינו סובר שגוף
אחד נחשב כ-2 גופים, לשיטתו מצד הגברא
שקשה לומר שנחשב כ-2 מצד האדם.
לתוס' - הכוונה שלומדים מיתור זה ששור
פסולי המקודשין נחשב כ-2 גופים, ולכן אם
חורש בו נחשב כחורש בכלאים. לשיטתו
מצד החפצא שהרי מאחד בתוכו שני דברים.
ועצ"ע.

לג, ע"ב

תוד"ה "להביא נותק אחר כורת" - מה
הכוונה?
לרש"י - הכוונה שאחד כרת את הביצים
והשני השליכם לגמרי. לשיטתו מצד הגברא
ולכן רק אם השליכם לגמרי אז ניכר פעולת
השני ולכן שניהם חייבים.
לתוס' - הכוונה שנתוק ביד לגמרי ועדיין
תלויים בכיס, וכרות זה ע"י סכין ואינו מנותק
לגמרי ועדיין תלויים בכיס. לשיטתו מצד
החפצא ולכן אפילו שלא כ"כ רואים אם
עשה פעולה של כריתה לגמרי - גם חייב [וגם
שמדבר על כריתה בסכין שזה כלי (חפצא)].

לד, ע"א

תוד"ה "ורמינהו בבגדו בה וכו'" - מה
הגירסא הנכונה?
לרש"י - הגירסא היא קודם ר"ע שסובר כיון
שפירש טליתו עליה (היינו שחיתנה שוב
אינו רשאי למכרה), ור"א אומר כיון שבגד
בה שמכרה לשפחה שוב אינו רשאי למכרה.
לשיטתו שקשור לגברא ולכן ר"ע שהוא
בעל תשובה וקשור לעצם מדבר על חתונה,
שבחתונה מתגלה העצם של הגברא, ואחרי
שמתגלה העצם היא נהית עצמאית ואין
לאביה זכות בה כלל.

לתוס' - הפוך, קודם ר"א שהי' רבו של ר"ע
והוא סובר כיון שפירש טליתו שאינו רשאי
למכרה, ור"ע אומר כיון שבגד בה שמכרה
לשפחה שוב אינו רשאי למכרה. לשיטתו
שקשור לחפצא ולכן סובר שדוקא בשפחה
מתגלה העצם שזה קבלת עול, וע"ד הביטול
שבזמן הגלות שבאיכות זה יותר מהביטול
שהי' בזמן ביהמ"ק. ועצ"ע.

לט, ע"א

תוד"ה "שיהיו משולשים" - מה הכוונה?
לרש"י - שיהא הבדל שוה בין הראשון לשני
ובין השני לשלישי. לשיטתו מצד הגברא
שיהא רק הבדל שוה מצד האדם.
לתוס' - הכוונה בתחילה, באמצע ובסוף.
לשיטתו מצד החפצא שרוצים להקיף את כל
השטח.

לט, ע"ב

תוד"ה "או שראש הזנב מפצל את העצם" -
מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שנקלף העור והבשר ונשאר
העצם מגולה למראה הגברא.
לתוס' - הכוונה שמפצל את העצם עצמו
לשנים, לשיטתו מצד החפצא.

לט, ע"ב

תוד"ה "כמה" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה כמה המרחק של הציצית
מכנף הבגד שמכסה את הגברא.
לתוס' - הכוונה כמה צריך להיות גדיל וכמה
צריך להיות ענף. לשיטתו שקשור לחפצא
לכן מדבר בציצית עצמה.

מ, ע"א

תוד"ה "בפירן של בית מנחם" - מה הכוונה?
לרש"י - זה שם הכפר, לשיטתו מדבר על
הכפר שבו נמצאים האנשים.
לתוס' - הכוונה לפרה מצד החפצא.

המשך

תוד"ה "שנשמטה ירכו" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה כפשוטו, שנשמטה ירכו ע"י

לרש"י - הכוונה שלא תהא תפלתך שאתה מתפלל על בני עקורה, אלא שתהא נשמעת בזכות שהולך לבית הכסא לפני התפילה ומשים עצמו כבהמה. לשיטתו מצד הגברא דוקא לתפילה על ילדים.

לתוס' - הכוונה לכל תפילה ולא רק לילדים, שצריך לשים עצמו כבהמה. לשיטתו מצד החפצא של כל תפילה.

מה, ע"א
תוד"ה "בעל הפיקין שיש לו כסתות הרבה"
- מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שהעצם שלו גדולה באופן בולט. לשיטתו מצד הגברא שיש בעי' בעצם של האדם.

לתוס' - הכוונה שהבשר הרבה בראש הרגל ובעקב ובאמצע נהי' כעין כיפה. לשיטתו מצד החפצא שזה נהי' ע"י הבשר. ועצ"ע.

מו, ע"א
תוד"ה "נתגיירה מעוברת" - מדוע אין הולד בכור לנחלה?

לרש"י - בגלל שאינו בר נחלה, שהרי הורתו שלא בקדושה שהתורה הפקירה את זרעו של המצרי. לשיטתו מצד הגברא שזו בעי' באבא שהתורה מפקירה את זרעו.

לתוס' - בגלל שגר שנתגייר נחשב כקטן שנולד ואינו נחשב לאביו, ולא שיש בעי' באבא. לשיטתו מצד החפצא שנחשב לקטן שנולד מצ"ע.

מו, ע"ב
תוד"ה "מאי קראה הכרת פניהם ענתה במ" - כמה צריך כדי לזהות בן אדם בפניו?

לרש"י - רק אם רואה כל פרצוף הפנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לזהותו ע"י כל הפנים, שזה קשה לאדם.

לתוס' - מספיק בויהוי המצח או האף, שאיתם מזהים את הפנים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק את המצח או את האף שזה עיקר הזיהוי. ועצ"ע.

מו, ע"א

פעולה של הגברא.

לתוס' - הכוונה שנולדה כך, לשיטתו מצד החפצא.

מ, ע"ב

תוד"ה "פיו בלום" - מה הכוונה?

לרש"י - יש שני פירושים, ולפירוש א' הכוונה שפיו נפוח. לשיטתו מצד הגברא שזה קשור למעשה האדם שמנפח פיו.

לתוס' - הכוונה שפיו קצר. לשיטתו מצד החפצא שזה לא קשור לאדם אלא מצ"ע. ועצ"ע.

מג, ע"א

לגבי בריה שיש לה שני גבין ושתי שדראות: תוד"ה "בבהמה אסור באכילה" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר כשיצא לאויר העולם. לשיטתו שזה יותר קשור לגברא שצריך לשחטו וכו', ולפי"ז קשה מהמשנה פה גם לשמואל וגם לרב שמשמע שפסול רק מצד מום ולא מצד טריפה.

לתוס' - מדובר במעי אמו. לשיטתו שזה יותר קשור לחפצא שהולד חלק מהבהמה, ולפי"ז קשה מהמשנה שמשמע שהוא כן חי אלא שפסול לעבודה רק לרב שמדבר על מומי אדם, שאומר שרק באשה אינו נחשב לולד שאינו חי אבל בבהמה נחשב לחי.

מד, ע"ב

תוד"ה "ואין שותין מים בפני רבים" - האם יש צניעות בשתיה ברבים לגבי ת"ח?
לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן מקפיד יותר על צניעות האדם.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מקפיד כ"כ על צניעות האדם אא"כ שלא בשעת סעודה, או שרק במים ששותה לצמאו בלבד יש קצת צניעות.

מד, ע"ב

תוד"ה "שלא תהא תפלתך עקורה לפני המקום בזמן שאתה משים עצמך כבהמה" - מה הכוונה?

ממשקל דינר כסף. לשיטתו מצד החפצא ולכן זהב זה שונה מכסף. ועצ"ע.

נ, ע"א

תוד"ה "דינרא הדריינא טריינא שייפא" - מה הכוונה בהדריינא?
 לרש"י - הכוונה להדריינוס קיסר, לשיטתו מצד הגברא.
 לתוס' - הכוונה לדבר עגול, ו"טוריינא" היינו גדול. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד הדבר עצמו ללא קשר לאדם מסויים.

נ, ע"ב

תוד"ה "כל כסף האמור בתורה הוא כסף צור"י - מהו המטבע הפחותה בכסף צורי?
 לרש"י - זה דינר, לשיטתו מצד הגברא שזה החשיבות המינמלית מצד האנשים.
 לתוס' - זה מעה, לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שיש כזה סוג מטבע לכן נחשב אפילו שאין לזה חשיבות כ"כ מצד האנשים. ועצ"ע.

נא, ע"א

תוד"ה "והראיון תני רב יוסף שלא יביא כסף סיגים אלא טבוע" - האם זה בא לפרש או לסייע?

לרש"י - זה בא לסייע, לשיטתו מצד הגברא ולכן בא לסייע בגלל שרואים שצריך כסף טבוע שיש בזה חשיבות, כנראה צריך גם שיהי' הקרבן חשוב לגבי אנשים ושוה שתי כסף מעות.

לתוס' - זה בא לפרש טעם מדוע לא יביא סיגים שמא לא ימכרו לו עולת ראיה ששוה שתי מעות כסף. לשיטתו מצד החפצא שמסביר מדוע מצ"ע אסור להביא סיגים, בגלל שלא יסכימו לקבל 2 מעות כסף בסיגים מצד החפצא, אבל אם היו מסכימים למכור לו אי"צ חשיבות מצד הגברא. ועצ"ע.

נג, ע"א

תוד"ה "ואין מחרימין בזמן הזה" - מדוע?
 לרש"י - בגלל שיש חשש תקלה אפילו שסובר שסתם חרמים לכהנים כי כ"ז שהם ביד הבעלים הרי הם הקדש. לשיטתו מצד

תוד"ה "דבהיותו עובד כוכבים לאו בני נחלה ניהו" - האם לגויים יש דין נחלה?
 לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא שאין חשיבות לגוי כלל.

לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא שהרי זה דבר שקשור עם ממון וכמו שבע מצוות ב"נ שזה חלק מישוב העולם ורק דין בכורה שזה קשור לחשיבות מיוחדת בגברא, כמבואר במאמר "לכה דודי" תשי"ד שבכור יש את רוח האב יותר משאר האחים, זה לא שייך אצל גויים.

מז, ע"ב

תוד"ה "ראשון לנחלה לא וילדו לו בעינן" - מאיפה יודעים שיוצא דופן אינו נחשב לבכור לנחלה?

לרש"י - מלשון לידה משמע רק אם יוצא בצורה רגילה של לידה, לשיטתו מצד הגברא.
 לתוס' - לומדים מהפסוק "אשה כי תזרע וילדה", שלידה דוקא ממקום שמזריעה שרק אז יש דיני טומאה וטהרה ואח"ז לומד גז"ש לידה לידה שגם בנחלה אינו נחשב לבכור אם הוא יוצא דופן. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומד מצד שורש הולד שזה המקום שמזריעה.

מט, ע"א

תוד"ה "מת בנו בתוך 30 יום יחזיר לו הכהן את ה-5 סלעים" - מדוע?
 לרש"י - בגלל שהולד נחשב לנפל, לשיטתו שיש חיסרון בגברא.

לתוס' - בגלל שהתורה אמרה שהחיוב הוא רק מגיל חודש ומעלה. לשיטתו מצד החפצא היינו אפילו שכלו לולד חדשיו ואין חיסרון בולד, אבל מצד עצם החיוב יש חיסרון.

מט, ע"ב

תוד"ה "אמר רב אסי מנה של צורי" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שיש במנה זה 25 סלעים וכל סלע של 4 זוזים, והמשקל שוה בכסף ובזהב. לשיטתו מצד הגברא ולכן שוה בכסף ובזהב.
 לתוס' - המשקל של דינר זהב הוא פי שנים

הגברא ולכן סובר שחרמים לכהנים (גברא) ורק הבעי' היא בגלל שזה נמצא ביד הבעלים ולא נתנו לכהן.
לתוס' - בגלל שהחרמים לבדק הבית ואין למי לתת היום. לשיטתו מצד החפצא ולכן החרמים שייכים לבדק הבית, שזה קשור יותר לחפצא.

נג, ע"ב

תוד"ה "הקדש עילוי" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שיכול ליטול סלע מישראל אחר ע"מ שיתננה לבן ביתו כהן להקריבה, לשיטתו מצד הגברא.
לתוס' - הכוונה שמחרים את קדשיו לטובת בדיק הבית, שאז צריך ליתן את דמיו, היינו שיש פה קדושה בחפצא.

נד, ע"א

תוד"ה "דגן ודגן שהם כלאים זה בזה" - האם זה מדאורייתא או מדרבנן?
לרש"י - זה מדרבנן, היינו לשיטתו שעיקר האיסור על הגברא.
לתוס' - זה מדאורייתא, לשיטתו שהאיסור כלאים קשור לחפצא.

נה, ע"א

תוד"ה "אין ירדן אלא מבית ירחו ולמטה" - מדוע?
לרש"י - בגלל שלמעלה מירחו הירדן מתערב בימים ובטל חשיבותו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על חשיבותו בעיני האנשים.
לתוס' - בגלל שמשמעות הפסוק שמדבר על הירדן רק מירחו ולמטה, וכמו גזה"כ מצד החפצא.

נה, ע"ב

תוד"ה "ומפצי ביומי תשרי" - מדוע שם להם מפצי (מחצלות)?
לרש"י - בגלל הטיט שלא יחצוץ ברגלים. לשיטתו מצד הגברא שלא יחצוץ באדם.
לתוס' - בגלל צניעות, שלא יתביישו מבני אדם ואז יטבלו מהר וחסר בטבילה עצמה. ועצ"ע.

נה, ע"א

תוד"ה "חוץ מן הקרח הזה" - למי הכוונה?
לרש"י - הכוונה לר"ע לשיטתו מצד הגברא שכך כינויו ומותר לכנות אדם כאשר רוצים לזהותו בצורה כזו, שזה תלוי בכוונת האדם שרק אם אומר כדי לזלזל כמו "עלה קרח" אסור.

לתוס' - הכוונה לר"א בן עזריה או שם אדם אחר. לשיטתו מצד החפצא ולא משנה בכוונתו של האדם אסור לכנות כך בשום אופן את ר"ע, וגם שלא מסתדר עם חשבון השנים שזה ר"ע.

המשך

תוד"ה "מפי חגי זכריה ומלאכי" - האם בדבר שקשור לתאריך של מעשר בהמה אפשר לסמוך על הנבואה?
לרש"י - כן, לשיטתו שקשור לגברא ולכן כל התאריך של המעשר זה רק בשביל האדם מתי זמן המתאים, ואין זה נוגע לחפצא של המצוה ולכן מותר לסמוך על הנבואה.
לתוס' - לא, לשיטתו שתאריך המעשר קשור לחפצא של המצוה ולכן א"א לסמוך על הנבואה.

מסכת ערכין

תוד"ה "הרדווליס" - מה הגירסא הנכונה?
 לרש"י - הגירסא הרדווליס בס', שמרמז על
 מקיף הרחוק שקשור יותר לגברא.
 לתוס' - הגירסא הרדווליס ב-ס', שמרמז על
 מקיף הקרוב לשיטתו שקשור לחפצא. ועיין
 לקוטי לוי"צ מס' קידושין לגבי "והלכתא
 כאביי ביע"ל קג"ם". ועצ"ע.

המשך
 תוד"ה "מגרפה היתה במקדש" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שגורפין בה את הדשן.
 לשיטתו שקשור יותר לגברא וזה מתבטא
 ממש בעבודתו גריפת הדשן.
 לתוס' - הכוונה גם לסוג של כלי זמר, שיש
 שני מיני מגריפה, שקשור יותר לחפצא
 לשיטתו מצד החפצא שזה מתאים יותר בכלי
 זמר שמנגן מעצמו. ועצ"ע.

יא, ע"א
 תוד"ה "מנין לביכורים שטעונין שירה" - מה
 הכוונה בשירה זו?
 לרש"י - זה החליל שמכה לפניהם. לשיטתו
 מצד הגברא ולכן מדבר על ענין של שירה
 שקשור לגברא.
 לתוס' - הכוונה רק לשמחה בעלמא ולא לגדר
 של שירה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר
 על כל פעולות שמביאים לשמחה מצ"ע ולא
 מצד שירה של האדם.

יא, ע"ב
 תוד"ה "מתיבי" - מאיפה האזהרה שלא
 לשנות בעבודת הלויים ממשורר לשוער?
 לרש"י - לא ידוע. לשיטתו מצד הגברא שזה
 אזהרה מצד האדם שלא יחליף.

ב, ע"ב
 תוד"ה "הכל חיבים בראי" חוץ מחש"ו - על
 מה מדובר?
 לרש"י - מדובר על ראיית פנים בעזרה שהטף
 פטורים בזה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר
 על ראי' פנים שקשור לגברא.
 לתוס' - מדובר על הבאת קרבן, אבל על ראיית
 פנים בעזרה כולם חייבים, גם טף. לשיטתו
 שקשור לחפצא ולכן מדבר על הקרבן.

ז, ע"א
 תוד"ה "ישבה על המשבר" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לפני שנגמר הדין, שגם אז
 יש חידוש שממתינים לה כדי שלא יחול
 הגמר דין על הולד מצד שהוא כמו גוף אחר
 שהרי עתיד לצאת ממנה, אבל אחר גמר דין
 אין מחכים, שמצד הגברא הולד נחשב כחלק
 מהאם. ועצ"ע.

לתוס' - הכוונה בפשטות לאחר גמר דין,
 שרק אז שייך עינוי הדין בהמתנה, וההבדל
 בין זה לתחילת המשנה ששם עדיין לא הגיע
 הזמן ללדת ולכן א"צ לחכות. לשיטתו מצד
 החפצא ולכן הולד יש מציאות בפ"ע ולא חל
 עליו גמר דין.

י, ע"ב
 תוד"ה "ועליהם אמר דוד נחושת ממורט" -
 מאיפה פסוק זה?
 לרש"י - זה מדוד, לשיטתו שקשור לגברא.
 לתוס' - זה פסוק במלכים ששלמה אמרו ולכן
 גורס אמר קרא ולא מזכיר מי אמרו. לשיטתו
 שקשור לחפצא.

המשך

לרש"י - הכוונה ללשון השלישי של הגברא (רכיל המגלה סוד).
לתוס' - הכוונה ללשון עצמה, מצד החפצא שיש עצם מעליה ובשר מתחתיה.

טז, ע"א

תוד"ה "הא דאהנו מעשיו" - האם על כל העבירות שעושה יהודי נענשים כולם?
לרש"י - לא, רק ע"ז וש"ד וג"ע, ואפילו שאין בידם למחות. משמע לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד עצם חומר העבירה חייבים כולם, שכל היהודים קשורים ואפילו שאין בידם למחות.
לתוס' - כן, על כל העבירות נענשים רק אם יש בידם למחות, שאז יש להם חלק בעבירה מצ"ע. לשיטתו מצד החפצא ולכן נענשים רק אם יש בידם למנוע מהעבירה.

המשך

באותו תוס' - מה הפירוש "אהנו מעשיו"?
לרש"י - זה הולך רק על לה"ר שנתקוטטו בגללו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על לה"ר שזה חטא שקשור בעיקר לדיבור האדם, ולא פעולה ממשית שהוא עושה.
לתוס' - זה הולך גם על שפ"ד וג"ע, והכוונה שאהנו מעשיו (זה שהרג בפועל ממש) ולא אהני זה שהלבין פני חבירו ברבים, וכאילו הרגו. וג"ע ג"כ אם אהנו מעשיו שמש עשה את העבירה ולא אהנו מעשיו הכוונה מתוך ששהו קינהן מעלה עליהם הכתוב כאילו שכבוס. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר גם על שפיכות דמים וגילוי עריות שקשורים גם לפעולה ממשית, וכן מסביר גם "אהנו מעשיו" שהי' פעולה ממשית.

יח, ע"א

תוד"ה "לא צריכא שהי' אביו גוסס" - האם כשאביו גוסס ועומד להוריש לבנו עשירות, האם מחכים כדי להעריכו בתור עשיר?
לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ובגלל שהוא בן של עשיר ועתיד לירש נכסיו וכאילו שכבר יש לו שייכות לזה, לכן מחכים.
לתוס' - לא, שאין להקדש אלא מקומו

לתוס' - מזה שכתוב "לשמור משמרת ועבודה לא יעבוד ככה תעשה ללויים במשמרתם", שזה בא לעכב שכ"א בעבודתו ואסור להחליף ממשורר לשוער. לשיטתו מצד החפצא שהאזהרה ששייכת דוקא ללוי זה שכל א' בעבודה שלו זה מצד העבודה מצ"ע.

יג, ע"א

תוד"ה "שאפילו משמרתו של יהורייב עולה" - האם בזמן שעלו בית שני הגיע משמרת של יהורייב?
לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא וודאי שלא היו אותם אנשים ממש מבית ראשון.
לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם האנשים שהמשיכו משמרת זו נחשבים ממש למשמרת יהורייב.

טז, ע"א

תוד"ה "אילו באו עליה שנים אחד כדרכה ואחד שלא כדרכה" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שאחד בא עליה שלא כדרכה והשני בא עליה כדרכה והחשוב של קנס זה רק בהשרת בתולים, היינו רק השני, ואפילו שפגמה הראשון בזה שבעלה שלא כדרכה. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק אם ממש פגע באשה שהשיר את בתוליה אז חייב קנס.
לתוס' - החיוב קנס זה גם על הראשון וא"צ השרת בתולים. לשיטתו שחייב מצד החפצא מצד עצם הבעילה.

טז, ע"ב

תוד"ה "התאוו תאוה" - האם השליו הפסיק לרדת?
לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי טיפלו באנשים שהתאוו תאוה, ובשליו עצמו אין בעי' ולכן המשיך לרדת.
לתוס' - כן, והערב רב ביקשו עוה"פ וירד להם שליו שני. לשיטתו מצד החפצא והרי השליו עצמו הי' בעייתו ולכן הפסיק, ורק הערב רב ביקשו עוה"פ. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "לישנא תליתא" - מה הכוונה?

ושעתו. לשיטתו מצד החפצא שצריך שממש יהי' לו הכסף.

המשך

תוד"ה "שיתן כשעת נתינה" - האם זה שבדמים כשאמר דמי עלי נותן כשעת נתינה, היינו אפילו שנדר בתשרי ומשלם בניסן, לא חושבים כמה הי' שוה בתשרי אלא כשעת נתינה - זה סברא או מקרא?
לרש"י - זה סברא מצד הגברא.
לתוס' - זה מקרא, שקשור לחפצא.

יט ע"א

תוד"ה "מרפקו" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה מתחת לבית השחי. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על היד ביחס כללי לאדם, שזה מתחיל מבית השחי שהכל נחשב ליד.
לתוס' - הכוונה למרפק מתחת למקום תפילין. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על היד ביחס פרטי שהחלק השימושי מתחיל בעיקר מתחת למקום תפילין.

יט, ע"ב

תוד"ה "חלצה" - מה הדין אם נחתכה הרגל ונשאר מעט מן הארכובה (הברך), האם כשר לגבי חליצה?
לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולגבי אדם זה נחשב רגלו, וע"ז מדברים אם נשאר מן הארכובה נחשב לרגלו משא"כ אם לא נשאר מהארכובה.
לתוס' - לא, שמדברים רק על החפצא (על הנעל), שאם הקשר מן הארכובה ולמטה זה נחשב ל"חלצה נעלו מעל רגלו", אבל מעל הארכובה אין נחשב לרגל כלל.

המשך

תוד"ה "התם גברא זילא הוא" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה היא שא"א להשוות מנוקין שכבר קטע לו את היד, ואז הוא זול מאוד, שרואין אתו מזולזל לבין א' שמעריכין את שווי וזהו ברוא ב-2 ידיו, היינו שסובר שבנזיקין משלם פחות מערכין לפי שמסתכל

מצד הגברא והוא נמצא במצב שקשה לדמיין איך הי' עם שתי ידיו בריא בשווי השלם כמו בערכין.

לתוס' - הכוונה הפוך, שבנזיקין משלם יותר מערכין מכיון שקטע ידו נמאס ביותר משהי' לו יד ונקשר (כמו בנודר). לשיטתו מצד החפצא לכן מסתכל על היד שנקטעה שמגיע לו יותר.

כג, ע"ב

תוד"ה "הפודה פודה" - אם הי' חייב כסף לאנשים והקדיש נכסיו, האם חל ע"ז הקדש?
לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שזה שאדם חייב לאנשים זה חוב עליו, ולא חל על הנכסים באופן שא"א להקדיש.
לתוס' - משמע שלא, לשיטתו שקשור לחפצא ולכן סובר שחל החוב על הנכסים באופן שא"א להקדישם.

המשך

תוד"ה "מוסיף עוד דינר וכו'" - מי פודה את הנכסים?

לרש"י - המלוה, שהוא נותן את הדינר לפדות הנכסים. לשיטתו כנ"ל שבעצם חל הקדש על הנכסים ורק שנתנו למלוה אפשרות לפדות כדי לקבל את חובו, וזה רק היתר למלוה שהוא יכול לפדות ולקבל הנכסים.
לתוס' - הלוח נותן את הדינר כדי לפדות את הנכסים להחזיר למלוה. לשיטתו שקשור לחפצא והרי בכלל לא חל על הנכסים הקדש ורק משום מראית עין שלא יראה כמוציא מהקדש לחול, לכן דוקא הלוח מתאמץ ללוות עוד דינר ולפדות.

המשך

תוד"ה "ואם לאו אינו פודה" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שאם חובו כנגד הקדשו אז אומרים שהי' בדעתו מתחילה לגבות מנכסים אלו, ולכן לא חל עליהם הקדש ופודם בפרוטה, ואם לא אז חל הקדש ואין פודם. כנ"ל לשיטתו בתוס' הקודם ולכן לשון ראשון עיקר.
לתוס' - הכוונה שאם חובו יותר מהקדשו א"צ

לגברא אלא מצ"ע.

המשך

תוד"ה "והתניא הרי זו ריבית גמורה אלא שהתורה התירתו" - האם יש חילוק בין בית לשדה לגבי משכון ששוכר ממנו בפחות או בחינם?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי בשדה יש סיכון שלא יאכל כלל שום פרי ולכן מותר ואי"ז ריבית כמו בבית, שכמעט אין שום סיכון מצד האדם ברוב המקרים.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי גם בבית יכול להיות שישירף או יפול ואפילו שלא שכית כ"כ אבל בכ"ז אין הברדל בין בית ושדה ובשניהם אסור.

ל, ע"ב

תוד"ה "רבא אמר דכו"ע צד א' בריבית אסור" - א"כ מה המחלוקת בין המשנה לברייתא? לרש"י - המחלוקת היא שלפי הברייתא מכיוון שיש אפשרות להגיע לריבית אפילו שזה רק צד א' בריבית מותר, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שזה רק באופן של צד אחד בריבית יש חידוש שמותר.

לתוס' - המחלוקת היא האם מותר ריבית ע"מ להחזיר או שבברייתא מדובר שלא מחזיר לו ובמשנה מדובר שמחזיר לו אם יפדנו. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה רק באופן שאין פה ריבית מצ"ע.

ל, ע"א

תוד"ה "חולסית" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה חולסית ליטול משם אבנים ומצולה ליטול משם חול. לשיטתו מצד הגברא שזה לצורך האדם שלוקח אבנים וחול כדי לבנות.

לתוס' - הכוונה חולסית ליטול ממנה זכוכית ומצולה הכוונה של דגים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על זכוכית ודגים שיש להם מציאות מצ"ע. ועצ"ע.

כלל לפדות, אלא גובה בלי פדיון. לשיטתו שהחוב חל על הנכסים מצד החפצא ולכן לא חל עליהם כלל הקדש.

כט, ע"ב

תוד"ה "התם לא הדרא ומענא" - מדוע אינו יכול למכור את בתו עוה"פ?

לרש"י - בגלל שאין אדם מוכר את ביתו לשפחות אחר שפחות אפילו שלא הביאה סימנים. לשיטתו מצד הגברא שאין לו רשות למכרה פעמיים.

לתוס' - בגלל שהביאה סימנים ואז לכו"ע אין מוכר לשפחות אחר שפחות, בגלל שיש שינוי בחפצא שהביאה סימנים.

ל, ע"ב

תוד"ה "ואימא היכא דעבד תרתי ופיישי חדא וכו'" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה כפשוטו לפי השנים כמה נשאר אם נשאר 4 משלם 4 כשווי בזמן קנייתו, ואם נשאר רק 2 משלם כפי שניו. לשיטתו מצד הגברא ולכן משלם לפי השווי בזמן הקדש ורק מסתכל לפי השנים לדעת כמה חייב.

לתוס' - הכוונה שאם נשאר 4 בין הכסיף ובין השביח משלם "כסף מקנתו" כמו שהי' שוה בזמן הקני' ואם נשאר 2 בין הכסיף ובין השביח משלם כפי שהוא עכשיו. לשיטתו מצד החפצא ולכן משתנה המחיר של השדה [חפצא] מצ"ע אם זה כזמן הקני' או כפי שהמחיר עכשיו.

ל, ע"א

תוד"ה "תני חדא לזה וגואל לחצאין" - על מה זה הולך?

לרש"י - זה הולך על מקדיש שדה אחוזה, לשיטתו מצד הגברא שזה קשור לשדה ירושת אבותיו שקשור יותר לאדם.

לתוס' - זה הולך על מוכר בית בבתי ערי חומה, לשיטתו מצד החפצא שזה רק מצד שהבית נמצא בתוך עיר חומה ללא קשר

מסכת תמורה

ב, ע"ב

לגבי קדשי גויים: תוד"ה "בד"א בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית מועלין" - לפי מי משפט זה?

לרש"י - זה לפי ר"ש שגם הוא מודה שבקדשי ב"ה מועלים אפילו שזה של גוי, לשיטתו מצד הגברא ולכן מועלים גם בשל גוי שקדשי בדק הבית זה רק מצד הגברא ולכן גם גוי שייך לזה.

לתוס' - זה לפי ר"י אבל לר"ש אין מעילה גם בקדשי ב"ה. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם בקדשי בדק הבית יש בזה קדושת חפצא ולכן אין גוי שייך לזה. ועצ"ע.

ג, ע"ב

תוד"ה "ומאי שנא" - מה הכוונה? לרש"י - השאלה היא מדוע ממעט אוכל ולא אוכל מקרבן ומרבה אכלתי ולא אכלתי שחייב קרבן, לשיטתו מצד הגברא ולכן מרבה "אכלתי" שמצד האדם הרי יודע ששיקר וחייב.

לתוס' - השאלה היא מדוע מפרש כמו ר"ע שיפרש כמו ר' ישמעאל שהרישא בא למעט אכלתי ולא אכלתי מקרבן והסיפא למעט אוכל ולא אוכל מקרבן, לשיטתו מצד החפצא והרי אין דבר שיכול לחול עליו, וגם באכלתי כיון שזה ה' בעבר ואין משהו עכשיו שיכול לחול עליו.

ד, ע"א

תוד"ה "מלאתך זו ביכורים" - מדוע קוראים לתרומה דמעך?

לרש"י - בגלל שהיא מדמעת, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר לגבי האדם שמתערב

לגביו תרומה.

לתוס' - בגלל שזה נוהג בדבר לח כמו יין ושמן משא"כ ביכורים שנוהג רק בדבר יבש, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר גם מצד גדר התרומה עצמה שנוהג בדבר לח. ועצ"ע.

ד, ע"ב

לגבי אונס שגירש והוא כהן לוקה ואין מחזיר: תוד"ה "כהנים קאמרת שאני כהנים" - מה המיוחד בכהנים?

לרש"י - הכוונה שמחמירים בכהנים שילקו אפילו על לאו שאינו שוה בכל, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד החיוב על האדם שהם הכהנים מרובים במצוות.

לתוס' - הכוונה כי אסור להם גרושה ואין להם אפשרות להחזיר ולתקן את הלאו ע"י עשה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שא"א לתקן לאו זה.

יא, ע"ב

תוד"ה "התם לא נחתה ליה קדושת הגוף" - מדוע?

לרש"י - בגלל שסובר ששותפות גוי פוטרת מבכורה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שלגמרי פוטרת שותפות הגוי.

לתוס' - אפילו שאין שותפות גוי פוטרת בבכורה אבל אינו יכול להקריבו. לשיטתו שקשור לחפצא ולכן מדבר על ההקרבה, שרק בזה מפריע שותפות הגוי.

יב, ע"א

תוד"ה "ואין המחומץ מחמיץ אלא לפי חשבון" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שעיסה של חולין שנתחמצה

לתוס' - תרומת הראשון תרומה אם נתן לו רשות, ושוב אין תרומת השני תרומה מכיוון שנתן רשות, ואם לא נתנו רשות א' לשני אז כל א' עשה מקצת תרומה מכיון שיש לו שותפות וכ"א א' יש לו חלק בחפצא, יכול לתרום אפילו בלי רשות.

יד, ע"א

תוד"ה "וכל הקרב בלילה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לשמן המנורה שדולק בלילה, שזה קשור יותר לאדם. לתוס' - הכוונה למנחת נסכים, לשיטתו מצד החפצא וזה קשור יותר לנסכים על המזבח שזה חלק מהקרבתן ולא בפ"ע כמו הדלקת המנורה.

טו, ע"ב

הגמרא מביאה רא"י שחטאת ציבור שכפרו בעלי' אינה מתה. תוד"ה - "כיוצא בו אמר ר' יוסי" - על מה זה הולך? לרש"י - אין מפרש, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין סובר שהקרבתן כשר ללא הבעלים. לתוס' - זה הולך על חטאת של ע"ז שאינה נאכלת, כמ"ש "ואת השני יעשה עולה כמו עולה" שאינה נאכלת, לשיטתו מצד החפצא ולכן מחשיב קרבן ללא בעלים מצ"ע.

יז, ע"א

תוד"ה "אכנס לבית זה" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שהי' בעל מחשבות ולא ידע מה שאמר, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר בזמן שהאדם עשה את הנדר הי' מבולבל. לתוס' - הכוונה שאמר ועשה תנאי כשאכנס לבית זה תהי' בהמה זו תמורה מיד, וכשנכנס לבית שכח מזה כלל והי' שלא לדעתו, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שבשעה שעבר על התנאי אז הי' מבולבל.

יז, ע"ב

תוד"ה "דאיכא שם עולה על אמו" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה ששייך נקבה בעולה, היינו

בשאור של תרומה כולה אסורה, ואם אח"ז נפל מאותה עיסה לעיסה אחרת אינה אוסרת, אא"כ יש בשאור של תרומה בפ"ע כדי לחמץ את העיסה השני'. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על הכוח של השאור ואפילו שאין בו חשיבות כ"כ מצ"ע.

לתוס' - הכוונה שיש כזית שאור של חולין וכזית שאור של תרומה ושניהם בעין ולכן צריך שיהי' בשאור של תרומה כדי לחמץ בפ"ע ורק אז אוסר. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' כזית שאז יש חשיבות לשאור בפ"ע.

המשך

תוד"ה "ואין המים שאובין פוסלים את המקוה" - האם מים שאובין מטהרים בהמשכה לבד? לרש"י - כן, לשיטתו שמצד הגברא ולכן מספיק פעולת הגברא שמושך את המים ע"ג הקרקע ומטהרם. לתוס' - לא, וצריך שיהי' גם הרוב מי גשמים, לשיטתו מצד החפצא - ולכן צריך שיהי' בפועל רוב מי גשמים.

יג, ע"א

תוד"ה "שלש שדות של שתי מענות" - האם יש טומאה בשדות שמסביב לבית הפרס? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן מטמא גם מסביב שלגבי האדם גם הם נחשבים בכלל הספק.

לתוס' - לא, רק אם נחרש מבית הפרס לשדה אחר שאצלו אז מטמא וכן הלאה, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק בית הפרס עצמו מטמא.

המשך

לגבי שותפים שתרמו זא"ז: תוד"ה "ר"ע אומר אין תרומת שניהם תרומה" - מה הכוונה?

לרש"י - אפילו תרומת הראשון אין תרומתו תרומה, מכיון שחזר השני ותרם גילה דעתו שלא נוח לו שתרם הראשון, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו בגילוי דעת מספיק כדי לבטל את תרומת הראשון.

לע"ל" - מה הגירסא הנכונה?
 לרש"י - הגירסא שלא קידשה לע"ל, לשיטתו
 מצד הגברא ולכן לא חדר כ"כ.
 לתוס' - הגירסא שכן קידשה לע"ל, לשיטתו
 מצד החפצא ולכן זה חדר גם בעתיד.

כא, ע"ב
 תוד"ה "ולד חטאת ושאבדה ונמצאת בעלת
 מום" - מדוע כתוב ונמצאת בעלת מום דוקא
 שתמות?

לרש"י - בגלל שאם היתה תמימה הואיל
 ונמצאת קודם כפרה אפילו כיפרו בעלים
 באחרת הדין שרועה ולא תמות, לשיטתו מצד
 הגברא ולכן מדבר קודם כפרת הבעלים.
 לתוס' - זה חידוש שאפילו שהיתה גם אבודה
 וגם בעלת מום והייתי חושב שרועה קמ"ל
 שמתה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר
 מצד הבהמה שהייתה אבודה וגם בעלת מום.

כב, ע"א
 תוד"ה "ישמור מיבעי ליה" - בשביל מה
 צריך לשומרה?
 לרש"י - שומרה שאולי יעשה מום קבוע ואז
 יכול לפדותה, שזה רק פתרון בשביל הגברא.
 לתוס' - שומרה שאולי תתרפא ותהי'
 ראויה להקרבה, שזה התיקון מצד החפצא
 בשלימות.

המשך
 תוד"ה "אמר לך רבא" - באילו מקרה אומרים
 על הקרבן שתמות?
 לרש"י - מספיק שיש דיחוי שנתכפר בבהמה
 אחרת, לשיטתו מספיק שיש דיחוי רק מצד
 הגברא.
 לתוס' - צריך גם שתהי' אבודה וגם בעלת מום
 כדי לדחותה גם מצד החפצא ורק אז מתה.

כו, ע"א
 אם אמר בהמה זו חציה עולה וחציה חטאת:
 תוד"ה "ר' יוסי אומר תמות" - מדוע תמות?
 לרש"י - בגלל שאדם נתפס גם בגמר דבריו
 והרי הוא אינו מחויב חטאת ולכן תמות.
 לשיטתו מצד הגברא וחל על הבהמה אמירתו

בעולת העוף שאין חייב זכר דוקא, לשיטתו
 מצד הגברא בשביל האדם צריך ממש קרבן
 וזה יש רק בעוף.

לתוס' - הכוונה שחל עליה קדושת הגוף אם
 הקדיש נקבה לעולה משא"כ בבעלי מומין,
 לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שרק חל
 עלי' קדושת הגוף אבל היא לא נהיית ממש
 קרבן עולה לגבי האדם, בכ"ז זה נחשב שחל
 עלי' שם עולה.

יח, ע"א
 תוד"ה "ניתק אין לא ניתק לא" - מה מלמדנו
 הפסוק "הוא" בהוויתו היא?
 לרש"י - לומדים מהפסוק שצריך ניתוק,
 לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שינתק האדם
 במפורש את הקרבן.
 לתוס' - לומדים שאם שחטו סתם לאשם
 שניתק לרעי' כשר לעולה, שזה יהי' הרי בסוף
 הוויתו ולא צריך עקירה.

יח, ע"א
 תוד"ה "אפילו ממרעייהו" - מה החידוש?
 לרש"י - הכוונה אפילו שנמצאים במרעה
 באפר והגיע זמן הרגל, שלא יאמר איני טורח
 אחריהם לבקשם באגם אלא אמתין לפעם
 אחרת לשיטתו שמדבר מצד טורח הגברא.
 לתוס' - הכוונה מצד החפצא, שאפילו
 שהבהמה כחושה אין ממתין שתשמיץ.

כ, ע"א
 תוד"ה "הני תרי גופי" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה ליחיד ונשיא, שקרבן היחיד
 לא שייך אצל הנשיא וקרבן הנשיא לא שייך
 אצל היחיד, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר
 על הקרבן שלהם.

לתוס' - הכוונה שיחיד ונשיא עצמם שני
 גופים, שיחיד לא יכול להיות נשיא כ"ז
 שהנשיא חי וכן נשיא אין יכול להיות יחיד
 שאין מורידין אותו מגדלותו, לשיטתו מצד
 החפצא ולכן מדבר על תפקידם. ועצ"ע.

כא, ע"א
 תוד"ה "ה"ג רש"י לעולם קסבר לא קדשה

מצד החפצא ומדובר פה שהכלב בעצמו שכב עם האשה, והכלב עושה את מעשה הבעילה.

ל, ע"ב

תוד"ה "ר' אליעזר אומר ולד טריפה לא יקרב" - האם ולד טריפה מותר להדיוט? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם אין הולד נחשב כ"כ כחלק מהאם אלא כמציאות בפ"ע ולכן מותר.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי הולד נחשב לכרעיה דאימיה והוא ממש חלק ממנה ואסור.

לא, ע"ב

תוד"ה "ואפילו למ"ד מועלין בקדשי מזבח ה"מ גידולים דחזו למזבח" - מדוע קדושים הולדות?

לרש"י - מצד גידולין, היינו ללא פסוק מצד הסברא, וזה קשור לחיוב האדם ולא כ"כ מצד הולדות עצמם.

לתוס' - מן הפסוק "יהיו לך" (אלו ולדות). לשיטתו שהפסוק מחדש שהקדושה חודרת בולדות מצד החפצא מצ"ע ולא רק מצד התחיבות הגברא.

לב, ע"א

תוד"ה "מקדישים אותם הקדש עילוי" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שיכול ליקח דבר מועט מישראל חבירו כדי שיקריבו במשמר בן ביתו הכהן. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד האדם שרוצה בטובת בן ביתו.

לתוס' - הכוונה שמעריכים כמה אדם רוצה ליתן בשור זה להעלותו עולה אע"פ שאינו חייב עולה. לשיטתו מצד החפצא מדבר מצד השור.

המשך

תוד"ה "והאמר עולא המתפיס עולה לבד"ה אין בה אלא עיכוב גיזברים בלבד" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה רק שהגיזברים צריכים לעמוד על גבה בשעת הקרבת הקרבן אבל א"צ לתת

אפילו שאינו מחויב חטאת ועכ"פ פועל שהיא תמות.

לתוס' - בגלל שאמר וחצי' תמורת חטאת וזה חל ולכן תמות כדין תמורת חטאת. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך שיהי' פה קרבן חטאת שיוכל להמר בו. ועצ"ע.

כו, ע"ב

תוד"ה "אמר אביי הכל מודים דאי אמר חציה עולה וחציה מעשר דברי הכל עולה קרבה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה אפילו נתכוון לכך שרואה בהמה ואומר חציה עולה וחצי' מעשר בלי שיעבירהו תחת השבט, לשיטתו שזה רק מצד הגברא.

לתוס' - מדובר באדם המעביר צאנו תחת שבטו ואומר העשירי יהי' חצי עולה וחצי מעשר, אז הדין שרק עולה נתפס שחמור יותר, לשיטתו מצד החפצא.

כח, ע"א

תוד"ה "טול אתה מה שהבאת" - האם צריך ק"ו לומר שאם נעשתה עבירה בבהמה בשני עדים שאסורה למזבח?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ואפילו שעבר עבירה, אבל זה רק מצד האדם ולא אוסר את הבהמה.

לתוס' - לא צריך ק"ו ולימוד מיוחד, לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שהעבירה שהאדם עושה אוסרת את הבהמה בפשטות.

ל, ע"ב

תוד"ה "מנא הא מילתא דאמרי רבנן אין זנות לבהמה" - על מה השאלה?

לרש"י - השאלה היא ע"ז שכתוב שאתנן כלב מותר, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על שכר שנותן טלה לאדם ע"מ שתלין כלבתך אצלי, היינו שהאדם עושה את מעשה הבעילה.

לתוס' - השאלה היא ע"ז שאם נתן לזונה אתנן ע"מ שיהי' הכלב אצלה היינו שאשה הנבעלת לכלב אולי יהי' אסור אתנן זה, וע"ז צריך לימוד מיוחד שאין זנות לבהמה, לשיטתו

שׁוֹה הַבְּהֵמָה וְצָרִיךְ לַתֵּת אֶת שׁוֹוִיָּהּ לְבִדְקָה
הַבַּיִת. לְשִׁיטְתוֹ מִצַּד הַחֶפְצָא שׁוּדָאֵי שִׁיכְתָּ גַם
לְבִדְקָה הַבַּיִת בְּאֹפֶן שֶׁצָּרִיךְ גַּם לְשַׁלֵּם אֶת דְּמֵיהָ
וְלֹא רַק לְעֲמוּד עַל גְּבֵה.

כְּלוּם לְבִדְקָה הַבַּיִת. לְשִׁיטְתוֹ שׁוֹה עֲנִיךְ הַקְּשׁוּר
לְגַבְרָא אֲבָל לֹא שֶׁהִיא שִׁיכְתָּ מִצַּד הַחֶפְצָא
לְבִדְקָה הַבַּיִת.
לְתוֹסֵף - הַכּוּוּנָה שֶׁצָּרִיכִים הַגְּזָבְרִים לְשׁוּם כְּמָה

מסכת כריתות

תוד"ה "ומודים חכמים לר"י בחלבין וביאת מקדש אבל בטומאה לא מודים שפטור" - באיזה אופן מדובר? לרש"י - מדובר פה שאומרים לו אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי, וכן אמרו לו נכנסת למקדש טמא והוא אומר לא נכנסתי, וממשיך אבל אם אמר לא נטמאתי לא אומרים שפטור לאף אחד, שלשניהם חייב קרבן אבל בטומאה בלי קרבן לא מודו. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא אם הויכוח הוא על האדם אם נכנס, שזה על העברה ולא על הטומאה - אז אומרים שמודים.

לתוס' - הכוונה שאומרים לו נטמאת והוא אומר לא נטמאתי, ומכיוון שזה טומאה חדשה שא"א לומר מיגו שיטעון שטבלתי ונטהרתי שהרי אפילו אם טבל צריך הערב שמש ועדיין טמא הוא. לשיטתו שהויכוח הוא לא על חיוב האדם בכניסתו למקדש אלא על עצם הטומאה (החפצא) אם נטמא אם לא. ועצ"ע.

יד, ע"א

תוד"ה "פקע פיגולו ממנו" - מדוע צריך למעט קומץ מפיגול והרי לא קרב המתיר כמצוותו?

לרש"י - בגלל שמדובר שמשלה בו האור עכ"פ בחציו וזה החידוש, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר על זה שמשלה בו האור, שזה קשור יותר לאדם.

לתוס' - בגלל שקדשו בכלי זה כמו שקרבו מתיריו, לשיטתו מצד החפצא שקשור לכלי.

טו, ע"ב

תוד"ה "המוחק את הכרישה" - מה הכוונה?

ט, ע"א

תוד"ה "לעיל גבי גר תושב עושה מלאכה לעצמו" - האם גר תושב מותר לעשות מלאכה לעצמו?

לרש"י - משמע שלא, שהרי מקבל עליו שלא לעבוד ע"ז ומחלל שבת נחשב כעובד ע"ז ולכן דינו של גר תושב ששומר שבת גם לעצמו. לשיטתו שקשור לגברא ולכן גם גוי זה הוא קשור ליהודי וצריך לשמור שבת. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי הוא מציאות לעצמו. ועצ"ע.

יא, ע"א

תוד"ה "באין מתכוון דכדרכה פטור" - מדוע פטור בבעילה שלא כדרכה?

לרש"י - בגלל שכתוב "שכבת זרע", ובאם אינו מתכוון אינו ראוי להזריע. לשיטתו שמסתכל על חשיבות של הגברא וכן פה רק אם ראוי להזריע שיוולד מזה משהו אז חייב.

לתוס' - בגלל שהוא אנוס. לשיטתו מצד עצם המעשה (החפצא) שהרי הוא אנוס.

יא, ע"ב

תוד"ה "כשאין מתכוון דעריות" - מה הכוונה?

לרש"י - מדובר שאשתו ואחותו עימו במיטה וסבור לבוא על אשתו ובא על אחותו. לשיטתו שהשווג רק בנוגע לגברא ולא בנוגע לעצם המעשה.

לתוס' - מדובר שנפל מן הגג ונתקע באחותו, שרק כך נקרא אונס, שלא כיוון למעשה כלל מצד החפצא.

יב, ע"א

לרש"י - הכוונה שסוחט וכותש את הקפלוט, לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר על מעשה האדם שסוחט. לתוס' - הכוונה שירדו גשמים על הכרישה ולא היו לרצון עד שיצאו מהם, לשיטתו מצד החפצא, ולא מדובר על מעשה האדם באופן ממילא.

כד, ע"א
תוד"ה "דאמרו לו נרבע שוורו" - האם נרבע איסור בהנאה?
לרש"י ור' אפרים - לא, וזה רק איסור על הגברא.
לתוס' - כן, שזה איסור גם על החפצא.

המשך
תוד"ה "מצד העליון לצד התחתון טהורים" - מדוע?
לרש"י - בגלל שסופה ליבלע בבגד ואין נחשבים למשקין, לשיטתו מצד הגברא, ואפילו שחסר רצון האדם א"א לומר שלא נחשב למשקין, ורק בגלל שנבלע בבגד לכן אינו נחשב למשקין.
לתוס' - בגלל שזה שלא לרצון, לשיטתו מצד החפצא שכאשר חסר רצון האדם אז חסר בעצם החפצא של המשקין, ועצ"ע.

כו, ע"א
תוד"ה "אשם תלוי בא על הנבלה" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שמביא אשם תלוי על ספק איסור לאו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מביא אשם תלוי גם על דבר שאסור רק מצד האדם. לתוס' - הפסוק מדבר רק על ספק איסור, שאם יודע לו יביא חטאת ולא סתם איסור לאו, לשיטתו מצד החפצא, ולכן דוקא על איסור שקשור לחטאת שזה קשור יותר לחפצא.

מסכת מעילה

ג, ע"א

לגבי עולת במת יחיד: תוד"ה "שהכניסה לפנים" - באיזה אופן מדובר? לרש"י - מדובר לאחר שחיטה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן רק לאחר פעולת האדם ששחט אז נחשב כאשר מכניסו, וגם שרק האדם מכניסו.

לתוס' - מדובר שנכנסו בעודם חיים, לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שבהמה נכנסת בלי פעולת האדם כלל - גם זה נחשב לכניסה.

ג, ע"א

תוד"ה "ומועלין בהם ובמה שבתוכם" - מה הכוונה למעילה בבור? לרש"י (הרשב"ם) - הכוונה שמצניע חפצים בבור, לשיטתו מצד הגברא, והעיקר שהאדם נהנה מהבור.

לתוס' - הכוונה שעקר חוליא מהבור ונהנה ממנה בתלוש. לשיטתו מצד החפצא שצ"ל נהנה בדבר תלוש.

ד, ע"א

תוד"ה "והא אשה מכוסה היא" - מה הכוונה? לרש"י - הפי' שלא נפל בה דם מעלמא בגלל שהיא מכוסה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר שא"א שיפול הדם ממקום אחר, בודאי שבא מהאשה.

לתוס' - הכוונה שהמקום שתום וכשהדם יוצא הי' לו להרגיש ולכן היא בחזקת טהורה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מעמידה בחזקת טהרה כל זמן שלא הרגישה.

ה, ע"א

תוד"ה "ר"מ היא דמחמיר בכתמים" - מה

הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמחמיר בכתמים יותר מראי, לשיטתו מצד הגברא ולכן רק רבי מאיר מחמיר בכתמים, אבל חכמים סוברים שראי שקשור לגברא זה יותר חמור.

לתוס' - הכוונה שברוב המקומות מחמיר בכתמים [אבל להחמיר בכתמים יותר מראי גם שאר תנאים כך סוברים], לשיטתו מצד החפצא, ולכן כולם סוברים שכתמים שזה קשור לחפצא, זה יותר חמור.

ה, ע"ב

תוד"ה "מה כלי חרס שהוא מוקף צמיד פתיל" - איך עושים ק"ו לטמא משכבות ומושבות בנידה במעל"ע?

לרש"י - כך ומה כלי חרס שטהור באוהל המת מטמא במעל"ע שבנידה כמו נידה משכבות ומושבות שמטמאים באוהל המת, אינו דין שיטמאו במעל"ע שבנידה כמו בנידה עצמה, שעיקר הק"ו זה על המעל"ע שקשור לגברא.

לתוס' - כך ומה כלי חרס שמוקף צמיד פתיל שניצול באוהל המת מטמא בנידה משכבות ומושבות שאין ניצלת במת ודאי שיטמאו בנידה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על הטומאה עצמה ולא על מעת לעת.

ו, ע"ב

תוד"ה "בשעת הדחק" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה בשנת בצורת, לשיטתו שזה דוחק מצד האדם.

לתוס' - מדובר שיש טורח גדול לרדוף אחריו לדעת אם נגע או לא, או שנגע בהרבה טהרות שזה הפסד גדול. לשיטתו מצד החפצא שקשה לטמא את הכל.

ולא דוקא שזה פרי.
לתוס' - כן, לשיטתו שקשור לחפצא וכן פה
יש פרי ולא רק חלק מהגזע. ועצ"ע.

ט, ע"ב
תוד"ה "ימי טומאה וימי טהרה" - מה
הכוונה?

לרש"י - הכוונה שבעת ימי נידות לימי טהרה
וששה ימי זיבה ימי טומאה. לשיטתו מצד
הגברא שמחמיר על האדם שעלולה להיות
בטומאה חמורה בימים אלו.

לתוס' - א"א לקרוא לימי זבה ימי טומאה
והרי היא בחזקת טהורה, מצד החפצא
שהדמים מסולקין.

ז, ע"ב
תוד"ה "שמותי הוא" - מה הכוונה?
לרש"י - הכוונה שנידוהו, לשיטתו מצד
הגברא, ולכן מדברים על פעולה שנידוהו.
לתוס' - הכוונה שהוא מתלמידי שמאי,
לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שהוא
מתלמידי שמאי וזה רק דעה שונה, אבל אין
חסרון באדם, שאלו ואלו דברי אלקים חיים.

ח, ע"ב
תוד"ה "קטף" - האם זה פרי שממנו יוצא
הקטף?
לרש"י - לא, אלא נוטף מהגזע עצמו,
לשיטתו מצד הגברא העיקר שזה מגיע לאדם

מסכת נדה

ט, ע"ב

תוד"ה פיחת והותירה - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה בפשטות ליום צ"א צ"ב צ"ג,
 לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שזה וסת
 לדילוג של 3 חודשים ולא חודש אחד מצד
 האדם נחשב ג"כ כמו וסת של חודש א'.
 לתוס' - הרי בזה יש מחלוקת ולכן מפרש שיש
 חילוק בין רואה בדילוג לחודש לבין דילוג
 במספרים אחרים. לשיטתו מצד החפצא ולכן
 דוקא לדילוג של חודש שזה זמן מיוחד מצד
 מהלך הירח שקשור ומשפיע על האשה.
 ועצ"ע.

י, ע"א

תוד"ה "קחזי" בעונות מאי" - מה השאלה?
 לרש"י - אם ראתה בסוף ל' לאחר הפסקת
 ג' עונות הראשונות האם מטמאה מעל"ע.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן השאלה היא רק
 לחשב האדם מעת לעת.
 לתוס' - לשיטתו מצד החפצא, ולכן השאלה
 היא לגבי עצם החזקה, אם זה נחשב, ועצ"ע
 אם נכון.

המשך באותו תוס'

מה הדין אם תינוקת שלא הגיע זמנה לראות
 ראתה לסוף ל' אחר שלש עונות לרבי?
 לרש"י - מטמאה מעל"ע לפי רבי לשיטתו
 שהראי' פועלת עליה שנשתנית, לשיטתו מצד
 הגברא, ולכן ראיית האדם פועלת שינוי.
 לתוס' - דיה שעתה לפי רבי כיון שלא הגיע
 זמנה לראות, לשיטתו מצד החפצא, מכיון
 שעדיין לא הגיע זמנה אין זה נחשב לראי'
 ממש. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "אלא לקפיצות" - האם זה וסת רק
 לקפיצות?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא, ואינו פועל
 בזמן, ורק פעולת האדם שקופץ.
 לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק
 עם הימים מצד החפצא, היינו שזה פועל
 ותלוי גם מצד הזמן.

יא, ע"א

תוד"ה "מעיינ סתום" - מה הכוונה "מעין
 פתוח"?
 לרש"י - הכוונה שראתה פעמיים בר"ח ובה'
 בחודש ובשלישית רק בה' בחודש, לשיטתו
 מצד הגברא ולכן מספיק פעמיים.
 לתוס' - הכוונה ש-3 פעמים ראתה ובה'
 בחודש שיש חזקה לשניהם. לשיטתו מצד
 החפצא ולכן צריך שיהי' חזקה ליום הזה 3
 פעמים. ועצ"ע.

יב, ע"א

תוד"ה "מהו למעבד כי הא מתניתא" - מה
 השאלה?
 לרש"י - הכוונה כמו שבמשנה ההיא שצריך
 בדיקה או תביעה. לשיטתו מצד הגברא
 לכן צריך בדיקה או תביעה שזה השתתפות
 הגברא.
 לתוס' - הכוונה כמו במשנה ההיא שלא צריך
 כלום במשנה, לשיטתו מצד החפצא, לכן אין
 צריך שום פעולה של האדם.

יג, ע"ב

תוד"ה "קשים גרים לישראל" - מדוע?
 לרש"י - בגלל שמחטיאים את ישראל שאין

בידה כיוון שהמשנה מדברת ביש עד בידה. לשיטתו מצד החפצא מדבר על העד עצמו. ועצ"ע.

טו, ע"ב

תוד"ה "אפילו ילדה דבזיזא למיטבל" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שבושה לטבול, כיוון שהיא ילדה, ופעם ראשונה בטבילה היא לא רגילה, לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר מצד טבע האדם.

לתוס' - הכוונה שאחרי הלידה מפחדת לטבול, שלא תתקרב ותחלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד סכנה שלא תחלה. ועצ"ע.

טז, ע"א

תוד"ה "וחוששת לראייתה" - לגבי מה מדובר?

לרש"י - מדובר לגבי מעל"ע שמדובר למפרע אפילו לר' דוסא כי זה שלא בשעת וסתה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק לגבי מעת לעת, שזה קשור ממש לאדם, שאינו יודע מתי ראתה, ולא מצד עצמו.

לתוס' - מדובר לענין שזה מקלקל את מניינה וספירתה. לשיטתו מצד החפצא, ולכן זה ממש סותר את מניינה מצ"ע, ולא מחוסר ידיעה של האדם. ועצ"ע.

טז, ע"א

תוד"ה "ב"ש אומרים צריכה שני עדים על כל תשמיש" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה ל-2 עדים (מטפחות שבודקת בהם) חדשים א' לפני תשמיש וא' לאחר תשמיש ומצנעת עד הבוקר, וכן לכל תשמיש במשך הלילה וב"ה אומרים שמספיק 2 עדים לכל הלילה, היינו אחד לפני כל התשמישים וא' אחרי כל התשמישים. לשיטתו מצד הגברא שמקילים שהיא בחזקת טהרה.

לתוס' - הכוונה שלב"ש צריך שני עדים חדשים א' לו וא' לה ולפני תשמיש א"צ חדש, העיקר שאין מלוכלך כ"כ. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחמירים יותר בטהרתה,

בקיאים במצוות, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר על הבעי' מצד האדם שמכשילים אותנו.

לתוס' - בגלל שאינם מיוחסים ואין השכינה שורה בישראל אלא על משפחות מיוחסות, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על השראת השכינה, שזה מצד עצמו ללא קשר שמכשילים אותנו.

יד, ע"א

תוד"ה "לייט אמאן דגני אפרקיד" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שידיו של הגברא מונחות על מילתו ומתחמם.

לתוס' - הכוונה מצד החפצא, שבגדיו מונחים על מילתו.

המשך

תוד"ה "ולמחר מצאה עליה דם" - איפה נמצא הדם?

לרש"י - על הירך של הגברא.

לתוס' - על העד מצד החפצא.

יד, ע"ב

תוד"ה "מאי לאו בזקנתו" - מאיפה יודעים שזה הי' בזקנתו?

לרש"י - מזה שחולק עליו. לשיטתו שהמחלוקת הוא על הגברא ולא רק על הענין ולכן לא יכול להיות שזה הי' בצעירותו, שאז לא הי' מעז לחלוק על רבו.

לתוס' - מזה שאומר לו אף אתה ולא אמר לו אף אתה רבי, סימן שזה הי' בזקנתו שהי' תלמיד חבר, אבל מזה שחולק אין ראי' שהרבה תלמידים חולקים על רבם בילדותם מכיון שחולקים על הענין ולא על הגברא.

טו, ע"א

תוד"ה "האי עד בידה ואין עד בידה מבעי ליי" - מה כוונת השאלה?

לרש"י - השאלה היא שהי' צריך לחלק באישה ששהתה אם יש עד בידה או לא. לשיטתו מצד הגברא.

לתוס' - הי' צ"ל במפורש שמדובר באין עד

שצרכה שני עדים חדשים, וגם שהוא צריך לבדוק, לא רק היא וא"צ לפני תשמיש חדשים אלא צנועות שמקפידות אבל בודק לאחר כל תשמיש בחדשים. וב"ה אומרים א"צ חדשים כלל אפילו לאחר תשמיש ואפשר אפילו צנועות מכיון שזה בין כה מלוכלך משכבת זרע. ועצ"ע.

יז, ע"א

רבה בר רב הונא בשעת תשמיש: תוד"ה "מקרקע זגיי" - מה הכוונה?
 לרש"י - פעמונים התלויים בכילה להוציא בני ביתו. לשיטתו מצד הגברא לכן מקפיד דוקא על אנשים שיצאו.

לתוס' - הכוונה שהי' מגרש את הזכוכים בשעת תשמיש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מקפיד גם על זכוכים שאסור לשמש בפני כל חי מצד שיש פה עוד משהו אפילו זכוכ.

יח, ע"א

בתירוצי הגמ' "כאן שנמצאו בקרקע הפרוזדור" - מדוע לעיל שאומר שחולק על ר' חייא לא מתרץ כך שר' חייא מדבר בקרקע הפרוזדור?

לרש"י - בגלל שאפילו בקרקע הפרוזדור עדיין יש חשש שבא מהעליה וטהור. לשיטתו מצד הגברא שבחזקת טהרה ומיקל?

לתוס' - בגלל שאם חושש מן הלול ולחוצץ לדם החדר וטמא כ"ש שמן הלול ולפנים ודאי שבא מהחדר וטמא ואין שום חידוש בדברי ר' חייא. לשיטתו מצד החפצא שרוב הדמים באים מן המקור (החדר מצד החפצא).

יח, ע"א

תוד"ה "שליא בבית וכו'" האם יכול להיות שליא בלי ולד כלל?

לרש"י - כן, ורק רוב שליות יש בהם ולד, לשיטתו מצד הגברא, ולכן יכול להיות שהרי יש לשליא חשיבות מצד עצמה ללא קשר לולד, אלא מצד האדם.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא, שכל ענין השליא זה בשביל הולד.

יח, ע"ב

תוד"ה "רוב תינוקות מטפחין" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שמטפחין באשפה שיש שם שרצים שמטמאים, אבל בבצק ודאי נגע שהרי זה בידו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן השאלה עליו אם הוא נטמא.

לתוס' - הכוונה שרוב מטפחים בעיסה, אבל הוא טמא בודאי שנשים טמאות מנשקות אותו ומטמאות אותו, לשיטתו מצד החפצא, לכן השאלה היא על הבצק אם הוא נטמא.

כ, ע"ב

תוד"ה "והא רבא דידע בטעמא ולא בקי בדם" - מה הגירסא הנכונה?

לרש"י - רבא ומסביר שמה שראינו שהי' בקי זה הי' בצורה ניסית, לשיטתו מצד הגברא, והעיקר שיוודע ולא משנה שזה בצורה ניסית, שגילו לו מלמעלה.

לתוס' - הגירסא רבה שהוא לא בקי אבל רבא כן בקי. לשיטתו שקשור לחפצא מצד העולם לכן לא מדבר מענין הקשור לניסים.

כב, ע"א

תוד"ה "כי פליגי בחתיכה" - מה הכוונה? לרש"י - מדובר שיש דם בבקעים שבזה רבנן מטהרים, שאין דרכה של אשה לראות דם בבקעים. לשיטתו מצד הגברא שיש חזקת טהרה.

לתוס' - הכוונה שיש פה חתיכה העשויה כמין שפופרת שהיא חוצצת בין הדם לבשר, לכן רבנן מטהרים מכיוון שהיא חוצצת ואין הדם נוגע בבשר אבל ביש דם בבקעים גם רבנן מטמאים. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך שיגע ואין סומך על חזקת טהרה של הגברא. ועצ"ע.

כג, ע"ב

תוד"ה "והתניא איפכא ר"מ אומר כל צורה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לכל שהוא אפילו עין אחת שדומה לאדם. לשיטתו מצד הגברא ואפילו באבר א' אפשר להכיר צורת אדם. לתוס' - הכוונה שמצריך שיהי' דומה לגמרי

בכל הצורה לאדם. לשיטתו מצד החפצא לכן מצריך שיהי' לגמרי כאדם ולא מספיק סימן זיהוי בכל שהוא. ועצ"ע.

לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן זה שכתוב שאין עיבור אחרי עיבור הכוונה שאין בכלל, אפילו לא נפל, ועצ"ע.

כד, ע"א

תוד"ה "רבי חנינא בן אנטיגינוס אומר כל שיש לו שני גבין ושתי שדראות פסול לעבודה" - על מי הקושי'?

לרש"י - גם על רב וגם על שמואל, שמשמע שזה רק מום לקרבן אבל בהדיוט מותר אפילו יצא לאוויר העולם ושמואל לא התיר אלא במעי אמו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן הקושיא היא על שניהם, שמבדיל בין הדיוט להקדש.

לתוס' - שואל רק על רב שאומר שבאשה אינו ולד שאינו מתקיים ופה רואים שכן מתקיים, אבל על שמואל לא קשה שסובר שהולד עם 2 גבין קיים באשה ורק בבהמה יש איסור משום ססועה, לשיטתו מצד החפצא, ולכן אין מבדיל בין הדיוט להקדש.

כה, ע"א

תוד"ה "פרשתבינא" - מה הכוונה? לרש"י - זה שם איש, לשיטתו שקשור לגברא. לתוס' - זה לשון פונסות וממשלה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על התפקיד.

כה, ע"ב

תוד"ה "מחלוקת בצלול" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה מלא מים, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר אפילו שמלא רק מים שזה צלול לגבי האדם.

לתוס' - הכוונה לבשר צלול, לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר גם על בשר אפילו שלאדם זה לא צלול כל כך כמו מים. ועצ"ע.

כה, ע"ב

תוד"ה "קא משמע לן אימא שניהם הזריעו בב"א" - האם אשה מתעברת וחוזרת ומתעברת נפל?

לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא, ולכן זה שכתוב שאין עיבור אחרי עיבור הכוונה רק לבן קיימא, כי נפל לא נחשב כלל לגבי אדם.

כז, ע"א

במפלת מין בהמה חי' ועוף נותנים עליה חומר שני ולדות: תוד"ה "חומר שני ולדות" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שמחמירים כאילו יש פה לידה של נקבה לטומאה שבועים, וגם כאילו אין פה לידה כלל אלא של חי' ועוף שאין להם ימי טהרה כלל, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר לגבי המציאות של נקבה וגם כאילו אין פה לידה כלל, לשיטתו שאם זה לא דמות אדם אין נחשב ללידה כלל.

לתוס' - הכוונה שהפילה שליא ביום השני לאחר הלידה של דמות חי' ועוף, ואז מחמירים לגבי ימי הטומאה שסופרים מיום השני ולגבי ימי טהרה מחמירים שסופרים רק מהיום הראשון. לשיטתו מצד החפצא, ולכן מחמיר רק לגבי הימים, אבל לא לגבי מציאות אחרת, לשיטתו גם אם זה לא דמות אדם נחשב ללידה מצד עצם הלידה.

כז, ע"א

תוד"ה "מ"ט דר"ש" - מה כוונת השאלה? לרש"י - הכוונה אפילו שנימוק אבל הרי כל הגוף כאן וצ"ל טמא, לשיטתו מצד הגברא, ולכן צריך להיות טמא מצד שכל הגוף פה.

לתוס' - כוונת השאלה היא שהרי נפל שבשליא אין בו תורת נצל ורקב כיון שאינו נגמר ואינו בשר לטמא בכזית, אלא מצד מת שלם והרי יש פה מת שלם וצ"ל טמא, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שיש פה מת שלם. ועצ"ע.

כז, ע"ב

תוד"ה "מלא תרווד ועוד" - באיזה אופן נקבר כדי לטמא במלא תרווד רקב?

לרש"י - מדובר שנקבר בכסותו, לשיטתו מצד הגברא מצד כבוד האדם נחשב כחלק ממנו.

לתוס' - מדובר שנקבר ערום, לשיטתו מצד

החפצא שלא יהי' שום דבר נוסף אפילו לכבוד האדם.

ל, ע"ב

תוד"ה "שני אציליו על שני ארכובתיו" - מה הכוונה?

לרש"י - זה בית השחי, שהברכים מקופלים מתחת לבית השחי. לשיטתו מצד הגברא והעיקר זה החיבור לגוף בבית השחי, שמשם מתחיל היד.

לתוס' - הכוונה למרפקיו, שהברכים מקופלים עד המרפקים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחשיב את היד רק מהמרפק, שזה עיקר שימוש האדם.

לב, ע"ב

תוד"ה "עליונו של זב מנלן" - מה לומדים מהפסוק "וכל הנוגע בכל אשר יהי' תחתיו יטמא"?

לרש"י - לומדים בנוגע למרכב של זב שמתמא. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא דבר שקשור לאדם ממש כמו מרכבו. לתוס' - לומדים לכל דבר שתחתיו שמתמא. לשיטתו מצד החפצא ולכן כל דבר שתחתיו אפילו אינו קשור כ"כ לאדם טמא. ועצ"ע.

לה, ע"א

תוד"ה "לאחרים גורם טומאה לעצמו לא כ"ש" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שלעליונו של זב עצמו יש טומאה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד האדם עצמו שמתמא.

לתוס' - הכוונה שאם נושא את האדם הזב טמא הנושא את הזוב לא כ"ש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הזוב מצד החפצא.

לו, ע"א

תוד"ה "אביי אמר אינה סותרת ואינה עולה" - האם ימי לידה שאינה רואה בהם עולים לספירת זיבתה?

לרש"י - כן, לשיטתו שהרי זה באותו גברא. לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא שזה כמו ימים אחרים שקשורים לאשה ולולד.

לח, ע"א

אין הולד מטמא אלא ימים הראויים...: תוד"ה "להיות בהם זבה גדולה" - מה בא למעט?

לרש"י - הכוונה למעט י' וי"א. לשיטתו מצד הגברא וימים אלו מצד האדם לא ראויים להמשיך בהם זיבה גדולה.

לתוס' - הכוונה למעט יום א' ויום ב'. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על ימים רגילים אלא שרק יומים ראה ולא שלוש, ולכן ממעט שפשוט חסר בחפצא שחסר ב-3 ימים.

לח, ע"ב

בדין האשה שמקשה ורואה דם: תוד"ה "אימא בימי זיבה טהורה בימי נידה טמאה" - מה סובר ר' אלעזר?

לרש"י - סובר שטמא גם בימי זיבה ולכן זה השאלה עליו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן אפילו בימי זיבה טמא, שהרי סוף סוף בא מהאשה מהמקור.

לתוס' - סובר שטהורה בימי זיבה ועצ"ע, לשיטתו מצד החפצא, ולכן סובר שמכיון שבא בקושי טהורה, שאין זה נחשב לדם זיבה.

לט, ע"ב

תוד"ה "אלמא מריש ירחא מנינן" - באיזה אופן מדובר?

לרש"י - מדובר שראתה פעמיים גם בר"ח וגם בה' ובפעם השלישית ראתה רק בה' בחודש שזה נחשב במעיין סתום, לשיטתו מצד הגברא, שאפילו שזה רק פעמיים - כבר נחשב לגבי האדם.

לתוס' - מדובר שראתה 3 פעמים גם בר"ח וגם בה' בחודש, לשיטתו מצד החפצא, ולכן רק אם ראתה שלוש פעמים, שאז זה נחשב מצד עצמו על דרך חזקה, ורק אז סופרת מראש חודש.

מ, ע"א

תוד"ה "כעין שהזריעה" - האם לרבנן צריך את הפסוק "אשה כי תזריע וכו'?"

ממונות שהולכים לפי מנהג האנשים באותו מקום.
 לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא, וגם ביני ממונות יש פה ענין של דין ממש מצ"ע וא"א שידון גר שאינו מיוחד, בפרט שגורם הגר, לפי תוספות בנדה יג ע"ב שתסתלק השכינה שאינה שורה אלא כשיש ייחוס. ועצ"ע.

נא, ע"ב

תוד"ה "התיאה" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לסיאה, לשיטתו שזה בד"כ בשביל אדם.
 לתוס' - הכוונה שאינו מטמא טומאת אוכלין, ולא כמו הסיאה שמטמא טומאת אוכלין שסתמו לאדם, וכנראה ב' מינים הם. לשיטתו מצד החפצא ולכן דווקא מדובר בדבר שאינו מאכל אדם.

נג, ע"ב

תוד"ה "עצמה וקדשים" - מה הכוונה לעצמה?
 לרש"י - הכוונה לטהרות שכל הטהרות שנגעה בהם למפרע טמאות.
 לתוס' - הכוונה שמקולקלת למנינה משעת כיבוס. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד החשבון של האשה. ועצ"ע.

נג, ע"ב

תוד"ה "איפוך" - מה צריך להפוך?
 לרש"י - הופכים דבר שקשור לגברא ומשנה וגורס "נראים דברי מדבריו", לשיטתו שמדבר על הגברא.
 לתוס' - הופכים את הענין מצד החפצא וגורס שהוא מעותה ואני מתקנה, ולכן הלכה כדבריו שמעותה מכיוון שהלכה כמחמיר.

נג, ע"ב

תוד"ה "צריכה הפסק טהרה" - מדוע צריכה בדיקה והפסק טהרה?
 לרש"י - צריכה בדיקה להפסיק בשביעי לכתמה כדי לטבול בערב. לשיטתו שמדבר על הגברא לטהר האשה עצמה.
 לתוס' - הכוונה שצריכה הפסקת טהרה בין

לרש"י - לא, כי רוב הולדות אינם נימוקים, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מסתכלים על רוב הולדות.
 לתוס' - כן, שצריך לחדש במקרה שהושיטה החיה את ידה ומיעכה את הולד שהיא טמאה, לשיטתו מצד החפצא, ולכן מסתכלים גם במקרה שהאשה מעכה את הולד.

מא, ע"א

תוד"ה "קסבר ולדות קדשים בהויתן הם קדושים" - האם גורסים משפט זה?
 לרש"י - לא, לשיטתו שהדעה העיקרית שבמצי אמן הם קדושים, שזה חלק מכוונת הגברא בהקדש?
 לתוס' - כן, לשיטתו שהדעה העיקרית שבהויתן הם קדושים. לשיטתו שצריך שתהי' חשיבות של חפצא מצ"ע שלא תלויה באמה כמו עובר ורק אז יחול הקדושה.

מג, ע"א

תוד"ה "למימרא דהיסט ונגיעה כידיו" - מאיפה לומדים בשרץ ונבלה שנגעו בסתרו של טהור שטהור?
 לרש"י - מזב לומדים, לשיטתו מצד הגברא.
 לתוס' - לומדים מלשון נגיעה, לשיטתו מצד החפצא.

מה, ע"א

תוד"ה "האי דם נידה הוא" - ועצ"ע.

מז, ע"א

תוד"ה "איזהו סימניה" - לגבי מה מדבר?
 לרש"י - מדבר על סימני בגרות. לשיטתו שאז היא נהיית גברא חשיבות לעצמה ואינה שייכת לאביה כ"כ.
 לתוס' - מדובר על סימני נערה, שהיא עדיין כמו חפצא של אביה.

מט, ע"ב

תוד"ה "חדא לאתויי גר" - האם גר יכול לדון את ישראל ביני ממונות?
 לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא, כיון שקיבלו עליהם שידון אותם נחשב ככל דיני

לתוס' - הכוונה לאבן כבידה וגדולה ובגדים תחתיה ובגלל גדולה מצ"ע ולא מצד היתדות. לשיטתו מצד החפצא אין ניכר כובד הזב כלל. ועצ"ע.

נד, ע"א

תוד"ה "אילן המיסך" - באיזה אופן מדובר? לרש"י - מדובר באילן שסמוך לבית הקברות, שלפעמים קוברים שם. לשיטתו שמספיק ספק מצד הגברא כדי שיחול שם טומאה. לתוס' - מדובר שבודאי קברו שם תחת האילן רק שאין ידוע תחת איזה ענף נקבר. לשיטתו שצריך שמצד החפצא ודאי שיהי' שם טומאה ולא מספיק שיש ספק מצד הגברא.

נד, ע"ב

תוד"ה "ובמגעות ובהיסטות הלך אחר הרוב" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לאשה שלא יודעת אם היא טמאה או טהורה, אז מכיוון שרוב ימיה טמאים - היא טמאה. לשיטתו שקשור לגברא לכן מדבר על האשה עצמה.

לתוס' - הכוונה שאם נמצא כתם ואין ידוע אם טהורה או טמאה, אז מסתכלים על הימים שאחרי הכתם אם רוב ימיה טמאים הכתם טמא. לשיטתו שמדבר מצד החפצא על הכתם. ועצ"ע, שהרי הכתם מעיד על האישה, ומאי נפק"מ.

נד, ע"א

תוד"ה "מודה שמואל שהיא טמאה מדרבנן" - מה הדין אם מוחזק לנו שהאשה לא הרגישה ויצאה דם?

לרש"י - טהורה, לשיטתו שקשור לגברא ולכן צריך את הרגשתה.

לתוס' - טמאה, לשיטתו מצד החפצא והרי יש פה דם נידה.

המשך

תוד"ה "מקום חבק" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה למקום חיבור הירך והשוק (ברך), לשיטתו שמדבר על הגברא.

לתוס' - הכוונה עד מקום שנועלין את הלולאות של הסנדלים. לשיטתו שקשור

הכיבוס למציאת הכתם ואז יכולה לתלות כתמה בראייתה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על מציאת הכתם מצ"ע.

נד, ע"א

תוד"ה "הני ארכיסר הו" - מה השאלה? לרש"י - שואל מדוע משמשת יום מ"ח והרי הם ימים הראויים לימי נידה ואין עולים לה לספירת נקיים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד שזה ימי נידה וקשורים לטומאה ואין יכולים להיות לספירת נקיים.

לתוס' - השאלה היא מדוע ב-8 הרביעי משמשת 7 ימים והרי יכולה לשמש רק 6 כי יום א' זה לשימור. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר ע"ז שחלק מהזמן הוא לשימור שזה מצד החפצא ולא מצד טומאת האדם. ועצ"ע.

המשך

באותו תוס' - מתי תהי' טהורה מזיבה? לרש"י - ביום ס"ג, לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מחשיב את ה-14 יום הראשונים שממ"נ לגבי האדם זה לא נחשב, שהרי אי"ז ממש נקבה וזה ספק לגבי האדם. לתוס' - ביום ה-80, לשיטתו מצד החפצא ולכן מחשיב גם את ה-14 יום כמו שזה ממש נקבה. ועצ"ע אם נכון.

נד, ע"א

תוד"ה "ולמאי דמשני הש"ס ימי לידה וימי נידה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לימים שראויים לימי נידה שאין עולים לה לספירת נקיים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על טבעי מצד האדם עצמו. לתוס' - הכוונה לימי לידתה שאין רואה בהן שאין עולים לה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד הולד שאין עולין לה. ועצ"ע.

נד, ע"א

תוד"ה "אבן מסמא" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה לאבן שמונחת ע"ג יתדות ע"י האדם [ולא שהאבן גדולה מצ"ע לשיטתו מצד הגברא] וזב יושב עליה וכלי תחת האבן שנטמא הכלי.

מי רגלים אינו מתערב בדם.

המשך

תוד"ה "דילמא בתר דתמו מיא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שאחר שגמרה לעשות מי רגלים יצא דם. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם עדיין יש מי רגלים מצד האדם א"א שיצא דם, ואפילו שנגמר הזרם לגבי האדם לא נחשב שנגמר עד שיגמרו לגמרי מי רגלים ואז יוצא דם.

לתוס' - הכוונה שאחר שנגמר הזרם של מי רגלים ויוצא בדוחק יוצא גם דם. לשיטתו מצד החפצא ולכן אחרי הזרם של מי רגלים זה נחשב שנגמרו מי רגלים ואז יכול לצאת מהפרוזדור דם.

ס, ע"ב

תוד"ה "כאן למפרע כאן להבא" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שזה שתולה בחברתה וטהורה זה רק למפרע אבל להבא טמאה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מקילים רק על דבר שלא הי' בידיעתה למפרע, אבל לא להבא שכבר יודעת מהספק וצריכה לזיזור.

לתוס' - דווקא שבעלת הכתם הכירה את כתמה אז תולה בה, אבל אם לא מכירה את כתמה עד שנוולד הספק אז אינה תולה בה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' פה כמו חזקה שבעלת הכתם מכירה את כתמה ואז תולה בה, משא"כ אם נולד הספק לפני"ז.

סא, ע"א

תוד"ה "אמר ר' אמי רישא במשולכות" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה שברישא שכולן טמאות בגלל שהיו משולכות ותכופות זו לזו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא את הטעם לזה שכולם טמאות ולא אומרים כאן נמצא כאן הי', שמצד האדם כך צריך להיות בגלל שצמודות ממש ביחד.

לתוס' - הכוונה שבסיפא שמחלק ומטהר את החיצונה אם נמצא תחת הפנימית, כי מדובר

לחפצא לכן מדבר על הנעל עצמה, או פי' אחר שכופף השוק על הירך ומכסה הבשר נקרא "חבק".

נט, ע"א

תוד"ה "היו בה טיפי דמים למטה וטיפי דמים למעלה תלינן בעליון עד כגריס" - מה הכוונה למטה ולמעלה?

לרש"י - הכוונה למטה לשיעור פחות מגריס ולמעלה ליותר מכגריס. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר בשיעור לגבי האדם.

לתוס' - הכוונה למטה מן החגור ולמעלה מן החגור. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד מקום הדם ששייך רק למטה מן החגור.

נט, ע"א

לגבי אשה שרוצה להקל בכתם: תוד"ה "נמצא עליה מן אחד" תולה בו - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה שאם מצאה דבר שדומה לכתם כמו שרץ תולה בו כמה מיני כתמים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר בכ"מ שאם מצאה דבר שדומה לכתם תולה בו.

לתוס' - הכוונה שאם מצאה דם למעלה מן החגור תולה בו גם למטה מן החגור שבא מעלמא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד המקום ואפילו שלא מצאה דבר שדומה לכתם אלא מצד המקום, שהרי למעלה מן החגור לא שייך בכלל דם מאותו מקום ולכן גם הדם שלמטה מהחגור כנראה בא ממ"א.

נט, ע"ב

לגבי אשה שרואה דם בצרכיה: תוד"ה "האשה מאי שנא עומדת" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה בתירוץ, שאם היא עומדת א"א שיצאו מי רגלים בלי דוחק (בזינוק) אלא ודאי שיוצא בדוחק (שותתת) ולכן טמאה, כי מוציאה דם מהמקור. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהיא מתאמצת ודאי יוצא גם דם וטמאה.

לתוס' - גם כשהיא עומדת יכולים לצאת מי רגלים בצורה רגילה (מזנקת) ואז טהורה. לשיטתו מצד החפצא ולא מתחשב במאמץ האשה, אלא מכיון שיש מקום מיוחד ליציאת

שמתקיימים קצת באדמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר שאפילו שיש שורשים שמתקיימים קצת, אבל לגבי האדם אין נחשבים רק שורשים שנשארים בקיץ ובחורף. לתוס' - הכוונה שאין לו כלל שורשים אפילו לא לזמן קצר, כגון גפרית. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שאין בכלל שורשים, שאם יש אפילו לזמן קצר נחשב שיש לו עיקר.

המשך

לגבי אשה שמצאה כתם: תוד"ה "הטבילו ועשה ע"ג טהרות הרי"ז צבע" - האם זה ודאי צבע או מספק?
 לרש"י - זה ודאי צבע. לשיטתו מצד הגברא ולכן סומכים על בדיקת האדם לגמרי שאם לא עבר וודאי שזה צבע.
 לתוס' - הרי"ז ספק צבע, שאין ודאי שרק סממנים מעבירים את הכתם. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין בדיקת האדם נחשבת לגמרי ולכן יש עדיין ספק.

סב, ע"ב

תוד"ה "אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם טמא" - איך משערים זאת?
 לרש"י - בפשטות שיתן, למשל ליטר, מים בבגד ויסחט את הבגד ואם יש רביעית יותר - טמא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מנסה להוציא את הרביעית עצמו, שברביעית זה עיקר הבעי' לאדם וצריך שתהי' רביעית שלימה שלא נספגה בבגד, שזה נראה לאדם ואז טמא. ועצ"ע.

לתוס' - הכוונה שנותן מים במידה וסוחט את הבגד ונותן בכלי אחר רביעית דם עם אותה כמות מים, ואם מראה שניהם שוה - טמא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מנסה לראות את האיכות של צבע הדם האם זה שוה, ולא מסתכל כ"כ על אותו רבעית שתצא, וגם כשבלועה בבגד נחשבת לגבי הטומאה אלא רק שתשפיע על צבע האדום שבמים.

סג, ע"א

תוד"ה "מפקת" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה שפושט אבריו מחמת

במשולכות היינו מכוונות שכ"א במקומה ולא מעורבות זו בזו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר דוקא מדוע טהורות כי באמת הי' צ"ל טמאות מכיון שהוחזק טומאה בכל המקום ורק בגלל שמכוונות אין טומאה לכולם. ועצ"ע.

המשך

בני גליל יצא עליהם קול שהרגו מישהו: תוד"ה "אטמרינהו" - מדוע לא יכול להטמינם?
 לרש"י - מחשש שמא באמת הרגו ואסור להצילם. לשיטתו מצד הגברא שיש עליו איסור להציל.
 לתוס' - מחשש שהרגו באמת ואם יצילם יהרגו המלך. לשיטתו מצד החפצא שפחדו שהמלך יהרגם. ועצ"ע.

סא, ע"ב

לגבי בגד שאבד בו כלאים: תוד"ה "לא ימכרנו לעכו"מ" - מה הדין אם ניכר בו הכלאים?
 לרש"י - צריך לנתקו מן הבגד ואז מותר למכרו. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש אולי לא ישימו לב וזה יגיע ליהודי וח"ו ילבש כלאים.
 לתוס' - לא צריך לנתקו, מכיוון שניכר ורואה אינו מביא לידי תקלה. לשיטתו מצד החפצא ואם אינו מביא לתקלה אין איסור. ועצ"ע.

המשך

תוד"ה "שוע טווי ונוז" - מה הכוונה בנוז?
 לרש"י - הכוונה שארוג. לשיטתו מצד הגברא שזה עבודת האדם שכבר מתחיל לארוג את הבגד.
 לתוס' - הכוונה שזור. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד ההכנה שזה רק שזור ומצד החפצא הוא מוכן לאריגה. ועצ"ע.

סב, ע"א

תוד"ה "כל שאין לו עיקר" - מה הכוונה?
 לרש"י - הכוונה לעיקר (שרשים המתקיימים בארץ) בקיץ ובחורף אבל יש קצת שורשים

בחפצא צריך 3 פעמים.

סו, ע"א

תוד"ה "ותבדוק עצמה בביאה שלישית" - באשה שרואה מחמת תשמיש, האם מותרת לבעלה הראשון ע"י בדיקה?

לרש"י - לא, שכל ההיתר ע"י בדיקה בבעל השלישי זה בגלל שאין ברירה ולא רוצים שתאסר על כל העולם, היינו רק היתר לגברא, אבל בבעל הראשון שעדיין יש אפשרות לה להינשא לבעל שני או שלישי אין מקילים, שאין זו בדיקה מוחלטת מצד החפצא.

לתוס' - כן, לשיטתו שבדיקה זו היא ממש מוחלטת מצד החפצא ולכן אפשר אפילו בבעל הראשון להתיר ע"י בדיקה, והחידוש שאפשר לבדוק אפילו בבעל השלישי ואין אומרים כבר הוחזקה לרמ"ת.

סו, ע"א

לגבי אשה שנתנו בה עין רעה ויצא לה דם מיד אחרי הטבילה: תוד"ה "כי היכי דתהוו עליך להך גיסא" - מה בדיוק עושים? לרש"י - הכוונה שיאמרו כמה שנאה יש בינה לבעלה ואז תשוב קנאתם ממך. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים רק על היחס שבינה לבעלה.

לתוס' - הכוונה שיאמרו כמה דמיה מרובים ולכן זוכה להרבה ילדים ואז יתנו עיניהם בה ויאמרו אשריה שדמיה מרובים, ויתנו עין בה ואז יפסקו דמיה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים רק על הדמים שזה מצד החפצא.

סו, ע"ב

תוד"ה "אם סמוך לחפיפה טבלה אינה צריכה לחוף ולטבול" - איפה שייך חפיפה? לרש"י - בכל הגוף. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לחפוף את כל הגוף. לתוס' - הכוונה דווקא לראש. לשיטתו מצד החפצא ולכן דווקא בראש שיש קשירה בשערות צריך חפיפה.

סו, ע"ב

תוד"ה "אשה לא תטבול בנמל" - מדוע?

עייפות. לשיטתו מצד הגברא שזה יותר בשליטת האדם.

לתוס' - הכוונה שפותח פיו מחמת עייפות. לשיטתו מצד החפצא שזה מגיע באופן מימלא וא"א לשלוט ע"ז כ"כ.

המשך

תוד"ה "מעטשת" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה ל"בלאיי"ר (כנראה שזה עיטוש). לשיטתו מצד הגברא שזה קשור יותר לרגישות האדם ללחות שמסביבו.

לתוס' - הכוונה לגרפס. לשיטתו מצד החפצא שזה בא מצד האוכל עצמו.

סג, ע"ב

תוד"ה "מן המנחה ולמעלה" - מה הכוונה?

לרש"י - הכוונה לסוף שעה שישית. לשיטתו מצד הגברא לכן דוקא סוף שעה שישית שאז ינטו צללי ערב שמורגש לאדם.

לתוס' ורשב"ם - הכוונה לשש ומחצה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר דוקא על שש ומחצה שזה קשור לזמן מנחה אפילו שהאדם לא מרגיש שנטו צללי ערב. ועצ"ע.

סה, ע"א

תוד"ה "הדפין והולובין והעדשין" - מה הכוונה בעדשים?

לרש"י - זה הגת שהענבים נתונים בה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הכלי שזה בשביל האדם לקבל בו את הענבים.

לתוס' - זה עיגול של טיט כבד שמכביד על הענבים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על העיגול שעושה את הפעולה.

סו, ע"א

תוד"ה "ונאמנת אשה לומר וכו' דברי רבי" - האם לפי רבי שבד"כ מחזיק דבר ב-2 פעמים וא"צ פעם שלישית, האם גם ברואה מחמת תשמיש מספיק פעמים להחזיקה כרמ"ת? לרש"י - כן, לשיטתו שזה גם איסור על הגברא ולכן בשתי פעמים כבר צריך לחשוש ולאסור.

לתוס' - לא, ופה גם רבי מודה שצריך 3 פעמים כדי לאוסרה. לשיטתו שכדי לפעול

שיסמכו על הקרבן ואפילו אשה.

עא, ע"ב

תוד"ה "הרואה יום אחד עשר וטבלה לערב" - האם הלילה נחשב לספירה לגבי זיבה? לרש"י - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן בפועל הרי יש זמן שהיא נקי' מדם. לתוס' - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי לילה אינו ראוי לטבילה בזיבה ולכן אין נחשב לשמירה.

עב, ע"ב

תוד"ה "מאי שנא איהו" - מה הכוונה? לרש"י - הכוונה מה שונה בועל שלא מטמא משכב ומושב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הבעל זבה מדוע אינו מטמא. לתוס' - הכוונה מה שונה הוא שאינו מטמא אלא ע"י ראי', משא"כ אצלה שמטמאה אפילו ללא ראי'. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר בכללות על גדר טומאת אדם ולא באופן פרטי על אדם הבעל זבה.

לרש"י - בגלל הטיט שלא יהי' חציצה ברגלים, ולכן גם היו שמים מחצלות ברגלים מפני הטיט. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על חציצה באדם עצמו. לתוס' - בגלל הבושה מהאנשים שבנמל לכן טובלות מהר ואולי לא מדייקות, ולכן גם שמים מחצלות שזה מחיצות מפני האנשים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על בעי' בטבילה עצמה שתהי' לא כ"כ כמו שצריך ולא מצד חציצה באדם.

סז, ע"א

האשה נראית בטבילה ובראיית נגעים: תוד"ה "וכמניקה את בנה" - לגבי מה זה נאמר? לרש"י - זה לגבי בית הערוה. לשיטתו מצד הגברא שזה אופן כללי על צורת האדם. לתוס' - זה לגבי הדה. לשיטתו מצד החפצא שמדברים דוקא באופן פרטי רק על אבר מסוים.

סח, ע"א

תוד"ה "כך אמרו משמיה דר' יוחנן אשה לא תחוף מעט" - מתי עדיף לאשה לחפוף לפני טבילת מצוה? לרש"י - טוב יותר לחפוף ביום, כי בלילה יש חשש שלא תדקדק כ"כ. לשיטתו מצד הגברא חושש בלילה שרוצה מהר לטבול כדי להיות עם בעלה שלא תקפיד כ"כ בחפיפה, וביום הרבה יותר רגוע, וגם שאפשר לראות ולנקות הכל.

לתוס' - טוב יותר לחפוף בלילה צמוד לטבילה. לשיטתו מצד החפצא לכן מסתכל על החפיפה כחלק מהטבילה ולכן צריך להיות יחד, ולא חושש כ"כ מצד הגברא שמהומה לביתה (שרוצה מהר להיות עם בעלה).

ע, ע"ב

תוד"ה "סמיכה ונסכין" - האם באשה יש סמיכה? לרש"י - לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך דוקא גבר. לתוס' - כן, לשיטתו מצד החפצא והעיקר

שיטת בבלי וירושלמי

כללי המחלוקת בין הבבלי והירושלמי השיחה לפרשת "ויחי" בלקו"ש חט"ו, שהבבלי קשור יותר להוה ועדיף יותר לקיים מצוה בזריזות אפילו שאין שלימות, והירושלמי חושב על שלימות בעתיד שמכריע את הזריזות בהוה.

השיחה לפורים בלקו"ש חט"ז, שהבבלי קשור יותר לחפצא והירושלמי יותר לגברא.

השיחה לפרשת ראה בשיחות קודש תשי"ד, שהבבלי קשור יותר לביטול היש (חסידות חב"ד) והירושלמי קשור יותר לביטול במציאות (חסיד פולין).

השיחה בלקו"ש חכ"ד לגבי "חמשה עשר באב", שהבבלי קשור יותר לפרטים והירושלמי קשור יותר לכלל.

השיחה בלקו"ש חכ"ד פ' "תבוא", שהבבלי רואה רק את הצד השלילי והירושלמי רואה צד חיובי.

וכעין זה בלקו"ש ח"ט פ' "ראה", שהבבלי רואה רק את הקללה והירושלמי רואה גם בזה דבר טוב, ע"ד הסיפור שאמר הרבי האמצעי שכאשר אבא קורא בתורה לא שומעים קללות. ועיין בלקו"ש חכ"ג בלק לגבי "וקרקר כל בני שת". ועצ"ע.

מסכת ברכות

לקרוא בגלל שחסר בכוננת האדם.

ב, ע"א

מהי פתיחת המסכת?

לבבלי - פותח בהסבר לשון המשנה [מאימתי] וסדר המשנה קודם ערבית ואח"ז שחרית ולא הפוך. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הסדר ערבית ושחרית ולא הפוך, ומסביר שזה כברייתו של עולם שקשור לעולם מצ"ע. לירושלמי - פותח ישר בסוגיית זמן קריאת שמע. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על חיוב האדם.

המשך

בגדר בין השמשות וצאת הכוכבים לבבלי - מובאת רק דעה א' שכוכב א' ודאי יום, שנים ספק לילה, שלשה ודאי לילה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך 3 כוכבים שזה כמו חזקה מצ"ע, ולשיטתם שהחושך הוא מציאות בפ"ע.

לירושלמי - מובאת עוד דעה שכוכב א' יום ושנים לילה, והספק הוא בין כוכב לכוכב [זמן קצר מאוד שקשה לשערן]. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק 2 כוכבים מצד האדם כדי להחשיבו ללילה, וגם מקדים את הלילה. לשיטתם שהופכים חושך לאור וגם שחושך אינו מציאות אלא העדר האור.

המשך

האם בין השמשות תלוי בלבנה? לבבלי - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן תלוי בשמש שמצ"ע מתחיל להחשיך.

לירושלמי - כן, שאומר שבאמצע החודש שהלבנה זורחת במזרח בדיוק בזמן שהשמש שוקעת במערב, לכן בזמן שהשמש שוקעת והירח עולה זהו בין השמשות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הירח שיותר קשור לאדם שסופר בו חדשים ושנים.

ג, ע"ב

כמה אשמורות ביום ובלילה? לבבלי - חולקים רק על האשמורות בלילה. לשיטתם "במחשכים הושיבני" שרבי אומר 4 ור' נתן אומר 3, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על הלילה, שאינו קשור לעבודת

המשך

מדוע קורים ק"ש בביהכנ"ס מבעוד יום? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא שק"ש זה חלק מהתפילה אפילו שאינו יוצא י"ח בזה כי זה מבע"י.

לירושלמי - הובא שזה כדי לעמוד בתפילה מתוך דבר של תורה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר שזה בשביל האדם לעמוד בתפילה מתוך ד"ת.

המשך

ספק קרא ק"ש

לבבלי - בספק קרא ק"ש נחלקו, ובספק התפלל אל יתפלל, ובספק בירך לא הובא כלל. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה בספק ק"ש שא"צ לקרוא אפילו שודאי חסר בכוונה, אבל מכיון שאולי קרא לכן צריך לא לקרוא.

לירושלמי - בספק בירך צריך לברך שכתוב "ואכלת ושבעת וברכת", ובספק התפלל אל יתפלל כבבלי, ובספק קרא ק"ש צריך לקרוא לכו"ע. לשיטתו מצד הגברא והרי זה עצמו שמסתפק סימן שלא כיון כ"כ ולכן צריך

יוחנן נשאר מהיפים שבירושלים, שקשור עם ביהמ"ק ומאיר לגלות של בבל. לירושלמי - לא הובא כלל, לשיטתו מצד הגברא, והרי היו חיים יותר באור של א"י, ולא הי' כ"כ מיוחד בר"י.

המשך

מה הגירסא לגבי מקום התפילה? לבבלי - כתוב שהמתפלל צריך שלא יהי' דבר חוצץ בינו לקיר, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על חפץ שחוצץ. לירושלמי - כתוב שהמתפלל צריך שיסב פניו לכותל, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר רק על האדם שצריך להסב פניו לכותל.

ו, ע"א

איפה השכינה מצוי'? לבבלי - רק בבתי כנסיות, לשיטתו מצד החפצא ולכן בעיקר התפילה קשורה לשכינה יותר מלימוד תורה. לירושלמי - גם בבתי מדרשות, לשיטתו מצד הגברא, ולכן גם לימוד התורה זה מזוכך את האדם והשכינה מצוי'.

המשך

האם דורשים דרשות של "אל תיקרי"? לבבלי - כן, שיש יותר ממאה דרשות כאלו, לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא סוג דרשות אלו שזה כמו אור חוזר מלמטלמ"ע. לירושלמי - לא רואים במפורש, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים רק על דרשות של אור ישר.

המשך

האם יש ענין לקרוא ק"ש שוב ושוב עד שירדם? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וא"א לעשות מק"ש סגולה לאדם בשביל לישון. לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר על ק"ש בתור סגולה לאדם.

המשך

מה הכוונה בתיכף לנטילת ידיים ברכה?

האדם.

לירושלמי - חולקים גם על האשמורות ביום. לשיטתם שקשורים לגילויים, לשיטתו מצד הגברא לכן חולקים גם ביום, שזה קשור יותר לעבודת האדם.

ד, ע"א

במה מתבטא זה שדוד ביזה א"ע לכבוד המצוות? לבבלי - בזה שהתעסק במראות של אשה ובשפיר ובשליא לטהר אשה לבעלה. לשיטתם שקשורים לעצמות, לשיטתם מצד החפצא שהוא מטהר אישה לבעלה בשביל ללדת ילדים ומתעסק בדם שפיר ושליא. לירושלמי - בזה שפיזו וכרכו לפני הארון לשיטתם שקשורים לגילויים, לשיטתם מצד הגברא ולכן מדבר רק על דבר שקשור לאדם שפיזו וכרכו לפני ה'.

ד, ע"ב

מהו הטעם לסמיכת גאולה לתפילה? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן משמע שזה חלק מהתפילה. לירושלמי - הובא שזה דומה לאוהבו של מלך שביקש להיכנס למלך יצא המלך לידע מה הוא מבקש ומצאו שהפליג אז גם המלך הפליג, לשיטתו מצד הגברא ולכן משמע שזה רק הכנה לתפילה מצד האדם.

ה, ע"א

מדוע אומרים ק"ש על המיטה? לבבלי - הובא שזה כאילו אוהז חרב בידו, לשיטתו מצד החפצא שהוא הורג ממש את המזיקים. לירושלמי - זה בשביל להבריח את המזיקין, לשיטתו מצד הגברא ולכן רק מבריח ממנו את המזיקים.

ה, ע"ב

האם מספרים על שבח יפיו של ר' יוחנן? לבבלי - כן, מובא שהי' יפה וזרועו האירה את הבית, לשיטתו מצד החפצא במחשכים הושיבני, וע"ד נר שמאיר בחושך ובפרט שר'

זה אחד מ-24 לעונה, ורגע זה אחד מ-24 לעת, ויש עוד כמה דעות מה זה רגע. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שזה קשור ל-1/24, שזה קשור עם גבורות ודינים והתחלקות של זמן.

ח, ע"א

האם צריך שיהי' שתי דלתות לביהכנ"ס? לבבלי - לא, והכוונה לזמן שצריך ליכנס ולשהות בכניסתו שיעור ב' פתחים שזה 8 אמות, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לחכות בפועל זמן של 8 אמות. לירושלמי - כן, שצריך שיהי' 2 דלתות לביהכנ"ס, לשיטתו מצד הגברא, והרי יכול ברגע אחד להיכנס וזה תלוי באדם. ועצ"ע.

המשך

התחילו תפלה או קריאת התורה בעשרה ויצאו מקצתם לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אם כרגע אין 10 אנשים א"א להמשיך להתפלל. לירושלמי - הובא שגומר התפילה או קריאת, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהיו פה בתחילה 10 אנשים השכינה שורה ואז יכולים האנשים לגמור את התפילה.

ח, ע"ב

האם צריך לחזור על הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום לפני סעודת שבת? לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא והעיקר שיגיד אפילו בהמשך השבת (לפני הקריאה בתורה). לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן זו תקנה טובה לאדם כדי שלא יירדם וישכח וכו'.

המשך

לגבי זקן ששכח תלמודו לבבלי - רק אסור לבזותו, כמו ששברי לוחות מונחים בארון, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין צריך לכבדו, רק לא לבזותו, מכיון שפעם היה בראשו הרבה תורה.

לבבלי - מדובר במים אחרונים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על מים אחרונים שקשורים עם סכנה מצד מלח סדומית. לירושלמי - מדובר במים ראשונים, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על חובת האדם שזה יותר במים ראשונים.

ו, ע"ב

האם הקב"ה בא לבית הכנסת מתפלל ומניח תפילין? לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא וכל מצוה שהאדם עושה גורם לה' לעשות, וע"ד "מגיד דבריו... חוקיו ומשפטיו". לירושלמי - לא הובא כלל, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין שייך כ"כ לתפילה לומר שה' מתפלל או מניח תפילין ורק לאדם שייך לומר זה.

המשך

מה הפירוש שצריך מקום קבוע לתפילה? לבבלי - הכוונה שמספיק ליחד לו ביהכנ"ס, לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק בכללות בית הכנסת שקבוע. לירושלמי - הכוונה שגם בתוך הביהכנ"ס צריך ליחד לו מקום קבוע, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך ליחד מקום מיוחד שקשור לאדם הזה דוקא בתוך בית הכנסת.

ז, ע"א

צדוקי ביתוסי אפיקורס ומין לבבלי - הוזכרו הרבה, לשיטתו מצד החפצא שיש בחושך הגלות הרבה כאלה. לירושלמי - כמעט ולא הוזכרו כלל, לשיטתו מצד הגברא ולכן קשור לשלימות של הגאולה, ולכן לא מזכירים כל כך אנשים אלו.

ז, ע"א

מה האורך של עונה ועת ורגע? לבבלי - ברגע יש גירסאות שונות, ועונה פשוט שזה י"ב שעות, ועת לא הובא כלל. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על עונה, שזה שינוי של מצב כמו יום ולילה. לירושלמי - עונה זה אחד מ-24 לשעה, ועת

סתירה לעיל שזה תלוי בכוונתו, וע"ד שקורא ק"ש פעמיים לפני הנץ, ואחד עולה לו בשביל לילה ואחד בשביל יום.

לירושלמי - לא אלא מתחילים עם הנץ, לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב שיהי' גילוי אור (הנץ).

המשך

האם הלכה כר' יהושע?

לבבלי - כן, ואפילו לכתחילה אפשר לקרוא ק"ש עד שלש שעות, לשיטתו מצד החפצא שזה זמן ק"ש מצ"ע לכתחילה.

לירושלמי - לא, ורק בדיעבד אפשר עד שלש, לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שזה רק היתר לאדם ובדיעבד.

המשך

מה הגירסא הנכונה?

לבבלי - הגירסא מצוה לראות גדולי מלכות, לשיטתו מצד החפצא ולכן זה כולל גם שרים חשובים, שמצ"ע יש להם ג"כ חשיבות.

לירושלמי - הגירסא מצוה לראות מלכים, לשיטתו מצד הגברא ולכן הגירסא דוקא מלך, שלגבי האדם דוקא מלך הכי נחשב "אנא נסיב מלכא".

המשך

מדוע מפסיקין לק"ש מי שתורתו אומנותו ואין מפסיקין לתפילה?

לבבלי - לא הובא הטעם, לשיטתו מצד החפצא והרי ק"ש זה דאורייתא ותפילה זה דרבנן והטעם פשוט.

לירושלמי - מפורש 3 טעמים א' בגלל שזה דאורייתא ב' בגלל שק"ש זמנה קבוע ג' בגלל שא"צ כוונה אלא 3 פסוקים הראשונים, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מביא עוד טעם שקשור עם כוונת האדם.

המשך

האם רשב"י הפסיק מלימודו לק"ש?

לבבלי - כן, ורק לתפילה לא הפסיק, לשיטתו מצד החפצא ולכן לק"ש מדאורייתא ודאי שהפסיק.

לירושלמי - צריך לכבדו כמו שמכבדים ארון הקודש, לשיטתו מצד הגברא שהתאחד כ"כ עם התורה שאפילו ששכח עדיין צריך לכבדו.

המשך

האם אפשר לקרוא ק"ש אחרי עלות השחר בשביל הלילה?

לבבלי - כן, מכיון שזה עדיין לפני נץ החמה, לשיטתו מצד החפצא והרי עדיין חושך בחוץ, ולכן יכול לקרוא בשביל הלילה.

לירושלמי - לא, אלא רק לפני עלות השחר זה טוב בשביל הלילה, לשיטתו מצד הגברא והרי לגבי האדם נחשב כיום לגבי דינים.

המשך

האם ר"ג חולק על רבנן?

לבבלי - לא, וגם כתוב שמחמיר על עצמו, לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר גם ר"ג שבאמת פטור מק"ש מצ"ע אלא שהחמיר ע"ע.

לירושלמי - משמע שכן, ולא כתוב שמחמיר ע"ע. לשיטתו מצד הגברא ולכן חולק וסובר שכן צריך לקרוא ק"ש מכיון שיכול לכוון.

המשך

בנוגע למצות ציצית שהמקימה כאילו מקבל פני שכינה מגיד שהתכלת דומה לים וים דומה לעשבים ועשבים דומים לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד והכסא דומה לספיר דכתיב "ואראה והנה על הרקיע אשר על ראש הכרוב כאבן ספיר" - האם זה גירסא נכונה?

לבבלי - לא, שמשמיטים את העשבים ואת הספיר, ולשיטתם צבע התכלת דומה לכחול, לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא כחול שיותר כהה שמרמז על בירור העולם מלמטה.

לירושלמי - כן, ולשיטתם צבע התכלת דומה לירוק, לשיטתו מצד הגברא, ולכן ירוק שיותר בהיר שמרמז על יותר גילוי.

ט, ע"ב

האם מתחילים ק"ש בשחרית קודם הנץ?

לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ואפילו שאין עדיין נץ נחשב עדיין ליום, ואין זה

לירושלמי - לא, כמו שלא הפסיק מתפילה. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא הפסיק בגלל שהי' מושלם ע"י התורה וא"צ לעוד משהו.

המשך

הלומד שלא לעשות לבבלי - נוח לו שלא נברא, לשיטתו מצד החפצא לכן מתבטל לגמרי.

לירושלמי - נוח לו אילו נהפכה שלייתו ע"פ, לשיטתו מצד הגברא ועדיין יש לו מעלה ובפרט שיקום כמו כל הנפלים בתחיית המתים.

המשך

האם צריך פה מיוחד לדברי תורה? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין זו בעי' שהאדם מדבר דברי הרשות ואינו פוגם בחפצא.

לירושלמי כן. שמסופר שר"ש בר יוחאי רצה שהי' יברא פה אחד לדברי תורה ופה אחד לעניני העולם. לשיטתו מצד הגברא ואם פוגם בפה כשמדבר דברי הרשות הי' צריך פה חדש.

המשך

האם דורשים סמוכים? לבבלי - מחלוקת, ובמשנה תורה לכולם דורשים סמוכים. לשיטתו מצד החפצא ולכן דורשים סמוכים מצ"ע שכתובים אחד ליד השני.

לירושלמי - אין דין סמוכים כלל. לשיטתו מצד הגברא ולכן כל דבר נלמד לגופו, ואין לימוד מסמיכותם.

י, ע"א

האם צריך תפילה, תשובה וצדקה ביחד כדי לבטל את הגזירה?

לבבלי - מספיק דבר אחד, ואצל חזקיהו הי' רק דבר אחד - תפילה. לשיטתו מצד החפצא מספיק רק תפילה שזה מבטל את הגזירה.

לירושלמי - כן, וכך הי' אצל חזקיהו המלך. לשיטתו מצד הגברא וצריך שלימות בגברא בכל שלושת האופנים.

י, ע"ב

ויסב חזקיהו אל הקיר - למה הכוונה?

לבבלי - הכוונה מקירות לבו. או (פירוש אחר) - קירות של השונמית, שעשתה חסד עם הנביא וקיבלה שכר על זה, קל וחומר שהוא - יש לו זכות של בית המקדש, שנבנה על ידי אבותיו. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מובא על רחב ששם זה קשור לגברא, שרק הסתירה אותם בקירות ביתה, ולא שבנתה קירות מיוחדים כדי להצילם.

לירושלמי - הכוונה גם לקירות של רחב הזונה שהסתירה את שני המרגלים, או קירות של בית המקדש (שזה בזכות אבותיו של חזקיהו). לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא גם על רחב אפילו שלא בנתה קירות חדשים להצילם, אלא רק הסתירתם בקירות ביתה.

המשך

מדוע אלישע נקרא קדוש?

לבבלי - שלא ראתה זכוב על שולחנו, או שלא ראתה קרי על סדינו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על ענינים שקשורים לחפצים שמסביבו.

לירושלמי - בגלל שפרש מן העריות ולא הביט באשה ולא ראה טיפת קרי מימיו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים גם עליו שפרש מהעריות וכו'.

המשך

מה הי' גיחזי?

לבבלי - הי' רשע רק בזה שאחז בדדי' של האישה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על המעשה המגונה.

לירושלמי - שלושה דברים: הי' פרוץ בערוה, עין צרה ולא מודה בתחיית המתים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר בכללות עליו בכמה ענינים.

המשך

חביבים דברי סופרים יותר מדברי תורה

לבבלי - לא הביא שחמורים מדברי נביאים, וגם לא מסביר. לשיטתו מצד החפצא ולא

מובאת דעה שלומדים מעבודת הכהנים.

המשך

האם אומרים הציבור פסוקים בברכת הכהנים?
 לבבלי - מחלוקת, לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ הסברת פנים של האדם בזמן ברכת כהנים, שהברכה מצ"ע פועלת.
 לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע הסברת פנים של האדם בזמן ברכת כהנים.

המשך

איך תבוא הגאולה?

לבבלי - תבוא בכת אחת ולא לאט לאט. לשיטתו מצד החפצא והעיקר שתבוא הגאולה בכת אחת.
 לירושלמי - תבוא לאט לאט כמו איילת השחר, שלאט לאט מתחיל להאיר. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה יבוא לאט לאט כדי שהאדם יעכל את זה בפנימיותו כמה שאפשר.

יא, ע"א

המקור למספר הברכות בקריאת שמע לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מביאים מחיוב האדם לברכות.
 לירושלמי - בגלל שכתוב "והגית בו יומם ולילה" שיהיו שוין היום והלילה ומכיון שבלילה אין קוראים פרשת ציצית לדעה א', לכן מוסיפים עוד ברכה, ולהסבר אחר שזה קשור לפסוק "שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך". לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא מחיוב האדם בלימוד התורה או מפסוק שקשור לתפילה.

המשך

מדוע קורין שתי פרשיות של ק"ש כל יום?
 לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך מצ"ע לקרוא ק"ש בכל יום.
 לירושלמי - הובא בגלל שמרומז בהם עשרת הדברות "שמע ישראל" כנגד "אנכי ה' אלקיך", "ה' אחד" כנגד "לא יהי' לך אלקים אחרים על פני". לשיטתו מצד הגברא ולכן

נוגע כ"כ להסביר ובפרט שהחומרא מדברי סופרים זה רק על האדם ומצד עצמו אדרבה, יש מעלה בדברי תורה שחודרים בחפצא.
 לירושלמי - מסביר הוכחה מרבי טרפון שאילו לא קרא קריאת שמע לא הי' עובר אלא בעשה, וע"י שעבר על דברי בית הלל התחייב מיתה. ומי שמוסיף על דברי סופרים גם חייב מיתה ולא כמו איסורי תורה שיש ביניהם קלים שמספיק מלקות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא באריכות, בפרט בנוגע לרבי טרפון ובכלל על המעלה בדברי סופרים שזו מעלה בעיקר בנוגע לאדם. ועצ"ע.

המשך

מה ההבדל בין נביא לחכם?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כל כך פירוט ההבדלים.
 לירושלמי מובא שנביא צריך מופת וסימן והוכחה, אבל חכם אינו צריך. לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרט את ההבדל ביניהם.

המשך

בת קול שיצאה שהלכה כבית הלל לבבלי - לא הובא המקום שהיו באותה שעה, ולא כתוב שהלכה כב"ה לעולם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מובא שהבת קול הייתה בקשר עם דבר אחד מסוים והלכות מסוימות.
 לירושלמי - כתוב שזה הי' ביבנה והלכה כב"ה לעולם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא שהלכה כב"ה לעולם.

י, ע"ב

לגבי ישור הרגלים בתפילה

לבבלי - מובא רק שזה קשור למלאכים שכתוב בהם "ורגליהם רגל ישרה" ללא הסבר. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על מלאכים שממש עומדים על רגל אחת.
 לירושלמי - מובאת מחלוקת, לדעה א' לומדים את זה מהכהנים שכתוב בהם "ולא תעלה במעלות על מזבחיך" שהולכים עקב בצד אגודל, ולדעה ב' לומדים את זה מהמלאכים שכתוב בהם "ורגליהם רגל ישרה" וגם מסביר שאין להם ברכיים. לשיטתו מצד הגברא ולכן

מביא את זה רק מעשרת הדברות.

יא, ע"ב

האם צריך ללמוד מיד אחרי ברכות התורה? לבבלי - לא הובא, ומחלק בין מקרא ומדרש שצריך לברך למשנה ותלמוד שא"צ לברך. לשיטתו מצד החפצא ולכן מברך על התורה מצ"ע בלי קשר לאדם, ולכן גם מקרא צריך לברך אבל על משנה וגמרא א"צ לברך, שזה רק בשביל האדם לכוונו מה לעשות ולא לימוד מצ"ע.

לירושלמי - כן, ומחלק בין מדרש שצריך לברך להלכות שאין צריך לברך. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך מיד לחבר את הברכה ללימוד שלו, ורק בהלכות א"צ לברך שרק לומד מה לעשות ולא כמדרש ששם זה לימוד מצ"ע.

יב, ע"א

לגבי לוי

לבבלי - מסופר רק שהשתחוה ועשה קידה לפני רבי ונעשה צולע. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד הקידה עצמה שנהי' צולע. לירושלמי - מסופר שרבא הראה בריכה לפני רבי ונפסח (נעשה פיסח) ונתרפא, ור' לוי הראה כריעה לפני רבי ונפסח ולא נתרפא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם שלוי לא נתרפא בגלל שזה עונש על שהטיח דברים וכו' ורבא כן התרפא וכו'. ועצ"ע.

יב, ע"ב

גילו של רבב"ע

לבבלי - כתוב שהי' בן 18 שהתמנה לנשיא אלא ששערו הלבין כבן 70. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו צעיר אבל מלא חכמה נחשב ג"כ.

לירושלמי - כתוב שהי' ממש בן 70 ובכ"ז האריך ימים ללמדך שהגדולה מקצרת ימים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר בשלימות האדם בגיל 70, ובפרט לפי הידוע שזה המשך מהגלגול של שמואל הנביא שנפטר בגיל 52 ומצטרפים.

יג, ע"ב

כל המאריך באחד

לבבלי - סומכוס אומר מאריכין לו ימיו ושנותיו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על אריכות ימים מצד החפצא.

לירושלמי - סומכוס בן יוסף אומר מאריכין לו ימיו ושנותיו בטובה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הטוב שבאריכות הימים.

המשך

האם יש מושג של "לייט"?

לבבלי - כן, בהרבה מקומות לשיטתו מצד החפצא ולכן מי שאינו סובר כהלכה מקללים אותו.

לירושלמי - לא משתמשים בלשון זה כלל, לשיטתו מצד הגברא ואפילו שאינו סובר כהלכה עדיין לא מקללים אותו.

המשך

האם תלמיד שואל בשלום רבו?

לבבלי - לא, וההיפך "ראוני נערים ונחבאו". לשיטתו מצד החפצא שמקפידים יותר על הביטול, ואולי ע"ד ביטול של עבד שבדרגתם מגיעים רק לביטול היש ולכן צריך ליזהר.

לירושלמי - כן [ועיין בשיחות קודש פ' ראה תשט"ו]. לשיטתו מצד הגברא שמקשר בין התלמיד לרבו ע"ד אהבת בנו [ראה בהמשך] ובדרגתם שקשורים לביטול במציאות אין חשש להיפך הביטול.

המשך

האומר דבר בשם אומרו

לבבלי - שפתותיו דובבות [=זזות ע"י מעשה] בקבר, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך מעשה.

לירושלמי - שפתותיו רוחשות [=זזות שלא ע"י מעשה] בקבר, לשיטתו מצד הגברא והעיקר שזזות וא"צ למעשה.

המשך

במה דוד המלך חביב לפני הקב"ה?

לבבלי - בזה שיושב ועוסק בתורה, שזה יותר מאלף עולות שמקריב שלמה בביהמ"ק.

כן ראי' על האדם שהוא נאמן, אלא בגלל המעשה שקרה אינו נאמן.

המשך

האם יש אפשרות כשלא מרגישים בנוח לא להניח תפילין?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נוגע כ"כ הרגשת הגברא.

לירושלמי - כן, שר' יוחנן רק בחורף שהרגיש בנוח הי' מניח תפילין של ראש, ובקיץ הי' מניח רק תפילין של יד. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע מה מרגיש האדם.

המשך

מהו ברכת התפילין?

לבבלי - אומר על של יד אקב"ו להניח תפילין ועל של ראש מברך על מצות תפילין, ואין מברך על הורדת התפילין. לשיטתו מצד החפצא ולכן מברך להניח תפילין ולא על המצווה של הגברא וגם לא מברך על הורדתם. לירושלמי - מברך על של יד אקב"ו על מצות תפילין ועל של ראש מברך על מצות הנחת תפילין, וכשחולץ מברק אקב"ו לשמור חוקיו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מברך על המצווה של האדם וגם יש לו מצוה להורידם בלילה מחשש לתקלת האדם.

המשך

האם מוחים בנשים שמקיימות מ"ע שהזמן גרמא, לדוגמא אם מניחות תפילין?

לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל מקיימות מצוה.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי היא פטורה.

המשך

אם אין לאדם גוף נקי כאלישע בעל כנפים האם יניח תפילין?

לבבלי - משמע שכן, אלא לכתחילה צריך שיהי' לו גוף נקי כאלישע בעל כנפים.

לשיטתו מצד החפצא והרי מקיים מצוה ועדיף גם שההוה מתגבר על השלימות בעתיד שיהי' לו גוף נקי.

לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על התורה מצ"ע.

לירושלמי - בזה שעושה צדקה ומשפט, שזה יותר מאלף עולות שמקריב שלמה בביהמ"ק.

לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על צדקה ומשפט שעוזר לגברא.

יד, ע"א

דיני טעימה לברכה, גזל, דמאי ותענית לבבלי - מובא רק לגבי ברכה ותענית, שאין טעימה נחשבת עד שיעור רביעית. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על דברים שנוגעים לחפצא, שאוכלו ומעלימו.

לירושלמי - מובא בכל זה שאין טעימה נחשבת כלל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים גם על דברים שנוגעים לגברא, כמו גזל ודמאי שאין מעלימם לגמרי.

יד, ע"ב

האם יש כזה דעה שאפשר לקרוא ק"ש בלי תפילין?

לבבלי - לא, ורק פעם א' איחר השליח להביא התפילין לרב ולכן לא קרא ק"ש עם תפילין. לשיטתו מצד החפצא ולכן חשוב עם החפצא של התפילין.

לירושלמי - כן, שכך סבור רב שקורא ק"ש ורק אח"כ מניח תפילין ומתפלל. ואולי זה לשיטתם שעדיף לעשות הכנה לפני הנחת תפילין ע"י שקרא ק"ש, שאז יש יותר שלימות והידור בהנחת התפילין. לשיטתו מצד הגברא ולכן יכול האדם לבד לקרוא ק"ש וא"צ לחפצא של התפילין.

המשך

מדוע לא סומכים על בנ"א בגלל שמניח תפילין?

לבבלי - לא הובאה סיבה. לשיטתו מצד החפצא שאין בחפצא (של התפילין) ראי' על האדם.

לירושלמי - מובא בגלל הרמאים, שהי' פעם בנ"א שהפקיד אצל חברו כסף וכפר בו, אמר לו לא לך האמנתי אלא לתפילין שהיו על ראשך. לשיטתו מצד הגברא שבעצם הי' צ"ל

לירושלמי - מובא גם ח' וה'. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד בעי' שיש לאנשים שלא יודעים להגות אותיות אלו, ולא בגלל שהם ממש דומים לאותיות אחרות. ועצ"ע.

המשך

מה אסור בבית הקברות?
לבבלי - אסור קלות ראש ואסור ללבוש תפילין וציצית וספר תורה ליד המתים, אבל לא כתוב שאסור לעשות צרכיו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על איסור מצד המצוות שלועג לרש (ואולי לעשות צרכיו אי"ז נחשב לקלות ראש).
לירושלמי - אסור רק לעשות צרכיו בבית הקברות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על ביזיון מצד הסברא ומצד הרגשת האדם. ועצ"ע.

המשך

האם מתים יודעים מעניני העולם הזה, שהרי שוכחים חיזו דהאי עלמא?
לבבלי - לא ברור. לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע להם עניני עוה"ז
לירושלמי - ודאי שיוודעים. לשיטתו מצד הגברא וחושבים על האנשים שקשורים אליהם ולכן זה נוגע להם.

המשך

האם צריך להשמיע לאזניו בתפילה?
לבבלי - משמע שכן, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' דיבור הנשמע שאז זה נחשב לדיבור ממש מצ"ע.
לירושלמי - משמע שלא, וכן דעת הזוהר. עיין לקו"ש. לשיטתו מצד הגברא והעיקר שיוציא בשפתיו שעקימת שפתיו הוי מעשה. ועצ"ע.

טו, ע"א

טו, ע"ב
לגבי הגייה בתפילה שלא מעבירים לפני התיבה, רק אלו שיוודעים לבטא האותיות כדבעי
לבבלי - מובא רק שיוודעים לבטא ע' וא'. לשיטתו מצד החפצא שדוקא אותיות אלו, שהן ממש דומות מצ"ע בהגיתן.

המשך

האם צריך להתניז ז' של "למען תזכרו"?
לבבלי - לא צריך. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא צריך, כמו כל המילים בתפילה.
לירושלמי - כן צריך. לשיטתו מצד הגברא שחוששים שאנשים ישמעו כמו "למען תשכרו" ויחשבו כאילו עובד בשביל שכר.

טז, ע"א

מי תיקן את סדר הברכות בתפילה?
לבבלי - הלשון מאה ועשרים זקנים ובהם כמה נביאים. לשיטתם שהעיקר זה הזקנים שמבררים פה למטה את צרכי עם ישראל (דירה בתחתונים) ולא מצד הנביאים, לשיטתו מצד החפצא שנוגע בעיקר צרכי האדם.
לירושלמי - הלשון מאה ועשרים זקנים ובהם שמונים וכמה נביאים, היינו שהרוב היו נביאים, שבזה מודגש איך שהתפילה מגיעה מלמעלה ע"י רוח הקודש. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחפש שיהי' שלימות בתפילה מצד רוחניות הענינים מצד הגברא.

המשך באותו ענין

ולכן נוגע הדוגמא איך הם התפללו.

המשך

הנושא משאוי של ד' קבין יכול להתפלל?
לבבלי - לא, ורק פחות מ-4 קבין מותר
להתפלל. לשיטתו מצד החפצא ולכן החפץ
והמשא מפריע לו להתפלל.

לירושלמי - כן, ורק יותר מ-4 קבין אסור
להתפלל. לשיטתו מצד הגברא ולכן החפץ
והמשא לא מפריע לתפילה אא"כ יותר מ-ד'
קבין.

המשך

לגבי הספק האם מותר לבעול בתולה בשבת
לבבלי - מובא כל טעמי הספק מהיכן בא
הדם, מה כוונתו של הבעול, מה דין דבר
שאינו מתכוון, האם הוא מקלקל ומה דין
מקלקל בחבורה. לשיטתו מצד החפצא ולכן
נוגע כל הפרטים בנוגע לדם וכו'.

לירושלמי - מובא רק מה ההבדל בין זה
לבין שבירת החבית שמותרת בשביל לאכול
גורגרות, ששם אינו מתכוון לעשות החבית
כלי משא"כ בבתולה שרוצה לעשותה כלי,
וכן במפיס מורסא שאסור אם מתכוון לעשות
לה פה. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע רק
כוונת האדם.

טז, ע"ב

כמה אהבת התלמיד?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא
לכן נוגע רק להעביר את החומר הנלמד
ולא כ"כ הקשר ביניהם, וכמו שמסופר על
א' מהאמוראים שלא חס על בנו לגבי העץ
תאנים שהוציא פירות לפני הזמן והענישו
שהרגו, וגם על בתו התפלל שתמות שלא
תהא מכשול [נועצ"ע שלגבי ניחום אבלים
רואים הפוך שבבל יותר מתחשבים בגדרי
הנבראים ולא כמו בא"י שאומרים את האמת
ולא כ"כ מתחשבים ברגשות האדם לנחמו].

לירושלמי - מובא שחביב עליו כמו בנו,
לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא החביבות
שבין הרב לתלמיד.

לבבלי - הלשון "מה ראו לומר בינה אחר
קדושה". לשיטתם שהעיקר זה מלמטלמ"ע
קודם בינה ואח"כ הא-ל הקדוש, וכן הלשון
שלש ברכות ראשונות מסדר שבח לפני רבו
אמצעיות מבקש פרס מרבו אחרונות קיבל
פרס מרבו ומודה לו. לשיטתו מצד החפצא
ולכן מדבר על פרס.

לירושלמי - הלשון "מה ראו לסמוך הא-ל
הקדוש לחונן הדעת" שהעיקר זה הא-ל
הקדוש מלמעלמ"ט ואח"כ חונן הדעת
שקשור לטו"ד, וכן הלשון שלש ראשונות
ואחרונות שבחו של מקום ואמצעיות צרכן
של בריות. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר
על צרכן של בריות.

המשך

מה שמו של המשיח?

לבבלי - שילה שמו ינון שמו חנינה, מנחם
בן חזקיה, חיורא דבי רבי שמו. לשיטתו
מצד החפצא שזה מתאים יותר בשמות אלו
שמביא נחמה וחנינה לעם ישראל ולוקח את
היסורים ע"ע.

לירושלמי - דוד שמו צמח שמו מנחם שמו.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על שלימות
במשיח עצמו שזה מתאים יותר בשמות אלו.
ועצ"ע.

המשך

הסיפור שמיד לאחר החורבן שגעתה הפרה
פעם שני' נולד המשיח
לבבלי - לא הובא זה. לשיטתו מצד החפצא
והרי עדיין לא נגמרה עבודת הבירורים.
לירושלמי - הובא זה. לשיטתו מצד הגברא
והרי אם זכו אחישנה.

המשך

לגבי כוונה בתפילה

לבבלי - לא הובא סיפורים על אמוראים איך
הם התפללו. לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע
סיפורים על צדיקים איך הם התפללו.

לירושלמי - מובא הדרגה הגבוהה שהי' מגיע
למודים הי' משתחוה לבד, שמתגלה ביש
הנברא היש האמיתי. לשיטתו מצד הגברא

המשך
להביא גוים ולדבקם בעם ישראל
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין
נוגע בקיום המצוות של עם ישראל להשפיע
על הגוים לדבקם בעם ישראל.

המשך פרק ג' בברכות
מתי אבל מניח תפילין?
לבבלי - רק ביום השני לר' יהושע ור' אליעזר
חולק וסובר שרק ביום השלישי, לשיטתו
מצד החפצא ולכן מביא דעת ר"י שכך
ההלכה שאפשר כבר ביום השני להניח אפילו
שהאדם אינו כ"כ ראוי ורגוע, והעיקר שמצד
החפצא קויימה המצווה.

לירושלמי - הפוך, שר' יהושע אומר רק
ביום השלישי ור' אליעזר סובר שגם ביום
השני יכול להניח. לשיטתו מצד הגברא ולכן
ר' יהושע שהלכה כמותו סובר שרק ביום
השלישי שאז האדם יותר ראוי ורגוע ומתאים
להנחת תפילין.

יז, ע"ב
מאיפה יודעים פטור העוסק במת מן ק"ש
וכו'?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא שזה
ככל העוסק במצוה פטור מן המצוה.
לירושלמי - מביא שכתוב "למען תזכור
את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך",
שהכוונה לימים שאתה עוסק בהן בחיים
ולא ימים שאתה עוסק במתים, לשיטתו מצד
הגברא ולכן יש פטור מיוחד מצד האדם
שמתעסק עם כבוד המת.

המשך
כמה כוסות שותים בבית האבל?
לבבלי - 3 לפני האכילה ו-3 בתוך האכילה ו-4
לאחר האכילה וכשמת רשב"ג הוסיפו עליהם
עוד 4, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש עדיפות
באוכל על השתי', ולכן ממעטים בשתי' בתוך
האוכל (על דרך אין דרכו של כלב להניח את
המזון וליילך למים).

לירושלמי - 2 לפני המזון ו-5 בתוך המזון ו-3
לאחר המזון, וכשמת רשב"ג הוסיפו עליהם
עוד 3 אחד לחזן הכנסת ואחד לראש הכנסת
ואחד לרבן גמליאל, לשיטתו מצד הגברא
ולכן בריא יותר לאדם כדי להשרות האכילה

המשך
להביא גוים ולדבקם בעם ישראל
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין
נוגע בקיום המצוות של עם ישראל להשפיע
על הגוים לדבקם בעם ישראל.
לירושלמי - כן הובא, שבשעה שישראל
עושין רצונו של מקום הקב"ה מחזור בכל
העולם כולו ורואה איזה צדיק יש באומות
העולם ומביאו ומדבקו לישראל כגון יתרו
ורחב, ובשעה שהן מבעיטין מסלק הצדיקים
שביניהם. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע
מאוד כמה שיותר אנשים ידבקו בעם ישראל.

המשך
הספד על ת"ח
לבבלי - לא הובא כ"כ. לשיטתו מצד החפצא
ואין נוגע להספיד אותם בעצמם.

לירושלמי - הובא שאמרו על רבי בון שעסק
בתורה 28 שנה מה שאין תלמיד ותיק יכול
ללמוד אפילו במאה שנה. לשיטתו מצד
הגברא ולכן נוגע להספיד אותם בעצמם.

המשך
מה הגירסא הנכונה?
לבבלי - זה פפוס בן יהודה. לשיטתו מצד
החפצא ולכן אין נוגע לשבחו.
לירושלמי - זה יהודה בן פפוס שכל מעשיו
לשום שמים, לשיטתו מצד הגברא ולכן מיד
כשמזכירים אותו משבחים אותו במעשיו
ע"ד זכר צדיק לברכה.

יז, ע"ב
הפטור מדבר ועושהו נקרא הדיוט
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא לכן
אין נקרא הדיוט, שהרי סו"ס קויים פה מצוה.
לירושלמי - הובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן
נקרא הדיוט שמצד הגברא הרי א"צ לעשות
את המצוה.

יז, ע"ב
האם יש תפילה אחר התפילה?
לבבלי - כן, לשיטתם מצד החפצא ולכן
מתפלל על התפילה שתקובל.

בתוך מעיו שישתה יותר בזמן האוכל.

המשך

האם מותר לאבל שמתו לפניו לאכול ולשתות כל צרכו?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא שעדיין לא חלה האבלות ואין איסור בדבר. לירושלמי - לא, ואינו אוכל בשר ואינו שותה יין, לשיטתו מצד הגברא שאין זה אנושי מצידו לאכול כל צרכו בשר ויין.

המשך

דיני יציאה לחו"ל

לבבלי - יותר מיקלים ולכן סוברים שמתור לכהן לצאת לחו"ל לזון ולערער על הגויים ללמוד תורה ולישא אשה, אפילו שלא הבטיחו לו אשה בחו"ל, לשיטתו מצד החפצא ולכן אם מכוון למטרה טובה אין בעי' לצאת ויש גם מעלה בחוץ לארץ, בבל, עבודת הביוררים מצד החפצא.

לירושלמי - יותר מחמירים ולכן סוברים שאסור לכהן לצאת לחו"ל אא"כ הבטיחו לו אשה וגם מביא הרבה ספיקות אם כהן יכול לטמא לכבוד רבו ולכבוד התורה ולכבוד המלך ולכבוד הנשיא ולכבוד אביו ואמו, וכן האם יכול לטמא לדיני ממונות ולדיני נפשות ולקידוש החודש ולעיבור שנה ולהציל שדה מן הגוי. משא"כ לבבלי שאין מביא כל ספיקות אלו. לשיטתו מצד הגברא וודאי ששלימות האדם כמו יצחק שהי' עולה תמימה שלא יצא לחו"ל, אא"כ יש דברים ממש ודאים.

המשך

כהן שלא נושא כפיו, כמה עובר?

לבבלי - עובר בשלשה עשה, לשיטתו מצד החפצא ולכן כותב מה שנחסר שלא קויימו שלושה ציוויים.

לירושלמי - עובר רק בעשה אחד, לשיטתו מצד הגברא, והרי הוא בסה"כ לא נושא כפיו, שזה מעשה אחד.

המשך

האם נהוראי זה גם שם של אשה?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ואין מתייחסים כל כך למה זה שייך לגבר או לאישה.

לירושלמי - כן מובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן מתייחסים שזה שייך גם לאישה.

יח, ע"א

ליד מיטתו של מת

לבבלי - אין אומרים אלא דבריו של מת ודן מה הדין במילי דעלמא, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להיות מרוכז בדבריו של מת מצ"ע.

לירושלמי - הלשון אין שואלים הלכה לפני מטתו של מת, לשיטתו מצד הגברא, ורק יש איסור של לועג לרש ולא שצ"ל מרוכז במת עצמו.

המשך

האם יש רוחות שמספרות זו עם זו?

לבבלי - כן, ומסופר מעשה בחסיד ששמע את הרוחות שמספרות, לשיטתו מצד החפצא שיש קשר לרוח עם הגוף, ולכן שמע ליד הקבר את הרוחות שמספרות.

לירושלמי - לא הובא מעשה זה, לשיטתו מצד הגברא, ואין כ"כ קשר לגוף ולחפצא ואין שומעים בבית הקברות סיפורים אלו.

יח, ע"ב

האם קשה רימה למת כמחט בבשר החי?

לבבלי - כן, כך מובא. לשיטתו מצד החפצא ויש חשיבות בגוף מצ"ע ומרגיש את הכאב.

לירושלמי - לא מובא כך, לשיטתו מצד הגברא ולכן העיקר זה הנשמה והרוחניות ואין כ"כ קשר לגוף לאחר עזיבת הנשמה.

יט, ע"א

האם מעכב רבים ממצוה מנדים אותו?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדבר כ"כ על חומרא של האדם שהרי הוא לא עשה ממש עבירה.

לירושלמי - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם ע"ז שמעכב אנשים אחרים

מהמצוה.

כ, ע"א

עין הרע לא שולטת ביוסף
לבבלי - זה מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
מדברים על עין הרע, שיש דבר כזה מצ"ע.
לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא
ולכן לא מדברים כלל על עה"ר ואין נותנים
לזה מקום. מצד האדם שיכול להתגבר על
עה"ר. ועצ"ע.

כא, ע"א

מה המקור לברכת המצוות?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא והרי
הברכה זה חלק מהמצוה.
לירושלמי - לומדים מהפסוק "ואתנה לך
את לוחות האבן התורה והמצוה", כמו שעל
תורה צריך לברך כך גם על מצוות צריך
לברך, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לימוד
מיוחד על הברכה של המצווה מצד הגברא.

המשך

הי' עומד ומתפלל ונזכר שכבר התפלל
לבבלי - שמואל אומר שפוסק אפילו באמצע
ברכה ואין חולק על כך, לשיטתו מצד
החפצא והרי כבר התפלל ואין סיבה עוד
הפעם להתפלל.

לירושלמי - מחלוקת שרב אומר שמפסיק
אפילו באמצע ברכה ושמואל אומר שאינו
פוסק, לשיטתו מצד הגברא והרי אפשר אם
רוצה להתפלל תפילת נדבה, וברצונו הדבר
תלוי.

כא, ע"ב

המאחר לתפילה בציבור, האם יכול להתחיל
להתפלל?

לבבלי - יש מחלוקת, לדעה א' אם ברור לו
שיכול לגמור התפילה לפני שהחזן יגיע
לקדושה, ולדעה ב' מספיק שיגמור לפני
מודים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים
על קדושה ומודים שזה מצד החפצא ולא כל
כך ענין התפילה שקשור לגברא.

לירושלמי - המחלוקת בצורה שונה: לדעה
א' אם יכול לגמור לפני שיגיע החזן לאמן

יט, ע"ב

האם כבוד הרבים דוחה גם לאו דאורייתא?
לבבלי - לא, רק טומאה דרבנן, והכוונה
שכבוד הרבים דוחה לא תעשה של "לא
תסור" שזה הולך רק על דברים מדרבנן.
לשיטתו מצד החפצא ולכן אין כבוד האדם
דוחה לאו דאורייתא, בפרט שדאורייתא חל
על החפצא וא"א לדחות א"ז בגלל כבוד
האדם.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן
דוחה כבוד האנשים גם לאו דאורייתא.

המשך

האם נושאי המת אסורים בנעילת הסנדל?
לבבלי - לא מובא ורק מובא לגבי כהנים
שעולים לדוכן שאסור לעלות עם סנדלים
לדוכן שמא יפסק סנדלו וילך לקושרה ונמצא
מתעכב מן המצוה. לשיטתו מצד החפצא
ולכן אין מקפידים רק במצוות ברכת כהנים
מצ"ע ולא קשור לכבוד האדם.

לירושלמי - כן, שמא יפסק סנדלו של אחד
מהן ונמצא מתעכב מן המצוה. לשיטתו מצד
הגברא ולכן מקפיד בדבר שקשור לכבוד
האדם הנפטר.

המשך

האם האבל מצדיק עליו את הדין?
לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן חשוב
להרגיש שהדין עצמו מקובל עליו.

לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא
והעיקר שהאדם עבר את הזיכוך ע"י הדין
אבל אין חשוב להגיד שמקובל עליו. ועצ"ע.

המשך

אל יפתח אדם פיו לשטן
לבבלי - זה מובא, לשיטתו מצד החפצא ויש
מציאות לדברים אפילו ללא כוונה כ"כ שיכול
לגרום אסון.

לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא
ואין מציאות לזה כ"כ, מכיון שזה ללא כוונת
האדם.

אם איש לא יחיי" שהכוונה לסקילה, ולר' עקיבה בחרב כמו רבנן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחשיבים מכשף שפועל ממש בחפצא ומשנה דברים ע"ד להבדיל במתן תורה שנפעלה קדושה בחפצא.

לירושלמי - הפוך, שר"ע אומר בסקילה ור"א חולק עליו וההלכה בסקילה ולומדים זה מסמוכים או מכלל ופרט. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מחשיב כ"כ מכשף שאינו פועל בחפצא [ורק ר"ע שהוא בע"ת סובר שבסקילה]. ועצ"ע.

המשך

מה המקור לר"י שאוסר את אנוסת אביו ומפותת אביו?

לבבלי - לומדים מסמוכים שליד הפסוק ש"לא יקח אשת אביו" כתוב הדין באנוסה שמשלם 50 כסף. לשיטתו מצד החפצא ולכן אנוסת אביו נחשבת ממש כאשת אביו.

לירושלמי - לומדים מהפסוק עצמו שלא יקח איש את אשת אביו זה ע"י נישואין ולא יגלה כנף אביו זה ע"י אונס שאסור. לשיטתו מצד הגברא ואנוסת אביו זה רק איסור צדדי ולכן זה ממילים אחרות "ולא יגלה כנף אביו".

כב, ע"א

שני טעמים לטבילת בעל קרי לבבלי - יש רק טעם שלא יהיו כתרנגולים. לשיטתו מצד החפצא שהדבר עצמו שלילי.

לירושלמי - שלא יהיו כתרנגולים ושלא יאמר אלך ואעשה צרכי ואח"כ אלמד, וככה שצריך ללכת למקווה נמנע מלעשות צרכיו והולך ללמוד תורה. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא רק שהדבר מושלל אלא גם יש פה תקנה לאדם שילך ללמוד תורה.

המשך

האם זכות ונידות ויולדות מותרות בדברי תורה?

לבבלי - משמע שלא ורק לזבים ומצורעים מותר. לשיטתו מצד החפצא מכיון שאין עליהם חיוב זה רק זילזול בתורה ואי"ז סתירה לעיל לגבי הפטור מדבר ועושהו שאין נקרא

של הא-ל הקדוש, ולדעה הב' מספיק אם יכול לגמור לפני שיגיע החזן לאמן של שומע תפילה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים בתפילה שקשור יותר לעבודת האדם שפועל דבר חדש.

כ, ע"ב

לגבי אשה ועבד וקטן בברהמ"ז ובק"ש וכו' לבבלי - אין פסוקים לדינים אלו, והוא מסתפק האם נשים חייבות בברכת המזון מדאורייתא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין צריך פסוק שאינם שייכים כלל לענין ברכת המזון וק"ש מצד עצם המצוה.

לירושלמי - נשים מנין שפטורות מק"ש שנאמר ולמדתם אותם את בניכם בניכם ולא בנותיכם. עבדים מנין שנאמר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, את שאין לו אדון אלא הקב"ה. יצא העבד שיש לו אדון אחר. קטנים מנין שנאמר למען תהי' תורת ה' בפיך, בשעה שהוא תדיר בה ולא כשהוא קטן. ומנין שהם חייבים במזוזה, דכתיב וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, שזה כולל גם נשים. וכן בברכת המזון נשים חייבות דכתיב ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך פסוקים מיוחדים למעט אותם מענין זה מצד האדם.

כ, ע"ב

האם אפשר להרהר בברכות? לבבלי - בק"ש וברכת המזון מהרהר, אבל לא בברכות ק"ש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחשיב את ההרהר כדיבור שנפעל הענין מצד החפצא.

בירושלמי - שבברכות ק"ש לירושלמי מועיל הרהור. אבל בק"ש וברהמ"ז צריך להוציא בשפתיו. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מחשיב את ההרהור כדיבור וצריך עקימת שפתיו של הגברא.

המשך

באיזה מיתה הורגים את המכשף/פת? לבבלי - המחלוקת היא שר' אלעזר סובר שהוא בסקילה כמו שכתוב במ"ת "אם בהמה

לירושלמי - יש מחלוקת: לחזקי-ה מותר לר' יסא אסור, לשיטתו מצד הגברא שאינו יכול להיפרד מהתורה וע"ד "לאנסו שאני".

כה, ע"ב

אם ליבו רואה את הערוה לבבלי - אפשר להתכסות גם במים צלולים. לשיטתם שאין כ"כ בעי' שלבו רואה את הערוה, לשיטתו מצד החפצא והעיקר שיש כיסוי אפילו במים צלולים.

לירושלמי - אפשר להתכסות רק במים עכורים, לשיטתו מצד הגברא שצריך שלא יראה את הערוה ואסור במים צלולים.

כה, ע"א

האם צריך להרחיק מגללי בהמה 4 אמות? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין צריך להרחיק, שאין זה נחשב כל כך לסירחון כמו בשל אדם, שרק של אדם נחשב לצואה בפשטות.

לירושלמי - כן, ודוקא ברכים ובשל חמור. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך להרחיק שסוף סוף גם זה נחשב לגללים לגבי האדם אם זה רך, ושל חמור שמסריח ביותר.

כד, ע"ב

אם יורק לפני התפילה, האם יכול להתפלל מיד?

לבבלי - לא הובא, רק דן ביריקה באמצע התפילה וכן דן לגבי מי רגלים לפני התפילה ולאחרי התפילה, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מקפידים כל כך בזה, מכיון שאין בעי' כל כך מצד עצמו כמו צואה וכו'.

לירושלמי - לא ירוק עד שיהלך 4 אמות, וכן בסוף התפילה לא ירוק עד שיהלך 4 אמות, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מקפידים גם בזה. שלגבי האדם גם יריקה נחשב לדבר מאוס.

כו, ע"א

האם צריך לומר מודה אני? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין צריך ביטול כזה מיד כשקם, ורק בסדר התפילה וכחלק מהתפילה.

הדיוט בגלל שמקיים מצוה מצד החפצא, כי פה לא רק שפטורות אלא שאינם שייכות ללימוד תורה וע"ד "כל המלמד את בתו תורה כאילו מלמדה תיפלות".

לירושלמי - מפורש שכן, לשיטתו מצד הגברא והרי בכ"ז מקיימות מצוה בלימודם ואין ד"ת מקבלים טומאה כאש. ועצ"ע מדף יז ע"ב לגבי פטור מדבר ועושהו, ולפי"ז קשה מדוע צריך למחות בנשים שמניחות תפילין, ואולי זה דוקא בתפילין, כיון שצריך גוף נקי במיוחד.

המשך

המחמיר בטבילה

לבבלי - מאריכין לו ימיו ושנותיו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים רק על אריכות ימים ושנים.

לירושלמי - מאריכין לו ימיו בטובה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים גם שיש לו איכות באריכות ימים שמאריכים לו בטובה.

כב, ע"ב

האם משתמשים בלשון "מתקיף לה"? לבבלי - כן בהרבה מקומות. לשיטתו מצד החפצא וקשור ל"במחשכים הושיבני" שיש קושיות וכו'.

לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא ואין קושיות כלל וכ"א יכול ללמוד באופן אחר.

כד, ע"ב

להתפלל בקול או בלחש?

לבבלי - משמע שאפשר להתפלל בקול אם אינו יכול לכוון בלחש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הקול שמעורר הכוונה מצ"ע.

לירושלמי - משמע שצריך להתפלל בלחש אא"כ רוצה ללמד את בני ביתו שאז יתפלל בקול. לשיטתו מצד הגברא ולכן העיקר זה כוונת האדם ואין ענין בקול דוקא.

המשך

האם מותר להרהר בד"ת בבית הכסא? לבבלי - פשוט שאסור, לשיטתו מצד החפצא שזה מקום שלא מתאים לדברי תורה.

אנשים קבלו עליהם תפילת ערבית חובה ולכן צריך דוקא בלילה להתפלל ערבית כדי לסלק את המזיקים.

המשך

המעשה בתלמיד ששאל על תפילת ערבית לבבלי - מובא שר' אלעזר בן עזריה הי' בן 18 שנה ונתוספו 400 או 700 ספסלים בביהמ"ד ורבן גמליאל הלך לפייס רק את ר' יהושע והחזירו את ר"ג ולא מינו את ראב"ע לאב בית דין אלא חילקו ביניהם את השבתות שהי' דורש פעם א' בחודש ור"ג 3 פעמים בחודש, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לפייס רק את ר' יהושע "בר פלוגתא" ולא מינו את ראב"ע לאב ב"ד מכיון שקשור לחפצא ולכן יותר נוגע שימסור את דרשת השבת פעם בחודש. לירושלמי - מובא שראב"ע הי' בן 16 שנה ור"ע הי' מצטער ואומר עליו לא שהוא בן תורה יותר ממני אלא שהוא בן גדולים יותר ממני והיו שם 80 או 300 ספסלים חוץ מן העומדים לאחורי הגדר ומיד הלך לו ר"ג אצל כל א' לפייסו בביתו ומינו את רבן גמליאל חזרה ואת ראב"ע לאב בית דין, לשיטתו מצד הגברא, לכן הי' צריך לפייס כ"א בביתו ומינו את ראב"ע.

כח, ע"ב

מהו התפילה לפני ואחרי הלימוד? לבבלי - לא הובאה הבקשה שלא אקפיד כנגד חברי ולא חברי יקפידו כנגדי, לשיטתו מצד החפצא ואין חוששים על כבודם של חבריהם. לירושלמי - הובאה כבקשה ראשונה שלא אקפיד כנגד חברי ולא חברי יקפידו כנגדי ועוד שינויים, לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש על כבודם של חבריו.

המשך

מי אמר שיצאו מהבית לפני פטירתו? לבבלי - זה מסופר על ר' יוחנן בן זכאי, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד דיני טומאה. לירושלמי - זה מסופר על שמעון בן ווא, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד כבוד

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא וצריך ביטול במציאות מיד כשקם אפילו לפני נטילת ידים.

כו, ע"א

מעשה שהקריבו את התמיד ב-4 שעות לבבלי - לא הובא המעשה, רק המעשה עם החזירים שפעם העלו להם חזיר ונעץ רגליו בחומה ונודעזה א"י וכו', לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים רק שבמקום כבש הביא חזיר, דבר טמא.

לירושלמי - הובא המעשה שבימי מלכות יון היו משלשלים להם שתי קופות של זהב והיו מעלין להם שני טלאים פעם אחת שילשלו להן שתי קופות של זהב והיו מעלין להם שני גדיים, באותה שעה האיר הקב"ה את עיניהם ומצאו שני טלאים מבוקרים בלישכת הטלאים על אותה שעה אמרו על תמיד של שחר שקרב ב-4 שעות, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים גם על איחור בזמן וגם שרק שינו במקום טלה לגדי, אבל לא לדבר טמא.

המשך

מה המקור לתפילת נעילה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן "יום הוא שנתחייב בחמש תפילות" וזה לא כ"כ מצד האדם.

לירושלמי - הובא הפסוק "גם כי תרבו תפילה" מכאן שכל המרבה בתפילה נענה, לשיטתו מצד הגברא וזה קשור לנעילה, "ישראל ומלכא בלחודוהי" שמוסיפים מצ"ע.

כו, ע"ב

לגבי תפילת ערבית מבעוד יום

לבבלי - הובא רק האם אפשר להתפלל כר"י מבע"י והאם תפילת ערבית רשות או חובה, לשיטתו מצד החפצא לכן יש דעה שאפשר להתפלל מבעוד יום שזה נחשב לתפילת ערבית ובפרט שתפילת ערבית רשות אין מקפידים כל כך.

לירושלמי - הובא המעשה עם רבי זעירא שכאשר הי' עושה כך מתפלל מבע"י הי' מפחד כל הלילה, לשיטתו מצד הגברא, והרי

המת. ועצ"ע.

המשך

האם כשאדם מתעורר בבוקר צריך לברך מחיה המתים?
 לבבלי - לא, רק מברך המחזיר נשמות לפגרים מתים, לשיטתו מצד החפצא והרי לא מת ממש, שהגוף הרי המשיך לחיות בלילה. לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ובגלל שלגבי האדם נחשב בהרגשתו כמת בזמן השינה לכן צריך לומר בבוקר מחי המתים.

המשך

מה הקושיא על מספר הברכות בתפילה?
 לבבלי - הקושיא והרי הם תשע עשרה ברכות ולא שמונה עשרה והתשובה היא שרק אח"ז הוסיפו את ברכת המינים, לשיטתו מצד החפצא ולא מחברים את ירושלים עם דוד מכיון שיש ענין בירושלים מצ"ע.
 לירושלמי - הקושיא והרי הם שבע עשרה ברכות שהיו כוללים את ברכת דוד וירושלים יחד והתשובה שהוסיפו את ברכת המינים, לשיטתו מצד הגברא ולכן מחבר את ירושלים עם דוד, שהכל ענין אחד.

המשך

מה המקור לתפילת 18 מתפילת חנה?
 לבבלי - לא מובא, רק מובא מקורות אחרים שמספר הברכות זה 18 וגם מביא מקורות לסדר הברכות אבל לא מתפילת חנה אבל לומד כמה דינים אחרים מתפילת חנה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מובאים רק דינים שקשורים לתפילה מצ"ע.
 לירושלמי - מובא כגון "רמה קרני בה" כנגד מגן אברהם "ה' ממית ומחיה" כנגד מחיה מתים "ויתן עוז למלכו" כנגד "המברך את עמו ישראל בשלום, לשיטתו מצד הגברא לכן לומדים גם על חיוב האדם בתפילה.

המשך

האם צריך לעמוד בכל דבר שבקדושה?
 לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם בישיבה פועל את הענין הרוחני ואין צריך

לעמוד.

לירושלמי - כן, שנאמר "קום כי דבר ה' אליך", לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לכבד ולעמוד.

המשך

האם צריך לברך על בשמים ביו"ט שחל להיות במוצ"ש?
 לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא שהאוכל עצמו ביו"ט נחשב כמו בשמים שמרגיע את האדם.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין האוכל מספיק, וצריך ממש בשמים בגלל חסרון הנשמה היתירה ורק זה מרגיע לאדם.

המשך

האם צריך לומר רחם בתפילה כתשעה באב?
 לבבלי - לא הובא, ורק אומרים נחם, לשיטתו מצד החפצא שזה קשור להבאת ביהמ"ק שזו הנחמה האמיתית.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן אומרים רחם, שזה קשור יותר לגברא. ועצ"ע.

המשך

איפה המקום של הוספות בתפילה?
 לבבלי - לא הובא כלל בזה, לשיטתו מצד החפצא ויכול להיות שגם בקשות יהיו בהודאה, וכמו "וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך", כי כל התפילה קשורה לבקשות. לירושלמי - הכלל הוא כל דבר שהוא להבא כגון בקשה "יעלה ויבוא" אומרה בעבודה, וכל דבר שהוא לשעבר הודאה כגון "על הניסים" אומרו בהודאה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק כך. ועצ"ע.

המשך

היכן אומר "יהיו לרצון אמרי פי וכו'?"
 לבבלי - פשוט שאומרו לאחר התפילה מכיון שגם דוד אמרו לאחר 18 פרקי תהילים, לשיטתו מצד החפצא לכן אומר זה על כל בקשותיו בתפילה.

לירושלמי - יש מחלוקת, ויש דעה של רבי יודן שאומרו לפני תפילתו, לשיטתו מצד

לשיטתו מצד הגברא ולכן משנה כוונת האדם.

ל, ע"ב

מה שיעור ההפסק בין תפילה לתפילה?
לבבלי - נחלקו האם צריך שיעור שתחונגן דעתו או כדי שתתחולל דעתו ולא הובא שיעור 4 אמות, לשיטתו מצד החפצא שזה קשור לתפילה עצמה שיוכל לכוון שזה חלק מעצם התפילה.

לירושלמי - שיעור השהי' כדי הילוך ד' אמות, לשיטתו מצד הגברא שזה קשור יותר לזמן שהאדם צריך לחכות, ולא בגלל שתהי' לו דעת צלולה. ועצ"ע.

פרק ה'

לא, ע"א

מתוך מה עומד להתפלל?

לבבלי - מתוך שמחה של מצוה, לשיטתו מצד החפצא ולכן קשור למצוה דוקא שקשורה עם חפץ גשמי.

לירושלמי - מתוך דבר של תורה, לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא לימוד תורה שזה שלימות באדם לא קשור לחפץ גשמי.

לא, ע"א

העוסק בצרכי ציבור, האם צריך להתפלל?

לבבלי - לא הובא, ובשו"ע נחלקו, לשיטתו מצד החפצא ואין דומה ללימוד תורה, שזה חיי עולם וצרכי ציבור זה צרכי שעה.

לירושלמי - דינו כעוסק בדברי תורה שאין צריך להפסיק, לשיטתו מצד הגברא שהרי זה מצוה על האדם ולכן אין צריך להתפלל.

המשך

לגבי הפסוקים "ה' צבאות אשרי אדם בוטח

בך" שאומרים בתפילה, מי אומר זאת?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ אחדות ולא מוזכר בכלל חברייא, כי לא נוגע מי אומר זאת.

לירושלמי - אמרו את זה חברייא וכן בכ"מ מוזכר חברייא. לשיטתם שבא"י יש יותר אחדות וערבות זל"ז, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע מי אמר פסוק זה.

הגברא לכן אומר לפני התפילה שזה על הגברא, שיהי' כראוי ותתקבל תפילתו.

כט, ע"א

אם שכח להזכיר גשם בברכת מחיה מתים לבבלי - אין יכול להזכיר בשומע תפילה מכיוון שזה שבח ולא הודאה וגם לא בקשה, לשיטתו מצד החפצא שרק בקשות שייכות לשומע תפילה.

לירושלמי - יכול לאומרה בשומע תפילה, לשיטתו מצד הגברא לכן גם שבח שייך וזה חלק מהתפילה שזה חובת האדם לשבח כדי לבקש.

המשך

אם ש"ן טעה בברכת מחיה המתים

לבבלי - לא כתוב שמחזירים אותו רק בברכת המינים, לשיטתו מצד החפצא ולכן תפילת הציבור היא העיקר ואין צריך לחזור הש"ן.

לירושלמי - כתוב שמחזירים אותו כמו בברכת המינים וכן מחזירים אותו בבונה ירושלים, לשיטתו מצד הגברא ולכן הש"ן הוא העיקר וצריך לחזור. ועצ"ע.

ל, ע"א

האם בתפילה קצרה מוסיף שלש ברכות ראשונות ואחרונות?

לבבלי - לא רק בהבינו מוסיף שלש ברכות ראשונות ואחרונות, לשיטתו מצד החפצא ופה אין גדר של תפילה ממש.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא וגם בזה יש גדר של תפילה ולכן צריך שלוש ראשונות ואחרונות.

ל, ע"א

ואם אינו יודע כיוון ירושלים בתפילה יכוון את ליבו כנגד קדה"ק, לאיזה קדה"ק הכוונה? לבבלי - אינו מפרט, לשיטתו מצד החפצא ולא משנה כ"כ כוונת האדם.

לירושלמי - מביא שתי דעות: א' אומר כנגד קדה"ק שלמעלה וא' אומר כנגד קדה"ק שלמטן, ואומר ששניהם שוים שקדה"ק שלמעלה מכוון כנגד קדה"ק שלמטה,

ושעה אחת אחרי התפילה. ומהיכן היו לומדים תורה?

לבבלי - הלשון "מתוך שחסידיהם הם תורתם משתמרת ומלאכתם מתברכת". לשיטתו מצד החפצא לכן התורה משתמרת שנשאר מה שלמד ולא נאבד.

לירושלמי - הלשון "מתוך שחסידיהם היו ברכה ניתנת בתורתם וברכה ניתנת במלאכתם".

לשיטתם - שלירושלמי לא רק התורה היתה משתמרת כמו בור סוד שאינו מאבד טיפה, אלא תורתם מתברכת כמעין המתגבר. לשיטתו מצד הגברא ולכן התורה גם מתברכת שמוסיף ועולה מצד המס"נ והביטול של האדם.

המשך

המתפלל בתור ביתו

לבבלי - עדיף להתפלל בבית הכנסת. ויש דעה שעדיף להתפלל היכן שלומד. אבל אין דעה שעדיף בביתו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מקום המיועד לתפילה נחשב יותר מצד עצם התפילה.

לירושלמי - יש דעה שעדיף להתפלל בתוך ביתו, שאז כאילו מקיפו חומה של ברזל. לשיטתו מצד הגברא ובבית שלו יכול לגלות את עצם נשמתו כידוע מההסבר שכל שאין לו בית אינו אדם.

המשך

היגע בתלמודו

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולא מדבר כ"כ על ההתאמצות של האדם אלא רק לתלמוד עצמו שאם ערוכה בכל אברים משתמרת שחודר לגוף עצמו.

לירושלמי - מובא "אמר רבי יוחנן ברית כרותה היא היגע בתלמודו בבית הכנסת ובצינעא לא במהרה הוא משכח, והלומד אגדה מתוך הספר והסובר תלמודו לא במהרה הוא משכח". לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על התאמצות האדם.

המשך

לא, ע"ב

האם מותר לשבת בצד המתפלל?

לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור לשבת תמיד בצד המתפלל, אפילו שגם הוא מתפלל.

לירושלמי - אם מתפלל מותר, וזה דומה לשני שמישים שמשמשים את המלך א' עומד וא' יושב ורק אם אינו מתפלל אסור, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם הוא מתפלל, אין זה נחשב לזלזול.

המשך

האם מותר להתענות עד שש שעות בשבת?

לבבלי - משמע שכן ורק כל היום אסור, לשיטתו מצד החפצא והרי לא צם כל היום.

לירושלמי - אסור אפילו עד שש שעות, לשיטתו מצד הגברא והרי התכוון לתענית.

לב, ע"ב

האם יש מספר לכוכבים?

לבבלי - כן ומביא את מספרם וחלוקתם למזלות, חילות, לגיונות וכו'. לשיטתו מצד החפצא והרי ודאי שיש להם מספר.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא והרי האדם אינו יכול לספרם בגלל שכל הזמן מסתובבים.

לב, ע"ב

לשבת לפני ואחרי התפילה

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן העיקר שיתפלל ואפילו בלי כ"כ רצון וכוונה וכו'.

לירושלמי - הובא שצריך לשבת לפני התפילה, שנאמר "אשרי יושבי ביתך", ואחרי התפילה שנאמר "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישירים את פניהם". לשיטתו מצד הגברא, שזה קשור לאדם שמראה על הפנמת ואהבת התפילה.

לב, ע"ב

חסידיהם הראשונים היו שוהים שעה אחת לפני התפילה, ושעה אחת בתוך התפילה

ולכן יש דעה שמעידים שמת.
 לירושלמי - אין מעידים שמת, לשיטתו מצד
 הגברא, והרי לאדם יש כח להתרומם מעל
 הטבע, ושוא קרה לו נס.

לג, ע"א

מעשה ברבי חנינא בן דוסא שהוכש
 לבבלי - לא הובא כל הענין של המים והמעין.
 לשיטתו מצד החפצא והעיקר שלא החטא
 ממית אלא הערוד ממית.

לירושלמי - מסופר שרבי חנינא בן דוסא
 עומד ומתפלל ובא חברבר (ערוד) והכישו
 ולא הפסיק את תפלתו, והלכו ומצאו אותו
 חברבר מת מוטל על פי חורו. אמרו אוי לו
 לאדם שנשכו חברבר ואוי לו לחברבר שנשך
 את רבי חנינא בן דוסא. כאשר נושך ערוד
 אדם - אם אדם קודם והולך למים הערוד מת,
 ואם הערוד קודם למים - האדם מת.

אמרו לו תלמידיו: רבי, לא הרגשת?

אמר להם: שבועה שלא הרגשתי.

אמר רבי יצחק ב"ר אלעזר - ברא לו הקב"ה
 מעין תחת כפות רגליו, לקיים מה שנאמר רצון
 יראיו יעשה ואת שוועתם ישמע ויושיעם.

לשיטתו מצד הגברא ולכן מספר באריכות
 שזה תלוי באדם שצריך ללכת למים וכו'
 ולטהר א"ע ואז ניצול.

המשך

האם הטל נעצר?

לבבלי - פשוט שלא נעצר, לשיטתו מצד
 החפצא שאין הטל קשור לעבודת האדם.
 לירושלמי - יש מחלוקת לדעה א' גם הטל
 נעצר בגזירת אליהו. לשיטתו מצד הגברא
 שגם הטל קשור לעבודת האדם.

המשך

המשל מדוע הי' צריך אליהו להחזיר את הטל
 כדי להחיות את בן הצרפתית

לבבלי - לא הובא לשיטתו מצד החפצא ולכן
 הטל כלל לא נעצר כנ"ל.

לירושלמי - הובא משל לאחד שגנב נרתיקו
 של רופא וכשהוא יוצא נפצע בנו חזר אצלו
 ואמר לו אדוני רפא את בני, אמר לו הרופא

האם עושים הטבת חלום?

לבבלי - כן, בברכת כהנים. אינו פותח ביהי
 רצון, אלא ברבוננו של עולם. לשיטתו מצד
 החפצא ולכן מתחיל עם מס"נ לה' "אני שלך
 וחלומותי שלך".

לירושלמי - כשהוא חולם חלום קשה אומר
 יהי רצון שיהיו כל חלומותיי שחלמתי בין
 בלילה הזאת בין בשאר הלילות בין שחלמתי
 אני ובין שחלמו לי אחרים אם טובים הם
 יתקיימו עלי לששון ולשמחה לברכה ולחיים
 וכו'. אבל אין הטבת חלום כמו בבלי בברכת
 כהנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן ישר מתחיל
 בבקשה להטבת החלום של האדם. ועצ"ע.

המשך

סופר שכותב את השם בספר תורה - האם
 מותר להפסיק?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין
 קשר בין הכתיבה לאדם.

לירושלמי - מובא אפילו מלך שואל בשלומו
 לא ישיבנו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נחשב
 כאילו אומר את השם בשעה שכותב.

לג, ע"א

נפל לבור אריות וכבשן האש

לבבלי - הדין שבבור אריות אין מעידין עליו
 שמת, שוא נעשה לו נס כדניאל. אבל לכבשן
 האש מעידין עליו שמת ולא חוששים לנס,
 לשיטתו מצד החפצא לכן באש אין סיכוי
 להינצל כמו באריות, מכיון שאין חי' רעה
 מושלת באדם אא"כ נדמה כבהמה, ובצדיקים
 לא מושלת.

לירושלמי - הדין שגם בכבשן האש אין
 מעידין עליו שמת, שוא נעשה לו נס כחנניה
 מישאל ועזריה, לשיטתו מצד הגברא וגם
 קשורים לניסים יותר כמו ביולדת שאפשר
 להתפלל עד חדר לידה.

המשך

נפל לבור מלא עקרבים

לבבלי - יש מחלוקת לת"ק מעידים שמת
 שבגלל הדוחק שעומד עליהם מזיקים לו.
 לשיטתו מצד החפצא, והרי עקרב מזיק מצ"ע

לך והחזר את הנרתיק שכל מיני רפואות נתונין בו ואני מרפא את בנך. כך אמר לו הקב"ה לאליהו לך והתר נדרו של טל, שאין המתים חיים אלא בטללים ואני מחיה את בנה של צרפית לשיטתו. מצד הגברא ולכן חשוב המשל ובפרט שהטל נעצר לדעה א'.

לג, ע"א

ברכת חונן הדעת בשבת
לבבלי - פשוט שלא אומרים בשבת. לשיטתו מצד החפצא וגם דעת נכלל בבקשת צרכיו. לירושלמי - רבי תמה איך ביטלו חונן הדעת. לשיטתו מצד הגברא ולכן דעת זה נחשב למשהו אחר ולא בקשת צרכיו רגילה שזה קשור גם לתורה ותפילה של האדם.

המשך

האם צריך לתת עיניהם בכוס ובנר בהבדלה? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ שהאדם יתן עיניו והכוס מצ"ע פועל את הענין.

לירושלמי - העונים אמן על ההבדלה צריכים ליתן עיניהם בכוס ועיניהם בנר. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב שהאדם יתן את עיניו לפעול את הענין.

לג, ע"ב

מדוע אסור לומר על קן צפור יגיעו רחמין רחם נא עלינו?

לבבלי - מובא שני טעמים: א) שמטיל קנאה במעשה בראשית. ב) שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר רק מצד החפצא.

לירושלמי - מובא 3 טעמים: א) כקורא תגר על מדותיו של הקב"ה, כלומר מתלונן שעל קן צפור הגיעו רחמין ועל אותו האיש לא הגיעו רחמין. ב) ר' יוסי אומר בנותן קצבה למדותיו של הקב"ה. ג) שלא יפה שעושים למדותיו של הקב"ה רחמים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא טעם שמדבר בקשר לאדם.

המשך

האם מותר לומר מודים מודים וקן צפור

ביחיד?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין הבדל בין יחיד לציבור. לירושלמי - מותר. שכל האיסור הוא רק בצבור. אבל ביחיד תחנונים הם ולכן מותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל בגברא בין יחיד לציבור.

לד, ע"א

דברים שרובם ומיעוטם רע לבבלי - הלשון שלושה דברים רובם קשה ומיעוטם יפה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שמיעוטן יפה שבדברים אלו צריך דוקא מיעוט וע"ד שמינית שבשמינית ולא דרך המיצוע.

לירושלמי - הלשון שלושה דברים רובם ומיעוטם רע ובינוניתם יפה - השאור והמלח והסירוב. לשיטתו מצד הגברא שתימיד עדיף דרך הבינונית בכללות מצד האדם.

המשך

קורא בתורה ואינו יודע להמשיך לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ובפשטות ה' יכול להמשיך מאיפה שהוא הפסיק [וצ"ע מש"ץ שטעה בתפילה], ואולי זה ההבדל בין תורה לתפילה.

לירושלמי - זה שבא תחתיו לקרוא מתחיל מתחילה שצריך שיהי' "תורת ה' תמימה" ולא שיהי' הפסק באמצע, שנמצא שהראשונים נתברכו לפנייהם ולא לאחריהם והאחרונים נתברכו לאחריהם ולא לפנייהם. לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים לברכת האדם וצריך לקרוא מתחילה.

המשך

סירוב לעבור לפני התיבה לבבלי - הלשון בשני' מהבהב ובשלישית פושט את רגליו ויורד. לשיטתו מצד החפצא ומצד הפרטים ולכן הלשון פושט את רגליו שאי"ז דרגה עליונה כ"כ להיות חזן שהעיקר זה הפרטים תפילת היחיד.

לירושלמי - הלשון בשני' מעמעם ובשלישית רץ ובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן הלשון רץ

שבמערב. ומי עונה אחריהם אמן? הנשים והטף. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיענו אמן [וגם שזה עוזר לאחיהם שבכית הכנסת שרק אז הם נחשבים בשביל לברכם ועצ"ע].

לד, ע"א

מה המקור להשתחוות באבות ומודים? לבבלי - לא הובא מקור לדין זה. לשיטתו מצד החפצא שזה חלק מהתפילה מצ"ע. לירושלמי - שוחין באבות דכתיב ואקוד ואשתחוה לה' ואברך את ה' אלקי אדוני אברהם. והמקור להשתחוות בהודאה שכתוב ואשתחוה למלאך ומודינא למלאך. לשיטתו מצד הגברא שיש חיוב מיוחד על האדם להשתוות במקומות אלו.

פרק ו'

לה, ע"א

האם אפשר לומר שירה בלי נסכים? לבבלי - פשוט שאין אומרים שירה בלי נסכים, לשיטתו מצד החפצא לכן צריך נסכים שעניינם ירידה למטה, דירה בתחתונים. לירושלמי - יש מחלוקת, לר' יוחנן אומרים שירה בלי נסכים לר"ל לא אומרים שירה בלי נסכים, לשיטתו מצד הגברא לכן יש דעה שא"צ נסכים.

לה, ע"א

מקור לברכות אכילה מפסוק לבבלי - אין מקור מפסוק לברכה לפני אכילה, ולמסקנה זה סברא שאסור לאדם להנות מהעוה"ז בלא ברכה. לשיטתו מצד החפצא לכן זו רק סברא שאסור להנות מדבר שאינו שלו.

לירושלמי - שנאמר קדש הילולים מלמד שהוא טעון ברכה לפניו ולאחריו. מכאן הי' ר"ע אומר לא יטעום אדם כלום עד שיברך. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה ממש חובה על האדם לברך.

לח, ע"ב

ברכה אחרונה לברי' אפילו שאין בה שיעור כזית

ויורד וע"ד רץ לדבר מצוה, שהעיקר זה הכלל [בא"י, משא"כ בבבל שאין תענית ציבור בבבל ע"ד דעת ר"ג שהש"ץ עיקר שקשור לאיכות, מעיין לע"ל] שזה מתבטא בש"ץ.

המשך

להיכן חוזר הטועה בתפילה?

לבבלי - מביא חילוק בין 3 ברכות הראשונות לברכות האמצעיות ולשלוש האחרונות. לשיטתו מצד החפצא ולכן כל חלק מהתפילה נחשב כפ"ע וא"א להתחיל באמצע. לירושלמי - אינו מחלק ואומר שהעובר תחתיו מתחיל מהמקום שהטועה פסק. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה שעובר תחתיו נחשב כהמשך ממש של הש"ץ הראשון ולכן ממשיך בדיוק באותו מקום.

המשך

האם עונה אמן אחרי ברכת עצמו?

לבבלי - מחלק, שעל בונה ירושלים יענה ועל שאר הברכות לא. ונחלקו רש"י ותוס' האם בונה ירושלים דוקא, או גם בסוף ברכות ק"ש ופסוד"ז. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שהוא בירך עונה אמן כי יש כביכול ענין בברכה מצ"ע ללא קשר לאדם ולכן עונה אמן. לירושלמי - לא יענה אחר עצמו אמן, ואם ענה הרי זה בור. ובמקום אחר כתוב הרי זה חכם, והכוונה רק לסוף תפילת שמו"ע שאז עונה אמן על ברכת עצמו, אבל אם עונה אמן אחר כל ברכה ה"ז בור. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא יענה אחר ברכת עצמו כי אין ענין בברכה מצ"ע ורק חלק מהגברא.

המשך

עיר שכולה כהנים נושאים את כפיהם למי הם מברכים? לבבלי - לאחיהם שבשדות. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שאין הם בכלל בבית הכנסת נחשבים ובפרט שעסוקים בעבודה הבירורים בשדה וא"צ כלל שיענו אחריהם. לירושלמי - לאחיהם שבצפון, לאחיהם שבדרום, לאחיהם שבמזרח, לאחיהם

לירושלמי - לכו"ע זה הפסק, ורק אם אומר טול וברך אין בו משום הפסק ברכה. לשיטתו מצד הגברא ואין לקשר ולהשוות כלל אדם ובהמה.

המשך

הכניס אוכל לפיו ולא בירך לבבלי - אם זה משקין - בולען, וגם אם זה אוכל שנמאס כאשר יפלטו - אז מסלק לצד פיו ומברך, ואוכלים שלא נמאסים פולטן. לשיטתו מצד החפצא ולכן דואג לאיבוד האוכל והמשקה.

ולירושלמי - אם היו משקין - פולטן, ואם היו אוכלין - מסלקן לצדדים, ולר' יוחנן אפילו אוכלים פולטן דכתיב ימלא פי תהלתך, שהפה יהי' ריק בזמן שמברך את הברכה. לשיטתו מצד הגברא ואין דואג לאיבוד האוכל וצריך שלימות באדם ופה נקי.

לז, ע"א

האם מברך על מעדנים ברכה מיוחדת? לבבלי - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מתחשב במעדנים שקשורים לאדם. לירושלמי - מברך אשר ברא מיני מעדנים לעדן בהם נפש כל חי ברוך אתה ה' על הארץ ועל מעדני'.

המשך

נוסח ברכת בורא נפשות עם השם לבבלי - משמע שחותמים בלי השם. לשיטתו מצד החפצא והרי אין פה חשיבות כ"כ לאוכל ולכן אין בחתימה שם השם. לירושלמי - כתוב שחותמים עם השם. לשיטתו מצד הגברא והרי לאדם יש בזה חשיבות לאוכל ושתיה זו לכן חותם בשם.

המשך

כשיש ספק מה לברך לבבלי - לא מובא מה לעשות. לשיטתו מצד החפצא והרי יצא י"ח בברכת שהכל שכולל כל דבר. לירושלמי - מובא שרבי ירמי' לא אכל סולת מימיו משום שהסתפק מה לברך. לשיטתו

לבבלי - לא מובא שמברך ברכה אחרונה על ברי', ורק לגבי חיוב מלקות מוזכר במסכת מכות יג ע"א. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך דוקא כזית.

לירושלמי - מובא שר' יוחנן לקח זית ובירך לפניו ולאחריו, ור' חייא תמה מדוע ברך אחריו, וא"ל ר' יוחנן: בבלי למה אתה מסתכל בי. האם אין לך כל שהוא ממיין שבעה טעון ברכה לפניו ולאחריו? ענה לו: שתמה מפני שגרעינתו ממעט משיעור כזית.

ומדוע ר' יוחנן ברך אחריו? בגלל שזה ברי'. לשיטתו שאפילו פרידה אחת של ענב או פרידה אחת של רימון טעון ברכה לפני' ולאחריו משום שהיא ברי'. לשיטתו מצד הגברא, שאם יש חשיבות לגבי האדם כמו ברי' רק אז צריך לברך.

לח, ע"א

הנוסח של המוציא לחם

לבבלי - לא מובא טעם לנוסח. לשיטתו מצד החפצא ואין חושש כ"כ לביטוי האדם בברכה.

לירושלמי - מביא מדוע מברכים המוציא לחם מן הארץ, ולא מוציא לחם כדי שלא לערב ראשי אותיות. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש לביטוי האדם בברכה.

המשך

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד על ברכה לבטלה

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מובא תיקון לאדם?

לירושלמי - מובא, שלא להזכיר שם שמים לבטלה, אם בירך על מאכל והמאכל נלקח ממנו לפני שאכלו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא תיקון לאדם.

מ, ע"א

האם נתינת אוכל לשוורים זה הפסק לאחר הברכה לפני שאוכל?

לבבלי - מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שזה לא הפסק, שזה חלק מהסעודה והכנתה מצד חיוב האדם לתת לבהמה.

מצד הגברא ולכן מחמיר ע"ע.

מה הלשון?
לבבלי - הלשון לא לשנות מנוסח של ברכות.
 לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד ברכות
 החפץ עצמו.
 לירושלמי - הלשון לא לשנות מנוסח התפילה.
 לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד התפילה
 שזה קשור לאדם יותר.

לט, ע"ב

האם ברכה על פת טהורה קודמת?
לבבלי - לא מובא דבר זה, רק מובא שצריך
 לברך על פת שלימה ושל חיטים. לשיטתו
 מצד החפצא ולכן נוגע דוקא שיהי' פת
 שלמה מחיטה.

מא, ע"ב
 מחלוקת מה מקור השיעורין
לבבלי - יש מחלוקת שבסוכה ו' משמע שזה
 דאורייתא (הלכה למשה מסיני) ורק בברכות
 מ"א משמע שזה דרבנן. לשיטתו מצד
 החפצא ולכן בפשטות משמע שזה דאורייתא
 שזה קשור לעצם המצוה מצ"ע.

לו, ע"א

מה הברכה על קורא?

לבבלי - נחלקו האם ברכתו אדמה או שהכל.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן קשור להאדמה
 ומצד גדרו של הפרי שנחלקו מה גדרו מצ"ע.
 לירושלמי - נחלקו שר' יעקב אומר בורא פרי
 העץ ור' חלפתא אומר שהכל נהי' בדברו.
 לשיטתו מצד הגברא ולאדם זה נראה כמו עץ.

לירושלמי - הי' פשוט בתחילה שזה מחכמים,
 שקשור רק לגברא כל השיעורים ולא לעצם
 החפצא, ואז אומר ר"י שזה הלכה למשה
 מסיני.

מא, ע"ב

פת הבאה בכיסנין שאכלה בתוך הסעודה -
 האם צריך לברך ברכה לאחריה?
לבבלי - פשוט שלא לברך. לשיטתו מצד
 החפצא והרי בפועל הוא בתוך הסעודה
 ונפטר בברהמ"ז.
 לירושלמי - פשוט שכן מברך גם לאחריה, ולא
 נפטרת בברכת המזון. לשיטתו מצד הגברא
 והרי לאדם אי"ז נחשב כחלק מהסעודה שהרי
 אוכל רק להנאתו וכמו שצריך לברך ברכה
 ראשונה כך צריך לברך ברכה אחרונה.

מו, ע"ב

הברכה ברוך שברא את החפץ הזה
לבבלי - זה לא מספיק וצריך לומר כמה נאה
 פת זו כמה נאה תאנה זו. לשיטתם שצריך
 להזכיר את החפצא.
 לירושלמי - זה מספיק. לשיטתם מצד הגברא
 וא"צ להזכיר את החפצא במפורט. ועצ"ע
 מהנ"ל.

לה, ע"ב

לא לגזול מהמאכל את ברכתו

לבבלי - לא הובא זה, אלא הובא שכל הנהנה
 מעוה"ז ללא ברכה כאילו גזול לקב"ה וכנסת
 ישראל. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר
 באופן כללי שגזול מה', שנהנה מעוה"ז בלי
 ברכה.
 לירושלמי - הובא שלכן מברך על תורמוס.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שזה גזול
 כביכול מהמאכל שעל האדם לבררו ולברך
 עליו. ועצ"ע.

מב, ע"א
 האם צריך הסבה להוציא ידי חובה בברכת
 המזון?
לבבלי - אין הבדל בין סעודת ברית מילה
 לבעל הבית בתוך ביתו, שמוציא י"ח את
 כולם רק אם מסיבים יחד. לשיטתו מצד
 החפצא ולכן צריך הסבה שאז זה מראה על
 אחדות בין האנשים בצורה של קביעות.
 לירושלמי - יש הבדל שבבעל הבית בתוך
 ביתו יש מחלוקת אם צריך להסב כדי להוציא
 י"ח, או אפילו בלי הסבה מוציא י"ח את

המשך

לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי אי"ז חשוב כאוכל ואין זה ראוי מצ"ע לברכה. לירושלמי - כן, והשונה מי דקרים אומר ברוך שברא מי רפואות. לשיטתו מצד הגברא והרי לאדם זה חשוב ודאי שצריך לברך.

מה, ע"א

זימון בשניים או בשלושה תלוי בדיני ממונות לבבלי - מובאת המחלוקת אם אפשר לזמן בשנים, וגם בסנהדרין דף ג' דנים על שניים שדנו אם דינם דין, אך לא תולים סוגיות אלו באלו. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדמים סוגיות.

לירושלמי - מקשרים את המחלוקות. הדעה שאומרת ששניים שדנו דינם דין, גם בזימון אומרים שאפשר לזמן בשניים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדמים סוגיות.

מה, ע"ב

עניה לזימון כאשר לא אכל לבבלי - עונה רק "ברוך ומבורך", לשיטתו מצד החפצא רק אם אוכל יכול לענות אמן. לירושלמי - עונה אמן אפילו לא אכל. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שלא אכל יכול לענות מצ"ע אמן.

מז, ע"א

אמן חטופה, קטופה, יתומה לבבלי - כתוב שהעונה אמן ארוכה מאריכין לו ימיו ושנותיו [אבל לא כותב "בטובה"] וגם אין מסביר מהי יתומה ובאמן קטופה במקום הלשון "תקטף נשמתו" הלשון "יתקטפו ימיו". לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אומר שיאריכו ימיו ואינו אומר בטובה, ובפשטות אמן יתומה הכוונה שהיא רחוקה מהברכה מצ"ע.

לירושלמי - כתוב שהעונה אמן קטופה תקטף נשמתו, והעונה אמן ארוכה מאריכין לו ימיו ושנותיו בטובה, ומסביר אי זו היא אמן יתומה זה שעונה אמן ולא יודע על מה עונה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר בטובה שזה שלימות בחיי האדם, ומסביר שהחיסרון באמן יתומה שהאדם לא יודע על מה הוא עונה.

כולם. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שא"צ להסב אלא מתאחדים מצ"ע, וע"ד האחדות והערבות שיש דוקא בא"י וא"צ פעולה מיוחדת בשביל זה.

מג, ע"א

ברכת שמן אפרסמון

לבבלי - יש דעה "בורא שמן ארצנו" או "בורא שמן ערב". לשיטתו מצד החפצא לכן צריך לברך על השמן מצ"ע.

לירושלמי - יש דעה "אשר נתן ריח טוב בשמן ערב" או "אשר נתן ריח טוב בעצי בשמים" או "אשר נתן ריח טוב בעשב הארץ", לשיטתו מצד הגברא ולכן מברך על הריח דוקא שקשור עם הנאת האדם וע"ד מצוות האבות ריחות היו שהגיעו ע"י עבודתם רק לשורש הנבראים.

מג, ע"ב

ברכה על יין ושמן

לבבלי - בית הלל אומרים שכוס יין בימין והשמן בשמאל, ובית שמאי חולקים. לשיטתו מצד החפא מצד המצוות יש חשיבות ליין דוקא.

לירושלמי - בית שמאי אומרים כוס בימינו ושמן ערב בשמאלו, וב"ה אומרים הפוך. לשיטתו מצד הגברא והרי שמן חשוב יותר מיין ולכן ב"ה אומרים ששמן בצד ימין.

מד, ע"א

נוסח ברכת מוסף של ראש חודש

לבבלי - פשוט לכו"ע שהנוסח מקדש ישראל וראשי חדשים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחבר שישאל מחדשים את החודשים.

לירושלמי - מחלוקת: לרבי יוסי אומר "מקדש ישראל מחדש חודשים" לר' חייא אומר "מקדש ישראל וראשי חודשים". לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שלא מחברים, אלא זה שני דברים שהשם מקדש את ישראל וגם מחדש חודשים.

המשך

האם מברכים על רפואות?

כמו בסוכה ואזוב.

מז, ע"ב

האם לדעת חכמים מותר לאדם לשחרר את עבדו?

לבבלי - לא, ועובר בעשה ורק לדעת ר' ישמעאל שמותר, לשיטתו מצד החפצא והרי "לעולם בהם תעבדו".

לירושלמי - כן, ורק לדעת רבי יוסי הגלילי שאסור, לשיטתו מצד הגברא והרי בזה שמשחררו נהי' כיהודי ויש בזה מעלה, ולכן מותר לחכמים. ועצ"ע.

מז, ע"ב

מצוה הבאה בעבירה כמו מצה גזולה

לבבלי - פשוט שפסולה ואין מביא פסוק לדבר זה, לשיטתו מצד החפצא ולכן העברה פוגעת במצוה.

לירושלמי - יש מחלוקת, לדעה א' כשרה ולדעה א' פסולה, שכתוב אלה המצוות שאם עשיתן כמצוותן הן מצוות ואם לא אינן מצוות, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שהיא כשרה, שאין העברה פוגעת במצוה אלא רק באדם.

נ, ע"א

אכלו בנפרד ונתערבו

לבבלי - דימו זאת למיטה שנתחלקה והתחברה לגבי דיני טומאה, אבל לא מדמים לעוד סוגיות. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה דומה דוקא למיטה שקשורה מצד החפצא לחלקי, משא"כ בסוכה או בפרה אדומה שאין קשר בין החלקים אא"כ מצד הציווי.

לירושלמי - מדמים זאת לפרה אדומה, שאם הטביל 3 אזובות זה בפ"ע וזה בפ"ע ונתערבו שיכול להזות בהם. וכן מדמים מדיני שינה בסוכה שדבר שהוא משלים לשיעור ארבעים סאה וא"א לטבול בו כגון טיט הנרוק, וכן לגבי סוכה שאם יש אויר קצת בסוכה שאין בו סכך שזה מצטרף לשיעור סוכה אבל אין ישינים תחתיו, לעומת זאת בבבלי - לא מדמים סוגיות כ"כ. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה דומה להרבה דברים, וגם לדברים שכל הקשר ביניהם זה רק מצד ציוו על האדם

מז, ע"א

האוכל דמאי - האם זה ראוי לאכילה ומצטרף לברכת הזימון?

לבבלי - כן, מכיון שיכול להפקיר את נכסיו ולהיות עני, ולאכול דמאי, לכן זה נחשב כשר. לשיטתו מצד החפצא ומזה שיכול לאכול אם מפקיר נכסיו סימן שזה לא כ"כ אסור מצ"ע.

בירושלמי - לא מובא טעם זה אלא מובא טעם אחר - שבשעה שגזרו על הדמאי רוב עמי הארץ, ולכן זה ראוי לאכילה וחייבו לעשר, אבל עכשיו שאין הרוב מכניסים לבתיהם פטור ממעשר, ולכן לא גזרו. לשיטתו מצד הגברא לכן מכיון שכרגע הוא עשיר אסור לו לאכול דמאי וזה איסור גמור, אלא מכיון שרוב עמי הארץ מעשרים לכן מצטרף לזימון. ועצ"ע בלשון של הירושלמי מדוע זה קשור למכניסים לבתיהם.

מז, ע"ב

האם כותי נחשב כגוי או כישראל?

לבבלי - הלשון "האם גרי עריות הם או גרי אמת הם". לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על הגירות עצמה.

לירושלמי - כותי נחשב כגוי לרבי, ולר' שמעון בן גמליאל כותי כישראל לכל דבר. לשיטתו מצד הגברא לכן מדברים על האדם עצמו אם נחשב כגוי או כישראל.

מח, ע"א

האם קטן צריך לדעת בטיב ברכה כדי להצטרף לעשרה?

לבבלי - פשוט שצריך לדעת למי מברך. לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק שידע למי מברך מצ"ע ואין מחפש שלימות באדם.

לירושלמי - מחלוקת: א' אומר מאז שידע טיב ברכה וא' אומר שהיה יודע למי הוא מברך. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לדעה אחת שידע את טיב הברכה שאז יש שלימות באדם.

המשך

מה שנוגע להלכה בזימון שצריך לאכול כדי להוציא י"ח, אלא כל הרקע לסיפור שמתאים יותר לגברא (וגם שנזירות קשור לאיסור על האדם).

מח, ע"א
מחלוקת האם מי שלא אכל דגן מצטרף לזימון

לבבלי - אין מחלוקת, אלא לכו"ע מי שלא אכל דגן מצטרף לזימון אך לא מוציא את הרבים ידי חובתו, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין צריך שיאכל והעיקר זו הברכה ולא נוגע כ"כ המברך.

לירושלמי - יש מחלוקת: לת"ק מצטרף אפילו שלא אכל דגן, לר' יעקב לעולם אין מזמנין עליו עד שיאכל כזית דגן, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע שהמברך יאכל כזית דגן.

מח, ע"ב
אין מלכות נוגעת בחברתה
לבבלי - זה מובא בכ"מ. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על המלכות שאינה נוגעת בחברתה.

לירושלמי - לא מובא זה, רק מובא שכן זומא אומר שאין אדם נוגע במוכן לך ו"משלך יתנו לך" וכו'. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האדם שאין נוגע במוכן לו.

נ, ע"א
האם נקדנין [=הקפדנים ומדקדקים בלשון הזימון בין נברך לברכן] זה לשון גנאי?
לבבלי - לא ברור אם זה לשון שבח או גנאי. לשיטתו מצד החפצא ואם נוגע לו הדיוק בברכה אי"ז גנאי ח"ו.

לירושלמי - ברור שזה לשון גנאי. לשיטתו מצד הגברא ואם נוגע לו הדיוק בברכה ודאי שזה גנאי, שמאבדים את הכוונה של האדם. ועצ"ע.

מט, ע"ב
מה מקור לעשרה בדבר שבקדושה?
לבבלי - לומדים מהמרגלים שכתוב "הבדלו

הסיפור עם שמעון בן שטח וינאי לבבלי - לא מסופר, רק בקיצור, את סוף הסיפור ולא מסופר המעשה בניזרים. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא נוגע כל הרקע לסיפור, שזה יותר נוגע רק מצד האדם, ואומר רק מה שנוגע להלכה, שאם לא אכל אין יכול להוציא אחרים י"ח בברכה אחרונה.

לירושלמי - מסופר 300 נזירים עלו בימי ר' שמעון בן שטח. 150 מצא להם פתח להתיר נזירותם, ו150 לא מצא להם פתח. בא לינאי המלך ואמר לו: יש פה 300 נזירים, וכל א' צריך להביא 3 קרבנות סה"כ 900 חצי קרבנות עלי וחצי קרבנות עליך. שלח לו 450 קרבנות. לבסוף נאמר לינאי ששמעון בן שטח פטרם מקרבנות ע"י שהתיר להם את נזירותם. שמע ינאי המלך וכעס. פחד שמעון בן שטח וברח. אחרי זמן הגיעו אנשים גדולים ממלכות פרס לינאי המלך, וכשהם אכלו אמרו: זוכרים אנו שהי' פה אדם חכם שמעון בן שטח שאמר דברי תורה, סיפר להם ינאי המלך מדוע ברח. אמרו לו שיחזיר אותו. שלח והבטיח לו שלא יגע בו לרעה. בא וישב בין המלך למלכה. אמר לו: למה שיקרת לי?

אמר לו: לא שיקרתי. אתה בכספך, ואני מתורתי שמצאתי להם פתח. כדכתיב בצל החכמה בצל הכסף.
אמר לו: למה ברחת?
אמר לו: שמעתי שהמלך כועס עלי, ורציתי לקיים את הפסוק "חבי כמעט רגע עד יעבר זעם", וקרא עליו "ויתרון דעת החכמה תחי' בעלי'".

אמר לו: ולמה ישבת בין המלך למלכה?
אמר לו: בספר של בן סירא כתוב: סלסלה ותורומך ובין נגידים תושיבך.
אמר: תביאו לו כוס לברך.

לקח הכוס ואמר: נברך על המזון שאכל ינאי וחבריו.
אמר לו: אתה עדיין עומד בחוצפתך?
אמר לו: מה נאמר? על המזון שלא אכלנו?
אמר: תביאו לו לאכול.

הביאו לו ואכל ואז אמר: נברך על המזון שאכלנו.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים לא רק

נוגע כ"כ למה הוא דומה. לירושלמי - כתוב שאם אכל מיסב מתעטף ומברך, ואם עשה כן - הרי הוא כמלאכי השרת, שכתוב בהם "בשמים יכסה פניו ובשמים יכסה רגליו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע למה הוא דומה.

נב, ע"ב

חשיבות מים ראשונים ומים אחרונים לבבלי - מים ראשונים האכילו בשר חזיר. מים אחרונים הרגו את הנפש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד המים שהאכילו, ונהרג רק נפש אחת.

לירושלמי - מים ראשונים נאכל בשר חזיר, על מים אחרונים יצאה אשה מביתה, ויש אומרים שנהרגו עלי' שלוש נפשות, שנהרגו הרבה וגם שיצאה אישה מביתה ולכן אומר שנאכל בשר חזיר ע"י הגברא. ועצ"ע.

נב, ע"א

בדין נטילת ידים לסעודה

לבבלי - דנו בחילוק בין חולין לתרומה אך לא בין הפרק לקשרי האצבעות, וכן דנו שם בחילוק בין לחם לפירות. לשיטתו מצד החפצא ולכן דנים רק בחילוקים בין חולין לתרומה.

לירושלמי - מחלוקת: נטילת ידים לר' יוסי בר כהנא בשם שמואל אומר שנטי' זה רק לחולין ולא לתרומה. ר' יוסי אומר גם לתרומה וגם לחולין. ר' יוסא בשם רבי חייא אומר נטי' לתרומה עד הפרק ולחולין עד קשרי אצבעותיו. מיישא בר ברי' דר' יהושע בן לוי אמר מי שהוא אוכל ולא שוטף ידיו עד הפרק לא הי' אוכל אתו. ר' הונא אמר אין נטי' אלא לפת בלבד. ר' אושעי' אומר כל דבר שיש בו לכלוך משקה צריך ליטול ידיים. ר' זעירא אומר אפילו מקצץ תורמוסין הי' נוטל ידיו. רב אומר אפילו נטל ידיו שחרית אין מטריחין עליו בין הערביים. לשיטתו מצד הגברא לכן דן גם בחילוקים באדם עצמו עד איפה ואם נטל שחרית אין צריך בין הערביים.

המשך

מתוך העדה הרעה הזאת" יצאו יהושע וכלב שהיו צדיקים מכאן לעדה שהיא עשרה, וכן אפשר ללמוד מהמילה "תוך" שנאמר במרגלים. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אחרי מ"ת שהקדושה חודרת לחפצא ואז אפשר ללמוד מזה.

לירושלמי - לומדים גם מהפסוק שכתוב אצל אחי יוסף "ויבואו בני ישראל לשבור בתוך הבאים" שיוסף ובנימין לא היו הרי עשרה שאפשר ללמוד גם מלפני מ"ת. לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד מאנשים שלפני מ"ת.

מט, ע"א

שכח רצה יאמר "אשר נתן שבתות למנוחה" וחותם בשבת, האם גם בראש חודש ששכח "יעלה ויבוא" ואומר "אשר נתן ראשי חודשים וכו'" - האם גם חותם?

לבבלי - מסתפק אם צריך לחתום בר"ח. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מדבר על ר"ח שזה רק מצד האדם ואין חשוב כמו שבת שזה קדוש מצ"ע ולכן גם חותם.

לירושלמי - יש גירסא שחותם גם בר"ח כמו בשבת. לשיטתו מצד הגברא שגם בר"ח שקשור עם עבודת האדם "מקדש ישראל וראשי חדשים" יש חשיבות שצריך לחתום בברכה כמו שבת.

נא, ע"ב

אוכל יושב - מיסב ומברך

לבבלי - זו לא גירסא נכונה וגורס הפוך: אכל מיסב יושב ומברך. לשיטתו מצד החפצא ולכן חשוב לברך בישיבה שזה כבוד יותר לברכה (קשור לביטול היש ולכן צריך יותר להיזהר).

לירושלמי - זו גירסא נכונה, לשיטתו מצד הגברא ויכול לברך בהסיבה שזה נוח יותר לאדם (קשור לביטול במציאות וא"צ כ"כ להיזהר ויכול להסב ואין חשש לישות).

נא, ע"א

האם צריך עיטוף בברכת המזון?

לבבלי - מוזכר דין עיטוף, אך לא מובא שהוא כמלאכי השרת. לשיטתו מצד החפצא ואין

לגבי האיסור להשתמש בכהן לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין להשוות כהן לכלים ואין סברא שאסור להשתמש באדם ובפרט שזה ברצונו. לירושלמי - מובא שהשתמש בכהונה מעל ואמרה להם אתם קדש לה' והכלים קדש. מה הכלים המשתמש בהם מעל אף המשתמש בכהנים מעל. לשיטתו מצד הגברא ולכן משווה אדם לכלים שיש בו מעילה.

נב, ע"ב

מהו נוסח ברכת מאורי האש במוצאי שבת? לבבלי - גם על אש לכולי עלמא מברך בורא מאורי האש, והמחלוקת בין ב"ש לב"ה האם מאור האש או מאורי האש. ואינו אומר שאש אינה מתחדשת כל שעה. לשיטתו מצד החפצא לכן אין הבדל בין גפן לאש. לירושלמי - שואלים האם לדעת ב"ש אומרים אשר ברא פרי הגפן, ולדעת ב"ה בורא פרי הגפן. כמו שחולקים באש, שב"ש אומרים ברא וב"ה אומרים בורא? והתשובה: שבגפן אינם חולקים כמו באש כי יין מתחדש בכל שנה ושנה והאש לא. ולכן רק באש נחלקו אם לברך ברא או בורא. לשיטתו מצד הגברא לכן מבדיל בין גפן לאש שהאדם מברך שהחיינו על גפן שיותר קשור אליו ומשמחו ולא על האש.

המשך

האם ערוד וכלב שוטה הורגים בודאי? לבבלי - מובא רק לגבי פרדה לבנה שהורגת וביומא דף פ"ג דן בכלב שוטה ולא הזכיר אם הורג ודאי. לשיטתו מצד החפצא לכן מביא רק מכה של פרדה שהמכה עצמה ממיתה, משא"כ ערוד שכתוב שאם הוא מקדים למים הערוד מת וכן כלב שוטה שהורג רק מצד המחלה ולא תמיד ולכן לא כתוב מקרים אלה. לירושלמי - הורגים בודאי. הערוד וגם כלב שוטה, וגם פרדה לבנה לשיטתו מצד הגברא לכן מביאים כל המקרים שיכולים להרוג, אפילו שזה גם תלוי באדם.

נג, ע"ב

החילוק בין גחלת ל שלהבת לבבלי - מובאים 5 הבדלים: א. גחלת של הקדש מועלים בה ו שלהבת לא נהנין ולא מועלין. ב. גחלת של ע"ז אסורה ו שלהבת מותרת. ג. המודר הנאה מחבירו אסור בגחלתו ומותר ב שלהבתו. ד. המוציא את הגחלת לרה"ר ו שלהבת פטור. ה. הגחלת כרגלי הבעלים ו שלהבת בכ"מ לענין תחומין. לשיטתו מצד החפצא לכן מביא את האחרון בנוגע לתחומין שקשור יותר לחפצא. לירושלמי - מובאים אותם 5 הבדלים, אבל במקום האחרון מובא הבדל לגבי מוצ"ש שמברכין על שלהבת ואין מברכים על הגחלת, לשיטתו מצד הגברא לכן מביא את ההבדל בנוגע לברכה שקשור להנאה הגברא מאש.

המשך

הלשונות מעברין, אידיהן, יאותו - באל"ף או בעי"ן? לבבלי - מובא שנחלקו רב ושמואל אך לא מפורש מי אומר באל"ף ומי אומר בעי"ן, וכן נחלקו בע"ז לגבי "אידיהן", לשיטתו מצד החפצא לכן נוגע רק שתי הדעות ולא מביא מי אומר מה. לירושלמי - מובא עוד מחלוקת לגבי "יאותו" או "יעותו", ומובא שרב אומר באל"ף ושמואל אומר בעי"ן, לשיטתו מצד הגברא לכן חשוב מי אומר מה.

המשך

ברכת הנר בהבדלה לבבלי - מברך על נר אם יכול להכיר בין איסר לפונדיון או בין מלזמא של טבריה לשל ציפורי, ובשו"ע כתב להסתכל בצפרנים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הבדל בחפצא. לירושלמי - מברך משיכיר בין ציפורן לבשר, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הבדל באדם.

נג, ע"ב

האם עונין אמן אחר ברכת גוי?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין חידוש כלל בזה, שהרי חושב רק על הברכה. לירושלמי - מובא שכן, לשיטתו מצד הגברא לכן זה חידוש שאפילו שזה גוי עונים אמן.

נד, ע"א

ברכה על נס של אדם יחידי לבבלי - מובא שמברך האדם על ניסו הפרטי, לשיטתו מצד החפצא והעיקר שיש נס. לירושלמי - אין מברכים על נס של אדם יחידי ורק בניסים של כל ישראל, לשיטתו מצד הגברא לכן אם זה נס של אדם יחידי אין נחשב כ"כ לנס כמו לרבים.

המשך

נס לשבט

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא שאין הבדל בין רבים ליחיד כלל. לירושלמי - מחלוקת: למ"ד שכל שבט נקרא קהל צריך לברך, ומ"ד שרק כל השבטים יחד נקראו קהל אז שבט אחד א"צ לברך, כנ"ל, לשיטתו מצד הגברא, שיש הבדל בין רבים ליחיד ולכן חוקר האם שבט נחשב לקהל.

נה, ע"א

אותיות שנבראו בהם שמים וארץ לבבלי - מובא שבצלאל ה' יודע לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד הבריאה. לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין מדבר על הבריאה, ועל דרך "לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא". ועצ"ע.

נו, ע"א

ריקנין שבך מלאים מצוות כרימון לבבלי - מובא זה בכ"מ, לשיטתו מצד החפצא לכן מדברים על המצוות בלי קשר לאדם אפילו שהוא פושע. לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך את שלימות האדם ולא סתם מלא מצוות כרימון.

נו, ע"ב

ברכה על נהר פרת

לבבלי - מובא רק שאם ראה בבל אומר "ברוך שהחריב בבל הרשעה" ואין ברכה על נהר פרת, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר רק כמה שנוגע לדין ומצוות, ולכן גם פה מדבר על בבל הרשעה.

לירושלמי - לא מובא ברכה על החרכת בבל, ורק כותב שאם ראה פרת אומר ברוך עושה בראשית ואם רואה בבל אומר "וטאטאתיה במטאטא השמד", לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר גם על נהר פרת, שמברך עושה בראשית אפילו שלא נוגע לאיזה דין.

נח, ע"א

נוסח הברכות

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא קשור לעצמות לכן ודאי שאומר אתה. לירושלמי - מביא מחלוקת, שלרב אומר ברוך אתה וכו' ולשמואל א"צ לומר אתה ומספיק לומר ברוך ה', לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק גילויים לשמואל וא"צ לומר ברוך אתה.

המשך

שם השם בברכות

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מוסבר איך מברכותיו של אדם ניכר מיהו. לירושלמי - מובא שאם פותח ביה ומסיים ביה הרי"ז חכם ואם פותח בא-לקינו ומסיים בא-לקינו הרי"ז בור ואם פותח בא-ל ומסיים ביה הרי"ז בינוני, שהעיקר זה החתימה, ואם פותח ביה ומסיים בא-לקינו שמא נזרקה בו מינות ולכן לא רצה לחתום בשם השם, לשיטתו מצד הגברא ולכן מברכותיו של האדם ניכר אם חכם או בור.

נח, ע"ב

האם מברך על חמור נאה?

לבבלי - לא מובא, רק אם רואה בריות נאות מברך "ברוך שככה לו בעולמו", לשיטתו מצד החפצא ולכן מברך על כל בריות נאות. לירושלמי - מברך "ברוך שכן לו בריות נאות

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אי"ז נוגע כ"כ אלינו למעשה.

לירושלמי - עבודה זרה נראית קרובה ואינה אלא רחוקה. אבל הקב"ה נראה רחוק ואין קרוב ממנו - ראה כמה הוא גבוה מעולמו, ואדם נכנס לבית הכנסת, ועומד מאחורי העמוד ומתפלל בלחישא והקב"ה מאזין לתפילתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע לפרש איך ה' קרוב אל האדם לחזקו בעבודתו.

המשך

כיצד משה ברח מפרעה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אי"ז נוגע כנ"ל.

לירושלמי - מסופר שבשעה שתפס פרעה את משה חייבו להתזיז את ראשו וקהת החרב מעל צווארו של משה ונשברה. רבי אמר שניתו החרב מעל צווארו של משה עף לצאוורו של המוציא להורג. תניא בר קפרא מלאך ירד ונדמה להם כדמות משה ותפסו את המלאך, וברח משה. אמר ר' יהושע בן לוי בשעה שברח משה מפני פרעה נעשו כל האוכלוסין שלו אלמים ומהם חרשים ומהם סומים אמר לאלמים: היכן הוא משה? ולא היו מדברים. אמר לחרשים, ולא היו שומעים, אמר לסומים ולא היו רואים. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע לפרש את הנס בדיוק איך הי'.

המשך

הצלת יונה, חנני, מישאל ועזרי' ודניאל

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אי"ז נוגע כנ"ל.

לירושלמי - בשר ודם יש לו פטרון אמרו לו נתפוס בן ביתך אמר הרי אני מתקיים עליו.

אמרו לו: הרי הוא יוצא לידון.

אמר להם: הרי אני מתקיים עליו.

אמרו לו: הרי הוא מושלך למים. היכן הוא והיכן פטרונו?

אבל הקב"ה הציל את יונה ממעי הדגה, הציל חנני מישאל ועזרי' מכבשן האש והציל את דניאל מגוב האריות. לשיטתו מצד הגברא

כנ"ל.

בעולמו", לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא חמור נאה, שזה משמש למטרות האדם יותר מסתם בריות.

נח, ע"ב

תשובות המינים

לבבלי - אין את הלשון שאמרו לו תלמידיו "לא לו דחית בקנה לנו מה אתה משיב", אלא נשאר בתשובה שבצלמו הוא לשון יחיד. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע רק המסקנה שבצלמו לשון יחיד.

לירושלמי - מסופר: המינים שאלו את ר' שמלאי: מה אלקות בראו את העולם?

אמר להם: ולי אתם שואלים? לכו שאלו את אדם הראשון, שנאמר כי שאל נא לימים ראשונים וגו' אשר ברא אלקים אדם על הארץ - לשון יחיד.

אמרו לו: והא כתיב בראשית ברא אלקים. שמשמע שבראשית ברא את אלקים, וגם שאלקים הוא בלשון רבים.

אמר להם: וכי בראו כתיב? והרי כתוב "ברא".

אמר ר' שמלאי: כל מקום שפרקו המינים מאותו פסוק משמע שהם טועים.

חזרו ושאלו אותו: מה זה דכתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו - בלשון רבים?

אמר להם: בהמשך כתוב "ויברא אלקים את האדם בצלמו" - בלשון יחיד.

אמרו לו תלמידיו: לא לו דחית בקנה, לנו מה אתה משיב?

אמר להם: לשעבר אדם נברא מן העפר וחוה נבראת מן האדם. מאדם ואילך - בצלמנו

כדמותנו - אי אפשר לאיש בלי אשה וא"א לאשה בלי איש, וא"א לשניהם בלי השכינה.

ולכן נאמר בצלמנו, כי זה משותף לאבא, אמא והשכינה.

לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא את כל המהלך שהי' עם המין, ולא רק את המסקנה,

וגם שמחלק בגברא שלמינים דוחה בקש משא"כ לתלמידיו.

המשך

הקב"ה נראה רחוק והוא קרוב

שאתם צועקים אליו, והוא גבור. מיד עמד התנוק וצעק בכל לבו, וקבל הקב"ה תפלתו ושחק הים. כשירדו ליבשה ירדו כל אחד ואחד לקנו צרכם, אמרו לו לאותו תינוק: האם אתה לא קונה כלום? אמר להם: מה אתם רוצים ממני, שאני אכסניא עלובה?

אמרו לו: אתה אכסניא עלובה? אנחנו הגויים אכסניא עלובה שיש גויים שהם פה ואליליהם בבבל ויש כאלו שאיליהם ברומי ויש כאלו שאיליהם אתם פה ולא עזרו להם כלום, ואתם היהודים כל מקום שאתם הולכים הולך אלקים אתכם, כנ"ל.

ס, ע"ב

ברכת שלא עשני גוי, בור, אשה לבבלי - הגירסא "שעשני ישראל", וברכת "שלא עשני בור" נדחתה ולמסקנה מברך "שלא עשני עבד", ואין מביא הטעם לברכה "שלא עשני אשה". לשיטתו מצד החפצא ולכן מברך מצד עצם המציאות שעשאני ישראל וגבר וכו'.

לירושלמי - הגירסא "שלא עשני גוי" שאין הגויים כלום, כל הגויים כאין נגדו, "שלא עשני בור" שאין בור ירא חטא, "שלא עשני אשה" שאין האשה מצווה על המצוות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד הגילויים. ועצ"ע.

נח, ע"א

פרצופיהן ודעתם שונים זה מזה לבבלי - הלשון אין דעתם דומה זה לזה ואין פרצופיהן דומים זה לזה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מקדים שאין דעתן בתורה שוה, שזה קשור לחפצא וגם אין פרצופין שקשור לגברא דומים.

לירושלמי - הלשון כשם שאין פרצופיהם דומים זה לזה כך אין דעתם דומה זה לזה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחיל מפרצופיהם שאין דומים ועובר לדעתן (חפצא).

נח, ע"ב

שמואל הי' בקי בכוכבים

המשך

לא להתפלל אל המלאכים לבבלי - לא הובא. כנ"ל.

לירושלמי - אם באה על אדם צרה לא יצווח לא למיכאל ולא לגבריאל אלא לי צווח ואני עונה לו מיד. כנ"ל.

המשך

להיתלות בהקב"ה

לבבלי - לשון זה לא הובא, ורק מובא לגבי המעשה של חולדה ובור, שא' שהוציא נערה מבור והבטיחו א' לשני שיתחתנו והבור והחולדה שהיו שם יהיו כשני עדים, והלך האיש והתחתן עם אשה אחרת ובנו הראשון נפל בבור ומת והשני אכלתו חולדה ואז הבין שזה עונש וחזר לאשתו הראשונה. וע"ז אומרת הגמ' ומה המאמין בחולדה ובור כך המאמין בהקב"ה עאכ"ו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים בקשר עם החפצא חולדה ובור ולא סתם להיתלות בה'.

לירושלמי - מובא ומה מי שהוא נתלה בבשר ודם ניצול מי שהוא נתלה בהקב"ה לא כ"ש שניצול. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על להיתלות בה'.

המשך

ע"ז אינה שולטת בים גם לפי טעותם של הגויים לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא כנ"ל.

לירושלמי - מובא וגם מוסבר על הקיסר שאינו שולט בים, אבל הקב"ה שליט בים וביבשה מציל בים ומציל ביבשה כנ"ל.

המשך

מעשה בתינוק שהתפלל ונענה

לבבלי - לא הובא, כנ"ל.

לירושלמי - מעשה בספינה של גוים, שהיתה פורשת בים הגדול, והי' בה תינוק אחד יהודי. עמד עליהם סערה גדולה בים, ועמד כל אחד והתפלל לע"ז שלו ולא הועיל כלום. כשראו שלא הועיל כלום אמרו לאותו יהודי: קום קרא אל אלקיך, ששמענו שהוא עונה אתכם

אלו שאין בהם צורך הרי אני מקיימם - בני אדם שיש מהם צורך לא כ"ש שאקיימם, ובזכותם ניצלים הבריות. ועוד יש בהם צורך: זבוב לצרעה, פשפש לעלוקה, נחש לחפפית, שקלון לחזיות, שממית לעקרב. לשיטתו מצד הגברא שבזכותם ניצלים הבריות איך שהם בשלימותם ולא רק שמוציאים מהם רפואה ע"י שמשנים והורגים אותם.

המשך

הרוח ביקשה להחריב את העולם לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואי"ז נוגע לדין מסויים לכן לא מובא. לירושלמי - מובא: 3 פעמים יצא הרוח שאינה מצויה ורצתה להחריב את כל העולם - א' בימי יונה וא' בימי אליהו וא' בימי איוב. לשיטתו מצד הגברא וזה נוגע לאדם שיתעורר בתשובה.

המשך

כהן לע"ז שהיתה עינו צרה בה שב בתשובה וחזר לקקולו לבבלי - מסופר בקיצור על יונתן בן גרשון בן מנשה, ולא מובא שהיתה עינו צרה בע"ז שלו, ולא שחזר לקקולו, וגם לא הובא שהיא נ' תלוי'. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא נוגע כל הפרטים ורק הענין בקיצור למנוע טעות שהכוונה לעבודה שזרה לו ולא ח"ו לעבודה זרה. לירושלמי - מסופר על הפסוק ויונתן בן גרשון בן מנשה - נ' תלוי - אם זכה בן משה, אם לא זכה בן מנשה. חבריא שאלו לר' שמואל בר נחמן - כומר הי' לע"ז והאריך ימים? אמר להם: בזכות שהיתה עינו צרה בע"ז שלו לכן זכה לאריכות ימים. והכוונה - שכשהי' מגיע אדם להקריב תור או כבש או גדי לע"ז אמר לו יונתן מה זו מועילה לך? לא רואה לא שומעת לא אוכלת לא שותה לא מטיבה לא מריעה ולא מדברת. אמר לו: חייך מה אעשה? אמר לו: תביא לי סולת וביצים לפני' לאכול והיא תאכל ובכך אפייס אותה בשבילך. וכשהי' הולך - יונתן הי' אוכל את האוכל

לבבלי - הובא, אבל לא שואל מנין ידע בעניני הכוכבים. לשיטתו מצד החפצא ואי"ז נוגע כ"כ העיקר זה מה שנוגע אלינו מהכוכבים לגבי קידוש החודש. לירושלמי - הובא ששמואל הי' בקי בכוכבים, ושואל: מנין ידע וכי שמואל עלה לשמים אלא על שם "מי יספר שחקים בחכמה". לשיטתו מצד הגברא ולכן מברר מנין הי' יודע. ועצ"ע.

המשך

נהר דינור ומלאכים לבבלי - מובא שנהר דינור יוצא מזיעתם של חיות ונשפך על ראש רשעים בגיהנם וכן סוגי מלאכים חשמל וסנדלפון ו-4 החיות שבמרכבה. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע גם לדעת משכר ועונש. לירושלמי - לא מובא כלל על מלאכים ונהר דינור. לשיטתו מצד הגברא ואי"ז נוגע ובפרט שעובדים את ה' שלא ע"מ לקבל פרס.

נט, ע"א

טעמים לרעידת אדמה לבבלי - הקב"ה זוכר שבניו בצער ומוריד דמעות, סופק את כפיו, מתאנח, בועט ברקיע, דוחק את רגליו, וזה גורם רעידת אדמה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק איך זה קורה מצד למעלה. לירושלמי - א. בעוון תרמות ומעשרות. ב. בשעה שהקב"ה מביט בבתי תיאטריות ובבתי קרקסיות יושבות בטח ושאנן ושלוחה ובית מקדשו חרב - רוצה להפיל לעולמו ולהחריבו. ג. בעוון בשכב זכור. ד. מפני המחלוקת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים גם על הסיבות מצד האדם שגורמות לזה.

המשך

מה מטרת השקצים בעולם? לבבלי - לא הובא, רק שיש בהם צורך לרפואה (שבת עז ע"ב). לשיטתו מצד החפצא שמוציא מהם רפואה. לירושלמי - מובא שבשעה שהבריות חוטאים הוא מביט בשקצים ואומר: ומה

עד מתי מברך ברכת הלבנה?
לבבלי - מחלוקת: לדעה א' עד שבעה,
 ולדעה ב' עד 16 יום, ומובא כל נוסח הברכה.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן גם ביום ה-15
 מברכים שעדיין הלבנה נמצאת בחידושה.
לירושלמי - מובא הרואה את הלבנה
 בחידושה אומר ברוך מחדש חדשים. עד
 מתי? ר' יעקב אומר עד שתראה חצי עגול
 (שבעה ימים), ר' אחא אומר עד שתתמלא
 פגימתה (עגול שלם) רבנן דקיסרי אומרים
 עד יד יום, וכן אמר ר' יוסי שעד יד יום
 מתמלאת פגימתה, ולכן יכול לברך עד יום יד.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מברכים ביום
 ה-15 שהירח מפסיק להתחדש בהוספה לעיני
 האדם.

המשך

מחלוקת בנוסח ברכת הקברות
לבבלי - יש רק נוסח אחד, שדומה לדעה
 השני' בירושלמי, אבל משמיט את המלים
 "הוא יגלה עפר מעיניכם". לשיטתו מצד
 החפצא ואין זה נוגע כ"כ אלינו.
לירושלמי - מביא 4 דעות: א) מברך העובר
 בין הקברות ברוך אתה ה' מחי' המתים. ב) ר'
 חייא אומר בשם ר' יוחנן ברוך נאמן בדברו
 ומחי' מתים. ג) היודע מספרכם הוא יעורר
 אתכם, הוא יגלה את העפר מעל עיניכם ברוך
 אתה ה' מחי' המתים. ד) ר' אליעזר אומר
 אשר יצר אתכם בדין כילכל אתכם בדין סילק
 אתכם בדין ועתיד להחיותכם בדין. היודע
 מספרכם הוא יגלה עפר מעיניכם ברוך מחי'
 המתים. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה נוגע
 לכבוד האדם.

המשך

בימי רשב"י לא היתה קשת, בקעה בקעה
 התמלאי דינרי זהב.
לבבלי - לא הובא המעשה עם דינרים בבקעה.
 וקשת - הובא בכתובות עז ע"ב: אמר רשב"י
 לר' יהושע בן לוי אם יש צדיק גמור בדור
 לא נראית הקשת. לשיטתו מצד החפצא ולא
 מדברים על נסים כל כך.
לירושלמי - כל ימיו של רשב"י לא נראתה

בעצמו.

פעם אחת הגיע אדם ריק וגרוע.
 אמר לו: קח.
 אמר לו ליונתן: אם אין מועילה כלום - מדוע
 אתה כהן בשבילה?
 אמר לו: בשביל פרנסתי.
 כיוון שנהי' דוד למלך שלח והביאו.
 אמר לו: אמר לו אתה בן בנו של אותו צדיק
 משה רבינו, אתה עובד ע"ז.
 אמר לו יונתן: כך אני מקובל מבית אבי אבא
 - מכור עצמך לע"ז ואל תצטרך לבריות.
 א"ל: ח"ו לא אמר כן, אלא הכוונה: מכור
 עצמך לעבודה שהיא זרה לך ואל תצטרך
 לבריות.

כיון שראה דוד שהוא אוהב ממון - העמידו
 שר על האוצרות שלו, וזהו שכתוב ושבואל
 בן גרשום בן משה נגיד על האוצרות. שבואל
 ע"ש ששב אל ה' בכל לבו ובכל כוחו. נגיד
 על האוצרות - שמינהו על כל האוצרות שלו.
 מקשים לר' שמואל בן נחמן: והרי כתוב
 שיונתן ה' כהן לע"ז עד יום גלות הארץ,
 א"ל: כיון שמת דוד עמד שלמה והחליף
 את השרים והממונים שלו, ולכן יונתן חזר
 לקלולו הראשון, וזהו שכתוב ונביא אחד
 זקן יושב בבית א-ל אמרי הוא הוא אותו כהן
 שחזר להיות נביא שקר.
 לשיטתו מצד הגברא, לכן מספרים כל
 ההיסטוריי שלו.

נט, ע"א

ברכת הרקיע בטהרתו

לבבלי - לא הובאה ברכה זו. לשיטתו מצד
 החפצא ואין זה נוגע כ"כ לאדם.
לירושלמי - מובא שמי שרואה את הרקיע
 בטיהרו אומר ברוך עושה בראשית, אמר רב
 חונה שזה נאמר רק בימות הגשמים, ורק אם
 הרקיע בטהרתו שלושה ימים. לשיטתו מצד
 הגברא ולכן זה נוגע לאדם שרואה גדולת ה'
 וכמו שזה בלי אתערותא דלתתא (שזה מרומז
 בעננים) ע"ד בריאת העולם שהייתה חפץ
 חסד.

המשך

הקשת בענן, וגם מסופר ש' שמעון בן יוחאי אמר בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב והיתה מתמלאה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על מעלת הגברא גם בדברים שלא נוגעים כל כך לאיזו הלכה.

נט, ע"ב

ברכת מלביש ערומים על בגדים חדשים לבבלי - לא הובאה ברכה זו. לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע ברכה על זה שהאדם לובשם.

לירושלמי - מובא שאם לובש בגדים חדשים אומר ברוך מלביש ערומים, וכשקונם אומר ברוך שהגיענו לזמן הזה, ואם ניתן לו מתנה אומר ברוך הטוב והמטיב. לשיטתו מצד הגברא לכן נוגע ברכה על לבישת האדם.

ס, ע"א

כח דהתירא עדיף

לבבלי - הובא זה פה אצלנו שמברך שהחיינו על בגדים אפילו משומשים כאילו הם חדשים, וכן במקומות נוספים. לשיטתו מצד החפצא ולכן עדיף היתר התעסקות עם דברים בעולם.

לירושלמי - לא הובא כלל זה של כח דהתירא עדיף. לשיטתו מצד הגברא ואין כ"כ נוגע התעסקות עם דברים בעולם ולהיפך יותר לאסור, שזה קשור לגברא שמתקדש.

נט, ע"ב

ברכת הטוב והמטיב על כלים חדשים לבבלי - אין. לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ קשר בין האדם לכלים אלא הכלים מצ"ע, ולכן אין מברכים הטוב והמטיב שקשור לאדם.

לירושלמי - על כלים חדשים אומר ברוך הטוב והמטיב. לשיטתו מצד הגברא לכן הכלים קשורים לגברא (הטוב והמטיב).

המשך

ברכה על עשיית סוכה, לולב, מזוזה, תפלין וציצית לבבלי - אין ברכה על הכשר מצוה, ובכלל

אין מביא בפרק זה את כל ברכות המצוות וברכות המילה וברכת הלבנה, אלא מפוזרות כ"א במקומה. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע המצוה בעצמה ולא הכשר של המצוה.

לירושלמי - העושה סוכה לעצמו אומר ברוך אקב"ו לעשות סוכה, ואם עושה לאחרים אומר לעשות לו סוכה לשמו, ונכנס לשבת בה מברך אקב"ו לישב בסוכה, ושוב אין צריך לברך עוד, וכן העושה לולב לעצמו מברך ברוך אקב"ו לעשות לולב, לאחר מברך לעשות לולב לשמו, וכשהוא נוטלו אומר על נטילת לולב ושהחיינו, ומברך בכל שעה שהוא נוטלו. העושה מזוזה לעצמו אומר לעשות מזוזה, ולאחר אומר לעשות מזוזה לשמו, כשהוא קובעה אומר ברוך אקב"ו על מצות מזוזה. העושה תפלין לעצמו - כנ"ל, כשהוא לובש אומר על מצות תפלין, וכן העושה ציצית לעצמו - מברך בשעת העשייה כנ"ל. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע גם ההכנות למצוה שזה מוכרח וחלק מהמצווה.

המשך

ברכות המילה

לבבלי - לא מובא בפרק זה ברכות המילה, לשיטתו מצד החפצא שאין ברית מילה שייכת לברכת הנהנין מצד החפצא, שהרי זה כאב וצער.

לירושלמי - מובא שהמל צ"ל אקב"ו על המילה, לשיטתו מצד הגברא ולכן נחשב ג"כ לברכות הנהנין, כי זה תיקון של האדם, על דרך שיש כאלה שמברכים שהחיינו בברית מילה.

המשך

האם מברך עובר לעשייתך?

לבבלי - פשוט שמברך על כל המצוות עובר לעשייתך חוץ מעל הטבילה, לשיטתו מצד החפצא ולכן צ"ל עובר לעשייתך.

לירושלמי - יש מחלוקת שלרב הונא מברך בשעת עשייתך וכן בתפלין של יד וכן בשחיטה מברך משיחוט לדעה א', לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שא"צ עובר לעשייתך ואפשר אחרי קיום המצוה לברך,

שאז הגברא יותר מושלם. ועצ"ע.

ס, ע"א

תפילה על מעוברת שתלד זכר לבבלי - מבואר שאין להתפלל שזה תפילה שוא, חוץ מנס שהי' לגבי לאה שהולידה את דינה שהיא עצמה התפללה ע"ז ושינתה לנקבה. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א לשנות בדרך הטבע. לירושלמי - אפשר להתפלל עד חדר לידה ולשנות לזכר, ורחל התפללה שתזכה לפחות לשני ילדים ולכן נהפכה דינה לנקבה. לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שבכח האדם לשנות.

ס, ע"א

הנכנס לכרך של גויים ושל ישראל לבבלי - מברך בשניהם על כניסתו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מברך על עצם הכניסה לכרך מצ"ע. לירושלמי - מברך רק על כניסתו לעיר של גויים ולא על של ישראל א"כ זה מקום שהורגים שם. לשיטתו מצד הגברא והברכה היא מצד האנשים ולכן על כרך של ישראל א"צ לברך שאין סכנה מצד האנשים.

ס, ע"א

האם ניתן רשות לרופא לרפא? לבבלי - כן, ולומד מהפסוק 'ורפוא ירפא' מכאן שניתנה רשות לרופא לרפא, לשיטתו מצד החפצא וקשור לדרכי הטבע, ולכן ניתנה הרשות לרופא שדרכו יעבור הנס מה'. לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא וה' בעצמו יכול לרפאו, וע"ד שסוברים שאפשר להתפלל שהי' זכר עד שהאשה מגיע לחדר לידה, שזה למעלה מהטבע.

המשך

בית דינו של ה'

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואצ"ל שיש בי"ד למעלה שקשורים ישירות לעצמות בלי סדר השתלשלות כ"כ. לירושלמי - מובא שכל מקום שנאמר 'וה'

הכוונה הוא ובית דינו, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם למעלה כביכול צריך בי"ד (סדר השתלשלות, גילויים).

סא, ע"א

בקשר לבריאת אדם וחוה לבבלי - נחלקו האם צלע זה פרצוף או זנב, וכן הביא שבתחילה עלה במחשבה לברוא שנים ולבסוף נברא רק אחד, לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע איך בדיוק נבראו, מאיזה אבר נהייתה האישה. לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין נוגע כ"כ, העיקר שנבראו. ועצ"ע.

סא, ע"א

יצר הרע דומה לזכוב לבבלי - נחלקו האם יצר הרע דומה לזכוב או לחיטה, לשיטתו מצד החפצא לכן נחלקו מהו בדיוק. לירושלמי - לא הובא רק מהמשנה שבכל לבבך הכוונה בשני יצריך יצר טוב ויצר הרע, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על עבודת האדם (בכל לבבך) ואין נוגע כ"כ למה דומה היצר.

המשך

מהם הפרושים?

לבבלי - הובאו שבעת הפרושים, אך מבארם באופנים אחרים, כוונתם לרעה, והשניים האחרונים לא גורסים בבבלי, כי כוונתם לטובה. לשיטתו מצד החפצא לכן מבערם באופן שקשור לחפצא. וכמו פרוש שכמי שעושה מעשים כמו שכם שמלו שלא לשם שמים וכן הוא עושה מעשים רק כדי שיכבדוהו היינו שזה בעי' במעשים מצ"ע. פרוש נקפי הכוונה שמהלך בשפלות עקב בצד אגודל ואינו מרים רגליו מן הארץ ומתוך כך מנקף אצבעותיו באבנים היינו שזה דבר שקשור להיזק הגוף מצ"ע, וכן פרוש קיזאי הכוונה שעושה עצמו כעוצם עיניו ומכה ראשו בכותל ויוצא לו דם. וכן פרוש מדוכיא הכוונה שמכופף ראשו יותר מדאי כמו מדוכה ופוגע בגוף מצ"ע, וכן פרש מה חובתי

לבבלי - מובא אותו מעשה, אך לא הזכיר שר"ע גיחך, וכן מסופר שתלמידיו דברו איתו ולא טורנוסורופוס. לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע כ"כ הסיפור עם הגוי טורנוסורופוס הרשע אלא רק מה שאמר לתלמידיו שזה נוגע אלינו בעבודת ה' מתוך מס"נ.

לירושלמי - מסופר שר"ע הי' נידון לפני טורנוסורופוס הרשע, הגיע זמן ק"ש, קרא ק"ש וגיחך, אמר לו טורנוסורופוס לר"ע: סבא, או שוטה אתה או מבעט ביסורים אתה. מדוע אתה מגחך. אמר לו: תיפח רוחך, לא שוטה אני ולא מבעט ביסורים אני, אלא כל ימי קראתי פסוק זה והייתי מצטער ואומר מתי יבוא לידי ואקיימו. ואהבת את ה' קיימתי בכל לבי ובכל ממוני, אבל בכל נפשי לא בחנתי את עצמי, עכשיו שהגיע הזמן בכל נפשי והגיע זמן ק"ש לא אשמח? לכן אני קורא וגוחך. לא הספיק לומר עד שפרחה נשמתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע כל הפרטים, שזה יותר מצד האדם.

המשך

את ה' אלקיך תירא לרבות את התורה לבבלי - מובא בכמה שינויים. נחמי' המסוני הי' דורש כל האתים עד שהגיע לפסוק את ה"א פרש מדרשותיו עד שבא ר"ע ואמר את לרבות ת"ח ולא את התורה. לשיטתו מצד החפצא ולכן הי' קשה לו לדרוש על התורה ועל ת"ח, שהרי צ"ל לימוד מצד ביטול ויראה רק לה' ונמצאים רק בדרגה של ביטול היש לכן צריך להזהר, ורק ר"ע (שקשור לירושלמי, שצוחק בגלל העתיד בסיום מס' מכות) אומר לרבות ת"ח. לשיטתו מצד הגברא וביטול במציאות ומס"נ.

לירושלמי - הכוונה את לרבות את התורה. לשיטתו מצד הגברא ואין בעי' לרבות את התורה לשיטתם לימוד מתוך ביטול במציאות, ואין חשש שמרבה את התורה ות"ח, שהרי הם בטלים לגמרי לה'. ועצ"ע.

המשך

על מה נאמר שבי"ד של מטה גזרו והסכים ב"ד של מעלה?

ואעשנה שאומר מה עוד לא עשיתי, שמדבר על המעשה מצ"ע מה עוד צריך הוא לעשות. לירושלמי - שבעה מיני פרושים הם: פרוש שכמי, פרוש נקפי, פרוש קזאי, פרוש מה הנכיא, פרוש אדע חובתי ואעשנה, פרוש יראה, פרוש אהבה.

והכוונה פרוש שכמי שנושא על כתפיו תשמישי מצוה כדי להתגאות, היינו שעושה פעולות מיוחדות בשביל גאותו.

פרוש נקפי שאומר הלוה לי ואעשה מצוה, היינו שזה חיסרון באדם שעושה תנאים כדי לקיים מצוה.

פרוש קיזאי שעושה עבירה אחת ומצוה אחת, הוא מקזז אחד בשני, שעושה חשבון במצוות שעושה ע"י שמקזז מצוה בעבירה.

פרוש מה הנכיא שאומר שאת כל רכושי אתן לדבר מצוה, שעושה באופן שלא כך רצון ה'. פרוש אדע חובתי ואעשנה שאומר אמור לי איזו עבירה עשיתי, שזה חיסרון באדם וכו'.

כל אלה כוונתם לרעה, ושנים האחרונים: פרוש יראה הכוונה לאיוב, פרוש אהבה כאברהם.

לשיטתו מצד הגברא לכן מבארים באופן שקשור לעבודת האדם.

המשך

אברהם הפך יצה"ר לטוב, דוד הרג את היצה"ר

לבבלי - כתוב שכתוב שאברהם יצחק ויעקב לא שלט בהם יצר הרע, ויש אומרים שאף בית דוד ולבי חלל בקרבי". לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר רק ע"ז שהיצר לא יפריע לעבודה בפועל ממש בתומ"צ.

לירושלמי - כתוב שאברהם עשה יצה"ר טוב, דכתיב ומצאת את לבבו נאמן לפניך, והכוונה שעשה פשרה עם היצה"ר, אבל דוד לא הי' יכול לעמוד בו והרגו ע"י תעניות וסיגופים, דכתיב "ולבי חלל בקרבי". לשיטתו מצד הגברא ולכן מדרג ואומר ההבדל שבין דוד לאברהם

סא, ע"ב

רבי עקיבא גיחך בשעה שהוציאוהו להריגה

לירושלמי - מובא בשם רבי מאיר: אין לך אחד מישראל שלא עושה 100 מצוות כל יום: קורא את שמע, ומברך לפניו ולאחריו ואוכל את פתו ומברך לפניו ולאחריו, ומתפלל ג"פ שמו"ע וחוזר ועושה שאר מצוות ומברך עליהן, וכן אין לך אדם מישראל שאין המצוות מקיפות אותו: תפילין בראשו, תפילין בזרועו ומזוזה בפתחו, מילה בבשרו, 4 ציציות בטליתו מקיפין אותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע גם שהמצוות נפעלות ע"י האדם ומקיפות אותו.

סג, ע"א

חנני' עיבר שנים בחו"ל ורבי שלח לו שיפסיק לבבלי - לא הובא שרבי שלח אליו מכתב, אלא סתם שלחו מא"י והשלוחים היו אחרים: ר' יוסי ובן בנו של זכרי' בן קבוטל ורק אמרו לו בע"פ, ומה שטיהר הוא טמאו הם, ולא הוזכר ר"י בן בתירא, אלא כל בני הגולה קבלו את דבריהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא בקצרה ענין זה שלא חשוב כ"כ דוקא לזלזל בכבודו לגמרי.

לירושלמי - חנני' עיבר שנים בחו"ל שלח לו רבי שלוש אגרות: בא' כתב: לכבוד קדושת חנני' - שיבא אותו. ובא' כתב: גדיים שהנחת בא"י נעשו תיישים (ולכן אסור לך לעבר בחו"ל כי יש כמותך כבר בא"י), ובא' כתב: אם אין אתה מקבל עליך להפסיק לעבר בחו"ל צא לך למדבר האטד ותהא שוחט ונוחין זורק. כשקרא את האגרת הראשונה כיבד את השלוחים שהביאו לו האגרת, וכן באגרת השני' כבדם. בשלישית רצה לבזות את השלוחים, אמרו לו: אתה לא יכול, כי כבר כבדת אותנו. קם ר' יצחק והביא פסוק מהתורה: אלה מועדי חנני' בן אחי ר' יהושע. צעקו לו: ח"ו, אלה מועדי ה'. אמר להם: אצלנו בא"י הם מועדי ה', אבל אצלכם לא והמשיך ר' נתן (השליח השני) והשלים: כי מבבל תצא תורה ודבר ה' מנהר פקוד. אמרו לו: ח"ו, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים. אמר להם: אצלנו, אבל אצלכם זה לא כך. הלך חנני' והתלונן על רבי בפני ר' יהודה בן בתירא בניצבין, א"ל ר' יהודה

לבבלי - הבאת מעשר, מגילת אסתר ושאלת שלום בשם. לשיטתו מצד החפצא שזה קשור יותר להבאת מעשר.

לירושלמי - חרמה של יריחו, מגילת אסתר ושאלת שלום בשם. לשיטתו מצד הגברא וזה קשור יותר לחרם על יריחו, שזה קשור יותר לאנשים.

המשך

כל דיבורים רעים ודיבורי תורה טובים לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ ענין בדיבורים סתם

לירושלמי - מובא שכל הדיבורים רעים ודיבורי תורה טובים. כל הכזבים והשקרים טובים, והשקרים של התורה לא טובים. פני משה מגי' שהכוונה שמותר לשקר רק בתורה, לומר שלא למד מסכת זו. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש מעלה בדיבורים וע"ד "ועליהו לא יבול" שאפילו שיחת חולין של ת"ח צריכה לימוד.

המשך

אם תעזבני יום יומיים אעזבך לבבלי - לא הובא כלל זה ולא הובאו משלים בענין זה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מפרטים וזה מצד החפצא הריחוק, שהתורה עצמה מתרחקת.

לירושלמי - מובא משל לשנים שיצאו אחד מטברי' וא' מציפורי, ופגעו זה בזה באכסני' אחת. לא הספיקו לפרוש זה מזה עד שהלך זה מיל וזה מיל, נמצאו רחוקים זה מזה שני מילין, וכן אשה שיושבת וממתנת לאיש - כל זמן שהיתה בדעתו להינשא לה, היתה יושבת וממתנת לו. כיון שהפליג דעתו ממנה - היא היתה הולכת ונישאת לאחר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרטים שזה מצד האדם בגלל שמפליג בדעתו.

המשך

100 מצוות ביום

לבבלי - לא הובא, רק כתוב במנחות מג שחייבים לברך 100 ברכות ביום. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע רק 100 ברכות.

בדברי תורה ולא לענות על שנישאת בהם
עצמך, ומשמע שזה משהו שלילי.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד ענווה שלימות
בגברא לא ענה אפילו שמונע בר.

סב, ע"ב

צניעותו של שאול
לבבלי - כתוב רק שהתפנה גדר לפניו מגדר
ולא מובא הסיפור עם דוד במערה, לשיטתו
מצד החפצא ולכן מדבר על צניעות במקום,
שזה גדר לפניו מגדר.

לירושלמי - מאריך שלא ראו לבית שאול לא
עקב ולא אגודל ודוד ראהו לשאול במערה
שהתפנה לצרכיו מכסה מעט ומגלה מעט
ואמר איך אגע בגוף קדוש זה, לשיטתו מצד
הגברא ולכן מדבר על גילוי הגוף עצמו וגם
גופו הקדוש עצר את דוד מלהרגו.

סג, ע"א

מדוע מתו בנותיו של שמואל?
לבבלי - לא הובא שזה עונש, רק מסופר
שר' חנינא עיבר שנים בחו"ל, לשיטתו מצד
החפצא ולכן לא מובא שזה עונש בפרט
לנכדותיו.

לירושלמי - הובא שזה עונש ע"ז שאבי
אביהם ר' חנינא עיבר שנים בחו"ל כנ"ל,
ולכן עובר העונש מצד הגברא אפילו לדור
שלישי (לשילשים וריבעים).

סג, ע"ב

הנשאל לחכם ואסר
לבבלי - הלשון חכם שאסר אין חברו רשאי
להתיר, לשיטתו מצד החפצא שחכם אוסר זה
חל על החפץ וא"א למישהו אחר להתיר.
לירושלמי - הלשון הנשאל לחכם ואסר אין
רשאי לשאול לאחר שמא יתיר, ואם נשאל
לחכם והתיר מותר לשאול לחכם אחר אפילו
שיאסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין חל
איסור ויכול חכם אחר להתיר אלא שזה גורם
בלכול ומחלוקת, ולכן מביא גם מקרה הפוך
שאם נשאל לחכם והתיר שמוותר לשאול
(לבבלי אין בזה חידוש כלל, שהרי אין שייך
לומר בזה מכיון שחל על החפצא היתר וא"א

בן בתירא: אנחנו אחרי חכמי א"י ומתבטלים
אליהם. א"ל: מי יודע, אולי הם לא חכמים
כמותי? א"ל שמשפק אתה צריך לשמוע להם,
כי הם בא"י.

ואז ר"י בן בתירא קם ורכב על סוס והודיע
לכל הגולה שיקבעו את המועדות ע"פ א"י.
להיכן שהגיע שמעו לו, ולהיכן שלא הגיע
– נוהגים בקלקול כמו חנני'. לשיטתו מצד
הגברא ולכן חשוב מאוד א"י עד כדי כך
שצריך לזלזל לגמרי בו כדי למגר ענין זה.

המשך

מעשה בחכם שלא ענה משום ענווה
לבבלי - לא הובא מעשה זה, ורק כתוב: "אם
נבלת בהתנשא". ומפרשים כל המנבל עצמו
על דברי תורה סופו להתנשא. ומשמע שזה
משהו חיובי, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין
סברא לשתוק בגלל שמונע בר.

לירושלמי - מסופר מעשה בבני סימוניא
באו לרבי וביקשו ממנו: תן לנו ת"ח שיהי'
לנו רב עלינו, ונתן להם את לוי בר סיסי. עשו
לו בימה גדולה, הוא ישב על הבימה ושאלו
אותו: הגידמת במה היא חולצת? לא ענה.
שאלו אותו: אם היא יורקת דם, ולא ענה
להם. אמרו: אולי הוא לא יודע הלכה, נשאל
אותו באגדה: מהו זה שכתוב "אבל להגיד לך
את הרשום בכתב אמת" אם אמת למה רשום
ואם רשום למה אמת? ולא ענה. באו לרבי
ושאלו: למה לא נתת לנו ת"ח? אמר להם:
חייכם הוא ת"ח כמותי.

שלח ושאל אותו רבי: ירקה דם מהו? אמר
לו: אם יש בו צחצוחית של רוק כשר.
ושוב שאלו: הגידמת במה היא חולצת? אמר
לו: בשניני'.

שאל אותו: מהו זה שכתוב "אבל להגיד לך
את הרשום בכתב אמת"? אמר לו: עד שלא
נחתם גזר דין רשום ואפשר לשנותו, משחתם
– אמת.

אמר לו: ולמה לא ענית להם ששאלוך?
א"ל: עשו לי במה גדולה והושיבו אותי עלי',
וגבה רוחי עלי', ומשום ענווה לא ענית.
לכן קרא עליו את הפסוק "אם נבלת בהתנשא
ואם זמות יד לפה", מי גרם לך להתנבל

כדי להשלים לרמ"ח תיבות, לשיטתו מצד הגברא ולכן שייך לומר שמלים אלו משלימות את ק"ש אפילו שזה קשור רק לאדם שמקבל עליו עול מלכות שמים.

המשך

ר"ע בכה בשבת

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן עצם הבכי אסור בשבת שברוך כלל מביא לצער.

לירושלמי - מובא שכשמת בנו ר"ש בכה בשבת וכששאלוהו תלמידיו איך בוכה בשבת והרי כתוב "וקראת לשבת עונג" אמר להם זה העונג שלי. לשיטתו מצד הגברא שזה תלוי באדם ואם בשבילו זה עונג מותר.

המשך

האותיות והתנועות

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה האותיות.

לירושלמי - הובא שהאותיות כגופות והתנועות כנשמות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם על החילוק שקשור לאדם יותר.

המשך

ברכת הלבנה במוצ"ש

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולא משנה כ"כ הזמן מתי.

לירושלמי - הובא שצריך להיות במוצ"ש כשהוא מבושם ובכלים נאים. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע שיהי' זמן שהאדם מבושם וכלים נאים שזה כבוד השכינה.

המשך

עיר שיש בה חזירים - האם חייבת במזוזה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין סברא בגלל כמה חזירים לפטור את כל העיר. לירושלמי - הובא שעיר שיש בה חזירים פטורה ממזוזה. לשיטתו מצד הגברא וכשיש חזירים כנראה שזה משפיע על כל העיר, ובפרט על האנשים שבה.

לאסור ורק לירושלמי זה חידוש, אפילו שגורם כעין מחלוקת ובלבול, בכ"ז מותר, שאפשר לומר שהשני אסור מצד חומרא ולא כ"כ מצד הדין, ואין בזה מחלוקת ורק בהיפך (חוששים).

המשך

במשפחת עובד אדום הגיתי כשהי' אצלו הארון בורך בבנים, בכמה?

לבבלי - היו יולדות אשתו וכלותיו ששה בכרס אחד, לשיטתו מצד החפצא וזה מראה על גודל הנס.

לירושלמי - היו יולדות שנים בכל חודש, לשיטתו מצד הגברא לכן יותר באופן המתקבל זה שנים בכל חודש, שאז מעכלים יותר את הנס מצד האדם, שלא ישחומם מאוד, וגם שזה בא ע"י הריון עוה"פ ועוה"פ, שזה שינוי באדם.

סד, ע"א

הכנסת אורחים כאילו מקבל פני השכינה לבבלי - נאמר שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה, וכן כתוב שכל הנהנה מסעודה שתלמיד חכם שרוי בתוכה כאילו נהנה מזיו השכינה, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הכנסת אורחים גשמית שזה יותר מקבלת פני שכינה, כיון שקשור לעצמות זה שעוזר ליהודי בגשמיות.

לירושלמי - אומר על אליהו הנביא שעמד בפני רבו אחי"ה השילוני כאילו עמד בפני השכינה וכל השירות ששירת לפני רבו כאילו שירת בפני השכינה וכל המקבל פני חבירו לפני רבו כאילו מקבל פני השכינה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על שירות רוחני לרב ולא על עזרה גשמית.

המשך

א-ל מלך נאמן

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא שייך לומר זה שצ"ל מתוך הק"ש עצמה השלמה לרמ"ח תיבות.

לירושלמי - מובא שאומרים את זה לפני ק"ש

מסכת שבת

ר' חזקי' אומר שלומדים מזה גם הכנסה, שכשם שנמנעו העם מלהוציא מבתיהם וליתן לגזברים, כך נמנעו הגזברים מלקבל מידם ולהכניס ללשכה. ר' חזקי' לומד הכל מהפסוק "לא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת וכל מלאכה לא תעשו". לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם יש הבדל ולכן צריך פסוק מיוחד על הוצאה שחייב.

ג, ע"א

דינים בשבת - שפטור ומותר לכבלי - מביא 3 דברים שמוותר: צידת צבי ומפיס מורסה (עושה חור במוגלה להוציא את הליחה) וצד נחש. לשיטתו מצד החפצא, לכן מביא את הדברים בלי לחלק בכוונת האדם, ומביא צידת צבי שזה מצד החפצא שנועל את הבית והצבי ממילא בתוכו ואין עושה פעולה מיוחדת.

לירושלמי - גם מביא 3 דברים, אבל במקום צד צבי מביא חוליית הבור והסלע שפחותים מעשרה טפחים, הנוטל מהם והנותן על גבם לר' יוחנן פטור ומותר, וכן בצד נחש אם לרפואה חייב ואם כמתעסק שלא ישכנו אומר ר' יוחנן פטור ומותר, וכן המפיס מורסה - אם לעשות לה פה - חייב, ואם להוציא ליחה - לר' יוחנן פטור ומותר. ויש חולקים על ר' יוחנן וסוברים שפטור ואסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק בכוונת האדם ומדבר במקום צד צבי שזה ללא פעולת האדם שרק יושב על הפתח וממילא ניצוד, על צד נחש שזה ממש פעולת האדם.

המשך

דימוי רשויות לאכילת פס

ב, ע"ב
דלתות ההיכל
לכבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא שאין קשר בזה לחפצא והלכה כמו יציאות השבת 2 שהם 4 או ידיעות הטומאה 2 שהם 4. לירושלמי - הובא שגם דלתות ההיכל "שתיים שהן ארבע". לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא עוד דוגמא של דבר שקשור לאדם 2 שהן 4 ואי"ז נוגע לדין.

המשך

הכנסה והוצאה אחת הן לכבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וודאי שזה קשור א' לשני, שאין כ"כ הבדל בחפץ אם נכנס או יוצא מצד הסברא וזה פשיטא, ואצל זה כלל.

לירושלמי - הובא שהכנסה והוצאה אחת הן ומנו אותם חכמים שנים ובשבעות הגירסא הפוכה. לשיטתו מצד הגברא ובשביל האדם זה שני דברים.

ב, ע"ב

המקור לאיסור הוצאה והכנסה

לכבלי - מביא רק את הפסוק "ויצו משה" ולא את הפסוק "לא תוציאו", ואת ההכנסה לומד מסברא, "מה לי אפוקי מה לי עיולי" - מה לי להוציא מה לי להכניס, ולא מכך שהגזברים נמנעו מלהכניס. לשיטתו מצד החפצא לכן אין צריך לימוד מיוחד על הכנסה כנ"ל.

לירושלמי - מנין שהוצאה קרוי' מלאכה? ר' שמואל אומר מהפסוק "ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא" נמנעו העם מלהוציא מבתיהם וליתן לגזברים.

במעביר 4 אמות לעולם, מכיון שהוציאם נעשה כמי שהניחם על כל אמה ואמה, והרי פטור. ואומר ר' יהודה: הכל מודים במוציא שהוא פטור, ד"ה שהמהלך כמניח, והמחלוקת רק בזורק, בן עזאי פוטר וחכמים מחייבים. שלבן עזאי אוויר כרמלית נחשב כמונח ורבנן לא מחשיבים אוויר כרמלית כמונח. הפוך ממש מהבבלי שסובר שחולקים במוציא. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם בזורק נחשב כמונח לדעה א', שלגבי האדם נחשב שזרק מעל הכרמלית כמונח שם.

ג, ע"ב

ידו של אדם יכולה להיות כרמלית לבבלי - דנו בזה האם ידו של אדם נחשבת לכרמלית, לשיטתו מצד החפצא שהיד נחשבת לדבר נפרד מהגוף ולכן דנים בזה. לירושלמי - רק אם היד לא רחוקה מן הכותל ארבעה אז נחשבת לכרמלית מצד הכותל, לשיטתו מצד הגברא וא"א לומר שהיד תיפרד מהגוף ותיחשב לכרמלית.

ז, ע"א

המקור לדין עשרה טפחים לבבלי - בהווא אמינא שלומדים מארון (סוכה ה ע"א), אך למסקנא היא הלכה למשה מסיני ולא נזכר לימוד מעגלות. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומרים שזו הלכה למשה מסיני, שזה דאורייתא ולא רק אסמכתא מהארון. לירושלמי - לומדים מארון, שכתוב "ונועדתי לך שם, ודיברתי איתך מעל הכפורת אשר על ארון העדון מבין שני הכרובים", דכתיב אתם ראייתם כי מן השמים דיברתי עמכם, מה דיבור שנאמר להלן רשות אחרת - אף דיבור שנאמר כאן רשות אחרת, זה טוב למי שאומר שהכוונה באמה של 6 טפחים, אבל למי שאומר שהכוונה אמה של 5 טפחים הרי הארון הוא רק 7 טפחים ומחצה, עונה ר' יעקב שאחד לומד מהארון, והאחר לומד מן העגלות את המקור לעשרה טפחים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא שזה רק אסמכתא מהארון או מהעגלות וקשור רק לגבי האדם שאין מתגלה ה' למטה מעשרה טפחים ולא

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין משהו רשויות שזה חילוק רק לגבי האדם לאיפה היתה כוונתו לרשות זו או זו, ואכילת פרס זה שינוי בחפצא שאוכל חצי זית בכדי פרס וחצי זית בפרס אחר.

לירושלמי - מובא שר' יוסי מדמה רשויות שבת לאכילת פרס. שאם אכל חצי זית בתוך כדי אכילת פרס זה וחצי זית בתוך כדי אכילת פרס ודאי שפטור, אכל כמה זיתים בכמה פרסים בהעלם אחד אינו חייב אלא אחד, וכן לגבי רשויות אם מוציא מרשות לרשות. לשיטתו מצד הגברא ולכן משהו שבשניהם משתנה בחצי שיעור כוונתו או בפועל.

ד, ע"א

איסור טלטול

לבבלי - האיסור הוא רק אם בסוף מניח אותו במקום שהוא ד' על ד'. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' חשיבות שזה נח במקום חשוב.

לירושלמי - האיסור אפילו אם אינו מניחו במקום ד' על ד'. לשיטתם שאסור להשתמש אפילו באוויר 10 טפחים של רשות הרבים, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע רק שנח ונשלמה כוונתו אפילו שזה לא מקום חשוב.

ה, ע"ב

מחלוקת בן עזאי וחכמים במהלך

לבבלי - לא נשאלה השאלה כיצד לבן עזאי אדם מתחייב בארבע אמות. בתוס' הביאונה אך הם גרסו שהירושלמי מתרץ משכחת לה בקופץ, וכן פשוט לפי הבבלי שהמחלוקת היא רק במוציא ולא בזורק. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא לומר שלגבי החפץ נחשב כאילו מונח בכרמלית שבין רה"י לרה"ר, שהרי לחפץ לא משנה כלל שעובר מעל כרמלית ורק שיצא מרה"י ונח ברה"ר.

לירושלמי - מובא שר' הונא אומר הכל מודים בזורק שהוא חייב, דברי הכל שאין אוויר כרמלית כמונח, והמחלוקת רק במוציא. בן עזאי פוטר וחכמים מחייבים, בן עזאי עושה מהלך כמניח, וחכמים לא. ר' חסדא שאל את ר' הונא: אם כך לבן עזאי אין אדם מתחייב

כל כך שזה מצד החפצא.

ד, ע"א

האם יש קשר בין המושגים "חפץ המגיע לאויר מחיצות נחשב כמנוח", "קלוטה כמי שהונחה", "מהלך כעומד"?
לבבלי - אין קשר בין בן עזאי שסובר "מהלך כעומד" לבין ר"ע שסובר "קלוטה כמי שהונחה", ואין מזכיר את המושג הראשון כלל, לשיטתו מצד החפצא לכן אין קשר בין מהלך כעומד שקשור לאדם לבין קלוטה שקשור לחפצא.

לירושלמי - מקשר בין שלשתן, שכן עזאי ור"ע ורבי שאומר ש"חפץ המגיע לאויר מחיצות נחשב כמנוח" אומרים דבר אחד, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש קשר שגם "קלוטה כמי שהונחה" מדבר רק לגבי הגברא ולא שייך לחפצא מצ"ע.

ו, ע"א

מהן ארבע רשויות?

לבבלי - זה רה"י, רשות הרבים וקרמלית ומקום פטור, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על גדר מקום פטור ולא בתור מקום שקשור לאנשים.

לירושלמי - במקום מקום פטור מביא מבואות שאינם מפולשין, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על מבואות שאינם מפולשים שמיועדים לאנשים לגור שם.

ו, ע"ב

האם מדבר הוא רה"ר?

לבבלי - מסיק שמדבר הוא רה"ר רק בזמן שישראל היו שרויים במדבר, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק כאשר עמ"י הולכים במדבר הופכים אותו לרשות הרבים, ואם לא לא, שאין המדבר שייך לרבים.

לירושלמי - כן, שאומר שרה"ר הוא איסטרטייא ופלטיא ומדבר ומבואות המפולשין. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שאינם הולכים שם הרי המדבר שייך לרבים ולכן נחשב לרה"ר.

ו, ע"א

מה פירוש המלה כרמלית?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא שאין קשר בין שם המקום לדיני האדם ולכן לא מובא פירוש.

לירושלמי - תני רבי חייא כרמל (רך) מלא שאינו לח ולא יבש כמו כרמלית שאינה לא רה"ר ולא רה"י, לשיטתו מצד הגברא לכן מקשר את השם לדיני האדם, שאינו לא רשות הרבים ולא רה"י.

המשך

המזיק בכרמלית

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא שאין רואה קשר בין המקום לגבי דיני ובעלות האדם.

לירושלמי - דינו כמזיק ברה"י ומשלם נ"ש לשיטתו מצד הגברא, ורואה קשר בין המקום לדיני ובעלות האדם ולכן חייב נזק שלם.

ח, ע"ב

האם מערבין בדבר שהוא משום שבות? לבבלי - מחלוקת: לרבי כן ולחכמים אסור לערב בדבר שיש איסור משום שבות (איסור דרבנן). לשיטתו מצד החפצא היינו שזה שחכמים אסרו נחשב כאילו יש איסור בחפצא וא"א לערב בזה.

לירושלמי - לכו"ע מותר לערב בדבר שהוא משום שבות, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה רק איסור על הגברא ודאי שאין בעי' לערב בזה.

המשך

האם מקום פטור יכול להיות גם ברוחב 4 טפחים?

לבבלי - לא, כי מקום פטור זה רק אם אין בו רוחב 4 טפחים, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם אין בו רוחב ארבעה טפחים, שאין בו חשיבות של רשות, אז זה מקום פטור.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שיש רוחב ארבעה טפחים אפשר ונקרא מקום פטור מצד דיני האדם.

לבבלי - האיסור מחשש שמא יטה, לשיטתו מצד החפצא שהחשש הוא בנר עצמו שזו עבירה מדאורייתא. לירושלמי - האיסור מחשש שמא יהרוג את הכינה, לשיטתו מצד הגברא שיש חשש בהריגת הכינה אפילו שאין לה עצמות ואינה כל כך ברי' ורק מצד האדם נחשבת ונראת כברי'.

המשך

גירסא הפוכה במחלוקת במלילת כינה לבבלי - הגירסא היא שת"ק אומר שמולל וזורק ובלבד שלא יהרוג, ואבא שאול אומר שנוטל וזורק ובלבד שלא ימלול, לשיטתו מצד החפצא ולכן לת"ק שהלכה כמותו בד"כ מותר אפילו למלול ולזורק ואין חשש שיהרוג.

לירושלמי - הפוך, שת"ק אומר שנוטל וזורק ובלבד שלא ימלול, ואבא שאול אומר שמולל וזורק ובלבד שלא יהרוג, לשיטתו מצד הגברא ולכן מרחיקים עוד יותר את האדם שאסור אפילו למלול.

יב, ע"א

הריגת כינה ושינוי בע"ח אחרי שבע שנים ופס שזרה או שדרה

לבבלי - בחולין דף נ"ח כתוב: ברי' שאין לה עצמות אינה מתקיימת יב חודש ואינה נחשבת לבריה וההורגה בשבת פטור, ובב"ק ט"ז מובא ששדרו של אדם נעשה נחש, כירושלמי כאן, וכ"כ שיש בע"ח שמשנתנים לאחרי שבע שנים, אך בשונה מהירושלמי - בבבלי ברכות כט הלשון שיתפקקו כל חוליות שבשדרה, ובירושלמי הלשון "שזרה". לשיטתו מצד החפצא שבכינה שאין עצמות אינה נחשבת לברי' מצד החפצא.

לירושלמי - חזקי' אמר ההורג כינה בשבת כהורג גמל, שאסור להרגה. שמואל הי' קוטע את ידי' ורגלי' של הכינה והי' נותן לפני התינוק, ר' יוסי הי' שם בצלוחית, אמר ר' שמעון ולא מחילזון שמענו חילזון יש לו גידים ועצמות ולא כן שנינו כל דבר שאין לו גידין ועצמות אינו חי יותר משישה חודשים,

המשך

כל הלומד עם בן בנו

לבבלי - הלשון כל המלמד את בן בנו תורה כאילו קיבלה מהר סיני, לשיטתו מצד החפצא ולכן משהו את הלימוד עם בן בנו כאילו קיבלה מהר סיני, אפילו שבמתן תורה קיבלנו את התורה ופה הוא מלמד ומשפיע תורה בכל זאת זה שווה.

לירושלמי - הלשון כל השומע פרשה מבן בנו כאילו שומעה מהר סיני, לשיטתו מצד הגברא ולכן א"א להשוות כך אלא רק אם שומע מבן בנו אז כאילו שומעה בהר סיני, שמשווה רק שמיעה לשמיעה.

המשך

האומר דבר בשם אומרו

לבבלי - א"צ להזכיר את כל ההשתלשלות ממה עד אליו אלא מספיק את הראשון ואת האחרון, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נוגע כל ההשתלשלות של התורה אלא רק הראשון שקיבל מה' והאחרון שהשמיע לנו.

לירושלמי - לכתחילה צריך להזכיר את כל ההשתלשלות אא"כ אינו יכול אז יזכיר רק את הראשון או את האחרון, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע כל ההשתלשלות שאחד מעביר לשני, ונוגע כל האנשים.

המשך

לא לסמוך על עיורים

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא קבל את האמת ממי שאמרה ולא משנה כל כך. לירושלמי - מובא שכל האומר שמועה בשם אומרה יהא רואה בעל השמועה כנגדו, ואמר רבי זעירא א"כ אין אנו צריכים להקשיב לרב ששת כי הוא עור ואין יכול לראות בעל השמועה כנגדו, לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב שיראה בעל השמועה כנגדו שאז מצד האדם הלימוד באין ערוך ולכן אי אפשר לשמוע מעוורים.

יב, ע"א

מדוע אסור לפלות (לנקות מכינים) את כליו בשבת?

המשך
האם פותחים בזריזות מביאה לידי נקיות?
לבבלי - לא, אלא מובא שפותחים במשהו
אחר, שתורה מביאה לידי זהירות וזהירות
מביאה לידי זריזות ורק אח"כ אומרים
שזריזות מביאה לידי נקיות, לשיטתם
שפותחים בחפצא (תורה).
לירושלמי - כן פותחים בזריזות, שקשור
לגברא.

המשך
מה יותר חשוב - ענווה או חכמה?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא
ולכן אין מדברים מה יותר חשוב, שיש מעלה
בכ"א על השני ובפרט שענינם זה ביטול היש,
היינו שיש מציאות לשכל ג"כ.

לירושלמי - הענווה חשובה יותר מהחכמה,
דכתיב ראשית חכמה יראת ה' וכתיב עקב
ענוה יראת ה'. עיין בשיחה בענין זה פ'
בהעלותך חלק לח. לשיטתו מצד הגברא
ולכן יש מעלה בענוה שזה ביטול האדם יותר
מחכמה, ובפרט שענינם זה ביטול במציאות.

המשך
מעלת א"י בלשון הקודש
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין
ענין בלה"ק דווקא ואדרבה יש ענין בבירור
העולם ע"י כל השפות.
לירושלמי - תני בשם רבי מאיר כל מי שהוא
קבוע בא"י ואוכל חולין בטהרה ומדבר
בלה"ק וקורא את שמע בבוקר ובערב מובטח
לו שהוא בן עוה"ב. לשיטתו מצד הגברא
ולכן חשוב הדיבור בלה"ק שזה מזכך את
האדם.

יז, ע"א
תלמידי ב"ש הרגו מבית הלל
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
אפילו שחלוקים בדעות אבל בליכס אוהבים
א' את השני וח"ו לפגוע א' בשני.
לירושלמי - מסופר שתלמידי ב"ש היו
הורגים בתלמידי ב"ה. לשיטתו מצד הגברא
וזה חלק מהלימוד שהיו חדורים כ"כ בדעתם

ז"א שדין כינה כחילזון, שההורגה חייב
לפירוש הפני משה, ולקרוב העדה הכוונה
דינה כחילזון שמותר להרגה בשבת. א"ר יוסי
אחת לשבע שנים הקב"ה מחליף את עולמו,
שהכימוש נעשה חוח גדול, ערפד נהי' שד,
כינה של הראש נהיית עקרב, וכינת הבגדים
נעשית שממית, תולעת הסוסים נהיית צפרדע,
ותולעת השוורים נהיית דבורים, צבוע הזכר
נעשה נקבה, עכבר ההר נהי' חיזיר בר, ושדרת
הדג נהי' נדל, ושדרת אדם נעשית נחש,
אימתי? בזמן שהוא לא כורע כל קומתו עד
השזרה (שדרה). לשיטתו מצד הגברא ולכן
מכיון שלגבי האדם נראית הכינה חיה, ולכן
נחשבת ברי' כגמל.

יב, ע"ב
אגדות על ביקור חולים
לבבלי - מובא שהמבקר את החולה נוטל א'
מ-60 מחליו וכן שהשכינה שרוי' למעלה
ממטתו של חולה. לשיטתו מצד החפצא ולכן
מבאר את המעלות שפועל ומקבל במצוה זו.
לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא
ולכן מקיים את המצווה גם בלי שידע
מהמעלות של מצווה זו. ועצ"ע.

המשך
כל מקום שכתוב "באמת"
לבבלי - זה מראה שכך ההלכה. לשיטתו מצד
החפצא והעיקר שזה ההלכה.
לירושלמי - זה מראה שכך הלכה למשה
מסיני. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע שזה
הלכה למשה מסיני, שזה ע"ד האומר דבר
בשם אומרו עד למשה מסיני מביא גאולה
לעולם.

יג, ע"א
האם מותר לאכול זב פרוש עם זב ע"ה?
לבבלי - פשוט שאסור, לשיטתו מצד החפצא
ויש חשש לטומאה.
לירושלמי - זה מחלוקת: לב"ש אסור לב"ה
מותר. לשיטתו מצד הגברא והרי הזב הפרוש
יקפיד לא לגעת בע"ה ובחפצא. ועצ"ע.

עד שהרגו מב"ה.

ולא שהתירו דוקא לגברא, ואין שייך כל כך לזקן ממרא.

לירושלמי - מובא ששמואל אמר לרב שאם לא יאכל יקרא עליו זקן ממרא, לשיטתו מצד הגברא שזה נחשב שנלחם נגד ההיתר של חכמים שהתירו לאדם.

טו, ע"א

לגבי טומאת ארץ העמים

לבבלי - מובא שהי' כמה גזירות על ארץ העמים בתחילה על הגוש ואח"כ אפילו על האויר, לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק בין גוש לאויר.

לירושלמי - גזרו ושכחו וחזרו וגזרו, לשיטתו מצד הגברא ואין מחלק בין גוש לאויר אלא ששכחו וחזרו וגזרו.

המשך

האם בימי שמעון בן שטח בטלו דיני ממונות? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא שבטלו דיני ממונות.

לירושלמי - מובא שבטלו, ולפי גירסא אחרת בימי רשב"י בטלו דיני ממונות, לשיטתו מצד הגברא ולכן יכול להיות שבגלל האונס של האנשים יבטלו דיני ממונות.

המשך

מסירות נפש של בית דין

לבבלי - הלשון כל מצוה שמסרו ישראל עצמן למיתה עליה סופו להתקיים בידן, לשיטתו מצד החפצא ולכן יכול להיות מס"נ של כל יהודי שמקיים את המצווה.

לירושלמי - הלשון כל דבר שנותנין ב"ד נפשן עליו סופו להתקיים בידן ע"ד מ"ש "כי לא דבר ריק הוא מכס" שאם זה ריק זה רק מכס שאין אתם יגיעים בו, לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא בי"ד שמוסרים נפשם זה נחשב שהם המושלמים שבעם.

טז, ע"ב

לגבי תקנות של שמעון בן שטח

לבבלי - מובא רק שתיקן טומאה לכלי מתכת ור' יהושע בן גמלא תיקן שיהיו התינוקות

יד, ע"ב

האם טבול יום הוא א' מי"ח דבר?

לבבלי - לא, אלא הוא פסול מדאורייתא, לשיטתם מצד החפצא.

לירושלמי - כן, לשיטתם שזה פסול בגברא מדרבנן.

המשך

דיני פת גויים

לבבלי - אסורה, ורק בשדה מותרת אם אין נחתום ישראל. לשיטתו מצד החפצא שזה ממש איסור.

לירושלמי - מקילים בה ומותרת אפילו בעיר, לשיטתו מצד הגברא ולכן זו רק גזירה על האדם ומקילים.

המשך

לשחד גויים לצורך יתום ואלמנה

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין שום היתר לשוחד.

לירושלמי - מובא שאם הי' מגיע אדם גדול לעיר הי' ר' יונתן שולח לו מתנות כדי שאם ידון יתום או אלמנה יוכל לפייסו, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם זה לצורך יתום מותר.

המשך

מי אסר את השמן של נכרים?

לבבלי - זו מחלוקת: רב אומר שדניאל גזר עליו ושמואל אומר שאסור מדין פליטה של האיסור שבכלי הנכרים, לשיטתו מצד החפצא לכן יש דעה שזה מחשש של פליטה מכלי של נכרים שאסור מצ"ע.

לירושלמי - מובא לכו"ע שדניאל גזר עליו, לשיטתו מצד הגברא שזו רק גזירה על האדם.

המשך

האם האוסר שמן של גויים נחשב לזקן ממרא?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם אם אוסר שמן של גוים אינו נלחם נגד חכמים מכיון שהתירו זה רק מצד החפצא

לבבלי - לא מחלקים, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל גם במלחמת רשות זה פקו"נ ולכן דוחה שבת.
לירושלמי - מחלקים שרק מלחמת חובה מותר בשבת אבל לא מלחמת רשות, ויריחו נכבשה בשבת. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק אם יש חובה על האדם אז דוחה שבת.

כ, ע"א

מה פירוש שצריך ליאחוז האש ברוב הקיפה של קורה?
לבבלי - זו מחלוקת אם רוב עביו או רוב הקיפו.
לירושלמי - רבי חלבו אומר שקורה צריך ליאחוז האש ברוב הקיפה ובזה שואלים מה הכוונה האם זה רק ממקום אחד שאחז בו האור או שהכוונה ברוב היקף כולה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים רק על היקף שקשור למראה האדם.

כא, ע"א

מדוע לא מדליקים בפתילות ושמינים מסוימים?
לבבלי - בפתילות הטעם הוא משום שלא דולקות יפה ובשמינים החשש שמא יטה.
לירושלמי - החשש שמא יטה בשניהם גם בפתילות שמא לא ידלק רוב הפתילה ויכול לבוא להטות הפתילה. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק מצד חשש האדם.

כא, ע"ב

נס חנוכה לבבלי - הובא כל הסיפור. לירושלמי - לא הובא כל הסיפור, רק מובא שאסור לראות מטבע לאור נרות חנוכה. לשיטתו מצד הגברא רק מה שנוגע לאדם להלכה.

כג, ע"א

ברכת "על מצות זקנים" ו"על הדלקת נר חנוכה"
לבבלי - הברכה היא על הדלקת נר חנוכה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על

הולכים לבית הספר, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק תיקן טומאה לכלי מתכות.
לירושלמי - מובא שתיקן: א. שיהא אדם נושא ונותן בכתובת אשתו ב. שיהיו התינוקות הולכים לבית הספר ג. והתיקין טומאה לכלי זכוכית. לשיטתו מצד הגברא שזו שייך בכל התקנות האלו.

יח, ע"א

מה המקור לשביתת כלים?
לבבלי - מהפסוק "ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו" שזה כולל לאסור בשביתת כלים ולא הביא ראי' לדעה שיותר, לשיטתו מצד החפצא לכן מביא ראי' ומעודד את הפירוש שאוסר שביתת כלים מצד החפצא.
לירושלמי - מביא ראי' לשתי הדעות: לב"ש שכתוב "ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך" שכל המלאכה צריך לגמור מבע"י ואסור לעשות שהכלים ימשיכו מלאכה בשבת. ולב"ה מביא ראי' מאותו פסוק שקוראו בצורה שונה "ששת ימים תעשה מעשיך וביום", שגם ביום השביעי מותר לעשות מלאכה ע"י הכלים וכן משה מלאכת איסור להיותר כמו שיש איסור להפעיל כלים אלו בשבת כך חייב להיות שביום שישי מותר ואפילו שכלים אלו ממשיכים לעבוד בשבת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא ראי' ומעודד גם את הפירוש שיותר בכלים שכל איסור שבת זה רק על האדם ולא על הכלים.

יט, ע"א

האם מותר לשלוח איגרת ביום חמישי?
לבבלי - ודאי שיותר, וכל המחלוקת זה רק לגבי ע"ש. לשיטתו מצד החפצא והרי עדיין רחוקים משבת ולמה לחשוש.
לירושלמי - המחלוקת היא גם ביום חמישי שלב"ש אסור ולב"ה מותר. לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם יש חשש שיצטרך ללכת בשבילו גם ביום השבת.

המשך

האם יש הבדל בין מלחמת הרשות למלחמת חובה בשבת?

המצוה עצמה.

לירושלמי - יש מחלוקת: לרב הברכה היא "על מצות הדלקת נר חנוכה" וכן בלולב מברך "על מצות נטילת לולב", לריב"ל מברך על מצות זקנים גם בלולב וגם בחנוכה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מזכיר זקנים.

כד, ע"ב

ההיתר לבת ישראל להדליק פתילה בשמן שריפה (שמן של תרומה שנטמאה) שרק כהן/ת יכולים להדליק לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא, שזה היתר מצ"ע.

לירושלמי - הובא שהי' עת סכנה של משלחת זאבים ורק אז התירו משום פיקוח נפש ונשאר ההיתר לאח"ז. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע ההיתר מצד האדם.

המשך

האמורא "גמליאל זוגא"

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - הוא מוזכר כמה פעמים, לשיטתו מצד הגברא שזה קשור להתנהגותו.

כה, ע"ב

איסור מלאכה ביו"ט

לבבלי - זה איסור עשה ולא תעשה. לשיטתו מצד החפצא שיש פה איסור מצד עצם קדושת יו"ט.

לירושלמי - זה רק איסור לא תעשה. לשיטתו מצד הגברא שזה קשור רק לאדם ולא מצ"ע.

כח, ע"א

גדר של תחש

לבבלי - רק דנים אם זה חיה או בהמה ואין שום קשר בין תחש לקרש.

לירושלמי - נחלקו, לר' יהודה זה חיי' טמאה ועל שם צבעיו נקרא תחש, לר' נחמי' זה סוג חיי' טמאה אחרת, לרבנן זה חיי' טהורה וגדולה שהיתה במדבר, לר' לעזר זה חיי' חיי' טהורה שברא ה' במיוחד למשכן ונגנזה, לר' אבון זה קרש שיש לה קרן א'.

המשך

האם מותר להסיק את התנור בכלים ביום טוב?

לבבלי - מחלוקת, דעת ר' נחמי' שאסור להסיק בכלים, לשיטתו שאין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו, מצד מוקצה ורבנן מתירים. לשיטתו מצד החפצא שיש חשיבות לכלי מצ"ע.

לירושלמי - לכולי עלמא מסיקים בכלים ביו"ט. לשיטתו מצד הגברא ואין איסור כ"כ בכלים להלכה.

כט, ע"ב

ספק בטעם האיסור להדליק בשפופרת ביצה שמנטפת

לבבלי - פשוט שהטעם שאסור שמא יסתפק מהשמן. לשיטתו מצד החפצא ואין מייחס את טפטוף השמן לאדם ולכן אין נחשב כמבעיר, ורק מחשש שמא יסתפק בשמן ונחשב למכבה.

לירושלמי - יש ספק האם זה מצד שהשמן מתווסף ונוטף במשך השבת, והוא כמבעיר, או שמא ישכח ויסתפק מהשמן והוא כמכבה, ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן מייחס את טפטוף השמן גם לגברא ונחשב למבעיר.

ל, ע"א

יום מותו של דוד

לבבלי - נפטר בשבת. לשיטתו מצד החפצא, שזה יום שקדוש מעצמו ללא קשר לעבודת האדם.

לירושלמי - נפטר בעצרת. לשיטתו מצד הגברא והרי ישראל מקדשים את הזמן של עצרת ולכן זה קשור יותר לגברא.

המשך

מלאך המוות לא יכול להרוג מי שלומד תורה לבבלי - מובא את הסיפור של דוד המלך. לשיטתו מצד החפצא שזה לימוד מיוחד על דוד המלך, כמ"ש "טוב לי יום בחצריך מאלף בחרתי", שטוב לה' יום לימוד תורה של דוד מאלף עולות שעתידי שלמה להקריב

על המזבח.

לירושלמי - מובא עוד 2 סיפורים, איך רצו ללמוד ועי"ז שמלאך המוות לא ישלוט בהם, ואז השטן נהפך לנחש והפריע להם. במקרה השני נהפך לכוכב, והפסיקו ללמוד, ומתו האנשים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא שזה שייך לכל אדם.

עליה כמו שבכהמה תמיד חייב. לירושלמי - מביא רק את החילוק בין שוגג למזיד אבל לא את ההבדל בין מתכוון ללא מתכוון בין דרך ירידה לדרך עליה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק בין שוגג למזיד שזה קשור יותר לאדם. ועצ"ע.

המשך

תקע בכלים ושברם לבבלי - זה מחלוקת סומכוס ורבנן. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שנחשב לשינוי ומשלם רק חצי נזק. לירושלמי - פשוט שמשלם נ"ש. לשיטתו מצד הגברא ולכן לגבי שמירת האדם נחשב כדבר הרגיל ולכן חייב נזק שלם. ועצ"ע.

המשך

העושה שתי מלאכות יחד לבבלי - אין מקשר את כל המקרים וכל מקרה דן לגופו, החותה בגחלים מביא שזה קשור עם מקלקל בהבערה או מחלוקת האם הבערה ללאו יצאת או בדין אינו מתכוון או אם הקדים כיבוי לפני הבערה והבעיר ובישל ביו"ט קשור למחלוקת האם יש חילוק מלאכות ביו"ט. וזר ששימש בשבת ובעל מום ששימש בטומאה נחלקו בדין האם איסור חל על איסור לשיטתו. לירושלמי - משהו את כל המחלוקות יחד. לשיטתו מצד הגברא ולכן הכל שווה.

המשך

זר שאכל מליקה לבבלי - נחלקו: לר' חייא חייב שתיים ולבר קפרא חייב א', כמו שחולקים בזר ששימש בשבת ובעל מום ששימש בטומאה, לשיטתו מצד החפצא לכן יש דעה שחייב אחד מצד החפצא והרי זה אסור ואין איסור חל על איסור.

לירושלמי - בזה כולם מודים שחייב שתיים ולומדים מפסוק מיוחד שכתוב "וכל זר לא יאכל קודש", לשיטתו מצד הגברא ולכן יש פה שני איסורים.

ל, ע"ב

לעת"ל האילנות יוציאו פירות במהרה לבבלי - הכל יהי' ביום אחד. גם הלידות יהיו כל יום, וגם יגדלו בגדי משי על העצים, והארץ תוציא גם פת מוכנה לאכילה. לשיטתו מצד החפצא שזה יהי' שינוי לגמרי ממנהגו של עולם (למעלה מהטבע וכו').

לירושלמי - הכוונה שבמקום 12 חודשים לפירות יגדלו בחודשיים, ובתבואה במקום 6 חודשים יגדלו בחודש אחד. לשיטתו מצד הגברא שזה קצת באופן שזה קשור להגיון של האדם.

לא, ע"ב

דעת ר"י במלאכה שא"צ לגופה - כמו מי ההלכה?

לבבלי - מחלוקת אמוראים, שר' יוחנן אמר שר"י סובר כר' שמעון שפטור, עולא אמר שר' סובר כר' יהודה שחייב במלאכה שא"צ לגופה, ונפק"מ אם צריך לנהוג כר"ש לרוב הראשונים או כר' יהודה לרמב"ם ולר"ף.

לירושלמי - פשוט שר' יוסי סובר כר"ש שפטור במלשאצל"ג והלכה כר"ש. לשיטתו מצד הגברא ולכן ללא כוונת האדם במלאכה פטור.

המשך

חייבי מיתות שוגגים ומזידים לפטור ממון לבבלי - מביא שלומדים מהפסוק "מכה אדם ומכה בהמה" שכמו במכה בהמה אין הבדל בין שוגג למזיד שחייב ממון בשניהם, כך במכה אדם שפטור מצד קים ליה בדרבה מיניה אין הבדל בין שוגג למזיד ופטור תמיד על הממון גם בשוגג, וכן פטור בין מתכוון ובין שאינו מתכוון ובין דרך ירידה לדרך

באדם הראשון, ולכן זה תיקון.

לב, ע"א
דין האדם
לבבלי - מביא מקורות לשני הדברים אופן א'
שאפילו יש 999 מלאכים שמקטרגים שומעים
למלאך א' שמזכה וגם שנידון לפי הרוב,
לשיטתו מצד החפצא לכן שומעים למלאך
אחד שמלמד זכות גם בעוה"ב, שמחפשים
איזו זכות ומצילים אותו גם באור הממלא.

לירושלמי - מביא שבעוה"ז אדם נידון לזכות
אפילו אחד מאלף כנ"ל אבל בעוה"ב נידון
ע"פ הרוב, לשיטתו מצד הגברא, ולכן רק פה
בעוה"ז שמאיר אור הסובב על האדם אז נידון
לזכות, אבל בעוה"ב שזה אור הממלא, עולם
בורר, אז צריך שיהי' רוב זכויות.

המשך

מיתתו של ר' אליעזר

לבבלי - מסופר שהקפיד עליהם מדוע לא
באו ללמוד תורתו ונידוהו ובגלל זה לא
ימותו מיתה רגילה אלא עשרה הרוגי מלכות
ובמיוחד הקפיד על ר"ע, לשיטתו מצד
החפצא שהקפיד עליהם על זה שלא למדו
תורתו ואפילו שהייתה להם סיבה מוצדקת
שהתורה לא בשמים וכו', אבל עדיין מצד
החפצא היו צריכים לבוא לשמוע את תורתו
ולכן הענישים שקשור למחשכים של הבבלי.

לירושלמי - מסופר רק חיובי שאמר לבנו
הורקנוס שקודם ידליק את הנר שזה איסור
כרת ואח"ז יחלוץ לו את התפילין, ונכנסו
תלמידיו ושאלוהו ואמר על טמא טמא ועל
טהור טהור ויצאה נשמתו בטהור, לשיטתו
מצד הגברא ולכן אין להקפיד שלא למדו את
תורתו, שהרי הי' אסור להם וכו', ולכן רק
מדברים חיובי יצאה נשמתו בטהור, שמדברים
על מעלתו וכו'.

לד, ע"א

האם תחומין מדאורייתא?

לבבלי - רק ר"מ סובר שזה מדאורייתא,
לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים כולם
שהליכה מחוץ לתחום שזה קשור רק לאדם

המשך

בשעה שישראל יוצאין למלחמה

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
לא מובא שבית דין יושבים עליהם אם לנצח
או להינצח, מכיון שיוצאים על מס"נ ודאי
שינצחו.

לירושלמי - מובא שב"ד של מעלה יושבין
עליהם אם לנצח אם להינצח, לשיטתו מצד
הגברא ולכן אפילו שיוצאים על מסירות נפש,
אבל עדיין שופטים אותם מצד האדם.

לב, ע"א

השטן מקטרג בשעת סכנה

לבבלי - זה לא הובא ורק שצריך להתרחק
ממקום סכנה ולא מוזכר "השטן" ולא מובא
הענין של המפרש בים, ולגבי שינה בבית
כתוב בשבת קנ"א הישן בבית יחידי אחזתו
לילית. לשיטתם של הבבלי שמביאים שמות
של מלאכים ושדים משא"כ בירושלמי,
לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד
שאחזתו לילית, וגם מדבר על האיסור מצ"ע.
לירושלמי - מביא כלל זה ואומר בשלשה
מקומות השטן מצוי לקטרג: המהלך בדרך
לבד והישן בבית אפל לבד והמפרש בים
הגדול. ואמר ר' יצחק אילולא הפסוק "כה
אמר ה' הנותן בים דרך" כיון שהי' אדם יורד
לים מיד הי' מת, לשיטתו מצד הגברא ולכן
מדבר על קטרוג שעל האדם, ולא האיסור
מצ"ע.

לא, ע"ב

הטעם שחלה ונידה ונר ניתנו לאשה

לבבלי - לא הובא טעם ע"ז, ורק מסביר מדוע
על שלש עבירות אלו נשים מתות על נידה
בגלל שזה קשור לרביעית דם נתתי בכם ועל
חלה בגלל שראשית קראתי אתכם ועל נר
בגלל שנשמה שנתתי בכם קרויה נר. לשיטתו
מצד החפצא ולכן מדבר על דברים שה' נתן
בנו ולא כתיקון לאדם.

לירושלמי - בגלל שאדם הראשון הי' דמו של
עולם וחלתו של עולם ונרו של עולם והיא
פגעה בו לכן צריכה לזוהר במצוות אלו,
לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על זה שפגע

אינו קשור לחפצא ואינו מלאכה גמורה. לירושלמי - לכו"ע תחומין זה מדאורייתא ורק עירובי חצרות זה מדרבנן, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם הליכת האדם נחשבת כמו מלאכה גמורה לכו"ע.

שיש חריץ בתוך הכירה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרש ומחלק עד איפה נקרא תוכה וכו', שזה הסבר מדויק על מעשה האדם, איך צריך לעשות בשבת ולא רק להגיד את הדין מצ"ע.

לז, ע"א

האם צריך לגרוף ולקטום לגמרי? לבבלי - לא דן בזה, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין כ"כ מקפידים וברגע שגרף את הרוב כאילו גרף הכל, ועצ"ע.

לירושלמי - הגורף עד שיגרוף כל צרכו והקוטם א"צ שיקטום כל צרכו, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לראות שיהי' גרוף לגמרי, שלא יהי' שום חשש שמבעיר קצת.

לח, ע"א

מה חמור יותר, שבת או שביעית? לבבלי - לא משווים בין המבשל בשבת לנוטע בשביעית, לשיטתו מצד החפצא והרי שבת קדושה לגמרי מצד החפצא, משא"כ בשביעית שזה יותר על הגברא שלא יחרוש ולא יזרע וכו'.

לירושלמי - מביא מחלוקת שלת"ק חמור יותר שביעית שבין נטע בשוגג בין במזיר יעקור מכיוון שחשודים על שביעית ולא חשודים על השבת ולכן בשבת בשוגג יקיים במזיד יעקור, ולר' יהודה הפוך לשיטתו ששבת יותר חמורה ולכן בין בשוגג בין במזיד יעקור שלא יהנה ממעשה שבת משא"כ בשביעית שבשוגג יקיים, לשיטתו מצד הגברא ולכן סוכרים שגם שבת זה קשור לגברא לכן מקשרים את זה לשביעית.

לח, ע"ב

האם מותר להחזיר משהו לכירה בשבת אם תלאן ולא הניחם על הקרקע? לבבלי - נשאר בספק, לשיטתו מצד החפצא ולכן מכיון שלא הניחה על קרקע אז יש סברא שמותר.

לירושלמי - תלוי אם זה עדיין רותח מותר להחזיר ואם לא אסור, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין הבדל כ"כ איפה זה מונח, ורק אם זה רותח מותר להחזיר ואם לא אסור.

לד, ע"ב

הטעמים שאסור להטמין לבבלי - הטעם שמא יחתה בגחלים ובהטמנה בצונן נחלקו אם מותר אבל לא תלו את זה באיסור הטמנה, לשיטתו מצד החפצא ולכן החשש שמא יחתה שזה קשור לחפצא ממש. לירושלמי - מביא לרבי בא הטעם מפני החשד שביום שישי לא יעשה כל צרכו ולא יבשל כדבעי את האוכל אם יודע שאפשר להטמין בשבת שזה ימשיך להתבשל בשבת, ולרבנן הטעם מפני ביטול ביהמ"ד שבמקום ללמוד תורה בשבת יתעסק עם הטמנות ולשיטתם אסור להטמין גם בצונן, לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים רק שהאדם לא יכין מספיק אוכל ביום שישי או מפני ביטול ביהמ"ד וזה שייך גם בצונן.

פרק שלישי

לו, ע"ב

לגבי הטמנה בכירה

לבבלי - מסתפק האם מדובר במשנה בלשהות או להחזיר, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם בלהחזיר יש דעה שמתירה, מכיון שמצד החפצא עדיין לא נתקרה לגמרי.

לירושלמי - מפרש את המשנה שמדובר בלהשהות ולא להחזיר, לשיטתו מצד הגברא ולכן להחזיר אסור לכו"ע, שזה דומה ממש לאיסור שמחזיר על הכירה בשבת כמו מבשל.

לז, ע"א

החילוק בין תוך הכירה ועל גבה לבבלי - לא הובא ורק אומר שלתוכה אסור ולא מפרש מה תוכה ומה על גבה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא רק את הדין.

לירושלמי - מפרש מהו תוכה לעולא זה עד שלישי גובה הכירה, שזה לערך שלשה טפחים מלמטה, ולר' מנא זה עד מקום שעושה חריץ

לבבלי - מובא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה חלק מהעולם.

לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא והרי תכלית עבודת האדם שלא ע"מ לקבל פרס ולכן אי"ז ממש חלק מהעולם.

מ, ע"א

מדוע בסוף חזרו להתיר חמי טבריה בשבת? לבבלי - בגלל שראו שאין הציבור יכול לעמוד בגזירה. לשיטתו מצד החפצא שמצד הגזירה עצמה א"א שתתקיים שהרי חסר העיקר שאין הציבור יכולים לעמוד בה.

לירושלמי - בגלל שראו שחזרו וגדרו את עצמן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא רק בגלל שחזרו וגדרו את עצמן היינו שנהי' שיפור בגברא.

המשך

הלשון "סבורא" - "אמורא"

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אינם קוראים להם "סבורא" שהעיקר זה רק להעביר מימרות של הדינים ולא כ"כ הסברות.

לירושלמי - מובא "מה יעשה אותו סבורא שלא למד גמרא ולכן מקשה קושיות שאינן שייכות". לשיטתו מצד הגברא ולכן קורא לזה "סבורא" שזה קשור יותר לאדם שלומד ומבין גם את הסברות.

מ, ע"ב

מחלוקת - האם שואלים הלכות במרחץ ובבית הכסא.

לבבלי - פשוט שאסור לשאול הלכות בבית המרחץ ובית הכסא, ומותר רק כדי לאפרושי מאיסורא, ולא דן בעניית אמן במקומות מטונפים. לשיטתו מצד החפצא שאין מתאים מקומות אלו ללימוד התורה.

לירושלמי - ר' יעקב אומר שואלים הלכות בבית המרחץ ובית הכסא, וגם הלכות בית הכסא בבית הכסא, ראי' מהסיפור שר' שמעון נכנס לרחוץ עם ר' מאיר, אמר לו מהו לקנח? אמר לו: אסור. מהו להדיח? אמר לו: אסור. וכן שמואל שאל לרב מהו לענות אמן במקום

המשך

מראית עין

לבבלי - נחלקו תנאים האם כל שאסרו משום מראית עין אסור גם בחדרי חדרים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא דעה שזה אסור בכל מקום, גם כשאנשים לא רואים.

לירושלמי - מותר בחדרי חדרים, שמותר לגרוף התנור בשעת הדחק ולהניח 3 ענפים ובלבד שהשכנות לא ידעו. לשיטתו מצד הגברא, ולכן כל האיסור זה רק בגלל שאנשים רואים, ואם לא - מותר.

לט, ע"א

מחלוקת בתולדות חמה

לבבלי - זה מחלוקת ר' יוסי וחכמים, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דיעה שאסור שסו"ס הפעולה נפעלת והדבר מתבשל בשבת.

לירושלמי - מובא שלבבלי חמה מותרת תולדות חמה אסורה, ולחכמי א"י הכל מותר. לשיטתו מצד הגברא והרי על זה אין את האיסור של בישול.

המשך

האם תולדות האש כאש?

לבבלי - פשוט שכן, לשיטתו מצד החפצא שסו"ס זה בא כתוצאה מהאש.

לירושלמי - מחלוקת, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שמותר שזה כמו גרמא דגרמא, ומצד האדם נראה שונה ולא כמו האש ממש.

המשך

מה הדין בכיבוי מתכת?

לבבלי - זה רק איסור דרבנן, לשיטתו מצד החפצא והרי אין האש באופן גלוי במתכת ולכן רק מדרבנן אסור.

לירושלמי - זה איסור דאורייתא, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהאש פועלת גם במתכת שהרי כך האדם מחממו ומשתמש בו לכן נחשב לכיבוי ממש. ועצ"ע.

המשך

פתח של גיהנום וגן עדן

וזה נוגע לידו ממש שנכוית.

המשך

טעם החילוק בין כלי ראשון לכלי שני לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה אותם מים שעברו רק לעוד כלי וקשה להבין את ההבדל בין כלי ראשון לשני.

לירושלמי - ההבדל הוא לר' יוסי שכלי ראשון היד סולדת בו וכלי שני אין היד סולדת בו ולר' יונה עשו הרחק לכלי ראשון ולא עשו הרחק לכלי שני, לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל בין כלי ראשון לכלי שני שנהי' פחות חם בגלל פעולת ההעברה של האדם. ועצ"ע.

מג, ע"א

האם כלי ניטל לצורך דבר שאינו ניטל? לבבלי - זו מחלוקת, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שאוסרת בגלל שמשתמש בכלי בשביל מוקצה וכאילו הכלי נהי' חלק מהמוקצה, ועצ"ע.

לירושלמי - מותר, וכן אומר שמותר לטלטל מחצלת בשביל הלבנים בשבת אפילו שהם מוקצה, לשיטתו מצד הגברא והרי אינו מבטל כלי מהיכנו וזה גם צורך הגברא ומותר.

מה, ע"ב

דבר הבא מחוץ לתחום לבבלי - אסור ליהנות מזה, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש איסור בחפץ עצמו שבא מחוץ לתחום.

לירושלמי - מותר ליהנות מזה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מותר, מכיון שרק האדם עבר את האיסור ולא נהי' בחפץ עצמו איסור.

מו, ע"ב

מי מיפר לאשה? לבבלי - תמיד בעלה מיפר, מכיון שכל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת, לשיטתו מצד החפצא והרי היא שייכת לבעלה גם אם אבי' זן אותה.

לירושלמי - תלוי מי זן אותה אם בעלה אז הוא מיפר לה ואם אביה אז הוא מיפר לה, לשיטתו מצד הגברא ויש לה קשר גם עם אבי'

מטונף והוא אמר אסור, והי' אסור גם לענות את התשובה הזאת במקום מטונף, והוא ענה רק כדי לאפרושי מאיסורא. ולמסקנא - זו מחלוקת תנאים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מותר גם במקומות אלו ע"ד "לאונסו שאני" שזה לימוד מצד החיבור של האדם לתורה למעלה ממדידה והגבלה.

המשך

משל לגזירות דרבנן מסריס לבבלי- דנו בדיני רחיצה אך לא הובא המשל לסריס. וכן לא הובא משפט לזה דחית בקנה לנו מה אתה משיב? לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נוגע כ"כ להסביר לאדם ענינים של גזירות דרבנן שזה לא כ"כ חודר בחפצא.

לירושלמי - פילוסוף אחד שאל את בר קפרא למה אסור לרחוץ בשבת, והרי לשתות מותר, אמר לו אם תראה סריס מחבק את אשתך, זה לא מפריע לך? אמר לו כן, אמר לו והרי הוא לא עושה כלום, אמר לו שלא תהי' פרוצה. אמר לו כן גם פה אסור לרחוץ שלא יתפרצו. כיון שיצא אמרו לו תלמידיו - רבי לזה דחית בקנה לנו מה אתה משיב" אמר להם והלוא כתיב "אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם", לכן לשתות מותר לרחוץ אסור שזה לא ממש אוכל נפש. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע להסביר לאדם גם גזירות דרבנן שזה חשוב מאוד ולא פחות מאיסורי דאורייתא.

מ, ע"ב

שיעור בישול כשאין היד שולטת וכשירו נכוית

לבבלי - השיעור אינו שידו נכוית בו אלא שכריסו של תינוק נכוית בו וי"א שאין זה מחלוקת בין התלמודים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביאים גדר של בישול אפילו רק כשכריסו של תינוק נכוית, היינו אפילו שזה רק התחלה של בישול ולא שלימות בשביל הגברא.

לירושלמי - השיעור שידו נכוית בו אבל אם אין היד סולדת בו מותר להפשיר שם, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך בישול ממש

אחר, לשיטתו מצד הגברא ואפילו שזה לח מדבר אחר אבל בפועל זה מחמם ולכן אסור.

המשך

המשפט "אני לא שמעתי אחותי אמרה לי" לבבלי - זה לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא כ"כ חשוב איך הוא יודע. לירושלמי - מביאים משפט זה, לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב לדעת מאיפה הוא יודע.

המשך

האם אסור לגעת במוקצה?

לבבלי - מותר וכן ההלכה שמותר, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין איסור לגעת, שהרי לא מזיזו.

לירושלמי - אסור לגעת, כיון שזה איסור על האדם גם אם לא מזיז את החפץ, ואולי מחשש שמא יזיז את החפץ.

מח, ע"א

הוכחה להטמנה

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא שאין מביא הוכחות ובפרט מגוף האדם. לירושלמי - הובא כמו שאדם נותן על ראשו בגד רטוב בשעת צינה ודאי שזה שומר את החום וכן גם לגבי קור, ששומר את הקור שמבודד, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע הוכחה ובפרט מגוף האדם.

מט, ע"ב

דעות נוספות במקור ל"ט מלאכות לבבלי - כנגד 39 פעמים שכתוב מלאכה בתורה, לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא 39 פעמים מלאכה.

לירושלמי - מוסיף עוד מקורות מהפסוק "אלה הדברים" ש"אלה" בגימטרי' 36 ועוד "דבר" "הדברים" מיעוט רבים שנים ו"דבר" זה עוד א' הרי 39, או אם מחליפים ה' ב-ח' אז הגימטרי' של "אלה" זה 39, או שזה כנגד 39 פעמים שכתוב עבודה ומלאכה במשכן. לשיטתו מצד הגברא ולכן לומדים גם מציווי על האדם "אלה" = 39 וכו'.

שהוא זן אותה ובפרט שהוא הביאה לעולם.

מז, ע"ב

הטעם שנותנים כלי תחת הנר לניצוצות לבבלי - בגלל שניצוצות אין בהם ממש, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד עצם הניצוצות.

לירושלמי - בגלל שיכול לנער את הניצוצות משא"כ שמן שאסור בגלל שא"א לנערו ומבטל כלי מהיכנו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שהאדם יכול לנער את הניצוצות, משא"כ בשמן.

מז, ע"ב

אסור לתת כלי עם מים תחת הנר לבבלי - זה לכו"ע גם לחכמים משום שמקרב את כיבויו, לשיטתו מצד החפצא ולכן חושש לכיבויו מצ"ע אפילו שאינו עושה כלום. לירושלמי - זה רק לר' יוסי שאוסר גרם כיבוי אבל לרבנן מותר, לשיטתו מצד הגברא ולכן לרבנן מותר מכיון שהגברא לא עושה כלום.

פרק רביעי

מז, ע"ב

האם סלעים מרתיכים?

לבבלי - כן, ומותר להטמין בסלעים מסיבה אחרת, לשיטתו מצד החפצא והרי זה גורם חום מסוים ולכן הי' צ"ל אסור, אלא שמותר מצד סיבה אחרת.

לירושלמי - לא, ולכן מותר להטמין בהם ובבני' מרחיק מן הסלעים בגלל שמקלקלים את האדמה מסביבם, לשיטתו מצד הגברא ואין זה רתיחה שראוי לפעול בישול בשביל אכילת האדם, לכן אינו נחשב לכלום, רק קלקול.

מט, ע"א

האם הטמנה אסורה גם בלחים מחמת דבר אחר?

לבבלי - זה ספק, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש סברא להקל אם זה לח מדבר אחר שאינו אסור מצ"ע.

לירושלמי - אסור גם אם זה לח מחמת דבר

פרק חמישי

נא, ע"ב

מה דינו של גר לובי?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי אינו מצרי ולא משנה שלגבי האדם לובי נחשב כמצרי.

לירושלמי - הובא שהוא נחשב ממש כגר מצרי וצריך להמתין 3 דורות, כמו שלפול המצרי כשהוא רטוב קוראים לו לובי וכשהוא יבש קוראים לו פול מצרי, לשיטתו מצד הגברא והרי הוא דומה למצרי באופי ומצד לשון בני אדם נקרא כמצרי ולכן דינו כמצרי.

נב, ע"א

לגבי משיכת בהמה, האם נחשב כעושה חריץ?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא לקשר את הליכת הבהמה לאדם. לירושלמי - הובא ששואל איך מושכים הבהמה והרי עושה חריץ, לשיטתו מצד הגברא ולכן מקשר את הליכת הבהמה לאדם שכאילו הוא עשה חריץ.

נב, ע"ב

במקם א' כתוב שיש חציצה בטבילה של שיר ובמ"א כתוב שלא

לבבלי - ישנם שני תירוצים: א' כאן ברפ"ט אין זה חציצה כאן במהודקים אז זה חציצה, ומוסיף עוד תירוץ שאם ריתכן וחיברן אז אין זה חציצה, לשיטתו מצד החפצא לכן מביא שאם מרתך את זה לבהמה זה נחשב כחלק מהבהמה.

לירושלמי - מביא רק את התירוץ הראשון, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין סברא שהשיר ששיך לצורך האדם יתחבר לבהמה ויהי חלק ממנה.

המשך

מה הגירסא הנכונה?

לבבלי - רבי יהודה תמיד גורסים בה, לשיטתו מצד החפצא וזה קשור לה' אחרונה (מלכות). לירושלמי - לרבי יהודה גורסים בא', לשיטתו מצד הגברא וזה קשור יותר להתקשרות לא'

(אלופו של עולם) וכו'. ועצ"ע.

נד, ע"א

מה הפירוש עקוד ורגול?
לבבלי - ישנם כמה פירושים. לשיטתו מצד החפצא שמתעסקים עם הקרבן (חפצא). לירושלמי - עקוד ביד א' ורגול בשתי רגליו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על פעולת האדם. ועצ"ע.

נג, ע"ב

מה פירוש חנונות?

לבבלי - זה רפואות טבעיות, לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא עם רפואה טבעית שיכול לעזור מצ"ע אפשר לצאת בשבת. לירושלמי - זה רפואות סגוליות, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו רפואה סגולית שהיא יותר מצד הגברא אפשר לצאת בשבת.

המשך

האם קמיע מומחה אסור לבהמה?

לבבלי - לא, אלא מותר, לשיטתו מצד החפצא והרי זה עוזר לה ג"כ. לירושלמי - אסור, לשיטתו מצד הגברא ולכן אסור שרק לאדם שייך קמיע מומחה.

נג, ע"ב

מזלו של אדם

לבבלי - מביא שלאדם יש מזל, לשיטתו מצד החפצא לכן מביא שזה עוזר לו מצד המזל. לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה עוזר לו מצ"ע וא"צ מזל. ועצ"ע.

נד, ע"ב

פרתו של ראב"ע

לבבלי - זה הי' פרה של שכנתו ולא מובא שהתריס כנגד החכמים. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שזה לא כ"כ הי' קשור אליו בכ"ז נחשבת כפרתו.

לירושלמי - מוסיף שהתריס כנגד החכמים ראב"ע ואח"ז הושחרו שיניו מפני הצומות, ואומרים שהכוונה לאשתו שיצאה ברצועה שבראשה או פרתו של אשתו. לשיטתו מצד

הנשים", ועל תמר כתוב רק שהיתה צנועה בבית חמיה. לשיטתו מצד החפצא ולכן כותב רק מצד הקרבנות שזה ממש נחשב לחטא מצד החפצא, וגם על תמר כותב רק מה שקשור לסיפור בענין הצניעות.

לירושלמי - כתוב גם על תמר שישבה בפתח עינים, שהכוונה שרצתה והתפללה להידבק לזרעו של אברהם פתח שכל העינים מצפות לו, ובני שמואל שכתוב בהם "ויטו אחרי הבצע" הכוונה שהיו לוקחים מעשר שהי' מגיע להם בתור לוי' ואח"כ דנין או שהיו מתעסקים בסחורה בזמן שיכלו להתעסק בצ"צ. לשיטתו מצד הגברא ולכן כותב גם על בני שמואל על חסרונות בדקות וגם על תמר על מעלתה הגדולה.

נו, ע"ב

מדוע שלמה הרבה נשים?

לבבלי - כתוב רק "כל האומר שלמה חטא אינו אלא טועה", לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע רק שלא יחשבו שחטא.

לירושלמי - מחלוקת: לרשב"י זה בגלל שאהב לזנות, לר' יוסי זה בגלל שרצה לקרבן תחת כנפי השכינה. אפ"ל ע"ד הויכוח על הרומאים שרשב"י גינה אותם ור' יוסי לא גינה. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע לדעת על שלמה מה בדיוק הי'.

המשך

בנית רומי בחתונת שלמה

לבבלי - זה ע"י מלאך גבריאל, לשיטתו מצד החפצא ולכן רואה בכל הענין של רומי ובהמשך החורבן רק גבורה והסתור וכו'.

לירושלמי - זה ע"י מלאך מיכאל, לשיטתו מצד הגברא לכן רואה את העלי' שאחרי הירידה שתהי' לנו ולכן זה קשור למיכאל שרם של ישראל.

מה גרמו עגלי ירבעם?

לבבלי - גרמו שנבנה צריף גדול ברומי, לשיטתו מצד החפצא ולכן כולל רק בצריף אחד.

לירושלמי - גרמו שנבנו 2 צריפים ע"י רומוס

הגברא ולכן מדובר שזה הי' קשור אליו ממש.

נה, ע"א

אמרה מידת הדין לפני הקב"ה

לבבלי - זה מובא לגבי שמי שלא מוחה בחבירו נענש, וכן מובא בעוד מקומות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא שממש נענש על העבירה.

לירושלמי - לא מובא משפט זה, אלא כתוב שכל מי שיש בידו יכולת למחות ואינו מוחה קלקלתו תלויה. בו לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא שרק קלקלתו תלויה בו, מכיון שגרם לו אבל לא ממש נענש על העבירה.

נה, ע"א

הטעמים לכך שחותמו של הקב"ה אמת

לבבלי - לא הובא טעם לזה. לשיטתו מצד החפצא וזה כפשוטו מצ"ע שהוא אמת.

לירושלמי - מובא: א) שזה ר"ת אלקים מלך תמיד. ב) בגלל שא' זה תחילת האותיות לומר אני ה' ראשון שלא קיבלתי מאחר ומבלעדי אין אלקים שאין לו שותף ואת אחרונים אני הוא שאיני עתיד למוסרה לאחר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא פירוש איך זה קשור לעבודת האדם.

נה, ע"ב

כל האומר דוד חטא וכו' אינו אלא טועה

לבבלי - מאריך וכותב זה לגבי דוד ושלמה ובני עלי וראובן ובני שמואל ויואש. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לחדש גם בדוד ושלמה וכו' שאפילו שהם היו צדיקים אבל המעשה לא נראה טוב ולכן מחדשים שלא חטאו.

לירושלמי - מובא זה רק לגבי בני עלי ובני שמואל. לשיטתו מצד הגברא והרי דוד ושלמה וראובן ויואש היו צדיקים ובודאי שלא חטאו ואין זה חידוש. ועצ"ע.

נה, ע"ב

דרשה לשבחם של תמר ובני שמואל

לבבלי - כתוב רק על בני עלי שהשהו את קרבנות הנשים ולכן כתוב כאילו "וישכבו את

ורומילס ברומי. לשיטתו מצד הגברא והכל מדויק מדה כנגד מדה שני צריפים כנגד שני עגלים.

המשך

מה קרה ביום הסתלקות אליהו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וזה עצמו דבר מאוד גרוע.

לירושלמי - הובא שביום הסתלקותו נהי' מלך ברומי, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא מה שקרה הסתר יותר גדול שקשור לגזרות על עם ישראל.

פרק שישי

האם יש חציצה בשערות?

לבבלי - נחלקו בשתי נימות האם זה ספק או שאינם חוצצות, לשיטתו מצד החפצא ולכן מקלים בשערות שאינן ממש חלק מהאדם אלא כמו חפצא לעצמן ולכן יש דיעה שאינן חוצצות.

לירושלמי - נימה אחת חוצצת שתיים ספק שלש אינם חוצצות, לשיטתו מצד הגברא ולכן מחמירים שגם השערות קשורות לאדם ממש וחוצצות.

נז, ע"א

הטעם לאיסור תכשיטים

לבבלי - החשש שמא תשלוף ותראה לחברתה, לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע רק הפעולה עצמה שלא תטלטל.

לירושלמי - מוסיפים מכיון שנשים שחצניות הן ולכן הן רוצות להראות לחברתן ומטלטלות ד' אמות ברה"ר, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע לומר גם שחצניות הן וכו'.

המשך

מה התירו לבית רבי?

לבבלי - מובא שהתירו לכן ראובן לספר קומי ולבית ר"ג התירו ללמוד חכמת יונית ואין היתר לראות במראה, לשיטתו מצד החפצא שאין היתר לדבר שאינו מצ"ע תופס מקום

כ"כ ורק להרגשת האדם.

לירושלמי - התירו גם לבני רבי לראות במראה, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם התירו מראה שאפילו שזה רק בהרגשת האדם שנראה חשוב בעיניו מותר.

נט, ע"ב

ר"ע ואשתו

לבבלי - מסופר שר"ע הי' עני אמר לאשתו שאם הי' לו ממון הי' עושה לה ירושלים של זהב, ופה כתוב שבאמת עשה לה, אמרו לו תלמידיו בישתנו ממה שעשית לה אמר להם הרבה צער נצטערה עמי בתורה, לשיטתו מצד החפצא ולא מוזכר שקנאו בה, אלא רק המעשה מצ"ע שהסביר למה קנה לה.

לירושלמי - מוסיף שקנאה בה אשת ר"ג ואמר לה ר"ג שזה בזכות שמכרה את שערה בשביל שר"ע ילמד תורה. לשיטתו מצד הגברא לכן מוסיף שקנאה בה אשת ר"ג.

סד, ע"ב

במה מותר לצאת לחצר?

לבבלי - כל שאסור לצאת בו לרה"ר נחלקו האם מותר לצאת בו לחצר, לשיטתו מצד החפצא לכן לא משנה כ"כ רמת האיסור.

לירושלמי - מובא לדעה א' כל שיצתה חייבת חטאת אסורה לצאת בו בחצר, ולדעה השני' אפילו שאינה חייבת חטאת אסורה לצאת בו לחצר, לשיטתו מצד הגברא ולכן לדעה אחת רק אם חייבת חטאת שאז זה חמור מחמירים גם בחצר.

ס, ע"א

מדוע גזרו על סנדל המסומר?

לבבלי - בגלל שהיו נדחקין זה בזה והורגין זה את זה, לשיטתו מצד החפצא שבמסמרים עצמם היו הורגים בהם.

לירושלמי - מוסיף עוד שהיו נשים רואות או שומעות את המסמרים שבסנדל הי' גורם להם להפיל, לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר שהפחד גרם להם ולא ממש מצד המסמרים.

ס, ע"ב

ה' ילחם לכם ואי"צ כלי זיין.

לירושלמי - כן, שהיו חמושים ב-15 כלי זין לשיטתו מצד הגברא וזה קשור יותר לעבודת האדם שנלחמים בעצמם.

סג, ע"ב

איך הי' הכתב על הציץ?

לבבלי - כתוב י-ה מלמעלה וקודש ל מלמטה. לשיטתו מצד החפצא ומספיק שאומר רק איך הי' כתוב.

לירושלמי - מוסיף שזה כמו מלך שהוא יושב על כסאו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מוסיף משל ממלך שיושב על כסאו, שזה מובן יותר לאדם.

המשך

האם מחלוקת ב"ש וב"ה באיזה אופן מותר לגרש, קשורה למחלוקת האם לנידה מותר להתקשט?

לבבלי - לא מקשר בין המחלוקת וגם ר"ע חולק על ב"ה כדמשמע מפשט המשנה, לשיטתו מצד החפצא וכל ענין יש לו את הגדרים שלו.

לירושלמי - מקשר שמי שאומר שאסור לה להתקשט אינו חושש לגירושין, כי אסור לגרש את אשתו סתם כב"ש, ור"ע שאומר שמותר לה להתקשט חושש לגירושין שסובר כב"ה שיכול לגרשה מתי שרוצה, לשיטתו מצד הגברא ולכן משווה מצד העיקרון המשותף שבהם.

סה, ע"א

שן תותבת מעץ

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה מחובר אלי' ואין חושים כל כך.

לירושלמי - מובא שאסור לצאת בזה שמא יפול והיא תתבייש ללכת לנגר שיעשה לה עוד שן מעץ ותטלטל את השן כדי להחזירה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא את החשש מצידה שלא תתבייש.

המשך

לגבי נשים המסוללות

כמה מסמרים כן מותר?

לבבלי - מחלוקת: לדעה א' חמש וי"א 7 וי"א 13 וי"א 24 וי"א 22. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על המספר כמה מותר.

לירושלמי - מביא גם טעמים למספרים: 5 כנגד חמשה חומשי תורה, ו-7 כמנין ימות השבוע "וכימין דבאין", ו-24 כנגד משמרות הכהונה [כדרכם להביא גם טעמים אגדתיים], לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר טעמים גם למספרים.

המשך

האם צריך סנדלים מיוחדים לשבת?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא נוגע כ"כ שיהיו סנדלים בשבת כיון שאינם ממש בכלל בגדיו.

לירושלמי - לפירוש א' משמע שכן, לשיטתו מצד הגברא לכן מכבד את השבת גם בסנדלים.

נט, ע"ב

האם מדמים דיני הוצאה לדיני טומאה?

לבבלי - מחלוקת, לדעה א' יש לחלק ביניהם, לשיטתו מצד החפצא ולכן כל ענין יש לו גדרים משלו.

לירושלמי - משמע שמדמים [כדרכם לדמות סוגיות בנושאים שונים יותר מהבבלי], לשיטתו מצד הגברא ולכן משווה מצד העיקרון המשותף שבהם.

סב, ע"ב

האם משתמשים בלשון קושי' מגדף בה ר' אבהו?

לבבלי - כן ובעוד מקומות, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד החומרה של הענין ולא מתחשב בגברא.

לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים בעדינות מצד האדם.

סג, ע"א

האם היו חמושים בכלי זיין בעלייתם ממצרים?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי

גורם פעמים ששינוי המקום גורם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא בפשטות שגם שינוי המקום גורם שזה קשור גם לשינוי באדם.

המשך

לגבי בת קול לע"ל

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע כ"כ השכר שיהי' לאנשים לע"ל, ורק מדברים על שלימות העולם שיהי' לע"ל דירה בתחתונים וכו'.

לירושלמי - מובא שעתידה בת קול להיות מפוצצת באהלי צדיקים ואומרת כל מי שפעל עם א-ל יבוא ויטול שכרו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על שכר של האדם.

פרק ז'

סח, ע"ב

האם אומר מותר פטור מקרבן?

לבבלי - זו מחלוקת רש"י ותוס': לרש"י זה מחלוקת אמוראים, ותוס' כתבו שלכו"ע חייב. יוצא שהירושלמי מתאים יותר לרש"י וזה יסוד לשיטתם, שהבבלי קשור לחפצא כמו תוס', לשיטתו מצד החפצא ולא משנה שלא ידע אבל בפועל עשה עבירה.

והירושלמי קשור לגברא כמו רש"י, ולכן אומר מותר שיש דעה שפוטרת כי האדם נחשב לאנוס שלא ידע שאסור. (מקור לשיטת רש"י ותוס' בבלי וירושלמי).

סט, ע"א

האם שגגת קרבן שמה שגגה?

לבבלי - זו שגגה רק למונבו, לשיטתו מצד החפצא והרי הוא יודע שאסור מלאכה זו ואין נחשב לשגגה רק למונבו.

לירושלמי - זו שגגה לכו"ע, לשיטתו מצד הגברא ואולי זה הי' מונע ממנו אם הי' יודע שיצטרך להביא קרבן ונחשב כשגגה.

המשך

האם אפשר לחייב קרבן עם מלקות?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם מלקות שייך לחפצא וזה המשך של העונש ואולי לכן א"א לחייבו בשתים. ועצ"ע.

לבבלי - זו מחלוקת, שרב הונא פוסל לכהונה ורבא מכשיר והגירסא מסוללות, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד הדבר איך שהן מסוללות בפעולתן.

לירושלמי - זה מחלוקת ב"ש וב"ה והגירסא נשים המסולדות [אולי מלשון סלידה ע"ד צדיק שמואס ברע], לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם על זה שמואסים ברע וכו', ע"ד צדיקים גמורים, ביטול במציאות - שלימות באדם.

סה, ע"ב

גירסא הפוכה לגבי קיטע

לבבלי - הגירסא היא הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר"מ ור' יוסי אוסר, לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא רש"י שהלכה כמותו סובר שאסור מצד שזה לא חלק ממש מהרגל.

לירושלמי - הגירסא היא הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר' יוסי ור"מ אוסר, לשיטתו מצד הגברא ולכן ר' יוסי שהלכה כמותו מתיר, כי בשבילו זה חלק מהרגל ורואי שהוא לא יוריד את זה מהרגל.

סו, ע"ב

אבן תקומה ולחשים

לבבלי - מאריך באבן תקומה (אבן שנושאות נשים מעוברות כדי שלא יפילו) ומחדש שבלחשים אומרים רק את שם האמא ומאריך בענייני סגולות ולחשים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על סגולות מצ"ע בכל מיני חפצים וקשור דוקא לאמא מלמטלמ"ע מצד העצם. לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא והעיקר שיכוון ליבו לאביו שבשמיו והוא יצילו.

המשך

לגבי שינוי השם והמקום

לבבלי - הלשון 4 דברים מקרעין גזר דינו של אדם: צדקה, צעקה, שינוי השם ושינוי מעשה, וי"א אף שינוי מקום. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין שינוי המקום קשור לשינוי באדם עצמו וזה רק שינוי בחפצא. לירושלמי - הלשון פעמים ששינוי השם

שמותר כיון שהולכים אחרי הרוב.

ע, ע"א

החילוק בין שגגת שבת לשגגת מלאכות לבבלי - מובא החילוק של הירושלמי ודחו והביאו חילוק אחר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על חילוק מצ"ע ולא רק לגבי פרישת האדם.

לירושלמי - ההבדל שבשגגת שבת אם יזכר ששבת היום יפרוש מכל המלאכות לכן חייב רק א' משא"כ בשגגת מלאכות שצריך לזכור על כל מלאכה לכן חייב על כל מלאכה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק מצד פרישת האדם.

ע, ע"ב

שגג גם בשבת וגם במלאכות לבבלי - חייב רק אחת למסקנה. לשיטתו מצד החפצא כיון שיש פה גם שגיאת שבת, לכן חייב רק א' על הכל.

לירושלמי - מחלוקת: לרב המנונא אינו חייב אלא אחת ולרב זעירא חייב על כל א', לשיטתו מצד הגברא לכן יש דעה שחייב על כל אחד. כיון שיש פה גם שגגת מלאכות.

המשך

מה הדין בכתב אות א' בחול ואות א' בשבת? לבבלי - לא מובא שחולקים באות א' בחול ואות א' בשבת, ורק באות א' בשבת זו ואות א' בשבת שני' חולקים שר"א מחייב חטאת ור"י פוטר. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם כתב אותיות בשבת - אז נחשבות למלאכה, ואין מתחשבים שלגבי האדם האות השני' משלימה את המלה כבירושלמי.

לירושלמי - מובא שחולקים כמו בשתי שבתות שר"א מחייב חטאת ור"י פוטר, לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם נחשב שגמר מלאכה כיון שעכשיו השלים שתי אותיות, לכן חייב לר"א. וזה מתאים לר"י שהולך לפי החפצא ולכן פטור.

עא, ע"א

אם אכל שלשה זיתים בשני העלמות

לירושלמי - אפשר לחייב קרבן שזה לשמים עם מלקות שזה שייך לבי"ד, לשיטתו מצד הגברא שזה שני דברים - אחד זה עונש בגברא והשני זה עונש בחפצא. ועצ"ע.

עב, ע"ב

מה הדין בזבח וקיסר בהעלם אחד? לבבלי - זה מחלוקת לר' זכאי חייב אחת לר' יוחנן חייב על כל אחת. לשיטתו מצד החפצא ולכן לר"י, שהלכה כמותו, חייב על כ"א מצד המלאכה שכ"א זה דבר בפ"ע.

לירושלמי - הפוך, שלר' זכאי חייב על כל אחד ולר' יוחנן חייב רק אחת ומוסיף שר' יוחנן אמר לר' זכאי עברת 3 נהרות מבבל לא"י וטעית, לשיטתו מצד הגברא ולכן ר"י שהלכה כמותו סובר שחייב רק אחת שמצד האדם הכל דבר אחד (ולכאורה אפשר לומר הפוך, ועצ"ע).

סט, ע"ב

אם אינו יודע מתי שבת לבבלי - מובא המהלך במדבר עושה שבת ומונה ששה, ולמסקנה אינו עושה מלאכה בכל הימים רק כדי פונסתו ויום השבת שלו ניכר רק בקידוש והבדלה.

לירושלמי - מובא גדול שנשכה בין הגויים לרב מונה שישה ועושה שבת, לשמואל עושה שבת ומונה ששה, לרב נחמן מונה שישה ועושה שבת חמשה ועושה שבת ארבעה ועושה שבת שלשה ועושה שבת שנים ועושה שבת אחד ועושה שבת, כדי שישבות בשבת עכ"פ פעם אחת, לשיטתו מצד הגברא ולכן מחמיר לעשות כל יום שבת.

המשך

מחלוקת בקידוש אשה ואינו יודע מה היא לבבלי - פשוט שאסור בכל הנשים שבעולם. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שיש פה איסור (ע"ד כל הקבוע כמחצה על מחצה) א"א להתיר.

לירושלמי - מחלוקת לר' יוחנן חושש לכל הנשים שבעולם לר"ל אינו חושש לכל הנשים, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה

מכה בפטיש. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם זה דומה למלאכה מצד הגברא מספיק כדי שיחשב כאב מלאכה.

המשך

מה הן המלאכות שחייב משום קוצר? לבבלי - הבוצר והמוסק הגודד והאורה - כולן מלאכה אחת הן, ולא מובא תולש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק שמחבר את כולם למלאכה א' ולא נוגע כ"כ איזה מלאכה זו.

לירושלמי - זה הבוצר והמוסק והגודד והתולש והאורה - כולן משום קוצר, וכן בכל מקום כותב משום איזה אב חייב. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב לדעת משום איזו מלאכה.

המשך

הלשון שלא עבר על פתחה של תורה לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין שייך פתחה של תורה כ"כ אלא רק הלימוד בתורה.

לירושלמי - הובא, לשיטתו מצד הגברא שצריך הכנה ללמוד שזה קשור לפתחה של תורה.

עג, ע"ב

הלשון מנינא למה לי לבבלי - זה הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ כ"כ מנין.

לירושלמי - זה לא הובא, רק שואל לאיזה ענין כותב מספר המלאכות ועונה שאם עשאן כולם כאחד חייב על כל א'. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לומר מנין שיותר קל לאדם לזכור ופה מוסיף עוד סיבה לחייב על כל א'.

ע, ע"א

"הבערה ללאו יצאת" - מה הכוונה? לבבלי - נחלקו תנאים האם הבערה לחלק יצא לחייב על כל מלאכה בפ"ע או ללאו יצאת שאינו חייב סקילה, אלא זה רק איסור לאו. ואין דעה שיצא ללמד על בתי דינים שלא ישפטו בשבת, לשיטתו מצד החפצא לכן זה מלמד רק על המלאכה ולא על הדיינים.

לבבלי - יש דין גרירה לכו"ע וגם רבא חזר בו וסובר שיש גרירה ומספיק קרבן א' על הכל. לשיטתו מצד החפצא ולכן הכל דבר א' ואין תלוי בדעתו.

לירושלמי - מחלוקת: לר' יוחנן חייב גם על הראשון וגם על השני והשלישי פטור שנגרר אחרי השני, ולר' יוסי השני תלוי בדעתו אם רצה מצטרף לקרבן הראשון או לשלישי. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה תלוי בדעתו אם רצה לצרפן.

עא, ע"א

האם מצטרף העלם טומאה והעלם מקדש? לבבלי - כן, שכך משמע מסוגיא של שבת שאם יש העלם שבת והעלם של מלאכה מצטרפים וחייב על כל א', וכן פה מצטרפים העלם טומאה והעלם מקדש. לשיטתו מצד החפצא שגם העלם שבת או מקדש קשור גם לחפצא.

לירושלמי - כנראה שלא, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש הבדל בין העלם טומאה והעלם מקדש. ועצ"ע.

עא, ע"א

המחלוקת האם הפרשות של קרבן מחלקות בין העבירות לבבלי - לר"י כן ולר"ל לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"י שהלכה כמותו סובר שמחלקים הפרשת קרבן.

לירושלמי - בדיוק הפוך. לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שר"י שהלכה כמוהו סובר שלא מחלקים.

עג, ע"ב

האם יש הרבה מלאכות שדומות לאב מלאכה?

לבבלי - לא הובאו תולדות רבות כ"כ, ו"מכה בפטיש" זה רק על גמר מלאכה ממש. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להיות ממש דומה לאב מלאכה ולכן אין הרבה כ"כ.

לירושלמי - מובא הרבה תולדות 39 על כל אב מלאכה מה שמצאו דומה לאב ומה שלא מצאו שדומה לאב דימוהו להיות

בחולין, וכך כותב לגבי עריות נאמר כאן דודתו ונאמר להלן בגאולת קרובים או דודו או בן דודו יגאלנו מה דודו שנא' להלן הכוונה לאחי אביו מאביו, אף דודתו שנאמר להלן בעריות הכוונה לאחות אביו מאביו הכתוב מדבר, וכן אשת אחיו נלמד מדודתו, כמו מדודתו שהכוונה באחות אביו מאביו, אף אשת אחיו הכוונה לאשת אחיו מאביו. זה לפי ר' עקיבא, אבל ר' ישמעאל שלא לומד למד מן הלמד נשאר בקושיא אפילו שזה חולין אין לומדים למד מן הלמד. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם בחולין לא לומדים שיכול ללמוד רק פעם א' ולא למד מן הלמד.

המשך

האם השמר ופן הם לא תעשה?
לבבלי - כן, ומוסיף גם ש"אל" הוא גם ל"ת. לשיטתו מצד החפצא ולכן כל מלה מוסיפה איסור.
 לירושלמי - אינו מזכיר "אל", רק "השמר" ו"פן" שניהם ל"ת. לשיטתו מצד הגברא שזה רק כמו מילת חיבור ולא לומדים מזה עוד איסור.

עג, ע"ב

פרטי המלאכות באריכות
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע רק אב המלאכה.
 לירושלמי - חפר חרץ ונעץ תולדות לחרישה ומאריך בפרטי המלאכות. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע גם הפרטים לכל רצונותיו של האדם.

המשך

מתוך שהותרה לצורך הותרה שלא לצורך
לבבלי - מחלוקת ב"ש וב"ה לגבי הוצאה והעברה, האם הותרה שלא לצורך. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר לגבי הוצאה והעברה שרק לגבי החפצא השתנה מקומו אבל לא עשה פעולה מהותית כמו בכישול.
 לירושלמי - ר' יוחנן סובר שמבשל נבלה ביו"ט פטור מתוך שהותרה לצורך, וריש לקיש סובר שלוקה, ואין אומרים מתוך

לירושלמי - הבערה יצאה מן הכלל ללמד שכמו שחייבים על הבערה בפ"ע אף כל מלאכה ומלאכה חייבים בפ"ע, ר' ירמי' אומר הבערה יצאה ללמד על בתי דינים שלא יהיו דנים בשבת.

המשך

מדוע אסור להשתחוות לע"ז?
לבבלי - בגלל שזה דרך כבוד. לשיטתו מצד החפצא ולכן מוצא בהשתחוואה עצמה בעי'. לירושלמי - משום שעובדים כך לגבוה, ולא בגלל דרך כבוד. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר רק מצד שזה מנהג האנשים.

המשך

האם השתחוואה זה מעשה?
לבבלי - יש דעה שכפירת קומתו נחשבת למעשה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רואה בהשתחוואה עצמה את מעשה האיסור.
 לירושלמי - לכו"ע אי"ז מעשה. לשיטתו מצד הגברא שכל האיסור זה רק בגלל האנשים שנוהגים כך בכבוד לע"ז.

המשך

האם דבר שיצא מן הכלל מלמד?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שיצא מן הכלל לגבי הגברא עדיין מלמד מצד החפצא.
 לירושלמי - דבר אחד שיצא מן הכלל אינו מלמד, ושלא לצורך - מלמד. אבל שני דברים שיצאו מן הכלל אינם מלמדים, ולר' ישמעאל מלמדים. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם יצא מן הכלל אינו מלמד שלגבי האדם א"א מזה ללמוד. ועצ"ע.

המשך

האם לומדים מן הלמד אפילו בחולין?
לבבלי - לא לומדים למד מן הלמד בקדשים, אבל בחולין פשוט שלומדים מן הלמד. לשיטתו מצד החפצא שרק מצד הקדשים א"א ללמוד, שיש בהם חומרא מיוחדת, אבל מצד החפצא אפשר ללמוד ולכן בחולין למדים.
 לירושלמי - לא לומדים למד מן הלמד אפילו

שהותרה לצורך הותרה שלא לצורך. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על פעולה מהותית של הגברא כמו בישול.

המשך

נטע וזמר בשבת

לבבלי - פשוט שחייב רק אחת, ודוקא אם זומר וצריך לעצים חייב שתיים. לשיטתו מצד החפצא והרי"ז רק פעולה אחת. לירושלמי - לכו"ע חייב שתיים. לשיטתו מצד הגברא שיש פה שתי כוונות מצד האדם.

המשך

האם המשכן נחשב לעולם או לשעה? לבבלי - פשוט שנחשב כקבוע דמי, לכו"ע. לשיטתו מצד החפצא ומסתכלים על ההווה והרי עכשיו זה קבוע כל זמן שיש את ציווי ה' לחנות.

לירושלמי - לר' יוסי נחשב כקבוע לעולם, כי זה ע"פ הדיבור. לדעה השני' - זה נחשב לשעה מכיון שהבטיחם הקב"ה להכניסם לארץ, ממילא המשכן הי' ארעי. לשיטתו מצד הגברא וחושבים על העתיד מצד ההבטחה לאדם שצריכים לנסוע לכיוון ארץ ישראל.

עה, ע"א

לחשב תקופות ומזלות

לבבלי - מצוה לחשב תקופות ומזלות. לשיטתו מצד החפצא לכן חשוב לחשב את התקופות מצ"ע. לירושלמי - לא הובא.

עה, ע"ב

המעבד והמשרטט האם זה אותה מלאכה? לבבלי - לא. שרטוט הוא אב בפ"ע ואינו מדין המעבד. לשיטתו מצד החפצא והרי"ז 2 מלאכות שונות. לירושלמי - זה דבר אחד - שהעיבוד שהי' במשכן זה הי' שרטוט בעורות. לשיטתו מצד הגברא ומצידו זה ממש דבר אחד.

המשך

המגבן, המחבץ והחולב

לבבלי - החולב חייב משום מפרק, והמחבץ

המשך

הסרת טיט מבגדיו

לבבלי - מותר לכסס מבפנים ולא מבחוץ. לשיטתו מצד החפצא ולכן עושה שינוי בבגד רק מבפנים.

לירושלמי - רק ממרחו בידו אחת ובלבד שלא יכסס. לשיטתו מצד הגברא ולכן עושה שינוי באדם רק בידו א'.

עד ע"א

רקק לרוח

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי אין פה חפצא חשובה ע"ד תבואה. לירושלמי - חייב משום זורה. לשיטתו מצד הגברא והרי הוא עושה פעולה ע"ד זורה.

עה, ע"ב

הצר צורה בכלי

לבבלי - חייב משום מכה בפטיש. לשיטתו מצד החפצא והרי"ז פעולה שמשלימה את הכלי.

לירושלמי - הצר צורה בכלי הראשון חייב משום כותב והשני חייב משום צובע. חיסר בה אבר ובא אחר וגמרה חייב משום מכה בפטיש. העושה כלי צורה חייב משום בונה, והנופח כלי זכוכית חייב משום בונה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על פעולת האדם שכותב או צובע ולא חושב על מה שנפעל בכלי אא"כ השלים בה אבר אבל לא בצר צורה.

חייב משום בוור והמגבן משום בונה.
 לירושלמי - המגבן והמחבץ חייב משום לש, החולב והרודה חלות דבש חייב משום קוצר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על פעולת האדם. ועצ"ע.

המשך
 דם שרץ - האם מטמא?
 לבבלי - דן רק בדם נבלות אך לא בדם שרץ. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא בנבלה שהיא טמאה מצ"ע, משא"כ בשרץ.

לירושלמי - מביא מעשה בפרדה של בית רבי ומתה וטהרו דמה משום נבלה והעיד ר' יהושע בן בתירא על דם נבלות שהוא טהור, והשאלה האם הכוונה טהור מלהכשיר, אבל הוא מטמא או שגם אינו מטמא. ומביאים ראי' מזה שכתוב דם השרץ כבשרו מטמא ואינו מכשיר ואין לנו כיוצא בו, והכוונה שאין לנו כיוצא בו לגבי שיעור טומאתו אבל דמו מטמא כבשרו, ואז מביאים מחלוקת: לדעה א' טמא כר' יהודה ולדעה שני' טהור כר' יהושע בן בתירא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא גם שרץ שאין לנו כיו"ב וזו רק טומאה מצד האדם.

עח, ע"ב
 שיעור המוציא חבל כדי לעשות אוזן לקופה לבבלי - לא מחלק בין רכים לקשים. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחלק.

לירושלמי - מחלק שהוציין כדי לעשות אוזן לכפיפה מצרית זה רק ברכים, אבל בקשים כדי לעשות ציפוריה או כדי לעשות קמיע. ויש אומרים כדי לכסות על הקמיע. מי שאומר כדי לעשות קמיע מדובר בעור רך, ומי שאומר כדי ליתן על הקמיע - מדובר בעור קשה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק לפי צורך האדם.

פ, ע"א
 כדי לכחול עין אחת לבבלי - פשוט שזה לצניעות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על צניעות מצ"ע ואין בזה קשר כ"כ לאדם עצמו.
 לירושלמי - אין בזה צניעות ואפילו זונה שבזנות אינה עושה כן, אלא שאשה שחוששת באחת מעיני' וכוחלת חברתה ויוצאה לשוק זה רק לרפואה. ויש דעה שזה לצניעות ויש דעה שאשה סומא בא' מעיני'

המשך
 אחד הביא אבן וא' טיט לבבלי - רק האחרון חייב. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק האחרון הוא זה שהשלים את המלאכה ולכן חייב.
 לירושלמי - שניהם חייבים. לשיטתו מצד הגברא והרי כ"א עשה חלק מפעולת הבני'.

המשך
 דברים קרובים ורחוקים לאב מלאכה לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולא כ"כ נוגע רגש האדם בקרבה לאב מלאכה, כיון שמצ"ע ודאי שהם נחשבים כחלק מאותה מלאכה.

לירושלמי - יש דברים רחוקים לאב מלאכה ויש קרובים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד רגש האדם שיש דברים שדומים למלאכה ויש שפחות דומים.

עה, ע"ב
 האם הושטה הוא אב מלאכה?
 לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי אין בזה שום הוספה על מלאכת הוצאה מצ"ע.

לירושלמי - הושטה זה אב מלאכה ולמה לא שנוי במשנה, מכיון שאין לה תולדות. לשיטתו מצד הגברא לכן מביא טעם שקשור לתולדות שזה חשיבות לגבי האדם.

עו, ע"א
 המוציא תבן לגדי לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין מתחשבים כ"כ בכוונת האדם שרוצה כרגע את התבן לגדי, ויש שיעור לתבן מצ"ע.
 לירושלמי - המוציא תבן לגדי כמלא פי גדי חייב. לשיטתו מצד הגברא כיון שנשלמה כוונתו להוציא אוכל לגדי לכן חייב.

החפצא ולכן מדברים על מומחיות בגידול של כל מקום.

לירושלמי – לא הובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מדברים כ"כ על מומחיות האדם בענין זה. ועצ"ע.

פד, ע"ב

מה טעם שזורעים בערוגה 5 זרעונים? לבבלי – דורש מהפסוק כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועי' תצמיח. ודורש: תוציא – א', צמחה – א', זרועי' – שנים, תצמיח – א'. לשיטתו מצד החפצא וזה מצד הערוגה עצמה.

לירושלמי – דורש: מיעוט זרועי' שנים, וכשם שאפשר לזרוע שנים כך אפשר לזרוע חמישה. ר' יהושע בן לוי – זרע – אחד, זרועי' – שנים, זרועי' – עוד שנים – הרי חמישה. ר' חגי אומר: זרועי' – חמש אותיות, ומכאן לומד שאפשר לזרוע 5. לשיטתו מצד הגברא וזה מצד האדם. ועצ"ע.

פה, ע"א

איך זורעים בערוגה זו? לבבלי – זה רק בצדדים (בצלעות הריבוע), לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להרחיק הרבה בין א' לשני שלא יהי' כלאים. לירושלמי – יכול למלא מכל אחת מהצלעות אל מרכז הריבוע כך שכל מין ממלא משולש ויש מקום באמצע לגרעין החמישי. לשיטתו מצד הגברא ולכן א"צ כ"כ להרחיק ורק שיהי' ניכר הבדל בכל שהוא כמו "ראש תור".

פו, ע"ב

שכבת זרע עד מתי מטמאה? לבבלי – שש עונות שלימות. לשיטתו מצד החפצא שאז ממש אין שום אפשרות שיצא מזה משהו בכלל. לירושלמי – יש מחלוקת, ויש דעה שרק עד שלש עונות ויש דעה שעד שש עונות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכלים לדעה א' אם יש אפשרות לאדם להחזירו שיהי' לח אז עדיין טמא. ועצ"ע.

כוחלת את עינה השני' ויוצאה לשוק. לשיטתו מצד הגברא ולכן דעה א' שזה לרפואת האדם.

פ, ע"א

הוציא שני חצאי גרוגרות לבבלי – דן אם העבירן תוך 3 טפחים א' ליד השני, שאז נחשבים כלבוד וחייב. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחברם ע"י לבוד. לירושלמי – לא מובא חילוק זה כלל. לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם הרי אינם מחוברים וא"א לחייבו. ועצ"ע.

פא, ע"א

דברים האסורים לקנח בבית הכסא משום כשפים לבבלי – דבר שהאור שולט בו הוא מזיק. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שהאור שולט בו, שהוא א' מאבות נזיקין, לכן גם מזיקים אחרים שולטים בו. לירושלמי – הפוך. לשיטתו מצד הגברא, לכן רק דבר שיש בו חשיבות המזיקים מזיקים. לירושלמי מוסיף חרס כלשהו אסור לקנח בו וגם אזני חביות וגם דבר שנכנס לאור ויוצא (שאינן שולט בו האור) ואין מקנחים לא כפי הכלב ולא בפני הכלב ולא במים שלקלק בהם הכלב ולא במים שאין בהם 40 סאה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מוסיפים עוד דברים שצריך להזהר מצד האדם.

פב, ע"א

בית שסמוך לבית ע"ז ונפל לבבלי – כונס 4 אמות לתוך שלו ובונה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להרחיק מקום חשוב מצ"ע שזה 4 אמות. לירושלמי – כונס לתוך שלו ובונה וא"צ להרחיק ארבע אמות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק שכונס לתוך שלו וא"צ להרחיק 4 אמות.

פה, ע"א

דורות הראשונים ידעו לבבלי – ידעו להריח את הקרקע ועי"ז לדעת כל מקום מה טוב לגדל בו. לשיטתו מצד

שיעליכוהו, שהרי הוא כבר בטל לגמרי, ובפרט שזה כמו תקלה לאחרים שגורם להם להעליבו.

המשך
דורות לפני בריאת העולם
לבבלי - מובא שהיו תתקע"ד דורות שהיו צריכים להבראות לפני בריאת העולם ולא נבראו עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור, לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע לדעת מה הי' אמור להיות בעולם.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין נוגע כ"כ לדעת מה הי' אמור להיות, שאי"ז קשור לעבודת האדם כ"כ. ועצ"ע.

המשך
סיכה שאינה של תענוג
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואפילו שאין תענוג האדם זה אסור מצ"ע.
לירושלמי - אסור רק ביהכ"פ ומותר בתענית ציבור ות"ב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק שמותר בתענית ציבור כיון שאין בזה תענוג של האדם.

צ, ע"ב
ציפורת כרמים
לבבלי - כתוב שזו סגולה לזיכרון. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על ענין הזכרון, שזה קשור עם עניינים בתורה או בעולם מצ"ע.
לירושלמי - לא מוזכר סגולה זו אלא מי שרוצה לפרוש מתשמיש המיטה אוכל חצי ומשאייר חצי של שמאל אסור ושל ימין מותר ואם אבד או חסר כל שהוא אין לו תקנה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על תשמיש, שקשור ליצירת האדם בפועל.

פרק עשירי
האם כלי שמיטלטל יכול להיות כרמלית?
לבבלי - משמע שכן שכותב שכורת שזרקה היא כרמלית לשיטתו מצד החפצא ולכן גם כלי יכול להיות רשות בפ"ע.
לירושלמי - לא ורק אדם בלבד יכול להיות כרמלית ולא כלים לשיטתו מצד הגברא ולכן

פו, ע"ב
אגדות על מתן תורה
לבבלי - מאריך במחלוקת האם התורה ניתנה בשישי בסיון או בשביעי ומאריך באגדות על מתן תורה ועל השטן ששאל היכן התורה. לשיטתו מצד החפצא שזה עיקר החידוש של מ"ת שזה חודר בחפצא.

לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא והרי התורה היתה לאבות עוד הרבה לפני מ"ת ולכן לא רואה כ"כ בהדגשה את חידוש מ"ת.

פו, ע"ב
לגבי שבירת הלוחות
לבבלי - משמע שזה הי' מדעתו של משה ולא שנפלו בגלל כובד הלוחות. לשיטתו מצד החפצא שלא הי' שייך ליתנם לעם ישראל ק"ו מקרבן פסח שמומר לא יאכל בו, ק"ו לכל התורה.

לירושלמי - מביא שהלוחות ארכן 6 טפחים אחז משה טפחיים והקב"ה טפחיים, כיון שעשו ישראל אותו מעשה ביקש ה' לחטוף את הלוחות ממשה או שהכתב הי' פורח או שהלוחות עצמם מבקשים לפרוח או שמכיון שפרח הכתב אז נהיו הלוחות כבדים ונפלו ונשברו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שהיו כבדים למשה.

המשך
איפה ניתן הציווי על השבת?
לבבלי - לכו"ע במרה ניתנה שבת.
לירושלמי - מחלוקת: לדעה א' זה הי' במרה ולדעה הב' זה הי' באלוש. לשיטתו מצד הגברא לכן מקדימים את קבלת השבת ע"י עם ישראל.

פח, ע"ב
הנעלבים ואינם עולבים
לבבלי - עליהם נאמר "ואהביו כצאת השמש בגברותו", לשיטתו מצד החפצא, ביטול היש, ולכן מדגישים ביטול גם בצורה כזו.
לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא, ביטול במציאות, ולכן אין כ"כ ענין בזה

דוקא אדם יכול להיות.

המשך

המעביר מרה"ר לרה"י דרך אויר - מה הדין? לבבלי - זה ספק ולא פשט בגלל שמשתמש באויר מקום פטור. לשיטתו מצד החפצא ולכן כאילו החפץ נח במקום פטור ולכן ספק. לירושלמי - חייב, לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם אין נחשב כלל למונח ונשלמה כוונתו בתוצאה.

צב, ע"א

האם יש חילוק באגד יד בין למעלה משלש טפחים לבין למטה משלש טפחים? לבבלי - כן, שלמעלה משלשה אומרים שאגד יד שמיה אגד שהיד נגרת אחרי גופו, אבל למטה משלשה ידו לא נגרת אחרי גופו. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם זה למטה מ-3 טפחים אז כלבוד דמי ונחשב מחובר לאדמה ולא נגרר אחרי הגוף. לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ותמיד היד נגרת אחרי האדם.

המשך

מה המקור להוצאה ביד שמאל? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין נפק"מ כ"כ באיזה יד מוציא העיקר שהחפץ עבר ממקום למקום. לירושלמי - מובא הפסוק "ופקדת אלעזר בן אהרן... שמן המאור בימינו וקטורת הסמים בשמאלו וגו'". לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך פסוק מיוחד שגם יד שמאל נחשבת.

צב, ע"ב

שנים שהוציאו - מה סובר ר"ש? לבבלי - פשוט שר"ש פוטר שאם זה אינו יכול וזה אינו יכול ר"י ור"מ מחייבים ור"ש פוטר, ואם זה יכול וזה יכול ר"מ מחייב ור"י ור"ש פוטר. לשיטתו מצד החפצא ולכן תמיד ר"ש פוטר מכיון שאין א' שעושה את כל המלאכה. לירושלמי - מחלוקת בקני גירדי שהוציאוהו שנים ניש דעה שזה כבד מאוד וזה אינו יכול וזה אינו יכול ויש דיעה שזה קל ושניהם

יכולים כ"א לחוד] שרבי סובר שר"ש פוטר ור' אלעזר סובר שר"ש מחייב. לשיטתו מצד הגברא ואם אינם יכולים [או אם יכולים] יש דעה שר"ש מחייב שבמקרה כזה לא שייך פטור של שנים, כיון שדרך האנשים לעשותה בשניים, ונחשב כאילו כ"א עשה את כל המלאכה.

המשך

האם יש הבדל בשימוש רבו בין ישיבה לעמידה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן העיקר שמשמש את רבו ולא משנה כ"כ באיזה אופן.

לירושלמי - כן, שאומר ר"א לרבי [בהמשך להנ"ל] שאמר רבי ששמע מר"ש שפוטרן שימשתי את אבא בעמידה מה שלא שימשת אתה בישיבה. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע יותר אופן השירות בכיטול (בעמידה) יותר מבישיבה.

צה, ע"א

מה החיוב של גודלת כוחלת ופוקסת? לבבלי - כוחלת חייבת משום צובעת, גודלת ופוקסת משום בונה. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם פוקסת זה משום בונה שמסתכל על התוצאה שנוצר פה משהו. לירושלמי - גודלת חייב משום בונה, כוחלת חייב משום כותב, הפוקסת חייב משום צובע. לשיטתו מצד הגברא ולכן בפוקסת הוא רואה רק את פעולת האדם שזה נחשב לצובע.

צה, ע"ב

מה הדין בתולש מעציץ כשהשורש כנגד הנקב?

לבבלי - נשאר בספק. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שיש יניקה מהאדמה אבל זה ספק מנותק שהרי העציץ אינו ממש על האדמה. לירושלמי - אם תולש כנגד הנקב אין בזה מחלוקת וגם ר"ש מודה שחייב. לשיטתו מצד הגברא, שזה נחשב מבחינתו שזה מחובר ויונק ולכן חייב בתלישתו.

לכבלי - אם מגיע לגובה 10 טפחים במשך 4 אמות אז נחשב למחיצה וכו' לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים אפילו שהשיפוע רק קצת תלול שגם אז נחשב למחיצה. לירושלמי - יש דעה נוספת שאם מגיע לגובה 10 טפחים רק במשך 3 אמות אז נחשב למחיצה מכיון שזה במשך ארבע אמות. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך שייראה יותר תלול שאז נראה יותר כמחיצה.

ק, ע"ב

האם יש חילוק בסלע שבים בגובהו? לכבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה נמצא בכרמלית ובטל. לירושלמי - יש חילוק, שאם זה גבוה 10 טפחים אין מטלטלין מתוכה לים ולא מן הים לתוכה יותר מ-10 טפחים אין מטלטלין בה אלא ב-4 אמות, ויש גורסים שאם זה יותר מבית סאתים אז אין מטלטלין אלא ב-4 אמות. לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם זה שונה אם זה יותר מעשרה טפחים שנחשב לרשות נפרדת.

המשך

האם מותר לטלטל מכרמלית לכרמלית? לכבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי זה ממש אותו רשות. לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא והרי זה שייך לאדם אחר ואי אפשר מרשות לרשות.

צז, ע"א

לגבי שלשה שסמוך למחיצה לכבלי - הלשון כלבוד דמי, לשיטתו מצד החפצא שזה נהי' חלק מהמחיצה ממש. לירושלמי - הלשון שלשה שסמוך למחיצה כמחיצה דמי, לשיטתו מצד הגברא שזה רק לגבי דיני האדם נחשב כחלק מהמחיצה.

המשך

מדוע מתעסק בחלבים ועריות חייב? לכבלי - בגלל שנהנה, לשיטתו מצד החפצא ולכן חייב מצד העברה עצמה שנהנה. לירושלמי - לא מובא הטעם, לשיטתו מצד

פרק י"א

צו, ע"ב

מה מקור איסור העברת ד' אמות? לכבלי - זה הלכה למשה מסיני. לשיטתו מצד החפצא ולא מחפשים מקור ממעשה האדם. לירושלמי - לומדים זה מתופרי יריעות שהיו זורקים מחטים מא' לשני. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא מקור ממעשה אנשים במשכן.

האם יש ר"ה מקורה?

לכבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא שהתקרה מחברת את הכל כמו רשות היחיד. לירושלמי - יש מחלוקת: לרב הונא אין ר"ה מקורה ולר"ש יש ר"ה מקורה, שלומד מהמדבר שהיו עגלות מקורות וזה הי' רה"ר וגם שהיו עננים מקיפים אותם וזה הי' כתקרה ובכ"ז הי' נחשב לרה"ר. לשיטתו מצד הגברא והרי יש פה אישור לרבים להסתובב ולכן נחשב כרה"ר.

צט, ע"ב

מדוע כותל של רה"י דינו כרה"י? לכבלי - בגלל שלאחרים עושה מחיצה לעצמו לא כ"ש, לשיטתו מצד החפצא שמצד עצם מציאות הכותל נחשב לרה"י. לירושלמי - בגלל שרואים את הכותל כאילו מלא עפר או צרורות ואז יש בו שיעור של רה"י. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב מצד האדם שבשבילו זה נראה כאילו מלא עפר או צרורות ולא מצד עצם הכותל.

ק, ע"א

אם אין בחור 4 על 4 לכבלי - הלשון חוקקין להשלים. לשיטתו מצד החפצא ולכן משמע שחוקקים בכותל עצמו. לירושלמי - הלשון רואין את הכותל כגומם. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק נראה לאדם הכותל כגמור.

המשך

תל המתלקט

שהבבלי חולק על הירושלמי, וכן הדרשות שונות, שבבבלי דרשו רק את הסדר של הא"ב. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על האותיות איך שהן מצ"ע שזה רק כ"ב אותיות.

לירושלמי - מעשה ביום סגריר שלא נכנסו חכמים לבית המדרש, ונכנסו התינוקות. אמרו - בא נלמד בעצמנו שלא נתבטל מלימוד תורה, אמרו מהו זה שיש מ', ס', נ', ז', צ', ק', פ-ף, כ-ך, והסבירו: מ' מאמר פתוח ויש מאמר סתום, ויש נ נאמן, פשוט ונאמן כפוף, וצדיק לצדיק ומפה לפה ומכף ידו של הקב"ה לכף ידו של משה, וסיימו אותם חכמים נהיו צדיקים גדולים והם ר' אליעזר, ר' יהושע וכו'. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על מנצפ"ך שזה קשור לנביאים שהחזירו את זה אחרי ששכחום.

קד, ע"ב

כתב על דבר שאינו של קיימא לבבלי - לא מובא. רק מובא שהכותב בכתב שאינו של קיימא פטור. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מפריע שכתב על דבר שאינו של קיימא, והעיקר שהכתב עצמו הוא של קיימא. לירושלמי - פטור עד שיכתוב דבר של קיימא על דבר של קיימא, אבל אם כותב במשקים ומי פירות על הלוח שאינו קיימא פטור. לשיטתו מצד הגברא, ולכן נוגע לאדם שיכתוב על דבר של קיימא "למען יעמדו ימים רבים".

קד, ע"ב

בן סטרא הסית ונסקל לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדברים על אנשים כ"כ. לירושלמי - הובא שבן סטרא (בד') ומסופר שעסק בכישוף וי"א שזה ישו שסקלוהו על זה שהסית. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על אנשים.

המשך

האם יש דימוי בין שבת לגיטיין לגבי חתימת העדים?

הגברא ואפשר לומר שחייב על ההנאה בלי קשר כ"כ לעברה, שהרי הוא מתעסק ופטור על העברה. ועצ"ע.

פרק י"ב

קג, ע"א

האם יש דוגמא לכתיבה ביונית? לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן חייב על כל צורה שהיא. לירושלמי - כן, כמו אל"ף אלפא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחפש דוגמא על א' שזה קשור גם ללשון הקודש מצד האדם.

המשך

האם ע' שבלוחות עמדה בנס? לבבלי - יש רק את הדעה שם' וס' שבלוחות היו עומדים בנס, לשיטתו מצד החפצא ודרך הטבע לכן ממעטים בנסים, ורק בם' וס' הי' נס.

לירושלמי - יש דעה שגם ע' עמדה בנס, שזה רק בכתב עברי. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מרבים בנסים למעלה מהעולם.

המשך

האם ה' ומ' היו סתומות? לבבלי - מבואר שבימי האמוראים הייתה ה' סתומה כמו ח. ורק מאוחר יותר תלו את רגלה של ה' כמו בימינו. בשבת קד כתוב שהנביאים תיקנו את מנצפ"ך שהמ' היתה סתומה, וכתוב שגם מתחילה היו מנצפ"ך רק ששכחום וחזרו וייסדום. לשיטתו מצד החפצא וקשור לגלות וזה רמוז בה' סתומה (וגם במ' סתומה שרומז על תיקון הגלות). לירושלמי - לא הי' ה' שלהם ולא מ' שלהם סתום, אלא הה' הי' תלוי כמו בימינו, והחילוק בימי האמוראים בין ה' לח' שעל הח' הי' תג בראשה, משא"כ בה'. משא"כ המ' בסוף מלה לא הייתה סתומה. לשיטתו מצד הגברא וקשור לגאולה ולכן הי' הה' פתוח.

המשך

מעשה שתינוקות למדו בבית המדרש לבד. לבבלי - הסיפור בשבת קד, תוס' מביא

מצד החפצא והרי כבר כתוב וכל המוסיף ה"ז גורע.

לירושלמי לכו"ע חייב, לשיטתו מצד הגברא והרי האדם רואה שינוי שזה צבע אדום על הדיו ולכן נחשב לכתב.

קד, ע"ב

האם מותר למחוק שם שלא נכתב בקדושה? לבבלי - נחלקו בזה, אבל לא מפורש שמותר למחוק רק אמרו שזה אינו מן המובחר. לשיטתם שקשורים לחפצא ואפילו שלא כיון יש בזה קדושה, רק שאינו מן המובחר. לירושלמי - מובאת דעת חכמים שיכול למוחקו. לשיטתם שקשור לגברא ואם לא כיון אין בזה קדושה.

פרק י"ג

קה, ע"א

כמה שיעור האורג?

לבבלי - השיעור הוא שני חוטים ולר"א אפילו חוט א'. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' חשיבות מסוימת שזה שני חוטים עכ"פ.

לירושלמי - השיעור הוא כל שהוא. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו כל שהוא אם יש בזה לצורך האדם.

קה, ע"ב

מה החילוק בין קורע על מתו בשבת שיצא י"ח לאוכל מצה גזולה שלא יצא י"ח?

לבבלי - לא מובא, לשיטתם שגם קריעה על מת יש פה בעי' גם בחפצא שנעשה קריעה ע"י חילול שבת.

לירושלמי - בגלל שהקורע על מת זו רק בעי' בגברא שעבר עבירה אבל אין בעי' בחפצא, משא"כ במצה גזולה שיש בעי' במצה עצמה שהיא גזולה.

קו, ע"ב

האם הדין מתוח על כל משפחת המת?

לבבלי - לא מובא, רק מובא שאחד מבני החבורה שמת ידאגו כל החבורה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק החבורה שנמצא ביחד

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא וכל ענין נחשב לגופו ולכן אין לדמות.

לירושלמי - כן, שאם אינם יודעים לחתום מקרעים להם ניר חלק ורחב והם חותמים רק חלק ממנו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדמה את הכל.

המשך

האם חקיקה על העור נחשבת לכתב?

לבבלי - לא הובא רק חקיקה על טבלה ופנקס, לשיטתו מצד החפצא והרי העור אינו שייך כ"כ לחקיקה.

לירושלמי - הובא שנחשב לכתב, לשיטתו מצד הגברא והרי הוא ממש עושה פעולה של חקיקה ולא כ"כ משנה שזה על עור.

המשך

כתב ע"י הטפת נקודות דיו

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא שייחשב לכתב, שהרי אין פה אותיות שלמות.

לירושלמי - מחלוקת: לדעה א' אם חיבר את הנקודות זה נחשב לכתב, ולדעה ב' גם אם חיברן אינו נחשב לכתב, לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם זה נראה כתב בצורת אותיות ולכן נחשב לכתב.

המשך

אם שפך דיו על כתב שאינו נראה כדי לזהותו לבבלי - דן בזה רק לגבי גט ולא לגבי שבת. לשיטתו מצד החפצא ולכן בגט שצריך לראות את הכתב אז ע"י שגילה את הכתב נחשב שעשה מעשה כתיבה, משא"כ לגבי שבת, שאפילו שאינו רואה הרי נחשב לכתב מצד החפצא.

לירושלמי - דן בזה גם לגבי שבת ומכריע שחייב ורק בדיו על דיו פטור, לשיטתו מצד הגברא אז גם לגבי שבת צריך לראות את הכתב כדי לחייבו.

המשך

אם כותב סיקרא ע"ג דיו, מה הדין?

לבבלי - י"א שפטור משום מקלקל, לשיטתו

ומניחין ואין יודעים למי הן מניחין, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה נחשב למינים שונים, כי לאדם זה נראה בצורה שונה, וענין החולדה מפרש בצורה רוחנית לגבי הגברא, שכולם גוררים כמו חולדה.

המשך

מה הטעם שכותבין תפילין על עור טריפות ונבילות?

לבבלי - מובא שזה כמו שאדם נהרג ע"י המלך בעצמו, שיותר משובח ממי שנהרג ע"י שר הטבחים, וכך גם הבהמות שנהרגו לבד יותר משובחות, לשיטתו מצד החפצא לכן אלו שנהרגים לבד יותר משובחים.

לירושלמי - מותר בגלל שזה ממין שהוא טהור משמע שזה לא יותר מהודר אלא רק שגם זה מותר, לשיטתו מצד הגברא, לכן אלה שנהרגים ע"י עבודת האדם כמו שחיטה שזו מצוה אפילו שזה יצא טרפה זה יותר נעלה.

המשך

האם עושים עמוד לספר בסופו או בתחילתו? לבבלי - עושים עמוד לספר בתחילתו, לשיטתו מצד החפצא ולכן בפשטות העיקר זה ההתחלה, שצ"ל מחובר לעמוד.

לירושלמי - עושים עמוד לספר בסופו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן כשעושה עמוד לספר בסופו וגולל עליו את כל הספר נמצא שלמעלה בתחילה הי' בראשית וזה טוב יותר בשביל האדם שקורא לפי הסדר מההתחלה.

המשך

האם מותר לקרוא בשם של רשע?

לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא שהשם גורם ויכול להורידו לטומאה.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא שהאדם הוא חשוב וחזק בפ"ע ואין השם גורם להורידו, שכל ענין השם זה רק בשביל שאנשים יקראו לו אבל לא ממש פעולה פנימית.

המשך

האם בבבל שכיח עין הרע?

איתם שהחרב של מלאך המוות הייתה לידם צריכה לדאוג.

לירושלמי - מובא שכל השנה הדין מתוח כנגד המשפחה, שכל שבעת ימי האבלות החרב שלופה עד שלשים היא רופפת לאחר שנים עשר חודש היא חוזרת לתערה, ודומה לכיפה של אבנים שזזה אבן א' הכל מזדעזע, ואמר ר"א אם נולד בן זכר באותה משפחה נתרפאה כל המשפחה. לשיטתו מצד הגברא ולכן כל אלה שקשורים אליו מצד המשפחה יש עליהם מידת הדין ומתרפאים כשנולד בן זכר.

המשך

אם מתכוון לאיסור ולהיתר יחד לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן כנראה יהי' הדין שאסור, כי נפעלה פה פעולה של צידה אפילו שלא התכוון.

לירושלמי - מובא שאם נתכון לנעול את הדלת בשבילו ונעל גם את הצבי וצדו שמותר וכן עוד דוגמאות. לשיטתו מצד הגברא והרי התכוון להיתר ולכן מותר.

פרק י"ד

המשך

כאשר צבי ישן

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל הוא ישן ונחשב כניצוד. ועצ"ע.

לירושלמי - מובא שעיניו א' פקוחה כדי שיוכל לברוח ולכן אינו נחשב לניצוד, לשיטתו מצד הגברא ולכן מכיון שעיניו אחת פקוחה אינו נחשב לניצוד.

המשך

לגבי חולדה

לבבלי - כתוב רק שכל מה שיש ביבשה יש בים חוץ מחולדה, לשיטתו מצד החפצא ולכן כל המינים ישנם ביבשה, אפילו שבים נראים בצורה שונה לגבי האדם, אבל זה אותו סוג.

לירושלמי - מוסיף שיש הרבה מינים בים שאין ביבשה ומושל את כל באי עולם לחולדה שכמו שחולדה גוררת ומנחת ואין יודעת למי מנחת כך כל באי עולם גוררים

לחש לעבודה זרה
לבבלי - לא הובא מעשה ע"ז, לשיטתו מצד
 החפצא ונוגע רק ההלכה שאסור.
 לירושלמי - מסופר שבן בנו של ר' יהושע בן
 לוי הי' לו מורסא שיש בו סכנה, בא א' ולחש
 לו בשמו של ישו והבריא ואז שאלו ריב"ל
 מה אמרת ואמר לו שזה הי' לחש לע"ז ואמר
 א"כ עדיף לי שימות והי' כשגגה שיצא מלפני
 השליט ומת בנו, לשיטתו מצד הגברא לכן
 מביא סיפור על זה שמסרו את הנפש כמו ע"ז.

המשך
 מדוע כשיצא ראשו ורובו של הולד שמסכן
 את חיי אמו אין הורגים אותו, והרי הוא
 רודף?
לבבלי - בגלל שמשמים רודפים את אמו וזה
 לא הולד, לשיטתו מצד החפצא ולכן מבדיל
 שזה משמים רודפים אותה וא"א להצילה.
 לירושלמי - בגלל שאין אתה יודע מי רודף
 אחרי מי, לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל
 שפה לא יודעים מי רודף אחרי מי.

המשך
 קח, ע"ב
 רפואה ע"י מין
לבבלי - הובא המעשה שהי' אלעזר בן דמא
 שנשכו נחש ובא יעקב מכפר סכניא לרפאו
 ואמר לו ר"י שאסור להתרפא ע"י מין ואמר
 לו אני אביא ראי' שמותר ולא הספיק להביא
 ראי' עד שמת, לשיטתו מצד החפצא ואין
 נוגע שמו.
 לירושלמי - מוסיף בסיפור שהי' יעקב בשמו
 של ישו פנדירא וגר בכפר סמא, לשיטתו מצד
 הגברא, לכן מדייק בשמו.

פרק ט"ו
 האם מותר לחתוך חותמות שבכלים לכו"ע?
לבבלי - לא, ומביא את ר' נחמי' שאוסר
 שאין כלי (הסכין) ניטל אלא לצורך תשמישו.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן משתמש בכלי
 לצורך תשמישו.
 לירושלמי - כן, ואין מביא את ר' נחמי',
 לשיטתו מצד הגברא ולכן אין חומרא כ"כ

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 סוברים שאין היזק בעין הרע, שאינו נזק ממש
 מצד החפצא.
 לירושלמי - מובא שבבבל 99 מתים בעין
 הרע ובציפורי 99 מתים בצינה, לשיטתו מצד
 הגברא ולכן סוברים שיש היזק בעה"ר ע"י
 האדם.

קט, ע"א
 באילו מים מותר לרחוץ ואם מתכוון
 לרפואה?
לבבלי - לא מחלק אם מתכוון לרפואה אלא
 אם השתהה במים שאסור או לא, וכן מחלק
 אם זה מים יפים או לא. לשיטתם מצד
 החפצא לכן מחלקים רק בסוג המים וכמה
 זמן השתהה בהם.
 לירושלמי - מחלק אם מתכוון לרפואה
 שאסור ואם לא מתכוון מותר, לשיטתם
 שקשורים לגברא.

המשך
 הסיפור עם ר' יוחנן: פעם אחת הי' לו מחלת
 שיניים. בא להתרפא ע"י אשה בערב שבת.
 שאל אותה: האם אצטרך מחר לרפואה?
 אמרה לו: לא. ואם אצטרך מה אעשה?
לבבלי - השביעה אותו שלא יגלה והוא
 נשבע ואמר לאלקה דישאל לא מגלינא.
 ואמרה לו: קח גרעינים של תמרים ומים של
 שעורים וצואת קטן ושחוק ביחד ותמרח,
 ואל תגלה לאף אחד. למחר נכנס ופרסם את
 הרפואה לכולם בבית המדרש. שאלה אותו:
 איך גילית? והסביר לה שכוונתו שלא יגלה
 לאלקים אך יגלה לעמו (ואז חנקה את עצמה
 או התגיירה). לשיטתו מצד החפצא ולכן כדי
 להציל אנשים שחולים במחלה זו הי' צריך
 לגלות לכולם.

לירושלמי - לא כתוב שנשבע לה בכלל, וגם
 לא מביא שחנקה את עצמה או התגיירה.
 לשיטתו מצד הגברא, לא מסתבר שלא יעמוד
 בשבועתו, שהרי היא חשבה שבאמת נשבע,
 ויש פה משום חילול ה'.

המשך

שיהי' דוקא לצורך תשמיש כלי ואם זו עוזר
לאדם בכל אופן מותר.

קיג, ע"ב

דיבור בשבת

לבבלי - לא הובא מעשה, לשיטתו מצד
החפצא ולכן לא מובא על זה מעשה לדוגמא.
ועצ"ע.

לירושלמי - הובא מעשה ברשב"י שראה את
אמו מדברת הרבה בשבת, אמר לה שבת היום
ואין ראוי להרבות בדברים, לשיטתו מצד
הגברא ולכן מביא מעשה דוגמא להלכה זו.

המשך

באילו בגדים עדיף להיקבר?

לבבלי - עדיף לא בבגדים לבנים שמא יתחייב
ויהי' נראה כחתן בין אכלים, ולא בבגדים
שחורים שמא יזדכה ויהי' כאבל בין חתנים,
לשיטתו מצד החפצא ויש חשש גם לעת"ל,
שלא כולם יהיו צדיקים, ואולי זה בתקופה
הראשונה של ימות המשיח שקשור עם
שלימות העולם, דירה בתחתונים, שרק אז
יהיו דרגות וכאלה שאינם ממש צדיקים.

לירושלמי - יש דעה שעדיף בתכריכים לבנים
ועם מקלו בידו שיהי' מוכן לקום מיד בביאת
המשיח וגם שאינו מתבייש ממעשיו, לשיטתו
מצד הגברא שכולם יהיו מוכנים לגאולה
ושמחת עולם על ראשם וכנראה מדברים על
התקופה השני' שאז יהיו למעלה מהעולם
לגמרי, כולם זכאים וכו'.

קיד, ע"ב

האם מבדילים ביו"כ שבמוצ"ש?

לבבלי - פשוט שלא מבדילים כמו דעת
ר"ע (בע"ת) שיוכ"פ זה יותר משבת ואין
שייך להבדיל, לשיטתו מצד החפצא שבעלי
תשובה הופכים זדונות לזכויות.

לירושלמי - מובא גם דעת ר' ישמעאל שכן
מבדילים. לשיטתו עבודת הצדיקים ששבת
נחשבת יותר מיוכ"פ ולכן מבדילים, לשיטתו
מצד הגברא שיש מעלה יותר לצדיקים.

פרק ט"ז

המשך

כמה טעויות יהיו בס"ת כדי שיגנו?

לבבלי - מחלוקת: לרב אם יש שתי טעויות
יתקן ושלוש יגנוז ובברייתא כתוב ששלוש
יתקן וארבע יגנוז, לשיטתו מצד החפצא לכן
אפילו שיש רק שלוש טעויות יגנוז לדעה
אחת.

לירושלמי - מובאת רק הדעה ששלוש יתקן
ו-4 יגנוז, לשיטתו מצד הגברא שהאדם יכול
לתקן, ורק בארבע טעויות יגנוז.

קטז, ע"ב

ירושת הגוים

לבבלי - הגויים מעצמם אומרים שכן ובת
ירושם בשווה. לשיטתו מצד החפצא והגויים
לא שייכים לתורה.

לירושלמי - לומדים מהתורה שכתוב - "ובן
אין לו" - משמע שאם הי' לו בן ובת שווים.
לשיטתו מצד הגברא לכן גם גויים מוצאים
מקור מהתורה, וע"ד שהנצרות והאיסלאם
באו ליישר דרך למלך המשיח, שזו ראי'
גאולתית.

המשך

האם אומרים קינות בערב תשעה באב שחל
בשבת?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי
שבת דוחה את כל התענית והקינות, ואדרבה
צריך לשמוח.

לירושלמי - רבי ור' חייא רבא ור' ישמעאל ב"ר
היו יושבים ופושטים מגילת קינות ערב ת"ב
שחל להיות בשבת, ממנחה ולמעלה, ושיירו
קצת אמרו למחר אנו באים וגומרים אותה.
למחר נפטר לביתו ונפצע כאצבעו וקרא עליו
את הפסוק "רבים מכאובים לרשע". לשיטתו
מצד הגברא ומכיון שמתכוון לתשעה באב
לכן כבר יכול לומר את הקינות. ועצ"ע.

המשך

משנה ותלמוד - מה עדיף?

לבבלי - הגמרא עדיפה ולכן עזבו כולם את
המשנה ורצו לגמרא, ולכן הוסיף לעולם הוי
רץ למשנה. לשיטתו מצד החפצא שבגמרא

לטעום ממאכלי השבת
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 העיקר זה האכילה בשבת עצמה.
 לירושלמי - לומד את זה מהפסוק "טועמיה
 חיים זכו", לשיטתו מצד הגברא ולכן העיקר
 זה ההכנה והטעימה ממאכלי השבת.

ק"ח, ע"א

מהו עונג שבת?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא שזה
 עונג כללי לכולם ולא מחלק בין האנשים.
 לירושלמי - ת"ח יתענגו בשינה ובע"ב יתענגו
 בלימוד התורה. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה
 שונה בין ת"ח לבע"ב.

ק"ח, ע"ב

לזכות לגאולה

לבבלי - הלשון אילו ישראל משמרים שתי
 שבתות מיד נגאלים. לשיטתם שקשורים
 לפרטים ולחפצא לכן מדברים על הגאולה
 ולא על הגואל.

לירושלמי - הלשון אילו ישראל משמרים
 שבת אחת בן דוד בא. לשיטתם שקשורים
 לכלל שבשבת א' כלול שתי שבתות (ליל
 שבת ויום שבת) וגם שקשורים יותר לגברא
 לכן מדברים על הגואל בן דוד בא ולא רק על
 הגאולה.

המשך

ביאה דרך סדין

לבבלי - לא הובא, רק כתוב שמגלה טפח
 ומכסה טפח ודומה ככפאו שד. לשיטתו
 מצד החפצא ולכן אין בעי' שנהגה והעיקר
 שמקיים מצוה.

לירושלמי - מובא שכאשר ר' יוסי יבם את
 גיטתו לא רצה ליהנות ובעל דרך סדין כמו
 אבא שאול שאומר שאסור ליהנות ביבום.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן משתדל שלא
 ליהנות.

המשך

האם אסור להכות על הכרס?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן

מבררים ומגיעים למסקנת ההלכה והמעשה
 בפועל.

לירושלמי - העוסק בתלמוד יותר ממשנה,
 אבל כותב לעולם הוי רץ למשנה יותר מן
 התלמוד, ומוסבר שרק אחרי שרבי הכניס
 את כל ההלכות במשנה אז המשנה עדיפה
 מהתלמוד. לשיטתו מצד הגברא ומצד קדושת
 התנאים שהיא באין ערוך לאמוראים בגמרא
 ולכן המשנה עדיפה.

המשך

איסור לימוד אגדה

לבבלי - לא מובא האיסור ומסופר שלמדו
 אגדה. לשיטתו מצד החפצא והרי רוב סודות
 התורה גנוזים באגדה.

לירושלמי - מי שלומד אגדה - הכותבה - אין
 לו חלק לעוה"ב, הדורשה - מתברך בנידוי,
 והשומעה - אינו מקבל שכר. ר' חייא ראה
 ספר אגדה אמר אפילו אם כתוב בה דבר טוב
 תקטע ידו של מי שכתבו, והסיבה שמא יעזבו
 את לימוד ההלכות וימשכו אחרי האגדות וגם
 משום שאגדות לא הותרו להיכתב, לשיטתו
 מצד הגברא שיש חשש שאנשים יימשכו
 אחרי זה ויעזבו את לימוד ההלכה.

ק"ז, ע"ב

מדוע אין תוקעין בשופר בר"ה שחל להיות
 בשבת?

לבבלי - זה רק בגלל גזירה של רבה שלא
 יעבירונו בטעות 4 אמות ברה"ר, אבל מצד
 התקיעה עצמה ה"ה חכמה כמו רדיית פת
 ואינה מלאכה, לשיטתו מצד החפצא שלא
 יטלטל את השופר וגם סוברים שאין זו
 מלאכה מכיון שלא יוצר פה שום דבר חדש
 מצ"ע ורק משמיע קול.

לירושלמי - לומדים מהפסוקים שכתוב במ"א
 "יום תרועה" ובמ"א כתוב "זכרון תרועה",
 והכוונה שזה בשבת שאסור לתקוע וזה רק
 זכרון ואין סוברים שזה רק חכמה כבבלי,
 לשיטתו מצד הגברא לכן יש פסוק מיוחד
 ללמוד שאסור לאדם לתקוע בשופר בשבת.

המשך

של מחרשה. לשיטתו מצד הגברא ולכן הכל מותר ומיועד לאדם ובגלל האנשים שחיללו שבתות לכן אסרו ואח"ז התירו מכיון שחזרו בתשובה.

קכד, ע"א

האם לר' נחמי' מותר לטלטל כלי שמלאכתו להיתר?

לבבלי - אסור, שגם שמלאכתו להיתר ניטל רק לצורך. לשיטתו מצד החפצא ולכן מצד הכלי יש לו חשיבות ולא מיועד רק לאדם ולכן יהי' אסור שלא לצורך.

לירושלמי - יש דעה שאם מלאכתו להיתר סובר ר' נחמי' שניטל גם שלא לצורך. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שמיועד לאדם לכן יש דעה שיכול ליטלו לכל מה שרוצה.

פרק י"ח

קכח, ע"א

טלטול מאכלי בע"ח כשיש לו בע"ח לבבלי - אפילו שאין לו בע"ח אלו אבל יכול להשיג בשוק כגון עורבים אז מותר לטלטל את הלוף. לשיטתם שמצד החפצא ולכן מספיק שיש ממין בע"ח זה מצוי בשוק כדי לטלטל את האוכל שראוי לבע"ח אלו.

לירושלמי - רק אם יש לו עורבים מותר לטלטל אפילו שאין להשיג עורבים בשוק. לשיטתם שצריך שלגברא המטלטל יהי' בפועל עורבים אפילו שמצד החפצא אין זה מצוי.

קכח, ע"ב

לגבי לידת בהמה

לבבלי - מאריך בכל עניני לידה ומבדיל בין בהמה טהורה לטמאה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על לידת בהמה מצד החפצא.

לירושלמי - אין מאריך בעניני לידה ואין מבדיל בין טהורה לטמאה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין מדבר על בהמה.

קכט, ע"א

האם מותר לעשות לילודת בשבת מדורה בקיין?

אין חשש לאיסור שנוגע בכרס. לירושלמי - מובא שאסור א' מחשש סכנה שלא יפקע כריסו, ב' מחשש הירהור עבירה. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש לדברים אלו.

המשך

ריב"ז ויושבי הגליל

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדבר על יושבי הגליל.

לירושלמי - מסופר שריב"ז הי' 18 שנה בגליל ולא שאלוהו רק שתי שאלות ואמר עליהם שסופם להיות מוסקי זיתים או גזלנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האנשים בגליל.

פרק י"ז

קכב, ע"ב

דלתות הבית ודלתות הכלים שהתפרקו בשבת לבבלי - דוקא כשהתפרקו בשבת יש סברא יותר להיתר לטלטלם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מכיון שהיו בע"ש הדלתות מחוברות אינם מוקצה.

לירושלמי - דוקא כשהתפרקו בערב שבת יש סברא להיתר לטלטלם, משא"כ אם התפרקו בשבת. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא אם התפרקו בע"ש אז כבר הי' בדעתו של האדם ויעדם למה שהם.

קכג, ע"ב

הכלים הניטלים בשבת

לבבלי - בראשונה היו אומרים שכל הכלים אסורים חוץ משלושה, התירו וחזרו והתירו עד שהתירו הכל חוץ מהמסר הגדול ויתד של המחרשה. לשיטתו מצד החפצא ולכן הכלים אסורים שמצ"ע יש להם חשיבות ולא מיועדים לאדם ובסוף התירו וחזרו והתירו.

לירושלמי - בראשונה היו כל הכלים ניטלים בשבת. כיון שנחשדו להיות מחללים שבתות ככתוב "בימים ההמה ראיתי ביהודה דורכים גתות בשבת ועומסים על החמורים וגו'" לכן אסרו להם הכל, כיון שנגדרו היו מתירים להם עד שהתירו את הכל חוץ מהמסר הגדול ויתד

כישראל, שלא תהי' פרצה.
לירושלמי - הכוונה שהוא מב"ש. לשיטתו
מצד הגברא ולכן א"א לזלזל ח"ו ברבי
אליעזר.

קלא, ע"א
האם לר"א כל המכשירים דוחים שבת?
לבבלי - פשוט שלא כל המכשירים דוחים
שבת. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק המצוה
עצמה דוחה שבת.
לירושלמי - יש מחלוקת: י"א שהכל דוחה
וי"א שלא דוהה הכל. לשיטתו מצד הגברא
ולכן גם ההכנות למצוה נחשב ודוחה שבת,
שמצד האדם ההכנות זה ממש חלק מהמצוה.

קלד, ע"א
לגבי ברית מילה
לבבלי - מסופר על אשה שמתו שני בניה
בברית מילה ובשלישי באה לר' נתן והוא חי
בזכותו. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפ"ל
שאחרי 2 זה חזקה בשלישי, כיון שחזקה
זה בחפצא כמו "ליעודי תורא" ולא ל"יעודי
בעלים", שאז צריך לחכות עד לרביעי בשביל
להתחייב.
לירושלמי - מסופר אותו סיפור אבל שלשת
בניה מתו ורק הרביעי חי בזכות ר' נתן, ואולי
זה קשור למחלוקת רבי ורבנן בכמה הוי
חזקה ב-3 או ב-2 לשיטתו מצד הגברא, ולכן
צריך לחכות לרביעי כמו ליעודי בעלים.

המשך
מה המקור לפריעה ולציצין המעכבים את
המילה?
לבבלי - לומדים זה מהפסוק ביהושע "ושוב
מול את בני" שנית" מ"שוב" לומד על פריעת
המילה ומהמילה "שנית" לומדים על ציצין
המעכבין את המילה משמע שאצל אברהם
לא הי' פריעת המילה. לשיטתו מצד החפצא
שרק במ"ת שאז הי' חיבור בין עליונים
לתתונים אז הי' שלימות מצד החפצא ואז
נצטוו על הפריעה.
לירושלמי - לומדים מהמילים "המול ימול"
א' למילה וא' לפריעה א' לפריעה וא' לציצין

לבבלי - לא. לשיטתו מצד החפצא והרי
עכשיו קייץ ואין זה זמן שצריך מדורה.
לירושלמי - כן. לשיטתו מצד הגברא והרי
היא צריכה ולכן מדליקים בשבילה.

קכט, ע"ב
בי"ד של מעלה, זוגות, מאדים ורוח
לבבלי - מדברים באריכות מתי להקיז דם,
ובי"ד של מעלה יושבים בשני וחמישי
וחוששים לזוגות וגם לשעה של מאדים וגם
לרוח ששמו טבוה. לשיטתו מצד החפצא
והרי ה' נתן תוקף למזלות וגם לסט"א ולכן
צריך לזוהר.
לירושלמי - לא מדברים וחוששים לכל זה
כלל. לשיטתו מצד הגברא והרי יהודי הוא
מעל כל המזלות וכל החששות מסט"א.

המשך
האם סומכים על המיילדות בהלכות לידה
בשבת?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי
היא אינה סמכות רבנית כדי לפסוק בהלכות.
לירושלמי - מובא שסומכים על המיילדת.
לשיטתו מצד הגברא ולכן נתנו לה את
הסמכות ומאמינים לה כיון שהיא זו שקשורה
כרגע לענין זה.

המשך
מדוע קוברים את השליה בארץ?
לבבלי - לא מובא טעם לזה. לשיטתו מצד
החפצא וא"צ טעם מיוחד שאינו קשור כ"כ
לאדם.
לירושלמי - מובא הטעם שזה כדי לתת עירבון
לארץ שבסוף גם האדם יקבר בה. לשיטתו
מצד הגברא שגם זה קשור לאדם ושומרו.

פרק י"ט
קל, ע"ב
ר' אליעזר שמותי - מה הכוונה?
לבבלי - י"א שנידוהו וי"א שהוא מב"ש.
לשיטתו מצד החפצא לכן היו מתבטאים
בחריפות מכיון שהלכה כרבים, ואם הולך נגד
זה- צריך לגנות בתוקף שלא ירבו מחלוקות

המעכבין את המילה משמע שגם אצל אברהם היא פריעת המילה. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם אצל אברהם שהיא שלימות בגברא היא פריעת המילה.

המשך

מה המחלוקת בין ר"י לר"ע?

לבבלי - האם דיברה תורה כלשון בני"א לר"י ולר"ע לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן הלשון דיברה תורה כלשון בני"א, שזה ענין של התורה מצ"ע לרדת ללשון בני"א.

לירושלמי - האם לשונות כפולים הם, היינו שזה רגילות לדבר בצורה כזו ולא לומדים מזה כלום לר"י, ולר"ע לשונות ריבויים הם (היינו שמרבה מכל מלה דבר חדש). לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שזה לשונות כפולים היינו שזה קשור לכפילות מצד האדם שנראה לו ככפול, אבל בתורה מצ"ע כל מילה מדויקת מצ"ע.

קלה, ע"א

הסיפור על רב אדא בר אהבה לבבלי - מסופר רק שעשה את בנו כרות שפכה. לשיטתו מצד החפצא שזה קשור רק לחפצא של המילה.

לירושלמי - מוסיף שביקש והתענה שימות. לשיטתו מצד הגברא שזה קשור לכללות האדם ולכן התענה שימות, שאין טעם לחיות אם לא יכול להביא ילדים.

קלז, ע"א

מה המקור לר"י שמלים אנדרוגינוס בשבת? לבבלי - מהפסוק "המול לכם כל זכר" לשיטתו מצד החפצא שנחשב לערלה גמורה ולא משנה שאינו נחשב לזכר ממש אבל בערלתו נחשב לערל.

לירושלמי - מזה שכתוב ערל לאחר שכבר כתוב זכר לומד שהכוונה אפילו מקצתו ערל. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהאדם אינו זכר ממש לכן זה רק מקצת ערל.

המשך

מה הנוסח במשנה של "שני תינוקות"?

לבבלי - הנוסח הוא שאם היא' לו א' למול אחר השבת וא' למול בשבת ושכח ומל את של אחר השבת בשבת חייב לכו"ע, אבל א' בשבת וא' למול בע"ש ר"א אומר חייב ור"י פוטר. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם מל של אחר השבת בשבת שלא קיים בפועל מצוה, לכן חייב לכו"ע, אבל של ע"ש בשבת שקיים מצוה ר"י פוטר.

לירושלמי - הנוסח הוא שאם היא' לו א' למול בע"ש וא' בשבת ושכח ומל את של ע"ש בשבת לכו"ע חייב, וא' למול אחר השבת וא' בשבת בזה ר"א אומר חייב ור"י פוטר. לשיטתו מצד הגברא, ולכן אם מל של אחר השבת בשבת ר"י פוטר מכיון שהיא' טרוד האדם במצוה, ואם מל של ערב שבת בשבת מכיון שלא היא' טרוד שכבר עבר זמן המצוה לכן חייב לכו"ע.

קלז, ע"ב

האם צריך לפרוע את רוב גבהה של עטרה או רוב גגה?

לבבלי - פשוט שצריך לפרוע רק גובהה של עטרה. לשיטתו מצד החפצא וזה עיקר הערלה.

לירושלמי - מחלוקת: לדעה א' רוב גבהה ולדעה ב' רוב גגה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שרוב גגה, שזה דבר הניכר לגבי האדם. ועצ"ע.

פרק כ'

קלח, ע"ב

האם התורה תשתכח ח"ו מישראל? לבבלי - מחלוקת: לדעה א' כן ורשב"י אומר ח"ו תשתכח התורה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין כ"כ גרוע שהתורה נשכחת ח"ו שהיא מצד החפצא התורה נשאת בשלימות. לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן תמיד עמ"י מחוברים לתורה וח"ו שישכחה.

קמ, ע"א

מדוע אין שפין כרשינים בשבת? לבבלי - רש"י כותב שזה משום בורר.

תואר. לשיטתו מצד הגברא, ולכן יש הבדל ולכן בכיבוש א"י אין מתאים לענין של אשת יפת תואר. שמתעסקים רק עם אור ולא כמו בכיבוש חו"ל שהופכים חושך לאור שאז מתאים גם יפת תואר שהופך חושך לאור.

המשך

האם יש איסור לשתות מים בין מנחה לערבית במוצ"ש?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא שיהי' אסור מצ"ע.

לירושלמי - מובא שאסור מפני שהוא גוזל את המתים שזה זמן שתייתם. לשיטתו מצד הגברא ולכן נאסר מצד האדם שצריך להזהר מן המתים שלא לגזלם.

לשיטתו מצד החפצא שזו התוצאה שמברר את הקליפה מהפרי ולא מתבונן כ"כ במעשה, שזה יותר בכוח.

לירושלמי - כתוב שאין שורין את הכרשינים משום בורר ואין שפין אותן משום דש. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מתבונן במעשי ידיו של האדם, וכאשר שף אותם בכוח אינו רק בורר (שלזה לא צריך מאמץ כלל) אלא נחשב לדש שזה יותר בכוח.

המשך

בכיבוש א"י

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין הבדל, וגם בכיבוש א"י מותר אשת יפת תואר.

לירושלמי - מובא שהיו אסורים באשת יפת

מסכת עירובין

פרק א'

4 עמודים שסיכך על גביהן
לבבלי - מחלוקת: ר' יעקב מכשיר וחכמים
פוסלים. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה
שפוסלת, שצריך מחיצות שלימות.
לירושלמי - הסוכה כשרה, לשיטתו מצד
הגברא והרי זה נחשב בגלל צורת הפתח
כסגור.

ספק מצ"ע.

לירושלמי - מחלוקת. השיעור של קורת
הערוב להקל, ור' יוחנן אומר שהשיעור
זה להחמיר. לשיטתו מצד הגברא, ולכן זו
מחלוקת שאחד אומר כך ואחד אומר כך ולא
שזה ספק מצ"ע.

יא, ע"א

אמלתרא למבוי רחב מעשר
לבבלי - נשאר בספק, וצורת הפתח למבוי
שגבוה מעשרים אמה הסתפק ולמסקנה זה
מועיל. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה ספק
אם יועיל אפילו שיש היכר לגברא מכיון
שמצד החפצא אין שיעור מספיק.

לירושלמי - אמלתרא מועיל בגובה אפילו
שהמבוי רחב מעשר, וצורת הפתח גם
מועילה אפילו גבוה מעשרים אמה. לשיטתו
מצד הגברא, ולכן מועיל היכר אפילו שגבוה
או רחב יותר מידי.

ג, ע"א

מה זה אמלתרא?
לבבלי - מחלוקת: יש דעה שזה קיני (קינים
של עופות) ויש דעה שזה כלונסאות ארוכים.
לשיטתו מצד החפצא ולכן מביאים דעה
שזה קן של עופות שמושך את העיץ שיש לו
חשיבות מצד החפצא.
לירושלמי - זה רק כלונסאות, לשיטתו מצד
הגברא וזה רק בכלונסאות שזה סוגר מצד
האדם.

ו, ע"א

מבוי שנפרץ מצידו ומראשו
לבבלי - רב אומר שמצידו בעשר אמות,
ומראשו בארבעה טפחים, ור' הונא אומר
אחד זה ואחד זה בארבעה טפחים. לשיטתו
מצד החפצא לכן רק עד עשר אמות שאז זה
שיעור מצ"ע, שנחשב כפתח.

לירושלמי - ר' ירמי' אומר שמבוי שנפרץ
מראשו בארבעה טפחים ומן הצד יותר מעשר
אמות ולדעת חבריא לא משנה בין מראשו
בין מן הצד בארבעה. לשיטתו מצד הגברא,
ולכן אפילו יותר מעשר מכיון שזה מן הצד
אין מפריע ונחשב כפתח. ועצ"ע.

המשך

הלכה כמו המיקל בעירובין
לבבלי - סתם שהלכה כמיקל בעירובין.
לשיטתו מצד החפצא ולכן משמע שההלכה
גם במחיצות שהם קשורים לחפצא.
לירושלמי - אומר ומדגיש שרק בעירובין
מקילים ולא במחיצות. לשיטתו מצד הגברא
ולכן רק בעירובין שזה קשור יותר לאדם
- מקילים, אבל לא במחיצות שזה קשור
לחפצא.

ג, ע"א

האם השיעורים זה להקל או להחמיר?
לבבלי - ספק. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה

וחכמים אומרים לחי וקורה מכאן וצורת הפתח בצד השני. לשיטתו מצד הגברא וגם את רה"ר אפשר (בצורה וירטואלית) לגבי האדם לסגרו ע"י לחי וקורה בצורת הפתח.

ו, ע"א

כיצד מערבים דרך רשות הרבים? לבבלי - ב"ה אומרים דלת מכאן ולחי וקורה מכאן. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לחי וקורה שזה נחשב יותר לסגירה מצ"ע. לירושלמי - ב"ה אומרים דלת מכאן וצורת הפתח מכאן, וב"ש אומרים דלת מכאן ודלת מכאן, כשנכנס נועל אחריו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק צורת הפתח שזה נחשב סגור לגבי האדם.

יד, ע"א

כמה יהי בין שתי קורות? לבבלי - מחלוקת האם טפח או שלושה טפחים. לשיטתו מצד החפצא לכן אפשר אפילו שלושה טפחים לדעה אחת שנחשב כלבוד. לירושלמי - שתי קורות שבזו חצי טפח ובזו חצי טפח כמה יהי ביניהם? ר' זעירא אומר חצי טפח, ר' אושע'י אומר טפח. לשיטתו מצד הגברא, ולכן א"א יותר מטפח שלגבי האדם אין כ"כ חשיבות ולא ניכר אם רחוק אחד מהשני יותר מטפח.

ט, ע"א

שיעור לבוד לבבלי - מחלוקת בין רשב"ג לרבנן: לרשב"ג 4 טפחים ולרבנן 3 טפחים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא את השיעורים בלי הסברים, ואפשר לומר שזה כמו גזרת הכתוב מצ"ע.

לירושלמי - מוסיף את טעם המחלוקת שמי שאומר שלושה כדי עבירת אדם ומי שאומר ארבעה כדי מקום חשוב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא טעמים אלו שקשורים לאדם.

ט, ע"ב

האם נראה מבחוץ ושוה מבפנים הוא לחי?

יב, ע"א

פסי החצר

לבבלי - חכמים אומרים שמספיק פס אחד, ולרבי צריך שני פסים. לשיטתו מצד החפצא והלכה כרבים ולכן אומרים שדוקא חכמים אומרים פס אחד.

לירושלמי - רבי אומר פס אחד וחכמים אומרים 2 פסים. לשיטתו מצד הגברא והרי סוברים שיכול להיות הלכה כיחיד ולכן אומרים שרבי אומר פס אחד. ואולי חולקים באופן אחר שלבבלי מספיק פס אחד, מכיון שמצד החפצא אין כ"כ סיבה לסגרו בשני פסים, שהרי סוף סוף הכל רשות היחיד. ולירושלמי מכיון שצריך היכר בשביל האדם לכן צריך שיהיו שני פסים שיהי' היכר גדול. ועצ"ע.

המשך

כמה חצרות ובתים צ"ל במבוי?

לבבלי - רב אומר שיהיו שתי חצרות ולכל חצר שני בתים. שמואל אומר בית אחד וחצר אחת, ר' יוחנן אומר אפילו חורבה. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך לשיטתם יותר חצרות ובתים רק לרב, משא"כ לשמואל אין צריך כ"כ לשיטתו שמדובר מצד החפצא ומספיק בית אחד וחצר אחת.

לירושלמי - המחלוקת שרב ושמואל אומרים שתיים ר' יעקב אומר אפילו חצר אחת מכאן וחצר אחת מכאן. ר' אחא אומר אפילו חצר מכאן ובית מכאן או בית מכאן וחנות מכאן. ר' נחמן אומר אין פחות משתי חצרות וחצר לא פחותה משתי בתים. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם שמואל סובר שצריך שתיים שזה מצד היכר לאדם ולכן צריך שתיים. ועצ"ע.

ו, ע"ב

שני בתים בשני צידי רשות הרבים לבבלי - חכמים אומרים אין מערבים רשות הרבים בכך. לשיטתו מצד החפצא והרי רה"ר שייך לרבים ועוברים שם וא"א לסגרו ולערבו.

לירושלמי - מערבים, לר' יהודה ע"י לחי מכאן ולחי מכאן וקורה מכאן וקורה מכאן,

מרוכע כמו חצר, לשיטתו מצד הגברא, ולכן אפילו שאינו מלבן ניתר, שזה היתר בשביל האנשים שבמבוי ולכן לא משנה כ"כ צורת המבוי.

יג, ע"ב

האם צמו כדי לזכות לראות את ר' חייא? לבבלי - לא צמו. ורק מסופר על המעלה שרצו לראות את ר"מ, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא צמו, כי העיקר זה ללמוד את תורתם ולא לזכות לראות צדיקים.

לירושלמי כן, וכן יש הרבה סיפורים על מס"ג, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הצומות בשביל לזכות לראות צדיקים.

המשך

ראית הצדיק

לבבלי - מובא רק שרבי אומר שזכה לתורתו בזכות שראה את ר"מ מאחוריו, לשיטתו מצד החפצא ולכן מזכיר רק מה שנוגע לנו.

לירושלמי - מובא כל הסיפור שפעם אחת ישב רבי בשבת בביתו ומחא כפיים לאחרי ידו, ואז ר' מאיר אמר מיהו זה שמחלל שבת? ואז רבי אמר מי זה שמוכיח אותנו בביתנו? ושמע ר' מאיר את קולו של רבי וברח, והרוח העיפה את הסודר מעל ראשו ואז רבי ראה את ערפו ובזכות זה זכה לכל תורתו. ומסופר עוד שרבי יוחנן ורשב"ל זכו לתורה בזכות שראו את האצבע של רבי שיצאה מהכפפה שלו. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מזכיר את כל הסיפור.

המשך

תלמיד שיודע לטהר את השרץ

לבבלי - זה לשבח, שמראה על חריפותו. לשיטתו מצד החפצא שמברר ומתקן את החושך.

לירושלמי - זה לגנאי, שאמרו עליו שלא קבל חלקו בתורה בהר סיני ואינו יודע להורות. לשיטתו מצד הגברא "והאלקים עשה את האדם ישר" ולא להתעסק עם החושך.

המשך

לבבלי - זו מחלוקת ונראה מבפנים ושוה מבחוץ זה לכו"ע לחי. לשיטתו מצד החפצא והרי צריך שיהי' ניכר וכולט בתוך המבוי ולא סתם לאנשים מבחוץ.

לירושלמי - זה לחי כמו שנראה מבפנים ושוה מבחוץ נידון לכו"ע משום לחי, לשיטתו מצד הגברא, והרי זה ניכר לאנשים ואפילו שאין הם מתוך המבוי אלא מבחוץ.

המשך

ברייתות שאין סומכין עליהן

לבבלי - הלשון כל משנה שלא נשנתה אצל ר' חייא ור' אושע'י משובשת היא ולא תקשו ממנה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק שנשנתה המשנה אצל ר' חייא ואצל ר' אושע'י כדי שלא תהי' משובשת.

לירושלמי - הלשון כל משנה שלא נכנסה לחבורה [שלא נשנתה אצל ר' חייא ור' אושע'י] אין סומכין עליה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר על החבורה מצד האנשים דוקא כדי שנסמוך עלי'.

המשך

האם דין דופן שוה לדין לחי?

לבבלי - כן, שר"מ אומר כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושין ממנו לחי ודופן, לשיטתו מצד החפצא והרי לחי זה מצד דין דופן ששניהם ממש בחפצא.

לירושלמי - לא שיש דעה שדבר שיש בו רוח חיים עושין אותו דופן אבל לא לחי ויש דעה הפוך. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר לומר שלחי זה רק היכר לגברא, ולכן אפשר מבעלי חיים ויש לומר הפוך שדוקא בלחי שזה ההיכר צריך שלא יזלזלו בזה ולכן אסור מבעלי חיים, משא"כ בדופן שיהי' מותר.

יב, ע"ב

מבוי שארכו כרחבו

לבבלי - אינו ניתר בלחי וקורה עד שיהי' ארכו יותר על רחבו, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' בצורת מבוי (מלבן) שרק אז יש היתר של המבוי.

לירושלמי - ניתר בלחי וקורה אפילו שהוא

לירושלמי - מביא חילוק שאם כתב על זכרותו של הקרן פסול ואם כתב על נרתיקו (היינו על הקרן עצמו) כשר, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שעומד לחתוך את זכרותו זה כמו שמחוסר קציצה ופסול, אא"כ כותב על הקרן עצמו.

המשך

מה המקור למעט גט מחובר לקרקע? לבבלי - מזה שכתוב "וכתב ונתן" שיכול לתת מיד לאחר הכתיבה וא"צ לנתקו מהקרקע, לשיטתו מצד החפצא ולכן החיסרון שצריך פעולה בחפצא כדי לנתקו מהקרקע.

לירושלמי - מזה שכתוב ספר שצריך להיות בתלוש כמו ספר, לשיטתו מצד הגברא, ולכן החיסרון הוא מצד האדם, שצריך לתת ספר.

טז, ע"א

כל הפחות משלש

לבבלי - הלשון כלבוד דמי, לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר כלבוד שזה מחובר מצ"ע. לירושלמי - הלשון כסתום דמי, לשיטתו מצד הגברא, שבשבילו רק נחשב כסתום.

יז, ע"א

כמה שיעור מחנה

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן לא מחלק וכל גודל שיהי' ומשתמשים בו נחשב למחנה.

לירושלמי - מחלוקת: לרבי חנני' מאה אמה ר' יוחנן אומר עשרה ור' יודא אומר שנים עשר אלף, לשיטתו מצד הגברא ולכן רק גודל שקשור לעמ"י שהיו במדבר וכו'.

יז, ע"א

גזל עצים במלחמה

לבבלי - מדבר רק על מלחמת רשות שמתרים בגזל עצים יבשים ולא מדבר על מלחמת חובה, לשיטתו מצד החפצא, כיון שזו שעת מלחמה מותר לקחת עצים, ולא משנה שזה מלחמה של רשות.

לירושלמי - מחלק שבמלחמת רשות מותרים רק בעצים לחים ואסורים ביבשים ורק

הלכה כב"ה - מדוע?

לבבלי - בגלל שנוחין ועלובין היו, ומקדימים דברי ב"ש לדבריהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם הביטול שלהם הי' בזה שרק מקדימים דברי ב"ש לדבריהם אבל לא שחזרו בהם מדבריהם.

לירושלמי - מוסיף שגם היו חוזרים בהם מדבריהם. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם הביטול שלהם הי' בזה שחזרו בהם מדבריהם לגמרי.

טו, ע"ב

דבר שאינו קבוע אינו מחיצה ואוהל לבבלי - אין מדמים בין המקרים של מחיצה לאוהל. לשיטתו מצד החפצא ולכן כל מקרה דנים לגופו ואין משווים בין המקרים.

לירושלמי - מדמים את ר' מאיר ואת ר' יוסי ואת ר' אלעזר בן עזרי' ששלושתם אמרו שדבר שאינו קבוע אינו מועיל. ר' מאיר - לגבי לחי, שאומר שאם אינו קבוע אינו מחיצה ואינו מטמא משום גולל וקבר. ר' יוסי מדבר לגבי אוהל, שהבית שבספינה שאינו קבוע אינו מטמא באוהל המת. ר' אלעזר בן עזרי' מדבר לגבי סוכה שבנה ר' עקיבא על הספינה, ובאה הרוח והפריחתה, אמר לו ר' אלעזר: עקיבא היכן סוכתך? לשיטתו שאם אינו קבוע והרוח יכול להעיפו אינו נחשב לקביעות. לשיטתו מצד הגברא ולכן משווים בין הדברים.

המשך

האם אפשר לכתוב גט על ידות אוכלים? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן משמע שמתור, מכיון שזה לא ממש אוכל. לירושלמי - מביא שאסור מכיון שזה נחשב כאוכלים, לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם נחשב כאוכל.

המשך

גט שכתבו על קרן פרה לבבלי - לא מובא חילוק, לשיטתו מצד החפצא ולכן משמע שכשר, שאין מפריע שזה קרן ועומד וחותכו שכרגע זה שלם.

מצד הגברא, שכל תקנת הדיומדין זה רק בשביל האדם בבור.

יט, ע"ב

האם חיצת הקנים קנה קנה פחות מג' מועילה כדיומד?

לבבלי - נשאר בספק, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' מחיצה חשובה. לירושלמי - משמע שנידון משום דיומד, לשיטתו מצד הגברא והרי זה גם סוג של מחיצה והיכר לגבי האדם.

כ, ע"א

באו או יבשו המים בפסי ביראות בשבת לבבלי - פוסקים ע"פ המצב כעת אם הגיעו מים בשבת בשוגג מותר ואם יבשו המים בשבת אסור, לשיטתו מצד החפצא לכן מסתכלים כרגע אם יש מים או אין.

לירושלמי - הולכים לפי כניסת השבת אם הי' מים אז מותר כל השבת אפילו שיבשו המים בשבת ואם לא הי' מים בכניסת השבת אפילו שעכשיו הגיעו מים אסור, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם בכניסת השבת הי' מים מותר לכל השבת, שאז לגבי האדם נחשב ההיתר ככל השבת.

כב, ע"ב

האם יש בכלל רה"ר?

לבבלי - משמע שכן, ולא אומרים שים האוקינוס מקיף את העולם והוא כמו מחיצה, לשיטתו מצד החפצא והרי זה בפועל נראה רה"ר והסתכלות בראי' קצרה.

לירושלמי - משמע שלא, בגלל שים האוקינוס מקיף את העולם לדעת ר"ל ורק לע"ל יהי' רה"ר שמפולש מתחילה ועד הסוף, לשיטתו מצד הגברא והרי האדם יודע שהים מקיף את כל העולם.

כג, ע"ב

חצר המשכן הי' 70 על 70 אמה

לבבלי - מאוד מקצר ורק רש"י מפרט את החשבון, לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר רק את המידה.

במלחמת מצוה מותרים בלחים ויבשים, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם אין מצוה לעשות מלחמה אז אסור בעצים יבשים, מכיון שזה תלוי בו יכול לבטל את המלחמה ולכן אסור בעצים יבשים.

המשך

האם מותר לקחת גם עצים שארוזים יפה בחבילה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שמותר הכל.

לירושלמי - מובא שאסור, לשיטתו מצד הגברא, שאם ארום יפה ודאי ששייך לאדם שארום וע"ז לא לא נאמר תנאי יהושע. ועצ"ע.

יז, ע"א

האם הפטורים במחנה זה כולל גם בחזירתם? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי בחזרה אינו עושה מצוה.

לירושלמי - ודאי שכן, לשיטתו מצד הגברא והרי אם לא תתיר לו בחזור לא ילך וזה גם תקנה בשביל האדם.

יז, ע"ב

מי סובר שלוקין על תחומין?

לבבלי - ר' יונתן אומר שלא לוקים ור' חייא אומר שלוקים, לשיטתו מצד החפצא, מכיון שהלכה היא כר' יהונתן לכן סובר שלא לוקים מכיון שזה רק איסור לגברא לא לצאת מחוץ לתחום ולא ממש איסור בחפצא.

לירושלמי - הפוך, ר' יונתן אומר שלוקים ור' חייא אומר שלא לוקים, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהלכה כר' יהונתן לכן סובר שלוקים אפילו שזה רק איסור על הגברא, בכ"ז נחשב לאיסור ממש ולוקים.

פרק ב'

כ, ע"א

האם אפשר לעשות דיומדין ללא בור?

לבבלי - כן, ונחשב כרה"י, לשיטתו מצד החפצא שזה ממש מחיצות. לירושלמי - זה נחשב עדיין לרה"ר, לשיטתו

משמע שרק מבושל נחשב למבושל. לירושלמי - גם שלוק וגם צלוי קרוי מבושל. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם צלוי ושלוק נחשב למבושל שלאדם הכל זה כדרך אכילה.

המשך

בנדרים הולכים אחר לשון... לבבלי - הולכים רק אחר לשון בני"א. לשיטתו מצד החפצא וזה גדרו של הנדר מצד לשון בני"א.

לירושלמי - מחלוקת: יש דעה שהולכים אחר לשון בני"א ויש דעה שהולכים אחר לשון תורה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שהולכים אחר לשון תורה שזה קשור לאדם. ועצ"ע.

ל, ע"א

הנודר מכיכר - האם מערבים בו? לבבלי - רב הונא אומר שאם אמר שבועה שלא אוכל כיכר זו מערבים בה. ואם אמר כיכר זו עלי - אין מערבים בה. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש איסור בחפצא ואין מערבים בזה.

לירושלמי - אין חילוק זה, ונודר מכיכר מערבין בו ורק אם הקדישו אין מערבים. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין איסור מצד החפצא ומותר לערב.

המשך

האם אוכל ומזון בלשון תורה ולא בלשון בני אדם?

לבבלי - הקשה בדומה לזה מהנשבע שלא אכל מזון ושם רואים שאפילו לביבות לא נקרא אוכל, וחילק שזיונא כולל את כל האוכלים חוץ ממים ומלח אבל מזונא לא כולל את כל האוכלים. לשיטתו מצד החפצא לכן מחלק בין הלשון זיונא שכולל את כל האוכלים לבין מזונא.

לירושלמי - התירוץ שונה. שבנדרים הולכים אחרי לשון תורה, ולכן כל הדברים קרויים מזון, חוץ ממים ומלח. משא"כ בעירובין הולכים אחרי לשון בני אדם ולכן רק מזון ממש חמשת מיני דגן. לשיטתו מצד הגברא

לירושלמי - מאריך ומפרט את החשבון של חצר המשכן אורך החצר 100 אמה ורוחב חמישים, ז"א 100 פעמים 50 זה 5000 ו-70 פעמים 70 זה גם 5000 פחות מאה. ולכן כתוב שצריך להיות 70 ושיריים, שהכוונה לאמה ושני שלישי האמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר איך מגיעים לזה.

כג, ע"א

האם מטלטלים בקרפף שיש בו סאתיים בדיוק?

לבבלי - בפשטות מותר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מותר כי זה מוקף מחיצות ורק אם יש יותר - אסור.

לירושלמי - אסור לטלטל בו אלא בארבע אמות, ורק אם הוא פחות מסאתיים מותר. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה מקום פתוח יותר מרשות היחיד רגילה ואינו עשוי לדירת יחיד ולכן אסור ורק אם זה פחות מסאתיים מותר.

כו, ע"ב

על אלו דינים ר' אלעאי לא מצא חבר? לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא כ"כ משנה שלא מצא חבר ולא דוקא בדינים אלו.

לירושלמי - מובא שלא מצא חבר על עקרבלין לגבי מרור בפסח ועל כל שלושת הדינים של ר' אליעזר לא מצא חבר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא דוגמאות כאלו שקשורים לגברא.

כו, ע"ב

מדוע לא מערבים במים ומלח? לבבלי - לא מובא טעם לזה. בפשטות בגלל שזה לא מזון. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק שזה לא בגדר מזון.

לירושלמי - מוסיף עוד טעם: בגלל שזה מין קללה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם שזה מין קללה.

המשך

גדר מבושל

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן

לכן מחלק בין לשון תורה לבין לשון בנ"א.

המשך

מדוע עושין עירובי חצרות?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא שזה כדי לערב את כולם מצד החפצא שהכל יהי מקום אחד.

לירושלמי - זה מפני דרכי שלום, ומספר שפעם אחת שלחה אשה את העירוב ביד בנה לחברתה והאשה נשקה את הילד וסיפר לאמו ואז נהיו חברות. לשיטתו מצד הגברא שזה תיקון שיהי' אהבת ישראל.

לה, ע"א

עירוב שנתגלגל לחוץ לתחום אבל תוך ד' אמות

לבבלי - זה טוב, מכיון שהנותן את עירובו יש לו 4 אמות. לשיטתו מצד החפצא לכן מכיון שזה עדיין בתוך 4 אמות נחשב למקומו של העירוב מצד החפצא.

לירושלמי - זה לא טוב, ואין מובא חילוק בין תוך ד' אמות לחוץ לד' אמות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מכיון שיצא חוץ לתחום שוב אין לו שייכות לעירוב כי זה רק היתר לאדם אבל לא נחשב מצד החפצא כמקום של העירוב.

המשך

האם איסור תחומין זה מדאורייתא?

לבבלי - לא מובא, רק אלפים אמה שזה דרבנן. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נחשב איסור תחומין שעל האדם שלא יצא ממקומו כמו איסור חפצא.

לירושלמי - מובא תחום של שנים עשר מיל שזה דאורייתא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא גם בתחומין שזה איסור דאורייתא כמו איסור חפצא.

המשך

האם בתנאי בקידושין צריך שהתנאי יקרום למעשה?

לבבלי - כן, שלומדים מתנאי בני גד ובני ראובן. לשיטתו מצד החפצא שזה מצד גדר התנאי ואפילו בקידושין.

לירושלמי - לא, שמביא את נוסח הקידושין על תנאי באופן שהמעשה קודם לתנאי. לשיטתו מצד הגברא ובקידושין זה כ"כ חשוב לאדם ונוגע כ"כ לחייב שאפילו שהמעשה קודם לתנאי - התנאי נחשב בכל תוקפו.

המשך

האם צריך תנאי כפול רק בעריות, אבל בשאר דברים מספיק שאומר רק את התנאי וא"צ לכופלו?

לבבלי - לא הובא, ובפשטות צריך תנאי כפול בכל הדברים ולא רק בעריות. לשיטתו מצד החפצא מצד גדר התנאי ולכן זה בכל הדברים.

לירושלמי - מובא שרק בעריות צריך תנאי כפול משום חומרתן. לשיטתו מצד הגברא היינו שתנאי כפול זה רק בשביל האדם שיבין את החומרא וכו'.

לו, ע"ב

האם יש ברירה בבהמה ובחבית של שותפין? לבבלי - מחלוקת, בחבית ובהמה לכו"ע אסורה שיונקים מהדדי. לשיטתו מצד החפצא שזה בהמה אחת וא"א לחלקה ולומר שיש ברירה.

לירושלמי - יש מחלוקת בבהמה, שר' ישמעאל אומר מותר שאין אברים יונקים זה מזה ורב אוסר וכולם מודים בחבית שהיא מותרת. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שכך סיכמו האנשים לכן מחלקים את זה.

לט, ע"א

האם זה עונש שני ימים טובים של גלויות? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ומשמע שזה לא עונש ואדרבה שהופכים יום חול ליום קדוש שיש בזה מעלה יתירה.

לירושלמי - כן, שמביא שזה ששומרים יומים אינם מקבלים שכר על יומים אלא רק כשמירת יום א'. לשיטתו מצד הגברא שיכול להספיק ביום א' לקבל את כל האורות ולכן אינו מקבל שכר רק על יום א'.

מ, ע"א

לאדם ואין שייך 2 כיוונים לבין 2000 אמה
 שזה קשור שזה קשור לגבול העיר ולכן שייך
 בזה 2 כיוונים.

לירושלמי - מביא חקירה האם 4 אמות זה כמו
 2000 אמה, שאז אין נותנים לו משני כיוונים
 ואם זה לא כתחום אז נותנים לו 4 אמות משני
 מקומות. לשיטתו מצד הגבול ולכן גם 2000
 אמה קשור לגבול ולכן לומדים מזה על 4
 אמות שיהי' משני הכיוונים.

מא, ע"ב

פירות שיצאו חוץ למקומן
 לבבלי - מחלק בין אדם שיצא במזיד שהפסיד
 את מקומו לפירות שגם אם הוציאום במזיד
 אנוסים הם. לשיטתו מצד החפצא ולכן
 לא משווה בין פירות לאדם שהפירות הם
 נחשבים בפ"ע ובגלל שאנוסים מותר.

לירושלמי - לא מחלק בין פירות לאדם ומביא
 מחלוקת, לדעה א' בשוגג יאכלו במזיד לא
 יאכלו ולר' נחמי' בין שוגג בין מזיד לא יאכלו
 עד שיחזרו בשוגג. לשיטתו מצד הגבול ולכן
 גם הפירות לא יאכלו בגלל האדם שהוציאן.

מג, ע"א

תחומין למעלה מעשרה
 לבבלי - דין בזה האם יש תחומין למעלה
 מעשרה. לשיטתו מצד החפצא ולכן למעלה
 מ-10 יש אפשרות שלא יהי' תחומין כי זה לא
 נחשב למקום הנחה של החפצא.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגבול
 ולכן משמע שגם למעלה מ-10 יש תחומין
 שלגבי האדם אין הבדל כ"כ.

מג, ע"ב

השפופרת של ר"ג
 לבבלי - זה נקרא שפופרת. לשיטתו מצד
 החפצא שזה מיועד לדעת ולהגביל את מקום
 התחום.

לירושלמי - זה נקרא מצודות. לשיטתו מצד
 הגבול שזה מיועד רק מצד האדם. ועצ"ע.

מה, ע"א

האם יש ראי' לר' יהודה שסובר שגם אם לא

המחלוקת של ב"ש וב"ה לגבי הברכות
 בשמו"ע של ראש השנה וביו"ט שחל להיות
 בשבת

לבבלי - מובא רק לגבי מוסף שב"ש אומרים
 עשר ברכות וב"ה אומרים תשע, שאין מזכיר
 ברכה מיוחדת בשביל שבת אלא כולל יו"ט
 ושבת ביחד, אבל בשחרית לא חולקים.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן אפשר לחבר את
 שבת ויו"ט, שגם יו"ט נחשב קדושה מצ"ע
 כשבת.

לירושלמי - מובא שחולקים גם בשחרית,
 שלב"ה כולל יו"ט ושבת בברכה א' משא"כ
 לב"ש. לשיטתו מצד הגבול ולכן גם בשחרית
 דעת ב"ש שא"א לחבר כיון שיו"ט זה רק
 מצד הגבול. ועצ"ע.

פרק ד'

נא, ע"א

מה המקור לאלפים אמה תחום שבת?
 לבבלי - הלימוד הוא מקום ממקום ומקום
 מניסה וניסה מניסה וגבול וגבול
 מגבול וגבול מחוץ מחוץ מחוץ שזה אלפים
 אמה. לשיטתו מצד החפצא שזה לא מצד
 האדם אלא גם מצד גבול העיר.

לירושלמי - לומד רק מהמלה מקום וכתוב
 להלן מקום כמו ששם הכוונה לאלפים כך גם
 פה. לשיטתו מצד הגבול שזה קשור למקום
 האדם.

מח, ע"א

אלכסון בארבע אמות
 לבבלי - זה כתוב רק לגבי 2000 אמה בתחום
 שבת, לשיטתו מצד החפצא שזה קשור רק
 לעיר.

לירושלמי - זה כתוב גם לגבי להרחיק
 מהצואה שצריך 4 אמות באלכסון. לשיטתו
 מצד הגבול ולכן זה קשור לכ"א גם באופן
 פרטי שעובר 4 אמות ברה"ר.

מח, ע"א

מה המהות של 4 אמות?
 לבבלי - לא מובא חקירה, בזה לשיטתו מצד
 החפצא ולכן אין קשר בין 4 אמות שזה רק

וא"צ להמתין וי"ח לשיטתו. מצד החפצא שברך הטבע אין אפשרות שבעלה הי' איתו ולכן יש דעה שא"צ. לירושלמי - לכו"ע צריכה להמתין. לשיטתו מצד הגברא והרי הי' מקרה של אביו של שמואל שבא ע"י שם מחו"ל והי' עם אשתו ונולד שמואל.

פרק חמישי

נג, ע"א

מעברין או מאברין?

לבבלי - נחלקו רב ושמואל ולא מפורש מי אומר מעברין ומי אומר מאברין. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נוגע מי אומר מה לירושלמי - מפורש שרב אומר מאברין ושמואל אומר מעברין. וכן מוסיף שחולקין גם במשנה אין מברכים על הנר עד שיאותו לאורו. רב אומר יאותו ושמואל אומר יעותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע מי אומר, מה שרב קשור יותר לא' (אור) כמו בתורתו של ר"מ כתוב "כותנות אור", ושמואל קשור יותר למציאות העולם ולכן אומר ע' שזה קשור לכותנות עור.

נד, ע"א

חש בראשו יעסוק בתורה

לבבלי - מאריך כאן באגדות על לימוד התורה ומביא שהחש בראשו וכו' יעסוק בתורה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפשר להשתמש בתורה לעזור בגשמיות לגוף הגשמי לירושלמי - לא הובא כלל. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מובא זה כי התורה היא למעלה מהעולם לגמרי ואינה רק בשביל תיקון העולם. ועצ"ע.

סא, ע"א

מהיכן מודדים עיר על שפת הנחל?

לבבלי - אם יש לפני' מחיצה ארבע אמות - מודדים לה משפת הנחל, מכיון שאז אינו מפחד לגור עד שפת הנחל ואם לא - מודדים מפתח ביתו. מכיון שאז מפחד לגור שם וזה נחשב כמו יושבי צריפין שכ"א מודד מביתו. לשיטתו מצד החפצא שהנחל אינו נמדד כלל

התכוון לשבות בעיר ונמצא שהוא בתחום העיר שיש לו תחומין כאנשי העיר?

לבבלי - לא, שמקשה על ר"י ולא עונה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' כוונה כדי לשבות בעיר שרק אז מתחבר ונהי' חלק מהעיר.

לירושלמי - כן, שדוחה את הקושי' שהרי אמרו לר"ט הרי העיר לפניך בוא והיכנס, משמע שלא נתכוון לשבות בעיר ומשמע שכן יש ראי' לר"י. לשיטתו מצד הגברא ולכן עצם הענין שהאדם הי' ליד העיר קונה מצ"ע וא"צ כוונה להיות חלק מהעיר.

המשך

האם גר שטבל בשבת לגירותו קונה שביתה? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי בכניסת שבת עדיין לא הי' גר ואין קונה שביתה ואין דומה לגבי מים שבאו בשבת, ששם הי' קצת מציאות של מחיצות בכניסת השבת משא"כ פה שהי' גוי ואין שייך כלל לשמירת שבת.

לירושלמי - דן בזה האם זה כמו ישן. לשיטתו מצד הגברא והרי הי' לו בתכנית להתגייר וכלשון "גר שנתגייר", ולכן בכניסת השבת נחשב כבר כהכנה וכמו הכשר מצוה שזה נחשב לפי הירושלמי ולכן מסתפק.

מו, ע"ב

האם הלכה כרבי שמתיר כלי עץ של גויים ע"י ניגוב אפילו שרבים חולקים עליו?

לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ותמיד הלכה כרבים וסוברים שזה איסור גם מצד החפצא ולכן מחמירים יותר מניגוב.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן לגבי רבי לא אומרים שהלכה כרבים, וגם שאין אוסר מצד החפצא את הכלים שזה רק איסור והרחקה לגברא ולכן מספיק ע"י ניגוב.

מו, ע"א

אשה שהלך בעלה למדינת הים, האם צריכה להמתין 3 חודשים כדי הכרת העובר בשביל לינשא?

לבבלי - מחלוקת: לר"י מותר לינשא מיד

לכבלי - אין מקדרים אלא בחבל של ארבע אמות. לשיטתו מצד החפצא שאז המדידה יוצא יותר מדויקת.
לירושלמי - אין מקדרים אלא בחבל של 50 אמה. לשיטתו מצד הגברא שזה מיקל יותר על האדם אפילו שזה לא מדויק כ"כ מצ"ע.

ס, ע"א

האם 50 דיורין לתחומין צריכים להיות ישראלים?
לכבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ואפילו גויים מצד דירתם יש להם חשיבות. לירושלמי - מובא שצריכים להיות החמישים דיורין רק מישראל. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך להיות חשיבות של גברא ודוקא מישראל.

המשך

מה הגדר עיר חדשה וישנה?

לכבלי - אם קודם הי' חומה ואח"כ בתים נחשבת לחדשה. ואם קודם היו בתים ואח"כ הקיפו חומה היא ישנה, לשיטתם שהעיקר זה הבתים, אור פנימי וזה עיקר החפצא של העיר.

לירושלמי - אם קודם בנה בתים ואח"כ בנה חומה זוהי חדשה, ואם בנה חומה ואח"כ בנה בתים זוהי ישנה, לשיטתם שהחומה אור המקיף - זה העיקר, וגם מצד הגברא שהחומה מגינה על אנשי העיר.

פרק שישי

סה, ע"א

לפטור את כל העולם מן הדין לכבלי - מובא שאמר רשב"י שיכול לפטור את כל העולם מן הדין וכן מן התפילה. לשיטתו מצד החפצא ולכן פוטר אותם מהעבירה ולא חושב כ"כ על זיכוך האדם.
לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן א"א לפטור את האדם שהרי הוא עבר את העבירה וצריך לעבור זיכוך בעצמו.

סט, ע"א

עבד תושב

עם העיר שאינו חלק מהחפצא של העיר. לירושלמי - מחלק באופן אחר אם יש בינה לנחל 4 טפחים מודד מן החומה, ואם רק שלושה - מודד משפת הנחל החיצונה ובלבד שלא יהי' נחל יותר משבעים אמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם הנחל שהוא לשימוש בני העיר נחשב כחלק מהעיר.

נו, ע"א

מקום החמה בזמני התקופות, הארון הי' מכוון את הרוחות לכבלי - לא הובא זה כלל. לשיטתו מצד החפצא ומספיק באופן כללי שזה לצד מזרח או מערב.
לירושלמי - מובא כמה יגעו נביאים הראשונים לעשות שער מזרחי שתהא החמה מצמצמת בו גם באחד בתקופת טבת וגם באחד בתקופת תמוז. ובמדבר מי הי' מכוון להם את הרוחות? אמר ר' אחא ארון הי' מכוון להם את הרוחות. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך באופן פרטי לכוון שהחמה תהא מצמצמת בו.

נו, ע"א

הלשון צובא (משולש)

לכבלי - הלשון חצובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא דוגמא.
לירושלמי - הלשון צובא (=משולש). לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא רק משולש בלי דוגמא.

נח, ע"ב

האם מקדרים בהרים?
לכבלי - משמע שכן לכו"ע. לשיטתו מצד החפצא והרי"ז חלק מהתחום לכן צריך למדוד כפי האפשרי.
לירושלמי - חולקים, ר' מאיר מקדרים בהרים ולחכמים אין מקדרים בהרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שלא מקדרים שבשביל האדם לקדר זה יותר קשה. ועצ"ע.

נח, ע"ב

באיזה חבל מקדרים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא לכן משמע שא"א בלי טלית שיש לטלית חשיבות מצ"ע.

לירושלמי - משמע שכן אם אין טלית ובנדרים קלים. לשיטתו מצד הגברא ואין חשיבות כ"כ דוקא בטלית והעיקר שיש פה אדם מומחה להתיר הנדר. ועצ"ע.

סח, ע"א

מדוע אין משתתפים בחבית לרעה א' ? לבבלי - בגלל שסוכרים שאין ברירה. לשיטתו מצד החפצא שאין חבית אפשרות לייחד לכ"א את חלקו בשביל העירוב. לירושלמי - בגלל שחוששים שמה ישתה אותה בטעות. לשיטתו מצד הגברא ולכן החשש הוא מצד האדם שלא ישתה מחבית זו.

עב, ע"ב

הלשון האחין השותפין לבבלי - זה הלשון. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהיו מצד החפצא גם שותפין בנכסיהם אלא הקירבה שיש ביניהם מספיק מצ"ע.

לירושלמי - הלשון האחין שהיו אוכלין בלי השותפין. לשיטתו מצד הגברא ולכן א"צ שיהיו גם שותפין בנכסיהם.

עג, ע"א

מהו מקום דירה ?

לבבלי - רב אומר שהעיקר זה מקום שינה, לשמואל העיקר זה מקום אכילה. לשיטתו מצד החפצא שהלכה כרב באיסורי ולכן העיקר זה מקום שינה שבזה מתבטא עיקר הדירה מצד החפצא שזה לא כ"כ ע"י פעולת האדם, וההיפך שזה מנוחתו.

לירושלמי - הפוך, שרב אומר שהעיקר זה מקום אכילה ושמואל אומר שהעיקר זה מקום שינה. לשיטתו מצד הגברא והלכה כרב שאכילה זה קשור יותר לגברא.

המשך

מה עושים במותר עשירית האיפה ?

לבבלי - לא מובא כלל, לשיטתו מצד החפצא והרי מקיים קצת מצוות.

לירושלמי - מובא שנחשב כגוי לכל דבר כמו מומר בגילוי פנים. לשיטתו מצד הגברא והרי הוא נחשב לגוי.

סט, ע"ב

לגבי מבטלין וחוזרים ומבטלין

לבבלי - זה הלשון, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר לגבי ביטול הרשות.

לירושלמי - הלשון חוזרת חלילה לרב ולשמואל אין חוזרת חלילה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר לגבי היתר האדם

סב, ע"א

מדוע גוי לא מבטל רשות ?

לבבלי - אסרו שמא ילמד ממעשיו, לשיטתו מצד החפצא שעיקר הבעי' היא מצד מעשיו שזה החפצא.

לירושלמי - אסרו שמא יחזור בו הגוי מביטולו. לשיטתו מצד הגברא ולכן עיקר הבעי' זה הוא בעצמו שלא יחזור בו מביטולו.

סב, ע"א

האם אפשר לשכור מהגוי בפחות משהו פרוטה ?

לבבלי - משמע שמועיל לכו"ע. לשיטתו מצד החפצא ולכן מועיל בכל שהוא והעיקר שעושה פעולה של שכירות מהגוי ובפרט שלגבי הגוי גם פחות מש"פ נחשב לממון כמו בגזל גוי וע"ד שיטת הרמב"ם בשחיטת גוי.

לירושלמי - מחלוקת: לר' יוחנן אין קרקע נקנית וגם א"א לשכור מגוי בפחות מש"פ ולר' יעקב אפילו בפחות מש"פ. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שאין חשיבות לגבי האדם בפחות מש"פ, ע"ד שיטת הראב"ד שאין מציאות לגוי ורק בטל ליהודי שאין חשיבות בפחות מש"פ ליהודי.

סד, ע"ב

האם אפשר להתיר נדרים בלי טלית אלא בפולנס ?

לבבלי - ר' יוחנן אומר שיפלו לנדבה ור' אלעזר אומר ירקב. לשיטתו מצד החפצא והלכה כר' יוחנן והרי"ז קרבן וממשיך להיות קרבן נדבה.
לירושלמי - הפוך, ר' יוחנן אומר שיוליכם לים המלח ור' אלעזר אומר יפלו לנדבה. לשיטתו מצד הגברא והרי"ז קרבן שמיועד לאדם מסויים וא"א לשנות לקרבן אחר ולכן יוליכם לים המלח.

עז, ע"ב
האם עמודי הסולם משלימים לד' טפחים?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא וא"א להחשיב את הסולם מכיון שאינו ממש חלק מהקיר.
לירושלמי - מובא שעמודי הסולם משלימים לד' טפחים. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה שהאדם משתמש בסולם נחשב כחלק מהקיר.

המשך
האם יש חצר ודקה לגוי?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם גוי יש לו מציאות מצד החצר (חפצא).
לירושלמי - מובא שאין תורת חצר לגוי ואין תורת דקה לגוי. לשיטתו מצד הגברא ולגבי עירובין אין חשיבות לגוי.

עח, ע"א
האם סולם צריך להיות משוך מהכותל ד' טפחים?
לבבלי - זו מחלוקת, ויש דעה שיכול להיות הסולם זקוף לגמרי ולא נוטה כלל. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ לדעה א' שיהי' משוך וראוי לאדם לטפס עליו.
לירושלמי - לכו"ע צריך שהסולם יהי' משוך מהכותל ד' טפחים. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' ראוי לאדם לטפס עליו.

פרק שביעי
עז, ע"ב
עירוב בחלון שבין שני בתים
לבבלי - אפילו שהחלון למעלה מעשרה נחשבים גם לאחד את שני הבתים בגלל שבית נחשב למלא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחשיב את הבית מצד מחיצותיו שסגור ונחשב כמלא.
לירושלמי - הבתים הם כמו חצרות שרק אם החלון בתוך עשרה יכולים להחשב כאחד. לשיטתו מצד הגברא והרי האדם רואה שהבית אינו מלא ולכן רק אם זה בתוך 10 נחשב כאחד.

המשך
מהו גבהו ואורכו של הכבש במזבח?
לבבלי - כבשו של המזבח על כל אמה גובה זה שלש אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע בשיפוע. לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים שהי' יותר תלול שזה תוכן הכבש לעלות.
לירושלמי - על כל אמה גובה זה שלש אמות ושליש אצבע. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה שיפוע פחות שיותר נוח להילוך האדם.

עז, ע"א
חלון שהקיפו 96 טפחים
לבבלי - לא הובא זה כלל. לשיטתו מצד החפצא וא"א להחשיב כאילו כל החלון בתוך 10, שהרי בפועל אינו נמצא בתוך 10.
לירושלמי - מובא שאם החלון היקפו 96 טפחים אז אפילו אם רק מקצתו בתוך 10 טפחים אז נחשב כאילו כל ה-4 טפחים על 4 טפחים בתוך 10. לשיטתו מצד הגברא ולכן עושה חשבון שאפילו קצת מהחלון בתוך 10 נחשב כמו הכל. ועצ"ע.

עז, ע"ב
מהו גודל הפירצה בחצר גדולה וקטנה?
לבבלי - לא מובא חילוק, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין חילוק.
לירושלמי - מחלק שאם היא חצר גדולה אז אומרים שאם נפרצה עד 10 אמות נחשבת כפתח ואם רוצים מערבים שנים אבל בחצר קטנה אז אם נפרצה ברובה אפילו שזה פחות מ-10 אז נחשב לחצר א'. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חילוק אם זה חצר גדולה או קטנה לפי ראות האדם.

לירושלמי - לא הובא, ומשמע שאולי כן אפשר. לשיטתו מצד הגברא והרי עדיין נראית כקורה חשובה למראה האדם. ועצ"ע.

פ, ע"ב

כמה זה מרובין ומעוטין בעירוב?
לבבלי - מרובין זה מ-18 ואילך. לשיטתו מצד החפצא ולכן עד 18 כ"א נחשב לחדוד שהרי אין תענית ציבור בבבל ואין אחדות לכן כ"א לחדוד.

לירושלמי - מחלוקת: לרב מרובין זה 17 ומועטין זה 16 ולר' יוחנן אם מחלקים כמות של שתי סעודות ומגיע כגורגרת לכל א' זה מרובין, ואם לא אלא יש יותר מגורגרת לכל א' זה מועטין. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו 17 אנשים נחשבים ביחד ויש אחדות ששתי סעודות מספיק בשביל כולם.

פרק שמיני

פו, ע"א

אם עזב את ביתו והלך לשבות בעיר אחרת לבבלי - הלכה כרבי מאיר שאוסר, מכיון שמצד החפצא יש פה בית של מישוהו שאוסר. לירושלמי - הלכה כר' שמעון שאינו אוסר, שהרי הגברא לא נמצא פה.

פז, ע"א

האם צורת הפתח מועילה גם במים?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא שאי"ז ממש מחיצה שהרי המים עוברים. לירושלמי - מובא שאפשר לעשות צורת פתח במים. לשיטתו מצד הגברא והרי"ז רק היכר ולכן אפשר גם במים.

פז, ע"ב

מה הדין באמת המים שרחבה פחות מד'
לבבלי - יש מחלוקת, ויש דעה שגם אם רחבה שלשה טפחים היא כרמלית וי"ח. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש חשיבות גם בפחות מד'. לירושלמי - לכו"ע זה נחשב למקום פטור. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין חשיבות לפחות מד' ונחשב למקום פטור מצד האדם. ועצ"ע.

המשך

האם גזל קטן הוא מפני דרכי שלום או גזל גמור?

לבבלי - לא מחלק מתי זה דרכי שלום ומתי זה גזל גמור. לשיטתו מצד החפצא והרי כ"ז שהוא קטן שהכסף לא שייך לו אי"ז גזל. לירושלמי - מחלק אם הוא משליך את האגוז ונוטל את הצרור אז הוא לא קונה כלל ואין זה גזל אגוז ונוטל צרור ומשליכו אז גזילו גזל מפני דרכי שלום ואם נוטל את האגוז ומצניעו ומביאו לאחר זמן גזילו גזל גמור וזוכה לעצמו אבל לא לאחרים, ולרב הונא זוכה גם לאחרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלקים בין קטן לגמרי לבין גדול קצת.

פ, ע"א

האם בתחומין לכו"ע צריך לזכות את העירוב?

לבבלי - זו מחלוקת, לשיטתו מצד החפצא והרי עירוב תחומין זה רק בגברא ואין לזה חשיבות כ"כ ולכן יש דעה שלא צריך לזכות וזה נפעל מצ"ע.

לירושלמי - לכו"ע צריך לזכות בעירוב תחומין שזה דבר תורה ק"ו מעירובי חצרות שזה מדרבנן וצריך לזכות. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שעירוב תחומין זה קשור לגברא בכ"ז צריך לזכות לכו"ע שצריך את הזיכוי מצד כוונת האדם.

המשך

האם יד עבד כיד רבו?

לבבלי - כן לכו"ע, לשיטתו מצד החפצא שהעבד הוא רק כחפץ של האדון.

לירושלמי - זו מחלוקת, ורק לר"מ כיד עבד כיד רבו וי"ח. לשיטתו מצד הגברא שלעבד יש חשיבות בפ"ע ולכן רק לר"מ יד עבד כיד רבו.

פ, ע"ב

האם אפשר לעשות קורה מאשרה?

לבבלי - לא, מכיון שזה נחשב ככתות. לשיטתו מצד החפצא שרואה כבר את התוצאה של השריפה בעץ (ככתות).

בית סאתים, לשיטתו מצד הגברא, ולכן רב שהלכה כמותו סובר שמותר בלי גבול שמצד האדם אין הברדלים ונחשב הכל אחד.

צא, ע"א

היכן היו מטלטלין בשעת סכנה? לבבלי - מחצר לגג ומגג לחצר ומחצר לקרפף, לשיטתו מצד החפצא וגם קרפף נחשב באותו גדר הלכתי כמו גג וחצר. לירושלמי - היו מטלטלין רק מחצר לגג ומגג לגג אחר ויושבין וקורין, לשיטתו מצד הגברא לכן קרפף נחשב יותר מחסן ואינו ראוי כל כך לדירה ושונה מגג וחצר ואינו נחשב לאותה רשות.

צד, ע"א

האם ר"א וחכמים נחלקו על מקום המחיצה? לבבלי - משמע למסקנה שכן לכו"ע. לשיטתו מצד חפצא וגם מקום המחיצה נחשב בכלל רשות הרבים לר' אליעזר מכיון שאין מקום המחיצה ניכר ובני רשות הרבים מרחיבים את רשות הרבים לתוכה במקצת ונהי' כחלק מרה"ר.

לירושלמי - זו מחלוקת, לר' לעזר נחלקו רק על מקום המחיצה ולר' זעירא לא נחלקו במקום המחיצה, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא שאין נחשב כרשות הרבים, שהרי זה שייך לאדם פרטי זה וחלק מחצרו שבונה עלי' מחיצתו.

המשך

האם מחמירים בספקות?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א להחמיר, שמצד החפצא אין ברור שצריך להחמיר.

לירושלמי - כן, שמביא דוגמאות של ספיקות שמחמירים בהם כמו כושת שזה ספק אוכלין שמצד א' מטמאים טומאת אוכלין ומצד שני אינם ניקחין בכסף מעשר, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מחמיר אפילו שאין ברור, כי האדם אינו יודע.

המשך

פו, ע"ב

מה הדין במחיצה תלויה בשבת ובסוכה? לבבלי - פשוט לכו"ע שמחיצה תלויה לא מתרת בשבת לר' יוסי. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין חשיבות אם זה תלוי [אפילו לגבי סוכה]. ועצ"ע.

לירושלמי - יש מחלוקת: לר' יוחנן בשבת שזה איסור סקילה ר' יוסי מודה שמחיצה תלויה לא תתיר ור' חנינא סובר שגם בשבת מתיר ר' יוסי במחיצה תלויה. לשיטתו מצד הגברא ולכן נחשב גם מחיצה תלויה [ובפרט בסוכה שזה רק היכר לאדם].

פו, ע"ב

האם מדמים מחיצה תלויה לפי תקרה? לבבלי - לא מדמה, לשיטתו מצד החפצא שבמחיצה תלוי' יש במחיצה יותר מפי תקרה יורד וסותם. לירושלמי - מדמה את שניהם שזה ממש דבר א'. לשיטתו מצד הגברא ששניהם זה נחשב רק מצד הגברא, לכן שווים.

המשך

מה הדין באיסור של מראית עין בחדרי חדרים?

לבבלי - מחלוקת, לשיטתו מצד החפצא שזה אסור לדעה אחת, כיון שזה אסור גם מצד החפצא וגם בחדרי חדרים.

לירושלמי - מותר, לשיטתם שקשורים לגברא ואם אין אנשים שמסתכלים אז מותר לכו"ע.

פרק תשיעי

צ, ע"א

האם מטלטלים בגגות השוים לר"מ ובגג יחידי לרבנן?

לבבלי - רב אומר שמטלטלין רק עד בית סאתים ושמואל אומר שמטלטלין אפילו כור ואפילו כורים. לשיטתו מצד החפצא כיון שהלכה כרב באיסורים לכן אומרים שרב סובר רק עד בית סאתים, שמצד החפצא הרי זה רשויות נפרדות.

לירושלמי - הפוך, שרב אומר שמותר לטלטל בלי גבול ושמואל אומר שמטלטלין רק עד

גר שנתגייר והי' לו יינות ואמר ברי לי שלא נתנסך מהן
 לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולא משנה שהי' גוי, אבל כרגע הוא יהודי ויש לו נאמנות על העבר.
 לירושלמי - מחמירים שזה אסור גם לו וגם לאחרים. לשיטתו מצד הגברא, ומכיון שהי' גוי לפני זה א"א לסמוך עליו.

צה, ע"א

האם צריך מחיצה בגשרים המפולשים?
 לבבלי - פשוט שהטעם של ר' יהודה הוא משום פי תקרה וא"צ עוד מחיצות לשיטתו מצד החפצא שפי תקרה סוגר לגמרי, הגם שזה מפולש.
 לירושלמי - מחלוקת: לרבא צריך מחיצה ולר' יוסי א"צ מחיצה בגלל שפי תקרה יורד וסותם או בגלל ששתי מחיצות זה רה"י, לשיטתו מצד הגברא לכן יש דעה שצריך מחיצה, שפי תקרה זה רק היכר לגברא, ואינו ממש סותם לכן א"א בגשר מפולש.

פרק עשירי

המשך

המניח תפילין בלילה

לבבלי - נחלקו האם עובר בעשה או בלאו ומסיק שלהלכה אין איסור דאורייתא, לשיטתו מצד החפצא והרי זו מצוה כל הזמן מן התורה שקשורה לחפצא.
 לירושלמי - הנותן תפילין בלילה עובר בעשה שכתוב "ושמרת את החוקה הזאת למועדה מימים ימימה" ימים ולא לילות, לשיטתו מצד הגברא שגם מהתורה יש התייחסות לגברא, ובלילה שזה זמן שינה לאדם אסור להניח תפילין.

המשך

בדרשה שאינה גמורה

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא שאם זה לא דרשה גמורה לא סוברים את זה. לירושלמי - מביא הרבה אסמכתות לזה, לשיטתו מצד הגברא שאפילו מצד החפצא זה לא דרשה גמורה, בכ"ז מצד הגברא סוברים

את זה.

צה, ע"ב

מקום שמוחו של תינוק...
 לבבלי - הלשון רופס, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על המקום עצמו שזה חלש. לירושלמי - הלשון רופף, לשיטתו מצד הגברא, שהכוונה שזה לא מחובר טוב לאדם, ועצ"ע.

צו, ע"א

האם טבי העבד הי' מניח תפילין?
 לבבלי - לא מובא, ורק מוזכר שנשים הניחו תפילין, לשיטתו מצד החפצא והרי עדיין הוא עבד ואסור לו להניח.
 לירושלמי - מובא שטבי עבד ר"ג הי' מניח תפילין, לשיטתו מצד הגברא, והרי הי' עבד כשר והוא שונה מכל העבדים.

צו, ע"ב

מדוע אסור להכניס תפילין חדשות מחוץ לעירוב?

לבבלי - מחשש שמא זה קמיע, לשיטתו מצד החפצא שיש חשש שבכלל זה לא תפילין.
 לירושלמי - מחשש שמא זה פסולות בגלל שלא בדקום, לשיטתו מצד הגברא שיש חשש רק שהאדם לא בדקם, חסרון צדדי.

צו, ע"א

מתי צריך לבדוק תפילין?

לבבלי - לא הובא דין בדיקת תפילין כלל. לשיטתו מצד החפצא והרי הם בחזקת כשרות. לירושלמי - צריך לבדוק פעם ב-12 חודש, דברי רבי. רשב"ג אומר אינם צריכים בדיקה כלל, וכן אמר הלל הזקן: תפילין אלו מאבי-אמא הן ולא נבדקו מעולם. לשיטתו מצד הגברא, לכן צריך לחשוש ולבדקם.

המשך

איך בודק תפילין שנמצאו?

לבבלי - בודק שנים של יד ואחד של ראש, או שנים של ראש ואחד של יד. לשיטתו מצד החפצא ואין צריך בדיקה כ"כ ומספיק שנים

מתפילין של יד ואחד משל ראש ורואה בכ"א חפצא ומצוה בפ"ע וא"צ 3 זוגות. לירושלמי - בודק זוג ראשון מקבוצה ראשונה וכן מהקבוצה השני' זוג אחד וכן בשלישי. והגמרא שואלת האם צריך שלושה זוגות מכל קבוצה בפני עצמה כדי שיהי' חזקה של כשרות, או מצטרפים יחד. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך 3 זוגות, שמצד האדם זוג שלם נחשב לאחד שמניחם כאחד.

ק, ע"ב
אלמלא נתנה תורה
לבבלי - מובא שאלמלא נתנה תורה היינו למדים צניעות מחתול. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפשר ללמוד מהעולם עצמו כמה דברים.
לירושלמי - לא הובא כלל. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין אפשרות ללמוד, רק מהתורה.

צז, ע"ב
האם צריך לכסות את התפילין מפני הגשמים?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי אין פה ביזיון כ"כ מצד החפצא ואין חובה על האדם לשמרם אם אינו עושה בידים ביזיון לתפילין.
לירושלמי - כן, שעוטפם בעור ומכסם. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לדאוג לתפילין ולשמרם ולכסותם, ועצ"ע.

קא, ע"א
האם מותר לפתוח דלת בשבת שהי' לה ציר ועכשיו אין לה?
לבבלי - לאביי אסור, לרבא מותר אפילו אם אין להם ציר, אלא שהי' להם פעם ציר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מותר מכיון שהי' לה ציר והיא נחשבת לדלת.
לירושלמי - אסור לכו"ע, לשיטתו מצד הגברא והרי עכשיו אין לה ציר ואינה נחשבת לדלת.

המשך
האם מותר לערות מים משום שאין בהם ממש?
לבבלי - לא, ולא התיר רבי יהודה אלא במים שבלועים בעיסה. לשיטתו מצד החפצא והרי אתה רואה ומרגיש שיש בהם ממש.
לירושלמי - מותר, בגלל שאין בהם ממש לר' יהודה. לשיטתו מצד הגברא והרי אין חשיבות כ"כ לאדם במים ולכן מותר.

המשך
פסוק וספר ותפילין בשביל חולה.
לבבלי - הוזכר רק שלא לרקוק עם שם ה', ולא הוזכר ספר ותפילין. לשיטתו מצד החפצא ומותר להראות שהתפילין עוזרים גם בגשמיות, ועצ"ע.
לירושלמי - אין קורין פסוק על גבי מכה בשם ומי שקורא על יברוחא (מין חולי) אסור. בוא וקרא פסוק על בנו שהוא מפחד תן עליו ספר או תפילין בשביל שישן - אסור. בירושלים היו אומרים שיר של פגעים מה רבו צרי וכל המזמור יושב בסתר עליון, עד כי אתה ה' מחסי ה' מותר עד שלא נפגע. לשיטתו מצד הגברא ולכן אסור להשתמש לצרכיו.

צח, ע"א
האם אסור לטלטל ספר כשהגיע לאויר 10 טפחים אפילו כשלא נח על ד' על ד' ואפילו באוויר?
לבבלי - לא. שהאיסור הוא רק שהספר נח, כגון שכותל משופע. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך שינוח ואז יש חשיבות ואם לא לא. לירושלמי - יש איסור לטלטל את הספר גם כשהוא לא נח, אם הגיע לעשרה טפחים הסמוכים לקרקע. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שלא נח אבל הגיע ל-10 טפחים אז לגבי האדם זה נחשב כאילו נח ונמצא באותה רשות.

קד, ע"א
האם מותר לנקוש על הדלת בשבת?
לבבלי - כן, כי זה לא כלי שיר. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל זה לא כלי שיר.
לירושלמי - אסור, שזה משמיע קול ככלי שיר. לשיטתו מצד הגברא, והרי לגבי האדם זה נשמע כמו כלי שיר.

לירושלמי - מובא שכמו מצבת אחת נעשה
כמה צבתות כך משביתה א' למדו כמה
שביתות. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע איך
לברוא הצבתות ובפרט שאפשר ללמוד מזה
לגבי האדם בהלכות שבת.

המשך
מצבת אחת עשו כמה צבתות
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
לא צריך להגיד לי איך נבראו הצבתות ולא
לומד מזה לגבי האדם.

מסכת פסחים

האם המזלות שימשו בשנת המבול?
בבלי - משמע שכן. לשיטתם "אור חוזר"
 ולכן כן היה מזלות, שמש (שמקרין אורו
 על הקרקע, ומהקרקע חזרה) וע"ד שיטתם
 "ביטול היש" - המזלות קיימים, וזו שלימות
 בחפצא של העולם שמשמשים המזלות.
 לירושלמי - משמע שלא, ונח ידע שזה יום
 לפי אור הנר אם זה כהה סימן שזה יום ואם זה
 בהיר ומבהיק סימן שזה לילה. לשיטתם "אור
 ישר" ולא דווקא שהיו מזלות וע"ד שיטתם
 "ביטול במציאות" אין כאן אור כלל (דהיינו:
 מזלות אינם נמצאים) וזה רק שהגברא (נח)
 ידע מתי יום ומתי לילה.

המשך

האם בודקין חמץ בבתי כנסיות ובבתי
 מדרשות?
בבלי - משמע שלא אוכלים שם ולא צריכים
 בדיקה, וכידוע שצריכים לעשות תנאי מיוחד
 כדי לאכול בבית הכנסת, לשיטתם "ביטול
 היש", כמו שלא אומרים שלום לרבים ולכן לא
 אוכלים בביהכ"ס מחשש של חוסר ביטול.
 וע"ד הסתכלות הבבלי "שלילי".

לירושלמי - משמע שכן אוכלים שם, כמו
 בשבתות שזה סעודות מצוה ולכן צריכים
 בדיקה - ביטול במציאות כמו בא"י שנוהגים
 ואין נזהרים לומר שלום לרב, וכן ירושלמי
 רואה "חיובי" ואין חושש מחוסר ביטול.

ד, ע"ב

האם נשים נאמנות בבדיקת חמץ?
בבלי - לא הובא כלל וכנראה שלא. לשיטתם
 שקשורים יותר לגלות לכן לא רואים מעלת
 האשה כ"כ.

ב, ע"א

האם יש פסוק שצריך לבדוק חמץ?
בבלי - לא, ולכן רש"י ותוס' חולקים מה
 הטעם, וזה יותר מצד החפצא שלא יהיה
 תקלה מהחמץ.
 לירושלמי - כן, שכתוב "ושמרתם את
 המצות", אם אינו עניין לאכילת חמץ שכבר
 כתוב תנהו לבדיקת חמץ. לשיטתם שמחפשים
 השלימות, ז"א הכל הוכחה מהתורה וחיוב
 על הגברא (אור ישר).

ד, ע"א

האם מקצת היום ככולו?
בבלי - משמע שגם לכתחילה כן לגבי
 אבילות - כנ"ל. בבלי אינו מחפש השלימות
 לשיטתו מצד החפצא וע"ד עצם כשאתה
 תופס במקצתו אתה תופס בכולו.
 לירושלמי - לא לכתחילה, רק בדיעבד כי
 מחפש את השלימות, לשיטתו מצד הגברא
 ולכן צריך יום שלם לכתחילה, שזה יותר
 שלימות בגלוי לאדם.

המשך

האם זריזים מקדימים למצוות?
בבלי - כן, לשיטתם שמה שיש עכשיו בהווה
 עדיף מאשר לחכות שיהיה מושלם יותר
 בעתיד. לשיטתו מצד החפצא ע"ד "מצוה
 הבאה לידך אל תחמיצה".
 לירושלמי - לא, לשיטתם שעדיף לחכות
 לעתיד שיהי' מושלם יותר. לשיטתו מצד
 הגברא שעדיף שיהי' יותר כוונה והכנה מצד
 האדם.

המשך

לברוק עכשיו משום שבעתיד לא יהיה מישהו שיברוק (וצריך גם לבטל מה"ת, שכתוב "ושמרתם את המצות"), וגם מצד הגברא אז אם דעתו לחזור סומכים עליו שיחזור יברוק יותר בשלימות.

ו, ע"ב

האם יש כלל שאין מוקדם ומאוחר בתורה? לבבלי - לא, ורק בשתי פרשיות אבל לא בפרשה אחת. לשיטתם מלמטה למעלה, כלים, לכן כלל זה אינו שייך בכל מקום. לירושלמי - כן, וגם בפרשה א' אין מוקדם ומאוחר בתורה. לשיטתם מלמעלה למטה, אורות, כל זה שייך בכל מקום אפי' בפרשה אחת.

ז, ע"א

מהו לשון ברכת ביעור חמץ? לבבלי - יש דעה לבער חמץ ויש דיעה על ביעור חמץ - מסתכל על החפצא לכן לא מזכיר "מצוות" ורק על ביעור החמץ שזה הפעולה עצמה. לירושלמי - רק על מצוות ביעור חמץ. לשיטתו מצד הגברא ולכן מוסיף את המילה "מצוות" (שלימות), וגם החיוב על הגברא.

ז, ע"ב

האם יש ברכה על מצוות זקנים ועל הדלקת נר חנוכה? לבבלי - לא, ורק "להדליק נר של חנוכה". לשיטתם מצד החפצא לכן מברך רק על נר חנוכה שמדבר על הפעולה עצמה. לירושלמי - כן, שיש מחלוקת: לדעה א' מברך "על מצוות זקנים" ולדעה ב' "על הדלקת נר חנוכה". לשיטתם "אור ישר" מלמעלה למטה וההדגשה צריכה להיות מצוות זקנים (יותר על האנשים) ציווי על האדם כנ"ל, לשיטתם מצד הגברא לכן מדגיש שזה מצוות זקנים.

המשך

האם מברך על כל המצוות עובר (לפני) עשייתן? לבבלי - כן, חוץ מטבילה שאינו ראוי

לירושלמי - כן נאמנות, ואפילו שעצלות זה רק שאינן עסוקות בדברים אחרים ולכן בודקים את החמץ כמו שצריך. לשיטתם שקשורים יותר לגאולה שתגלה מעלת הנשים דווקא.

ה, ע"א

האם יש דעה שמחצות יום י"ד זה רק איסור דרבנן? לבבלי - לא, ולכו"ע מחצות היום זה איסור דאורייתא. לשיטתם שחודר בחפצא. לירושלמי - יש מחלוקת, ור"מ סובר שזה מדרבנן ור' יהודה סובר שזה מדאורייתא. לשיטתם שקשורים יותר לגברא וגם יותר לגילויים לכן מביאים את דעת ר"מ שקשור לגילויים, שזה רק איסור דרבנן על הגברא.

ו, ע"א

גוי שהפקיד חמץ אצל ישראל ולא ביערו, מה הדין? לבבלי - משמע שמוותר. לשיטתם "אור חוזר" מלמטה למעלה כלים לכן סוברים שהחמץ לא שלך וזה נחשב עדיין ברשותו של הגוי מצד החפצא. לירושלמי - מחלוקת, ויש דעה שאסור. לשיטתם "אור ישר" מלמעלה למטה אורות, לכן אין הברך, וברגע שנמצא בבית של יהודי זה אסור שמצד הגברא זה נמצא בביתו ובאחריותו.

ו, ע"א

היוצא מביתו ודעתו לחזור האם צריך לברוק קודם שלשים יום? לבבלי - אם דעתו לחזור אז צריך לברוק אפילו קודם 30 יום, ואם אין דעתו לחזור אז א"צ לברוק קודם ל-30 יום. לשיטתם שמשתכלים על ההווה עכשיו והרי בדעתו לחזור ולכן בודק עכשיו שחל עליו חיוב מצד החפצא שזה מקום שצריך לברוק. לירושלמי - הפוך, אם דעתו לחזור אז א"צ לברוק קודם 30 יום אבל אם אין דעתו לחזור אז צריך לברוק אפילו קודם 30 יום. לשיטתם שמשתכלים על העתיד לכן אם בדעתו לחזור כשיחזור יברוק, אבל אין דעתו לחזור צריך

נשמת אדם חופש כל חדרי בטן". לשיטתם שלא לומדים כ"כ למד מן הלמד אלא הכל באופן ישר מן הפסוקים, שזה יותר קשור לגברא.

ח, ע"א

מה הפירוש "שתי שורות על פני כל המרתף"? לבבלי - יש מחלוקת האם הכוונה לשתי שורות מהארץ עד לתקרה או שהכוונה ששורה א' מהארץ לתקרה ועוד שורה שרואה את התקרה - מזכיר את הארץ בשני אופני ההסבר, לשיטתם "אור חוזר" מלמטה.

לירושלמי - יש מחלוקת האם הכוונה רק לשורה החיצונה והעליונה או הכוונה לשתי שורות החיצוניות ושתי העליונות - אינו מזכיר עניין "ארץ" יותר מדבר על החלק העליון, לשיטתם "אור ישר" מלמעלה.

י, ע"ב

האם צריך לבדוק את החמץ 3 פעמים? לבבלי - לא, לשיטתם הווה, לכן עכשיו בדקת מספיק.

לירושלמי - כן, לפי דעה א' - מחפש את ה"שלימות" נצרכו לבדוק ג' פעמים לאותה דעה.

יא, ע"ב

מדוע אסור לקרצף בהמה ביו"ט? לבבלי - מחשש שמא יקרד ויעשה בה חבורה - הסתכלות שלילית, שתעשה חבורה ממש בגוף הבהמה.

לירושלמי - מחשש שמא יתלוש שיער - הסתכלות חיובית, הסיכון הכי גבוה שיהיה שיתלוש השערות.

יב, ע"א

מה המקור שמצוה להפוך בזכות הנידון? לבבלי - מזה שכתוב "ושפטו העדה והצילו העדה" - לשיטתם מצד החפצא מדבר על המשפט יותר.

לירושלמי - מזה שכתוב "צדק צדק תרדוף" - לשיטתם מצד הגברא שצריך לרדוף אחרי זה.

לפני טבילה לברך. לשיטתם שמסתכלים על ההווה לכן מכיוון שעכשיו אתה מוכן למצווה אפשרי לברך. וכן לשיטתם "ביטול היש" לכן קודם הפעולה יברך כדי להמשיך "האור" כי בשעת המעשה לא מרגיש "האור" מכיוון שיש פה יש ולכן רק בטבילה שממש אינו ראוי וע"ד גוי שטובל לגירות.

לירושלמי - יש מחלוקת, ויש דעה שצריך לברך רק בשעת עשי' ולא לפי"ז. לשיטתם שמסתכלים יותר על שלימות העתיד לכן שיברך בשעת העשייה ממש. וכן לשיטת "ביטול במציאות" לכן תוך כדי הפעולה יוכל לברך והרגיש האור והשפע שיורד מהברכה.

ח, ע"ב

האם שלוחי מצוה אינם ניזוקין? לבבלי - הובא כלל זה. לשיטתם מצד ביטול היש ולכן צריך לומר ולשכנע ששלוחי מצוה אינם ניזוקין מצד החפצא של המצווה.

לירושלמי - לא הובא כלל זה, ואפשר לומר שנמצאים בדרגא כזו גבוהה "ביטול במציאות", שאין צריך לשכנע ולומר שלוחי מצוה אינם ניזוקין, שהרי עובדים את ה' שלא ע"מ לקבל פרס.

ז, ע"ב

האם אפשר לבדוק לאור האבוקה? לבבלי - ודאי שלא - הסתכלות שלילית, וכן לשיטתם שקשורים "לפרט" ולכן מציין דוקא נר שרואה פרטים קטנים.

לירושלמי - יש ספק - הסתכלות חיובית, ולשיטתם שקשורים "לכלל" ולכן מציינים אפשרות לבדוק בכללות.

המשך

מה המקור שבודקים לאור הנר? לבבלי - לומדים גז"ש "מציאה ממצאה" ו"חיפוש מחיפוש" ו"חיפוש מנרות" ו"נרות מנר". לשיטתם קשור ללימוד של התחתונים שלומדים מן הלמד וזה קשור יותר לחפצא של הנר.

לירושלמי - לומדים מהפסוק "והי' ביום ההוא אחפש את ירושלים בנרות" או "נר ה'

האם "חרב כחלל" נאמר גם על כלי שטף ולא רק על כלי מתכות?
לבבלי - משמע שכן.
לירושלמי - משמע שלא, ורק נהי' אב הטומאה. לשיטתם שכל הדין זה רק בחרב של ממתכת שזה הרגילות של הגברא שכן הורגים [והראב"ד סובר כירושלמי הל' טומאת מת פ"ה ה"ג].

טו, ע"א
האם מחמירים בדרבנן כמו בדאורייתא?
לבבלי - לא, ורק בכתמים מחמיר ר"מ ולא בכל דיני רבנן. לשיטתם מצד החפצא ולכן לא מחמירים בדרבנן שזה יותר על הגברא לשיטתם מצד הגברא (דיני דרבנן).
לירושלמי - משמע שכן, שלומדים על כל דיני דרבנן שמחמירים עליהם כמו בדאורייתא.

המשך
האם היסח הדעת בתרומה זה פסול דאורייתא?
לבבלי - לא, ורק מחשש שמא נטמאה או פסול הגוף אבל זה רק מדרבנן. לשיטתם שמצד החפצא אין פה שופ חיסרון בהיסח הדעת ורק מדרבנן.
לירושלמי - כן. לשיטתם שמצד הגברא ולכן אם יש היסח הדעת זה פסול דאורייתא.

יז, ע"א
מה היתה תשובת הכהנים לחגי הנביא?
לבבלי - יש מחלוקת: לרב השתבשו הכהנים וא' ענו כהוגן וא' לא ענו כהוגן, לשמואל לא השתבשו הכהנים והכוונה בפסוק "הן ישא איש בשר קודש" (לשרץ). לשיטתם שקשורים יותר לבירורים "אור חוזר" שקשור לשרץ.
לירושלמי - לכו"ע א' ענו כהוגן וא' לא ענו כהוגן, והכוונה בפסוק "הן ישא איש בשר קודש לקודש ממש. לשיטתם שקשורים לקדשים "אור ישר".

יט, ע"א
האם יש ריצוי ציץ על טומאת ידים במקדש?

יב, ע"ב
מתי יודה ר' יהודה שביעורו בכל אופן ולא רק בשריפה?
לבבלי - רק לאחר זמנו השבתו בכל דבר - לשיטתם מצד החפצא שהרי כבר נאסרה לכן בכל דבר יכול לבטלו.
לירושלמי - הפוך, דוקא קודם זמנו השבתו בכל דבר [אולי זה קשור לזה שלירושלמי דלעיל שסובר שאין לברך עובר (לפני) עשייתן כי עדיין אין קשר למצוה וכמו"כ גם פה שלפני זמן הביעור יכול לבער בכל דבר].
לשיטתם מצד הגברא שברגע שהגיע זמן החיוב צריך דוקא לשורפו כמו בתנור וכו'.

יג, ע"א
האם אליהו הנביא מגיע בשבתות וימים טובים?
לבבלי - כן, ורק בע"ש ועיו"ט אינו מגיע מפני הטורח. לשיטתם שמרגישים מאוד את הגלות וצריך משיח נאו.
לירושלמי - משמע שלא, ויש דעה שזו טעות וצ"ל כמו הבבלי שאין בא בע"ש ועיו"ט.

המשך
האם הלכה כר"ג?
לבבלי - לא, מכיון שר"ג הוא לא מכריע ואומר טעם של עצמו ואינו מכריע. לשיטתם שמצד החפצא ואומר ר"ג רק שבתרומה יש דין שונה ולא קשור לדעות הקודמות ולכן אומר שהלכה כר' יהודה.
לירושלמי - כן, מכיון שאומרים מעין שניהם. לשיטתם מצד החפצא ולכן כל כלי שנוגע בחלל דינו כחרב.

יד, ע"א
האם יש עוד סימנים לזמן איסור חמץ?
לבבלי - לא, ורק שתי פרות חורשות או נראות כחורשות.
לירושלמי - כן, שזה שתי נרות דולקות או שני סדינין וכשניטל א' ידעו שלא אוכלים ולא שורפים ניטלו שתייהם החלו שורפין.

יד, ע"ב

במוקצה שייבש, היינו פירות לחים שאינם ראויים לאכילה ונתייבשו ונהיו ראויים לאכילה ולא ידעו הבעלים, שאסורים בגלל שהבעלים לא ידעו, לשיטתם שצריך שהגברא יידע. אבל לבבלי מותר מכוון שמצד החפצא זה נהי' מוכן ולכן אינו מוקצה.

כב, ע"ב

על הפסוק "את ה' אלקיך תירא" - מה בא לרבות?

לבבלי - הכוונה שבא לרבות תלמידי חכמים. לשיטתם שקשורים לחפצא וכשמרבה תלמידי חכמים אינו מתכוון לגברא לתת בבוד לאדם, אלא הכוונה לתורה ששורה בתוך מעיו. לירושלמי - הכוונה לרבות את התורה. לשיטתם שקשורים לגברא וא"א לרבות ת"ח, שהרי בדיוק מסבה זו פרש שמעון העמסוני לכן דורש על התורה.

כה, ע"א

האם אפשר וצריך למסור את הנפש על כל דבר כמו על ע"ז?

לבבלי - לא, לשיטתם "ביטול היש", לכן אין צריך למסור הנפש על כל דבר.

לירושלמי - כן, עם הסיפור הידוע שהרומאי רצה להכריח את היהודי לאכול נבילה ואם לא יהרגהו, והיהודי לא הסכים ולבסוף אמר לו הרומאי שאם הי' אוכל הי' הורגו, כי הוא חושב שיהודי צריך להיות יהודי עד הסוף כמו שרומאי צריך להיות רומאי. לשיטתם "ביטול במציאות", צריך מסירות נפש על כל דבר.

כו, ע"א

מדוע ר' יוחנן בן זכאי הי' יושב בצילו של היכל ולא חושש למעילה שנהנה מהקדש? לבבלי - בגלל שההיכל לתוכו עשוי ואין קדושה בחלק החיצוני של ההיכל, לשיטתם מצד החפצא.

לירושלמי - בגלל שצל אינו נחשב כלל להנאה. לשיטתם מצד הגברא לכן מדברים מצד האדם, ולכן גם כל מראה וריח אין איסור כלל, משא"כ לבבלי יש איסור ואין מעילה.

לבבלי - בכלל אין טומאת ידיים במקדש. לשיטתם שקשורים לדרגא נמוכה יותר ולכן לא גזרו על טומאת ידיים כי זה מצד החפצא ובביהמ"ק הכל קדוש ואין מה לגזור על הידיים טומאה.

לירושלמי - משמע שזה ספק ויש סברא שכן. לשיטתם שקשורים לגברא ולכן גזרו גם במקדש שזה רק על הגברא.

המשך

האם יש איסור לגרום מום לבכור?

לבבלי - כן, שלמדים זה מהפסוק "כל מום". לשיטתם שמצד החפצא לכן אפילו לגרום מום אסור אפילו שאינו עושה בפועל בידיו. לירושלמי - לא מובא כלל זה, ולמדים מהפסוק "כל מום" שרק אם הוא תמים אז אסור לעשות בו מום אבל אם אינו תמים שכבר יש בו מום אחר מותר ליתן בו מום. לשיטתם שבגרמא שאין האדם בעצמו עושה את המום אז אין איסור כ"כ.

כא, ע"א

כמו מי המשנה?

לבבלי - זה כמו ר"ג, כי מדייק בלשון שמותר לאכול, היינו שמדובר מצד החפצא שיש לזה היתר אכילה לאנשים אחרים והיינו בתרומה כר"ג.

לירושלמי - זה לפי ר"מ ואינו מדייק כ"כ בלשון "שמותר לאכול", שזה לשיטתו הולך על הגברא וכמו שאומר "כל שעה שאוכל מאכיל".

כא, ע"ב

מדוע חדש מותר בהנאה?

לבבלי - כי יש פסוק שכתוב "קצירכם" (שלכם) יהא, אבל בלי פסוק הי' אסור בהנאה אפילו שזה איסור שתלוי בזמן. לשיטתם שזה איסור שקשור לחפצא ולכן הי' אסור בהנאה בלי פסוק מיוחד שבא להתיר.

לירושלמי - בגלל שזה איסור שתלוי בזמן, היינו שזה רק על הגברא ולא אסור בהנאה. ולשיטתם גם איסור שבת זה רק על הגברא כי זה תלוי בזמן ולא אסור בהנאה ולכן טוברים

כו, ע"א

האם קול מראה וריח בקדשים יש בהם משום איסור?

לבבלי - כן, ורק מעילה אין בזה. לשיטתו מצד החפצא ולכן משייך את הקול, מראה וריח לחפצא באופן שיש בזה כמו ממשות של איסור.

לירושלמי - לא. לשיטתם שאין חשש גזירות כ"כ כבבבלי. לשיטתו מצד הגברא ולכן אי"ז נחשב כלל לממשות של איסור.

כו, ע"ב

האם יש מושג זה וזה גורם?

לבבלי - כן, לשיטתם מצד החפצא והרי יש פה גם איסור שגורם.

לירושלמי - לא, לשיטתם מצד הגברא והרי בשביל האדם אין נחשב לאיסור ממש.

כו, ע"א

האם הלכה כרבי אפילו מחבריו?

לבבלי - לא, שהעיקר זה הרבים (כמות).

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא שהעיקר זה נשיא הדור (איכות) שהנשיא הוא הכל.

כו, ע"ב

האם אומרים עוד סוגיות כל דין שאתה דן תחילתו להחמיר וסופו להקל?

לבבלי - לא, לשיטתם מצד החפצא והרי כרגע זה לימוד להחמיר וצריך ללמוד והרי אפילו שבסוף יצא מזה קולא.

לירושלמי - כן, לשיטתם מצד הגברא ואם בסוף יצא מזה קולא לגב האדם אין בזה ק"ו.

המשך

אם לוקח שאור ומיחדה לשייבה כמו כסא, האם בטל?

לבבלי - מביא מחלוקת שדעת ת"ק שאינו בטל ורשב"א סובר שבטל. לשיטתו מצד החפצא ואפילו שבדעתו ביטל אבל הרי יש פה חפצא של חמץ ולכן ת"ק סובר שאינו בטל.

לירושלמי - מביא רק דעת רשב"א שבטל. לשיטתו מצד הגברא והרי בדעתו כבר ביטלו ויש ספק אם חולקים עליו חכמים.

המשך

האם מובאת אפשרות של מכירת חמץ לגוי? לבבלי - לא. לשיטתם מצד החפצא ולא יעזור שמוכרו לגוי שהרי החפצא של החמץ נשאר.

לירושלמי - כן. לשיטתם מצד הגברא שאפילו שיש פה חפצא של חמץ העיקר שאינו ברשות הגברא.

כח, ע"ב

האם יש דעה שחמץ מותר בהנאה שאינה מביאה לידי אכילה, כמו להאכיל חמץ לכלבי הפקר כל שבעה ימי הפסח?

לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא שכל הגלות והטומאה של מצרים זה רק חיצוני ואין איסור בגברא מצ"ע שיהי' אסור גם בהנאה [לקו"ש ט"ז וארא].

לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא שהגלות והטומאה של מצרים חדר לפנימיות כר"ע ולכן אסור בכל אופן של הנאה שהאדם צריך להזהר, לשיטתם סיום מסכת יומא.

המשך

האם מובא דין הפקר של חמץ?

לבבלי - לא, שהרי החפצא של החמץ עדיין נשאר.

לירושלמי - כן, שהרי הגברא יצא משייכותו לחמץ.

ל, ע"ב

האם צריך לבשל 3 פעמים בכלי חמץ שעבר

המשך

מהו לשון ביטול חמץ?

לבבלי - לא מובא הלשון של ביטול החמץ. לשיטתם מצד החפצא בכל אופן מבטלם ומפקירם.

לירושלמי - אומר כל חמץ שיש לי בתוך בתוך ביתי ואיני יודע בו יבטל. לשיטתם מצד הגברא ולכן צריך לומר גם שאיני יודע כדי להראות שמתכוון באמת לבטלו.

השמירה שיש בהיותו חיטים וקמח ואפילו שעכשיו זה רבוכה יוצא י"ח מכיון ששמרה לפי"ז. לשיטתו שקשור לחפצא לכן מדבר מצד הקמח שצ"ל מדברים המחמיצים. לירושלמי - לומדים מהפסוק "ושמרתם את המצות", שזה הולך על הפעולות של האדם מלישה ואילך. ולכן רבוכה (שחולט את העיסה בשמן) אין יוצא י"ח מכיון שבזמן שנעשית מצה אינה יכולה להחמיץ. לשיטתם שמדברים מצד חיוב הגברא "ושמרתם".

לה, ע"א

האם אפשר לבדוק את הקרמית אם היא מחמיצה?
לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ולא סומכים כ"כ על בדיקת האדם.
לירושלמי - כן, לשיטתם שחכמים יותר ולכן יכולים לבדוק. לשיטתו מצד הגברא ולכן סומך על בדיקת האדם.

לה, ע"ב

האם אומרים מיגו שאם רוצה יכול להפקיר נכסיו?
לבבלי - כן, שקשורים יותר לחושך ועניות, לשיטתו מצד החפצא והרי כרגע יש לו אפשרות להפקיר את הנכסים וע"ד כל העומד לישרף כשרוף דמי.
לירושלמי - לא, שקשורים יותר לעשירות ומלמעלה ואין אדם משים עצמו עני. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין רואה את האפשרות מצד האדם להפקיר, שהרי בפועל הנכסים ברשותו ועדיין לא הפקיר וא"א להתחשב בזה. ועצ"ע.

לו, ע"א

האם יוצאים במצה מתובלת?
לבבלי - לא, לשיטתם שקשורים לעצמות בלי גילויים ולכן אסור שיהי' טעם - וגם מצד החפצא יש חיסרון שיש בה תוספת וטעמים אחרים.
לירושלמי - כן, לשיטתם שקשורים לגילויים ולכן יוצאים גם אם יש טעם במצה - וגם מצד הגברא אין חיסרון.

עליו הפסח כדי להכשירו?

לבבלי - לא מובא דין זה, רק לגבי כלי שהיה בו י"נ שצריך לשפוך בו מים שלש פעמים. לשיטתם "ביטול היש" ואין מחמירים כ"כ בחמץ, שמרמוז על גאוה, כמו י"נ.
לירושלמי - כן. לשיטתם מצד "ביטול במציאות" ולכן מחמירים בחמץ שמרמוז על גאוה כמו בע"ז, וי"נ.

לב, ע"א

האוכל תרומה טמאה שהדין הוא שמשלם חולין טהורים, האם זה קנס?
לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל אכל אוכל ששונה כסף ונהנה ממנו גופו לכן משלם חולין טהורים.
לירושלמי - כן, שמצד הדין פטור, שהרי כלל לא נהנה באוכל שאינו כשר. לשיטתו מצד הגברא שאינו רוצה כלל ליהנות מזה והי' צ"ל פטור לגמרי אלא שקנסוהו לשלם חולין טהורים.

לב, ע"א

אם גוזל תרומה מאבי אמו, האם נחשב לגזל?
לבבלי - לא. לשיטתם מצד החפצא והרי כסף זה שייך בפועל אליו, שמקבלו בירושה.
לירושלמי - כן, וצריך לשלם לשבט הכהנים או לשלם לעצמו. לשיטתם מצד הגברא והרי היא אוכל דבר שאסור לאכול, ונחשב כגזל.

לב, ע"ב

האוכל תרומה פחות מש"פ, האם חייב בתשלומין?
לבבלי - לא. לשיטתם שצריך שתהיה חשיבות מצד החפצא ש"פ.

לירושלמי - כן. לשיטתם מצד הגברא והרי הוא נהנה מזה ולכן צריך לשלם.

לה, ע"א (- שיחת פ' שמיני תשל"ד)

מאיפה לומדים שמצה צ"ל רק ממה שיכול לבוא לידי חימוץ?
לבבלי - מהפסוק "לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל מצות", שרק דברים הבאים לידי חימוץ יוצא ידי חובת מצה וממילא מספיק

האדם שיצלה באש.
 לירושלמי - מחלוקת בשניהם: חד אומר
 פטור וחד אומר חייב. לשיטתם שהכל קשור
 לגברא ולכן יש דעה שגם בשבת חייב שמצד
 האדם נראה כבישול ממש.

מב, ע"ב
 לגבי ר"א שאומר במשנה שגם תכשיטי נשים
 יש עליהם אזהרה בפסח באיסור חמץ ואין
 בהם כרת - האם זה תכשיטי נשים או טיפולי
 נשים?

לבבלי - אינו תכשיטי אלא טיפולי, שמשירות
 את השיער. שמצד החפצא מגדיר את הפעולה
 עצמה שנעשית ע"י.

לירושלמי - יש דעה שזה תכשיטי נשים
 (כחל ושרק) ויש דעה שזה טיפולי (דברים
 שמעבירים את השיער) וכ"ש תכשיטי
 נשים שודאי אינו עובר עליהם ב"בל יראה
 ובל ימצא", מצד הגברא שבשבילו הכוונה
 לתכשיט.

מד, ע"ב
 האם טעם כעיקר אסור בכל התורה?
 לבבלי - כן, מצד החפצא יש פה טעם של
 איסור ולכן זה אסור בכל האיסורים.

לירושלמי - לא, רק בנוזר ורק אם טועם גם
 ממשו של איסור. לשיטתם שכל האיסור של
 טעם כעין יין זה מצד הגברא לכן רק בנוזר,
 שאיסורי איסור שקשור לגברא אז אסור,
 משא"כ בשאר איסורים.

מה, ע"א
 האם מביאים דינים שונים של חיבור לטומאה
 ולא להזאה?
 לבבלי - לא, מצד החפצא אין מביא עוד
 דוגמאות אלא רק דינים מסוימים.

לירושלמי - כן, כגון צואה שתחת הכסא אבר
 מדולדל ציפורן מדולדלת, מצד הגברא מביא
 הרבה דוגמאות שקשור לגברא.

מה, ע"ב
 שני חצאי כזית בצק שחוט מחבר ביניהם
 לבבלי - אינו דן ביבש ובלח אלא אם זה בבית

לז, ע"א
 האם יוצאים במצה עבה?
 לבבלי - למסקנה לא, שקשה לשמרה מחימוץ
 ועד' "ביטול היש" שצריך להיזהר מאוד
 מחימוץ.

לירושלמי - כן, לשיטתם שקשור "לביטול
 במציאות" ולכן אין חשש לחימוץ כלל.

לח, ע"ב
 האם יוצאים במצה ישנה?
 לבבלי משמע שכן, אם שמרה לשם מצת
 מצוה. לשיטתם מצד החפצא והרי בפועל
 שמרה מחימוץ.

לירושלמי - לכו"ע לא, מכיון שזה הרבה
 זמן לפני פסח אינו שומרה לשם מצת מצוה.
 לשיטתם מצד הגברא שקשה לו לשמור
 מחימוץ כ"כ הרבה זמן. ועצ"ע.

מ, ע"א
 האם מי פירות מחמיצים?
 לבבלי - לא, לשיטתם מצד החפצא ואין מי
 פירות מחמיצים.
 לירושלמי - כן, לשיטתם מצד הגברא והרי זה
 נראה כחמץ.

מ, ע"ב
 האם זה שאסרו לבשל את הפסח במי פירות,
 זה לכו"ע או רק לפי ר' מאיר?
 לבבלי - זה לכו"ע. לשיטתם מצד "ביטול
 היש" צריך יותר גבורה כן (רק אש, בלי שום
 לחות).

לירושלמי - זה רק לפי ר"מ. מצד "ביטול
 במציאות", לכן יותר חסד ואפשר קצת לבשל
 עם פירות לרבנן.

מא, ע"ב
 מה דין בישול בחמי טברי' לגבי שבת ולגבי
 קרבן פסח?

לבבלי - בשבת פטור ובפסח חייב. לשיטתם
 שמחלקים שלגבי שבת - זה מצד החפצא
 ולכן פטור שאין בישול בחמי טבריה שאינם
 הולדת האור, משא"כ בפסח שזה חיוב על

לכבלי - לא הובא. לשיטתם מצד החפצא שנחשבים בין קרבן לברית מילה שבגופו היינו ששניהם שווים. לירושלמי - מילת בנו קודמת מצד הגברא, וזה קודם לקרבן פסח שהוא רק מצד החפצא.

המשך

האם יש מעשה שמוכיח שתלמוד גדול ממעשה אא"כ א"א לעשות ע"י אחרים שאז מעשה גדול? לכבלי - לא, לשיטתם שנוגע הענין רק מצד החפצא. לירושלמי - כן, לשיטתם שנוגע גם הגברא ולכן מביא מעשה.

מט, ע"ב

האם חוזרים לבער את החמץ גם בשביל כזית, או רק בכביצה? לכבלי - במשנה הגירסא היא ר"מ אומר בכביצה ור"י אומר בכזית, ומשמע שכן הגירסא בברכות שהופכים ממה שכתוב. לירושלמי - הפוך, שר"מ אומר בכזית ור"י אומר בכביצה כמו בברכות. לשיטתם שההלכה כר"י שפחות חוששים מחמץ מכיוון שנמצאים ב"ביטול במציאות".

נ, ע"א

המעשה ברב יוסף בנו של ריב"ל שחלש ופרחה רוחו וראה שעליונים למטה ותחתונים למעלה לכבלי - מובא סיפור זה.

לירושלמי - לא מובא סיפור זה. לשיטתם שסוברים שבעוה"ז גם טוב, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

נ, ע"א

האם השם המפורש הי' משתכח מן הציבור? לכבלי - לא, ולומד מהפסוק "זה שמי לעולם" שצריך להסתיר את שם המפורש. לירושלמי - כן, וזה הפירוש "זה שמי לעולם", שכולם היו שוכחים את השם המפורש בצורה ניסית.

מצטרף ואם זה בכלי אז לא מצטרף. לשיטתם מצד החפצא ולכן אין הבדל בין יבש ללח. לירושלמי - גם ביבש מצטרפים מכיון שאם הי' לח הי' ניטל כולו כאחת, ובלח סובר הפוך מהבבלי שבבית לא מצטרף ובבבלי כן מצטרף, מצד הגברא מחלק בין יבש ללח.

מו, ע"א

מהו השיעור של בצק שיחמץ? לכבלי - זמן של הילוך מיל. לשיטתם "ביטול היש" מחמירים אפילו בחשש קל שיחמץ. לירושלמי - זמן של הילוך 4 מיל.

המשך

האם שומרי גינות ופרדסים יכולים לאכול בלי נטילת ידים? לכבלי - לא, וגם הוא צריך ללכת לפניו 4 מיל כדי לחפש מים, מצד החפצא מחמירים וא"א לאכול בלא נטילת ידים. לירושלמי - כן, מכיון שאין מטריחין עליו - מצד הגברא.

מט, ע"ב

האם מביאים מחלוקות נוספות מה עדיף לעבור בשב ואל תעשה או בקום ועשה? לכבלי - לא.

לירושלמי - כן, לשיטתו שמקשר בין המחלוקות לגבי טומאה בביהמ"ק במס' עירובין לגבי חמץ בפסח, לשיטתם שדרך הירושלמי לקשר נושאים שונים יותר מהבבלי מצד הגברא, אבל בחפצא זה שונה.

מט ע"א

האם השלום הוקש לברית מילה ושחיטת פסח? לכבלי - לא הובא.

לירושלמי - כן, מצד הגברא שהשלום הושווה לברית מילה ושחיטת פסח, שזה מסירות נפש שמביאים לשלום, וכמו פנחס שהיתה לו ברית שלום.

המשך

מה קודם, ברית מילה של בנו או קרבן פסח?

בידיהם ואסור.

נא, ע"א
איך נהגו בברכות בתפילה בר"ה?
לבבלי - לא הובא, לשיטתם מצד החפצא ואין
סובר כירושלמי מנהגים שתלויים בגברא.
לירושלמי - מובא שביהודה נהוג כר"ע
שאומר שתוקעין במלכיות ובגליל כר' יוחנן
בן נורי שסובר שאין תוקעין במלכיות, ואם
שינה ביהודה שעשה כגליל או הפוך יצא.

המשך
זה שבפורים אלו קורים בי"ד ואלו בט"ו,
האין בזה משום "לא תתגודדו"?
לבבלי - אין תירוקן, או בגלל שזה שתי ערים
ולכן אין חשש. לשיטתם מצד החפצא שזה
עיר שונה.

לירושלמי - סומכים את זה על הפסוק "משפחה
ומשפחה מדינה ומדינה ועיר". לשיטתם מצד
הגברא וכל אחד יכול לנהוג שונה.

נב, ע"א
המוליך פירות שביעית ממקום שלא כלו
למקום שכלו אומר ר' יהודה יכול לומר לו
"צא והבא לך אף אתה", האם הוא מחמיר
שצריך לבער?

לבבלי - כן, לשיטתם מצד החפצא והרי אין
פה להשיג פירות אלו ולכן צריך לבער.
לירושלמי - לא, וההיפך - הוא מיקל שאומר
לו גם אתה יכול ללכת למקום שלי ולהביא
משם פירות וא"צ לבער. לשיטתו מצד
הגברא.

המשך
מהו המדבר שקרוב לא"י?
לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - כגון מדבר מהיר שהוא 16 מיל
על 16 מיל, שלגבי הגברא נחשב למדבר
אפי' שאינו כ"כ גדול ואינו נחשב מדבר מצד
החפצא.

נג, ע"א
איך סוס הורג את בעליו במלחמה?

המשך
האם יש מקור בתורה לאיסור מלאכה בע"פ
אחר חצות?
לבבלי - לא.
לירושלמי - כן, ביטול במציאות לא לעשות
מלאכה.

המשך
האם ישראל צריכים לאסוף את הדגן?
לבבלי - זו מחלוקת בין רשב"י שסובר שא"צ
לבין ר' ישמעאל שסובר שצריך. לשיטתם
שיש חשש התעכבות גם בגשמיות.
לירושלמי - משמע שלכו"ע צריך לאסוף
הדגן ולהתייחס לטבע, בכוונה האלוקית
דירה בתחתונים ואין חשש כלל.

נ, ע"ב
אילו מנהגים חשובים נהגו הנשים?
לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - מובא שאינן עושות מלאכה
במוצ"ש עד שגומרים תפילת ערבית
בביהכנ"ס, ולא לעשות מלאכה בר"ח
ולא בע"ש ולא ביום התענית ואיסור טויה
מתחילת חודש אב, מצד הגברא שיש חשש
לתקלה, משא"כ לבבלי.

נ, ע"ב
טעה וחשב שזה דבר אסור, האם מתירין לו?
לבבלי - משמע שלא, לשיטתו מצד החפצא
והרי כאילו קיבל ע"ע בנדר דבר זה ולכן לא
מתירים לו. ועצ"ע.

לירושלמי - משמע שכן, לשיטתו מצד הגברא
והרי הוא לא התכוון לאסור ע"ע דבר שמותר
ולכן מתירים לו.

המשך
המעשה עם העצי שיטים שהיו במגדל
צבעייה ששאלו האם מותר לעבוד בהן ואמר
להם שלא ישנו את מנהג אבותיהם בידיהם
לבבלי - לא הובא מעשה זה, ואפ"ל מכיון
שאין בזה איסור ממש מצד החפצא.
לירושלמי - כן מובא מעשה זה, לשיטתו
שמצד הגברא כן מביא שמנהג אבותיהם

[הדיוק בלקו"ש חי"ט לגבי סוכות בענין שמו של משיח מתאים יותר לבבלי]. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע הדברים מצ"ע אפילו שאינו ממש שייך לעבודת האדם. לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם זה לא נוגע ממש לעבודת האדם זה לא מובא.

נג, ע"ב

לגבי האש שהדליק אדם הראשון לבבלי - מובא רק לגבי בריאת האש ולא מוזכר 36 שעות ששימש האור שנברא ביום הראשון וגם לא כתוב שברך "בורא מאורי האש" על האש שהוציא מהאבנים רק כתוב שפחד מהחושך במוצ"ש שלא יחזור העולם לתוהו. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר רק מה שנוגע לנו על בריאת האש, וגם הפחד הי' על כללות העולם ולא כ"כ משהו אישי מהנחש.

לירושלמי - מובא ש-36 שעות שימש האור שנברא ביום הראשון 12 שעות ביום שישי ו-12 בליל שבת ו-12 ביום שבת ובמוצ"ש פחד מהנחש שלא יכישנו. לשיטתם שמצד הגברא, לכן מדבר על מעלת האור שהי' לאדה"ר ואת גודל נפילתו שפחד מהנחש באופן אישי.

המשך

לגבי יצירת הערוד (שבא מנחש וצב) לבבלי - לא הובא שזה עונש על יצירת הפרד, ומובא גם א' מהסימנים לזהות פרד בזנב. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין כ"כ נוגע לומר שזה עונש על מעשי האדם והסימן הוא רק בזנב, שזה מרמז על תחתון מצ"ע. לירושלמי - כתוב שזה עונש על יצירת הפרד וסימני-עונש על הגברא, הפרד זה רק באוזנים [בחלק העליון של הגוף ולא בזנב] אם הן קטנות סימן שאמו סוס ואביו חמור, ואם הם גדולות זה הפוך. ומביא דיעה שהימים במעשה של ענה וצבעון בפרשת בראשית הכוונה לאנשים משונים. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר שזה עונש על מעשי האדם וגם סימני הפרד זה בחלק העליון

לבבלי - לא מובא, ואולי רק מבקש להרוג ולא הורג, שיש פה דבר שלילי בעצם החפצא של הסוס.

לירושלמי - רק אם הוא זכר שרודף אחרי נקבות, או לפי דיעה אחרת שעומד ומשתין, ונפק"מ לסריס שאין רודף אחרי נקבות אבל עומד ומשתין. לשיטתם הוא שכל החשש הוא שיכול להזיק לגברא.

נג, ע"ב

מי הי' תודוס שהאכיל צלי בליל הסדר? לבבלי - אומרים שהי' אדם גדול ודרש גם דרשה על מס"נ של הצפרדעים. לשיטתם שאפשר כבר עכשיו לחיות עם ההוה ולאכול צלי ולהתחיל את הגאולה ובפרט שתודוס קשור למס"נ - שזה קשור גם לחפצא, בלי שלימות של הגברא (ירושלמי). לירושלמי - אומרים רק שהי' מפרנס ת"ח. לשיטתם שהעתיד זה העיקר ולכן צריך לחכות עד העתיד ולא לאכול צלי לפני הגאולה, ולכן לא משבחים כ"כ את תודוס.

המשך

לגבי החזקת לומדי תורה לבבלי - כתוב רק שהמחזיק לומדי תורה זוכה ויושב בישיבה של מעלה, שנאמר בצל החכמה בצל הכסף. לשיטתם שאינו מקבל ממש שכר כלומדי תורה. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל אינו לומד ממש תורה, ורק שמקבל שכר ע"ז שעוזר לאחרים. לירושלמי - מאריך שעתידי הקב"ה לעשות צל לבעלי מצוות (מחזיקי לומדי תורה) בצילם של בעלי תורה שכתוב כי בצל החכמה בצל הכסף ואומר עץ חיים היא למחזיקים בה. לשיטתם שמקבל שכר ממש כלומדי תורה [כמו שסובר שמברכים על בנית סוכה אפילו שזה רק הכשר מצוה] - מצד הגברא.

נד, ע"א

האם מובא דברים שנבראו קודם בריאת העולם? לבבלי - כן, ו-7 דברים הן תורה תשובה ג"ע גיהנום כסא הכבוד ביהמ"ק ושמו של משיח

שמרמו יותר על עבודת האדם, וע"ד "אוזן זו ששמעה בהר סיני" וכו'. ועצ"ע.

נד, ע"ב

האם מדברים על דברים מכוסים ודברים שעלו במחשבה?

לבבלי - כן, ואלו הן: יום המיתה, יום הנחמה, עומק הדין, אין אדם יודע מה בליבו של חבירו, ובמה משתכר, ומלכות בית דוד מתי תחזור, ומלכות חייבת מתי תכלה. ו-3 דברים עלו במחשבה שהיו צריכים ליבא גם אם לא היו נבראים ואלו הן: שהמת יסריח ושישתכח מן הלב ועל התבואה שתירקב. לשיטתו מצד החפצא כנ"ל ולכן נוגע הדברים מצ"ע אפילו שלא שייך בזה כ"כ עבודת האדם.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא, כנ"ל ומה שלא כ"כ נוגע לנו לא מובא.

נה, ע"א

לגבי מלאכה בע"פ

לבבלי - עושים כל מלאכה בע"פ עד חצות - מתירים כל מלאכה מצד החפצא. לירושלמי - רק חייטים וספרים וכובסין עושים מלאכה בע"פ, שהתירו כן לצורך הגברא.

נה, ע"ב

מדוע אסור לפי חכמים לרצענים לעשות מלאכתן במועד?

לבבלי - בגלל שלא לומדים תחילת מלאכה מסוף מלאכה, ואפילו שלתקן מותר כי אין ברירה, אבל לעשות מחדש נעלים אסור במועד - לשיטתו מצד החפצא.

לירושלמי - אסור בגלל שהם היו עשירים ורכבו על הבהמות ולא נגעו נעליהם בקרקע ולא היו צריכים לתקנם. לשיטתו מצד הגברא ולכן באנשים עשירים אסור.

המשך

האם המשכיר יכול למכור את הבית בזמן שהשכירו לאחר?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו שהשכרות זה מצד החפצא שיש לו ממש קנין בבית כמו

מכירה ובודאי שלא יכול למכור לאחר. לירושלמי - כן, אלא שצריך המשכיר לומר לקונה שישאיר את השוכר בבית עד שימולא זמן השכירות. לשיטתם שכל השכירות זה רק מצד הגברא ולכן בודאי שיכול למכור אלא שצריך לדאוג לו.

נו, ע"א

ששה דברים עשה חזקי' המלך וא' מהן - לבבלי - זה ספר של רפואות - לשיטתם קשור יותר לחפצא, שספר זה מראה על שלימות מצ"ע.

לירושלמי - זה טבלה של רפואות לשיטתם קשור יותר לגברא, שהטבלה זה רק בשביל השימוש באופן מידי.

נז, ע"א

מעשה בבן מביא יין שנתן בנו פיאה מהירק לעניים - האם זו גירסא נכונה? לבבלי - לא, אלא שמו הוא "בן בוהיין". לשיטתו מצד החפצא וקשה לומר שקראו לו ע"ש פעולתו שהביא יין.

לירושלמי - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שקראו לאדם ע"ש פעולתו, ואולי זה קשור לזה שבנו עשה גם לפניו משוה"ד ונתן פאה מירק שאין חייבים, שזה קשור ליין בגימטריא סוד, שזה בא ע"י סודות פנימיות התורה, שמתנהג לפניו משוה"ד כנראה מההמשך.

המשך

המעשה בענין צדקה שהלכו ר"ע ועוד א' לתורם שנקרא מביא יין ושמעו שמקמץ לצרכי עצמו שקונה ירקות ישנים זולים מאתמול ולצדקה נתן ביד רחבה לבבלי - לא מובא מעשה זה, סימן שאי"ז הוראה לרבים. לשיטתו מצד החפצא ויותר קשור למדה"ד שאי"צ להדר כ"כ.

לירושלמי - מובא מעשה זה, סימן שזו הוראה לרבים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחמיר לעצמו ע"ד אברהם אבינו שהי' מקמץ לעצמו ולאחרים נתן לשונות בחרדל.

לכן אולי זה רק לכתחילה ובדיעבד זה לא מעכב.

סא, ע"א

מהי מעלתה של לשון ארמית? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ מעלה בחושך ובפרט שקשה להפוך חושך לאור, שענינם "במחשכים הושיבני". לירושלמי - כתוב שלא יהא קל בעיניך לשון ארמי (סורסי) שבתורה ובנביאים ובכתובים הוא אמור - הופכים חושך לאור. לשיטתו מצד הגברא, וע"י עבודת האדם מתגלה בו כח העצמות, שהופך חושך לאור.

סב, ע"ב

איך נקרא הספר עם כל דיני היחוס? לבבלי - נקרא ספר יוחסין. לשיטתם שמצד החפצא לכן א"ז ממש דבר חשוב ורק יחוסים וע"ד ר' שמלאי שלא לימדו ר"י יהודה ספר יחוסין. לירושלמי - נקרא ספר דאגדתא. לשיטתם שמצד הגברא לכן מאוד חשוב היחוס ונחשב לספר דאגדתא "חשיבות יתירה".

סג, ע"ב

השוחט תודה בפנים ולחמה חוץ לחומה - לא קדש הלחם, באיזו חומה מדובר לר' יוחנן? לבבלי - הגירסא חוץ לחומת בית פאגי. לשיטתם שקשור לחפצא לכן עד חומת בית פאגי (חומת הר הבית פ' התוס' ע"ח ע"ב וקשה מפסחים סג שמשמע שזה חומת ירושלים) יש קשר לקרבן. לירושלמי - הגירסא חוץ לחומת ירושלים. לשיטתם שמצד הגברא יכול לאוכלו בכל ירושלים, ויש מעלה יתירה לעיר ירושלים לכן כל העיר בקדושתה ורק מחוץ לחומת ירושלים יש בעיה.

המשך

אם מלך עוף על חמץ אחרי חצות, מה הדין? לבבלי - פשוט שאינו עובר בלא כלום, שמצד החפצא אינו ממש קרבן? לירושלמי - זו מחלוקת תנאים, י"א חייב וי"א

נח, ע"א

לגבי זמן קרבן התמיד לבבלי - לא לומדים מפסוקים כ"כ מפורט את הזמן. לשיטתו מצד החפצא והעיקר שמקריבו, ואין נוגע כ"כ הזמן המדויק. לירושלמי - לומדים מ"בין הערבים" שאינו חייב להקריב את של שחר בנץ החמה ושל בין הערבים בדימדומי החמה בשקיעה אלא בזמן בינהם (בין הערבים), מצד הגברא יש פסוק מיוחד גם בדבר שנראה רק פרט (הזמן).

המשך

מה הטעם לשלש תפילות ביום? לבבלי - מובאות 2 דעות: ריב"ל סובר שזה כנגד תמידים ודעה א' סוברת שכנגד אבות תיקנום. לירושלמי - 3 דעות א' ריב"ל סובר שלמדו מהאבות. ב' רבנן סוברים שלמדו מקרבנות התמיד. ג' כנגד ג' פעמים שהיום משתנה על הבריות מיום ללילה (ערבית) מלילה ליום (שחרית) ומיום ללילה (מנחה). לשיטתם שזה קשור לגברא שמרגיש את השינוי יום ולילה ומשבח ומודה על זה.

נח, ע"א

מה הטעם של ר' ישמעאל ור"ע? לבבלי - לא הובא, ויותר מובאים רק טעמים שקשורים לחפצא (לקרבן פסח) עצמו. לירושלמי - ר' ישמעאל הי' מאחר שעה לפילפולו בשיעור שיהי' זמן לבוא לשאול בהל' קרבן פסח. לשיטתו שיותר קשור ללימוד של קרבן פסח ור"ע הי' מקדים שעה א' לעיסוקו של קרבן פסח כדי שלא יכנסו למצוה שיכורין בלחץ של ע"פ, וע"ש לשיטתו שיותר קשור למצוות - מצד הגברא שכל א' יש לו יותר טעם שקשור לענינו.

נט, ע"א

האם בדיעבד אפשר להקריב איזה קרבן לפני תמיד של שחר? לבבלי - משמע שלא לעיכובא. מצד החפצא לכן זה בדיעבד. לירושלמי - יש ספק, מכיוון שזה מצד הגברא

פטור. שמצד הגברא אפשר שנחשב לקרבן.

המשך

האם יש הבדל בהתראת ספק בין אם יכול להתברר למפרע או במקרה שלא יכול להתברר?
 לבבלי - לא, לשיטתם מצד הגברא והרי כרגע אין זה מבורר וא"א לסמוך ע"ז שיודע שבעתיד יתברר.
 לירושלמי - כן, שאם יכול להתברר למפרע אז חייב. לשיטתם שמעל לזמן ולכן הברור אח"ז מועיל להתראה עכשיו - עד כ"כ שמכיוון שהגברא יודע שזה עומד להתברר נחשב כאילו נתברר כבר.

המשך

בהתראת ספק, מה הדין?
 לבבלי - ר' יוחנן, שהלכה כמותו בד"כ, סובר ששמה התראה. לשיטתם מצד החפצא שהרי ה"י פה התראה אפילו שהגברא עדיין לא יודע, ור"ל סובר שלא שמה התראה.
 לירושלמי - הפוך, שר' יוחנן סובר שלא שמה התראה. לשיטתם שמצד הגברא והרי האדם אינו יודע ודאי שהאיש יחטא ומתרה רק בספק, ור"ל סובר ששמה התראה.

סד, ע"א

האם ה"י 3 כיתות במצרים?

לבבלי - לא מובא. לשיטתם שאין חילוקים ודרגות בגילוי העצמות שהיה במצריים וכולם יחד, לשיטתם מצד החפצא.
 לירושלמי - כן מובא שקולו של משה ה"י בכל מצרים וה"י מכריו מכאן עד לכאן כת א' ומכאן עד לכאן כת ב' וההמשך כת ג' [אולי זה קשור למחלוקת לגבי מצה עשירה בליל הסדר במצרים עיין לקו"ש הגדה של פסח ח"י"ז] - שיש חילוקים ודרגות בגילוי העצמות שהיה במצרים וקשור לחילוקים שיש בגברא.

סד, ע"ב

מדוע לא היו מערבים את השורות, אלא שורה שכולה זהב זהב?
 לבבלי - בגלל שכך נאה יותר, לשיטתו מצד

החפצא.

לירושלמי - בגלל הרמאין, שלא יערכו ויעלימו כמה מהכלים, לשיטתו מצד הגברא.

המשך

איך שופך דם קרבן פסח?
 לבבלי - לא הובא, לשיטתם שמצד החפצא מספיק שיגיע הדם למזבח ובכל צורה שהיא. לירושלמי - כתוב שלא יזה ולא יזרוק ולא יטיף אלא ישפוך הכל בב"א - לשיטתם שמצד הגברא חשוב באיזה אופן תהיה הפעולה.

המשך

האם יש ישיבה בעזרה למלכי בית דוד?
 לבבלי - כן. לשיטתם שקשורים "לביטול היש" ששייך לישיבה ע"ד ק"ש.
 לירושלמי - לא. לשיטתם שקשורים "לביטול במציאות" ששייך לעמידה ע"ד שמו"ע.

סו, ע"א

מאיפה יודעים שקרבן פסח דוחה שבת?
 לבבלי - כתוב רק הדרשה במועדו אפילו בשבת וגם הק"ו. לשיטתם שזה הסבר שזה קשור יותר לחפצא.
 לירושלמי - לומד גם מהיקש וגם מגזירה שוה. לשיטתם שצריך יותר פסוקים שקשורים לגברא ולא רק במועדו מצד החפצא.

המשך

על מי מסופר שהניחו כתרן?
 לבבלי - מסופר על בני בתירה ורק כתוב שענוים הן רשב"ג ובני בתירה ויונתן בן שאול.
 לירושלמי - מסופר על יונתן בן שאול ואלעזר בן עזריה וזקני בתירה - לשיטתם שקשורים ל"כתר" וביטול במציאות משא"כ לבבלי.

המשך

מדוע עלה הלל מבבל?
 לבבלי - לא הובא כלל מדוע עלה. למה"ח ולכן אין מסבירים את עלייתו לא"י ואדרבה מובא שכל העולה מבבל לא"י עובר בעשה שעיקר הכוונה בגלות לעשות דירה בתחתונים

לירושלמי - לא הובא כלל, וכן לא הובא על המינים שכופרים בתחה"מ, כנ"ל.

המשך

האם לוקין על תחומין?
לבבלי - לר' חייא לוקים ולר' יונתן לא לוקים - שנוטים יותר לומר שלוקים על תחומים כדעת ר' חייא שכן נראה מצד ההגבלות של הבבלי. לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"ח שהלכה כמותו סובר שלוקים, שגם איסור תחומין זה איסור ממש מצ"ע ולא איסור רק על האדם.

לירושלמי - הפוך, לר' חייא לא לוקים ולר' יונתן לוקים. לשיטתו מצד הגברא ולכן לר"ח לא לוקים על תחומין כיון שזה רק איסור על האדם ולא איסור מצ"ע כשאר המלאכות.

סח, ע"ב

לגבי שמחת יו"ט

לבבלי - לא מביאים ראיה מהמשנה. לשיטתם שלא כ"כ מחמירים בשמחת יו"ט שקשור לגילויים. לשיטתו מצד החפצא ויו"ט זה גם קדושה מצ"ע וא"צ להביא ע"ז ראיה מהמשנה.

לירושלמי - מביאים ראיה שכתוב המחלל את הקדשים והמבזה את המועדות אע"פ שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעוה"ב. לשיטתם שמחמירים מאוד בשמחת יו"ט שקשור לעצמות. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על כבוד מצד האדם שצ"ל לגבי יו"ט, ומזה רואים את חומר גודל קדושת יו"ט.

המשך

מה מטרת שבתות וימים טובים?

לבבלי - לא כתוב, רק המחלוקת הידועה לגבי יו"ט בין ר"א לר"י אם חציו לה' וחציו לכם כר"י, או שיכול לבחור או כולו לה' או כולו לכם כר"א. לשיטתם מצד החפצא ואין קשר בין שבת ליו"ט ששבת היא קדושה מצ"ע ואין פרש (פסולת) מאכילת שבת כמו בחג, כיון שגם האכילה היא קדושה, ואי"ז נחשב כמו "חציו לכם" של יו"ט.

לירושלמי - בגלל שלשה שאלות שרצה לשאול את בני בתירה. לשיטתם מצד הגברא ובגלל דבר רוחני עלה.

סו, ע"ב

האם מותר שבות בעזרה, כגון להקדיש בעזרה קרבן ביו"ט?

לבבלי - לא, לשיטתם שקשורים לאור חוזר מלמטה למעלה שקשור לסיגים וגזירות. לשיטתו מצד החפצא ואין הבדל וזה איסור מצ"ע.

לירושלמי - כן, לשיטתם שקשורים לאור ישר ואין חשש לגזירות שקשורים לסיגים וגדרים מצד הגלות, וגם שכל איסור שבות זה רק על האדם ובבית המקדש אין חשש, שהרי מצד החפצא מותר.

סח, ע"א

האם מביאים אגדות על עוה"ב ימות המשיח ותחה"מ?

לבבלי - כן, לשיטתם שקשורים ל"מחשכים הושיבני" ולכן מעודדים את עם ישראל שיתחזקו בגלות. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע לכתוב את הכל מצ"ע ובפרט שסוברים לשיטתם שימות המשיח ותחה"מ זה תכלית בריאת עוה"ז שלכך נברא מתחילתו מצ"ע.

לירושלמי - לא, שקשורים ל"אור ישר" וא"צ כ"כ את העידוד להתחזק בגלות. לשיטתו מצד הגברא ואי"ז נוגע כ"כ לעבודת האדם ואדרבה השלימות בעבודת האדם זה שעושה שלא ע"מ לקבל פרס וגם זה לשיטתם שרואים בימות המשיח ותחה"מ, שזה רק כמו שכר בשביל האדם.

המשך

האם מביאים אגדות על השכר של ימות המשיח ועוה"ב?
לבבלי - כן, כנ"ל.
 לירושלמי - לא, כנ"ל.

המקורות לתחה"מ מן התורה

לבבלי - הובאו כל הפסוקים וגם מובא את התשובות למינים שכתרו בתה"מ, כנ"ל.

ט, ע"ב
האם יש גזירה דרבה שמא יטלטל בשבת
לגבי מגילה כמו לגבי שופר?
לבבלי - יש, שזה קשור לאיסור מצד החפצא.
לירושלמי - אין, ואין קורין מגילה בשבת רק
בגלל שאסור לקרוא בכתבי הקודש בשבת,
אלא מן המנחה ולמעלן איסור צדדי מצד
הגברא שאסור לו לקרוא בכתבי הקודש.

עא, ע"א
עם מה מקיים שמחה בשבת שבתוך הרגל?
לבבלי - בכסות נקי' ויין ישן. לשיטתו מצד
החפצא ולכן מחפש שתהי' שמחה מיוחדת
לכל יום בצורה פרטית וא"א לשמוח רק
מהאוכל של אתמול.
לירושלמי - בסירי הרגלים, לשיטתו מצד
הגברא ולכן יכול לשמוח גם בבשר שבישל
אתמול וא"צ שמחה חדשה ומיוחדת מצ"ע
לכל יום.

עד, ע"א
מה ההבדל בין עץ רימון לשאר העצים?
לבבלי - שרימון לא מוציא משקים, משא"כ
שאר העצים, מצד החפצא לכן מדבר בקיצור
על המעלה מצ"ע של עץ הרימון.
לירושלמי - מסביר יותר ומפרט שכל העצים
יבשים מבחוץ, ולחים מבפנים, ורימון יבש
מבחוץ ויבש מבפנים. לשיטתו מצד הגברא
לכן מסביר בפרטיות שהאדם יבין את ההבדל
בין רימון לשאר העצים.

עה, ע"א
האם תולדות אש כמו אש?
לבבלי - כן, מצד החפצא, שרואה את השורש
לאש זו ונחשב כמוה.

לירושלמי - מחלוקת: לרבן גמליאל לא,
לרבנן כן. לשיטתם מצד הגברא ולכן רואה
רק את החיצוניות שנראה לאדם ובגלל זה יש
דעה שאי"ז ממש כמו האש.

עה, ע"א
מה הגירסא הנכונה?
לבבלי - ברור לו מיתה יפה, מצד החפצא.

לירושלמי - לדעה א' ניתנו בשביל אכילה
ושתי' ולדעה א' בשביל לימוד תורה,
ולשיטתם גם שבתות בכלל ימים טובים.
לשיטתם שמצד הגברא גם השבת גם השבת
ניתנה לגברא. לשיטתו מצד הגברא לכן
שבת נחשב גם שקשור לאדם כמו יו"ט, וגם
האכילה בשבת נחשב כמו בחג, וע"ד שמוכא
במס' ברכות שמי שצם בשבת קורעים לו גז"ד
של שבעים שנה (אפילו שצריך לצום עוה"פ
במשך השבוע ככפרה ע"ז שצם בשבת),
והיינו ע"ד שחסידיים לא היו מהדרים במצוות
שקשורות עם הנאת הגוף כאכילה ושתי'.

סח, ע"ב
אלמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ - האם
גורסים כך?
לבבלי - כן. לשיטתם שגם התורה קשורה
לעולם מצ"ע.
לירושלמי - לא. לשיטתם שהתורה היא
לגמרי מהעולם, וע"ד שדוד נענש ששיבח
את התורה שהעולמות בטלים לדין בתורה כי
התורה הרבה למעלה מזה.

סח, ע"ב.
מדוע ר' אליעזר לא השיב במשנה?
לבבלי - לא מוכא הסבר. לשיטתו מצד
החפצא ואין ענין לא לענות בגלל ענווה
ושלמות האדם, ואדרבה תורה היא וללמוד
אני צריך, וח"ו למנוע בר.
לירושלמי - מוכא שזה כמו שלאדם יש הרבה
תשובות והוא עונה רק אחת מהן. לשיטתם
שקשור לגברא ולכן גודל הענוה ושלמות
האדם מכריע, ואין עונה את כל מה שיודע.

המשך
האם זאת היתה השאלה הראשונה ששאל ר'
עקיבא את ר' אליעזר?
לבבלי - לא ידוע. לשיטתו מצד החפצא ואין
נוגע כ"כ מצ"ע לדעת שזו שאלה ראשונה.
לירושלמי - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן
מספרים גם דברים אישיים שקשורים לאדם,
שזו היתה השאלה הראשונה.

לירושלמי - ברור לו מיתה קלה שבקלות - מצד הגברא, שיקל לגברא.

לירושלמי - ברור לו מיתה קלה שבקלות - מצד הגברא, שיקל לגברא.

המשך

עז, ע"א
האם טומאה דחוי' בצבור או הותרה?
לבבלי - זו מחלוקת. לשיטתם שמצד החפצא העיקר זה לעשות את המצוה עכשיו ואפי' שיהי' חסר בשלימות מצד טהרת הגברא.
לירושלמי - טומאה דחוי' בצבור לכולי עלמא, לשיטתם שקשורים לגברא ולכן מחפשים יותר טהרה וטומאה זה רק דחוי, וההוכחה - שאם היתה מותרת, לא הי' מביא קרבן אחר במקומו.

פ, ע"ב

המשך
האם רוב זבים נדחים לפסח שני?
לבבלי - לא. לשיטתם מצד החפצא ורק טומאת מת ולא טומאות אחרות.
לירושלמי - כן. לשיטתם מצד הגברא ולכן כל טומאות נדחים לפסח שני שהרי אינם ראויים בפועל להקריב ק"פ ולא משנה איזו טומאה.

המשך

המשך
נטמא אחד ולא ידוע מיהו
לבבלי - לא מובא. לשיטתם שאין נוגע כלל ידיעת הגברא מכיון שבפועל נטמא רק אחד ואין סברא לומר שיעשו בטומאה, שהרי אין פה רוב ציבור שנטמא.
לירושלמי - מחלוקת: ר' זעירא אומר - יעשו בטומאה, ור' אושעיא אומר - יעשו בטהרה כמה שאפשר. לשיטתם שנוגע המחשבה והידיעה שמצד האדם, לשיטתו מצד הגברא לכן יש דעה שיעשו בטומאה כיון שכ"א הוא ספק טמא בידיעתו וזה כמו שרוב הציבור נטמאו.

פג, ע"ב

עז, ע"א
מתי הציץ מרצה?
לבבלי - זה לא קשור למחלוקת אם כהן גדול לובש בגדים כל יום. לשיטתם שקשור לחפצא לכן לא נוגע איך נוהג הכהן גדול בלבישת הבגדים אלא דנים על הציץ מצ"ע.

האדם מחשיבו לעור ולכן יש דעה שאוסרת.

פה, ע"ב

ממתי חייב המוציא את הפסח?

לבבלי - אינו חייב עד שיניח. מצד החפצא

שמונח במקום אחר רק אז חייב.

לירושלמי - מחלוקת לר' יוחנן אינו חייב עד

שעה שיאכל לר' יוסי חייב מהרגע שהוציא,

מצד הגברא לכן ברגע שהוציא מתחייב.

פו, ע"ב

האם מביאים את המנהגים של דרך ארץ

בסעודה?

לבבלי - כן. מצד החפצא מתייחסים לעולם

וזה חלק מהתורה והלכותי.

לירושלמי - לא. לשיטתו מצד הגברא שזה

רק חינוך האדם בדרך ארץ ואי"ז ממש חלק

מהתורה.

המשך

קטנה שעיברה

לבבלי - אם היא פחות מי"א שנה היא לא

מתעברת, מי"א עד י"ב מתעברת ומתה, יותר

מי"ב חיה. לשיטתם מצד הטבע יותר ולכן

פחות מי"א שנה היא לא מתעברת כלל.

לירושלמי - עד שלא הביאה שתי שערות היא

ובנה מתים משהביאה שתי שערות היא ובנה

חיים עיברה עד שלא הביאה שתי שערות

וילדה לאחר שהביאה שתי שערות היא חיה

ובנה מת. לשיטתם מצד הירושלמי קשור

יותר לניסים ולכן יכולה להתעבר גם פחות

מי"א שנה.

המשך

מדוע קטנה שזינתה מותרת לבעלה?

לבבלי - בגלל שפיתוי קטנה אונס הוא, שמצד

החפצא לא היה פה זנות.

לירושלמי - בגלל שאין לה רצון ליאסר על

בעלה, שיש חסרון ברצונה קשור לגברא

המשך

האם חרשת שזינתה אסורה על בעלה?

לבבלי - משמע שלא, לשיטתם שאין פה

לגברא כיון שמצ"ע הי' סברא שזה נחשב גם

צורך אוכל נפש, כיון שהאדם מקיים את ציווי

ה' ולכן קמ"ל שלא.

פד, ע"ב

עצם שאין עליו בשר כלל - האם מותר

לשוברו?

לבבלי - לכו"ע מותר לשוברו והמחלוקת

היא רק אם אין עליו כזית בשר ממקום זה

ויש עליו כזית במקום אחר. לשיטתם שקשור

לחפצא לכן צריך שיהיה עליו בשר.

לירושלמי - מחלוקת, לר' יוחנן אסור לשוברו

לר"ל מותר לשוברו. לשיטתם שקשור לגברא

לכן גם אם אין עליו בשר נחשב לגברא

לעשות פעולת השבירה.

המשך

האם שורף עצמות קרבן פסח חייב משום

שובר?

לבבלי - לא. לשיטתם מצד החפצא לכן צריך

שבירה ממש ביד, שמתעסק בחפצא ממש

לשוברו.

לירושלמי - כן. לשיטתם מצד הגברא והרי

עשה פעולה שגרים לעצמות לישבר.

פה, ע"א

מדוע נותר טמא?

לבבלי - זה משום עצלי כהונה. לשיטתם

שקשור לחפצא שמתעצל בדבר.

לירושלמי - זה משום היסח הדעת. לשיטתם

שקשור לגברא שמסיח הדעת שקשור יותר

לאדם מצד דעתו.

המשך

מה דין עור הרצים לענין איסור טומאה

ואכילה?

לבבלי - חולקים רק לגבי טומאה ושבת

שקשור לחפצא אבל לא לגבי איסור אכילה

שקשור לגברא שלכו"ע מודים שאין בזה

בעי', שמצ"ע אין בזה שום חשיבות ושום

קשר לאכילה.

לירושלמי - חולקים גם לגבי אכילה.

שלשיטתם שקשורים יותר לגברא, והרי

וא"א שא' יאכל יותר מהמגיע לו.
לירושלמי - לא, לשיטתו שמצד הגברא והרי
אם הכירו אותו הרי"ז כאילו מחלו לו לאכול
יותר מהרגיל ואין יכולים להתחרט.

המשך

האם בועל נידה הוא כמו הנידה?
לבבלי - יש מחלוקת, ויש דעה שכן, מצד
החפצא ונחשב לדבר אחד בטומאה.
לירושלמי - לא, שנידה שוחטין עליה רק
בשמיני ובוועל נידה שוחטין עליו בשביעי,
מצד הגברא והרי הוא אינו בטומאה זו.

צא, ע"א

מה ההבדל בין חבשוהו גויים לחבשוהו
ישראל לגבי שמבטיחים לו שיוציאו אותו
בע"פ אם יכול להשתתף בקרבן פסח?

לבבלי - גויים ספק משקרים ולכן א"א,
ובישראל ודאי אומרים אמת ולכן יכול
להשתתף, מצד החפצא שזה ודאי ולכן יכול
להשתתף.

לירושלמי - גויים ודאי משקרים וא"א לסמוך
עליהם אבל יהודים ספק משקרים ובכ"ז
אפשר לסמוך עליהם, שזה רק דין מצד
הגברא שסומך עליהם.

צא, ע"ב

מדוע אין עושיין חבורה של גרים?
לבבלי - בגלל שהם מדקדקים בו ולכן יבאוהו
לידי פסול, עוברין רק בחפצא.

לירושלמי - בגלל שהם מקולקלים לכן אין
מדקדקים בו ומביאים אותו לידי פסול -
חיסרון גם בגברא.

המשך

האם יש הבדל כשמעבירים עצמות בארון של
אבן או של עץ?

לבבלי - לא, לשיטתם מצד החפצא וזה
עצמות ולא משנה אם זה בארון של אבן או
של עץ.

לירושלמי - כן, שאומר שרק בארון של אבן
אינו נחשב כמלקט עצמות, אבל בארון של
עץ נחשב כמלקט עצמות לדעה א'. לשיטתם

קידושין ממש מצד החפצא ורק תקנת חכמים
ולא אסרו עליו.

לירושלמי - משמע שכן, לשיטתם שמחמירים
בזה שגם זה נחשב לקידושין ממש, ונאסרה
על בעלה שהרי הגברא מקפיד.

המשך

האם יכול חצי עבד לקדש בת חורין ביום
שעובד לעצמו?

לבבלי - לא, מכיוון שאין חולקים באיסורים
ואין אומרים לגבי איסורים ביום של עצמו
לעצמו - לשיטתם שהרי מצד החפצא הוא
חצי עבד.

לירושלמי - מחלוקת, ויש דעה שחוששים
לקידושיו, לשיטתם שמצד הגברא נחשב
לעצמו ביום שלו ויכול לקדש.

פח, ע"ב

האם יש תקנה לנמנה על שני פסחים?
לבבלי - לא, רק אם זה מלך ומלכה משום
שלום מלכות אומרים שיאכלו מן הראשון.
לשיטתם מצד החפצא שאין אפשרות
להימנות על שתי פסחים.

לירושלמי - כן, ולכו"ע אוכלין מן הראשון.
לשיטתם מצד הגברא שזה כמו שהיתנו
בדעתם שיאכלו מין הראשון.

פט, ע"ב

האם כאשר נמנה על פסח של חברו ונותן לו
מעות המעות שבידו חולין, זה תנאי ב"ד?
לבבלי - לא.

לירושלמי - כן, כי בלי תנאי ב"ד לא
הי' אפשר להוציא את הקדושה מהמעות
שהפריש, מכיוון שהגברא כבר הקדיש אין
אפשרות להוציא מהקדושה ללא תנאי ב"ד.

פט, ע"ב

בחבורה של קרבן פסח שהיו ידיו של א' מהן
יפות, היינו שאוכל יותר מדאי, רשאין לומר
לו קח חלקך ואכול לבד - האם זה גם במקרה
שהכירו אותו לפני זה?

לבבלי - כן, שלא מחלק, לשיטתו מצד
החפצא של הקרבן שלכל א' יש את חלקו

מצד הגברא ולכן מבדיל בין אבן לעץ, שאבן אינו מקבל טומאה משא"כ עץ.

המשך

איפה מברכים ברכת אבלים?
לבבלי - מברכים ברחבה, שזה מקום שקשור יותר לאבלות, מצד החפצא.
לירושלמי - מברכים בבהכנ"ס - שזה מקום שזה קשה יותר לכינוס אנשים, מצד הגברא.

צב, ע"ב

איפה מצאו את הגולגלת של ארנן היבוסי?
לבבלי - לא מובא.
לירושלמי - מצאו מתחת למזבח, והכהנים והכלים נטמאו - מצד הגברא שרק שם לא היה כיפין ולכן נטמאו.

צג, ע"ב

איך דורשים מלה מנוקדת בתורה?
לבבלי - לא נמצא הסבר.
לירושלמי - אם הכתב מרובה על הנקודה אתה דורש את הכתב ומסלק את הנקודה ואם הנקודה מרובה על הכתב אתה דורש את הנקודה ומסלק את הכתב. לשיטתם שמצד הגברא ואיך שזה נראה מצד האדם כך דורשים.

צד, ע"א

איילת השחר, עלות השחר ונץ החמה
לבבלי - יש מחלוקת האם בין עלות השחר לנץ החמה זה מרחק 4 מילין או 5 מילין, ולא מוזכר כוכב איילת השחר. לשיטתם שמאריכין בעלות השחר שעדיין חושך.
לירושלמי - מאיילת השחר עד שיאיר המזרח (עלות השחר) אדם מהלך 4 מיל, ומשיאיר המזרח עד שתנץ החמה 4 מיל. לשיטתם שמקצרין בזמן של החושך ורק 4 מיל ואח"ז, זה הנץ החמה.

המשך

מה גודלו של ג"ע (עץ החיים)?
לבבלי - כתוב שגן זה א' משישים לעדן ועדן זה א' משישים לגיהנום ולא מדברים על עץ

החיים. לשיטתם - "מחשכים" - לא דורשים על החיים.

לירושלמי - לא כתוב על גיהנום אבל כתוב על עץ החיים וגם על מצרים שהיא א' משישים מכוש. לשיטתם רואים את עץ החיים, שזו השלימות מצד האדם.

המשך

מה עובי הרקיע?
לבבלי - זה 500 שנה.
לירושלמי - לדעה א' זה עובי אצבעיים ויש דעה שזה 500, שזו שלימות מצד החפצא ' פעמים כ' וכו', ויש דעה שזה כעובי הטס, לשיטתם שזה רק מצד הגברא.

המשך

האם מומים פוסלים בפסח מצרים?
לבבלי - לא הובא, לשיטתם שזה רק מצד החפצא.
לירושלמי - מחלוקת, יש דעה שכן וי"ח.

צו, ע"א

כמה מזבחות היו לאבותינו במצרים?
לבבלי - כתוב רק שלשה מזבחות, קשור לחפצא להסבר אחד שזה עולמות ביי"ע.
לירושלמי - כתוב 4 מזבחות, שהם סף ומשקוף ושתי מזוזות, בסף יש שתי דעות למה הכוונה אחד אומר שזה כלי ואחד אומר שזה איסקופה. במ"א מסביר הרבי מלך המשיח שליט"א בלקו"ש ש-3 זה מרמז על הכלים של עולמות ביי"ע ו-4 מרמז גם על האורות של עולם האצילות.

צח, ע"ב

האם ר"ש סובר שמביאים קדשים לבית הפסול, כגון אם נתערבו קד"ק עם קדק"ל שיאכלו כחמור שבהם ואין חוששים שהם יפסלו?

לבבלי - כן, לשיטתם מצד החפצא שאוכלם כחמור שבהם במלל שנתערבו.
לירושלמי - לא, ופסח שנתערב בבכורות סובר שיאכלו כחמור ואין חשש בגלל שאוכלי תרומה זריזין הן ואין חשש שיפסלו,

לשיטתם מצד הגברא.

הגברא שמברך על הלחם ולהיזהר בכושתו.

צט, ע"ב

האוכל מצה בערב פסח
לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - זה כאילו בא על ארוסתו בבית
חמיו שלוקה, לשיטתם מצד הגברא שצריך
להדגיש ולחכות עד ליל הסדר.

המשך

האם אשה צריכה להסב ליד בעלה?
לבבלי - פשוט שלא, לשיטתם מצד "ביטול
היש" שצריך להיזהר בביטול, ולא להסב לעד
בעלה.

לירושלמי - יש ספק, לשיטתם מצד "ביטול
במציאות" ולכן יש סבר שכן תיסב אשה בפני
בעלה, ואין חשש למציאות וישות.

המשך

מהו הטעם של 4 כוסות?
לבבלי - לא הובא כלום.

לירושלמי - כנגד 4 גאולות או כנגד 4 כוסות
של פרעה או כנגד 4 מלכויות או כנגד 4
כוסות של פורעניות, שעתיד הקב"ה להשקות
את הגויים לע"ל - שזה דברים שמסמלים את
הגאולה לגבי הגברא.

המשך

האם יש כוס חמישי?

לבבלי - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
החיוב הוא רק בארבע כוסות שקשור עם
מציאות העולם.

לירושלמי - כן, שקשורים ל"ביטול
במציאות" גילוי הדרגא החמישית.

ק, ע"א

מדוע פורסים מפה על הלחם בקידוש?
לבבלי - לא הובא כלל, שמסתכל על ההוה
ומצד החפצא וכרגע מסתכל על היין וא"צ
לחשוב על הלחם כלל.

לירושלמי - מובא בגלל בושתו של הלחם,
שהרי היו צריכים להקדימו בכרכה - שמביא
גם דברים רוחניים וחושב גם על העתיד מצד

קא, ע"ב

אכל במזרח תאנה ועבר לצד מערב
לבבלי - לא הובא דין זה, לשיטתו מצד
החפצא והרי"ז מתחת לאותו עץ ואי"ז נחשב
לשינוי.

לירושלמי - צריך לברך עוה"פ, מכיון שיש
שינוי בגברא.

קב, ע"ב

י"ו"ט שחל להיות במוצ"ש, מהו הסדר
בהבדלה?

לבבלי - יש הרבה דעות, ויש דעה שקידוש
קודם להכל, לשיטתו מצד החפצא ולכן קודם
מקדש היום שזה מצ"ע ולא קשור עם האדם
כ"כ כשתיית היין.

לירושלמי - ר' יוחנן אומר יקנ"ה, חנין בר
בא בשם רב אומר יין קידוש נר הבדלה סוכה
וזמן, ר' חנינא אומר ינה"ק. לשיטתו מצד
הגברא ולכן לכו"ע היין ראשון, שזו חובה
שקשור עם שתיית האדם.

קד, ע"א

מי זה איש קודש קודשים?

לבבלי - זה רק בנן של קדושים, בגלל שלא
הסתכל בצורת מטבע. לשיטתו מצד החפצא
שזה שלא הסתכל מגיע בזכות שהי' בנן של
קדושים, אבל לא שזה הפכו להיות קדה"ק.

לירושלמי - נקרא איש קודש קודשים
לשיטתם שקשור ל"ביטול במציאות" (קודש
הקודשים), בגלל שלא הסתכל בצורת מטבע,
ומביא גם מחלוקת אם אנטונינוס התגייר,
לשיטתם שהופכים חושך לאור משא"כ בבלי.

קה, ע"ב

עד מתי אפשר לעשות הבדלה?

לבבלי - יש מחלוקת: לא' עד יום רביעי ולא
עד בכלל ולא' כל השבוע. לשיטתם מצד
החפצא שהשבת משפיע בעיקר מצ"ע רק עד
יום רביעי.

לירושלמי - כל השבוע אפשר לעשות
הבדלה. לשיטתם שמצד הגברא צריך לזכור

את השבת כל השבוע.

דוקא יין שיש בו חשיבות מיוחדת וכמו שאין אומרים שירה אלא על היין.

קו, ע"א

האם כל השבוע נקרא מוצ"ש? לבבלי - לא, אלא רק עד יום שלישי נקרא אחרי שבת ולא מוצ"ש, כנ"ל שמצד החפצא של קדושת השבת נמשך רק עד יום ג'. לירושלמי - זה ספק, ויש דעה שכל השבוע נקרא מוצ"ש, כנ"ל שמצד הגברא צריך לזכור את השבת כל השבוע.

קח, ע"ב

שתה 4 כוסות בב"א לבבלי - יצא י"ח של כוס א', שמכיוון שלא חילק ביניהם נחשב הכל לחפצא אחד. לירושלמי - יצא י"ח של 4 כוסות, שכיוון שבפועל האדם שתה כמות של 4 כוסות לכן יצא י"ח של 4 כוסות.

המשך

האם מדמים קופות לגבי הלכות שבת שמותר לפנות רק 4 או 5 קופות בשעת הדליקה לגודל של קופות בהל' שקלים? לבבלי - לא, שמצד החפצא זה הלכות שבת וזה תרומה לביהמ"ק ואין קשר ביניהם. לירושלמי - כן, שמצד הגברא משווים הכל.

קח, ע"ב

האם יוצאים ביין של שביעית? לבבלי - לא הובא, לשיטתם שמצד החפצא נחשב ליין רגיל ואין חידוש בדבר. לירושלמי - כן, לשיטתם שמצד הגברא יש חידושים מיוחדים לשביעית והיתי חושב שלא יצא י"ח קמ"ל.

המשך

מה שיעור של הכוסות? לבבלי - רק בכוס של ברכה - רביעית, שלומד מליל הסדר מ-4 כוסות, כנ"ל, אבל בהוצאת שבת אין לומדים מליל הסדר, שמצד החפצא אין משווים את הדברים. לירושלמי - גם כוס של הוצאת שבת לומדים מליל הסדר שזה רביעית, כנ"ל שמצד הגברא משווים את הכל, גם הוצאת שבת, לליל הסדר.

קט, ע"א

כמה זה שיעור של רביעית? לבבלי - השיעור אצבעיים על אצבעיים ברום אצבעיים וחצי אצבע וחומש אצבע. לשיטתם שמגבילים שיעור של רביעית מצד החפצא. לירושלמי - אצבעיים על אצבעיים על רום אצבע ומחצה ושליש אצבע. לשיטתו מצד הגברא שאי"צ כ"כ הרבה מצ"ע.

קז, ע"א

האם ברכה מעין שבע פוטרת קידוש בלית ברירה? לבבלי - לא ברור, ומשמע שלא, שצריך מצד החפצא כוס של יין. לירושלמי - כן, לשיטתם מצד הגברא ולכן זה מספיק ברכה מעין שבע.

קט, ע"א

איך משמח את ילדיו הקטנים ואת אשתו ברגל? לבבלי - נשים משמח בבגדים [ולא מזכיר נעלים] ומחלק קליות ואגוזים לתינוקות כדי שלא יישנו, ואין מזכיר נעליים מכיוון שב"ביטול היש" אין את העבודה עם הנעל שאין אפשרות כ"כ להפוך חושך לאור. לירושלמי - נשים משמח בנעלים ובגדים וילדים בקליות ואגוזים. לשיטתם מצד הגברא לכן מזכיר נעליים שקשור לעבודה עם גשמיות ולהפוך גשמיות לרוחניות ("ביטול במציאות") והתעסקותם בבירור והיפוך של הנה"ב מצריך בנעליים.

המשך

האם מקדשים על הפת כשאיין יין? לבבלי - משמע שכן, לשיטתם שהעיקר שיש חפצא ולא משנה כ"כ אם זה לא יין. לירושלמי - משמע שלא, שמצד הגברא צריך

לירושלמי - כן, ומסביר שבעא [מלשון ביצה] רחמנא למפרק יתנא בדרעא מרוממא [לפדות אותנו בזרוע מרוממת]. לשיטתו מצד הגברא שמרמז בתבשיל.

קטו, ע"א
האם אפשר ליטול יד אחת לדבר שטיבולו במשקה?

לבבלי - לא, וצריך נטילת שתי ידיים, מצד החפצא שצריך את שניהם שנחשב כנטילת ידיים רגילה מצד החפצא.

לירושלמי - כן, מצד הגברא מספיק יד שנותן בה שאי"ז כנטילת ידיים רגילה, אלא רק שגזרו על הגברא בשביל היכר ולכן מספיק גם יד אחת.

קטו, ע"ב
נשבע שלא יאכל פת כרכה בעלי קנים ואכלה לבבלי - משמע שפטור, לשיטתם מצד החפצא שנראה משהוא אחר, וע"ז לא הייתה שבועה שזה שינוי בחפצא.

לירושלמי - חייב לדעה א' לפי המשנה למלך, אבל הפני משה סובר שפטור - לשיטתם מצד הגברא ולכן חייב כי בפועל אכל את הפת.

קטז, ע"א
מה הגירסא במה נשתנה?

לבבלי - הגירסא שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה הלילה הזה כולו מצה. שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות הלילה הזה מרור. שבכל הלילות אנו אוכלין בשר צלי שלוק ומבושל הלילה הזה כולו צלי. שבכל הלילות אין אנו חייבים לטבול אפילו פעם א' הלילה הזה שתי פעמים. לשיטתם מצד החפצא לכן מתחיל בחמור חמץ ומצה.

לירושלמי - הגירסא שבכל הלילות אנו מטבילין. חמץ ומצה. בשר צלי שלוק ומבושל. ואינו מביא את הרביעי עם הירקות - מצד הגברא מתחיל עם מטבילין, שזה מנהג בשביל הגברא ולהתמיה התינוקות.

קטז, ע"ב
מה הגירסא בהגדה?

קי, ע"ב
האם חוששין לזוגות וכשפים וכו'?
לבבלי - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש מציאות לכשפים וכו'.

לירושלמי - לא, לשיטתם מצד אור ישר שאין חשש לזוגות וכשפים. לשיטתו מצד הגברא שיכול להתגבר על כל ענינים השלילים. ועצ"ע.

קיב, ע"ב
הענין של השטן מרקד בין קרניו של השור בימי ניסן

לבבלי - הובא. לשיטתו מצד החפצא לכן הוא מדבר על טבע השור מצ"ע והסכנה בזה. לירושלמי - לא הובא כלל, לשיטתם שאין חשש לשור בזמן ניסן, שהאדם למעלה מהמזלות ואין חושש כלל.

קיג, ע"ב
מי ה' יוסף הבבלי?

לבבלי - הגירסא הוא יוסף איש הוצל הוא יוסף הבבלי הוא איסי בן גור אריה הוא איסי בן יהודה הוא איסי בן גמליאל הוא איסי בן מהלאל ומה שמו איסי בן עקבי' שמו - שקשור יותר לגברא י-ה-ו-ה.

לירושלמי - הגירסא היא רק הוא יוסי [=בגמטרי' אל-הים] הבבלי הוא יוסי בן יהודה הוא יוסי קטנתא - שקשור יותר לגבורות מצד החפצא.

קיד, ע"א
האם יש שני תבשילין בליל הסדר?
לבבלי - כן, ועיין במכתב הרבי שליט"א מלך המשיח לרב זוין.

לירושלמי - לא הובא כלל. לשיטתו מצד הגברא ולא צריך תזכורת כתבשילין מצ"ע. ועצ"ע.

קיד, ע"ב
האם צריך בליל הסדר דווקא ביצה וזרוע?
לבבלי - לא, אלא כותב שצריך שני תבשילין ולא כתוב מה הם. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדייקים כ"כ באיזה סוג תבשיל.

האם מדברים על דברים שיהיו לע"ל?
 לבבלי - כן, ולכן מספר שלע"ל יביאו שרי
 ברד ואש והגויים מצרים כוש ורומי מתנה
 למשיח ורק מרומי לא יקבל.
 לירושלמי - לא מובא כלל, לשיטתם שלא
 מתעסקים עם הגויים והחושך.

קכ, ע"א
 לגבי פרט שיצא מהכלל
 לבבלי - לא מובאת מחלוקת וגם כסמוכין
 אומרים פרט שיצא מהכלל ללמד על הכלל
 כולו יצא. לשיטתם שקשורים לפרטים ולכן
 תמיד הפרט מלמד על הכלל. [נורק במידת
 כלל ופרט יש מחלוקת האם גם ברחוקים
 דנים מידה זו - כלל ופרט].
 לירושלמי - יש מחלוקת, לשיטתם שקשורים
 יותר לכלל ואין הפרט מלמד על הכלל לדעה
 א'.

המשך
 האם "פרט שיצא מהכלל" נאמר גם כשהפרט
 קודם?
 לבבלי - לא מובא כלל.
 לירושלמי - כתוב שאין הברד, ותמיד אומרים
 "פרט שיצא מהכלל" אפילו שהפרט קודם.
 לשיטתם שהכלל זה העיקר וכלן אם יצא פרט
 מין הכלל, וודאי שא"ל ללמד על הכלל.

קכא, ע"ב
 מה סיום המסכת?
 לבבלי - מסיים במעשה של פדיון הבן.
 לשיטתם שמדבר רק על החפצא עם כוס או
 בלא כוס.
 לירושלמי - מסיים בסוגי' של הזבחים שהפסח
 עיקר והזבח טפילה. לשיטתם שמדובר
 על החיוב של הגברא שזה מדאורייתא וזה
 מדרבנן. ועצ"ע.

המשך
 לגבי הסימנים דצ"ך עד"ש באח"ב
 לבבלי - לא הובא כלל.
 לירושלמי - הובא שכך היו כתובים במטה
 האלקים.

לבבלי - הגירסא לפיכך אנו חייבים להודות
 למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הניסים
 האלה הוציאנו מעבדות לחירות מיגון
 לשמחה מאבל ליום טוב ומאפילה לאור גדול
 ומשיעבוד לגאולה - כמו אדמה"ז, שצריך
 לחשוב כאילו יצאנו משיעבוד מצרים דווקא
 שקשור לאבותינו.

לירושלמי - הגירסא היא לפיכך וכו' למי
 שעשה לנו את כל הניסים האלו הוציאנו
 מעבדות לחירות. עיין לקו"ש ח"ב בשיחה
 לפסח הסבר בין הרמב"ם לאדה"ז, ואולי זה
 גם ההבדל בין הבבלי לירושלמי - הירושלמי
 כמו הרמב"ם כאילו היינו עבדים סתם ולא
 דווקא ממצרים לכן אמר לנו, בלי קשר
 לאבותינו.

המשך
 מה הגירסא הנכונה?
 לבבלי - כן ה' אל-הינו יגיעו למועדים
 ולרגלים אחרים.
 לירושלמי - כן ה' אל-הינו יגיעו לרגלים
 הבאים לקראתנו לשלום - לשיטתם שאין
 מתעסקים עם הגויים והחושך.

קיז, ע"א
 האם אפשר לחלק את המלה הללו-יה?
 לבבלי - לא, לשיטתם שאפילו שלא נתכוון
 לקדש את השם הוא קדוש וא"ל מוחקו מצד
 החפצא שזו מלה אחת.
 לירושלמי - כן, לשיטתם שאם לא נתכוון
 הגברא לקדש את השם אלא הכוונה הללו את
 י-ה אז אינו קדוש, ויכול לחלק את המלה.

המשך
 מה הגירסא הנכונה להגדיר את הגילוי האלקי
 מלמעלה?
 לבבלי - הלשון בד"כ שכינה, מרמז לדירה
 בתחתונים (ששוכנת ומתלבשת) מצד
 החפצא.
 לירושלמי - הלשון בד"כ רוח הקודש, מרמז
 על הגילוי אצל האדם.

המשך

פדה האב אז לומדים ממק"א שצריך הבן לפדות א"ע לכשיגדיל.

לירושלמי - זה בעיקר על הבן, אלא שבגיל קטן אינו יכול בעצמו לקיים זה לכן האב צריך לפדות. אבל אם לא פדה האב ודאי שזו חובה בעיקר עליו לכשיגדיל. והסביר התמים שי' רייניץ שזה מתאים לשיטתם שמסתכלים על העתיד ולכן אפילו שכרגע הילד קטן וא"א להחיל החיוב עליו אבל בעתיד כשיגדל אפשר לחייבו ולכן מלכתחילה עיקר החיוב עליו.

המשך

האם שהחיינו בראש השנה זה דאורייתא או דרבנן?
לבבלי - לא מובא אם זה דאורייתא או דרבנן, אלא מובא שצריך לאומרו אפילו בלי כוס. לירושלמי - מובא שעל השופר זה מדאורייתא ועל הכוס בר"ה זה מדברי סופרים.

סיום מסכת פסחים [לקו"ש חי"א פ' בא]

על מי יש את החיוב של פדיון הבן?
לבבלי - זה בעיקר על האב, אלא שאם לא

מסכת יומא

ג, ע"א

שמיני רגל בפ"ע

לבבלי - זה לגבי שישה דברים פז"ר קש"ב רגל בפ"ע פייס בפ"ע ברכה בפ"ע קרבן בפ"ע שירה בפ"ע זומן בפ"ע, והכוונה בברכה לברכת המלך או שמברכים את היום. לירושלמי - אינו מביא שירה וזמן, והכוונה בברכה לזמן (שהחיינו).

ג, ע"ב

כשעושים רצונו העבודה על שם לבבלי - הובא ואם אינם עושים רצונו העבודה היא על שמו של משה. לשיטתו מצד החפצא וביטול היש ולכן יש מציאות שלא מתנהגים כמו שצריך ולכן צריך ביותר להצלה ממה רבינו, וגם מצד החפצא שהעיקר שהעבודה נעשית ולא משנה על שם מי זה.

לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא וביטול במציאות ואין אפשרות כלל לאי עשיית רצונו.

המשך

מיתתן של צדיקים מכפרת - מנין?

לבבלי - מביא כשם שאפר פרה מכפר כך מיתתן של צדיקים, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על אפר פרה.

לירושלמי - מוסיף כשם שיוהכ"פ מכפר כך מיתתן של צדיקים מכפרת, וכן מוסיף שקשה מיתתן של הקב"ה כשבירת הלוחות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד יוהכ"פ שאז האדם עולה לדרגה שאין החטאים קשורים אליו.

ד, ע"ב

מה מעכב במילואים?

לבבלי - המחלוקת היא שלר' חנינא כל דבר שמעכב לדורות מעכב גם כאן ולר' יוחנן כל האמור בפרשה מעכב והנפק"מ זה רק סמיכה אבל לא שיירי הדם. לשיטתו מצד החפצא ולכן דעת ר' חנינא שזה העיקר לכן דוקא מעכב לדורות שזה יותר קשור לחפצא וגם רק סמיכה (שזה בחפצא) יותר משיירי הדם.

לירושלמי - המחלוקת הפוכה, שלר' חנינא כל האמור בפרשה מעכב ולר' יוחנן רק דבר שמעכב לדורות מעכב גם כאן והנפק"מ זה גם סמיכה וגם שיירי הדם. לשיטתו מצד הגברא ולכן ר' חנינא שהוא העיקר מדבר על כל האמור בפרשה שזה יותר מצד הגברא וגם שיירי הדם שזה לא מעכב בחפצא של הקרבן אלא בגברא שצריך לעשות.

ה, ע"ב

מה קודם בבישת הבגדים?

לבבלי - בכתונת ומצנפת לכו"ע לא פליגי שאהרן ואח"כ בניו ורק באבנט נחלקו, שיש דעה שקודם האבנט של הבנים. לשיטתו מצד החפצא וביטול היש ולכן דוקא באבנט מתגלה יותר המס"נ, אפילו שזה בבניו אבל במס"נ אין הבדל, ולכן יש דעה שקודמים.

לירושלמי - לכו"ע ציץ ומצנפת של אהרן קודם לאבנטם של בנים, לשיטתו מצד הגברא וביטול במציאות ולכן דוקא אהרן כה"ג שלימות הביטול קודם תמיד גם לאבנט של בנים.

ד, ע"א

מה הי' משה ואהרן בימי המילואים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין

יותר משלש מאות כהנים גדולים. לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע כ"כ מה עשו הכה"ג. לירושלמי - מובא שהיו הכהנים הורגים זה את זה בכשפים, והיו לדעה א' 80 כהנים גדולים וי"א 81 וי"א 82 וי"א 83 וי"א 84 וי"א 85. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא מעשיהם הרעים של הכה"ג שגרמו לכך וגם מספרם המדוייק.

המשך

מדוע חרבה שילה?

לבבלי - בגלל שהי' גילוי עריות ובזיון קדשים. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומרים גילוי עריות שזה ממש נוגע לעצם של היהודים. לירושלמי - בגלל שהיו מבזים את המועדות ומחללין את הקדשים. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומרים רק שמבזים את המועדות וחילול הקדשים שזה נוגע ממש למקדש בגלוי.

ט, ע"ב

מדוע ביהמ"ק חשני חרב?

לבבלי - בגלל שנאת חינם. לשיטתו מצד החפצא לכן מדברים על עיקר הבעי' והחורבן שזה שנאת חינם. לירושלמי - בגלל שאהבו ממון ושנאת חינם, לשיטתם מצד הגברא, לכן מביא עוד חיסרון באדם שאהבו ממון.

יב, ע"א

כלי שרת - האם עבודתם מחנכת?

לבבלי - משמע שכן בכל מצב [לשיטתם] שסיבה ומסובב אפשרי ביחד - עיין בהמשך. ועצ"ע, לשיטתם מצד החפצא ולכן אפשר ששני הדברים יהיו ביחד. לירושלמי - רק אם נאמר שהן קדושים מיד אז אפשר לומר שעבודתם מחנכת אבל אם קדושים רק בשעת תשיש אז א"א לומר ששני הדברים יהיו יחד גם שיהיו קדושים וגם שעבודתם מחנכת, לשיטתם מצד הגברא ולכן א"א ביחד.

יג, ע"א

נוגע כלל מה הי' אז, העיקר שנתקדש המשכן והשכינה ירדה. לירושלמי - מובא שמשנה הי' משמש בכהונה גדולה ולא שרתה שכינה על ידו, וכיון שלבש אהרן בגדי כהונה גדולה ושימש שרתה שכינה על ידו. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב לדעת ע"י מי התקדש המשכן וירדה השכינה.

המשך

מאיפה לומדים מילואים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא כנ"ל "ומאי דהוה הוה". לירושלמי - שואל האם ללמוד ממעשה בראשית שהיום הולך אחרי הלילה או ללמוד מקדשים שהלילה הולך אחר היום. לשיטתו מצד הגברא כנ"ל שרוצים לדעת באיזו אופן שרתה השכינה מלמטלמ"ע או הפוך.

המשך

כמה פעמים העמידו ופירקו את המשכן?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וכנ"ל מאי דהוה הוה. לירושלמי - לר' יוחנן היו שם שבע עמידות וששה פירוקין, לר' חיייה הי' שם 14 עמידות ו-13 פירוקין. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע העבודה שע"י היתה השראת השכינה.

י, ע"ב

מה הטעם שהלשכה פטורה ממזוזה?

לבבלי - המחלוקת היא האם דירה בע"כ שהכהן מחויב לדור בה נחשבת לדירה, לשיטתו מצד החפצא שאינה נחשבת לדירה. לירושלמי - המחלוקת היא מה לומדים מהמילה "בשערין", לר' יהודה ממעטים פרט לשערי הר הבית והעזרות ולרבנן מרבים שגם מקומות אלו חייבים במזוזה. לשיטתו מצד הגברא ולכן לומדים מיעוט מיוחד מהמילה "בשערין".

ט, ע"א

כהנים גדולים בבית שני

לבבלי - לא הובא שהיו הורגים זה את זה והי'

מה עושים לכה"ג ביוהכ"פ שיהי' לו אשה?
לבבלי - מתקינים לו אשה אחרת אלא שמגרשה על תנאי, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שממש תהי' אשתו, אלא שמגרשה על תנאי.

לירושלמי - מקדש את האשה הנוספת על תנאי שמא יקרה משהו לאשתו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק שרק מקדשה שהיא מיועדת לו.

המשך

האם חוששין למיתה?

לבבלי - לא מביא קושי' על זה, לשיטתו מצד החפצא ולא חוששים למיתה.

לירושלמי - מביא סתירה שבמ"א כתוב שמיתה מצויה לר"י ובמ"א כתוב שאינה מצויה, ומתריצים שבציבור חוששים שמא ימות א' מהציבור אבל ביחיד אין חוששים שדוקא הוא ימות, לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים למיתה וגם מפרטים את ההבדל בין ציבור ליחיד וכו'.

המשך

האם מותר לייחד את הכה"ג עם סגנו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ קנאה ביניהם ואין חשש.

לירושלמי - אסור שמא יהרוג את הכה"ג, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חשש שהקינאה ביניהם.

יב, ע"ב

מה הדין בכה"ג שנפסל וחזר לעבודתו?

לבבלי - מחלוקת: לר' יוסי הראשון חוזר לעבודתו והשני אינו ראוי לא לכה"ג ולא לכהן הדיוט ולר"מ הראשון חוזר לעבודתו והשני כל מצוות כהונה גדולה עליו, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שלא מתחשבים בגברא, ולכן השני כל מצוות כהונה גדולה עליו.

לירושלמי - לכו"ע הראשון חוזר לעבודתו והשני אינו כשר לא לכה"ג ולא לכהן הדיוט, לשיטתו מצד הגברא ולכן השני אינו לא כה"ג ולא כהן הדיוט.

המשך

האם בע"מ תוקעין בחצוצרות?

לבבלי - לא מובא דין זה כלל, רק מובא שאמר לו ר"ט לר"ע כל הפורש ממך כפורש מן החיים, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אמר לו שא"א לפרוש ממנו כדי לא לעשות טעות בהלכה.

לירושלמי - מובא שר' טרפון אמר שכן, ונשבע שראה את אחי אמו חגר עומד בעזרה ותוקע, ואז אמר לו ר"ע אולי ראית רק בשעת הקהל אבל בקרבן אין בע"מ תוקע, ואז הסכים לו ר"ט ואמר לו כל הפורש ממך כפורש מן החיים, לשיטתם שמדברים מצד חסרון בגברא (בעל מום) שאין ראוי לעבודה ואין ראוי אפילו לתקוע בחצוצרות.

המשך

מדוע אסור לשאת אשה בשבת?

לבבלי - לא מובא, ואולי מחשש שמא יכתוב שטר, מצד החשש בחפצא שמא יכתוב.

לירושלמי - משום שנחשב לקונה קנין בשבת שאסור, לשיטתו מצד הגברא ולכן עצם הקנין אסור.

טו, ע"ב

לפנות לימין

לבבלי - מובא שכל פניות שאתה פונה לא יהיו אלא לימין, לשיטתו מצד החפצא שיש חשיבות לימין דוקא.

לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא ואין חשיבות כ"כ לימין.

יח, ע"א

האם כה"ג צריך להיות גדול גם במראה?

לבבלי - לא, ורק שיהי' גדול בנוי בכח בעושר בחכמה, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין צריך כ"כ שלימות במראה.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך גם שלימות מצד המראה.

יח, ע"א

מדוע צריך למנוע מאכלים מסוימים מהכה"ג

לירושלמי - מביא ומוסיף על המשנה בגלל שטעמם מפיג את השינה, לשיטתם שמדברים איך זה פועל על האדם.

המשך

מתי מותר לרמוז?

לבבלי - רק בפרק שני של ק"ש רמז לו, לשיטתם מצד החפצא ולכן רק בקריאת שמע מותר לרמוז, שזה קשור לביטול היש, ק"ש שאומרו מיושב.

לירושלמי - רמז לו באצבע בזמן התפילה, לשיטתם מצד הגברא ולכן גם בתפילה כשהיו בביטול במציאות במעומד מותר לרמוז.

כ, ע"א

מתי השטן לא מקטרג?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מובא כל כך כח האדם לבטל לגמרי את השטן.

לירושלמי - מובא ש"השטן" בגימטרי' 364 שיום א' יוהכ"פ אין השטן שולט, לשיטתו מצד הגברא, לכן מובא שבכוח הביטול ותפילת האדם לפעול זאת.

המשך

מקום כרוכים וארון אינם מן המידה לבבלי - הוזכר רק שמקום ארון אינו מן המידה, ומביא גם שבזמן שעושים רצונו של מקום פניהם איש אל אחיו ואם לא אין פניהם איש אל אחיו, לשיטתם מצד החפצא לכן מדבר רק על הארון, ומביא גם שיש שינוי בחפצא שפניהם איש אל אחיו.

לירושלמי - מביא גם שמקום הכרוכים אינו מן המידה ולא מזכיר שפניהם איש אל אחיו, לשיטתם מצד הגברא ולכן מזכיר את הכרוכים אבל אינו מזכיר שפניהם איש אל אחיו.

כא, ע"ב

מה הם החמישה דברים שחסרו במקדש שני? לבבלי - זה ארון וכפורת וכרוכים. ואש שירדה מלמעלה. ושכינה. ורוח הקודש. ואורים ותומים, לשיטתו מצד החפצא ולכן משמיט את שמן המשחה שנוגע רק לגברא

שלא יראה קרי, והרי הי' נס שלא ראה הכה"ג קרי?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדברים על נסים, אלא בדרך הטבע.

לירושלמי - מוסבר בגלל ש"לא תנסו את ה'", וגם אפ"ל שמדובר בבית שני שלא הי' הנס כמו בבית ראשון, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על נסים מצד מעלת הכה"ג.

יט, ע"ב

האם הצדוקי שרגמוהו באתרוגים מת או לא? לבבלי - לא משמע שמת, לשיטתם שלא מתייחסים כ"כ לגברא, ואין זה נוגע להלכה. לירושלמי - משמע שמת, שמוכיח שזה לא אותו צדוקי בסיפור עם הפרה אדומה ושל יוהכ"פ ובסוכות, לשיטתם שמדברים מצד הגברא ונוגע מיהו האיש הלזה.

המשך

לגבי מזבח פגום

לבבלי - כתוב רק שכל מזבח שאין לו כבש קרן יסוד וריבוע פסול ולא מוזכר סובב, לשיטתו מצד החפצא והרי אין הסובב חלק מהחפצא של המזבח, ורק למטרת האדם.

לירושלמי - מובא גם שצריך להיות סובב. לשיטתם שקשורים לסובב ומקיף, לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא גם הסובב שזה לצורך האדם (קשורים לסובב ומקיף שענינם ביטול במציאות).

המשך

איך מגיע המלאך להרוג את הכה"ג בקה"ק? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מובא הפירוט, שאין זה נוגע כ"כ להלכה. לירושלמי - מסביר בגלל שננס שלא כתיקונו אלא כצדוקי לכן המלאכים יכולים ליכנס, לשיטתו מצד הגברא ולכן מוסבר שגורם פגם שהמלאכים יוכלו להיכנס לקה"ק.

יט, ע"ב

מדוע קורים לפני הכהן במשלי ובתהילים? לבבלי - לא הובא, לשיטתם מצד החפצא ואין ענינם להסביר בדברים אלו.

ומוסיף כפורת וכרובים שקשורים לחפצא. לירושלמי - זה אש שירדה מלמעלה. וארון. ואורים ותומים. ושמן המשחה. ורוח הקודש. לשיטתם שמדברים על הגברא ולכן מוסיף שמן המשחה שנוגע לעבודת האדם.

פרק שני
המשך

האם ציין מרצה על טומאת ידיים?
לבבלי - לא הובא, לשיטתם מצד החפצא ולכן אין מדברים על טומאת ידיים, שנוגע רק לאדם.

לירושלמי - נשאר בספק, לשיטתם מצד הגברא ולכן מדברים על טומאת ידיים.

המשך

האם שינה ולינה פוסלות ידיים ורגלים?
לבבלי - לא, שאפילו עד עשרה ימים יכול להישאר עם אותו קידוש ידיים ורגלים, לשיטתם מצד החפצא וקידוש ידיים ורגלים נשאר לנצח.

לירושלמי - רק עד שלשה ימים אם עסק בעבודה ולא ישן אז מועיל קידוש ידיים ורגלים, לשיטתם מצד הגברא ולכן צריך לא לישון כדי שהקידוש יימשך.

כב, ע"ב

איך ספרו את עם ישראל?

לבבלי - מביא כאן אגדות רבות שאסור למנות את ישראל, ובזמן שעושים רצונו של מקום לא יספר מרוב, וכן שדוד לא העבירוהו מהמלכות אפילו שהיו דברים משא"כ בשאול וכן שאין ממנין פרנס על הציבור אא"כ קופה של שרצים תלויה מאחריו ות"ח צריך לנקום ולנטור כנחש. לשיטתו מצד החפצא "ומחשכים הושבני" ולכן חוששים בספירה לדבר בלתי רצוי.

לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא אור ישר ואין חוששים כלל לזה.

נכנס אביו של אותו התינוק שנהרג אמר להן עדיין התינוק מפרפר ולא נטמאת הסכין, מלמד שהיתה טומאה קשה להן משפיכות דמים - האם זה לשבח או לגנאי?

לבבלי - הסתפק, ולמסקנה זה לגנאי. לשיטתו מצד החפצא שדואגים לטומאת הכלים.

לירושלמי - ודאי שזה לגנאי. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין מחשיבים כלל את הכלי לגבי הגברא.

כה, ע"א

איך מתחיל הפייס מאותו א' שבחר להתחיל ממנו?

לבבלי - לא דן בזה. לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע כ"כ ענין זה.

לירושלמי - יש מחלוקת: לדעה א' מתחיל בצד ימין ולדעה א' בצד שמאל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מאוד נוגע מהיכן להתחיל מימין או משמאל.

כג, ע"א

מה הכוונה בן בבי על הפקיע?

לבבלי - למסקנה הכוונה שהי' ממונה להלקות, לשיטתו מצד החפצא שזה קשור יותר לעונש.

לירושלמי - הכוונה שהי' קולע פתילות למנורה, לשיטתו מצד הגברא וזה קשור יותר לעבודת המנורה.

כה, ע"א

האם יש ישיבה בעזרה למלכי בית דוד?

לבבלי - פשוט שכן וגם ישבו בעזרת נשים, לשיטתו מצד החפצא וביטול היש ולכן אפשר גם לשבת.

לירושלמי - משמע שלא, ורק נסמך בכותל ולא ממש ישב, וגם בעזרת נשים אסור לשבת. לשיטתו מצד הגברא וביטול במציאות ולכן לא יושבים.

כו, ע"א

הקטורת מעשרת

לבבלי - לא מודגש שהיו שנים מתברכים בכל פעם. לשיטתו מצד החפצא והרי זה עבודה

כג, ע"ב

מעשה באחד שקדם את חברו בתוך 4 אמות של מזבח, נטל חבירו את הסכין ותקעה בלבו,

לאדם ולכן זה חידוש שקיים גם את זה. לירושלמי - לא הובא, רק בכללות ששמר את כל התורה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין כ"כ חידוש בעירוב תבשילין כיון שיש חשיבות גדולה גם בדברים שקשורים בגברא לשיטתם.

לא, ע"א
האם ביאה במקצת שמה ביאה?
לבבלי - מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו קצת נחשב לדעה א' וע"ד עצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו. לירושלמי - לא שמה ביאה. לשיטתו מצד הגברא ועיקר דעתו של האדם זה בגבר ביאה.

המשך
כמה כותנות לכל כהן?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ, וכשצריך כותנת חדשה - מקבל. לירושלמי - שתי כותנות לכל אחד לרבנן, ור' יוסי אומר אפילו כותנת אחת לכל אחד. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע שיהי' לו מוכן עוד כותנת.

המשך
האם צריך במזוזה לשמה?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא שצריך כ"כ את כוונת האדם. לירושלמי - מחלוקת: י"א שלא ולרשב"ג כן וכן אבני קודש של המזבח צריך שיהי' חציבתן בקודש וכן בגדי קודש צריך שתהא אריגתן בקודש ולר' חנינא זה רק דעת רשב"ג וי"א שלא צריך. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב לדעה א' עכ"פ שיהי' לשמה בכוונת האדם.

המשך
הזורק כלי לד' אמות של מת
לבבלי - אין איסור, אא"כ נגע במיטתו של המת אז אסור מדרבנן שמתחלף בתכריכי המת. לשיטתו מצד החפצא ואין מחשיבים את כוונת האדם שזורק בשביל המת לאסרו. לירושלמי - נאסר בהנאה בגלל שמת תופס

אחת ורק א' מתעשר. לירושלמי - מדגיש ששנים היו מתברכים בכל פעם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיבים גם את המסייע אפילו שאין בו ממש כ"כ וע"ד שמחשיבים את ההכנה למצוה.

המשך
הכתוב לא בא לנעול אלא לפתוח
לבבלי - לא מובא זה הלשון. לשיטתו מצד החפצא ואין הכל גלוי לאדם. לירושלמי - מובא לשון זו. לשיטתו מצד הגברא שהכל גלוי לגבי האדם.

פרק שלישי
האם נאמנות נשים?
לבבלי - לא הובא וגם לא נזכר המקום סוסיתה. לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ נאמנות לנשים. לירושלמי - כן שרבי אמי הי' מטלטל ע"פ נשים שאמרו שהשמש שקעה בעיר שנקראת סוסיתה והשבת יצאה. לשיטתו מצד הגברא ולכן נותן נאמנות לנשים. ועצ"ע.

כח, ע"א
מדוע מזכירים את העיר חברון?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ זכות אבות. לירושלמי - כדי להזכיר זכות אבות, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע ביותר זכות אבות.

כח, ע"ב
האם זריזין מקדימים למצוות?
לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא והמעשה הוא העיקר ובזריזות ע"ד חטוף ואכול. לירושלמי - לא, שעדיף לעשות מצוה בשלימות לאט לאט, שזה יותר שלימות בגברא.

המשך
האם אברהם קיים עירוב תבשילין?
לבבלי - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדגיש עירוב תבשילין אפילו שלכאורה זה דבר שהוא רק מצד ספיקא דיומא, שקשור

4 אמות כאילו זה על המת עצמו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיבים את כוונת האדם שהתכוון לזרוק למת והכלי נאסר.

לה, ע"ב

מעשה ברבי אלעזר בן חרסום שלבש כתונת בשתי ריבוא ועלה והקריב על המזבח לבבלי - מובא רק שהורידו אותו אחיו הכהנים שהי' נראה מתוכה ערום. לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ כל הפירוט מה הי' עושה.

לירושלמי - מוסיף שמילא אותה מים וכך נסתמו הנקבים וסבב את המזבח שבע פעמים. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע שהי' סותם את הנקבים במזבח ע"י בגד זה.

לו, ע"א

על מה עולה מכפרת? לבבלי - על עשה ועל לאו שניתק לעשה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים רק על עבירות מצ"ע שצריך כפרה.

לירושלמי - מכפר על הרהור הלב. לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שצריך כפרה גם על הרהור הלב מצד שלימות באדם עצמו.

לח, ע"ב

איך מסתירים את השם המפורש? לבבלי - לא מובא, אלא רק שלא מפרסמים את השם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מובא רק הדין בלי לפרט כ"כ.

לירושלמי - מסופר שרבי אינייני בא לר' חנינא לציפורי אמר בוא ואגלה לך את השם המפורש ואז נכנס בנו מתחת למיטה כדי לשמוע ואז התעטש ושמע ר' חנינא ואמר אתם נוהגים ברמאות ולא גילה, ועוד מסופר שא' לא רצה לשמוע את השם כי אז לא יוכל לקבל מעשר מבשר ודם, ועוד מסופר על פרסי שקילל את בנו בשם המפורש ומת ושמע שמואל ואמר הלך כוחו של השם ומי ששמע שמע. לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרט את כל הסכנה והחשש שיש בדבר.

לז, ע"ב

מאיפה יצאו ניצוצות כשהשמש זרחה בביהמ"ק?

לבבלי - מהנברשת שעשתה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על דבר שלא קשור כ"כ לאדם, אלא זה רק ליופי ביהמ"ק.

לירושלמי - מהטבלה של זהב שעשתה שעליה הי' כתוב פרשת סוטה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על דבר שמזהיר את האדם להזהר בצניעות שלא יגיע למצב שיצטרך לפ' סוטה.

המשך

האם פרשת סוטה כתובה בראשי תיבות? לבבלי - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק ר"ת שזה מספיק סימן בשביל האדם. לירושלמי - בתחילה מביא דעה שכתוב בר"ת ולמסקנה הי' כתוב כל הפרשה עם כל הדקדוקים. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' כתוב במפורש הכל, שזה יותר פועל על האדם וכו'.

לח, ע"א

הנס של דלתות ניקנור לבבלי - מביא עוד דעה שבריה שבים בלעתה והקיא אתה ליבשה. לשיטתו מצד החפצא לכן מובא שהי' פה ממש ברי' מצ"ע שהשתתפה בנס זה.

לירושלמי - לא מובאת דעה זו, ורק שהי' מבצבץ מתחת הספינה. לשיטתו מצד הגברא והנס הי' רק בצורה ישירה מה' ורק בשביל האדם שנסע לבד יחד עם האני'.

לח, ע"א

בית אבטינס וגרמו שלא גילו על מעשה הקטורת

לבבלי - כתוב שאסור לספר בגנותן, וכן שמצאו תשובה לדבריהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין משבחים אותם כ"כ, שסוף סוף הם הסתירו ובגללם לא יודעים את מעשה הקטורת, שיש בזה חסרון גדול.

לירושלמי - מוסיף שהם הכשרים שבכל הדורות. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב מאוד להקפיד לא לגלות סודות אלו, שלא

יגיע לאנשים לא טובים.

ליכנס לקה"ק. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב מאוד, וכותבים גם דברים שקשורים לשמעון הצדיק.

לח, ע"ב

השומר עצמו מעבירה 3 פעמים

לבבלי - הלשון כיון שבאה לאדם עבירה פעם ראשונה ושניה ואינו חוטא שוב אינו חוטא. לשיטתם מדברים על החפצא של העבירה. לירושלמי - הלשון שאם שומר את עצמו מן העבירה פעם ראשונה ושניה ושלישית - מכאן ואילך הקב"ה משמרו, לשיטתם שמדברים על הגברא.

המשך

אם נתערבו הגורלות לבבלי - לא מובא, רק מביא מחלוקת האם עלית הגורל מהקלפי מעכבת. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על פעולת האדם בעליית הגורל, שזה מעכב לדעה אחת, אבל אין בעי' אם התערבו הגורלות, כיון שזה רק גילוי מילתא בעלמא ויכול לעשות עוה"פ הגרלה.

פרק רביעי

איך הגורלות היו?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין הגורל כ"כ חשוב, ובודאי שלא צריך לחקוק אלא זה כמו גילוי מילתא בעלמא. לירושלמי - חקוקים היו ולא כתובים. לשיטתו מצד הגברא שהאדם ממש פועל ע"י הגורל וזה מתבטא בזה שחקוקים, היינו שזה לא רק גילוי מילתא בעלמא, אלא זה ממש חקוק שיש לזה חשיבות גדולה.

לירושלמי - מובא שאם נתערבו כשהן עדיין בקלפי ולא העלן אין השעירים כמצוותן, ואם נתערבו לאחר שהעלה אותם השעירים כמצוותן. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם נתערבו לאחר ההגרלה בתוך הקלפי זו בעי' ואין השעירים כמצוותן כיון שהאדם פועל ממש ע"י הגורל, וכבר קבע מה בימינו ומה בשמאלו וא"א לשחזר דבר זה עוה"פ. אבל אחרי שכבר העלה את הגורלות, שאז כבר קיים את המצוה שוב אי"צ עוה"פ אפי' שיש חסרון בחפצא שלא יודעים מה בימין ומה בשמאל, כיון שהאדם כבר קיים את המצוה. ועצ"ע.

המשך

איך הי' הגורל בחלוקת ארץ ישראל?

לבבלי - גם האורים והתומים היו אומרים איזה שבט זכה באיזו תחום. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא הגורל לבד הי' קובע אלא גם האורים ותומים, שזה לא קשור לעבודת האדם אלא פועל מצ"ע. לירושלמי - רק הגורל הי' קובע. לשיטתו מצד הגברא שזה נפעל ע"י עבודת האדם בהגרלה כנ"ל.

מ, ע"א
האם שעיר מעכב את הפר ביוהכ"פ?
לבבלי - לא, ורק הפר מעכב את השעיר. לשיטתו מצד החפצא ולכן השעיר מצ"ע נחשב טפל לפר ולכן השעיר אינו מעכב את הפר, והפוך כן.

לירושלמי - כן, ששניהם מעכבים א' את השני. לשיטתו מצד הגברא ולכן שניהם מעכבים כי על האדם יש חיוב להקריב את שניהם בשווה.

לט, ע"ב

בקודש הקדשים

לבבלי - לא מובא שהזקן שראה שמעון הצדיק כל פעם שנכנס לקודש הקדשים הי' הקב"ה בעצמו. לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע לנו כ"כ לדעת מה ראה שמעון הצדיק מצ"ע.

מ, ע"ב
האם הוידוי מעכב בשעיר המשתלח?
לבבלי - המחלוקת היא שלר' שמעון הוידוי מעכב ולר' יהודה לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לר' יהודה שהלכה כמותו אין וידוי

לירושלמי - מובא שהזקן שראה זה הי' הקב"ה בעצמו, מכיון ששום מלאך לא יכול

לשון הרע, וציץ מכפר על הגודפנים וי"א על עזי פנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם הבגדים קשורים ומכפרים על עבירות האדם.

מד, ע"ב

כיצד מזקקין זהב?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא לומר שלא יזקקו באש ככל צורפי הזהב.

לירושלמי - מובא שמחתכין אותו כזיתים ונותנים אותו ליענים והן מסננות אותו בקיבתן, וי"א שטומנין אותו בזבל 7 שנים וכך מזדקק הזהב. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה זהב קדוש היו משתדלים לא לחסרו בזמן שמזקקים אותו ע"י אש, ולכן חיפשו אופנים אחרים לזקקו בלי שיחסר כלל.

מה, ע"א

זהב פרוים ופירות מגפן של זהב

לבבלי - הפירוש רק שדומה הזהב לדם הפרים. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על דבר שקשור לטבע העולם.

לירושלמי - מביא שזהב פרוים ריש לקיש אומר אדום דומה לדמו של פר. ויש אומרים זהב שהוא עושה פירות, כמ"ש וגפן של זהב היתה עומדת על פתחו של היכל. אמר ר' אחא בשעה שבנה שלמה את ביהמ"ק צר כל מיני אילנות לתוכו, ובשעה שהיו אלו שבחוץ עושים פירות בעונתם - אותם אילנות בפנים בהיכל היו עושים פירות, כמ"ש פרוח תפרח ותגל אף גילת ורנן. ומתי יבשו? אמר ר' יצחק בשעה שהעמיד מנשה צלם בהיכל יבשו דכתיב ופרח לבנון אומלל. לשיטתו מצד הגברא לכן מדברים גם על נסים שלמעלה מהטבע וזה קשור לעבודת האדם, שכאשר מנשה התנהג לא טוב הפסיקו הנסים.

מג, ע"ב

פיטום הקטורת

לבבלי - לא הובא ביומא, אלא בכריתות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מובא רק במקום שמוסבר על קטורת מצ"ע. לירושלמי - מובא פה בהמשך לעבודת

האדם מעכב, והעיקר זה הפעולה שעושים עם הקרבן.

לירושלמי - הפוך לר' שמעון הוידוי לא מעכב ולר' יהודה הוידוי מעכב. לשיטתו מצד הגברא ולכן לר"י שהלכה כמותו וידוי האדם כן מעכב.

מא, ע"ב

כמה לשונות הן?

לבבלי - מחלוקת: לדעה א' זה שלש לשונות ולדעה השני זה שתי לשונות. לשיטתו מצד החפצא ולכן לפי דעה א' מספיק 2 לשונות, שאי"צ כ"כ לפרסם לכל האנשים דבר זה. לירושלמי - לכו"ע זה שלש לשונות. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב שכולם ידעו מזה ולכן שמים גם א' בפתח ההיכל כדי שיראו כולם וזה ישפיע עליהם.

המשך

האם אפשר להיכנס אפילו בדמו של פר, כגון שהכה"ג מת ומינו אחר תחתיו שיכנס עם הדם של הפר ששחט הראשון?

לבבלי - המחלוקת היא שר"ל סובר שכן ולר' חנינא לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"ל סובר שאפשר להכנס עם הדם של הפר הראשון אפי' שהשתנה הגברא, כיון שמצד החפצא זה המשך א'.

לירושלמי - הפוך, שר"ל לא ור' חנינא כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן לר"ל א"א שיכנס תחתיו, כיון שהאדם השתנה.

מד, ע"א

על מה מכפרים בגדי כה"ג?

לבבלי - לא הובא, רק כתוב שקטורת מכפרת על לשון הרע. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא שהבגדים מצ"ע קשורים ומכפרים על האדם.

לירושלמי - מובא שכתונת מכפרת על לבישת כלאים וי"א על שופכי דמים מכנסים מכפר על גילוי עריות, מצנפת מכפרת על גסי הרוח, אבנט ה' מכפר על הגנבים וי"א על העוקמנים, חושן ה' מכפר על מטי הדין, ואפוד מכפר על עובדי ע"ז, ומעיל מכפר על

מצד החפצא ואין סברא לומר שתהי' פרוכת בעלי', כיון שאין בה קדושה כ"כ.

לירושלמי - מחלוקת: לר' יוסי הי' פרוכת גם בעליה בין קדה"ק ולקודש, ולרבנן הי' רק ראשי פיספסין שמבדילין בעליה בין הקודש לקדה"ק. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש קדושה גם בעלי' מצד שהקדושה מתפשטת גם למעלה.

המשך

היכן הלך הכה"ג כשנכנס לקדה"ק?

לבבלי - ר' יהודה אומר בין המזבח ולמנורה, ר' מאיר אומר בין השולחן למזבח [דעה זו אינה בירושלמי] ור' יוסי אומר בין השולחן ולכותל. לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"מ אומר שכה"ג יכול ללכת בין השולחן למזבח ולא חושש שהכה"ג יסיח את דעתו בגלל הריח הטוב שמגיע מהשולחן של לחם הפנים כיון שקשור לעבודה מצ"ע לגמרי.

לירושלמי - ר' מאיר אומר מן המנורה ולדרום הי' נכנס [דעה זו אינה בבבלי], ר' יוסי אומר מן השולחן ולצפון הי' נכנס וי"א ממזבח הזהב ולמנורה הי' נכנס. לשיטתו מצד הגברא ולכן ר"מ חושש שיסיח את דעתו הכה"ג בגלל הריח של לחם הפנים, ורק ר"י שענינו גבורות ומס"נ אין חושש כלל שהלחם ישפיע עליו ויסיח דעתו.

נב, ע"א

מה הם הפסוקים שאין להם הכרע?

לבבלי - מובא רק חמשה שהם: שאת, משוקדים, מחר, ארור, וקם, ואינו מסדרם לפי הסדר שבתורה. לשיטתו מצד החפצא שקשורים לאור חוזר ולכן זה לא לפי הסדר בתורה.

לירושלמי - מוסיפים גם את הפסוק "ובני יעקב" - "באו מן השדה כשמעם" או "כשמעם ויתעצבו האנשים" ומסדרם לפי הסדר שבתורה. לשיטתם מצד הגברא, ולכן מדבר גם על פסוק שקשור לגברא ולפי הסדר שבתורה, אור ישר.

נב, ע"ב

הקטורת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר פה בהמשך לעבודת האדם (הקטורת).

פרק חמישי

מז, ע"א

האם הכף היא כלי חול?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שתהי' קדושה מצ"ע.

לירושלמי - מובא שכן. לשיטתו מצד הגברא והעיקר זה עבודת האדם אפי' בכלי חול.

מז, ע"א

מה הי' צניעותה של קמחית?

לבבלי - זה שלא ראו קורות ביתה שערות ראשה. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא שערות הראש שיש בהן טומאה וחשש ליניקת החיצונים.

לירושלמי - מוסיף שגם לא ראו את אמרי חלוקה. לשיטתו מצד הגברא ולכן הקפידה גם על דברים שקשורים יותר לכבוד האדם, ולא כ"כ חשש מצד יניקת החיצונים כ"כ.

המשך

כיצד פודים תמידים שהותירו?

לבבלי - זו מחלוקת תנאים: לחכמים נפדין תמימים ולר"ש לא, אלא צריך לחכות עד שיהי' בהם מום. לשיטתו מצד החפצא ולכן לחכמים שהלכה כמותם ברגע שלא הוצרכו קרבנות התמידים כביכול כבר אין בהם את הקדושה כ"כ ומותר לפדותם תמימים.

לירושלמי - זו מחלוקת אמוראים: לשמואל נפדים כתמימים לר' יוחנן נפדין כפסולי המקודשין שירעו עד שיסתאבו ויהי' בהם מום ורק אז יפדו. לשיטתו מצד הגברא ולכן לר"י שהלכה כמותו אפי' שאין צורך בקרבנות, אבל מכיון שהוקדשו ע"י האדם צריך לחכות עד שיהי' בהם מום ורק אז אפשר לפדותם.

נא, ע"ב

האם היתה פרוכת גם בעליה?

לבבלי - מביא מחלוקת ר' יוסי ורבנן, אך לא מובא שנחלקו לגבי פרוכת בעליה. לשיטתו

החפצא ולכן מובא שנטמא במקומות אלו. לירושלמי - הכוונה שמוזה את הדם במקומות אלו בהיכל ובעזרה ובמזבח הזהב, לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא שהאדם צריך להזות במקומות אלו.

פרק שישי

האם החצוצרות צריכים להיות שוים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין סיבה שגם החצוצרות יהיו שוים, שזה רק לעבודת האדם ולא נחשב לקרבן.

לירושלמי - כן כמו השעירים והכבשים והצפירים, לשיטתו מצד הגברא ולכן כל דבר שקשור לאדם צ"ל שווים.

סד, ע"א

אם מת אחד מהשעירים ולקח זוג לשני - איזה קרב?

לבבלי - רב אומר שמקריב את האחד שנשאר בזוג הראשון וא' מהזוג השני ירעה ולר' יוחנן מקריב רק מהזוג השני וא' מהזוג הראשון ירעה.

לירושלמי - הפוך, רב אומר שמקריב רק מהזוג השני ולר' יוחנן מקריב את האחד שנשאר מהזוג הראשון.

המשך

האם שעיר לעזאזל שברח מטמא בגדים?

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - מחלק אם ברח לפני דחייתו לצוק מטמא בגדים, ואם אחרי דחייתו לצוק אינו מטמא בגדים, לשיטתם שאחרי פעולת הגברא אז נגמרה מצוותו ואין מטמא בגדים.

סו, ע"ב

השאלות ששאלו את ר' אליעזר

לבבלי - מוסיף גם ששאלוהו פלוני מהו לעוה"ב וכן שאלוהו על רועה ממזר ומהו לסוד את ביתו ולא השיב להם, לשיטתם שגם מדברים על דברים נוספים ואין חוששים שיענה ר' אליעזר אפילו שלא שמע מרבו, כי הם רק ביטול היש.

לירושלמי - שאלוהו רק אם חלה השליח של

האם הכה"ג הזיז את הפרוכת כדי שלא ישרפו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתם מצד החפצא, שזה הי' מצ"ע באופן שלא הי' נשרף.

לירושלמי - כן, שכאשר הלך עם הקטורת הי' מוזיז עם מרפיקיו את הפרוכת כדי שלא ישרפו, לשיטתו מצד הגברא, שהי' צריך השתדלות של הגברא.

מט, ע"ב

איך אוחוז את הכף הכה"ג?

לבבלי - אוחוז את הכף באצבעות ידיו או שיניו, לשיטתו מצד החפצא שזה חלק ממש מהעבודה.

לירושלמי - זורקה באויר או תופסה ברגלו, לשיטתם מצד הגברא שזה רק פעולה שהאדם צריך לעשות ואפשר גם ע"י זריקה באויר וכו'.

נג, ע"ב

מה הי' תפלת כה"ג?

לבבלי - נוסח קצר, לשיטתו מצד החפצא ולכן מתפלל רק על החסרונות בלי אריכות כ"כ.

לירושלמי - הנוסח ארוך: יהי רצון... שלא תצא עלינו גלות וחסרון ושתהא השנה הזאת שנת זול ואל תפנה לתפלת יוצאי דרכים שלא יגבהו שררה זו על גבי זו ועל אנשי השרון שלא יהיו בתיהם קבריהן, לשיטתם מצד הגברא ולכן הנוסח ארוך עם כל הכוונה מצד האדם.

המשך

מי הי' הכה"ג שהאריך בתפילה?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע כ"כ מיהו.

לירושלמי - מובא שזה שמעון הצדיק, לשיטתם שנוגע מי הי' הגברא.

סא, ע"א

לגבי ההזאות במקדש

לבבלי - הכוונה שמכפר על טומאות שקרו במקומות אלו בעזרה ובהיכל ובמזבח הזהב (ורק תוס' מפרש כירושלמי). לשיטתם מצד

ולכן מביא סיפור בקשר לזה.

סז, ע"ב

מלאכי החבלה

לבבלי - הובא שהשעיר לעזאל מכפר על מעשה עוזא ועזאל שהם מלאכי חבלה. לשיטתו מצד החפצא וקשורים לחושך העולם ולכן יש להם קשר גם למלאכי חבלה. לירושלמי - לא הובא כלל, לשיטתו מצד הגברא אור ישר ואין להם קשר כ"כ למלאכי חבלה.

פרק שביעי

האם מברך כה"ג ברכה מיוחדת על ירושלים? לבבלי - כן, לשיטתם מצד החפצא ולכן מברך על העיר בפ"ע.

לירושלמי - לא הובא, לשיטתם שקשורים לגברא ולכן אין מברך אלא על דברים שקשורים לעבודת האדם.

סח, ע"ב

האם קריאת התורה של כה"ג נקראת עבודה? לבבלי - אינה עבודה, אלא שהיא צורך עבודה ולכן משתמש עם בגדי חול. לשיטתו מצד החפצא והרי אי"ז עבודה מצ"ע.

לירושלמי - זה ממש נקרא עבודה ולכן עבודה עם בגדי קודש בגדי לבן. לשיטתו מצד הגברא שהרי זה חלק מהחיוב עליו ביום זה.

המשך

האם מוליכים ס"ת אצל מי שגדול בתורה? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ומשום כבוד התורה אין מולכים אותה לאנשים אפילו חשובים.

לירושלמי - כן, וגם בשביל ריש גלותא בגלל שהוא מזרע דוד אפילו שאינו גדול בתורה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מולכים אותה בשביל מעלת האנשים וע"ד שכתוב על דוד שהי' מחבר תורה שלמעלה בקוב"ה, היינו שמעלה את התורה לעצמות.

סט, ע"ב

השעיר האם אפשר לשלחו ביד אחר או אם חלה השעיר או אם דחה את השעיר בצוק ולא מת, לשיטתם מדברים רק על דברים ששמע מרבו, כי קשורים לביטול במציאות ולכן לא אמר דברים שלא שמע מרבו ורק בנוגע לשעיר לעזאל.

סו, ע"ב

לגבי אשה ששאלה את ר' אלעזר

לבבלי - מובא רק שאשה שאלה את ר' אלעזר ולא ענה לה, ואח"ז ענה לתלמידיו מדוע בחטא העגל היו 3 מיתות שאלו שהיו בעדים והתראה זה בסייף ועדים בלי התראה הי' מת במגפה ולא עדים ולא התראה הי' נבדק כסוטה בהידרוקן או זיבח וקיטר וניסך מת בב"ד טיפח ריקד ושחק הי' מת במגפה ושמח בליבו הי' נבדק כסוטה. לשיטתו מצד החפצא והרי מגפה זה יותר גרוע.

לירושלמי - מובא גם תחילת הסיפור שאמר לו הורקנוס בנו איבדת לי 300 כור מעשר שהיתה מביאה לי בכל שנה, אמר לו ישרפו ד"ת ואל ינתנו לנשים, ולתלמידיו ענה את החילוק הנ"ל אלא שהופך את ה-2 האחרונים היינו שבלי עדים ובלי התראה הי' מת במגפה ואם הי' עדים בלי התראה הי' נבדק כסוטה, וכן לדעה השני'. לשיטתו מצד הגברא והרי בדיקה כסוטה זה יותר גרוע וקשור יותר לגברא.

סז, ע"א

פיתו בסלו

לבבלי - לא הובא סיפור בקשר לזה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא צריך לספר סיפור על דבר זה.

לירושלמי - מובא בשינוי לשון אין יצר הרע תאב אלא לדבר שהוא אסור לו, ומביא סיפור על רבי מנא שהלך לרבי חגיי ביוהכ"פ וראהו שהוא תשוש ורוצה לשתות והתיר לו לשתות ואחרי שעה חזר אליו וראה שלא שתה והסביר ר' חגיי שברגע שהתיר לו לשתות שוב לא הי' צמא כ"כ, וכן להיפך לא' שבתו רצתה לשתות ודחה אותה והיא מתה בצמא כי לא הי' פיתו בסלו. לשיטתו מצד הגברא

מדוע כהן גדול לא משמש בבגדי זהב בפנים?
לבבלי - בגלל שאין קטיגור נעשה סניגור,
 שהזהב מזכיר את חטא העגל.
 לירושלמי - מוסיף עוד טעם: שלא יהי' לו
 גאוה ע"ש אל תתהדר לפני מלך.

עג, ע"ב

אורים ותומים שנשאלו שתי שאלות ביחד
לבבלי - פשוט שמשיבים רק על שאלה
 ראשונה. לשיטתו מצד החפצא ולכן עונים על
 הראשונה, שזה הדבר הראשון שנשאל ונענה,
 ולא מתחשבים בשאלות שבאו אח"ז.
 לירושלמי - מחלוקת: דעה א' עונים על
 הראשונה ולא על השני', ויש דעה שעונים על
 השני' ולא על הראשונה, ודעה שלישית שלא
 עונים לאף א'. לשיטתו מצד הגברא ומכיון
 שלפעמים חשוב יותר השאלה האחרונה, לכן
 יש דעה שעונים על השני או בגלל שיש ספק
 לכן לא עונים על אף א'.

עג, ע"ב

כיצד היו האורים ותומים משיבים?
לבבלי - מחלוקת. האם האותיות היו בולטות
 או מצטרפות, אבל לא היו שומעים קול.
 לשיטתו מצד החפצא, שזה הי' תשובה
 שקשורה לאותיות של האורים ותומים עצמם.
 לירושלמי - יש דעה שהיו שומעים את הקול
 עונה תשובה, ויש אומרים שהכתב הי' בולט.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן י"א שזה הי' נשמע
 לאדם עצמו.

המשך

מה הי' חקוק על האורים ותומים?
לבבלי - הי' כתוב רק שבטי ישורון. לשיטתו
 מצד החפצא ולכן מדברים על הנשמות איך
 שהן מושרשות בעצמותו ית' ולכן דוקא
 ישורון מלשון שיר (עיגול) שאין בו ראש
 וסוף, וזה קשור לתמליכוני עליכם וקשור
 לבחירה של העצמות דוקא בגוף.
 לירושלמי - הי' כתוב שבטי ישראל. לשיטתו
 מצד הגברא שזה קשור לדרגת הנשמה כמו
 שנמשכה כבר מעצמותו, שבו כבר יש חילוקי
 דרגות וברגה זו אין ענינה לברר בירורים,

מדוע אין מדלגין בתורה?
לבבלי - לא מובא טעם. לשיטתו מצד החפצא
 וכנראה שזה מצד התורה עצמה.
 לירושלמי - בגלל טורח הציבור שלא יצטרכו
 להמתין עד שיגללו, ולמסקנה כדי שישמעו
 ישראל את התורה על הסדר וכך יוכלו לכוון
 לדברים ששומעים. לשיטתו מצד הגברא
 ולכן מובא טעמים הנ"ל.

המשך

הסיפור שביטלו את היצר הרע
לבבלי - מסופר באריכות איך שיצא כמין גור
 אריות של אש מקה"ק והרגוהו וכך הרגו את
 היצר של ע"ז ורצו גם להרוג את היצר של
 עריות וחזרו בהם משום שהעולם צריך אותו.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על היצר
 מצ"ע על ביטולו ולא מחפשים כ"כ את תיקון
 האדם.
 לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא
 ואין מתעסקים עם היצר מצ"ע אלא מתקנים
 את האדם שלא ישמע ליצר.

ע, ע"א

מהו הנוסח של ברכת התורה של כה"ג?
לבבלי - משמע שזה "אשר נתן לנו".
 לירושלמי - זה ברכה "אשר בחר בנו".

המשך

מהו הטעם ללבישת בגדי לבן?
לבבלי - לא הובא טעם.
 לירושלמי - אמר ר' חייא כשירות של מעלה
 כך שירות של מטה. כמו למעלה איש אחד
 בתוכם לבוש בדים (בגד לבן) אף למטה
 כתונת בד קודש ילבש - בלבן.

עא, ע"ב

מדוע כהן גדול משמש בשמונה בגדים?
לבבלי - לא הובא.
 לירושלמי - ר' חנניא אומר כנגד ברית מילה
 שהיא לשמונה ימים על שם בריתי היתה
 איתו.

המשך

אלא להמשיך אלקות. ועיין במלוקט ה' מאמר לשמח"ת ההבדל בין ישראל לישורון לשיטתם.

פרק שמיני

מהו המקור לשחיטת עוף?

לבבלי - מהפסוק וזבחת כאשר ציויתך. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על שחיטה שמצווים כמו שמצווים על שחיטת בהמה מצ"ע.

לירושלמי - לומדים באסמכתא מוישטחו להם שטוח שקורא גם וישטחו להם - שחוט. לשיטתו מצד הגברא ולכן משמע שזה פס' מיוחד שקשור דוקא לעוף, שזה חיוב דוקא על האדם ולא כמו בהמה שמצ"ע צריכה שחיטה.

עז, ע"א

שר פרס וגבריא

לבבלי - מאריך באגדה שהקב"ה אמר למיכאל שהוא רוצה לשרוף את ישראל וגבריא צינן את הגחלים, ולכן העמידו את דוביאל שר הפרסים במקום גבריא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על מלאכים וגם על הפרסים שקשורים לבבלי.

לירושלמי - לא הובא וגם לא הוזכר בכלל שר הפרסים. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מדברים על מלאכים, שידוע שהאדם הרי הוא למעלה מהמלאכים שנקראים בהמות וחיות, ובודאי שלא מוזכר הפרסים שהם קשורים לגלות.

עז, ע"א

מהם השישה עינויים ביום הכפורים?

לבבלי - יש רק 5, בגלל ששתי בכלל אכילה. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה נחשב לדבר אחד כיון שמצ"ע השתי היא עוזרת לעיכול האוכל.

לירושלמי - מונה 6 עינויים, כי אכילה ושתי נחשבים לשני עינויים נפרדים. לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם בפועל זה שני דברים נפרדים אוכל ושתי.

עו, ע"ב

האם הנודר מתירוש מותר ביין?

לבבלי - לכו"ע מותר ביין, כי הלך אחרי לשון בנ"א ותירוש לא נקרא יין בלשון בנ"א. לשיטתו מצד החפצא ומצ"ע זה ממש שני דברים שונים.

לירושלמי - מחלוקת, ויש דעה שאסור כי הלך אחר לשון תורה, ובתורה תירוש נקרא יין. לשיטתו מצד הגברא ובעצם זה דבר אחד, שהרי מתירוש בסוף נהי' יין, לשיטתם שמסתכלים גם על העתיד, וכמו חכם שרואה את הנולד, שמתירוש בסוף יהי' יין.

עז, ע"ב

השד שיבתא

לבבלי - מובא שצריך ליטול ידיים משום השד שנקרא שיבתא. לשיטתו מצד החפצא שזה קשור לרוח רעה עם מאכלים דוקא. לירושלמי - לא הובא שד בשם זה. לשיטתו מצד הגברא ולאדם זה לא כ"כ נוגע.

עח, ע"ב

מדוע כלה רוחצת ביום כפור?

לבבלי - כדי שלא תתגנה על בעלה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר עלי' שלא יהי' בה גנאי מצ"ע.

לירושלמי - כדי שלא ישנא אותה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצידו שלא ישנא אותה.

עט, ע"א

האם ממעכים את השיעור?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ובפשטות השיעור הוא כמשקל, שזה קשור לחפצא מצ"ע.

לירושלמי - ר' יוסה אומר שצריך למעך משמע שהשיעור זה לפי הנפח ולא במשקל. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שהשיעור זה לפי ראות האדם בנפח.

עו, ע"א

מה המקור ששתיה בכלל אכילה?

לבבלי - מביא מהפסוקים "ואכלתה לפני

חשיבות בגוף מצ"ע וא"א סתם לאבדו. לירושלמי - כן, כמו הסיפור עם הרומאי שאיים על היהודי שיאכל נבילה ואם לא יהרגו ולא הסכים ובזכות זה ניצל. ועיין בתחילת פסחים. לשיטתו מצד הגברא ולכן השלימות מצד האדם שאין רוצה להפרד מה' אפי' בעבירה קלה של ד"ס כמו בר"ע שמסר את הנפש גם על נט"י.

פג, ע"א

אם חולה רוצה להתענות והרופא מסתפק לבבלי - לא מובא דין זה. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שרוצה להתענות והרופא מסתפק, אז מצ"ע זה נחשב כמו ספיקא דאורייתא לחומרא.

לירושלמי - זה נחשב לספק נפשות ודוחה הכל ואסור לו לצום. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכלים שזה ספק פקו"נ ולכן אסור לו לצום.

פג, ע"ב

מה המקור של ר"מ לדרוש שמות? לבבלי - לא מובא מקור. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא כ"כ דורשים שמות כיון שזה רק בשביל האדם ואין לזה כ"כ קשר עם הנקרא בשם. מצ"ע.

לירושלמי - מהפסוק "ויעש משה נחש הנחושת", שלשון נופל על לשון. לשיטתו מצד הגברא ולכן דורש שמות, שזה קשור לאדם שקורא בשמות לאנשים.

המשך

לגבי כלב שוטה ורוח רעה

לבבלי - הלשון שרוח רעה שורה עליו על הכלב. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שזו רוח רעה מצ"ע.

לירושלמי - הלשון רוח תזזית עולה עליו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שזו רוח שגורמת לו להזיק לאדם.

פה, ע"ב

מה המקור שפיקו"נ דוחה שבת? לבבלי - מ"וחי בהם". לשיטתו מצד החפצא

ה' אלקיך מעשר דגגך ונתתה הכסף בכל אשר תאווה נפשך וזה כולל גם שתי' ובלשון אכילה ולמסקנה זה גז"ש "שכר" "שכר" מנזיר ומוסיף שגם מסברא זה לשון בני"א שקוראים לשתי' בלשון אכילה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אי"צ כ"כ הרבה הוכחות כיון שמצ"ע שתי' בכלל אכילה כנ"ל.

לירושלמי - מוסיף עוד פסוקים שכתוב "ע"כ אמרתי לבני ישראל... לא תאכל דם" וכן "לא אכלתי באוני ממנו שזה כולל גם שתייה וכן "לא תוכל לאכול בשעריך... תירושך" (יין) וקורא לזה אכילה. לשיטתו מצד הגברא לכן מוסיף פסוקים וצריך הרבה הוכחות, כי בד"כ לא נחשב שתי' בכלל אכילה כנ"ל.

פ, ע"א

האם למדין מגזירה שוה גם שאינה מפונה? לבבלי - לא רק אם זה מפונה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם זה מפונה, שזה מראה שמצ"ע זה מיוחד ללימוד זה.

לירושלמי - מחלוקת, ויש דעה שלומדים גם אם אינו מפונה. לשיטתו מצד הגברא וזה רק כמו גילוי דעת ולכן מספיק שיש גז"ש וא"צ שיהי' מפונה מצ"ע.

פב, ע"א

האם תינוקות משלימים את התענית? לבבלי - לרב הונא יש השלמה ולר' יוחנן אין. לשיטתו מצד החפצא ולכן לר"י שהלכה כמותו אין משלימים, שהרי אין עליהם חיוב מצ"ע לצום.

לירושלמי - הפוך, שלר' יוחנן משלימין ולרב הונא אין משלימין ורק מחנכין. לשיטתו מצד הגברא לכן ר' יוחנן שהלכה כמותו משלימים מצד שמחנכים אותו להגיע לשלימות שקשורה עם החיוב בעתיד.

המשך

האם אפשר למסור את הנפש על כל עבירה? לבבלי - לא, ורק על 3 עבירות החמורות. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק על עבירות החמורות מצ"ע מוסרים את הנפש, ובשאר הדברים אסור למסור את הנפש כיון שיש

לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק בין מ"ע
שזה יותר קל שלא עשה כלום, משא"כ בל"ת
שעושה נגד ה' שזה יותר חמור.

פו, ע"א

האומר אין עולה מכפרת ואין יוכ"פ מכפר
לבבלי - זו מחלוקת כמו האומר לא יתכפר
לי חטאתי, שיש מחלוקת אם מתכפר לו ואין
מחלק בין הלשון "אין מכפר" ללשון "אי
אפשי שיכפר". לשיטתם מצד החפצא ולכן
אין הבדל אם אומר שלא יכפר מצד הקרבן
עצמו או בגלל שהוא אינו רוצה שיכפר,
וגם אם אומר "אי אפשי בכפרה" יש דעה
שמכפרת מצ"ע וא"צ את רצון האדם כדי
שיתכפר.

לירושלמי - אין בזה מחלוקת, ולכו"ע האומר
אי אפשי שתכפר לי העולה אינה מכפרת,
והאומר אי אפשי שיכפר עלי יוהכ"פ מכפר
הוא לו בע"כ. לשיטתם מצד הגברא ולכן יש
הבדל בין אם אומר אי אפשי שתכפר לבין אם
אומר סתם שלא תכפר שמתחשבים ומדייקים
בדבריו, ואם אומר "אי אפשי" אין מכפר לו,
כיון שצריך את דעת האדם כדי שיתכפר לו.

פה, ע"ב

האם לרבי יוכ"פ מכפר בלי תשובה?
לבבלי - כן, לשיטתם מצד החפצא שעיצומו
של יום מכפר וא"צ כלל להשתתפות הגברא.
לירושלמי - לא, לשיטתם שצריך השתתפות
של הגברא ע"י עשית תשובה כדי לכפר.

פו, ע"א

האם הכפרה מתחלקת בין תשובה ויוהכ"פ
ויסורים?

לבבלי - לא, והלשון הוא תשובה ויוהכ"פ
תולין ויסורים ממרקין או מיתה ממרקת.
לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך הכל יחד.
לירושלמי - כן, והלשון הוא תשובה ויוהכ"פ
מכפרין מחצה ויסורים מכפרין על הכל.
לשיטתו מצד הגברא ולכן כל פעולה שעושה
נחשבת.

המשך

שזה ציווי על האדם לחיות, היינו שזה מצד
המצוה עצמה שאינה דוחה שבת.

לירושלמי - לומדים מהפסוק "אך את שבתותי
תשמורו" חלל עליו שבת א' כדי שישמור
שבתות הרבה. לשיטתו מצד הגברא ולכן
מדבר מצד האדם כדי שיקיים הרבה מצוות.

פד, ע"ב

האם בפיקוח נפש הולכים אחר הרוב?
לבבלי - לא, ומפקחין את הגל אפילו שהרוב
גויים. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א ללכת
אחרי הרוב שכ"א דנים לגופו ואינו בטל
ברוב.
לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן
הולכים אחר רוב האנשים.

פה, ע"א

כיצד בודקים אם האדם חי?
לבבלי - מחלוקת אם בודקים בחוטמו או
בליבו וזה תלוי במחלוקת מהיכן הולד נוצר
מראשו או מטיבורו משמע שמושה בין
טיבורו לליבו. לשיטתו מצד החפצא ולכן י"א
בחוטמו וי"א בליבו שמשפיק בא' מהאברים.
לירושלמי - המחלוקת האם בודקים רק עד
חוטמו או עד טיבורו. לשיטתו מצד הגברא
ולכן צריך לבדוק את כולו.

פה, ע"ב

הדין בשמים זכויות ועבירות
לבבלי - זה רק במס' ר"ה ויומא. לשיטתם
שזה קשור לחפצא מצד שזה ימי דין.
לירושלמי - זה גם במס' סנהדרין. לשיטתם
שזה קשור לגברא מצ"ע שע"ז מדבר מס'
סנהדרין.

פה, ע"ב

האם יש חילוק בין עשה ללאו בכפרת
יוהכ"פ?
לבבלי - אין חילוק, שעל שניהם לרבי זה מכפר
מצד עיצומו של יום ואפילו בלי תשובה,
לשיטתו מצד החפצא שמכפר מעצמו.
לירושלמי - יש חילוק, שעל מצות עשה מכפר
בלי תשובה ורק על מצות ל"ת צריך תשובה.

בפניו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מקשרים בין מחלוקות וא"צ להתיר בפניו לכו"ע כי זה רק דין מצד הגברא ורק למי שסובר שצריך לפרט את חטאיו סובר שגם צריך לישאל בפניו.

פז, ע"ב

מהו נוסח הוידוי?

לבבלי - יש כמה דעות בנוסח הוידוי. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר בדברים שקשורים לחפצא.

לירושלמי - מוסיף עוד דעה שאומר ריבוני חטאתי ומורע עשיתי וברעת רעה הייתי עומד ובדרך רחוקה הייתי מהלך וכשם שעשיתי איני עושה יהי רצון מלפניך היי אלקי שתכפר לי על כל פשעי ותמחול לי על כל עוונתי ותסלח לי על כל חטאתי, שזה נוסח שמדבר יותר על הגברא.

המשך

האם יש מחילה למוציא שם רע?

לבבלי - לא מובא, ומשמע שכן כמו על כל דבר שמצוה למחול. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה ככל דבר.

לירושלמי - אין מחילה למוציא שם רע. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין מחילה על דבר כזה קשה שפוגע באדם.

האם ידיעת הקב"ה את העתיד תשפיע על דיני קרבנות?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא שקשור גם לאור חזון מלמטלמ"ע ולכן לא מתחשבים בידיעת ה' כ"כ.

לירושלמי - משמע שכן, ששואל במקרה שאבר השעיר לעזאל וחיפשו שעיר חדש ולא מצאו והרי ה' יודע שלא ימצאו ומדוע אין יוהכ"פ מכפר בזמן של שילוח השעיר ורק משתחשך. לשיטתו מצד הגברא שקשור לאור ישר ולכן מתחשבים בידיעת ה'.

המשך

המודר הנאה בפניו

לבבלי - אין נשאלים אלא בפניו בכל נדר ולא רק אם נדר בפניו. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להתירו בפניו, וכן מביא מחלוקת לגבי נידוי אם מתירין לו רק בפניו, וכן את המחלוקת האם לפרט את החטאים ביוכ"פ אבל אינו מקשר ביניהם.

לירושלמי - מקשר בין המחלוקת שמי שסובר שצריך לישאל על הנדר רק בפניו סובר שצריך לפרט את חטאיו כדי שיתבייש ומי שסובר שא"צ לישאל בפניו סובר גם שא"צ לפרט את חטאיו שלא יחשדו בו בעוד חטאים, ורק אם נדר בפניו צריך להתיר לו

מסכת סוכה

לשיטתו שמדבר יותר על הגברא. ונוגע יחוסם וכבודם.

ד, ע"א
אם עלו עשבים בסוכה, האם ממעטים בשיעור הסוכה?

לבבלי - דנים רק לגבי תבן עפר וצורות אם ממעטים אבל לא בעשבים, לשיטתו מצד החפצא והרי אין בהם שום ממשות ולכן אין חידוש שלא ממעטים [ואולי בגלל שיש בהם חשיבות למאכל בהמה וכו'] לכן לא ממעטים כיון שאינו מבטלם לגמרי שם ועתיד לפנותם משם].

לירושלמי - אין ממעטין בשיעור סוכה, לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם הרי יש קצת קפידא והייתי חושב שממעטים, ולכן מחדש שאין ממעטים, ולא כתב עפר וצורות שמשמשים לאדם בבני' וכו' ואין חידוש בזה שלא ממעטים.

ו, ע"ב
מה הטעם של ר"ש ורבנן במנין הדפנות? לבבלי - המקור הוא מסוכת סכות סכות ויש כמה שיטות בדרשות, ואחת השיטות: רבנן אומרים יש אם למסורת, ור' שמעון סובר יש אם למקרא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומדים הכל מתושב"כ, שזה פועל יותר בחפצא.

לירושלמי - ר' שמעון אמר צריך ארבע דפנות, מה טעמו? סוכת סכות סכות מלא הרי ארבע. טעם של רבנן שמספיק 3 דפנות: שכתוב וסוכה תהי' לצל יומם מחורב, הרי אחת, ולמחסהו למסתור הרי שתיים, מזרם וממטר - לרבנן זה דופן אחת, ולר' שמעון

ב, ע"א
מה המקור שסוכה גבוהה מכ' אמה פסולה? לבבלי - מובאות שלש דעות: א) כדי שיראה את הסכך ולמעלה מעשרים אמה אין העיץ שולטת בסכך. ב) בגלל שצריך לשבת בצל סוכה ולמעלה מעשרים אמה אינו יושב בצל סוכה. ג) כדי שיהי' דירת עראי ולמעלה מעשרים אמה נחשב לדירת קבע. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא סיבות כאלו שקשורים לסוכה מצ"ע.

לירושלמי - מוסיף עוד מקור מפתחו של היכל ור"י לומד מפתחו של אולם, שקשור לגברא מצד והיו עיני ולכי שם כל הימים, שזה התקשרות לביהמ"ק.

ב, ע"א
האם יש השוואה בין דיני סוכה לדיני מבוי? לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א להשוות.

לירושלמי - כן, שיש דברים שכשרים בסוכה ופסולים למבוי או הפוך, כגון 4 עמודים שסיכך על גביהם כשרים בסוכה ופסולים במבוי, דפנות כשרות בסוכה ופסול במבוי, ורחב מעשר אמות כשר בסוכה ופסול במבוי, וחמתה מרובה מצילתה בסוכה פסולה במבוי כשר, סוכה מקורה פסולה מבוי מקורה כשר. לשיטתו מצד הגברא ולכן משווה דינים אלו.

ב, ע"ב
מי היו בניה של הילני המלכה שישבה בסוכה שגבוהה מ-20 אמה?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו שלא מדבר כ"כ על הגברא.
לירושלמי - מובא שהם תלמידי חכמים,

הגברא, והרי האדם עושה פעולה אפילו שלא משנה כ"כ בחפצא ומכשירם לסכך. או להיפך שצריך פעולה יותר מאשר קציצתן להראות שמיחדם לסוכה.

יב, ע"א

שיעור חבילה

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו פחות נחשב לחבילה. לירושלמי - אין חבילה פחותה מ-25. לשיטתו מצד הגברא, ורק 25 יש בזה חשיבות לאדם משא"כ בפחות.

יז, ע"א

האם סכך פסול פוסל רק בארבע אמות? לבבלי - מחלוקת: לדעה א' פסול בכל מקום ב-4 אמות ולדעה ב' רק מן הצד ב-4 אמות, אבל אם זה באמצע הסוכה פוסל ב-4 טפחים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק לדעה א' שיצא מגדר לבוד שזה כבר חשוב מצ"ע. לירושלמי - כן, רק ב-4 אמות שאז יש חשיבות מצד הגברא ע"ד 4 אמות של אדם קונות לו (שזה התפשטות היחידה).

פרק שני

האם העוסק בתורה פטור מהסוכה? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והרי לימוד תורה בדרגת הבבלי אינו כ"כ כדי לפטור מסוכה וגם שאין סברא שלימוד התורה של הגברא יפטור את מצות סוכה שקשור לחפצא.

לירושלמי - מביא סתירה בדברי ר' יהודה, במקום אחד הוא אומר שישנו תחת המיטה והיו פטורים מסוכה, משום שלמדו תורה. וכאן סובר ר' יהודה הישן תחת המיטה כישן תחת הסוכה ויוצא ידי חובה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא דעה שפטור מסוכה כמו העוסק במצוה שפטור שזה לימוד שבא"ע לבבלי, וע"ד ר' זירא שצ"ע 100 תעניות לשכוח תלמוד בבלי וללמוד ירושלמי. ולשיטתם גם מצות סוכה קשורה לגברא ולכן יש סברא לומר שהעוסק בלימוד תורה פטור מסוכה.

זרם ומטר - לומד שתי דפנות. לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד מנביא שמדבר יותר לאדם, וגם ההבדל בין זרם למטר קשור לגברא ולכן בבבלי לא מחלק.

ט, ע"א

האם צריך לחדש דבר בסוכה ישנה לבית הלל?

לבבלי - לא הוזכר כלל לחדש בה דבר לבית הלל. לשיטתו מצד החפצא ואין צריך לחדש שהרי הסוכה מושלמת מצ"ע. לירושלמי - כן צריך לחדש בה דבר גם לבית הלל אפילו שמכשירים סוכה ישנה סוברים שצריך לחדש בה דבר. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לחדש שזה מראה יותר על כוונת האדם לשם סוכה.

ט, ע"א

מצה ישנה

לבבלי - לא מקשר בין מצה ישנה לסוכה ישנה, אלא בפסחים כותב שצריך לשמור את המצה לשם מצוה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מחלוקת כמו בסוכה מכיון שבמצה מצד החפצא צריך יותר כוונה וזהירות יתירה משום חימוץ.

לירושלמי - מקשרים ומשווים בין מצה ישנה לסוכה ישנה, שגם במצה חולקים בית שמאי ובית הלל כמו בסוכה, ורק ר' יוסי אומר שמצה ישנה לכולי עלמא פסול מכיון שלא עשאה לשם פסח ודאי שלא דקדק בה. לשיטתו מצד הגברא ולכן משווה.

יא, ע"א

האם קציצתן של הענפים המודלים על גבי הסוכה זה עשייתם שמכשירים לסכך?

לבבלי - זה מחלוקת אמוראים האם קציצתם זוהי עשייתם. לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ משמעות לקציצה, שהכל נשאר הרי אותו דבר מצ"ע.

לירושלמי - לכולי עלמא קציצתם זוהי עשייתם, ולכן אם קוצץ אותם זה בסדר, אבל היפה עיניים מבאר שהירושלמי סובר שקציצתם אינה עשייתם. לשיטתו מצד

כו, ע"א

האם עוף שהי' פורח מעל הלל הי' נשרף?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא וזה
 הי' מיוחד רק כריב"ע ואדרבה אפ"ל שהלל
 הי' כ"כ קדוש שהי' יכול להשאיר במציאות
 את העוף ויחד עם העולם.
 לירושלמי - כן, ואפילו שזה מחוץ ל-4
 אמותיו ולא כמו ריב"ע שרק ב-4 אמותיו הי'
 נשרף. לשיטתו מצד הגברא והרי מצד האדם
 נחשב הלל כריב"ע ועוד יותר שהרי הי' רבו.

האם שומרי ממון חייבים בסוכה?
לבבלי - פשוט שגם שומרי ממון פטורים
 מהסוכה. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם ממון
 מצ"ע נחשב כדי לפוטרו מסוכה.
 לירושלמי - שומרי ממון חייבים בסוכה,
 ורק שומרי נפשות (שומרים משודדים
 להגן על הנפשות) פטורים מסוכה. לשיטתו
 מצד הגברא ולכן רק שומרי נפשות פטורים
 מסוכה, כי בממון אין מצוה לשמור ואין
 סיבה לפוטרו.

כט, ע"א

האם מקפה של גריסים אינה ממהרת
 להתקלקל?

כו, ע"ב

לבבלי - משמע להיפך, שממהרת להתקלקל
 יותר. לשיטתו מצד החפצא אור חוזר ולכן
 ממהר להתקלקל.
 לירושלמי - משמע שאינה ממהרת להתקלקל
 יותר. לשיטתו מצד הגברא אור ישר ואין
 חושך ואפשרות להתקלקל. ועצ"ע.

האם מברכים בורא נפשות על פחות
 מכשיעור?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
 צריך חשיבות של שיעור.
 לירושלמי - מביא שכן מברכים בורא נפשות
 על פחות מכשיעור. וזה שר' צדוק לא ברך
 ברכה מעין שלוש, אבל בורא נפשות כן
 ברך אפילו שאכל פחות מכשיעור. לשיטתו
 מצד הגברא וא"צ חשיבות של שיעור אלא
 מברך אפילו על כ"ש מצד הנאת האדם, ולכן
 ה' נושא פנים לעם ישראל שעושים לפנים
 משורת הדין ומברכים על כל שהוא.

המשך

סימני ליקוי חמה ולבנה

לבבלי - מובא בטעמים לזה ואומר שבזמן
 שישראל עושים רצונו של מקום אין שום
 סיבה לפחד מדברים אלו. לשיטתו מצד
 החפצא היינו שמצ"ע לולא עבודת האדם יש
 חשש.

כח, ע"א

לירושלמי - לא הובא כלל, לשיטתו מצד
 הגברא ובדרגה גבוהה אין לנו קשר כלל
 לשמש וירח.

תלמידיו של הלל

לבבלי - היו רק שמונים תלמידים ומחולקים
 לשלשים גדולים ושלושים קטנים ועשרים
 בינונים, הגדול שבהם ר' יונתן בן עוזיאל
 והקטן שבהם ר' יוחנן בן זכאי והוא ידע מקרא
 משנה שיחת שדים שיחת דקלים ושיחת
 מלאכי השרת ומעשה מרכבה. לשיטתו מצד
 החפצא ולכן כ"א לומד לעצמו ואי"ז חיסרון
 בעצם הלימוד ואדרבה לפעמים א"א להגיע
 לעצם הדבר רק ע"י לימוד לעצמו.
 לירושלמי - היו שמונים זוגות של תלמידים,
 לשיטתו מצד הגברא ולכן כ"א לומד עם
 חברו, שזו שלימות באדם וע"ד שנאמר "או
 חברותא או מיתותא".

פרק שלישי

ל, ע"א

מצוה הבאה בעבירה
לבבלי - זה הלשון, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 מדבר שבמצוה יש עבירה וחסרון מצ"ע.
 לירושלמי - מוסיף אוי לו לזה שסנגורו נעשה
 קטרוגו. לשיטתו מצד הגברא שהחסרון הוא
 באדם.

לא, ע"ב

האם יש חילוק בין לולב של ע"ז לשופר של
 ע"ז?

המשך

שיהי' בולט למראה האדם. לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שבעלים שבזה מתבטא נינועו של האדם וניכר לו שיהי' טפח חוץ מהשדרה.

לד, ע"א

המקור של 10 נטיעות, ערבה וניסוך המים לבבלי - על ערבה דנו האם היא הלכה למשה מסיני או דאורייתא או מהנביאים. ובניסוך המים נחלקו האם הלכה למשה מסיני או דאורייתא. 10 נטיעות לכו"ע הלכה למשה מסיני. והדעה שניסוך המים ועשר נטיעות מהנביאים לא הובאה כלל בבבלי. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מסתדר כ"כ הנביאים שקשורים לגברא אלא זה דאורייתא שקשור לחפצא.

לירושלמי - מחלוקת לערבה לפי ר' יוחנן הלכה למשה מסיני. אבא שאול אומר שערבה זה מדאורייתא. ר' עקיבא אומר שניסוך המים הוא מדאורייתא, ויש אומרים שזה הלכה למשה מסיני. ר' אבא אומר שערבה וניסוך המים ועשר נטיעות זה מהנביאים. לשיטתו מצד הגברא שנביאים קשור יותר לאדם.

לה, ע"א

תרגם עקילס

לבבלי - הובא שהדור זה לשון יווני ולא תרגום של אונקלוס. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מוזכר ולא נוגע כ"כ מי עשאו. לירושלמי - מובא שהדר זה הידור מתרגום אונקלוס, שזה המקור שפרי עץ הדר זה אתרוג שגדל על המים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מוזכר דוקא אונקלוס הגר הצדיק.

לו, ע"א

אתרוג הבא מארץ כוש

לבבלי - רבא סובר שלבני א"י הרחוקים מכוש ואין רגילים בהם פסול, אפילו אם הגיעו מכוש. לשיטתו מצד החפצא ולכן אנשי א"י צריכים אתרוג שמתאים לפי הראות שגודל פה שמשפיעים על החפצא.

לירושלמי - כשר, ורק אם האתרוג גדל במקומות אחרים פסול. אבל אתרוג שבא

לבבלי - לא מחלקים בין לולב לשופר, ומחלק חילוק אחר בין לולב של ע"ז שכשר, אבל לולב של עיר הנידחת ואשרה שהיתה בזמן משה רבינו פסול. מכיון שנכתת שיעורו, וכן מחלק לגבי שופר בין ע"ז לעיר הנידחת. לשיטתו מצד החפצא ויש הבדל בין ע"ז לעיר הנידחת מכיון שמצוה לשורפה ומיכתת שיעוריה, ועוד אפ"ל שאפילו שאסור בהנאה אבל מצוות לא ליהנות ניתנו ונחשב שיש לו שיעור שהרי אין מצוה לשורפו, ולשיטתם שגם בשופר צריך שיהי' שיעור מצ"ע ולכן בשל עיר הנידחת אסור דמיכתת שיעוריה.

לירושלמי - לא מחלקים בין ע"ז לעיר הנידחת, כיון שמצד האיסור על האדם שניהם שווים, ורק מחלקים בין שופר ללולב, שבשופר של ע"ז ועיר הנידחת יש מחלוקת: לר' חייא כשר ולר' הושע' פסול, ובלולב כולם מודים שפסול שכתוב "ולקחתם לכם משלכם" לא משל איסורי הני' אבל בשופר כתוב "יום תרועה יהי' לכם" מכל מקום ור' לעזר מביא עוד טעם שבלולב המצוה היא בגוף הלולב ולכן אסרו בע"ז, אבל בשופר המצוה היא רק לשמוע קול השופר. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שאסור לו ליהנות ואולי סוברים מצוות לא ליהנות ניתנו לכן מבדיל גם בין לולב לשופר של ע"ז פסול, אבל בשופר מיקל אפילו של עיר הנידחת כי זה רק ענין בגברא "קלא פנימאה" וא"צ שיעור כלל.

כט, ע"ב

מדוע לולב יבש פסול?

לבבלי - בגלל שזה לא הדר, לשיטתו מצד החפצא שיש חיסרון מצ"ע.

לירושלמי - בגלל שיבש ונחשב כמת ע"ש "לא המתים יהללו י-ה". לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד חיסרון שקשור לאדם.

לב, ע"ב

האם עלי לולב צריך להיות טפח חוץ מהשדרה?

לבבלי - לא הובא דין זה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק טפח גם מהשדרה וא"צ

לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר לשמוח גם במצוות לולב שזה שמחה רוחנית כנ"ל ל"א ע"ב שמצוות ליהנות ניתנו.

מה האב מלמד את בנו כאשר יודע לדבר? לבבלי - מלמדו הפסוק תורה צוה לנו משה. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא מלים אלו צריך ללמדו אפילו שאין יודע לקרוא ורק בע"פ.

לירושלמי - מלמדו לשון הקודש. לשיטתו מצד הגברא שעדיף שידע לקרוא ויהי' לו כלים להמשיך ללמוד לבד.

המשך

האם בזמן שקידשו ע"פ הראי' יכול ר"ה לחול ביום ו'?

לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא וזה שתיקנו שלא יחול ביום ו' זה בגלל שלא ירקבו הירקות [שהרי אז יצא יוכ"פ ביום ראשון ויוצא שיומים א"א אפילו אוכל נפש ולכן תיקנו] וכן בגלל קבורת מתים שזה יתעכב יומים ואינו כבוד המת, וזה חודר ממש באופן שתמיד לא יכולים לקבוע ביום ו'. לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ויש כח לעדים לקבוע מתי שיוצא.

מד, ע"א

מה המנהגים שעלו מבבל לא"י?

לבבלי - מובא המנהג להשתחוות בפישוט ידיים ורגלים, ומנהג של הערבה בהושענא רבה, וגם באלו ימים מקיזים דם משום רוח רעה, אבל לא מובא שזה הגיע מבבל לא"י. לשיטתו מצד החפצא שמנהגים אלו קשורים עם ביטול ופשטות וגם קשורים לטבע וחוששים לרוח רעה.

לירושלמי - מובא שמנהגים אלו באו מבבל לא"י. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא שזה רק מבבל, אבל בא"י אין חשש לישות כ"כ וא"צ השתחוואה, וגם ערבה אין שייך כ"כ שענינה בלי טעם ובלי ריח שחסר גילויים, ואין חוששים לרוח רעה שהרי הם למעלה מהעולם.

מארץ כוש כשר מכיון שזהו דרכו. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה דרכו של האתרוג במקומו שוב אין בזה פסול, שהרי לאנשים במקומו זה כשר ואין לחלק בין האנשים. ועצ"ע.

לה, ע"ב

ירקרק ואדמדם

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שקצת ירוק גם נחשב לירקרק וגם קצת אדום נחשב לאדמדם.

לירושלמי - הובא שהכוונה ירקרק שבירוקים ואדמדם שבאדומים לגבי צבע האתרוג. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' בולט מאוד ירקרק שבירוקים וכו', ועצ"ע.

לו, ע"א

כמה מיני ארזים יש?

לבבלי - מחלוקת: לדעה אחת 4 ולדעה אחת 10. לשיטתו מצד החפצא שרק סוגים אלו נחשבים ממש לארזים.

לירושלמי - יש 24 מיני ארזים. לשיטתו מצד הגברא ולכן כולל עוד סוגים שנראים דומים לארו.

לו, ע"ב

כמה צריך לנענע את הלולב?

לבבלי - לא מובא כמה מנענע, ורק מובא מוליך ומביא מעלה ומוריד כדי לעצור רוחות רעות וטללים רעים. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא נוגע כ"כ שכל פעם יעשה 3 פעמים. לירושלמי - כותב רק שצריך לנענע את הלולב שלוש פעמים. לשיטתו מצד הגברא ויש ענין בניענוע מצד האדם דוקא שלוש שקשור לחזקה.

המשך

האם ושמתם הוא בלולב או בשלמים?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ובפשטות השמחה זה רק בבשר.

לירושלמי - מחלוקת: יש דעה שהכוונה לשמוח בלולב שבעה ימים, ויש אומרים שהכוונה בשמחת קרבן שלמים הכתוב מדבר.

אמר לנשיהם: האם נשמעות אתן לחטוא עם חיילי ואין אני הורג אתכן? אמרו לו: אנחנו רוצים שתהרוג אותנו. והתערב דמן בדמם והלך הדם בים עד קיפרוס, אותה שעה נגדעה קרן ישראל ואינה עתידה לחזור עד שיבוא בן דוד. לשיטתם מצד הגברא ולכן מובא באריכות איך חזרו למצרים ומה ענשם בצורה מפורטת. וגם נקרא טרוגיניוס ע"ש רשעותו, לשיטתם בביטול הגויים לגמרי.

נא, ע"א

כמה ספלים היו בראש כל מנורה בשמחת בית השואבה?
לבבלי - ארבעה ספלים של זהב בראש כל מנורה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מפרט איך הי' כל מנורה. וגם קשור ל 4 אמהות שענינם התלכשות בעולם.

לירושלמי - לא מפרט כמה. לשיטתו מצד הגברא ואין נוגע כ"כ פרטים אלו וכמה שהיו צריכים לכאורה היו מוסיפים.

נג, ע"א

האם היו מתפללים בימי שמחת בית השואבה?

לבבלי - כן, שהיו הולכים לתפלות שחרית, מוסף ומנחה וגם בזמן שהיו מקריבים קרבנות בביהמ"ק היו מתפללים, אבל לא מובא שהיו הולכים ללמוד תורה. לשיטתו מצד החפצא, ולכן לא מובא לימוד תורה, שאי"ז כ"כ נוגע בהמשך לביהמ"ק ולקרבנות כמו תפלה, וגם שנוסף על זה שהקרבנות עושים מצ"ע נחת רוח לה' אבל האדם צריך להתפלל.

לירושלמי - היו הולכים להקריב תמיד של שחר, משם היו הולכים להקריב את המוספין, ומשם היו הולכים להקריב נדרים ונדבות, ומשם היו הולכים לאכול ולשתות ומשם היו הולכים לת"ת ומשם היו הולכים להקריב תמיד של בין הערביים, ומשם הלכו לשמחת בית השואבה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא גם לימוד תורה, שמפרט כל הנהגתם במשך היום.

וגם שהקרבנות פועלים על האדם שא"צ להתפלל וע"ד רשב"י שתורתו אומנתו

מה, ע"א

אני והו הושיעא נא

לבבלי - הגירסא אני והו.

לירושלמי - הגירסא אני והוא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מודגש הא' של אלופו של עולם, אפילו שבד"כ הירושלמי מקצר יותר אבל פה לא מותר על הא'. ועצ"ע.

מד, ע"ב

האם מברכים על חביטת ערבה?

לבבלי - סוברים שלא מברכים עליה משום שהיא מנהג נביאים. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מברכים על דבר שקשור רק לגברא. לירושלמי - כן מברכים, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם דבר שהוא רק מנהג על האדם מצוה לברך.

נא, ע"ב

המעשה בטרוגיניוס הרשע

לבבלי - המעשה מובא בקיצור, ורש"י כתב שרק בשני מקומות שבו ישראל למצרים, והוחרבו. בבבלי - נקרא אלכסנדר מוקדון, ויש שהגיהו. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מוזכרים כל הפרטים הנוגעים לגברא. וגם דואגים לביורו הגויים ולכן נקרא בשם טוב וגם מסופר איך ששמעון הצדיק הלך אליו עם בגדי כה"ג וכשראהו השתחוה והתבטל אליו וכו'.

לירושלמי - תני ר' שמעון בן יוחאי בשלושה מקומות הוזהרו ישראל שלא לשוב למצרים, בשלושתם חזרו ובשלושתם חרבו. א' בימי סנחריב, וא' בימי יוחנן בן קרח, בימי טרוגיניוס הרשע נולד לו בן בתשעה באב, והיו מתענים ישראל, ובהמשך מתה בתו בחנוכה והדליקו נרות. שלחה אשתו ואמרה לו: עד שאתה כובש את הברבריים בוא וכבוש את היהודים שמרדו בך. חשב לבוא בעשרה ימים, בסוף הגיע בחמישה ימים. בא ומצאם עוסקים בתורה בפסוק ישא עליך גוי מרחוק מקצה הארץ. אמר להם כמה אתם עוסקים? אמרו לו בזה. אמר להם: זה הפסוק נאמר עליי, שחשבתי להגיע בעשרה ימים והגעתי בחמישה. והקיפם לגיונות והרגם.

שפטור מתפלה

משא"כ הגלות שאין בה שום דבר חיובי.

המשך

מה עונשה של מיכל?

לבבלי - עונשה הי' שמכאן ואילך, אחר שלגגה על דוד, לא היו לה עוד ילדים. לשיטתו מצד החפצא ולכן העונש שלא היו לה ילדים, שזה העונש היותר קשה מצ"ע ורק בתוצאה שלא היו לה ילדים.

לירושלמי - נענשה שביום שנולד בנה היא מתה. לשיטתו מצד הגברא, נענשה בעונש קשה יותר, שיש לה ילד ולא זוכה לראותו וגם העונש הוא רק בה בעצמה שנפטרה אבל ילד יש לה.

נ, ע"ב

מדוע לא הי' הרדוליס במקדש?

לבבלי - הלשון הוא בגלל שקולו ערב ומערבב את הנגינה לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שמפריע לעצם הנגינה.

לירושלמי - הלשון הוא מפני שהוא טורח את הנעימה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד שמפריע לנעימות של האדם. ועצ"ע.

נב, ע"ב

האם הכלל מרעיבו שבע ומשביעו רעב נאמר גם על אשה?

לבבלי - משמע שלא, לשיטתו מצד החפצא שזה רק קשור עם עבירה שבעיקר שייך באיש שהאשה נחשבת כקרקע עולם.

לירושלמי - משמע שכן, לשיטתו מצד הגברא שזה טבע האדם באופן כללי, שכאשר מתרגל רוצה יותר וע"ד מי שיש לו מנה רוצה 200 וכו'.

המשך

מה הקב"ה ברא והתחרט?

לבבלי - כתוב 4 דברים מתחרט עליהם הקב"ה שבראן ואלו הן: גלות כשדים וישמעלים ויצה"ר. לשיטתם שרואים רק דבר שלילי.

לירושלמי - כתוב 3 דברים ברא הקב"ה ותהה שבראן. לשיטתם שרואים חיובי ולכן אומרים "ברא הקב"ה" שיש בהם גם דבר חיובי,

נג, ע"א

איך אחיתופל עצר עם השם הקדוש את מי התהום?

לבבלי - מסופר בקיצור שדוד המלך שאל האם מותר לכתוב שם קדוש על חרס ולהשליכו שם ולאחר שקילל את מי שיודע ולא אומר ואז אחיתופל פסק שמותר. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא נוגע מחשבת אחיתופל למלוך וכו'.

לירושלמי - מוסיף שבחפירה ראה עציץ של חרס ורצה להרימו ואמר לו החרס שהוא עוצר את מי התהום מאז מתן תורה שרעדה האדמה, ובכ"ז דוד הרימו ובאו מי התהום לשטוף את העולם ואז אחיתופל חשב שדוד יטבע והוא יהי' המלך ואז אמר דוד שמי שיודע לעצור את מי התהום ולא עוצרם יחנק, ואז אמר את השם המפורש ועצר אחיתופל את המים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מוסיף את המחשבה של אחיתופל שרצה למלוך תחת דוד.

נו, ע"ב

מדוע לא עקרו את משמרת בילגה לגמרי?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מובא הטעם בגלל יחוס שקשור עם הגברא.

לירושלמי - בגלל שקשה לפני המקום לעקור שלשלת יוחסין ממקומן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא טעם היחוס שקשור עם הגברא.

נו, ע"ב

מדוע לא הפחיתו את המשמרות לעשרים ושלשה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא שזה כמו גזרת הכתוב ואין כ"כ מקפידים בכבוד המשמרות, ואולי זה קשור עם בירור ותיקון 24 בתי דינין.

לירושלמי - מובא שרק בחשבון של 24 משמרות יצא דבר פלא שבכניסת שנת היובל כל פעם יהי' משמרה אחרת שלא יהי' מצב שמשמרה אחת תקבל פעם שני' לפני שכולם קיבלו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מסבירים

גם מצד הגילויים שנבין בשכל של האדם.

המשך

במה סיום המסכת?

לבבלי - מסיים במעשה במרים בת בילגה,
לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על
הסיבה של הגזרה שגזרו עליהם.

לירושלמי - מסיים בזה שחלונה סתומה שלא
העמידו אותם על סכינהן אלא היו לוקחים
סכינים ממשמרת אחרת, לשיטתו מצד
הגברא ולכן מובא גם העונש שצריכים לבקש
סכינים ממשמרת אחרת, שזה קשור עם זלזול
בכבודם.

מסכת ביצה

ב' ע"ב

האם יש את גזירת פירות הנושרים?
לבבלי - כן, שזה א' מהטעמים שביצה שנולדה ביו"ט אסורה, לשיטתו מצד החפצא וקשור גם לגלות וגזרות וסייגים ואפ"ל שזה נהפך לאיסור מצ"ע.
לירושלמי - לא, ומביא רק טעם לב"ה שזה כמו מוקצה שייבש ואינו ראוי והבעלים סוברים שעדיין זה לח. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מובא גזרות שקשורות לגלות.

ו, ע"ב

האם איסור נבלה חל על איסור שקץ?
לבבלי - לא הובא במפורש, ומשמע שכן חל בגלל שאיסור שקץ זה רק מדרבנן, ומצד החפצא לא חל ע"ז איסור ולכן חל ע"ז איסור דאורייתא.
לירושלמי - לא חל, שאין איסור חל על איסור. לשיטתם שקשורים לגברא ולכן האיסור שקץ לא נותן לאיסורים אחרים לחול.

יב, ע"ב

האם מותר הבערה שלא לצורך ביו"ט?
לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא, והרי מותר הבערה לגמרי.
לירושלמי - יש ספק, שיש סברא לומר שרק לצורך האדם התיור, לשיטתם מצד הגברא. ועצ"ע ממחלוקת רש"י ותוס' בענין זה ועיין לקו"ש פ' בא ח"א.

המשך - יסוד לשיטתם,

מה הדין במוקצה שבעליו חושב שהוא מותר?
לבבלי - אסור, לשיטתו שקשור לחפצא והרי"ז אינו ראוי.
לירושלמי - מותר, לשיטתם שקשורים לגברא והרי הוא חושב שזה מותר.

ו, ע"א

האם ניסן ותשרי התעברו מימיהם?
לבבלי - משמע שכן, ורק על אדר אמרו שמימות עזרא לא מצינו אלול מעובר, ויש דעה שגם אדר הסמוך לניסן לעולם חסר אבל לא כתוב מימיהם. לשיטתו מצד החפצא שאם צריך לעבר גם את ניסן ותשרי מעברים, ונחשבים ככל החדשים מצ"ע ורק אדר הסמוך לניסן מסיבה אחרת אין משנים, שלא יגרום טעות.
לירושלמי - לא מצינו שניסן ותשרי התעברו מימיהם, לשיטתו מצד הגברא שצריך שיהי' דבר קבוע שלא תהי' טעות לגברא, ובפרט בחדשים מאוד מיוחדים כניסן ותשרי המרובים במועדות.

ב, ע"א

חומרות בית הלל
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד והעיקר זה רק התוצאה שנפסק להלכה בדברים האלה לחומרא ולא נוגע הגברא כ"כ שב"ה דוקא אמרום.
לירושלמי - מובא 24 דברים מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה, לשיטתו מצד הגברא שמביאים חומרי בית הלל שזה נוגע לגברא שיש התכללות גבורה וחסד, וגם שמספר 24 קשור לגבורות [עיין לקו"ש חל"ב ל"ג בעומר].

ח, ע"א

הכניס עפר לגינתו - האם אסור לכתחילה

מצד החפצא ולכן צריך שיהי' שיעור של חשיבות מצ"ע.

לירושלמי - אין צריך שיהי' כזית ומספיק אפילו קצת בשר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק אפילו קצת בשר כי לאדם יש חשיבות גם מצד העור.

המשך

האם יש הבדל בין חכם לתלמיד חכם? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין הבדל.

לירושלמי - כן, שאומר שאם תלמיד חכם אינו טועה בדבר הזה כ"ש חכם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על דרגות באנשים מצד חשיבותם.

המשך

מה המקור שביו"ט מותרות מלאכה רק מלישה ואילך?

לבבלי - לא הובא מקור לזה, לשיטתו מצד החפצא ומצ"ע מותר מלאכות אלו מלישה ואילך נחשבות לאוכל נפש שהם ממש באוכל וא"צ פסוק מיוחד ע"ז שפשוט ששאר המלאכות הי' אפשר לעשותן לפני יו"ט ולכן אסורות.

לירושלמי - מובא לדעה א' שכתוב "כל מלאכה לא יעשה בהם" ובהמשך "ושמרתם את המצות", שמקשרים ביניהם שרק מלאכות שמלישה ואילך מותר ביו"ט או לחזקי' שכתוב "אך הוא לבדו" הרי אלו מייעוטי' שלא יקצור ולא יטחון ולא ירקוד ביו"ט, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לימודים מיוחדים למעט עבודות אחרות שרק מלישה קשור יותר לאוכל נפש ממש ולא כמו מכשירים.

המשך

דין שאין לפרסמו

לבבלי - הלשון הלכה ואין מורין כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד ההלכה עצמה שאין מורין כן.

לירושלמי - הלשון כשם שהשמועה בלחישה כך אני אומרה לך בלחישה ולא לפרסמה.

לכסות בו?

לבבלי - פשוט שמותר לכתחילה לכסות בו. לשיטתו מצד החפצא והרי ייעד עפר זה לצרכו ע"י הפעולה שהכניסו ולכן נחשב מוכן גם לכיסוי.

לירושלמי - לכתחילה אסור ורק בדיעבד מותר. לשיטתו מצד הגברא והרי לכתחילה לא הי' בכוונתו בשביל כיסוי ולכן אסור.

ט, ע"א

האם עשה דוחה ל"ת כשאינו כתוב בצידו? לבבלי - בפשטות כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נוגע כ"כ שיהי' כתוב בצידו והעיקר שיש עשה באיזה מקום מספיק.

לירושלמי - יש מחלוקת: לר' יונה כן דוחה אפילו שלא כתוב בצידו, לר' יוסי לא דוחה אא"כ הי' כתוב בצידו. לשיטתו מצד הגברא ולכן לאדם דוקא אם כתוב בצידו אז יש משמעות שנכתב בצידו כדי לומר שהוא דוחה.

י, ע"ב

כשיש רוב וקרוב לבבלי - מאריך בסוגי' זו, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש סברא ללכת אחר הקרוב מצד החפצא וע"ז "כאן נמצא כאן הי'".

לירושלמי - לא מובא כלל, לשיטתו מצד הגברא ולכן ודאי שהולכים אחר הרוב ובלי קשר כ"כ לחפצא שבקרבתו. ועצ"ע.

המשך

מה הדין בספיקא דרבנן בדבר שיש לו מתירין?

לבבלי - אסור, לשיטתו מצד החפצא והרי דבר זה יש לו מתירין מצ"ע אז אין סיבה להתיר אפילו שזה רק מדרבנן.

לירושלמי - מותר, לשיטתו מצד הגברא ומצידו הרי"ז רק ספק בדין דרבנן וודאי שצריך להקל שזה רק איסור על הגברא.

יא, ע"א

עור שיש עליו בשר לבבלי - צריך שיהי' שיעור כזית, לשיטתו

לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם
שאסור לו לפרסמה.

כ, ע"א
האם גם באשם מצורע צריך תיכף לסמיכה
שחיטה?

לבבלי - לא, שהרי למצורע אסור ליכנס רק
עד שער ניקנור ולכן יכול לסמוך בחוץ ורק
אח"כ עושים השחיטה בפנים. לשיטתו מצד
החפצא ואין נוגע כ"כ שהאדם יסמוך קרוב
לשחיטה ואין כ"כ קשר בין האדם לקרבן
אלא הקרבן נחשב מצ"ע.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן
צריך שהאדם יסמוך קרוב לשחיטה שזה
ממש חשוב וכחלק מהקרבן ובלי סמיכת
האדם בצמוד לשחיטה חסר בקרבן.

יד, ע"ב
האם אפשר לשלוח כלים אפילו שאינם
לצורך המועד?
לבבלי - לא, ומותר כלאים רק אם זה לצורך
המועד. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך
שיהי' לזה שימוש מצ"ע בחוה"מ.
לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא והרי זה
משמח את האדם אפילו שאינו משתמש בזה
עכשיו ונחשב גם לצורך החג ושמחתו.

טז, ע"א

כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה
לבבלי - זה מובא, לשיטתו מצד החפצא
שהכל קצוב וא"כ לשנות מצד הטבע.
לירושלמי - זה לא מובא, לשיטתו מצד
הגברא וזכות האדם יכול לשנות ע"ד לידת
זכר שיכול להתפלל עד חדר לידה.

טז, ע"ב

המערב צריך לומר "עלי ועל מי שלא עירב"
לבבלי - לא מובא שצריך לומר זאת, רק
מובא שצריך את דעת המניח ואפשר לערב
על מישהו אחר אפילו שאינו יודע שמעריבים
עליו, לשיטתו מצד החפצא וא"צ את ידיעת
האדם כ"כ.

לירושלמי - כן מובא שצריך לומר זאת,
לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך יותר את
מחשבת ודיבור האדם בצורה מפורשת.

יז, ע"ב

כמי הלכה בעירוב תבשילין?
לבבלי - הלכה כב"ה לפי משנתנו. לשיטתו
מצד החפצא ולכן מספיק לב"ה אפילו תבשיל
א' ובזה ניכר שדואג לשבת.
לירושלמי - הלכה כדברי התלמיד כר' שמעון
בן אלעזר שרבי הוא תלמידו שסובר שנחלקו
ב"ש וב"ה רק על הדג וביצה שעליו. לשיטתו
מצד הגברא ולכן צריך שיהי' חשיבות ולכן
לא מספיק תבשיל א'.

כ, ע"ב

האם בבא בן בוטא קילל את בית שמאי?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא
וביטול היש לכן צריך להיזהר לקלל שלא
יהי' פה שום מעורבות אישית.

לירושלמי - כן, שמסופר שפעם בא לבית
המקדש וראה ששומם שאין קרבנות בגלל
דעת ב"ש אמר ישומו בתייהם של אלו
שהשימו את בית אלקינו, והלך והביא 3000
צאן מצאן קידר להקריבם בביהמ"ק, לשיטתו
מצד הגברא וביטול המציאות ולכן יכול
לקלל, שאין חשש לשום דבר שלילי ואישי
כלל.

כב, ע"ב

האם מותר להטמין חמין ביו"ט בשביל שבת?
לבבלי - יש מחלוקת: לרב הונא אפילו שלא
עירב התירו לו כדי חייו להטמין חמין בשביל
שבת ורבא אומר שמדובר שעירב ובכ"ז אסור
להטמין חמין שמוכח שזה בשביל שבת ולא
בשביל יו"ט, לשיטתו מצד החפצא ומכיון
שמוכח שזה בשביל שבת אסור.

לירושלמי - מדובר שלא עשה עירוב תבשילין
ורק חמין אסור, בגלל שמוכח הדבר שעושה
רק בשביל שבת אבל תבשיל מותר שהרי יכול
לאכול ממנו גם ביו"ט, אבל אם עשה עירוב
תבשילין לכו"ע מותר ולא נחלקו ב"ש וב"ה,
לשיטתו מצד הגברא ומכיון שעשה עירוב
תבשילין שתיקן מה שהי' צריך לכבוד שבת

או כדי שלא יזלזלו ביו"ט כשתי הדיעות שוב אין חשש ואין אסור אפילו בחמין.

כג, ע"א

מדוע אסור לקרצף בהמה?
לבבלי - אסור לקרצף מחשש שמא יעשה קירוד לבהמה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור שלא יהי' קירוד לבהמה מצ"ע שזה נחשב למום.
 לירושלמי - אסוף לקרצף שלא יבוא לידי תלישה. לשיטתו מצד הגברא והחשש עליו שלא יתלוש.

כג, ע"ב

איך גוררים עגלה ביו"ט?
לבבלי - אינה נגרת ע"ג כלים. לשיטתו מצד החפצא ואפילו שאין מתכוון אסור, שגורם לעשות חריץ. לשיטתו מצד החפצא ואולי גם שזה טירחה גדולה להביא כלים ולכן אסור.
 לירושלמי הגירסא - אין עגלה נגרת אלא ע"ג כלים. לשיטתו מצד הגברא לכן מותר לגרור מכיון שאין מתכוון לעשות חריץ. ואולי מכיון שזה ע"ג כלים אין חשש לחריץ.

פרק שלישי

כה, ע"א

מנהגי דרך ארץ בסעודה
לבבלי - מאריך מאד בזה, לשיטתו מצד החפצא שקשורים לעבודת הברורים שזה קשור לסעודה.
 לירושלמי - לא מובא כלל, לשיטתו מצד הגברא שלמעלה מהברורים ולכן לא מובא ענין זה. וגם שזה רק ענין פשוט שקשור עם האדם.

כו, ע"א

ראיית בכור
לבבלי - ההדיוטות - שלושה הדיוטות לא יכולים להתיר כל מום אלא רק מום הידוע לכל. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק מום שידוע לכול אפשר, אבל אין להם כח להתיר כל מום.
 לירושלמי - שלושה הדיוטות יכולים להתיר

כל מום. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש כח לאנשים בהתכללות ואחדות של 3 כמו ביחיד מומחה.

כה, ע"א

האם מותר לשקול מנה כנגד מנה ביו"ט?
לבבלי - מותר. לשיטתו מצד החפצא שאין נחשב למשקל כ"כ במו"מ מצ"ע.
 לירושלמי - אסור. שאין משגיחים בכף מאזניים כל עיקר. לשיטתו מצד הגברא שבשבילו זה נחשב לשקילה ולכן אסור בכלל.

המשך

האומר הקב"ה ותרן
לבבלי - יוותרו חיו. לשיטתו מצד החפצא שמדבר בצורה כללית.
 לירושלמי - יוותרו בני מעיו (יחתכו מעיו), לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האברים באדם עצמו, וגם שזה עונש מידי וחמור כי מקפידים יותר כי התכלית זה לחנך את האדם ההיפך מויתור. ועצ"ע.

פרק רביעי

כט, ע"ב

איך מביאים כדי יין ביו"ט?
לבבלי - מביא על כתפו או לפניו, לשיטתו מצד החפצא ולכן מותר בכל אופן להביאם לצורך יו"ט, כיון שמותרים מצ"ע ומוסיף בשמחת יו"ט.
 לירושלמי - הגירסא מביא על כתפו לפניו, היינו שגם על כתפו מותר רק אם זה לפניו. לשיטתו מצד הגברא ומחשש מראית עין רק באופן מאוד מסוים מותר וגם שלא יהי' זילזול ביו"ט.

ל, ע"ב

מתי מותר ליטול עצים מהסוכה?
לבבלי - אסור ולא מחלק, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין עוזר תנאי האדם, מכיון שזה חלק מהחפצא של הסוכה וקדוש ונחשב כמו מוקצה.
 לירושלמי - מותר אם התנה מתחילה עליהם,

רצתה לשמוע הלכה דוקא מאבי'. ועצ"ע.

פרק חמישי

לו, ע"א

האם מותר לטלטל פירות מגג לגג ששונים? לבבלי - אסור אפילו שהם שוים, לשיטתו מצד החפצא, והרי זה בתים שונים, ונחשבים לשתי רשויות. לירושלמי - מותר אם שווים ורק אם אינם שווים אסור, לשיטתו מצד הגברא, ומצד האדם נראה שכל הגגים שווים ואין נראה החילוק כ"כ.

לו, ע"ב

מדוע אסור לרכוב על בהמה בשבת? לבבלי - מחשש שמא יחתוך זמורה מהעץ כדי לכוון הבהמה. לשיטתו מצד החפצא שזה בגלל חתיכת זמורה תוך כדי רכיבה כדי לכוונה, אבל אין חשש ברכיבה עצמה כיון שהחי נושא א"ע. לירושלמי - בגלל שמצווה על שביתת בהמתו. לשיטתו מצד הגברא שזה איסור על האדם שתשבות בהמתו אפילו שאינו כ"כ כבד.

המשך

האם מותר להושיט דבר מסוים במים? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי המים מוליכים את הדבר ולא האדם ואין סברא לאסור. לירושלמי - מובא שאסור להושיט דבר במים. לשיטתו מצד הגברא וזה נחשב שהוא מזיז את הדבר במים.

לו, ע"ב

האם צריך למחוא כפים בשינוי לאחר ידו? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי אי"ז כלי נגינה ומותר מצ"ע ואי"צ שינוי. לירושלמי - מובא שהזקנים היו מוחאים כפים בשינוי לאחר ידו. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שינוי מחשש לתקלה בכלי שיר.

לו, ע"ב

מה הגדר של קיפוף וריקוד?

אבל אם לא התנה מתחילה. אסור לשיטתו מצד הגברא ולכן ע"י שמתנה מותר.

לא, ע"א

דיני פסיק רישא

לבבלי - דין בסוגיא זו במקומות שונים, כמו לגבי פספוס שער נזיר (נזיר מב), פספוס אוכל לבהמה (שבת קנה), מיתוק חרדל (שבת קלד), שפין כסף (שבת נ). ולא הביא את החילוקים שיש בירושלמי לקמן. ורק מחלק שבגחלת של מתכת מותר ושל עץ אסור. לשיטתו מצד החפצא ולכן במתכת אין כיבוי מצ"ע כמו בגחלת של עץ, ששם זה ממש אש ששורפת את העץ.

לירושלמי - אין מחלק בין גחלת של עץ למתכת ומשמע שגם בגחלת של מתכת יש דין כיבוי וכך כותב: מי שאומר מבקעין במגל של יד ומי שאומר אין מבקעין מדובר במגל של קציר וכן לגבי מפספסין (לסרק שערות) בנזיר, בברייתא מותר, אבל בחלש אסור לסרק את השערות, שכך נתלשים שערות. וכן בבשמים מוללים בבשמים לחים ואין מוללים ביבשים וכן למתק חרדל בגחלת מותר רק אם נותנים את החרדל על הגחלת, ואסור אם נותן את הגחלת עליו, וכן לגבי שפין את הכסף בקרטיקון רק אם נתנו מערב יום טוב, אבל אם נתנו ביו"ט אין שפין. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם במתכת נחשב לכיבוי, שלגבי האדם נרגש גם החום של המתכת.

לב, ע"ב

רצתה לשמוע הלכה מאבי' אע"פ שידעה זאת לבבלי - הובא רק מעשה קצר שר' חייא אמר לאשתו לגרוף אבן שנפלה לתנור, ולא הוזכר שרצתה לשמוע הלכה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מוזכר שרצתה לשמוע דוקא מאבי'. לירושלמי - מסופר שבתו של ר' חייא רבה היתה אופה בתנור, ומצאה כפות תמרים בתוך התנור, שאלה לאבי', אמר לה לכי תגרפי את התנור, אמרה לו איני יכולה, אמר לה לכי תכבשי את האש להציל את הכפות תמרים וידעה הלכה זו, אלא שרצתה לשמוע במפורש מאבי'. לשיטתו מצד הגברא ולכן

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואי"ז נוגע כ"כ.

לירושלמי - קיפוץ זה שהוא עוקר שתי רגליו וריקוד עוקר אחת ומניח אחת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האדם בריקודו וקיפוצו.

המשך

האם יש איסור לדון בערב שבת דיני ממונות? לבבלי - הובא רק שלא מזמינים אדם לדין בערב שבת אבל אין איסור לדון. לשיטתו מצד החפצא ואין סברא לאסור מצ"ע.

לירושלמי - מדרבנן אסור לדון גם בדיני ממונות, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש איסור ע"ד מנהג שנהפך לאיסור מצד כבוד השבת, וגם לשיטתם שמחשיבים את ההכנה למצוה ולכן ע"ש נחשב כבר מעין קדושת השבת ולכן אסור מצ"ע.

לו, ע"ב

האם אסור לעשות סעודת אירוסין בערב שבת?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ואין איסור כ"כ לעשות סעודה מצ"ע בערב שבת, ולשיטתם שאין מחשיבים את ההכנה כנ"ל בע"ש.

לירושלמי - אסור לעשות סעודה, אבל רק אירוסין בלי סעודה מותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן בגלל כבוד השבת אסור לעשות סעודה כנ"ל שנחשב גם ההכנה כע"ש אבל כדי שלא יפסיד את שידוכו שיעשה אירוסין בלי סעודה.

המשך

האם מועיל תפילה להתחתן עם פלונית? לבבלי - לא תועיל התפילה כלל. לשיטתו מצד החפצא ואין יכול לשנות את המזל מצ"ע שנקבע 40 יום קודם יצירת הולד בת פלוני לפלוני.

לירושלמי - מועילה התפילה אך הנישואין לא יעלו יפה. לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שהאדם יכול לפעול הכול.

לט, ע"א

האם מועלים בגחלת של הקדש? לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ואפילו שכבר האדם קיים כבר את המצווה בגחלת זו אבל עדיין קדושה מצ"ע.

לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שכבר השתמשו בה כל צרכה שוב אין בה מעילה.

המשך

מה תחום של מציאה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי אינה שייכת מצ"ע בבין השמשות לאף אחד ולכן אין זה כרגלי המוצא.

לירושלמי - זה כרגלי המוצא, לשיטתו מצד הגברא ומציאה מצ"ע כמו הפקר זה שייך לכולם וברגע שהרים המוצא נתגלה למפרע שזה שייך לנשמתו ולכן זה כרגליו, וגם לשיטתם שקשורים לעתיד ורואים כבר מתחילה את המוצא בעתיד ולכן זה כרגליו.

מסכת ראש השנה

ב, ע"ב

מונים ליציאת מצרים ובנין הבית לבבלי - מונים רק ליציאת מצרים ולמלכויות. לשיטתו מצד החפצא שזה נחשב לספירה אמיתית כיון שיציאת מצרים גרמה לכל הציווין ולמלכויות מונים כיון שהם אחראים על הדינים שבין אדם לחברו ולא מוזכר הספירה לביהמ"ק מכיון שנמצאים בגלות ולא מאיר הגילוי של ביהמ"ק.

לירושלמי - מונים חודשים ליציאת מצרים ומשנבנה בית המקדש התחילו מונים לבנינו. לא זכו למנות לבנינו - התחילו מונים לחורבנו. לא זכו למנות לחורבנו - התחילו מונים למלכויות של אומות העולם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מאיר הגילוי של ביהמ"ק ולכן סופרים אליו שזה העיקר ורק בגלל שלא זכו מונין למלכי או"ה משום שלום מלכות.

ג, ע"א

האם גם למלכי האומות מונים מניסן? לבבלי - לא. ופשוט שלמלכי אומות העולם מונים רק מתשרי. לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שאו"ה קשורים רק לטבע שקשור לתשרי.

לירושלמי - מחלוקת. לר' אליעזר גם למלכי אומות העולם אין מונים אלא מניסן, ומביא ראי' מדרייווש. לשיטתו מצד הגברא וסוברים שיכול להיות שייכות לגוי גם לניסן שהוא מעל הטבע, וע"ד הדעה של הראב"ד בשחיטת גוי [לקרו"ש חט"ו ויציא"] מצד הביטול והאפסיות שלהם לגבי עם ישראל וע"ד לבן שהתבטל ליעקב ולכן קיבל פי אלף שזה למעלה מהטבע.

המשך

האם שנת המבול עולה למספר שני החיים של נח? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל עוברת עוד שנה ונחשבת לכל דבר. לירושלמי - הובא שלא. לשיטתו מצד הגברא והרי חסר בשנה זו ישוב העולם ולכן זה לא נספר לא' משני חייו.

המשך

בזמן שדוד ברח מאבשלום - מה הי' דינו? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל דוד עדיין מלך ולא עברה המלכות ממנו. לירושלמי - הי' דינו שמתכפר בשעירה כהדיוט אפילו בעבירות שעבר כשהי' מלך. לשיטתו מצד הגברא והרי כשבורח לא נראה כמלך עכ"פ בהרגשתו.

ד, ע"א

מדוע הנותן צדקה בשביל שיחי' בנו הרי הוא צדיק גמור ובגוי הרי הוא רשע? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק בין יהודי לגוי שיש חיסרון במעשה עצמו של הצדקה שעושים להתייהר וכו'. לירושלמי - בגלל שיהודי גם אם בנו ימות ח"ו לא יתחרט שנתן ולא יקרא תגר משא"כ גוי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא חיסרון באדם אפילו שאין חיסרון במעשה הצדקה.

המשך

אם אמר הרי עלי קרבן וחזר ואמר הרי"ז קרבן לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שאמר הרי עלי אבל יש מעלה בחפצא

לירושלמי – כן, לדעה שיוכל עולה ממנין שני השבוע אז יכול לצאת שהיובל יהי' באמצע שני השבוע. לשיטתו מצד הגברא ואין מקפידים כ"כ ובפרט שאין כ"כ קשר ביניהם שיוכל קשור לשמיטת הקרקע (חפצא) וביטול במציאות ושביעית קשור יותר לגברא שמשמט בעיקר הלואות וכו' וביטול היש.

יב, ע"ב

מתי זה ר"ה לנדריים?

לבבלי – תשרי בגלל שהולכים אחר לשון בנ"א. לשיטתו מצד החפצא שזה קשור יותר לעולם ולטבע מצ"ע.

לירושלמי – ניסן זה ר"ה לנדריים. לשיטתו מצד הגברא שזה הדרגה הגבוהה תכלית של עבודת האדם להגיע ללמעלה מהטבע, ניסים.

טז, ע"א

האם מלך וציבור נידונים בכל יום?

לבבלי – לא הובא, רק מוזכר שמלך נכנס לדין קודם לציבור. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מדגישים שנכנס כל יום למשפט.

לירושלמי – כן, שנאמר "לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו". לשיטתו מצד הגברא שדנים אותו בכל יום ולכן האדם יכול לשנות את דינו לטוב ע"י עבודתו.

טז, ע"ב

האם השטן נבהל מקול השופר?

לבבלי – לא הובא, רק כאשר תוקעין ומריעין כשיושבים ועומדים מערבבים את השטן. לשיטתו מצד החפצא והטבע שיש מציאות חשובה לשטן שצריך פעולה מיוחדת שתביא לשכרון לב אצל האדם ואז השטן נבהל.

לירושלמי – מובא שהתקיעה עצמה של השופר מבהילה אותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד עצם הביטול של הגברא בתקיעת שופר פועלת על השטן.

יג, ע"א

לגבי שיעור מדויק של ארבעים סאה

לבבלי – מובא הכלל שכל מידות חכמים כן הוא: בארבעים סאה הוא טובל, בארבעים

ולכן אם אמר הרי זו, שאז יש יותר חלות בחפצא – אז זה חל. או הפוך כיון שבחפצא אי"ז משנה ולכן אין חל בכל מקרה גם אם אמר הפוך שאין נדר חל על נדר.

לירושלמי – מובא שודאי שאין זה חל אבל אם אמר הרי"ז קרבן וחזר ואמר הרי עלי אז יש שאלה אם איסור חמור חל על איסור קל. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק אם אומר "הרי עלי", שזה תוספת על הגברא שקיבל עליו אחריות, יכול לחול אבל לא הפוך.

ח, ע"ב

בי"ד של מעלה פוסקים ע"פ בי"ד של מטה לבבלי – הלשון שבי"ד של מעלה דנים בר"ה רק לאחרי שבי"ד של מטה קידשו את החודש. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אחרי שמקודש ולא מוזכר פעולת האנשים שמקדשים.

לירושלמי – הלשון בשעה שרואים בי"ד שלמעלה בית דין שלמטה שמקדשים אותו גם הם מקדשים אותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מוזכר שרואים שהאנשים מקדשים את החודש.

ו, ע"ב

לגבי איסור בל תאחר לאחרי שעברו שלושה רגלים

לבבלי – לאחרי שעברו שלושה רגלים עובר בכל יום ויום. לשיטתו מצד החפצא והרי צריך להביא בכל אופן ולא דוקא אחרי שנה. לירושלמי – לאחרי שלושה רגלים עובר בכל רגל ולאחרי שנה עובר בכל יום. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחכים לו לזמן הרגל שעתיד לעלות לירושלים, וגם שיש חשיבות לשנה שזה גדר של זמן ארוך מצד האדם.

ט, ע"א

האם יוכל יכול לחול באמצע השמיטה?

לבבלי – לא, ותמיד יוכל זה לאחרי השנה השביעית גם לדעה שהיובל עולה ממנין שני השבוע. לשיטתו מצד החפצא ולכן חשוב מאוד לסדר את זה שיהיו יובל ושביעית יחד שענינם א' ששניהם קשורים לקרקע מצ"ע (חפצא).

מה הנוסח על המדינות בו יאמר וכו' ?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא כ"כ מפרטים.
 לירושלמי - על המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום, איזו לרעב ואיזו לשובע ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמוות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרטים את הכל. ועצ"ע מהנ"ל.

טז, ע"א

מה הדין לישראל ולגוים ?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין כ"כ הבדל בין משפט ישראל לגוים.
 לירושלמי - מובא שה' דן את ישראל ביום בשעה שהם עסוקים במצוות, ואת האומות בלילה בשעה שהם בטלים מן העברות. שמואל אומר מיד לאחר שהוא דן את ישראל הוא דן את האומות, והכוונה ידין לאומים במישרים, שהוא דן את הגוים ככשרים שבהם שמזכיר להם מעשה יתרו ומעשה רחב הזונה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש אופן מיוחד לזכות את עם ישראל בדין. וגם לגויים יש מציאות וחשיבות מצ"ע ולכן המשפט שלהם הוא גם בזמן שזה לטובתם.

המשך

האם צריך לערבב את השטן על ידי התקיעות ?
לבבלי - הובא שתוקעים במישוב ובמעומד כדי לערבב את השטן. לשיטתו מצד החפצא וקשורים לגלות ולכן צריך לעשות משהו שקשור וגורם ללב נשבר נגד השטן.
 לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא וביטול המציאות ואין צריך שום פעולה מיוחדת נגד השטן, מכיון שהוא כבר מבוטל. ע"י התקיעה עצמה מקלא פנימאה של האדם כנ"ל.

טז, ע"ב

מהו הלשון שלושה פנקסיות ?
לבבלי - הלשון שלושה ספרים - צדיקים, רשעים ובינונים. לשיטתו מצד החפצא ולכן הלשון ספרים, שמרמז על קביעות מצ"ע.
 לירושלמי - הלשון שלוש פנקסיות הם

סאה חסר קורטוב אינו יכול לטבול. לשיטתו מצד החפצא ולכן צ"ל מדויק מאוד.
 לירושלמי - לא מובא כלל זה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין מקפידים כ"כ והעיקר שיש שיעור כדי טבילת אדם שהרי הצליח לטבול.

ב, ע"א

מאיפה הגיעו שמות החודשים והמלאכים ?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והעיקר שזה שמות שמתאימים לחודש ומלאכים אלו שיש חשיבות לכל חודש מצ"ע.
 לירושלמי - מובא שמות החודשים עלו בידם מבבל, וכן שמות המלאכים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מראה מאיפה הביאו את השמות האלו שזה שייך רק לבבל אבל בא"י א"צ שמות לכל החודשים ואדרבה עדיף לומר ראשון ושני ליצ"מ שזה העיקר מצד האדם.

טז, ע"א

מתי אדם נידון ומתי נחתם דינו ?
לבבלי - מובאות ארבע דעות: ר' מאיר אומר כולם נידונים בראש השנה, וגזר דינו של כל אחד נחתם ביום הכפורים. ר' יהודה אומר כולם נידונים בר"ה וגזר דינו של כל אחד נחתם בזמנו, ר' יוסי אומר שאדם נידון בכל יום, ור' נתן אומר שאדם נידון בכל שעה. לשיטתו מצד החפצא ולכן חתימה לכל הדעות היא ביום שונה, שקשור לחפצא. וגם שקשורים יותר ליוהכ"פ שקשור עם הפרטים.
 לירושלמי - גם הובאו 4 דעות, אך שונות: דעה ראשונה כולם נידונים בר"ה, וגזר דינם נחתם גם בר"ה. דעה שני' - כולם נידונים בר"ה וגזר דינם של כולם נחתם ביו"כ. דעה ג' - כולם נידונים בר"ה וגזר דינם נחתם כל אחד בזמנו. דעה ד' - כאו"א נידון בזמנו, וגזר דינו של כ"א נחתם בזמנו. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שגם נחתם בר"ה בזמן דינו וגם שזה באופן כללי ולא כ"כ באופן פרטי כביוהכ"פ שאז יש מציאות של עבריינים וכו' ותיקון לפרטים.

טז, ע"א

צדיקים רשעים ובינונים. לשיטתו מצד הגברא ולכן הלשון פנקס שזה יותר ארעי ורק בשביל האדם.

טז, ע"ב

הרי הקב"ה יודע אם הבינונים יחזרו בתשובה לבבלי - מביא שבינונים תלויים עד יום כיפור, וגם שאדם נידון לפי מעשיו באותה שעה, אך לא מביא את הקושי שהקב"ה רואה את הנולד. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא חוקרים יותר מידי בשאלות על ההשגחה והבחירה של האדם. וגם שמחכים ליוהכ"פ כדי להגיע לתיקון הפרטים.

לירושלמי - מביא שבינונים אם עושים תשובה עד יום כיפור נכתבים עם הצדיקים ואם לא - נכתבים עם הרשעים. ומקשה ר' חנני' ואין הקב"ה רואה את הנולד? ועל זה עונה, שאין הקב"ה דן את האדם אלא בשעה שהוא עומד בה, ולכן הקב"ה ממתין לבינונים ולא חותם אותם בר"ה אפילו שהוא יודע מראש. לשיטתו מצד הגברא ולכן רוצים להבין שהרי ה' יודע את הנולד, וע"ד הרמב"ם והראב"ד בהלכות תשובה לגבי ידיעה ובחירה. וגם שא"צ להגיע ליוהכ"פ בשביל תיקון הפרטים ולכן שואל שאפשר לגמור הכל בר"ה.

טז, ע"א

האם צריך מלבושים נאים וגילוח לכבוד ר"ה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ ענין במלבושים של האדם שמשפיעים על דינו.

לירושלמי - מובא שבנוהג שבעולם אדם יודע שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו, שאינו יודע איך דינו יצא אבל ישראל אינו כן אלא לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ומגלחים זקנם ואוכלים ושותים ושומחים כיון שיודעים שהקב"ה עושה להם ניסים. יש גירסא: מגלחים את שערם. לשיטתו מצד הגברא, ולכן נוגע לבושי האדם ובטחונו בה', וע"ד תחשוב טוב יהי' טוב.

כא, ע"א

מה הכינוי של יום כיפור? לבבלי - יומא רבא, לשיטתו מצד החפצא ויום קדוש מצ"ע.

לירושלמי - הלשון צומא רבה, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על הצום של האדם.

כא, ע"א

לגבי צום יומים

לבבלי - מסופר על א' שצם יומיים אבל לא מסופר שמת, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק מובא הענין שנוגע להלכה.

לירושלמי - אביו של רבי שמואל החמיר על עצמו וצם יומיים ונפסקו מעיו ומת, לשיטתו מצד הגברא לכן מספר מיהו וגם מה הייתה התוצאה כדי שלא ינהגו כך עוד אנשים.

כא, ע"ב

האם התורה נדרשת מ"ט פנים לכאן ולכאן? לבבלי - לא הובא ורק מובא ש-50 שערי בינה נבראו בעולם וכולם ניתנו למשה חסר אחד, לשיטתו מצד החפצא, לכן מובא רק מה ניתן למשה רבינו מצ"ע בלי קשר כ"כ לעבודתנו וגם שבדרגתם של ביטול היש א"א לחבר הפכים.

לירושלמי - מובא שהתורה נדרשת מ"ט פנים לטמא ומ"ט פנים לטהר כמנין "ודגלו" ורק בזכות זה יש קיום לעולם שנותנים מקום תמיד לשני צדדים, לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא מה שנוגע לעבודת האדם, וגם בדרגתם של ביטול במציאות מחברים הפכים.

המשך

האם דיברה תורה בכל לשון?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין ענין כל כך שהתורה תהי' בכל לשון, ואדרבה מצד עצמה שייכת רק ללשון הקודש.

לירושלמי - דיברה תורה בכל לשון כמו "והאיש משתאה לה" שצריך לומר אליה, וכן "כל גרב שהוא מחזיק סאתים" אם צודה להם לוקחים בידם מקלות", לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא בכל לשון שיכול להבין

לירושלמי - המזל לא רואה את המזלות שלפניו שפניו של המזל כלפי אחור כאנשים שעולים בסולם ופניהם לאחור וכל א' לא רואה את אלו שמעליו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע ענין זה גם לצניעות האדם וכו'.

המשך

החלונות ברקיע

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי אין זה באופן של חלונות ממש. לירושלמי - מובא ש-365 חלונות ברא הקב"ה שישתמש בהן העולם 182 במזרח 182 במערב ואחת באמצעו של עולם שממנו יצא בתחילת מעשה בראשית מה שחמה הולכת כ-30 יום הירח הולך ביומים וחצי. לשיטתו מצד הגברא ומצד מראה האדם זה נחשב לחלונות ברקיע.

כה, ע"א

גער בירח והוא נעלם

לבבלי - הובא מעשה שר' אבון השליך צרורות על הירח הישן ואמר לו שאנו צריכים לקדש את הירח היום בירח החדש ואיך אתה לא מסתתר. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מובא שהצליח להשפיע על הירח שהירח יש לו חשיבות מצ"ע במהלכו ואין משתנה. לירושלמי - מוסיף שהירח נעלם לאחר שאמר לו כך. לשיטתו מצד הגברא שכל הירח נברא בשביל עם ישראל ולכן זה בשליטת האדם לגמרי.

המשך

מהו הטעם לעיבור השנה?

לבבלי - לא מובא, ורק מביא חשבון ימות החמה וחשבון חדשי הלכנה בלי חשבון ההפרש שביניהם. לשיטתו מצד החפצא שענין העיבור קשור לעצם חשבון השנים מצ"ע.

לירושלמי - מובא חשבון ההפרש ולכן מעברים את השנה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא שיתאים ההפרש ויהי' אביב בפסח.

המשך

האדם ולא דוקא בלה"ק.

פרק שני

כב, ע"ב

האם עד א' נאמן לקידוש החודש?

לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שני עדים שרק הם יכולים לפעול מצד החפצא.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק עד אחד ואין צריך לפעול בחפצא.

המשך

מי ביטל את המשואות?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע כל כך מי ביטל. לירושלמי - רבי ביטל את המשואות, לשיטתו מצד הגברא ולכן מודיעים מי ביטל.

המשך

האם בטברי' בטלו את המשואות?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו בטברי' שהיו נזהרים אבל ביטלו בשווה בכל המקומות. לירושלמי - לא בטלו בטברי' את המשואות אפילו שביטלו בכל המקומות, לשיטתו מצד הגברא ששם לא הייתה סיבה לבטל כיון שהיו נזהרים וכו'.

כג, ע"ב

מה הכוונה עושה שלום במרומיו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וקשורים למציאות ביטול היש שאין ענינם כל כך חיבור הפכים. לירושלמי - תני רשב"י לפי שהרקיע של מים והכוכבים של אש והן דרים זה עם זה, ור' אבון מוסיף שהמלאך עצמו חציו אש וחציו מים, לשיטתו מצד הגברא ביטול המציאות שענינם חיבור הפכים.

המשך

איך המזלות עומדים ברקיע?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ ענין זה.

לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא והרי לאדם זה לא נוגע שהרי אין מונים שעות לחדשים.

פרק שלישי

האם כאשר הבי"ד בעצמם רואים את הירח צריכים להעיד בפניהם?

לבבלי - אין צריכים עדות שלא תהא שמיעה גדולה מראייה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין צריכים הגדת עדות ומספיק שראו כדי לקדש את החודש.

לירושלמי - צריך עדות כי יש מעלה בשמיעה שאין בראייה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' שמיעה והגדת עדות של האדם בפועל.

המשך

האם חודש הוא רק כ"ט יום או ל' יום? לבבלי - זה מובא בערכין ט' ע"א. לשיטתו מצד החפצא ששם מדובר מצד החודש עצמו בין כל הדברים שמנויים שם מצ"ע ואי"ז נוגע כ"כ למס' ר"ה.

לירושלמי - מובא פה שחודש הוא או כ"ט או ל' לא יותר ולא פחות. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה נוגע למס' ר"ה מצד שדנים על ר"ה כבר דנים על כל חודש.

המשך

האם הי' מלה מסוימת כסימן לעדים בבי"ד? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא נוגע כ"כ הסימן מצד האנשים.

לירושלמי - מובא שהיו אומרים "גואלנו" ואם אמרו "גואלתנו" גם כשרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע סימן לעדים וגם שהסימן קשור לזה שה' גואל אותנו. ועצ"ע.

המשך

האם הרכנת הראש מועילה בעדות החודש? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך הגדת עדות בפועל שעקימת שפתיו הוי מעשה.

לירושלמי - זה מועיל, שנחשב כהסכמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד הגברא מספיק

האם חטאם של בית עלי מתכפר בתפילה? לבבלי - לא מובא, רק תורה וגמ"ח שמאריכין ימיו של צאצאי בית עלי ולא מובא שרב כהנא מבית עלי ורק אביי ורבא. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק תורה וגמ"ח שמצד המעשה מכפר ורב כהנא שהוא כהן א"צ כפרה שמצד החפצא של הכהונה מכפר.

לירושלמי - מובא שכן ורק בתורה ובגמילות חסדים אינו מתכפר אבל בתפילה כן מתכפר, ורב כהנא שהי' מבית עלי ולכן האריך בתפילה וגם רבי חייא התפלל עליו וזכה לאריכות ימים. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם תפילה שזה עבודת האדם מכפר ואפילו רב כהנא שהוא כהן צריך גם כפרה.

המשך

האם הירח נראה שש שעות לאחר המולד? לבבלי - לא הובא במפורש, ורק סוגי' דומה לזה. לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ אם האדם רואה או לא.

לירושלמי - מובא שא"א לראות את הירח שש שעות אחר המולד. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב לדעת שאין האדם יכול לראות.

כה, ע"א

האם קידוש החודש מועיל אפילו בעדים זוממים?

לבבלי - לא מפורש שכתוב אפילו העדים מוטעים ורש"י מפרש שזה ע"י עדי שקר. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין כ"כ כח לעדים לעשות נגד המציאות. ועצ"ע.

לירושלמי - מפורש שאם קידשוהו ואח"כ נמצאו העדים זוממים הרי"ז מקודש. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש כח בעדים לגמרי נגד המציאות.

המשך

זמן חידוש הלבנה

לבבלי - אין פחות מ-29 יום וחצי ושני שלישי שעה וע"ג חלקים. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר את הזמן המדויק של החודש מצ"ע אפילו שלגבי האדם זה לא נוגע שהרי אין מונים שעות לחדשים.

שמראה שמתכוון להעיד.

כו, ע"א

מה המקור שמצוה להפוך בזכות הנידון?
 לבבלי - שכתוב "ושפטו העדה והצילו
 העדה", לשיטתו מצד החפצא שמצד המשפט
 עצמו צריך להפוך בזכותו.
 לירושלמי - שכתוב "צדק צדק תרדוף".
 לשיטתו מצד הגברא שזה רק חיוב על האדם
 לחפש לו זכות ולא מצד עצם המשפט.

המשך

מדוע אין תוקעין בשופר של פרה?
 לבבלי - בגלל שזה נקרא קרן ולא שופר וגם
 בגלל שאין קטגור נעשה סניגור. לשיטתו
 מצד החפצא ולכן העיקר זה הטעם הראשון
 שמצ"ע שאי"ז שופר.
 לירושלמי - הטעם העיקרי בגלל שאין קטגור
 נעשה סניגור. לשיטתו מצד הגברא ולכן
 דוקא טעם זה עיקרי שקשור לאדם.

כו, ע"ב

מי גדול - חכמה או שנים?
 לבבלי - לא מובא, רק על דברים אחרים
 שלימדה אותם שפחתו של רבי. לשיטתו מצד
 החפצא ולכן דבר כזה שקשור רק לאדם לא
 מובא.
 לירושלמי - השפחה של בית רבי ענתה להם
 שמי שגדול בשנים יותר נחשב ממי שגדול
 בחכמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים
 גם על דבר זה שקשור לאדם ש"רוב שנים
 יודיעו חכמה".

המשך

אילו פסוקים נאמרו בדיבור א'?
 לבבלי - רק "שוא ושקר" ו"זכור ושמור"
 בדיבור א'. לשיטתו מצד החפצא שזה דברים
 שקשורים לחפצא ולהלכה ולא רק לדרשת
 האדם וגם שקשה בדרגה של ביטול היש
 להיות בחיבור הפכים.

לירושלמי - מוסיפים גם הפסוקים "מחלליה
 מות יומת" ו"ביום השבת שני כבשים" נאמרו
 בדיבור א' וכן הפסוקים "ערות אשת אחיך לא

תגלה" ו"יבמה יבוא עליה" וכן הפסוקים "ולא
 תסוב נחלה לבני ישראל ממטה למטה אחר"
 ו"כל בת יורשת נחלה" וכן "גדילים תעשה
 לך" ו"לא תלבש שעטנז" נאמרו בדיבור א'.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן מוסיפים כל דברים
 אלו שקשורים יותר לדרשת האדם ולא ממש
 להלכה וגם שקשורים לביטול במציאות ולכן
 מחברים הפכים.

כו, ע"א

מה הדין בא' שחיבר שתי תקיעות יחד?
 לבבלי - פשוט שאין בידו אלא א'. לשיטתו
 מצד החפצא והרי בפועל היתה פה תקיעה א'.
 לירושלמי - מחלוקת ויש דעה שאפילו א' אין
 לו שלתקיעה הראשונה אין לה סוף ולשני'
 אין התחלה. לשיטתם שקשורים לגברא
 ומכיון שהאדם התכוון לשנים לכן אין בידו
 אלא א'.

המשך

המושג דברי תורה עניים במקום א' ועשירים
 במקום אחר

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 כל דבר שלומד צריך להיות כל כולו מונח
 בזה ולא לחשוב שיש מקום אחר שמוסבר
 יותר.

לירושלמי - מובא, לשיטתו מצד הגברא
 ולכן האדם צריך לחפש גם במקומות אחרים
 בתורה כדי להגיע לשלימות בעתיד.

המשך

האם היובל משמט כספים בסופו?
 לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא
 ולכן אולי סוברים שרק שמיטת קרקעות יש
 יובל אבל לא שמיטת כספים [שקשור יותר
 לגברא].

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם
 היובל הוא בשביל האדם ומשמט את חובתיו
 ולא רק בשביל הקרקעות.

כו, ע"ב

אם עומד אחורי ביהכנ"ס בזמן תקיעת שופר
 לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא

ואין מסתכלים וחוקרים כ"כ בכוונת האדם והעיקר זה השמיעה. ועצ"ע.
לירושלמי - אם עמד חזקה שכיוון דעתו לצאת י"ח. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכלים וחוקרים בכוונת האדם.

המשך

האם יש התגברות המזל ביום ההולדת?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא נראה שהאדם משפיע על המזל בגלל הולדתו.
לירושלמי - מובא שעמלק מכשפים היו ולכן ה' מעמיד במלחמה אנשים ביום הולדתם ואז משה רבינו ערבב את המזלות. לשיטתו מצד הגברא ולכן האדם משפיע על המזל ביום הולדתו.

המשך

האם ביטול תורה גורם להצלחת מלכות הרשעה?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ קשר לאדם להצלחת מלכות.
לירושלמי - כן, שכתוב "ותשלך אמת ארצה ועשתה והצליחה" שאם משליכים את האמת אז מלכות הרשעה מצליחה. לשיטתו מצד הגברא שהכל תלוי באדם.

כט, ע"א

האם נחש הנחושת ריפא גם מנשיכת כלבים?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן נחש מרפא נחשים דוקא.
לירושלמי - כן, שבשביל לירפא מנשיכת כלב מספיק וראה אבל בשביל נשיכת נחש ה' צ"ל והביט, או בגלל שזה מינו לר' יודא או בגלל שהארס מחלחל לרבנן, משא"כ ככלב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מרפא כל מה שקורה לאדם.

פרק רביעי

האם מדאורייתא בר"ה שחל בשבת תוקעין?
לבבלי - כן, ורק משום גזירה דרבה שלא יטלטל ד' אמות ברה"ר וזה הטעם של לולב ומגילה. לשיטתו מצד החפצא ולכן גזור מצד

עצם הטלטול של השופר.
לירושלמי - לא, שכתוב במ"א "זכרון תרועה" וזה הולך על ר"ה שחל בשבת ולא מוזכר כלל גזירה דרבה. לשיטתו מצד הגברא ולכן החיוב עליו מן התורה רק זכרון ולא תקיעה ממש.

לא, ע"א

האם העוה"ז יהי' ששת אלפים שנה?
לבבלי - כן, שכותב שיחורב העולם (היינו שיחורב רק ההעלם והסתר של העולם) אחרי ה-6000, לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר על העולם מצ"ע.
לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן ודאי שיהי' נצחיות מצד הפנימיות של העולם שקשור לנשמות ישראל שיהיו נצחיים.

המשך

כמה מסעות נסעה השכינה?
לבבלי - מובא שעשר מסעות נסעה שכינה, לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע כל המקומות שהייתה בהם השכינה.
לירושלמי - לא מובא כלל, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע רק המקום והסילוק הראשון.

המשך

אם אמר אדיר המלוכה במקום הא-ל הקדוש לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לומר רק המלך הקדוש.
לירושלמי - לא יצא חוץ מהא-ל הקדוש בעשי"ת, לשיטתו מצד הגברא וגם זה סגנון של ימי המשפט.

המשך

מהו נוסח ברכת הא-ל הקדוש?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מובא מרבה לסלוח, שאין נוגע הסליחה לאדם, ורק הא-ל הקדוש מצ"ע.
לירושלמי - אומר הא-ל הקדוש ומרבה לסלוח לדעה א' וי"א רק הא-ל הקדוש, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שאומר גם מרבה לסלוח

לאדם.

לב, ע"ב

מדוע לא תוקעים בשחרית?

לבבלי - בגלל גזירת המלכות, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מפרטים ואומרים רק את הדין.

לירושלמי - מפרט את המעשה שפעם אחת תקעו בשחרית וחשבו האוייבים שמורדים בהם ועמדו עליהם והרגום ולכן תוקעין במוסף שאז יודעים הגויים שזה רק חלק מהתפילה, לשיטתו מצד הגברא, לכן מפרט ומסביר.

לב, ע"א

עשרה מלכויות זכרונות ושופרות - כנגד מה? לבבלי - מביא שעשרה מלכויות כנגד ההילולים שאמר דוד וכן עשרת הדברות וכן עשרה מאמרות ועל זכרונות ושופרות לא נאמר כנגד מה זה, לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה קבלת המלכות עצם בלי גילויים כל כך.

לירושלמי - מובא רק כנגד הקילוסין שאמר דוד ועשרה זכרונות כנגד עשרה וידויים שאמר ישעי' ועשרה שופרות כנגד שבעה כבשים ופר ואיל ושעיר, לשיטתו מצד הגברא שנוגע גם הגילויים ולכן מפרטים את הכל, וגם שמקשרים את זה לקילוסין של דוד וידויים של ישעי'.

המשך

מדוע בהלל בשחרית אין חוששין מהשונאים? לבבלי - לא מובא קושי' זו, לשיטתו מצד החפצא, ולכן לא שואלים, כי בפשטות על זה לא חלה הגזירה. כי זה לא עושה כ"כ רעש גדול ואין נראה כמרד.

לירושלמי - בגלל שבהלל אין כל העם מתכנסים כמו בתקיעת שופר ואין חשש מהשונאים, לשיטתו מצד הגברא ולכן מסבירים למה בהלל אין חשש מצד כמות האנשים.

המשך

מדוע אין הלל בר"ה?

לבבלי - בגלל שזה יום המשפט וספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו ואיך אפשר לומר שירה, לשיטתו מצד החפצא, ביטול היש, ולכן הסיבה היא בגלל המשפט המפחיד שאי אפשר לומר שירה.

לירושלמי - לא מובא, לשיטתו ביטול במציאות, ואין חשש לומר שירה בגלל המשפט המפחיד, ואדרבה עיקר הענין שבר"ה זה להמליך את ה' אלא בגלל סיבה אחרת, ולא מובא.

המשך

האם בר"ה נהיים בריה חדשה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ואין שייך פה שנהי' ברי' חדשה, שבחיצוניות הרי לא השתנה שום דבר.

לירושלמי - כן, שכתוב מכיון שיצאתם בדין

לב, ע"ב

האם מזכירים פורענות של גויים?

לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי אין זה נחשב לפורענות כלל ואדרבה.

לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם זה נחשב לפורענות.

לב, ע"ב

האם זריזים מקדימים למצוות?

לבבלי - כן ולכן ולכן היתה ה"א שקוראים הלל בשחרית כי זריזים מקדימים למצוות. לשיטתו מצד החפצא ולכן קובע ההוה שבאפשרות הראשונה מקיים את המצוה.

לירושלמי - לא, לשיטתם שהעתידי קובע ועדיף לעשות לאט ובמתינות ואז תהי' המצווה בשלימות והידור יותר מצד האדם.

האם אסור לישן בר"ה?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
אין שינת האדם פועלת כל כך על משפטו.
לירושלמי - כתוב שמי שישן בר"ה ישן גם
מזלו, לשיטתו מצד הגברא שבו תלוי מזלו
ולכן אסור שיישן.

זכאים כאילו נבראתם ברייה חדשה וכן מכיון
שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם
כאילו לא חטאתם מימכם, לשיטתו מצד
הגברא, שזה פועל על האדם שנהי' חדש.

המשך

מסכת תענית

מהי פתיחת המסכת?

ב, ע"א

לבבלי - פותח בסגנון המשנה וסדר המשניות אפילו שאין נוגע להלכה, לשיטתו מצד החפצא, וזה סגנון המשנה מצ"ע. לירושלמי - פותח מיד בדבר הלכה בסוגיית הזכרת גשמים, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר ישר להנחות האדם.

המשך

הסוגי' שלשה מפתחות שלא נמסרו לשליח לבבלי - מובא שזה גשמים ויולדת ותחיית המתים ובמערבא אומרים אף מפתח של פרנסה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על דברים אפילו שלא נמסרו לשליח ואינם שייכים כל כך לאדם.

לירושלמי - לא מובא כלל, לשיטתו מצד הגברא, והרי לא נמסרו לשליח ואין זה קשור לגברא, ולכן לא נכתב.

המשך

מהו הטעם של ר"א שצריך להזכיר גשמים ביום הראשון של חג הסוכות? לבבלי - בגלל שארבעת המינים גדלים על המים לכן מיום הראשון של סוכות שנוטלים 4 המינים מזכירים את המים. לשיטתו מצד החפצא לכן מוצא את הקשר בין 4 המינים למים בצורה ישירה ובלי קשר כ"כ לעבודת האדם.

לירושלמי - מוסיף עוד טעם שבשעה שהעבד משמש את רבו כל צרכו הוא תובע פרסו ממנו ובסוכות אנו משמשים את הקב"ה לכן מזכירים את המים מיום הראשון. לשיטתו מצד הגברא ומוצא קשר רק מצד האדם

שמשרת את ה'.

המשך

מדוע מתחילים להזכיר את הגשם רק במוסף? לבבלי - לא מובא טעם לזה. לשיטתו מצד החפצא ומשמע שזה בדיוק הזמן שצריך וע"ד גזה"כ.

לירושלמי - בגלל שאין אפשרות בתפילה אחרת כי בערבית אין כל האנשים באים לבית הכנסת ובשחרית יש חשש שאנשים יטעו ויחשבו שהתחילו כבר מערבית ולשנה הבאה יזכירו כבר מערבית ולכן מזכירים רק במוסף. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחשב באנשים וזו הסיבה להתחלה במוסף.

ג, ע"א

האם אליהו החזיר את הטל כדי לרפא את בן הצרפתי?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין קשר כ"כ בין הטל לתחיית המתים.

לירושלמי - כן, שמביא משל לאחד שגנב נרתיקו של רופא ואז נפצע בנו וביקש מהרופא שירפאו ואמר לו שיחזיר את הנרתיק עם כל הרפואות, כך לאליהו שרצה להחיות את בן הצרפתי אמר לו ה' שיחזיר את הטל שאין המתים קמים אלא בטל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מפריע אם אין טל ולכן צריך אליהו להחזיר את הטל וגם שאין מתאים שיהי' ביד שליח 2 מפתחות וביד ה' אחת. ועצ"ע.

המשך

אם מסופק אם הזכיר גשמים לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחלק מצד האדם ותמיד צריך לחזור.

לבבלי - כן, שיש דעות שמחלקים שכבית שני לא חיכו לעולי רגלים עד ג' חשון או ז' חשון ורק בבית ראשון חיכו. לשיטתו מצד החפצא ולכן היו הבדלים לפי אזור ישובם וכמות האנשים כיון שזה הי' רק דבר טכני שמחכים לאנשים שיחזרו לבתיהם, ובבית שני א"צ.

לירושלמי - לא מחלקים. לשיטתו מצד הגברא והרי מצד האנשים אין הבדל כ"כ, וגם מצד רוחניות הענינים שמבקשים גשם רק בז' חשון לא השתנה כיון שקדושת הרגל נמשכת עד יום ז' חשון.

ח, ע"ב

האם הברכה מצויה רק בדבר הסמוי מן העין? לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן חושש לעין הרע וכו' ולכן אדרבה הברכה שרויה בדבר מצ"ע ללא מעורבות האדם.

לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא חושש כלל ע"ד שכתוב ביוסף "עולי עין" שאין העין שולטת בו ואדרבה בזכות האדם יהי' יותר ברכה. ועצ"ע.

ו, ע"ב

מהו נוסח ברכת הגשמים?

לבבלי - הלשון מודים אנחנו לך על כל טיפה וטיפה וכו'. לשיטתו מצד החפצא וביטול היש ולכן הלשון מודים שקשור לביטול היש לא להיות כפויי טובה.

לירושלמי - הלשון יתגדל ויתקדש יתברך ויתרומם שמך מלכנו על כל טיפה וטיפה וכו'. לשיטתו מצד הגברא וביטול במציאות ולכן אומר יתגדל ויתקדש וכו' ולא מוזכר כלל פעולת האדם שמודה אלא באופן ממילא.

ח, ע"א

מהו הגדר של מים העליונים והתחתונים? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין אפשרות מצ"ע להתחבר שני הפכים.

לירושלמי - מובא שהמים העליונים נחשבים לזכרים והתחתונים לנקבות. לשיטתו מצד הגברא שהוא יכול לחבר בין עליונים ותחתונים ע"י עבודתו.

לירושלמי - מובא שתוך 30 יום כנראה לא הזכיר מכיוון שהי' רגיל לא להזכיר גשמים משא"כ לאחר שלשים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלקים לפי רגילות האדם.

המשך

האם הגאולה תלויה בתשובה?

לבבלי - מובא שלר"א כן ולר"י ה' מעמיד להם מלך קשה כהמן וחוזרים בתשובה, היינו לא מצד עצמם אלא בהתעוררות מלמעלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לכו"ע צריך תשובה.

לירושלמי - משמע שרק לר"א יהי' מלך קשה כהמן שיחזיר את כולם בתשובה, אבל לר"י תבוא הגאולה מכל מקום בלי שום תנאי. לשיטתו מצד הגברא ולכן א"צ שום פעולה ותשובה לר"י אלא הגאולה באה מצד עצם מציאותו של האדם ללא שום תנאי.

המשך

מה הסיבות שנגאלו ממצרים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא שהי' צריך כבר להיות גאולה מצ"ע.

לירושלמי - מובאות 5 סיבות: א. בגלל שהגיע הקץ. ב. בגלל הצרה הגדולה שהיו בה. ג. בגלל הצעקה שצעקו לה'. ד. בגלל זכות אבות. ה. בגלל שחזרו בתשובה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא את כל הסיבות, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך סיבות ליצ"מ מצד האדם. ועצ"ע מהנ"ל.

המשך

האם דוד נקרא חביב?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין ענין בזה כ"כ.

לירושלמי - כן, שהי' שואל האם אתה זוכר שהיינו עומדים לפני חנותו של רב הושע'י חביבך (דודך). לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא ענין זה שהאדם מחבב את דודו.

המשך

האם מחלקים בין מקדש ראשון לשני בעולי רגלים לגבי הזכרת גשמים?

ולימנע מתשמיש שיכול להביאו לידי קלות ראש.

יד, ע"ב

מדוע לא מתענים יותר מ"ג תעניות? לבבלי - בגלל שאין מטריחין על הציבור יותר מדאי. לשיטתו מצד החפצא שזה קשה מדי. לירושלמי - מוסיף עוד טעם שזה כנגד 40 יום שעשה משה בהר, היינו ש"ג תעניות בשני וחמישי זה מגיע ל-40 יום. לשיטתו מצד הגברא שזה קשור להתקשרות למשה שבכל א' מישראל.

יד, ע"ב

האם יש דין מיוחד דוקא בגשמים וגובאי? לבבלי - כל הפורעניות מתריעים ולא רק גשמים וגובאי עד שיענו מהשמים, אפילו לאחרי י"ג תעניות. לשיטתו מצד הגברא לכן כל צרה ממשיכים עד שיענו מהשמים. לירושלמי - רק שני דברים - גשמים וגובאי - מתריעים גם לאחרי י"ג תעניות. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא גשמים וגובאי שקשורים ביותר לאדם וצרות גדולות - ממשיכים.

טז, ע"א

האם התשובה של נינוה היתה ברמי? לבבלי - לא. אדרבה שאפילו החזירו מריש גזול קורה שבנוי בבירה. לשיטתו מצד החפצא שגם בגוי מצ"ע יכול להיות תשובה אמיתית.

לירושלמי - ריש לקיש אומר שלא היתה תשובה אמיתית, שהחזירו רק מה שהי' בכף ידיהם, אבל דברי שהיו טמונים בשידה תיבה ומגדל לא החזירו. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא רואים אפשרות בגוי לתשובה אמיתית ודאי לא כיהודי וגם שלא לעורר קיטרוג על עם ישראל.

טז, ע"א

מה דין זקן שיורד לפני התיבה בתעניות? לבבלי - צריך שיהי' מטופל ואין לו ויש לו יגיעה בשדה וביתו וריקה ופרקו נאה ושפל ברך ומרוצה לעם ויש לו נעימה וקולו ערב

י, ע"א

מהו מספר התעניות של היחידים על הגשמים? לבבלי - הגירסא מתענים שלש תעניות. לשיטתו מצד החפצא שזה שייך לכולם ודוקא שלוש שזה קשור עם חזקה מצ"ע. לירושלמי - הגירסא התחילו היחידים מתענים אוכלים ושותים משחשיכה וכו'. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא דוקא יחידים ולא מובא כמה תעניות ולא דוקא שלוש. ועצ"ע.

המשך

אנשים פשוטים שהתפללו והורידו גשם לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא לכן אין אפשרות לאנשים סתם להוריד גשם ורק לצדיקים ממש. לירושלמי - מובא על אנשים פשוטים שהי' להם זכות מסוימת והורידו גשם. לשיטתו מצד הגברא ולכן לכל אדם יש אפשרות להוריד גשם. ועצ"ע.

יד, ע"א

מה דין מעוברות ומיניקות בתעניות? לבבלי - מתענות רק בשלש האמצעיות. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא באמצעיות שממש נחשב לתענית מצ"ע ולא כמו הראשונות שזה רק מצד הגברא ע"ד יחידים שקיבלו עליהם. לירושלמי - מתענות גם בשלש תעניות הראשונות ובת"ב וביוהכ"פ. לשיטתו מצד הגברא לכן גם בראשונות שקשורים לגברא ע"ד יחידים מתענים הם מתענות.

יא, ע"א

האם מותר תשמיש בשעת צרה? לבבלי - משמע שכן, ורק בשנות רעב אסור. לשיטתו מצד החפצא ורק צרה של רעב מצ"ע שזה מראה מלמעלה חוסר שפע וחסד לחיים וכו' אוסרת את התשמיש. לירושלמי - משמע שאסור בכל עת צרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן כל צרה שיש על האדם צריך לגדור א"ע ולפשפש במעשיו

הגברא (אברהם) חוץ ממעשה העקידה עצמו מצד החפצא שהי' ביצחק.

המשך

האם היו 4 כיתות על ים סוף?
 לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא שכולם התבטלו מצד גילוי העצמות. ועצ"ע.
 לירושלמי - כן, א' אמרה ניפול לים וא' אמרה נחזור למצרים וא' אמרת נעשה עמהן מלחמה ואחת אומרת נצווה כנגדן. לשיטתו מצד הגברא שגם בגילוי העצמות האנשים לא מתבטלים לגמרי וכ"א אומר את דעתו.

המשך

על מה עיקר העונש של האדם?
 לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן משמע שזה מצד החטא עצמו.
 לירושלמי - על זה שאומר לא חטאתי ואינו מודה ועוזב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא שזה בגלל חיסרון באדם נוסף לחטא עצמו שאינו מוכן להיות מודה ועוזב.

טו, ע"א

האם יש קשר בין ברכות התענית?
 לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן כל דבר רואה לגופו ואין מקשר כ"כ.
 לירושלמי - מובא שבזכות עקידת יצחק הי' אח"כ 4 כיתות בים סוף והצלה ליהושע ולשמואל ולאליהו הנביא וליונה הנביא. לשיטתו מצד הגברא ולכן רואים קשר בין כל הדברים מצד המשכיות של הדורות מצד האדם.

המשך

האם צמים בערב ר"ה או סוכות או שבת?
 לבבלי - לא הובא, ורק מובא שנוהגים להתענות בערב ר"ה. לשיטתו מצד החפצא ואין ענין בצומות וסיגופים ולאידך אין ענין כ"כ בהכנה ואין חידוש שמותר לצום.
 לירושלמי - מובא שר' יונתן צם בערב ר"ה וסוכות ושבת וגם צם 300 צומות. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך ריבוי זיכוך להגיע לביטול במציאות וגם שנוגע ענין ההכנה וע"י

ובקי לקרוא בתורה נביאים וכתובים ולשנות במדרש בהלכות ואגדות, ובקי בכל הברכות כולן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא גם דברים שקשורים למציאות כמו מטופל ואין לו וכו' ולא דוקא מעלות באדם עצמו.
 לירושלמי - הלשון שפל ברוך ונוח תשחורת ורגיל בחכמה ורגיל בהגדה ויש לו בית ושדה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא רק מעלות באדם עצמו ע"י עבודתו שזה העיקר ולא צריך ביתו ריקם ומרוצה לעם ויש לו נעימה וקולו ערב וכו' שזה לא בא ע"י עבודתו.

המשך

האם אדם צריך לומר ולאחל לרבו "שתישמע תפלתך"?
 לבבלי - לא הובא. לשיטתם שקשורה לביטול היש ולכן צריך ליזהר מלומר לרבו דברים אלו ע"ד שלא היו אומרים "שלום עליכם" רב והיו מקיימים הפסוק "ראוני נערים ונחבאו".
 לירושלמי - מובא שכן לשיטתם שקשורים לביטול במציאות ולכן אין חשש כלל שיאמר לרבו שלא יהי' מזה שום דבר בלתי רצוי.

טו, ע"א

זכות עקדת יצחק
 לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה מעשה העקידה עצמו ולא כ"כ זה שאברהם לא שאל שאלות, ובפרט שקשורים לביטול היש שצריך זהירות מאוד גדולה לא לשאול שאלות.
 לירושלמי - מובא שאמר אברהם לפני הקב"ה רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שבשעה שאמרת לי להעלות את יצחק בני, הי' לי מה להשיב ולומר לפניך, שאתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע, עכשיו אתה אומר והעלהו לעולה? וחס ושלום לא עשיתי כן, אלא כבשתי את יצרי ועשיתי רצונך, כן יהי רצון מלפניך שבשעה שיהיו בניו של יצחק בני נכנסים לצרה ואין להם מי שילמד עליהם סנווריא אתה תהא מלמד עליהם סנווריא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא את הרגשת אברהם ומס"נ שלא שאל שאלות, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על המעלה של

הצום סעודות שבת והחג נאכלים בתאבון, וגם יש חידוש שמותר לצום בערב חג אפילו שזה חלק מהיו"ט.

המשך

כללי הפסיקה במחלוקת ואח"כ סתם לבבלי - הכלל שמחלוקת ואח"כ סתם הלכה כסתם. סתם ואח"כ מחלוקת - אין הלכה כסתם. ולא מובא חילוקים אחרים בין רבים ליחיד. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שיש רבים במחלוקת עדיין הלכה כסתם מצ"ע.

לירושלמי - רק איפה ששנה רבי מחלוקת וחזר ושנה סתם הלכה כסתם. ואם תנא אחר שנה סתם בזה לא אומרים הלכה כסתם. ועוד סוברים שאם רבים אמרו את הדעה במחלוקת על זה לא נאמר שהלכה כסתם אם הוא יחיד. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלקים שא"א לפסוק נגד רבים.

המשך

מהו הלשון בנפילת אפים?

לבבלי - הלשון נופלים על פניהם. לשיטתו מצד החפצא שקשורים יותר לגלות ולכן יכול להיות חיסרון גם בפנים.

לירושלמי - הלשון נופלים על מעיהון (כריסם), לשיטתם מצד הגברא ולכן רק על בטנם צריך ליפול ולא על פניהם, שהפנים כל הזמן מחוברים בקדושה, שאין אפשרות שבפנימיות של יהודי יהי משהו בלתי רצוי. ועצ"ע.

פרק שלישי

יט, ע"ב

מדוע מתריעין על חוסר גשמים בשנת השמיטה?

לבבלי - בגלל פרנסת עניים, לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע דוקא פרנסה של עניים גויים, שאנו מחוייבים לפרנסם מממוננו.

לירושלמי - בגלל פרנסת הגויים או בגלל פרנסת החשודים על השביעית, לשיטתו מצד הגברא לכן נוגע גם החיסרון של הגויים או החשודים על השביעית.

המשך

האם רבי ריחם על עני שסחר בפירות שביעית?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה איסור וא"א לרחם עליו.

לירושלמי - מובא שכן, שאמר רבי על אותו עני שעושה בשביל לחיות, לשיטתו מצד הגברא כנ"ל שחסים גם על החשודים בשביעית.

יט, ע"ב

מתי מתריעים על הגשמים לבורות?

לבבלי - משמע אפילו בסמיכות לחג השבועות, לשיטתו מצד החפצא והרי צריכים מים ולא משנה כלל שזה זמן שלא מתאים לגשם מצד האדם.

לירושלמי - משמע שרק בסמיכות לחג הסוכות ו"א שגם הבבלי סובר כך והכוונה עצרת לשמיני עצרת ולא לשבועות, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה רק בזמן שמתאים מצד האדם לבקש גשם.

המשך

מה הטעמים לירידת הגשמים מלמעלה ועצירתם?

לבבלי - לא מובא. רק בפרק א' יש טעמי ירידת גשמים ועצירתם. לשיטתו מצד החפצא ולא כ"כ קשור בגלל עבודת האדם.

לירושלמי - מפני ארבעה דברים יורדים מלמעלה ולא עולים מהתהום: א) מפני בעלי זרוע שלא יגזלו את מי התהום. ב) מפני טללים הרעים, שהגשם מזכך את האויר. ג) שיהי' העליון שותה כנמוך. ד) שיהיו הכל תולים עיניהם אל השמים, שיתפללו. ובזכות שלושה דברים הגשמים יורדים: בזכות הארץ ובזכות חסד ובזכות היסורים. בעוון ארבעה דברים הגשמים נעצרים: בעוון ע"ז, מגלי עריות ושופכי דמים ופוסקים ברבים ואינם נותנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע מאוד עבודת האדם וזה גורם את ההמשכה מלמעלה.

המשך

הגוים, כלומר שאין שוטה נפגע ולא בשר המת מרגיש באזמל היינו שלא התחשבו כלל בתפילתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם האדם מזוכך יכול להשתמש בנסים.

יט, ע"א

הלשון אבן הטועים

לבבלי - הגירסא "אבן הטוען". במשנה הגרסא "אבן הטועין" שעלי' היו מכריזים השבת אבירה.

לירושלמי - "צאו וראו אם נמחית אבן הטועים". לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האנשים שטועים ומחפשים את אבדתם.

כג, ע"א

סבו של חוני המעגל ישן שבעים שנה לבבלי - כתוב שרק חוני המעגל של משנתנו ישן שבעים שנה, והוא בתקופת שמעון בן שטח שבאמצע בית שני.

לירושלמי - היו שני חוני המעגל, וחוני המעגל הראשון ישן שבעים שנה, שיצא להר לפועלים ובגלל הגשם נכנס למערה וישב ונרדם שבעים שנה, עד שנבנה בית שני. לסוף שבעים שנה התעורר משנתו, יצא מהמערה וראה עולם שהתחלף, שדה שהיתה כרם נעשתה זיתים, מקום שהי' זיתים נהי' זרעים, שאל מיהו המנהיג בעולם? לא ידע שום דבר מהסובב אותו, ואז אמר את הפסוק "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים".

כה, ע"א

סיפורי הניסים של ר' חנינא בן דוסא לבבלי - מסופר על התנור שהתמלא לחם ועל הרגל של שולחן זהב ועל החומץ שדלק ועל העיזים שהביאו דובים בקרניהם ועל קורות הבית שהתארכו.

לירושלמי - לא מובאו מעשים אלו כלל.

כז, ע"ב

מה זכויותיו של רב אדא בר אבהו? לבבלי - מובא שחכמים שאלוהו במה הארכת ימים וענה להם שמימי לא קדמני אדם לבית הכנסת וכו'.

האם יש חמישה שמות לענן?

לבבלי - לא הובא, ורק מובא חזיו לסוג מסוים של ענן, לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ שמות שהאדם קורא לענן.

לירושלמי - כן, והן: איד. עב. ענן. נשיא. חזיו. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב לדעת כל השמות שאנשים קוראים לו.

המשך

האם אסור להתענות בר"ה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה יום דין ואינו כ"כ יום שמחה ואין אסור להתענות בו.

לירושלמי - כתוב שמתריעין ולא מתעניין, לשיטתו מצד הגברא והרי הוא יום טוב ולכן חשוב לענגו באכילה ושתי' ומתעטפים לבנים וכו' להראות את הביטחון שבטוחים בנצחון בדין.

כב, ע"א

האם הי' בהמות שנשכו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדברים על נסים שלמעלה מהטבע.

לירושלמי - מובא שהי' שנים בא"י שהי' חמור נושך וממית ושור נושך וממית, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא דברים שלמעלה מן הטבע כדי לחנך את האדם.

המשך

מתי תפילה מועילה, מתי מועילה ונענש, מתי לא מועילה?

לבבלי - הובאו מעשים רבים שמלמדים להתרחק מעשיית ניסים. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך כמה שיותר להתלבש בדרך הטבע.

לירושלמי - מוסיף סיפור שלוי בן סיסי באו שוודדים לעירו, נטל ספר תורה ועלה לראש הגג, אמר ריבון העולמים אם ביטלתי דבר אחד מן הספר תורה יכנסו הגויים ואם לא ילכו הגויים. ואז חיפשו ולא מצאו ותלמידו עשה גם כן כך ועזר שהגויים הלכו אך נענש שיבשה ידו על שהשתמש בניסים. תלמיד תלמידו עשה כך ולא יבשה ידו ולא הלכו

כשתרד לכבל אמור לרב המנונא שימנה אותך להיות חכם, והבין ר' חנינא שבימי רבי לא יתמנה לחכם, אלא רק לאחר מותו, שאז ירד לכבל, וכשמת רבי רצה בנו של רבי למנות את רבי חנינא לנשיא, ולא קיבל עליו, עד שימנה את ר' אפס לפניו, והי' שם זקן שאמר אם חנינא קודם אני שני, אם ר' אפס קודם - אני שני, וקיבל ר' חנינא שהוא יהי' מקום שלישי, ולא ידע אם בגלל שמחל על כבודו זכה להאריך ימים. או בגלל סיבה נוספת: שכשהלך מטבריא לציפורי הי' מאריך את הדרך לכפר תינה לשאול בשלום ר' שמעון בן חלפתא.

המשך

מאיפה הוא ר"ש בן חלפתא?
לכבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפא ואין נוגע כ"כ מאיפה הוא מגיע.
לירושלמי - מובא שמגיע מעין תינה, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע לנו מאיפה הוא מגיע.

המשך

שינוי גרסאות בתורה
לכבלי - לא הובא.
לירושלמי - מובא שהיו שלשה ספ"ת והיי' משה גירסאות שהולך לפי רוב והיי' שני ס"ת. א נקרא ספר מעוני וא' נקרא ספר זעטוטי והולך לפי הרוב ולכן כותב "מעונה אלקי קדם" ולא מעון וכן "וישלח את נערי בני ישראל" ולא זאטוטי, לשיטתו מצד הגברא ולכן הולך לפי הרוב, כי זה מראה על אמיתות הדבר ושינוי לפי הכוונה שקשור לאדם.

המשך

מגילת יוחסין
לכבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ עניין הייחוס.
לירושלמי - מובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע עניין הייחוס.

המשך

מהו סדר האבות הקבורים במערת המכפלה?
לכבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא

לירושלמי - מסופר שהי' בית שנוטה ליפול וישב שם עד שפינו את כל הכלים מן הבית ואיך שיצא מהבית נפל הבית ואז שלחו אליו חכמים איזה מעשים טובים יש בידך.

כה, ע"א

האם הקב"ה מראה לצדיקים את שכרם [נהרות אפרסמון] קודם מיתתם?
לכבלי - לא הובא, ורק בסיפור של ר"א בן פדת מובא על 13 נהרות אפרסמון שהבטיח לו ה'.

לירושלמי - כן, ומסופר שלכל צדיק מראים את שכרו בג"ע לפני שנפטר ואז הולך רגוע לעולמו, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע שהאדם יראה את עולמו בחייו.

פרק רביעי

כו, ע"ב

האם מתפללים תפילת נעילה בכל התעניות?
לכבלי - לא, רק ביום כיפור מתפללים נעילה אבל לא בשאר התעניות.

לירושלמי - בכל תענית מתפללים תפילת נעילה.

המשך

האם יש נשיאת כפים ללא תפילה?

לכבלי - לא הובא.

לירושלמי - לא, ולכן אין נשיאת כפים אלא ביום ולא בלילה בגלל שאין נשיאת כפים אלא בתפילה ובלילה אין חזרת הש"ץ ולכן אין נשיאת כפים, לשיטתו מצד הגברא לכן רק בתפילה שזה עבודת האדם יש נשיאת כפיים.

המשך

מה הטעם שר' חנינא בר חמא כיבד את ר' אפס לשבת בראש?
לכבלי - בגלל שר' אפס הי' גדול ממנו.

לירושלמי - מסופר שרבי ישב ושנה וזכרו פליטיהם אותי והיו אל ההרים כיוני הגיאיות כולם הומיות, ואמר לו ר' חנינא צריך לומר הומות ולא הומיות, אמר לו רבי היכן קראת כך? אמר לו לפני רב המנונא בכבל, אמר לו

מיוחד של יראי חטא, רק בגלל הגזירה היו עושים מזה סולם וכו'. ועצ"ע.

המשך

מה המקור שאסור לדון אומדות? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא בפשטות בגלל שחסר ראיות.

לירושלמי - מובא המקור מחטא העגל שעד שמשה לא ראה בעינים לא עשה כלום. לשיטתו מצד הגברא שזה כמו גזה"כ על האדם שלא ידון אפי' שפשוט לו שכך הי'.

כח, ע"ב

האם טעו בתאריך שהבקעה העיר? לבבלי - לא, אלא הכוונה שחורבן העיר בראשונה הי' בט' ובשני הי' בי"ז בתמוז. לשיטתו מצד החפצא ובפועל אי"ז ממש המשך לחורבן בית ראשון, כיון שכ"א הי' על עבירות שונות.

לירושלמי - יש פה קלקול חשבונות שטעו וחשבו שזה הי' בט' אבל באמת הי' בי"ז תמוז. לשיטתו מצד הגברא שזה באותו יום שקרה חורבן ביהמ"ק הראשון, כיון שזה ממש המשך, שלא תקנו את העבירות של בית ראשון שגם בו העיקר הי' שנאת חנם, כיון שאם הם היו באהב"ל לא הי' חורבן בית ראשון ואפילו שעצ"ז וגילוי עריות וכו'.

המשך

מהו גודל הלוחות?

לבבלי - הלוחות הי' אורכן ששה ורוחבן ששה ועוביין שלשה.

לירושלמי - הלוחות הי' אורכן ששה ורוחבן שלשה וי"א שלא נחלקו בזה אלא רוחבן הכוונה לעוביין.

כח, ע"ב

שריפת התורה

לבבלי - לא הובא כלל מקום השריפה, לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה התוצאה שנשרפה התורה, ולא משנה כ"כ המקום וכו'. לירושלמי - נחלקו י"א ששרפה במעברתא דלוד וי"א שזה הי' במעברתא דטרלוסה,

ואין זה נוגע כ"כ הסדר והכבוד, כיון שכולם בכללות מרכבה לה' ללא חילוקים כ"כ.

לירושלמי - מובא שאברהם אבינו זכה ויושב באמצע, יצחק למעלה ממנו ויעקב למטה ממנו, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע סדר האבות מצד הכבוד וכו'.

המשך

על שלשה דברים העולם עומד

לבבלי - לא מובאים מקורות, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם הלשון "על שלשה דברים" מצד עצמם.

לירושלמי - מביא שכתוב "ואשים דברי בפיק" זו תורה "ובצל ידי כיסתיך" זה גמילות חסדים ללמדך שכל העוסק בתורה ובגמ"ח זוכה לישב בצילו של הקב"ה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האדם "כל העוסק".

המשך

האם ראש חודש הי' שני ימים בזמן הנביאים? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ובפשטות שאז הי' רה"ק גלוי' אז לא הי' חוסר ידיעה וכו' ולא חשוב כ"כ העדות מצד האנשים. ועצ"ע.

לירושלמי - כן, כגון שבאו עדים מן המנחה ולמעלה וכמו שכתוב "מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם" שהי' יומים ר"ח, לשיטתו מצד הגברא ולכן תמיד הי' יומיים, שהספק שהוא מצד חוסר ידיעה הי' גם בזמן הנביאים אפילו שהי' רוח הקודש, אבל פה נוגע מצד האדם שיהי' ראי' טבעית, ולכן יכול להיות ספק.

המשך

התנדבות עצים למערכה

לבבלי - הלשון מה היו עושים יראי חטא שבאותו הדור היו מביאים עצים, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך יראי חטא, מכיון שזה כמו חלק מהקרבת.

לירושלמי - הלשון כל מי שהי' מתנדב עצים הי' מביא עצים ועושה מהם סולם ומביא לביהמ"ק, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע רק שהי' מביא עצים ופשוט ואין זה חידוש

המרגלים מה אתם לומדים הלכות אלו והרי אין אתם נכנסים כלל לארץ ואז געו בבכי, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע לספר שהפסיקו בלימוד במצוות שקשורות עם האדם, וזה העיקר, שהפסידו את המצוות של הארץ.

כט, ע"א

סוגיית בר כוזבא וחורבן ביתר באריכות בבבלי - מסופר בקיצור שאמר בר כוזבא הלא אתה זנחתנו והוכש ע"י דרקון. אבל הבבלי בסנהדרין סובר שחכמי ישראל הרגו את בר כוזבא בגלל שטען שהוא המשיח. לשיטתו מצד החפצא ולכן כותב רק מה שנוגע לנו בביטול לה'.

לירושלמי - מסופר שר' עקיבא הי' דורש דרך כוכב מיעקב דרך כוזבא מיעקב, שהי' רואה ר"ע את בר כוזבא הי' אומר זהו מלך המשיח, אמר לו ר' יוחנן בן תורתא: עקיבא, יעלו עשבים בלחיך ועדיין בן דוד לא יבוא. אמר ר' יוחנן כל אדריינוס קיסר הורג בביתר שמונים אלף ריבוא, והי' שם בן כוזבא, והי' לו מאתיים אלף שעקרו לעצמם את האצבא בגבורתם, שלחו חכמים ואמרו לו עד מתי אתה עושה את ישראל בעלי מומין, אמר להם היאך אפשר לבודקם? אמרו לו: כל מי שאינו רוכב על סוס ועוקר ארז מהלבנון לא יהא נכתב מחייליך, והיו לו 200 אלף נוספים שעקרו ארזים. כשיצא לקרב אמר בר כוזבא רבונו של עולם אל תעזור לנו ואל תפריע לנו, הלא אתה אלקים זנחתנו ולא תצא בצבאותנו, ולכן נהרג בר כוזבא. כשהגיעה השמועה לאדריינוס שאל מי הרגו, אמר כותי אחד אני הרגתיו. אמר לו הראה לי את גוייתו, וראה שנחש הכישו. ואז מאריך הרבה בחורבן ביתר ובחורבן בית המקדש. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע כל הסיפור מצד האדם לדעת איך היו כל הפרטים.

המשך

כמה עבירות עברו בהריגת זכרי'?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא לכן העיקר שהרגו כהן ונביא, ואי"ז נוגע כ"כ

לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע מקום השריפה לדעת כל הפרטים וכו'.

המשך

של מי הי' הצלם בהיכל?

לבבלי - לא הובא כלל איזה צלם הי' זה, לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע כ"כ של מי הצלם.

לירושלמי - הובא מחלוקת: י"א שגורסים הועמד והכוונה לצלם של מנשה וי"א שגורסים העמיד והכוונה לצלם של אפוסטמוס, לשיטתו מצד הגברא לכן נוגע וחולקים של מי הי' הצלם.

המשך

לגבי מאור עיניו של האדם

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי קצת ראי' יש גם ממש בתחילת לידתו. לירושלמי - הובא שחוזר רק אחרי 40 יום, לשיטתו מצד הגברא וראי' טובה זה רק אחרי ארבעים יום.

המשך

איך נסעו בני"מ מהר סיני?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אדרבה תכלית הכוונה לנסוע מהר סיני ולרדת לעשות דירה בתחתונים בתוך העולם ולא להשאר בביטול המציאות.

לירושלמי - מובא שזה הי' כתינוק הבורח מבית הספר, לשיטתו מצד הגברא ולכן היו צריכים להשאר בהר סיני במעמד של ביטול במציאות.

המשך

חטא המרגלים

לבבלי - לא הובא, שעסקו עם ישראל באותו זמן שהגיעו המרגלים בלימוד דיני חלה וערלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן העיקר זה שהפסידו את תכלית הכוונה בכניסה לא"י לעשות דירה בתחתונים, ולא כ"כ נוגע דוקא מצות אלו שהן שלימות באדם.

לירושלמי - מובא שעסקו עם ישראל באותו הזמן בהלכות חלה וערלה ואמרו להם

מוציא כרוז במחנה ואומר צאו לחפור, והיו חופרים קברות וישנים, בשחר היו עומדים ומוציאים את עצמם חסרים 15 אלף וקצת יותר, בשנה האחרונה מצאו את עצמם שלמים, אמרו אולי טעינו בחשבון, וכן בעשרה באב, ב-11, 12, 13, 14 עד ט"ו, כיון שראו שהירח מלא ידעו שלא טעו ואמרו שביטל הקב"ה את הגזירה הקשה מעלינו, ועמדו ועשו יום טוב. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע שמגלגלים זכות ע"י זכאי וחובה ליום חייב שזה יום שמצ"ע מועד לפורענות.

המשך

מה השמחה בחמשה עשר באב?
 לבבלי - מביא חמישה טעמים ומוסיף עוד טעם שניתנו הרוגי ביתור לקבורה. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע עניין הקבורה ע"ד דירה בתחתונים.
 לירושלמי - מביא רק את החמישה טעמים: א) שפסקו לכרות עצים למערכה (ב) השלימו את המלאכה (ג) התיר הושע בן אלה פרוסדיות שהושיב ירבעם בן נבט בדרכים שלא יעלו לירושלים (ד) הותרו שבטים לבוא זה בזה (ה) הותר שבט בנימין לבוא בקהל. ו) בו כלו מתי מדבר. לשיטתו מצד הגברא וא"ז נוגע כ"כ עניין הקבורה בשביל לקבוע יו"ט כל כך חשוב, ורק מציינים דברים שנוגעים לאדם בחיים.

לא, ע"א

בט"ו באב שיוצאות בנות ישראל בכלי לבן שאולין, מי שואלת ממי?
 לבבלי - כל אחת ממי שמתחתיה, בת מלך מבת כה"ג ובת כה"ג מבת סגן וכו'. לשיטתם שחושבים על ההוה ולכן כדי שלא תהי' בושה בזמן השאילה לכן צריך כל אחת ממי שמתחתיה, שיותר נעים לבקש ולשאול ממי שמתחתיו.
 לירושלמי - כל אחת ממי שמעליה, בת כה"ג מבת מלך וכו'. לשיטתם שחושבים על העתיד שזה יכול לעזור בשידוך יותר מוצלח בזכות הבגדים.

להוסיף עוד איסורים שעברו.
 לירושלמי - מובא שזה הי' גם ביום הכיפורים שחל להיות בשבת. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע להוסיף יותר בחומר העבירה שעברו, שזה גם הי' שבת ויוהכ"פ.

ט, ע"א

האם היו כאלה שצמו בערב ת"ב?
 לבבלי - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע רק היום עצמו של ת"ב, ואין להוסיף ע"ז.
 לירושלמי - כן, וכך מסופר על ריב"ל שהי' צם בערב ת"ב, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם ערב והכנה לת"ב נחשב וצמים בו.

כט, ע"ב

האם מותר לכבס לאחרי ת"ב באותו שבוע?
 לבבלי - פשוט שמתור. לשיטתו מצד החפצא ולכן אחרי שעבר ת"ב אין סברא לאסור.
 לירושלמי - מחלוקת, ולר' יוחנן שהלכה כמותו סוברים שאסור לכבס באותו שבוע משא"כ לר"ל מותר. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה עדיין באותו שבוע לכן יש סברא לאסור.

ל, ע"א

האם צריך לאכול פת באפר בערב תשעה באב?
 לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין זה נוגע כ"כ לבטא את רגש האדם ע"י אכילתו.

לירושלמי - כן, לשיטתם שהיו מרגישים מאד בצער החורבן ולא התרגלו לחושך כמו בבבל [אז להיפך שהיו מרגישים כ"כ את צער החורבן ולא היו צריכים לעורר את זה ע"י אכילת הפת באפר], לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע ביטוי רגש האדם באכילתו.

ל, ע"ב

דור המדבר מתו בתשעה באב.
 לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין זה נוגע כ"כ שזה הי' בת"ב, והעיקר זה התוצאה שמתו במדבר.
 לירושלמי - מובא שבכל ערב ת"ב הי' משה

לשיטתם שחושבים על העתיד ולכן בשביל
כבוד השבת שבעתיד צריך להתעסק עם צרכי
השבת אפילו שזה גורם לביטול תורה עכשיו,
לשיטתו מצד הגברא שמחשיבים גם את
ההכנה למצוה כמו ערב שבת.

המשך
האם ממעטים מלימוד בע"ש?
לבבלי - לא מובא. לשיטתם שקשור להוה
לא כ"כ מדגישים שכדאי לבטל תורה בשביל
השלימות בעתיד.
לירושלמי - כן, כדי שיתעסקו בצרכי שבת.

מסכת מגילה

לירושלמי - מובא שהיו שתי בית לחם - לא' קראו בית לחם ולשני בית לחם צרי'. וגם חלק מהגבול הי' מקום שנקרא חיריי'.

המשך
האם גם במוקפים יוצאים בדיעבד בי"ד? לבבלי - לא הובא. ובפשטות משמע שמוקפות לא יוצאות ידי חובה בי"ד. לשיטתו מצד החפצא ולכן זמנם מצ"ע הוא רק בט"ו וא"א לשנות.
לירושלמי - הכל יוצאים בארבעה עשר שהוא זמן קריאתה. לשיטתו מצד הגברא וזו רק תקנה מצד כבוד שקשור לגברא, אבל מצ"ע הזמן המקורי הוא בי"ד.

המשך
מי תיקן את קריה"ת בשני וחמישי? לבבלי - משה תיקן, ועזרא רק תיקן שיהיו 3 קרואים וסה"כ לכה"פ 10 פסוקים, לשיטתו מצד החפצא שזו תקנה מימות משה רבינו שקשורה לתורה מצ"ע.
לירושלמי - עזרא תיקן את הקריאה בשני וחמישי, לשיטתו מצד הגברא וכל תקנת עזרא הי' רק משום יושבי קרנות שזו רק תקנה לאדם.

ג, ע"א
מה המקור של תרגום וטעמים והכרעים? לבבלי - לומדים מהפסוק "ויקראו בספר תורת האלקים" זה מקרא "מפרש" זה תרגום ו"שום שכל" אלו הפסוקים ו"יבינו במקרא" אלו פסקי טעמים, לשיטתו מצד החפצא ולכן לומדים את התרגום והפסוקים מדאורייתא שזה חלק מהתורה עצמה.

ב, ע"א
האם בן עיר מוציא בן כרך? לבבלי - משמע שכן מוציאו י"ח כמו שבן עיר מוציא את בני הכפרים, לשיטתו מצד החפצא והרי התאריך המקורי הוא י"ד לכו"ע ונחשבים לאותו סוג מצד החפצא, אלא שתקנו להם ימים שונים.
לירושלמי - משמע שלא מוציאו י"ח ולכן שואלים מי מוציא י"ח את בני הכפרים שקורים מוקדם יותר, לשיטתו מצד הגברא וכ"א יש לו את היום שלו, וזה שונה ולכן א"א שאחד יוציא י"ח את השני.

ב, ע"א
האם המגילה ניתנה להידרש? לבבלי - לא הובא.
לירושלמי - הובא שמגילת אסתר ניתנה לדרוש ממנה דינים, לשיטתו מצד הגברא ולכן המגילה נוגעת לנו לכל פרט ודורשים ממנה.

המשך
מהו הטעם שתלו את קריאת המגילה בערים המוקפות חומה מזמן יהושע בן נון? לבבלי - לא הובאה סברא.
לירושלמי - מובא בגלל שרצו לחלוק כבוד לארץ ישראל שהייתה חרבה באותם הימים, ותלו אותה מימות יהושע בן נון. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על כבוד שקשור עם ארץ ישראל.

המשך
האם היו שתי בית לחם וחיריי'? לבבלי - לא הובא.

הבימה שאסור לבנותה בשבת, לשיטתו מצד הגברא וזה רק בגלל האיסורים שעל האדם.

המשך

האם פורים אסור בעשיית מלאכה?
לבבלי - פשוט שאסור בעשיית מלאכה, לשיטתו מצד החפצא שזה ממש יו"ט מצ"ע. לירושלמי - משמע שמותר בעשיית מלאכה ואפ"ל שמדובר שם רק בכרכים ביי"ד ולכן מותר. לשיטתו מצד הגברא וזה רק על האדם שצריך לשמוח ולהודות לה' אבל לא ממש יו"ט מצ"ע.

ז, ע"א

מעשה ששלח משלוח מנות מועט לבבלי - הובא שר' יהודה הנשיא שלח לרבי הושע' ירך א' ולוג יין, שלח לו חזרה קיימת בנו משלוח מנות. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל קיים גם משלוח מנות אפילו בדבר קטן.

לירושלמי - מובא ששלח לו חזרה קיימת בנו מתנות לאביונים ולא משלוח מנות מחמת שהי' מועט, ולכן שלח לו עוה"פ עוגה וחבית יין ורק אז שלח לו שקיים משלוח מנות. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' ניכר ונרגש משהו מיוחד בשביל האדם ולא סתם דבר קטן.

המשך

האם מגילת אסתר ניתנה למשה מסיני?
לבבלי - כתוב שהראהו הקב"ה למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים ומה שהסופרים עתידין לחדש והכוונה למקרא מגילה. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה עתיד להתחדש רק אחרי שיקרה בפועל בזמן פורים מצ"ע.

לירושלמי - מובא בשינוי לשון שהמגילה הזאת נאמרה למשה מסיני אלא שאין מוקדם ומאוחר בתורה ולכן לא נכתבה בימי משה. לשיטתו מצד הגברא וזה קשור לאדם מצ"ע עוד לפני שזה קרה בפועל וע"ד תורה שקדמה לעולם מצ"ע.

המשך

לירושלמי - "שום שכל" אלו הטעמין "ויבינו במקרא" אלו ההכרעים, לשיטתו מצד הגברא ולכן תרגום והפסוקים זה רק בשביל הגברא ואינו ממש חלק מהתורה.

ד, ע"א

האם צריך לקרוא מגילה לפני קטנים?
לבבלי - משמע שלא, ורק נשים חייבות שאף הן היו באותו הנס, לשיטתו מצד החפצא ואין אפשרות לחייב קטן מצ"ע. לירושלמי - משמע שכן, מכיון שגם הם היו באותו סכנה של הגזירה, לשיטתו מצד הגברא והרי גם הם היו באותו הנס.

ה, ע"א

האם יש מצוה לעשות סעודה בראש חודש?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין ענין כ"כ בסעודת ר"ח שענינו רק לקבוע תאריכים לימים טובים וכו'.

לירושלמי - משמע שכן, לשיטתו מצד הגברא ולכן רואה בזה ענין, בפרט שר"ח קשור עם עבודת האדם.

ה, ע"א

מה המקור שאין קרבן חגיגה בשבת?
לבבלי - לא הובא פסוק לכך, לשיטתו מצד החפצא ואין סברא שזה ידחה שבת כלל, כי הר"ז רק לצורך האדם ואין זה חיוב מצ"ע.

לירושלמי - מובא פסוק שמצד א' כתוב "וחג הקציר ביכורי מעשיך" ומצד א' כתוב "כל מלאכת עבודה לא תעשו" איך יתקיימו שני הכתובים, ולכן מוכרחים לומר שאם זה חל בחול רק אז מקריבים חגיגה אבל אם חל בשבת לא מקריבים חגיגה, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש פס' מיוחד שאם לא הייתי חושב שגם לצורך האדם זה דוחה שבת.

המשך

מדוע אין הקהל בשבת?

לבבלי - לא הובא הטעם, לשיטתו מצד החפצא ולכן זה מצ"ע לא שייך בשבת. לירושלמי - מחלוקת: לרבי אבא זה בגלל התקיעה שאסורה בשבת לרבי יצחק זה בגלל

מדברים ב-70 לשונות ור' יוחנן אומר שהיו מדברים בלשון הקודש בשפת יחידו של עולם. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב לדעת גם זה ובפרט שאנחנו גלגול של דור הפלגה ויוצאי מצרים, כמבואר במאמר בתשי"ב שזה שעשו לבנים במצרים זה תיקון למה שעשו לבנים במגדל בבל וכו'.

ט, ע"ב

מה הטעמים שהתירו לכתוב ס"ת ביונית? לבבלי - מובא מהפסוק "יפת אלקים ליפת" שדבריו של יפת יהיו באהלי שם, וגם משום תלמי המלך שביקש שיתרגמו לו את התורה ליונית או התירו. לשיטתו מצד החפצא וזה רק מאילוץ, וכמו פקו"נ שקשור לטבע העולם. לירושלמי - מוסיף שאין התורה יכולה להיתרגם כל צרכה אלא ביונית ומביא הסיפור עם תלמי המלך, אבל לא כהוכחה שמותר לתרגם את התורה ליונית. לשיטתו מצד הגברא לכן מביא שגם לצורך האדם א"א להיתרגם כל צרכה אלא ליונית שזה תרגום יותר מדויק.

המשך

מי זה מגוג מדי ויוון?

לבבלי - מגוג זו קנדיא. מדי זו מקדוניה. יוון כמשמעה. לירושלמי - מגוג זו גותיאי מדי כמשמעה. יוון זו אווסוס. ועצ"ע.

ג, ע"א

מי הי' עקילס הגר?

לבבלי - כתוב שאונקלוס תרגם את התורה מפ"ר"א ור"י.

לירושלמי - כתוב שעקילס תירגם את התורה לפ"ר"א ור"י משמע שזה אונקלוס.

ח, ע"א

איפה כתוב דיני סת"ם באריכות?

לבבלי - זה כתוב במסכת מנחות. לשיטתו מצד החפצא ושם זה המקור לדיני סת"ם. לירושלמי - זה כתוב פה במסכת מגילה.

מה יתבטל לע"ל?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי ודאי שלא יתבטל שום דבר מצ"ע.

לירושלמי - מובא שכל הנביאים וכתובים עתידין ליבטל וחמשת ספרי תורה אינן עתידין ליבטל ולר"ל גם מגילת אסתר והלכות אינן עתידין ליבטל. לשיטתו מצד הגברא ולכן לגבי דרגת האדם שכולם יהיו נביאים ואז לא יהי' משמעות מיוחדת לנביאים וכתובים.

המשך

איך כותבים ומסמנים אדר שני?

לבבלי - ר"מ אומר שבאדר ראשון כותב אדר ראשון ובשני כותב אדר סתם ור' יהודה אומר שבאדר ראשון כותב אדר סתם ובשני כותב אדר שני. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שאדר שני נקרא אדר סתם כיון שכל מצות של פורים והפרשיות זה באדר שני.

לירושלמי - מביא בדעת ר' יהודה שבשני כותב רק ת' וזה ר"ת של תניין (שני), לשיטתו של ר' יהודה שמשתמש בר"ת כמו דצ"ך עד"ש באח"ב. לשיטתם שחושבים מצד הגברא, ולכן גם אדר ראשון נקרא אדר סתם שמצד האדם בסדר החודשים זה אדר המקורי.

המשך

אם פרח צרעת בכולו בימי ההסגר

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולא משנה כ"כ אם זה ימי הסגר או לאחר חילוטו וטהור שהרי פרח בכולו והתוצאה שוה.

לירושלמי - מובאת מחלוקת: לר' יוחנן טעון ציפרים ולר"א אין טעון ציפרים. לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם הרי ימי ההסגר נחשבים לגדר אחר ולכן זו מחלוקת.

ח, ע"ב

מגדל בבל

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ איך דיברו לפני מ"ת ולפני תחילת עם ישראל.

לירושלמי - עה"פ ויהי כל הארץ שפה א' ודברים אחדים לר' אליעזר הכוונה שהיו

המשך

האם אפשר לסיים כתיבת חומש בסוף דף? לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולא חוששים כ"כ מצד האדם שמא יחתוך. לירושלמי - לא, שמא יבוא לחתוך בסיום הדף כי זה חומש בפ"ע ורק בנביאים מותר ובנביאי שנים עשר אסור שמא יחתוך. לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים מצד האדם שלא יחתוך.

ח, ע"ב

האם היו מקפידים על שינוי מלים בתורה? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וודאי שמקפידים כמו על קוצו של יו"ד. לירושלמי - לא היו מקפידים, ע"ד ירושלים היו כותבין ירושלימה וכן במקום צפון כתבו צפונה ובמקום תימן תימנה. לשיטתו מצד הגברא והרי לגבי האדם התוכן שוה ואי"ז שונה כ"כ.

המשך

אילו שמות של ה' נחשבים לקודש ואילו לחול? לבבלי - כל שמות האמורים באברהם קודש חוץ מאחד שהוא חול "ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך", ובמיכה ת"ק אומר כולם חול ור"א אומר י-ה קודש א-ל חול חוץ מהפסוק "כל ימי היות בית האלקים בשילה" שהוא קודש בנבות כולם קודש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדובר בהכנסת אורחים כפשוטו שראה אותם כערכים שמשתחוים לאבק רגליהם שנוגע גם שהיו צריכים לאוכל ואכלו ממש ולא רק מצד כוונתו הטובה של אברהם.

לירושלמי - זה הובא בשינוי כל השמות האמורים באברהם קודש חוץ מאחד שהוא חול "ויהי כאשר התעו אותי אלהים מבית אבי", ור"א גם זה קודש כל השמות הכתובים במיכה הרי אלו חול חוץ מאחד שהוא קודש הפסוק "כל ימי היות בית האלקים בשילה" ובנבות הכל קודש ובמסכת סופרים כתוב חוץ מהפסוק "ברך נבות אלהים ומלך". לשיטתו מצד הגברא ולכן מדובר בהכנסת

לשיטתו מצד הגברא ולכן דרך אגב מובא גם פה הכל בהמשך לדיני האדם בתרגום התורה לשפות זרות.

המשך

מה הדין בנקב בתוך אות בתפילין? לבבלי - כתוב שניקב תוכו של ה' כשר ויש שני פירושים או שניקב לרגל של ה' או שניקב החלק והגויל שבתוך הה' לשיטתו מצד החפצא ולכן העיקר שהאדם רואה את צורת האותיות מצ"ע.

לירושלמי - משמע שצריך שהגויל יקיף את האות מכל צד ורק אז כשר, ויוצא שחולקים על הפירוש השני שבבבלי שסובר שכשר אפילו שלא מקיף הגויל מכל צד. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שהגויל יקיף כל אות, ובפרט לפי המבואר בחסידות שזה קשור ללובן העליון שכל אות צ"ל מוקפת מלובן העליון.

המשך

הכותב ספר תורה וטעה והשמיט את השם לבבלי - יש כמה דעות: י"א שתולה בין השורות את השם וי"א שמוחק את תיבות החול שכתב במקום השם וכתב את השם ותולה את החול וי"א שגונזו את כל היריעה וחולקים אמוראים כמו מי ההלכה. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שגונזו את כל היריעה שזה ממש פסול מצ"ע. לירושלמי - מובאות רק שתי הדעות הראשונות והלכה כדעה השני'. לשיטתו מצד הגברא ואין דעה שפסולה כל היריעה אלא ניתן לתיקון האדם.

המשך

ה-לה' תגמלו - האם זו תיבה א' או שתיים? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל זו מלה אחת. לירושלמי - מביא שזה שתי תיבות היינו שהה' מופרד מלה' הא לה' תגמלו זאת. לשיטתו מצד הגברא לכן מצד האדם צריך בדקדוק לבטא את זה ממש כמו שתי תיבות.

וסורסי לקינות ועברי לדיבור וי"א אף אשורי לכתב.

י, ט"ו

האם מאריכים בדרשות על המגילה?
לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא שזה נס המלוכב בטבע ותכלית הכוונה בבירור העולם.

לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא ואין כ"כ ענין בנס המלוכב בטבע, ואדרבה אינו נחשב כ"כ ש"אכתי עבדי אחשוורוש אנן".

המשך

מהו המקור שצריך לומר שירה על הניסים?
לבבלי - מובא רק מדוע אין צריך לומר הלל על הניסים של פורים, או בגלל שזה הי' בחור"ל או בגלל שעדיין אנחנו עבדי אחשוורוש, לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה ההתלבשות בטבע, והאומר הלל בכל יום הי' מחרף ולא מחפשים נסים כ"כ שהעיקר זה בירור העולם בהתלבשות.

לירושלמי - מובא שצריך לומר שירה על הניסים שנאמר "בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם" וע"ז שואל מדוע לא אמרו שירה מיד ביציאת מצרים ועונה שזה הי' רק תחילה הנס ובפורים עונה שזה הי' בחור"ל או בגלל שעדיין אנחנו עבדי אחשוורוש, לשיטתו מצד הגברא וחשוב שהאדם יודה על הניסים שקשור עם הגאולה כמו שרואים בחזקיהו המלך שהי' צריך להודות ולשיר על הניסים (דבר מלכות ט"ו בשבט, תשנ"ב).

טו, ע"א

ארבע נשים היו יפיפות
לבבלי - מובא שזה שרה רחב אביגיל ואסתר וי"א ושתי במקום אסתר, לשיטתו מצד החפצא וחשוב בבירור העולם לספר גם דברים אלו ובפרט שהיפי קשור להארת הכתר שזה דוקא בספירת המלכות שענינה התלבשות בעולם.

לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ואין נוגע כ"כ אלינו לעבודת ה'.

אורחים שראה אותם כמלאכים ולכן זה שם קדוש, ולשיטתם אין כ"כ נוגע שיצטרכו לאכול ממש, והעיקר מצד אברהם שנתן להם בספ"י והתכוון להכניס אורחים (ראה לקו"ש וירא חכ"ה).

המשך

מה המקור שאליהו הנביא הקריב בשעת האיסור ע"פ הדיבור?

לבבלי - מובאים שני מקורות א. בגלל שהי' מוחזק לנו שהוא צדיק ונביא אמת ב. שכתוב "אליו תשמעון", והדרשה בדברך עשיתי לא הובא בבבלי. לשיטתו מצד החפצא וכיון שראה את מצב העם הי' צריך להצילו ע"ד רופא שחותך אבר כדי להציל חיים וא"צ ציווי מיוחד ע"ז.

לירושלמי - מביא רק את הדרשה "ובדברך עשיתי" שהכוונה ובדיבורך עשיתי. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך ציווי מיוחד ע"ז.

ט, ע"א

כתב אשורי ולשון עברי

לבבלי - לא דן בזה כאן אלא בסנהדרין וז"ל בתחילה ניתנה תורה לישראל בכתב עברי ולשון הקודש חזרה וניתנה להם בימי עזרא בכתב אשורית ולשון ארמי ואז עם ישראל ברוו כתב אשורית ולשון הקודש. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק בסנהדרין ששם זה נוגע לעצם החפצא של כתיבת התורה ולא פה שמדובר רק לגבי האדם אם מותר לו לקרוא בלע"ז.

לירושלמי - מובא שלאשורית יש רק כתב ולא לשון ובעברית יש רק לשון ולא כתב, בחרו להם כתב אשורי ולשון עברי ולמה נקרא שמו אשורי שהוא מאושר בכתבו ולר' לוי ע"ש שעלה בידם מאשור. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם פה במס' מגילה שזה נוגע לאדם מאריך במקור לכתב ולשון שלנו.

ט, ע"ב

מה הם 4 לשונות נאים?

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - מובא שזה יווני לזמר ורומי לקרב

הראשונה וגנו את הראשונה וקרא בשני' והלשון שכתבה באסייא, לשיטתו מצד הגברא ולכן המגילה הראשונה שכתבה בע"פ נחשבת לגבי שאפשר להעתיק ממנה אבל לא לגבי שיקראו ממנה.

יט, ע"א

דין תפירות המגילה לבבלי - כתוב שצריך להטיל בה שלשה חוטי גידין ובלבד שיהיו משולשין, לשיטתו מצד החפצא ומחשיבה ממש כמו ס"ת מצ"ע.

לירושלמי - כתוב שהקלו יותר בתפירתה, שאם תפר בה שנים או שלשה תפירות שהיא כשרה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מקלים שאינה נחשבת כ"כ שאפילו לא מוזכר שם הוי' בכל המגילה ואינה ממש כספר תורה. ועצ"ע.

יט, ע"ב

כל התורה ניתנה למשה מסיני לבבלי - הלשון דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים ומה שהסופרים עתידין לחדש נאמר למשה מסיני, לשיטתו מצד החפצא לכן נוגע מאוד כל הדקדוקים שהם הלכה למשה מסיני ולא רק מצד האדם.

לירושלמי - הלשון מקרא משנה ותלמוד ואגדה ואפילו מה שתלמיד ותיק עתיד להורות לפני רבו כבר נאמר למשה מסיני, לשיטתו מצד הגברא וכל הדקדוקים זה רק מצד האדם ואין זה כ"כ לעיכובא הלכה למשה מסיני כנ"ל.

המשך

השם עקילס

לבבלי - לא הובא שם זה, לשיטתו מצד החפצא ונוגע רק השם היהודי וע"ד שנאמר באונאת דברים שאסור לומר לגוי "זכור מעשיך הראשונים".

לירושלמי - מובא בכ"מ ומשמע שזה הי' אונקלוס הגר כנ"ל בדף ג', לשיטתו מצד הגברא וגם אצלו זה כמו שהופך חושך לאור לגמרי ולכן נוגע גם שמו הקודם.

טז, ע"ב

כתיבת השירות בתורה

לבבלי - הובא ששירת הים ושירת דבורה נכתבים אריח על גבי לבנה עשרת בני המן ומלכי כנען כתוב אריח ע"ג אריח שזה כמו בנין שאינו יכול לעמוד ואין מפורש שזה לעיכוב, לשיטתו מצד החפצא ואין ענין מצ"ע כ"כ בשירים על ניסים כנ"ל.

לירושלמי - מפורש שזה לעיכוב, לשיטתו מצד הגברא ויש ענין גדול דוקא בהדגשת השירה על הניסים וזה לעיכובא כקורא בע"פ.

פרק שני

יח, ע"א

הקורא בלעז ממגילה אשורית, האם יצא? לבבלי - מפורש שלא יצא י"ח שנחשב כקורא בע"פ, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' החפצא באותה שפה שהוא קורא.

לירושלמי - יצא י"ח ולא נחשב כקורא בע"פ, לשיטתו מצד הגברא בשביל האדם הרי רואה במגילה ולפי זה יודע לתרגם ללעז וגם זה נחשב ויוצא י"ח.

יח, ע"ב

האם מדקדיקין בטעיות בקריאה כגון יהודים או יהודיים?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ובפשטות זה חלק מהחפצא של הקריאה שצריכה להיות מדויקת.

לירושלמי - מובא שלא מדקדיקים כנ"ל בדף ח' ע"ב, לשיטתו מצד הגברא והעיקר זה כוונת האדם.

המשך

המעשה שכתב ר"מ מגילה בע"פ

לבבלי - הובא רק שכתב מגילה בע"פ וקרא בה והלשון שכתבה בעסיא, לשיטתו מצד החפצא ובדעבד נחשבת ויוצאים י"ח אבל לא יעזור שיעתיק עוה"פ שסו"ס הרי הכל מגיע מתוך הזכרון וצריך ממש מגילה מצ"ע כשרה שיכול להעתיק ממנה ולא מזכרון.

לירושלמי - מובאת עוד דעה שכתב את הראשונה בע"פ וכתב את השני' מתוך

לבבלי - לא הובא מעלה מיוחדת בדבר זה כ"כ, אלא ששאלוהו במה הארכת ימים אמר שהקפיד בדבר מסוים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על השכר. לירושלמי - הובא המעלה המיוחדת שבזה שמטיבין לו ומאריכין את ימיו ונוחל את הארץ ומר עוקבא אומר כגון כיבוד אב ואם, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר באופן שזו הוראה לכאו"א.

לב, ע"א

קדושת בימה ולוחות שבבית הכנסת לבבלי - הלשון שאין בהם קדושה, לשיטתו מצד החפצא והרי אין בהם ממש קדושה מצ"ע. לירושלמי - הלשון אין בהם משום קדושת ארון אבל יש בהם משום קדושת בית הכנסת ואולי לכך גם הכוונה בבבלי, לשיטתו מצד הגברא והרי זה לצורך התפילה והס"ת.

המשך

מה הדין של ספר תורה חסרה? לבבלי - כתוב שאין קוראין בו, משמע שזה איסור ממש מצד החפצא מצ"ע ולא רק כדי שיקנו ספר אחר, וכן מסתפק אם אפשר לקרוא בחומש שלם. אבל כשחסר בחומש ודאי שאין קוראין בו אפילו שנשאר ענין שלם, שמצד האדם זה ענין מושלם. לירושלמי - אסור לקרוא בו בציבור כדי שיצטערו ויקנו ספר חדש, אבל אם יש ענין א' שלם אז מותר לקרוא בו, לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא בשביל האדם שיקנו ספר חדש, ולכן אם יש ענין מושלם מותר, כי מצד האדם יש פה שלימות.

המשך

שרטוט בכתיבת פסוקים לבבלי - מובאים כמה סיפורים שכתבו כמה מילים מהפסוק עם שרטוט, לשיטתו מצד החפצא ולכן עדיף לכתוב שרטוט שזה ממש נחשב לכתיבה מושלמת. לירושלמי - מובא שהיו משנים את סדר הפסוק כדי שלא יצטרכו לשרטט, לשיטתו

המשך

האם יש מקור מפסוק למסכת מגילה? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין בזה חידוש ככל הדינים בהלכות התורה. לירושלמי - הובא הפסוק "וזכרם לא יסוף מזרעם" מכאן שקבעו לה חכמים מסכת, לשיטתו מצד הגברא וזה חידוש מיוחד שיש לה מסכת בפ"ע.

פרק שלישי

כו, ע"א

מדוע יש קדושה ברחוב? לבבלי - בגלל שמתפללים בו בתעניות ובמעמדות, לשיטתו מצד החפצא ולכן עצם התפילה, שעניינה עלי' מלמטלמ"ע וקשורה עם גשמיות העולם, פועלת את הקדושה ברחוב. לירושלמי - בגלל שמוציאין ספר תורה וקורין בו ברבים, לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא ספר תורה ולימוד התורה, שזה גורם את הקדושה, לשיטתם שענינם מלמעלה למטה - המשכת קדושה ולא כ"כ כתפילה מלמטה למעלה.

כז, ע"א

בתי כנסיות ובתי ספר בירושלים לבבלי - כתוב שהיו בירושלים 394 בתי דינים כנגדם בתי כנסיות ובתי מדרשות ובתי סופרים אבל לא הוזכר שהחריבום, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר גם על בתי דינים שקשורים לגבורות והנהגת העולם. לירושלמי - 480 בתי כנסיות היו בירושלים וכל אחת הי' לה בית ספר ובית תלמוד בית ספר למקרא ובית תלמוד למשנה ועל כל זה החריב אספסיינוס ואת כל בית הגדול שרף באש זה מדרשו של רבן יוחנן בן זכאי ששם היו מתנין גדולתו של ה', לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על בתי ספר לילדים ולא על בתי דינים שהעיקר זה לימוד התורה והמשכת קדושה מלמעלה למטה.

כז, ע"ב

מי שיחד לו מצוה אחת ולא עבר עליה מימיו

לירושלמי - מובא שאין מפסיקין בין פרה להחודש כמו שאין מפסיקין לשתות בין כוס שלישי לרביעי, לשיטתו מצד הגברא ולכן משווים בין הדברים.

כט, ע"א
האם שואלים ורוצים שתקדום פרשת החודש לפרה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ויש מעלה דוקא בבע"ת שקשורים לפרשת פרה שעבודתם מלמטלמ"ע והופכים את החושך לאור, ואין סברא כלל להקדים את עבודת הצדיקים שמרומזת ב' החודש.

לירושלמי - כן, שאומרים שהי' צריך להקדים פרשת החודש שנאמרה בא' בניסן לפרשת פרה שנשרפה בב' בניסן ולמה פרה קודמת שהיא טהרתן של כל ישראל. לשיטתם שקשורים יותר לעבודת הצדיקים שענינם יותר מצד הגברא, שזה מרומז בפרשת החודש שרוצים שתקדום לפרה שמרומזת על התשובה.

לא, ע"ב
מדוע אין מפסיקין בקללות בקריאת התורה אלא א' קורא את הכל?

לבבלי - מובא טעם א' לר' חייא שכתוב אל תקוץ בתוכחתו אל תעשה קוצים קוצים שאינו יכול להפסיק באמצע או בגלל שאין מברכים על הפורענות, לשיטתו מצד החפצא שזו בעי' מצ"ע להפסיק או לברך על הפורענות.

לירושלמי - מובא טעם א' כנ"ל וטעם ב' לר' לוי אמר הקב"ה אינו בדין שיהיו בני מתקללים ואני מתברך, וטעם ג' לר' יוסה שצריך שיהי' פותח בדבר טוב וחותר בדבר טוב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא טעמים שקשורים לאדם שהם מתקללים ואני מתברך, או כיון שהאדם צריך לפתוח בדבר טוב ולסיים בדבר טוב.

המשך
על אלו פרשיות מברכים?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין ענין מיוחד כ"כ בפרשיות מיוחדות שקשורות

מצד הגברא ולכן נוגע דוקא שהאדם לא יעבור על איסור שאינו כותב עם שרטוט.

המשך
האם אויר בית המדרש אסור בשימוש? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי אינו משתמש ממש בכתלי ביהמ"ד וכו' ואין סברא לאסור כ"כ.

לירושלמי - הובא שר' יוחנן הי' מקלל את הנשים ששוחחות בגדים על אויר בית המדרש [היינו בגג בית המדרש] שגם האוויר אסור בשימוש, לשיטתו מצד הגברא וזה קשור לכבוד בית הכנסת.

כו, ע"ב
הסוגי' "במה הארכת ימים" לבבלי - מאריך במעשים על תנאים ואמוראים שבגלל שנזהרו במצוה מסוימת לכן זכו לאריכות ימים, לשיטתו מצד החפצא ומדברים רק על הענין ולא בצורה אישית ואין חשש שייפגע.

לירושלמי - לא מובא כלל, לשיטתו מצד הגברא ואין זה יפה כ"כ לשאול את האדם במה הארכת ימים, כאילו קץ בימיו.

כח, ע"ב
האם משתמשים בלשון לחלוחית של תורה לגבי ת"ח?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והעיקר לימוד התורה ואפילו שחסר קצת באהבה ויראה.

לירושלמי - מובא שרק מי שיש בו לחלוחית של תורה יכול להשתמש בבתי כנסיות ובתי מדרשות ומספר על ר' ברכי' שאמר לא' שאסור לו לרחוץ ידיו ממים של בית הכנסת ורק לו מותר, לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב מאוד הלחלוחית שקשור לביטול ואהבה ויראה לה', שזה עיקר לקשר את האדם עם ה'.

כט, ע"א
האם משווים 4 פרשיות ל-4 כוסות?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, והרי אין קשר בין כוסות לפרשיות כלל.

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי סו"ס עשה שליחות מה, כמ"ש "הנני שולח את נבוכדנצר עבדי", והמטרה של כל החורבן ה"ה להגיע לביהמ"ק השלישי, ולא מעניין אותנו כוונת רשעותו.

לירושלמי - כן, שר' יונתן הי' מגיע לפסוק "אשר הגלה נבוכדנצר" הי' מקללו שישחקו עצמותיו בקבר. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהוא עשה את זה בכוונת רשעותו ולא חשב על שליחות מה' לכן מקללים אותו.

לב, ע"א

האם יש מקור בפסוק להגבהת התורה? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין ענין כ"כ להגבהת התורה מצד האדם.

לירושלמי - כן, שכתוב "ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת" וכי יש תורה נופלת, אלא הכוונה על החזן שהוא עומד ומגביה את התורה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב את הגבהת התורה בשביל האדם, שיש פסוק מיוחד בשביל זה.

פרק רביעי

האם שומע כקורא?

לבבלי - הלשון שומע כעונה, לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה העניי' שזה מראה על קבלה מצד התחתון וע"ד שכתוב בסוף מס' נזיר גדול העונה אמן יותר מן המברך. לירושלמי - הלשון שומע כקורא, לשיטתו מצד הגברא והעיקר זה הקורא שמשפיע.

המשך

מדוע הקורא בתורה צריך לעמוד?

לבבלי - לא הובא כלל, לשיטתו מצד החפצא ובפשטות זה מצד התורה עצמה.

לירושלמי - דן בזה האם זה בגלל כבוד התורה או מפני כבוד הרבים ויש נפק"מ, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא שזה מצד כבוד האנשים.

כא, ע"א

האם בקריאה בתורה צריך אדם אחר (סרסור)?

רק לשירת האדם, אבל מצד התורה עצמה כולה שמותיו של הקב"ה ואין הבדל כלל.

לירושלמי - מובא שר' יונתן הי' מלמד תינוקות נחת לא"י וראה לבר אבונא שקרא שירת הבאר ומברך לפניו ולאחריה וכך כל השירות ולר' סימון בשם ריב"ל מברכים רק על שירת הים ועשרת הדברות והקללות שבת"כ וקללות שבמשנה תורה ולר' אבהו רק על עשרת הדברות ולר' יוסה רק השמנה פסוקים האחרונים שבתורה טעונים ברכה לפניו ולאחריה, לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם יש דעה שכל שירה טעונה ברכה לפניו ולאחרי, שהרי יש בה ענין בפ"ע.

המשך

איך כותבים את עשרת בני המן?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין קשר כ"כ בין כתיבת המגילה מצ"ע לתליית האנשים.

לירושלמי - צריך שיהי' איש בראש הדף בצד ימין ואת בסוף בצד שמאל שכך הם נתלו כמשא ככד שנופף בכת אחת, לשיטתו מצד הגברא ולכן הכתיבה קשורה לתליית האנשים.

המשך

איך הנוסח בארור המן?

לבבלי - לא הובא, ורק תוס' מביא שהגירסא היא זרש וכל הרשעים, וכל היהודים זכורים לטוב. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר טוב רק על היהודים, אבל חרבונה אינו יהודי ואין לו בחירה ואין מה לשבחו, כיון שרק התוצאה ממנו היתה טובה, אבל אין להחשיבו כי לא עשה מבחירתו.

לירושלמי - הגירסא היא לרב שצריך לומר ארור המן ארורים בניו, ורבי פינחס אומר שצ"ל חרבונא זכור לטוב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב גם את חרבונה כיון שהיתה לו כוונה טובה.

המשך

האם מקללים את נבוכדנצר שישחקו עצמותיו?

כג, ע"ב

האם התרגום מעכב?

לבבלי - לא דן בזה, ומשמע שלא מעכב מזה שאומר שיש מקום שאינו מתורגם ותוס' כתב שאין אנו נוהגים לתרגם, לשיטתו מצד החפצא ואין מחשבה כלל שזה יעכב, שהרי אי"ז כלל חלק מהתורה.

לירושלמי - מובא במפורש שאין התרגום מעכב, לשיטתו מצד הגברא והתרגום שזה בשביל האדם הייתי חושב שזה חשוב ומעכב כחלק מהתורה, קמ"ל שלא. ועצ"ע.

כא, ע"ב

מהו נוסח הברכה שלאחרי המגילה?

לבבלי - הלשון הוא "הרב את ריבנו וכו'". לשיטתם שמדובר על עלבון עם ישראל, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על המציאות כפשוטה, שפגעו בעם ישראל.

לירושלמי - הלשון "הרב את ריבך והנוקם את נקמתך הגואלך והמושיעך מכף מעריצך". לשיטתם שמדובר פה על עלבון התורה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד הפנימיות של הענין שפגעו בתורה וגם בה, וזה העיקר.

המשך

האם עזרא תיקן שיהיו נשים מדברות בבית הכסא?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין זה דבר כ"כ שנוגע מצד עצמו לצניעות וייחוד וכו'.

לירושלמי - הובא שתיקן שיהיו נשים מדברות בבית הכסא, לשיטתו מצד הגברא שזה עוזר לאדם שלא תהי' תקלה של ייחוד וכו'.

המשך

מתי חופפת נידה שטבילתה במוצאי י"ט?

לבבלי - משמע שחופפת סמוך לטבילתה כי א"א שיעזור החפיפה משלשום, לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה החפיפה שתהי' צמוד לטבילה, שרק אז זה מועיל.

לירושלמי - משמע שחופפת רק ביום בעיו"ט מחשש שלא תקפיד כ"כ לחפוף במוצ"ש

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ ענין שיהי' עוד אדם לידו והעיקר זה התורה מצ"ע.

לירושלמי - מובא שרבי שמואל בר רב יצחק נכנס לבית הכנסת ראה את החזן שמתרגם ולא מעמיד לידו עוד אדם, אמר לו אסור לך, כשם שניתנה על ידי סרסור כך אנו צריכין לנהוג בה ע"י סרסור, לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב שיהי' עוד אדם לידו שזה מוסיף כבוד לתורה.

המשך

תורה שבע"פ ושבת

לבבלי - הלשון דברים שבע"פ אי אתה רשאי לאומרן בכתב, לשיטתו מצד החפצא לכן מדברים מצד הדברים עצמם.

לירושלמי - הלשון דברים שנאמרו בפה - בפה ודברים שנאמרו בכתב - בכתב, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד שנאמרו ונפק"מ בגדר האיסור שזה רק על הגברא ולא מצ"ע.

המשך

מהו רוב התורה ומה חביב יותר, תושב"כ או תושב"ע?

לבבלי - יש מחלוקת מהו רוב התורה שבכתב או שבע"פ, ולא דן אלו חביבין יותר אלא כתב שהברית נכרתה בשביל דברים שבע"פ ודורש זאת מהפסוק "כי ע"פ הדברים האלה". לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שאין חביבות יותר לדברים שבע"פ שהרי העיקר זה התושב"כ שזה התורה מצ"ע.

לירושלמי - מובא שר' זעירא אומר מהפסוק "אכתוב לו רובי תורת"י שרוב התורה זה דברים הנדרשים מן הכתב או שסמוכין לכתב בג"ש והיקש ושאר הי"ג מידות יותר מהדברים שהם בע"פ שנאמרו הלכה למשה מסיני, ולרבי חגיג' הדברים שבע"פ יותר חביבין מן הדברים שבכתב שנאמר "כי ע"פ הדברים האלה כרתי איתך ברית ואת ישראל מזה לומדים שאותן שבע"פ חביבין, לשיטתו מצד הגברא ויש קשר לאדם יותר בתושב"ע פ' וחביב יותר.

בגלל שמעיין טבילתה רחוק, לשיטתו מצד הגברא ומצד החשש שלא תקפיד כ"כ וגם שמהומה לביתה תקנו שיהי' ביום קודם.

כג, ע"א

האם עבד עולה למנין הקרואים?

לבבלי - לא הובא, ורק כתוב שעבד יכול לקרוא פסוקים בביהכ"נ, לשיטתו מצד החפצא וזה שעבד דינו כאישה זה אומר שאין עולה לתורה כאישה ולא רק משום כבוד הציבור ועצ"ע.

לירושלמי - העבד עולה לא' משבעה קרואים, לשיטתו מצד הגברא והרי דינו במצוות כאישה וכל הבעי' שאישה אינה עולה לתורה זה רק משום כבוד הציבור, והרי פה בעבד אין חשש לכבוד הציבור.

כג, ע"ב

האם אבלים מן המנין?

לבבלי - לא מחלקים אם הם אבלים של אותו המת או של מת אחר, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין חילוק.

לירושלמי - מחלקים אם הם אבלים של אותו המת אז אין עולים מן המנין, אבל אם זה אבלים של מת אחר אז עולים מן המנין, לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא באבלים של מת זה אין נחשבים מצד כבוד המת ששייך אליו דוקא.

המשך

האם צריך לקדש את החודש דוקא בעשרה? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין צריך עשרה דוקא וזה נפעל לבד מצ"ע והאנשים זה רק גלות ולפרסם את ר"ח ואי"צ 10 בשביל זה.

לירושלמי - מובא שצריך עשרה מישראל, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהיו עשרה אנשים כדי לפעול את הענין.

כג, ע"ב

מה המקור לפדית קרקע בתשעה אנשים וא' כהן?

לבבלי - נשאר בקושי' שיהיו 5 כהנים ו-5

ישראלים וכשואל מדוע אין כולם כהנים עונה בגלל שזה מיעוט אחר מיעוט ואי"ז אלא לרבות שאפילו ישראלים גם כשרים. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לחדש שגם ישראלים כשרים אפילו שאין הם קשורים לחפצא כ"כ שהרי"ז שייך ככל החרמים לכהנים ולכן שואל גם 5 כהנים מספיק.

לירושלמי - כששואל שיהיו כולם כהנים עונה מכיון שזה ריבוי אחר ריבוי ולכן זה ממעט שאי"צ שיהיו כולם כהנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן החידוש הוא רק שלא צריך כולם כהנים אבל זה שישראלים כשרים זה פשוט. ועצ"ע.

המשך

האם חוזרים על טעויות דקות בקריאת התורה?

לבבלי - לא דן בזה, לשיטתו מצד החפצא והרי אי"ז מעכב ואין סברא כלל שיצטרך לחזור ע"ז.

לירושלמי - משמע שלא חוזרים על טעויות אלו, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה חידוש, שהייתי חושב מצד האדם שיש הידור לחזור, שאז זה בשלימות. קמ"ל שלא.

כד, ע"א

האם מקשרים את דין סומא בקריאת שמע לסומא בדיני גלות?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה שני דברים שונים.

לירושלמי - כן, ששואל מדוע לגבי שמע אם ראה מאורות מימיו פורס על שמע ובגלות אינו גולה, לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם יש קשר ביניהם.

המשך

האם יש דעה שא' שנוולד בבית אפל לא פורס על שמע?

לבבלי - לא הובאה דעה זו, לשיטתו מצד החפצא ואין סברא לומר שזה תלוי באדם כלל, וגם שנהנה בגלל שאחרים עוזרים לו והם רואים את המאורות.

לירושלמי - כן הובא, לשיטתו מצד הגברא

בגלל שאינו כולל את הרשעים והרי כולם צריכים להיות אגודה אחת גם הרשעים, לשיטתו מצד החפצא שזה חיסרון באחדות עם הרשעים.

לירושלמי - בגלל שנראה כאילו יש שתי רשויות אחת שמטיבה ואחת שמריעה, לשיטתו מצד הגברא והחיסרון הוא שנראה כאילו יש שתי רשויות שקשור יותר לאמונה מצד האדם.

כד, ע"א

האם תורגמן רשאי לשנות ולהוסיף? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והעיקר שיתקבל בטוב אצל התלמידים, ואם צריך בשביל זה להוסיף או לשנות - מותר. לירושלמי - אינו רשאי לשנות ולהוסיף א"כ ה' אביו או רבו, לשיטתו מצד הגברא ומצד כבוד רבו אינו יכול להוסיף אלא אם כן ה' מתורגמן אביו או רבו, שאז אין חשש של כבוד.

המשך

דיני מזוזה

לבבלי - מובא רק במסכת מנחות, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק במס' מנחות ששם זה ממש מצד החפצא של המזוזה ושייך רק לשם.

לירושלמי - מובא גם פה במסכת מגילה באריכות דיני מזוזה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם גם במס' מגילה מאריך בדיני מזוזה אפילו שמוזכר רק בדרך אגב בדיני האדם בתרגום התורה.

ולכן אם האדם לא ראה מאורות יש סברא לומר שלא יכול לומר ברוך יוצר המאורות כיון שזה תלוי באדם שצריך האדם ליהנות מהאור בפועל.

המשך

האם נקרא בית שן?

לבבלי - לא, ונקרא המקום בית שאן.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא וזה קרוי שן שיותר קשור לאדם. ועצ"ע.

כד, ע"ב

איפה המומין שגורמים לכהן ליפסל בנשיאת כפים?

לבבלי - גם אם יש מומין ברגליו, לשיטתו מצד החפצא ולכן כל מקום נחשב למום, שהרי מצ"ע יש פה חיסרון ואין מתאים ברכת כהנים.

לירושלמי - רק אם יש מומין בידיו ובפניו, לשיטתו מצד הגברא ולכן רק בידיו ובפניו, שזה מצד האדם ניכר יותר ויש בזה יותר חשש.

המשך

מדוע אסור להסתכל בכהנים בשעה שמברכים את העם?

לבבלי - בגלל ששכינה שורה עליהם מצד החפצא.

לירושלמי - זה בגלל היסח הדעת של הגברא.

כה, ע"א

מדוע אסור לומר "יברכוך טובים"?

לבבלי - לא הובא פירוש ע"ז, ורש"י כותב

מסכת מועד קטן

חיובים ממש של הבי"ד לדון דיני נפשות ומכות שזה ממש בשביל תיקון העולם. לירושלמי - מוסיף שפודין את השבויין וערכים וחרמים והקדשות ומשקין את הסוטה ושורפין את הפרה ועורפין עגלה ערופה ורוצעין עבד עברי ומטהרין את המצורע ומפרקין את המנעל מעל גבי האימום, לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא כל צרכי האדם שנחשבים גם כצרכי רבים.

ו, ע"א

מה הדין בציון של אבנים?

לבבלי - אם מציין מיצר אחד או שנים של שלושה - האבנים טמאות וכל השדה טהורה. אבל אם מציין ארבעה מיצרים האבנים טהורים וכל השדה טמאה, לשיטתו מצד החפצא ולכן בשתי אבנים אין זה סימן לאדם, אלא רק שתחתיהם ממש יש טומאה מצ"ע. לירושלמי - אם מצא אבן א' מצוינת המאהיל עליה טמא שמא קבר מתחתיה מת קטן היו שתיים ביניהן טמא והמאהיל עליהן טהור אם הי' חרוש ביניהם הם טמאים וביניהן טהור, לשיטתו מצד הגברא וגם בשתי אבנים כנראה שזה סימון בשביל האדם ולכן ביניהם טמא אא"כ הי' שם מקום חרוש ביניהם.

ה, ע"ב

האם מציינים על בשר של מת?

לבבלי - רק כאשר זה כזית מצומצם של בשר או אין מציינים בגלל שהוא יתעכל ויפחת מכזית וימשיכו לשרוף עליו תרומה וקדשים בטעות. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא כזית שבקלות נפחת חוששים, אבל ביותר מכזית אין חוששים, שהרי אין נפחת כ"כ

ב, ע"א

מהו טעם האיסור מלאכה בחול המועד ושקילת בשר בכור?

לבבלי - משמע שזה מדאורייתא מצד החפצא, שזה ההמשך של החג.

לירושלמי - משמע שזה מדרבנן מצד הגברא שאמר ר' אבא שאם הי' עמי עוד מישהו הייתי מתיר בשר בכור לישקל ולעשות מלאכה בחוה"מ, שכל מה שאסרו לשקול בשר בכור כדי שימכרו בזול והם מוכרים ביוקר, וכל מה שאסרו מלאכה בחוה"מ כדי שיהיו יגיעים בתורה ולפועל אוכלין ושותין ופוחזין.

ה, ע"א

האם מתקנין את אמת המים במועד?

לבבלי - מחלק בין אם זה לצורך המועד או ששייך לרבים וגם מחלק בין חפירה לחטיטה, לשיטתו מצד החפצא ולכן חשוב שזה יהי' גם לצורך המועד, שאז זה בשביל שמחת החג ומותר, וכן בחטיטה שזה פחות טורח מותר. לירושלמי - מחלק רק אם זה לצורך רבים אז מותר אפילו שאינן לצורך המועד, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה לצורך רבים אז מותר וזה עיקר החילוק.

המשך

איך נקרא המקום של בית הקברות?

לבבלי - הלשון הוא בית עלמין. לירושלמי - הלשון הוא בית עלמא.

ה, ע"א

כמה דברים שהם צרכי רבים?

לבבלי - מובא רק שדנים דיני נפשות ומכות, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על

למקום אין בו משום ליקוט עצמות. אמר ר' אחא שזה נאמר בארון של אבן, אבל בארון של עץ יש בו משום לקוט עצמות, ולר' יוסי גם בארון של עץ אין בו משום לקוט עצמות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק בין ארון של אבן לארון של עץ, שאבן נחשב יותר לחציצה כאילו עדיין קבור, משא"כ בעץ.

ח, ע"ב

האם כדאי להתחתן עם אשה שיש לה בנים? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין חשש שבנים אלו מעוררים קשר לבעל הקודם כיון שהגירושין או המוות מפרידים לגמרי ביניהם.

לירושלמי - מובא שלא ישא אדם אשה שיש לה בנים, אפילו בקבר. אמר ר' יוסי מפני מעשה שהי' שהוציאה את בנה המת מהקבר, והעלילה עליו שהוא הרגו. לשיטתו מצד הגברא חוששים שבנים אלו מקשרים אותה לבעל הקודם ויכול ליצור בעיות, כיון שאין הגירושין ופטירת הבעל מפרידים לגמרי ברגש האדם.

ח, ע"ב

מה הטעמים שאסור לישא אישה בחול המועד?

לבבלי - מפני ביטול פרי' ורבי', שאין מערבין שמחה בשמחה, שמניח את שמחת הרגל ועוסק בשמחת אשתו, מפני הטורח. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא טעם של טורח שזה מצ"ע מפריע ולא ברגש האדם.

לירושלמי - מובאים רק שני טעמים הראשונים. לשיטתו מצד הגברא לכן מביא טעם של הטורח שזה מצ"ע.

ט, ע"ב

מתי נחלקו בסיד במועד?

לבבלי - המחלוקת האם מותר לאשה ליפות את עצמה על ידי סיד. ישנה מחלוקת זה רק אם לא מקלפתו במועד, אבל אם מקלפתו במועד - לכו"ע מותר. לשיטתו מצד החפצא והרי זה חלק מהחג.

לירושלמי - יש דעה שגם בסיד שמקלפתו

מהר וזו טומאה שחייבים לסמנה, וזה מתאים גם לשיטתם שמסתכלים על ההווה.

לירושלמי - אין מציינים על בשר בכלל אפילו יותר מכזית, שמא יתעכל הבשר. ועדיף שיטמאו טהרות לפני שיתעכל ואל יתקלקלו בו לעולם, שלאחרי שיתעכל יסברו שעדיין יש טומאה וימשיכו לשרוף. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם ביותר מכזית יש חשש מצד האדם שימשיכו לשרוף עליו לעולם, וזה מתאים גם לשיטתם שמסתכלים על העתיד.

ו, ע"ב

מה זה אישות?

לבבלי - היא ברי' שאין לה עניינים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר את תכונותיה וזה נוגע לדעת לגבי המצודה שרק בגלל שאין לה ענינים וא"צ לעשות מצודה כ"כ מתוחכמת ואין זה נחשב לעבודת אומנות.

לירושלמי - זו חולדה. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם מצודה לחולדה מותר שזה צורך האדם אפילו שצריך לעשות מצודה יותר מתוחכמת.

ח, ע"א

הקבורה וליקוט העצמות

לבבלי - לא הובא שהי' שמח ושנינוחו מהדין. לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ נוגע לדעת אין נהי' כפרת האדם ומה שקורה לאחר הפטירה.

לירושלמי - היו קוברים אותם בהתחלה במהמורות, ולאחר שנתאכל הבשר היו מלקטים את העצמות וקוברים אותם בארונות של ארזים, ובאותו היום הי' מתאבל, ולמחר הי' שמח לומר שנינוחו אבותיו מן הדין. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע כפרת האדם ומה שקורה לאחר הפטירה.

ח, ע"א

ליקוט עצמות בהעברת ארון של אבן או עץ לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל אינו מלקט עצמות אלא ע"י ארון וכנראה שאינו נחשב לכו"ע.

לירושלמי - מובא שהמעביר ארון ממקום

האבד מותר ללא שינוי.
 לירושלמי - הובא שר' יוסי מתיר בחוה"מ
 מלאכה אפילו כדי שלא להפסיד קצת ור'
 יהודה אוסר בהפסד קצת ומתיר בהפסד
 מרובה, לשיטתו מצד הגבירא ולכן יש דעה
 שבהפסד קצת אוסר שמצד האדם הרי אין
 מקפיד על זה כ"כ.

יב, ע"ב
 מעשה שהעם קטפו כרם במועד
 לבבלי - מסופר על ר' ינאי שבחוה"מ קטף את
 כרמו ואז כולם קטפו ג"כ.
 לירושלמי - מסופר על ר' שמעון בן ר' ינאי
 שקטף את כרמו ואז כולם קטפו ג"כ. לשנה
 הבאה לא קטף והתייבש העץ ואמר שאת זה
 העם לא לומדים ורק קילקולים לומדים.

המשך
 האם גובים מיתומים קטנים סחורה שחייב
 אביהם אם זה בעין?
 לבבלי - לא הובא.
 לירושלמי - גובים סחורה מיתומים אם זה
 בעין, לשיטתו מצד הגבירא ובגלל כבוד
 אביהם שלא יצא עליו לעזו שהרי הסחורה
 נמצאת בעין לכן צריכים להחזיר.

המשך
 האם כדאי לברוח מאנשים חשובים?
 לבבלי - לא הובא.
 לירושלמי - מובא שאם מבקשים ממך
 להצטרף לאנשים חשובים - תברח מהם.
 פירוש אחר - אם הזכירך לפני השר ואתה
 ירא מהם מותר לברוח בחול המועד. לשיטתו
 מצד הגבירא שזו עצה טובה לאדם אפילו
 שלא נראה ממש נזק מוחשי.

המשך
 האם מותר ללוות ברבית בשביל סעודת
 מצוה?
 לבבלי - לא הובא.
 לירושלמי - מותר ללוות ברבית בשביל
 סעודת מצוה כמו קידוש החודש, ור' יוחנן
 בבוקר לאחר סעודת המצוה הי' מלקט את

בתוך חול המועד נחלקו רבי יהודה וחכמים,
 שרבי יהודה אוסר וחכמים מתירים. לשיטתו
 מצד הגבירא ועדיין יש צער בזמן ששמה את
 הסיד אפילו שמקפלתו במועד, ולכן יש דעה
 שאסור.

י, ע"א
 איך מותר לתפור בחוה"מ?
 לבבלי - מחלוקת האם ההיתר של מכלב
 הכוונה שתוחב את המחט פעם אחת למעלה
 ופעם אחת למטה כמו שיני כלבתא או מפסיע
 (תופר לא ביושר), שזה שינוי בתפירה עצמה,
 לשיטתו מצד החפצא.
 לירושלמי - המחלוקת היא האם זה שתופר
 אחת אחת ולא כמה תפירות ביחד, או שתופר
 לא ביושר. לשיטתם שהכל מדובר רק בגבירא
 שמשנה ולא כ"כ בתפירה עצמה כבבלי.

המשך
 האם מדברים על תיקון ריחיים במועד?
 לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 מדברים על התיקון של החפצא שזה נחשב
 צורך המועד ג"כ.
 לירושלמי - לא, ורק מעמידין תנור וכיריים
 במועד, לשיטתו מצד הגבירא ורק להעמיד
 לצורך האדם מותר אבל אסור לתקן מצ"ע
 את הריחיים.

יא, ע"א
 האם מותר לבנות תנור חדש במועד?
 לבבלי - משמע שכן בימות החמה מכיוון
 שמתייבש מהר ואפשר להשתמש בו במועד,
 ורק בימות הגשמים לא עושים כן כי אינו
 לצורך המועד, לשיטתו מצד החפצא והרי
 יכול להיות מוכן למועד ונחשב לצורך החג.
 לירושלמי - משמע שאסור מצד טירחת
 הגבירא.

פרק שני
 יא, ע"ב
 האם יש הבדל בדבר האבד בין הפסד מרובה
 להפסד מועט?
 לבבלי - לא הובא, רק דעת ר' יוסי שבדבר

הפירוורים ואמר יהא חלקי עם אלה שאכלו כאן אתמול בלילה סעודת קידוש החודש. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב מאוד סעודת מצוה של האדם ועד כדי כך שנדחית מצות ריבית בשביל זה.

המשך

האם מותר לקנות בתים מגוי בשבת? לבבלי - כתוב שמתר לומר לגוי והגוי כותב שטר מכירה בשבת, אפילו שהמכירה לנכרי זה איסור שבות, אבל משום ישוב ארץ ישראל לא גזרו חכמים. לירושלמי - כתוב שמתר. כיצד הוא עושה? מראה לגוי בשבת את הכיס של דינרים, והגוי חותם ומעלה בערכאות את השטר.

המשך

האם דיני חוה"מ קשים? לבבלי - לא הובא. לירושלמי - הובא שדיני חוה"מ קשים יותר מאהלות ונגעים.

פרק שלישי

טו, ע"א

האם רצו לנדות את ר' מאיר?

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - מובא שביקשו לנדות את ר"מ.

המשך

האם אסור לכהן לצאת לחוץ לארץ?

לבבלי - לא מובא.

לירושלמי - כתוב שכהן שיוצא לחוץ לארץ כמו שמתחתן עם כותית, ואומרים עליו ברוך המקום שנגפו.

טו, ע"א

מה הי' בסיפור עם תנורו של עכנאי?

לבבלי - מסופר שנידו את ר' אליעזר ושרפו את כל טהרותיו בפניו, והחרוב שנעקר זה הי' לפני שנידוהו, ונקרא עכנאי (מלשון נחש) שצורתו של התנור בעיגול או שכך הי' שמו של בעל התנור, לשיטתו מצד החפצא והחרוב שנעקר זה רק בשביל לומר שהלכה

כמותו.

לירושלמי - מסופר שאמר ר' עקיבא לר' אליעזר: רבי חבריך מנדים אותך, לקחו ר' אליעזר לר' עקיבא לחוץ ואמר לעץ החרוב: חרוב, אם הלכה כדבריהם - תיעקר ממקומך, ולא נעקר. ואמר: אם הלכה כדבריי - שייעקר החרוב, והוא נעקר. ולר' אליעזר - הרי אחרי רבים להטות? עונה הגמרא שהקפיד בגלל ששרפו את טהרותיו בפניו, ונקרא תנור של חכיניי. ואמר ר' ירמי' שנקרא כך על שם חכך (מכה גדולה) שנעשה באותו יום, שכל מקום שהיתה עינו של ר' אליעזר מבטת הי' נשדף. לשיטתו מצד הגברא ולכן החרוב שנעקר הי' גם בשביל כבודו של ר' אליעזר ולא רק בשביל ההלכה.

טז, ע"א

האם נידוי לכבוד עצמו מועיל?

לבבלי - כן, שאפילו תלמיד שנידה לכבוד עצמו נידויו נידוי. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל הי' פה נידוי ולא משנה כ"כ הסיבה. לירושלמי - לא, שאפילו זקן שנידה לצורך עצמו אין נידויו נידוי. לשיטתו מצד הגברא והרי"ז רק לכבוד עצמו ואין זה חמור כנידוי ממש מצ"ע.

טז, ע"ב

האם מקצת היום ככולו הוא לכתחילה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ומצד העצם גם חלק קטן מהיום נחשב ככולו וע"ד העצם שאתה תופס במקצתו כאילו אתה תופס בכולו. לירושלמי - מובא שזה רק בדיעבד, אבל לכתחילה לא אומרים כן. לשיטתו מצד הגברא וקשה לומר מצד האדם שחלק קטן מהיום נחשב ככל היום.

המשך

כמה פעמים ר"מ ברח?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע כ"כ לספר לנו דברים שלא קשורים כ"כ להלכה. לירושלמי - מובא שפעמיים ברח, פעם א'

והרי זה מצוה לצורך האדם ולכן מותר ללא שינוי.

המשך

האם כותבים שטרי אריס וקבלן במועד? לבבלי - משמע שמותר, שרק אין כותבין שטרי חוב ספרים תפילין ומזוזות אבל שטרי אריסות וקבלנות כן כותבים. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם בשטר שייך דבר האבד שזה חלק מהחפצא של השדה.

לירושלמי - אין כותבין שטרי אריסות וקבלנות במועד. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה נחשב רק להסכם בין האנשים ואין שייך בזה כ"כ דבר האבד.

המשך

ממתי מתאבלים על אדם שנאבדה גופתו? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן בפשטות מרגע הידיעה צריך להתחיל את האבילות מצד הפטירה עצמה ולא נוגע כ"כ החיפוש ויאוש של האדם.

לירושלמי - מובא שכאשר מתייאשים מלבקשו אז מתחילה האבלות. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע מאוד חיפוש האדם ורק כשנתייאשו אז מתחילה האבלות.

יט, ע"א

האם מניחים תפילין בחול המועד? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מחפשים שלמות באדם ע"י התפילין אלא מספיק שיש שביתה מצד חוה"מ.

לירושלמי - משמע שמותר להניח תפילין בחול המועד, שמסופר על אחד שאיבד את התפילין שלו בחוה"מ, בא לר' חננאל ושלחו לר' אבא ואמר לו תביא לי את התפילין שלך ולך כתוב לך תפילין אחרים. כי מותר לאדם לכתוב רק לעצמו תפילין בחול המועד, אמר לו רב שיכול לכתוב לו בלי הערמה, שגם לאחרים מותר. ובמשנה כתוב שכותב אדם תפילין רק לעצמו, ולאחר אסור, ורב מתרץ ששם מדובר בכותב להניח לאחר המועד, ואין לו צורך למועד אבל אם יש צורך אפילו לאחרים במועד מותר. לשיטתו מצד הגברא

כשנסמך ע"י ריב"ב ופעם הב' בסיפור עם ברוריה. וי"א מקלו של ר"מ הי' בידו והיא היתה מלמדתו דעת. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע לנו לספר גם דברים שלא כ"כ נוגעים להלכה.

יח, ע"א

האם ברית כרותה לשפתיים? לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן זה קשור לשפתיים מצ"ע.

לירושלמי - הובא בשינוי לשון "כשגגה שיוצא מלפני השליט", לשיטתם שמודגש יותר הגברא.

המשך

האם יש איסור לזרוק צפרניים? לבבלי - כן, שמה תעבור עליהם אשה עוכרה ותפיל. לשיטתו מצד החפצא וחוששים לנזקים ע"ד רוחות ושדים.

לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ואין מתחשבים כ"כ בנזקים שמצד הטומאה ע"ד רוחות ושדים.

המשך

מהו נוסח גט חליצה? לבבלי - מאריכים שביקשו ממנו ליבם ורק בגלל שלא רצה עשו חליצה. לשיטתו מצד החפצא והרי העיקר זה יבום שזה המצווה שמקים שם לאחיו, ולכן צריך להוסיף בשטר שביקשו ממנו לייבם.

לירושלמי - לא מובא שביקשו ממנו ליבם, ורק מעשה החליצה עצמו. לשיטתו מצד הגברא ונוגע רק פעולת האדם שחולץ.

יח, ע"ב

האם טווים תכלת לציצית במועד? לבבלי - כן, שכתוב "וטווה על יריכו תכלת לציציתו" משמע שרק בשינוי על ירכו מותר. לשיטתו מצד החפצא ולכן כל פעולה של טוויה אסורה, ורק ע"י שינוי מותר אפילו שזה לצורך מצוות האדם.

לירושלמי - הלשון "וטווה לעצמו תכלת לציציתו" ללא כל שינוי. לשיטתו מצד הגברא

מצד הגברא מכיון שהאדם מתכנן להעבירו הולכי לפי דעתו ולכן מונה מהקבר השני.

המשך

מנין לאבלות שבעה?
לכבלי - לא הובא המקור מהמבול ולא מובא גם מזה שאין למדין מקודם מ"ת. לשיטתו מצד החפצא ולכן האבלות שבעה ימים קשורה לחפצא מצ"ע וא"א ללמוד מקודם מ"ת, שאז זה הי' רק קשור לגברא.

לירושלמי - מובא שכתוב ויעש לאביו אבל שבעת ימים, וקשה שהרי אין למדין מקודם מ"ת לכן אומר ר' יעקב שלומדים מזה שכתוב ופתח אוהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמתם את משמרת משכן ה'. כשם ששימר הקב"ה על עולמו שבעה ימים - כך אתם תשבו אבלות על אביכם שבעה. ומנין ששימר הקב"ה אבלות על עולמו שבעת ימים? שנאמר "ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ" ואפילו שזה הי' לפני שמתו כי ה' יודע את העתיד ולכן מתאבל גם לפני שזה קורה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר ללמוד מקודם מ"ת שהרי זה רק דין על האדם וקשור לרגשותיו.

טו, ע"ב

האם יש מנהג שהאבל רוחץ אחרי הקבורה?
לכבלי - בפשטות לא.
לירושלמי - מובא שמקום שנהגו לרחוץ אחרי המטה רוחצין, לשיטתו מצד הגברא לכן תלוי במנהג האנשים וזה גם בשביל כבוד האנשים וכמו איסטניס שמתירים לו להתרחץ.

כג, ע"ב

האם יש מקור מפסוק שאין אבלות בשבת?
לכבלי - לא הובא מקור לכך, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא לומר שאין אבלות כלל בשבת, שהרי דברים שבצנעה כן נוהג ועוד שהרי השבת עולה למנין האבלות.
לירושלמי - כן הובא הפסוק "ברכת ה' היא תעשיר" זו ברכת שבת "ולא יוסיף עצב עמה" זו אבלות שאין בשבת כמ"ש ונעצב המלך על בנו שהכוונה לאבלות. לשיטתו מצד הגברא

לכן מחפש שלימות באדם וזה יותר ע"י הנחת תפילין משביתה בחוה"מ.

המשך

מה קורה לאדם שנפטר לאחר שיש לו ימים? לכבלי - מובא שאחרי שלושה ימים כרסו נבקעת ונופלת על פניו ואומרת לו טול מה שנתת בי. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על הגוף מצ"ע.

לירושלמי - מוסיף שכל שלושה ימים הנפש טסה מעל הגוף וסבורה שתחזור אליו, כיון שרואה שנשתנו פניו היא עוזבת אותו והולכת לה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על הנפש שאינה מחוברת לגוף אחרי שמתנה.

כב, ע"א

אם מוליכים מת ממקום למקום, כגון לבית שערים, מתי מתחיל האבלות?

לכבלי - מובאות שתי ברייתות: א. אלו שכאן מונין משיצא המת ואלו ששם מונין משיסתם הגולל, ב. אלו ואלו מונין משיסתם הגולל, ועונה שאם בא תוך ג' ימים אז מונים אתו משיסתם הגולל ואם לאחר ג' ימים אז מונה לעצמו והם מונים לעצמן. לשיטתו מצד החפצא ולכן כ"א בונה לפי מעמדו ומצבו וגדרו.

לירושלמי - יש הסבר אחר, שהכל הולך אחר גדול המשפחה והכוונה רק לחומרא, היינו שאם הוא שם אלו ואלו מונין משיסתם הגולל ואם הוא פה אז אלו שכאן מונין משיצא המת ואלו ששם מונין משיסתם הגולל, לשיטתו מצד הגברא ולכן הולכים רק אחרי הגדול שהוא גורר את כולם.

כו, ע"א

אם קובר את מתו ועתיד לפנותו מקבר זה לקבר אחר, מתי מונה את האבלות?
לכבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא והרי כרגע הוא קבור פה ולכן הולך לפי המצב העכשווי ומונה מעכשיו.

לירושלמי - יש מחלוקת: יש דעה שמתחיל אבלות מסתימת הגולל של הקבר הראשון וי"א מסתימת הגולל של הקבר השני, לשיטתו

ולכן זה שפועל על האדם שלא יתאבל זה כבר דבר חשוב וצריך פסוק על זה. ועצ"ע.

המשך

האם אבל שלהוט אחר התורה מותר לו ללומדה?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא וזה אסור מצ"ע אפילו שלהוט.
 לירושלמי - מובא שאם הוא להוט מותר לו, לשיטתו מצד הגברא וזה תלוי בו וע"ד "לאנסו שאני" שאם אינו יכול להתאפק לא ללמוד, מותר לו ללמוד.

טו, ע"ב

מה הטעמים הנוספים לכפיית המיטה?
לבבלי - מובא רק בר קפרא שאומר מכיוון שהי' לך אדם שהוא בצלם אלקים וגרמת לי לכפותה (להמיתו) אף אתה כפה מיסתך, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על תוצאה כמו מדה כנגד מדה.

לירושלמי - מוסיף לר' קריספי בשם ר' יוחנן שכתוב "וישבו אתו לארץ" שהכוונה לדבר שהוא סמוך לארץ, היינו המיטה שצריך לכפותה וי"א שהכוונה שכופה את הסרסור (היינו את המיטה, שהיא סרסור להוליד) או בגלל שאם יתעורר בלילה לא ישכח שהוא אבל ע"י המיטה הכפוי' או בגלל שע"ז לא ירדם ויזכר שהוא אבל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מוסיף טעמים שקשורים יותר לאדם.

כה, ע"ב

כשם שבחיינו לא הביט בצורות כך במותו כיסו אותן

לבבלי - מובא רק שבלווי' מהצער נפל הצורות מהכתלים ונהרסו מעצמם ולא בגלל שהקפיד בחייו שלא לראותם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שנהרסו מעצמם.
 לירושלמי - מובא בגלל שהקפיד בחייו שלא יראה אותן, כך במותו כיסו אותן, שכל החושים ישנם גם באדם מת, חוץ מדיבור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שהנשים כיסו אותם.

כו, ע"א

האם קוראים על גוי שקלל?

לבבלי - לא, וזה שקראו בסיפור על רבשקה, מכיון שהי' יהודי מומר. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם זה גוי אין נחשב לקללה מצ"ע.
 לירושלמי - מחלוקת מי הי' רבשקה, ממילא מחלוקת האם קוראים על קללת גוי, שיש דעה שהו הי' גוי בכ"ז קראו. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שהוא גוי ואין לו מציאות כלל, אבל על עצם מעשה מספרים כיון שיש בעי' גם בשמיעה מצד האנשים.

כה, ע"א

האם צמים ביום שמת בו ת"ח?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ ענין בכבוד ת"ח.
 לירושלמי - מסופר שהיו צמים ביום שמת בו ת"ח, לשיטתו מצד הגברא ויש ענין בכבוד ת"ח.

המשך

מהו השיעור תוך כדי דיבור?

לבבלי - מחלוקת האם זה כדי שאילת תלמיד לרב שלום עליך רבי ומורי או רק שלום עליך רבי, לשיטתו מצד החפצא ורק לרבו יש חיוב לומר שלום עליך רבי וי"א גם מורי שקשור יותר ללימוד עמי.

לירושלמי - המחלוקת היא לר' סימון הכוונה לשאילת שלום בין אדם לחבירו היינו שלום עליך, ולר' אבא הכוונה לתלמיד לרב שלום עליך רבי, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם לחבר רגיל צריך לשאול בשלומו ולא רק לרבו.

כט, ע"א

מהו סיום המסכת?

לבבלי - מסיים באגדות על הנפטר מן המת ותלמידי חכמים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על דינים בשמים שקשורים עם הפטירה ועל הנפטר ממת.

לירושלמי - מסיים בדיני אבלות שאין מולכין חלילין לבית האבל אבל מולכין חלילין לבית השמחה ולבית המשתה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר בדיני חוה"מ שזה העיקר

והפכתי אבלם לחג.

מסכת חגיגה

כסותו, וחולקים האם צריך את כל הסימנים או מספיק א' מהם, לשיטתו מצד החפצא ויש דעה שהסימנים האלה גורמים ולכן צריך את שלושתם לדעה א'.

לירושלמי - מובא גם המאבד מה שנותנים לו ואומר רבי אבין שמתברר כדעה שאפילו א' מהסימנים נחשב לשוטה ובעיקר הסימן שמאבד את מה שנותנים לו, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו דבר אחד מגלה שהוא שוטה שזה רק לגלות מיהו וע"ד סימנים מבררים ולא גורמים.

המשך

מה המקור ששוטה פטור מראיה? לבבלי - לא הובא מקור לזה, לשיטתו מצד החפצא והרי אין לו חיוב כלל ואין אפשרות לחייבו מצ"ע.

לירושלמי - מובא מהפסוק "אתה הראת לדעת" ולא שוטה, לשיטתו מצד הגברא וזה פטור מיוחד מצד חיסרון בדעת.

ו, ע"א

האם קטן שהוא חרש פטור או חייב? לבבלי - כתוב קטן שהוא גם חגר או סומא פטור אפילו מדרבנן מכיון שכשיגדל יהי פטור מדאורייתא. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד החיוב מדאורייתא שפטור כשיגדל.

לירושלמי - מובא שפטור בגלל שלא יכול להיות שיעיבא בארעא וגיורא בשמי שמיא היינו שהגר לא יהי עדיף מהאזרח, שאילו גדול חרש פטור - קטן חרש לא כ"ש. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא באריכות שפטור בגלל שלא יכול להיות יעיבא בארעא

ב, ע"א

האם כולם חייבים בראיית פנים בעזרה? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וא"א לחייב קטן מצ"ע.

לירושלמי - מובא שאפילו קטן שפטור מלהביא קרבן, אבל בראיית פנים בעזרה חייב. לשיטתו מצד הגברא ולכן חייבים כולם לראי' מצד החיוב של האבא לחנכם. וע"ד הר"ן הידוע לגבי חיוב אשה בפו"ר.

ג, ע"א

האם נשים באות רק לשמוע?

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - ר' אליעזר בן עזרי' שאומר הנשים באות להקהל כדי לשמוע ולא כדי ללמוד, אבל לבן עזאי באות גם כדי ללמוד, שאומר לשיטתו שחייב אדם ללמד את בתו תורה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא דעה שאישה באה ללמוד שזה קשור עם הגאולה.

ג, ע"א

מה לומדים מהמלים למען ילמדון?

לבבלי - למען ילמדו למעט שומע ואינו מדבר. ולמען ישמעו ממעט מדבר ואינו שומע.

לירושלמי - לומדים ששומע ואינו מדבר אינו צריך לבוא, שקורא למען ילמדון - ילמדו אחרים, ולא שאינו מדבר. לשיטתו מצד הגברא ולכן העיקר זה ללמד אחרים.

ג, ע"ב

מהם סימנים של שוטה?

לבבלי - מובא רק שלשת הסימנים היוצא בלילה יחידי והלן בבית הקברות והמקרה

וגיורא בשמי שמיא. ועצ"ע.

ד, ע"א

מי שריחו רע - האם פטור מראי' ?
לבבלי - זו רק דעת אחרים, ולומדים את זה מכל זכורך שאינם ראויים לעלות עם כל זכורך. אבל יש דעה שחייבים, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שעדיין יש עליהם חיוב, שהרי הם שלמים וריח אין בו ממש.
לירושלמי - פטור, שכתוב "ובאת שמה והבאתם שמה" ואלו אינם ראויים לבוא שמה שאין זה כבוד כלפי מעלה, לשיטתו מצד הגברא ולכן לכו"ע פטור שהאדם אינו ראוי.

ד, ע"ב

מי בכה שהי' קורא את הפסוקים ששמואל הנביא הי' ירא מיום הדין?
לבבלי - מסופר על כמה אמוראים שבכו בגלל זה ששמואל הצדיק התיירא כ"ש אנו, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים לכולם ולא רק לצדיקים, שמתיראים מצד עצם הדין.
לירושלמי - מסופר על רבי שבכה ואמר אם שמואל רבן של כל הנביאים נתיירא מיום הדין אנו עאכו"כ, לשיטתו מצד הגברא, לכן דוקא רבי שהוא דומה לשמואל בדורו. ועצ"ע.

המשך

מה הדברים שכותבים לאדם על פנקסו?
לבבלי - אפילו שיחה קלה שבין איש לאשתו מגידים לו בשעת מיתה, לשיטתו מצד החפצא לכן כותבים שיחה שיש בה קצת הנאת האדם ולא רק בגלל ביטול תורה.
לירושלמי - אפילו דברים שאין בהם חטא הבל היוצא מפיו יגיד לו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האדם שיש עליו חיוב לימוד תורה, ואם אינו שומר על כל רגע עתיד ליתן דין וחשבון.

ט, ע"א

מי מדבר על ת"ח שפרש מהתורה?
לבבלי - זה רשב"י, שאומר שמעוות שלא יכול לתקן זה ת"ח שפרש מהתורה, לשיטתו מצד החפצא שרק רשב"י שהי' תורתו אומנותו,

ד, ע"א

מה המקור שעבדים פטורים מן הראי' ?
לבבלי - לומדים זאת מגז"ש מאשה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומד גז"ש מאישה שזה פטור מצ"ע.
לירושלמי - לומדים מזה שכתוב "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדון ה'" שרק מי שיש לו את האדון ה' ולא עוד אדונים כעבד. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד חסרון בגברא שיש לו עוד אדון ועצ"ע.

ד, ע"א

מה המקור שחולה פטור מראי' ?
לבבלי - שכתוב "רגלים" וחולה אין יכול להלך ברגליו, לשיטתו מצד החפצא בפשטות שחסר במציאות של רגלים בריאות שיכול להלך בהן.
לירושלמי - בגלל שכתוב ושמחת וחולה איננו שמח, לשיטתו מצד הגברא שצריך את שמחת האדם.

ה, ע"ב

איפה ה' בוכה?
לבבלי - מובא שרק בבתים חיצוניים בוכה ולא בבתי פנימים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מובא החילוק בין בתי חיצונים לפנימיים, חילוק מצד המקום.
לירושלמי - לא מובא כלל, לשיטתו מצד הגברא לכן אין חילוק. ועצ"ע.

ב, ע"א

מהיכן מודדין את המרחק שקטן אינו יכול להלך ברגליו מירושלים להר הבית?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן הכוונה בפשטות רק לעלות ממש להר הבית, שזה החיוב ממש מצד דין תורה.
לירושלמי - מובא שמודדים מן מעין השילוח שהי' באמצע ירושלים, לשיטתו מצד הגברא לכן מחשיב ממעין השילוח, שזה המקום שממנו היו רוב האנשים רגילים לעלות, ועצ"ע.

שמע ואיך יכול לשכות. לירושלמי - משמע שלא שמעתי זה בושה גדולה יותר, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה שלא זכה לשמוע זה מראה על חיסרון גדול יותר.

י, ע"א

דין שאין יודעים מהו מקורו לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא, ואם אינם יודעים מקורו אז אינו נחשב כל כך. לירושלמי - מובא שזה כנראה הלכה למשה מסיני, לשיטתו מצד הגברא, ואם קיבלו אנשים דין זה כנראה שזה הלכה למשה מסיני.

המשך

האם למדין הלכה מן התלמוד? לבבלי - מובא שלא לומדים הלכה מהתלמוד, והכוונה שלא לומדים מדברים שנאמרו בסברה דרך לימוד אלא מפסקים, לשיטתו מצד החפצא ולכן העיקר זה רק הפסק. לירושלמי - מובא שלא לומדים הלכה לא מאגדות ולא מהלכות ולא מתוספות אלא מן התלמוד, לשיטתו מצד הגברא, ולכן גם הסברות לפני הפסק נחשבות עיקר להלכה, ועל דרך הכשר מצוה.

המשך

האם אסור לטמא את הטהור? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין איסור כ"כ שמתמא, שהרי לא נכשל באיסור. לירושלמי - מובא שאסור לטמא את הטהור כשם שאסור לטהר את הטמא, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לברר את כל מה שאפשר לברר ולאכול בטהרה.

המשך

אם יש ספק בקדשים ובתרומה, מה הדין? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין עדיפות בשריפה והעיקר שלא יגע בזה, שיניח לחפצא מצ"ע.

לירושלמי - בספק עדיף לשרוף מאשר לתלות, ואין לך דבר חביב יותר מפריים הנשרפים ושעירים הנשרפין והן בשריפה,

היינו שהתורה היא ממש חלק מהחיים שלו, מדבר על דבר זה.

לירושלמי - זה ר"ש בן מנסיא שאומר שמעוות שלא יכול לתקן זה ת"ח שפרש מהתורה, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם ר"ש בן מנסיא מדבר על דבר זה, שזו דרגת לימוד התורה באופן הרגיל, שזה שייך לכ"א. (להעיר שמשמע משיחה שגם ר"ש בן מנסיא קשור לרשב"י שתורתו אומנותו).

ט, ע"א-ב

לימוד תורה והחזקת הלומדים לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן לא כ"כ מדבר על החזקת לומדי תורה, ע"ד שלא מחשיב כל כך מכשירי מצוה.

לירושלמי - מובא תני ר"ש בר יוחאי אם ראית עיירות שנתלשו ממקומן בארץ ישראל, בגלל שלא החזיקו לומדי תורה. ר' יהודה הנשיא שלח לר' חייא ולר' אסי ולר' אמי לעבור בעיירות א"י ולתקן להם סופרים ושונים וכשהגיעו למקום אחד ולא מצאו סופר מלמד מקרא ולא שונה משניות אמרו להם הביאו לנו שומרי העיר, הביאו לו חיילים ששומרים את העיר, אמרו להם אלה הם נטורי קרתא, הרי הם חרובי קרתא, ומה אלה נטורי קרתא? אמרו להם: סופרים ושונים, שכתוב אם ה' לא יבנה בית וגו' אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר. ר' חונא אומר מצאנו שויתר הקב"ה לישראל על ע"ז ג"ע ושפיכות דמים, ועל מאסם בתורה לא ויתר, שכתוב ויאמר ה' על עזבם את תורת הגיע החורבן ולא בגלל ע"ז ג"ע ושפ"ד, ומוסיף ר' חייא שכתוב אותי עזבו אני מותר אילו היו שומרים את תורת. כי המאור שבתורה ה' מקרבן אצלי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על אחזקת לומדי תורה שיש להם חשיבות גדולה כמו בהכנת מכשירי מצוה.

המשך

מה בושה גדולה יותר, האם לומר לא שמעתי או לומר שמעתי ושכחתי? לבבלי - משמע ששמעתי ושכחתי זה בושה גדולה יותר, לשיטתו מצד החפצא שהרי כבר

וע"ז היא מציאות לעצמה ואין לה השפעה מהעובד.

לירושלמי - כן, שכשם שנפרעין מן העובד כך נפרעין מן הנעבד. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש השפעה מן העובד על הע"ז והיא מכשול שגרמה לו ולכן נפרעים גם ממנה.

יב, ע"ב

האם הרג חמורים להוכיח שהעולם עומד על רוח?

לבבלי - לא מובא מעשה זה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא צריך להוכיח כ"כ. ועצ"ע.

לירושלמי - מסופר שאדריינוס שאל את עקילס הגר האם אמת שאתם אומרים שהעולם עומד על הרוח? אמר לו כן, אמר לו תוכיח לי. הביא לו חמורים והטעינם העמידם והושיבם ולאחר מכן חנק אותם ואמר עקילס לאדריינוס הקימם אמר לו לאחר שחנקת אותם איך אפשר אמר לו והרי רק חיסרתי להם את הרוח מכאן שהעולם עומד על הרוח. לשיטתו מצד הגברא ולכן רוצה להוכיח כמה שאפשר.

יג, ע"א

התורה דומה לאש ולשג

לבבלי - לא מובא דבר זה. לשיטתו מצד החפצא ואין דבר רע ח"ו בחלק הנסתר של התורה.

לירושלמי - מובא שהתורה דומה לשני שבילים - אחד של אש ואחד של שלג, היטה לזה - מת באש. היטה לשני - מת בשלג. מה יעשה? יהלך באמצע. היינו שצריך ללמוד, אבל אסור לדרוש במעשה מרכבה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חשש לתקלה מצד האדם בלמדו את תורת הנסתר.

יג, ע"א

האם מותר לפרסם רזי תורה?

לבבלי - כותב שבמערבא כשגוזרים גזירה לא מגלים את טעמה עד יב חודש כדי שלא יזלזלו בה. ומובא על הדרשה כבשים לבושך על מעשה מרכבה, ומחלוקת ב"ש אוסרים ללמד תורה לפושעים, וב"ה אומרים מותר

לשיטתו מצד הגברא, לכן עדיף לשרוף, שזה כמו קרבן, לשיטתו מצד הגברא ולכן תמיד יש הוראה לאדם מה לעשות ובספק גם צריך לשרוף ולא להניח לחפצא מצ"ע.

פרק שני

כמו מי המשנה שאין דורשין בעריות בשלשה?

לבבלי - זה מסברא לכו"ע שאם א' ישאל שאלה השנים ידברו ביניהם ולא יקשיבו ויתירו את האסור בעריות שהיצר חזק מאוד, לשיטתו מצד החפצא שזה מצ"ע מובן מסברא.

לירושלמי - זה מפסוק "איש איש אל כל שאר בשרו" שזה מיותר רק לר"ע משא"כ לר' ישמעאל שזה לא מיותר, לשיטתו מצד הגברא לכן יש פסוק מיוחד ללמד אותנו דין זה שזה כמו איסור ללמוד ב-3.

המשך

הגדות על בריאת האדם

לבבלי - מאריכים בזה מה עשה בכל שעה וגם על קיטרוג המלאכים שאמרו "מה אנוש כי תזכרנו" ושרפם הקב"ה והי' מסוף העולם ועד סופו ומהארץ עד לרקיע והראה לו ה' דור ודור ודורשיו, לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא את כל ההיסטוריה, גם מה שלא נוגע כ"כ להלכה וכו'.

לירושלמי - לא מובא, לשיטתם מצד הגברא, ואין זה נוגע להלכה. ועצ"ע.

יב, ע"ב

האם העולם הי' ממים ושג?

לבבלי - לא מובא לשיטתו מצד החפצא ולכן לא נוגע כל כך.

לירושלמי - מובא שכתחילה הי' העולם מים במים וכו' חזר ועשאו שלג וחזר ועשאו ארץ. לשיטתו מצד הגברא, ולכן דוקא מספר על העולם. ועצ"ע מהנ"ל.

המשך

האם נפרעים מהעבודה זרה עצמה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא

לשוננו של ר' חוצפית המתורגמן שד"א גררה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא בגלל דברים שראה שהשפיע עליו שקשורים לחפצא או לעליה למעלה שראה מטטרון או לשון של ר' חוצפית המתורגמן שלשון שהיתה מתרגמת ד"ת ככה יעשה לה.

לירושלמי - מסופר שאלישע בן אבוי' הי' הורג תלמידים שהיו עוסקים בתורה, הי' נכנס לביהמ"ד ורואה ילדים לומדים תורה, ואומר מה עושים כאן? האומנות שלו - בנאי, האומנות שלו - ציד, כיון שהיו שומעים כך היו עוזבים את הלימוד והולכים. וחזר בשאלה בגלל שאביו אבוי' הי' מגדולי ירושלים ביום שבא למול אותו קרא לכל גדולי ירושלים והושיבם בבית אחד ולר' אליעזר ור' יהושע בבית אחר ועסקו בד"ת וירדה אש מהשמים והקיפה אותם. א"ל אבוי' רבותי באתם לשרוף את ביתי? א"ל ח"ו אלא יושבים היינו וחוזרים בד"ת והייתה האש מלחכת אותה, א"ל אבוי' רבותי אם כך היא כוחה של תורה אם יתקיים לי הבן הזה לתורה אני מפרישו, ולפי שלא היתה כוונתו ממש לש"ש לפיכך חזר בשאלה. וי"א ע"י שראה את לשוננו של ר' יהודה הנחתום נתון בפי כלב שותת דם, אמר זו תורה וזו שכרה, לשון שהי' מוציא דברי תורה כתקנם ויגע בתורה כל ימיו, דומה שאין מתן שכר ואין תחה"מ. וי"א אמו כשהיתה מעוברת היתה עוברת על בתי ע"ז והריחה מאותו המין, והי' הריח מפעפע בגופה כארס של נחש, לפני פטירתו הלך ר' מאיר לבקרו וביקשו שיחזור בתשובה, שכתוב תשב אנוש עד דכא - עד דכדוכה של נפש מקבלים אותו בתשובה, באותה שעה ככה אלישע ונפטר, הי' ר' מאיר שמח ואומר דומה שמתוך תשובה נפטר רבי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא שזה בגלל דברים אחרים שהשפיעו עליו ולא באופן ישיר כנ"ל אלא באופן של סיבה וכו' ולא ממש בחפצא.

המשך

המתכבד בקלון חברו
לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - אין לו חלק לעוה"ב.

ללמד לכל אדם. לשיטתו מצד החפצא ולכן לב"ה מותר לפרסם שהמאור שבה מחזירים למוטב.

לירושלמי - אמר רבי רזי תורה לא מפרסמים אותם, משיקים עליהם את הפה. כמ"ש ישקני מנשיקות פיהו. לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים לתקלה בגלל שהאדם אינו ראוי ולכן אסור לפרסם. אמר רבי יצחק כתוב ואותי ציוה ה' מיתור המילה ו' לומדים שיש דברים שנאמר לי בשבילכם ויש דברים שרק ביני לבין עצמי. ר' שמעון בן חלפתא אומר על הפסוק כבשים ללבושך הכוונה בשעה שהתלמידים קטנים כבוש לפנייהם דברי תורה ואל תגלה הגדילו ונעשו כעתודים גלה להם רזי תורה, שנאמר ומחיר שדה עתודים. מסייע לרשב"י שאומר עה"פ ואלה המשפטים אשר תשים לפנייהם תשים מלשון סימה אוצר שא"א לגלות רזי תורה אלא לבנ"א כשרים.

יד, ע"א

האם ה' מתגלה בצורות שונות?

לבבלי - כן, ומובא שה' מתגלה לפעמים כבחזר ולפעמים כזקן ויש לפניו שני כסאות. לשיטתו מצד החפצא ולכן לפי הפעולה משתנה.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן ה' לא משתנה לפי הפעולה.

יד, ע"ב

האם יכולה אשה להתעבר ולהישאר בתולה?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן בדרך כלל אין שייך דבר זה.

לירושלמי - מובא מעשה שעיברה ועדיין היא בתולה וכן מובא אפשרות שתתעבר באמבטי'. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש אנשים שמומחים ויודעים להטות שתשאר בתולה.

טו, ע"א

המעשה עם אלישע בן אבוי'

לבבלי - אלישע בן אבוי' חזר בשאלה בגלל שראה למעלה את מטטרון כביכול שיש עוד רשות ח"ו. וגם מובא במ"א שראה את

מהו העברה שלו? אמרו לו שנדר על עצמו אם אהי' נשיא שיהרוג לכל המכשפות ונהי' נשיא ולא הרג את המכשפות, שעדיין שמונים נשים במערה באשקלון מחבילים את העולם. לך ותאמר לו. אמר להם איש גדול הוא ולא יאמין לי. אמרו לו עניו הוא ויאמין לך ואם לא תוציא את העיני ותשים ביד שלך ואחרי זה החזירה חזרה. בא ואמר לו וכשרצה לעשות את הסימן אמר לו שאינו צריך, שאתה איש חסיד, אעפ"כ בלבי חשבתי לומר בפה לא נדרתי. והי' יום סגריר ולקח שמונים בחורים ובגדים נקיים בתוך שמונים קדרות חדשות. אמר להם כשאני שורק תלבשו את הבגדים וכשאשורק פעם שני' תיכנסו, וכשנכנס למערה של המכשפות אמר להם תפתחו לי גם אני מכשף כמותכם. כיון שנכנס אחת אמרה משהו והביאה פת ואחת אמרה משהו והביאה תבשיל, א"ל איזה כישוף אתה יודע לעשות? אמר להן אני שורק פעמיים ומכניס לפה שמונים בחורים לבושים בגדים נקיים שישמחו אתכן. אמרו לו בוא נראה כששרק פעמיים נכנסו כולם ורמזו להם שכ"א ירים אחת מהרצפה ואז לא יצליחו לעשות כישוף ואמר לאותה אחת שתביא לחם ולא הביאה ותלה אותה, לשני' גם אמר תביאי תבשיל ולא הביאה ותלה אותה, וע"ז נאמר 80 נשים תלה שמעון בן שטח ביום אחד. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע כל הפרטים איך הגיע שתלה 80 נשים ולחזק את האמונה אצל האנשים. ועצ"ע.

יז, ע"א

האם דוד נפטר בשבועות?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מובא רק שנפטר בשבת שזה קדוש מצ"ע "מיקדשא וקיימא".

לירושלמי - דוד מת בעצרת. לשיטתו מצד הגברא וזה קשור יותר לעצרת שמקדשים אותו עם ישראל ובפרט חג השבועות שהוא בא ע"י ספה"ע, שזו עבודת האדם כ"א בפ"ע, כידוע למי שעובר את קו התאריך.

יז, ע"ב

יג, ע"א

באיזו אות העולם נברא?

לבבלי - לא הובא, רק שהעולמות נבראו בי"ה. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע בצורה כללית שנבראו באותיות.

לירושלמי - ר' יונה אומר שהעולם נברא בב'. מה ב' פתוח מצד אחד כך אין לך רשות לדרוש מה למעלה כו' אלא מיום שנברא העולם ולהבא אומרים לב' מי בראך, ומראה להם זה שלמעלה. ומה שמו והוא מראה להם בנקודה שאחריו ואומר ה' שמו אדון שמו ד"א למה בב' שהוא מלשון ברכה ולא מא' שהוא מלשון ארור, ר' אבהו אומר בשתי אותיות נבראו העולמות בי' עוה"ב בה' נברא עוה"ז. לשיטתו מצד הגברא לכן חשוב לדעת באופן פרטי איך נברא העולם.

המשך

הסיפור עם ר' שמעון בן שטח

לבבלי - לא מובא הסיפור באריכות, רק ברש"י. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא נוגע כל הפרטים שהי' איתו אלא רק את המסקנה שתלה 80 נשים.

לירושלמי - שני תלמידים היו באשקלון, אוכלין כאחד ולומדים תורה כאחד, מת אחד מהם ולא נקבר כראוי ומת מוכס רשע וכל המדינה ליותרה אותו בכבוד. אותו תלמיד בכה אולי אין שכר לצדיקים. בחלום אמרו לו: הרשע עשה מצוה אחת ולכן זכה בה, והצדיק עשה עבירה יום אחד הקדים תפילין של ראש לתפילין של יד. ומה זכה אותו מוכס? פעם אחת עשה סעודה ולא הגיעו המוזמנים אמר יבואו עניים ויאכלו שלא יתקלקל האוכל, וי"א שהלך בדרך והי' תחתיו עיגול של דבלה לקח מסכן אחד ולא אמר לו כלום כדי לא לביישו. וראה אותו תלמיד גנים שמניבים מים בגן עדין ורוצה המוכס לשתות ולא מצליח, שהוא מתייסר בגהינום, וראה את מרים בת עלי בצלים תלוי' בגהינום בדדי' וי"א ששער הגהינום קבוע באזנה, אמר לו עד מתי ימשיך העונש שלה כך? אמר לו עד שיבא שמעון בן שטח ויחליפנה, אמר להם

ועונה שמדובר על טהרת החטאת שאז מחמירים יותר, משמע שעל טהרת הקודש אין נחשב. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שקיבל ע"ע לשמור את החולין כמו קודש זה רק הידור בגברא אבל לא ממש פועל בחפצא שיהיו בחזקת טהרה כמו קדשים ממש.

פרק שלישי

כ, ע"ב

מדוע חמור יותר קודש מתרומה?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ואין צריך הסבר מיוחד, שהרי יש חומרא בקודש מצ"ע יותר מתרומה.

לירושלמי - מובא בגלל שאוכלי תרומה זריזין הן ואוכלי קודש אינם זריזין, לשיטתם מביאים טעם מצד הגברא.

כא, ע"ב

כמה מעלות בקודש ובתרומה?

לבבלי - מחלוקת האם היו י' מעלות או י"א מעלות. לשיטתו מצד החפצא לכן אין מביאים כ"כ הרבה מעלות רק אלו שממש קשורים לחפצא.

לירושלמי - מובא לר' מאיר 13 מעלות ולר' יוסי 12, ועמדו משם בנשיקה ולמי שלא הי' גולה חברו הי' נותן לו חצי משלו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא כל המעלות. ועצ"ע.

כב, ע"ב

מהו בית הצביטה?

לבבלי - נקרא בית הצביטה, ונחלקו הוא מקום שצובתו (היינו תופסו) או מקום שנקיי הדעת צובעים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא דעה שזה רק בית הצביטה שבזה תופס את הכלי מצד החפצא.

לירושלמי - נקרא בית הצביעה והכוונה כדרך שנקיים צובעים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על פעולת האדם שצובע, ועצ"ע.

המשך

מהו המעשה שניקבה החבית ופקקה בסנדל? לבבלי - לא ניקבה החבית אלא נפסקה הרצועה של סנדלו והניחה על החבית

יום טבוח של מי העורות של הקרבנות ביום טבוח?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וכנראה שייך לכהנים של משמרת אותו יום שכבר נגמר החג.

לבבלי - לר' יוחנן שייך לכל המשמרות ולריש לקיש רק לאותו המשמר של שבוע זה. לשיטתו מצד הגברא והרי נשארים כל הכהנים ביום זה כי זה ממש המשך לרגל ולכן יש דיעה ששייך לכל הכהנים.

המשך

מהו הטעם לנטילת ידיים לחולין?

לבבלי - כדי שיהי' בדל מן התרומה ומוסיף אסמכתא מהפסוק "וידיו לא שוטף במים" וגם נוטלים ידיים לפירות משום נקיות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא פסוק שמצד התורה זה חודר בחפצא.

לירושלמי - מובא רק כדי שיהי' בדל מן התרומה, לשיטתו מצד הגברא וזה רק בשביל האדם.

יח, ע"ב

האם בגדי קודש מדרס לחטאת?

לבבלי - כן מוסיף מעלה בחטאת על הקודש. לשיטתו מצד החפצא והרי חטאת זה יותר חמור ולכן זה מדרס לחטאת.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מבדיל כ"כ שהרי גם בקודש נשמר ונוזהר.

יט, ע"ב

חולין שנעשו על טהרת הקודש

לבבלי - מובא מעשה בנערה אחת בעיר היתלו שדנו אם היא טמאה אפילו שאין שום קדשים אלא משום חולין שנעשו על טהרת הקודש. לשיטתו מצד החפצא ולכן ההידור של האדם לשמור חולין בטהרת הקודש חודר בחפצא, ולכן צריך שיהי' בטהרה ממש כמו בקדשים.

לירושלמי - מובא אותו מעשה רק שקורא לעיר עייתלו ושואל והרי אין שם קדשים ועונה שמדובר בחולין שנעשו על טהרת הקודש ועדיין שואל והרי זה עדיין חולין

יתחברו, וממילא נהיים חברים.

המשך
האם מקילים גם במים ברגל לסמוך על טהרת
עם הארץ?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
כמו שמקלים בדברים אחרים, כך גם במים.
לירושלמי - אין חברות למים שלא היקלו
במים ברגל מכיון שזה בחינם ואין סיבה
להקל בזה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון
שבמים אין כ"כ סיבה להקל שאין צורך כ"כ
לאדם לכן לא מקלים.

כו, ע"ב

מתי מטבילין את השולחן שנטמא?
לבבלי - לא הובא, לכן אין חובה להטביל
אלא אם כן צריכים להשתמש בו.
לירושלמי - מובא שמטבילים אותו בזמנו
לאחר שבעה ימים אפילו בשבת דברי ר"מ,
ולחכמים מטבילים מיד. לשיטתו מצד הגברא
ולכן נוגע להטביל אותו ולטהרו מהר ככל
האפשר שזה מוטל על האדם.

כו, ע"ב

האם הטבילו את המנורה?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא
ואולי לא צריך להטביל שאין זה כלי שימוש
כלל לאדם.
לירושלמי - מובא שפעם אחת הטבילו את
המנורה ואמרו צדוקים ראו פרושים מטבילים
גלגל חמה. לשיטתו מצד הגברא, וגם המנורה
קשורה לאדם ולכן צריך להטבילה.

כו, ע"ב

כמה כלים היו בעזרה?
לבבלי - מובא דעה שהיו 93 כלים. לשיטתו
מצד החפצא לכן מובא רק כמה כלים.
לירושלמי - מוסיף ומביא הסבר כנגד 93
אזכרות שכתוב בפרשת חגי זכרי' ומלאכי,
ולר' חונא היו רק 83 כנגד 83 חותמות שכתוב
בעזרה. לשיטתו מצד הגברא לכן מסביר גם
מדוע.

וטימאה את החבית. לשיטתו מצד החפצא
ולכן טמאה שהסנדל נוגע בחבית.
לירושלמי - מובא בא' שניקבה חביתו ופקקה
בסנדלו ולכן גזרו שאסור לנעול סנדל למי
שנושא מדרס לסחוב את הקודש. לשיטתו
מצד הגברא ולכן יש איסור על האדם לנעול
את הסנדל מחשש שפעם אחת נקבה חביתו
ופקקה בסנדלו, שזה ממש מעשה אומנות של
הגברא. ועצ"ע.

המשך

האם אפשר להקריב קומץ בשני כלים?
לבבלי - מחלוקת: יש דעה שכן ויש חולקים.
לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שא"א
לחלק, כיון שהכל צ"ל ביחד ממש.
לירושלמי - זה רק נשאר בשאלה. לשיטתו
מצד הגברא ולכן יש סברא שאפשר לחלק
לשני כלים ומתאחדים ע"י כוונת האדם
בקרבן זה.

כה, ע"ב

מה הלשון מודיעית?
לבבלי - הלשון - מודיעין.
לירושלמי - הלשון מודיעית.

כו, ע"א

מה הדין בשבת איסורו חג?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא וכל
הקולא שהקלו זה רק לגבי יו"ט שחברים
ברגל אבל לא לגבי שבת אחרי זה.
לירושלמי - מובא שנחשב כרגל וע"ה נאמנים
בה, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה המשך לחג
שאצל האדם זה נחשב לרצוף.

המשך

מה המקור לכך שברגל כולם חברים?
לבבלי - לומדים מהפסוק "ויאסוף כל איש
ישראל אל העיר כאיש אחד חברים" לשיטתם
מצד החפצא שהעיר מצ"ע משפיעה על
האנשים ביראת שמים עד שנהיים חברים.
לירושלמי - לומדים מהפסוק "ירושלים
הבנוי' כעיר שחברה לה יחדיו". לשיטתו
מצד הגברא שהעיר עושה רק שהאנשים

כז, ע"א

האם שולחנו של אדם מכפר עליו?

לבבלי - מובא שכן, שבזמן ביהמ"ק הי' קיים המזבח מכפר ועכשיו שולחנו של אדם מכפר עליו. לשיטתו מצד החפצא לכן השולחן מכפר כמו מזבח.

לירושלמי - לא מובא לשיטתו מצד הגברא, לכן לא מובא על השולחן שהוא כמזבח מכיון שהוא רק בשביל האדם.

המשך

מהו סיום המסכת?

לבבלי - מסיים באגדה על תלמידי חכמים, גיהנום ופושעי ישראל. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על דברים שקשורים לעונשים שאין האש של גיהנום שולטת בצדיקים. לירושלמי - מסיים בדיני טומאת כלי המקדש שטמאים בגלל שמשתמשים בהם על גב חביליה. לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר על שימוש האדם בכלי ביהמ"ק.

מסכת יבמות

לו לחלוץ, לשיטתו מצד הגברא לכן זה נלמד משמו "יבמי" שראוי ליבם.

ו, ע"א

מה המקור שכולכם חייבים בכבודי? לבבלי - מקשה מדוע צריך פסוק שלא ישמע לאביו והרי פשוט שצריך להחזיר את האבדה שהיא עשה ולא תעשה ומביא את הפסוק "איש אמו ואביו תיראו" שכולכם חייבים בכבודי. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך פסוק להגיד שזה לא מצד שגם האבא צריך לקיים מצוות, אלא שפה בכלל לא חל כיבוד אב מצ"ע.

לירושלמי - זה מסברא שכיבוד אב אינו דוחה השבת אבידה שהרי הוא ואביו חייבים בכבוד המקום. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא שזה רק מצד שהאבא חייב גם כן במצוות ולא שזה מבטל את מצוות כיבוד אב.

ח, ע"א

האם מקישים אשת אח לשאר העריות? לבבלי - מובא שכן, מקישים את כל העריות לאשת אח. לשיטתו מצד החפצא לכן משווה שבכולם יש איסור מצד החפצא.

לירושלמי - לומדים באופן אחר, שכתוב כי את כל אשר יעשה מכל התועבות האל ונכרת, והלא אשת אחיו בכלל כל העריות הייתה ויצאה מן הכלל ללמד על כל הכלל. לשיטתו מצד הגברא, ולכן סובר שאשת אחיו זה נפרד מכיון שזה לא איסור בחפצא שהרי אם אין ילדים מצווה ליבמה.

המשך

האם יש כלל שבטל הגורם בטל הדבר?

ב, ע"ב

מהי פתיחת המסכת?

לבבלי - פותח באריכות בסדר לשון המשנה פוטרות מן החליצה והמנין שבה 15. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע ישר לפרטים של הדינים.

לירושלמי - פותח בסוגיית היתר יבמה "לפי שהיתה בכלל היתר ונאסרה וחזרה והותרה יכול תחזור להיתרה הראשון". לשיטתו מצד הגברא, ולכן נוגע באופן כללי היתר יבמה ליבם.

המשך

האם בנה של יבמה לשוק הוא ממזר?

לבבלי - לא מובא לגבי יבמה, ורק בכלל חייבי לאוין שלר"ע ממזר ורבנן חולקים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר בכללות על חייבי לאוין (אפ"ל שאולי ביבמה זה שונה מכיון שיש עליו חיוב).

לירושלמי - יש ממזר מיבמה לשוק לר"ע ורבנן חולקים. לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר בפרטיות על יבמה לשוק שזה איסור שקשור יותר לגברא.

ג, ע"א

מאיפה יודעים שכל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליצה?

לבבלי - לומדים מ"אם לא יחפוץ" כל העולה ליבום עולה לחליצה. לשיטתו מצד החפצא לכן זה נלמד מהמעשה "אם לא יחפוץ" שמשמע שאם רוצה יכול לייבם.

לירושלמי - לומדים מהמילים "מאן יבמי" שרק מי שאומרים לו יבם גם אומרים לו לחלוץ ומי שאין אומרים לו יבם אין אומרים

מצ"ע, ולא שיש פה איזה קנין שהרי לא היתה כ"כ שייכת לו לפי"ז כלל מצד החפצא. לירושלמי - מובא מחלוקת לרבי חליצה זה קנין ולשמואל חליצה זה פטור וכך נחלקו עוד ולר' יוחנן חליצה זה רק פטור ולא קנין כגירושין. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא לומר שזה משום קניין כגירושין, שהרי היא היתה שייכת לו מצד התורה שמחייבתו.

המשך

האם מותר לישא את אשת בן אחיו?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי בזה לא נאמר ההיתר של אשת אח, לכן אסור. לירושלמי - אומר ר' יוסי זאת אומרת שמותר לאדם לישא את אשת בן אחיו. לשיטתו מצד הגברא, והרי גם בזה מקים שם לאחיו, וע"ד יהודה שיבם את תמר [עיין לקו"ש ח"ה].

יא, ע"א

מה הטעם שצרת סוטה אסורה?
לבבלי - מובא שרב אומר מפני שכתוב בה טומאה כעריות, לשיטתו מצד החפצא שנחשבת ממש לטומאה כעריות מצ"ע. לירושלמי - מוסיף את דעת ר' יוחנן שבגלל ריח ערוה נגעו בה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מוסיף שזה רק ריח ערוה ולא ממש כערוה אלא רק איסור על האדם. ועצ"ע.

יב, ע"ב

האם בנים נחשבים כסימנים?
לבבלי - נחלקו האם בנים נחשבים כסימנים אבל לכו"ע נחשבת גדולה, לשיטתו מצד החפצא ונקראת אמא ולכן נחשבת לגדולה מצד הילדים. לירושלמי - מסופר על כלתו של ר' ישמעאל שמיאנה ובנה על כתיפה משום שבנים אינם כסימנים ועדיין נחשבת לקטנה, לשיטתו מצד הגברא והרי עדיין היא קטנה.

יג, ע"ב

מה החומרה של שש העריות יותר מחמש עשרה העריות?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שגורם הדבר אבל כרגע זה אסור מצ"ע. לירושלמי - מובא. כל דבר שבא מחמת הגורם - בטל הגורם בטל האיסור, ודבר שאינו בא מחמת הגורם, אע"פ שבטל הגורם האיסור במקומו. לשיטתו מצד הגברא ולכן הולך אחרי גורם הדבר ואם בטל האיסור.

י, ע"א

מדוע אשת איש לא נמנית בחמש עשרה עריות?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים שגם אשת איש כשאר האיסורים שזה מצד החפצא.

לירושלמי - שואל באמת שאלה זו ועונה שבעריות התורה אוסרת עליו אבל פה הוא אוסר על עצמו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל בין עריות שאסורים מצד החפצא לאשת איש שאסור מצד הגברא.

י, ע"ב

מה המחלוקת של ר' יוחנן וריש לקיש בחלוצה וצרותיה?

לבבלי - לר' יוחנן בין הוא בין האחים אין חייבים לא על החלוצה ולא על הצרה. לריש לקיש - הוא אינו חייב על החלוצה, והאחים חייבים על החלוצה. בין הוא ובין האחים חייבים על הצרה. לשיטתו מצד החפצא והלכה כר"י שאין חייבים על החלוצה והצרה, שהרי בייבום היא קשורה אליו ואפילו שחלץ לה אינה נחשבת ממש כאשת אח.

לירושלמי - מובאת מחלוקת שר' אמי אומר כמו הבבלי ור' יוסי מחליף את הדעות. לשיטתו מצד הגברא ולכן משמע לר' יוסי שר' יוחנן שהלכה כמותו סובר שהאחים חייבים על החלוצה מכיון שעל ידי החליצה נחשבת ממש כאיסור אשת אח.

המשך

האם חליצה הוא קנין שקונה את עצמה ע"י החליצה כמו גירושין או פטור?

לבבלי - לא דנים בזה כלל, לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שחליצה פוטרת ממש

לירושלמי - הולד ממזר לדעת ב"ש. לשיטתו מצד הגברא וכמו שאם עושים כדברי ב"ש הולד ממזר לבית הלל, כך הפוך אם עושים כדברי ב"ה ולא יבמו אישה זו ונשאת לשוק אז הולד ממזר מכיון שגם איסור יבמה לשוק שזה לכאורה רק לאו, בכל זאת גם מזה נחשב לממזר.

טו, ע"א

מה הדין של נישואי צרת הבת? לבבלי - אמר ר' טרפון תאב אני שיהי' לי צרת הבת ואשאנה, ואז מקשה ומתרץ שהגירסא היא ואשאנה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הנישואין עצמם שהיא מותרת. לירושלמי - הלשון ואשאנה לכהונה. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר על זה שאינה נחשבת לחלוצה שאסורה לכהונה.

טז, ע"א

מה שאלו על צרת הבת? לבבלי - לא מובאים הפסוקים והשבחים שאמר עליהם, רק שאמר על ר' אליעזר בן עזרי' את הפסוק נער הייתי. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על ההלכה עצמה. לירושלמי - מובא מעשה שנכנסו זקנים לר' דוסא בן הרכינס לשאול לו על צרת הבת, ראה את ר' יהושע וקרא עליו את מי יורה דעה זכור לי שהיתה אמו מוליכה אותו לבית הכנסת בשביל שידבקו אזניו בדברי תורה, ראה את רבי עקיבא ואמר עליו את הפסוק כפירים רשו ורעבו מכירו אני שאדם גיבור בתורה הוא. ראה את ר' אליעזר בן עזרי' וקרא עליו נער הייתי וגם זקנתי מכירו אני שהוא דור עשירי לעזרא והעיניים שלו דומים לעזרא. אמר ר' חנינא בציפורי אף ר' טרפון הי' עמהם וקרא עליו את הפסוק כמו על רבי אלעזר בן עזרי'. לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר על השבחים של הצדיקים.

טז, ע"א

האם מקבלים גרים קרדוים ותזמוריים לבבלי - מחלק שקרתוים פסולים וקרדוים

גם ה-15 עריות אסורים מצד החפצא ואין כל כך הבדל.

לירושלמי - מובא שהשישה עריות אינן יכולות להינשא לאחים בלי עבירה, משא"כ ב-15 העריות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל שששה עריות אסורים מצד החפצא, משא"כ ב-15 שאסורים מצד הגברא, ועצ"ע.

ח, ע"ב

האם יש את האיסור של צרת ערוה שלא במקום ייבום? לבבלי - לא, שלומדים מהמילה עליה שמותרת הצרה שלא במקום ייבום. לשיטתו מצד החפצא שכל האיסור זה רק מצד המצוה שמחברתם, אבל אם זה שלא במקום מצוה מותר.

לירושלמי - משמע שכן, ששואל שתהא צרה ערוה אסורה אפילו שלא במקום ייבום. לשיטתו מצד הגברא, ולכן שואל שגם בלי קיום מצוה רק בגלל שהיא צרתה של ערוה צריכה להיות אסורה.

יג, ע"ב

לגבי התקנה שצרות יחלצו לבבלי - תקנו ונטרפה השעה ובודור שלאחריו חזרו ותקנו, לשיטתו מצד החפצא ולכן תיקנו לכל הצרות חליצה שכולן שייכות לייבום כדי לשחררן מהייבום, וצריך שתהי' חליצה ממש לכ"א.

לירושלמי - לא כתוב שחזרו ותקנו ורק כותב שרצו לתקן ולא הספיקו עד שנטרפה השעה, לשיטתו מצד הגברא ולכן לא תקנו בפועל בגלל שמספיק אחת שחולצת לכל המשפחה, שזה רק כמו משהו סמלי ומספיק שא' עושה כנגד כולם.

יד, ע"ב

הולד כדברי ב"ה - מה יהי' לבית שמאי? לבבלי - אם עושים כדברי ב"ה הולד פגום לדברי ב"ש. לשיטתו מצד החפצא ולכן פה שאין ממש איסור מצ"ע, שהרי היא פנוי' וכל האיסור הוא רק מצד יבמה לשוק שצריכה חליצה, שזה רק איסור לאו על האדם.

לירושלמי - מחלוקת: לרב - אלו ואלו כהלכה היו עושים. ולשמואל - כ"א פסק כדעתו. והרי יכול להיות ממזר לאחד מהם? אלא שהקב"ה שמר ולא ארעה שום תקלה מעולם. לשיטתו מצד הגברא לכן לא היו צריכים להודיע להם, שבנס לא קרתה שום תקלה.

המשך

האם יש מקור מפסוק לכך שמאמר קונה? לבבלי - לא, ובפשטות זה מדרבנן, לשיטתו מצד החפצא ולכן זה לא תלוי כל כך באדם שעושה את המאמר וזה רק מדרבנן. לירושלמי - לומדים מהפסוק "ולקחה לו לאשה" זה המאמר שקונה, ואפ"ל שלא חולקים שזה דעת ב"ש וגם הבבלי מודה שלב"ש מאמר קונה, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה נפעל על ידי מאמר שהאדם עושה.

פרק שני

יז, ע"ב

האם יש זיקה לגבי יבמה? לבבלי - מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שמצד עצמו יש זיקה וקשר. לירושלמי - לכו"ע אין זיקה ולא יכולה להאסר. לשיטתו מצד הגברא ולכן ללא המאמר של האדם אין שום זיקה.

יז, ע"ב

האם שומרת יבם שמתה האם יכול להתחתן עם אמה? לבבלי - מחלוקת. וזה קשור האם יש זיקה או לא. לשיטתו מצד החפצא כנ"ל שיש דעה שיש זיקה וקשר ללא מאמר מצד האדם.

לירושלמי - לכו"ע שומרת יבם שמתה מותר באמה מכיון שאין שום זיקה וקשר בין היבמה ליבם לפני שהתייבמה. לשיטתו מצד הגברא ואין שום קשר כל זמן שלא עשה מאמר ולכן מותר באמה.

המשך

האם אומרים את הסברא ממ"נ להתיר עריות? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן

כשרים, ובתרמודיים נחלקו האם מקבלים מהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן חושש לממזרים מבנות ישראל שהיו עם גוים שנותנים לו חשיבות לגוי כרמב"ם בהלכות שחיטה.

לירושלמי - לכו"ע מקבלים גרים מן הקרדויין ומן התזמוריים, לשיטתו מצד הגברא וכנראה אין ממזר מבת ישראל לגוי שהרי הוא יהודי ואין הגוי נחשב לכלום כמו בהמה.

טז, ע"א

מה השם המקורי?

לבבלי - שם המקום הוא תרמוד ולכן נקראים תרמודיים, שמקדימים ר' לד' שזה חוסר ביטול ולכן אין מקבלים מהם גרים. לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שיש להם חסרון ממש מצ"ע שאין יכולים להשתנות ולהתגייר. לירושלמי - שם המקום הוא תדמור ולכן נקראים תדמוריים, שמקדימים את הד' לר' שקשור יותר לביטול ולכן מקבלים מהם גרים כנ"ל. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שאין להם חסרון ממש, ורק בהנהגתם, ולכן יכולים להשתנות ולהתגייר.

טז, ע"ב

האם מוזכר שר העולם?

לבבלי - מובא על הפסוק "נער הייתי גם זקנתי" ששר העולם אמרו, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על שר העולם. לירושלמי - מובא שפסוק זה אמר ר' דוסא בן הרכינס על ראב"ע ולא מוזכר שר העולם, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על צדיקים, ראב"ע, שהם מעל העולם.

יד, ע"א

כשב"ש וב"ה היו מתחתנים אחד עם השני, איך לא היתה תקלה? לבבלי - לרב לא עשו ב"ש כדבריהם אלא פסקו כב"ה. ולשמואל - עשו ב"ש כדבריהם, ואיך הסתדרו? בגלל שהיו מודיעים להם על דברים שהיו צריכים לפרוש. לשיטתו מצד החפצא ולכן היו צריכים להודיע להם בדרך הטבע.

כביאה ראשונה כי עשה דוחה ל"ת, אבל גוזרים שמא יעשה ביאה שני'. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שמותר ויש עליו מצוה אבל מצד החפצא גוזרים שמא יעשה ביאה שני'.

לירושלמי - לא מובאת גזירה זו כלל. לשיטתו מצד הגברא והרי יש מצוה על האדם ועשה דוחה ל"ת.

כא, ע"א

אלו שניות לעריות יש הפסק, היינו שמותרות בדור שני?

לבבלי - רב אומר 4 נשים יש להן הפסק, וזעירי מוסיף אף אשת אבי אמו. לשיטתו מצד החפצא וודאי שאין להם כח לרבנן להמשיך את האיסור לכל הדורות.

לירושלמי - מובא מחלוקת. לר' חנין כל השניות לעריות אין להן הפסק חוץ מאשת אביו אמו. לבר קפרא לכולן יש הפסק שהוא אם אבי אמו ואם אבי אביו ורב אומר שלכלת בנו יש לה הפסק. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שאין להם הפסק, היינו שלרבנן יש כח כמו של תורה שהאיסור עובר לכל הדורות.

המשך

האם יש ייחוס לגוי?

לבבלי - נחלקו ר"י וריש לקיש אם הוליד בנים ונתגייר אם קיים פרו ורבו. שר' יוחנן אומר שקיים פרו ורבו כי בנו של הגוי מיוחס אחריו. ולר"ל לגויים אין ייחוס. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק לגבי פו"ר אבל אינו מדבר על נחלה מכיון שיש מציאות לגויים שנולדו לפי"ז ואינו נחשב בכור לנחלה.

לירושלמי - נחלקו גם האם בנו שנולד לו לאחרי שנתגייר נחשב לבכור לנחלה. לריש לקיש כן, כי הבנים שלפני שהתגייר לא נחשבים, ולר' יוחנן לא, כי הבנים שלפני נחשבים. לשיטתו מצד הגברא ולכן אינו מחשיב כלל את הגויים שנולדו לו לפי"ז כנ"ל שאינו נותן מציאות לגוי כלל.

המשך

יש סברא לומר שאומרים ממ"נ להתיר בכל האיסורים.

לירושלמי - מובא שאין אומרים ממה נפשך להתיר איסור בעריות. לשיטתו מצד הגברא ולכן כל ההיתר ממ"נ זה רק לגבי הגברא ולגבי עריות מחמירים.

ט, ע"א

מהי דעת ר"ש בנשים שנעשות צרות זו לזו והן אחיות?

לבבלי - ביאר שר"ש פוטר בשתיהן, לשיטתו מצד החפצא, הרי כרגע נמצאות שתי אחיות כמו שבאו כאחת.

לירושלמי - ביאר שר"ש פוטר את השני', לשיטתו מצד הגברא לכן הראשונה שנפלה צריכה חליצה שכבר התחייבה.

ט, ע"ב

האם מאמר קונה באשה שלא מדעתה?

לבבלי - מחלוקת, ולא מובא שגם לענין גט, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא משווה בין זה לגט, שכל דבר זה לגופו.

לירושלמי - מביא מחלוקת: שרבי אומר שקונה גם שלא לדעת וחכמים אומרים שאין קונים אלא לדעת וכן בגט פוטר בין לדעת בין שלא לדעת, לשיטתו מצד הגברא ולכן משווה את הדברים שרואה מצד הכלל שמחבר את הכל.

כ, ע"א

האם מצוה מהתורה לשמוע לחכמים?

לבבלי - לא הובא שמצוה מהתורה לשמוע לחכמים. לשיטתו מצד החפצא והרי מצוות דרבנן לא קשורות לחפצא.

לירושלמי - מובא שמצוה מהתורה לשמוע דברי חכמים, ולכן לעריות מד"ס קורה איסור מצוה. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם מצוות דרבנן שקשורות לגברא יש להן מקור וחשיבות כמו מצוה שבתורה.

כ, ע"ב

האם אומרים גזירה ביאה ראשונה אתו שני'? לבבלי - מביא גזירה זו שאפילו שמותרת

אבל הקידושין חלו.

כד, ע"א

האם איסור חלוצה לכהן זה דאורייתא?
לבבלי - לא, ורק מדרבנן, לשיטתו מצד
החפצא, שהרי אינו עושה בה שום מעשה ורק
פעולה בגברא.

לירושלמי - משמע שזה איסור דאורייתא
ולומד מהפסוק "ואשה גרושה מאישה"
לרבות חלוצה שאסורה לכהונה, לשיטתו
מצד הגברא, ולכן פעולת החליצה של האדם
נחשבת כמו גט, פעולה בחפצא.

כד, ע"ב

המתגייר לשם סיבות שונות
לבבלי - מובא שאין מקבלין אותם, ורב אומר
שצריכים קירוב ולא מסביר מדוע, לשיטתו
מצד החפצא ולכן רק אומר שצריך לקרובם
ואולי זה בגלל עצם פעולת הגיור.
לירושלמי - מובא שאין מקבלין אותן
לכתחילה ורב אומר שצריכים קירוב פנים
שמא גיירו לשם, לשיטתו מצד הגברא ולכן
מתבוננים בכוונה הפנימית של האדם.

המשך

האם יש לשון כזה אמינא כי ניים ושכיב?
לבבלי - יש לשון כזה, לשיטתו מצד החפצא
ולפעמים יש לאדם מצב שינה אפילו באמצע
הלימוד, שקשורים רק לביטול היש.
לירושלמי - לא מובא לשון זה כלל, לשיטתו
מצד הגברא ולכן לא שייך שינה כשאומר
דברי תורה ובפרט כשקשורים לדרגה של
ביטול במציאות.

המשך

מעשי פריצות של האשה
לבבלי - רק שלשה מקרים נחשבים
למכוערים ולרבי תצא, וחכמים חולקים עליו
וב"סנדלים" הכוונה שצורת הנחת הסנדלים
היתה הפוכה, לשיטתו מצד החפצא ולכן
דוקא דבר שהוא ממש מכוער ומראה על זנות
מצריך להוציאה.
לירושלמי - מובא הרבה מקרים שנחשבים

הלשון קוצץ בן קוצץ
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
לא מדבר על אדם מסוים.

לירושלמי - מובא על המן הרשע שהכוונה
צורך בן צורך. לשיטתו מצד הגברא ולכן
מדבר על הגברא שהוא רשע.

כב, ע"א

האם יוצא י"ח פרו ורבו בבן ממזר?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא
והפגם של הממזר הוא גם בחפצא עד כ"כ
שלא נחשב כלל שקיים את המצווה.
לירושלמי - יוצא י"ח ונחשב בנו לכל דבר.
לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חשיבות וקיים
פ"ו.

כב, ע"ב

האם הבעל מטמא לאשתו הפסולה מדרבנן?
לבבלי - לא דן בפסול מדרבנן. לשיטתם שרק
בפסול שקשור לחפצא מן התורה אז נחשבת
לפסולה.
לירושלמי - משמע שגם בפסול מדרבנן אסור
לו ליטמא, היינו לשיטתם שגם איסור מדרבנן
שהוא על הגברא נחשבת לפסולה.

המשך

האם יש מלקות מדברי קבלה?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין
סברא להלקות בלי איסור מפורש מן התורה.
לירושלמי - מובא בלשון תמיהה האם מקבלה
אתה מלקני. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש
סברא לומר שמקבל מלקות מדרבנן ולמסקנה
דוחה.

כג, ע"ב

קידושין שאין מסורין לביאה והמקדש בגזל
לבבלי - משמע שאין מועילים בגלל שאינם
מסורים לביאה וחסר בחפצא של הקידושין,
וגם המקדש בגזל אינה מקודשת, לשיטתם
שזה פועל בחפצא.
לירושלמי - משמע שמועילים הקידושים
אפילו שאינם מסורים לביאה והמקדש בגזל
מקודשת. לשיטתם שזה רק חיסרון בגברא

כו, ע"א
 אם כשנחשדו להתיר אשה היו להם נשים
 והתגרשו
לבבלי - תלוי אם היתה ביניהם קטטה או
 חושדין אם הוא הרגיל את הקטטה, לשיטתו
 מצד החפצא ולכן רק אם הייתה קטטה
 ביניהם אז חושדים.

לירושלמי - אם נתגרשו חושדים בהם,
 לשיטתו מצד הגברא שמתבוננים וכנראה
 שהוא עשה בכוונה לגרשה כדי להתחתן עם
 השני.

פרק שלישי
 האם אפשר לצמצם שימותו שנים בבת אחת?
לבבלי - משמע שלא קיי"ל כריה"ג שאפשר
 לצמצם, לשיטתו מצד החפצא ולכן קשה
 לומר שימותו שניהם כאחד ממש.
 לירושלמי - משמע שאפשר לצמצם, לשיטתו
 מצד הגברא ולכן אפילו אם רק נראה לאדם
 שמתו כאחד נחשב כמתו כאחד.

המשך
 האם קולא הוא שבח או גנאי?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 לא כ"כ רואים את המעלה שהתחתנו האחים
 עם הצרות.
 לירושלמי - משמע שזה שבח שב"ה מתירים
 את הצרות לאחים, לשיטתו מצד הגברא שזה
 שלימות "כתפארת אדם לשבת בית" שירבו
 שמחות וחתונות בישראל.

המשך
 האם קידושי מאה תופסים אם אמר לאשה
 הרי את מקודשת לי אחר 30 יום וא' אמר לה
 הרי את מקודשת אחר 29 יום וכו'?
לבבלי - משמע שכן, לשיטתו מצד החפצא,
 והרי כל אחד השאיר מקום לחבירו שיחולו
 הקידושין.
 לירושלמי - משמע שכן, ומוסיף שזה לא
 כדעת ב"ש שאומרים שאשתו עמו ואחותה
 יוצאת משום אחות אשה היינו שקידושין
 תופסים רק בזיקה וע"י מאמר. לשיטתו מצד
 הגברא ולכן לדעת בית שמאי יש זיקה ואין

למכוערים ולכו"ע תצא אא"כ הביאה הסבר
 והוכחה למעשה שלא הי' זנות וב"סנדלים"
 הכוונה שהוחלפו מקום סנדליו וסנדליה,
 לשיטתו מצד הגברא, ולכן אפילו דבר קטן
 שמקפיד הבעל נחשב משום זנות ויכול
 להוציאה.

המשך
 האומר מכרתי א' משדותי ואיני יודע למי ובא
 אחד ואמר "לי מכרת" האם נאמן?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 משמע שכן נאמן, שהרי ודאי מכר את השדה
 ואינה שלו יותר ולכן צריך להוכיח שאינה של
 אותו אדם שאומר שהוא קנה.
 לירושלמי - מובא שאם בא א' ואמר אני קניתי
 ממנו אינו נאמן, לשיטתו מצד הגברא ואפילו
 שאינו יודע למי מכרה אינו נאמן זה שטוען
 קניתי מכיון שעדיין היא בחזקת בעלים
 הראשונים והמוציא מחבירו עליו הראי'.

כה, ע"ב
קיסרין שבקפודקיא
לבבלי - הלשון הוא במגזית קפודקיא.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על המדינה
 מצ"ע.
 לירושלמי - הלשון הוא קיסרין שבקפודקיא.
 לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על הקיסרי
 שקשור לאנשים שקיבלוהו כמלך עליהם.
 ועצ"ע.

כה, ע"ב
 האם חושדים בב"ד גם בעריות?
לבבלי - לא משוים מדיני ממונות לעריות,
 לשיטתו מצד החפצא דיני ממונות קשור יותר
 לחפצא ולא משוים את זה לעריות שזה יותר
 מצד הגברא ולא שייך להקשות מזה על זה.
 לירושלמי - הקשה מדוע בממונות חושדים
 בבית דין שלא יקחו מהפירות לעצמם משא"כ
 אם מיאנה או שחלצה לפניו ישאנה מפני
 שהוא ביי"ד ולא חושדים בו, לשיטתו מצד
 הגברא ולכן גם ממונות וגם עריות קשורים
 יותר לגברא ומשוים אותם.

צריכה להמתין. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שצריך להמתין שלא לחלק בנשים. לירושלמי - לכו"ע אנוסה אינה צריכה להמתין ולא מדברים על מפותה כבבלי. לשיטתו מצד הגברא והרי באנוסה אין חשש שהתעברה ולכן אין צריך להמתין.

פרק רביעי
המשך

מהו גדרי שכיב מרע?

לבבלי - לא מחלק, ותמיד מקנה גם אם הוא בריא ומזכה לעובר, לשיטתו מצד החפצא ולכן שכיב מרע תמיד מקנה. לירושלמי - האומר אם תלד אשתי זכר ילדה זכר נוטל מנה. ולר' אליעזר זה רק אצל בנו אבל לאחר לא, לר' יוסי אפילו לאחר, לדעתו של ר' אליעזר זה רק שכיב מרע אבל בבריא לא ולכן רק במטלטלין אבל לא בקרקעות. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שזה רק לבנו שדעתו קרובה אליו.

המשך

האם יאוש מועיל ברשות המתייאש?

לבבלי - משמע שיאוש כן מועיל אפילו ברשות המתייאש. אבל פה מכיון שזה ירושה שבאה מאליה זה שונה או לרבא מכיון שהם לא התכוונו להחזיק את זה בחזקה גמורה, לא התכוונו. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם התייאש זה הפקר ופועל על החפצא אפילו שזה עדיין ברשותו.

לירושלמי - יאוש לא מועיל אם הוא ברשות המתייאש. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה ברשותו זה לא יכול לצאת ממנו. ועצ"ע.

המשך

האם חייב אשם תלוי בספק שיכול לבררו?

לבבלי - אם אפשר לברר פשוט שחייב אשם תלוי ואם א"א לברר אז זה מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שאפשר לברר חייב אשם תלוי כי כרגע אינו יודע ומצד החפצא זה ספק.

לירושלמי - הפוך, שאם אפשר לברר אז נחלקו לר' יוסי אין חייבים עליו אשם תלוי

הקידושין חלים רק של הראשון, כיון שא"א שתהי' בפועל מקודשת לשנים וגם שרואים את העתיד שהקידושין של ראשון יחולו וא"א שיחולו עוד קידושין. ועצ"ע.

ל, ע"ב

מדוע המשנה לא מזכירה ספק גרושין?

לבבלי - באמת ספק גרושין לא כלול בספק קידושין ומסביר מדוע, לשיטתו מצד החפצא ולכן זה שונה.

לירושלמי - לא מזכירים ספק גרושין. ונשאר בקושיא מדוע לא מביאים ספק בגירושין אם ספק הגט קרוב לו או ספק קרוב לה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדמה ספק קידושין לספק גירושין.

המשך

אישה שיש עלי' ספק קידושין והתקדשה לאחר - האם תצא?

לבבלי - מחלוקת האם גם כשיש לה בנים תצא, ולא חוששים ללעז ויש דעה שר' יוחנן שלעולם לא תצא אפילו אין לה בנים. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שלא חוששים ללעז וע"ד יקוב הדין את ההר. לירושלמי - לכו"ע לא תצא, לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים ללעז.

המשך

מהם שש עשרה חטאות?

לבבלי - לא מפרט, לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע רק המספר כמה חייבים.

לירושלמי - מפרט שנשים שאמרנו שאסורות אם הם היו אחים חייבים גם משום אשת אח ואם היו אחיות משום אישה אל אחותה ואם היו נידות משום נדה ואז חייבים 16. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע ההסבר על כל דבר מדוע חייב.

לה, ע"א

האם אנוסה צריכה להמתין שלושה חודשים כדי להינשא?

לבבלי - מחלוקת, לר' יהודה אנוסה ומפותה צריכה להמתין שלושה חדשים. לר' יוסי אינה

לר"ג עלו תשע לרבנן עלו עשרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש מחלוקת איזה סוג לא עלו, שיש דעה ששתוקי ואסופי לא נחשבים שזה לא עוד סוג של פסול שזה כלול בשמונה הקודמים.

המשך

האם חליצה וביאה הן פטור?
לבבלי - לא הוזכר המושג פטור לא לגבי חליצה ולא לגבי ביאה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא שחליצה שהיא רק קשורה לגברא נחשב לקניין.

לירושלמי - מובא שכמו שביאה זה פטור כך חליצה זה פטור ולכן צריך לחדש שהחולץ ליבמתו אינו זוכה בנכסי אחיו כמו בהכונס את יבמתו, לשיטתו מצד הגברא, כיון שחליצה מתירה את האישה להינשא לכן הייתי חושב שדומה לביאה, קמ"ל שלא.

מ, ע"א

מה המקור שיבם לא יורש פי שנים?
לבבלי - מזה שכתוב יקום על שם אחיו ולא על שם אביו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד עצם הירושה.

לירושלמי - הטעם של ר' יהודה שכתוב והי' הבכור אשר תלד מה הבכור אינו יורש בחיי אביו אף זה אינו יורש בחיי אביו. אי מה בכור יורש לאחר מיתת אביו פי 2 אף היבם יורש פי שנים? אמר ר' זירא מזה לומדים מה הבכור לא יורש בשעה שראוי לירש אף זה אינו יורש בשעה שראוי לירש פי שנים. לשיטתו מצד הגברא, ולכן משווה את זה לבכור.

המשך

הקפדת רב על תלמידו
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וכל אחד אומר מה שחושב שזה האמת ולא מקפידים.

לירושלמי - מובא שר' אבא אמר לפני ר' יוסי על משהו שר' ירמי' אמר, א"ל ר' חזקי' - לא אמר את זה ר' ירמי' והקפיד ר' יוסי עליו, ואמר לו שאפילו יהושע שהי' קשור למשה לא אמר כן ואתה אומר כן? לשיטתו מצד

ולרב חייבים על ספיקו אשם תלוי, לשיטתו מצד הגברא לכן אם יכול לברר אז יש דעה שאינו יכול להביא אשם תלוי כי עוד מעט ידע ויביא אשם ודאי ולשיטתם שהולכים גם לפי העתיד.

המשך

האם האשה מתעברת וחוזרת ומתעברת?
לבבלי - לא, ולר"ת הכוונה שאינה מתעברת כלל ולרש"י הכוונה שאינה מתעברת כבן קיימא אבל מתעברת בנפל, לשיטתו מצד החפצא ובדרך הטבע אין אפשרות לעוד עובר.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא שלמעלה מהטבע כל יכול.

המשך

האם כשלומדים חשוב שיהי' בעל השמועה כנגדך?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והעיקר שלומדים את ההלכה.
 לירושלמי - מובא שלעולם יראה אדם בעל השמועה כנגדו. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך להיות קשור לאדם שאמרה וע"ד האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם.

המשך

האם האשה מתעברת משני בני"א כאחת?
לבבלי - משמע שלא, לשיטתו מצד החפצא ומכיון שכבר נקלטה מאדם אחד אין יכולה להתעבר מעוד אחד, ועל דרך אין האישה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי.

לירושלמי - משמע שעד שלא נסרח הזרע כן יכולה להתעבר משני בני"א לשיטתו מצד הגברא, ולכן יכולה להתעבר מעוד אדם כיון שאינה קשורה דוקא לאדם אחד ועצ"ע.

המשך

כמה יוחסין עלו מבבל?

לבבלי - פשוט שהם עשרה יוחסין. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחשיבים גם שתוקי ואסופי שמצד החפצא זה מקרים אחרים.
 לירושלמי - מחלוקת לראב"י עלו שמונה

אא"כ מפורש ור"ל אומר סתם משניות זה רבי מאיר. לשיטתו מצד הגברא, ולכן רוצים שזה יהי' רבנן שאז הלכה כמותם מצד הגברא.

המשך

מה המקור שיבום אחד פוטר את כל הצרות? לבבלי - מהפסוק אשר לא יבנה את בית אחיו, בית אחד הוא בונה ולא בונה שני בתים. לשיטתו מצד החפצא לכן לומד מהמלים "בית אחיו" שזה קשור לחפצא.

לירושלמי - לומד מחליצה, כמו שחליצה אחת פוטר את כל הצרות כך ביאה אחת פוטר את כל הצרות. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר ללמוד מחליצה שזה רק קשור לגברא.

המשך

מה עשה ר"ט להציל נשים מרעב? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואסור לישא אישה רק בשביל להאכילה, שאין זה בנין עדי עד.

לירושלמי - מובא שקידש 300 נשים בשני רעבון כדי שיוכלו לאכול תרומה, היינו שמותר לקדש אפילו רק בשביל שיאכלו תרומה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מותר לישא אפילו בשביל האכילה.

מד, ע"ב

המחזיר גרושתו, האם אוכלת בתרומה? לבבלי - לחכמים היא כשרה לאכול בתרומה מכיוון שאינו נחשב ממש לאיש זר שהרי לא הי' אצלה זר בתחילה. לשיטתו מצד החפצא לכן כשרה שמצד החפצא לא נחשב לזר אצלה.

לירושלמי - היא פסולה מלאכול בתרומה. לשיטתו מצד הגברא ולכן העברה שעובר גורמת לפסילה מלאכול בתרומה.

המשך

מה לומדים מהגזירה שוה מהפסוק ונעלם "מעניני" "מעניני"?

לבבלי - לומדים משאר המצוות לע"ז שכמו בשאר המצוות מדובר שחייבים על זדונם

הגברא ולכן צריך יותר לתת כבוד ולהיזהר בכבוד הרב.

המשך

מה אורך עיבור של בהמה?

לבבלי - בהמה גסה טמאה כמו חמור 12 חודש. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר רק 12 חודש.

לירושלמי - מובא שחמור נקבה אינה פוחתת אורך עיבורה מימות הלבנה. והמוספת אינה מוספת על ימות החמה (שסה יום) ריב"ל חולק שבקר טהורה משמע שאין להם זמן קבוע ורק בבהמה טמאה יש זמן קבוע. וחי' טהורה יש לה זמן קבוע כמו בהמה טמאה. לשיטתו מצד הגברא ולכן קשור לשינויים של השמש והירח, שזה קשור יותר לאדם וגם מפרט את ההבדל בין חי' לבהמה טהורה שזה הבדל שקשור יותר לאדם, היינו שזה מדברים המותרים לאדם. ועצ"ע.

המשך

לגבי טומאת גיורת ונידה

לבבלי - גיורת ושבוי' שנפדו ונתגיירו ונשתחררו וראו דם מיד אחרי שהתגיירו ר' יהודה אומר די' שעתה שמטמאה רק מהרגע שראתה, לר' יוסי טמאה למפרע מעת לעת. לשיטתו מצד החפצא ולכן רבי יהודה שהלכה כמותו סובר מהרגע שראתה, שאז נהיית יהודי' ולא לפני זה, שאין מחשיב את ההכנה לגירות.

לירושלמי - הגירסא הפוכה, שר' יהודה מטמא מעת לעת ור' יוסי די' שעתה. לשיטתו מצד הגברא ולכן ר' יהודה שהלכה כמותו סובר שמטמא מעת לעת כי גם ההכנה נחשבת ועוד לפני שטבלה יש לה טומאה שזה כמו חלק מיהדותה.

המשך

האם סתם משנה זה ר' מאיר או חכמים?

בבלי - פשוט סתם משנה זה ר' מאיר. לשיטתו מצד החפצא ולא משנה שאין הלכה כמותו.

לירושלמי - לר' יוחנן סתם משנה זה דרבנן

לירושלמי - מובא מחלוקת לר' יוסי בר"י גר תושב שוה לישראל ב-3 דברים ב"לא תעשוק" וב"לא תונה" וגולה כישראל אם רצח בשוגג. לר' יהודה גר תושב בשבת שוה כמו דיני יו"ט ליהודי שיכול רק לבשל ואסור בשאר מלאכות. לר' יוסי גר תושב בשבת שוה לדיני ישראל בחול המועד ולר' שמעון מותר לו הכל כמו ישראל ביום חול. לשיטתו מצד הגברא ולכן משווה אותו לאיש הישראלי וכו' גם לגבי זכויות שאסור לעשוק ולהונות אותו וכו' וגולה ופטור.

מט, ע"ב

איך מנשה הרג את ישעיה הנביא?
לבבלי - מסופר שמנשה רץ אחריו והוא נבלע בארז וצוה לנסר את הארז עד שהרגו. לשיטתו מצד החפצא לכן מסופר רק ע"ז שהרגו בצורה אכזרית.
לירושלמי - מוסיף שראו את ציציתו שנשארה גלויה מחוץ לארז ואמרו למנשה וצוה לנסר את הארז. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר גם איך גילו אותו, וגם ע"ז שלא התפעלו מקדושת הציצית וכו' שזה יותר מראה על רשעות בין אדם למקום.

נ, ע"א

האם שנה רבי משנה שאינה צריכה?
לבבלי - כן, שודאי שאשתו שמתה מותר באחותה, לשיטתו מצד החפצא לכן שונה גם משנה שאינה צריכה.
לירושלמי - לא, ששנה את זה אגב סיפא שבחלץ ומתה מותר באחותה, שמזה לומדים שרק באחותה מותר ולא באמה ואגב זה שונה גם אשתו שמתה מותר באחותה, לשיטתו מצד הגברא ולכן רוצה למצוא חידוש.

פרק חמישי

נ, ע"ב

מה המקור שיבמה לא יוצאת בגט ואשה לא יוצאת בחליצה?
לבבלי - המקור שכתוב וכתב לה ספר כריתות שרק ע"י גט מתגרשת. יבמה לא יוצאת בגט לומדים שכתוב נעל - חלצה נעלו - רק נעל

כרת ושגגתם חטאת כך גם בע"ז מדובר גם שעובד בצורה כזו שחייב כרת ובשוגג חטאת. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומדים משאר המצוות על ע"ז שזה יותר מצד החפצא.
לירושלמי - לומדים הפוך, שכמו בע"ז מדובר שחייב על זדונו כרת ושוגג חטאת כך גם בשאר מצוות מדובר באופן שחייב כרת ובשוגג חטאת. לשיטתו מצד הגברא, לכן לומדים מע"ז שזה חמור לאדם יותר משאר המצוות.

מו, ע"א

גר ששל ולא טבל או הפוך
לבבלי - מחלוקת: אם מל ולא טבל רק לר' אליעזר נחשב לגר ואם טבל ולא מל רק לר' יהושע נחשב לגר. וחכמים חולקים על שניהם וסוברים שביין אם רק מל ולא טבל או הפוך אינו גר עד שימול ויטבול.
לירושלמי - מובאת רק המחלוקת בין ר' אליעזר ור' יהושע שר' אליעזר סובר שהכל הולך רק אחרי המילה ולר' יהושע אף הטבילה מעכבת. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שעושה פעולה של גירות ומתכוון להתגייר ודאי נחשב לגר לדעה א' או לר"א או לר"י.

מח, ע"ב

מה צריך גר תושב לקבל עליו?
לבבלי - לא מובא, ורק תוס' מביא שצריך לקבל עליו 7 מצוות בני נח, לשיטתו מצד החפצא ולא כ"כ חשוב קבלת האדם.
לירושלמי - מביא מחלוקת: לר' שמואל מקבל מצוות חוץ מאכילת נבלות וי"א שמקבל את כל המצוות שכתוב בתורה וי"א עד שיכפור בע"ז, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך קבלת האדם גם על שאר המצוות.

המשך

מה הם דיני גר תושב?

לבבלי - לא מפורש, ולגבי דיני בשבת נחלקו רש"י סובר שחייב בשמירת שבת ותוס' סובר שלא, לשיטתו מצד החפצא לכן נחלקו רק לגבי שבת שזה קשור לחפצא ובין אדם למקום.

לבבלי - אין מחלוקת, ולכו"ע חליצת בן 9 נחשב כמו גט מגדול. לשיטתו מצד החפצא והרי יש פה פעולת חליצה. לירושלמי - מחלוקת: לר"מ כן לחכמים לא, ורק ביאת בן 9 נחשב כמאמר בגדול בגלל שבביאה בגדול קונה גם אם זה לא לדעת משא"כ בחליצה שצריך דעת ולכן אין נחשב בקטן לכלום. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' גברא חשוב, שיהי' לו דעת חשובה.

נב, ע"ב

אם עשה קנין בנכס וסבור שזה שלו לבבלי - לא קנה, כי לא התכוון לקנותם ואפילו שעשה קנין. לשיטתו מצד החפצא שחסר בפעולת הקנין עם כוונתה. לירושלמי - מחלוקת: לרב ור"ל קנה אם צברם בביתו ועשה קנין אפילו שלא נתכוון לקנותם ולר' יוחנן לא קנה אם לא התכוון. לשיטתו מצד הגברא והרי צברם בביתו ועשה קנין.

פרק שישי

נג, ע"ב

מה הדין אם יבם חרש ושוטה? לבבלי - לא מובא כלל. לשיטתו מצד החפצא וצריך שתהי' ביאה לשם קנין והם לא שייכים לזה.

לירושלמי - מובא שאם חרש ושוטה יבמו קנו ופטרו את הצרות. לשיטתו מצד הגברא והרי יש פה גברא שמייבם ולכן קנו ופטרו את הצרות.

המשך

האם מועיל ביאה מן הצד?

לבבלי - מובא שביאה שלא כדרכה מועיל ביבמה אבל לא מוזכר ביאה מן הצד. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך ביאה ולא מן הצד. לירושלמי - מובא שאפילו ביאה מן הצד מועיל ביבום. לשיטתו מצד הגברא וכל אופן שעושה האדם קונה וברצונו תלוי הדבר.

נד, ע"א

מה הגדר של ביאה ביבום?

ולא משהו אחר. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש פסוקים על זה ואין מחשבה אחרת. לירושלמי - שואלים ויפטור הגט ביבמה מק"ו ומה האשה שאין חליצה פוטרת בה הגט פוטר בה יבמה שחליצה פוטרת בה אינו דין שיהא הגט פוטר בה ת"ל וחליצה. בחליצה היא ניתרת ואינה ניתרת בגט. ומה אם היבמה שאין הגט פוטר בה חליצה פוטרת בה אישה שהגט פוטר בה אינו דין שתהא חליצה פוטרת בה ת"ל וכתב לה ספר כריתות ולא חליצה. לשיטתו מצד הגברא ולכן רוצה שיפטור חליצה שזה רק פעולה של הגברא באשה.

נא, ע"א

מהו גדר מאמר וגט ביבמה?

לבבלי - מובא בדעת ר"ג שיש ספק אם מאמר קונה לרבא ואביי חולק. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דיעה שהמאמר לא קונה כי אין זה פעולה ממשית כמו קידושין. לירושלמי - דנים גם בדעת ר"ש שסובר כר"ג האם מאמר קונה או לא וכן לגבי גט דנים האם פוטר לגמרי או פוטר ומשייר, ולמסקנה הגט פוטר ומשייר וכן במאמר קונה ומשייר. לשיטתו מצד הגברא ולכן לכו"ע המאמר (שזה פעולה בעיקר מצד האדם) קונה ומשייר.

המשך

האם יבמה יכולה להיפטור לחצאין?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן משמע שכן יש פעולה בחליצה אפילו שהיא פסולה שמצד החפצא הרי יש פה פעולת חליצה.

לירושלמי - מובא שחליצה פסולה אינה פוטרת יבמה לחצאין אפילו לחומרא, היינו שאם קידש מישהו את הצרה אין אומרים שמקודשת לחומרא. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין חליצה פסולה לחצאין, שחסר בפעולת הגברא כיון שיש ע"ז שם פסול.

המשך

האם חליצת בן 9 נחשב כגט בגדול?

וחייב על עצם הנגיעה אפילו ללא הרגשה כ"כ.

לירושלמי - המחלוקת לרב יהודה עד שתהא אצבע (אבר התשמיש) נראית בין השפתים (שפתי אותו מקום) ור' יוחנן אמר עד שתיכנס העטרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שתהא אצבע בין השפתים, שאז לגבי האדם זה נחשב כהעראה ומורגש יותר ולא סתם נגיעה. ועצ"ע.

נו, ע"ב

מה המקור שקידושין בעבירה פוסלין בתרומה?

לבבלי - מקורו מק"ו אם קידושי רשות פוסלים בתרומה ק"ו קידושי עבירה שפוסלים. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ פסוק מיוחד ע"ז אלא לומדים מסברא מצ"ע שפוסל בק"ו. לירושלמי - לומדים מגזירה שוה שנאמר כאן הוי' ונאמר להלן הוי', מה הוי' שנאמר להלן אירוסין אף כאן אירוסין שפוסלין. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך פסוק מיוחד כדי לפסול, ע"ד גזה"כ שנפסלת מצד מעשה האדם. ועצ"ע.

המשך

האם יש כזה לשון "נשבר ק"ו"?

לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא התחיל פה שום לימוד מצד החפצא. לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה נחשב ללימוד מצד האדם שהרי אדם דן ק"ו מעצמו.

נו, ע"ב

קטנה שנשאת לכהן, האם אוכלת בתרומה? לבבלי - כן. אלא אם כן פחות מגיל 3 שאז לא אוכלת, אבל יותר מגיל 3 אוכלת. לשיטתו מצד החפצא שקונה אותה ולכן אוכלת אפילו קטנה כמו "קנין כספו".

לירושלמי - קטנה פחות מגיל 12 אינה אוכלת בתרומה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שתהי' גדולה ובת דעת שתוכל להקנות עצמה לכהן.

לבבלי - דורש מ"יבמה יבוא עליה" כמה דרשות ולמסקנה כל דרשה זה ממילים אחרות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק שכל דבר נדרש באופן אחר.

לירושלמי - דורש הכל מאותן מלים וכך לומדים מ"יבמה יבוא עליה" שזה צ"ל מדעתו ומדעתה וגם כדרכה וביאה גמורה ומהמילים "ולקחה לו לאשה" לומדים שקונה גם שלא לדעתו וגם שלא לדעתה וגם שלא כדרכה וגם ביאה שאינה גמורה ומהמילים "ויבמה" לומדים שאפילו על כרחו ואפילו על כרחה ואפילו מן הצד ואפילו רק בהעראה קונה ביבום. לשיטתו מצד הגברא ולכן כולל הכל כאחד.

נד, ע"ב

מה הדין בהעראה בזכר ובהמה?

לבבלי - פשוט שבשניהם נחשבת העראה כביאה. לשיטתו מצד החפצא ולכן העראה נחשבת כביאה בכל הדברים גם בזכר ובהמה. לירושלמי - שואל האם זה נחשב כביאה ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן נחשבת כביאה רק לגבי הגברא ובאשה אבל לא בזכר ובהמה.

נה, ע"א

מה העונש של ערירים?

לבבלי - גם לא מולידים וגם קוברים את בניהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן כולל שניהם יחד שלא יהיו להם ילדים שהתוצאה שווה בשניהם.

לירושלמי - כל מקום שכתוב "ערירים יהיו" הכוונה שלא יהי' להם ולד, וכל מקום שכתוב "ערירים ימותו" הכוונה שיקברו את בניהם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק ביניהם שיש קושי לאדם שקובר את בניו יותר מאשר שלא יהי' לו ולד.

נה, ע"ב

מה המחלוקת בגדר העראה?

לבבלי - המחלוקת היא האם זה נשיקת אבר או הכנסת עטרה. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שאפילו נשיקת אבר נחשב להעראה

נט, ע"א

מה חמור יותר - מוכת עץ או בוגרת?
 לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי
 בשניהם אין בתולים.
 לירושלמי - מחלוקת: לר' אליעזר ור' שמעון
 מכשירים לכהן גדול לישא בוגרת, אבל לא
 מוכת עץ, מכיון שבוגרת כלו בתולי' במעי',
 ומוכת עץ - יצאו בתולי' לחוץ. וי"א הפוך -
 שר' אליעזר ור' שמעון מכשירים רק במוכת
 עץ, ושווים - שלא יישא את הבוגרת, בגלל
 שבבוגרת עברו ימי הנעורים ובמוכת עץ לא
 עברו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם
 יש סברא לכאן ולכאן.

נט, ע"ב

האם נבעלה כדרכה לבהמה פסולה לכה"ג?
 לבבלי - כשרה. לשיטתו מצד החפצא והרי
 לבהמה אין חשיבות של מציאות וע"ד "זרמת
 סוסים זרמתם" שאין יכולה לפגום.
 לירושלמי - פסולה, ורק אם נבעלה שלא
 כדרכה כשרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם
 אם נבעלה לבהמה נפסלת ליחוס של כה"ג
 שמקפיד ע"ז.

מידו שאין בזה איסור ממש מצ"ע אלא רק
 איסור על הגברא מצד שהוא כה"ג.
 לירושלמי - כתוב שלא יכנסו ואם כנס
 מוציאים מידו לכו"ע. לשיטתו מצד הגברא
 ולכן מחמירים להוציאה ממנו אפילו שזה רק
 איסור על האדם מצד שהוא כה"ג.

המשך

מה עשה יהושע בן גמלא בקידושו עם
 מרתה?
 לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא
 וא"א לשנות דבר בגלל מה שחושבים
 האנשים ובשביל שלא תתבייש, והכוונה
 שקידשה בפועל לפני שנהי' כה"ג ולכן הי'
 מותר לכונסה.

לירושלמי - מסופר שיהושע בן גמלא ריצה
 את מרתה בת בייתוס לקבור את אימה בקברי
 אבותיו והיא הסכימה, וחשבו האנשים
 שנתקדשה לו, ולכן הייתה צריכה ממנו גט,
 והתביישה בזה. לכן שילמה למלך כדי שימנה
 אותו לכה"ג ונישאת לו. לשיטתו מצד הגברא
 ולכן בגלל שאנשים חשבו ושלא תתבייש
 עשו דבר זה.

המשך

מה הי' חטא דור המבול?
 לבבלי - לא הובא. בב"ר הגירסא היא - עדה
 לבנים, וצילה לתשמיש, וכך גורס רש"י.
 לשיטתו מצד החפצא וכנראה שעל גזל נגזר
 דינם שקשור לחפצא.

לירושלמי - שלא היו בועלים לשם בנים,
 שכתוב ויקח לו למך שתי נשים עדה שהי'
 מתעדן בגופה, וצילה שהי' יושב בצילה של
 בנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביאים שהי'
 החטא בגלל חוסר ילודה, שקשור לאנשים.

המשך

האם כה"ג מותר לקדש בביאה?
 לבבלי - לא דן בזה, אבל משמע שאסור, כי
 כל הבעל דעתו על גמר ביאה ואז כבר איננה
 בתולה. לשיטתו מצד החפצא ולכן יכול
 לחלק בין תחילת ביאה לסוף ביאה, שבסוף
 ביאה אינה בתולה ואסור לכה"ג.

המשך

מה הדין באנוסת או מפותת חברו לכה"ג?
 לבבלי - לא יישא, ואם נשא - ראב"י אומר
 הולד חלל, חכמים אומרים הולד כשר.
 לשיטתו מצד החפצא ואין מוציאים אותה

בקידושין ע"מ שיהי' לה בנים שאז ודאי מגרשה. לשיטתם מצד הגברא שתלוי במנהג האנשים או בתנאי שעשה.

סד, ע"ב

האם חזקה זה בפעמיים או בשלוש ברואה דם מחמת תשמיש?

לבבלי - פשוט שרק אחרי 3 פעמים נחשבת לחזקה שרמ"ת, ורק לגבי שור המועד או באשה שמת בעלה יש דעה שאחרי פעמיים נחשב לחזקה, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק לגבי הגברא כמו שור המועד או באישה לגבי סכנה שבה יש דעה שאחרי פעמיים אסורה מכיון שמחמירים לגבי הגברא, אבל לא ברואה מחמת תשמיש שזו בעי' בגוף האישה שעושה אותה חפצא של איסור וא"א לאסור רק אחרי פעמיים.

לירושלמי - ישנה מחלוקת גם לגבי רמ"ת שיש דעה שגם אחרי פעמים נחשב לחזקה ואסורה לבעלה ואין לה כתובה, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם ברואה מחמת תשמיש שאוסר את האישה לגמרי יש דעה שאחרי פעמיים נחשב כמו חזקה שאסורה כי מצד האדם יש לחשוש אחרי פעמיים.

סד, ע"א

אם היו לה בנים ומתו, האם יגרשנה?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולא משנה הסיבה אם אינה מביאה ילדים יש פה חיסרון ויכול לגרשה.

לירושלמי - מובא שיכולה היא לומר שהרוח שהרגה את הילדים עשתה אותה עקרה או בגלל הצער ולכן אינה נחשבת לעקרה משעת קידושין, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם השתנה הסיבה שהרי אינה אשמה ולכן לא יכול לגרשה.

פרק שביעי

סו, ע"א

עבד שקנה עבדים ומת

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי העבד הוא רכוש של האדון ולכן כל העבדים שקנה שייכים לאדון שאין לו מציאות מצ"ע.

לירושלמי - מותר. לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם זוהי בעילה אחת וא"א לחלק.

ס, ע"א

האם יש חלל מחייבי עשה?

לבבלי - מחלוקת. י"א כן וי"א לא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן יש דעה שיש חלל שאפילו שזו רק מ"ע זה פועל בחפצא באופן שהוא נהי' חלל.

לירושלמי - לכו"ע אין חלל מחייבי עשה, כגון בוגרת לכה"ג. לשיטתו מצד הגברא, שזה רק חיוב על האדם ואין נוצר מזה חלל.

סב, ע"א

אין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף.
לבבלי - מובא שזה פרגוד שחוצץ בין שכינה למלאכים ושם רוחות ונשמות העתידות להינתן בגופים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא שיש מכסה של נשמות שצריכות לרדת למטה בשביל להביא את הגאולה.

לירושלמי - לא הובא כלל. לשיטתו מצד הגברא ולכן סבורים שהגאולה תלוי' רק במעשה האדם בתורה ומצוות פה למטה ולא קשור למכסה של נשמות.

סב, ע"ב

האם בני בנים הם כבנים?

לבבלי - לא מובא לגבי ירושה ובמ"א לגבי "פרו ורבו" כתוב שבני בנים הרי הם כבנים, לשיטתו מצד החפצא ולכן אי אפשר לומר לגבי ירושה שיקבלו כמו בנים.

לירושלמי - מובאת מחלוקת לגבי ירושה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן גם בירושה יש דעה שנחשבים לבנים שזה קשור לרגש האדם.

סד, ע"א

האם מגרשים אשה שלא יולדת?

לבבלי - אם עברו 10 שנים ולא ילדה מגרשה. לשיטתם מצד החפצא שאשה היא בשביל בנים ולכן אם אין מגרשה.

לירושלמי - זה תלוי במנהג המדינה האם לגרשה או לא, אא"כ עשה איתה תנאי

לירושלמי - מובא שאם קנה עבדים ע"מ שלא יהי' רשות לרבו בהן ומת כל הקודם בהן זכה, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש מציאות וחיובות לעבד ולא בטל לגמרי לאדון.

סז, ע"א

הכניסה לו שני כלים

לבבלי - מובא שאם הכניסה לו שני כלים באלף זוו ושבתו ועמדו על אלפיים א' נוטלת בכתובה וא' נותנת דמים ונוטלתו, לשיטתו מצד החפצא, והרי היא הביאה כלים אלו ושייכים לה יותר.

לירושלמי - מחלוקת לרב הונא הוא נותן דמי השני ונוטלו ורב נחמן אומר היא נותנת דמי השני ונוטלתו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן יש דעה שהוא נותן דמים ונוטלו שהרי היא שייכת אליו יחד עם הכלים שלה.

המשך

האם אשקלון מארץ ישראל?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא והרי אשקלון זה מחוץ לתחום ואינו מא"י. לירושלמי - מחלוקת: לכן הקפר משמע שהוא מא"י ולרפב"י משמע שזה מחו"ל, לשיטתו מצד הגברא ולכן חולקים שיש דעה שהולכים לפי האנשים, והרי האנשים גרים ממש קרוב לא"י ונחשבים כא"י.

המשך

האם המעשר בימי עזרא הי' דאורייתא?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא זה לא תלוי באנשים (כל יושבי' עלי') בפשטות קדושת הארץ הי' מדאורייתא ובפרט שזה בא ע"י חזקה ולא כיבוש ולכן קדושה שני' לא בטלה, משא"כ קדושה ראשונה.

לירושלמי - מובאת מחלוקת: לדעה א' צריך שיהיו כל יושביה עליה ולכן קיבלוה מאליהן את המעשרות ולדעה הב' זה נחשב לכיבוש מהתורה ולכן התחייבו מדאורייתא, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה תלוי בדעה אחת ב"כל יושבי' עלי'" בבני אדם ולכן זה רק מדרבנן שזה רק חיוב על האדם.

סז, ע"ב

האם שייך שאדם יפסול בתרומה ולא יאכיל? לבבלי - לא מובאת דעת ר"ש והובאו כמה פסוקים שעובר ויבם פוסלין ולא מאכילים, לשיטתו מצד החפצא ולכן יכול רק לפסול ולא להאכיל שזה שני ענינים שונים.

לירושלמי - מובאת דעת ר"ש שאם פוסל מדוע אינו מאכיל ואם אינו פוסל לא יאכיל, ולרבנן מכיון שהם לא אוכלים בעצמם לכן הם גם לא מאכילים אבל לפסול פוסלים, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מובאת דעת ר' שמעון שזה דבר אחד.

המשך

מה הקשר לנפל הבית עליו ועל אימו?

לבבלי - לא דן בזה, ורש"י מביא שזה בגלל שרוצה להביא דוגמא של ספק לחומרא, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הספק עצמו.

לירושלמי - בגלל שדיברו על צרות לכן דיברו גם על ספק צרות, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על הצרות וספק צרות.

המשך

מה הדין בספק אם הביא שתי שערות שקידש אשה, האם יכול להאכיל בתרומה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא דנים בספק, ובפשטות אינו יכול להאכיל שהרי יש חזקה שעדיין לא הביא. ועצ"ע.

לירושלמי - מובא שנחשב כמו שהביא שתי שערות לדעה א' וי"א שנחשב כמו שלא הביא שתי שערות שאינו יכול להאכיל מספק, לשיטתו מצד הגברא ולכן חולקים איך האדם נחשב גם בספק, ולשיטתם שמתחשבים גם בעתיד.

סח, ע"א

מה המקור שביאת פסול פוסלת אשה בתרומה?

לבבלי - לומדים מהפסוק "ובת כהן כי תהי' לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה פסלה, לשיטתו מצד החפצא לכן זה פסוק מפורש שזה פסול בחפצא.

כלי חלישות כלל.
 לירושלמי - מחלוקת: לדעה א' בי' בניסן
 ולדעה ב' בי"א בניסן, לשיטתו מצד הגברא
 ולכן נוגע שלימות האדם ברגע הראשון
 שאפשר, ולא אומרים בזה כשיטתם שהעתיד
 מכריע, כי זו מצוה מאוד חשובה לאדם.

עב, ע"א
 מה המקור שטומטום לא אוכל בקדשים?
 לבבלי - בגלל שהוא ספק ערל. לשיטתו מצד
 החפצא לכן אומר שזו בעי' בערלתו.
 לירושלמי - לומדים ממעשר שני לפסח
 כמו שמעשר שני טומטום לא אוכל, כך גם
 בקרבן פסח. לשיטתו מצד הגברא, ולכן לומד
 ממעשר שני וכמו גזרת הכתוב כי באמת אין
 פה ערלות ממש, מכיון שאין לו שום אפשרות
 לעשות ברית מילה ואין זו אשמתו.

ע, ע"א
 דבר הלמד בגז"ש, האם חוזר ומלמד בק"ו?
 לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והרי
 גז"ש זה כמו שכתוב במפורש (ולכן אין אדם
 דן גזרה שווה מעצמו) וכנראה שיכול לחזור
 וללמד בק"ו שאדם דן ק"ו בעצמו.
 לירושלמי - משמע שדבר הלמד מגז"ש לא
 חוזר ומלמד בק"ו. לשיטתו מצד הגברא, ולא
 מחשיב גז"ש ממש כמ"ש אלא זה רק לימוד
 בשביל האדם ולכן אין חוזר ומלמד בק"ו.

עב, ע"א
 מדוע המושך בערלתו לא אוכל בתרומה?
 לבבלי - גזרו על מושך בערלתו מפני שנראה
 כערל ולכן אינו אוכל בתרומה. לשיטתו
 מצד החפצא ולכן הטעם שנראה כערל שזה
 חיסרון ממש בחפצא (במילתו) שזה ממש
 פוגע בכרית מילה.
 לירושלמי - מחלוקת: לר' ישמעאל בשם ר'
 יוחנן משום קנס לר' ירמי' בשם רב גזרו גזרה,
 והנפק"מ אם מישהו אחר משך לו את ערלתו
 או שנמשכה מאלי' - אם תאמר קנס - פה אין
 קנס, אבל אם גזרו - אפילו בכזה אופן אסור.
 לשיטתו מצד הגברא שזה רק קנס על האדם
 או גזרה אבל לא חיסרון בחפצא.

לירושלמי - לומדים מאשת איש ומאלמנה
 לכה"ג שכל שזרעו פסול ביאתו פוסלת,
 לשיטתו מצד הגברא ולכן לומדים את זה
 מאשת איש ומאלמנה לכה"ג משניהם יחד
 שאם זרעו פסול גם ביאתו פוסלת.

סט, ע"ב
 האם צריך המתנת ג' חודשים לגבי תרומה
 ויוחסין?
 לבבלי - למסקנה גם לתרומה חששו וצריכה
 להמתין 3 חודשים, לשיטתו מצד החפצא
 ולכן 3 חודשים זה כמו פסול באישה ולא
 רק בירור של הגברא לכן גם בתרומה צריך
 להמתין.
 לירושלמי - מובא שרק ליוחסין חששו
 שצריכה להמתין 3 חודשים משא"כ לתרומה
 שא"צ להמתין, לשיטתו מצד הגברא ולכן כל
 מה שממתינים זה רק בירור בשביל הגברא
 אבל לגבי תרומה חוזרת לבית אבי' ואין
 לחשוש שמעמידים אותה על חזקתה שעדיין
 לא עיברה.

ע, ע"א
 מה הדין בגוי ועבד שבאו על בת ישראל?
 לבבלי - הולד ממזר לדעה א' וי"א שהולד
 כשר והמשנה כמו דעה א' ואין מחלק בין
 כשרים לפסולים, לשיטתו מצד החפצא
 ולכן דן גם בגוי רגיל שי"א שהולד ממזר,
 שהעבירה שהם עושים פוגע בולד, ולכן הוא
 ממזר.

לירושלמי - מדובר פה שזה גוי ועבד פסולים
 כגון נתין שלכו"ע הולד ממזר לשיטתם
 שמחלקים בין גוים כשרים לפסולים, לשיטתו
 מצד הגברא, לכן בגוי רגיל שבא על בת
 ישראל אין פגם בולד שהולך רק אחרי האמא,
 שזה רק איסור על הגברא.

פרק שמיני
 עא, ע"ב
 מתי מלו בפסח גלגל בימי יהושע?
 לבבלי - לכו"ע לא מלו בי' בניסן בגלל
 חלישות הדרך אלא מלו בי"א ניסן, לשיטתו
 מצד החפצא ולכן מחכים שתהי' אפשרות

דכא. לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם כשיבשו נחשב כחסרו.

עה, ע"א

אם יש לו רק ביצה אחת לבבלי - כשר. לשיטתו מצד החפצא והרי יש פה ביצה אחת ונחשבת. לירושלמי - כתוב שכשר רק אם זה של ימין. ויש גירסא שלימין - שתהי' שלימה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' יותר שלימות באדם ולכן דוקא ימין שתהי' שלימה.

עה, ע"ב

מה הדין בפצוע דכא בידי שמים? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שאינו אשם בכ"ז יש פה חיסרון ולכן פסול. לירושלמי - מחלוקת: י"א כשר וי"א פסול. לשיטתו מצד הגברא והרי האדם לא עשה שום דבר ולכן יש דעה שכשר.

המשך

האם יש חילוק בכרות שפכה בין העטרה העליונה לתחתונה? לבבלי - לא חילק. לשיטתו מצד החפצא שהכל דבר אחד. לירושלמי - מחלוקת: לדעה אחת אם נשאר בעטרה אפילו כחוט כשר הכוונה לעטרה העליונה, ולר' חייא הכוונה לעטרה התחתונה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק בין עטרה העליונה לתחתונה. ועצ"ע.

עו, ע"א

מה החילוק בין פצוע דכא לכרות שפכה? לבבלי - לא מובא החילוק ורק מביא באריכות את הרפואה כדלהלן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא רק את הרפואה ולא מחלק באדם האם הוא פצוע דכא או כרות שפכה. לירושלמי - מובא שפצוע דכא חוזר ומתרפא, וכרות שפכה אינו חוזר ומתרפא. כיצד מתרפא? מביא נמלים, ונושכים את הנקב, וקוצץ את הנמלים, ואז מתאחה הנקב ע"י בשר הנמלים החתוכות. לשיטתו מצד

עא, ע"א

האם ילד יהודי לפני יום שמיני למילה נחשב לערל? לבבלי - נשאר בספק, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל מצד החפצא הרי הוא ערל. לירושלמי - מותר לסוכו בשמן של תרומה כי אינו נחשב לערל לפני יום השמיני, לשיטתו מצד הגברא, והרי אין עליו שום חיוב ואין אפשרות למולו קודם יום השמיני, ולכן אינו נחשב לערל.

עג, ע"ב

האם לוקה על אכילת מעשר שני טמא? לבבלי - פשוט שכן לוקה, לשיטתו מצד החפצא ולכן לוקה על מעשר שני טמא שזה ממש איסור מצד החפצא. לירושלמי - לא פשוט שלוקה אפילו על ראשון לטומאה, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה רק איסור על האדם אבל לא ממש איסור בחפצא.

עה, ע"ב

מנלן שפצוע דכא הכוונה לביצים? לבבלי - מזה שלא כתוב בו דורות ולמסקנא כי הוקש לכרות שפכה. לשיטתו מצד החפצא שמדבר על פעולת הלידה שחסר בהמשכיות או שהוקש לכרות שפכה. לירושלמי - שכתוב פצוע. אולי הכוונה בעין? ת"ל שפכה, פצוע שבצד שפכה. ואולי הכוונה עינו שבצד חטמו? ת"ל דכא - שבא בין עקביו. לר' חגי מוסיף שאין לך נמוך באדם בשעה שהוא יושב אלא ביציו בלבד. ור' יוסי מוכיח מזה שלא כתוב פה דורות - סימן שאינו יכול להוליד. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר ומדיק מצד האדם.

המשך

האם כשיבשו ביציו נחשב פצוע דכא? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והרי כשיבשו אין חיסרון בחפצא ולכן כנראה אינו פצוע דכא. לירושלמי - מובא שאפילו יבשו נחשב לפצוע

אבל בנוגע לאחרים ודאי שומעין לו, לשיטתו מצד הגברא ולכן רק בנוגע לעצמו אין שומעין לו אבל בנוגע לאחרים שומעין לו.

המשך

האם יש לשון כזו "עברת ג' נהרות וטעית"? לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע להגיד לאדם אם עבר שלוש נהרות. לירושלמי - מובא שאמר ר' זכאי לפני ר' יוחנן שבת גר עמוני כשרה ובת גיורת עמונית פסולה ואמר לו ר' יוחנן עברת ג' נהרות וטעית, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע ומדבר לרגש האדם שעבר ג' נהרות.

עח, ע"ב

האם הקב"ה הורג ממזרים?

לבבלי - מובא שממזר שאינו ידוע, לא חי, ואינו מחלק ששים שבעים שנה, שלושים יום. לשיטתו מצד החפצא ולכן ה' דואג שלא יהיו ממזרים, אבל לא מובא שהורגים גם אנשים כשרים כדי שלא יהיו בושות.

לירושלמי - אחת לששים או לשבעים שנה הקב"ה מביא דבר בעולם, ומכלה ממזרים ונוטל גם אנשים כשרים עמהם, שלא לפרסם את החטאים. וזה כמו שאומר ר' לוי בשם ריש לקיש עה"פ במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת לפני ה', שלא לפרסם את החטאים, שלא ידעו מי מביא חטאת ומי עולה, שאפילו רעה שהקב"ה מביא בעולם בחכמה הוא מביאה. ר' אבא בשם רב אומר שאין ממזר חי יותר משלושים יום, אם אינו מפורסם. אבל מפורסם - ממשיך לחיות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא שה' דואג שלא יתביישו ולא לפרסם את החוטאים ולכן נהרגים גם אנשים כשרים.

עח, ע"ב

לגבי הגבועונים

לבבלי - מובא שגשמים נעצרים רק על שלש עבירות על עבודה זרה וגילוי עריות ופוסקי צדקה ברבים ואין נותנין והלשון שלש סימנים באומה זו והעבירין לפני הארון ולא לפני המזבח, ומשמע שאסורים מדאורייתא

הגברא ולכן מביא את הרפואה שפצוע דכא חוזר ומתרפא משא"כ כרות שפכה.

עה, ע"א

האם פצוע דכא מותר בממזרת?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם פסול הגוף נחשב לאיסור גם מצד החפצא ולכן יכול להתחתן עם ממזרת. ועצ"ע. לירושלמי - מחלוקת. לר' ירמי' פצוע דכא מותר לו לישא ממזרת. לר' יוסי אסור בממזרת, ורק פסול משפחה מותר לבוא בממזרת, אבל לא פסול הגוף. לשיטתו מצד הגברא ולכן פסול הגוף שזה רק מצד האדם אינו יכול להתחתן עם ממזרת שאסורה מצ"ע.

עז, ע"א

האם יתרא התגייר?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין לנו ענין לדעת מה ייחוסו. לירושלמי - מובא שיתרא התגייר ונתן לו ישי את בתו אביגיל. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע לדעת את ייחוסו שהוא גר.

עז, ע"א

מי שעובר על הלכה זו בחרב זו אני הורגו

לבבלי - הלשון שונה: כל מי שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב. לשיטתו מצד החפצא ולכן רוצה רק שישמעו הלכה זו. לירושלמי - נעץ יתרא הישראלי את החרב בבי"ד ואמר: כל מי שעובר על הלכה זו בחרב זו אני הורגו, שכתוב עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע רק מי שעובר על הלכה זו.

עז, ע"א

אם בא לידי מעשה ולימד הלכה שלא ידענו עד עכשיו

לבבלי - אין שומעין לו בין לעצמו בין לאחרים, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נאמנות לגמרי על הלכה זו.

לירושלמי - שומעין רק לאחרים אבל לא לעצמו, שהרי הוא נוגע בדבר. לשיטתו מצד הגברא שרק לגבי מה שהוא נוגע אין שומעין

לבבלי - רב אומר שנעשה למפרע סריס משנת י"ג ושמואל אומר מכאן ולהבא. לשיטתו מצד החפצא ולכן נעשה למפרע מכיון שהלכה כרב באיסורי שהרי זה מוכיח ומגלה שתמיד הי' סריס מצ"ע.

לירושלמי - הפוך, לרב לא נעשה למפרע ורק מכאן ולהבא ולשמואל נעשה למפרע משנת י"ג. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק מכאן ולהבא שהלכה כרב באיסורי וזה נפעל רק בגיל 20 ע"י שהאדם הגיע לגיל זה.

פ, ע"ב

האם המשנה של סריס זה כר"ע או כחכמים? לבבלי - מדובר דוקא בסריס חמה וכו"ע. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר לפי ר"ע שזה סריס מצד החפצא מצ"ע ולא בגלל אדם. לירושלמי - מדובר לפי רבנן ובין סריס חמה ובין סריס רגיל לא חולצים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם על סריס שנהי' מצד הגברא.

פא, ע"א

האם אנדרוגינוס מאכיל את אשתו בתרומה? לבבלי - ר' יוחנן אומר שאוכלת בחזה ושוק ור"ל אומר שלא. לשיטתו מצד החפצא והרי הלכה כר"י ולכן סוברים שאנדרוגינוס מאכיל את אשתו גם בחזה ושוק מכיון שמצד החפצא הרי יש לו זכות בתרומה ובחזה ושוק ולכן נחשב לבעל מושלם.

לירושלמי - הפוך, לר' יוחנן אוכלת בתרומה ואינה אוכלת בחזה ושוק ולר"ל ק"ו אם אוכלת בתרומה ק"ו שתאכל בחזה ושוק. לשיטתו מצד הגברא והרי הלכה כר"י ולכן סוברים שרק בתרומה יכול להאכילה מכיון שאין פה שלימות של הגברא, שהרי יש בו מום.

המשך

האם אנדרוגינוס מקדש כגבר או מתקדש כאשר?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי הוא ספק בשניהם וחוששים גם אם קידש. לירושלמי - מובא שאם קידש אין חוששין

מצד החפצא לתוס', ורש"י סובר שדוד גזר עליהם וכך משמע מהירושלמי, לשיטתם שקשורים לגברא (מקור לשיטות רש"י ותוס', בבלי וירושלמי).

לירושלמי - מוסיף שגשמים נעצרים גם על שפיכות דמים (שקשור יותר לגברא) והלשון שלש מתנות טובות יש באומה זו. ועיין בלקו"ש חל"ג הפירוש בזה והעבירן לפני המזבח וכל מי שהמזבח קולטו הרי הוא שלי. לשיטתו מצד הגברא כמו רש"י שדוד גזר עליהם ולכן מוסיף גם שפיכות דמים שקשור לגברא ולכן אומר 3 מתנות דוקא שזה פועל את הענין ולא שיש את זה מצ"ע. ועצ"ע.

המשך באותו ענין

מדוע גזר דוד על הגבעונים?

לבבלי - כי 3 סימנים יש בעם ישראל: ביישנים, רחמנים וגומלי חסדים. לשיטתו מצד החפצא לכן רואה פה נקודה אחת של ביטול שמביאה לבושה וממילא לרחמנות וממילא לגמ"ח, היינו שזה כמו חפצא א' שכולם משתלשלות א' מהשני וקשורות בעצם.

לירושלמי - כי 3 מתנות נתן ה' לעם ישראל: גמ"ח ורחמים ובושה. לשיטתו מצד הגברא שכולם מתבטאים בהאדם שגמ"ח זה במעשה ורחמים זה רגש שבלב ובושה זה טבע הנפש, אבל זה מתנות שונות א' מהשני ורק האדם מחברם שכולם מתבטאים בו.

עט, ע"ב

מה פירוש המלים "סריס חמה"?

לבבלי - הלשון הוא כל שלא ראה שעה אחת בכשרותו ולכן לא מובא שזה הטעם שנקרא סריס חמה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר רק על כשרותו מצד החפצא.

לירושלמי - הלשון כל שלא ראתו חמה בכשרות אפילו שעה אחת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא הלשון שלא ראתו חמה בכשרות, שמדבר על האדם.

פ, ע"א

בן עשרים שהביא שתי שערות והביא סימני סריס סריס - האם נעשה סריס למפרע?

לירושלמי - כן, ע"ד "בת בבל השדודה" וכי בת בבל היתה? אלא שנעשית כמעשה בבל ועד"ז גם פה נקראת בת כהן לשיטתו מצד הגברא ולכן נקראת בת כהן כי היא שייכת לכהן.

פרק עשירי

פח, ע"א

האם קנסו אשה שאמרו שמת בעלה ונישאת? לבבלי - הלשון מתוך חומר שהחמרת עליה בסופה הקלת עליה בתחילתה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על חומרת הדין מצ"ע. לירושלמי - הלשון קנס קנסו בה כדי שתהא בודקת יפה אם בעלה מת. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על הקנס שקנסו אותה.

פז, ע"ב

האם יש הלשון ריח ערוה?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והרי אין בזה ריח ערוה מצ"ע שהרי"ז באונס גמור ורק שנראה לאנשים.
לירושלמי - כן, ששואל מדוע לא קונסים את האשה שנישאת ואח"כ בא בעלה רק אצל השני ולא יקנסו אותה לחזור לבעלה הראשון ועונה ר' יוחנן שבגלל ריח ערוה נגעו בזה שנראה דומה לאיסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן בגלל שנראה לאנשים דומה לאיסור לכן יש בזה ריח ערוה.

פח, ע"ב

האם שתי נשים ואיש שנחלקו בעדות נחשבים כשוים?
לבבלי - מחלוקת, ויש דיעה ששתי נשים מנצחות איש א'. לשיטתו מצד החפצא והרי שתי נשים נחשבות יותר נאמנות מצד שיש ריבוי דעות ולכן יש דעה שמנצחות עד א'. לירושלמי - כן, לכו"ע נחשבים כשוים. לשיטתו מצד הגברא והרי יש תוקף בעד א' שאין בנשים שמחייב שבועה ולכן הם שווים.

צ, ע"ב

האם אומרים "כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש"?

לקידושיו ואם נתקדש חוששין לקידושין. לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים לחמור שלא תהי' אשת איש, אבל אם קידש אין חוששים שהרי יש חיסרון באדם.

פרק תשיעי

פד, ע"ב

האם יש את הלשון תנא ושייר?
לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק ע"ז ששייר מצד החפצא.
לירושלמי - הלשון לית כללין דרבי כללין, היינו שיש עוד מקרים שרבי לא הביאם במשנה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על רבי שלא הביא את כל הדברים במשנה.

המשך

האם הוזהרו כשרות להינשא לפסולים?
לבבלי - כתוב שלא הוזהרו כשרות להינשא לפסולים ולא הקשה על כך. לשיטתו מצד החפצא והרי היא קרקע עולם וכו'.
לירושלמי - מקשה על כך, ויש דעה שלמסקנה הוזהרו כשרות להינשא לפסולים. לשיטתו מצד הגברא וודאי שנחשבת ולא רק כקרקע עולם ולכן הוזהרו למסקנה.

פה, ע"א

האם יש כתובה לאחת שהיא איסור שני' לבעל ולא ליבם או להיפך?
לבבלי - בשני' לבעל ולא שני' ליבם אין לה כתובה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על עיקר הנישואין שהיתה שני' לבעל ואז אין לה כתובה.

לירושלמי - מוסיף ושואל גם בשני' ליבם ולא בשני' לבעל ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם אם היא שני' ליבם, שכן מצד הגברא הוא קשור אליה והיא צריכה חליצה ממנו. ועצ"ע.

פה, ע"ב

האם בת ישראל הנשואה לכהן נקראת בת כהן?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי איננה ממש בת כהן מצ"ע.

לבבלי - כן, ומובא בכמה מקומות. לשיטתו מצד החפצא היינו שבקידושין זה מצ"ע באופן שלכתחילה היו על דעת חכמים [וע"ד שתנאי עשה ה' עם ים סוף שזה יהי' מצ"ע ולא רק בגזה"כ מלמעלה].

לירושלמי - לא מובא לשון זה, אלא מובא שלחכמים יש כח לעקור דברי תורה, וכמו שתקנו שלא לתרום שמן על זיתים וענבים על היין אפילו שמהתורה זה תרומה וחכמים תקנו שאפילו עבר ותרם אין תרומתו תרומה. לשיטתו מצד הגברא ולכן חכמים יכולים לעקור גם אם לא קידש על דעת חכמים ואין נוגע שיהי' מצ"ע על דעת חכמים.

צא, ע"א

מה הטעם שבת לוי נפסלת ממעשר?

לבבלי - בגלל קנס. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר בגלל חיסרון של האשה עצמה בגוף המעשה שהתחנתה ללא בדיקה יסודית. לירושלמי - בגלל שמדובר שבא עלי' ישראל וילדה ממנו בן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדובר שיש לה בן ישראל ולכן אינה יכולה לאכול בתרומה, היינו מסיבה צדדית בגלל הגברא. ועצ"ע.

צב, ע"א

מה הדין בבי"ד שהורו שאשת איש מותרת? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מחלק בין 5 שנים לאחרי ואם הורו אינה הוראה שזה נחשב כעקירת כל הגוף ולא מקצת.

לירושלמי - מובא שנחשב להוראת בי"ד בשגגה, שאם הורו שעד חמש שנים מאז שהלך בעלה למדינת הים אסורה, מכאן ואילך מותרת, שאם הי' חי היו שומעים ממנו שאז זה לא עקירת כל המצוה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק בין 5 שנים לאחרי 5 שנים שמצד האדם אינו נחשב לעקירה לגמרי ונשמע קצת הגיוני.

המשך

האם מביא אשם תלוי גם בלי עדים?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן

פשוט שא"צ עדים.

לירושלמי - מביא אשם תלוי גם בלי עדים. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה חידוש שהיית חושב שרק ע"י עדים יכול להתחייב בקרבן. ועצ"ע.

המשך

מהו הלשון זיהום כהונה?

לבבלי - הלשון נהגו כהנים סלסול בעצמם. לשיטתו מצד החפצא ולכן חומרא זו היא חלק מהכהונה.

לירושלמי - הלשון שזה זיהום כהונה, היינו חומרה של כהנים בלבד. לשיטתו מצד הגברא וזה רק שלקחו ע"ע כהנים חומרא זו אבל זה לא חלק מהכהונה. ועצ"ע.

המשך

מהו המקור שאין קידושין תופסים בעריות? לבבלי - מאחות אשה ומיבמה. ויש דעה שלומדים את זה מויצאה והיתה, שמקישים קידושין לגירושין. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומד מעצם הקידושין שלא חלין כלל מאחות אשה ויבמה.

לירושלמי - לומדים רק מ"ויצאה והיתה לאיש אחר", שמהמלה אחר לומדים פרט לפרשת עריות. לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד מהמילה "אחר". ועצ"ע.

צד, ע"ב

מדוע הנושא אחות אשתו כשהלכה אשתו למדינת הים אז אשתו מותרת לו?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא שע"ז לא שייך לגזור שהרי זה אחותה וקרובה אליה ואין סברא שלא ידקדקו ויזהרו ולא רק בגלל שאין מצוי.

לירושלמי - מכיון שלא גזרו על דבר שאינו מצוי שדרך האיש לצאת למדינת הים ואין דרכה של אישה לצאת למדינת הים ולכן לא גזרו. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק בגלל שאינו מצוי לא גזרו.

המשך

האם יש ק"ו מכן לאח שיכול לייעדה?

לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שגם לבנו קטן שאי"ז ממש קידושין אלא רק תקנה לאדם וכמו המשך לשפחות ולכן אי"צ ממש דעת כקידושין. ועצ"ע.

צו, ע"א

קטן שהביא שתי שערות וגדל - האם גדול למפרע?

לבבלי - מביא מחלוקת: לחכמים אין זה נחשב לסימנים ולר' יוסי כן נחשב, אפילו שהסימנים היו כשהי' קטן. לר' יעקב - כתנאי שנשאר בו הסימנים גם כשהוא גדול. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין אפשרות שלמפרע יהי' גדול, רק שעברו עליו 13 שנה. לירושלמי - מוסיף שעל זה שואל ר' יוסי האם למפרע הוא נהי' גדול, מאז שנולדו בו השערות, או רק מכאן ולהבא. לשיטתו מצד הגברא, ואולי השערות מביאים לו סימן בגרות ולכן אפשר שיפעל למפרע לדעה א' מסברא שכיון שגדלו אצלו 2 שערות כנראה כבר הגיע לבגרות ואצל כ"א זה בזמן אחר.

המשך

באיזה גיל הוליד הרן?
לבבלי - משמע בגיל 8, לשיטתו מצד החפצא שאז שייך להוליד בדרך הטבע.
לירושלמי - משמע בגיל 6, כי אברהם הי' הגדול שבאחים ודוחים שאולי הוא הי' הקטן שבאחים, לשיטתו מצד הגברא, לכן מביא שבגיל 6 הוליד, שאז זה למעלה מהטבע.

פרק אחד עשר

המשך

האם יש הו"א שאדם ישא את אחותו, כמו שקין נשא את אחותו?
לבבלי - לא, ורק מביא שקין נשא את אחותו משום עולם חסד יבנה, לשיטתו מצד החפצא ולכן אחרי מתן תורה שהתחברו האורות עם הכלים שוב אין שייך להגיע לאורות הגבוהים שהיו לפני מתן תורה, ע"ד שהשבטים נשאו אחותם לדעה אחת. עיין לקוטי שיחות ההסבר הרוחני שבזה.
לירושלמי - מובא שלא תאמר שכמו שקין

לבבלי - שאל את הק"ו שאם בן שאינו קם תחתיו לחליצה ויבום מייעדה ק"ו לאחיו שקם תחתיו לחליצה ויבום שיוכל לייעדה ועונה שכל המושג יבום זה רק אם אין בן, לשיטתו מצד החפצא ולכן עוקר את הדבר מצ"ע שכל ענין היבום לא שייך כשיש בן.
לירושלמי - שואל גם ק"ו זה ועונה שבבן הוא קם תחתיו בשדה אחוזה אבל אחיו אינו קם תחתיו בשדה אחוזה ולכן גם אינו מייעד, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא עוד מעלה בבן שהוא קם תחתיו בשדה האחוזה.

המשך

האם יכול לייעד את השפחה לבן בנו?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ואולי בן בנו כלול בבנו.
לירושלמי - מובא מהפסוק "ואם לבנו ייעדנה" שרק לבנו מייעד אבל לא לבן בנו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן רק לבנו מייעד.

המשך

האם מובא הלשון מי שיענה לי אשקה אותו יין קונדיטון?
לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ואין ענין לתת לעונה לו יין קונדיטון.
לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא, ולכן רוצה לתת ולקרבו למי שענה לו יין.

המשך

האם מייעד לבנו קטן ושלא לדעת?
לבבלי - מסתפק, ולמסקנה אין יעוד אלא בגדול ואין יעוד אלא מדעת, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש פה ממש קידושין וצריך גדול וגם דעת כדי לפעול את הקידושין.
לירושלמי - מחלוקת: לר' יוחנן מייעד בין לבנו גדול בין לבנו קטן בין לדעת ובין שלא לדעת ולר"ל אין מייעד אלא לבנו גדול ואין מייעד אלא לדעת, לשיטתו מצד הגברא ולכן זו מחלוקת, שלר"י מייעד גם לבנו קטן שכסף הקידושין שולם במכירת השפחה, ולר"ל לא מכיוון שכסף הקידושין והייעוד לא נחשב במכירת השפחה אלא עכשיו ע"י הדיבור הרי את מיעדת לי ולכן צריך שיהי' גדול ומדעת.

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וא"כ לקרוא למקום בשם חמץ שמרמז על גאוה כשנמצאים בביטול היש צריך מאוד להזהר. לירושלמי - מובא שר' יוסי הלך לחמץ לשיטתם שקשורים לביטול במציאות לכן אין חוששים ממקום שנקרא חמץ, לשיטתו מצד הגברא והאדם יכול להפוך את הגאוה שיהי' ויגבה לבו בדרכי ה'.

צח, ע"ב

מה הדין בגר שנשא אחותו מן האב? לבבלי - לכו"ע מחלקים בין אחותו מהאב שיקיים לאחותו מן מהאם שיוציא, לשיטתו מצד החפצא ורק אחותו מהאם נחשבת לאחות.

לירושלמי - מחלוקת: לר"מ בין מאב בין מאם יוציא לר' יהודה אחות מאם יוציא אחותו מאב יקיים, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שגם אחות מאב יוציא, שלא יאמרו באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה.

המשך

האם יש את הכלל שאין הקב"ה עונש אא"כ מזהיר?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן גם ללא התראה (על דרך אי ידיעת החוק אינה פוטרת) על האדם חייב עונש. לירושלמי - מובא הלימוד מהפסוק "ובגלל התועבות האלה ה' אלקיך מוריש אותם מפניך" מלמד שאין הקב"ה עונש אא"כ מזהיר, לשיטתו מצד הגברא, לכן צריך להתרות באדם.

המשך

האם גיד הנשה זה בצד ימין או בצד שמאל? לבבלי - שואל האם ר' יהודה מסתפק או שפשוט לו שזה ימין ולמסקנה פשוט לו שזה ימין, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק ימין שזה הכף ירך שנגע בה המלאך שצלע רק על ירכו של ימין.

לירושלמי - מחלוקת, שאם אוכל גיד הנשה של ימין ושל שמאל לת"ק סופג שמונים לר"י אינו סופג אלא 40 ומסתפק מדוע האם בגלל

והבל נשאו את אחותם כך גם אני ת"ל עולם חסד יבנה שזה רק חסד עם הראשונים שיבנה העולם מהם, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם עכשיו יש הו"א להגיע לאורות הגבוהים אורות דתוהו שהיו לפני מתן תורה.

המשך

האם יכול להיות שמזהירים מן הדין ואין עונשים מן הדין?

לבבלי - זה להיפך, שאפילו למי שאומר שעונשים מן הדין אבל אין מזהירים מן הדין, לשיטתו מצד החפצא ולכן עונש כן אבל אזהרה על הגברא לא.

לירושלמי - משמע שכן שלר' ישמעאל אפילו שמזהירים מק"ו אין עונשים מק"ו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן דוקא האזהרה על האדם לומדים אבל לא עונש מצד החפצא.

צז, ע"א

האם ר' יהודה פוטר מעונש על אנוסת אביו ומפותת אביו?

לבבלי - לא מובא ומשמע שלר"י כן לוקה ומביא עליה קרבן, לשיטתו מצד החפצא, וגם באונס ופיתוי נחשבת אשת אביו ולוקה ומביא קרבן.

לירושלמי - משמע שפטור ממלקות וקרבן באנוסת ומפותת אביו, לשיטתו מצד הגברא, ומכיון שזה לא הי' לשם נישואין אינה נחשבת לאשת אביו.

המשך

האם גר חייב על קללת אמו?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן משמע שאין חייב לכו"ע מכיון שנחשב כקטן שנוולד לגמרי.

לירושלמי - מובאת מחלוקת: לר' יוסי חייב רק על אמו ואינו חייב על אביו ולר"ע מכיון שאינו חייב על אביו אינו חייב על אמו, לשיטתו מצד הגברא לכן יש דעה שחייב שעדיין יש להם קשר מצד רגש האדם.

המשך

האם יש מקום ששמו חמץ?

שמחייב רק על של ימין או בגלל שמסופק, לשיטתו מצד הגברא, ולכן יש ספק שגיד הנשה אסור באופן כללי ואפשר גם של צד שמאל.

צט, ע"ב

האם יכולה לקרות תקלה לצדיקים? לבבלי - מובא בכ"מ שאין ה' מביא תקלה לצדיקים, והסיפור עם ר' ישמעאל שרק ביקשו להעלות עבד לכהונה על פיו, לשיטתו מצד החפצא ולכן מובא שה' מציל את הצדיקים שלא יקרה תקלה על ידם. לירושלמי - לא מובא כלל זה ואומר ר' ישמעאל שמימי לא העדתי עדות ופעם אחת העדתי והעלו עבד לכהונה, לשיטתו מצד הגברא והרי הוא שוגג ואין פה מעשה עברה כ"כ ולכן יכול להיות תקלה.

ק, ע"ב

האם שתוקי כשר לכהונה? לבבלי - מפורש שהוא פסול לכהונה, לשיטתו מצד החפצא שיש בו חיסרון של ייחוס שצריך להיות ברור מי זה אביו. לירושלמי - נחלקו המפרשים, ו"א שהוא כשר להיות גם כה"ג כגון אם ה' חבורת כהנים ופירש א' מהם ובעל שהרי ודאי שהוא כהן אבל אינו ידוע מי אביו וי"א שפסול לעבודה ולתרומה, לשיטתו מצד הגברא, והרי ממ"נ ודאי כשר הוא ויכול להיות כה"ג לדעה אחת.

פרק שנים עשר

קא, ע"ב

האם חליצה בגרים מועילה? ועיין צו ע"א כנ"ל

לבבלי - לא מועיל. שכתוב בישראל פרט לגרים. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין גר נחשב כלל לאחיו שהרי הוא כקטן שנולד ואין ביניהם שום גדר של אחווה.

לירושלמי - מחלוקת. דעה אחת כשר שכתוב בישראל לרבות את הגרים, וי"א פסול שבישראל ממעט פרט לגרים. לשיטתו מצד הגברא, ולכן יש דעה שחייב, שעדיין יש להם קשר של אחוה מצד רגש האדם.

קב, ע"א

האם ר' יהודה בן בתירא חלץ במנעל או בסנדל?

לבבלי - ה' חולץ במנעל. לשיטתו מצד החפצא ובמנעל יש חשיבות יותר.

לירושלמי - משמע שה' חולץ בסנדל. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם סנדל שמיועד בשביל האדם ללכת נחשב לחליצה.

המשך

האם צריך לקשור את המנעל בשביל חליצה? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ומספיק שזה לבוש על רגלו.

לירושלמי - מובא שקשורו כדי שיהי יכול להלך בו מאליו. ולר' חנני' עונבו כדי שיוכל להתירו באחת מידי. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שגם יקשור או יענוב, שאז זה יותר מהודק על האדם.

קה, ע"א

האם חליצה דוקא ביד ימין?

לבבלי - לאו דוקא, שכתוב שגידמת חולצת בשיני', משמע שאין צריך דוקא ימין. לשיטתו מצד החפצא ולכן העיקר זה התוצאה שחולצת מהרגל ולא משנה כ"כ שיהי בימין דווקא.

לירושלמי - מתירה ביד ימין ותופסתן בשמאל, ושומטת עקב בימין וגוררת בימין, כדי שתהי' חליצה והתרה בימין. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב בכל דבר שבקדושה שיהי' דוקא ימין.

קב, ע"א

מה עיקר החליצה?

לבבלי - לא מספיק התרה של הנעל, אלא צריך לשלוף את הנעל מרוב העקב. וחליצה בלי ריקה - מחלוקת ר"א ור"י. לשיטתו מצד החפצא כנ"ל לכן צריך לשלוף וגם את הרקיקה לדעה א' שזה קשור יותר לחפצא.

לירושלמי - רב אומר שעיקר החליצה זה התרת הרצועה. ומשמע שא"צ לשלוף את הנעל. או - שאין צריך את הרקיקה כר"ע.

לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק התרת הרצועה או שא"צ ריקקה.

רגלי'. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר שרק ניראת כך לאנשים.

קב, ע"א

חלץ הוא והתירה היא, או ההיפך לבבלי - הלשון הוא אמר ר' ינאי בין שהתיר הוא וחלצה היא בין שהתירה היא וחלץ הוא חליצה פסולה עד שתתיר היא ותשמיט היא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מתחיל עם התיר הוא וחלצה היא שזה חידוש יותר גדול, שעיקר הפעולה היא עשתה בכ"ז פסולה.

לירושלמי - הלשון שונה, אמר ר' ינאי חלץ הוא והתירה היא, או שחלצה היא והתיר הוא החליצה פסולה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחיל עם חלץ הוא והתירה היא, שהיא עשתה את עיקר הפעולה לפי הירושלמי שזה ההתרה.

המשך

אלו מהחליצות פסולות פוסלות על האחים? לבבלי - כל מקום שאמרו חליצה פסולה - פסולה ופוסלתה מהאחים. במערבא אומרים משמו דר' אלעזר שמאל ולילה פסולה ופוסלת. קטן ואנפיליא פסולה ואינה פוסלת. לשיטתו מצד החפצא ולכן לכל חליצה אפילו פסולה יש השפעה שפוסלתה על האחים.

לירושלמי - אמר ר' אלעזר יש מהם שאמרו חליצתה פסולה, ואם רצתה להחזיר יחזיר, היינו שפוסלת על האחים. ויש מהם שאמרו חליצתה כשרה ואם רצה להחזיר לא יחזיר היינו שאינה פוסלת על האחים משום שאינה חליצה כלל במנעל של בגד והחולצת לקטן חליצתה פסולה ואם רצה להחזיר לא יחזיר. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא אומרים בכל חליצה פסולה שפוסלתה על האחים וזה רק פעולה בגברא. ועצ"ע לשון הירושלמי.

קג, ע"א

מה הפירוש בשלייתה היוצת מבין רגלי? לבבלי - הפירוש שנועצת עקבי בירכותי ויולדת. לשיטתו מצד החפצא שלומדים מזה איך האשה יולדת. לירושלמי - הכוונה שרק נראית יוצאת מבין

קג, ע"א

הנחש הטיל בחוה זוהמא לבבלי - מובא בכמה מקומות את האגדה שבשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא, וישראל בהר סיני פסקה זוהמתן. גויים שלא עמדו בהר סיני לא פסקה זוהמתן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הזוהמא ועל התיקון של זה שקשור ליתרון האור מן החשך.

לירושלמי - לא הובא כלל. לשיטתו מצד הגברא ולא מתעסקים בחושך כלל, ורק באור.

קד, ע"ב

מה המעשה ששאלו את ר"ע בבית האסורים? לבבלי - לא מסופר המעשה. לשיטתו מצד החפצא וכנראה שחולקים וסוברים בבבלי שחלצה בינו לבינה לא כשר מכיון שזה צריך להיות באופן שיפעול בחפצא ע"י עדים ובי"ד וכו' ולא בינו לבינה.

לירושלמי - מסופר שר' יוחנן הסנדלר עשה עצמו כרוכל ועבר לפני בית האסורים של ר"ע והי' מכריז ואומר מי רוצה מחטין מי רוצה צינורין? חלצה בינו לבינה מהו? צעק לו ר"ע מהחלון האם יש לך כושין? יש לך כשר? לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו חלצה בינו לבינה כשר.

המשך

מה המקור לכך שהיבמה הולכת למקומו של היבם?

לבבלי - מהפסוק "וקראו לו זקני עירו" ולא זקני עירה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומד מהמילים "זקני עירו" שזה קשור למקום שלו. לירושלמי - "מהפסוק ועלתה יבימתו השערה", שהיא עולה למקום היבם. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה דין באשה "ועלתה יבמתו השערה" שעולה למקום שלו. ועצ"ע.

קו, ע"א

מהי חליצה מוטעית?

אליעזר שהיתה דוחקת בו לשאת את בת אחותו, והי' אומר לה שתתחתן עם מישהו אחר, עד שאמרה לו בת אחותו הרי אני שפחה לך לרחוץ רגלי אדוני. ואז נשאה, אבל לא הכיר אותה עד שהביאה שתי שערות, מכיון שאין מעשה קטנה כלום והיא כמפותה. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה נחשב לאונס כי היא קטנה ואינה ממש ברשות עצמה להחליט כ"כ.

המשך

מה המחלוקת בתרומת קטן שלא הביא שתי שערות.

לבבלי - ר' יהודה אומר אינה תרומה, ר' יוסי אומר תרומה. לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים שר' יהודה שהלכה כמותו סובר שאינה תרומה שחסר פה שתי שערות והרי הוא קטן.

לירושלמי - ר' יהודה אומר תרומתו תרומה ור' מאיר אומר שאין תרומתו תרומה עד שיביא שתי שערות. לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שר' יהודה שהלכה כמותו סובר שתרומתו תרומה מכיון שיש פה גברא.

קח, ע"א

מהי עכבה מהאיש ומהי עכבה מהאשה?
לבבלי - אם אמרה מחמת בעלי זהו עכבה מהאיש ואם אמרה מחמת בני"א שאינם הגונים לי זה עכבה שאינה מן האיש. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם הציעו לה נישואים אחרים והיא אמרה שאינה יכולה לינשא מחמת בעלה זהו עכבה מהאיש, שהכל מגיע ממנה (שהיא כמו חפצא של הבעל).

לירושלמי - יש פירוש נוסף שעכבה מהאיש הפירוש שגירשה בגט. לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרש שזה תלוי בו שהוא מגרש ושאינה מן האיש זה שהיא מיאנה בו. ועצ"ע ששני הפירושים מובאים בבבלי.

המשך

מה טעמו של רבי אליעזר באיסור יבום גרושה שהחזירה?
לבבלי - אינו סובר את הטעם מפני שעמדה

לבבלי - מחלוקת. לריש לקיש, שאומרים לו חלוץ ובכך אתה כונסה. לר' יוחנן שאומרים לו חלוץ והיא נותנת לך מאה מנה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין בעי' שיחשוב בחליצה שבכך הוא כונסה כי מסתכלים אחרי הפעולה והרי חלץ לה ולא משנה כוונתו כלל.
לירושלמי - מובאת אותה מחלוקת, אך לשונו של ריש לקיש: שאומרים לו חלוץ והיא ניתרת לך לאחר זמן. לשיטתו מצד הגברא וא"א לומר לו שיחלוץ ובכך אתה כונסה שאז חסר פה כוונתו ובפרט שיש פה ממש כוונה הפכית ולכן אומרים לו רק שניתרת לו לאחר זמן אבל לא ממש בפעולה זו.

פרק שלושה עשר

האם יכולה למאן קטנה שנכנסה לחופה ולא נבעלה, לדעת ב"ש שאין ממאנים אלא ארוסות?

לבבלי - פשוט שלא יכולה למאן. לשיטתו מצד החפצא ולכן נכנסת לחופה (חדר יחוד) נחשבת כנשואה, שזה קונה אותה ממש כנשואין.

לירושלמי - נשאר בספק האם נחשבת לבית שמאי כארוסה וממאנת, או כנשואה ולא ממאנת. לשיטתו מצד הגברא והרי עדיין לא נבעלה ולא נחשבת לגמרי כנשואה ולכן יש ספק.

קח, ע"א

מהו נוסח המיאון?

לבבלי - הלשון אי אפשרי בפלוני בעלי. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסלקת את פלוני בפועל ע"י דיבורה.

לירושלמי - הלשון שהיא אומרת תלך אמא ותנשא לו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק שתגלה דעת שאינה רוצה בו.

המשך

האם ר' אליעזר נשא קטנה ולא הכירה עד שגדלה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והרי היא נחשבת לאשתו אפילו שהיא קטנה.
לירושלמי - מסופר מעשה באמו של ר'

עליו באיסור שעה אחת ומביא טעמים אחרים. לשיטתו מצד החפצא והרי החזירה והיתה אשתו ומדוע שתאסר עליו ולכן מביא טעמים אחרים.

לירושלמי - מובא הטעם מפני שעמדה עליו באיסור שעה אחת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב הטעם מפני שעמדה עליו באיסור שעה אחת.

המשך

האם אומרים סברת "ממה נפשך" להתיר עריות?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ומדוע לא נתיר הרי בכל אופן יהי' מותר. לירושלמי - מובא בפירוש שלא אומרים ממה נפשך להתיר עריות. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה חמור מאוד עריות וא"א להתיר בזה עריות ועצ"ע [שנראה שזה כבר כתוב].

קט, ע"א

מה הדין בצרת גרושתו שהחזיר?

לבבלי - משמע שמוותרת. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק הגרושה שהחזיר אסורה אבל לא חל האיסור על האדם לייבם מבית זה.

לירושלמי - משמע שאסורה לר"י ורב ור"ל סובר שמוותרת. לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שיש דעה שחל איסור על האדם לייבם מבית זה.

המשך

מי מדבר במשנה על איסור יבום גרושה שהחזירה?

לבבלי - מובא שזה אומר ר' אלעזר. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה שיטת ר' אלעזר שזה שיטה מקובלת שמחמירים בגרושה עצמה משא"כ בצרה כנ"ל.

לירושלמי - מובא שזה אומר ר' אליעזר שאומר עליו שהוא שמותי. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומרים שזה לא שיטה מקובלת כי מצד האדם הרי כבר החזיר את גרושתו ואין סברא שיהי' אסור.

קט, ע"ב

הנודר כאילו בנה במה והשומע ליצרו כאילו עובד ע"ז

לבבלי - לא מפורש אם הכוונה כאילו בנה במה לשמים או לע"ז. לשיטתו מצד החפצא ומדובר בתחילת העבודה שהיציצה"ר חזק וצריך לדחותו ע"י נדר ולכן יש בזה מעלה ולא ברור שזה כמו במה לע"ז.

לירושלמי - משמע שזה לע"ז ומדובר אם נודר מחמת כעסו שכל הכועס כאילו עובד ע"ז. לשיטתו מצד הגברא ומדובר באדם השלם שאז אסור לו לנדור וע"ד כל המוסיף גורע אצל אדה"ר ולכן זה בהמשך א' עם השומע ליצרו שגם הנדר זה חלק משמיעה ליציצה"ר והיום אומר לו עשה כך וכו'.

קי, ע"א

האם גם בקידשה סתם וכנסה סתם ונמצאו בה מומין יש לה כתובה?

לבבלי - משמע שלכו"ע ע"ז נאמר במשנה שתצא בלא כתובה והמחלוקת של רב ושמואל זה רק אם קידשה על תנאי וכנסה סתם אם צריכה בכלל גט. לשיטתו מצד החפצא ולכן מכיון שהי' תנאי אין נחשבים לקידושין וכ"ז שלא ביטל בפירוש את התנאי נחשב בכל תקפו אפילו שכנסה סתם.

לירושלמי - משמע שאם קידשה על תנאי וכנסה סתם לכו"ע ע"ז נאמר במשנה שתצא בלא כתובה אבל אם קידשה סתם וכנסה סתם לר"ל יש לה כתובה ור' יוחנן אומר שגם אם קידשה סתם וכנסה סתם אין לה כתובה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שכנסה וקידשה סתם לכן יש דיעה שיש לה כתובה מכיון שכנראה מחל על התנאי לכן צריכה גט לכו"ע שמחשיבים יותר פעולת האדם בקידושין.

קיב, ע"א

מה הפירוש דרך בקשה?

לבבלי - לא מובא, ורש"י פירש שיבקשו מהבעל לגרשה ובמ"א פירש שיבקשו מהבעל להתנהג עמה יפה, ותוס' פירש שיבקשו ממנה שלא תאמר כך, ור"ת פירש שיבקשו רחמים מהמקום. לשיטתו מצד החפצא שכל

לירושלמי - פשוט שפטור אפילו מאשם תלוי שכך ענה ר' יוחנן לר"א, לשיטתו מצד הגברא ולא נחשב לנישואין כלל מצ"ע רק מצד הגברא ולכן אין בזה אשם תלוי.

קיג, ע"ב
האם שוטה לא מתגרשת מדאורייתא או מדרבנן?

לבבלי - יש סתירה. ממקום א' משמע מדאורייתא וממ"א משמע מדרבנן, ומסיק ששוטה שאינה יודעת לשמור את גיטה מדאורייתא לא מתגרשת. אבל אם יודעת לשמור את גיטה מדאורייתא מתגרשת ורק מדרבנן לא שלא ינהגו בה מנהג הפקר. לשיטתו מצד החפצא לכן מחלק שאם יודעת לשמור את הגט (חפצא) אז מהתורה מגורשת. לירושלמי - אשה שנשתטת לא יוציא משום ר' ינאי אמרו כדי שלא ינהגו בה מנהג הפקר ולר' זעירא ור' יילא מכיון שאינה יכולה לשמור את גיטה, שזה מדאורייתא. ר' נחמי' אומר שיש 3 נפק"מ: אם עבר וגרש - מי שאומר מפני גירא בדיעבד מגורשת, ומי שאומר שאינה יכולה לשמור את גיטה גם בדיעבד אינה מגורשת וכו'. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שכל הבעי' זה רק מדרבנן שלא ינהגו בה מנהג הפקר ולא מביא שהיא צריכה לשמור גטה שזו רק תקנה על האדם.

פרק חמשה עשר
האם עד אחד נאמן בזמן מלחמה?
לבבלי - נשאר בספק. לשיטתו מצד החפצא לכן מצריך שני עדים שאז ההיתר חל בחפצא. לירושלמי - מסופר שאחד הגיע בזמן מלחמה לרבי שאל אותו היכן פלוני אמר לו מת, והיכן עוד פלוני? אמר לו מת. אמר לו כולם מתים? אמר לו אילו היו בחיים היו באים ובודאי שמתו. ומוכח שעד אחד נאמן. לשיטתו מצד הגברא, ולכן אין צריך שני עדים כיון שיש סברא אז עד אחד נאמן ואין צריך שניים שיחולו על החפצא.

קיד, ע"ב

הפירושים מדברים על התנהגות הבעל או האשה או שניהם.

לירושלמי - מסביר רב הונא שיעשו סעודה והן מתרגלין לבוא דרך סעודה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על האנשים עצמם שיתרגלו ביניהם ויאהבו א' את השני. ועצ"ע.

פרק ארבעה עשר

קיב, ע"ב

האם קידושי חרש בביאה כן מועילים?
לבבלי - פשוט שלא מועילים. לשיטתו מצד החפצא ואין חרש נחשב מכיון שאינו בר דעת ואין בביאתו כלום.
לירושלמי - פשוט שקידושו מועילים ואינו יכול לגרש. לשיטתו מצד הגברא והרי ה' פה פעולה של האדם ולכן פשוט שקידושו מועילים. ועצ"ע.

המשך

האם יש ירושה בנישואי חרש ובנישואי חרשת?

לבבלי - מובא רק לגבי מזונות וכתובה שאם חרש נושא פיקחת אין לה מזונות וכתובה, ואם פיקח נושא חרשת יש לה מזונות וכתובה ולא דין לגבי ירושה ומוסיף ששוטה כחרש. לשיטתו מצד החפצא ולכן כל דין המזונות וכתובה שחייב פיקח לחרשת זה רק כמו "מפני תיקון העולם" שצריך לדאוג לה אבל אין פה ממש נישואין ולכן לגבי ירושה שאין כ"כ תיקון העולם לא יורש אותה.

לירושלמי - מובא גם לגבי ירושה כנ"ל. לשיטתו מצד הגברא ולכן כמו דין המזונות והכתובה כך דין הירושה שהכל זה ענין אחד, שזו תקנה מצד האדם, ולא מחפש כלל שיהי' מצד החפצא כדי לירש.

קיג, ע"א

האם הבא על אשת חרש ושוטה פטור מאשם תלוי?

לבבלי - יש שתי לשונות האם חייבים אשם תלוי על אשת חרש ולא מזכיר אשת שוטה, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שחייב אשם תלוי שזה נחשב לנישואין מצד החפצא.

הלל והלא כל השנה זה זמן קציר, שהרי נגמר קציר שעורים מתחיל קציר חטים, בציר, מסיק, נמצא כל השנה זמן קציר, ולכן הודו ב"ה לב"ש. לשיטתו מצד הגברא ולכן מקשים שמצד האדם צריך להסתכל על תוכן הסיפור ולא להצמד לפרטים קטנים כמו זמן הקציר דוקא.

המשך

מה הסברא בשעת הקציר דוקא?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין סברא שיהי' בשעת הקציר דוקא.
 לירושלמי - כי אז שכיח אונס לר' מנא שהשמש קופחת על ראשו של האדם, ולרבנן בגלל שהנחש מצוי. לשיטתו מצד הגברא, לכן מסביר שמצד האדם יכול ושכיח יותר בגלל שזה קציר.

המשך

מלחמת גוג ומגוג
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין ענין בגאולה מצ"ע במלחמת גוג וההיפך כל ענין הגאולה להכניס את הא' בגולה ולא לשבור את העולם וכו'.
 לירושלמי - מובא על הפסוק "סכותה לראשי ביום נשק", שהכוונה ביום נשק זה נשקו של גוג. ד"א ביום ששני עולמות נושקים זה את זה, העוה"ז יוצא והעוה"ב נכנס. לשיטתו מצד הגברא, וצריך לעבור יסורים כדי להזדכך לגאולה.

המשך

האם אשה נאמנת לומר שבעלה מת גם לענין מזון הבנות?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מוזכר לענין מזונות שהאמינו לה ורק לגבי נישואין וכתובה שקשורה ישירות לנישואין מאמינים לה.
 לירושלמי - נשאר בספק שאולי נאמנת כמו שהיא נאמנת לגבות את כתובתה או לא. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש ספק האם מאמינים לה באופן כללי גם לגבי מזונות.

האם אישה נאמנת ע"י מיגו לומר שבעלה מת במלחמה?
לבבלי - מסתפק. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא שנאמנת שצריך רא' והוכחה מצ"ע.
 לירושלמי - משמע שנאמנת, מכיוון שהמיגו יותר מן החזקה שאומרת בדדמי. לשיטתו מצד הגברא לכן מאמינים למיגו שיש לה נאמנות מצד המיגו.

המשך

אמרה שבעלה מת על מיטתו, ויש חשש שהלך למלחמה
לבבלי - נאמנת. לשיטתו מצד החפצא והרי פה אין סברא לומר שאמרה בגלל שנדמה לה שמת.
 לירושלמי - משמע שאינה נאמנת. לשיטתו מצד הגברא והרי יש חשש שהלך למלחמה וחשבה שמת כמו כולם.

קטז, ע"א

מהי קטטה?

לבבלי - אם אשה אומרת לבעלה גרשתי נאמנת, כי אין אשה מעיזה פני' בפני בעלה. ואי"ז נחשב לקטטה, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין חשש בזה שאומרת לו גרשתי שהיא מדברת על המציאות (חפצא) ולא מתכוונת בצורה אישית שנחשבת לקטטה.
 לירושלמי - משמע שאינה נאמנת, שזה נקרא שיש קטטה בינה לבין בעלה לר' חייא ור' אבא אומר אפילו שהיא רק תובעת להתגרש נחשב לקטטה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שאומרת לו בפנים יש בזה גם משמעות מצד הגברא שנחשב לקטטה ולכן אין מאמינים לה.

קטז, ע"ב

האם יש קושי' נוספת על בית הלל?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן אין הקפדה אם סוברים ב"ה שזה דוקא בשעת הקציר, מכיון שצ"ל מדויק מצד החפצא כמעשה שהי'.
 לירושלמי - כן, שאמרו בית שמאי לבית

דוקא אשה שיש לה סיבות חזקות בגלל שהיא צרתה וכו'.

לירושלמי - מחלוקת: לדעה א' גם בן בעלה חשוד כמו בת בעלה שזכרים כנקבות ולר' יוסי הזכרים כשרים להעיד שאינם כנקבות. לשיטתו מצד הגברא לכן יש מחלוקת בנוגע לגברים ויש דעה שבגלל שגם הם נוגעים בדבר לכן אינם כשרים.

המשך

האם הבעל חשוד לכתוב במזיד גט פסול? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן משמע שחושדים בו באמת שיעשה גט פסול. ועצ"ע.

לירושלמי - אינו חשוד לקלקלה בידי שמים ורק בבי"ד הוא חשוד לערער על הגט שהוא מזויף. לשיטתו מצד הגברא ורק לגבי האנשים אומר שזה מזויף.

המשך

האם יש ממזר כלפי שמיא?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין דבר כזה או שהוא ממזר לגמרי גם לגבי בי"ד או לא.

לירושלמי - הגיע מעשה לפני ר' אמי שטעו בי"ד והתירו לאשת איש להינשא, ואמר לו להוי ידוע לך שאפילו שהתרוה בי"ד בני' ממזרים לפני המקום. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר שנחשבים ממזרים רק לפני המקום אבל לא ממזר מצד החפצא לגבי בי"ד.

המשך

האם יש דעה שהמחלוקת בשתי כיתי עדים שאחת אומרת שנזר שמים ואחת אומרת שנזר חמש היא דוקא במונה היינו שאומר ונודר אחד שנים והכת האחרת אומרת שאמר גם שלוש ארבע וחמש?

לבבלי - לא, ומובאת רק דעת רב שבכולל נחלקו אבל בפורט ומונה כולם מודים שיש בכלל חמש שמים שיהי' נזיר שמים. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שגם בכולל נחלקו שמצד החפצא גם בכולל יש בכלל חמש שמים.

ק"ז, ע"א

מיהם התנאים שדרשו את לשון הכתובה? לבבלי - רק ב"ש שדורשים במשנה. לשיטתו מצד החפצא שבכזה אופן שדורשים את לשון הכתובה מצד החפצא זה רק ב"ש.

לירושלמי - גם ב"ה, גם הלל הזקן, ראב"ע רבי מאיר ור' יהודה ור' יוסי ור' יהושע בן קרחה ורב חונא. לשיטתו מצד הגברא ודורשים בגלל שזה כמו סיכום בין אנשים. ועצ"ע.

המשך

כדת משה ויהודים

לבבלי - לא הובא הלשון כדת משה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מוזכר משה אלא בכללות שמקדש ע"ד חכמים וברגע שעושה פעולה של קידושין זה מכריע ולא מתחשבים כ"כ בכונתו.

לירושלמי - באלכסנדריא שהי' אחד מקדש אישה וחברו חוטפה מהשוק וכשבא מעשה לפני חכמים ביקשו לעשותם ממזרים, אמר להם הלל הזקן הוציאו כתובת אמותיהם והי' כתוב לכשתכנסו לביתי תהיי לי לאישה כדת משה ויהודאי, ז"א שעד שתכנס לביתו אינה מקודשת לו ולכן אינם ממזרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחשבים בזה שאפילו שהי' פעולה של קידושין אבל מכיון שזה קשור ומותנה כדת משה וישראל לכן במקרה שעדין לא נכנסה לביתו אינה מקודשת.

המשך

האם כתובה זה דין דאורייתא?

לבבלי - מחלוקת: לחכמים זה מדרבנן ורק לרשב"ג ור"מ זה מדאורייתא. לשיטתו מצד החפצא והרי"ז רק הסכם בין אנשים לטובת ישוב בני אדם לכן יש דעה שזה רק דרבנן.

לירושלמי - לכו"ע זה מדאורייתא. לשיטתו מצד הגברא שהסכם בין אנשים מקבל תוקף מהתורה.

ק"ז, ע"א

האם גם זכרים חשודים לקלקל את העגונה? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן

ולרב רק אם עשאו נגזל ולא אם עשאו גזלן. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם אם עשאו גזלן נחשב לשליח אפילו שאין הגזילה שלו.

פרק ששה עשר

ק"ט, ע"א

האם דורשים את הפסוק "כי ישבו אחים יחדיו"?

לבבלי - לא מובאת דרשה זו. במקומות אחרים לגבי ממזר דורש ממזר ודאי ולא ספק וכן במעשר דורש עשירי ודאי ולא ספק. לשיטתו מצד החפצא ולכן לגבי יבום ממ"נ מותר וא"צ להביא את הפסוק "כי ישבו אחים יחדיו" שזה פשוט ומובן מאליו מצ"ע, שכל החידוש של יבום זה רק אחים בודאי.

לירושלמי - דורשים עה"פ "כי ישבו אחים יחדיו" - רק אם אחים בודאי ולא אחים בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לדרוש כי אפשר לחשוב שמצד האנשים הרי גם אחים בספק צריכים ליבם ולכן מחדש שלא.

המשך

האם ספק ספיקא נקרא שני ספקות?

לבבלי - לא מובא, רק המושג ספק ספיקא במקומות אחרים. לשיטתו מצד החפצא והרי"ז בעצם דבר א' ולא שייך כ"כ שני ספקות.

לירושלמי - זה נקרא שני ספקות כמו ספק זכר ספק נקבה ספק בן קיימא ספק אינו בן קיימא זה שני ספיקות מד"ת להקל. לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם יש פה שני ספקות.

קכ, ע"א

האם האשה חשודה לעשות בני' חללים, כדי לקלקל את צרתה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא וכנראה שלא חושדים שתעשה בניה חללים בשביל לקלקל צרתה. ועצ"ע שמקורם ראינו שאומרת תמות נפשי עם פלישתים.

לירושלמי - האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה ואמרה מת בעלי, תנשא ותיטול כתובה וצרתה אסורה. מדוע ר' אליעזר אינו חולק ומתיר גם את צרתה? אלא

לירושלמי - מחלוקת, ומובאת דעת ר' יוחנן שחולק על רב הנ"ל וסובר שבמונה נחלקו אבל בכולל כולם מודים שנחלקה העדות ואין כאן נזירות. לשיטתו מצד הגברא ובכולל לא נחלקו וסוברים כולם שנחלקה העדות ואין כאן נזירות מכיון שבזה לא שייך כ"כ "יש בכלל חמש שתיים".

ק"ח, ע"א

האם האשה אומרת "תמות נפשי עם פלשתים"?

לבבלי - כן, וזה הלשון. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד התוצאה שסיבלו שניהם. ועצ"ע.

לירושלמי - זה מובא בסגנון אחר, ש"חשודה היא לקלקל עצמה כדי לקלקל צרתה". לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא שזה רק חיסרון בגברא שחשודה וכו'.

ק"ח, ע"ב

האם יש מחלוקת בגזל, בעילה ומלווה אם אינו יודע את מי גזל או למי הלווה או למי בעל?

לבבלי - מחלק בין גזל לפיקדון, וביבמות המשנה מדמה בין גזל לבעילה ומלווה לא הוזכר כלל. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק שכל א' לפי ענינו.

לירושלמי - משוה בין גזל לבעילה ומלווה. ורק בפיקדון כולם מודים שמשלם לשניהם מכיון שהי' צריך לדקדק מי הביא 100 ומי 200. לשיטתו מצד הגברא ולכן משווה את כל הדברים.

המשך

שליח בי"ד שעשאו גזלן שעשאו נגזל

לבבלי - שליח בי"ד שעשאו נגזל נחשב לשליח לכו"ע, אבל שליח בי"ד שעשאוהו גזלן - מחלוקת, ושליח שעשאו בי"ד לכו"ע נחשב שליח אם עשאו נגזל. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא נגזל שהוא בעל הגזילה (חפצא) ביכלתו לעשות שליח.

לירושלמי - ר' יוחנן סבר לומר שהכוונה רק לשליח בי"ד שעשאו גזלן, ולא הנגזל

לירושלמי - נענש לר' יוחנן בגלל שחישד ובייש את ירבעם ברבים. לריש לקיש בגלל שביזה את אחי' השילוני ורבנן אומרים בגלל שלא ביער את הע"ז שהיתה לידו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע על איזה חטא נענש וגם לר"י זה כמו מדה כנגד מדה.

המשך

מה המקור למצות השבת גופו אם רואה חברו תועה בדרך או שטובע בנהר?

לבבלי - לומדים זה מהפסוק "לא תעמוד על דם רעך" ומהפסוק "והשבותו לו", לשיטתו מצד החפצא, ולכן השבת גופו לומדים מפסוקים אחרים ולא מהפסוק של השבת ממון.

לירושלמי - לומדים זה מהפסוק "לכל אבידת אחיך" לשיטתו מצד הגברא, ולכן גם אבדת גופו נחשבת ממש כמו כל אבדת ממון, וגם ממון קשור לגברא ואינו דבר נפרד.

קכ, ע"א

מדוע אין מעידים על הצלוב שמת?

לבבלי - לא מובא הטעם, לשיטתו מצד החפצא וכנראה הסיבה לא בגלל שהצילו אותו אלא בגלל שהוא עדיין לא מת וא"א להעיד שמת.

לירושלמי - מובא שמא עברה שם מטרונא וריחמה עליו ופדתה אותו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מביאים טעם שאולי מישהו בא והציל אותו.

קכא, ע"א

האם הגופה משתמרת ע"י קור?

לבבלי - לא מובא, ורק מסופר על א' שעלה לאחר חמישה ימים והמים צמתוהו ושמוהו אבל לא בגלל קור, לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק שהמים שומרים את גופו ולא משנה כל כך שישמרו את צורתו.

לירושלמי - מובא מעשה בא' שנפל לירדן ועלה לאחר 17 יום, והקור שבמים צמתו ולא נשתנתה צורתו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר דוקא בגלל הקור ששומר גם את הצורה של האדם ולא רק את גופו. ועצ"ע.

בגלל שחושש שמא שלח לה גט ממדינת הים והיא מגורשת וצרתה אסורה. אם כך - אם נשאת לכהן מוכח שהיא אלמנה ולא גרושה, מדוע אין מאמינים לה? אמר ר' אבא שהיא חשודה לעשות שיהיו בני' חללים לכהונה כדי לעשות את בני צרתה ממזרים. לשיטתו מצד הגברא ויכול להיות שתעשה בניה חללים כדי לקלקל צרתה.

המשך

האם בני ציפורי הסתתרו מפני המלכות? מרד ציפורי

לבבלי - מובא מעשה אחר על אבא בן יומי שהסתיר את האף מאנשי ריש גלותא אבל לא מוזכר מרד ציפורי. לשיטתו מצד החפצא לכן לא מסופר, רק סיפור א' שנדע להלכה שהכרת פנים זה בעיקר ע"י האף.

לירושלמי - מובא שבימי המלכות חיפשה את אנשי ציפורי והיו הם מסתירים את האף ולא היו מכירים אותם ולבסוף הלשינו עליהם ונתפסו כולם. לשיטתו מצד הגברא לכן מספרים דברים שלא כ"כ קשורים לדין מסויים.

המשך

האם אבי' השחית את גופות הנהרגים כדי לעגן את נשותיהן?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא לכן לא מסופר ולא נוגע כ"כ שהשאיר את נשותיהם עגונות.

לירושלמי - כתוב שאבי' הרג הרבה אנשים ובנוסף השחית את גופותיהם המתות שחתך את חוטמם שלא יכירום, או לרבי אמי שהשאירם הרבה זמן שלושה ימים עד שהתקלקלה צורתם ונתענגו נשותיהם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא לא רק שהרגם אלא שגם עשה את נשותיהם עגונות.

המשך

על איזה חטא נענש אבי'?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והעיקר התוצאה שנענש ולא משנה כ"כ על מה.

לירושלמי - מחלוקת לר' יוחנן כל שלא עבר שם ברייה לר' יעקב כל שלא עברו שם שלשה בנ"א ומוסיף שאם עבר גוי כשר, לשיטתו מצד הגברא, לכן דוקא שלא עברו בני אדם שם.

קכב, ע"א

האם סומכים על שטר שכתוב בו שפלוני מת? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ויש סברא שיסמכו על זה שיש חזקת כשרות על שטר שנמצא. ועצ"ע.

לירושלמי - מחלוקת: לר' ירמי' משיאין את אשתו ולר' בון בר כהנא אין משיאין את אשתו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן יש דעה שלא סומכים על השטר וצריך שיבואו אנשים ממש להעיד.

קכב, ע"ב

האם האמינו לפונדקית מדין מסיח לפי תומו או מדין חי' (מיילדת)? לבבלי - מתרץ על הקושיא ששואל והרי שאלוה לפונדקית ואז לא שייך את הדין של מסיח לפי תומו ועונה שבכתה לפני ששאלו אותה, ולכן כן נאמנת מדין מסיח לפי תומו. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נאמנת כמו מילדת ורק בגלל שבכתה מאמינים לה.

לירושלמי - שואל והרי זה שהאמינו לפונדקית חולק על ר"ל שאומר שאם שואלים אותו ומשיב אינו מסיח לפי תומו, ומדוע האמינו לפונדקית, הרי שאלוה? ועונה ר' חנינא בגלל שנחשבת כמילדת שנאמנת על הולד. לשיטתו מצד הגברא לכן מאמינים לה שנחשבת כמילדת שזה נאמנות בגברא אפילו שלא בכתה.

קכא, ע"א

האם יש מקרה שמתירים בנפל לים? לבבלי - לא מובא חילוקים, אלא אם עומד ורואה מארבע מרוחתי נחשב שיש לו סוף ומתירים, לשיטתו מצד החפצא ולכן אם רואה מארבע רוחותיו נחשב שיש לו סוף ומותרת.

לירושלמי - מובא שמים שאין להם סוף אשתו אסורה אבל מים שיש להם סוף אשתו מותרת. אמר ר' אבהו אם הים גליני היינו שיש לו גבולות מסביבו או שהים שקט או שכולו גלוי והביט ל-4 רוחותיו וראה שאין שם ברייה משיאין את אשתו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן אם יש סיבות שנראות שעדיין חי אין משיאים את אשתו. ועצ"ע.

קכב, ע"א

האם מוזכר ר' יונתן במקום "יונתן שידא"? לבבלי - לא, ומוזכר במפורש "יונתן שידא" שהי' בעצמו שד או שהי' בקי בשדים, לשיטתו מצד החפצא מכיון שבקי בשדים, סימן שקשור איתם.

לירושלמי - מובא ר' יונתן במקום "יונתן שידא" שאומר שרק אם ראו את הצל אז ודאי שזה אדם ולא שד, לשיטתו מצד הגברא, ולכן לא מובא בכלל גירסא "יונתן שידא" ורק ר' יונתן כיון שאין קשר בינו לשדים ורק שדיבר איך להכיר שזה אדם ולא שד.

המשך

מהו שיעור לאלתר במציאת גט שאבד? לבבלי - יש הרבה דעות מה זה לאלתר, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש כמה גדרים שלא קשורים כל כך לאנשים.

מסכת כתובות

הגברא ולכן מביא שזו מחלוקת ר"י ור"ל, לר"י קשור לגברא, לכן אונס זה רק פטור לאדם, אבל זה לא כמו שעשה. ולריש לקיש שקשור לחפצא, לכן אונס ממש נחשב כמו שעשה, ועצ"ע.

ג, ע"ב

מה הכוונה לאונס?

לבבלי - הכוונה לשר צבא שבא לעיר או אבלות, לשיטתו מצד החפצא שאז האונס אמיתי.

לירושלמי - הכוונה לאונס מפני הכשפים, לשיטתו מצד הגברא, שאין זה אונס אלא רק למראה ובגלל האדם ולא מציאות אמיתית ממש.

ט, ע"א

אם קידשה בחופה, האם יש טענת פתח פתוח לאוסרה?

לבבלי - לא הובא ולא הוזכר מקרה שקידש אשה בחופה, לשיטתו מצד החפצא וגם אם אמר פתח פתוח מצאתי וטענתו רק לגבי הכתובה שתקבל פחות יש לו נאמנות.

לירושלמי - משמע שלא, מכיוון שודאי נבעלה קודם הקידושין והאירוסין וכל הטענה פתח פתוח זה רק אם לאחר האירוסין חושד בה שנבעלה לאחר, לשיטתו מצד הגברא ולכן רק אם יש בעי' של גילוי עריות שנאסרת עליו, אז יש לו נאמנות, משא"כ כשהטענה היא רק בכסף שכתובתה מאה ולא מאתיים אז אין נאמנות.

ג, ע"א

מה הדין במקום שבתו דינין קבועין בכל יום?

ב, ע"א

מהו טעם שבחרו שבתולה נישאת ליום הרביעי?

לבבלי - מובא לגבי יום הביאה שזה בגלל שכתוב בו ברכה לעופות ואלמנה ליום חמישי והבעילה ביום השישי בגלל שיש בו ברכה לדגים, לשיטתו מצד החפצא ולכן זה בגלל הברכה שבימים אלו מצד עצמם.

לירושלמי - מחלוקת, ויש דעה כנ"ל ויש דעה כדי שאם יהי' לו טענת בתולים הי' משכים לבי"ד או כדי שיטרח בסעודה 4 ימים, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה כדי שאם יש לו טענת בתולים או לטרוח בסעודה, שזה תקנות לטובת האדם ופעולותיו ולא רק סתם ברכה מצ"ע.

המשך

אם עיכוב הנישואין מחמת הבעל, האם מעלה לה מזונות?

לבבלי - לא, ואפילו שחלה הוא, היינו שהעיכוב מחמתו, לא מעלה לה מזונות. לשיטתו מצד החפצא ולא משנה בגלל מי העיכוב כי בפועל לא היו נישואין.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא, והרי זו אשמתו שלא נישאת, לכן חייב לה מזונות.

ב, ע"ב

האם אונס כמאן דעבד?

לבבלי - מאריך בסוגי' האם יש אונס בתנאי בגיטין, לשיטתו מצד החפצא לכן מסתפק.

לירושלמי - מחלוקת לר' יוחנן אונס כמאן דלא עבד ואם קידשה על תנאי ונאנס ולא הי' יכול לקיימו אינה מקודשת ולר"ל אונס כמאן דעבד והרי היא מקודשת, לשיטתו מצד

והתברר שיש לה, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נאמנות לאישה אלא מצד החפצא שחשב שאין והתברר שיש, ורק במקרה כזה זכתה. לירושלמי - מעשה באישה אחת שלא מצאו לה בתולים, אמר לה היכן הם? אמרה במדרגות של בית אבא. לשיטתו מצד הגברא, ולכן נותנים לאישה נאמנות להגיד איך אבדו בתולי'.

ז, ע"א

האם משה תיקן ימי משתה וימי אבל?
לבבלי - לא הובא מי תיקן. לשיטתו מצד החפצא, ולכן תמיד הי' ענין זה מצד עצמו חלק מתושב"ע.
לירושלמי - משה תיקן. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מביא שמש תיקן תקנה מיוחדת בשביל האדם.

המשך

האם זקנים צריכים להשגיח על בתי משתאות?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן סומכים על חזקת כשרות מצ"ע.
לירושלמי - היו ממנים זקנים שישגיחו על בתי משתאות. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לדאוג שלא יהי' שום תקלה.

י, ע"א

מאיזה כסף משלמים בכתובה שנכתבה בקפוטקיא ועכשיו מגרשה בא"י?
לבבלי - מחלוקת, לרשב"ג משלמים ממעות קפוטקיא שהם גדולות יותר, לשיטתו שכתובה זה דאורייתא, וחכמים סוברים שמשלם ממעות ארץ ישראל שזה פחות שזה לשיטתם שכתובה זה מדרבנן, לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים שרשב"ג שהלכה כמותו אומר שכתובה זה דאורייתא מצד החפצא.
לירושלמי - הפוך, לרשב"ג משלם ממעות קפוטקיא שהם פחות יפות כי כתובה זה מדרבנן, וחכמים אומרים שמשלם ממעות א"י שהם יפות יותר כי כתובה זה מדאורייתא, לשיטתו מצד הגברא, הלכה כרשב"ג ולכן כתובה זה מדרבנן שזה רק חיוב על האדם.

לבבלי - אז מותר לאשה לינשא בכל יום, שאם יהי' לו טענת בתולים ישכים לב"ד, לשיטתו מצד החפצא ולכן יכול כל יום לינשא שיש ביי"ד.

לירושלמי - גם אז צריכה לינשא ביום רביעי שיש ברכה מיוחדת לעופות ולדגים ביום זה, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש עוד סיבה שזה ברכה לאדם ולכן צריך להינשא דוקא ביום רביעי.

המשך

האם יש את הטעם של טורח סעודה?
לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שהטעם הוא מפני הסעודה (חפצא).
לירושלמי - מחלוקת: לדעה א' כן ולר' יוסי לא והטעם שלא מתחתנים במוצ"ש בגלל כבוד השבת, לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שהטעם הוא בגלל כבוד השבת, שקשור לאדם.

המשך

מה הדין של בוגרת?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ויכול להיות שעדיין יש לה.
לירושלמי - משמע שאין טענת בתולים בגלל שהיא כחבית פתוחה, לשיטתו מצד הגברא כנראה ודאי שאבדו בתולי' ומצד האישה כבר אין שייך שיהי' לה ולא בגלל סיבה מסוימת כבבלי, ועצ"ע.

ה, ע"א

האם גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ?
לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על מעלת העבודה שלנו.
לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא, ולכן לא מדברים על מעלת העבודה מלמטה, ועצ"ע.

י, ע"א

מה הדין בבתולים שנשרו ע"י מדרגות?
לבבלי - לא הובא מקרה זה, אבל הובא מקרה אחר שהבעל טען שאין לאשה בתולים

קנס כמו שיש פה ממש נישואין.
לירושלמי - מחלוקת המפרשים י"א
שלחרשת יש קנס כי יש לה כתובה, ויש דעה
שאינן לה קנס כי אין לה כתובה. לשיטתו מצד
הגברא ולכן יש דעה שזה רק דרבנן, שאין פה
ממש נישואין, שהרי אין לה דעת שלימה, ורק
מצד הגברא.

המשך
אשת חרש ושוטה שנהיו בריאים, האם יש
להם כתובה?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
כנראה יש להם כתובה כי כרגע הם בריאים.
לירושלמי - חרש או שוטה שנשא פיקחת
אפילו שהבריא אין להם כתובה. אם רצה
להמשיך לקיימה כתובתה מנה ור' אליעזר
אומר שזה בתנאי שבוועלה לאחרי שנהי'
בריא, אבל אם לא בא עלי' אפילו מנה אין
לה. לשיטתו מצד הגברא, ולכן אין להם
כתובה, שברגע הקידושין וההתחייבות הי'
חרש או שוטה ולכן פטור.

יא, ע"א
בתולה פחות משלוש שנים
לבבלי - אם בוועלה זה כמו שנותן צבע בעין.
לשיטתו מצד החפצא, ולכן מביא דוגמא
שנותן צבע בעין שזה גם עושה משהו בחפצא
ומשאיר רושם אפילו שחוזרים הבתולים.
לירושלמי - לר' יוסי זה דומה לעושה גומא
בבשר וחוזר ומתמלא, ולר' חייא דומה
לעוקר את העין וחוזרת וצוללת. לשיטתו
מצד הגברא, ולכן מביא דוגמא לדברים שלא
פועלים בחפצא ורק כמו גומא בבשר וחוזר
ומתמלא, שמצד האדם אין שום פגם, שהרי
חוזרים הבתולים לגמרי.

יא, ע"א
האם ב"ד משפיעים על הבתולים?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא,
שיש מציאות לעולם מצד עצמו ולא רואים
בגלוי שהכל תלוי בב"ד.
לירושלמי - כן, שאם עיברו ב"ד את החודש
אז נחשבת לפחות מגיל שלוש ובתוליה

ועצ"ע אם חולקים במציאות, ואולי אפשר
לומר שלירושלמי מעות א"י יפות יותר מצד
החשיבות של האדם בא"י ולא מצ"ע ממש.

י, ע"ב
אישה שדמי' מועטים - האם זה לשון סגי
נהור?

לבבלי - לא מובא הלשון סגי נהור. ודנים
האם אשה שיש לה מיעוט דם זה לטובה או
לרעה? לשיטתו מצד החפצא, ולכן הרבה דם
מביא הרבה ילדים, ולא מדבר על הבתולים
שזה קשור לאישה, וגם לא בלשון סגי נהור
שקשור לאדם.

לירושלמי - מביא את הטעם שאינה מצוי'
לטמא טהרות לגבי טענת בתולים כלשהם ז"א
שגם אם הדם מועט נחשב שהיתה בתולה.
מעשה באישה אחת שלא נמצאו לה בתולים
אלא מועט כעין החרדל אמר לה ר' ישמעאל
כמותן ירבו בישראל, שנחשבת בתולה, ר'
זכרי' חתנו של ר' לוי אומר שר' ישמעאל
קללה שהיא בעולה ובלשון סגי נהור אמר
לה. חברים אומרים שכל אשה שדמי' מועטים
ולדי' מועטים. ר' יוסי משבחה ואומר שכל
אשה שדמי' מועטים אינה מצוי' לטמא
טהרות. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר
רק מצד הבתולים וגם בלשון סגי נהור שזה
קשור לאדם בשביל לא לביישו. ועצ"ע.

המשך
מה השיעור של מאתים שבכתובה, באיזה
מטבע הם?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא
ולכן אולי הכוונה למטבע היוצא באותו זמן,
ועצ"ע.

לירושלמי - לשמואל הכוונה לשקל הקודש.
לר' אבא הכוונה למטבע יוצא באותו הזמן.
לשיטתו מצד הגברא, ולכן יש דעה שהכוונה
לשקל הקודש שזה מצד האדם.

המשך
האם לחרשת יש לה קנס?
לבבלי - פשוט שלחרשת לרבנן יש קנס,
לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים שיש פה

שיש בזה כנראה עוד ענין שלא יתביישו אחד מהשני ויהי' זיווגם עולה יפה. ועצ"ע.

לירושלמי - בראשונה גזרו שמד ביהודה שכן מסורת להם מאבותם לגויים שיהודה הרג את עשיו דכתיב ידך בעורף אויביך ולכן היו הולכים ומשעבדים בהם ואונסים את בנותיהם וגזרו שיהא ההגמון בועל תחילה ולכן התקינו שיהא בעלה בא עלי' בעודה בבית אבי' שמתוך שיודעת שאימת בעלה עלי' נגרת אחרי בעלה ומשמטת עצמה מליבעל להגמון. לשיטתו מצד הגברא ולכן תיקנו דבר שיכול להפר את הגזרה.

המשך

מה הסימנים של חתונה וברית שלא יתבטלו? לבבלי - היו עושים סימון לחתונה שהי' קול של רחיים בעיר, ואור נר שהיו מדליקים במקום שנקרא ברור חיל וזה הי' סימן לברית מילה. אבל לא מביא שאפילו שבטלה הגזרה נשאר המנהג. לשיטתו מצד החפצא, וח"ו להמשיך את המנהג, שהרי בטל הסיבה בטל המסובב.

לירושלמי - מובאים מנהגים אלה, וגם על זה שבעלה הי' בא עלי' ביהודה בעודה בבית אבי' שאפילו שבטלה הגזירה נשאר המנהג. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מכיון שנהגו כך אפילו שבטל הסיבה לא בטל המסובב.

יב, ע"ב

כהנת שנשאת לישראל או הפוך האם תגבה 400?

לבבלי - מובא בבריתא שבת ישראל לכהן או הפוך אם רוצים לכתוב 400 בכתובה - כותבים. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם רוצה להתחייב בארבע מאות זכותו וא"א למנוע זאת.

לירושלמי - מובא שבת ישראל לכהן לא תגבה 400 שמספיק לה הזכות שעלתה לכהונה. לר' מאנא בת ישראל לכהן תגבה 400 מכיון שכעת היא כהנת, אבל בת כהן שהתחתנה עם ישראל לא תגבה שירדה מהכהונה, אמר ר' יוסי ב"ר בון אחת זו ואחת זו גובות 400 וזו שזה קנס שיהא אדם נדבק בשבטו

חוזרין, ואם לא עיברו ביי"ד את החודש אז כבר נחשבת לגיל שלוש ואין בתוליה חוזרין, לשיטתו מצד הגברא, שהכל תלוי בביי"ד, וכמו מקדש ישראל והזמנים.

המשך

מהו גדר קטן וקטנה?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן עד גיל 13 וקטנה עד גיל 12 נחשבים לקטנים מצד דין תורה, שאין להם חשיבות לגרום לחיובים שאינם פועלים ממש בחפצא. לירושלמי - מובא שקטן פחות מגיל 9 וקטנה פחות מבת שלוש שנים ויום א', לשיטתו מצד הגברא ולכן כבר מגיל 9 יהי' חשוב וקטנה מגיל 3, שכבר יש להם איזשהו גדר חשיבות עכ"פ מדרבנן לגבי הגברא.

יא, ע"ב

האם יכול להיות שעיברה ועדיין היא בתולה? לבבלי - לא הובא, ובחגיגה י"ד ע"ב מובא שבתולה התעברה באמבטי', לשיטתו מצד החפצא וקשה למצוא כזה מקרה שהתעברה באמבטי' מצד עצמה אבל עדיף מלומר שהתעברה ע"י קטן שזה עוד יותר לא מצוי. ועצ"ע.

לירושלמי - מובא מעשה שהתעברה ע"י ביאת קטן ובתוליה קיימים, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מביא מקרה שהתעברה ע"י ביאת קטן.

המשך

האם הבא על שפחה פטור מקנס?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם שפחה יכול להיות בה קנס.

לירושלמי - פטור, מכיון שרק מי שיש לו בה הוי' משא"כ שפחה שאין לו בה הוי' ולכן פטור מקנס, לשיטתו מצד הגברא, ולכן אם חסר לו בה הווי' פטור מקנס.

יב, ע"א

מה הטעם שתיקנו ביהודה שהתייחד עם ארוסתו?

לבבלי - לא הובא טעם. לשיטתו מצד החפצא

לעולם?

לבבלי - מחלוקת: לחכמים כל המשפחות בחזקת כשרות הן עומדות וא"צ לבדוק כלל ולר"מ בודק עד 4 אמהות, לשיטתו מצד החפצא והרי כל זמן שלא יצא שם פסול הרי יש פה חזקת כשרות.

לירושלמי - הפוך, לר"מ כנ"ל אבל לחכמים צריך לבדוק לעולם אפילו לא יצא שם פסול על המשפחה, לשיטתו מצד הגברא, לכן מחמיר שצריך ייחוס ולכן צריך לבדוק את כל המשפחה.

יד, ע"ב

תינוקת שמושלכת באשפה לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא לכן יש חזקת כשרות גם על תינוקת זו. ועצ"ע.

לירושלמי - מעשה בתינוקת שראו אותה מושלכת באשפה, הגיע מעשה לפני ר' שמואל ואמר שנחשבת לספק ור' ירמי' סבר שמכשירים אותה ור' יוסי אומר שפוסלים אותה מכיון שבזנות יכול להיות שהם כשרים, אבל להשליך את התינוקת לאשפה זה רק פסולים משליכים. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מובא כל החילוקים שהם מצד האדם, ויש אומרים שמכשירים.

פרק שני

טז, ע"א

האם הולכים בנפשות אחרי הרוב? לבבלי - משמע שהולכים אחרי הרוב. לשיטתו מצד החפצא ולכן הולכים אחר רוב הסיכויים גם בנפשות כמו במלחמה שראוהו נפגע, ורוב הנפגעים בצורה כזאת מתים. לירושלמי - משמע שלא הולכים אחרי הרוב בנפשות אלא רק באיסורים. לשיטתו מצד הגברא, ולכן משמע שלא הולכים אחרי הרוב, כי כל אחד נידון לגופו. ועצ"ע.

המשך

האם הולכים בממון אחר הרוב לכו"ע? לבבלי - מחלוקת רב ושמואל, לשיטתו מצד החפצא, ולכן גם בממון יש דעה שהולכים אחרי הרוב.

ובמשפחתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא כל אחד יכול לגבות סתם ארבע מאות, ועל דרך לא כל הרוצה ליטול את השם יטול וגם כשיש קנס מצד האדם שיידבק בזרעו ומשפחתו.

יב, ע"ב

האם ברי ושמא ברי עדיף לכו"ע? לבבלי - זו מחלוקת, לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שהוא ברי אבל יש פה ספק מצ"ע ולא מתחשבים בברי שלו.

לירושלמי - לכו"ע ברי עדיף לכו"ע, לשיטתו מצד הגברא, ולכן אם בא עם טענת ברי עדיף לכו"ע.

יג, ע"א

מה הפירוש מדברת?

לבבלי - מחלוקת: יש דעה שפירושו נבעלת ויש דעה שמדברת היא נסתרה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברת הולך גם על אישה שנסתרה מצד המקום.

לירושלמי - הפירוש הוא רק נבעלת וכתוב מדברת לשון נקי, לשיטתו מצד הגברא, לכן זה הולך רק על נבעלת שזה חיסרון בגברא.

יג, ע"א

האם כשרים מזנים?

לבבלי - משמע שכן. ובלשונו: אין אפטרופוס לעריות. ולכן נחלקו גם אם רוב כשרים. לשיטתו מצד החפצא, ולכן א"א לסמוך אפילו על כשרים בעניני עריות מצד שהיצר חזק.

לירושלמי - מחלוקת: לדעה א' משמע שאם הרוב כשרים גם ר' יהושע מודה שהאשה נאמנת אבל ר' יעקב אומר שאפילו במקום שרוב כשרים עדיין מחלוקת מכיון שהפסולים מזנים יותר ולכן מחמיר ר' יהושע אפילו ברוב כשרים ור' זעירא אומר שאפילו כשרים מזנים שאין אפטרופוס לעריות, לשיטתו מצד הגברא לכן יש דעה שאפשר לסמוך על כשרים.

המשך

האם הנושא אשה צריך לבדוק את היוחסין

בין לטהר בין לרחק בין לקרב בין לאסור בין להתיר בין לזכות בין לחובה - עד שלא נחקרה עדותם יכולים לחזור בהם, אבל לא אחרי שנחקרה עדותם אינם נאמנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן כל זמן שלא נחקרה עדותם עדיין לא קיבלו את העדות לגמרי בית דין ולכן יכולים לחזור בהם.

כ, ע"א

האם אפשר להוכיח חתימה מספר שכתב אותו אדם?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן משמע שא"א להוכיח מהספר מכיון שאין עליו עדים כמו על שטר שחתמו עליו, שאז הוא מצד עצמו מוכיח שהוא כתב ידם.

לירושלמי - מובא שאפשר להוכיח חתימה מספר מוגה שכתבו אותו אדם. לשיטתו מצד הגברא, ולכן יכול להוכיח שהרי אותו אדם כתבו.

יט, ע"ב

האם מותר לחתום על שטר אמנה בפסים? לבבלי - אסור לחתום עליו ולכן עדים לא נאמנים לומר שטר אמנה הוא, כי זה איסור, והלשון הוא שטר פסים. לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור אפילו לחתום עליו שלא יהי' אפילו רגע אחד כזה שטר.

לירושלמי - במ"א רב אומר שאסור לחתום על שטר אמנה ושטר פסים ובמ"א אומר רב שנאמנים העדים לומר שזה שטר אמנה. ועל זה עונים שרב אומר רק שאסור לקיים כזה שטר, אבל מותר לחתום עליו. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מותר לחתום, וכל האיסור זה רק לקיים כזה שטר שיכול להזיק בהמשך שישתמשו בו.

המשך

עד אחד בע"פ ועד אחד בשטר - האם מצטרפים?

לבבלי - כן. לשיטתו מצד החפצא, והרי שניהם על אותו עניין, לכן מצטרפים. לירושלמי - לא, שמפיהם ולא מפי כתבם. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהיו שניהם

לירושלמי - משמע שלכו"ע אין הולכין בממון אחר הרוב, לשיטתו מצד הגברא ולכן המוציא מחברו עליו הראי' ואין הולכים אחרי הרוב.

המשך

מה הדין בעדים שמעידים על מקצת הטענה? לבבלי - מובא רק דעת ר' חייא שלא תהא הודאת פיו גדולה מהעדת עדים ולכן צריך לישבע כדין מודה במקצת, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מעלה מיוחדת בהודאת פיו ונחשב רק כמו העדת עדים שחייב מצד החפצא.

לירושלמי - מובאת גם דעת ר' יוחנן שהודאת פיו זה יותר מהעדים ולכן במקרה שהעדים מעידים אינו חייב שבועה שאינו נחשב למודה במקצת, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חשיבות בהודאת פיו יותר מהעדת עדים וכו'.

המשך

האם במחולות שהיו בנות ישראל בכרמים היו פרועות ראש?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי יש חשש להיפך הצניעות וכו'.

לירושלמי - מובא שהיו ראשה פרוע, לשיטתו מצד הגברא, ואין חשש כל כך, ועצ"ע.

יח, ע"א

מה הסברא שמודה במקצת נשבע?

לבבלי - מובא בגלל שחזקה אין אדם מעיז פניו בפני בע"ח ובאמת רצה להודות לו אלא שאין לו כסף לכן משתמט ממנו, לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר בגלל שמשתמט ממנו.

לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא וכנראה שזה גזרת הכתוב.

יח, ע"ב

האם עדים יכולים לחזור בהם עד שיחקרו?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואחרי שהעדים מסרו עדותם אין יכולים כלל לחזור בהם כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד. לירושלמי - מובא שעדים שהעידו בין לטמא

באותו אופן.

כא, ע"א

האם יש דעה שעד ודיין בשטר מצטרפים? לבבלי - במסקנה לא מצטרפים, כי העד מעיד על המנה שבשטר והדיין מעיד ע"ז שבפניו התקיים השטר, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין קשר בין העד לדיין, שכל אחד מעיד על משהו אחר.

לירושלמי - משמע שכן מצטרפים, לשיטתו מצד הגברא, לכן יש קשר בין העד לדיין, שכולם טובת אותו אדם.

כב, ע"א

אם אומרת נתגרשתי במקום פלוני, ועדים מכחישים אותה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן ודאי יאמינו לעדים שהם פועלים מצד החפצא.

לירושלמי - האשה שאומרת אשת איש הייתי ונתגרשתי במקום פלוני ובאו שנים ואמרו לא נתגרשה במקום זה - נשארים בספק. לשיטתו מצד הגברא, לכן מאמינים לה, שהאי יש לה מיגו שהפה שאסר הוא הפה שהתיר שהרי היא זו שאמרה אשת איש הייתי.

כד, ע"ב

האם השם של נחמי' הוא גם תרשתא?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא, ואין הסבר שיתיר לשתות יין של גויים מצד כבוד המלך, שמה שאסור אסור.

לירושלמי - כן, בגלל שהתירו לו לשתות יין של גויים מכיון שהי' מוזג יין למלך והי' חייב לשתות ג"כ, לשיטתו מצד הגברא, ולכן התירו לו לשתות יין של גויים מצד כבוד המלך.

כו, ע"א

האם יש חילוק בין הורהנה (שהאשה משכון על חוב) לנחבשה?

לבבלי - למסקנה אין חילוק, והחילוק הוא רק אם יד ישראל תקיפה או לא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן מחלקים אם יד ישראל תקיפה

שיכולים להוציאה או לא.

לירושלמי - מחלק בין הורהנה שאז צריך שני עדים להתירה, אבל בנחבשה שאינה נחלטת להם לא צריך עדים. לשיטתו מצד הגברא, לכן מחלקים גם מה סוג החיוב, שאם הורהנה צריך שני עדים שאז שייכת להם יותר, משא"כ בנחבשה שלקחוה סתם בשבי'.

המשך

האם בכרכום של מלכות אחרת חוששים שבעלו?

לבבלי - כן, מכיון שאינם חוששים להשחית את בני העיר משא"כ אם זה מאותה מלכות אין חוששים שבעלו כי אינם רוצים להשחית את בני העיר, לשיטתו מצד החפצא, לכן מדבר על זה שחוששים לא להשחית את העיר.

לירושלמי - הפוך, שאם זה כרכום של מלכות אחרת אין חוששים מכיון שהם מפחדים ואין להם פנאי לבעול, משא"כ אם זה כרכום של אותה מלכות שאינם מפחדים חוששים שמא בעלו, לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר על זה שהם מפחדים על עצמם, ולא מצד השחתת העיר.

המשך

המגרש את אשתו - האם יכולה לגור בשכונתו?

לבבלי - כתוב רק אם הוא כהן או שנשאת לאחר שאז היא אסורה עליו אז אסור שתגור בשכונתו, אבל סתם כך מותר. לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור רק אם הוא כהן וגרושה ואז זה איסור מצד החפצא.

לירושלמי - אסור בכל מצב. לשיטתו מצד הגברא, והרי בכל מקרה אסור, הגם שזה רק איסור על הגברא ולא איסור ממש כמו בכהן וגרושה.

כח, ע"א

קטן שהוא קרוב, האם נאמן לומר שהאישה לא נטמאה בזמן המלחמה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך עדות שתעיד ממש מצד החפצא.

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש רק קנין המסורים לחכמים שקונים מצד החפצא.

לירושלמי - בראשונה היו קונין בשליפת המנעל כמ"ש "וזאת לפני בשראל... שלף איש נעלו" חזרו להיות קונים בקצצה היינו כשהי' אדם מוכר שדה אחוזתו היו קרוביו מביאין חביות וממלאים אותן קליות ואגוזים ושוברין לפני התינוקות והתינוקות מלקטין ואומרים נקצץ פלוני מאחוזתו וחזרו להיות קונים בכסף ושטר וחזקה, לשיטתו מצד הגברא לכן גם קניין של סיכום בין אנשים שקונים נחשב לקניין וקונים.

כח, ע"ב

מהי קצצה במקדש ומגרש אישה שאינה הוגנת?

לבבלי - מוסיף שכאשר מקדשה קרוביו אומרים אחינו פלוני נשא אשה שאינה הוגנת לו ומתייראים אנו שמא יתערב זרעו בזרענו, אבל אין הלשון נקצץ פלוני ממשפחתו. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק מדברים שלא יהי' תקלה שיתערב זרעו בזרענו.

לירושלמי - מי שהי' נושא אישה שאינה הוגנת לו קרוביו ממלאים חביות קליות ואגוזים ושוברים לפני התינוקות והתינוקות מלקטים ואומרים נקצץ פלוני ממשפחתו ובשעה שהי' מגרשה היו עושים לו כן ואומרים חזר פלוני למשפחתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומרים עליו גם נקצץ פלוני ממשפחתו שזה כמו עונש וקנס בשבילו כדי שיגרשה.

כח, ע"ב

האם קטן שגדל נאמן רק כשמעיד מיד?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן נותן נאמנות לקטן בדברים מסוימים ללא תנאי ואינו חושש.

לירושלמי - גדול נאמן לומר מה שראה כשהי' קטן, אבל רק אם העיד מיד, אבל אם יצא וחזר - שמא מפני יראה או פיתוי אמר, ולכן אינו נאמן. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם הנאמנות של קטן זה רק בדברים מסוימים

לירושלמי - אפילו קטן והוא קרוב נאמן להעיד על האישה שלא נטמאה. לשיטתו מצד הגברא, ולכן נאמן כל אחד שמקילים על האישה שהיא עגונה, וגם שהם מעידים על הגברא.

המשך

מהו המעשה שלא נתייחד עם אשתו לאחר שנשבת?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, והרי אין איסור ממש רק חשש ולכן מותר להתייחד.

לירושלמי - מובא מעשה בר' חייא בר יוסף ששלח אחרי אשתו לפדותה מהשבי וביקש שיעלו איתו שלשה תלמידים שאם יפנה א' מהם לצרכו תתייחד עם שנים ושכר לה בית והי' מעלה לה מזונות ולא הי' מתייחד עימה אלא בפני בניה, כי הי' כהן ואסור בשבויה וקרא ע"ע את הפסוק "יגעתי באנחתי" לפדותה ומנוחה לא מצאתי להתייחד עימה, לשיטתו מצד הגברא, לכן החמיר על עצמו גם לא להתייחד איתה.

המשך

האם עד זומם הוא חידוש?

לבבלי - מחלוקת. לרבא - ללשון הראשון כן, אבל לאבבי וללשון השני לכו"ע אינו חידוש. לשיטתו מצד החפצא ולכן אינו חידוש שמאמינים לעד השני שהוא זה שאמר שהרי מעידים על האדם "עמנו הייתם" ובזה אף אחד לא מכחישם בצורה ישירה. לשיטתם שמחלקים בין הגברא לחפצא שהעדים הראשונים מעידים על החפצא ולא על עצמם. משא"כ לירושלמי שלא מחלק ועדותם על המעשה נחשבת ממילא כאילו מעידים על עצמם שהיו שם ג"כ.

לירושלמי - כן. ולכן לא לומדים מעדים זוממים כי הם חידוש. לשיטתו מצד הגברא ומי אומר שזה צודק, אולי העד הראשון. ועצ"ע.

המשך

מהו קנין קצצה וכיצד היו קונין בעבר?

ועצ"ע.

לירושלמי - מובא שזה חידוש שבכל מקום אין אדם מתחייב על דיבורו וכאן אדם מתחייב על דיבורו ולכן אין למדין מזה לשום דבר, לשיטתו מצד הגברא, לכן מסתכל רק מצד האדם שאצלו זה רק דיבור.

לג, ע"ב

האם יש שליח לדבר עבירה בטביחה? לבבלי - פשוט שיש שליח לדבר עבירה בטביחה כמו במכירה, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש שליח גם בטביחה מכיון שחייב על התוצאה וא"צ שהוא בעצמו יעשה. לירושלמי - מחלוקת: לחזקי' כן שזה הוקש למכירה ולר' יוחנן לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שאין שליח בטביחה, שצריך שהוא בעצמו יעשה כדי להתחייב.

לד, ע"ב

האם יש מחלוקת בחיוב ממון לחייבי מלקות שוגגים?

לבבלי - היתה הו"א שנחלקו גם במיתה וממון ולמסקנה חולקים רק במלקות, לשיטתו מצד החפצא ולכן הי' הו"א שאפילו במיתה וממון חייב שמצד החפצא הוא חייב ממון אפילו שהאדם עצמו חייב מיתה.

לירושלמי - הכל מודים שאין חיוב ממון אצל חיוב מיתה אפילו בשוגג שמשווים בין אדם לבהמה שכמו בבהמה לא חלקת בין שוגג למזיד לחייבו ממון כך במכה אדם לא תחלוק בין שוגג למזיד לפוטרו ממון, והמחלוקת היא רק אם יש חיוב מכות בשוגג לר' יוחנן חייב ממון לר"ל פטור שמשוה מכות למיתה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין הו"א שאם חייב מיתה יתחייב גם ממון, שהרי קים לי' בדרבה מיני'.

המשך

האם האוכל תרומה טמאה משלם חולין טהורים משום קנס?

לבבלי - משלם חולין טהורים אבל לא מובא שזה משום קנס, לשיטתו מצד החפצא שגם תרומה טמאה יש בה שווי ומתחייב לשלם

ורק אם אומר מיד אבל אם אומר אח"ז שמא פיתוהו אנשים לומר זה.

פרק שלישי

כט, ע"ב

האם יש מקור אחר לקנס בפסולים?

לבבלי - המקור לזה מהפסוקים הנערה בתולה בתולות הבתולות. לשיטתו מצד החפצא שפסוק זה נמצא עם הפסוקים שמדברים על בעילה של אונס ומפתה.

לירושלמי - מובא את הפסוק אם מאן ימאן אבי' - אין לי אלא שמאן אבי' מנין שאם ימאנו אפילו משמים היינו שהיא פסולה לקהל שמשלם קנס ת"ל מאן ימאן מכל מקום. לשיטתו מצד הגברא שקנס זה בפסולים זה רק קנס לגברא כדי שלא יהא חוטא נשכר.

כט, ע"א

האם נתינים אינם עבדים?

לבבלי - לא הובא, רק רש"י ותוס' נחלקו שרש"י סובר כירושלמי, לשיטתו שרק נאסרו כפסולי משפחה, ותוס' סובר שנאסרו מדאורייתא, לשיטתו מצד החפצא ודוד הוסיף שיהיו כעבדים.

לירושלמי - מובא שלא גזרו עליהם להיות עבדים אלא רק משום פסול משפחה. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה רק פסול משפחה - פסול צדדי כמו רש"י.

המשך

מה המקור למלקות בבן סורר?

לבבלי - המקור הוא למדנו "ויסרו" מ"ויסרו" "ויסרו" מ"בן" ובן מ"והי" אם בן הכות הרשע". לשיטתו מצד החפצא שזה ממש דין מלקות.

לירושלמי - המקור הוא שכתוב "ויסרו אותו" והכוונה למכות. לשיטתו מצד הגברא שזה רק לחנכו ולא ממש דין מלקות.

המשך

האם מוציא שם רע הוא חידוש?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסתכל מצד הפעולה שדיבורו גורם מעשה.

לירושלמי - מחלוקת, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שיש עליו חיוב כרת לכן יש דעה שא"צ לשלם.

המשך

האם לוקה כשיש עליו חיוב כרת? לבבלי - מחלוקת תנאים, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שאפילו שיש עליו חיוב כרת מקבל מלקות מצד שצריך עונש גם בידי אדם.

לירושלמי - מסתפקים האם נחלקו בזה או לא, לשיטתו מצד הגברא, וכיון שיש עליו חיוב כרת זה על דרך קים לי' בדרבה מיני', ולכן יש סברא שלכו"ע א"צ מלקות.

המשך

האם יש כתובת בנים דכרין ומזון הבנות לאנוסה ומפותה?

לבבלי - מסתפק באנוסה אם יש מזונות לבנותיה ובמפותה לא דן כלל, לשיטתו מצד החפצא ומכיון שזה באונס, פוגם בנישואין, ולכן יש ספק אם צריך לתת מזונות לבנותי'.

לירושלמי - פשוט לו שבאנוסה אין לה כתובת בנים דכרין אבל מזונות לבנותיה וכן במפותה לדיעה א' ודאי יש לה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מכיון שסו"ס הוא לקחה לו לאישה, לכן ודאי שצריך לתת מזונות לבנותי'.

לט, ע"א

האם אונס שגירש כופין אותו להחזיר? לבבלי - כתוב רק שמחזיר אבל לא כופין אותו, לשיטתו מצד החפצא שצריך להחזירה אבל אין כופין את האדם על זה.

לירושלמי - כתוב שכופין אותן להחזיר, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שצריך לכפות אותו על זה.

מ, ע"ב

מה המקור של ר"מ שלקטנה אין קנס? לבבלי - משום שנאמר "ולו תהי' לאשה" שהכוונה רק במהווה עצמה שיכולה לקדש עצמה היינו גדולה, לשיטתו מצד החפצא ולכן לומד מהפסוק שקשור לאישה (חפצא)

חולין טהורים.

לירושלמי - מובא שזה משום קנס שהרי הי' צריך לשלם רק דמי עצים שהרי זה תרומה טמאה וזה שמשלם זה רק משום קנס, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהתרומה לגבי האדם הייתה טמאה אין בה שווי כ"כ וזה רק קנס על האדם.

המשך

מה הטעם שהחוסם פרת חבירו לוקה ומשלם?

לבבלי - משלם רק לצאת ידי שמים, לשיטתו מצד החפצא ומכיון שזה עברה אחת אין סברא שגם לוקה וגם ישלם.

לירושלמי - בגלל שאם חוסם גם פרה שלו חייב מלקות היינו שהתחייב ממון בלי קשר למלקות ואין חיוב המלקות שלו פוטר ממון של חברו או בגלל שהתחייב ממון קודם המלקות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם מפרט ואומר שחייב לשלם בגלל חיוב אחד ולוקה בגלל חיוב אחר.

המשך

מה המקור שאין שליח לדבר עבירה?

לבבלי - לומדים מזה שמעילה וטביחה זה שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדים ולמ"ד שכן מלמדים לומדים מהפסוק דם יחשב לאיש ההוא ולא לשולחיו, לשיטתו מצד החפצא ולכן לומדים ממעילה וטביחה שזה שני כתובים ואין מלמדים שזה קשור יותר לחפצא שרק בדברים אלו ולא בדברים אחרים.

לירושלמי - לומדים רק מהפסוק "דם יחשב לאיש ההוא" הוא ולא לשולחיו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא פסוק שקשור עם האדם.

ל, ע"א

האם האונס נידה משלם קנס?

לבבלי - לכו"ע משלם קנס, לשיטתו מצד החפצא ואפילו שעובר איסור כרת עדיין מצד החפצא (הפגיעה באישה) צריך גם לשלם קנס.

החפצא שפטור מלשלם.
 לירושלמי - משמע שפטור אפילו מידי שמים.
 לשיטתו מצד הגברא, ולכן כשמודה זה מראה
 שבאמת חוזר בתשובה ומתחרט ולכן פטור
 מידי שמים ג"כ, ע"ד "מודה ועוזב ירוחם".

פרק רביעי

מג, ע"ב

מה הכינוי לשמואל?

לבבלי - הכינוי הוא שקוד. לשיטתו מצד
 החפצא, לכן מדברים על הפועל, שכבר נהי'
 בדרגת "שקוד".

לירושלמי - הכינוי הוא שוקד. לשיטתו מצד
 הגברא, מדברים על הפועל, שעדיין עובד
 ושוקד על התורה.

מג, ע"ב

מה טעמו של ר' יהודה שכתובה לאבי'?

לבבלי - מכיון שהכתובה נכתבה כשהבת
 היתה ברשות האב. לשיטתו מצד החפצא
 ולכן זה רק בגלל שנכתב ברשותו, שאז זה
 שייך לו.

לירושלמי - הטעם הוא כדי שאדם יתן לבתו
 בעין יפה מכיון שיוודע שכתובה חוזרת
 אליו. לשיטתו מצד הגברא, ולכן אומר שזו
 תקנה על האדם כדי שיתן לבתו.

מג, ע"ב

מה טעמו של ר' מאיר שכתובה לעצמה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ועל
 זה אין צריך טעם, שהרי היא החפצא והיא
 האישה שודאי לה מגיעה הכתובה.

לירושלמי - לומד ממוציא שם רע, ששם גם
 משלם לבת ולא לאבי'. לשיטתו מצד הגברא,
 ולכן לומדים ממוציא שם רע שמשלם לבת
 ואם לא היינו למדים ממוציא שם רע הי' צריך
 לשלם לאבי'.

מו, ע"א

האם מוציא שם רע בשומרת יבם ארוסה או
 במיעודת חייב?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא,
 והרי בפועל כרגע היא אשתו ולכן יש בה

שרק אם היא יכולה לקדש את עצמה אז שייך
 קנס.

לירושלמי - משום שכתוב נער בפרשה חסר,
 לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד ממיעוט
 שקשור לגברא ולא בגלל שתלוי באשה.

המשך

האם מוציא שם רע שלא כדרכה חייב?

לבבלי - פטור. לשיטתו מצד החפצא ואין זה
 נחשב ביאה כלל.

לירושלמי - גם אם זה שלא כדרכה חייב.
 שנאמר "והוציא עליה שם רע" מכל מקום
 או שלומדים מהמילה נער שגם אם בא עליה
 דרך זכרות חייב, לשיטתו מצד הגברא, והרי
 האדם מקפיד גם על דברים אלו ולכן גם על
 זה חייב.

המשך

האם כל השלושים שקלים של עבד הם קנס?
 לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא,
 ולכן ודאי שזה גם תשלום על העבד מצ"ע
 ולא קנס.

לירושלמי - הכל קנס או רק מה שיותר מהשווי
 של העבד עד שלושים זה קנס. לשיטתו מצד
 הגברא ולכן סובר שזה יותר קנס על האדם.

המשך

האם לדעה שכופר הוא כפרה זה נחשב לקנס?
 לבבלי - משמע שגם מי שאומר שזה כפרה
 ולכן משלם דמי מזיק ולא דמי ניזק זה לא
 קנס, ולכן לא אומרים על זה מודה בקנס
 פטור. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומרים
 שכופר זה תשלום על הנזק מצ"ע ולא רק קנס
 על האדם.

ולירושלמי - מי שאומר שכופר זה כפרה ולכן
 משלם פדיון נפשו, היינו דמי מזיק, ולא של
 ניזק סובר שכולו קנס. לשיטתו מצד הגברא
 ולכן אומר שזה קנס רק מצד האדם.

מא, ע"א

האם מודה בקנס פטור אפילו בדיני שמים?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא
 וכנראה שהפטור זה רק בנוגע לדיני אדם מצד

הגברא, ולכן לוקים גם בלי מעשה, רק על עצם פעולת הגברא.

המשך

האם התשלומין והסקילה הם דין א' ?
לכבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ובפשטות זה שני דברים, א' בגופו וא' בממונו, מצד החפצא.

לירושלמי - מחלוקת: לר' זעירא זה שני דינים ולר' ירמי' זה דין א'. לשיטתו מצד הגברא לכן יש דעה שזה דין א', שגם התשלום זה דין וחיוב מצד האדם.

המשך

האם עדים זוממים צריכים התראה ?
לכבלי - פשוט שאינם צריכים התראה לשיטתו מצד החפצא והרי הוא מזיק ופשוט שא"צ התראה.

לירושלמי - מחלוקת לר' יצחק א"צ התראה ולר' אבהו צריכים התראה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שצריך התראה כיון שגם בזה צריך לראות שיהיו מודעים לעבירה הזאת.

מד, ע"ב

האם קטנה פטורה כי נחשבת כגדולה ללא התראה ?

לכבלי - לא מובא, רק שקטנה פטורה כי היא לא בת עונשין. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שהיא בכלל לא בת עונשין.

לירושלמי - מובא שהמוציא שם רע על קטנה פטור כי היא כמו גדולה ללא התראה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר שבאמת יש פה גברא רק שחסר במודעות שלו כמו גדול ללא התראה.

מה, ע"א

אם סרחה ולבסוף בגרה, מה הדין ?
לכבלי - משמע שגם כשבגרה צריך לדונה בסקילה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא משנים את דינה מצד שבגרה.

לירושלמי - משמע שפטורה ולרבי חייא משמע שחייבת. לשיטתו מצד הגברא ולכן

מוציא שם רע.

לירושלמי - משמע שפטור, שכתוב "את האשה הזאת לקחתי ואקרב אליה" פרט ליעודין ולקחתי פרט לשומרת יבם וארוסה, לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב לדעת איך היא אשתו, ורק במקרה שהוא בחר אותה.

מד, ע"א

מה הדין אם יש שני שטרי חוב על חוב א' ?
לכבלי - פשוט שהשטר השני ביטל את השטר הראשון או בגלל שהודה לו שהראשון מזויף או בגלל שמחל לו על הראשון, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שהשטר השני מבטל את השטר הראשון.

לירושלמי - מובא טעם אחר בגלל שחוששין שמא טען שאבד שטרו וכתב לו שטר נוסף, לשיטתו מצד הגברא, ולכן חושש בגלל האדם שעשה תרגיל.

מו, ע"א

שלווה מקראות נאמרו במשל
לכבלי - מובא הפסוק יקום והתהלך בכתובות לג, וזרחה השמש בסנהדרין עב, ופרשו השמלה בכתובות מו. אבל לא נכתבו ביחד, כמו בירושלמי דלהלן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק שכל דבר זה עניין אחר.

לירושלמי - תני ר' ישמעאל זה אחד משלושה מקראיות שנאמרו בתורה במשל. א. אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו וניקה המכה, שהכוונה על משענתו - על בוריו (בריאיות) ב. אם זרחה השמש עליו דמים לו - מה זריחת השמש מיוחדת שהיא שלום לכל באי עולם, אף זה בזמן שהוא יודע שהוא שלום ממנו והרגו הרי זה חייב. ג. פרשו השמלה - הכוונה שיתחווירו הדברים כשמלה. לשיטתו מצד הגברא, לכן מחבר את כל הדברים יחד.

המשך

האם עדים זוממים לוקים משום "לא תענה" ?
לכבלי - משמע שלא לוקים משום שזה לאו שאין בו מעשה, לשיטתו מצד החפצא לכן צריך דוקא מעשה.

לירושלמי - משמע שלוקים, לשיטתו מצד

יש דעה שמשנים את דינה בגלל שבגרה
"שהאדם השתנה".

המשך

היכן סוקלים נערה מאורסה שאין לה פתח
בית אב?

לבבלי - סוקלים אתה על פתח שער העיר.
לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך פתח שער
העיר שזה יכול להחליף את פתח בית אב
שזה כולל את כל העיר וע"ד שנקרא "בן עיר"
כאילו שהעיר זה כמו "אביה".

לירושלמי - סוקלים אותה במקום שזנתה.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מחפש דוקא מקום
ששייך יותר לה שזה המקום שזנתה.

מה, ע"ב

היכן סוקלים עובד ע"ז?

לבבלי - פשוט שסוקלים אותו בשער שעובד
בו. לשיטתו מצד החפצא והרי המקום שעבד
בו זה העיקר שגרם לו מצד העבירה.
לירושלמי - מחלוקת: לרבי הכוונה בשער
שעבד בו ע"ז ולרבנן זה בשער שנידון בו.
לשיטתו מצד הגברא ודוקא המקום שנידון בו
שזה בפועל הביא את החיוב על האדם.

המשך

האם בית הסקילה הי' חוץ לג' מחנות?

לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך
שלא יהי' בעיר כלל שאי"ז מתאים שיהי' בית
הסקילה בעיר וע"ד שמשלחים מצורע מחוץ
לג' מחנות.

לירושלמי - לאו דווקא מחוץ לג' מחנות,
אלא הי' רק מבחוץ. לשיטתו מצד הגברא
שאי"ז צ"ל ממש מחוץ לג' מחנות ורק צריך
לקיים "ויצא" ואפשר אפילו חוץ למחנה א',
ואדרבה כדי לחנך את האנשים צריך להיות
בתוך העיר למען יראו וייראו.

מו, ע"א

האם מביאים את האיסור שלא יהרהר ביום
כדי שלא יטמא בלילה?

לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר
על הבעי' של הטומאה בלילה שצריך לזהר

בגלל זה.

לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן
לא מדבר ע"ז שהרי האדם צ"ל בכלל מונח
בקדושה, ועיקר הבעי' שהוא חושב דברים
לא טובים מצ"ע, ולא רק כדי שלא יטמא
בלילה.

מו, ע"ב

מה הפירוש שהאב זכאי בביתו בביאה?

לבבלי - הכוונה שיכול למוסרה לביאה לשם
קידושין. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר
שיכול אפילו למוסרה לגמרי לקידושין
בביאה.

לירושלמי - מובא שיכול אפילו לקבל כסף
עבור קידושי הביאה של בתו. לשיטתו מצד
הגברא ולכן רק מקבל כסף עבור קידושי
הביאה של בתו אבל לא ממש יכול למוסרה.

מו, ע"ב

האם הבעל אוכל פירות של נכסי אשתו כדי
שישגיח עליהם?

לבבלי - לא, אלא תיקנו שאוכל פירות כדי
שיפדה אותה אם היא תיפול לשבי. לשיטתו
מצד החפצא וזה כנגד פדיונה.

לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא וזה רק
כדי שישגיח עליהם.

מו, ע"א

בעל ואב שאמרו צאי מעשה ידייך למזונותייך
לבבלי - כתוב רק שהבעל יכול לומר לאשתו
צאי ממעשי ידייך למזונותייך רק אם מעשי
ידי' מספיקים למזונותיה. ולגבי האב לא דן
בזה. לשיטתו מצד החפצא ולכן הבעל רק
צריך לדאוג שיהי' לה מזונות ולא משנה שזה
מגיע ממעשה ידיה.

לירושלמי - הבעל שאומר צאי ממעשי ידייך
למזונותייך אין שומעים לו, האב שאומר -
שומעים לו. לשיטתו מצד הגברא שיש חיוב
לבעל לזונה ואינו יכול בשום אופן להגיד
שתיקח ממעשה ידיה ורק באב שזה חיוב
מצד החפצא ואם יש לה אפשרות לזון
ממעשה ידיה א"צ ליתן לה.

שמתייחד איתה ברשותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו חדר קטן שמתייחד איתה ברשותו נחשב לנישואין.

מט, ע"א

האם צריך לזון את הבנות כדי שלא יצאו לתרבות רעה?

לבבלי - לא, אלא שלא יזלזלו בבנות. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר מצד זילזול הבנות היינו מצד חינוכן.

לירושלמי - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד חינוכן.

מט, ע"ב

מה הדין לגבי בניו הקטנים של הכותב נכסיו לבניו?

לבבלי - לא מובא הדין לגבי בניו הקטנים. לשיטתו מצד החפצא ואם כתב נכסים לבניו הנכסים שייכים רק לבנים שכתב ולא לקטנים. לירושלמי - מובא שהכותב נכסיו לבניו הוא ואשתו ניזונים מהם, ולר' אבהו גם בניו הקטנים ניזונים. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומרים שכנראה לא התכוון שלא יתנו לבניו הקטנים.

נ, ע"א

האם צריך שיפריש אדם חומש מנכסיו למצוות?

לבבלי - הלשון המבזבז אל יבזבו יותר מחומש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד הנכסים שלא יבזבו יותר.

לירושלמי - נמנו באושא שהיא אדם מפריש חומש מנכסיו למצוות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם שעליו מצוה להפריש חומש.

נא, ע"א

המשנה שלא כתב כתובה לאשה - מה דינו? לבבלי - אין הבדל בין שאר שטרות לכתובה, וגובה רק מבני חורין לשיטתו מצד החפצא ואם אין כתובה כמו שאין שט"ח שא"א לגבות ממשועבדים.

לירושלמי - לר' מאיר בשאר שטרות סובר

מח, ע"א

האם מספידים לפי מנהג המדינה? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ להתחשב במנהג המדינה.

לירושלמי - כן, שגם אם נוהגים ביותר משני חלילים מספידים. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב מאוד מנהג המדינה.

מח, ע"א

האם יש דעה שהאומר "אל תקברוני מנכסי" נקבר מהצדקה?

לבבלי - לא, ולכו"ע תמיד נקבר מנכסיו. לשיטתו מצד החפצא וזה חלק מחיוב נכסיו ואין חובה על האנשים לקוברו אם יש אפשרות לקוברו מנכסיו וגם אין לו אפשרות בכלל לומר אל תקברוני מנכסי שהרי כבר נכסיו משועבדים לזה מצ"ע.

לירושלמי - כן, שיש דעת רב שנקבר מהצדקה אא"כ השאיר בירושה קרקע שאז לוקחים מנכסיו בשביל לקברו. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חיוב לקוברו הגם שיש לו נכסים מעצמו וגם שיש לו כח לומר שלא יקברוהו מנכסיו.

מז, ע"א

מה הטעם שמציאת אשה לבעלה? לבבלי - לא הובא, ורק לגבי האב אומר שמציאתה לאביה משום איבה. לשיטתו מצד החפצא והרי היא שייכת אליו וכל מה שקנתה אשה קנתה בעלה.

לירושלמי - מחלוקת: לר' חגיי זה משום קטטה לר' יוסי זה משום שלא תהא מברחת נכסים מבעלה ותאמר מציאה מצאתי. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך גם להסביר מדוע זה שייך לבעלה.

לח, ע"ב

מהו הגדר של חופה? לבבלי - לא דן בגדר חופה כלל. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' חופה מיוחדת בשביל הנישואין.

לירושלמי - מובא שלא דוקא חופה, אלא הכוונה גם חדר קטן שברשות הבעל,

לבבלי - תחילתה באונס וסופה ברצון זו מחלוקת, ואם הפוך - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דיעה שאסורה שמצד החפצא הרי ה' פה בעילה ולכן יש דעה שאסורה.

לירושלמי - לומדים מהפסוק "והיא לא נתפשה" שאם ה' תחילה באונס אפילו שסופה ברצון מותרת, ואם תחילתה ברצון אפילו שסופה באונס אסורה. לשיטתו מצד הגברא ולכן לכו"ע תחילתה באונס והיא מותרת שמצד האדם הרי הוא אנוס ולמה שיאסר.

המשך

האם אשת כהן שנאנסה שאסורה לומדים ק"ו משרצים?

לבבלי - לא מובא ק"ו זה, ולומדים את זה רק מהפסוק "והיא לא נתפשה" שרק אשת ישראל אם נתפשה מותרת משא"כ אשת כהן. לשיטתו מצד החפצא והחידוש הוא שאשת ישראל מותרת אפילו שה' פה בעילה ולכן א"צ ק"ו לאסור אשת כהן.

לירושלמי - לומדים ק"ו משרצים הקלים שמטמאים אפילו באונס, סוטה החמורה לא כ"ש. לשיטתו מצד הגברא ולכן החידוש הוא שאשת כהן אסורה והרי זה ה' אונס והיא לא אשמה כלל, ולכן צריך ק"ו להסביר משרצים שגם באונס טמאה.

נב, ע"ב

האם האב חייב בכסות בנותיו?

לבבלי - לא מובא בקשר לכסות, רק מובא שצריך לזון אותן. לשיטתו מצד החפצא ומה שנוגע לאדם זה בעיקר מזון שיכול להחיות נפשו.

לירושלמי - מובא שצריך לדאוג להן לכסות כמו למזונות. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע גם כסות שזה חשוב בצרכי האדם וצריך האב לדאוג להן.

המשך

מתי בת גדולה מותרת על עישור נכסים? לבבלי - אם היא לא מחתה מוכח שמוותרת.

ששטר בלי אחריות נכסים אינו גובה מנכסים משועבדים בגלל שזה טעות סופר. אבל בכתובה אפילו שלא כתב כתובה הוא גובה, כי כל הפוחת לכתולה ממאתיים ולאמנה ממנה - הרי זו בעילת זנות. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שלא כתב אבל וודאי שזהו רצונו כדי שלא יהי' בעילת זנות.

נב, ע"ב

האם מותר לומר ליחיד את דינו, ומה האיסור אל תעש עצמך כעורכי הדיינין?

לבבלי - לא מובאים חילוקים מתי מותר, ורק מסופר שר' יוחנן יעץ ליתומים שיקצבו רפואה לאלמנה ואז ירויחו, וסבר לגלות להם זה בגלל ש"מבשרך אל תתעלם" ולבסוף התחרט כי הוא אדם חשוב וצריך להחמיר ע"ע. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מגלים לאף א'.

לירושלמי - מסופר על קרובתו של ר' שמעון שהיתה אלמנה חששה בעיניה והגיעה לר' יוחנן ושאל אותה אם הרופא קצץ את מחיר הרפואה שאז היא צריכה לשלם, ואם לא אז זה מחשבון ירושת בעלה, ומוסבר שרק בגלל שהיא אשה כשרה לכן מותר לגלות לה אבל לסתם אדם אסור לגלות באופן כזה ולומר לו שאם ה' כך הדין כך, אלא יכול רק לומר לו שלדברך הדין עמך. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלקים בין האנשים, שלאדם כשר כן מגלים.

נא, ע"א

האם סוטה בשוגג מותרת לבעלה?

לבבלי - כתוב רק שבאונס מותרת ובמזיד אסורה ולא כתוב על שוגג, ויש מחלוקת באחרונים. לשיטתו מצד החפצא והרי יש פה בעילה ואי"ז אונס והרי היא קצת אשמה.

לירושלמי - כתוב שגם בשוגג שחשבה שהבועל זה בעלה מותרת כמו אונס. לשיטתו מצד הגברא והרי היא לא התכוונה ואי"ז ממש סוטה.

נא, ע"ב

אם תחילתה ברצון וסופה באונס או הפוך

לשיטתו מצד החפצא ולכן מוותרת וצריך גילוי דעת להוכיח שלא מוותרת אבל בסתמא מוותרת.

לירושלמי - אם היא לקחה קצת מהנכסים - אז מוותרת על השאר. לשיטתו מצד הגברא ולכן בסתמא לא מוותרת אא"כ לקחה חלק מהנכסים אז ודאי שויתרה על השאר.

נד, ע"א

ארוס שבעל את ארוסתו האם יש לה מזונות? לבבלי - מסתפק האם יש מזונות לבת של הארוסה ולא לארוסה עצמה. לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שיש לארוסה מזונות שהרי בפועל הוא בעלה.

לירושלמי - מסתפק גם על הארוסה עצמה האם יש לה מזונות או לא. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם על ארוסה יש ספק מכיון שלא הי' פה עדיין בשלימות כוונה של האדם לנישואין.

נג, ע"א

המוחלת כתובתה - האם נמחלה כתובת בנים דכרין?

לבבלי - פשוט שנמחלה גם כתובת בנים דכרין. לשיטתו מצד החפצא והרי"ז חלק מהכתובה מצ"ע ולכן ודאי שמחלה גם ע"ז. לירושלמי - שואל ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם יש הבדל בין כתובה שלה לכתובת בנים דכרין שזה רק שבניה יירשו יותר מילדים של האשה השני', ולכן יש ספק אם מחלה ע"ז.

נד, ע"א

האם שוכרים בית לאלמנה?

לבבלי - אין מובא שצריך לשכור לה בית, אלא אם אין להם בית אין לה זכות לגור שם. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם יש להם בית אז יש חיוב עליהם לתת לאשה לגור שם. לירושלמי - מובא שהירשים צריכים לשכור לה בית ואם היא רוצה שיביאו לה כסף במקום הדירה אז הדין עם היתומים שיכולים להביא לה דירה לגור בה וא"צ להביא לה כסף. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש עליהם

חיוב לשכור לה בית.

נב, ע"ב

האם אנשי גליל חסו על כבודם ולא על ממונם?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע כ"כ מה נהגו אנשי גליל.

לירושלמי - מובא שאנשי גליל שהרשו לאלמנה לשבת בבית כל חייה חסו על כבודן ולא חסו על ממונן, אנשי יהודה שהיו מוציאים אותה מהבית חסו על ממונם ולא חסו על כבודן. לשיטתו מצד הגברא לכן מספר לנו על מנהג אנשי גליל ואנשי יהודה.

פרק חמישי

נד, ע"ב

כיצד מתחייב תוספת כתובה?

לבבלי - זה פשוט שאדם יכול לחייב את עצמו בתוספת כתובה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אדם מחייב א"ע אפילו בטעות.

לירושלמי - שואל איך באמת יכול להתחייב לה והרי הכותב שט"ח לחברו כי חושב שחייב לו ונמצא שאינו חייב אינו חייב ליתן לו ונשאר בשאלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן שואל שאם חושב שחייב וזה טעות למה שיתחייב.

נה

האם תוספת כתובה משלם בבינונית או בזיבורית?

לבבלי - פשוט שגם התוספת בזיבורית. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה חלק מהכתובה שדינה בזיבורית.

לירושלמי - מחלוקת: לר' ירמי' משלם בבינונית ולר' יוסי משלם בזיבורית. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שזה בבינונית שזה שונה מהכתובה שפה הוא בעצמו התחייב לה וזה כמו בע"ח שדינו בבינונית.

נו, ע"א

מהו הטעם שקונה את התוספת?

לבבלי - זה ספק אם קונה משום חיבת ביאה או משום חיבת חופה. לשיטתו מצד החפצא

ולכן מביא שיש דעה שזה בגלל חיבת חופה, שזה מצד עצם הנישואין.
לירושלמי - מובא שקונה בגלל ההנאה שנקרא חתנו של פלוני או אם פסק אחרי הנישואין זה בגלל חיבת ביאה או בגלל הקנין שיש לו בה ובפרט שלא תחזור בה. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מביא רק בגלל ההנאה שנקרא חתנו של פלוני.

המשך
האם יש תנאי שהאשה תפרנסו והוא ילמד תורה?
לבבלי - לא מובא. רק התנאי שאין לך עלי שאר כסות ועונה. לשיטתו מצד החפצא לכן מתנים רק על דברים שקשורים לעולם באופן הרגיל, שהבעל צריך לפרנס את האשה ולא הפוך, ובפרט לא באופן שרוצה רק ללמוד תורה ולפרוש מהעולם.

המשך
האם המשיא אשה לבנו זכה בבית?
לבבלי - דוקא בכנו גדול ונשא בתולה והיא אשתו הראשונה ושהשיאו ראשון, ולא מחלק בין מטלטלין לבית. לשיטתו מצד החפצא ולכן קונה גם את הבית.
לירושלמי - מחלק גם שזוכה במטלטלין ולא בבית, לשיטתו מצד הגברא ונראה שדעתו הייתה רק על המטלטלין. ועצ"ע.

המשך
מה החילוק בין אשה לפילגש?
לבבלי - החילוק הוא שלאשה יש כתובה וקידושין ולפילגש אין, לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים שלפילגש חסר בקידושין, שזה עצם הקשר בינו לבינה.
לירושלמי - מחלוקת לר"מ החילוק הוא רק בכתובה שלאשה יש ולפילגש אין לר"י החילוק הוא שלאשה יש כתובה ותנאי כתובה משא"כ לפילגש אבל קידושין יש גם לפילגש. לשיטתו מצד הגברא, לכן סוברים שגם בפילגש יש קידושין וכל ההבדל הוא רק בחיוב הכתובה שעל הגברא.

המשך
מתי קונה את התוספת?
לבבלי - מסתפק האם קונה משום חיבת חופה אפילו לפני הביאה או משום חיבת ביאה וזה רק אחרי הלילה הראשון, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש סברא שקונה מצד החופה שקשורה לחפצא, שנהיית אשתו.
לירושלמי - פשוט שזה רק לאחרי הביאה, שרק משום חיבת ביאה כתב לה את התוספת. לשיטתו מצד הגברא ולכן ודאי שקונה רק מצד חיבת ביאה שלכן כתב לה את התוספת.

המשך
האם המתנה על עונה זה נחשב לתנאי שבממון?
לבבלי - עונה היא תנאי שבגופו, ואין יכול הבעל להתנות עם אשתו בזה. לשיטתו מצד החפצא שזה דבר שנוגע לעצם הנישואין מצ"ע וא"א להתנות על זה.
לירושלמי - משמע שיכול להתנות ולקדש אישה על מנת שאין לך עליי שאר כסות ועונה. לשיטתו מצד הגברא, וגם עונה זה רק קשר לגברא, ואם רוצה יכול להתנות על זה.

נח, ע"א
איך הבעל מאכיל את אשתו בתרומה?
לבבלי - יש הרכה דעות וגם נחלקו האם משלם לה על הטרחה ומחלקים בין כהנת לישראלית ובין מאורסת לנשואה ואינו מביא סברא שהנשים מצויות לטמא טהרות. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מביא שנשים מצויות לטמא טהרות.
לירושלמי - מובאות רק שלש דעות לר"ט נותנין לה הכל תרומה שהתרומה מצויה בכל מקום לר"ע נותנים לה מחצה חולין ומחצה תרומה בגלל שהנשים מצויות לטמא טהרות

לרשב"ג נותנים לה שני שליש חולין ושליש תרומה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא סיבה שהנשים מצויות לטמא טהרות.

נז, ע"ב

מה המקור שארוסה אוכלת בתרומה ומה האסמכתא שלא תאכל?

לבבלי - מובא ק"ו ומה אם שפחה כנענית שאין הביאה קונה אותה להאכילה בתרומה הכסף קונה אותה להאכילה בתרומה אשה שהביאה קונה אותה להאכילה בתרומה אינו דין שיהא הכסף קונה אותה אבל אמרו חכמים שלא תאכל בתרומה שמא ימזגו לה כוס של תרומה ותתן לאחיה לשתות או שמא ימצא סימפון ומום באשה ויבטלו הקידושין והיתה אסורה בתרומה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מצד דין תורה הייתה צריכה לאכול תרומה, שהרי שייכת לבעל ורק מסיבה צדדית לא אוכלת.

לירושלמי - גם מביאים ק"ו זה ופורכים אותו שיש חומרא בשפחה כנענית שנקנית בחזקה משא"כ בארוסה וגם מביאים אסמכתא מהפסוק "כל טהור בביתך יאכלנו" היינו שרק אחרי החופה שנכנסת לביתו יכולה לאכול בתרומה ולא לפי"ז, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדין תורה פורכים את הק"ו, ואינה שייכת כלל לאכילה שזה רק ע"י נישואין. לשיטתם שגם דבר שהוא לכאורה רק תקנת חכמים על האדם שמא תשקה לאחי' וכו', בכ"ז זה נחשב ממש מצד התורה שא"א להאכילה.

נח, ע"ב

האם אשה יכולה לומר לבעלה "איני ניזונת ואיני עושה"?

לבבלי - מפורש שכן, לשיטתו מצד החפצא והרי זה כנגד זה ולכן אפשר לוותר ולשנות. לירושלמי - מפורש שלא, לשיטתו מצד הגברא והרי יש התחייבות של הבעל לזונה וא"א לשנות.

נט, ע"א

האם כשמוכר מה שתעלה מצודתו נחשב

לדבר שלא בא לעולם?
לבבלי - כן, ובכל זאת התירו לו כדי חייו ולא מחלק שדווקא אם המצודה פרושה לפניו, לשיטתו מצד החפצא והרי עדיין אין דגים. לירושלמי - לא ובתנאי שהמצודה פרושה לפניו שרק אז אינו נחשב לדבר שלא בא לעולם, לשיטתו מצד הגברא, והרי האדם נמצא פה וגם המצודה ולכן זה נחשב כדבר שבא לעולם.

המשך

האם המקדיש את עבדו יצא לחירות?
לבבלי - זה מחלוקת, לכן, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שאינו יוצא לחירות, כי שייך עדיין לאדון. לירושלמי - מובא שהוא קודש ויצא לחירות ומעשה ידיו חולין, לשיטתו מצד הגברא, ולכן הולך לטובת העבד.

המשך

מה הדין בקוטע יד עבד של חברו?
לבבלי - רבו נוטל רק שבתו ורפואתו, לשיטתו מצד החפצא ולכן הנזק והצער אין האדון מקבל ורק שבתו ורפואתו שזה רק הנזק שנגרם לו בחפצא.

לירושלמי - רבו נוטל מהמזיק נזקו צערו ריפוי שבתו ובושתו כל ה-5 דברים, לשיטתו מצד הגברא, לכן מקבל את כל ה-5 הדברים ולא רק את הנזק שנגרם לו, לשיטתו שמחשיב יותר את העבד ואינו רק כמו איזה חפצא כבהמה, אלא ככל אדם.

המשך

האם מצוה לפרנס עבדים?
לבבלי - לא הובא, ורק בגיטין מובא מחלוקת האם אנשים מרחמים על עבדים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מתייחס לעבד כמו לאיזה חפץ, ורק ברחמים יכול לקבל משהו. לירושלמי - מובא שזו מצוה לפרנסם ור' יוחנן הי' נותן מכל מאכל שהי' לו לעבד ואומר ע"ז את הפסוק "הלא בבטן עושני עשהו ויכונונו ברחם אחד" לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר שיש מצוה לפרנסם ככל אדם, כנ"ל.

את אימי, לשיטתו מצד הגברא, ויש אפשרות למעלה מהטבע שיכול לזכור ולהכיר את אמו מגיל קטן.

המשך

כמה זמן פרישת התינוק?

לבבלי - מובא רק שלשה ימים, לשיטתו מצד החפצא, ולכן אחרי שלושה ימים מתרגל וגם מצד חלב של האם אחרי שלושה ימים שלא מיניקה מתייבש ואינה יכולה עוד להיניק.

לירושלמי - מחלוקת לר' יעקב הכוונה מעת לעת אם פרש שוב אין מחזירין אותו ולר' חזקי' הכוונה לשלשה ימים מע"ל ורק אם פירש מתוך בוריו אבל אם הי' חולה אי"ז נחשב להפסק ומחזירים אותו וגם אם הי' סכנה מחזירים אותו לינק, לשיטתו מצד הגברא, ולכן יש דעה שאפילו יום אחד כבר מראה שמסוגל לחיות בלי חלב אם, ולכן אי אפשר להמשיך להיניקו.

נח, ע"א

האם גם באלמנה ובניה וכן בפועלים ובת אומרים שעולים ואין יורדים?

לבבלי - מובא רק שאשתו עולה עמו ואינה יורדת, לשיטתו מצד החפצא שרק אשתו היא ממש חלק ממנו מצ"ע.

לירושלמי - מוסיף גם שהפועלין עולים ואינם יורדים ואלמנה ובניה יורדין אבל לא עולים והבת לא עולה ולא יורדת, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם פועלים וגם אלמנה ובני' שיש ביניהם קשר אומרים שנחשבים גם ביחוסם ביחד.

ס, ע"ב

האם מותר לישא מינקת אם מת התינוק?

לבבלי - מותר ורק מר בר רב אשי סובר שאסור שמא תמית את התינוק, לשיטתו מצד החפצא והרי אין את הסיבה שבגללה אסור. לירושלמי - לכו"ע אסור אפילו שמת התינוק עד כ"ד חודש, לשיטתו מצד הגברא, וזה איסור על האדם גם שאין את הסיבה. וגם חוששים שח"ו לא תמית את התינוק בשביל להינשא.

נט, ע"ב

האם יש עוד מלאכות שהאשה חייבת?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולא מובא כ"כ מלאכות שהאישה צריכה לעשות לבעל, שהולכים לטובת האישה.

לירושלמי - מובא שיש שבעה מיני מלאכות שהאשה חייבת והשאר לא צריך למנותן שודאי חייבת, לשיטתו מצד הגברא, ולכן יש חובה על האישה לעשות הרבה מלאכות לבעלה וצריכה להתבטל אליו.

ס, ע"א

האם האשה חייבת להיניק תאומים?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שחייבת להיניק גם תאומים ששניהם נחשבים לבני'.

לירושלמי - מובא שאינה חייבת להיניק רק בן א' אבל לא תאומים, לשיטתו מצד הגברא, וההתחייבות שלה זה רק על בן אחד, מתחשבים בקושי שלה להיניק שניים.

המשך

האם אשה חייבת להיניק בן חברו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ואין הו"א שתצטרך להיניק בן חברו שאינה קשורה אליו כלל.

לירושלמי - מובא שאין האישה כופה את אשתו שתיניק בנו של חברו ואין האשה כופה את בעלה שתיניק את בן חברתה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן הייתי חושב שיכול לכפותה שתיניק את בן חברו במקום בנו, קמ"ל שלא.

המשך

בכמה זמן תינוק מכיר את אמו?

לבבלי - שמואל אומר תוך 30 יום ודחוהו שאיך יכירה כ"כ מהר, לשיטתו מצד החפצא זה קשור לטבע ואין מכיר כ"כ בגיל כזה קטן.

לירושלמי - מחלוקת: לר' ירמי' מכירה בשלושה חודשים ושמואל אומר בשלשה ימים ועליו מסופר שהוא זוכר את המיילדת שלו משעת הלידה וריב"ל זכר את המוהל שלו ור' יוחנן זכר את האנשים שבאו לבקר

לכמה זמן מותר לצאת מהבית ללמוד תורה
בלי רשות האשה?

לבבלי - מחלוקת: לר"א רק ל-30 יום ולרבנן
אפילו לשנים ושלוש שנים, לשיטתו מצד
החפצא ולכן התורה מעל הכל, צריך מסירות
נפש בשביל לימוד התורה.

לירושלמי - רק ל-30 יום, ולא מובאות דעות
אחרות וסיפורים על תנאים שהלכו להרבה
זמן, לשיטתו מצד הגברא ולומדים תורה
גם מתוך התיישבות מתוך שלום בית ודירה
בתחתונים.

סא, ע"ב

מאיפה יודעים את החילוקים בחיובי עונה?
לבבלי - לא מובא מקור לחילוקים אלו,
לשיטתו מצד החפצא ולכן זה ע"ד גזרת
הכתוב.

לירושלמי - לומדים מהמנחה ששלח יעקב
לעשו שלעזיזים 200 נתן תישיש עשרים
ולרחלים 200 נתן עשרים אילים ולגמלים נתן
שלושים ובגלל שצנוע בתשמיש לא פירסמו
הכתוב ולפרות 40 נתן 10 פרים ולאתונות
עשרים נתן עשרה חמורים היינו לפי גודל
העבודה נתן להם פחות תשמיש, לשיטתו
מצד הגברא ולכן מביא הסבר ודוגמא לדבר
זה.

סא, ע"ב

מה החילוק בין מדיר מתשמיש שרק שבת
אחת יכול לנדור למדיר מהנאה שעד חודש
יכול לקיים?

לבבלי - לא מובא הטעם לחילוק, לשיטתו
מצד החפצא שאפשר לומר שזה ע"ד גזרת
הכתוב.

לירושלמי - מובא שאם מדירה מגופו זה יותר
חמור וקשה לה ולכן אפילו שבת אחת יוציא
אבל אם מדירה מנכסיו אז חודש א' יכולה
להסתדר, לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר
ומחלק בין גופו לנכסיו.

המשך

אם מדיר את האשה מהנאתו לעולם
לבבלי - רב אומר שמיד יוציא ויתן כתובה

המשך

האם התיר לישא מינקת וצם ע"ז שהתיר?
לבבלי - לא מובא שצם אלא רק שר' מנא התיר
למינקת לישא לאחר י"ח חודש, לשיטתו מצד
החפצא ולכן יקוב הדין את ההר, ולא צריך
לחשוש לפסקיו.

לירושלמי - מובא שצם ע"ז שהתיר שחשש
מהיתרו, לשיטתו מצד הגברא שאפילו שכך
הפסק, אבל מצד האדם צריך להחמיר ע"ע
כיון שיש לחשוש גם לדעות אחרות של
גדולים וטובים.

סא, ע"א

מדוע אפילו שהכניסה לו שפחות צריכה
לרחוץ רגליו ומוזגת לו הכוס וכו'?

לבבלי - לא מובא הטעם ורק כותב שחייבת
לרחוץ פניו ידיו ורגליו ומוזגת לו הכוס ומצעת
לו את המיטה, לשיטתו מצד החפצא וכך היא
צריכה לעשות, אפ"ל שזה ע"ד חיוב מעשי
ידי' לבעלה, שזה בשביל התחייבותיו.

לירושלמי - מובא בגלל שזה דברי חיבה
שרק היא יכולה לעשותם וחייבת לו אפילו
שהכניסה לו עבדים לרחוץ רגליו ולסוך
את גופו ומוזגת לו את הכוס, לשיטתו מצד
הגברא, ולכן מביא את הסיבה שזה קשר
מיוחד עם בעלה.

סא, ע"ב

המדיר את אשתו מתשמיש המיטה ב"ש
אומרים שתי שבתות וב"ה אומרים שבת
אחת - האם ב"ה לומדים מלידת זכר או מימי
נידתה?

לבבלי - בהו"א חשבו שלומדים ב"ה מלידת
זכר ולמסקנה לומדים מימי נידתה, לשיטתו
מצד החפצא ולכן לומדים מימי נידתה של
האישה.

לירושלמי - לומדים ב"ה שזה שבוע א' או
מלידת זכר או מימי נידתה, לשיטתו מצד
הגברא, ולכן יש סברא שלומדים מלידת זכר
שזה קשור לאדם.

סב, ע"ב

בדרך ומצאתי מת מצוה וטיפלתי בו 4 מיל עד שהבאתי אותו לקבר ישראל וכשבאתי לר"א ור"י וסיפרתי להם אמרו לי על כל פסיעה שפסעת כאילו שפכת דמים ואז אמר אם בשעה שנתכוונתי לזכות נתחייבתי ק"ו אם לא נתכוונתי ואז לא זו מלשמש חכמים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא איך הי' תחילת לימודו והסיפור עם המת מצוה שזה דרגה גבוהה מאוד של ביטול שמתכוון לעשות מצוה, ונגרם לו הפוך, וקשור לביטול במציאות שזה לפי שיטת בני א"י.

סג, ע"א

האם יש תוכחה לנשיא?

לבבלי - לא הובא, ורק כתוב כמעשי אמה כך מעשה בתה, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להתחשב מאוד ולהיזהר בכבוד הנשיא וע"ד שמותר לשנות מפני דרכי שלום ולא אומרים את האמת תמיד וכמו בניחום אבלים שאומרים "אוי, מה אפשר לעשות" שמתחשבים בהרגשת האדם האבל.

לירושלמי - מסופר שה' אומר ומוכיח שמעו זאת הכהנים למה אתם לא לומדים תורה, והרי נתתי לכם 24 מתנות שתוכלו לעסוק בתורה. אמרו הכהנים: לא נותנים לנו מתנות. ואז מוכיח ה' את עם ישראל למה אתם לא נותנים מתנות לכהנים שפקדתי לכם בסיני. אמרו לו: המלך לוקח לנו את כל המתנות. ואז מוכיח ה' את בית המלך: האזינו כי לכם המשפט לכם אמרתי שתשגיחו שיתנו לכהנים את המתנות, ואתם גוזלים אותם? עתיד אני לשבת עמכם בדין ולאבדם מן העולם. שמע ר' יהודה הנשיא וכעס, שהבין שמוכיח אותו שהוא כבית המלך. ואז ברח ר' יוסי, ועלו ר' יוחנן וריש לקיש לפייס את ר' יהודה הנשיא. אמרו לו: רבי, אדם גדול הוא ר' יוסי, וכל מה שתשאל אותו הוא יודע לענות. ואז שאלו: מהו זה שכתוב כי זנתה אמם? וכי שרה אמנו זונה הייתה? אמר לו ר' יוסי כבת כן אמה כאמה בתה, כדור כן הנשיא, כנשיא כן הדור, כמזבח כן הכהנים, כמו הגינה כך הגנן, ואז אמר: לא די שביזה אותי שלא בפניי כשדרש נגד בית המלך, אלא עכשיו ביזה אותי בפניי

ושמואל אומר שעד 30 יום יקיימה אולי ימצא פתח להתיר את נדרו, לשיטתו מצד החפצא והרי הלכה כשמואל בממונות, ולכן סוברים ששמואל סובר שישתדל ואולי ימצא פתח לנדרו, שהרי עד שלושים יום למדנו שיכול לקיימה ומדירה מנכסיו.

לירושלמי - הפוך, שרב אומר שעד 30 יום יקיימה אולי ימצא פתח להתיר את נדרו ושמואל אומר שמיד יוציא ויתן כתובה, לשיטתו מצד הגברא, והרי הלכה כשמואל בממונות ולכן סוברים ששמואל סובר שמיד יוציא ויתן כתובה, ואינו דומה למדירה מנכסיו, שמותר עד שלושים יום, ששם האשה יודעת שזה מוגבל לשלושים יום והיא ממתינה, משא"כ פה שמדירה לעולם היא מתייאשת ומצער אותה מאוד ואינה יכולה לסבול, לכן מיד יוציא ויתן כתובה.

סב, ע"ב

מהי עונתם של תלמידי חכמים?

לבבלי - פשוט שעונתם מע"ש לע"ש ואין הו"א אחרת. לשיטתו מצד החפצא שלימוד תורה זה לפחות כמו פועלים שעובדים קשה במס"נ אור חוזר מלמטלמ"ע וכמ"ש לעולם ישים אדם עצמו לדברי תורה כשור לעול וכחמור למשאוי.

לירושלמי - מחלוקת: לר' ירמי' מסתבר שדינם כטיילים ולר' מנא מסתבר שהם כספנים שעובדים קשה ורב אומר משבת לשבת. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש כאלה שלומדים תורה מתוך תענוג ולכן נחשבים כטיילים ויש כאלה כספנים שלומדים ממש מתוך מס"נ וזה תלוי בבנ"א.

סב, ע"ב

מה המעשה שבגללו ר"ע התחיל ללמוד תורה?

לבבלי - לא מובא, ורק שאשתו אמרה לו ללמוד תורה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק מובא שהלך ללמוד תורה בזכות אשתו, שזה קשור לעלי' מלמטלמ"ע, שהתחתון עצמו מתרומם.

לירושלמי - מובא שפעם אחת הייתי מהלך

לשיטתו מצד הגברא וצריך שזה יהי' גם מצד האדם.

סד, ע"ב

האם נותן לה כר נר ופתילה כוס חבית וקדירה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין דברים אלו הכרחיים לאדם כ"כ מצ"ע.

לירושלמי - נותן לה כר ופתילה כוס וחבית וקדירה ור' יוסי חולק ואומר שאין לה כר שאין נשי עניים ישנות על כר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מוסיף כל צרכי האדם שצריכה.

סה, ע"א

האם נותנים לנשים עשירות יין?

לבבלי - לא מחלק בין עשירות לעניות, ורק מחלק בין רגילות לאין רגילות. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אלו שרגילות וצריכות לזה ממש מצ"ע פוסקים להם.

לירושלמי - מחלוקת במפרשים: י"א שלעשירות אין כמו לעניות וי"א שיש להם. לשיטתו מצד הגברא לכן מחלק גם בין עשירות לעניות.

סה, ע"א

מהו המעשים בבתו ובכלתו של נקדימון?

לבבלי - מסופר על כלתו של נקדימון בן גוריון שפסקו לה הרבה יין, ובירכו אותה שכך יפסקו לבנותיהן ומכיון שהייתה שומרת יבם לא ענו אחרי' אמן, והמעשה שפסקו לה בחמש מאות דינר קופה בשמים מסופר על בתו של נקדימון בן גוריון, ופסקו זאת לבו ביום וברכה אותם שככה יפסקו לבנותיהם וענו אחרי' אמן. והמעשה שליקטה שעורים גם הוא מסופר על כלתו של נקדימון בן גוריון, ולא מובא ששערה הי' קשור לזנב הסוס. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא ענו אמן אחריה מכיון שהיא שומרת יבם וח"ו לא רצו שיבוא עליהם צרה זו.

לירושלמי - פסקו לה חכמים סאתים יין כל יום, אעפ"כ קלה אותם, שבעיני' זה הי' מעט ואמרה להם כך תתנו לבנותיכם. א"ר אחא וענינו אחרי' אמן. וע"ז אמר ר' אלעזר

3 פעמים, כשאמר כדור כן הנשיא. אמר לו: מהו זה שכתוב כאמה בתה, וכי אמנו לאה זונה היתה? אלא שכתוב ותצא דינה בת לאה, כמו לאה היתה יצאנית שתצא לאה לקראתו כך גם דינה. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם את הנשיא צריך להוכיח שאומרים את האמת תמיד וכמו בניחום אבלים שמנחמים גם בצורה אמיתית, שאמרו לו לרבי שנפטרה בתו, שאילו הי' יוצא משהו טוב מבתו לא הייתה נפטרת, ק"ו מעמון ומואב, שבגלל שיצא מהם משהו טוב אמרה תורה "לא תצורם" וכו' ואפילו שאבל נחשב כמלך, בכ"ז דיברו איתו בצורה אמיתית.

סד, ע"ב

מה הטעם שלמורדת פוחתים יותר מלמורד? לבבלי - כי יצרו של איש קשה יותר משל אישה ואין הו"א אחרת. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על מהות היצר שקשה יותר משל אישה.

לירושלמי - בהו"א זה בגלל שהאישה חייבת לבעלה שבעה דברים, והוא חייב לה שלושה דברים. ושואלים ע"ז שהרי אם הכניסה לו עבדים אינה חייבת לו כלום אלא חייבים לומר שטעם הוא בגלל שהצער של האיש מרובה יותר משל האישה, כמ"ש לגבי דלילה ויהי כי הציקה לו בדברי' כל הימים ותאלצהו. א"ר יצחק שהייתה שומטת עצמה מתחתיו בשעת תשמיש, ותקצר נפשו למות מכיון שצערו של האיש מרובה משל האישה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים מצד הצער של האיש.

המשך

האם מוסיפים תנאי בכתובה שאם ימרוד בה ישלם לה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא צריך לכתוב את זה אלא מצ"ע פשוט שצריכה לשלם שע"ז בנוי כל מהות הנישואין.

לירושלמי - מובא שמוסיפים בכתובה תנאים ואומרים שאם ישנא אותה או ימרוד בה יתן לה כך וכך, וכן אם היא תשנא אותו תתן לו, זה נחשב לתנאי שבממון והתנאי מועיל.

לבעלה.

המשך

מהו טעם החילוק בין מציאת עבד עברי לעבד כנעני?

לבבלי - לא מובא הטעם. לשיטתו מצד החפצא ורק בכנעני יד עבד כיד רבו, משא"כ בעבד עברי.

לירושלמי - ר' יוחנן מסביר שבעבד עברי מכיון שרשאי לשנותו ממלאכתו לכן מציאתו לעצמו אבל בעבד כנעני מכיון שאינו רשאי לשנות ממלאכתו לכן מציאתו לרבו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל מצד האדם אם רשאי לשנותו ממלאכתו.

סז, ע"א

מיהו רב שמן בר אבא?

לבבלי - שמו רב שמן בר אבא. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על שמן שיש בו מעלה מצ"ע.

לירושלמי - שמו שמעון בר אבא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על שמעון מלשון שמיעה, שזו מעלה שקשורה עם האדם ששומע ומבין.

סו, ע"ב

איך הלשון?

לבבלי - תכשיטים. לשיטתו מצד החפצא, לכן מדבר מצד החפץ עצמו שנקרא תכשיט. לירושלמי - תקשיטים (מלשון קישוט). לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם, שזה נראה קישוט.

סו, ע"ב

כשעושים רצון המקום

לבבלי - בזמן שישאל עושים רצונו של מקום אין אומה ולשון שולטת בכם, ואם ח"ו לא עושים רצונו של מקום - מוסרם ביד אומה שפלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם עושים רצונו של מקום אז אין הגויים שולטים בהם.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד עצם המציאות של היהודי אין

בר צדוק אראה בנחמה אם לא ראיתי מלקטת שעורים מבין טלפי סוסים בעכו. וקרא עליה את הפסוק הרכה בך והענוגה וכו' מעשה במרים בתו של שמעון בן גוריון שפסקו לה חכמים בחמש מאות דינר קופה בשמים בכ"י. ולא היתה אלא שומרת יבם, אעפ"כ קללה אותם ואמרה להם ככה תתנו לבנותיכם. א"ר אחא וענינו אחרי' אמן, וע"ז אמר ר' אלעזר בר צדוק אראה בנחמה אם לא ראיתי קשורה בשערה בזנב הסוס בעכו וקראתי עלי' את הפס' הרכה בך והענוגה וכו'. לשיטתו מצד הגברא ולכן ענו אמן שהתכוונו רק לעשירות שהיתה לה ולא דוקא למקרה הספציפי הזה. ועצ"ע.

סה, ע"ב

מה דין מותר בלאות של אלמנה?

לבבלי - מותר בלאות אלמנה רק ליורשיו ולא לה, מכיוון שאינה נשואה טוב שתתגנה. לשיטתו מצד החפצא ולכן היא שייכת לגמרי אליו ובטלה, והכל ליורשיו.

לירושלמי - מותר בלאות אלמנה שלה, ק"ו ומה אם אשת איש שהותירה מזונות שלו, הותירה בליות שלה - אלמנה שהותירה מזונות שלה, ודאי שאם תותיר בלאות שהם יהיו שלה, הגם שאינה נשואה, כדי שלא תתגנה על הציבור - לכן נותנים לה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש לה מציאות חשובה מצ"ע.

פרק שיש

סה, ע"ב

האם מציאתה של האישה לבעלה או לעצמה? לבבלי - מחלוקת רבי עקיבא וחכמים. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שזה לעצמה (המציאה), כיון שיש לה חשיבות מצ"ע.

לירושלמי - חולקים ר"י ור"ל. לר"י לדברי הכל מציאת אישה לבעלה. לר"ל מחלוקת, ורק לר' מאיר מציאת אישה לבעלה, אבל לר' יוחנן הסנדלר מציאתה לעצמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן רוב הדעות שזה שייך לבעלה, כיון שאין לה מציאות לעצמה ורק טפלה

לגויים שליטה עלינו.

סז, ע"א

ממה אשה גובה?

לבבלי - לא מובא שדוקא בדברים שהכניסה לו בלילה הראשון. לשיטתו מצד החפצא ויכולה לגבות מכל דבר, שהרי מגיע לה מצ"ע.

לירושלמי - מובא שגובה מן הנחשת ומן המצעות ובלבד שהכניסה לו את זה בלילה הראשון או שהשתמשו בוה רק יום אחד, רב שמואל אומר שנהגו העם שגובה מן הבושם שהכניסה לו בלילה הראשון. לשיטתו מצד הגברא ולכן גובה דוקא מדברים אלו שזה מצד דעת האדם, שתגבה דוקא מדברים אלו.

סז, ע"א

תנאי שהדרך להתנותו ולא אמר במפורש - מה הדין?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שלא אמר במפורש א"א לפרש כוונתו וחייב לתת לה הכל.

לירושלמי - אם אומר אקנה בגדים לאשתי אפילו אם לא יהי לי כסף בשביל בגדיי - אין אומרים שיעמוד ערום ויכסה, אלא ודאי שמכסה רק כפי יכלתו. ומ"ש במשנה שחייב לקיים את תנאו מכיון שהוא מתכוון לכך ברצינות. משא"כ פה שלא התכוון ממש שיהי בלי כלום ויתן רק לאשתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחשבים בכוונת האדם אפילו שלא אמר במפורש.

המשך

האם לוויים לצורך עניים?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ורק אם יש כסף בקופה נותן לעניים, ואי"צ לקחת הלואה בשביל זה.

לירושלמי - א"ר חנינא ז"א שאומרים לגבאי צדקה ללוות כדי לתת לעניים, ולוויים עד 50 זוז בשביל יתומה, ואם יש בצדקה - מוסיפים לה. ר' יוסי אומר שאין לוויים ונותנים ליתומה רק אם יש בצדקה חמישים זוז. מעשה בילדה אחת שרצו לחתנה מכספי צדקה בימי ר' אמי,

אמר נשאיר את הכסף לצורך המועד לעניים ולא ניתן לה. א"ל ר' זעירא אתה תגרום להפסידה, אלא נאכילה מהצדקה, והקב"ה יפרנס את העניים. ויוצא שר' חנינא כמו ר' זעירא, ור' יוסי כמו ר' אמי. לשיטתו מצד הגברא וצריך להתאמץ כמו לצורך עצמו שלוקח הלוואות, וכך גם לעניים.

סח, ע"א

האם נותנים לבת השני' רק אם השיאו את הראשונה?

לבבלי - לא, שר' יהודה סובר שגם אם לא השיא את הראשונה יתנו לשני'. לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים שמגיע לה מצ"ע.

לירושלמי - כן, רק אם השיאו את הבת הראשונה - יתנו לשני' כמו לראשונה. לשיטתו מצד הגברא ומגיע לה רק בגלל שגילה דעתו שנתן לה ראשונה.

המשך

מה החשבון של עישור נכסים?

לבבלי - כל אחת מקבלת עשירית ממה ששיירה קודמתה. לשיטתו מצד החפצא ולכן כ"א מקבלת רק עשירית ממה שנשאר בנכסים מצ"ע.

לירושלמי - הראשונה מקבלת עשירית מהנכסים ויוצאת. השני' נותנת עשירית מהמשתייר וכו' עד העשירית שלוקחת עשירית מהמשתייר, נמצאו הבנות מקבלות קצת פחות משני שלישי והבן מקבל קצת יותר משלישי. לשיטתו מצד הגברא ולכן כ"א מקבלת עשירית מכל הנכסים, היינו שמחלקים בשווה מתחילה לכל הבנות. ועצ"ע.

סח, ע"ב

האם נתנו את הנכסים ליתומות משום שהיו עניות?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין מרחמים בדין.

לירושלמי - מסופר שר' יוסי הפקידו אצלו ממון של יתומים זכרים, והיתומות היו עניות. ואז שאל לפני ר' אלעזר ור' שמעון מה

כלל.

ע, ע"ב

המדיר את אשתו - מדוע ימתין ל' יום?
לבבלי - מכיון שבשלושים יום ישמעו אנשים ותתבייש. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים רק מצד הבושה שעד 30 יום אין לה כ"כ בושה, שעדיין לא מפורסם ואין נחשב כ"כ לנדר שמגבילה ופוגע בה.

לירושלמי - שמא ימצא פתח לנדרו ויתירו. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושבים מצד טובת האדם שנותנים לו זמן כדי שיוכל להתיר את הנדר.

עא, ע"א

האם נחלקו במשנה רק במדיר כהנת או גם ישראלית?

לבבלי - מחלוקת: לאביי נחלקו רק בכהנת ורבא אומר שנחלקו גם בישראל. לשיטתו מצד החפצא ולכן לרבא שהלכה כמותו חולקים בשווה ולא רק בכהנים.

לירושלמי - מחלוקת רק בכהנות, לשיטתו מצד הגברא שיש להם יחוס מיוחד וחשש שאין יכול להחזיר גרושתו, שלת"ק בסוף שני חודשים יוציא ויתן כתובה ולר' יהודה בסוף שלוש חודשים יוציא ויתן כתובה.

ע, ע"א

האם יכול להדיר את האשה רק מפרי אחד?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי לפעמים דוקא פרי זה היא רוצה וא"א לעמוד בו ובכלל זה דבר שא"א להדיר באוכל נפש ואפילו בפרי א'. ועצ"ע אם נכון.

לירושלמי - כן, שאין יכול להדירה מכל הפירות ורק מפרי א'. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחשב עם האדם שרק פרי א' יכול לעמוד בנדר.

עא, ע"א

מה הלשון שהבעל מקיים את הנדר לאשה וגורם להכשילה?

לבבלי - הלשון הוא נותן אצבע בין שיניה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר בכללות

לעשות, וענה לו ר' שמעון שעדיף שיתפרנסו היתומות משל אביהן ולא מצדקה. ור' אלעזר אמר שזה ספק, וא"א לפסוק כמו שלא פסקו רבותינו. ר' יוסי אמר: אני אתן לבנות ואם הבנים יערערו אחזיר להם. וכך עשו ונתנו להם והבנים לא ערערו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מרחמים על הבנות, שקשה להן לחזור על הפתחים יותר מאשר לבנים.

המשך

האם צמר בכור בטל ברוב?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שיש בזה חשיבות בקדושה א"א שיתבטל.

לירושלמי - מובא שר' יוחנן סובר שבטל ברוב, ובמשנה משמע שלא בטל ברוב שאם התערב קצת מצמר הבכור בשק ידלק השק. לשיטתו מצד הגברא ולכן ר"י שהלכה כמותו סובר שבטל כיון שמצד האדם הרי כבר התערב וא"א להכירו.

המשך

האם אדם רוצה בטובת בניו יותר משאר קרוביו?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להתייחס בשווה לכל קרוביו שמצ"ע לכולם יש זכות בשווה.

לירושלמי - מובא שאדם רוצה בתקנת בניו יותר משאר קרוביו. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש יחס מיוחד לבניו שנחשבים ממש כחלק ממנו יותר משאר הקרובים.

פרק שביעי

האם יכול להדירה ממוזנות רק לדעה שמוזנות זה מדרבנן?

לבבלי - לאו דוקא, מכיוון שמדובר שאמר לה צאי מעשה ידיך למזונותייך. לשיטתו מצד החפצא והרי נתן לה מעשי ידי' במקום מזונותי' ולכן יכול להדירה כיון שהיא כבר מסודרת מצ"ע.

לירושלמי - כן, שלמ"ד שמוזנות זה דבר תורה אינו יכול להדירה. לשיטתו מצד הגברא והרי יש עליו חיוב לזונה ואין יכול להדירה

”אצבע בין שיניה”.

לירושלמי - הלשון הוא נתן אצבעו בין שיניה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר ”אצבעו בין שיניה” להדגיש שזו רק בעי' שלו.

עא, ע”ב

מה הדין אם הדירה שלא תרחץ ושלא תנעל מנעל?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא שאי”ז ממש כמו אוכל נפש שזה בחיצוניות של הגוף ולא בפנימיות.

לירושלמי - מובא שאם הדירה שלא תרחץ בכרכים שבת א' ובכפרים שתי שבתות ושלא תנעל מנעל בכפרים שלשה חודשים ובכרכים מעת לעת. לשיטתו מצד הגברא ולכן אדם אינו מסוגל לחיות בלי להתרחץ ובלי נעלים.

עב, ע”ב

האם אסור לצאת בקלתה למבוי?

לבבלי - מסופר שר' יוחנן התיר קלתה בחצר וכן מחצר לחצר דרך מבוי ואסר בשוק מצד דין דת יהודית, אבל מדאורייתא מותר. לשיטתו מצד החפצא שאי”ז נחשב גילוי שער הראש שזה באופן ארעי ואי”ז תלוי אם מצויים שם רבים או לא.

לירושלמי - אסור מדאורייתא לצאת כך למבוי, שנחשבת לראשה פרוע אם מצויים שם רבים. אבל אם לא מצויים שם רבים זה כמו חצר ומותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן תלוי אם נמצאים שם רבים או לא.

המשך

איזו היא אשה קולנית?

לבבלי - מחלוקת: לשמואל הכוונה שהיא מדברת ושכנותיה שומעים את קולה ורב אומר כל שקולה הולך בשעת התשמיש ממיטה למיטה שהתשמיש קשה לה, ודחה פירוש זה. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוחה פירוש השני שהרי”ז בגלל התשמיש ואין היא אשה קולנית מצ”ע.

לירושלמי - לא דחה את הפירוש השני. לשיטתו מצד הגברא וסו”ס הרי היא משמיע קול וא”א לחיות כך שהרי היא מיועדת

לתשמיש.

עב, ע”א

האם לממאנת שני' ואיילונית יש תוספת כתובה?

לבבלי - לכו”ע יש להם תוספת כתובה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מכיון שסו”ס הרי”ז נקרא נישואין ומימלא חייב גם בתוספת כתובה.

לירושלמי - לר' חנין אין להם תוספת כתובה וכן נשים שהפסידו כתובה מפני מעשיהן כגון עוברת על דת מפסידות גם את התוספת. אבל לר' יוסא רק עוברת על דת מפסידה את התוספת, אבל ממאנת שני' ואיילונית יש להם תוספת. לשיטתו מצד הגברא והרי אי”ז נישואין גמורים מצד האדם או מצד האיסור דרבנן על הגברא לכן יש דעה שאין להם תוספת כתובה.

עב, ע”ב

האם בקידושי תנאי יוצאת בלי גט?

לבבלי - לא צריכה גט ורק אם כנסה וקידשה סתם ללא תנאי - מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא וזה תוקף התנאי שמבטל הקידושין לכו”ע.

לירושלמי - יש אומרים שמותרת להינשא בלי גט, בגלל שיודעת שאם היא הולכת אל חכם הוא מתיר לה את נידרה, והרי אינה הולכת, סימן שמחזיקה בנדרה, וממילא אין קידושין, ומותרת להינשא בלי גט. ומי שאומר אסורה להינשא בלא גט - שמא תלך אחרי זה לחכם ויתיר לה את נדרה וקידושין חלים עלי' למפרע ונמצאו בני' באים לידי ממזרות, לכן היא אסורה להינשא בלא גט. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שצריכה גט שמא תלך לכובס ויתיר את נדרה ויבוא לידי תקלה.

עב, ע”ב

אם מקדש אשה בתנאי וכנסה סתם

לבבלי - זו מחלוקת רב ושמואל. לשיטתו מצד החפצא והרי עשה תנאי בתחילה ולא ביטלו בפירוש ולכן יש דעה שא”צ גט.

לירושלמי - לכו”ע צריכה ממנו גט. לשיטתו

מצד הגברא והרי אם כנסה סתם משמע שמחל על התנאי ובידו הוא ולכן צריכה גט לכו"ע.

המשך

מה הדין במקדש אשה על מנת שאין עליה כל נדר?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק נדרים בדברים גדולים נחשב שמפירה את התנאי.

לירושלמי - מובא שאז אפילו אם נדרה לא לאכול חרובים נחשב לנדר ומתבטלים הקידושין. לשיטתו מצד הגברא והרי הוא מקפיד על כל נדר.

עד, ע"ב

האם נדר הוא דשיל"מ?

לבבלי - מובא שכן, בגלל שמצוה לישאל עליו. לשיטתו מצד החפצא ולכן נחשב שיש לו מתירין ולא שואל על זה, שהרי חכם עוקר את הנדר מעיקרו, שהרי עד שמתיר את הנדר ודאי שיש איסור מצ"ע.

לירושלמי - שואל שהרי חכם עוקר את הנדר מעיקרו אז לכאורה לא נחשב למתירין שהרי בכלל לא ה' אסור, ולכן מתרץ שההיתר הוא רק מכאן ולהבא. לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם ה' נחשב לאיסור ולכן ההיתר הוא רק מכאן ולהבא.

עד, ע"ב

האם יש הפרה לנדר שהודר ברבים, והאם יש נדר של רבים?

לבבלי - נדר שהודר ברבים זו מחלוקת אם יש לו הפרה, ועל דעת רבים אין לו הפרה, ונדר של רבים לא מובא כלל. לשיטתו מצד החפצא ואפילו שחסר פה את הרבים אבל מכיון שהנדר הודר על דעת רבים זה נחשב מצ"ע שאין לו הפרה ואי"צ שיהיו פה ממש הרבים בפועל.

לירושלמי - מובא שנדר של רבים ונדר שהודר ברבים אין לו הפרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מובא נדר על דעת רבים מכיון שחסר פה את הרבים.

עה, ע"א

קרחת וזקן באישה ודדים באיש - האם נחשבים למום?

לבבלי - לא הוזכרו דברים אלו. לשיטתו מצד החפצא שאין דברים אלו מצ"ע נחשבים למום.

לירושלמי - מובא שר' ירמי' שאל אשה קרחת האם זה נחשב למום ועוד שאל האם כשיש לה שורה של שער מקפת מאוזן לאוזן נחשב לקרחת או לא. ור' שמואל אמר שזה נחשב למום אלא שלא כתוב מום זה בגלל שזה נוי לאיש קרחת לכן לא כתבו רק דבר שזה מכווער גם באיש וגם באישה. וההוכחה שגם זקן לא כתוב שזה מום באישה, מכיון שזה נוי באיש. וכן דדים מכיון שזה נוי באישה לכן לא כתבו את זה בתור מום באיש. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא ודעה לומר שזה כן מום מכיון שלאדם זה לא מתאים אפילו שלמישהו אחר זה לא מום.

עז, ע"א

מה זה המקמץ?

לבבלי - זו מחלוקת שלא הוכרעה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפ"ל שגם בורסי (מעבד עורות) זה סוג של מום שבפועל מתעסק עם דברים לא נעימים.

לירושלמי - זו מחלוקת שהוכרעה, שא' אומר שזה מקמץ צואה וא' אומר שזה בורסי ומהשנה משמע שזה מקמץ צואה שכתוב המקמץ והבורסי ומשמע שזה שני דברים. לשיטתו מצד הגברא ולכן למסקנה זה רק מקמץ צואה מכיון שבבורסי זה עבודתו ואין סברא שיחשב למום אא"כ כתוב במפורש שזה מום.

עז, ע"ב

האם פרעה לקה בראתן?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא כ"כ נוגע מה קרה לפרעה.

לירושלמי - מסופר שלקה פרעה במחלת ראתן בגלל שרצה לנגוע בשרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסופר על פרעה שלקה.

ומטלטלין זה נכסים שאינם ידועים לבעל, ור' יוחנן סובר שנכסים הידועים לבעל הכוונה לאלה שנפלו לה כשהיא ברשות הבעל, ושאינם ידועים לבעל - אלו שנפלו לה ובעלה נתון במדינת הים. לשיטתו מצד החפצא והרי ההלכה כר' יוחנן, לכן מחלק בין נכסים שנפלו כשהיא ברשות הבעל או כשנפלו לה בזמן שהוא במדינת הים.

לירושלמי - הדעות הפוכות, שר' יוחנן מחלק בין קרקעות למטלטלין, ור' יוסי בן חנינא חולק עליו. לשיטתו מצד הגברא והרי הלכה כר' יוחנן, ולכן מחלק בין קרקעות למטלטלין שקרקע שייך לאדם יותר ונחשב ברשותו מאשר מטלטלין.

עט, ע"א

האם ר' מאיר לשיטתו שמחובר נחשב כתלוש?

לבבלי - לא מובא מה הטעם של ר' מאיר לשיטתו מצד החפצא ולכן קשה לומר שנחשב כתלוש, כיון שבפועל עדיין לא נתלש.

לירושלמי - מובא שר' מאיר לשיטתו שמחשיב מחובר כתלוש. ור' יוסי אומר שרק בקמה העומדת ליקצר וגפנים העומדות ליבצר סובר ר' מאיר שמחובר כתלוש, אבל כשזה שחת לא. ופה אפילו שחת נחשב כתלוש. ר' ירמי' שואל איך ר' מאיר אומר פה שמחוברים כתלוש ובמ"א אומר שמחוברים לא כתלוש? וע"ז עונה ר"י שר' מאיר לא סובר מחוברים כתלוש אלא בקמה שהיא קצורה מיפה כוחה של האישה ושדה שלא נזרעה מיפה כוחו של האיש. לשיטתו מצד הגברא, ומצד האדם שרוצה לתלוש ובמחשבתו זה נחשב כבר כתלוש.

עט, ע"ב

מה הדין בעבדים שלא עושים כדי אכילתן? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שלא עושים כדי אכילתם בכ"ז יש להם חשיבות מצ"ע.

לירושלמי - אם לא עושים כדי אכילתם יכולים למכור אותם, אבל אם עושים כדי אכילתם לא תמכור מכיוון שזה כבוד בית

עז, ע"ב

האם לקח ר' יהושע את הסכין למלאך המות? לבבלי - כן, מסופר באריכות שר' יהושע נכנס לראות את מקומו בג"ע ולקח למלאך המות את הסכין ולא רצה לבוא אחריו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסופר על ריב"ל שהי' נכרך בבעלי ראתן ולומד תורה, שכזה לימוד במס"נ שייך לבבלי.

לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מסופר על כזה מס"נ, שענינם יותר לימוד תורה מתוך תענוג, וע"ד מעלת האתהפכא על האתכפיא שקשור לע"ל.

פרק שמיני

עח, ע"א

מדוע לא מנו את דעת בית שמאי מקולי ב"ש מחומרי ב"ה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שכרגע מדברים לגבי האישה, אז זה כן נחשב קולא ורק (כנראה) בגלל סיבה אחרת לא נחשב לקולי ב"ש.

לירושלמי - מובא מכיוון שב"ש מקילים על האשה אבל מחמירים על הבעל, וא"ז קולא לגמרי משני הצדדים. לשיטתו מצד הגברא, ואם זה חומרא על אדם אחר אין זה נחשב קולא.

המשך

נפלו לה נכסים כשהיא ארוסה

לבבלי - גם בזה האישה מוכרת ונותנת וקיים. שנחשב כשלה לגמרי. לשיטתו מצד החפצא והרי עדיין היא לא ממש אשתו ורק ארוסתו, ולכן הנכסים שלה.

לירושלמי - בזה ר"ג אומר לחכמים שלכתחילה לא תמכור ולא תתן, ואם מכרה ונתנה - מכרה קיים. לשיטתו מצד הגברא, מכיון שעתידיה להיות אשתו, אז כבר עכשיו הנכסים שייכים אליו. ועצ"ע.

המשך

מהם נכסים הידועים לבעל?

לבבלי - המחלוקת ר' יוסי בר חנינא אומר שקרקעות נחשבים נכסים הידועים לבעל,

ומצד שני יש מעלה בבע"ח שהלווה לו את כספו ויש לו הפסד ממון יותר, ולכן שואלים מי קודם.

המשך

כמה צריך כדי לפדות הקדש? לבבלי - צריך לפחות דינר. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שתהי' חשיבות ממש כדי לפדות. לירושלמי - מספיק אפילו כל שהוא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק אפילו כלשהו כי זה רק בשביל האדם.

פרק תשיעי

המשך

האם מועיל לומר דין ודברים אין לי עמך? לבבלי - לא אמר כלום, וזה שהראשונה לא מוציאה מהלוקח זה בגלל שקנו מידה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מועיל אמירת האדם.

לירושלמי - משמע שזה מועיל לגבי מי שהי' נשוי שתי נשים מכר את שדהו וכתבה ראשונה ללוקח דין ודברים אין לי עמך השני' מוציאו מידי הלוקח. אבל הראשונה לא מוציאה מהלוקח ומאבדת זכותו, מכיון שהיא כותבת לו כל ערר שיש לי בשדה זו לא יהי' לי עמך כלום. לשיטתו מצד הגברא ולכן מועיל אמירת האדם.

המשך

האם אפשר לעשות תנאי על דבר שלא בא לעולם?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפשר שמועיל ואי"צ את סמיכות דעת של האדם.

לירושלמי - מובא שאם מקבל עליו להביא את קרבנות הנזיר שעדיין לא קיבל ע"ע כלל נזירות נחשב כאומר לאשה דין ודברים אין לי בנכסים העתידיים ליפול לך, שאין זה כלום שעדיין לא בא לעולם. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שאין סמיכות דעת של האדם על זה. ועיין לקמן בירושת הבעל, שגם שם סובר הירושלמי שא"א לעשות תנאי בזה.

אבי' שלא תמכרם. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם לא עושים כדי אכילתם אין בהם שווי מצ"ע ולכן יכול למכרם.

המשך

האם השדה של האשה?

לבבלי - בהו"א מדובר בזיתים ובשדה שלה. במסקנא מדבר בזיתים ולא בשדה שלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחשיב שבח בית אבי' כאשר השדה שלה מצ"ע.

לירושלמי - לרב אבון בשם רבני בבל אומר שבמשנה מדובר שנפלו לה זיתים בלי קרקע, וכן גפנים בלי קרקע, אבל אם נפלו לה זיתים עם קרקע - לא תקוץ מכיון שזה שבח של בית אבי' שלא תקצצם, רבני א"י אומרים אפי' נפלו לה זיתים עם קרקע וכן גפנים עם קרקע - יכולה לקצוץ, מכיון שלא דומה בית זיתא דנפלו ולא דומה בית כרמא שנפלו, היינו שאין זה שבח בית אביה. לשיטתו מצד הגברא ואין חשיבות כ"כ לשדה של בית אבי'.

פ, ע"א

האם יש חזקה באכילת ערלה?

לבבלי - פשוט שאינה חזקה, ותוס' גרסו שפשוט שכן הוא חזקה. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שעל האדם יש איסור בערלה לכן ודאי שאינה חזקה, וכיון שאי"ז שווה כלום לכן לא נקרא שאוכל.

לירושלמי - זו מחלוקת. לשיטתו מצד הגברא והרי האדם הראה שהוא הבעה"ב למשך 3 שנים, לכן יש דעה שזו חזקה.

המשך

מה הדין בעל חוב מאוחר שקדם וגבה?

לבבלי - מחלוקת, והלשון הוא בע"ח מאוחר שקדם וגבה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר בצורה טכנית ששניהם שווים וא' קדם וגבה את חובו.

לירושלמי - ג"כ מחלוקת, אבל בלשון שונה שאם יורש ובע"ח קדם א' מהן ותפס מוציאים מידו ור' אחא סובר שאם קדם היורש ותפס אין מוציאים מידו. לשיטתו מצד הגברא ומצד א' יש מעלה ביורש שהוא חלק וקרוב לנפטר,

כפי אמירתו.

פג, ע"ב

האם הלכה כרשב"ג?

לבבלי - כן, והטעם הוא לא כמו רשב"ג בגלל שזה מתנה על מה שכתוב בתורה אלא בגלל שירושת הבעל דרבנן, וחכמים עשו חיזוק לדבריהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא שהטעם הוא בגלל שירושת הבעל מדרבנן, ועשו לזה תוקף כמו ירושה דאורייתא שא"א לסלק עצמו מזה.

לירושלמי - הלכה כרשב"ג. אבל הטעם הוא לא כמו רשב"ג בגלל שמתנה על מה שכתוב בתורה. כי בתנאי ממון תנאו קיים. ופה זה ירושה שזה תנאי ממון ולא שייך לומר שתנאו בטל, ולמה אמרו תנאו בטל, כי בסוף הוא זוכה בהם, היינו שהירושה היא רק לאחר פטירתה, ואז אינו יכול לסלק את עצמו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר בפועל על זה שאינו יכו לסלק את עצמו מירושה זו בגלל שזה כבר ברשותו, ולפני פטירתה זה דבר שלא בא לעולם.

המשך

אם אומר אדם נכסי לך ואחר כך לפלוני ואחריו לפלוני ומת השני - מה הדין?

לבבלי - מחלוקת רבי ורשב"ג על מקרה דומה אם ירד הראשון לנכסים ומכר ואכל האם השני מוציא מיד הלוקחות, וכך גם פה אין חייב לעבור דרך השני. לשיטתו מצד החפצא ולכן כשאומר נכסי לכך קנה לגמרי וא"צ לעבור דרך השני דוקא, כיון שהעיקר זה התוצאה בסוף שמגיע לשלישי.

לירושלמי - אם מת השני בחיי ראשון הראשון אוכל פירות ואם מת יחזיר לירשי הנותן ולא לשלישי כי השלישי יכול לקבל רק מהשני והרי הוא מת ואם מת השלישי בחיי שני חוזר לראשון לאכול פירות ואם מת יחזיר לירשי נותן מת השני והשלישי בחיי ראשון הראשון אוכל פירות וקונה קרקע דברי רבי, רשב"ג אומר אין לו אלא אכילת פירות בלבד. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה צריך לעבור דרך השני כפי הסכם האדם. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב שיעבור דוקא דרך השני

פד, ע"א

המוכר על מנת שאין בו אונאה לבבלי - מובאת מחלוקת שרב סובר שיש לו אונאה ושמאל סובר שאין לו אונאה. לשיטתו מצד החפצא והרי סיכס שאין בזה אונאה, וזה נחשב כאילו נתן לו מתנה. לירושלמי - מובאת רק דעת רב שיש לו אונאה. לשיטתו מצד הגברא וא"א לבטל את איסור האדם באונאה.

המשך

האם היו כאלה שהתנו שהבעל לא יירש את אשתו?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי האשה היא חלק ממנו, וא"א שלא יירשנה. לירושלמי - מובא שהיו כאלה שהתנו שאם תמות האשה בלי בנים יחזרו כל הנכסים לבית אביה ולא יירשנה בעלה, וזה תנאי ממון ולכן הוא קיים. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש כח לאדם להתנות גם בדבר זה.

פד, ע"ב

מה הדין בטועה בדבר משנה?

מסופר מעשה בקרובה של ר' שמואל שנתנו לה משום שהיא כושלת, ואז הביא ריש לקיש את עבדיו והוציא ממנו בגלל שסובר שלא נותנים לכושל אלא לירושים. ר' יוחנן שאל את ר' שמעון בר אבא מה עשו לה וענו לו שר"ל הוציא ממנה ע"י עבדי הנשיא ואז נחלקו האם אפשר להוציא ממון אחרי שנתנו אותו בטעות. וחולקים בטעות משנה, שר' יוחנן אומר שטעות בדבר משנה זה כמו טעות בשיקול הדעת ואין מחזירים, ור"ל סובר שזה כמו טעות בדבר תורה ומחזירים.

לבבלי - במסקנה לכו"ע טעה בדבר משנה חוזר. והמחלוקת היא האם הלכה היא כר"ע או כר' טרפון.

לירושלמי - מחלוקת: לר"ל טעות בדבר משנה זה כמו בטעה בדבר תורה ומחזירים את הדין, ולר"י שהלכה כמותו טעות בדבר משנה זה כמו טעה בשיקול הדעת, שאין

לעולם אם חושד בה. לשיטתו מצד הגברא,
שזה פוגם בעיקר בשלום בית, שזה קשור
יותר ליחס ביניהם.

המשך

מה הדין של אשה ששברה כלים בבית?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא,
שמצ"ע נחשבת כדבר א' עם הבעל וכמו
שהאדם שובר כלי שלו, שאין שייך לומר
שחייב, וגם שאפ"ל שזה ע"ד עם בעליו עמו
לא ישלם.

לירושלמי - מובא שהיא פטורה, שאם לא אז
אין שלום בתוך ביתו לעולם. לשיטתו מצד
הגברא ולכן זו רק תקנה לאדם כדי שיהי'
שלום בית.

המשך

שומר שהתנה שייפטור ושינה מדעת הבעלים
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא לכן
סוברים שפטור כפי תנאו ולא קונסים אותו
על זה ששינה מדעת הבעלים.

לירושלמי - מובא שחייב בגלל ששינה מדעת
הבעלים. לשיטתו מצד הגברא ולכן קונסים
אותו בגלל ששינה מדעת הבעלים.

המשך

האם רב ותלמידו נחשבים לדעה א'?
לבבלי - מובא רק לגבי דיני ממונות בבי"ד
רב ותלמידו נחשבים לדעה א' אבל לא מובא
לגבי פסק הלכה. לשיטתו מצד החפצא ולכן
לגבי פסק הלכה כ"א נחשב לעצמו, ואין
מתחשבים בקירוב שיש ביניהם כ"כ.

לירושלמי - מובא גם לגבי פסק הלכה בדין
שומר שמסר לשומר שאפילו שר' אלעזר ור'
יוחנן ורב ינאי ורב חייא מחייבים ורק ר"ל ורב
יהודה פוטרים, בכ"ז אין הלכה כהרוב מכיוון
שרב ותלמיד נחשבים לדעה א' ולכן אינם
רוב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחשבים
בקירוב שביניהם ונחשבים ממש לדבר א'.

פח, ע"ב

האם בע"ח שלא עמד בדין גובים ממנו שלא
בפניו?

מחזירין את הדין. לשיטתו מצד הגברא לכן
מחשיב את מעשה האדם שאפילו טעה אין
מחזירים.

פד, ע"ב

האם היורשים קונים ברשות הרבים ובסמטה?
לבבלי - רב ושמואל אומרים שברשות הרבים
לא קונים ובסמטה כן. לשיטתו מצד החפצא
ולכן בסמטה קונה כי זה לא ממש רה"ר. ר'
יוחנן ור"ל אומרים שגם בסמטה לא קונה.
אבל אם צבורים בביתו לכו"ע זוכים, שהר"ז
ממש ברשותו וא"צ כ"כ את דעתו.

לירושלמי - רב וריש לקיש סוברים
שהיורשים לא קונים, בצבורין ברשות הרבים
אבל אם צברם בביתו קונים ור' יוחנן סובר
שגם צבורים בביתו לא זוכים. לשיטתו מצד
הגברא לכן בסמטה לא קונה כיון שיש רשות
לרבים לעבור שם ונחשב לגבי האנשים כמו
רה"ר, וגם אם צבורים בביתו לא זוכים בזה כי
צריך ממש את דעתו.

פה, ע"ב

במקרה שיש ספק כמו שני שטרות שיצאו על
שדה אחת
לבבלי - הלשון הוא שודא דדיני, הכוונה
שהדיין יחליט לבד למי לתת. לשיטתו מצד
החפצא ולכן יש סמכות לדיין לתת למי
שרוצה.

לירושלמי - הלשון הוא שוחדא דדייני
כביכול שמותר להם לקחת שוחד בשביל
לזכות אחד מהם. לשיטתו מצד הגברא ולכן
לכאורה הי' צריך לברר מה הייתה כוונתו של
האדם בנתינתו, וזה שמחליט לבד זה נחשב
כמו שוחד.

פו, ע"ב

מה הטעם של רבנן שאין אדם משיב את
אשתו בקשר להוצאות הבית?
לבבלי - מכיון שאין אדם דר עם נחש בכפיפה
אחת, שאם חושד בה אינה יכולה לחיות
איתו. לשיטתו מצד החפצא שא"א לחיות כך
בכלל מצ"ע.

לירושלמי - מכיוון שאין שלום בתוך ביתו

לבבלי - כן, שאין חילוק אם עמד בדין או לא אפשר לגבות ממנו. לשיטתו מצד החפצא ולכן אי"צ שהאדם יעמוד בדין אלא אפשר מצד החיוב לגבות ממנו תמיד. לירושלמי - לא, ורק אם כבר עמד בדין אז גובים ממנו שלא בפניו. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהיה ממש בפני בעל הדין אא"כ כבר עמד בדין.

המשך

האם לחנן ור"ש האשה נשבעת רק אם גובה כתובתה?

לבבלי - לא, שא"כ הי' צריך להיות הלשון ב"ד משביעים אותה ולא היורשין. לשיטתו מצד החפצא ולכן השבועה היא מצ"ע ולא רק בשביל הכתובה.

לירושלמי - כן שרק בסוף כשגובה כתובה אז נשבעת. לשיטתו מצד הגברא ולכן השבועה היא רק אם רוצה לגבות לעצמה את הכתובה.

פט, ע"א

האם מוזכר ספר שכותבים בו שטרות (אומולוגיא)?

לבבלי - לא, ומוזכר רק שובר. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק שובר, שזה משהו מיוחד עבור חוב זה בפ"ע.

לירושלמי - כן, שזה כמו שובר שכותבים שקיבלה כתובה כדי שלא תגבה פעמיים. לשיטתו מצד הגברא לכן יש ספר שלם שענינו לדעת את כל הראיות שבין אדם לחברו.

פרק עשירי

צ, ע"א

האם לתשלומי מזונות שתי הנשים שוות? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו במזונות זה נחשב חלק מהכתובה, ויש זכות לאישה הראשונה קודם.

לירושלמי - כן, שרק לכתובה הראשונה קודמת אבל למזונות שתיהן שוות. לשיטתו מצד הגברא לכן במזונות, שזה ממש צורך האדם, אי"ז כחלק מהכתובה אלא התחייבות בינו לבניה, ע"ד כסות ועונה שאין שייך להגיד בזה קדימה ולכן שתיהן שוות.

המשך

מי קודם, כתובה או קבורה מלווה ובנות? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא כיון שכולם חיובים עליו, מי שבא ראשון תופס ראשון, ואין שייך פה כ"כ קדימה וכו'. לירושלמי - מובא מחלוקת למי שאומר שגובין פרנסה מן המשועבדין פרנסת בנות קודמת לכתובה ולמ"ד אין גובין פרנסה מן המשועבדין אין פרנסת בנות קודמת וכן שואל גם על כתובה וקבורה של הבעל מי קודם וכן שואל על כתובה ומלוה בעדים מי קודם. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב לדעת מה קודם מצד חיוב האדם.

המשך

שתי נשים שאחת נתגרשה, האם היא קודמת לגבות?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שלשתיהן יש חיוב עליו, ומסתכלים על זמן כתיבת הכתובה, שאז התחייב לשני קודם ולכן אין בזה כ"כ דין קדימה.

לירושלמי - מובא שהיא קודמת מכיוון שהיא בעלת חוב ורק אם מתה אז השניה קודמת. לשיטתו מצד הגברא ולכן נותן זכות קדימה לאשה שנתגרשה קודם.

צ, ע"ב

האם כשהמוריש חייב לאחרים כסף נחשב שיש מותר דינר?

לבבלי - אין החוב ממעט ונחשב שיש מותר דינר. לשיטתו מצד החפצא לכן מסתכלים על זה שכרגע יש בידו את הכסף.

לירושלמי - החוב ממעט ואין נחשב שיש מותר דינר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכלים ע"ז שיש עליו חוב, ולכן ממעט.

צג, ע"א

האם האשה השני' צריכה רשות מהאשה השלישית כדי לדון עם הראשונה?

לבבלי - לא מובא שהרשתה לה, ורק מובא שהשני' אמרה לראשונה דין ודברים אין לי עמך במנה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין

חשובה החלוקה שתהי' מדויקת ביותר מצ"ע. לירושלמי - לא מובא כלל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכלים באופן כללי לפי התחייבות האדם שלשנ' התחייב פחות מהראשונה, ואי"צ כ"כ את הדיוק בחשבון מצ"ע. ועצ"ע.

צד, ע"ב

האם הלכה כרבי אליעזר שעדי מסירה כרתי? לבבלי - מחלוקת לרב זה רק בגיטין ולשמאל זה גם בשטרות. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שזה רק בגיטין, אבל בשאר שטרות עדי חתימה שיותר קשורים לשטר מצ"ע הם העיקר.

לירושלמי - בכל הלכה שעדי מסירה כרתי. לשיטתו מצד הגברא ולכן הולכים לפי עדי המסירה שקשורים יותר לאדם.

פרק אחד עשר

צה, ע"ב

האם מתנת שכיב מרע מועילה דוקא אם פירש איזו שדה?

לבבלי - לא, אלא אפילו לא פירש איזו שדה יתנו. לשיטתו מצד החפצא ולכן אי"צ לפרש איזה שדה, ומספיק הציווי לתת, שזה נותן זכות וכח לקחת איזה שדה שרוצה.

לירושלמי - כן, שצריך לפרש ומסתפק האם גם כשאומר תנו חצי שדה לפלוני נחשב לסימון או רק אם אומר חצי בצפון או בדרום נחשב לסימון. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך שהאדם יסמן ברור איזה שדה ברצונו לתת.

המשך

אם אומר שרפוני ותנו שדה לפלוני, האם אפשר לחלק דיבורו ולתת שדה לפלוני אפילו שלא שורפים אותו?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא, והרי בפועל אמר תנו שדה לפלוני וצריכים לתת.

לירושלמי - נשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא וכיון שרואים שזה אדם לא נורמאלי, א"א להקשיב כלל לדבריו, לכן מסתפקים.

צריכה השנ' רשות מהשלישית אלא יקוב הדין את ההר.

לירושלמי - שמואל אומר שמדובר שהשלישית הרשתה לשנ' לדון עם הראשונה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך וחשוב שתבקש רשות כדי לדון.

המשך

שלשה אנשים שהשתתפו והטילו כסף לכיס לבבלי - מחלק שבשור לחרישה ועומד לחרישה השכר לאמצע אבל בשור לחרישה ועומד לטביחה נחלקו אמוראים האם השכר לאמצע או לפי מעותיו. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שכ"א מקבל לפי מעותיו כמה שהשקיע.

לירושלמי - שלשה שהטילו לכיס והותירו או פחתו כך היו חולקין כ"א לפי מעותיו והכוונה שהסלע נהיתה חסרה או יתירה אבל לשכר והפסד כולם חולקים בשוה ולא חולקים בשור שעומד לטביחה כבבלי. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהשתתפו יחד, היינו כאילו שסיכמו במפורש שכ"א יקבל בשווה.

המשך

אם הטילו שלשה כסף לכיס להשתתף ונגנב הכסף

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן בפשטות כ"א יקבל לפי מעותיו שנתן, ולא מחלקים בין מטבעות גדולות לקטנות, כיון שאין מסתכלים כ"כ מצד טורח האדם.

לירושלמי - מחלק בין מטבעות סלעים גדולות שאז חולקים בשוה, שקשה לסמנם לבין מטבעות קטנות שמקבל כ"א ממה שנשאר לפי מעותיו מכיון שאפשר בקלות לדעת כ"א לפי כיסו כמה מעות נתן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחשבים ומחלקים לפי טורח האדם.

המשך

מהו חשבון חלוקת שלוש כתובות? לבבלי - מקשה מדוע בעלת כתובת המנה מקבלת 50 וכן מדוע בעלת כתובת המאתים מקבלת מנה. לשיטתו מצד החפצא ולכן

המשך

האם ספינה נקנית במשיכה לכו"ע?
לבבלי - משמע שחולקים גם בספינה להו"א שר' נתן סובר שזה נקנה גם בשטר ולא רק במשיכה אבל למסקנה נחלקו רק בקניית אותיות (שטר). לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מספיק פעולתו, אלא צריך שטר, כמו בקניית בית שצריך דבר שיהי' מוכיח מצ"ע כשטר.

לירושלמי - כן, ורק על קניית אותיות נחלקו האם רק ע"י משיכה או גם ע"י שטר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק פעולתו ע"י המשיכה שמכניסה לרשותו.

צו, ע"א

כמה זמן נחשב לאלמנה שלא תבעה מזונותיה?

לבבלי - הגירסא שתים ושלוש שנים. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שבפועל זה שייך לה המזונות, לכן א"א להגיד מיד שמחלה בזה שלא תבעה, אלא מחכים הרבה זמן.

לירושלמי - הגירסא היא שתים ושלוש חודשים שאם שהתה ולא תבעה איבדה את מזונותיה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם לא תבעה מיד - סימן שמחלה.

צו, ע"ב

בספק אם היתומים שילמו לאלמנה את המזונות

לבבלי - לא מחלק אם החודש עבר או לא, אלא מחלק שאם ניסת לאחר עליה להביא ראי' ואם לא ניסת על היתומים להביא ראי' ששילמו. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק בנשאת לאחר, שאז כביכול אין עליהם חיוב כ"כ כיון שיש לה בעל שדואג לה למזונות, אז היא נחשבת ככל תובעי החוב, שהמוציא מחברו עליו הראי'.

לירושלמי - מחלק אם החודש עבר היא צריכה להביא ראי' שלא קיבלה ולגבי החודש הבא הם צריכים להביא ראי' ששילמו. לשיטתו מצד הגברא ולכן לגבי החודש הבא, שאין רגילות האנשים לשלם מראש, אז כנראה לא שילמו לה, והם צריכים להביא ראי' ששילמו.

המשך

האם צריך לתת כבוד לגרושתו?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והרי כרגע אינה אשתו ואינה שייכת אליו כלל.

לירושלמי - כשם שאדם חס על כבוד אלמנתו כך צריך לחוס על כבוד גרושתו שאמר ר' יעקב "מבשרך לא תתעלם" זו גרושתו. מסופר על אשתו של ר"י הגלילי שהיתה מצערתו, ובא ראב"ע אליו ואמר לו תגרש אותה שאינה מכבדתך, אמר לה כתובתה מרובה עלי, אמר לו אני אתן לך כסף ותגרש אותה. נתן לו כסף וגרשה והלכה והתחתנה לשומר העיר וירד בעלה מנכסיו והתעוור והייתה מחזרת על הפתחים, פעם א' לא הצליחה לאסוף שום דבר אמר לה בעלה אין פה שכונה אחרת? אמרה לו: יש שכונה אחרת, אבל אני מתביישת ללכת לשם כי בעלי הקודם גר שם. ואז בעלה התחיל להכותה שתכנס לאותה שכונה, עבר ר' יוסי הגלילי ושמע את קולם שהם מתבזים בשוק, ואז לקח אותם ר"י הגלילי ונתן להם בית והי' מעלה להם מזונות כל הימים, שכתוב "ומבשרך לא תתעלם". ואז שמעו קולה שאומרת שמוטב הי' לה צער העוני מצער הבורשה לקבל ממנו צדקה. לשיטתו מצד הגברא ולכן עדיין צריך לכבדה, שהרי הייתה אשתו.

צט, ע"ב

האם יש מקח טעות בקרקע?
לבבלי - דן האם יש ביטול מקח בקרקעות, והכוונה ליותר משתות לרש"י, ולתוס' הכוונה ליותר מחצי. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש ספק האם יש ביטול מקח בקרקע לדעה אחת אפילו בשישית, שהרי זה כמו דבר שבמידה, שאפילו טעה בכלשהו חוזר מצ"ע. ועצ"ע.

לירושלמי - מחלוקת. לר' יוחנן יש מקח טעות, אם זה פי 2. ולריש לקיש אין אונאה לעולם בקרקעות. לשיטתו מצד הגברא, ולכן ברור שר"י סובר שיש מקח טעות מצד התחשבות בגדרי המקבל (שיטת צדיקים) ולריש לקיש אין מקח טעות, שלא מתחשב

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
אם אין קידושין אין כסף.

לירושלמי - מובא שאם מקדש אשה פסולה
קנסו אותו שיתן לה כתובה וגם כסף
הקידושים שייך לאשה, לשיטתו מצד הגברא
ולכן קונסים אותו שיתן כסף לאשה.

פרק שנים עשר

קא, ע"ב

כיצד מתחייב לזון את בת אשתו?

לבבלי - מוסר לה שטר בפני עדים או בשטרי
פסיקתא. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה
נחשב ככל התחייבות של בעל חוב ללא קשר
לכתובה.

לירושלמי - נחשב כתוספת כתובה ונותן
כשמגרשה. ומדוע לא עשו שישלם בשעה
ראשונה שמקדשה? ועונה כשעשו אותה כמו
מקדש את האשה ע"מ ליתן לה 12 דינר זהב
בשנה להיות מעלה לה מדינר זהב לחודש.
לשיטתו מצד הגברא, ולכן זה לא סתם חוב
אלא כחלק מהכתובה, מכיון שיש ביניהם
קשר של נישואין אפילו שזה לא באופן ישיר.

המשך

אם הוזלו או הוקרו לגבי מזונות בת אשתו
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
משלם תמיד כמו שזה עכשיו ולא משנה מי
גרם בכלל.

לירושלמי - אם הוזלו המזונות - אם הוא גרם
את העיכוב נותן כמו שעת היוקר. ואם היא
גרמה את העיכוב משלם בזול. ואם התייקר
המזונות, בין שהוא גרם בין שהיא גרמה -
נותן כפי שער הזול. לשיטתו מצד הגברא
ולכן מסתכלים על שעת ההתחייבות אבל אם
הזול ורוצה להרוויח אז אם הוא גרם לא יכול
להרוויח אא"כ היא גרמה.

קא, ע"ב

האם מעשה בת אשתו לעצמו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
אין שום הווי"א שיהי' מעשה ידי' אליו.

לירושלמי - מובא שמעשה ידי הבת שייך
לבעלה ואם פסק לזון את כלתו זנה. ומעשה

בגדרי המקבל אלא כמו בעלי תשובה, שזה
רצוא למעלה מהעולם. אבל אין דעה שאפילו
באונאה בשישית יהי' ביטול מקח כיון שמצד
האדם שקונה קרקע, שזו השקעה מיוחדת
וכדאית ורצינית, לא רוצה לבטל את המקח
בגלל אונאה של שישיית.

המשך

מה הדין בכותב כל נכסיו לעבדו?

לבבלי - משוה את זה לפלגינן דיבורא,
לשיטתו מצד החפצא לכן מה שאפשר לקיים
צריך לקיים מצ"ע.

לירושלמי - משוה את זה לעדות שבטלה
מקצתה ומביא דוגמא לא' שכתב שדהו לשני
אנשים והעדים שבשטר קרובים ופסולים לא'
מהם לר"י עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה
ולר"ל לא בטלה ורק א' יכול לקבל, לשיטתו
מצד הגברא ולכן אם בטל קצת בטל הכל.

צט, ע"ב

האם מחמירים בהקדש כפליים מבהדיוט?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין
חומרא שצריך כפליים דוקא בהקדש.

לירושלמי - מובא שבכל הדברים מחמירים
כפליים בהקדש וכמו שבהדיוט יש אונאה
בקרקע עד שלישי ובמטלטלין עד שתות
ובהקדש בקרקע עד שתות ובמטלטלין עד
א' מ"ב וכן שום היתומים 30 יום ובהקדש
שישים יום, לשיטתו מצד הגברא לכן צריך
להחמיר בהקדש יותר.

המשך

מי הי' ר' אלעזר בן פרטא?

לבבלי - הוא פרטא בנו של ר' אליעזר בן
פרטא בן בנו של ר' פרטא הגדול, לשיטתו
מצד החפצא לכן מדבר על פרטא.

לירושלמי - נקרא ר' אלעזר בן פרטא בן בנו
של ר' אליעזר בן פרטא, לשיטתו מצד הגברא,
לכן מדבר על ר' אלעזר. ועצ"ע.

קא, ע"א

המקדש אשה פסולה, האם כסף הקידושין
הולך לאשה?

ידיה של בנו, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה חלק מהכתובה לכן הי' הו"א שיזכה במעשי ידי' כמו של אשתו.

קא, ע"ב

אם חלתה הבת, האם הבעל חייב לשלם מזונותיה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל לא נישאת ואין סברא שיתחייב במזונותיה'.

לירושלמי - מובא שאם חלתה נחשבת כמי שנישאת וצריך הבעל לתת לה דמי מזונות, לשיטתו מצד הגברא והרי היא אנוסה בזה שלא נישאת ולכן מתחשבים בה ונחשב כאילו נישאת.

המשך

אם מתה הבת, האם הבעל חייב לשלם מזונותיה?

לבבלי - מובא שמתה ודאי פטור לתת מזונותיה. לשיטתו מצד החפצא שכל ההתחייבות זה לתת רק לבת.

לירושלמי - מובא בהו"א שזה כמו שנישאת שצריך לתת דמי מזונות ולמסקנה פטור. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהתחייב לכן בהו"א צריך לתת.

קא, ע"א

מהי צוואת רבי בענין אלמנתו?

לבבלי - הלשון הוא הזהירו בכבוד אמכם, לשיטתו מצד החפצא אפ"ל שהבית עובר גם לנשיא החדש.

לירושלמי - הלשון הוא שלא תזוז אלמנתי מביתי, והחידוש הוא שלא יאמרו שביתו משועבד לנשיא הבא ותצטרך לזוז מהבית, לשיטתו מצד הגברא ולכן הבית לא עובר ושייך לאותו נשיא.

המשך

מה שמות של בניו?

לבבלי - שמם יוסף חפני ושמעון אפרתי, לשיטתו מצד החפצא לכן מביא גם שמעון שענינו מצד החפצא מלמטלמ"ע וגם קשור

לגלות, ענין הבבלי.

לירושלמי - שמם יוסף אפרתי ויוסה חפני, לשיטתו מצד הגברא לכן שניהם קשורים ליוסף שענינו שהופך חושך לאור ואין הגלות שולטת בו כלל.

קא, ע"ב

מדוע ביקש רבי שלא יספידוני בעיירות?

לבבלי - משום כבוד שיספידוהו יותר בכרכים, לשיטתו מצד החפצא ולכן בגלל ההספד עצמו עדיף שיהי' בכרכים.

לירושלמי - משום מחלוקת שלא יריבו מי יספידו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן זה בגלל האנשים שלא יריבו.

קא, ע"ב

האם המתים יקומו בבגדיהם או בתכריכים?

לבבלי - מובא שהמתים יקומו בבגדיהם. לשיטתו מצד החפצא, וכל ענין הקבורה זה רק בגלל כבוד המת מצ"ע, לכן ענין התכריכים שהם חלק מהקבורה ולא שייכים לתחה"מ.

לירושלמי - מובא שיקומו עם התכריכים, ויש גורסים שזו מחלוקת: לרבי יקום בבגדיו ולרבנן יקום עם תכריכים, לשיטתו מצד הגברא ולכן כל ענין הקבורה זה רק כדי להכין את הגוף לתחה"מ ולכן גם התכריכים זה בשביל התחי' של האדם.

קא, ע"א

איך הלשון בכשורה על מיתת רבי?

לבבלי - הלשון אחזו בארון הקודש, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על גוף הפטירה. לירושלמי - הלשון יצוקים ואראלים תפשו בלוחות וגברה ידם של אראלים וחטפו את הלוחות, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שזה כמו מריבה בין עליונים לתחתונים וניצחו עליונים.

קא, ע"ב

מה קרה ביום קבורתו של רבי?

לבבלי - מובא שיצאה בת קול ואמרה כל מי שלא נתעצל בהספדו של רבי מוזמן לחיי

המשך

האם ר' חייא לא שם לב מתוך עיונו בלימוד?
ל**בבלי** - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין
ענין לספר כל כך שבח של יציאה מהעולם,
מכיון שתכלית הלימוד זה בירור העולם
מלמטה למעלה.

לירושלמי - מובא שרבי סיפר בשבחו של
ר' חייא לפני ר' ישמעאל שפעם א' ראה
אותי בבית המרחץ ולא עמד לפני והסביר
לו מכיוון שהי' שקוע כ"כ בלימוד ולא שם
לב כלל ואז מינה רבי שני תלמידים שילוו
אותו מחשש סכנה, לשיטתו מצד הגברא,
ולכן מביא שלימות בלימוד באופן של ביטול
במציאות, יציאה מהעולם.

המשך

האם מובא אגדות בשבחה של א"י?
ל**בבלי** - הובא בהמשך פרק י"ג, לשיטתו מצד
החפצא ולכן זה רק בקשר עם הגאולה, שאז
תהי' שלימות בארץ ישראל שדומה ללבנה,
ויהי' אור הלבנה כאור החמה.

לירושלמי - מובא פה עה"פ "ונשאתני
ממצרים וקברתני בקבורתם" שמאריך
בשבחה של א"י, לשיטתו מצד הגברא, ולכן
גם בזמן הגלות מצד האדם יש מעלה בארץ
ישראל.

המשך

מה הלשון על דברים נסתרים?
ל**בבלי** - הלשון דברים בגו, לשיטתו מצד
החפצא, שהדברים הנסתרים זה עיקר הדבר
ופנימיותו.
לירושלמי - הלשון דברים בגב, לשיטתו מצד
הגברא שהדברים הנסתרים זה בשביל האדם,
חיצוניות, על דרך דברים בגב, ועצ"ע.

המשך

האם יש גלגול מחילות לארץ ישראל בתחיית
המתים?
ל**בבלי** - הלשון הוא גלגול, ומבאר שמחילות
נעשות להם בקרקע, לשיטתו מצד החפצא
ולכן אין כבוד למתים עד שיגיעו לארץ
ישראל.

העוה"ב, לשיטתו מצד החפצא ולכן הבת קול
שיצאה זה על עצם ההספדה.

לירושלמי - מובא גם שהתאריך היום ולא
שקעה השמש בעונתה והצטערו שמה חיללו
שבת ואז יצאה בת קול שכל מי שלא נתעצל
בהספדו של רבי מבושר הוא לחיי העוה"ב,
לשיטתו מצד הגברא והבת קול שיצאה זה
רק בשביל האנשים שלא יחששו שחיללו את
השבת.

המשך

מה פעל רבי בייסוריו?

ל**בבלי** - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא
והייסורים עצמם מחברים לה', ואין צריך
שום מטרה בזה, ועצ"ע.

לירושלמי - מובא שהגן על יושבי הארץ
שכל אותן 13 שנה של יסוריו לא מתה אשה
יולדת בארץ ולא היתה אשה שהפילה עובריה,
לשיטתו מצד הגברא לכן מספר על זה שהגן
על אנשים.

המשך

למי רבי הסכים למסור את נשיאותו?

ל**בבלי** - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ואין
אפשרות להעביר נשיאות ואין מלכות נוגעת
בחברתה.

לירושלמי - מובא שרבי הי' עניו גדול ואמר
כל מה שמישהו יבקש ממני אעשה חוץ
מלמסור את הנשיאות, ורק לרב הונא אם
יבוא מבבל הסכים למסור את נשיאותו מכיוון
שהוא מיוחס דרך אביו לדוד המלך ואני
מיוחס דרך אמי, ואז יום א' נכנס ר' חייא לרבי
ואמר לו הגיע רב הונא מבבל ואז נתכרכמו
פניו של רבי שיצטרך למסור לו את הנשיאות
אמר לו שרק ארונו בא ואז רבי אמר לר' חייא
צא לראות מי קורא בחוץ והבין שכעס עליו
ונהג נזיפה בעצמו שלושים יום ובאותם 30
יום למד רב מרבי חייא את כל כלי התורה,
ואז אליהו הנביא בא ביום השלושים בדמות
ר' חייא לפייס את רבי, לשיטתו מצד הגברא,
ולכן מדבר על הסכמתו להעביר נשיאות, וזה
קשור לביטול עצום.

בנות שאינם נישאות. לשיטתם מצד החפצא ולכן מחלק בדברים עצמם. לירושלמי - מחלק בגברא שאם זה שעת מיתה אז מתכוון רק לבנים שראויים ליורשו ואם זה לא שעת מיתה אז מתכוון גם לבנות, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מחלק רק בין שעת מיתה שאז האדם מתכוון לירושה וכו'.

המשך

האם יש מחילה על שטר חוב כשהשטר ביד המלוה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואי אפשר למחול כשהשטר נמצא אצל המלוה. לירושלמי - מוכח שאפשר למחול אפילו שהשטר ביד המלוה שאומר שאם פרע שט"ח לחברו אין חברו צריך לשלם לו מכיוון שהי' יכול אותו א' למחול לו על החוב וכמו מברית ארי מנכסי חברו שא"צ לשלם לו. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שהשטר נמצא אצלו אבל מצד האדם יכול למחול לו.

קז, ע"ב

אם שילם עבור חובו של חברו, מתי יכול לתובעו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן בכל חוב יכול לתבעו, שהרי הי' חייב לשלם.

לירושלמי - לדיב"ל רק בארונגה ומיסים שאם חייבוהו המוכסים לשלם עבור המס של חברו - חברו חייב לפצותו, כי לא הי' יכול להיפטר, אך בשאר החובות שחייבוהו לשלם עבור חברו - לא משלם, כי יכול לומר הייתי מפייסו בדבר מועט. רב אומר: כל החובות ששילם עבור חברו - חייב חברו לשלם לו, כי סוף סוף הרי היית חייב לשלם. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מחלק שבחוב רגיל הי' יכול לפייס.

קח, ע"ב

האם יש גירסא "ישענו על הפתחים"? לבבלי - לא מובא. אלא הגירסא ישאלו על הפתחים. לשיטתו מצד החפצא שצריך לבקש ממש צדקה.

לירושלמי - הלשון הוא שהקב"ה מהלך לפנייהם אל הארץ והן מתגלגלין כנודות וכיון שמגיעים לארץ ישראל נפשתיהן עמהן, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש כבוד למתים, שהקב"ה בעצמו מהלך לפנייהם.

המשך

מה הם שבעת הימים שסובבים את א"י?

לבבלי - הם הימים של טברי' והימים של סדום וים של חילת וים של סיבכי וים של אספמי' וים הגדול, לשיטתו מצד החפצא ולכן אומרים רק חמשה ימים שזה התעסקות רק בקדושה, ע"ד חמשה חומשי תורה.

לירושלמי - 7 הימים היו: ים הגדול וים של טברי' וים של כוכבו וים המלח וים של חילת וים של שילחת וים של איפמייא ומדוע לא מנו את ים החמץ בגלל שהמלך דוקליטיאנוס הקווה נהרות ועשאו, לשיטתו מצד הגברא ולכן קשור לשבע, שזה ברור דברים בעולם שלא קשורים לקדושה ממש, וכנראה שזה ימים קטנים שלא מקיפים ממש את ארץ ישראל, ורק לגבי האדם זה נחשב לימים. ועצ"ע.

המשך

האם מניחים עפר על ארונות מתים בחו"ל? לבבלי לא מובא. לשיטתו מצד החפצא, ואל עפר תשוב כפשוטו ולא צריך דוקא מעפר א"י.

לירושלמי - מובא שארונות שבאו מחו"ל היו שמים בהם עפר שכתוב וכיפר אדמתו עמו שלא מועיל שקוברים אותם בארץ אא"כ שמים עליהם עפר מהארץ, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מחמיר וסובר שצריך עפר של הארץ. ועצ"ע.

פרק שלשה עשר

המשך

אם אומר ינתנו נכסי לבני, האם נותן גם לבנותיו?

לבבלי - אינו מחלק בין שעת מיתה או לא אלא מחלק בין דברים הראויים לבנים לבין דברים הראויים, לבנות וכן אם יש לו כלה או

לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לברר אצלו כמה שאפשר.

קט, ע"א

כאשר אב פסק בלי בתו - האם חכמים מודים לאדמו"ן?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שזכים לאדם שלא בפניו לכן נחשבת כמו שהיא נמצאת שם.

לירושלמי - חכמים מודים לאדמו"ן מכיוון שהבת לא אשמה, שאפילו לא יכלה למחות, שלא הייתה שם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחשבים בה שהיא כלל לא אשמה.

קי, ע"א

מי זה סתם רב נחמן בגמרא?

לבבלי - רב נחמן סתם משמע שזה רב נחמן בר יעקב כשיטת תוספות. לשיטתו מצד החפצא שזה קשור ליעקב דוקא.

לירושלמי - משמע שסתם רב נחמן זה רב נחמן בר יצחק, כרש"י, כי כתוב במפורש רק רב נחמן בר יעקב. ועיין תוס' ב"ב מ"ו ע"ב ד"ה "שלח ליה" שמהירושלמי משמע שר"נ בר יעקב הי' חברו של רב ששת שהוא חולק עליו כל הזמן. ועצ"ע מדוע א"כ כתוב במפורש רק רב נחמן בר יעקב, לשיטתו מצד הגברא שזה קשור ליצחק שמעלתו הייתה מצד הגברא שהי' עולה תמימה, שלימות ומס"נ.

המשך

האם מוציאים מעיר של גויים לשל ישראל? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, אולי יש להם שליחות דוקא בעיר של הגויים להפוך לקדושת א"י, ע"ד מטרת הגלות.

לירושלמי - מובא שהבעל יכול להכריח את אשתו או להיפך לצאת מעיר של גויים לשל ישראל, לשיטתו מצד הגברא, ולכן חשוב לגור בעיר של יהודים.

קי, ע"ב

מה המקור לכך שהנוה היפה בודק? לבבלי - לא הובא מקור לזה, לשיטתו מצד

לירושלמי - גירסא אחת יישענו על הפתחים כמש"נ יישענו על העץ. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מספיק שרק נשען על הפתח וא"צ לבקש ממש.

קח, ע"ב

האם נחלקו גם בטענו חטים ושעורים והודה לו בשעורים?

לבבלי - כן. נחלקו בטענו חטים ושעורים והודה בשעורים. לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שלא הייתה הודאה לגמרי בקשר לטענה, לכן אין זה שונה מטענו חטים והודה לו בשעורים.

לירושלמי - אם טענו חטים ושעורים והודה בשעורים ד"ה חייב לדעה א' ויש דעה שד"ה פטור, ורק לרבן גמליאל מביאים מקרה של טענו חטים והודה לו בשעורים, כדי להודיע עד כמה הוא מחייב. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא חולקים בדבר זה, שהרי בטענת האדם ודאי שהוא מודה במקצת, ולא דומה כלל לטענו חטים והודה לו בשעורים ששם אין בכלל הודאה ממין הטענה. ועצ"ע.

המשך

האם נשבע שבועה אחת על כל הטענות? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ויש סברא שאולי ישבע על כל א' מצד החפצא. לירושלמי - מובא שאם טענו חטיין ושעורין וכוסמין מחכה עד שיתבע ממנו הכל ואז נשבע שבועה אחת על הכל. לשיטתו מצד הגברא ולכן נשבע שבועה א' על כל הכל.

המשך

למה לא שואלים את התובע למה כוונתו? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ורוצים להבין את הענין מצ"ע מה הכוונה בקנקנים.

לירושלמי - אם התובע טוען שהפקיד קנקנים אדמו"ן אומר שכונתו לכדים מלאים, וחכמים סוברים שכונתו לריקים. ומדוע אין שואלים את התובע מה הייתה כוונתו? ועונים שמדובר שנשתתק התובע וא"א לשאלו, משמע שאם יש ספק שואלים את התובע למה התכוון.

לבבלי - כופין גם את הבעל, וכן כופין את הבעל שלא לצאת לחו"ל, ומדובר כנראה בזמן ביהמ"ק, לשיטתו מצד החפצא ולכן כופים את שניהם מצד מעלת א"י.

לירושלמי - כופין אותה לעלות אבל אין כופין אותו לעלות אם היא רוצה והוא אינו רוצה, ומדובר כנראה בזמן הגלות, לשיטתו מצד הגברא, ולכן אין כופים אותו לעלות, שהרי "והוא ימשול בך".

קיב, ע"ב

מה קורה בדור שבן דוד בא?

לבבלי - מובא שיהי' קטגוריא בת"ח (הרבה מסטינים ומלמדים חובה יעמדו עליהם), לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על סוף הגלות והבירור האחרון של החושך.

לירושלמי - לא מובא כלל, וממעט בדברים שיהיו לע"ל, לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מדבר על סוף הגלות, ואדרבה חיים למעלה מהגלות וכבר טועמים מהגאולה. ועצ"ע.

המשך

מהו סיום המסכת?

לבבלי - מסיים באגדות רבות על א"י, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר בשבחים של ארץ ישראל, מעלת החפצא.

לירושלמי - מסיים בדיני כתובה שזה רק מדברי סופרים, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר על דברים שבמחוייבות האדם מדרבנן.

החפצא ולכן אינו מביא מקור מלוט, מכיון שזה עניין שקשור עם החפצא של המקום, וא"א ללמוד זה מלפני מתן תורה בפרט שעל לוט הייתה גזירה גם כן, אלא שאברהם הצילו.

לירושלמי - מובא המקור מלוט שאומר כשהולך להר "פן תדבקני הרעה ומתי" והרי בהר יש יותר אוויר טוב, אלא מכאן שהנהיגה היפה בודק היינו שמדקדקים עליו יותר כשהוא נמצא בהר אם ראוי לנס, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא מקור מלוט, אפילו שהוא הי' לפני מתן תורה, וכל זאת מכיון שזה עניין שקשור עם הגברא, לכן אפשר ללמוד מכולם. ועצ"ע.

קיא, ע"א

האם השביע הקב"ה את עם ישראל?

לבבלי - מובא 3 שבועות שהשביע ה' את עם ישראל וי"א 6 שבועות שהשביע הקב"ה את ישראל ואת האומות, לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר על שבועות שגם קשורות עם החפצא.

לירושלמי - לא הובא כלל, לשיטתו מצד הגברא, ולכן לא מדבר על שבועה, ואולי רק ביקש ה' מעם ישראל וכו'.

קי, ע"ב

אם הבעל רוצה לעלות לא"י והאשה לא, או להיפך

מסכת נדרים

וכינוי שבועה כשבועה. ומנין שכינויי חרמים כחרמים שנאמר נדר ולהלן נאמר נדר - מה נדר ההוא - כינויי נדרים כנדרים אף נדר שנאמר כאן כינויי חרמים כחרמים ומנין שכינויי נזירות כנזירות גז"ש נדר נדר, מה להלן כינויי שבועה כשבועה - אף נדר שנא' כאן כינויי נזירות כנזירות. לשיטתו מצד הגברא, ולכן צריך פסוק מיוחד בשביל הכינויים, שאין זה ממש חלק מהנדר אלא רק מצד האדם כמו גזרת הכתוב. ועצ"ע.

יב, ע"א

כשאומר איסר, האם זו שבועה ודאית או ספק?

לבבלי - לרש"י איסור זה שבועה ותוס' חלקו עליו. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה לא תלוי באדם כלל, אלא לרש"י זה שבועה ולתוס' לא.

לירושלמי - איסר זה שבועה ובמ"א משמע שזה רק ספק. א"ר אלעזר מחלוקת תנאים - לחד תנא אם אמרו בלשון נדר נחשב לנדר ואם אמרו בל' שבועה זה ל' שבועה. ואם אמר איסר הרי הוא על ידי - אם תופסו ביד נחשב לנדר, ואם אומר איני טועמו ותופסו ביד נחשב לשבועה. לשיטתו מצד הגברא, ולכן זה תלוי באדם אם תופסו ביד או לא.

ג, ע"א

מה המקור לידות נדרים ונזירות?

לבבלי - דנים במקור לידות בנדרים ונזירות, לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים שידות זה יותר חלק מהנדר מאשר כינויים, ולכן צריך פסוק מיוחד בשביל זה. לירושלמי - לא הובא מקור לידות ואפ"ל

ב, ע"ב

מהי פתיחת המסכת?

לבבלי - פותח בענייני סדר המשנה מדוע הזכיר גם כינויי נזירות וכו' וכן על סדר המשנה כינויים וידות, לשיטתו מצד החפצא ולכן שואל על סדר העניינים מצ"ע במשנה וכו'.

לירושלמי - פותח מיד בסוגיית כינויים, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר על דברים שנוצרו בשפת האדם, הכינויים.

ג, ע"א

מה המקורות בפסוקים לכינוי נדרים שבועות חרמים ונזירות?

לבבלי - לומדים מהפסוק נזיר להזיר אך הר"ן לא גורס זאת, וכותב שזה לא מפסוק, שממנ"פ אם לשון נכרים הם לא צריך פסוק ואם לשון חכמים זה רק מדרבנן. לשיטתו מצד החפצא ולא צריך פסוק מיוחד בשביל זה אלא זה חלק מהנדר מצ"ע.

לירושלמי - לומדים ממ"ש "איש כי ידור" מה ת"ל "נדר" מכאן שכינויי נדרים כנדרים. "או השבע" - מה ת"ל שבועה מכאן שכינויי שבועות כשבועות. "אך כל חרם" - מה ת"ל "יחרים" אלא מכאן שכינויי חרמים כחרמים, וכן שכתוב "נדר נזיר" - מה ת"ל "להזיר" אלא מכאן שכינויי נזירות כנזירות. כ"ז לר"ע שאומר לשונות ריבויים הם ומדקדק בכל אות. לר"י שאומר לשונות כפולים הם שדברה תורה כלשון בני"א כמו הלוך הלכת, נכסוף נכספת - מאיפה לומד? ועונה שלומד מהפסוק "איש כי ידור נדר לה' או השבע". לא יחל דברו מה ת"ל "ככל היוצא מפיו יעשה"? אלא מכאן שכינויי נדרים כנדרים,

שנלמדים כמו כינויים, לשיטתו מצד הגברא, וגם הידות זה חלק מגזרת הכתוב כמו על כינויים, ועצ"ע.

ב, ע"א

האם יש כינויים לערכין וחרמין ותמורות והקדשות?

לבבלי - לא דן כלל בכינויים לערכין, לשיטתו מצד החפצא שבזה לא שייך כנראה כלל כינויים בגלל חומרת ההקדש, שבהם אז אנשים נזוהרים ומדברים בצורה מפורשת.

לירושלמי - מובא בקשר לערכין וחרמין והתמורות וההקדשות שלא מובא כינוייהם בגלל שקשה למצוא להם כינויים, אבל בניזיר מפורש שיש כינויים לערכין. לשיטתו מצד הגברא ובאמת גם בזה ה"י צריך להיות כינויים אלא שקשה למצוא.

המשך

האם שבועה חלה על שבועה לעבר ולעתיד? לבבלי - לא מובא החומר בשבועה על העבר מאשר על העתיד, לשיטתו מצד החפצא, ולכן גם בשבועה על העבר זה מצד החפצא, וא"א שיחול פעמיים, ולא על הגברא.

לירושלמי - מובא החומר בשבועה על העבר שאם אמר לא אכלתי לא אכלתי חייב שתיים אבל אם אמר לא אוכל לא אוכל חייב רק אחד. לשיטתו מצד הגברא שאם זה על העבר אז זה רק על האדם, כיון שהדבר כבר נעשה ויכול לחול כמה פעמים, אבל אם זה על העתיד יכול לחול רק פעם אחת, שהאיסור חל על הדבר ואינו יכול לחול עליו עוד פעם.

ה, ע"א

מה הדין באומר מודר אני ממך?

לבבלי - מביא דברי ריב"ח ששניהם אסורים זה בזה ודוחה את זה, לשיטתו מצד החפצא שאין משמע בלשון האיסור רק עליו שהוא נדור מחברו ולא הפוך.

לירושלמי - אינו דוחה את דבריו אלא שניהם אסורים שזה נחשב כמו שאמר גם הוא שנדור ממנו, לשיטתו מצד הגברא, שאם אומר כך סימן שגם חברו בלבו עליו.

המשך ה, ע"ב

האם יש ידות לקידושין וגיטין לפאה?

לבבלי - כן, שדן בידות לגבי גיטין וכן לגבי קידושין, וכן מסתפק לגבי פאה, צדקה, הפקר ובית הכסא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן כולל גם פאה, הפקר וכל הדברים ששייכים יותר לאדם, שכל אחד יכול לתת צדקה והפקר וכו', ולכן יש בזה גם ידות.

לירושלמי - המושג יד הוזכר רק לגבי נדרים, נזירות ושבועות, וקרבן. לשיטתו מצד הגברא, ולכן רק בדברים שקשורים לקרבנות בביהמ"ק שבזה יש חומרה מיוחדת.

המשך

האם יש חילוק בין ידים מוכיחות לאינן מוכיחות?

לבבלי - דנים בחילוק. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך שיהיו מוכיחות.

לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא, ולכן אין צריך שיהיו מוכיחות, והעיקר שהאדם מתכוון לזה.

ז, ע"א

מה המקור מהפסוק שמנודה הוא גם לשון נדר?

לבבלי - לא מובא מקור מפסוק לדעת רבי עקיבא. לשיטתו מצד החפצא שזה מצ"ע קשור לנדר.

לירושלמי - מובא לגבי מנודה אני לך שר"ע מחמיר לאסור את כל נכסיו כמו שנאמר "יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה". ולרבנן זה רק בנידוי ב"ד. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מביא מקור שזה כמו גזרת הכתוב, אבל זה לא נכלל בלשון נדר.

ז, ע"ב

ארבעה חשובים כמת

לבבלי - מובא שזה עני ומצורע וסומא ומי שאין לו בנים, לשיטתו מצד החפצא מצד העולם גם האנשים האלו נחשבים למתים ולא צריך על זה פסוק כלל.

לירושלמי - מוזכר רק עני, שכתוב לגבי דתן

לחפצא יותר משבועה שקשורה לגברא. ואולי זה עצמו המחלוקת בין בבלי לירושלמי, שלבבלי נדר קשור יותר לחפצא ולכן לא חל, ולירושלמי נדר קשור יותר לגברא ולכן כן חל).

ח, ע"ב

האם יהי' גיהינום בעוה"ב?

לבבלי - מביא דעה שאין גיהינום בעוה"ב אלא הקב"ה מוציא חמה מנרתיקה צדיקים מתרפאים ורשעים נידונים. לשיטתו מצד החפצא שכבר לא יהי' רע כלל, אלא שאותו גילוי אלוקי (שזה הפירוש הוציא חמה מנרתיקה) בזה נידונים הרשעים.

לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא, ולכן אפשר להיות שרק לצדיקים יהי' טוב, אבל הגיהינום ימשיך לרשעים, שזה תלוי באדם, וגם מכיון שלאדם זה נחשב גיהינום אפילו שזה בא מצד אור אלוקי, משא"כ לבבלי נוגע שמצד החפצא אי"ז גיהינום, שהרי"ז אור אלוקי.

ט, ע"א

האם טוב לידור נדר?

לבבלי - מחלוקת: ר' מאיר אומר טוב אשר לא תידור משתידור ולא תשלם, והכי טוב שלא לנדור בכלל. ר' יהודה אומר טוב אשר לא תידור משתידור ולא תשלם, אבל הכי טוב נודר ומשלם. לשיטתו מצד החפצא והרי הלכה כר"י ולכן רוצים שהאדם ינדור וישלם, שבודאי הוסיף עוד חפצא לקדושה.

לירושלמי - הדעות הפוכות: שלר' מאיר טוב לידור ולשלם, ולר"י טוב שלא ינדור בכלל. לשיטתו מצד הגברא, ולכן לר"י שהלכה כמותו, עדיף שלא ינדור כלל, שמצד האדם לא כדאי לקחת סיכון שאולי ח"ו לא יקיים.

ט, ע"ב

כדעת מי המשנה "כנדרי רשעים"?

לבבלי - יש שני תירוצים שהמשנה גם לפי ר"מ ולפי ר"י. לשיטתו מצד החפצא וחוששים שלא יקויים הנדר ולכן נקרא הנודר רשע, כיון שיוצר פה מציאות של תקלה.

ואבירם "כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך" וכי מתים היו אלא שדתן ואבירם ירדו מנכסיהם ונחשבים למתים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב רק עני שיש על זה אסמכתא בפסוק לגבי דתן ואבירם.

ח, ע"א

אם נידוהו בחלום?

לבבלי - צריך התרה על נידוי זה אצל הנשיא. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם בחלום נחשב לנידוי אפילו שאין אדם שנידוהו. לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא, לכן צריך שיהי' אדם שינדהו, ולא סתם שלא ידוע ממי.

המשך

האם יש גדר תענית עד שיסיים לימודו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין זה כלל נחשב לתענית, שזה תלוי רק בו, ותענית צ"ל משהו שתלוי בזמן מצ"ע כמו יום או חצי יום.

לירושלמי - מובא שר' יוחנן אמר הריני בתענית עד שאגמור לימודי, לשיטתו מצד הגברא וזה גם נחשב, אפילו שזה תלוי באדם ולא בזמן מצ"ע.

המשך

מה הדין בנודר על דבר איסור?

לבבלי - לא מובא רק לגבי שבועה לקיים את המצווה שלא חלה כי הוא מושבע ועומד מהר סיני, לשיטתו מצד החפצא והרי הנדר חל על החפצא, ובדבר שכבר אסור אין אפשרות שיחול עוד איסור.

לירושלמי - מובאת מחלוקת תנאים אם אומר הריני נזיר ממשקה של פירות ערלה לריב"ח לא חלה הנזירות אבל י"א שחלה הנזירות אם כולל גם דברים המותרים ולר' יהודה נדרים חלים גם על איסורים אפילו שאינו כולל דברים המותרים ורק שבועות לא חלים על איסורים, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שכן חל הנדר, מכיון שזה חל על האדם, ורק שבועה שזה קשור יותר לחפצא, לא חלה על איסורים (ועצ"ע שמשמע בכ"מ שהנדר קשור

ולר"ל זה לשונות שביירו להם ראשונים, לשיטתו מצד החפצא והרי הלכה כר"י ולכן סובר שזה לשון אומות העולם, שזה מראה יותר שזה מצד העולם, מצד עצם הנדר. לירושלמי - הדעות הפוכות לר' יוחנן זה לשונות שביירו להם ראשונים ולר"ל זה לשון אומות העולם הוא, לשיטתו מצד הגברא והרי הלכה כר"י ולכן סובר שעדיף שזה יבוא מחכמי ישראל, וזה הפירוש שזה לשונות שבררו להם ראשונים.

המשך

מאיפה יודעים שימין זה שבועה, והאם אדם מתפיס במה שסמוך בפסוק?
לבבלי - לומדים מהפסוק "נשבע ה' בימינו", לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שה' נשבע בימינו, שימין עצמה זה השבועה.
לירושלמי - לומדים מהפסוק "וירם ימינו ושמאלו השמים וישבע בחי העולם", לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על שבועת האדם ע"י שהרים את יד ימינו, אבל השבועה היא לא בימינו.

י, ע"א

מהם כינויי כינויים?

לבבלי - אין בזה מחלוקת, ומחזקנא מנחזנא מפחזנא פשוט שהם כינויי כינויים ומפחזנא הוא ספק והרי עלי ציפורין לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן כולם מחשיבים את זה לכינויי כינויים בגלל שאין בזה ממש לשון שקשור לנדר.

לירושלמי - מובאת מחלוקת: לרבי אבא מנזקא מנזיקנא מפחזנא נחשבים לכינויי כינויין, ולר' יוסי זה נחשב לכינויין ממש ורק הרי עלי ציפורין נחשב לכינויי כינויין. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שזה נחשב רק לכינויים שמסתכלים מצד כוונת האדם לקרבן.

י, ע"ב

האם יש הסבר לנדר בלשון טהור וטמא?
לבבלי - לא פירש זאת, והרא"ש מסביר שזה הכוונה לדבר ששייך בו טומאה וטהרה -

לירושלמי - המשנה לפי ר"י, שסובר שהכי טוב לא לנדור בכלל. אבל ר' מאיר אינו סובר שנדרים זה רק לרשעים. לשיטתו מצד הגברא והרי כוונתו הייתה לטובה לנדור לה', ולכן א"א לקרוא לו רשע בשעת הנדר לר"מ.

ט, ע"ב

האם שמעון הצדיק אכל קרבנות נזיר טהור?
לבבלי - משמע שכן, לשיטתו מצד החפצא לכן ודאי שיש בזה קדושה נעלית, לאחר שקיים נזירותו, ובפרט שהאדם נמצא במצב נמוך, שיש חשש שיפול.

לירושלמי - משמע שלא אכל כלל חוץ מפעם אחת שהי' אחד שממש נדר לשם שמים בגלל שיצרו בא לטרוודו. לשיטתו מצד הגברא, ולכן הרי עדיף שלא להיות נזיר ולברר את הדברים הגשמיים, שהרי האדם נמצא במצב נעלה, ואסור לפרוש מהגשמיים, אא"כ אין ברירה כמו הסיפור הנ"ל.

המשך

מה הלשון?

לבבלי - הלשון "וקוצתיו מסודרות תלתלים", לשיטתו מצד החפצא, ולכן רק אומר את המציאות ולא מדגישה כ"כ.

לירושלמי - "וקוצותיו מסודרות תילי תילים", לשיטתו מצד הגברא, שזה מרמז שממש הי' קשה לו לגבור על יצרו, ולכן זה הי' מצוה גדולה לנזור.

י, ע"א

האם קונם מועיל גם לנדרי הקדש?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן מסתכלים גם על הלשון, ואין זה מתאים כ"כ לשמים בלשון קונם.

לירושלמי - מובא שכן אפשר להקדיש לשמים בלשון קונם, לשיטתו מצד הגברא, והרי כוונתו של האדם זה העיקר ולא משנה כל כך הלשון.

המשך

מה המחלוקת בגדר כינויים?
לבבלי - לר' יוחנן זה לשון אומות העולם

בממונות, כי נדרים הם איסור שיש בזה ממון, ולכן דינם כממונות. לשיטתו מצד החפצא לכן באיסורים מחמירים ומכלל לאו אתה שומע הן.

לירושלמי - בממונות פשוט שלר' מאיר מכלל לאו אי אתה שומע הן ולחכמים אתה כן שומע הן, ורק דנים באיסורים, ו"א שבאיסורים זה ההיפך מממונות ודוקא לחכמים אי אתה שומע הן ו"א שבאיסורים גם ר"מ וגם חכמים סוברים שמכלל לאו אתה שומע הן. ו"א שאיסורים שווים לממונות. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם באיסורים יש דעה שלא שומעים מכלל לאו את ההן, שמתחשבים באדם, והכל צריך להיות ברור.

יג, ע"ב

מה המקור לכך שנדר הוא כשיש בו ממש? לבבלי - לא הובא לזה מקור, לשיטתו מצד החפצא, פשוט שבלי חפצא א"א שיחול הנדר.

לירושלמי - לומדים "נדר נדר" גז"ש מערכין כמו בערכין זה רק דבר שיש בו ממש אף נדר שנאמר כאן זה דבר שיש בו ממש, לשיטתו מצד הגברא לכן צריך פסוק כדי להוכיח שצריך שיהיה דבר שיש בו ממש.

המשך

אם נזדר בדבר שאין בו ממש לבבלי - לא חלה נזירות, אבל אם אמר ראשי נזיר או כבידי נזירה חלה נזירות, בגלל שמדובר באופן שיש בזה ממש. לשיטתם מצד החפצא לכן מדברים רק על הברל זה אם יש בזה ממש או לא.

לירושלמי - לא מובא, רק הסיבה שחלה נזירות באומר ראשי נזיר או כבידי נזיר בגלל שזה דבר שהנשמה תלויה בו, משא"כ באומר הילוכי נזיר או דיבורי נזיר שאין הנשמה תלויה בזה אינו נזיר. לשיטתם מצד הגברא לכן מדברים רק על הברל זה.

פרק שני

מה המקור שצריך לנדור רק בדבר הנדור ו"א גם בדבר האסור?

קדשים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר ששייך בזה גדר טומאה וטהרה בלי קשר לאדם.

לירושלמי - טהור הכוונה למזבח ולא לי, היינו שזה נדר וכן טמא זה לי ולא למזבח. לשיטתו מצד הגברא ומסביר איך זה שייך למזבח ולא לאדם.

מה ההסבר לנדר בלשון כאימרא?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין בזה כוונה למשהו מיוחד אלא בכללות שכבש שייך לנדר או קרבן. לירושלמי - מובא הכוונה לר"י כאימר התמיד (כמו טלה של קרבן התמיד). ויש אומרים כולד חטאת ר"ש לקיש כאילו של אברהם אבינו. לשיטתו מצד הגברא שלכן מחפשים לחבר את זה לקרבן מפורט של האדם.

המשך

הנודר בתורה ובכתוב בה

לבבלי - לכו"ע אסור ומחלק בין תופס את התורה ביד למניחה על הקרקע. לשיטתו מצד החפצא לכן מחלק אם מחזיק את התורה ביד או שזה על הקרקע.

לירושלמי - אם אומר כקדושת התורה וככתוב בה הרי זה אסור ואם אומר הרי זה כתורה מותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק מה אומר האדם.

יג, ע"א

האומר לא קרבן לא אוכל לך לבבלי - הגירסא: לקרבן לא אוכל לך. לשיטתו מצד החפצא לכן מדגיש שהאוכל נחשב לקרבן וקדוש ולכן לא אוכל לך.

לירושלמי - הגירסא: לא קרבן לא אוכל לך. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדגיש רק שהאדם לא רוצה ליהנות ממנו.

יא, ע"א

האם ר"מ סובר שמכלל לאו אתה שומע הן? לבבלי - בממונות מכלל לאו אי אתה שומע הן ובאיסורים אתה שומע הן. ובמסכת נדרים כתוב שבנדורים נחלקו ר"מ וחכמים כמו

הפסח אם תלכי לבית אביך עד ר"ה אז אסורה ליהנות עד הפסח שמא תלך אחרי הפסח. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שלא חל הנדר עדיין צריך לחשוש מפני העתיד.

טו, ע"א

שבועה שלא אוכל ג' ימים לבבלי - לא מובא, רק שבועה שלא אישן 3 ימים, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מזכיר אוכל, שזה כן אפשרי לא לאכול שלושה ימים.

לירושלמי - מובא שבאומר שבועה שלא אישן ג' ימים מלקין אותו וישן מיד, ואם אמר שבועה שלא אוכל 3 ימים שממתינים לו עד שיאכל ומלקין אותו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מזכיר גם אוכל, כיון שזה קשה מאוד וכמעט בלתי אפשרי מצד האדם.

טז, ע"ב

מה המקורות שאין נשבעים לעבור על המצוה?

לבבלי - מובאים שני מקורות: א. מהפסוק "לא יחל דברו" ב. מהפסוק "להרע או להטיב". ומסובר שצריך לומר גם שאין לאו וגם שאין קרבן מכיון שאין זה דברי הרשות אלא מצוה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא "לא יחל דברו" שזה בעי' ממש מצד השבועה עצמה.

לירושלמי - המקור רק מהפסוק "להרע או להטיב", שכמו הטבה רשות גם הרעה רשות, משא"כ אם נשבע לעבור על המצוה. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר מצד האדם, שכמו הטבה רשות גם הרעה רשות, ועצ"ע.

המשך

האומר שבועה שלא אוכל כיכר אחד שנים שלושה וכו' לבבלי - אבימי סובר שאינו חייב אלא אחת, וחיפה סובר שחייב על כל אחת ואחת, ובמקרה שאמר הפוך, שבועה שלא אוכל שלושה כיכרים ושלא אוכל שני כיכרים וכו' אז אבימי סובר שחייב על כל אחת וחיפה סובר שאינו חייב אלא אחת, לשיטתו מצד

לבבלי - המקור הוא שכתוב "ידור נדר" שצריך להיות בדבר הנדור, לשיטתו מצד החפצא, שזה חלק מהנדר שצ"ל גם בדבר הנדור.

לירושלמי - המקור הוא שכתוב לה' שאוסר רק בדבר שהוא לה' והמקור לדברים שהם מותרים ונודרים שחייב לנהוג בהם איסור ת"ל "לא יחל דברו" שלא יעשה דבריו חולין. לשיטתו מצד הגברא לכן מביא פסוק אחר, שזה רק מצד האדם, שצריך שיהי' בדבר שהוא לה'.

המשך

האוסר נכסיו על אחרים, או להיפך לבבלי - מפורש שיכול לאסור נכסי אחרים על עצמו, לשיטתו מצד החפצא ולכן יכול לאסור אפילו נכסי אחרים ע"ע.

לירושלמי - המחלוקת היא האם יכול לאסור נכסיו על אחרים אבל לאסור נכסי אחרים עליו לא לכו"ע, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שהוא יהי' בעה"ב על הנכסים כדי לאסרם, ואין יכול לאסור נכסי אחרים ע"ע.

יד, ע"ב

האומר לאשתו קונם שאיני משמשך, וכן האומר ככר הזה עלי כאמא לבבלי - בפשטות עובר על "בל יחל" מדאורייתא ולא מובא כלל להתפיס ככר באימא אלא רק להתפיס בה אשה, לשיטתו מצד החפצא, ולכן חל נדריו אפילו שזה אסור.

לירושלמי - מחלוקת: לרב עובר על כל יחל מדאורייתא ולשמאל עובר רק על כל יחל מדרבנן, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שזה רק מדרבנן, שצריך להזהר בלשונו.

המשך

האם יש חשש שיעבור על הנדר מלמפרע? לבבלי - זו מחלוקת אמוראים, לשיטתו מצד החפצא כיון שעדיין לא חל הנדר, אז אין חשש כלל.

לירושלמי - לכו"ע חוששים שיעבור על הנדר למפרע, כגון אם אמר שלא תיהני לי עד

האם גם מלוח לשעה נקרא מלוח?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' מלוח עד הסוף ולא רק לשעה. לירושלמי - מובא למסקנה שהאומר הרי עלי כבשר מלוח אסור אפילו אם מלוח רק לשעה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם נחשב אפילו אם רק מלוח לשעה.

המשך

האומר הרי עלי כתרומת לחמי תודה לבבלי - מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא ולכן מצ"ע חולקים האם זה כתרומת הלשכה שאסור, או כתרומת לחמי תורה שמוותר. וגם לשיטתם תרומת לחמי תודה אין בזה קדושה מצ"ע כמו תרומת הלשכה ולכן מותר.

לירושלמי - האומר הרי עליו כתרומה, אם לתרומת הלשכה נדר אסור אבל תרומת תודה מותר. וקשה מהסיפא שכתוב שרק אם של גורן מותר משמע אבל בתרומת תודה אסור, ולמסקנה רק אם אומר כחלת אהרון כתרומתו מותר, אבל אם זה לתרומת תודה אסור. לשיטתו מצד הגברא, לכן זה תלוי בכוונת האדם, וגם לשיטתם תרומת לחמי תודה יש בהם קדושה מצד האדם ולכן אסור.

יט, ע"ב

מה הכוונה תרומה וחרם?

לבבלי - מחלוקת תנאים האם זה חרם שמים או חרם של הים שמוותר. לשיטתו מצד החפצא ולא תלוי באנשים כלל, אלא יש דעה שזה חרם שמים, ויש דעה שזה חרם של הים שמוותר.

לירושלמי - סתם תרומה ביהודה אסור בגליל מותר שאין אנשי הגליל מכירים תרומת הלשכה, אבל אם היו מכירים אסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה תלוי באנשים. סתם חרמים ביהודה מותרים ובגליל אסורים מכיון שאין בני גליל מכירים חרמי כהנים אבל אם היו מכירים מותר. ולר' אלעזר זה מחלוקת תנאים האם חרם מותר או אסור ולר' יוסי החילוק באופן אחר שבגליל רגילים לחרם עכן (חרם שמים) ולכן אסור אבל ביהודה שאין רגילין בחרם עכן לכן מותר.

החפצא, ולכן אבימי שהלכה כמותו סובר שאינו חייב אלא אחת שכן כאשר חל על החפץ איסור שוב אין יכול לחול עוה"פ. לירושלמי - אבימי סובר שחייב על כל אחת היינו שעל הכיכר הראשון חייב 3 שבועות וכן על השני שני שבועות וכו' וחיפא סובר שאינו חייב אלא אחת ובמקרה שאמר הפוך שבועה שלא אוכל 3 כיכרים ושלא אוכל שני כיכרים וכו' אז אבימי סובר שאינו חייב אלא אחת וחיפא סובר שהוא חייב על כל אחד, לשיטתו מצד הגברא ולכן אבימי שהלכה כמותו סובר שחייב על כל אחד שמצד האדם יכול לחול כמה חיובים על דבר אחד.

המשך

מה המקור ששבועה לא חלה על שבועה?
לבבלי - אין מקור אלא מסברא ואדרבה מזה לומדים שאין שבועה חלה על דבר המפורש בתורה שנחשב כשבועה על שבועה, לשיטתו מצד החפצא, וכיון שזה חל על החפצא שוב אין יכול לחול על זה עוד שבועה.

לירושלמי - המקור הוא שאחרי שנשבע נחשב לדבר שמפורש מן התורה שהוא אסור שאין יכולה השבועה לחול עליו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מקשר את זה לכל דבר שמפורש בתורה, שאז אין אפשרות שיחול עליו, היינו שללא לימוד זה, הייתי אומר שמצד האדם יכול לחול שבועה על שבועה.

יח, ע"א

אם נדר נזירות פעמים ונשאל על אחת?
לבבלי - לא אומרים בזה נדר שבטל מקצתו בטל כולו אא"כ נדר מכמה אנשים וביטל לחלק מהם אז אומרים נדר שבטל מקצתו בטל כולו, לשיטתו מצד החפצא לכן פה שנדר פעמיים בכלל לא חל הנדר השני, ואין זה שייך כלל לנדר שבטל מקצתו. לירושלמי - כן אומרים גם בזה נדר שבטל מקצתו בטל כולו, לשיטתו מצד הגברא לכן גם פה שנדר פעמיים הנדר חל ואומרים על זה נדר שבטל מקצתו בטל כולו.

יח, ע"ב

עוקר את הנדר מצד החפצא בלי קשר לגברא,
היינו גם אם אינו זוכר וההיפך אם זוכר את
התנאי זה הפוך שגורם שיעקור את התנאי
ע"י נדרו.

לירושלמי - כן, שכאשר זוכר את התנאי אז
התנאי מבטל את הנדר א"כ התנה בפירוש
שהתנאי יבטל את הנדר גם אם לא יזכור.
לשיטתם מצד הגברא ולכן רק זיכרון האדם
מבטל את הנדר ואם אינו זוכר אז אין התנאי
מבטל את הנדר.

כה, ע"א

האם יש תנאי בשבועות?

לבבלי - משמע שכן, כמו בנדרים. לשיטתם
שגם שבועות שלכאורה הם יותר על הגברא
ככ"ז נחשבים כמו נדרים שקשורים לחפצא
ולכן מועיל בהם תנאי.

לירושלמי - משמע שלא, ורק בנדרים יש
תנאים. לשיטתם שבועה זה רק על הגברא
ואינו דומה כלל לנדרים ולכן אין מועיל בהם
תנאי וזה שאומרים לו שמשביעים אותו על
דעתנו מפני ההדיוטות שחושבים שמועיל
תנאי בשבועות וגם לשיטתם שמתחשבים עם
מראית עין של הדיוטות.

כד, ע"ב

נדר שעברו בדרך כעולי מצרים

לבבלי - לא הובא הסבר מדוע זה מופרך.
לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר בכללות
שלא שייך מצד עצמם שעברו כל כך ולא מצד
ראיית האדם המוגבלת.

לירושלמי - מובא שהכוונה שראה שעברו
בב"א ולכן זה מופרך, לשיטתו מצד הגברא,
שהאדם לא יכול לראות בבת אחת.

כה, ע"א

מדוע זה נחשב לנדר הבאי בגודל הנחש?

לבבלי - בגלל שאומר שראהו טרוף (מנומר)
עם בקעים לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר
במהות הנחש עצמו שמנומר. ולתוס' הכוונה
שהוא רחב ואינו עגול.

לירושלמי - מסופר על נחש גדול מאוד שהי'
בולע גמלים וקרונות והרגו אותו ע"י ששמו

כ, ע"א

מה עושים באדם שנדר בדברים שאין נשאלים
עליהם?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
לא מובא עונש מיוחד על זה, אלא מתירים לו
בדיעבד, ועצ"ע.

לירושלמי - מובא שמטריחים אותו מחכם
לחכם, שר"מ שלחו לר' יהודה ור"י שלחו לר'
יוסי ור' יוסי אמר לו שאם ר"מ לא התיר לו
אף א' לא יתיר ואז חזר לר"מ והתיר לו שרצה
רק שיותר לא ינדור כך, לשיטתו מצד הגברא,
שרוצים לחנכו.

פרק שלישי

כא, ע"ב

האם ארבעת הנדרים צריכים שאלה לחכם?
לבבלי - מחלוקת: לרב יהודה אמר רב אסי
צריכים שאלה לחכם ולשמואל אינם צריכים,
לשיטתו מצד החפצא ולכן נוטה לומר שא"צ
שאלה, מכיון שאין בזה ממש בנדרים מצ"ע
ואין סוברים בשביל לחנך את האדם.

לירושלמי - המחלוקת הפוכה לרב ושמואל
צריכים שאלה לחכם ולר' אלעזר אינם
צריכים, לשיטתו מצד הגברא, ולכן נוטה
לומר שגם רב ושמואל סוברים שכן צריכים
שאלה כדי לחנך את האדם שלא ינדור
בדברים כאלו סתם ויזלזל בנדרים.

כ, ע"ב

האם כשאמרו שהתכוונו לנדר ממש צריכים
היתר?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא
אפילו שהתכוונו כנראה אין צריך היתר,
שמצ"ע נדרים אלו אין בהם ממש, ועצ"ע.

לירושלמי - מובא שאם התכוונו לנדר ממש
אז לכו"ע צריכים היתר חכם, לשיטתו מצד
הגברא, ולכן הולכים אחר כוונת האדם.

כג, ע"ב

האם התנאי מועיל כשזכרו בשעת הנדר?

לבבלי - לא, מכיון שנודר וזוכר את התנאי
הרי הוא עוקר את התנאי לשיטתם שהתנאי

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא כנראה שאסור, שהרי יש פה שבועה. לירושלמי - מותר, כמו בנדרי זירוזין, לשיטתו מצד הגברא, והרי כל כוונתו זה רק בשביל לזרו את האדם ולא ממש מתכוון לשבועה.

כה, ע"ב

מה הדין בשבועת שגגות?
לבבלי - מותרת, לשיטתו מצד החפצא, והרי לא התכוון ואין זה נחשב לשבועה ממש. לירושלמי - אסורה, לשיטתו מצד הגברא, והרי שוגג בא מהתגברות הנפש הבהמית וקצת אשם בזה.

כח, ע"א

האם דינא דמלכותא דינא?
לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי צריך להתפלל בשלומה שלא יהי' איש את רעהו חיים בלעו.

לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא, והרי "לא כצורנו צורם" ואין צריך להתחשב כלל בהם.

המשך

האם יש דעה שדברים שבלב הם דברים?
לבבלי - לא, כדלקמן. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל קידש את האשה ולא מתחשבים כלל בדברים שבלבו.

לירושלמי - כן, כדלקמן וכן במקדש אשה ואומר כסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לוייה י"א שהיא מקודשת קידושין גמורים משום שזה דברים שבלב. לשיטתו מצד הגברא והרי לא אמר במפורש. אבל ר' שמואל סובר שזה רק קידושין לחומרא מכיון שמתחשבים גם אם הדברים שבלבו.

המשך

מה הדין בתנאי שעושה בלב או בדברים שבלב?

לבבלי - דברים שבלב אינם דברים ותנאי בלב מועיל רק בנדרי אונסין ולא בשאר נדרים. לירושלמי - מתחשבים בתנאי שבלב גם לא בנדרי אונסין. לשיטתם מצד הגברא

לו גחלים בתוך עור של גמל, וזה שפה כתוב שזה נדר הבאי כי אומר שהוא הי' מרובע, לשיטתו מצד הגברא ולכן מספר איך האנשים הרגו אותו.

המשך

האם יש מרובע בכריות?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מבדיל כל כך בין אוכלים לבריות, ולא מדבר על זה כל כך, שאין קשר לעיגולים ולמקיפים כירושלמי.

לירושלמי - מובא שאין מרובע בכריות מששת ימי בראשית, והכוונה לבריות, אבל באוכלים יש מרובע. לשיטתו מצד הגברא ולכן מה שקשור לאדם ממש, היינו אוכלים, יש מרובע, שקשור עם עבודה פנימית "ישר יחזו פנימו", אבל מה שקשור לברי' שמצד המקיפים זה דוקא עגול.

המשך

מה החילוק בין שבועת שווא לשקר?

לבבלי - ההבדל הוא שבועת שווא הכוונה לדבר ידוע כמו על האיש שנשבע שהוא אשה ושבועת שקר הכוונה ששיקר על דבר שאינו ידוע, לשיטתו מצד החפצא, ולכן מחלק בדבר עצמו אם ידוע או לא.

לירושלמי - מוסיף עוד הבדל שבועת שווא הכוונה לדבר ידוע לשלושה אנשים ושבועת שקר זה דבר שידוע רק לשנים, לשיטתו מצד הגברא, לכן מחלק בכמות האנשים.

כד, ע"ב

מה הדין בשבועת הבאי?

לבבלי - אסורה, לשיטתו מצד החפצא והרי הי' פה שבועה.

לירושלמי - מותרת, ומה שכתוב ששבועת הבאי אסורה זה רק אם אומר שהתכוון לשבועה ממש או לר' אבא אם מיחל שבועה על נכסיו או אסור, לשיטתו מצד הגברא, והרי לא ממש התכוון לשבועה.

כז, ע"ב

מה הדין בשבועת זירוזין?

ולכן מתחשבים בדברים שבליבו וזה שונה מהמקרה הקודם שפה עושה ממש תנאי ולא אומר רק "כסבור הייתי" אלא שזה רק בלב.

כח, ע"א

האם נשבעים להרגין ולחרמין ולמוכסין? לבבלי - מחלוקת: לב"ש לא ולב"ה כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להזהר עכ"פ לבית שמאי שאסור להוציא שבועת שקר מפיו.

לירושלמי - לכו"ע נשבעין, לשיטתו מצד הגברא ולכן התירו מפני האונס להשבע, בפרט שכוונתו לדבר המותר.

המשך

האם אפשר להתיר ולהפר שבועה?

לבבלי - מחלוקת: לב"ש אין אפשרות להתיר שבועה ולב"ה כן מתיר החכם את השבועה, לשיטתו מצד החפצא לכן מדברים על שבועה שיותר קשור לחפצא.

לירושלמי - מחלוקת בין ר"י לר"ל: לר"י בין לנדירים בין לשבועות הבעל מיפר ולר"ל לנדירים מיפר אבל לא לשבועות ור' יוסי מוסיף שחולקים גם בהיתר חכם לר"י בין בנדירים בין בשבועות החכם מתיר לר"ל רק לנדירים יכול להתיר אבל לא לשבועות, לשיטתו מצד הגברא לכן מדברים גם על נדרים שקשורים יותר לגברא, ולכן לריש לקיש רק בנדירים הבעל מפר, ולר' יוסי גם החכם מתיר רק בנדירים.

כח, ע"ב

האם קדושות למפרע?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ובפשטות רק מהרגע שמתקיים התנאי רק אז נהי' קדוש.

לירושלמי - אם אמר טלית זו קרבן אם אינה נשרפת ונקרעה האם זה למפרע קדוש ואז מעל או רק מכאן ולהבא ואז אינו מעל, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא שמהרגע שעשה התנאי כבר נהי' קדוש.

ל, ע"ב

האם הלך אחר לשון בנ"א בנדירים? לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן הרי האדם עושה את הנדר, ולכן זה לפי לשון בני אדם מצד עצמם.

לירושלמי - לא, ורק מדויק מפסוקים, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם זה מרומז בפסוקים שזה חיוב על האדם לילך אחר לשון בנ"א ולא מצד עצמו, ועצ"ע.

לא, ע"א

האם עשו יכנס לג"ע?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ואין לו שום שייכות לגן עדן.

לירושלמי - מובא שיכנס ויתעטף בטלית לישב עם הצדיקים והקב"ה מסלקו משם, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש לו ייחוס שלכן ייכנס לשבת שם וה' משליכו משם.

לא, ע"ב

מה חמור יותר, שבת או מילה או ע"ז או חילול השם?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אל תהי יושב ושוקל במצוות ויש נקודה שווה לכולם.

לירושלמי - מובא שהשבת שקולה כנגד כל המצוות שבתורה ובכ"ז מילה דוחה אותה, משמע שמילה יותר נעלית, וחילול השם קשה מכולן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא ראיות מצד האדם מה יותר חמור.

פרק רביעי

לג, ע"א

מה הדין במודר הנאת מאכל מחברו?

לבבלי - אסור בכל הנאה שיכולה להביא לידי מאכל כגון להשאיל לו כוסות שאיתם יכול להנות בסעודתו, לשיטתו מצד החפצא לכן אסור בכל הנאה שיכולה להביא לידי אכילה. לירושלמי - מותר להשאילו כוסות שבזה אין הנאה ממש של אכילה, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין איסור בכוסות שאין לאדם בזה הנאה ממש של אכילה.

ל, ע"א

טעמים, לשיטתו מצד החפצא לכן לומדים מסברא לשיטתם שמצד הטבע, שאל"כ איך יוכל לחיות, והרי הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם.

לירושלמי - לומדים מהפסוק "ראה לימדתי אתכם חוקים ומשפטים" כמו שאני לימדתי אתכם בחינם כך אתם תלמדו בחינם ומפה מדייקים שרק חוקים ומשפטים בחינם אבל לא מקרא ותרגום, לכן לומדים מפסוק שמצד עצמו באמת היו יכולים להתנהג כרשב"י ומלאכתם נעשית בידי אחרים, ועצ"ע.

המשך

האם שכר בטלה מותר?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואינו סובר בזה ששכר בטלה מותר, שבפועל הרי הוא לוקח שכר על המצוה. לירושלמי - מובא שמלמדי משנה נוטלים שכר בטלה שבזמן הזה יכלו לעבוד ולהרויח, לשיטתו מצד הגברא לכן מסתכל על האדם שיכל בזמן הזה להרויח ומותר.

המשך

מה הדין כשהחולה אסר ע"ע ליהנות מן הרופא?

לבבלי - משמע שבדבר שנוגע לחיותו אין שייך ע"ז נדר ומותר להתרפא ממנו, לשיטתו מצד החפצא מצד הדבר שזה רפואה לכן לא חל על זה נדר.

לירושלמי - משמע שגם בדבר שנוגע לחיותו נחשב לנדר והוא חטא על עצמו שנדר כזה נדר חמור ואסור להתרפא ממנו, לשיטתו מצד הגברא וגם בדבר כזה אדם יכול לאסור על עצמו.

מא, ע"ב

הנודר מחברו הנאה, האם יכול ללמדו אומנות או להעיד לזכותו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן בפשטות בזה אין שום חפץ שמעביר לו וזה לא נחשב להנאה.

לירושלמי - מובא שלר"מ אסור בשניהם, לשיטתו מצד הגברא לכן גם בזה יש הנאה

הפריש חטאת ונשתמד, האם נדחתה חטאתו? לבבלי - הואיל ונדחה ידחה ואינו מביא דעה אחרת, לשיטתו מצד החפצא ולכן זה שהאדם משתמד, נדחתה חטאתו לגמרי.

לירושלמי - מובאת מחלוקת: לר' יוחנן נדחית חטאתו ולר"ל לא נדחתה חטאתו, ור' בון מחליף את הדעות. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שאפילו שנשתמד לא נדחתה חטאתו שזה רק חיסרון בגברא שנשתמד ולא בחפצא של הקרבן.

לט, ע"א

האם לא מכל אדם זוכה להתרפא?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולא משנה מי הרופא.

לירושלמי - מובא שלא מכל אדם זוכה להתרפא, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך דוקא רופא מסוים כדי לרפאו.

לו, ע"ב

האם יש תנאי על טובת הנאה?

לבבלי - אם תורם משל בעל הכרי על של בעל הכרי וגם לדעתו של בעל הכרי שאומר כל הרוצה לתרום יבוא ויתרום רק אז יכול להתנות שטובת ההנאה לא תהי' של בעל הפירות, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם תורם לדעתו של בעל הכרי אז יכול שלא תהי' טובת הנאה של בעל הפירות שאז כאילו נתן לו את הזכות.

לירושלמי - גם אם תורם שלא לדעתו של בעל הכרי יכול להתנות שטובת ההנאה לא תהי' של בעל הפירות אלא של המתקן לר' אבהו, ור' זעירא אומר שעדיין טובת הנאה רק לבעל הפירות. לשיטתו מצד הגברא ולכן הכל תלוי בתורם וטובת הנאה רק שלו ולא מתחשב בבעל הפירות, ששייך לחפצא של הפירות.

לט, ע"א

מה המקור מפסוק לכן שמותר ללמד מקרא בשכר?

לבבלי - לא מובא מקור מפסוק לכך, אלא מובא סברא שמותר או בגלל שכר שימור ששומר על הילד בזמן שמלמדו או בגלל שכר

שהרי אדם משלם כסף כדי שילמד אומנות וכו'.

מב, ע"א

המודר הנאה מחברו בשביעית לבבלי - זו מחלוקת: לרב ושמואל אם נדר ממנו בשביעית זו יכול לירד לתוך שדהו ואוכל מן הפירות ור"י ור"ל סוברים שיכול לאכול מן הפירות אבל לא לירד לתוך שדהו, לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"י שהלכה כמותו סובר שרק הפירות הם הפקר, אבל לא לרדת לשדה, וגם שלא מחשיבים את ההכנה לדבר. לירושלמי - המחלוקת היא לר"י יורד ואוכל, לר"ל רק יכול לאכול את הפירות אבל לא לרדת לשדה, לשיטתו מצד הגברא לכן סובר שגם ר"י שהלכה כמותו, מסכים שיכול לרדת לשדה וגם בגלל שהכנה לדבר זה חלק מהדבר עצמו, היינו שהירידה לשדה זה חלק מהכוונה של "והשביעית תשמטנה ונטשתה" וגם מצד האדם שלא רק שהפירות (החפצא) זה הפקר, אלא גם הירידה של האדם לשדה.

המשך

איך עוצרים את האש?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא שקשור לטבע, בתוך העולם. לירושלמי - מסופר שר' יונה פרס בגדו על הגדיש והאש ברחה מהבגד, לשיטתו מצד הגברא שזה למעלה מהטבע והאדם משפיע גם את הקדושה בבגדו.

מד, ע"א

האם המפקיר יכול לחזור בו?

לבבלי - אפשר להסביר את הברייתא כדיעה שא"א לחזור בו וגם כמו הדיעה שאפשר לחזור בו, לשיטתו מצד החפצא, ולכן זה כמו ספק שאפשר להיות כך ואפשר להיות כך. לירושלמי - זה מחלוקת לר' יוסי יכול לחזור בו לר' מאיר אין יכול לחזור בו, לשיטתו מצד הגברא, לכן מקשר את זה לדעות תנאים שאחד אומר כך ואחד אומר כך.

המשך

האם אפשר להפקיר לזמן מסוים? לבבלי - לא מובא, רק ההבדל בין זמן מרובה לזמן מועט שזה לא שכיח אם מפקיר לזמן מרובה ולכן חכמים תקנו שא"א הפקר, ותלוי בתירוצי הגמ' האם זה כר' יוסי או כר' מאיר, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין אפשרות שאם זה הפקר אין לו יותר שום שייכות לדבר.

לירושלמי - שואל אם מפקיר לזמן מועט האם מודה ר"מ שיכול לחזור בו ואז מביא שאם מפקיר יכול לחזור בו עד שלשה ימים לפי ר' זעירא, אבל לר"ש אפילו לאחר שלשה חוזר בו. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש אפשרות להפקיר לזמן מסוים, שעדיין האדם קשור לזה ויכול לחזור בו.

מה, ע"א

האם צריך להפקיר בפני עשרה?

לבבלי - לא מובא, ויש דעה שמדאורייתא מספיק עד א', לשיטתו מצד החפצא, ולכן אין צריך אנשים שיפקירו בפניהם. לירושלמי - מחלוקת: י"א בפני עשרה וי"א בפני שלשה, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' בפני אנשים.

פרק חמישי

מה, ע"ב

מהו גדר הבעלות בשותפין?

לבבלי - מחלוקת האם יש ברירה ולכל א' יש את החלק של או שהכל של שניהם ואין ברירה, משמע שגם למי שסובר שאין ברירה עדין לכל א' יש רק חלק א' רק אין ידוע מהו ולא שיש לכל א' את הכל כנראה. לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שלכ"א שייך רק חלק א' ולא הכל.

לירושלמי - הלשון לרבנן כל טפח וטפח הוא של שניהם ואין ברירה, ולראב"י זה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו היינו שיש ברירה ולמ"ד אין ברירה הכוונה שלכל א' יש בעלות על הכל ולא כבבלי. לשיטתו מצד הגברא, לכן סובר שכל טפח שייך לשניהם, שמצד האדם אין ידוע איזה חלק של מי אז נראה ששייך לשניהם הכל.

לשיטתו מצד הגברא והרי לכל אחד יש את הכל ולכן זה נחשב כמו חצר הניזק שחייב בנזק.

מו, ע"ב

מה הדין אם נדר הנאה מא' מהשוק ואינו יכול לקנות ממנו אוכל חיי נפש האם כופין אותו למכור?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, מכיון שזה כמו תקלה לאותו אחד לכן צריך למכור שלא יהי' חשש תקלה.

לירושלמי - מובא שאין כופין אותו למכור אא"כ הוא מודר משותפו אבל לא מסתם אדם, לשיטתו מצד הגברא, ולכן רק אדם שהוא קשור אליו או מוכרח למכור וצריך להתחשב בו.

המשך

הנודר שאיני נהנה לך וגם לזה שנשאל לך לבבלי - נשאל על הנדר הראשון ואח"כ על השני שהם שני נדרים נפרדים, לשיטתו מצד החפצא בפועל הרי זה שני נדרים.

לירושלמי - כשנשאל על הראשון ממילא גם השני הותר וא"צ להישאל עליו וי"א שצריך גם להישאל על השני שזה נדר נפרד כי מסתכלים אחר זמן האיסור והם שני נדרים נפרדים, אבל אם הולכים אחר זמן הנדר אז נחשב הרי לנדר אחד ונדר שבטל מקצתו בטל כולו, לשיטתו מצד הגברא ולגבי האדם זה נדר אחד, שהשני בא רק לחזק את הנדר הראשון.

המשך

הנודר מבני העיר ומיושבי העיר לבבלי - זה לא מובא בנדרים, ורק בב"ב ח' וסנהדרין קי"ב. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מחלק שכל אחד שנמצא בעיר נחשב שהוא חלק מהעיר.

לירושלמי - זה מובא פה לגבי שאם נודר מבני העיר וישב שם אדם שלושים יום מותר בו ואם נדר מיושבי העיר ובא אחר וישב שם שלושים יום אסור בו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל בין בני העיר ליושבי העיר.

מו, ע"ב

האם חכמים וראב"י נחלקו גם ביש בה כדי חלוקה?

לבבלי - המחלוקת היא רק באין בה כדי חלוקה, אבל אם יש בה כדי חלוקה דברי הכל אסור. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם יש בה כדי חלוקה אז נחשב כחלוק לכו"ע.

לירושלמי - המחלוקת היא גם אם יש בה כדי חלוקה אבל אין בה מסיפס שמחלק בחצר אז גם נחלקו לשיטתו מצד הגברא ומכיון שאין בה מסיפס [=מחיצות] לכן לגבי האדם אין נחשב כחלוקים.

מה, ע"ב

מה הדין של ויתור במודר הנאה לדעת ראב"י?

לבבלי - מובאת דעת ר"א שויתור אסור במודר הנאה, לשיטתו מצד החפצא והרי סוף סוף הוא נהנה מדבר שנדר ממנו הנאה והגם שמותר, אין כח באדם לשנות מציאות.

לירושלמי - נשאר בספק, לשיטתו מצד הגברא ולכן מכיוון שהאדם ממש מותר אין זה נחשב בכלל כשלו, שיש בכח האדם וויתורו לשנות מציאות.

המשך

מדוע אין השותפין מעכבין זה על זה לעשות כביסה בחצר?

לבבלי - הלשון מכיון שאין דרכן של בנות ישראל להתבזות על הכביסה בנהר ולכן עושות בחצר, לשיטתו מצד החפצא שיש בעי' הלכתית ומוסרית שיעשו כביסה בנהר.

לירושלמי - הלשון חיובי מפני כבוד בנות ישראל שלא יכבסו בנהר אלא בחצר, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה לא בגלל בעי' אלא שיש ענין לכבוד את בנות ישראל.

המשך

האם שותפים חייבים בנזקי חצר? לבבלי - זו מחלוקת, לשיטתו מצד החפצא ולכן לכל אחד יש רק חצי וזה לא ממש חצר הניזק.

לירושלמי - השותפים חייבים בנזקי חצר,

תלוי בלשון בני אדם.

נא, ע"ב
מה הדין בנודר מטריית טרופה?
לבבלי - אסור בציר ובמורייס, לשיטתו מצד
החפצא, והרי בתוך הציר יש את הטעם של
הדג ולכן אסור.
לירושלמי - מותר בציר ובמורייס, לשיטתו
מצד הגברא והרי הציר אינו נחשב לדג בלשון
בני אדם.

נא, ע"ב
מהו גדר דג קטן?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
קטן זה קטן שאין למטה ממנו.
לירושלמי - כל דג שפחות ממשקל ליטרא
הוא קטן, לשיטתו מצד הגברא, ובשביל
האנשים זה גדר דג קטן.

נב, ע"ב
מדוע הנודר בחלב מותר בקום לרבנן, ולר"י
אסור?
לבבלי - בגלל שלקום קראו קום ואין לזה
קשר לחלב, אלא שבמקומו של ר' יוסי קראו
לקום קום של חלב ולכן סובר שאסור, ובאמת
אין מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא ולכן לר"י
רק בגלל שקוראים לזה קום של חלב הוא
כאילו נדר בחלב ממש.
לירושלמי - בגלל שאין שמו של אביו נקרא
עליו ולר' יוסי אסור בגלל ששמו של אביו
נקרא עליו ובאמת חולקים, לשיטתו מצד
הגברא, ולכן אפילו שלא נדר מזה ממש, אלא
שכך נקרא בפי האנשים, לכן אסור לר"י.

המשך
האם טבל הוא דבר שיש לו מתירין?
לבבלי - לא מובא בפירוש, לשיטתו מצד
החפצא וכרגע בלי פעולה מצידו לא יבוא
ההיתר לבד.
לירושלמי - מובא שטבל נחשב לדבר שיש
לו מתירין, לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד
האדם שיכול לעשר נחשב ליש לו מתירין.

מח, ע"א

מה הדין ברחבה שדרך הרבים מפסקתה?
לבבלי - בפשטות נחשבת כרחבה של אותה
העיר שאין כח לרבים לשנותה, לשיטתו מצד
החפצא והרי זה חלק מהעיר.
לירושלמי - דרך הרבים משנה אותה ונחשבת
כעולי בבל, לשיטתו מצד הגברא ולכן הרבים
באים ומשנים והופכים מציאות.

המשך

אביו של יונתן בן עוזיאל הדירו אביו מנכסיו,
מה עושים?
לבבלי - מסופר שבא שמאי להתווכח איתו,
לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לבטל את
הנדר מעיקרו, ורצה שהוא יתחרט כדי שיוכל
להפר לו את נדרו.
לירושלמי - מסופר ששמאי מכר מקצת
הנכסים והקדיש קצת והשאר נתן לריב"ע
ואמר כשם שא"א להוציא מהלקוחות
ומהקדש כך א"א להוציא מריב"ע, לשיטתו
מצד הגברא ולכן צריך להוכיח לו שאין לו
כבר זכות בזה. ועצ"ע.

פרק שישי

מט, ע"ב
האם דנים על מנהגי דרך ארץ בסעודה?
לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא וגם זה
נחשב לחלק מתורה לשון הוראה.
לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא,
שזה דברים רק משום נימוס בין אנשים.

המשך

האם יש ק"ו בנדרים?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
אולי אפשר לומר ק"ו שאין זה תלוי בלשון
בני אדם, ועצ"ע.
לירושלמי - מובא שאין ק"ו בנדרים מכיון
שזה תלוי בלשון בני אדם ולכן יכול להיות
שכאשר נודר מאוכל מבושל שהוא מותר
בצלוי ובשלוק אינו מותר במאכל עבה אפילו
שכאשר נודר בתבשיל שאסור בצלוי ובשלוק
מותר בעבה, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה

נג, ע"ב

מה הכללים בדברים שדרכן להאכל על ידי סחיטה.

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן לא כ"כ מתחשב עם דרכו להאכל על ידי סחיטה.

לירושלמי - מובא שדבר שדרכו לאוכלו ע"י סחיטה כמו זיתים וענבים אם נדר בהם מותר ביוצא מהם, וכן להיפך בנודר ביוצא בהם מותר בהם אבל דבר שאין דרך לאוכלו ע"י סחיטה כמו תותים אם נדר בו מותר ביוצא ממנו [אולי הפוך אסור], וכל דבר שאין דרכו לאכול ורק היוצא ממנו אם נדר בו לא נתכוון אלא ביוצא ממנו וכמו זרעוני גינה שאינם נאכלים, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מתחשבים עם רגילות בני האדם.

נג, ע"א

האם מתחשבים בשם אביו של המאכל? לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ובפשטות לא קשור כרגע המאכל למה שבתחילה הי' אביו שיצא ממנו.

לירושלמי - כן, ולגבי האוסר עצמו בתמרים אסור בדבש תמרים לר' יהודה בן בתירה וכנראה מודה לר' יוסי אפילו שר' יוסי לא מודה לו, לשיטתו מצד הגברא ולכן חושב מאיפה מגיע מאכל מצד האדם.

נג, ע"ב

האם רבי התיר להביא ירק מחו"ל? לבבלי - אינו התיר של רבי אלא מחלוקת תנאים, שיש מקומות שהיתירו ויש מקומות שאסרו, לשיטתו מצד החפצא ויש דעה שאסור מחשש לתקלה שיש סברא להגיד שהמקום גורם וממילא פירות אלו מתחייבים במעשר.

לירושלמי - משמע שכן, שרבי התיר להביא ירק מחו"ל לא רק בשנת השמיטה אלא גם כל השנים, לשיטתו מצד הגברא והרי הוא מוסיף והופך חושך של חו"ל לאור של ארץ ישראל, ואין חיוב מצד הגברא להפריש בפירות שנכנסו לא"י. ועצ"ע.

נג, ע"א

בקשר לעיבור שנה

לבבלי - דן בזה רק בסנהדרין, לשיטתו מצד החפצא ולכן זה קשור רק לסנהדרין, שהם אלו שפועלים את עיבור השנה.

לירושלמי - דן בזה גם פה במסכת נדרים וגם בסנהדרין, לשיטתו מצד הגברא ולכן דן בזה גם פה לגבי נדרים שזה קשור לכל אדם, ועצ"ע.

המשך

האם חזקיהו דאג לטהרה?

לבבלי - כן, מובא שחזקי' דאג שכולם ילמדו תורה והיו בקיאים בטומאה ובטהרה, לשיטתו מצד החפצא ולכן באופן פרטי דוקא בדיני טהרה של החפץ.

לירושלמי - לא מובא שהשתדל בענין הטהרה אלא בלימוד התורה, לשיטתו מצד הגברא שזה באופן כללי בלימוד התורה.

המשך

האם טעו בחשבון העיבור?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולא יכול להיות שטעו, שהרי כפי שקבעו הסנהדרין כך יהי' גם בעולם.

לירושלמי - מובא שטעו בחודש העיבור, לשיטתו מצד הגברא ולכן יכול להיות שטעו שאין זה פועל בחפצא לשנות את העולם.

המשך

האם יושבי א"י חביבים יותר?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אדרבה יש שליחות ליהודים בחו"ל לעשות פה א"י.

לירושלמי - מובא שאמר הקב"ה שחביבה עלי כת קטנה שבא"י יותר מסנהדרין גדולה שבחו"ל, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש מעלה קדושה יתרה שבא"י.

נג, ע"ב

האם שם אביו קרוי עליו בנדרים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן מסתכל על הדבר כרגע איך שהוא לפנינו.

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נוגע פת בלשון התורה ורק מצ"ע. לירושלמי - מובא המושג פת תורה שהכוונה לפת בלשון התורה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מחפש שיהי' פת בלשון התורה. ועצ"ע.

נה, ע"ב

מה הגירסא הנכונה בפשתן?
לבבלי - הגירסא היא אניצי פשתן.
לירושלמי - הגירסא היא עניצי פשתן. ועצ"ע.

המשך

מה הכללים בדברים שדרכן להתכסות?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואולי לא מתחשבים רק בדעת האדם ואולי במקרה האחרון אסור גם בו וגם ביוצא ממנו. לירושלמי - מובא שדבר שדרכו להתכסות ודרך היוצא ממנו להתכסות אם נדר בו כדרכו מותר ביוצא ממנו, וכן להיפך נדר ביוצא ממנו מותר בו וכל דבר שדרכו להתכסות ואין דרך להתכסות ביוצא ממנו אם נדר בו מותר ביוצא ממנו, אבל אם נדר ביוצא ממנו אסור גם בו וכל דבר שאין דרכו להתכסות ורק ביוצא ממנו כמו צמר גפן אז אם נדר בו לא נתכוון אלא ליוצא ממנו. לשיטתו מצד הגברא ולכן הולכים אחר מה שנראה כוונת האדם.

נו, ע"א

מה החילוק בין עיר לכפר?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין הבדל מצ"ע בין כפר לעיר.

לירושלמי - מובא שבעיר אין העלייה טפלה לבית, ובכפר העלייה טפלה לבית. לשיטתו מצד הגברא ובעיר שיש רוב אנשים וגרים בעליה כמו בבית לכן אין זה טפל, אבל בכפר אם חסר מקום אפשר לבנות עוד בית שיש הרבה שטח אלא שבונים עליה בתור דבר טפל לבית ולא כ"כ בשביל לגור בו.

נו, ע"ב

האם אפשר ללמוד מיריחו שעיבורה של עיר כעיר?
לבבלי - כן, שלומדים מיהושע שכתוב "ויהי

לירושלמי - מובא שלר' יוסי שם אביו קרוי עליו ולכן מתיר בגריסים כי אינם נחשבים בכלל מקפה, לשיטתו מצד הגברא, כנ"ל, שרואה כל דבר מצד שרשו.

פרק שביעי

נד, ע"א

מה סברותיהם של ר"ע וחכמים?
לבבלי - האיסור משום שהשליח נמלך כשאומר לו הבא לי ירק והוא אומר אין ירק אבל מצאתי דלועין לשיטתם שהולכים יותר אחר לשון בנ"א, לשיטתו מצד החפצא ולכן סובר שרק מצד שהאנשים קוראים לדלועים בכלל ירק, ולכן הנדר חל גם על הדלועים, אבל מצ"ע אין הדלועין בכלל ירק. לירושלמי - למסקנה האיסור משום שדלועין בכלל ירק לר"ע ולרבנן אין הדלועין בכלל ירק, לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שמצד האדם אז ממש דלועין נחשבים בכלל ירק.

נד, ע"א

האם נחלקו ר"ע וחכמים גם בדיני ממונות ובהפקר ובהקדש?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן כל דבר שייך רק לעניינו. לירושלמי - מובא שגם אם מוכר לחברו את ירק גינתו לר"ע מכר גם את הדלועין ולחכמים לא וכן בהפקר ובהקדש, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מקשר את זה לעוד נושאים.

נד, ע"ב

האם הנודר בבשר מותר בעופות?
לבבלי - מובא שלרשב"ג מותר גם בעופות, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין העופות נחשבים לבשר.

לירושלמי - מובא רק שלרשב"ג מותר הקרביים שלא נחשבים לבשר והאוכלם אינו נחשב לאדם נורמלי ולא מוזכר לגבי עופות, לשיטתו מצד הגברא, ומצד האדם העוף הוא גם נכלל בבשר.

המשך

האם יש מושג הנקרא "פת תורה"?

אכן אמר לו משמת בן עזאי ובן זומא בטלו השקדנים ולא עמד שוקד עד שאמר ירמיהו ואמר זה כדי לקנטרו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביאים גם דבר זה שקינטרו בגלל שלא הביין נכון.

המשך

האם דיני נדרים תלויים בדיני שאילת גשמים? לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן כל דבר זה לגופו וא"א ללמוד מא' לשני.

לירושלמי - כן, שר' מאיר כדעתו בשאילת גשמים כך בנדריים שעד שיצא ניסן, ולר' יהודה עד שיעבור הפסח גם בגשמים גם בנדריים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מקשר כל הדברים יחד.

המשך

אם נדר שנה לפני שהתעברה לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחלק אם הבעל יודע או לא, ותמיד גם אם נדר לפני שהתעברה ולא ידע, אבל מכיון שבפועל עכשיו זו שנה מעוברת צ"ל עד אדר שני.

לירושלמי - אם נדר ואח"כ עברו את השנה אסור עד אדר ראשון, ואם ההיפך - עד אדר שני. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה תלוי אם האדם ידע שיעברו את השנה אז עד אדר שני ואם לא אז עד אדר ראשון.

המשך

האם מדמים דיני נדרים לשכירות בתים? לבבלי - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא משווים נדרים לשכירות.

לירושלמי - כן. שכמו באומר שמשכיר בית עד אדר זה אומר עד אדר ראשון וזה אומר עד אדר שני - הדין יחלקו את חודש העיבור, ובנדריים ה"צ"ל גם כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן משום שכירות ונדריים.

סג, ע"ב

הנודר הנאה מבת אחותו, לא התכוון אלא שלא לשאת אותה לבבלי - לא מקשר זה לדעת ר' יהודה. לשיטתו

בהיות יהושע ביריחו" והרי לא הי' בפנים אלא מחוץ לחומה אלא מכאן שעיבורה של עיר כעיר. לשיטתו מצד החפצא ולכן עיבורה של עיר זה חלק מהעיר שזה צורך העיר.

לירושלמי - מובאת גם הראי' מיריחו אבל דוחים את הראי', שהכוונה שעמד בפנים לאחר הכיבוש או בבתים שהיו מחוץ לחומה. לשיטתו מצד הגברא ולכן עיבורה של עיר זה לא חלק מהעיר שלגבי האדם רק העיר ממש זה מקום ישוב.

המשך

האם הולכים בנדריים אחר לשון בנ"א? לבבלי - כן, ולא מקשה על זה. לשיטתו מצד החפצא שכל מהות הנדר מצ"ע זה לשון בנ"א.

לירושלמי - מקשה ע"ז ומתריך. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב את כוונתו של האדם ולא רק בדיבורו.

פרק שמיני

המשך

אם שכח ואכל בתענית לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שלא אכל במזיד אין נחשב לאכילה ויכול להמשיך את הצום וע"ד מטעמת שא"צ ברכה ואין נחשב בגלל שאין לו כוונת אכילה. ועצ"ע.

לירושלמי - אם שכח ואכל כזית איבד תעניתו, ור' אבא בשם רבנן אומרים שזה רק אם אמר יום סתם אבל אם אמר יום זה מתענה ומשלים. לשיטתו מצד הגברא והרי בפועל האדם לא צם וע"ד מתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה.

המשך

האם ר' זירא קינטר את ר' ירמי'? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולא מביישים את האדם, אלא רק מביאי את ההלכה באופן אובייקטיבי.

לירושלמי - ר' זעירא שאל את ר' ירמי' שמוחלפת שיטתו של ר' יוסי ששם הוא אומר עד שיצאו כל רשויות הקטנות וכאן הוא אומר

מצד החפצא וזה דבר שכו"ע מודים בזה ע"ד שהולכים אחר לשון בנ"א כנ"ל. ואולי ההסבר למה זה שונה מההלכות הקודמות, כי פה היו האנשים מפצרים בו שיתחתן עם בת אחותו, לכן ודאי שהתכוון לנישואין. לירושלמי - מובא שאם היו מסרבים בו שיתחתן עם בת אחותו ונדר קונם שהיא נהנית לי לעולם וכן המגרש את אשתו ואמר קונם אשתי נהנית לי לעולם הרי אלו מותרות ליהנות לו שלא נתכוון זה אלא לשם אישות. אר"י זו דעת ר"י שר' יהודה אומר שהכל לפי המשמעות והתוכן של הנדר. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה רק לפי ר"י כי יש כאלו שאומרים שהולכים אחר דיבורו. ועצ"ע מהלכות קודמות.

סג, ע"ב

המשביע חברו שלא יאכל לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שבפועל הי' פה שבועה ולכן צריך לקיים את השבועה שלא תהי' שבועת שוא. לירושלמי - מובא שהמושבע מותר לאכול והמשביע עובר על האיסור. לשיטתו מצד הגברא ואין כח לאדם להשביע מישהו אחר. ועצ"ע.

פרק תשיעי

סד, ע"א

מה טעם המחלוקת של ר"א וחכמים אם פותחין לאדם פתח לנדר בכבוד אביו ואמו, היינו שאומרים לו אילו היית יודע שבגלל שאתה נודר אתה מזלזל בכבוד אביך? לבבלי - לא מובא הטעם. לשיטתו מצד החפצא ולכן המחלוקת היא בעצם הדבר האם כבוד אביו נחשב לסיבה לבטל הנדר או לא.

לירושלמי - מובא שלר"א אין חשש שישקר ויאמר שלא הי' נודר אם הי' יודע שזה מבזה את אביו ולכן פותחים לו ולחכמים חוששים שישקר ויאמר שלא הי' נודר ובאמת כן הי' נודר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על החשש שהאדם ישקר.

המשך

האם אפשר לפתוח להתיר את הנדר בגלל שמזלזל בכבוד רבו? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין רבו סיבה להתיר הנדר שהוא לא ממש חלק ממנו כמו בכך ואבא. לירושלמי - לכו"ע אפשר להתיר את הנדר בגלל שכתוב ומורא רבך כמורא שמים. לשיטתו מצד הגברא ובגלל שעל האדם יש חיוב בכבוד רבו ולכן זה סיבה להתיר.

המשך

האם פותחים בנוולד?

לבבלי - זו מחלוקת: לאביי א"כ אין נדרים ניתנים יפה ורבא אומר א"כ אין נדרים נשאלים לחכם. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דברים שכן נחשבים לנוולד מצ"ע ומבטלים הנדר לדעה א'.

לירושלמי - לכו"ע אין פותחים, שא"כ אין בכלל נדרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם הרי יכול לומר על כל דבר שאילו הי' כך לא הי' נודר ולכן אין פותחים כלל בנוולד.

המשך

האם אומרים דייך מה שאסרה תורה לגבי נדרים?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לפעמים נדרים כדי להתרחק מהאיסור. לירושלמי - אומרים לא דייך מה שאסרה תורה אלא שאתה אוסר עוד דברים בנדרים. לשיטתו מצד הגברא וכשהאדם מושלם אז אסור לעשות נדרים מכיון שצריך לברר את הכל ועתיד ליתן דו"ח על כל הנאה שיכל לנצלה לקדושה ולא ניצלה.

המשך

האם ר"א חזר בו לגבי פתיחה בנוולד?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"א נשאר בדעתו שמתחשבים בכבוד אביו שזה חלק מהנדר.

לירושלמי - מובא שר"א חזר בו לר' ירמי', אבל ר' יוסי סובר שלא חזר בו. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שחזר בו מכיון שהאדם

להיזהר בכבוד חבירו מכיוון שבדמות אלקים עשה אותו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר לא על היזק ממון, אלא על כבוד של חברו.

סה, ע"ב

מעשה בעשיר שהתגאה וירד מנכסיו לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא לכן לא מדבר כ"כ על תקון מדות האדם, כיון שאין נדרש כ"כ ביטול כבירו שלמי.

לירושלמי - מסופר שהי' בעל דין עשיר שרצה לדון בפני רב. ושלח רב שיבוא לפניו אמר אותו עשיר לא אדון עמו. כל הגמלים לא יספיקו לשאת את מפתחות אוצרותיי. שמע רב ואמר מה הוא מתגאה בדבר שלא שלו. ואז יצא צו מהמלכות לתפוס אותו ואת רכושו. ואז בא לרב ואמר לו שיתפלל עליו להצילו והתפלל עליו והחזירו לו את כל רכושו. לשיטתו מצד הגברא לכן מספרים לנו שזה יותר ממחיש כמה צריך להזהר מגאווה ותיקון מדות האדם.

סו, ע"ב

מה עשה ר' ישמעאל לאותה נערה כדי ליפותה?

לבבלי - עשה לה רק שן של זהב. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים רק על שן, שקשור עם אכילה בפועל וכו' מצ"ע, ולא כ"כ בשביל מראה האדם.

לירושלמי - עשה לה גם עין של זהב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על דבר שקשור יותר לראי' חיצונית של האדם.

סו, ע"א

איך שאול הי' מכבד ת"ח?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין מדבר כ"כ על כבוד מיוחד לת"ח, ובפרט שבדרגתם ביטול היש צריך להזהר מאוד מכבוד.

לירושלמי - על הפסוק "בנות ישראל על שאול בכינה וגו'" מובאת מחלוקת: לר' יהודה הכוונה שהיו בעליהן הולכים למלחמה והי' מעלה להם מזונות, לר' נחמי' הכוונה לת"ח שהי' רואה כת חברים מאכילם ומשקם והי'

הוציא נדר בפיו שוב אין דברים אחרים יכולים לשנות.

המשך

האם ישראל חשבו שהתורבן הי' רחוק? לבבלי - כן, אבל הקשה ע"ז שהרי ידעו באיזה שנה יחרב, ותירצו שלא ידעו באיזה יום. לשיטתו מצד החפצא ולכן ידעו שזה הולך להיות הירידה לגלות ובכך נשלמת הכוונה של דירה בתחתונים.

לירושלמי - כן, שחשבו שהנבואה של החורבן היא לעוד הרבה זמן. לשיטתו מצד הגברא ולא רצו לחשוב בכלל על הגלות.

סה, ע"א

האם חכמים מודים לר"מ בדברים שהם כנולד?

לבבלי - הגירסא שחכמים לא הודו לו. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם זה לא ממש נולד מצ"ע אז אינו נחשב לנולד.

לירושלמי - מובא שחכמים מודים לר"מ בדברים שהם כמו נולד. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם דברים שזה רק בכוונת האדם, היינו שלא חשב על זה שיהי' כך וכך נחשב לנולד.

סה, ע"ב

מה הטעם ללא תקום?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא שזה אסור בקב"ע ללא טעם, כיון שאין את הדרגא הגבוהה כמו בירושלמי שמרגישים שכולנו ממש גוף אחד.

לירושלמי - מובא שזה כמו שא' הי' חותך בשר ובטעות חתך את ידו האם יעלה בדעתו לנקום בידו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על אחדות ישראל בדרגא כזו גבוהה שכולנו ממש גוף אחד.

סה, ע"ב

מה הכלל הגדול בתורה?

לבבלי - מובאת דעת ר"ע ואהבת לרעך כמוך. לשיטתו מצד החפצא שזה קשור לכל דיני ממונות שלא יזיק לחברו וכו'.

לירושלמי - מובאת דעת בן עזאי שהכלל הוא

שומע טעם הלכה מפי חכם ומקלסו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדברים על כבוד של ת"ח.

פרק עשירי

זו, ע"ב

מאיפה יודעים שארוס מיפר נדרים שנדרה קודם שנתארסה?

לבבלי - לא מובא מפסוק. לשיטתו מצד החפצא וא"צ פסוק מיוחד ע"ז, כיון שכאשר מארסה - נהיית שלו לגמרי, וזה כולל ממילא את כל העבר שלה.

לירושלמי - מובא מהפסוק "ונדריה עליה" לרבות את הנדרים שבא בידה מבית אביה. לשיטתו מצד הגברא ולכן היא נשאת מציאות בפ"ע וא"א לומר שממילא כל העבר שלה עליו, אלא יש פסוק וחיודש מיוחד שיכול להפר.

טז, ע"א

כשמת הבעל, האם האב יכול להפר? לבבלי - מחלוקת: לב"ש האב יכול להפר ולב"ה האב אין יכול להפר. לשיטתו מצד החפצא ולכן זכות ההפרה עבר לבעל, וכשנפטר זה שייך לאישה מצ"ע ואין היא יכולה להפר לעצמה.

לירושלמי - דעת ב"ה שאין צריך להפר מכיון שזה מופר לבד. לשיטתו מצד הגברא ולכן אי"צ להפר כיון שנחשב כאילו חזרה לרשות האב כמקודם. ועצ"ע.

סח, ע"א

היפר הבעל ולא האב או להיפך לבבלי - הדין שוה שאינו לוקה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שרק הפר הבעל, שוב אין תוקף כ"כ לנדר מצ"ע.

לירושלמי - אם היפר הבעל ולא האב ועברה על נדרה לוקה ואם להיפך שהאב היפר ולא הבעל אז מסתפק. לשיטתו מצד הגברא ולכן העיקר זה האב כיון שעד עכשיו הייתה ברשותו ושייכת אליו.

המשך

מי מיפר אם קידשה א' מעכשיו ולאחר 30

יום וא' מעכשיו ולאחר 20 יום וכו', וכן אם מייעדה לבנו קטן מי מיפר לה, וכן אשת חרש ושוטה מי מיפר, וכן האומר לאשה הרי"ז גיטך אם אמות מחולי זה וקודם שמת ניסת לאחר מי מיפר לה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ובפשטות למי שמקודשת כרגע הוא זה שמפר לה, ולא מתחשבים עם האחרים שקדשוה לעתיד.

לירושלמי - נשאר בספק לגבי כל זה. לשיטתו מצד הגברא לכן מסתפק מצד קידושין של האנשים האחרים שקידשוה אפילו שזה רק בעתיד וכו'.

עד, ע"ב

האם מפר נדר לשומרת יבם?

לבבלי - הלשון ומה אם אשה שאין לו חלק בה עד שלא תבוא לרשותו משבאת לרשותו נגמרה לו אשה שיש לו חלק בה עד שלא תבוא לרשותו משבאת לרשותו אינו דין שתגמור לו. לשיטתו מצד החפצא לכן הלשון שיש לו חלק בה, שנחשבת כחלק ממנו וכו'. לירושלמי - א"ר אליעזר ומה אם אשה שלא הי' לו בה רשות עד שלא נכנסה לרשותי משנכנסה לרשותי הוגמרה לי אישה שהי' לי בה רשות עד שלא נכנסה לרשותי משנכנסה לרשותי אינו דין שתיגמר לי? לשיטתו מצד הגברא לכן הלשון הוא שהי' לו בה רשות, שזה רק זכות שיש לו בה.

עה, ע"ב

מה השיבו חכמים על הק"ו של הפרת נדרים לעתיד?

לבבלי - ר"א אומר ומה אם במקום שאינו מפר נדרי עצמו עד שלא תדור מקום שהוא מפר נדרי עצמו משידור אינו דין שיפר נדרי אשתו עד שלא תדור? לשיטתו מצד החפצא ולכן אין פורך ק"ו זה מקיום נדרים שעל העתיד, כיון שבנדריים בהווה ודאי שנדרי אשתו פשוט יותר שיכול להפר עד שלא תידור.

לירושלמי - גם הביאו את הק"ו הזה והשיבו על דבריו חכמים שבנדרי עצמו אם רצה

א"י ברשותו.

המשך

האם אפשר להתיר נדרים ע"י מתרגם?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
בפשטות צריך שרק הבעל יתיר את הנדר
לאישה בלי מתרגם.

לירושלמי - מובא שר' אבא הי' מתורגמן
להתיר לאשה את נדרה. לשיטתו מצד הגברא
ושלוחו של אדם כמותו, ובפרט כשרואים את
גילוי דעתו, שרוצה להפר - ודאי שזה מספיק.

עב, ע"ב

האם יש שליחות בתמורה והפרת נדרים?
לבבלי - זו מחלוקת אם יש שליחות בהפרת
נדרים. לשיטתו מצד החפצא כנ"ל, וכן יש
דעה שא"א ע"י שליח שרק הוא מצד הקשר
שלו לאשתו יכול להפר.

לירושלמי - לומדים מהייתור "ואם המר
ימירנו" "ויפר יפירנו" ששלוחו של אדם
כמותו ויש גורסים אחרת. לשיטתו מצד
הגברא ולכן כשרואים את גילוי דעתו ובפרט
ששלוחו כמותו אפשר.

עז, ע"א

האם הנשאל על הנדר צריך לשבת?
לבבלי - פשוט שנשאלים אפילו מעומד.
לשיטתו מצד החפצא ולכן א"י נחשב ממש
כמו פס"ד שהדיין צריך לשבת, אלא זה רק
ענין טכני שמפר ולכן יכול אפילו מעומד.

לירושלמי - כתוב שהנשאל צריך לשבת.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב את הפרת
הנדר ממש כפס"ד שהשכינה שורה וכו',
וצריך לשבת ככל פס"ד.

המשך

השואל מהדיין דבר הלכה, האם צריך
לעמוד?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
אין מובא שצריך לעמוד דוקא, והעיקר זה
הפס"ד, וע"ד גילוי מילתא בעלמא.
לירושלמי - כן, שלומד מיתור המילה וא"ו
בפסוק "ועמדו שני האנשים אשר להם הריב"

להקם את נדריו בעתיד מוקם משא"כ נדרי
אשתו שאם רוצה להקם בעתיד אינו מוקם.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחשב עם העתיד
ופורך את הק"ו, שהרי אינו יכול לקיים את
נדרי אשתו בעתיד.

עו, ע"ב

אם נשתתק וחזר לדיבורו, האם יכול להפר
את הנדר?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא
ואין מתחשבים בזה בזמן שהשתתק, כיון
שהאפשרות שלו להפר זה רק עד 24 שעות,
וא"א אח"ז.

לירושלמי - מחלוקת, לרבנן יכול תמיד להפר
עד שיחזור לדיבורו שמשלימים לו ולר' יוסי
אין יכול לאחר 24 שעות להפר. לשיטתו מצד
הגברא, ולכן מתחשבים עם האדם, ולרבנן
משלימים לו את השעות שבהן השתתק.

המשך

אם הפר והקים לזמן מסוים?

לבבלי - מסתפק באומר "קיים לך הנדר
לשעה" אם אח"ז משמע שיהי' מופר. לשיטתו
מצד החפצא ולכן יש אפשרות שמקיים את
הנדר רק לזמן מסוים ואח"ז יהי' מופר.

לירושלמי - אם אומר מופר לך בשעת מנחה
מופר לעולם וכן אם אומר מוקם לך במנחה
מוקם לעולם ואם אומר מופר לך עד המנחה
כאומר מופר לך מן המנחה ולמעלה. לשיטתו
מצד הגברא ולכן כשמקיים את הנדר אפילו
לזמן קצר - כבר קיים לעולם.

סט, ע"א

האם אפשר להישאל על ההיקם שקיים את
הנדר לאשתו?

לבבלי - מובא שנשאלים על ההיקם ולא
נשאלים על ההיפר. לשיטתו מצד החפצא,
וכמו שיכול להשאל על הנדר, ודאי שיכול
להשאל גם על זה שקיים את הנדר לאשתו.

לירושלמי - נשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא
ולכן יש סברא שא"א להשאל על הקיום כיון
שזה לא דבר שברשותו לאחרי שכבר קיים,
שזו רק זכות שהתורה נתנה לו, ולאח"ז שוב

וביטול במציאות בלימוד התורה, ואיך אפשר לשכוח על נותן התורה בלימוד.

פא, ע"א

מי למד במערה שלושה ימים?

לבבלי - לא מובא, רק שאיסי בן יהודה לא בא לישיבה שלושה ימים ולא גערו בו ע"ז. לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ חשוב דיבוק חברים.

לירושלמי - מובא שיהודה איש הוצא נטמן במערה שלושה ימים כדי לעמוד על טעם דין זה שחיי העיר הזאת קודמין לעיר אחרת ובא לר' יוסי, ואמר לו שזה שלא הבנת את הדין זה בגלל שלא למדת עם חבריך. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב מאוד דיבוק חברים.

פב, ע"ב

היו לפניו שני כיכרות ונדר מאחד מהם לבבלי - מחלוקת במקרה דומה שהיו לפניו שתי כיכרות ונדר משתיהן ונחלקו אם מיפר רק ליפה או גם לרעה. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש סברא שנדר גם מהרעה. לירושלמי - מובא שאם היו לפניו שתי חתיכות אחת יפה ואחת רעה נתנה עיניה ביפה ורצתה לאכלה ונדרה מן הרעה שלא תאכלנה הרי"ז יפר. לשיטתו מצד הגברא ובודאי נראה מדעתו שנדר רק על היפה והולכים לפי דעתו. ועצ"ע.

פד, ע"א

האומרת קונם שאהנה לבריות, האם יכולה ליהנות ממעשר עני? לבבלי - זו מחלוקת תנאים. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל מקבלת מאותו איש מעשר עני, ונחשב להנאה. לירושלמי - יכולה ליהנות ממעשר עני, ויש גירסא אחרת. לשיטתו מצד הגברא שזו כביכול מתנה מאלוקים ולא נהנית לבריות.

פד, ע"ב

מה המקור למחלוקת האם טובת הנאה ממון? לבבלי - לא מובא מקור מפסוק. לשיטתו מצד החפצא ואין סברא לומר שטובת הנאה

שמרבה גם כששואלים שאלות בהלכה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיעמוד, ע"ד פס"ד וכמו במ"ת באימה וביראה וברתת ובזיע, שקשור לביטול במציאות.

פרק אחד עשר

המשך

האם איפופי הוא כינוי לאלקים?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא, ואין שום קשר בין מלה זו לאלקים. לירושלמי כן, שמובא שא' בא להתיר את נדרו שנדר בשם איפופי ישראל שאשתו לא תיכנס לביתי ולא יכל להתיר לו. לשיטתו מצד הגברא, ומכיון שיש פה בכוונתו ונראה גם מדבריו שהתכוון לאלקים לכן נחשב ככינוי לאלקים וא"א להפר.

עט, ע"ב

האם כשהבעל מיפר נדרים שבינו לבינה, מופר לה גם לאחר הגירושין? לבבלי - לא, ולא מובאת דעה אחרת. לשיטתו מצד החפצא וכל ההיתר שהתורה נתנה לבעל להפר זה רק כל זמן שהיא נמצאת איתו יחד. לירושלמי - מחלוקת: לרבנן לא ורק כל זמן שהיא עמו ולר' יוסי מופר לעולם. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שמופר לגמרי שזה כוח וזכות שהתורה נתנה לו להפר לגמרי.

פ, ע"ב

מה קודם, האם לתת לבהמות של עיר זו או לעזור להחיות אנשים מעיר אחרת? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אולי יש סברא להקדים בהמות של עיר זו. לירושלמי - מובא שחיי אנשים מעיר אחרת קודמין. ולכן אנשים קודמים.

פא, ע"ב

מדוע אבדה הארץ?

לבבלי - משום "עזבם את תורת", היינו שלא ברכו בתורה תחילה. לשיטתו מצד החפצא ולכן יכול להיות שהאדם שקוע בתורה מצד עצמה ושוכח על נותן התורה. לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא

הפר מקצתו לא מופר. לשיטתו מצד החפצא שהלכה כחכמים ולכן צריך להפר את הכל כיון שהכל חפצא אחת, אבל בקיום אפי' בקצת מחשיב את נדרה וא"א להפר, כיון שיש חומרא בנדר מצ"ע וא"א לבטלו אא"כ מבטל את כולו, אבל בקיום זה רק לחזק את הקיים מצ"ע, ולכן אפשר אפילו בקצת לקיים את כולו.

לירושלמי - מוסיף דעה רביעית, שלקיים אפשר רק את כולו ולהפר אפשר להפר אפילו את מקצתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפי' קצת לפי צורך האדם, אבל בקיום כיון שמחשיב את נדרה אפי' בקצת אז כבר נחשב לנדר לגמרי, וכולו מקוים, שבהפרה (שזה בא ממנו) הכל תלוי בו ולכן זה בבעלותו ואפילו בקצת שמפר נחשב כהפר את כולו. משא"כ בקיום שזה נדר שלה, אז אין לו כ"כ בעלות וא"א לקיים אא"כ קיים את הכל.

פ"ט, ע"ב

מה שכתוב במשנה "תשע נערות" לבבלי - זה לפי ר' יהודה, ולחכמים זה שלוש, ואין דעה שהן שתיים. לשיטתו מצד החפצא ולכן באמת יש 9 לפי ר"י ולחכמים 3. לירושלמי - האמת שזה רק שתיים, וזה שכתוב תשע זה רק לחדד את התלמידים, ולר' יהודה זה רק שלוש. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר רק בשביל האדם לחדד את התלמידים.

צ, ע"ב

מה הפירוש "השמים ביני לבינך"? לבבלי - לא מובא. לרש"י מביא שהכוונה שאינו מזרע, שזה גלוי רק לשמים וזה קשור לחפצא, שחסר בכח ההולדה מצ"ע. לירושלמי - הכוונה כמו שהשמים רחוקים מן הארץ כך תהא היא רחוקה מן בעלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה קשור לאדם שחסר הקירוב ביניהם.

צא, ע"ב

מה הי' המעשה? לבבלי - מסופר על נואף שנכנס לבית וכששמע שבעלה הגיעה התחבא בעליה, ואז

תיחשב ממש ממון מהתורה.

לירושלמי - ר' יוסי בן חנינא אומר אדם נותן מעשרותיו לטובת הנאה. ר' יוחנן אומר אין אדם נותן מעשרותיו לטובת הנאה. שר' יוסי לומד מהפסוק ואיש את קודשיו לו יהי' מזה לומדים שיכול לתת למי שרוצה שטובת הנאה ממון שייכת אליו. ר' יוחנן אומר לא יהי', שהכוונה שאין לו טובת הנאה שאינה נחשבת לממון. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שלומדים מפסוק שטובת הנאה של האדם נחשבת ממש לממון.

המשך

מה העונש של המסייעים בבית הגרנות? לבבלי - לא מובא העונש, רק האיסור. לשיטתו מצד החפצא ונוגע רק האיסור. לירושלמי - מביא עליהם ה' ג' פורענויות, שנא' ציון שדה תחרש, וירושלים עיין תהי' והר הבית לבמות יער. לשיטתו מצד הגברא לכן נוגע גם העונש שיש מזה לאדם.

פו, ע"ב

אם קיים נדרים בטעות לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא וכנראה זה נחשב מקויים, שהרי בפועל קיים, כמו גזה"כ ולא צריך את דעתו. לירושלמי - אם נדרה אשתו וסבור שנדרה בתו או הפוך, והפר בטעות - הרי זה יחזור ויפר, כי הפרה בטעות אינה הפרה וכן קיום בטעות אינו קיום. לשיטתו מצד הגברא וצריך את דעת האדם.

פז, ע"א

האם יכול לקיים ולהפר קצת מן הנדר (כגון אם נדרה מתאנים וענבים והפר קצת רק לתאנים, או קיים את הנדר רק לתאנים ונחשב מופר או מקויים כולו)? לבבלי - מובאת מחלוקת: לר' ישמעאל אפשר אפילו קצת לקיים וכן להפר רק קצת מהנדר. לר' עקיבא מקיים את כל הנדר ומפר את כל הנדר וא"א מקצתו. חכמים אומרים שלקיים אפילו אם מקצתו זה גם טוב ונחשב למקויים כולו, אבל להפר צריך להפר את כולו שאם

ראה שהבעל הולך לאכול ממה שנחש אכל
 והזהירו, ואז אמרו חכמים שהאשה מותרת
 שאם הי' מנאף לא הי' מציל את הבעל.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן מסתכלים על
 המצב עצמו, וזה נראה חשוד.
 לירושלמי - מסופר שזה הי' עני שבא לבקש
 צדקה, שהאשה היתה רגילה לעשות צדקה
 והבעל לא, ולכן כשהגיע הבעל התחבא העני
 ואז הזהירו וכו'. לשיטתו מצד הגברא שהי'
 עני והיא עשתה מעשה חסד ולכן אין כלל
 חשש לדבר לא טוב.

צא, ע"ב

מהו סיום המסכת?

לבבלי - מסיים בכמה מעשים על הנותנת
 עיניה באחר ועל נואף. לשיטתו מצד החפצא
 ולכן מדבר על בעי' שיש בנישואין מצ"ע.
 לירושלמי - מסיים בדין שבראשונה היו
 שלוש נשים נאמנות ובאחרונה לא. לשיטתו
 מצד הגברא ולכן מדבר על נאמנות הנשים
 בטענתן.

מסכת נזיר

מצד הגברא ולכן צריך דוקא אנשים שיעברו לפניו.

ג, ע"א

מתי הריני כזה הוא לשון נזירות? לבבלי - למסקנה רק אם נזיר עובר לפניו, לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק שיעברו לפניו נזיר.

לירושלמי - רק אם תפוש בשערו ואמר הריני כזה וצ"ע מהמקרה הקודם, ואפשר לתרץ שלבבלי צריך כל פעם חפצא שמתאים לדיבורו ולכן במקרה הקודם ש"נאה" קשור לשיער לכן צריך להחזיק בשערו, ופה שאומר "כזה" צריך שיעברו לפניו נזיר. ולירושלמי א"צ חפצא ומספיק שנבין את כוונתו לנדור ולכן במקרה הקודם צריך שיעברו נזירים לפניו, שאז ודאי זו כוונתו ופה מספיק שתופס בשערו שמזה מובן שהתכוון לנזירות. לשיטתו מצד הגברא, לכן צריך שיהי' מחזיק בשערו של האדם שאז זה נחשב נזיר.

המשך

האם עוף טמא נקרא ציפור? לבבלי - פשוט שעוף טמא לא נקרא ציפור, לשיטתו מצד החפצא, ולכן אין זה נקרא ציפור, שאין זה ראוי לאכילה.

לירושלמי - זו מחלוקת: י"א שרק עוף טהור נקרא ציפור וי"א שגם עוף טמא נקרא ציפור, לשיטתו מצד הגברא לגבי האדם גם עוף טמא נקרא ציפור, שיש בו חשיבות מסוימת.

ג, ע"ב

אם נזר מחרצנים וזגים - האם צריך ווים? לבבלי - לא מקשר זאת למחלוקת ר"מ ור"י

ב, ע"א

מהי פתיחת המסכת?

לבבלי - פותח בעניני סדר המסכתות, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על סדר המסכתות מצ"ע ללא קשר לאדם.

לירושלמי - פותח מיד בסוגיית כינויים שלומדו מהריבוי "ואיש כי ידור נדר" לרבות שכינויי נדרים כנדרים, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על כינוי שנחשב מצד האדם גם לנדר.

המשך

למה התכוון כשאומר כינויי נזירות?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא לכן בפשטות מדובר שהתכוון לנזור אבל צריך שבעקמת שפתיו שיהי' ביטוי של נזיר עכ"פ בכינוי.

לירושלמי - שואל למה הכוונה בכינויי נזירות אם במתכוון לינזור אפילו אמר "שאזכיר פת אהא נזיר" אם אינו מתכוון לנזור אפילו שהוציא נזירות מפיו, כגון שהי' קורא בתורה והזכיר נזיר נזיק, אלא מדובר שאומר אם הלשון הזו הוא לשון נזירות הריני נזיר, לשיטתו מצד הגברא ולכן מברר איך בדיוק הייתה כוונתו.

ב, ע"ב

האומר נאה, מתי הוא נזיר?

לבבלי - מועיל דוקא אם תפוס בשערו ולא מזכיר שנזירים עברו לפניו. לשיטתם מצד החפצא ולכן צריך דוקא שיחזיק בשיער שזה קשור לחפצא של הנזירות.

לירושלמי - מועיל דוקא אם נזירים עוברים לפניו ולא מזכיר שתפוס בשערו. לשיטתם

לירושלמי - מובא בשם ר' אבינא - שמשוך שמשור שמשוך, לשיטתו מצד הגברא לכן מביא כינויים ששייכים לאדם.

המשך

אם אמר הריני נזיר מעכשיו ונזיר לאחר ל' יום לבבלי - מסתפק אם אומר הריני נזיר שמשוך לאחר כ' יום ומעכשיו נזיר סתם שזה דומה למקרה בירושלמי, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם נזירות שמשוך קשורה לחפצא, ואין ודאי שנדחה על ידי נזירות של תורה.

לירושלמי - מובא אם אומר הריני נזיר שמשוך מעכשיו ולאחר 30 יום נזיר סתם או הפוך אומר ר' חנינא שמסתבר שתדחה נזירות של תורה את נזירות שמשוך שהיא רק הלכה למשה מסיני, לשיטתו מצד הגברא, ולכן דוחה נזירות של תורה את נזירות שמשוך שהיא רק קשורה לגברא.

ד, ע"ב

מה המקור של נזירות שמשוך?

לבבלי - לא מובא ומשמע שנלמד משמשוך, לשיטתו מצד החפצא שלומדים משמשוך שהוא הי' קשור לנזירות זו בפועל ממש.

לירושלמי - מובא שניזירות שמשוך זה הלכה למשה מסיני, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא שזה קשור לכל אחד ואחד והלכה למשה מסיני.

ה, ע"א

מה המקורות לכך שסתם נזירות שלושים יום?

לבבלי - מובאת דעת בר קפרא שיהיה בגימטרי' 30 ור' שמואל אומר כנגד 29 פעמים שכתוב נזיר בפרשת נזירות, לשיטתו מצד החפצא לכן מביא ראיות שקשורות באופן ישר לנזירות.

לירושלמי - מוסיף עוד 4 מקורות: שכתוב "גדל פרע שער ראשו" וגידול פרע זה לפחות 30 יום. וי"א שלומדים גז"ש מהפסוק "ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים", שכמו הימים שם הכוונה ל-30 יום כך גם בנזירות. וי"א שלומדים מהפסוק "והימים הראשונים

לגבי שבועה, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מקשר בין שבועה לגבי נזירות.

לירושלמי - מקשרים זאת למחלוקת לגבי שבועה אם נדר לא לך ולא לך אם צריך לומר עם וא"ו או בלי וא"ו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מקשר את השבועה לנזירות.

המשך

הנשבע שישתה וחזר ואמר הריני נזיר, האם שותה?

לבבלי - פשוט שלא שותה, כי חלה עליו נזירות וכמו שנשבע לעבור על ד"ת שאין חלה השבועה כי כבר מושבע ועומד מהר סיני לקיים את המצוות, משא"כ ביין קידוש והבדלה שכן שותה שחל עליו החיוב לפני שנדר נזירות, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין שבועתו של האדם חשובה מול נזירות שזה תוקף של תורה.

לירושלמי - מביא דעה שכן שותה, ולא כמו 4 כוסות שלפי כולם לא שותה שזה רק מדרבנן, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם שבועה של האדם יש לה תוקף, ולכן יש דעה שכן שותה.

ד, ע"א

אם יש שני נזירים שונים - מי עדיף שיטמא? לבבלי - לא דן בשאלות אלו, אלא בסגנון אחר: משוח בשמן המשחה ומרובה בבגדים מי יטמא וכן משוח שעבר וסגן וכו', לשיטתו מצד החפצא, לכן לא משנה כל כך כמה זמן.

לירושלמי - מובא שאם א' נזיר 30 יום וא' נזיר מאה יום יטמא נזיר שלשים וכן אם א' נזיר מאה יום וא' נזיר עולם יטמא נזיר מאה ואם א' נזיר עולם וא' נזיר הרבה נזירות בזה יש מחלוקת: י"א שנזיר עולם יטמא שהוא מביא פחות קרבנות וי"א שזה שנזיר הרבה נזירות יטמא מכיון שזה שנזיר לעולם תגלחתו וקדושתו מרובה. לשיטתו מצד הגברא ולכן כמה שיותר נזירות זה יותר קדושה באדם.

המשך

מה הכינויים לנזיר שמשוך?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדברים על כינויים ששייכים לגברא.

ממך מנוע אני ממנו הרי"ז נזיר, אא"כ אמר הרי עלי קרבן שאז אסרו לשם קרבן, וכן אם אמר לכיכר כלוי אני ממך וכו' אסרו לשם קרבן אא"כ אמר הריני נזיר ממנו שאז הרי הוא נזיר, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר על לשונות האדם.

המשך

מה הם כינויי ערכין ודמים?
לבבלי - לא מובא כינויים לערכין, לשיטתו מצד החפצא, ולכן לא מביא כינויים של האדם לעניין זה.

לירושלמי - מובא שכל הלשונות משמשים לשון כינויים לערכים חוץ מלשון דמים אם אומר דמי עלי וכל הלשונות משמשים לשון דמים חוץ מלשון ערכין משמע שיש כינויים לערכין ובמסכת נדרים משמע שאין כינויין לערכין, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא כינויים לאדם בערכין.

המשך

האם יש הבדל בנזירות בין לשון זכר לנקבה?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדבר ואין חידוש בין זכר לנקבה.
לירושלמי - משמע שאין הבדל, היינו שגם איש יכול להתפס נזירות בלשון אשה, וכן הפוך שכתוב "איש או אשה כי יפליא לנדור נדר", לשיטתו מצד הגברא ולכן מחדש שאין הבדל בין זכר לנקבה.

י, ע"א

מה ביאור המשנה בנודר "אם עמדה הפרה"?
לבבלי - האריך בביאור המשנה והביא כמה וכמה פירושים ודחאם, ולמסקנה אמר "הריני נזיר אם לא עמדה הפרה" ועמדה מאליה לב"ש הוא נזיר ולב"ה לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן הוא מדבר על הפרה מצד עצמה והשאלה היא אם עמדה מאלי' אפילו שהוא לא התאמץ להעמידה.

לירושלמי - הכוונה של המשנה בלשון סגי נהור שנוזר אם לא תעמוד אפילו שרוצה שתעמוד, והכוונה שנראה שהפרה לא רוצה לעמוד וכאילו אומרת הריני נזירה אם עומדת

יפלו כי טמא נזרו", שהכוונה לימים שהותרו והתירן משה רבינו והלכה למשה מסיני שזה חודש או שהכוונה לימים שקבען וקידשן משה ובית דינו והוא חודש. וי"א שלומדים מהפסוק "עד מלאת הימים" שימים מלאים זה 30 יום. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא הרבה מקורות שזה חיוב על האדם.

ח, ע"ב

האומר הריני נזיר מאה שנה
לבבלי - כתוב שאין זה נזיר עולם אלא נזיר לעולם. לשיטתו מצד החפצא ולכן כותב רק שאין זה נזיר עולם אלא נזיר לעולם שהכוונה שבפועל צריך להיות נזיר כל חייו, אבל אין על האדם שם של נזיר עולם.

לירושלמי - כתוב רק שאין זה נזיר עולם ויש גורסים כבבלי, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על זה שאינו נזיר עולם. ועצ"ע.

פרק שני

ט, ע"א

האם גורגרת נחשבת לכינוי כינויין?
לבבלי - מובא רק הטעם שאין אדם מוציא דבריו לבטלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שאין קשר למה שמוציא מפיו אבל חייבים לאסור כי ודאי יש בלשונו איסור. ועצ"ע.

לירושלמי - מובא מחלוקת לר"י בגלל שאין אדם מוציא דבריו לבטלה לר"ל בגלל שגורגרת היא כינוי כינויין לנזירות שבנ"א קורין לגורגרת תירוש. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם בגלל שגורגרות זה כינוי כינויים, היינו שזה קשור למה שהוציא מפיו כפי מנהג האנשים.

המשך

אילו לשונות משמשים לנזירות וקרבן?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין מדבר כל כך לאדם ולשונו.

לירושלמי - מובא שכל הלשונות משמשים לשון נזירות חוץ מלשון קרבן, וכל הלשונות משמשים לשון קרבן חוץ מלשון נזירות כגון אמר לאשכול ענבים כלוי אני ממך פרוש אני

אני ואני אומר הריני נזירה אם לא תעמוד אפילו לא עמדה הפרה לב"ש נזיר וב"ה אומרים אינו נזיר, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר שהוא במקום הפרה וחושב ונוזר במקומה אפילו שלא תעמוד כלל הפרה, ועצ"ע.

יא, ע"א

אם אומר לשון נזירות במקום נדר לבבלי - זה מועיל, כגון שמזגו לו את הכוס ואמר הריני נזיר ממנו, הדין שהכוס אסורה עליו. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם בלשון נזירות יש משמעות שקשורה גם לחפצא ולכן נאסר כמו בנדר.

לירושלמי - זה לא מועיל, ואפילו הכוס עצמה מותרת. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין קשר בין נזירות שזה על הגברא לבין נדר שקשור לחפצא.

המשך

מדוע האומר הריני נזיר ע"מ שאשתה יין התנאי בטל?

לבבלי - משום שמתנה ע"מ שכתוב בתורה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על זה שהבעי' בגלל שמתנה על מה שכתוב בתורה. לירושלמי - משום שצריך תנאי כפול והרי לא כפל את התנאי, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר בגלל שהחסרון הוא באדם שלא כפל את התנאי.

המשך

האם יש תנאי ע"מ שלא תפרחי באוויר בגט? לבבלי - לא מובא, רק אם אומר ע"מ שתפרחי באוויר לת"ק אינו גט ולר' יהודה בן תימא זה גט. לשיטתו מצד החפצא ולכן אי"ז נחשב לתנאי כ"כ שאי"ז כלום. ועצ"ע.

לירושלמי - מובא גם שאם אומר הרי"ז גיטך ע"מ שלא תפרחי באוויר הרי"ז גט, לשיטתו מצד הגברא ואדם יכול לעשות תנאי גם על דבר שאין בו כלום.

יא, ע"ב

האם יכול להתחייב קרבן על נזירות שעוד לא

נדר?

לבבלי - לא מובא.

לירושלמי - מובא שאדם שנדר שעליו להביא קרבנות של נזיר ולאח"כ אמר הריני נזיר יכול להביא קרבנות על נזירות שלו ויוצא י"ח אפילו שנדר בקרבן לפני שנדר בנזירות, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם בקרבנות אלו שנדר יש להם קשר לאדם שנדר וכאילו שכבר קיבל עליו נזירות.

יב, ע"ב

האם יש הבדל אם אומר "קרבנות חצי נזיר" לבין האומר "חצי קרבנות נזיר"?

לבבלי - מחלק שהאומר קרבנות חצי נזיר מביא קרבן שלם והאומר חצי קרבנות נזיר מביא חצי קרבן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק אם החצי זה על הנזיר או על הקרבנות. לירושלמי - אין חילוק זה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין חילוק שגם אם אומר חצי קרבנות נזיר יש להם קשר לגברא ולכן מביא קרבן שלם.

המשך

האם אפשר להפריש קרבנות לפני שנדר נזירות?

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - הובא שלא יפריש קרבנות לפני שנדר נזירות, שכתוב "קרבנו לה' על נזרו" שיקדום נזרו לקרבנו ולא הפוך. לשיטתם מצד הגברא זה חידוש כנ"ל שיש אפשרות לנדור בקרבן לפני הנזירות משא"כ לבבלי שמתחשב רק בהוה ואין אפשרות אפילו לנדור קרבן לפני הנזירות ק"ו שא"א להפריש לפני הנזירות.

יד, ע"א

האם יש חילוק בין הקדש לקידושין לאחר ל' יום?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם קידושין שקשור לגברא נחשב כמו הקדש שקשור לחפצא. ועצ"ע.

לירושלמי - מובא חילוק שאם אומר הרי זו עולה לאחר 30 יום ומכרה בתוך 30 יום הרי

לירושלמי - מוסיף שגם בשתי נזירות מועילה תגלחת אחת על שתייהן. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה חידוש הגם שזה שתי נזירות ומצד האדם לכאורה יש שני חיובים אז הייתי חושב שצריך שתי תגלחות קמ"ל שנחשב לאחד.

פרק שלישי

טז, ע"א

מה המקור של ר' אליעזר שסותר שבעה? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואפ"ל שזה המינימום של גדר זמן מסוים מצ"ע כמו חודש ושנה ותופס את המועט. לירושלמי - מחלוקת: ר' יוחנן אומר שלומד ממצורע שמגלח לאחר שבעה ימים, ר' אלעזר אומר שלומד מנזיר טמא. לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד מנזיר או ממצורע.

טז, ע"ב

נזר בבית הקברות - האם יש חילוק בין טומאה לבין יין ותגלחת?

לבבלי - לא מובא החילוק. לשיטתו מצד החפצא והכל ענין אחד ואין חילוק כלל.

לירושלמי - אם נזר בביה"ק מחלוקת לר' יוחנן מתרים בו ולוקה על היין ועל התגלחת, אבל לא על הטומאה. ריש לקיש אומר מכיון שאין מתרין על הטומאה גם אין מתרין על היין והתגלחת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק בין טומאה שהרי הוא כבר הי' טמא לבין יין ותגלחת שחייב. ועצ"ע.

למסקנה: לר' יוחנן מתרים בו גם על הטומאה. ולריש לקיש לא מתרים בו על כלום.

יז, ע"א

כמה לוקה נזיר ששהה בבית הקברות?

לבבלי - מסתפק האם צריך שהי' לגבי מלקות. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש סברא שחייב על עצם הכניסה לבית קברות ולא על השהי' כ"כ ובטח שלא חייב על כל שהי' ושהי' חיוב נוסף, שמצד החפצא לא נשתנה כלום, שהרי לא נכנס ויצא.

לירושלמי - מחלוקת: ר' יוחנן אומר שמתרים על הכל כדי פרישה, ועל זה הוא לוקה. ר'

זו מכורה ואינה נעשית הקדש לאחר 30 יום אא"כ קנאה חזרה והקדישה עוה"פ, משא"כ באומר לאשה הרי את מקודשת לאחר 30 יום ונתקדשה לאחר בתוך 30 יום וגירשה השני או מת מקודשת לראשון בלי שיחזור ויקדישנה, מכיון שלא מצאנו אשה יוצאת ללא גט, משא"כ בהקדש שלפעמים יוצא בלי פדיון. לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל בין הקדש שקשור לחפצא לבין קידושין שקשור לגברא.

טו, ע"א

האם גם תחילת היום ככולו?

לבבלי - רב אומר שיום שבעים עולה לכאן ולכאן. משמע שגם תחילת היום ככולו. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו חלק מן העצם נחשב כתופס ככולו.

לירושלמי - מחלוקת במפרשים, יש אומרים שתחילת היום לא עולה לו לנזיר במנין נזירותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן תחילת היום לא נחשב לגבי האדם ככולו.

המשך

נזיר שגילח בתער - האם סותר את הכל?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מבדיל בין תער לתגלחת, שהרי בתוצאה שניהם שווים בהורדת השיער.

לירושלמי - ר' זעירא אומר שאם ר' יוחנן סובר שסתירת תער נחשבת לסתירה לגמרי כמו טומאה סותר הכל. אבל אם יסבור שזה כסתירת תגלחת אינו סותר אלא שלושים יום, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שעיקר האיסור זה בתער לכן נחשב לסתירה לגמרי וכמו טומאה שסותר את הכל.

המשך

האם יכול לגלח תגלחת אחת על שתי נזירות?

לבבלי - מובא השאלה אם הי' נזיר ומצורע האם יכול בתגלחת אחת שתעלה לנזירותו ולצורעתו, אבל אינו שואל על שתי נזירות. לשיטתו מצד החפצא ולכן פשיטא שבשבתי נזירות שזה אותו חפצא נחשב לאותו דבר.

אלעזר אינו לוקה עד שיפרוש ויחזור. המשנה חולקת על ר' יוחנן, שכתוב שאם הי' מטמא למת כל היום אינו חייב אלא אחת, ולמסקנה - לוקה כמה פעמים אם שהה כדי פרישה, ובמשנה מדובר שלא שהה כדי פרישה ולכן אינו חייב אלא אחת. לשיטתו מצד הגברא ולכן חייב כמ"פ מצד זה שהי' יכול לפרוש וכל שהי' כדי פרישה זה חיוב נוסף על האדם.

המשך

האם נזירותו ונזירות בנו מצטרפות?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וכל אחד זה נזירות אחרת מצ"ע וא"א לקשרם ולחברם מצד האדם.

לירושלמי - כשאמר הריני נזיר כשהי' לי בן והריני נזיר מעכשיו - האם מצטרפים? והגמרא מפרטת - שאם נולד בנו היום ומחר נכנס לבית הקברות הרי יש לו לנזירות בנו שני ימים, ואם נולד בנו למחר - הרי יש לנזירותו שני ימים, והתשובה היא שמדובר שנולד בנו בין השמשות של היום הראשון לנזירותו וביום השני נכנס לבית הקברות. ולר' אבין מדובר אפילו שנולד בחצות היום הראשון לנזירותו ובסוף היום נכנס לבית הקברות ותחילת היום עולה לנזירותו וסוף היום לנזירות בנו. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש אפשרות לסבור שהוא ובנו זה המשך אחד ולכן אולי חצי יום יהי' לנזירותו והחצי השני לנזירות בנו שהרי ברא כרעא דאבוה וענינים דבר א'. ועצ"ע.

יח, ע"ב

האם אשם נזיר מעכב?

לבבלי - מחלוקת לחכמים לא מעכב ורק לר' אליעזר אשם מעכב והרמב"ם פסק שלא מעכב כבבלי, לשיטתו מצד החפצא והקרבת הוא רק חיוב מצ"ע ואין לזה קשר כ"כ חזק נזירות של הגברא עד כדי שיעכב את הנזירות. לירושלמי - משמע שכן מעכב, והראב"ד פסק כירושלמי שכן מעכב. לשיטתו מצד הגברא ולכן הקרבן שהוא כפרה על האדם הוא ממש חלק והמשך של הנזירות ולכן מעכב.

כ, ע"א

האם ר' יהודה סובר לגבי הילני המלכה שנדרה נזירות בחו"ל 7 שנים ואח"כ באה לארץ ועשתה עוד 7 שנים כב"ש? לבבלי - משמע שר"י אינו סובר כב"ש, שאם הי' סובר כב"ש שמדובר שנטמאה או היתה צריכה לעשות 14 שנה ושלושים יום תוספת כמו כל נזיר שבא מחו"ל לארץ, לשיטתו מצד החפצא ואין סברא שר"י יסבור כב"ש שזה נגד ההלכה וגם שהי' צ"ל עוד תוספת שלושים יום.

לירושלמי - מחלוקת: לר' חייא ר"י כב"ש ומדובר שנטמאה אלא שלא הזכירו 30 יום שלא רצו להזכיר חודשים ורק שנים שלימות ולר' יוחנן לא סובר ר"י כב"ש ואפילו שלא נטמאה היתה צריכה לספור עוד שבע שנים כב"ה, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין בעי' שר"י סובר לא כהלכה אלא כב"ש וגם שאינו סופר שלושים יום, שמצד האדם רוצה להזכיר רק שנים, ושלושים יום זה כמו טפל שא"צ להזכיר ביחס לשנים.

פרק רביעי

מי שאמר הריני נזיר ושמע חברו ואמר "ואני", האם צריך לומר "ואני" או מספיק גם "אני"? לבבלי - לא מקשרים זה למחלוקת של ר"מ ור"י, לשיטתו מצד החפצא ופה הכוונה "אני" שהוא בעצמו נודר וכמו נזירות שרואה פה נזיר ומתחייב כמוהו.

לירושלמי - מקשרים זה למחלוקת שר"מ סובר שאין צריך ו' ור"י סובר שכן צריך ו' המחבר כמו בשבועה שנשבע לא לך ולא לך וכו', לשיטתו מצד הגברא ולכן פה הכוונה שרוצה להתפס בנזירותו של האדם שנדר לפניו ולא שהוא בעצמו נודר (בתור יד לנזירות ולכן זה קשור למחלוקת ר"מ ור"י האם יכול להתחבר בלי ו' או לא.

כא, ע"א

האם כל אחד מתפס בחבירו או בראשון? לבבלי - הסתפק בזה, ולמסקנה שכל אחד מתפס בחבירו וא"צ שכולם יהיו תוך כדי דיבור של ראשון, לשיטתו מצד החפצא

כנ"ל שכ"א נודר בעצמו ולא שנתפס לנודר הראשון.

לירושלמי - זו מחלוקת: י"א שמדובר שהיו כולם תוך כדי דיבור של ראשון כי כולם מתפיסים בראשון וי"א שא"צ תוך כדי דיבור של ראשון אלא מספיק שכל א' תכ"ד של חברו. לשיטתו מצד הגברא כנ"ל ולכן נחשבים כולם לדעה אחת שנתפסים בנודר הראשון ולא כ"א מצ"ע.

המשך

שנים שמתפיסים באחד ואחד שמתפיס בשנים

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא, והרי אין הכוונה שמתפיס בראשון אלא שזה כמו יד לנזירות, שהוא בעצמו נודר כנ"ל ולכן אין שייך כל השאלות של הירושלמי.

לירושלמי - א' שאמר הריני נזיר פעמיים ושמעו שניים ואמרו אנו נזירים - האם הכוונה שכ"א נזיר פעמיים או כאו"א נזיר רק פעם א' הותר הוא הותרו הם. הותרו הם לא הותר הוא. שנים שאמרו הרי אנו נזירים ושמעו א' ואמר ואני, האם תחת שניהם נזר, היינו שנזיר פעמיים או תחת א' מהם נזר היינו שהוא נזיר רק פעם א'? הותרו הם הותר הוא הותר הוא לא הותרו הם. לשיטתו מצד הגברא, כנ"ל שנחשב כמתפיס בראשון ולכן זו שאלה כל הדברים האלו.

כ, ע"ב

בעל שהיפר לאשתו, האם גם נדרו מופר? לבבלי - מובא שאם אמר הריני נזיר ואת ואמרה אמן מיפר את שלה ושלו קיים. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק את שלה יכול להפר שהיא החפצא שלו כנ"ל לשיטתם שהיא מצ"ע ע"י אמירת אמן כאילו נדרה בעצמה ואינה שייכת לנדרו ולכן יכול להפר רק את שלה ושלו קיים ואינם תלויים א' בשני כלל.

לירושלמי - מובא שמיפר את שלה וגם שלו בטל. לשיטתו מצד הגברא והם תלויים א' בשני כנ"ל לשיטתם שהיא נתפסת בו וא"א שיהא שלה בטל ושלו קיים לכן חייב להיות שגם שלו בטל שזה התנאי שגם שלה יופר.

כג, ע"ב

האם גדולה עבירה לשמה כמצוה שלא לשמה?

לבבלי - כן, ובהו"א חשבו שגדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה אבל למסקנה זה אותו דבר. לשיטתו מצד החפצא והרי כשעושה דבר במס"נ ולא נהנה אז יש הו"א שזה יותר ממצוה שנהנה.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא והרי ודאי שאסור לו לעשות עבירה ואין הו"א שזה יותר ממצוה שהאדם מצווה.

כד, ע"ב

מנין יש לאשה ממון, והרי א"א להקנות כסף לאשה?

לבבלי - מדובר או שקימצה מעיסתה או שנתנו לה ע"מ שאין לבעלה רשות בזה. לשיטתו מצד החפצא ואפשר לתת לה כסף ע"מ שאין לבעלה רשות בזה שהרי החפצא שייכת לאותו אדם.

לירושלמי - מדובר שבעלה נתן לה לשלוט על נכסיו אא"כ ימחה בה, ולא מקבלים את התירוץ שנתנו לה ע"מ שאין לבעלה רשות בזה. לשיטתו מצד הגברא והרי היא שייכת לבעלה ואין לה שום אפשרות לזכות בנכסים אא"כ בעלה נתן לה לשלוט ורק הוא יכול לתת לה בנכסים שליטה.

המשך

מה הדין במותר קרבנות נזיר?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ופשוט שזה הולך לנזירות.

לירושלמי - מובא שמותר הכסף שנשאר לקרבנות נזירים לנזירים ומותר נזיר לנדבה וי"א שאם קרב שלמים בסוף קרבנו מותרו שלמים ולר' זעירא אפילו קרב שלמים בסוף תמיד מותרו נדבה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא שהולך לנדבה שזה כוונת האדם.

כו, ע"ב

מה הדין אם הפריש שור [שאינו ראוי לקרבן נזירות] לנזירותו ומת?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שאינו ראוי לקרבן נזירות נחשב רק כמפריש מעות.

לירושלמי - מחלוקת: לר' יוסי נחשב כמפריש מעות ולר' חייא נחשב כמפריש בהמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שנחשב כמפריש בהמה, שמצד האדם הרי התכוון להפריש בהמה אפילו שאינה ראויה.

כח, ע"ב

מה המקור שרק האיש מזיר את בנו? לבבלי - מובאת מחלוקת אם זה הלכה למשה מסיני או כדי לחנכו. לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים שזה חלק ממצות האבא, וכמו שלאשה יש חלק במצוות פו"ר וכן הילד במצוות נזירות.

לירושלמי - לא מובא מקור לזה. לשיטתו מצד הגברא ולכן המצווה היא רק על האבא ולא על הילד. ועצ"ע.

המשך

האם יש דעה שהאיש לא מזיר את בנו? לבבלי - לא מובאת מחלוקת בזה. לשיטתו מצד החפצא ולכן כולם סוברים שהילד הוא חלק ממצות האבא.

לירושלמי - מובאת מחלוקת, שלב"ש אין האיש מדיר את בנו בנזיר ולב"ה אדם מדיר את בנו בנזיר. לשיטתו מצד הגברא כנ"ל ולכן יש דעה שאין האיש מדיר את בנו בנזיר. ועצ"ע.

ל, ע"א

מה המקור שהאיש מגלח על נזירות אביו? לבבלי - מובא שזה הלכה למשה מסיני. לשיטתו מצד החפצא וסו"ס מכיון שהם 2 אנשים שונים ולכן צריך מקור מיוחד שהם המשך אחד ויכול לגלח על נזירות אביו. לירושלמי - לא מובא המקור לזה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין לזה מקור וזה פשוט מסברא מכיון שהבן הוא המשך של האבא.

ל, ע"ב

האם בן שנוזר ע"י אביו יכול למחות בכל

לשון?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך למחות דוקא בלשון שמבטל את הדבר לגמרי.

לירושלמי - מובא שהבן יכול למחות בכל לשון ואינו כהפרת בעל לאשתו שצריך דווקא לשונות מסוימים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק שמגלה דעתו שאינו רוצה ופטור.

פרק חמישי

לא, ע"א

מה הדין בהקדש בטעות לב"ש? לבבלי - דין באריכות האם הקדש בטעות לב"ש נחשב להקדש ולמסקנה זה כן הקדש. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל בעקמת שפתיו אמר שזה הקדש ולכן זה קדוש.

לירושלמי - מחלוקת: לר' ירמי' גם אם בא לומר חולין ואמר עולה הקדש בטעות נחשב להקדש ולר' יוסי רק אם התכוון להקדיש והי' רק טעות בדבר אחר כגון שהתכוון להקדיש שור שחור ויצא שור לבן. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שרק אם נתכוון להקדיש אז זה קדוש שמתחשבים בכוונת האדם.

המשך

האם חוששים לקנוניא בנותן מתנה וגרש את אשתו?

לבבלי - דין בחשש לקנוניא בגרושין אך לא הביא מה הדין בנותן מתנה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מקשרים בין נותן מתנה לבע"ח שזה שני דברים שונים.

לירושלמי - שואלים מה אומר ר' יהושע באחד שנתן מתנה לחברו ואח"כ בא הנותן לגרש את אשתו והיא רוצה לגבות כתובתה ממתנה זו - האם חוששים שבעלה חזר בו מהמתנה והיא עשתה קנוניא איתו והוציאה מידו? האם מכיוון שהוא נותן מתנה בעין יפה אינו צריך לנדור הנאה, כי מסתבר שלא חזר בו, או מכיון שהורע כוחו והוא חוזר בו צריך לנדור הנאה מחשש קנוניא? ומביאים סיפור לראי' שקרובתו של ר' חגי בעלה הי' חייב כסף בשטר ובא בעל החוב וגבה את החוב, בא מעשה לפני ר' אחא, שבעלה רצה

לגרשה אמר צריך לנדור הנאה כדי שלא יהי' קנוניא, ור' יוסי אמר אין צריך לנדור הנאה ואמר ר' חגי ר' יוסי צודק ואין צריך לנדור הנאה, שאין חשש לקנוניא וכן גם פה. לשיטתו מצד הגברא ולכן משוים נותן מתנה לבע"ח שכרגע מצד האדם בשניהם יש לו נטי' לעשות קנוניא.

לא, ע"ב

מה הדין בנזר ונשאל לחכם?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין שייך לדבר על א' שעתידי לישאל אלא מסתכלים בפועל אם נשאל לחכם או לא ואז אין כלל מחלוקת.

לירושלמי - מדובר שעבר על נזירותו כולם מודים שמשעה שנשאל לחכם ואם שלא עבר על נזירותו כולם מודים שזה משעה שנזר, אלא הספק אם עתידי לישאל ואנו מסופקים אם עבר על נזירותו. ב"ש אומרים אפילו שעתידי להישאל אבל מכיון שעדיין לא נשאל נחשב שעבר על נזירותו ולכן מונה משעה שנשאל [וקשה שהרי תמיד ב"ש הולכים אחרי בכח] וב"ה אומרים אילו הי' עובר על נזירותו לא הי' נשאל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחשבים בזה שעתידי לישאל שרואים את כוונתו כאילו כבר בפועל.

לב, ע"א

מי שעבר על נזירותו ורוצה להתיר את נדרו לבבלי - ר' יהודה אומר אין נשאלים לו אא"כ נהג איסור כמספר הימים שנהג בהם היתר, ולר' יוסי צריך בנזירות מועטת שלושים יום לנהוג איסור, ורק בנזירות מרובה צריך כמספר הימים ובמה מדובר אם עבר ונטמא בנזירותו כולם מודים שסותר את הכל, ואם עבר בתגלחת כולם מודים שלא סתר אלא שלושים יום, אלא מדובר שעבר ושתה יין. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שינהוג איסור כימים שנהג היתר שא"א להפר אם חסר בחפצא שזילזל בימי הנזירות. לירושלמי - כנראה שא"צ בגלל שמתירים לאדם ולא משנה שחסר בחפצא של הנזירות.

לב, ע"א

האם לאדם יש תשובות ואינו עונה אותן? לבבלי - לא מובא דבר זה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לענות אם יודעים ולא למנוע בר.

לירושלמי - מביא מקרה לגבי מעשר בהמה אם הי' יודע שהוא מספר 9 ובכוונה קראו עשירי חברייא אומרים קדוש, ר' יהודה אומר לא קדוש, והמשנה מסייעת לחברייא שאמרו ב"ה לב"ש אין אתם מודים בטעות שתצא ותרעה בעדר? א"ל ב"ש אי אתם מודים למי שטעה וקרא לתשיעי עשירי ולאחד עשר עשירי שהוא מקודש? ומדוע לא ענו להם ב"ה שאין להוכיח ממעשר שקדוש רק בטעות, כמו שאמר ר' אמי עשירים היו בתשובות אלא שלא רצו לענות כל התשובות שידעו. לשיטתו מצד הגברא ולכן לפעמים רואים שעדיף לא לענות בשביל זיכוך האדם שיהי' עניו וכו'.

לב, ע"א

מי שנדר בנזיר והלך להביא קרבנותיו ומצא שנגנבו ולאח"כ החזירו הגנבים, האם למפרע חלה עליו הנזירות או מכאן ולהבא? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ובפשטות כנראה חלה עליו הנזירות מלמפרע שהרי בפועל היו הקרבנות בזמן שהיו צריכים. לירושלמי - נשאר בשאלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחשבים בדעת האדם שרואה שנגנבו וחושב לבטל על הנזירות וכמו שפותרין בנולד.

לב, ע"ב

מה הכוונה "מי שנתקיימו דבריו"? לבבלי - מסביר באופנים שונים, אבל לא מתרץ שהוא בלשון סגי נהור. לירושלמי - מובא שהמשנה מדברת בלשון סגי נהור והכוונה למי שלא נתקיימו דבריו שהוא נזיר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האנשים יש עדיפות לדבר בלשון סגי נהור. ועצ"ע.

לד, ע"א

לירושלמי - מובא שבתחילה היו דורשים "שכר שכר" שכמו ששם זה רביעית אף כאן רביעית חזרו לומר מזה שכתוב "לא יאכל ולא ישתה" מה אכילה בכזית אף שתיה בכזית, לשיטתו מצד הגברא ולכן המסקנא לומדים מהציווי שעל האדם "לא יאכל".

המשך
האם נזיר לוקה גם משום "וכל משרת" ?
לבבלי - משמע שלא, לשיטתו מצד החפצא שזה המשך לאותו איסור שיש לו ביין.
לירושלמי - משמע שכן, לשיטתו מצד הגברא, ולכן רואה בזה עוד איסור. ועצ"ע.

לה, ע"ב
מה הדין בכלל ופרט ?
לבבלי - משמע שאין בכלל אלא מה שבפרט, לשיטתו מצד החפצא ולכן ממעטים שדוקא פרט זה.
לירושלמי - משמע שהכל בכלל, לשיטתו מצד הגברא שכוללים הכל.

מב, ע"א
האם יש מקור אחר שנוזיר צריך לגלח את כולו ?
לבבלי - לומד מ"גלחנו" עד שיגלח את כולו, לשיטתו מצד החפצא ולכן הגילוח זה חלק מהנזירות.
לירושלמי - לומד מ"וגילח" שאם שייר שתי שערות לא עשה כלום, לשיטתו מצד הגברא, ולכן לומדים מ"וגילח" שזה רק מצד האדם, ועצ"ע.

מ, ע"א
האם תגלחת כעין תער לא סותרת נזירות ?
לבבלי - מסיק שגם ככעין תער סותר, לשיטתו מצד החפצא, והרי התוצאה היא אותו דבר.
לירושלמי - משמע שרק בתער סותר, לשיטתו מצד הגברא, ולכן דוקא בתער שעובר ממש עבירה, אז סותר.

המשך
אם גילח ונשאר מהשערות כשיעור כדי לכופף

כמה נזירים יש במקרה שא' אומר הריני נזיר שזה חי' וא' אומר הריני נזיר שזה בהמה וא' אומר וכו' ?
לבבלי - פשוט שיכולים להגיע רק לתשעה, שלא גורס הריני נזיר ששניכם נזירים. לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שא"א שיהיו שניהם נזירים.

לירושלמי - לדעת ב"ש שהקדש טעות נחשב להקדש אז יכולים להגיע לעשרה, משא"כ לב"ה ודאי שיהיו רק 9 נזירים שודאי א' מהם עשה טעות ואינו נזיר. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם האדם רוצה להקדיש אפילו בטעות נחשב וכן פה בנזירות.

פרק שישי
לד, ע"ב
מאיפה לומדים איסור עלים ולולבים בנזיר ?
לבבלי - לומדים מריבוי ומיעוט, לשיטתו מצד החפצא שזה קשור יותר ללימוד של ריבוי ומיעוט, על דרך במחשכים הושיבני, שמרמז על ריבוי פרטים שנפרדים מאלוקות.
לירושלמי - לומדים מכלל ופרט, לשיטתו מצד הגברא וזה קשור יותר לכלל ופרט שזה כולל ומאחד את הכל על דרך א"י שמאחדת את יושבי'.

המשך
מה המקור לאיסור אכילת טריפה ?
לבבלי - לומדים מהפסוק "ובשר בשדה טריפה לא תאכלו", לשיטתו מצד החפצא שיש איסור מיוחד בטריפה ששונה מנבלה, ואין לומד מק"ו מנבלה.
לירושלמי - לומדים מהיתור "וכל נבילה" שמרבה את הטריפה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן כולל את האיסור נבלה וטרפה, ואולי זה קשור לענין שנבלה מתה בידי המלך (ה') ואסורה כל שכן טריפה שמתה בידי אדם ע"י השחיטה, ודאי שאסורה.

לח, ע"ב
מה ביאור טעם המשנה הראשונה ?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ומצד השיעורים בעצמם, ועצ"ע.

מלקויות, אז אינו מקבל התראה באופן כזה. אבל אם הייתה צלוחית אחת של יין והתחיל לשותת בה ואמרו לו תהי' יודע שאם תשתה את כולה יש בה עשרה זיתים תתחייב עשרה מלקויות נחשב להתראה וחייב על כל זית וזית. לשיטתו מצד הגברא מספיק התראה אחת מצד האדם על כל החיובים.

המשך

כיצד חותך את הזרוע מן האיל?
לבבלי - לא הובא. ובפשטות כנראה מחוברת לגמרי עד סוף הבישול, שהרי מפה לומדים למושג "ביטול בשישים" ואין ענין כ"כ לפעולת האדם בחתיכת הזרוע אם לא חותכה לגמרי.

לירושלמי - כתוב "ולקח הכהן את הזרוע בשלה מן האיל" והיינו שצריכה להיות קצת מחוברת לאיל. והכוונה שחותכה קודם הבישול עד שהוא מניח בה כשעורה שמחוברת לאיל ואז מבשלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיעשה פעולה של חתיכה קודם הבישול ויש לזה חשיבות מיוחדת מצד האדם וגם שתהי' קצת מחוברת.

המשך

מהו השיעור איסור בתערובות של תבלין שנותן טעם?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא, ואין שום עניין בזה שנותן טעם ושיעור הביטול כרגיל.

לירושלמי - חלפי שאל את ר' יוחנן וריש לקיש האם תבלין שנותן טעם יאסור אפילו אם הוא שיעור קטן ביותר, כיון שנותן טעם? אמר לו לא, שאין איסור אא"כ הוא אחד ממאה או אחד ממאתיים או אחד ממששים. לשיטתו מצד הגברא, ולכן אם נותן טעם אז יש הווא"א שלא בטל.

המשך

האם ר' אליעזר נקרא שמותי?
לבבלי - כן, ויש מפרשים שהכוונה שנידוהו, ויש מפרשים שהכוונה שהוא מבית שמאי. לשיטתו מצד החפצא ולכן בגלל שהולך נגד

ראשו לעיקרו

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וודאי שזה לא נחשב גילוח, צריך את התוצאה שלא יישארו כלל שערות, ולא יעזור שחתך חצי שערה.

לירושלמי - מובא שאם גילח ונשאר שתי שערות וגילח כדי לכוף ונשאר כדי לכוף שזה ספק, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מתחשב בזה שגילח חצי שערה, שמצד האדם הרי עשה פה גילוח, ולכן הספק.

מ, ע"א

האם נזיר סותר על גילוח ג' שערות?
לבבלי - לא, שסותר רק על גילוח רוב ראשו, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך רוב הראש, שאז זה ניכר עם חשיבות בחפצא.

לירושלמי - משמע שכן, וכך אומר שאם תולש שערה א' חייב מלקות לעיכוב צריך שתיים ולסתור צריך 3 שערות, לשיטתו מצד הגברא, ולכן אם עושה שלוש שערות כבר נחשב לפעולה חשובה מצד האדם שסותרת.

מ, ע"א

האם יש דעה שלא לוקח על גילוח שערה אחת?

לבבלי - פשוט שלוקח על אחת, לשיטתו מצד החפצא ולכן מתחשבים בתוצאה שהי' פה גילוח.

לירושלמי - כן, שהמשנה חולקת על ר' יוסי וסוברת שרק על גילוח 2 שערות חייב מלקות, לשיטתו מצד הגברא, ולכן צריך גילוח חשוב מצד האדם, וזה לפחות שתי שערות. ועצ"ע.

מב, ע"א

האם אפשר התראה אחת לכמה עבירות?
לבבלי - משמע שלא וחייב על כאו"א רק אם התרו בו לפני כל זית וזית. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להתרות על כאו"א מצ"ע.

לירושלמי - משמע שכן התראה אפשרית לכמה עבירות, שאם הי' לפניו צלוחיות שתיים אחת של מים ואחת של יין, שתה של מים ואמרו לו שאם אתה שותה את של היין יש שם עשרה זיתים ואתה מתחייב עשרה

רבים מגדים אותו, שאין שום מציאות נגד ההלכה וגם מחמירים מחשש לחוסר ביטול. לירושלמי - גם מובא שר' אליעזר שמותי והכוונה רק שהוא מבית שמאי. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מובא רק שהוא מבית שמאי, ולא כ"כ מחמירים עד כדי שמגדים אותו אם הולך נגד רבים שיש מציאות וחשיבות גם ליחיד.

מו, ע"ב

נזיר ממורט שאין לו שערות לבבלי - כ"ה אומרים שצריך להעביר תער על ראשו אפילו שאין לו שערות, כ"ש אומרים שלא צריך. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך את הפעולה של העברת תער על ראשו. לירושלמי - הדיעות הפוכות לב"ש צריך להעביר תער על ראשו, לב"ה לא צריך. לשיטתו מצד הגברא, והרי מצד האדם אין לו שערות ואין צריך שום פעולה.

פרק שביעי

מו, ע"א

האם מפורש שנטמאים למת מצוה? לבבלי - כן. שלא מטמאים לקרוביהם אבל מטמאים למת מצוה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להיטמא, וזה חידוש שהרי לא מחשיבים כ"כ את כבוד האדם מצ"ע. לירושלמי - לא מפורש שנטמאים למת מצוה. לשיטתו מצד הגברא וזה דבר פשוט.

מו, ע"ב

האם כהן גדול נחשב גם בגדר של כהן הדיוט?

לבבלי - לא נחשב, וזה שאינו מטמא לטומאת מת ברחוקים זה ק"ו מכהן הדיוט. לשיטתו מצד החפצא שהרי נהי' בדרגא גבוהה ללא קשר לכהן הדיוט.

לירושלמי - לומדים מהפסוק ועל כל נפשות מת לא יבוא, שודאי זה לא לאסור על אלו שאינם קרובי משפחה, שהרי הוא בכלל כהן הדיוט, ולכן לומדים שהכוונה היא לקרובי משפחה. לשיטתו מצד הגברא והרי בתחילה הי' כהן הדיוט ונחשב כמוהו.

מו, ע"ב

כמה מקורות לטומאה למת מצוה? לבבלי - לומדים מהפסוקים שכתוב בכהנים "לאביו ולאמו לא ייטמא", "לאחותו לאחיו" משמע שלמת מצוה כן צריך להיטמא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומדים מקרובים ממש שמת מצוה קשור לאדם יותר ממשפחה, ומצד עצמו יש חובה לקברו.

לירושלמי - מוסיפים עוד מקורות, שכתוב "לא יטמא בעל בעמיו", בעמיו אינו מטמא, אבל מטמא הוא למת מצוה, ויש אומרים שלומדים מהפסוק "להחלו" להחלו אינו מטמא אבל מטמא הוא על מת מצוה, ויש אומרים שלומדים מהפסוק "כי קללת אלקים תלוי" שהכוונה גם הכה"ג צריך לטפל במת מצוה. לר' חייא לומדים מהכפילות של האיסור לטמא, שבא להתיר מת מצוה. לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד מפסוקים שלא קשורים דוקא למשפחה, ז"א שזה מצוה צדדית רק על האדם ואולי רק היתר אבל לא חובה ממש מצד עצמו כמו משפחה הכי קרובה. ועצ"ע.

המשך

אבר מת מצוה

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין רואה באבר את כל הגוף. לירושלמי - כשם שאדם מטמא למת מצוה כל גופו, כך מטמא גם על אבר של מת מצוה לשיטתו מצד הגברא ולכן באבר א' הוא רואה את כל הגוף וצריך לכבדו וליטמא לו.

המשך

מעשה שחתכו את רגלו

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין זה חידוש שלא מטמא כמו באבר של מת מצוה כנ"ל.

לירושלמי - מעשה ביוסי בן פחסס שעלתה ברגלו מחלה ונכנס הרופא לחותכה אמר לו לרופא כשתניח בו כחוט השערה (היינו לפני שתסיים לחותכה) תודיעני, חתכה והניח בה כחוט השערה והודיעו ואז קרא לנחוניא בנו

הראשון שמטמא, ולכן דוקא אדם הראשון מטמא שהוא יציר כפיו של הקב"ה.

המשך

האם האדם נברא ממקום המזבח? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולא כ"כ חשוב מקום בריאתו.

לירושלמי - מובא שנברא ממקום המזבח שכתוב "וייצר ה' את האדם עפר מן האדמה" וכתוב "מזבח אדמה תעשה לי" גז"ש שנברא מאותו מקום והלואי תהא לו כפרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב לדעת מהיכן נברא. ועצ"ע.

נא, ע"א

מה הכוונה של הפסוק "והיו ימיו מאה ועשרים שנה", והרי חי קרוב לאלף שנה אדה"ר?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ובפשטות מדבר על כל המין האנושי במשך הדורות ולא דוקא על אדם הראשון.

לירושלמי - מובא שהכוונה ש-120 שנה לאחר פטירתו של אדם הראשון נהפך לתרווד רקב, לשיטתו מצד הגברא ולכן מחפשים הסבר שמתאים דוקא לאדם הראשון.

נ, ע"א

האם מגלח על רוב בנין ורוב מנין? לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא, לכן אם יש רוב הגוף נחשב לטומאה שהנזיר מגלח עלי'. לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא, ולכן צריך שיהי' הגוף שלם, ורק אחרי זה הנזיר מגלח עלי'.

נו, ע"א

האם יש מקורות מפסוקים לאלו ימים עולים לנזיר מצורע?

לבבלי - אין מקורות מפסוקים, אלא לומדים מק"ו שימי ספירו וימי חלוטו לא עולין לנזירות, לשיטתו מצד החפצא ולכן לומד מסברא ואין צריך פסוק שהרי ימים אלו ימי ספירו וחלוטו זה חלק מהצרעת. לירושלמי - ימי הסגר עולין לימי נזירות וימי

א"ל נחוניא בני עד כאן היית חייב לטפל בי, מכאן ואילך צא שאין אדם מטמא על אבר מן החי מאביו. וכשבא הדבר אצל חכמים אמרו ע"ז נאמר יש צדיק אוכד בצדקו, היינו שאפילו שאוכד ומתייסר עדיין הוא צדיק. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה חידוש שפה אין מטמא לאביו באבר א' אפילו שזה שווה לכל הגוף כנ"ל אפילו שבמת מצוה כן מטמא כי שם אין מי שיטפל בו, משא"כ פה שיש מי שיטפל בו אז אין חובה לבן ליטמא שהרי יש אחרים.

נ, ע"א

מה הדין בנפל שאין בו כזית בשר?

לבבלי - אין ודאות שלא נתקשרו איבריו שיכול להיות שאפילו שאין עליו כזית בשר יכול להיות שנתקשרו איבריו. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך ליטמא שיש בו איזה שהיא צורה וזה כבר מספיק כדי ליטמא.

לירושלמי - פשוט שאם אין בו כזית בשר ודאי שלא נתקשרו איבריו. לשיטתו מצד הגברא וצריך שיהי' בו צורת אדם וא"א פחות מכזית.

המשך

האם שרץ מטמא בכעדרה משום שזו תחילת ברייתו?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' שיעור חשוב אלא שבשרץ החמירו וכמו גזה"כ.

לירושלמי - מובא זה, אבל י"א שזה רק מדרש אבל אינו המקור ממש לזה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסביר שזה יהי' יותר מובן לאדם. ועצ"ע.

נד, ע"א

איך הלשון לגבי קברו של אדם הראשון?

לבבלי - הלשון הוא קבר שלפני הדיבור, ואולי כולל עוד קברים שמטמאים ולא רק של אדם הראשון. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על כל הקברים שמטמאים מצ"ע ולא בגלל חשיבות מסוימת.

לירושלמי - הלשון הוא קברו של אדם

למטה מותר ולר' יוסי לא משנה בכל מקרה אסור, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם נוגע באיזה אופן האדם עשה את זה, מלמטה למעלה או הפוך.

פרק תשיעי
סא, ע"א

מה המקור שאין נזירות בגויים?
לבבלי - האריך מה המקור לזה והביא את הפסוק "דבר אל בני ישראל" ופסוקים נוספים, לשיטתו מצד החפצא שלגויים אין שייכות בנזירות מצד עצמם.
לירושלמי - לומדים מזה שכתוב "וכיפר עליו" שרק למי ששייך אצלו כפרה יצאו גויים שלא שייך אצלם כפרה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן רק בפרט מסוים שקשור לכפרה אין לגויים שייכות.

המשך

האם גוי מזיר וניזור?
לבבלי - פשוט שלגוי אין נזירות כלל אינו מזיר ואינו ניזור, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין לו שייכות כלל לנזירות.
לירושלמי - משווה את זה לערכין ולכן מי שסובר שבערכין גוי מעריך גם פה גוי מזיר ומי שסובר שם שגוי נעריך גם פה סובר שגוי ניזור וממעט רק שגוי אינו באיסור "בל יחל" כישראל וגם שגוי אין לו היתר חכם או לר"י שאין צריך היתר חכם אלא מתיר לעצמו, לשיטתו מצד הגברא ולכן משווה לערכין שיש דעה שכן שייך באופן כללי, כנ"ל.

המשך

האם לבן הוא כושן רשעתיים?
לבבלי - כן, והוסיף שהוא גם בעור אביו של בלעם, לשיטתו מצד החפצא ולכן מקשר את לבן לבלעם שהוא גרם שיצא ממנו כזה רשע שרצה לקלל את עם ישראל.
לירושלמי - מובא רק שהוא כושן רשעתיים, לשיטתו מצד הגברא והרי בסוף יצא מבלעם ברכות גדולות מאוד ולכן לא רוצים ליחס זאת ללבן כלל. ועצ"ע.

ספירו אין עולין וגם ימי חלוטו אין עולין שלומדים מהפסוק "אל נא תהי כמת", מה ימי המת אין עולין אף ימי ספירו אין עולין, לשיטתו מצד הגברא לכן צריך פסוק מיוחד כי ימים אלו לכאורה זה רק בשביל האדם לברר אם הוא טמא ועל ידי שיש פסוק מובן שזה ממש חלק מהצרעת, ועצ"ע.

פרק שמיני
המשך

האם מתרצים שמדובר שאומר ראיתי טומאה שנזרקה ביניכם?
לבבלי - כן, שמקשה שאם אומר ראיתי אחד מכם שנטמא והוא הרי"ז שלושה וזו רה"ר ומתרץ שאומר ראיתי טומאה שנזרקה ביניכם ולא הי' יחד איתם ממש ולכן אי"ז רה"ר, לשיטתו מצד החפצא ולכן אם אינו נמצא ממש איתם אז אין זה רשות הרבים.
לירושלמי - לא מובא תירוץ זה, לשיטתו מצד הגברא, ומכיון שהוא ראה את הטומאה שביניהם גם הוא קשור אליהם ונחשבים לרשות הרבים, ועצ"ע.

המשך

מה הדין בשערו של נזיר מצורע?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן אי אפשר לומר בגלל שהאדם גם מצורע אז השערות אינם קדושים.
לירושלמי - מחלוקת: לר"י אסור, לר"ל מותר, ושואל ר' זעירא מה הי' קודם האם נזיר או מצורע, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם האדם מצורע זה משפיע שאין קדושה בשערות לדעה אחת.

נח, ע"א

האם בהקפת כל הראש יש חילוק בין מלמטה למעלה או הפוך?
לבבלי - לא הובא. רק מחלוקת האם הקפת כל הראש שמה הקפה או לא, לשיטתו מצד החפצא ולא משנה באיזה אופן גוזר השערות, העיקר שמקיף את כל ראשו מצד התוצאה.
לירושלמי - מובאת גם מחלוקת נוספת, שלר' יוחנן מלמטה למעלה אסור אבל מלמעלה

לכבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא שאין הבדל בין נמצא לידוע לגבי טומאה ופינוי. לשיטתו מצד החפצא ואין הבדל בידיעת האדם.

לירושלמי - מובא ששלושה מיני קברות הן: א. קבר הנמצא מפנין אותו ואם פניהו מקומו טמא ואסור בהנאה, ב. קבר הידוע אין מפנין אותו ואם פניהו מקומו טהור ומותר בהנאה, ג. קבר שהוא מזיק את הרבים מפנין אותו ואם פניהו מקומו טמא ואסור בהנייה, ולר' אבא מותר בהנאה ואם קדם הקבר לעיר אז מקומו טמא ואם קדמה העיר אז מקומו טהור קבר שהקיפתו העיר משלוש רוחות מפנין אותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל בין קבר שנמצא לידוע שנוגע ידיעת האדם או מזיק את הרבים.

המשך
האם קברי מלך ונביא מתפנים?
לכבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מפנים כל קבר סתם כך בלי סיבה מיוחדת וע"ד מת מצוה קונה מקומו. ועצ"ע.
לירושלמי - מובא שכל הקברות מתפנים חוץ מקברי המלך וקברי הנביא משום כבודם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק ודוקא נביא ומלך לא מפנים שזה משהו מיוחד.

המשך
מה המחלוקת בין ר"ש וחכמים בכרם ובקברות צפופים?
לכבלי - מובאת המחלוקת לגבי כרם שאם נטוע פחות מ-4 אמות לר"ש אינו כרם ולחכמים הרי"ז כרם ורואין את האמצעים כאילו אינן, אבל לגבי קברות גרס שהמחלוקת של ר' שמעון וחכמים הפוכה. לשיטתו מצד החפצא שאין להשוות בין קברות לכרם שבקברות א"א לחכמים להגיד ורואים אותם כאילו אינם ורק בכרם אפ"ל כן ולר"ש הפוך שבכרם שאדם משתמש בפירות א"א לומר כאילו אינם משא"כ בקברות שאינם בשימוש אומרים כאילו אינם.

לירושלמי - מובא שכשם שחולקים בכרם כך חולקים בשכונת קברות. לשיטתו מצד הגברא

סב, ע"ב
לגבי עבד שקיבל נזירות וברח מרבו - מה המחלוקת בין ר"מ ור' יוסי באומר שתי סתם?

לכבלי - המחלוקת לר"מ לא ישתה כדי שיצטער ויחזור לרבו ולר' יוסי ישתה כדי שלא יכחיש שהרי בסוף יחזור לרבו. לשיטתו מצד החפצא מדברים רק מצד העבד שהוא החפצא של האדון ודואגים לאדון.

לירושלמי - המחלוקת באומר שתי סתם לר"מ הכוונה בפני שתיה ושלא בפני אל תשתה לר' יוסי הכוונה בין בפני בין שלא בפני תשתה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים מצד האדון כשאומר לעבד שתי מה הכוונה וכו'. ועצ"ע.

סג, ע"ב
מה המחלוקת בנזיר שנטמא בטומאת התהום בתוך הנזירות?

לכבלי - לא הובא, ורק דן במקרה שאחרי שגילח תגלחת טהרה בסוף הנזירות נודע לו שנטמא קודם לכן בטומאת התהום. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין שום הבדל בין טומאת התהום לטומאה רגילה ואם נודע לו בזמן שהי' טמא ודאי שמגלח ורק בגלל שנודע לו אחר הנזירות אז יש חזקת טהרה מצ"ע ולכן י"א שטהור ואין מגלח.

לירושלמי - מובא שר"ל אין הנזיר מגלח ולר"י הנזיר מגלח. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש הבדל אם זו טומאה רגילה שיכל לדעת ממנה ואינו אנוס לגמרי לבין טומאת התהום שנחשב אנוס לגמרי ולכן יש דעה שאין הנזיר מגלח.

סה, ע"א
האם מת מצוה אינו מצוי?
לכבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא דן בזה לגבי האדם.
לירושלמי - מובא שאין חוששין למת מצוה מכיוון שאינו מצוי.

סה, ע"א
מה הדין בפינוי קברות?

ולכן משה את הכל שמצד האדם הסברה שוה.

הגברא ולכן משה את זה לנידה.

המשך

למי אומרים שרגלים לדבר?

לבבלי - לא דן בזה, ובפשטות הכוונה שאם הכהו ואמדהו למיתה והיקל פטור שרגלים לדבר שלא מת מחמת מכתו שהרי היקל. לשיטתו מצד החפצא ומסתכל מצד המכה שהתרפאה ולא אומרים שזה המשך למכה. לירושלמי - הופכים את הגירסא שזה הולך על חכמים שמחייבים בגלל שרגליים לדבר שמת מחמת המכה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל מצד האדם שהרי"ז אותו אדם וכנראה שזה המשך למכה.

סו, ע"א

מדוע נקרא סכין גילוח השערות בשם מורה? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מוסבר כלל שם זה ולא שייך לומר על השערה שמפחדת. לירושלמי - מוסבר שכמו שהזרע מפחד מהברזל שקוצר אותו אף השערה מפחדת מהתער שחותך אותה, ולכן נקרא מורה מלשון יראה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מקשר את השערה לאדם ששייך בזה מורה.

סה, ע"ב

מה המקורות לדיני ספק נגעים שעד שלא נזקק לטומאה ספיקו טהור ומשנזקק לטומאה ספיקו טמא? לבבלי - בהו"א רצו ללמוד מהפסוק "לטהרו או לטמאו", ולמסקנה זה מסברא שמעמידים אותו על חזקתו? לירושלמי - לומד מהדיוקים שכתוב "וטמא אותו" את הודאי הוא מטמא ואינו מטמא את הספק וכן "וטיהרו" שרק את הודאי הוא מטהר ולא את הספק ולכן מחלק. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש פסוק מיוחד ולא הולכים אחרי החזקה.

המשך

מה המקור שזב נטמא באונס?

לבבלי - למסקנה לומד מיתור המילה "את זובר", לשיטתו מצד החפצא שזה מצד זיבה עצמה. לירושלמי - לומדים מהיקש שכתוב "והדוה בנידתה והזב את זובר" מה נידה מטמאה באונס אף זב מטמא באונס. לשיטתו מצד

מסכת סוטה

קשר לב"ש וב"ה. בגירושין לשיטתו מצד החפצא וכל דבר זה נושא אחר. לירושלמי - כן, שר' יהושע שסובר שקינוי רשות זה זה בגלל שסובר כב"ה שיכול לגרש אשתו אפילו הקדיחה תבשילו, לכן אומר רשות שאם רצה לקנא יקנא ואם רצה לגרש יגרש. לר' אליעזר שאומר שחובה לקנא סובר כב"ש שאין יכול לגרש את אשתו אא"כ מצא בה ערוה, ולכן חייב לקנא, כי א"א לגרש סתם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מקשר את הקינוי לסיבת הגירושין שמצד האדם זה שווה.

המשך

מה המקור לדין ספק טומאה? לבבלי - פשוט שספק טומאה בין ברה"י בין ברה"ר נלמד מסוטה. ותוס' כתבו שספק טומאה ברה"ר כשיש חזקת טהרה לא צריך ללמוד מסוטה, אלא העמד דבר על חזקתו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מעמידים דבר על חזקתו ורק ברה"י צריך ללמוד מסוטה שטמא.

לירושלמי - שאלו את בן זומא מפני מה ספק רשות היחיד הטמא? א"ל שלומדים מסוטה, שהיא נמצאת ברה"י ואסורה לביתה בספק, אבל רבנן חולקים וסוברים שלא לומדים מסוטה, ומדוע ספק רה"ר טהור? א"ל בן זומא שמצאנו שהציבור עושים פסחיהם בטהרה, בשעה שרובם טמאים, ואם טומאה ידועה הותרה לציבור - ק"ו ספק טומאה לשיטתו מצד הגברא ולכן זה שברה"י טמא זה פשוט שא"א להתעלם מהספק אבל זה שברה"ר טהור זה חידוש גדול ולומד זה מקרבן פסח.

ב, ע"א

מהו סדר המסכתות?

לבבלי - מסכת סוטה לאחר מסכת נזיר, מכיון שהרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הגורם הגדול לענין הסוטה, שזה היין. לירושלמי - מסכת סוטה לאחר מסכת כתובות ולא מוסבר מדוע. לשיטתו מצד הגברא ולכן בפשטות מסכת סוטה אחרי מסכת כתובות, שזה המשך למחויבות שבין איש לאשתו וכשהיא סוטה לא מקבלת כלום.

המשך

מהי פתיחת המסכת?

לבבלי - פותח בעניני סדר המסכתות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד המסכת עצמה. לירושלמי - פותח מיד בדיני קינוי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על האדם שצריך לקנא.

המשך

האם קינוי צריך להיות באימה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה התוצאה שמקנא לה. לירושלמי - מובא שלא יקנא לה לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך מתון, אלא מתוך דבר של אימה ומשמע שזה לעיכובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' כוונה שלימה של האדם בקינוי.

ג, ע"א

האם המחלוקת בקינוי תלויה במחלוקת ב"ה וב"ש בגירושין? לבבלי - לא, שבקינוי נחלקו ר"י ור"ע ללא

כ"כ באופן שעשתה את זה ומה שאומר לתלמידיו על ביזוי כבוד התורה, שהעיקר זה התוצאה שנהי' שלום בית ופשוט שזה חשוב מהכל.

לירושלמי - מסופר שר' מאיר הי' דורש בביהכ"נ כל שבת, והיתה שם אישה ששמעה את דרשתו, פעם האריך בדרשה וכשהגיעה הביתה מצאה שהנר כבוי, אמר לה בעלה: איפה היית? א"ל בדרשתו של ר"מ, א"ל אל תיכנסי הביתה עד שתירקי בפניו של הדרשן. צפה ר"מ ברוה"ק ועשה עצמו כאילו חושש בעינו, ואמר כל אישה שיודעת ללחוש בעין תבוא ללחוש, אמרו לה שכנותיה הגיע זמנך תעשי עצמך שאת יודעת ללחוש ותרקי עליו, כשהגיע שאלה ר"מ האם את יודעת ללחוש בעין, מהפחד מר"מ אמרה שלא, א"ל אם תירקי לי 7 פעמים בעין זה יתרפא, ואז אחרי שרקקה אמר לה לכי תגידי לבעלך שאמרת לי לירוק פעם אחת וירקתי שבע, אמרו לו תלמידיו - כך מבזים את התורה? הרי היינו יכולים להלקות את הבעל ולרצות את אשתו, א"ל לא יהא כבוד מאיר ככבוד קונו? שיתבזה בשביל שלום בית. לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרט את המס"נ לבזות כבודו כ"כ וע"ז תמהו תלמידיו ולכן זה חידוש ומפרט כ"ז.

ז, ע"א

האם מוסרים לבעל שני ת"ח משום יחוד? לבבלי - אינו משום יחוד אלא כדי שיוכלו להעיד עליו ולהתרות בו אם יבעל את אשתו וכו'. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין חשש ליחוד ק"ו מגידה שזה איסור כרת ולא חוששים ק"ו לאיסור לאו של סוטה שאין חשש, שמסתכלים רק על החפצא מצד חומרת האיסור, שבאיסור לאו שיותר קל ודאי שאין ייחוד. לירושלמי - כן, הטעם הוא רק משום יחוד. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא בנידה שזה איסור כרת לכן לא חוששים בגלל שזה חמור ביותר לאדם וגם בגלל שפיתו בסלו שיודע שתהי' מותרת עוד מעט וע"כ אין חשש ליחוד משא"כ באיסור סוטה, היינו מצד האדם שאין פתו בסלו, או בגלל שלא תהי'

ד, ע"א

האם שיעורי סתירה הם לאחר התרת סינר? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחשיב את התרת הסינר כחלק משיעור סתירה. לירושלמי - מובא שכל שיעורי הסתירה הם לאחר התרת סינר. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מחשיב את התרת הסינר כחלק משיעור סתירה.

ד, ע"ב

כיצד ידע בן עזאי שיעור ביאה? לבבלי - מובא ש"א שבעל ופירש ו"א סוד הי' ליראיו ובריתו להודיעם ו"א ששמע מרבו. לשיטתו מצד החפצא שאפשר להעביר דבר זה ששמע מרבו בשיעור סתירה וא"צ לשער ממש בעצמו. ועצ"ע. לירושלמי - במקום התירוף ששמע מרבו אומר שהתחמם וראה קרי ולפי זמן זה שיער. לשיטתו מצד הגברא ולכן יכול לשער ממש רק אם ראה בעצמו קרי. ועצ"ע.

ו, ע"א

מה הלשון תולה ואינה ניכרת? לבבלי - אין את הלשון ניכרת אלא מתנונה כלשון המשנה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על העונש שלה. לירושלמי - הלשון תולה ואינה ניכרת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברת ע"ז שאינה ניכרת לאנשים.

המשך

מעשה שאישה שבעלה אמר לה לירוק על ר' מאיר לבבלי - הובא מעשה דומה באישה שירקה על בגדיו של רשב"ג. וכאן במס' סוטה מובא שזה ר' מאיר, ומוסיף שראה זאת ברוה"ק ועשה עצמו חושש בעינו וירקה לתוך עינו ממש ולא על בגדיו. ולא מובא שזה בשביל לעשות שלום בין איש לאשתו, אלא על מעשה אחר שהטעימה את תבשילה לר' יהודה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מאריך

אפילו שהי' חיגר בכ"ז הי' כ"כ חזק. לירושלמי - מובא רק שבחים על גופו וחוזקו, אבל לא מובא שהי' חיגר. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע גם שלימות גופו וקשה לומר שהי' חיגר.

המשך

מה הכוונה ואנקמה נקם אחת מפלישתים? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והנקמה תהי' באופן שבפעם אחת יפטר מהפלישתים וזו כוונת הפסוק בפשטות. לירושלמי - א"ר אחא אמר רבוננו של עולם תן לי שכר עין אחת בעולם הזה בנקמת הפלישתים ועין שני' לעת"ל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על השכר שלו.

המשך

האם היו הפלישתים יראים משמשון גם לאחריו מותו? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן היראה שיראו לא מיוחס כ"כ לשמשון דוקא. לירושלמי - כתוב אחד אומר וישפוט את ישראל 40 שנה, וכתוב אחר אומר והוא שפט את ישראל 20 שנה. א"ר אחא מלמד שהיו הפלישתים יראים ממנו 20 שנה אחרי מותו, כדרך שהיו יראים ממנו בחייו. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה המשך של שמשון עצמו שפחדו ממנו.

המשך

למה נהרג אבנר? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע כ"כ. לירושלמי - מובא מחלוקת לר' יהושע בן לוי - בגלל שעשה דמן של נערים שחוק, שאמר יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו. ריש לקיש אמר בגלל שהקדים שמו לשמו של דוד שכתוב וישלח אבנר מלאכים אל דוד תחתיו לאמור למי ארץ, שהקדים אבנר לדוד. לרבנן זה בגלל שלא הניח לשאול להתפייס עם דוד. שבזמן שקרע דוד את כנף מעילו ואמר אולי נתפס בקוצים ונקרע, ויש אומרים בגלל שהי' כח בידו למחות בשאול שלא יהרוג את נוב

מותרת לו לעולם אם נטמאה - לכן חוששים לייחוד.

ז, ע"א

מדוע מבזים סוטה מספק?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וזה חלק מהפעולות שעושים כדי שתודה ולא ימחק שם המפורש.

לירושלמי - בגלל שזנות זה חמור ביותר שמביא אנדרלמוסיה ולכן מקפידים עליה אפילו בספק. לשיטתו מצד הגברא וזה עצמו שהאדם חשוד זה כבר דבר גרוע ומקפידים ע"ז אפילו מספק.

ח, ע"ב

מדוע שמים לאשה חבל מצרי מעל דדיה?

לבבלי - מובא שזה רק כדי שלא ישמטו בגדיה ולכן אין מעכב שיהי' חבל מצרי. לשיטתו מצד החפצא שנוגע פה רק התוצאה שלא ישמטו הבגדים.

לירושלמי - בגלל שעשתה כמעשה מצרים ולכן צריך שיהי' דוקא חבל מצרי. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע פה שיהי' דוקא חבל מצרי בגלל מעשה האדם.

המשך

האם מידה טובה מרובה ממידת פורענות לגבי עונש סוטה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים רק העונש שמגיע לה.

לירושלמי - מובא ק"ו שמה אם מידת הפורענות שאבר אחד לוקה שאר כל האיברים מרגישין מידת הטובה המרובה על אחת כמה וכמה. לשיטתו מצד הגברא שהיא צריכה לדעת שמידה טובה מרובה וזה חלק מהחינוך.

י, ע"א

האם שמשון הי' חיגר?

לבבלי - מובא דרשה ע"כ שהי' חיגר בשתי רגליו, בהמשך לשבחים על גופו וחוזקו. לשיטתו מצד החפצא לכן נוגע הגבורה שלו ולא כ"כ שלימות גופו, וזה עצמו החידוש

עיר הכהנים ולא מיחה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר את הסיבות שגרמו למותו ובפרט שיש מזה לימוד גדול אלינו.

י, ע"ב

האם אנשי אבשלום היו ראשי סנהדרין? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע כ"כ מי היו.

לירושלמי - הלכו מאתיים איש מירושלים עם אבשלום, רב הונא אומר שהיו ראשי סנהדריות, וכיון שראו שבאים למרוד בדוד אמרו רבון כל העולמים ניפלה נא ביד דוד, ואל יפול דוד בידנו. שאם אנו נופלים ביד דוד הרי הוא מרחם עלינו, ואם ח"ו יפול דוד בידנו אין אנו מרחמים עליו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע מי היו ולהגיד כמה צריך לייזהר לא ליפול ברשת היצה"ר אפילו ראשי סנהדראות.

המשך

מהו ספר הישר?

לבבלי - יש שלוש דעות: או חומש בראשית או משנה תורה (דברים) או ספר שופטים. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שזה חומש דברים שענינו מלמטלמ"ע והתלבשות בעולם דרך השכל של משה וכו' ולא רק באופן של מעבר.

לירושלמי - מובאות שתי דעות: א' אמר שזה חומש בראשית וא' אמר שזה חומש הפקודים (במדבר). לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא בראשית ובמדבר שזה אור ישר מלמעלמ"ט, שזה רק באופן של מעבר.

פרק שני

יד, ע"ב

האם מגיש את המנחה או את הכלי?

לבבלי - פשוט שמגיש את הכלי. לשיטתו מצד החפצא ופשוט שצריך כלי.

לירושלמי - מסופק האם מגיש את המנחה עצמה או את הכלי. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא שמגיש את המנחה עצמה בלי כלי, רק הגברא.

טו, ע"ב

האם מלאכה פוסלת במצורע?

לבבלי - לא הובא בפירושו, אבל יש משמעות שכן פוסלת.

לירושלמי - מובא שלא פוסלת במצורע, שעושה ק"ו שאם מצורע שאין המלאכה פוסלת בו היזה בו על חטאת פסול למצורע חטאת שהמלאכה פוסלת בה היזה בה על חטאת אינו דין שיהא פסול לחטאת. לשיטתו מצד החפצא לכן סובר שגם לגבי מצורע, שזה לכאורה רק דין בגברא שקשור לתקון לה"ר, בכ"ז המלאכה פוסלת מצ"ע.

המשך

מה הדין בשברי כלי חרס לגבי סוטה או כלי מפוחם?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא לכן צריך כלי חשוב ולא שברים או מפוחם.

לירושלמי - מובא מחלוקת האם אפשר לתת לה לשתות בשברי כלי חרס או בכלי מפוחם, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שאפשר לתת לה גם בשברי כלי או כלי מפוחם שהעיקר שתשתה, ודוקא בשבור שיהי' לה לב נשבר ממעשי'.

טו, ע"ב

מים עפר וכתב בסוטה, מדוע?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והעיקר שיש דברים אלו.

לירושלמי - מים להזכיר לאישה מאין באה. ועפר להזכיר לה לאן היא הולכת, וכתב להזכיר לה לפני מי עתידה ליתן דין וחשבון, שכל זה מביא שאין אתה בא לידי עבירה. לשיטתו מצד הגברא ולכן כל דבר צריך להזכיר לאדם את המסר הרוחני.

ר' אבא מביא ששלושתם דרש ר' עקיבא מפסוק אחד: זכור את בוראך: בירך (ממקוץ שבאת) בורך (למקום שאתה הולך) בוראך (לפני מי שאתה עתיד ליתן דין וחשבון).

המשך

מה הם השלשה דברים שצריכים לשמה?

לבבלי - מובא שזה א. גט שכתוב "וכתב

לירושלמי - מחלוקת לר"י קודם משיבוע ואח"כ כותב לר"ל הפוך. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דיעה שקודם כותב וא"צ את התוקף של השבועה שהעיקר זה הפעולה של הכהן שמוחק לשמה וזה אחרי השבועה, וגם שהעיקר זה השבועה של האדם ולכן קודם כותב לדעה אחת, שאז השבועה מושלמת. ועצ"ע.

המשך

האם התנאים מעכבים?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לכאור' אין התנאים מעכבים, שזה רק מצד האדם.

לירושלמי - מובא במקום אחד שפריעת ראש האישה וכל התנאים שמתנה עם האישה, אם שכב איש וכו' וגם שבועות, שמשביעה מעכבים. וי"א רק שבועות מעכבות והתנאים לא מעכבים. וההסבר - מי שאומר שהכל מעכב לומד מחוקה, תורה, שכל מקום שנאמר חוקה ותורה מעכב, ומי שאומר שבועות מעכבות ותנאים לא מעכבים לא סובר שחוקה ותורה, או שנאמר שלכו"ע מעכבים והמחלוקת רק האם הסדר מעכב. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שגם התנאים שמתנה עם האישה זה חלק חשוב מכל הענין ומעכב.

יח, ע"א

האם מגילת סוטה מטמאה את הידים?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן נחשב מצ"ע כמו כתבי הקודש ולכן מטמא את הידיים. ועצ"ע.

לירושלמי - מובא שנשאלה שאלה זו לפני רבי ואמר שצריך לעיין בה ור' יוסי אמר שלא צריך לעיין, מכיון שלמחיקה ניתנה לא גזרו שתטמא כמו שגזרו בשאר הספרים מפני קדושתן. לשיטתו מצד הגברא ולכן בזה לא גזרו שאין חשש שישומו אוכלים ליד כתב קודש זה שהרי למחיקה ניתנה ובשביל זמן מועט אין חוששים מצד האדם.

יח, ע"א

לה" לשמה, ב. לגבי סוטה שכתוב "ועשה לה" לשמה, ג. שטר שחרור של שפחה כנענית, שצ"ל לשמה אבל לא מובא מקור לזה. לשיטתו מצד החפצא ואין חשיבות כ"כ לשפחה ורק בתור חפצא של האדון ואין חשיבות כ"כ שצ"ל מקור לשמה. לירושלמי - מובא גם המקור לגבי שפחה שכתוב "או חופשה לא ניתן לה" שצ"ל לשמה. לשיטתו מצד הגברא שמחשיב שפחה כנענית ולכן יש מקור מיוחד בתורה שצ"ל לשמה. ועצ"ע.

טז, ע"א

מה הם המקומות שהלכה משנה את פשוט המקרא?

לבבלי - מובא שהלכה משנה את המקרא ב-3 מקומות והם: עפר כיסוי הדם ותער בנוזיר וספר כריתות בגירושין. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים גם על התער בנוזיר שלא דוקא תער אלא בכל דבר שהעיקר זה התוצאה.

לירושלמי - מובא לגבי גירושין שהתורה אמרה בספר והלכה אומרת בכל דבר שהוא בתלוש התורה אמרה בעפר בכיסוי הדם והלכה אמרה בכל דבר שהוא מגדל צמחים התורה אמרה במרצע והלכה אמרה אפילו בסול אפילו בקוץ אפילו בזכוכית. ובמדרש הכוונה לגבי מצורע שכתוב "והי' ביום השביעי יגלח את כל שעריו" וכו'. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם על המרצע בעבד שזה כמו קנס על האדם שלא רוצה להיות עבד של ה' וגם על מצורע שזה גם חיסרון באדם שדיבר לה"ר, ולא מדבר על תער בנוזיר לגבי האיסור שאפשר לומר שאולי האיסור על האדם זה רק בתער. ועצ"ע.

יז, ע"ב

האם משיבוע את האישה ואח"כ כותב או להיפך?

לבבלי - פשוט שאם כתבה קודם שתקבל עליה שבועה פסולה שצריך קודם שתישבע. לשיטתו מצד החפצא וכדי שהכתיבה תחול בשלימות צריך שבועה שהעיקר זה בכתיבה מצ"ע.

בכמה אותיות מתחייב אם כתב שלא לצורך או שכתב בכתיבה פסולה כגון בקומוס וקנקנתום?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדברים כלל על חיוב האדם ורק על כשרות המגילה עצמה, לשיטתו מצד החפצא ולכן משווה את זה לכתב רגיל.

לירושלמי - מחלוקת: לב"ש אחת וב"ה אומרים שתיים. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש בזה מחלוקת על חיוב האדם ואין משווה את זה לכתב רגיל, שמצד האדם זה כתב מיוחד שבודק את האשה ויש לזה חשיבות מאוד גדולה, ולכן גם באות אחת יש דעה שיתחייב. ועצ"ע.

המשך

מה הספיקות בכתיבת מגילה סוטה?

לבבלי - לא מובא ספיקות ומובא רק שאם כתב אות ומחקה ועוד אות ומחקה פסול שצריכה להיות כתובה כולה ורק אח"ז למחקה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מובא רק הספק הזה שזה קשור לחפצא שאין מגילה שלימה.

לירושלמי - מובאים שלושה ספקות: א. אם כתב את המגילה בע"פ האם זה פסול, ב. אם מחק את המגילה בעפר ולא במים האם פסול, ג. אם כתב אות ומחקה וכתב אות ומחקה האם פסול, ונשאר בספק על הכל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא גם הספקות הראשונות שקשורים יותר לאדם.

המשך

מה הדין אם כתב את המגילה על עור בהמה טמאה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואסור לא רק שמא לא ימחק אלא עצם הכתיבה על עור בהמה טמאה אסור שזה חסרון בקדושה.

לירושלמי - מובא שאסור לכתוב על עור בהמה טמאה שמא תאמר איני שותה ונמצא השם גנוז על עור בהמה טמאה. לשיטתו מצד הגברא והרי"ז תלוי באדם ולכן צריך ליזהר שמא לא ימחקו אבל אין איסור מצ"ע.

יח, ע"ב

האם על כל השבועות צריכות להיות באלה ובאמן ואמן?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא שכל השבועות יהיו כמו של סוטה שבסוטה יש חומרא מיוחדת מצד המעשה ואין דומה כ"כ לשבועות על ממון כהאי גוונא.

לירושלמי - מובאת מחלוקת: י"א שמשווים את כל השבועות שצריכות להיות באלה ובאמן ואמן וי"א שזה רק בסוטה ולא משווים לשאר השבועות. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא ודיעה שכל השבועות צריכות להיות באלה ובאמן שכל מקום שאדם צריך להשבע זה כבר מראה על חסרון באדם ולכן אפ"ל שצ"ל באלה וכו'.

המשך

מה הדין בסוטה שבעלה סומא?

לבבלי - מובא שאם הבעל או האשה סומא אין האשה שותה. לשיטתו מצד החפצא וזה מצד שחסר שלימות באדם מצ"ע בא' מאיבריו כמו בעל מום כגידם וחיגר.

לירושלמי - מובא גם שזה הולך לדעת ר"י שפוטור סומא מכל מצוות האמורות בתורה. לשיטתו מצד הגברא וזה מצד שחסר פה שלימות רוחנית באדם שפוטור מהמצוות.

המשך

המגרש את אשתו, האם נחשב כאילו מחל על הקינוי?

לבבלי - לא מובא מקרה כזה, ורק מובא שאדם יכול למחול על הקינוי. לשיטתו מצד החפצא והרי לא אמר בפירוש שמחל על הקינוי.

לירושלמי - מובאת גם שאלה האם אדם שמגרש את אשתו נחשב כמחל על קינויו, ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא סברא שכשמגרש מנתק את הקשר לגמרי ונחשב כמחילה על הקינוי.

פרק שלישי

אותה על הכל.

ט, ע"א

כיצד הכהן נוגע באשה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולא חוששים כלל ע"ד שמותר להרביע בהמותיו שבמלאכתו עסוק. לירושלמי - מובא ששם מפה שתחצוץ בין ידו לידה או שמביא זקן שאין לו יצר הרע או שאין יצר הרע לשעה זו. לשיטתו מצד הגברא ולכן דואג שלא יגרומ קלקול כלל.

המשך

האם סוטה גידמת כן שותה?

לבבלי - מפורש שגידמת לא שותה כלל. לשיטתו מצד החפצא והרי חסר חלק מגופה והרי כתוב "ונתן הכהן על ידיה". לירושלמי - מובא שגידמת כן שותה, ושני כהנים מניפים במקומה. לשיטתו מצד הגברא והרי יש פה אדם ויכולה לשלוח הכהנים שיניפו במקומה.

ט, ע"ב

האם מודים חכמים לר"ש בדיעבד שאם הקריב מנחתה ואח"כ השקה שהיא כשרה? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וזה מעכב שקודם שותה את המים שאז המנחה גורמת לה שתיכרך מיד [ואולי גם שלא תקריב מנחה סתם ואח"כ לא תרצה לשתות וכו' וקודם שותה (חסד) ואח"כ מקריבים על האש (גבורה)]. ועצ"ע. לירושלמי - מובא שבדיעבד זו כשרה לכו"ע, והמחלוקת היא רק לכתחילה האם צריך קודם להשקותה או קודם להקריב מנחתה. לשיטתו מצד הגברא והעיקר שנתנו לה לשתות אפילו שזה הי' לאחרי ההקרכה.

כ, ע"א

האם כל העוונות נזכרים לה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ובפשטות רק על זנות נזכרת שרק ע"ז באה לשתות. לירושלמי - מובא עה"פ "מנחת זכרון מזכרת עוון" מלמד שכל העוונות נזכרים לה ולא רק זנות. לשיטתו מצד הגברא ולכן כבר שופטים

כ, ע"א

האם המגילה ננגזת מתחת ציר ההיכל? לבבלי - לא מובא היכן נגזת, ומשמע שאסור לאבד כתבי הקודש אפילו שאין בהם צורך, לשיטתם מצד החפצא.

לירושלמי - מובא שנגזת תחת ציר ההיכל כדי לשחקה ולאבדה, ומשמע שמותר לאבד את כתבי הקודש שאין בהם צורך. לשיטתם מצד הגברא והרי אין לו בהם צורך ולכן מותר לאבדם.

המשך

האם יש במים שנמחקה לתוכן המגילה קדושה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי כרגע אין פה שום דבר שבקדושה. לירושלמי - מחלוקת: י"א שאין בהם משום קדושה כי הולכים לאיבוד בין כה וי"א שיש בהם משום קדושה ואסור לגבל בהם את הטיט. לשיטתו מצד הגברא והרי מים אלו האדם מחק לתוכן את השם המפורש ולכן יש דעה שיש בזה קדושה.

המשך

האם מערערין אותה לשתות משום שגרמה לשם שיימחק?

לבבלי - לא הובא הטעם, ורש"י מביא שאולי היא באמת טהורה ורק מפחדת מהתרגשות ולכן נותנים לה לשתות כדי שידעו כולם שהיא טהורה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לעשות את הבירור. לירושלמי - הסיבה שמכריחים אותה לשתות זה בגלל שגרמה לשם ה' להמחק, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך להעניש אותה ע"ז.

המשך

כמה צריך למחוק מהמגילה שיהיו המים כשרים לשתות?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ובפשטות צריך למחוק את כל המגילה. לירושלמי - מובאת מחלוקת: לב"ש מספיק

מלה אחת ולב"ה שתיים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק רק קצת מהמגילה. ועצ"ע.

כ, ע"ב

כמה זכות יכולה לתלות לאשה?
לבבלי - מובא מקור רק לשנה אחת. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש זמן מוגבל רק שנה שיכולה הזכות לתלות.
לירושלמי - יש זכות שתולה גם שנתיים מאמנון ויש זכות שתולה שלוש שנים כמו באחאב. לשיטתו מצד הגברא ולכן הזכות תולה כמה זמן שאפשר ותלוי בגודל זכות האדם.

הדבר מושלל אצלו לגעת באשה, משא"כ בדוגמאות שבירושלמי.

לירושלמי - מביא עוד מקרים, כגון שרואה תינוק טובע בנהר ואומר לכשאחלוץ התפילין אציל את התינוק ואז הוא מוציא את נפשו, וכן אם רואה תאינה שביכרה ואמר במי שאפגע בו תחילה אתן לו את הביכורים והרי אין ביכורים בזמן הזה, וכן אם ראה אדם שרץ אחר נערה המאורסה שמצוה להצילה אפילו בנפשו והוא לא הצילה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא כל מקרים אלו אפילו שאינם ממש מושללים אצלו, אלא שחסר זריזות האדם. ועצ"ע.

המשך

האם כל זכרון שבתורה זה לטובה?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן בכל המקומות זה אותו דבר מצ"ע. ועצ"ע.
לירושלמי - ר"ט אומר כל זכרון שבתורה לטובה חוץ מסוטה "מזכרת עון" שהיא של פורענות. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה משתנה מצד האדם שבסוטה זו פורענות.

המשך

מהו רשע ערום?
לבבלי - יש הרבה פירושים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא דוגמאות לדברים לא טובים ממש. מצ"ע.
לירושלמי - יש רק פירוש זה שהוא מורה קולות לעצמו וחומרות לאחרים. לשיטתו מצד הגברא שזה חיסרון באדם לא ממש בדברים שמצ"ע מושללים שהרי"ז ע"פ ההלכה רק שלוקח את הקולות לעצמו ואת החומרות לאחרים.

המשך

מה השכר שמקבלת הסוטה אם היתה טהורה?
לבבלי - מחלוקת: לר' ישמעאל אם היתה יולדת בצער יולדת בריוח ולר"ע אם היתה עקרה נפקדת, וקשה על שניהם א"כ כל אחת תרצה להסתתר כדי להרויח. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריכה פיצויים ע"ז ולא חוששים מזה שאנשים ירצו להסתתר.
לירושלמי - מחלוקת: לר' יהודה אם היתה עקרה נפקדת וכו' ולר"ל סוטה שנסתרה לא מרויחה כלל. לשיטתו מצד הגברא ועצם הענין שחשדו בה זה כבר לא בסדר, ולכן לא מקבלת שכר ע"ז וגם חוששים שנשים ירצו להסתתר.

כב, ע"א

מה הכוונה אשה פרושה?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן בפשטות הכוונה שעושה דברים בלתי רצויים.

לירושלמי - מובא שזה אשה שאומרת שהיא יותר צנועה מלאה שאמרה ליעקב "אלי תבוא" והרי ודאי שלא הצדקת התכוונה רק בשביל להעמיד שבטים. לשיטתו מצד הגברא ולכן החיסרון שמשוה א"ע ללאה אמנו.

כב, ע"ב

מה הכוונה למכות פרושים?
לבבלי - הכוונה שיש כמה וכמה מיני פרושים ועין הרע מפורש בכמה מקומות שזה היזק סגולי ולא צרות. עין לשיטתו מצד החפצא שעין הרע מזיקה להרבה דברים מצד החפצא

כא, ע"ב

מהו חסיד שוטה?
לבבלי - מפרש רק שרואה אשה טובעת בנהר ואומר שזה לא צנוע להצילה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק ע"ז שעצם

מכיון שמחייב אחרים, וע"ד הר"ן הידוע לגבי אשה במצות פרו ורבו שהיא חלק מהחפצא של המצוה כי א"א בלעד' להביא ילדים ולכן היא חלק ממצות הבעל.

לירושלמי - הגירסא היא תינוק שהוא עולה לחדשיו, והכוונה לר' חלקי' זה שהוא גדול בתורה שלא בפרקו ומבזה גדולים ממנו, ולר' יוסי הכוונה לזה שהוא בן תשע ואיבריו נראים כבן שנים עשרה והוא בא על אחת מכל העריות שבתורה והן מתות על ידיו והוא פטור, לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שהוא פטור במקרה שבעל אחת מכל העריות והן מתות על ידו, שא"א לחייב קטן על דרך שיטת הראב"ד בקטן עם שפחה חרופה, ועצ"ע.

המשך

האם יש דעה שגם טהורה ששתתה מתה? לבבלי - לא הובא דעה זו, לשיטתו מצד החפצא, ולכן אין סברא כלל להענישה.

לירושלמי - יש דעה שאפילו טהורה ששתתה סופה שהיא מתה בתחלואים רעים מפני שהכניסה עצמה לספק הזה, לשיטתו מצד הגברא, ועצם הענין שחושדים בה זה כבר לא טוב.

כב, ע"ב

מה הדין במנחת סוטה שנטמאה, האם נשרפת או נפדית?

לבבלי - הגירסא גם במשנה וגם בברייתא הוא שווה נטמאת מנחתה עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותפדה ואם משקדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותשרף, לשיטתו מצד החפצא, ולכן אם לא קדשה בכלי אפשר לפדותה, שחסר בחפצא ואינה קדושה ממש.

לירושלמי - הגירסא במשנה נטמאת מנחתה עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותשרף ובברייתא כתוב שאם נטמאת מנחתה עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותפדה, ואם משקדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותשרף, משמע שזה מחלוקת בין המשנה לברייתא. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם אם לא קדשה בכלי יש דעה שתשרף,

וכמו המסתכל על גדיש חבירו כאילו שרפו. לירושלמי - הכוונה שהוא נותן עצה ליתומים להבריח מזונות מן האלמנה ומספר על עוד דוגמא שהי' עני תלמיד של רבי שהיו לו 200 זוז חסר דינר והי' נותן לו מעשר עני, ופעם א' הי' צרות עין מהתלמידים והלוו לעני כסף שיהי' לו 200 זוז ואז לא יכל רבי לתת לו מעשר עני, ואז רמז לתלמידיו ונכנסו עמו לחנות וקנה דבר מאכל והי' חסר לו מ-200 זוז ואז נתן לו את המעשר. ולשיטתם עין הרע הכוונה לצרות עין, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על צרות עין מצד האדם.

כב, ע"א

מה הכוונה בתולה ציימנית?

לבבלי - הגירסא היא צליינית, שזה מלשון תפילה, שמראה את עצמה כאילו מאריכה בתפילה ועושה עבירות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר ע"ז שעושה עבירות ומסתירה.

לירושלמי - הגירסא היא ציימנית מלשון צום, והכוונה שזינתה ואח"כ מרבה לצום ואומרת שאבדו בתוליה מחמת הצומות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על חסרון בתולים שזה חיסרון באשה עצמה.

המשך

מה הכוונה אלמנה שובבית?

לבבלי - משמע שהיא כמו בתולה צליינית, שמכשפת ועושה עצמה כמתפללת. לשיטתו מצד החפצא ולכן הבעי' היא בכישופים שלה שעושה דברים לא טובים.

לירושלמי - הכוונה שהיא מוציאה שם רע על שכנותיה. לשיטתו מצד הגברא ולכן הבעי' היא שפוגמת באנשים בשכנותיה.

המשך

מה הכוונה תינוק שהוא עולה לחדשיו?

לבבלי - הגירסא היא "קטן שלא כלו לו חדשיו" ונחלקו האם הוא מבעט ברבותיו או תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מביאים מקרה שבעל אחת מכל העריות, שאז יסברו שהוא חייב

שהאדם כבר התכוון לקדושה וכמו קדושת הגוף שא"א לפדות.

כה, ע"א

האם אביו ואמו של בן סורר ומורה יכולים למחול לו אחרי שנגמר דינו? לבבלי - מובא שיכולים למחול ולא מחלק אם זה אחר גמר דין, לשיטתו מצד החפצא שהם אסרו את כל הדבר כמו הפה שאסר הוא הפה שהתיר.

לירושלמי - מובא שיכולים למחול לו רק עד שלא עמד בדין, ומחדש שאפילו עמד בדין יכולים למחול עד שלא נגמר דינו אבל אם נגמר דינו אינם יכולים למחול, לשיטתו מצד הגברא ולכן אחרי שכבר נגזר דינו אז כבר חל על האדם העונש וא"א למחול. ועצ"ע.

כו, ע"א

הנושא מעוברת חברו ומינקת חברו לבבלי - מובא רק שאסור, לשיטתו מצד החפצא שנחשבת איסור מצ"ע. לירושלמי - מוסיף שאם נישא עליו הכתוב אומר "אל תשג גבול עולם אשר גבלו ראשונים ובשדה יתומים אל תבוא", לשיטתו מצד הגברא, לכן מביא שיש גם איסור מיוחד של השגת גבול, שזה יותר בגלל החשש של הנהגת האדם.

כו, ע"א

האם יש הו"א שאשת כהן ששתתה אסורה לבעלה?

לבבלי - כן, רק אם היא מתנונה דרך אברים ולכן ה' הו"א שהיא אנוסה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שהיא אנוסה בכ"ז מכיון שבפועל נאסרה על בעלה לכן גם היא מתנונת דרך אברים.

לירושלמי - כן, אבל אינו מביא שמדובר שמתנונה דרך אברים אלא רק שיש הו"א שהיא אנוסה ולכן לא בדקוה המים לכן המשנה צריכה לומר שמתורת לביתה. לשיטתו מצד הגברא ואם היא אנוסה לא מגיע לה שום עונש ולכן אינו מביא שמתנונה דרך אברים.

פרק חמישי

כג, ע"ב

מאיפה יודעים שהאיש נסקל ערום ולא האשה? לבבלי - החילוק נלמד מהפסוק "ורגמו אותו ולא אותה", לשיטתו מצד החפצא ולכן לומדים מפסוק שבכלל אין דין רגימה מצ"ע באישה.

לירושלמי - זה נלמד מסברא שאיש שאין ניוולו מרובה לפיכך נסקל ערום אבל אישה שניוולה מרובה לפיכך אינה נסקלת ערומה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא מסברא שבאשה אין זה מתאים בגלל שניוולה מרובה.

המשך

האם בשתי גניבות נמכר ונשנה? לבבלי - משמע שבשתי גניבות נמכר ונשנה לרש"י, ולתוס' בשתי גניבות אינו נמכר ונשנה ורק בגניבה אחת נמכר ונשנה, לשיטתו מצד החפצא ולכן אינו נמכר לתוס' פעמיים בגלל שכתוב ונמכר בגנבתו שהכוונה רק לאחת ולא שתי גנבות, ועצ"ע.

לירושלמי - בשתי גניבות נמכר ונשנה לכו"ע ומשמע כרש"י, ומתאים לשיטתם שקשורים לגברא ולכן מצד פעולתו של האדם שגנב פעמיים לכן נמכר פעמיים, (מקור לחיבור מחלוקות רש"י ותוס' בבלי וירושלמי).

פרק רביעי

כד, ע"א

האם ארוסה ושומרת יבם נקראת מקצת אשתו?

לבבלי - לומדים זאת מהפסוק "ואמרת אליהם" לרבות ארוסה ושומרת יבם שמקנים להם ולא קורא להם "מקצת אשתו", לשיטתו מצד החפצא וכל זמן שאין ממש חתונה אין נחשבת לאשתו.

לירושלמי - לומדים זאת מהפסוק "וקנא את אשתו" שהכוונה אפילו מקצת אשתו, לשיטתו מצד הגברא, ולכן ארוסה ושומרת יבם שייכים אליו שהולכים להתחתן.

כח, ע"א

האם יש מקור נוסף שאסורה לבועל?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ועיקר האיסור לבועל אינו איסור ממש מצד החפצא כמו האשה שהיא אסורה ממש אלא כמו קנס.

לירושלמי - מובא שדורשים זאת מ"באו ובאו" מלמד שאסורה לבועל כמו שדורש ר' יוחנן שגורעין לדרוש מתחילתה לסופה, לשיטתו מצד הגברא לכן סוברים שהאיסור לבועל זה כמו האיסור באישה ששניהם זה מצד האדם, שעשה מעשה איסור בערווה. ועצ"ע.

כח, ע"א

הגימטריא של המארים

לבבלי - לא הובא, ובמקום אחר הובא שיש לאשה 252 אברים, לשיטתו מצד החפצא ובפועל יש באשה יותר אברים.

לירושלמי - מובא שזה כנגד האברים של האשה 248 וכנגד האברים של האיש 248 שביחד זה 496, לשיטתו מצד הגברא והביטוי רמ"ח אברים שייך גם אצל האשה מצד העניין הרוחני שבוזה כנגד רמ"ח מצוות עשה, ואולי ארבעה האברים הנוספים אינם כ"כ נחשבים בשביל האדם עצמו, וזה רק בשביל הולד וכו'. ועצ"ע.

המשך

אם האשה שוגגת והבועל מזיד או להיפך לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא, לכן לא מחלקים, ותמיד נענשים שניהם. וע"ד קטן שנענש בבא על שפחה חרופה כנ"ל בכ"ב ע"ב. ועצ"ע.

לירושלמי - מובא שלפעמים המים בודקים אותו ולא אותה כי היא שוגגת והוא מזיד ואז ודאי שהיא מותרת לביתה, ואם בדקו אותה ולא אותו בגלל שהוא שוגג והיא מזידה ואז ודאי שהיא אסורה לביתה ולומדים מהפסוק "ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע לטמאה בה", שהכל תלוי בה שאם שוגגת מותרת ואם מזיד אסורה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מחלקים בין שוגג למזיד.

המשך

האם גם בטומאה דרבנן צריך הערב שמש? לבבלי - כתוב שטומאה דרבנן לא צריכה הערב שמש, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק טומאה דאורייתא צריכה הערב שמש שזה ממש טומאה מצד החפצא.

לירושלמי - מובא שגם טומאה דרבנן צריכה הערב שמש כגון בית הפרס, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם טומאה דרבנן שזה מצד האדם גם נחשבת, וצריך הערב שמש.

כז, ע"ב

האם הלכה כר"ע?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא, וכנראה שקילסו בגלל שהלכה כמותו.

לירושלמי - מחלוקת: י"א שמכיון שקילס ר' יהושע את ר"ע סימן שהלכה כמוהו וי"ח שרק למדרשו קילסו אבל אין הלכה כמוהו, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שרק קילס את האדם אבל אין הלכה כמוהו.

כט, ע"א

מה ענו הכהנים לחגי הנביא?

לבבלי - זו מחלוקת רב ושמואל, לרב השתבשו הכהנים בתשובה א' ובתשובה א' ענהו כראוי ולשמואל בשתי התשובות ענהו כראוי. ולשיטתם הכוונה ב"קודש" לשרץ, לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר על שרץ שהוא מקור הטומאה.

לירושלמי - תשובה א' ענו כראוי ותשובה א' לא, והכוונה בשאלתו "הן ישא איש בשר קודש בכנף בגדו" היינו שמדובר בשבר קודש נוגע בכנף בגדו שהוא ראשון לטומאה והבשר נהי' שני לטומאה וכו', ולר' ירמ' מדובר לפני שגזרו רביעי בקודש, ועל שתי השאלות השיבו כראוי והוא מקללן כמו אדם דבעי עילה על חבריה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על בשר קודש והטומאה זה בכנף בגדו של האדם.

המשך

האם דבר הלמד בק"ו מלמד בק"ו?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא, והעיקר שניצלו מהם, ואין כל כך נוגע לראותם מתים.
לירושלמי - מובא שבשעה שעלו אבותינו מן הים ראו את המצרים מתים מושלכים על שפת הים וביקשו לומר שירה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן חשוב שיראו את המפלה של המצרים שעינו אותם לגמרי.

המשך

האם צריך לומר את שירת הים כל יום?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וקשורים יותר לטבע שזה דירה בתחתונים ממש (ע"ד גלות בבלי, וכמו האומר הלל בכל יום הרי זה מגדף).
לירושלמי - מובא שכתוב "אז ישיר . . . לאמור" הכוונה לדורות הבאים, שכל יום צריך לומר שירת הים ובכלל להודות על הניסים, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך להודות על הנסים מצד האדם.

לא, ע"א

האם אפשר לעשות ולעבוד ה' גם מאהבה וגם מיראה?
לבבלי - לא מובא, רק שגדול העושה מאהבה יותר מהעושה מיראה, לשיטתו מצד החפצא, ולכן משמע שכל אחד לחוד וזה שני קווים שונים.

לירושלמי - מובא שפסוק א' אומר "ואהבת את ה' אלקיך" ופסוק א' אומר "את ה' אלקיך תירא" שהכוונה שעשה מאהבה ועשה מיראה שניהם יחד, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר שניהם יחד מצד העצמות שמחבר הפכים.

המשך

מתי ה' איוב?

לבבלי - המחלוקת היא ו"א שהי' בימי משה והמרגלים ו"א שהי' בזמן עולי גולה ו"א שהי' בימי שפוט השופטים ו"א שהי' בימי אחשורוש ו"א שהי' בזמן שלמה המלך ומלכת שבא ו"א שהי' בימי כשדים - משמע שלכל הדעות הוא ה' לאחר מ"ת. לשיטתו מצד החפצא שזה דוקא נהי' לאחר מתן

לבבלי - מובא שכן, לשיטתו מצד החפצא ולכן אפשר ללמוד אחד מהשני. שהלימוד הראשון נחשב שזה ממש חלק מהלימוד עצמו ולכן יכול ללמד על עוד א'.
לירושלמי - משמע שזו מחלוקת במפרשים: ו"א שבקדשים לא לומדים למד מן הלמד ו"א שכן ולכן לומדים שלישי בתרומה ורביעי בקודש שזה דאורייתא, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש אומרים שלא לומדים, מכיון שזה רק לימוד בשביל האדם ו"א פעמיים ללמוד ע"ד שאין גוזרים גזירה לגזירה.

כז, ע"ב

מה הוא חשבון המגרש והשדות?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ דוקא שדות וכרמים וגם למגרש יש חשיבות שזה שטח נקי סביב העיר שגורם חשיבות לעיר מצ"ע.

לירושלמי - מובא שהמגרש ה' רבע והשאר היו שדות ומובא הדוגמא של לבינים כשמכפילים את האורך והרוחב פי שתיים השטח בפנים מוכפל פי ארבע, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מקטין את המגרש ביחס לשדות שהן פי 3 והמגרש הוא רק רבע, ולכן מגדיל את שטח השדות דוקא שזה מקום עבודת האדם. ועצ"ע.

המשך

הסיפור שהטעה את המלכות בחישוב שטח הטרקלין

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ויש דינא דמלכותא דינא מצ"ע, שאלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו.

לירושלמי - מובא שגזרו על ריש גלותא שימלא טרקלין של 40 על 40 אמה בחיטים ויתן להם ויעץ לו רב הונא שיגיד להם שיתן להם עכשיו 20 על 20 ולאח"ז עוד 20 על 20 ונמצא שהרויח חצי, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר לרמות את המלכות, שאין להם שום תוקף שהרי הם רשעים ולוקחים לעצמם.

ל, ע"ב

האם בני ישראל ראו את המצרים מתים?

מוזרות בלבנה" - האם יש עוד גירסא?
לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ומצד
 המלכות שקשור לדיבור לכן הגירסא מוזרות,
 שזה דיבור.

לירושלמי - כן, שיש גורסים "מוצרות"
 והכוונה שסורגות בצמר ומוזרות זה בפשתן,
 לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על
 הפעולה שלהם שיוצרות בגד.

המשך

כיצד שמע מעוף הפורח שאשתו נסתרה?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וזה
 ביטוי שיש שמועה ללא מקור כל כך.

לירושלמי - הכוונה ששמע עד מפי עד ופלוגי
 מפלוגי וא"א להגיע למקור הראשון שהיה
 עדות גמורה, לשיטתו מצד הגברא לכן צריך
 שזה יעבור עד מפי עד וכו' ולא סתם שמועה.

לא, ע"ב

מה הדין בעדות שבטלה מקצתה בסתירה?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 אין סברא כלל לומר שיתבטל העדות שהיה
 נשאר שני עדים שמעידים על הסתירה.

לירושלמי - מובא שאם היו שלושה עדים
 שנסתרה א' אומר שלא נטמאת בסתירה
 ושנים אומרים שכן נטמאה אין אומרים עדות
 שבטלה מקצתה בטלה כולה אלא תתקיים
 העדות בשאר מפני שרגלים לדבר, לשיטתו
 מצד הגברא לכן היה הו"א מכיון שמעידים
 ביחד ואחד אומר שלא נטמאת שתבטל כל
 העדות.

פרק שביעי

לב, ע"א

אלו שנאמרים בכל לשון, האם זה דוקא
 שמבינים?

לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן מותר
 בכל השפות מצ"ע אפילו שלא מבינים כמו
 בלה"ק.

לירושלמי - כן, ולכן גורס "אילו נאמרים
 בלשונם". לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך
 שיבין באותו שפה שזה רק היתר בשביל
 האדם.

תורה, שנהי' חיבור העליונים ותחתונים,
 שהגשמיות עצמה מחוברת ולא מתפעלים
 מייסורים של הגוף.

לירושלמי - מביא עוד דעות: שהי' בימי
 אברהם ויעקב או בזמן השבטים או בזמן
 הירידה למצרים או שהי' מעבדי פרעה ומוריד
 את הדיעות שהי' בימי משה והמרגלים,
 לשיטתו מצד הגברא ולכן שלימות האדם
 יכולה להיות גם לפני מתן תורה, וזה מצד
 הנשמה שלמעלה מהעולם ולא כל כך מצד
 גשמיות העולם.

המשך

האם איוב הי' ישראל או גוי?

לבבלי - מובא רוב הדעות שהוא ישראל, חוץ
 מלדעה אחת, לשיטתו מצד החפצא, כנ"ל,
 שדוקא אצל יהודי זה חיבור ומצד הגוף עצמו
 ולא רק מצד הנשמה שהרוחניות גוברת.

לירושלמי - מובא רוב הדעות שהוא גוי, חוץ
 מר' יוחנן שסובר שהי' מעולי גולה והוא
 ישראל, לשיטתו מצד הגברא והעיקר זה
 שהרוחניות גוברת ולא מתפעלים מייסורים
 וזה יכול להיות גם אצל גוי אבל זה לא באופן
 שהגשמיות עצמה מבוררת כמו אצל יהודי.

לא, ע"א

האם יש דעה שאיוב הי' וייסוריו לא היו?
לבבלי - לא, אלא מובאת דעה שאיוב לא
 הי' ולא נברא אלא משל הי', לשיטתו מצד
 החפצא ולכן אם לא הי' הייסורים גם לא הי'
 איוב כלל.

לירושלמי - כן, שר"ל סובר שאיוב הי' בימי
 אברהם אבל יסוריו לא היו והכוונה רק שאם
 היו לו כאלה יסורים הי' יכול לעמוד בהם,
 לשיטתו מצד הגברא ולכן איוב ודאי הי',
 ורק הייסורים לא היו אלא הכוונה ששיערו
 באדם שהי' יכול לעמוד בייסורים אלה, כנ"ל,
 לשיטתם שאין צריך שזה יהי' ממש מצד
 גשמיות הגוף, ומספיק רק בכח וא"צ בפועל.

פרק שישי

לא, ע"א

לגבי סוטה כתוב "עד שישאו ויתנו בה

בצורה מושלמת, לשיטתו מצד הגברא שזה תקנה בשביל האדם.

המשך

איך עושים גזירה שווה משבועת הפיקדון לשבועת העדות?

לבבלי - הגזירה שווה היא מהמילים "תחטא תחטא" שבשניהם חייב גם אם נשבע מפי עצמו או גם מפי אחרים, לשיטתם שקשורים לחפצא לכן מדבר מצד החטא.

לירושלמי - הגזירה שווה היא מהמילים "נפש נפש", לשיטתם שקשורים יותר לגברא ולכן לומד מהמילים "נפש נפש" שקשורים לגברא.

לו, ע"א

תוד"ה "מאי והחציו" - איפה היו יותר הרבה יהודים?

לבבלי - בהר גריזים בברכות, לשיטתו מצד החפצא שזה טוב הנראה והנגלה.

לירושלמי - בהר עיבל בקללות, לשיטתם שהופכים חושך לאור לשיטתו מצד הגברא, שזה טוב נסתר ולאדם יש כוח לגלות את הטוב הנסתר בזה.

לו, ע"א

כמה מיל יש מהירדן להר גריזים?

לבבלי - זה יותר משישים מיל. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שזה סמוך שאפשר ללכת בדרך הטבע באותו יום.

לירושלמי - זה כמאה ועשרים מיל שהלכו באותו היום מהירדן להר גריזים, לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר שזה הי' ממש מעל הטבע, ולא מתחשבים כ"כ בטבע.

לו, ע"ב

האם כשיוסף הי' בניסיון עם אשת פוטיפר ראה גם את דמות של אמו, או רק אביו הצילו?

לבבלי - מובא רק שראה דמות של אביו שהצילו, לשיטתו מצד החפצא שרק אביו נשיא הדור הוא זה שהצילו, ולא בגלל הקשר

לב, ע"ב

האם כהן יכול לדבר לסוטה עם מתורגמן? לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן כנראה אין בעי' והעיקר שהדברים יגיעו אליה.

לירושלמי - מובא שלא יאמר לאשה ע"י מתורגמן. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב שיגיעו הדברים דוקא מהכהן בעצמו, שרק הוא יכול לתקנה.

המשך

שיחתן של צדקניות

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא דברים שנוגעים להלכות בפועל יש בהם מעלה.

לירושלמי - מובא שה' מתאוה מאוד לשמוע שיחתן של צדקניות ולא מצינו שדיבר ה' אלא עם שרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שאי"ז ממש דברים שנוגעים להלכה אבל מצד מעלתן של נשים צדקניות אז כל דיבור היוצא מפייהם יש בו חביבות מיוחדת לה'.

לב, ע"ב

האם כשיודע גם לה"ק יכול לצאת בשפות אחרות בקריאת המגילה?

לבבלי - משמע שכן, שלא מחלק אם יודע שפות אחרות או לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מותר בשפות אלו בכל מקרה אפילו שיודע לה"ק.

לירושלמי - מפורש שלא, ורק אם לא יודע לה"ק אז יוצא בשפות אחרות. לשיטתו מצד הגברא ולכן הרי כל התקנה זה בשביל האדם שלא יודע לה"ק אבל אם יודע לה"ק אין יוצא בשפות זרות.

לג, ע"א

מדוע תפילה בכל לשון?

לבבלי - בגלל שזה רחמים ולכן יכול לבקש בכל לשון. לשיטתו מצד החפצא ולכן מצ"ע התפילה היא בכל לשון. לירושלמי - בגלל שכן יודע לבקש את צרכיו

האישי.

לירושלמי - מובאת דעה גם שראה את דמותה של אמו, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה כמו קשר אישי אליו להצילו, ולכן גם אמו בכלל.

לו, ע"א

מתי נאמרו הברכות והקללות?

לבבלי - לא מובא, אבל בפשטות זה הי' מיד כשעברו את הירדן, לשיטתו מצד החפצא ולכן היו צריכים לומר מיד ברגע הראשון שאפשר בכניסה לא"י.

לירושלמי - משמע שזה הי' לאחר 14 שנה ורק את האבנים הקימו מיד, לשיטתו מצד הגברא, ולכן היו צריכים שתהי' שלימות המנוחה מצד הגברא לאחר הכיבוש והחלוקה שזה עדיף שלימות בעתיד.

המשך

האם כשהתורה כוללת כמה דינים, נחשבים כדבר אחד ומלמדים על אחרים ואינם כשני כתובים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן כל דבר נחשב לדבר אחר ואין הכל כדבר אחד.

לירושלמי - מובא שעל כל המצוות עובר בארור ואין זה כשני כתובים מכיון שבסוף כתוב אמן על כולם לכן נחשבים לדבר א', לשיטתו מצד הגברא לכן הכל נחשב לדבר אחד וגם לשיטתם קשורים יותר לכלל.

לו, ע"א

איך בנימין הי' כתוב על אבני האפוד?

לבבלי - מובא שהיו 25 אותיות על אבן זו וכן על האבן השני' ולא מובא שבנימין הי' חצי על אבן זו וחצי על השני', לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א לחלק שם אחד ולכתבו חצי פה וחצי פה.

לירושלמי - מובא שכדי שיהי' שווה 25 אותיות לשני האבנים הי' צריך שבנימין יהי' חצי על האבן האחת וחצי על האבן השני', לשיטתו מצד הגברא, ולכן צריך שיהי' שווה מספר האותיות, ולכן כתבו חצי על האבן הזו וחצי על האבן הזו.

לד, ע"א

עד היכן הגיעו המים בירדן?

לבבלי - מובא רק הדיעה שיותר מ-300 אמה גובה הגיעו המים, לשיטתו מצד החפצא, ולכן מספיק גובה זה כדי לאיים עליהם להכניסם בברית.

לירושלמי - מוסיף עוד דעה לר' לוי עד ליבו של רקיע וי"א עד בכל לשיטתו מצד הגברא, ולכן זה הי' באופן שפעל בכל העולם כולו. ועצ"ע.

לו, ע"ב

האם נענשו על הנסתרות?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נענשים בנסתרות, שהרי לא הי' להם אפשרות להוכיח ואין אשמים.

לירושלמי - מובא שבירדן קיבלו עליהם את הנסתרות וביבנה התיירו שלא יענשו על הנסתרות ויצאה בת קול ואמרה "אין לכם חלק בנסתרות", לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האחדות שנכנסים לארץ קיבלו עליהם את הנסתרות ורק ביבנה התיירו.

לח, ע"א

האם המקרא את הכהנים צריך להיות ישראל? לבבלי - מובא להיפך שרב חסדא אמר שהמקרא את הכהנים צ"ל כהן דוקא שכתוב "אמור להם" שהקריאה תהי' משלהם רק מכהנים, לשיטתו מצד החפצא ולכן הכל צריך להיות חלק מהברכה ששייכת לכהנים, והמקרא זה לא רק בשביל האדם שלא יתבלבלו בברכה, אלא ממש חלק מהברכה. לירושלמי - מובא שרב חסדא סובר שהמקרא צ"ל ישראל דוקא, לשיטתו מצד הגברא, והקריאה זה רק שלא יתבלבלו, ולכן דוקא ישראל מקרא כדי שהכהן יברך את הברכה המקורית.

מא, ע"א

האם נהרגו על שהחניפו לאגריפס?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל הוא המלך ובפרט שאם לא הי' נחשב

לשיטתו מצד החפצא לכן צריך להיות שהכל מסודר עכ"פ באותה פרשה.

לירושלמי - אין מוקדם ומאוחר בפרשת המלחמה, שודאי קודם מכינים את מערכות המלחמה ואחר כך צריך לדבר אליהם. ובפסוק הסדר הפוך, והכוונה שבספר שוטר שומע מפי הכהן את הפרשה ואומר בכל לשון. אבל בערכי המלחמה מספקים מים ומזון ומתקנים את הדרכים. לשיטתו מצד הגברא, ולכן גם באותה פרשה צריך לומר שאין סדר, כדי שיתאים למה שאנו יודעים מצד מערכי המלחמה.

ל' חגי כמו בספר שוטר שומע פרשה מפי כהן ואומרה לעם בכל לשון, גם בעורכי המלחמה כן. ר' היא אומר שהכהן מדבר אל העם אחרי שפסקו השוטרים לדבר. והמקרא לא אמור על הסדר ואין סדר בפרשה.

המשך

האם היו שני ארונות הברית, או רק ארון אחד?

לבבלי - אין מחלוקת, לכו"ע ה' רק ארון אחד. רק הרא"ם מסביר בדעת רש"י שלר' מאיר היו שנים ולר' יהודה ה' אחד. לשיטתו מצד החפצא, ולכן הכל בארון אחד שקשור לעצמות, שמחברים צדיקים ובעלי תשובה, אור ישר ואור חוזר.

לירושלמי - ר' יהודה בן לקיש אומר שני ארונות היו מהלכים עם עמ"י במדבר, אחד שהתורה נתונה בו ואחד שהיו בו שברי לוחות. זה שהתורה נתונה בו ה' נתון באוהל מועד, וע"ז כתוב וארון ברית ה' ומשה לא משו מקרב המחנה, וזה שהיו בו שברי לוחות ה' נכנס ויוצא עמהם. ולרבנן רק אחד ה' ופעם אחת יצא בימי עלי ונשבה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שהיו שני ארונות, שמצד הגילויים, שקשור יותר לאדם, שאור ישר ואור חוזר זה שני הפכים וא"א שיהיו בב"א ע"ד דעת ר' מאיר. (לקו"ש חלק ז', בחוקותי). ועצ"ע.

המשך

האם יש מחלוקת ברוחבו ואורכו של ארון

למרידה במלכות ופיקוח נפש דוחה וכו'. לירושלמי - מובא שהרבה חללים נפלו באותו היום שהחניפו לו. לשיטתו מצד הגברא ולכן ה' אסור להחניף לו שהרי אינו ראוי למלכות.

המשך

מהן הפרשות שהמלך קורא בהקהל? לבבלי - מובא שקורא מתחילת "אלה הדברים" עד שמע והי' אם שמוע עשר תעשר וכי תכלה לעשר ברכות וקללות עד שהוא גומר ופרשת המלך. לשיטתו מצד החפצא ולכן קורא פרשת המלך שקשור למלכות שמים ולא כ"כ בתור ענין אישי אלא הענין עצמו.

לירושלמי - מובא הכל חוץ מפרשת המלך. לשיטתו מצד הגברא והרי הוא בעצמו המלך ומדוע שיקרא ע"ע. ועצ"ע.

פרק שמיני

מב, ע"א

האם ה' מסייע לישראל נגד כלי המלחמה של הגויים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והעיקר שה' מציל אותנו מידם ולא מפורט כנגד כל פעולות של אויבינו.

לירושלמי - מובא הפסוק "מננה נגדו עביו" וכו' ומסביר שכל מלה זה כנגד החיילים של הגויים, כגון "אש" כנגד הנפט שלהם ו"ברד" כנגד האבנים שהם זורקים וכן "גחלים" כנגד אבנים שנזרקות "ירעם משמים" כנגד הלפידין שלהם "ועליון יתן קולו" כנגד קול הקרנות שלהם "וישלח חיציו" כנגד החיצים שלהם וכו'. לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרט כנגד כל פעולות של אויבינו ונוגע גם כל המהלך לנצחון ולא רק התוצאה שה' מציל אותנו.

מב, ע"א

האם היציאה למלחמה היא ע"פ סדר הפסוקים?

לבבלי - לא מובא הכלל שאין מוקדם ומאוחר בתורה, רק בפסחים ו, ב. אבל שם כתוב שהוא רק בשתי פרשיות ולא באותה פרשה.

צדדים את עשרת הדברות חנניא בן אחי ר' יהושע אומר בין כל דיבור ודיבור נמצאים דקדוקי' ואותיותי' של התורה ופנחס בשם ר"ש בן לקיש אומר תורה שנתן הקב"ה תורה אש לבנה חרוטה באש שחורה שהיא אש מוכללת באש חצובה מאש ונתונה מאש שנאמר מימינו אש דת למו. לשיטתו מצד הגברא, לכן זה הי' מכל הכיוונים לדעה אחת, וזה בשביל להשפיע על האדם מכל הכיוונים.

מג, ע"א

האם הבונה בית בחו"ל חוזר מעורכי המלחמה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין נפק"מ איפה בונה הבית כשצריך לחזור. לירושלמי - מובא שלא, מכיוון שאין מצוה לחנוכו לבית זה, לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא בא"י שזה חיוב על האדם ליישב את א"י.

מד, ע"א

האם הנושא איילונית חוזר מהמלחמה? לבבלי - לא מובא, רק ממעטים מהמילים "אשה חדשה" מחזיר גרושתו, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא ממעטים איילונית שהרי הוא בחר אותה ונחשבת לאשתו מצד עצמה. לירושלמי - ממעטים גם מחזיר גרושתו וגם איילונית מכיון שאין מצוה לישב עמה, לשיטתו מצד הגברא ולכן ממעטים איילונית מכיון שאין מצוה על האדם. ועצ"ע משיטתם בגיטין מ"ו ע"ב.

מג, ע"א

האם החוזרים מהמלחמה צריכים להביא ראיה לדבריהם? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, מצ"ע חוזרים וא"צ להביא ראיה. לירושלמי - מובא שכולם צריכים להביא ראיה לדבריהם חוץ מזה שעדין עמו, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריכים להביא ראיה.

מד, ע"א

האם מפרסמים את המתירא מעבירות?

הברית?

לבבלי - מובאת המחלוקת האם הארון הי' באמה של 5 טפחים לריש לקיש או באמה של 6 טפחים לר' יוחנן, אבל לא מפרט החישוב. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע רק המספר הכללי.

לירושלמי - מוסיף פירוט ואומר שלר' יוחנן שאומר שאמה של 6 טפחים הי' אורכו של הארון חמשה עשר טפחים, דכתיב אמתיים וחצי אורכו, ורוחבו של הארון 9 טפחים שכתוב אמה וחצי ורוחבו. ריש לקיש שאומר באמה של 5 טפחים אורכו של ארון 12 טפחים ומחצה (אמתיים וחצי) ורוחבו 7 טפחים ומחצה (דכתיב אמה וחצי ורוחבו). לשיטתו מצד הגברא, ולכן נוגע גם הפרטים וכל המהלך שמגיעים איתו לתוצאה, ועצ"ע.

המשך

האם בתוך ארון הברית היו עמודים?

לבבלי - לדעה זו שהאמה של 5 טפחים הטפח שנשאר לא הי' לשילוט אלא הי' בו עמודים, ולדעה שני' העמודים היו מחוץ לארון, והי' גם בארון השם וכל כנוייו, לשיטתו מצד החפצא ולכן דאגו שיהי' הארון מלא ולא הי' בו שום מקום מיותר.

לירושלמי - לא מובא כלל שהיו עמודים, וגם לא מובא שהיו בארון השם וכל כנוייו, והרווח שנשאר בארון חוץ מהלוחות ומהכתלים של הארון הי' לשילוט (שתשלוט ידו לקחת את הלוחות ברווח). לשיטתו מצד הגברא, ולכן חלק מחלל הארון שימש לצורך האדם.

המשך

כיצד היו הלוחות כתובים?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן בפשטות הי' חמש על לוח זה וחמש על לוח השני ולא יותר.

לירושלמי - מחלוקת: לר' חנניא בן גמליאל הי' 5 על לוח זה ו-5 על לוח זה. ולרבנן 10 על לוח זה ועשרה על לוח זה. לרשב"י 20 על לוח זה ו-20 על לוח זה. לר' סימא - 40 על לוח זה ו-40 על לוח זה, מכיון ש"מזה ומזה הם כתובים". שזה הי' מרובע ולכן הי' מ-4

רב בן רב יוצא למלחמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על רב בן רב שיש מחשבה שהיו פוטרים אותו מצד ייחוסו וכו'.

פרק תשיעי

האם עורפים רק אם יש עדים שראו את הנהרג?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ומצ"ע חייבים להביא וא"צ עדים כדי לפעול את הענין.

לירושלמי - מובא על הפסוק "כי ימצא חלל" אין ימצא אלא בעדים שזה הולך רק על הנהרג אבל על ההורג א"צ עדים ואפילו עבד ואפילו שפחה אם ראו את ההורג לא היו עורפים, לשיטתו מצד הגברא לכן צריך 2 עדים כדי לפעול את הענין.

מה, ע"ב

מדוע אם ראהו מפרפר אין דין עגלה ערופה? לבבלי - זה רק גזה"כ, שכתוב "חלל ולא מפרפר".

לירושלמי - בגלל שיכול להיות שקרה לו נס וחי, לשיטתו מצד הגברא וחושבים שאולי קרה לו נס.

המשך

מה הם העשרה דברים שנאמרו בירושלים? לבבלי - מובא רק שאין מגדלים תרנגולים בירושלים, לשיטתו מצד החפצא ודואגים רק לטהרות מצ"ע.

לירושלמי - מאריך ומפרט בסוגי' זו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר בכללות להוסיף טהרה גם מצד האדם בעיר ירושלים.

המשך

האם י"ד שנה היו עסוקים ופטורים מחלק מהמצוות?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה גם בשביל נחלתם הפרטית ולא כמו מצוה שעושה רק בשביל ה'.

לירושלמי - מובא שהיו עסוקים בכיבוש וחלוקת הארץ ולכן היו פטורים מכמה מצוות, לשיטתו מצד הגברא והרי הוא עוסק במצוה

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן אין חידוש שלא מפרסמים, שהרי אין אף אחד שצריך להביא ראיה לדבריו כנ"ל.

לירושלמי - מובא שודאי לא מפרסמים שהרי כל אלו שחוזרים זה רק כדי לכסות על אותו א' שחוזר בגלל העבירות שבידו שלא ידעו כמו ששוחטין את העולה במקום ששוחטין את החטאת שלא לפרסם את החטאים, לשיטתו מצד הגברא ולכן מקפידים מאוד שלא לפרסם אפילו שבשאר החוזרים צריכים להביא ראיה לדבריהם.

המשך

מה הכוונה "החכם עיניו בראשו" וכי הכסיל עיניו ברגליו?

לבבלי לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדבר כ"כ על האדם, וגם לא מדבר על העתיד כירושלמי.

לירושלמי - מובא שהכוונה שידוע בראשו של דבר מה יהי' בסופו, לשיטתו מצד הגברא שחושבים על העתיד.

מד, ע"ב

מה המחלוקת בגדר מלחמת רשות או מצוה? לבבלי - מובא רק נפק"מ לר' יוחנן אם עוסק במצוה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדברים רק מה שנוגע למעשה כאשר עוסק במצוה. לירושלמי - מובאת גם מחלוקת בגדר של מלחמת מצוה, לרבנן מלחמת מצוה זו מלחמת דוד ומלחמת חובה זה מלחמת יהושע לר' יהודה אם הם באים עלינו זה מלחמת מצוה אם אנו באים עליהם זו מלחמת רשות, לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק בצורה מפורטת מה נחשבת מלחמת מצוה ומה רשות וכו'.

המשך

מה הכוונה "והמלך אסא השמיע את כל יהודה אין נקי"?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין חידוש ברב בן רב כלל.

לירושלמי - מחלוקת: לר' סימון הכוונה אין נקי לביתו שעה אחת ולרבנן הכוונה שאפילו

המשך

האם ערי מקלט מביאות עגלה ערופה?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן ערים אלו גם לדעה שניתנו ללוויים רק לדור שם, עדיין מביאות עגלה ערופה, כיון שכל תקנת ערי מקלט זה רק בשביל תיקון לאדם שרוצח בשוגג, אבל הערים מצ"ע אין בהן קדושה מיוחדת מצד החפצא ומביאות עגלה ערופה ככל הערים.

לירושלמי - לדעה שניתנו ערי מקלט ללוויים להיות לחלקם ממש - מביאות עגלה ערופה, ולדעה שניתנו ללוויים רק לדור שם - אין מביאות עגלה ערופה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהיו ערים אלו לחלקם ממש כדי להביא עגלה ערופה.

מה, ע"ב

מה הדין אם יש ספק אם הגוף והראש זה של אותו אדם?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן ודאי שזה שייך לגוף אחד כל זמן שלא ברור לנו שנהרג פה עוד משהו באיזור.
 לירושלמי - נשאר בספק אם הראש בצד אחד של המדרון והגוף בצד אחר - האם מסתבר לומר שזה של אותו אדם. אבל אם זה לא במדרון - כל מקום שדרכו לינתו הראש מהגוף - אומרים שזה אותו אדם. לשיטתו מצד הגברא, ולכן צריך שתהי' הוכחה שראש זה שייך לגוף זה, ועצ"ע.

המשך

דבר שהי' בכלל ויצא מן הכלל ללמד
לבבלי - הגירסא בדעת ר' ישמעאל שלא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן מלמד על הכלל כולו.
 לירושלמי - לר' ישמעאל גורסים שנעקר מכללו והרי הוא בחידושו, שהכוונה שא"א ללמוד ממנו ולרבנן אומרים שלומדים ממנו על הכלל. לשיטתו מצד הגברא, ולכן לא מלמד על הכל, ורק על פרט אחד לר"י.

ואפילו שזה גם בשביל נחלתו הפרטית, אבל גם זה חלק מהמצוה ורצון ה' ופטור ממצוות אחרות, וגם לשיטתם שהם ביטול במציאות ולכן הפרטיות שלהם גם קשורה לה', וע"ד "מתוך שלא לשמה בא לשמה" והפירוש החסידי בזה שהתוך של הלא לשמה זה לשמה, היינו שרצונו האמיתי הוא קיום רצון ה' תמיד, גם כשנראה בחיצוניות שיש לו פניות אחרות.

מד, ע"ב

האם קוברים את ההרוג לפני המדידה?
לבבלי - לא דן בזה כלל. לשיטתו מצד החפצא ולא כ"כ חשוב לקבור לפני המדידה, ואדרבה חשוב בשביל שתהי' המדידה מדויקת לראות את גופו, שי"א שמודד מחוטמו וי"א מצוארו וי"א מטבורו.

לירושלמי - מובא בפירוש שקודם קוברים ורק אח"כ מודדים מציון קברו, לשיטתו מצד הגברא ודואגים לכבוד המת.

מה, ע"ב

מדוע בהרוג שנמצא בין שתי עיירות שתיהן מביאות עגלה ערופה לר"א?
לבבלי - הטעם בגלל שאפשר לצמצם ששתי העיירות יהיו באותו מרחק, לשיטתו מצד החפצא וזה רק מצד ענין טכני ששווים ו"איזו עיר תוציא" ולכן מביא שניהם.
 לירושלמי - בגלל שכתוב "ומדדו אל הערים אשר סביבות החלל" בלשון רבים לכן מרבה שתי עיירות, לשיטתו מצד הגברא ויש פסוק מיוחד לרבות שתי עיירות.

המשך

האם פוסקין כרשב"י?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא לכן אין חידוש דוקא ברשב"י, שהרי הוא ככל יחיד נגד רבים שהלכה כרבים.
 לירושלמי - מובא שלא פוסקים כמותו בגלל שהוא דעת יחיד וגם לא נודע שם האומרם משמו ולא סומכים על זה. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה חידוש שאפילו שהי' בדרגה גבוהה מאוד לא פוסקים כמותו.

המשך

האם עגלה ערופה טהורה או טמאה?
לבבלי - פשוט שעגלה ערופה טהורה, שנחשבת כמו קרבן. לשיטתו מצד החפצא בודאי שאם התורה מצווה לערוף את העגלה אז זה נחשב לקרבן ולא רק כדי שיהי' רעש גדול ואז ימצאו את הרוצח.
 לירושלמי - משמע שהיא טמאה כנבלה. לשיטתו מצד הגברא, לכן כל ענין עגלה ערופה זה רק כדי שיהי' רעש גדול ומתוך כך אולי ימצאו סימני זיהוי של הרוצח, ואין זה שייך לקרבן ופשוט שהיא טמאה כנבלה.

מו, ע"ב

האם צריך לערוף את העגלה ברוב שני סימנים?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן אין צריך לומר רוב שני סימנים, שפשוט יש לזה דין כמו קרבן.
 לירושלמי - משמע שצריך שני סימנים כמו מליקה, שצריך שני סימנים, מכיון שכל מקום שהצואר כשר לשחיטה כנגדו בעורף כשר למליקה, היינו שצריך שני סימנים. לשיטתו מצד הגברא, ולכן זה חידוש שצריך שני סימנים, שהייתי חושב שזה רק בשביל האדם למצוא סימני זיהוי של הרוצח, ואין צריך שני סימנים.

המשך

האם הפסוק "ידינו לא שפכו את הדם הזה" נאמר על ההורג או על הנהרג?
לבבלי - פשוט שנאמר על הנהרג - שלא בא לידינו ופטרנו אותו בלא לוי' ולא ראינוהו והינחנוהו בלא מזונות. לשיטתו מצד החפצא, ולכן פשוט שזה על הנהרג שאיתו אנו מתעסקים עכשיו לכפר על דבר זה.
 לירושלמי - יש דעה שזה הולך על ההורג, שהכוונה שלא בא על ידינו ופטרנו אותו מהדין ולא הרגנו אותו. לשיטתו מצד הגברא, ולכן יש דעה שזה על ההורג, שהוא גרם לנהרג ואותו אנו מחפשים וזה המטרה בעגלה ערופה לעשות רעש בשביל למצאו.

המשך

פסוקים שמתחלקים לשלושה וכ"א אומר חלק.
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן אחד אומר את כל הפסוקים בפשוט. לירושלמי - מחלקים את הפסוק שהזקנים רוחצים את ידיהם במים על מקום עריפתה של העגלה ואומרים ידינו לא שפכה את הדם הזה וגו', והכהנים אומרים כפר לעמך ישראל ורוה"ק אומרת להם הדם. וכן מצאנו בתמר, ותאמר הכר נא למי החותמת והפתילים והמטה וכו' וכן במרגלים וכן לגבי אם סיסרא, שמחלקים את הפסוק, לשיטתו מצד הגברא ולכן כל אחד אומר את החלק ששייך אליו.

מט, ע"ב

מה הטעם לאיסור חכמת יונית [=לשון חכמה שמדברים ברמזים ואין אנשים אחרים מבינים]?
לבבלי - מובא רק בגלל שהי' זקן שמסר סוד לגוים ולכן אסרו ללמוד חכמת יונית. לשיטתו מצד החפצא שיש איסור מצד עצם הלימוד. לירושלמי - מובא גם בגלל ביטול תורה, שכתוב והגית בו יומם ולילה. לשיטתו מצד הגברא, וזה רק בגלל שיש חיוב לימוד תורה על האדם ולא שיש חיסרון כ"כ בחכמה יונית.

מו, ע"א

האם ר' יהודה בן בבא הי' בלא דופי?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולא כ"כ מדבר מצד האדם.
 לירושלמי - מובא שכל הזוגות הי' אפשר לתת בהם דופי עד שבא ר' יהודה בן בבא שאי אפשר ליתן בהם דופי, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד האדם, ועצ"ע.

מז, ע"ב

האם כל הזוגות ור' עקיבא היו אשכולות?
לבבלי - לא הובא, כנ"ל, שלא מדבר כ"כ מצד האדם.
 לירושלמי - כן, שכולם היו נשיאים ואב בי"ד

מח, ע"א
האם בי"ד של מעלה נפרעים ממנו
וממשפחתו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא,
ולכן רק הוא נענש שעשה את העבירה.

לירושלמי - מובא שבתחילה היו סנהדרין
מענישים רק את דובר הנבלה [עיין לקמן] אבל
עכשיו שבי"ד של מעלה מענישים נפרעים
ממנו וממשפחתו, לשיטתו מצד הגברא ולכן
מענישים גם את משפחתו שקשורים אליו.

המשך

מדוע בתחילה הי' מותר לשיר בבתי
משתאות?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא, וזה
אסור בעצם מצד שאסור לשמוח בזמן הגלות.
לירושלמי - מובא בגלל שהי' אימת בי"ד
עליהם ולא היו אומרים דברי נבלה בשיר אבל
עכשיו שאין אימת בי"ד עליהם הם אומרים
דברי נבלה בשיר, לשיטתו מצד הגברא,
ולכן מובא שזה רק חיסרון מצד האדם שלא
יגידו דברי נבלה ושיר, אבל שמחה מצ"ע
אינה מושללת, כיון שקשורים יותר לגאולה.
ועצ"ע.

המשך

האם המעשר הי' מתחלק לשלושה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא,
והרי המעשר מצ"ע שייך רק לאדם אחד,
היינו במקום ללוויים שעזרא קנסם שיתן
לכהנים או לעניים.

לירושלמי - מובא שבתחילה הי' המעשר
מתחלק לשלושה חלקים שליש למכרי
כהונה ולוייה ושליש לצדקה ושליש לעניים
ולחברים שהיו בירושלים, לשיטתו מצד
הגברא, לכן מחלק לכמה אנשים, שזה נתון
לבחירת האדם.

המשך

מאיזו תקופה הי' נשיא ואב בי"ד?

לבבלי - לא הובא, ויש משמעות שזה הי'
מימות משה רבינו, לשיטתו מצד החפצא,
שתמיד הי' צריך להיות נשיא ואב"ד.

וודאי שהיו אשכולות ור"ע לא הי' נשיא
ואב בי"ד וזה חידוש שגם הוא הי' אשכול,
לשיטתו מצד הגברא, ולכן מדבר מצד מעלת
האדם.

מז, ע"א

תלמיד שהביט בבעלת הבית

לבבלי - מסופר על יש"ו הנוצרי שהי'
תלמיד של יהושע בן פרחי', ופעם א' היו
באיזו אכסני' ואמר הרב כמה נאה אכסני' זו,
שהתכוון שמעשי' נאים, ואמר אותו תלמיד,
רבי הרי עיני' מכוערות, ואז נידה את התלמיד
שחשב מחשבות אלו, ולא רצה לקבלו
בחזרה, ואותו תלמיד עבד ע"ז ולא מובא
שמת. לשיטתו מצד החפצא, ולכן מדבר רק
על התקלה שיצאו ממנו לאחרים ע"י הע"ז
שהסית והדיח.

לירושלמי - מסופר שזה הי' יהודה בן
טבאי, שרצו למנותו לנשיא ולא רצה, וברך
לאלכסנדרי', וכתבו לו מירושלים הגדולה
לאלכסנדרי' הקטנה עד מתי בעלי שרוי בתוכך
ואני יושבת עגומה בביתי. ואז הגיע וברך
אמר על איזו אכסני' זכורני שבעה"ב קיבלה
אותנו יפה והייתה נאה. א"ל אחד מתלמידיו
אחת מעיני' מכוערת. אמר לו יש כך שתי
עבירות: א' שהסתכלת עלי' וא' שחשדת בי
שאני הסתכלתי. וכי התכוונתי שהיא עצמה
נאה? התכוונתי שמעשי' נאים, והקפיד עליו
ומת. לשיטתו מצד הגברא, לכן מובא גם זה
שחשד ברבו והעונש שקיבל ומת.

המשך

מה המקור לכך שהורגים את הרוצח גם לאחר
עריפת העגלה?

לבבלי - מובא המקור מהפסוק "ולארץ לא
יכופר לדם אשר שפך בה כי אם בדם שפכה",
לשיטתו מצד החפצא, שכתוב מצד הארץ,
שלא יכופר רק על ידי שהורגים את הרוצח.

לירושלמי - מובא שלאחרי הפסוק "ונכפר
להם הדם" כתוב "ואתה תבער הדם הנקי
מקרבך", לשיטתו מצד הגברא, ולכן מביא
מהפסוק שזה חיוב על האדם "ואתה תבער".

שהיא תכשיט לה, לשיטתו מצד הגברא, שזה רק מצד ביטול תורה ולבת אין חשש זה, ולכן מותר ואדרבה זה בירור התחתון.

המשך

מה המקור ללימוד אומנות?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא, שכל ענין האומנות זה רק בשביל הפרנסה ולא צריך מקור לזה, ואדרבה אם יכול לעשות כרשב"י שמלאכתו נעשית על ידי אחרים. לירושלמי - מובא שכתוב "ובחרת בחיים" זו אומנות, לשיטתו מצד הגברא, שיש חיוב על האדם למצוא אומנות על דרך "ששת ימים תעבוד" זו מצוות עשה.

מט, ע"א

מהו הלשון קטנותא?

לבבלי - הכוונה שהי' מקטניהם של החסידים ומסופן, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על הדרגא הנמוכה שמלמטה מתרוממים. לירושלמי - הכוונה שהי' תמציתן של צדיקים וחסידים, לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר על המדרגה הגבוהה.

מט, ע"ב

מה קרה "משמת ר' אליעזר"?

לבבלי - הלשון נגנז ספר תורה, ולא מוזכר ר' יוסי כלל. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על זה שנגנז ס"ת שזה דבר כללי ולא דבר מיוחד דוקא בר"א.

לירושלמי - הלשון נגנז ספר החכמה וכו', ומשמת ר' יוסי פסקה הבינה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על תכונה מיוחדת של ר"א וכן תכונה של ר' יוסי.

מח, ע"ב

מה הלשון רוח הקודש במקום שתשרה שכינה?

לבבלי - מובא מעשה שנכנסו זקנים לעליית בית גוריא ביריחו ויצאה בת קול ואמרה להם: יש ביניכם אחד שראוי להשראת השכינה ונתנו עיניהם בשמואל הקטן, ומעשה דומה הי' עם הלל הזקן, ולא מובא על ר' אליעזר.

לירושלמי - מובא שיוחנן כהן גדול הוא תיקן שיהיו זוגות [נשיא ואב ביי"ד] והם השגיחו על הדמאי, לשיטתו מצד הגברא וזה רק בגלל ירידת הדורות, אז תקנו את הזוגות.

המשך

מה הי' קורה כשהכו את הקרבנות?
לבבלי - מובא שהיו מכין את העגל בין קרניו אמר להם יוחנן כה"ג עד מתי אתם מאכילים את המזבח נבלות, עמד ועשה להם טבעות בשביל השחיטה, לשיטתו מצד החפצא, שזה קשור לנבלה שמתה מצד עצמה. לירושלמי - מקשה שזה טריפה ולא נבלה ויש גירסא שבאמת אמר רק טריפות, לשיטתו מצד הגברא, שזה קשור לטריפה שמתה בגלל השחיטה, מעשה האדם.

מח, ע"ב

מי הם הנביאים הראשונים?

לבבלי - מובא שזה דוד שמואל ושלמה בהו"א ולמסקנה זה כל הנביאים חוץ מחגי זכרי' ומלאכי, לשיטתו מצד החפצא, ולכן כולל כל הנביאים שהיו בארץ ישראל, מצד המקום של קדושת א"י.

לירושלמי - מחלוקת לר' שמואל זה שמואל ודוד לר' אבא זה גד ונתן ולר' ירמי' זה ירמי' וברוך, לשיטתו מצד הגברא, ולכן מונה רק נביאים מיוחדים. ועצ"ע.

מח, ע"ב

למה נקרא שמו שמואל הקטן?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וזה רק שמו.

לירושלמי - מובא לפי שהי' מקטין את עצמו וי"א לפי שמעט הי' קטן משמואל הרמתי, לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר על מעלתו.

מט, ע"ב

האם מותר ללמד את בתו יונית?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, שזה איסור משום סכנה לעמ"י כמו הזקן כנ"ל ולכן גם בת אסור ללמד. לירושלמי - מותר ללמד את בתו יונית מפני

רוח הקודש, ומוסיפים גם את ר' אליעזר, והלשון הוא בית גדיא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על האדם שצ"ל לו רוח הקודש.

לשיטתו מצד החפצא לכן מדברים על השראת השכינה ולא על התכונה באדם. לירושלמי - במקום השראת השכינה כתוב

מסכת גיטין

ב, ע"א - זה מחלוקת אמוראים. לשיטתו מצד החפצא לכן יש דעה שהשליח נהי' חלק ממהות הגט וכמו נוגע בדבר ולכן אינו יכול להיות עד.

לירושלמי - זה מחלוקת תנאים ב"ש אין השליח נעשה עד וב"ה אומרים השליח נעשה עד. לשיטתו מצד הגברא והרי הלכה ודאי כב"ה ששליח נהי' עד ומכיון שאין השליח נחשב נוגע בדבר שהוא רק מעביר את הגט ולא קשור לחפצא של הגט ולכן יכול להיות עד.

ב, ע"ב מה טעם אמירת בפני נכתב בשליח שמביא גט ממדינת הים?

לבבלי - מחלוקת: לרבה הטעם שאין בקיאיין לשמה ובתוס' מבארים שזה דוקא לשמה, אבל בשאר דקדוקי גיטין כן בקיאים. לרבה בגלל שאין עדים לקיימו. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא במהות הגט יש בעי' שחסר בלשמה.

לירושלמי - ר' יהושע בן לוי אומר בגלל שאין בקיאיין בכל דקדוקי גיטין, ולר' יוחנן - בגלל שאין עדים מצויים לקיימו הקלו עלי' שלא תהא יושבת עגונה. לשיטתו מצד הגברא ולכן חסר בכל הדיקדוקי גיטין מצד האדם.

ג, ע"א האם צריך לומר בפני נכתב ביום ולשמה? לבבלי - לא, ומספיק שאומר בפני נכתב לשמה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק דבר שקשור למהות הגט שזה לשמה.

לירושלמי - כן, שצריך גם לומר שראה שכתבו וחתמו את הגט ביום ולא בלילה וכן

ב, ע"א מה הלשון גט? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מוסבר שזה מצד התכונה של איזה אבן ואולי זה סתם לשון שטר מצ"ע. לירושלמי - מובא שיש אבן אחת בכרכי הים ונקראת גיטא ומגרשת כל חברותיה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על תכונה של הגט מצ"ע איך שזה קשור לאותה אבן שזה מראה על כוונת האדם בגט. ועצ"ע.

המשך מהו הפירוש של גט? לבבלי - לא הובא, כנ"ל. לירושלמי - מובא שזה לשון גירושין, כנ"ל.

המשך האם עכו מארץ ישראל? לבבלי - פשוט שעכו מארץ ישראל, ומשוה ומקשה מגיטין לתנאי ולכן אומר תוס' שחצי' של עכו בא"י וחצי בחו"ל. לשיטתו מצד החפצא ולכן משוה גיטין לתנאי שזה לא בגלל האנשים שמצויים לקיימו או שבקיאיין אלא שמצ"ע זה א"י.

לירושלמי - עכו כא"י לגבי גיטין שא"צ לומר בפ"נ אבל לא לגבי תנאי אם אמר הרי זה גיטין אם לא באתי. לשיטתו מצד הגברא ולכן לגבי גט שזה קרוב מאד ויש הרבה אנשים שם מא"י שמצויים לקיימו ובקיאים לשמה וא"צ לומר בפ"נ, ואין משוה גיטין לתנאי שאז נחשבת לחו"ל מצ"ע.

ה, ע"ב האם שליח נעשה עד?

מגורשת?

לבבלי - בגלל שבעינן כריתות וליכא. לשיטתו מצד החפצא ולכן חסר בכריתות שעדיין זה מחובר אליו.

לירושלמי - בגלל שכתוב ונתן בידה - עד שיהא כולו בידה. לשיטתו מצד הגברא, שחסר פעולת הנתינה של הבעל.

ו, ע"ב

האם מובא שא' מכר את ביתו בשביל ללמוד תורה?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ואין חיוב כ"כ בשביל לימוד תורה ואדרבה צריך להתחתן ולבנות בית בישראל.

לירושלמי - מובא, לשיטתו מצד הגברא וזה מראה על המס"ע ללמוד תורה אפילו שאינו חייב.

ו, ע"ב

מאי קעביד הקב"ה?

לבבלי - מובאת כאן אגדה על פילגש בגבעה ושאל ר' אביתר את אליהו מאי קא עביד הקב"ה ואמר לו שעסוק בפילגש בגבעה ואומר את אותם דעות שיש בגמ', לשיטתו מצד החפצא שהכל נפעל ע"י בי"ד פה למטה, וגם שה' נושא הפכים ולכן כל הדעות נכונות.

לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא והרי קשה לאדם להבין שה' אומר את כל הדעות ואין מובא שה' נושא הפכים. ועצ"ע.

המשך

מה השם של הכפר שבתחום עכו?

לבבלי - זה כפר סיסאי, לשיטתו מצד החפצא, שזה מקום שמש חלק מהעיר עכו.

לירושלמי - הלשון כפר סמיי, לשיטתו מצד הגברא, שזה מקום שאינו ממש חלק מהעיר, ורק לגבי האדם זה נחשב חלק מהעיר.

המשך

האם הלכה כמיקל בדיני בפני נכתב?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וזה חלק ממש מקיום הגט.

לירושלמי - מובא שהלכה כמי שהוא מיקל

שאר דקדוקי הגט, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם זה שצ"ל דוקא ביום וכל שאר הדקדוקים שזה מוטל על האדם.

המשך

האם כותבים את הגט בב"ד?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא, ובגט עצמו מתגרשת ונפעל כל הפעולה, ואי"צ בי"ד.

לירושלמי - מובא שכן, ואם אין בי"ד אז לפחות בבית הכנסת ואם אין אז בפני עשרה אנשים, לשיטתו מצד הגברא, ולכן צריך עשרה אנשים שיהיו במעמד כתיבת הגט לפעול את הפעולה.

ה, ע"ב

נתנו ולא אמר בפני נכתב ובפני נחתם

לבבלי - לחכמים יטלהו ממנה ויאמר לה בפני שניים בפני נכתב ובפני נחתם ויתננו לה. ולר' מאיר יוציא והולד ממזר. לשיטתו מצד החפצא, ולכן דוקא צריך לומר זה בשעת הנתינה שאז נפעל העניין.

לירושלמי - מובאת רק הדעה הראשונה בשם ר' יוחנן. לשיטתו מצד הגברא וכל התיקון בפני נכתב זה רק בשביל האדם, ולכן אפשר לומר גם אחרי הנתינה.

המשך

מה הדין במלוה ולווה שתופסים בשטר?

לבבלי - מחלוקת רבי ורשב"ג: לרבי יתקיים השטר בחותמיו, לרשב"ג יחלוקו. ר' אליעזר אם אחד הדוק בטופס ואחד הדוק בתורף, זה נוטל טופס וזה נוטל תורף ונפק"מ לגבות ממשועבדים. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מובא שהעדים זה העיקר אלא זה נוטל טופס וזה תורף.

לירושלמי - מובאת אותה מחלוקת, אבל ר' אליעזר אומר הכל הולך אחר התפוס בעדים, היינו במקום החתימה. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מקום העדים זה העיקר.

המשך

מה המקור שאם גט בידה וחוט בידו אינה

שימצאו שנים כשרים, שהרי השטר כשר בשנים.

לירושלמי - רק אם שנים הראשונים קרובים או פסולים אז כשר ותתקיים העדות בשאר. לשיטתו מצד הגברא, מצד האדם רק שנים הראשונים שמחתים אותם רק בשביל כבוד או כשר אם הם פסולים, אבל אחד מהשאר שנמצא פסול אז הכל פסול כמו שסוברים בירושלמי לגבי עדו שבטלה מקצתה בטלה כולה.

ה, ע"א

מה הטעם שכותים פסולים?

לבבלי - לר' יוחנן משום גרי עריות. לר' אלעזר משום גוי ועבד שבא על בת ישראל שהולד ממזר. ר' יעקב אומר בגלל שהתערבו בהם כהני במות. לשיטתו מצד החפצא לכן גם פגם בכותים זה בעיקר בגלל דברים שקשורים לעצם מציאותם, היינו שאינם גרים אמתיים או משום גוי ועבד שבאו עליהם והם ממזרים.

לירושלמי - מובא דחיות לכל הדעות, על ר' יוחנן קשה הרי בסוף התגיירו לשם שמים, ומדוע אין מקבלים אותם? ועל ר' אלעזר קשה שהרי ר"ע אומר שגרי צדק הם. ואם תאמר בגלל שהם מייבמים את הארוסות ומוציאים את הנשואות, והרי רבנן אומרים שאין ממזר ביבמה. ואם תאמר שאינם בקיאים בדקדוקי גיטין, הרי רבן גמליאל מכשיר בגיטיהם, ורק דעת ר' יעקב לא דחו, שסובר בגלל שהתערבו בהם כהני במות. לשיטתו מצד הגברא ולכן המסקנה זה רק בגלל כהני במות, היינו כהנים שעברו לע"ז, שזה חיסרון באדם אבל לא כ"כ בעצם מציאותו.

יד

האם פשוט שהולך לאו כזכי?

לבבלי - מובאת מחלוקת האם הולך כזכי, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שכשאומר הולך הכוונה גם לזכי שזוכה בחפצא.

לירושלמי - פשוט שהולך ותן לא כזכי, לשיטתו מצד הגברא ולכן פשוט שהולך ותן זה לא כזכי שזה רק על האדם שיוליך את

בדיני כפ"נ, לשיטתו מצד הגברא שזו רק תקנה לאדם שלא יצטרך לקיים את הגט.

ו, ע"א

מה הדין של עכו?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחלקים שכולה א"י.

לירושלמי - מובא שעכו חציה בארץ וחציה בחו"ל, לשיטתו מצד הגברא, לכן מחלקים שחציה בארץ וחציה בחו"ל לגבי דיני האדם. ועצ"ע.

המשך

האם אסור לכהן לצאת לחו"ל?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן אין בחו"ל ממש טומאה מצ"ע, ורק גזרו על האדם, לכן אין זה נחשב לטומאה ממש שאסור לכהן.

לירושלמי - מובא שרבי הי' בעכו וראה אדם א' שיוצא לחו"ל ושאלו הרי אביך הי' כהן ואיך אתה יוצא לחו"ל אמר לו אבא נשא גרושה ואני חלל, משמע שלכהן אסור לצאת לחו"ל, לשיטתו מצד הגברא צריך לשמור על קדושתו.

י, ע"א

האם כותים חשודים על ממון ולא על עריות? לבבלי - מביא רק דעת רשב"ג שכל מצוה שהחזיקו בה כותים מדקדקים בה יותר מישראל אבל לא מחלק בין ממון לעריות, לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שיש בעי' בכותים אבל לא מחלק בין ממון לעריות.

לירושלמי - מובא שנחשדו רק על הממון ולא נחשדו על העריות ועדי נפשות כעדי עריות, לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק שבממון נחשדו אבל בנפשות, שזה יותר חמור לאדם, לא נחשדו.

המשך

שטר שחלק מעדיו פסולים

לבבלי - לא משנה אם זה הי' אחד מהראשונים פסול או מהאחרונים - השטר כשר ותתקיים העדות בשאר. לשיטתו מצד החפצא, ומ"מ

הדבר אבל לא ממש שיזכה בזה.

המשך

מה הדין במוחל שטר לחברו?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שצריך למסור לו את השטר ממש. לירושלמי - מובאת מחלוקת: לר' חנניא מחל ולר' מנא לא מחל עד שימסור לו את השטר, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שא"צ למסור את השטר ומספיק מחילה מצד האדם.

פרק שני

טו, ע"א

מה הדין אם חציו בקיום הגט וחציו בתקנת חכמים?

לבבלי - רב חסדא סובר שפסול שאו כולו בקיום הגט או כולו בתקנת חכמים, לשיטתו מצד החפצא ולכן אפשר רק בקיום הגט באופן מסוים או בקיום או בתקנת חכמים. לירושלמי - רב חסדא סובר שכשר, לשיטתו מצד הגברא ולכן יכול בכל אופן לקיים את השטר חצי בקיום הגט וחצי בתקנת חכמים.

טו, ע"ב

אם אומר על הגט בפני נכתב ואני הוא עד שני, מדוע פסול?

לבבלי - בגלל שאו כולו בקיום הגט או כולו בתקנת חכמים, לשיטתם שיש פסול מצד החפצא של השטר. לירושלמי - בגלל שנעשה כנוגע בעדותו, לשיטתם מצד הגברא.

יח, ע"ב

מה המחלוקת באומר לעשרה כתבו גט?

לבבלי - אם אמר לעשרה חתמו בגט וחתמו מקצתם היום מקצתם למחר - ריש לקיש אומר שכולם עדים, ולכן צריכים כולם לחתום באותו יום. לר' יוחנן שנים משום עדים והשאר משום תנאי ויכולים לחתום גם למחר. לשיטתו מצד החפצא והרי הלכה כרבי יוחנן שרק שנים משום עדים, שמצד השטר צריך רק שנים והשאר משום תנאי. לירושלמי - הדעות הפוכות: ריש לקיש אומר שכשר שנים משום עדים והשאר משום תנאי ור' יוחנן אומר כולם משום עדים, ולכן פסול

יב, ע"ב

האומר תן שטר שיחרור לעבדי, מדוע צריכים לתת לו ואם אומר תנו גט זה לאשתי א"צ לתת לו?

לבבלי - בגלל שזכין לאדם שלא בפניו, ושיחרור לעבד זה זכות ואין חבין לאדם שלא בפניו, שגט לאשה זה חובה. לשיטתו מצד החפצא, ולכן מחלקים באופן כללי מצד העבדות שזה חובה לבין אישות שזה זכות. לירושלמי - דוחים הסבר זה שלפעמים עבד של קצין חשוב מעדיף להישאר עבד ואשה של מוכה שחין מעדיפה להתגרש אלא בגלל שהמוכר את העבד שלא מדעתו הרי הוא מכור, ולכן צריכים לתת לו את השטר שחרור, אבל אין מגרשים את האשה אלא מדעתה, ולכן א"א לגרשה ע"י שליח בלי ידיעתה, ואין הטעם משום שזכין לאדם שלא בפניו. לשיטתו מצד הגברא, ולכן מחלקים שבעבד א"צ את דעתו, משא"כ באשה שצריך את דעתה.

יד, ע"א

האם יש הלכתא בלא טעמא?

לבבלי - יש, וכמו מעמד שלשתם שקונה וכמו הכותב נכסיו לאשתו, לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ להסביר לאדם. לירושלמי - אין, לשיטתו מצד הגברא וצריך להסביר לאדם.

יד, ע"ב

מעשה שתבעו מעות מר' יוסי

לבבלי - מסופר שבאו לקחת את החוב מר' דוסתאי ואמר להם שהכסף אצל ר' יוסי ויכו אותו ויקחו ממנו את הכסף וכך עשו, לשיטתו מצד החפצא ולא נוהגים כ"כ כבוד ולכן אפילו היכו אותו בשביל הכסף. לירושלמי - מובא אותו מעשה רק שלא אמר להם שיכו אותו אלא שהכסף אצלו, לשיטתו מצד הגברא ולכן ודאי לא היכו אותו, ששומרים על כבוד האדם.

עד שיחתמו בו כיום. לשיטתו מצד הגברא, והרי הלכה כר"י ולכן סוברים שכולם משום עדים שזה תלוי באדם, שאם אומר שרוצה עשרה אז כולם נחשבים לעדים.

יז, ע"א

מדוע תקנו זמן בגיטין?

לבבלי - ריש לקיש סובר משום פירות. ור' יוחנן סובר משום בת אחותו שלא יכפה עלי' אם תזנה. לשיטתו מצד החפצא והרי הלכה כר"י שזה משום בת אחותו, שזה מצד עצם מציאות השטר לדעת מתי באמת אינה אשת איש.

לירושלמי - הדעות הפוכות: לר' יוחנן זה פסול משום אכילת פירות, ולריש לקיש משום בת אחותו. לשיטתו מצד הגברא, והרי הלכה כר"י, לכן מביא שזה משום אכילת פירות, שזה תקנה לאדם שמגיע לו הפירות.

המשך

מעשה באחד שחיפה על בת אחותו לבבלי - לא מסופר את המעשה, ורק מובא לא' מהדעות שזה הטעם שתיקנו זמן בגיטין שלא יחפה על בת אחותו, לשיטתו מצד החפצא, ואין נוגע כ"כ שקרה המעשה למישהו.

לירושלמי - מסופר מעשה באחד שהי' נשוי לבת אחותו וזינתה תחתיו והלך והקדים את הזמן בגט כדי להצילה שתדון כפנויה שזינתה ולכן תיקנו זמן בגיטין, לשיטתו מצד הגברא, ולכן נוגע המעשה שזה הי' בפועל, ועצ"ע.

כ, ע"ב

האם רקמה על בד נחשבת לכתובה?

לבבלי - לא נחשב לכתובה ואין העבד יוצא בזה לחירות, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך דוקא כתיבה בדיו.

לירושלמי - זה נחשב כמו כתיבה בשטר ועבד יוצא בזה לחירות שנאמר "לחפשי ישלחנו" מ"מ, לשיטתו מצד הגברא מצד האדם שצריך ראי' לשחרור וזה נחשב ממש לראי' כמו שטר.

המשך

אם כותב גט על איסורי הנאה, מה הדין? לבבלי - פשוט שמגורשת, לשיטתו מצד החפצא והרי העיקר זה מצד הכתיבה על השטר, וזה בשלימות גם באיסורי הנאה. לירושלמי - מחלוקת: לרבי בא מעשה לידו ואמר שמגורשת ולר' אלעזר אינה מגורשת, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שזה יהי' מותר בהנאה לאדם לדעה אחת.

כ, ע"ב

האומר זה גיטך ע"מ שתתנהו לו חזרה - האם כשר?

לבבלי - הלשון הרי זה גיטך והנייר שלי אינה מגורשת. ע"מ שתחזיר לי את הנייר הי"ז מגורשת. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד המציאות עצמה שהנייר נשאר של הבעל או שתחזיר לו.

לירושלמי - הלשון הרי זה גיטך ע"מ שתתנהו לי פסול, ע"מ שתחזיריהו לי - כשר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר באופן על מנת שתתנהו לי, שהיא צריכה לתת לו.

המשך

האומר הרי את מגורשת והגט שלי בין שורה לשורה

לבבלי - נשאר בספק. לשיטתו מצד החפצא והרי מקום הכתיבה שזה העיקר שייך לאישה, ולכן יש ספק האם פועל את הפעולה. לירושלמי - פשוט שאינה מגורשת. לשיטתו מצד הגברא והרי א"א לחלק מצד האדם בין מקום הכתיבה לשטר עצמו.

המשך

גט שנקרע - מה דינו?

לבבלי - הגירסא נקרע השטר פסול, נתקרע כשר. והכוונה שאם נקרע ע"י אדם פסול, ואם מעצמו - כשר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר גם אם נתקרע מעצמו כשר, משא"כ ע"י אדם.

לירושלמי - אם נקרע קודם הכתיבה כשר, אם נקרע אחר הכתיבה פסול. לשיטתו מצד הגברא, לכן מדבר רק שנקרע ע"י אדם, אבל קודם הכתיבה כשר, שאין פה עדיין גט,

משא"כ אחרי הכתיבה.

והמחלוקת היא גם בגיטין וגם בשטרות, שמדובר שהשטר על החלק ועדיו על המחק. לשיטתו מצד הגברא ולכן מכשיר גט שיכול להזדייף שהאדם יודע אם זה מזויף.

כא, ע"ב

האם מגורשת בקנין מסירה?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מועיל מסירה, אפילו שזה רק מצד הגברא. לירושלמי - מסתפק האם משווים לדיני ממונות שקונה את המקח במסירה וגם פה מגורשת, או שפה זה שונה, שכתוב ונתן בידה - עד שיהא כולו בידה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא שקנין והסכם מצד החפצא לא מועיל בשביל קנין הגט, שצריך נתינה מצד הגברא מיוחדת בשביל הגט.

כד, ע"א

מדוע אין האשה עושה שליח משליח בעלה? לבבלי - יש שני טעמים: א. בגלל בזיון של בעלה, ב. בגלל שזה דומה לחצרה שבאה לאחור מיכן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר גם בגלל חצירה שבאה לאחור מכן שחסר בקנין.

לירושלמי - משמע שזה רק בגלל בזיון של הבעל. לשיטתו מצד הגברא לכן מביא רק את הטעם של בזיון שקשור לאדם.

המשך

האם המשנה כמו ר"מ או כמו ר' אליעזר?

פרק שלישי

כד, ע"א

מה הדין בשטר קידושין שנכתב שלא לשמה? לבבלי - הי' הו"א שתהי' מקודשת בגלל שהוקשו הוויות א' לשני וכמו שבקידושי כסף א"צ לשמה כך גם בקידושי שטר. ולמסקנה לומדים מגירושין שחייב להיות לשמה ואם לא אינה מקודשת. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש הו"א שא"צ לשמה וכונת האדם אלא השטר מצ"ע.

לירושלמי - מובא רק את המסקנה בלי הו"א שנלמד מקידושי כסף. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין הו"א שא"צ לשמה.

לבבלי - ר' יוחנן אומר שהמשנה כמו ר' אליעזר שעדי מסירה כורתים, ואם כתב תורפו של השטר "הרי את מותרת לכל אדם" שלא לשמה כמו בטופס פסול וריש לקיש אומר שהמשנה כמו ר' מאיר שעדי חתימה כורתים. ואם כתב שלא לשמה כשר, לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"י שהלכה כמותו סובר שעדי מסירה שמעידים על הפעולה ממש שנתן מידו לידה הם העיקר.

לירושלמי - הדעות הפוכות, לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר ר"י שהלכה כמותו שהמשנה כמו ר"מ שעדי חתימה כרתי שזה העיקר בשביל האדם.

כב, ע"ב

מתי נחלקו ר"א וחכמים בגט שיכול להזדייף? לבבלי - ר"א לא הכשיר אלא בגטין. בשאר השטרות לכו"ע פסול. ר' יוחנן אומר שגם בשאר השטרות נחלקו. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא יכולים להכשיר מצ"ע שזה חיסרון בגוף השטר אפילו שאפשר לברר אם זה מזויף.

כז, ע"א
לגבי סופר שהתירו לו לכתוב טופס השטר לפני המקרה "מפני התקנה" - מה הפירוש "מפני התקנה"?

לבבלי - מובאת בקיצור המחלוקת: י"א מפני תקנת עגונות וי"א מפני תקנת סופר, לשיטתו מצד החפצא שזה קשור לעצם השטר.

לירושלמי - מובא באריכות יותר, לר' שבתי זה מפני תקנת בנות ישראל שלא יהיו מצויות להתגרש ולר' אבון מפני תקנת הסופר כדי שיהי' לו פרנסה מצויה, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה לטובת האדם.

לירושלמי - הדעות הפוכות: שר' אליעזר אומר שמכשיר גט שיכול להזדייף בגיטין, אבל בשטרות גם ר' יהודה מודה שכשר, שכותב אם כותב את השטר על נייר חלק ועדיו על המחק, ולריש לקיש אין הבדל

לשני הצדדים.

כז, ע"א

האם חוששים במקרה שלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר?
 לבבלי - יש מחלוקת, לשיטתו מצד החפצא ולכן אם לא הוחזקו יש דעה שא"צ לחשוש.
 לירושלמי - מובא שחוששים גם אם לא הוחזקו בעיר אחת, לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים בכל מקרה.

כח, ע"א

האם תמיד הזקן ששלח גט בחזקת חי?
 לבבלי - מובא הלשון אפילו בן מאה שנה בחזקת שהוא חי, לשיטתו מצד החפצא ולכן הכוונה רק שאם הוא בן 100 שנה אין חוששים שבמצב שעזבו ודאי כך נשאר.
 לירושלמי - מוסיף אפילו שהוא בגיל מאה והלך השליח בדרך עוד מאה שנה נותנו לה בחזקת שהוא קיים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם אם הלך בדרך 100 שנה אין חוששים שזה מצד עצמו. ועצ"ע.

המשך

האם חוששים שמא מת ושמא ימות?
 לבבלי - שמא מת לא חוששים, שמא ימות מחלוקת תנאים. ומוסיף עוד תירוץ שאין חילוק בין שמא מת ושמא ימות, לגבי בקיעת הנאד. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם שמא ימות יש דעה שלא חוששים כיון שמעמידו בחזקתו כמו בפעם האחרונה שראהו.
 לירושלמי - שמא מת לא חוששים, שמא ימות חוששים. לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים מצד ההגיון שמא ימות.

כח, ע"ב

האם יש מקרים נוספים שנותנים עליהם חומרי חיים וחומרי מתים?
 לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין לחול עליו גם חומרי חיים וגם חומרי מתים, שמצ"ע לא שייך שני הדברים ההפכיים.
 לירושלמי - מובא שאם גררתו חי' או שטפו נהר או שנפלה עליו מפולת גם במקרים אלו נותנים עליו חומרי חיים וחומרי מתים. לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים להחמיר

כט, ע"ב

האם שליח עושה שליח בקידושין?
 לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא וכנראה שאין חילוק.
 לירושלמי - מובא שבקידושין אין שליח עושה שליח ולא דומה לגיטין, שלגיטין ביד כל אדם מצוי לגרש, ולכן שליח עושה שליח. משא"כ לגבי קידושין שלא ביד כל אדם מצוי לקדש. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק שבקידושין שצריך לרצותה שתסכים להתקדש אז אין יכול שליח לעשות שליח, כי רק הבעל יכול לבחור מישהו שסומך עליו לגמרי.

המשך

האם אדם מפריש משל עצמו על החוב?
 לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שתהי' בפירוש הלוואה ע"מ שיפריש מעשרות על חשבון זה.

לירושלמי - מובא שיכול להפריש על החוב אע"פ שלא הלווהו מתחילה על דעת כך, כיוון שעושה ברשות. לשיטתו מצד הגברא וזה כמו הסכם בין אנשים שכנראה דעתו מתרצית לכך.

המשך

האם יש ציבור שכולו עשיר או עני?
 לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש חשש גם על דבר שאינו רגיל.
 לירושלמי - אין ציבור שכולו עשיר, ואין ציבור שכולו עני, ולכן אם הלווה מעות לציבור שיפרישו עליהם אין חשש שכולם יעשירו. לשיטתו מצד הגברא, ואין זו רגילות כלל, ולכן אין האדם צריך לחשוש לזה.

לא, ע"א

מתי חוששים שהפירות מקולקלים?
 לבבלי - אם בא להפריש וראה שהפירות מקולקלים, לר' יוחנן הכל מתוקן חוץ מאלו שהפריש עליהם ביום האחרון. ר' אלעזר בן ינאי אומר שאין לך מתוקן אלא ביום הראשון,

לירושלמי - מובא שהיו מקישים על החבית ויודעים לפי קול ההקשה מה יש בפנים יין או חומץ, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על מומחיות של האנשים.

לא, ע"ב

מדוע אינו מעמיד את הגורן לצד מערב?
לבבלי - בתחילה מביא בגלל שהיא תדירה ברוחות ומעיפה את המוץ לכיוון העיר ומזיק ודוחה זאת, ומסיק שהכוונה לשכינה שהיא במערב ולכן מצד כבוד לא עושים את הגורן לכיוון מערב ומובא גם שהמלאך בן נץ מעמיד את רוח הדרומית ולירושלמי לא מובא, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר רק מצד השכינה שזה לא שייך להיזק לאנשים, אלא ענין מצ"ע.

לירושלמי - מובא רק שתדירה ברוחות כהו"א בבבלי, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק מצד היזק לאנשים.

פרק רביעי

לב, ע"ב

האם אדם מבטל גט בפני שנים?

לבבלי - זו מחלוקת האם בפני שנים או בפני שלושה, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שצריך שלוש שיתבטל מצד החפצא ע"י ב"ד.

לירושלמי - לכו"ע יכול לבטל בפני שנים והשליח נחשב לא' מהשנים, לשיטתו מצד הגברא לכן מספיק שנים שזה רק מצד הגברא.

לב, ע"א

שליח שהגט בידו, ואמר שכבר נתנו לאישה - מה הדין?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין סברא לתת לשליח בעלות יותר מהבעל, שהחפצא (הגט) שייך אליו.

לירושלמי - מובא שאם הלך הבעל לבטל את הגט ומצא את השליח בדרך, אמר לו הבעל לשליח האם כבר נתת את הגט לאישה? אמר לו: כן. ואז שמע הבעל שהגט נפל מהשליח. אמר לו: מה זה? אמר לו כי האישה אמרה לי

שאז הפירות היו ודאי מתוקנים. לשיטתו מצד החפצא ולכן לר"י שהלכה כמותו הכל בחזקת מתוקן חוץ מיום האחרון.

לירושלמי - לר' אלעזר רק ביום האחרון חוששים, ולר' יוחנן רק היום הראשון הפירות מתוקנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן לר"י שהלכה כמותו הכל בחשש מצד האדם חוץ מיום הראשון ואין חזקת הפירות מועילה.

לא, ע"ב

לגבי חזקת יין

לבבלי - לא מובא רק דעת ר' יהודה שעד הפרק אין חוששים שהחמיץ. לשיטתו מצד החפצא ויש חזקה שכמו שהי' כך נשאר שלא הוחמץ.

לירושלמי - יין מגיתו מפרישים עליו בחזקת שהוא יין עד ארבעים יום, ר' יהודה אומר עד הפרק, ואם הגיע ארבעים יום ולא בדק, ואחרי כמה ימים בא ומצא חומץ - האם נחשב למפרע החומץ או מכאן ולהבא, ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים לפי דעה אחת.

המשך

מה הדין אם בדק חבית יין ובסוף מצאה חומץ?

לבבלי - מחלוקת: לדעה א' 3 ימים הראשונים וודאי יין מכאן והילך ספק, וי"א ששלושה ימים הראשונים יין ושלשה ימים האחרונים ודאי חומץ והאמצעים בספק, וי"א ששלושה ימים האחרונים ודאי חומץ ולפני זה ספק. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש סברא שמהרגע הראשון התחיל להשתנות החומץ וכאילו זה כבר חומץ, וע"ד "כל העומד ליזרק כזרוק דמ"י".

לירושלמי - משמיט את הדעה האחרונה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין סברא להגיד שגם 3 ימים הראשונים זה חומץ, שהרי לוקח ליין כמה ימים עד שנהי' לגמרי חומץ. ועצ"ע.

לא, ע"ב

איך בודקים את היין?
לבבלי - לא הובא.

שאשמור את זה בידי. האם נאמן מכיון שבידו לתת לאישה כל רגע, או מכיון שנמצא בידו של השליח אינו נאמן ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן נותן בעלות לגמרי לשליח.

המשך

האם שליח לביטול הגט יכול לעשות שליח? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והשליח לביטול הגט נחשב לשליחות עם ממשות וודאי יכול למנות שליח אחר. לירושלמי - אם חלה השליח ששלח הבעל לבטל את הגט, האם יכול למנות שליח אחר, או כמו קידושין שלא יכול כנ"ל, ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא שלא יכול מכיון שאין פה שליחות עם ממשות אלא רק על הגברא וא"א להעביר למישהו אחר. ועצ"ע.

המשך

האם אדם מבטל שליחותו ע"י דברים? לבבלי - מובא מחלוקת בין ר' יוחנן וריש לקיש - האם דיבור מבטל דיבור. לשיטתו מצד החפצא ולכן דעת ר"י שהלכה כמותו שיכול לבטל שליחות ע"י דיבורו שזה פועל ביטול בחפצא של הגט. לירושלמי - מובאת רק דעת ריש לקיש שאין אדם מבטל שליחותו כדיבור, וגם בב"ד לא יוכל לבטל, אא"כ זה ב"ד שכוחו מרובה, שאז יכול לבטל. לשיטתו מצד הגברא לאחר שכבר עשה שליח שוב אינו יכול לבטלו שזה רק ביטול בגברא אבל אין יכול עם ביטול כזה לפעול בחפצא.

המשך

אם מכיר את חברו בפניו ולא בשמו, מה הדין? לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך גם להכירו בשמו. לירושלמי - מובא שזה נחשב שמכירו שיש אנשים שמכירים רק בפנים, לשיטתו מצד הגברא וזה נחשב להיכרות בין אנשים.

המשך

מי משלם את שכר הסופר? לבבלי - מובא שמדאורייתא הבעל משלם את שכר הסופר ומדברבנן האשה משלמת ולא מחלק אם מחלה על כתובתה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מצד החפצא הבעל צריך לשלם, שהרי הוא בעל השטר אלא שרק מדברבנן שקשורים לגברא תקנו שהאשה תשלם בגלל הנאתה.

לירושלמי - ה"י מעשה לפני רבנן ואמרו שהאשה תשלם את שכר הסופר והרי למדנו שהבעל משלם את שכר הסופר, ותירצו שמדובר שמוחלת לו על הכתובה ואז כל ההנאה שלו ולכן הוא משלם את השכר, אבל אם לא מחלה שאז ההנאה שלה אז היא משלמת את השכר, לשיטתו מצד הגברא לכן מסתכלים למי יש יותר הנאה והוא משלם שכר הסופר.

לד, ע"א

מה הדין בגילוי דעת בגט? לבבלי - מחלוקת אביי ורבא. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שאין עוזר גילוי דעת האדם, אלא צריך בפועל לבטל את הגט. לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם גילה דעתו כנראה לפי כולם זה פועל מצד הגברא לבטל הגט ועצ"ע.

לה, ע"א

מדוע נמנעו מלהשביע את האלמנה? לבבלי - מובא רק החשש שתישבע לשקר, לשיטתו מצד החפצא שזה רק מחשש תקלה כמו האסון שקרה.

לירושלמי - מובא גם בגלל שאימת נדרים עליהם יותר מן השבועות לכן דוקא מדירה ולא משביעה, לשיטתו מצד הגברא לכן מביא גם בגלל שבשבילה חמור יותר נדרים משבועות.

לו, ע"א

הם יש דעה שחיוב שמיטה תלוי בחיוב מעשרות?

לבבלי - מביא רק את הדעה שאין קשר בין חיוב מעשרות לחיוב שמיטה. לשיטתו מצד

תעבודו" שצריך להשאר חפצא של היהודי כמו שוור וחמורו.

לירושלמי - חכמים הקלו בשחרור עבד כנעני, לשיטתו מצד הגברא ורוצים שכבר יעלה בדרגה להיות יהודי.

מא, ע"א

חצי עבד וחצי בן חורין - האם דינו כבן חורין?

לבבלי - מחלוקת: לר' יהודה נחשב כבן חורין מכיון שמ"אחיו" ממעט עבדים וגם "בני ישראל" ממעט עבדים ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ולחכמים נחשב כעבד כי לא ממעטים מ"אחיו" עבדים ומשמע שזה גזירת הכתוב רק כאן, לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא פסוק שזה דאורייתא ופועל בחפצא.

לירושלמי - הטעם לר' יהודה מזה שכתוב "מאחיו" ומשמע אפילו מקצת אחיו שחציו עבד נחשב לבן חורין, ולרבנן לומדים "מאחיו" עד שיהא כולו מאחיו ולא חצי עבד, לשיטתו מצד הגברא וזה רק לימוד מצד הגברא בכל מקום וזה רק כמו אסמכתא.

מא, ע"ב

כיצד נעשה חצי עבד וחצי בן חורין?

לבבלי - נחלקו רבה ורב יוסף האם מחלוקת רבי וחכמים היא במשחרר בכסף או בשטר, לשיטתו מצד החפצא ולכן מבדיל בין כסף שקשור יותר לגברא לבין שטר שקשור לחפצא, ורבא ור"י לשיטתם.

לירושלמי - משמע שנחלקו בשניהם גם בכסף וגם בשטר, שלרבי אדם יכול לשחרר חצי עבדו ולרבנן לא ורק אם זה עבד של שני שותפין אז א' יכול לשחררו לגמרי ואז נהי' חצי עבד וחצי בן חורין, לשיטתו מצד הגברא ולכן חולקים בשניהם שזה רק מצד הגברא ואין הבדל בין כסף לשטר.

המשך

האם עבד יכול לישא אשה במועד?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ומסתכל על ההווה והרי כרגע הוא עבד ואין

החפצא ולכן אין קשר בין מעשרות שזה על החפצא לבין שמיטה שזה על הגברא.

לירושלמי - מובא שמי שאומר שמעשרות מדרבנן - גם שמיטה מדרבנן, מי שאומר שמעשרות מהתורה - גם שמיטה מהתורה. ובבבל אומרים שאפילו מי שאומר שמעשרות מהתורה מודה בשמיטה שהיא מדרבנן, כיון שכתוב "וזה דבר השמיטה שמוט" שהכוונה לשתי שמיטין - שמיטה ויובל, שאם נוהג היובל גם השמיטה נוהגת מדאורייתא פסקו היובלות - שמיטה נוהגת מדרבנן. לשיטתו מצד הגברא וגם מעשרות זה חיוב על הגברא ולכן משהו את זה לשמיטה וגם מקשר בין שמיטה ויובל שמדובר על שמיטה בדרגה גבוהה (לקוטי שיחות חלק ז בהר).

לח, ע"א

האם יש מקור שהמפקיר עבדו צריך גט שחרור?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ומצד הסברא שקשור אליו לכן צריך שטר לשחררו וא"צ להשוות לגט באישה.

לירושלמי - מובא שהמתייאש מעבדו צריך לכתוב לו גט שחרור, כמו שריב"ל מסביר שזה כמו אישה, שצריכה גט, כך עבד אין מספיק ייאוש וצריך גט שחרור. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מספיק שיתייאש ונפקע חיוב הממון וצריך להפקיע את הקשר הרוחני.

מ, ע"א

מה הדין בעבד שנשא בת חורין?

לבבלי - אומר שאם רבו השיאו אז יצא לחירות. לשיטתו מצד החפצא ולכן פועל זה שהשיאו להפקיעו מצד החפצא של העבדות. לירושלמי - מובאת מחלוקת: גם אם השיאו רבו לרבי זכה והשתחרר, לרבנן לא השתחרר. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מפקיע מעשה הנישואין את עבדותו מצד החפצא.

המשך

האם הקלו בשחרור?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן מחמירים שהרי יש פסוק "לעולם בהם

עצמו למיתה, לשיטתו מצד הגברא ולכן זו בעי' שלו שמכר את עצמו ברצונו.

מט, ע"א

מה הדין באדם שהזיק הקדש?

לבבלי - לא מובא.

לירושלמי - מובא שנוזקין להדיוט ואין נזקין לגבוה היינו שאם אדם מזיק הקדש פטור, לשיטתו מצד הגברא ואין הקדש שייך לאדם מסוים ולכן פטור.

מט, ע"א

האם המזיק משלם מקרקע שירש לאחריו הנזק?

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - מובא שלומדים מהכתוב "כרמו" שרק אם הי' אצלו אז יכול לגבות ממנו אבל לא בראוי היינו שאם ירש את הכרם לאחר שהזיק לא צריך לשלם אותה לניזק, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שבשעת ההזיק שאז חל השיעבוד שיהי' לו קרקע זו.

מט, ע"ב

האם משלם מיטב שדהו של הניזק או של המזיק?

לבבלי - מחלוקת: לר' ישמעאל מיטב שדהו של הניזק ולר"ע של המזיק, לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"ע שהלכה כמותו סובר שהכוונה למיטב שדהו של המזיק, שזה חיוב על מה שעשה נזק לחפצא ולכן דוקא מיטב שדהו שזה קנס עליו ולפי ערכו.

לירושלמי - הדעות הפוכות: לר"י של המזיק ולר"ע של הניזק, לשיטתו מצד הגברא ולכן ר"ע שהלכה כמותו סובר שהכוונה למיטב שדהו של הניזק שזה פיצויים לאדם שהזיקו.

נ, ע"א

האם בע"ח דינו מדאורייתא בבינונית?

לבבלי - פשוט שדינו מדאורייתא בזיבורית, לשיטתו מצד החפצא והרי גם זיבורית יש לה חשיבות ושווי שאפשר לשלם בה את חובו.

לירושלמי - מחלוקת: לר"י דינו מדאורייתא בזיבורית שכתוב "והאיש אשר אתה נושה בו

מחויב בפרי' ורבי' ואין סיבה לגזור שלא יישא במועד.

לירושלמי - למסקנה גם עבד מצווה על פריה ורביה ולכן אסור לו לישא במועד, לשיטתו מצד הגברא ורואה את העתיד שמשתחרר ויהי' יהודי שמצווה בפרי' ורבי'.

מג, ע"א

במה שפחה חרופה קונה את עצמה לפוטרה מן המלקות ולבא עליה מן האשם?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא והרי עדיין נחשבת לשפחה, ובפשטות דינה כשפחה רגילה שיוצאת לחרות.

לירושלמי - מובא שפשוט שאינה יוצאה בגט ופשוט שהיא יוצאת במיתת הבעל ושואל מה הדין אם מת רבה או אם השלימה שש שנים ונשאר בספק, לשיטתו מצד הגברא ולכן שונה שפחה חרופה (שחצי' שפחה וחצי' בת חורין) ויוצאת במיתת הבעל ולכן יש ספק אם מת רבה או השלימה שש שאולי גם תצא לחרות.

מה, ע"א

עבד שברח מחו"ל לארץ, האם מותר להחזירו?

לבבלי - זו מחלוקת וי"א שאסור מדין "לא תסגיר עבד אל אדוניו", לשיטתו מצד החפצא ויש סברא שא"י קולטתו וא"א להסגירו. לירושלמי - מותר לכו"ע להחזירו לבעליו, לשיטתו מצד הגברא והרי ודאי שעדיין שייך לבעליו.

מו, ע"ב

האם אפשר לקיים אשה איילונית? לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - מובא שאם יש לבעלה נחת רוח ממנה יכול לקיימה, לשיטתו מצד הגברא ואם רוצה ונוח לו יכול לקיימה.

מז, ע"א

אם מכר את עצמו ללודים, האם פודים אותו? לבבלי - משמע שכן, מחשש שמא יהרגוהו.

לירושלמי - משמע שלא, מכיון שהפקיר את

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ומצד עצם התפקיד אין שייך שינוי. לירושלמי - מובא שיש חילוק, לשיטתו מצד הגברא לכן יש חילוק שמצד האנשים קשה יותר להיות אפטרופוס לעולם ומקלים עליו.

נב, ע"ב

האם יש סברא אחרת שאפטרופוס שמינהו האב ישבע?

לבבלי - מובא שאם מינהו האב בודאי היתה לו הנאה ולא ימנע משום השבועה, אבל כשמינהו ב"ד אם ישביעוהו ימנע מכיון שאין לו הנאה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הנאתו שלא ימנע.

לירושלמי - אם מינהו אבי יתומים ישבע מכיון שאין אנו יודעים אם הוא נאמן, אבל אם מינהו ב"ד א"צ לישבע שודאי הוא נאמן, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על האיש אם הוא נאמן.

נב, ע"א

האם מעמידים אפטרופוס גם ליתומים גדולים?

לבבלי - משמע שלא, לשיטתו מצד החפצא והרי אין בזה חשש כ"כ שלא יטפלו בנכסים. לירושלמי - משמע שכן, לשיטתו מצד הגברא ומצד עצמו צריך להעמיד להם אפטרופוס ולא בגלל חשש שיש בנכסים.

נג, ע"א

היזק שאינו ניכר

לבבלי - הלשון לאו שמיה היזק, לשיטתו מצד החפצא והרי אין זה נזק ניכר ואין נחשב כלל נזק.

לירושלמי - הלשון לא כעושה מעשה, לשיטתו מצד הגברא ולכן הלשון שלא נחשב כעושה מעשה מצד האדם.

נב, ע"ב

האם מנסך הוא מערב?

לבבלי - זו מחלוקת: שמואל אמר מערב ורב אמר שזה מנסך ממש. לשיטתו מצד החפצא ולא מדברים על החומרא של מנסך מצד

יוציא אליך את העבוט החוצה" מה דרכו של איש להוציא פחות שבכלים היינו זיבורית, ולר' סימאי הכוונה "והאיש" לשליח ב"ד שהוא מוציא את הבינונית, לשיטתו מצד הגברא ומצד ההסכם בין האנשים שהרי עשה לו טובה והלווהו לכן צריך דוקא בינונית לדעה אחת.

מח, ע"ב

האם גובים מעידית של יתום גדול?

לבבלי - לא מחלק בין קטן לגדול, וגובים רק מזיבורית, לשיטתו מצד החפצא ואם גובה מירושה זה רק זיבורית ולא משנה שהוא גדול, שזה מצד הנכסים עצמם ששייכים ליתומים ואין גובים מעידית שבהם.

לירושלמי - אם הוא יתום גדול אז משלם כמו אביו לנזקין בעידית ולבע"ח בבינונית ולכתובת אשה בזיבורית, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהוא גדול אין בו חשש כ"כ שמקלים ביתומים.

נ, ע"ב

מה הטעם שלא מוציאים לאכילת פירות ממשועבדים?

לבבלי - מחלוקת: לר"ל בגלל שאינם כתובים לר' חנינא בגלל שאינם קצובים והסתפקו בדעתו האם צריך גם שיהיו כתובים או מספיק קצובים.

לירושלמי - מובאת רק דעת ר' חנינא מפני שאין להם קיצבה, לשיטתו מצד הגברא וא"א ללקוחות להישמר מזה וזה תקנה רק מצד טובת האנשים.

המשך

האם ציפור זה שם של איש או אשה?

לבבלי - לא מובא.

לירושלמי - זה שם של אשה כמו שאומרים "ציפור בת אבשלום וגו'". לשיטתו מצד הגברא ואין שייך כ"כ לאיש שם זה.

נב, ע"א

האם יש חילוק בין אפטרופוס לעולם לבין אפטרופוס לשעה?

לבבלי - מפרט את הגזרות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מפרט בדיוק מה גזרו, שזה תקנות שקשורות לעצם השדה. לירושלמי - לא מובא מה היו גזרות אלו. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מובא גזירות אלו, כיון שזו רק תקנה בשביל האדם לצורך ולזמן מסוים ולא כ"כ שייך לעצם השדה.

נז, ע"א
ארץ ישראל משולה לצבי
לבבלי - מובא שא"י מתרווחת כעור צבי כאשר יושבים עלי, ומתכווצת כאשר לא יושבים עלי. לשיטתו מצד החפצא שזה שייך מצד א"י עצמה שמתרחבת לקבל את כל עם ישראל.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא וזה רק נס בשביל האדם אבל לא קשור לא"י מצ"ע.

נח, ע"א
בני ציון
לבבלי - מובא שהיו יפים מאוד יותר מהפז, והרומאים היו מסתכלים עליהם כדי ששנשתייהם תתעברנה בבנים נאים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על יופי הגוף מצ"ע שזה נוגע מאוד.

לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא וא"י דבר שנוגע כ"כ לעבודת האדם אלא מגיע חינוך מלמעלה במתנה.

נט, ע"א
מה האופן שמלמד תינוקות זוכה בעיצומין (שזוכה במציאתו) של הקטן או באסמכתא שהאב התחייב לשלם?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ואין סברא כ"כ לקנין מצ"ע במציאת קטן, שהרי אינו ממש כאביו.
לירושלמי - מובא שאלו שמוסרים את בניהם לאומן שילמדם אומנות שהם גובים עיצומין מפני חיי הבריות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על קנין מצד תקנה לאנשים משום שלום הבריות.

האדם.
לירושלמי - מובא רק שמנסך זה מערב יין נסך ביין כשר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא רק מערב כי מנסך "קים ליה בדרכה מינה".

נה, ע"א
מה הטעם שבת ישראל אוכלת בתרומה?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא שהיא נחשבת חלק מהחפצא של הכהן.
לירושלמי - מובא כדי שיהיו הכל קופצין עליה לישא מפני חזינה שהכהן לא יצטרך לקנות בשבילה חולין. לשיטתו מצד הגברא שזה תקנה לטובת האשה.

נה, ע"א
האם משיבים מריש וסותרים חורבה משום יישוב ארץ ישראל?
לבבלי - לגבי מריש לא הובא. לגבי היורד לשדה חברו ונטעה שלא ברשות - מחלוקת בב"מ קא האם סותרים לו את הבנין בחו"ל. לשיטתו מצד החפצא ומשמע שאין כ"כ הבדל בין הארץ לחו"ל.
לירושלמי - לגבי הנגזל מריש וכן היורד לחורבה של חברו ובנאה שלא ברשות אין שומעים לו לסתור את הבניין משום מצות יישוב א"י, אבל בחו"ל לא. והטעם כדי שהבניין לא ייהרס זה רק בא"י, וי"א שבבניין שלא ייהרס גם בחו"ל אין סותרים את הבניין בשביל להשיב את המריש. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא שיש את מצוות ישוב א"י ולכן לא הורסים דוקא בארץ לדעה א'.

המשך
חטאת הגזולה שנודעה לרבים - כמה זה רבים?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק שנודע וא"צ לשלוש דוקא.
לירושלמי - מובא שזה 3 בני אדם. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שנודע ל-3 דוקא שאז זה פירסום.

נה, ע"ב
3 גזירות של סקריקון

נט, ע"ב

האם כהן קורא ראשון מדאורייתא או מדרבנן?

לבבלי - למסקנה זה מדאורייתא, ומדרבנן מפני דרכי שלום הוסיפו שהכהן לא יחלוק כבוד ללוי ולישראל. לשיטתו מצד החפצא שזה ממש מצ"ע כחלק מהקריאה בתורה. לירושלמי - מחלוקת: לרשב"י זה מדאורייתא שכתוב "ויכתוב משה את התורה הזאת ויתנה אל הכהנים בני לוי" שקודם כהנים ואח"כ לויים, ולר' חנינא זה מדרבנן ולכן תיקנו שבעיר שכולה כהנים ישראל קורא ראשון מפני דרכי שלום שא"א שיקראו רק כהנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה רק מדרבנן תקנה מצד האנשים לדעה א'.

נט, ע"א

מה המידות בקטן לגבי גזלו?

לבבלי - מובא רק שצורר וזורקו אגוז ונוטלו זוכה לעצמו ואין זוכה לאחרים. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מובא גזל שהרי אין באמת מומן לקטן ואין נחשב כ"כ לגזל. לירושלמי - מוסיף שגזילו גזל מפני דרכי שלום ואם מצניע אותן ומביאן לאחר זמן גזילו גזל גמור זוכה לעצמו ואין זוכה לאחרים, ולרב הונא כשם שזוכה לעצמו כך זוכה לאחרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם בקטן מפני דרכי שלום אמרו שגזילו גזל.

המשך

האם מתנת קטן מועילה?

לבבלי - זו מחלוקת ולא מביא פסוק. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שגם קטן יכול ליתן מתנה מצד עצם הפעולה וא"צ חשיבות של גדול, ע"ד חש"ו יש להם מעשה ואין להם מחשבה.

לירושלמי - הכל מודין שאין מתנה של קטן מתנה שנאמר "כי יתן איש", שרק איש מתנתו מתנה אבל לא קטן. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק איש יכול ליתן מתנה.

ס, ע"ב

מה החילוק בין גזל במצודות מדרבנן

ומדאורייתא?

לבבלי - מחלק רק אם יש להם תוך, שזה גזל דאורייתא, ואם אין להם תוך זה גזל מדרבנן. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם יש להם תוך מצד החפצא שאז ממש זוכה בזה נחשב לגזל גמור.

לירושלמי - מוסיף עוד חילוקים שאם זה מצודה גדולה אז זה גזל מדרבנן מפני דרכי שלום אבל אם זה מצודה קטנה שאין יכולים לימלט שם אז זה גזל דאורייתא, או לפירוש אחר שאם זה בעלי חיים קטנים שלא יכולים לימלט אז זה גזל מדאורייתא. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שזה לא בתוך כלי אבל זה באופן שדעתו של האדם עליהם אז זה נחשב לגזל דאורייתא, וכן הפוך, היינו אפילו שזה בתוך המצודה שלו, אבל מכיון שהיא מאוד גדולה אין דעתו של האדם כ"כ עליהם, כיון שיכולים להמלט משם ואי"ז נחשב לגזל מה"ת, ורק מדרבנן על הגברא מפני דרכי שלום.

סא, ע"א

האם מעמידין גבאי גוי והאם מנחמים גוי אבל?

לבבלי - מובא רק שמפרנסים את עניי הגויים ומבקרים את חוליהם וקוברים את מתיהם מפני דרכי שלום. לשיטתו מצד החפצא ולכן תקנו רק דברים שממש מוכרחים לצורך קיום מצ"ע.

לירושלמי - מובא שמעמידים גם גבאי גויים וגוברים צדקה משל גויים ומפרנסים עניי גויים ומנחמים אבלי גויים ומכבסים כלי גויים מפני דרכי שלום. לשיטתו מצד הגברא לכן דואגים לעוד דברים ששייכים רק לגברא כמו לנחמם ולכבס בגדיהם מפני דרכי שלום.

המשך

מתי מותר לטחון עם מי שעושה בטומאה? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ החמרה בדיני טומאה מכיון שאין בזה איסור מצ"ע ורק על האדם.

לירושלמי - נחתום שעושה בטומאה לא לשים ואין עורכים עמו, וגם לא בוררים

לא יחזיר, דברי רבי. רבי נתן אומר גם אם אמר לו הולכי לה, ונתנו לה אם רצה להחזיר לא יחזיר, שנחשב כשליח לקבלה עד שיאמר לו במפורש אי אפשר שתקבלו לה, ורק שתהי' שליח להולכה. וגם אם אומר הילך נחלקו. לשיטתו מצד הגביר ולכן כשאומר הילך נחשב לר' נתן כאילו מסכים לאישה ולזה כוונתו הילך כמו שאמרה.

המשך

עסוקים באותו ענין
לבבלי - פשוט שנחלקו אם הי' מדבר עם האשה על עסקי גיטה וקידושי' ונתן לה גיטה וקידושי' ולא פירש - ר' יוסי אומר דיו, ר' יהודה אומר צריך לפרש שמקדשה או שמגרשה. ויש מחלוקת אם נחלקו גם באינם עסוקים באותו ענין. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שגם בעסוקים באותו ענין צריך לפרש.

לירושלמי - נחלקו רק כשאינם עסוקים באותו ענין, אבל אם עסוקים באותו ענין לפי כולם א"צ לפרש. לשיטתו מצד הגביר ולכן אין צריך לפרש כיון שמובנת כוונת האדם.

המשך

האומר הולך גט אשתי גט בתה
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולא מדייקים כ"כ בלשונו ואולי אפ"ל שהגט גם שייך לאשה ולא רק בשביל האשה.
לירושלמי - אם אומר הולך גט אשתי ואח"ז אומר לו הולך גט בתה או גט אחותה - אינו גט, מכיון שאמר גט אשתי ולא לאשתי ודאי התכוון רק לפקדון ולא לגרושין, והוכחה שאמר לו אח"ז גט בתה שביטל את הגט, לשיטתו מצד הגביר ולכן מדייקים בלשונו שהגט זה בשביל האשה ולא שייך לאשה.

המשך

האם קרוב נעשה שליח?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ואין סברא כלל לומר שהשליח הוא חלק מהחפצא של הגט.
לירושלמי - מובא שהקרוב נעשה שליח,

ולא טוחנים עמו, וזה שכתוב שאשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ מדובר רק בחולין, ובתרומה החמירו, וי"א שבגלל שלתתו את החטים במים והוכשרו לקבל טומאה לכן אסור. לשיטתו מצד הגביר לכן מחמירים בדיני טומאה שצריך מאוד להזהר.

סב, ע"א

האם שואלים בשלום גויים שעובדים בשדה בשביעית?
לבבלי - מובא שיותר לשאול בשלומם של גויים, ולא דן בהחזקת ידי ישראל בשביעית. לשיטתו מצד החפצא ואין ענין כ"כ לשאול בשלום יהודים שעובדים בשביעית ואולי אפילו אסור שזה כאילו מסכים אתו בעבודת השדה בשביעית ח"ו.

לירושלמי - מובא מחלוקת: לר' היא מותר לומר לגוי תחרוש בשדה היטב ואני אקנה ממך אחרי השמיטה, ור' אמי אומר שרק אומרים לו יישר כחך, וחולקים גם לגבי יהודי שלר' חייא מותר לומר ליהודי יישר כחך, ולר' אמי מותר לומר ליהודי רק שלום עליכם, בלי קשר כלל לעבודת השדה. לשיטתו מצד הגביר ולכן חשוב לומר שלום עליכם אפילו ליהודי שעובד בשביעית כיון שכוונתו ליהודי עצמו ולא לעבודת השדה ח"ו.

פרק ששי

סג, ע"א

האם רבי ור' נתן נחלקו גם בהילך?

לבבלי - מובא שאם האשה אמרה התקבל לי גיטי וכך אמר לבעלה ואמר לו הבעל הולך לה ותן לה רצה לחזור לא יחזור ולר' נתן אם רצה לחזור יחזור ורק בהתקבל לה לא יחזור ולא מובא במפורש שנחלקו בהילך, ומסתפקים בדין הילך גם לר' נתן. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפ"ל שכוונתו בהילך על הגט ולא מתכוון כמו שאמרת האשה.

לירושלמי - מפורש שנחלקו גם בהילך. שאם האשה אמרה הבא לי גטי והלך ואמר לבעלה אשתך אמרה התקבל לי גטי, ואמר לו הבעל הולכי לה אז הדין שרק אם נתנו לה זכה לה. אבל אם אמר לו נתקבל לה אם רצה להחזיר

לא ונשאר בספק, לשיטתו מצד הגברא, והרי אין דומה ממש השליח לבעל ולכן יש סברא שאין יכול לקנות בחצרו.

סה, ע"א

האם קטנה שאין לה דעת מקבלת את גיטה? לבבלי - לא, ורק אם יש לה דעת מקבלת את גיטה.

לירושלמי - כן, וגם אביה יכול לקבל, אבל אם יש לה דעת אז רק היא ולא אביה, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש לה מציאות בפ"ע והיא יכולה לקבל את גיטה.

המשך

האם מראה מקום היא לו במקום נתינת הגט? לבבלי - לא, מכיון שבזה מודה ר' אלעזר שהבעל כן מקפיד שאינו רוצה שידעו באותו מקום שגירש את אשתו, לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא במקום זה רוצה לגרש וכאילו חיבר את המקום עם שליחות הגט.

לירושלמי - כן, שגם בזה סובר ר' אלעזר שמראה מקום הוא לו ולא הקפיד דוקא על מקום זה.

סה, ע"ב

מה גדר חולה ומסוכן וביקור חולים? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ ענין חשוב בביקור האנשים וכו'.

לירושלמי - מובא שחולה זה כדרך הארץ ואז רק הקרובים נכנסים לבקרו מיד והרחוקים נכנסים לאחר 3 ימים, ומסוכן הכוונה שקפץ עליו החולי ואז כולם נכנסים אצלו מיד, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על חולים וענין ביקור חולים הוא דבר חשוב שמשתתף ועוזר לרפאו וגם מובא הגדר של מסוכן.

סז, ע"ב

האם יש חילוק אם הבעל מונה את כל כותבי הגט?

לבבלי - כן, שרק אם מונה את כולם נחשב לכולכם אבל לא אם מונה את מקצתם, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אלו שמונה צריכים לחתום.

לשיטתו מצד הגברא ולכן זה חידוש שהי אפשר לחשוב שהשליח כחלק מקיום הגט ופסול בקרובים, קמ"ל שלא.

סד, ע"ב

האם נערה יכולה להשיא את עצמה? לבבלי - מחלוקת: לר"ל גם בזה חולקים ר' יהודה וחכמים כמו שחולקים לגבי גיטין ולר' יוחנן בזה לא חולקים שכולם מודים בקידושין שרק אביה יכול לקדשה ולא היא מכיון שיוצאת מרשותו ולא כמו בגיטין שנכנסת חזרה לרשותו, לשיטתו מצד החפצא לכן יש לה מציאות מצ"ע ולר"ל יכולה גם להשיא את עצמה ולא חושבים על זה שמפסידה לו מעשי ידי' שהרי יש לה זכות בעצמה.

לירושלמי - מוסיף שר"ל מודה בנישואין שאינה יכולה להשיא את עצמה ולהפסיד מעשה ידיה לאביה, משא"כ בקידושין שעדיין אינה יוצאת לגמרי מרשותו, לשיטתו מצד הגברא ואין לה כח להוציא א"ע מרשותו לגמרי.

המשך

האם יש דעה שקטנה קונה בחצר ולא בארבע אמות?

לבבלי - פשוט שנחלקו גם בחצר וגם ב-4 אמות ואין לחלק ביניהם ומחלק בין מציאה לגט ובין קטנה לקטן. לשיטתו מצד החפצא וגם 4 אמות זה כמו חצרה שקונה מצ"ע ואין לחלק ביניהם.

לירושלמי - מובאת הדעה של ר' אלעזר שאין לה ארבע אמות לכו"ע, ורק בחצר נחלקו ר"י ור"ל. לשיטתו מצד הגברא ומכיון ש-4 אמות זה תקנה שתיקנו חכמים אפ"ל שלקטנה לא תיקנו משא"כ בחצר שנחשב כמו ידה.

המשך

האם יכול שליח לקבל גט בחצרו? לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא הרי שלוחו של אדם כמותו לגבי התוצאה ואולי גם חצרו של השליח קונה, והעיקר שהגיע לרשותו.

לירושלמי - דן האם חצרו נחשבת כידו או

לירושלמי - לא מובא חילוק זה, ואפילו אם מנה קצת נחשב כאומר כולכם, לשיטתו מצד הגברא ולכן ודאי שרוצה את כולם שיחתמו אפילו שלא מנה את כולם.

פרק שביעי
ע"ב

מתי כותבים גט לקורדייקוס?

לבבלי - מחלוקת: לר' יוחנן כותבים רק כשישתפה ולר"ל אפשר לכתוב גם כשהוא שוטה, לשיטתו מצד החפצא ולכן לר"י שהלכה כמותו סובר שרק כשישתפה אז אפשר לכתוב כי צריך את דעתו בכדי לפעול את הגט.

לירושלמי - הדעות הפוכות, ולכן קשה מר"ל על ר"ל לגבי קרבן חטאת שסובר שאם נשתטה סובר ר"ל שלא נדחית חטאתו ועונים שלגבי החטאת הדעות הפוכות משמע שבבבלי כשישתם בירושלמי שהגירסא הזאת נכונה שלר"ל כותב גט רק כשישתפה, לשיטתו מצד הגברא, ולכן ר"י שהלכה כמותו סובר כיון שגילה דעתו אפילו שכרגע הוא שוטה אבל מצד עצם המציאות שלו נפעל הענין. ועצ"ע.

ע"ב

איך בודקים שוטה ע"י שאלות?

לבבלי - בודקים אותו ע"י ששואלים אותו שאלות על פירות של הקיץ בחורף. לשיטתו מצד החפצא ולכן שואלים אותו בדברים שקשורים לעולם מצ"ע.

לירושלמי - שואלים אותו האם לכתוב גט לאשתך והוא אומר כן. ואז מוסיפים האם לכתוב גט לאמך והוא אומר לא. האם לכתוב לבתך והוא אומר לא. לאחותך והוא אומר לא. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לבדוק דוקא בדברים שקשורים לגט עצמו שמהבעל לאשה.

עז"א

מה המקור נוסף לגינתה וחצרה שזוכה בגיטה?

לבבלי - לא לומדים מהכפילות, ורק מצ"ע שכתוב "ונתן בידה". לשיטתו מצד החפצא

ולכן לומדים מ"בידה" שזה לאו דוקא. לירושלמי - מחלוקת: לר' ישמעאל לומדים ממש"כ "ויקח את כל ארצו מידו" שהכוונה ודאי מרשותו ולר"ע לומדים מהכפילות שכתוב "ונתן ונתן". לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד מפסוקים ששיכים יותר לפעולת האדם.

המשך

האם אשה קונה אם זרק לה את הגט לחצר שאינו של שניהן?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי אם אינה של שניהם נחשבת ממש לרה"ר מצ"ע בדיני קנין ולא מסתכלים על החילוק מצד האדם.

לירושלמי - מחלוקת: לרב האשה לא קונה ולרבי חייא האשה קונה. לשיטתו מצד הגברא ולכן חצר שאינה של שניהם עדיין לא דומה לרה"ר שהרי היא שייכת למישהו אחר ואינו דומה לרה"ר שאינו שייך באמת לשום איש. ועצ"ע.

עט"ב

האם אשה המתגרשת בגט ישן יכולה לינשא לכתחילה?

לבבלי - יש דעה שכן. לשיטתו מצד החפצא ולכן הרי"ז גט ואין חוששים ללעז של האדם ולכן יש דעה שתינשא לכתחילה. לירושלמי - משמע שלא תינשא לכתחילה. לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים ללעז [ורק בגלל זה לא תצא אם כבר נישאת].

פ"א

מדוע כותבים זמן למלכות?

לבבלי - הלשון "משום שלום מלכות". לשיטתו מצד החפצא שיש ענין מצ"ע ע"ד "הוי מתפלל בשלומה של מלכות".

לירושלמי - הלשון הוא שאשה שהתחתנה עם גט ללא זמן הולד ממזר משום סכנה שפחדו מהגויים. לשיטתו מצד הגברא שזה רק לעז מצד האדם ולא פסול ממש מצ"ע.

פא"ע

לירושלמי - מביא רק המלה ודן בלי י', שמדבר רק על המלה שקשורה לפעולת הגברא וגם שאין חשוב כ"כ הדיוק מכיון שמוכן מאליו כוונת הגברא.

המשך

מה הדין באומר לאישה הרי את לעצמך? לבבלי - פשוט שמגורשת, ק"ו מעבד כנעני. לשיטתו מצד החפצא ואין הכוונה רק למעשי ידי' אלא לגירושין ממש.

לירושלמי - מסתפק שאולי התכוון רק למעשי ידי', לשיטתו מצד הגברא ולכן אין ברור שהכוונה לגירושין, שזו פעולה ממש בחפצא, אלא רק למעשי ידי', שזו רק התחייבות מצד האדם.

פו, ע"א

מה נוסח שטר השחרור?

לבבלי - לא הובא. לשיטתם שאין צריך כל כך להאריך ומספיק שחרור מצד החפצא, על דרך המפקיר עבדו, שאין צריך גט שחרור. לירושלמי - מובא שצריך שיאמר הרי את בן חורין, הרי את של עצמך, לשיטתם שצריך ברור לבטא את השחרור גם בנוגע לגברא.

פז, ע"א

האם המחלוקת בשאלת שלום בגט תלוי במחלוקת האם ויום מחלקים?

לבבלי - לא, לשיטתם מצד החפצא שזה שני נושאים שונים ולא מקשרים ביניהם, ובפרט ששבועה זה יותר קשור לגברא, מה שאין כן בגט שיותר קשור לחפצא.

לירושלמי - כן, שלר' יוחנן כשכותב בגט ושואל אני בשלום פלוני הו' מחבר וחזקה שחתם על הכל, ואם כותב רק שואל אני בשלום פלוני בלי ו', לא חתם אלא על שאלת שלום בלבד, ולריש לקיש גם בלי ו' חזקה על הכל חתם. לשיטתם שמקשרים דברים בנושאים שונים ומסתכלים על הכל מצד הגברא אפילו בגט.

פז, ע"א

מה הדין בעדים עבריים ויוונים שחתמו בגט?

האם דין לנה עימו בפונדקי תלוי בטעם מתו מגרשה?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מקשר את זה לסיבת האדם לגירושין אלא דנים בזה עצמו אם יש חשש כשלנה עמו.

לירושלמי - כן, שב"ש לשיטתם שלא יגרש אדם את אשתו אא"כ מצא בה דבר ערוה ולכן היא מזוהמת לפניו ואין חשוד עליה, ולב"ה לשיטתם שאפילו הקדיחה תבשילו ואינה מזוהמת לפניו והוא חשוד עליה ולכן צריכה ממנו גט שני. לשיטתו מצד הגברא ולכן מקשרים את זה לסיבת האדם לקידושין.

פד, ע"א

האומר לאשה הרי את מגורשת ע"מ שתיבעלי לפלוני, האם מותרת לינשא לאחר קודם שיתקיים התנאי?

לבבלי - משמע שכן, ורק אסורה משום גזירה שלא יאמרו נשותיהם נותנים במתנה זה לזה אבל הגט חל. לשיטתו מצד החפצא ולכן העיקר נפעל בנתינת הגט והתנאי זה רק דבר צדדי ואין מעכב את חלות הגט.

לירושלמי - משמע שלא חל הגט עד שיתקיים התנאי, לשיטתם מצד הגברא ולכן התנאי של האדם מעכב את חלות הגט.

פה, ע"א

מה הטעם שאם שייך בגט שתישאר לאבא ואביך אשת איש אין זה מעכב ומגורשת?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין בעי' כלל בגט אם משייר בגברא, ומביא לימוד מהמלה כריתות רק אם יש בעי' בגט עצמו, שנשאר חלק אצל הבעל.

לירושלמי - המקור הוא מהמלה כריתות, לשיטתו מצד הגברא ולכן דן גם בשירור לגבי בני אדם.

פה, ע"ב

האם יש דיוקים בנוסח הגט?

לבבלי - מאריך בהרבה דיוקים בלשון הגט, אגרת, לי מהך, דהתהויין, דיתצביין, ועוד. לשיטתם מצד החפצא ולכן מביא כל הדברים שקשורים לגט עצמו.

לירושלמי - לא מובא, שלא עוסקים בגלות, ובודאי לא באופן שיש חשש לקיום עם ישראל.

פח, ע"ב

האם כופים לגרש רק פסולים?

לבבלי - לא. אמר שמואל גט המעושה כדין כשר, ופירש רש"י שכופים גם את הפסולים וגם את אלה שיוציא ויתן כתובה. לשיטתם שכופים את כולם בגלל רצון האישה מצד החפצא שצריך לגרשה אפילו שאינו פסול. לירושלמי - כופים רק פסולים, לשיטתו מצד הגברא ולכן כופים רק אם יש בעי' באיש.

פט, ע"א

האם כשיש קול שנתקדשה צריך נרות דולקים?

לבבלי - כן, ולא מספיק שיש קול שנתקדשה, לשיטתם שקשורים לחפצא ולכן צריך גם נרות דולקים. לירושלמי - לא צריך נרות דולקים, לשיטתם שקשורים לגברא ולכן מספיק שיש קול מצד האנשים.

צ, ע"ב

מהו סיום המסכת?

לבבלי - מסיים באגדות בגנות הגירושין. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר בגנות הגירושין מצ"ע.

לירושלמי - מסיים במחלוקת האם מותר לגרש את האישה כשמתגנה בעיניו, לשיטתו מצד הגברא ולכן המחלוקת על האדם אם יכול לגרש.

לבבלי - הגירסא עד אחד עברי ועד אחד יווני משמע שכשר, לשיטתם מצד החפצא שהעיקר שיש קיום על הגט ולכן כשר. לירושלמי - משמע שפסול, לשיטתם מצד הגברא שאין מקום לחבר עד בצורה של חתימת יווני, שאין זה קשור כלל ליהדות.

המשך

האם יש דעה שעד ודיין בשטר מצטרפים?

לבבלי - למסקנה לא. לשיטתם מצד החפצא שהרי העד הוא ממש חלק מהשטר, משא"כ הדיין וא"א לקשר ביניהם. לירושלמי - משמע שכן, לשיטתם שהעיקר זה הגברא וגם העד נחשב רק כאדם המעיד על השטר ולא כחלק מהשטר, ולכן מצטרף לדיין.

המשך

האם הדיינים צריכים להכיר את הנידונים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתם שדנים רק על הענין מצד החפצא וא"צ כלל להכירם. לירושלמי - צריכים הדיינים להכיר את הנידונים, ומסופר שפ"א לא הכירו והם עשו קנוניא וזייפו וכתבו שם של אחר במקום הלווה, לשיטתם מצד הגברא וצריך שתהי' היכרות וקשר עם האדם שדנים אותו.

פח, ע"א

האם יש אגדות על המלה ונושנתם?

לבבלי - אילו הקב"ה לא הי' מקדים שתי שנים לגימטריא של ונושנתם ח"ו הי' מתקיים ההמשך "אבד תאבדון", וכן הפירוש "מהרה" של הקב"ה 852 שנה. לשיטתם מצד החפצא לכן מדברים על הגלות ומדת הדין.

מסכת קידושין

ג, ע"ב

האם יש הו"א שאישה נקנית בכסף ובביאה יחד?

לבבלי - לא הייתה הו"א כזו. לשיטתם שהכסף זה מצד החפצא, ולכן אין קשר בין כסף לביאה ומדוע שיהיו ביחד?

לירושלמי - יש הו"א שצריך לקדשה גם בכסף וגם בביאה ביחד, לשיטתם מצד הגברא וגם כסף קשור לגברא כמו ביאה, ולכן הייתי חושב שצריך את שניהם.

ד, ע"ב

האם יש הו"א שאשה נקנית בחזקה ושפחה בביאה?

לבבלי - לא היו הו"א כאלה. לשיטתם מצד החפצא, ולכן אין להשוות ביניהם כלל, שזה קניין לאישות וזה קניין לשפחה.

לירושלמי - יש הו"א שנלמד ק"ו משפחה כנענית שתקנה בביאה, לשיטתם מצד הגברא, ולכן רוצים להשוות בין האנשים.

המשך

האם יש גירושין בגויים?

לבבלי - לא מובא, רק שאין לגויים נערה מאורסה אלא בעולת בעל. לשיטתם מצד החפצא (כרמב"ם) שגם לגויים יש מציאות, וודאי שיש להם גירושין.

לירושלמי - מובאת מחלוקת אמוראים: לדעה אחת אינם מגרשים כלל, ויש אומרים שאינם מגרשים בכתב אלא באמירה, או שגם האישה יכולה לגרש את הבעל. לשיטתם מצד הגברא ולכן אין נותנים מציאות לגויים (ע"ד הראב"ד) ולכן יש דעה שבכלל אין להם גירושין.

המשך

האם יש גזרה שווה קיחה קיחה ללמוד קידושי כסף באישה?

לבבלי - כן שמביא את הגז"ש קיחה קיחה משדה עפרון, לשיטתם מצד החפצא שזה פועל באישה ע"ד השדה, "ותקם השדה", תקומה הייתה לשדה וכן באישה.

לירושלמי - לא. לשיטתם מצד הגברא, ולכן מהמלים כי יקח לומדים רק שהאיש קונה בכסף, פעולת הגברא.

ח, ע"א

מאיפה יודעים שעבד עברי לא נגאל בשווה כסף?

לבבלי - דורש מ"כסף מקנתו" בכסף הוא נקנה ואינו נקנה בתבואה וכלים, לשיטתו מצד החפצא, לכן מדבר מצד הקני' ("מקנתו") שקונה וזה שלו מצד החפצא.

לירושלמי - לומדים מהפסוק "והי' כסף ממכרו", בכסף הוא נגאל ולא בתבואה וכלים, לשיטתם מצד הגברא ולכן מדבר מצד המוכר שעושה את הפעולה, שמוכר את החפץ.

ט, ע"ב

מה המקור שאישה נקנית בביאה?

לבבלי - מובא שני פסוקים שכתוב ובעלה, מלמד שנקנית בביאה, וגם שכתוב בעולת בעל. לשיטתו מצד החפצא ולכן בפסוק השני מדבר על פעולה שנפעל באשה מצ"ע.

לירושלמי - מובא רק בפסוק הראשון. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק על הפעולה של האיש בפסוק הראשון.

יא, ע"א

מהו טעמם של ב"ה וב"ש בקידושי כסף ומהו שיעור טענה?

לבבלי - מובאים טעמים נוספים לבית שמאי, ולא מוסבר הטעם של ב"ה. ולכו"ע הטענה שתי כסף ולא מקשה את הסתירה לקידושי כסף לשבועת הדיינים, לשיטתם מצד החפצא ולכן אין צריך להסביר את ב"ה, מכיון שזה מתאים לחפצא, ורק צריך להסביר את ב"ש שזה יותר מצד הגברא.

לירושלמי - מובא הקושיא מב"ש שאומרים שבקידושין שצריך כסף דינר ובשבועת הדיינים אומרים שהטענה מעה כסף וכן לב"ה פה אומרים בקידושין שמספיק כסף פרוטה ושם אומרים בשבועת הדיינים שצריך כסף שתי מעה. ועונה ר' יעקב שב"ש לומדים מתחילת מכירתה של עברי', שזה בדינר, ולכן גם קידושי בדינר, ולב"ה לומדים מסוף גיורי' (שנותן כסף לארון ויוצאת) שמספיק פרוטה בשביל לשחררה ולכן גם קידושי' בפרוטה. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך גם להסביר את ב"ה מדוע בשבועת הדיינים צריך שתי מעות שיש בזה חשיבות גדולה מצד הגברא ולא מספיק פרוטה מצ"ע כבקידושין.

המשך

במה שפחה חרופה קונה את עצמה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא, שהרי עדיין לא שוחרר לגמרי ומתייחס אליה כמו שפחה ללא מציאות עצמית. לירושלמי - מובא שפשוט שאינה יוצאה בגט, וכן פשוט שהיא יוצאת במיתת בעלה. ושואל מהו שתקנה עצמה במיתת רבה ובהשלים שש? ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן משתדל בתקנתה ורוצה לשחררה.

יד, ע"ב

האם עבד נמכר בפחות משש שנים?

לבבלי - אין דעה שנמכר לפחות משש. ואדרבה יש דעה שהמוכר עצמו נמכר ליותר משש. לשיטתו מצד החפצא שאין עבד פחות משש שנים.

לירושלמי - במקום אחד כתוב שנמכר פחות משש, במקום אחר כתוב שאין יכול להימכר פחות משש, ומתמצים שבאמת יכול להימכר בפחות משש, לשיטתם מצד הגברא, ולכן יכול להחליט שנמכר לפחות משש לדעה א'.

המשך

האם הגז"ש שכיר שכיר היא רק בין ישראל לגוי?

לבבלי - מאריך הרבה בגז"ש זו, ואומר שאינה רק לגבי השוואה בין נמכר לישראל לנמכר לגוי, אלא בין שלושה עבדים, מוכר עצמו, מכרוהו בי"ד ונמכר לגוי. לשיטתם מצד החפצא לכן דורש גז"ש זו בכל הדברים שקשורים לעבדות.

לירושלמי - הגז"ש היא רק בין נמכר לישראל לנמכר לגוי מה שכיר אמור לגוי כשהוא נגאל ידו על העליונה אף שכיר האמור לישראל כשהוא נגאל ידו על העליונה, לשיטתם מצד הגברא, לכן מדבר רק לגבי הגאולה של העבד.

טז, ע"א

האם לא למדים מן הלמד אפילו בחולין?

לבבלי - לא. שרק בקדשים לא לומדים מן

יג ע"ב

מה המקור של המלה מותרת?

לבבלי - רוצה ללמוד מסברא שהוא אסרה והוא התירה. ודחה, ולמסקנה לומדים מהפסוק פן ימות במלחמה ואיש אחר ייקחנה. היינו שמקשים מיתה לגירושין, לשיטתם מצד החפצא ולכן לומדים מפסוק שנאמר לגבי מלחמה ולא קשור למצוה על האדם.

לירושלמי - לומדים שכתוב או כי ימות האיש האחרון, סימן שמיתה מתרת. וגם שכתוב כי ישבו אחים יחדיו ומת אחד מהם וכן אין לו משמע שאם יש לו בן המיתה מתרת את האישה לכל אדם. ועוד אומר ר' יוסי שאם אין מיתה מתרת איך יכול להיות אלמנה לכה"ג? ור' יוחנן דוחה אפשר שמדובר ביבמה. לשיטתם מצד הגברא, לכן לומד מיבמה שיש מצוה ליבמה על האדם.

בעבד עצמו.

המשך

היכן רוצעים את העבד?

לבבלי - לא חילק בין נמכר בבי"ד למוכר את עצמו לגבי מקום הרציעה. לשיטתם מצד החפצא לכן אין חילוק, העיקר התוצאה שתוצע אזנו.

לירושלמי - מחלקים שהנמכר בבי"ד נרצע בבי"ד, והמוכר את עצמו נרצע בינו לבין עצמו. לשיטתו מצד הגברא ולכן הרציעה נוגעת וקשורה לאדם באיזה אופן נמכר, ולכן לפי זה יש חילוק במקום רציעתו.

טז, ע"א

מי כותב את שטרו של עבד עברי?

לבבלי - מחלוקת מי כותב את שטרה של אמה עברי' אבל לא דן בשטרו של עבד עברי. לשיטתם מצד החפצא, ולכן אין נפק"מ מי כותב את השטר.

לירושלמי - מובא שמי שנמכר בבי"ד ודאי ב"ד כותבים את שטרו, אבל מי שמוכר א"ע נשארם בספק מי כותב את השטר, לשיטתו מצד הגברא, ולכן יש נפק"מ מי כותב את השטר.

המשך

האם גם עבד כהן מותר בשפחה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתם מצד החפצא, והרי העבד נחשב לנכסי האדון, ואין שום הבדל בין כהן לישראל.

לירושלמי - מובא שאלה על עבד כהן האם מותר בשפחה, לשיטתם מצד הגברא, לכן שואל שאולי כהן שהוא קדוש יש סברא שיהי' אסור.

יח, ע"ב

האם יש מכירת בתו לשפחות אחר שפחות?

לבבלי - מביא כשם שאינו מוכרה לשפחות אחר אישות כך אין יכול למכרה לשפחות אחר שפחות. לרשב"י ולרבנן מותר לו לשפחות אחר

הלמד אבל בחולין כן לומדים מן הלמד. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין קשר בין חולין לקדשים. ובכלל שיטתם "במחשכים הושיבני" קשור ללמד מן הלמד שלא לומדים באופן גלוי וישיר.

לירושלמי זה מחלוקת - לר"ע בחולין כן לומדים, לר"י לא לומדים גם בחולין. לשיטתו מצד הגברא וגם חולין זה על טהרת הקודש ולכן יש דעה שאין לומדים כמו בקדשים. וגם שהלימוד בירושלמי זה באופן ישיר יותר.

המשך

מי כותב את שטר הקידושין והמכירה?

לבבלי - מפורש שבקידושין דוקא הבעל כותב, ובמכירה זו מחלוקת אמוראים האם האדון כותבו או האב כותבו, לשיטתם מצד החפצא לכן הבעל כותב, שהוא זוכה בחפצא, באישה.

לירושלמי - האבא כותב גם במכירה וגם בקידושין, לשיטתם קשור לגברא, לכן האבא כותב שהוא אחראי עלי' עד עכשיו כמו במכירה.

המשך

האם יש מקור אחר לגרעון כסף בעבד עברי? לבבלי - המקורות הם שכתוב "והפדה" ו"מכסף מקנתו", לשיטתם מצד החפצא ולכן מדבר על הקני' עצמה, על פדי' בכסף הקני'. לירושלמי - לומדים שכתוב אם עוד רבות בשנים ואם מעט נשאר בשנים, לשיטתם מצד הגברא, לכן מדברים על ההסכם בין האנשים כמה שנים עוד נשאר.

המשך

לאילו עבדים מעניקים ביציאתם לחירות?

לבבלי - היוצא במיתת האדון מעניקים לו, אבל היוצא בגרעון כסף זו מחלוקת, לשיטתם מצד החפצא, ולכן גם מיתת האדון היא פעולת שחרור בעבד ולכן מעניקים לו.

לירושלמי - היוצא בגרעון כסף ובמיתת האדון אין מעניקים להם, לשיטתם מצד הגברא, ולכן בגרעון כסף או מיתת האדון אין מעניקים להם כי זה שחרור צדדי ולא פעולה

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין בזה שום הוראה אלינו כי התוצאה היא דבר שלילי לחלוטין, ע"ז.
לירושלמי - מובא שעשה את האבן שישב עליה אביו לע"ז. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדגישים כמה כיבד את אביו וכוונתו טובה והגם שמצד החפצא זה דבר שלילי.

המשך

האם אדון שיש לו כרית אחת חייב ליתנה לעבד?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא, אין סברא שלעבד תהי' כרית ולאדון לא.
לירושלמי - צריך למסור את הכרית לעבד, כי צריך לקיים "כי טוב לו עמך", לשיטתו מצד הגברא, שיש חיוב על האדון לדאוג לעבד, ובכלל לא משנה שלאדון עצמו אין כרית.

המשך

אין אביו של שמואל הולידו, והרי הי' במדינת הים?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע לנו ייחוס הגברא, וגם אין זה נוגע לנו שאף אחד לא הולך לעשות את זה.
לירושלמי - בא בקפיצת הדרך על ידי שם, ושימש והוליד את שמואל, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע לנו לדעת את ייחוסו של שמואל.

כ, ע"ב

האם בגרעון כסף מחשבים חודשים?
לבבלי - לא הובא, ומשמע בפשטות שלא מחשבים. לשיטתם מצד החפצא והעיקר זה רק שנים.

לירושלמי - משמע שמחשבים גם חודשים כמו בשכיר. לשיטתם מצד הגברא בודאי בשביל האדם חשוב גם כל חודש.

כב, ע"ב

האם יש דעה שרבו נותן לאחר כסף ומשתחרר?

לבבלי - אין כזו דעה, לשיטתם מצד החפצא, ולכן רק אחר יכול לשלם כדי לקנותו ולא

שפחות, והמחלוקת האם יש אם למקרא או למסורת. לשיטתם מצד החפצא ולכן יש סברא שהולכים לפי המסורת, שזה אין שכתוב בתורה מצ"ע.

לירושלמי - לכו"ע לומדים רק מהמקרא, לשיטתם מצד הגברא, ולכן חולקים רק בפירוש ב"בגדו בה", לרשב"י הכוונה פעם אחת הוא בוגד בה, ואין בוגד בה פעם שני', ומוכרה עוה"פ לשפחות. ולרבנן בבגדו בה לומדים שרק אם פרס טליתו עלי' היינו שקידשה לאחר, אז אין לאבי' רשות בה, לשיטתו מצד הגברא ולכן לומדים רק אין שהאדם קורא את הפסוק.

המשך

האם יש דעה שאמה עבר' יוצאת בנישואין? לבבלי - לא מובא. לשיטתם מצד החפצא, והרי הבעל קונה את האישה לגמרי, וודאי שיוצאת ע"י הנישואין מעבדות.

לירושלמי - מובא שאמה עבר' יוצאת בנישואין מק"ו, ומה אם סימנים שאין מוציאים אותה מרשות האב מוציאים אותה מרשות האדון, נישואין שהם מוציאים מרשות האב אינו דין שהם מוציאים אותה מרשות האדון? אמר לו אנו אין לנו אלא מהמשנה, שיתרה עליו אמה עבר' שהיא קונה את עצמה בסימנים ולא בנישואין. לשיטתם מצד הגברא, שאין הנישואין משנים בחפצא. ועצ"ע.

יט, ע"א

מה הלשון משעה ראשונה או בסוף נותן כסף ליעדה?

לבבלי - הלשון מעות הראשונות לקידושין נתנו או מעות הראשונות לא לקידושין ניתנו, לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על המעות.

לירושלמי - הלשון הוא דעת האדם משעה ראשונה שנותן את הכסף בשביל ליעדה או לא, לשיטתם מצד הגברא לכן מדבר למה התכוון האדם בשעה ראשונה.

כ, ע"א

האם דמא בן נתינה עשה את כסאו של אביו לע"ז מצד שכיבדו כ"כ?

לעולם.

המשך

האם יש דעה שמישיכה קונה גם ברה"ר ובחצר שאינה של שניהם?
לבבלי - לכו"ע לא קונה. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שזה לא שייך לשניהם א"א לקנות בזה.

לירושלמי - זו מחלוקת, ויש דעה שכן קונה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שיש הסכם ביניהם שע"י המשיכה יקנה לכן אפילו שאין מביאה ממש לרשותו יש דעה שקונה.

המשך

האם יש מקור מפסוק למשיכה בבהמה?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא וכל קנין המשיכה זה רק בגלל החפצא שמגיע אליו וא"צ מקור מפסוק.

לירושלמי - מובא מהפסוק "משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם". לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא מקור מפסוק לקנין זה.

המשך

מה הדין באחים שחלקו ואח"כ ייבם א' מהם?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי התורה זיכתה לו שנאמר "יקום על שם אחיו המת" ואין זה נחשב לויתור.

לירושלמי - משמע שויתר. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם הסכים לחלוק עם כולן סימן שויתר על חלק של היבם.

כו, ע"א

האם מקשים לר"י מדוע משיכה הוזכרה במשנה?

לבבלי - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם זה קנין מדרבנן לר"י שזה קשור לגברא לא מתאים שיהי' כתוב במשנה ששם מוזכרים רק קנין שקשור לחפצא.

לירושלמי - לא מקשים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיבים קנין משיכה כמו שאר הקנינים למרות שזה מדרבנן שקשורים לגברא.

המשך

הפוך.

לירושלמי - מובאת דעה שגם רבו יכול לתת לאחר כסף ומשחררו, לשיטתם מצד הגברא, והרי האדון רוצה להיפטר ממנו, בודאי שגם כך יכול לקנות.

המשך

האם יש אפשרות שע"י משיכת הבהמה יקנה את ולדותיה?

לבבלי - לא הובא, ולגבי בהמה מעוברת יש מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין סברא שע"י משיכת הבהמה יקנה את ולדותיה וגם במעוברת יש דעה שלא.

לירושלמי - ודאי שכן. לשיטתו מצד הגברא והרי סיכמו ביניהם שכן תהי' המשיכה ולכן ודאי שקונה ובמעוברת ודאי לכו"ע קונה שלגבי האדם זה ממש דבר א'.

המשך

האם יש אפשרות שע"י משיכת הבהמה יקנה משאוי שעליה?

לבבלי - נשאר בספק כנ"ל. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך למשוך את החפץ עצמו. לירושלמי - ודאי שקונה. לשיטתו מצד הגברא והרי סיכמו ביניהם שכן יקנה כנ"ל.

המשך

האם יש קנין ע"י מסירת משכוכית או דלי או מפתח?

לבבלי - לא, וקונה רק ע"י חזקה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק חזקה קונה והמפתח זה רק במקום שיאמר לו "לך חזק וקני".

לירושלמי - משמע שכן. לשיטתו מצד הגברא ולכן כיון שסיכמו שיקנה במפתח אז קונה.

המשך

האם אפשר למכור את אויר חורבתו?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א כלל למכור אויר שאין בזה שום ממשות. לירושלמי - מובא זה בתור דוגמא למוכר דבר שלא בא לעולם. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם סיכמו לקנותו אויר אז שייך בזה קנין

וכל הבעי' היא רק בגלל שזה דבר שלא בא

ולכן מחשיבים עבדים או כמו קרקע או כמו מטלטלין.

לירושלמי - מובא צד שלישי, שעבדים אינם לא כקרקעות ולא כמטלטלין, לשיטתם מצד הגברא, שא"א לקשר בין אדם לחפצא קרקע ומטלטלין.

כט, ע"א

מאיפה לומדים שהקדש קונה ע"י כסף בכל מקום שהוא?

לבבלי - נלמד מהפסוק "ונתן הכסף וקם לו". לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על קנין דבר זה ותו לא.

לירושלמי - נלמד מהפסוק "לה' הארץ ומלואה". לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על כל העולם ששייך לה'.

המשך

האם יש הסבר על כיבוד אב?

בבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן חשובה רק הפעולה והתוצאה שמכבד אביו בלי שום הסברים לאדם.

בירושלמי - מובא שהבן חייב ב-5 דברים לאביו מאכילו ומשקהו מלבישו מנעילו ומנהיג כנגד 5 דברים שהאב זוכה לבן בנו בכח בעושר בחכמה ובשנים. לשיטתו מצד הגברא שיהי' לו יותר קל לכבד את אביו ולכן מביא שזוכה לו.

כט, ע"א

האם יש את דעת ר' יהודה במקרה שצריך לפדות אותו ואת בנו, שלר' יהודה בנו קודמו כיון שזו מצוותו על אביו, וזו מצוות בנו עליו?

לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא, והרי חיוב הפדיון הוא רק על אביו, ולכן יש סברא שבנו קודמו, וכמו שטורף הכהן את החמישה שקלים ממשועבדים של אביו כי מצוותו על נכסי אביו, אפילו שיש לו נכסי בן חורין משל עצמו. ועיין לקוטי שיחות בא חלק יא.

לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא שהחיוב הוא עליו עצמו שבו צריך להיות הפדיון, ולא על אביו, ובפרט לפי תוספות כט

מה הלשון שצריך צבורים בקנין "אגב"? לבבלי - הלשון כנ"ל "בעיני צבורים או לא". לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהיו צבורים ממש על הקרקע.

לירושלמי - הלשון שצריך קרקעות ומטלטלין במקום א'. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר רק שיהיו במקום א' אבל א"צ ממש צבורין אלא אפילו שזה בסמיכות מקום שמצד האדם זה נחשב למקום א'. ועצ"ע.

המשך

מה הלשון כשרוצים להדגיש חשיבות הלכה מסוימת?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא שכל ההלכות שוות וא"א להדגיש דוקא הלכה מסוימת.

לירושלמי - מובא שמי שלא יודע הלכה זו לא מבין בנוזיקין כלום. לשיטתו מצד הגברא לכן כך מדגיש חשיבות הלכה רק לגבי האדם שאם אינו יודע זאת יש חיסרון באדם שזו הלכה כללית מאוד.

המשך

מה המקורות שקרקע נקנית בכסף, שטר וחזקה?

לבבלי - לומדים בכסף שנאמר שדות בכסף יקנו, ומקור לשטר דוחה את הלימוד מפסוק זה ולומד מ"ואקח את ספר המקנה", והמקור לחזקה מובאים הפסוקים "ושבו בעריכם" ו"ירישתם אותה", לשיטתם מצד החפצא ולכן הפסוק לגבי חזקה מדבר על הקרקע "וירישתם אותה וכו'" ובשטר גם הפסוק אומר "את ספר המקנה" שמדבר גם על החפצא.

לירושלמי - הכל מאותו פסוק, שכתוב "שדות בכסף יקנו" לומדים על כסף ו"כתוב בספר" השטר, ו"העד עדים" אלו עדי חזקה, לשיטתם מצד הגברא לכן מביא על חזקה את הפסוק שמדבר רק על האנשים שמעידים.

המשך

האם עבדים כקרקע או כמטלטלין? לבבלי - דנים בזה. לשיטתם מצד החפצא

מצד הגברא ולכן מפרט את התנהגות האדם בצורה מבישה ע"מ לטפל בזה.

פרק שני

מה המקור לשליחות?

לבבלי - מובא כמה מקורות מתרומה, מחלוקת הארץ וכו'. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביאים דברים שכל ענינם זה מצד החפצא ולא מצד חיוב האדם.

לירושלמי - מובא רק מקרבן פסח שכתוב "ושחטו אותו כל קהל עדת בין הערבים" וכי כולן שוחטין אותו והלא אחד הוא שוחט ע"י כולם אלא ששלוחו של אדם כמותו וכן כתוב "ויקחו להם איש שיהיה לבית אבות" וכי כולן לוקחין אלא ששלוחו של אדם כמותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביאים דוקא מפסח שזה חיוב על האדם.

מא, ע"ב

האם יש דעה ששלוחו של אדם אינו כמותו? לבבלי - פשוט לכו"ע ששלוחו כמותו. לשיטתו מצד החפצא ולכן העיקר זה התוצאה ולכן ודאי ששלוחו כמותו שהעיקר זה התוצאה.

לירושלמי - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן א"א להשוות את השליח לאדם שזה רק כמו הסכם בין האנשים ולא ממש נחשב לכמותו.

מג, ע"ב

האם שליח נעשה עד בקידושי כסף?

לבבלי - לא חילק בין כסף לשטר. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם בקידשה בכסף נחשב כמו בשטר ולכן שליח יכול להיות עד, שאין נחשב לנוגע בדבר אלא רק הענין מצ"ע נוגע. לירושלמי - רק אם מקדש בשטר אז יש דיעה ששליח נעשה עד, אבל אם קידשה בכסף נעשה כנוגע בעדותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן בכסף שיש חשש לנגיעה בדבר אין שליח נעשה עד.

מה, ע"ב

קטנה שנשאת שלא לדעת אביה למי שייכים מעשה ידיה?

ע"ב ד"ה ואזיל כהן שמעמיד באופן שמתאים רק לבבלי שטורף ממשועבדים של אביו כי מצוותו על נכסי אביו שהוא מצווה על זה ולא כירושלמי שהבן עצמו מצווה ואין יכול לפדות ממשועבדים של אביו אם יש לו נכסי בן חורין משל עצמו.

ל, ע"א

מה קודם, ללמד את הילד אומנות או להשיאו אשה?

לבבלי - הלשון קודם להשיאו אשה ואח"כ ללמדו אומנות. לשיטתו מצד החפצא ולכן העיקר זה להשיאו אשה "וחטוף ואכול" ולא ע"פ הסדר שקודם מלמדו אומנות ורק אח"כ משיאו אשה.

לירושלמי - הלשון לפי הסדר הרגיל קודם ללמדו אומנות ורק אח"כ להשיאו. לשיטתו מצד הגברא וצריך שהכל יהי לפי הסדר.

לא, ע"א

האם רבי טרפון הניח את ידיו תחת רגלי אימו?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והרי אין חיוב בהלכה עד כ"כ להדר בכיבוד אם.

לירושלמי - מובא שאמו של ר"ט ירדה לטייל בחצרה בשבת ונפסק המנעל שלה ואז הניח ר"ט ידיו שאמו תהלך עליהם ולא על הריצפה. לשיטתו מצד הגברא להודיע עד כמה הי' לו כיבוד אם.

המשך

האם יש מקרה שמאכיל את אביו ויורש גיהנום, וכן להיפך שמעביד את אביו ויורש ג"ע?

לבבלי - מובא רק שיש דבר כזה ולא מסביר ומפרט. לשיטתו מצד החפצא לכן מביא רק את ההלכה ללא הסבר כ"כ.

לירושלמי - מובא באריכות שאם למשל באו לקחת את אביו למצוות המלך ואמר לאביו בוא תעבוד במקומי ותנצל מעבודת המלך ואני אלך תחתיו, וכן הפוך אם מאכיל את אביו אוכל יקר מאוד אבל בבזיון שאומר לו קח ותאכל ותשתוק ככלבים. לשיטתו

היינו שדיבר עמה קודם ונתרצתה להתקדש לו, לשיטתם מצד החפצא והרי סלע זו שייכת לאישה ולא נתן לה כלום, ולכן אם לא הי' שידוך לפני - אין זה קידושין. לירושלמי - הרי זו מקודשת. לשיטתו מצד הגברא, והרי נתן לה בפועל סלע, שע"י שחוטף אהני שזה כמו שלו ולכן יכול לקדשה בזה.

מז, ע"א

האם המקדש במלוה מקודשת לחומרא? לבבלי - פשוט שאינה מקודשת, לשיטתו מצד החפצא, והרי אין נותן לה כלום. לירושלמי - מקודשת לחומרא, לשיטתו מצד הגברא, והרי יש לה חיוב ממון אליו, ועל ידי שויתר לה על החוב גרם לה הנאה ובזה מקודשת, ועל דרך שלגבי ערבות בסיום בבא בתרא שמספיקה הנאה כדי להתחייב בערבות.

מח, ע"ב

המקדש אישה בכוס זה ובמה שבתוכו. לבבלי - מחלקים בין כוס מים, יין ושמן. לשיטתו מצד החפצא, לכן מחלקים בתכולה, מה נמצא בתוך הכוס. לירושלמי - אין מחלקים בתכולה, ורק אם יש בכוס ובמה שבתוכו ביחד שווה פרוטה מתקדשת, ואם אין - אינה מקודשת. אם הוא אמר זכה במה שבתוכו אז צריך שיהי' במה שבתוכו שווה פרוטה ורק אז היא מקודשת ולא מחשיבים את שווי הכוס. לשיטתו מצד הגברא, לכן מחלקים רק בלשון של האדם.

מט, ע"ב

האם מובא המאמר עשרה קבין ירדו לעולם וכו'? לבבלי - מובא עשרה קבין חכמה וכן יופי ועשירות ועניות וכו'. לשיטתם מצד החפצא, לכן נוגע לדעת דבר זה. לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין זה כל כך נוגע לאדם.

המשך

לבבלי - לא מובא ורק נחלקו האם אוכלת בתרומה. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שנמצאת בפועל תחת בעלה ודאי שמעשה ידיה שייכים אליו (ואולי מעשה ידיה שייכים יותר לגברא מתרומה ולכן מוזכרים רק לירושלמי ולא לבבלי). לירושלמי - נחלקו גם לגבי מעשה ידיה וי"א שזה שייך לאביה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שנשאה שלא לדעת אביה קנסוהו שתהי' שייכת לדעה א' לאביה.

מו, ע"א

האם קטנה שקידשה עצמה אביה ממאן? לבבלי - זו מחלוקת האם רק אביה ממאן או גם אביה וגם היא. לשיטתו מצד החפצא והרי היא בתור חפצא שבה חלין הקידושין לכן יש דעה שגם היא יכולה למאן. לירושלמי - לכו"ע רק אביה ממאן ולא היא. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק אביה שאחראי עליה יכול למאן.

המשך

אישה האומרת לאיש שמקדשה שיתן את המטבע לעני, האם מקודשת? לבבלי - אינה מקודשת. לשיטתו מצד החפצא, ולכן צריך שהכסף יהי' ביד שלה כדי שתתקדש ולא רק שיעשה רצונה. לירושלמי - הרי זו מקודשת, לשיטתו מצד הגברא, והרי זה רצונה ונהנית מזה ולכן היא מקודשת.

המשך

האם יש שליחות וזכי' לחרש? לבבלי - לא מובא. לשיטתם מצד החפצא והרי אין חיסרון בחרש מצד גופו ממש, ואין סברא שלא תהי' לו אפשרות לעשות שליח. לירושלמי - אין שליחות לחרש, לשיטתם מצד הגברא ולכן צריך שיהי' הגברא בר דעת, משא"כ חרש.

המשך

מה הדין אם חטף סלע מידה וקידשה בו? לבבלי - מקודשת רק אם לפני זה הי' שידוך,

בכסף לאחר 30 יום מקודשת אבל המקדש אשה בשטר לאחר 30 יום אינה מקודשת מכיון שלומדים קידושי שטר מגירושין וכמו בגירושין האומר לאשה הרי את מגורשת לאחר 30 יום אינה מגורשת כך גם בקידושין. לשיטתו מצד הגברא ומתחשבים בדעתו אם רוצה מקדשה בכסף רק לאחר 30 יום.

המשך

האם יש מחלוקת בקנין פירות כקנין הגוף? לבבלי - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסתכל למי שייך החפצא, היינו השטח שעליו גדלים הפירות. לירושלמי - לא חולקים בזה, כי הרי הגברא משתמש בפירות ולכן וודאי שזה שלו לכל דבר ורק לומדים מפסוקים לגבי העבד האם שייך לראשון או לשני לגבי דין "יום או יומים", שזה שלו לכל דבר ולא נוגע כ"כ למי שייך השטח שעליו גדלים הפירות.

סא, ע"א

האם צריך מקור מפסוק שא"צ תנאי כפול? לבבלי - לא. שמצד החפצא א"צ תנאי כפול ומספיק שאמר תנאי וזה כבר פועל מצ"ע. לירושלמי - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן ה' מחשבה דוקא שצריך תנאי כפול כי צריך לראות שהוא באמת התכוון לתנאי ולכן ה' הו"א שצריך תנאי שיהי' כפול אלא שבא הפסוק לומר שא"צ.

המשך

האם כשתולה בזמן מסויים גם צריך תנאי כפול למ"ד שצריך בתנאים תנאי כפול? לבבלי - לא הובא, ומשמע שגם דבר שתלוי בזמן צריך תנאי כפול. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך תמיד לכפול את התנאי שנחשב ככל התנאים ולא מספיק גילוי דעת. לירושלמי - משמע שבוה לכו"ע א"צ לכפול את התנאי ומספיק גילוי דעת שודאי לזה התכוון כשתולה בזמן שזה רק דבר טכני.

סב, ע"א

מה הדין אם אמר לעדים שמקדשה ע"מ שהיא

המקדש אישה על מנת שאני בן עיר ונמצא בן כרך, האם גם זו טעות לגנאי? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא, והרי אין שום מעלה בעיר על כרך מצד עצמו. לירושלמי - זה נקרא שהטעה לגנאי, מכיון שיש מעלה בעיר, לשיטתו מצד הגברא שרוצה להיות יותר בצינעה, שזה מתאים יותר לעיר מאשר לכרך.

פרק שלישי

המקדש אשה לאחר ל' יום ובא אחר וקידשה ומת? לבבלי - לא הובא, כי זה פשוט שחלין הקידושין של הראשון שהרי כרגע היא לא מקודשת שחבירו שקידשה מת ואין מפריע לקידושין מצד החפצא. לירושלמי - מובא שאם מת השני חלו קידושי ראשון, וזה חידוש שאפילו שהי' פה גברא באמצע שהפריע לקידושין בכ"ז זה חל. לשיטתם שחושבים על העתיד אז גם לא חלו כ"כ קידושי שני כיון שקידושי הראשון עתידים לחול אחרי 30 יום.

המשך

האם דין התנאי תלוי בזמן הקידושין? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפשר לקיים את התנאי גם אחרי זה, שהעיקר שיהי' מקויים ולא משנה כ"כ מתי. לירושלמי - כל דין התנאי תלוי דוקא בזמן הקידושין ולכן אם אינו מתקיים בשעת הקידושין אפילו שמתקיים לאחר מכן אינה מקודשת. לשיטתו מצד הגברא ובודאי התכוון לקיים את התנאי בשעת הקידושין שאז זה בעיקר פעולת הגברא.

נח, ע"ב

האם יש הבדל בין קידושי כסף לשטר לאחר 30 יום? לבבלי - לא הובא ומקיש הוויות קידושי כסף לקידושי שטר. לשיטתו מצד החפצא ואם מקדשה מקודשת לגמרי מעכשיו וא"א לקדשה, רק לאחר 30 יום. לירושלמי - מובא חילוק שהמקדש אשה

כהנת אבל לא אמר בפירוש בשעת קידושין. ונמצא שאינה?
 לבבלי - לא הובא, כי זה פשוט שדברים שבלב אינם דברים שרק אם יש דיבור אז נחשב מצד החפצא.
 לירושלמי - מחדש אפילו שיש עדים. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לחדש שדברים שבלב אינם דברים, כי בד"כ כן מסתכלים לפי כוונת ורצון האדם.

מה הם איסורים שלוקים עליהם?
 לבבלי - מובא המקדש בביאה ועוד כמה איסורים. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר שזה קשור לפעולת הקידושין.
 לירושלמי - מובא המקדש בלי שידוכין וכן הבא על ארוסתו בבית חמיו והמבזה שליח ב"ד לוקה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר יותר ע"ז שזה מגונה שבא על ארוסתו בבית חמיו ללא קשר לפעולת הקידושין.

המשך

האם בת יום אחד מתקדשת?
 לבבלי - לא מפורש שבת יום א' מתקדשת בכסף, ורק שבת 3 מתקדשת בביאה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדגישים רק את הביאה שזה פעולה בחפצא של האשה (שעשאה כלי) משא"כ בכסף.
 לירושלמי - מובא גם שבת יום א' מתקדשת בכסף ובשטר, ובת 3 מתקדשת בביאה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדגישים גם שמתקדשת בכסף אפילו שזו לא פעולה ממש בחפצא, ורק כמו הסכם מצד האנשים.

המשך
 האם הוזהרו פסולין להינשא לכשרות?
 לבבלי - מובא רק "לא הוזהרו כשירות להינשא לפסולים" אבל לגבי הפסולין לא דיבר. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על החפצא מצד האשה שלא מוזהרת.
 לירושלמי - מובא גם ש"לא הוזהרו פסולין להינשא לכשרות". לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר גם מצד האדם שלא הוזהר.

המשך

האם ייתכן שממזר יישא כשרה?
 לבבלי - משמע שכן בכמה מקומות. לשיטתו מצד החפצא והרי אין איסור בדבר כי לא הוזהרו כשרות להינשא לפסולים.
 לירושלמי - א"ר אבהו מה פירוש ממזר מום זר, והיינו שכאשר נושא כשרה המום נשאר עד סוף הדורות, וחולק על רבי יהודה, שאמר על הפסוק אלוקים מושיב יחידיים ביתה שאפילו ממזר בסוף העולם וממזרת בסוף העולם הקב"ה מביאם ומזווגם זה לזה, ואם כן לא ייתכן שממזר יישא כשרה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מקפידים יותר על ייחוס ואפילו שאין איסור בדבר.

המשך

האם ממזר מותר בשפחה לכתחילה?
 לבבלי - בהו"א הסתפק ובמסקנה מותר לכתחילה, לשיטתו מצד החפצא, והרי כל איסור זה סוג אחר של איסור ולכן הייתי חושב לאסור ממזר בשפחה.
 לירושלמי - אין בכלל ספק שמותר לכתחילה, לשיטתו מצד הגברא והרי הוא ממזר, ולכן

סג, ע"ב

האם צריך לפרש את המשנה באופן אחד?
 לבבלי - לא, ולכן ר' ינאי מפרש את המשנה בשני טעמים. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפשר לפרש כל חלק באופן אחר.
 לירושלמי - כן, ולכן מקשים על ר' ינאי ולמסקנה מפרשים את המשנה באופן א'. לשיטתו מצד הגברא ולכן עדיף לפרש את המשנה באופן אחד.

סה, ע"א

האם יש דעה שהמקדש אשה בעד אחד מקודשת?
 לבבלי - לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן כדי לפעול קידושין מצד החפצא ודאי שצריך שני עדים.
 לירושלמי - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו עד א' יכול לפעול את הקידושין.

המשך

אין שום ייחוס ואיסור לגביו בשפחה.

פרק רביעי
סט, ע"א

האם ארץ ישראל גבוהה מכל הארצות, וכן בית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל?
לבבלי - מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע לדעת גם דבר זה.
לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא, ואין זה נוגע לאדם כל כך.

סט, ע"ב

מה השם תרשתא?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא, ואין נוגע לנו מדוע נקרא האדם כך, ולא חייב שיש קשר בין השם לאדם כלל.
לירושלמי - נקרא נחמי' התרשתא, מכיון שהתירו לו לשתות יין של גוים משום שהי' משקה למלך והי' חייב לשתותו. לשיטתו מצד הגברא לכן מובא הטעם שיש לו קשר מיוחד לאדם זה, שרק לו התירו.

המשך

האם בזמן עזרא היו תרומות ומעשרות מדרבנן?

לבבלי - לא הובא, ומשמע שזה מדאורייתא, מצד החפצא.

לירושלמי - על הפסוק אשר לא יאכלו מקדשי הקדשים אבל משמע בקדשי הגבול כן אוכלים מכיון שזה מדרבנן, לשיטתם מצד הגברא ולכן סוברים שזה מדרבנן שקשור יותר לגברא.

המשך

המתגייר לשם סיבות שונות

לבבלי - לא מובאת הסיבה שנחשב לגיור, "שמא גיירו לשם", לשיטתו מצד החפצא ואין חשוב כל כך הכוונה, העיקר שיתגיירו.
לירושלמי - המתגייר לשם אהבה איש מפני אשה או אשה מפני איש וכן גרי אריות וגרי מרדכי ואסתר אין מקבלים אותם, ולרב מקבלים אותם שמא גיירו לשם. לשיטתו מצד הגברא, ולכן חשובה מאוד כוונת האדם.

המשך

האם גדול קידוש ה' בדבר שיש בו גם חילול ה'?

לבבלי - לא מובא. לשיטתם מצד החפצא שיש מציאות לחושך (חילול ה') ואין אומרים שקידוש ה' עדיף.

לירושלמי - מובא שעדיף כן לעשות את הדבר כיון שיש בו קידוש ה', לשיטתו מצד הגברא, ורק בטוב יש מציאות, משא"כ הרע הוא רק העדר לכן ודאי שקידוש ה' עדיף.

המשך

מהי מעלת המתגייר לשם שמים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתם מצד החפצא והעיקר שהתקבלו בגירות ואין נוגע כל כך הכוונה.

לירושלמי - מובא קל וחומר מהגבעונים שלא נתגיירו לשם שמים, אלא כדי שלא ייהרגו, ראו כמה הקב"ה מקפיד על דמם, והמתגייר לשם שמים עאכו"כ, לשיטתו מצד הגברא לכן חשובה כוונת האדם.

עא, ע"א

האם לעת"ל הקב"ה יטהר פסולים רק משבט לוי?

לבבלי - הלשון שבטו של לוי מטהר הקב"ה תחילה, אך משמע שמטהר בהמשך גם את שאר השבטים, לשיטתו מצד החפצא ולכן כל החושך ייהפך לאור וכולם ייטהרו.

לירושלמי - מובא שלעת"ל הקב"ה מטהר רק את הפסולים משבט לוי, לשיטתו מצד הגברא, ששבט לוי מיוחס יותר מכל השבטים.

ע, ע"ב

האם עבדים נטמעו בכהנים גדולים?

לבבלי - העבדים התערבבו רק עם הכהונה, אבל לא בכהונה גדולה, לשיטתם מצד החפצא שזה קשור לכהונה סתם.

לירושלמי - הלשון 5000 עבדים היו לפשחור בן אימר וכולם התערבבו בכהונה גדולה והן הן עזי פנים שבכהונה. לשיטתו מצד הגברא לכן זה קשור לכהונה גדולה דוקא, שזו מעלה

באדם.

מהברורים שבאחיק.

עג, ע"ב

האם צריך מקור מפסוק שמייילדת נאמנת? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן נאמנת מצד סברא שהתינוק נמצא בידה ועל דרך כל שבידו נאמן. לירושלמי - מובא הפסוק שכתוב ותיקח המיילדת ותקשור על ידו שני לאמר זה יצא ראשונה, לשיטתם מצד הגברא שזו נאמנות מיוחדת מצד התורה למילדת.

עו, ע"ב

מה הטעם שמחמירים ביוחסין של ישראל יותר מכהנים?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא, ולכן לא מביא את הטעם של קנס, שאין ענין כל כך מצד החפצא להידבק במשפחתו דוקא. לירושלמי - מובא שחכמים החמירו ביוחסין של ישראל, כדי שיהי' האדם דבק בשבטו ובמשפחתו, לשיטתו מצד הגברא שיש מעלה להידבק במשפחתו דוקא וקונסים את האדם בשביל זה.

המשך

מה המקורות שהשוטרים מיוחסים? לבבלי - מביא מקורות אחרים והדרשה אינה מצד הברורים שבאחיק אלא "מקרב אחיק" היינו שכל א' כשר ובלבד שיהי' מעם ישראל ולא גרים לשיטתם מצד החפצא שהשוטרים אינם קשורים לחיוב הגברא במינוי מלך אלא רק מצד החפצא ותיקון העולם לראות שמתנהגים כראוי, ועצ"ע.

לירושלמי - כתוב שום תשים עליך מלך, שזה מרבה גם שוטרים וגבאי צדקה וסופרי דיינים ומכים ברצועה, שכתוב "מקרב אחיק" שבא לרבות שכל המינויים יהיו מן הברורים שבאחיק, היינו המבוררים והמיוחסים ולא רק שיהיו מישראל ולרבי שמואל לומדים מהפסוק "והתייחסם בצבא במלחמה", שזכות הייחוס עומדת להם במלחמה, לשיטתם מצד הגברא, ולכן מקשר כל מינוי למלך שזה חובה מצד הגברא, וגם צריך יחוס

עט, ע"ב

האם יש לאישה חזקה בילדים שאיתה שהם בני'?

לבבלי - מביא רק אם הילדים כרוכים אחרי' נאמנת שהם בני' ולא מצד חזקה, לשיטתו מצד החפצא, לכן מביא שזה מצד הילדים עצמם שנמשכים אחרי'.

לירושלמי - מובא שהאישה נאמנת לומר שהם בני', בגלל שחזקה שאין אישה יכולה לומר על בני חברתה שהם בני'. לשיטתם מצד הגברא, לכן מביא שהנאמנות זה מצד האישה שלא תגיד על ילדים אחרים שהם שלה.

פ, ע"א

מה המקור שהורגים על חזקות? לבבלי - לא מובא מקור. לשיטתם מצד החפצא לכן מצד סברא שהולכים אחרי החזקה כי בפשטות זו המציאות ואין חוששים למשהו אחר.

לירושלמי - מביא פסוק ומכה אביו ואמו מות יומת, ומנין לנו שזה אביו? אלא מצד חזקה, לשיטתם מצד הגברא, לכן מביאים מפסוק דוקא שצריך ללכת אחרי החזקה, שזה חיוב על האדם ולא מצד המציאות.

המשך

האם צריך ראי' גם על הבנים הקטנים שהם בני האישה?

לבבלי - מביא ראי' רק על הגדולים ואין צריך להביא ראי' על הקטנים, לשיטתו מצד החפצא, לכן כשמביא ראי' לגדולים ודאי שגם הקטנים הם בני' שכולם קבוצה וחפצא אחת.

לירושלמי - צריך להביא ראי' גם על הקטנים, לשיטתו מצד הגברא, לכן צריך להביא ראי' על כל אחד מהילדים.

פב, ע"א

האם הכשר שבגוים הרוג? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא, ולכן אם הוא מתנהג טוב אין סיבה להורגו.

שקשורים ישירות לאדם.

המשך

האם אדם עתיד ליתן דין וחשבון על כל מה שלא אכל ונהנה מן העולם?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין סברא וחיוב לאכול כל דבר, שהרי זה רשות ולא מצוה, בפרט בדרגה נמוכה שנמצאים בביטול היש צריך להזהר מדברי מותרות.
לירושלמי - מובא שהאדם יתן דין וחשבון על כל מה שראתה עינו ולא אכל, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חיוב לעשות דירה בתחתונים שהאדם יעלה לקדושה כל דבר אפשרי, ובפרט בדרגתם של ביטול במציאות, שאז האדם יכול להפוך את הכל לקדושה.

לירושלמי - רשב"י אומר הכשר שבגוים הרוג, לשיטתו מצד הגברא, שגם הגוי הכי טוב נחשב לגרוע מצד עצמו ולא מצד מעשיו.

המשך

מהם הדברים שצריך שיהיו בעיר?
לבבלי - רופא, מרחץ, בי"ד, מכים וחובשים, גינה של ירק, קופה של צדקה, בית כנסת, בית הכסא, אומן, לבלר, מלמד תינוקות. לשיטתם מצד החפצא ולכן צריך גם דברים שקשורים יותר לקדושה של העיר מצד עצמה כמו קופת צדקה, בית כנסת וכו', אפילו שאינם קשורים ישירות לאדם.
לירושלמי - לא מובאים שישה האחרונים, לשיטתם מצד הגברא, ולכן מזכיר רק דברים

מסכת בבא קמא

וקל להורגה גם ע"י נגיפה ולומדים מזה שמועד לאדם נחשב מועד לבהמה כנ"ל אבל הפוך לא סימן שזה רק תולדה. לירושלמי - נגיפה זה אב. לשיטתו מצד הגברא והרי לשיטתם כנ"ל מועד לאדם אינו מועד לבהמה ואין עדיפות מאדם לבהמה לכן הם אומרים שכל א' הוא אב בפ"ע.

ג, ע"ב

האם יש מחלוקת בצרורות ברה"ר? לבבלי - סבר שר' יוחנן מחייב ודחה שגם הוא פוטר ואין מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא והרי זה ממש חלק מהבהמה ובא ממנה ולכן נחשב ממש כמו רגל ברה"ר שפטור. לירושלמי - יש מחלוקת: לת"ק פטור לרה"א חייב חצי כופר גם ברה"ר שכל דבר שהוא חוץ לגופה כמו צרורות לא חילקו בין רה"י לרה"ר. לשיטתו מצד הגברא והרי האדם רואה שזה מחוץ לגופה ולכן יש דעה שחייב שאינו נחשב ממש לרגל.

המשך

מה הדין בבהמה שהולכת ועוקרת עשבים? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי"ז כמו רגל בפשטות מצד הבהמה שזה תוך כדי הליכתה. לירושלמי - מובא שזה ספק האם זה שינוי כמו קרן או שדרכה בכך כמו רגל. לשיטתו מצד הגברא ואולי אי"ז רגילות כ"כ מצד האנשים לראות דבר זה.

המשך

האם התנא מאריך שלא לצורך? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין

ג, ע"ב

מה הכוונה בשור ומבעה?

לבבלי - מחלוקת לרב שור כולל קרן שן ורגל ומבעה זה אדם ולשמואל שור זה רגל ומבעה זה שן. לשיטתו מצד החפצא ולכן שור כולל גם דברים שלא קשורים כ"כ לזהירות האדם כמו שן ורגל.

לירושלמי - שור זה קרן מבעה זה שן ורגל שלומדים זה מפסוקים. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא קרן שזה קשור יותר לזהירות האדם.

המשך

האם מועד לאדם הוא מועד לבהמה? לבבלי - זו מחלוקת אמוראים. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שאדם נחשב כמו חפצא ולכן מועד גם לבהמה. לירושלמי - לומדים שמועד לאדם אינו מועד לבהמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין קשר כלל בין אדם לבהמה.

ד, ע"ב

האם יש דעה שיש כ"ד אבות נזיקין? לבבלי - כן, שזו דעת ר' חייא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק בין סוגי הנזיקין כמו ש"ח וש"ש וכו'. לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין מחלק אלא הכל כלול בנזקי אדם.

ב, ע"ב

האם נגיפה [=דחיפה ע"י הקרן ולא בכוננת היזק כ"כ כמו נגיחה] היא אב? לבבלי - נגיפה זה תולדה. לשיטתו מצד החפצא שזה שייך רק בבהמה שאין לה מזל

מסתכלים על התוצאה בפועל ודומים בנוק. לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן אי"ז דומה שבאבנו סכינו ומשאו וכן פותקין ביבותיהם זה יותר קשור לגברא וא"א ללמוד זה מבור המתגלגל וכותל שנפל לרה"ר.

י, ע"ב

מה המקורות שפחת נבלה של הניזק? לבבלי - מכה בהמה ישלמנה - שמשלם פחתה ובר פדי' ומביא מהפסוק "אם טרוף יטרף ביאהו עד הטרפה לא ישלם" וצריך גם את הלימוד הראשון שאם הי' אומר רק את הלימוד מטרופ יטרף הייתי אומר להכשר נזקי' משלם פחתה, אבל לנזקי גופה ישלם את הכל לכן מביא מכה בהמה ישלמנה שמשלם רק פחתה. ואם הי' כתוב רק מכה בהמה ישלמנה הייתי אומר שלהכשר נזקי' לא ישלם כלום ורק לנזקי גופה משלם פחתה לכן מובא גם טרוף יטרף שגם בהכשר נזקי' משלם פחתה. והפסוק השלישי והמת יהי' לו שזה מלמד על פחת נבלה והפסוק אם טרוף מלמד על טורח נבלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא פסוק מיוחד על טורח נבלה ופחת נבלה שאי"ז ממש חלק מהנזק ובכ"ז חייב.

לירושלמי - מובאים רק 2 הפסוקים הראשונים עם הנפק"מ הראשון. לשיטתו מצד הגברא ולכן ודאי שטורח ופחת הנבלה א"צ פסוק מיוחד, שזה חלק מהנזק של הגברא.

י, ע"ב

5 שישבו על ספסל ונשבר לבבלי - מובא שהאחרון חייב אם הוא הי' יותר כבד מכולם, והשאר פטורים. ואם כולם היו שווים כולם חייבים. ומקשה מדוע האחרון חייב, ומסביר שמדובר שלא ישב על הספסל אלא רק סמך עליו ונשבר מיד כשהוא סמך. לשיטתו מצד החפצא והרי כולם ביחד עזרו לשבור את הספסל.

לירושלמי - לא מובאת הקושיא מדוע האחרון חייב. לשיטתו מצד הגברא ומובן מדוע האחרון חייב שהרי הוא גרם בפועל לשבירה ע"ד מכה בפטיש.

צורך להאריך אא"כ נוגע להלכה. לירושלמי - מובא שכל האריכות ב"לא הרי זה כהרי זה וכו'" זה רק כדי להגדיל תורה ולהאדירה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מאריכים בשביל לזכות את האדם.

המשך

האם יש נזקי בור באדם וקרקע?

לבבלי - לא מובא נזקי בור בקרקע, ורק נזקי בור באדם ממעטים מ"שור" ולא אדם. לשיטתו מצד החפצא שהמיעוט מצ"ע מהמילה "שור" ולא בגלל שאין יכול ליהנות מהנבלה וכן אין שייך נזקי בור בקרקע, שסו"ס החפצא והקרקע לא השתנתה ורק בשביל האדם זה נזק ולכן לא מובא.

לירושלמי - ממעטים ממה שכתוב בבור "והמת יהי' לו" ולכן יצאו קרקעות שאינם מיטלטלים וכן יצא אדם שאין לו כלל הנאה במותו ולא כמו בהמה שיכול להנות מהנבלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד הנאת האדם וגם שייך נזק של בור בקרקע בעל הקרקע.

המשך

האם יש מקור אחר לזה שאדם חייב על נזק באונס?

לבבלי - לומדים זאת מפצע תחת פצע לחייב על האונס כרצון. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומדים מהנזק עצמו שמצד התוצאה אין הבדל בין אונס לרצון.

לירושלמי - לומדים מ"והאש" על כל נזקי גופו שחייב על האונס כרצון. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא עוד מקור שחייב על אונס שזה חידוש גדול, שהרי האדם אנוס ומדוע שיתחייב?!

ו, ע"א

האם יש נזקים שנלמדים משני אבות?

לבבלי - מובא שלומדים אבנו סכינו ומשאו שהניחם בראש גגו מבור המתגלגל ופותקים פיבותיהם לומדים מכותל ואילן שנפלו לרשות הרבים. לשיטתו מצד החפצא ואפילו שאולי יש חילוק מצד הקשר לגברא, אבל

מה הדין של קרן בחצר שאינה של שניהם?
לבבלי - חייבת, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 נחשב כמו חצר הניזק שמשלם נזק שלם,
 שהרי אין לו רשות להוליך את שורו שם,
 שאין זה דומה לרשות הרבים, שמותר להוליך
 את שורו לשם.

לירושלמי - פטורה, לשיטתו מצד הגברא
 ולכן נחשב כרה"ר שהרי גם לניזק לא היתה
 רשות להלך שם וזו סיבה לפטרו מצד הגברא
 שאין יכול לבוא אליו בטענות, שהרי גם
 הניזק לא רשאי להיות שם ואין זה דומה
 לרה"ר והמוציא מחבירו עליו הראי'.

טו, ע"א

מה מקור דין של נשים בנזיקין?
לבבלי - מביא את הפסוק "ואלה המשפטים
 אשר תשים לפניהם" בשביל דיני ממונות
 והפסוק "איש או אשה כי יעשו מכל חטאת"
 לגבי דיני עונשין "והמית" לדיני מיתה,
 לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא פסוק מיוחד
 על דיני ענשים ודיני מיתה, שזה חידוש בכ"א.
 לירושלמי - לומדים הכל מהפסוק הראשון
 "ואלה המשפטים", לשיטתו מצד הגברא
 ולכן מלמד רק על האישה שנחשבת כאיש
 לכל דבר וא"צ לחלק ולחדש מצד החפצא
 לכל דבר.

המשך

האם אשה פסולה לדון?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא
 והעיקר שיש תוצאה של פס"ד ואפילו ע"י
 אשה.
 לירושלמי - מובא שאין האשה דנה, לשיטתו
 מצד הגברא ולכן צריך דוקא גבר.

טז, ע"א

האם יש שעה שצבוע קשה כארי?
לבבלי - מובא רק שהוא גם נחשב לא תרבותי,
 לשיטתו מצד החפצא וא"א לדמות ממש
 צבוע לארי'.
 לירושלמי - מובא גם דעת ר' יוסי שזה רק
 בצבוע זכר שיש לו שעה שקשה כארי,
 לשיטתו מצד הגברא ומדבר על הסכנה לאדם

המשך

האם גורסים "כשהזיק חב המזיק"?
לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן זה
 חידוש שחב המזיק.
 לירושלמי - לא, לשיטתו מצד הגברא ופשוט
 שודאי חב המזיק.

המשך

האם מעשה קנין מועיל להתחייב בשמירת
 נזקין?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא והרי
 אין פה מעשה קניין ממש מצד החפצא שזה
 לא מכירה או מתנה.

לירושלמי - מובא שכמו שמעשה קנין מועיל
 לקנין כך הוא מועיל להתחייב בשמירת נזקין,
 לשיטתו מצד הגברא והרי התחייב ועשה
 קניין על התחייבותו, שגם על הסכם בין
 אנשים שייך מעשה קניין.

המשך

מהו שיעור בור להזיק?
לבבלי - לא כתוב, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 צריך שיעור לפחות 9 טפחים שאז זה ראוי
 להזיק.

לירושלמי - שיעור בור כל שהוא סומכוס
 אומר לעומקו 3 לאורכו ורחבו 4 ר' לעזר
 הקפר שיעור במלואו של נופל, לשיטתו מצד
 הגברא ולכן אפילו כלשהו יכול להזיק.

יד, ע"א

האם יש מחלוקת בחצר שאינה של שניהם?
לבבלי - לכו"ע היא חייבת, לשיטתו מצד
 החפצא ולכן בעצם החצר מתחייבים, שהרי
 אי"ז רשות הרבים, ושן ורגל רק ברה"ר
 פטורה, אבל חצר ששייכת לאנשים פרטיים
 - שם חייבים.

לירושלמי - מחלוקת, לשיטתו מצד הגברא
 ולכן יש דעה שפטורה, כיון שלגביהם זה
 ממש כמו רה"ר, שהרי אינה של שניהם, ולכן
 יש דעה שפוטרת.

המשך

שבזה ממש נחשב כארי.

שמצד האדם מסתכל מאיפה יצא נזק שהרי זה מרה"ר ולכן פטור.

פרק שני

יז ע"ב

מה המקור של דין צרורות?

לבבלי - מובא שדין צרורות שמשלם חצי נזק זה הלכה למשה מסיני, לשיטתו מצד החפצא ואין סברא לחלק בין צרורות לנזק רגיל ולכן זו הלכה למשה מסיני.

לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא וה"ז משונה ונחשב כמו קרן וא"צ הלכה למשה מסיני במיוחד בשביל זה.

יח, ע"ב

האם יש העדאה לצרורות?

לבבלי - זה ספק שלא נפשט וגם בזה יש ספק אם מדובר בצרורות כדרכם או בשינוי, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש סברא אפילו שזה דבר שמחוץ לגופה שייך בזה מועדות וכו' ככל נזק כנ"ל, שמסתכלים על התוצאה והבעלים היו צריכים לזהר גם בזה אפילו שאין זה ממש קשור לממונם שהרי"ז מחוץ לגופו של שורו.

לירושלמי - זו מחלוקת: לר' זעירא כן אפילו שזה דבר שמחוץ לגופה לר' אילא לא שאינה נהיית מועדת בדבר שמחוץ לגופה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שאין בזה דין מועד כיון שמצד האדם אינו צריך לחשוש כ"כ לדבר שמחוץ לגוף בהמתו.

יט, ע"א

מה הדין אם התיזה ברה"ר והזיקה ברה"י? לבבלי - מובאת שאלה דומה אם היתה מבעטת ברה"ר והזיקה ברה"י ואמר שהדין שפטור ולאח"כ חזר בו ואמר שחייב, לשיטתו מצד החפצא ולכן מסתכל על התוצאה שהנזק הי' ברה"י ולכן חייב.

לירושלמי - נשאר בספק לגבי טבלה שהיתה מונחת ברה"ר ודרס עליה והתיזה והלכה ונשתברה ברה"י, ואפשר לחלק ששם מדובר שדבר הניזק הי' ברה"י ופה מדובר שהטבלה היתה ברה"ר והתיזה לרה"י ונשברה שם, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא לפטור

כ, ע"א

מה הדעות בבהמה שאכלה כסות או כלים ברה"ר?

לבבלי - לר"י חייבת, שיש לה רשות לאכול רק פירות או ירקות ולר"ל פטורה כמו בפירות וירקות, לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"י שהלכה כמותו סובר שאין לה רשות לאכול בגדים.

לירושלמי - הדעות הפוכות ולכן קשה מר"ל על ר"ל. משא"כ לבבלי שאין קושיא, לשיטתו מצד הגברא והרי לאדם יש רשות להוליך את בהמתו לשם ולכן פטור לר"י שהלכה כמותו.

כא, ע"א

מה הדין אם החזירה הבהמה ראשה ואכלה? לבבלי - מובא מחלוקת לרב חייב על מה שהזיקה ולשמואל פטור, לשיטתו מצד החפצא והרי אוכלת עגבניות שזה רגילותה ולכן שמואל שהלכה כמותו, פוטר. לירושלמי - לא מובא דעת שמואל, לשיטתו מצד הגברא ולכן אי"ז רגילות של הבהמה ונחשב כקרן שחייבת ברה"ר.

כא, ע"ב

מה הדין בתחילתו בפשיעה וסופו באונס?

לבבלי - מחלוקת.

לירושלמי - לא מובא, רק האחרונים חולקים בדעת הירושלמי, לנועם ירושלמי חייב ולשערי ירושלים פטור. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם תחילתו בפשיעה ודאי שיהי' חייב ולא מסתכלים כלל על המקרה בסוף בפועל. ועצ"ע.

כב, ע"א

מה החיוב באישו?

לבבלי - מובאת מחלוקת, ולמסקנה הדעה שסוברת אישו משום חיציו סוברת גם שזה משום ממונו. לשיטתו מצד החפצא ולכן כולם סוברים שאישו משום ממונו שזה מצ"ע. לירושלמי - נשאה המחלוקת, לר"י זה משום

חיציו ולר"ל זה משום ממונו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נשאר דעת ר"י שהלכה כמותו שמשייכים את האש לאדם ממש ולא כמו ממון שזה מצ"ע.

המשך

שור שנגח ג' מינים, האם נעשה מועד? לבבלי - פשוט שנעשה מועד לכל. לשיטתו מצד החפצא ולכן פשוט שנעשה מועד לכל שרואה ב-3 מינים אלו.

לירושלמי - נשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ויכול להיות שרק מינים אלו נחשבים למועד.

כו, ע"א

אם הי' ישן ובא חברו וישן אצלו והזיקו? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי בזמן ההיזק הוא ישן ונחשב כמו ששניהם ישנים יחד.

לירושלמי - מובא שזה שבא לישון הוא מועד וחייב אם מזיק, ואם הזיק אותו פטור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחייבים אותו ע"ז שהוא בא לישון לידו.

פרק שלישי

המשך

האם אסור להציל עצמו בממון חברו לאחר שבא ההיזק?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מבדיל אם הנזק בא אליו או שעדיין לא בא אליו שאסור לגרום נזק לחברו כלל.

לירושלמי - מובא שכל האיסור זה רק אם כבר בא ההיזק אליו אז אסור להפנות את ההיזק למישהו אחר אבל אם עדיין לא בא ההיזק אליו כגון שעדיין לא נכנסו המים לשדהו אז מותר להפנות את המים לשדה אחר, וכן עד שלא הגיעו הרומאים אליו לגבות המס יכול לשחדם ואז יתרבה המס על שאר אנשי העיר משא"כ אם כבר הגיעו אליו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל שרק אם כבר בא אליו אז זה נחשב כאילו מזיקו בידים. ועצ"ע.

כו, ע"ב

מה השיעורי כושת על מיני מכות? לבבלי - לרכובה (שבעטו בארכובתו) משלם שלוש לבעיטה חמש לסנקורת 13. לשיטתו מצד החפצא ולכן הולך לפי הכאב ובבעיטה כואב יותר ולכן משלם יותר.

לירושלמי - לרכובה שלוש ולבעיטה אחת ולסקלונקית 15. לשיטתו מצד הגברא ולכן בבעיטה משלם פחות שיש פחות בושה ובסקלונקית מחמיר שיש יותר בושה ולכן משלם 15.

המשך

מדוע א"א לגנוב מהגנב את הדבר שלי? לבבלי - מכיון שיכול לשבור את שיניו ולאמר לו שלי אני נוטל. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ להתחבא ויכול לקחת את זה בריש גלי. לירושלמי - החשש שלא יראה כגנב. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש למראית עין.

כח, ע"א

מה ממעטים מהפסוק "ושלחה ידה" והחזיקו במבושיו?

לבבלי - רק ממעטים שליח ביד. לשיטתו מצד החפצא ולכן ממעטים רק שליח ביד שיש לו אישור לגמרי מצד הבי"ד.

לירושלמי - ממעטים גם אשת שליח ביד אם הכהו השליח ברשות, שאז אשתו פטורה אם היכתה אותו, ואם השליח לא הי' ברשות אז אשתו חייבת, וכן ממעטים שאם אשה א' שלחה ידה ואח"ז באה אשת השני ושלחה ידה שהיא פטורה משום שהיא לא התחילה בזה. לשיטתו מצד הגברא ולכן ממעטים כל אלו שיש להם סיבה מוצדקת ולא רק שליח ביד.

כט, ע"א

מה הדין אם הניח אבן ברה"ר ובא אחר ונתקל בה והתחזה לרה"י והזיקה ברה"י?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שהנזק קרה ברה"י פשוט שזה כמו רה"י שחייב.

לירושלמי - נשאר בספק וגם אם הרוח העיפה את האבן מרה"ר לרה"י מסתפק. לשיטתו

האם קלב"מ בגניבה הראשונה של בן סורר? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן בפשטות צריך לשלם את הגניבה מצ"ע. לירושלמי - נשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש צד שיתחייב בעונש החמור שעל האדם ולא מתחשבים בחפצא כלל.

המשך
מה הדין בשגג ועשה מלאכה ביוכ"פ שחל להיות בשבת?

לבבלי - ר' יוסי הגלילי מחייב שתיים ור"ע מחייב אחת. לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"ע, שהלכה כמותו, מחייב אחת שמסתכל על המעשה והרי זה מעשה א' וא"א להתחייב ע"ז 2.

לירושלמי - הפוך, ר"ע, שהלכה כמותו, מחייב שתיים ור' ישמעאל מחייב אחת. לשיטתו מצד הגברא והרי על האדם יש חיוב גם של שבת וגם של יוהכ"פ ולכן חייב 2.

ל, ע"א
האם מותר להוציא את זבלו לרה"ר ע"מ לפנותו מיד?

לבבלי - מובאת רק דעת ר' יהודה שמותר. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שמקבל ע"ע לפנות מיד לכן מותר שרה"ר זה שייך לכולם ומותר לו להוציא.

לירושלמי - מובא גם דעת ת"ק שאסור וחייב אם מישוה ניווק. לשיטתו מצד הגברא ולכן עצם ההוצאה אסורה לגמרי שזה אינו רשות שלו כלל שאין רה"ר שייך לאף אחד וזה באחריותו.

המשך
האם על סוכה שהזיקה יש גם דין "רשות מצוה"?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אי"ז דומה לאש של נר חנוכה שהולכת ומזיקה ולכן פטור כי זה הציווי להדליק אש משא"כ בסוכה.

לירושלמי - מובא שיש דעה שזה גם יהי' פטור לר' יהודה כמו בנר חנוכה, ורק לחכמים חייב. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שיש על

מצד הגברא ומכיון שתחילה הי' ברה"ר לכן יש צד להקל.

כח, ע"ב
האם מותר לשים אבנים ברה"ר? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא שלא יעזור בזה תנאי של האנשים.

לירושלמי - מובא שזה א' מעשרה תנאים שהתנה יהושע שיניחו אבנים ברה"ר. לשיטתו מצד הגברא ולכן עוזר בזה תנאי של האנשים. ועצ"ע.

ל, ע"א

מה הדין במצניע את הקוץ בכותל? לבבלי - חייב רק אם זה הי' כותל רעוע שהולכים לסותרו. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק בכותל רעוע שאז מצ"ע זה הולך ליסתר ולכן חייב.

לירושלמי - חייב בכל מקרה, גם אם הניח בכותל רגיל. לשיטתו מצד הגברא ולכן חייב על עצם הפעולה שהניח בכותל קוץ ואפילו שאינו רעוע.

המשך
החופר בור ברה"י הסמוכה לרה"ר לבבלי - זו מחלוקת, לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא דעה שהוא פטור מכיון שזה עדיין רה"י אפילו שזה סמוך לרה"ר.

לירושלמי - מובאת רק דעת ר' יוסי שחייב מכיון שזה סמוך לרה"ר נחשב כרה"ר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם אם זה סמוך לרה"ר נחשב כרה"ר בגלל שאנשים נכנסים לשם בדרך אגב.

כט, ע"ב
לגבי קנין הפיכה וגרירה לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והרי אין זה מדרכי הקנין ובפשטות אינו קונה.

לירושלמי - מובא שנקנין גם בהפיכה וגם בגרירה. לשיטתו מצד הגברא והרי בזה האדם מראה את בעלותו ולכן קונה.

המשך

האדם חיוב לעשות סוכה לכן גם הוא פטור ולא משנה כ"כ האופן איך שזה הזיק.

המשך

האם לר' יהודה בע"ש פטור מלהטיף משום רשות מצוה?

לבבלי - במסקנה זה שחנוני פטור להטיף 3 טיפות לאחר שמרוקן את הכד שמן לקונה זה רק בע"ש לר"י, ולחכמים חייב. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק חנוני שממש טרוד אבל אדם רגיל חייב אפילו בע"ש שהרי ה-3 טיפות שייך לקונה מצ"ע.

לירושלמי - לא רק חנוני אלא כל אחד פטור להטיף בע"ש לר"י, ולחכמים חייב. לשיטתו מצד הגברא ולכן כ"א פטור בע"ש מצד שטרוד בהכנות לשבת, כיון שאי"ז חיוב ממש לתת לו את ה-3 טיפות, אלא רק הידור מצד המוכר.

המשך

האם יש קדימה במרחץ ובבית הכסא?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין מקום זה ראוי לכבוד מצ"ע.

לירושלמי - מובא שהנכנס למרחץ נותן זכות קדימה ליוצא מכיון שעייף מהרחיצה, והיוצא מבית הכסא נותן זכות קדימה לנכנס מכיון שאסור להשהות נקביו. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם במקום זה ראוי לכבוד מצד האדם.

לב, ע"א

כיצד הזורק אבן אינו מזיד?

לבבלי - מכיון שמדובר שסותר את כתלו בלילה לאשפה שאין צריך לחשוש כלל שיש שם אנשים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד המקום והזמן שזה בלילה לאשפה ולכן פטור.

לירושלמי - מכיון שהי' כותלו גוהא (עיין מכות פ"ב ה"ג). לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם שיש עליו חיוב לסתרו מצד שהכותל רעוע.

לב, ע"ב

מה המחלוקת בפועל שנכנס לרשות הבעלים וניזוק, והאם יש חילוק אם ראהו?

לבבלי - אין מחלוקת, ולא חילק אם ראהו. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שיש לו רשות ליכנס שהרי הוא פועל ודאי חייב בנזקיו.

לירושלמי - מובאת מחלוקת, שר' יוסי מחייב ור' חייא פוטר, ואפ"ל שר"י מדבר כשראהו נכנס ור' חייא מדבר כשלא ראהו וגם אם אמר לו היכנס עדיין צריך לשמור את עצמו, ויש אומרים שבאומר היכנס זה כמו בחצר השותפין. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק שדוקא אם ראהו נכנס ואז הי' צריך ליהרר יותר ולכן חייב.

לה, ע"א

האם ההורג בלא מתכוון פטור מתשלומין?
לבבלי - פשוט שפטור מתשלומין אפילו שנתכוון להרוג את זה והרג את זה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מצד עצם המעשה שהרג פטור מתשלומין אפילו שזה הי' שוגג.

לירושלמי - זה הי' שאלה, ולמסקנה בבית רבי היו שונים שפטור, וכן שואלים האם פטור מתשלומים רק אם המיתה והתשלומים לאותו אדם או גם במיתה לזה ותשלומין לזה. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא פשוט שפטור שהרי לא התכוון והי' צ"ל שיהי' חייב בתשלומין וכן במיתה לזה ותשלומין לזה שמצד הגברא יש לחייב ואפילו שמצד החפצא הי' צ"ל פטור.

לה, ע"ב

האם סומכוס מודה בברי וברי?

לבבלי - זו מחלוקת, והמשנה זה כמו סומכוס. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר שחולקין שיש לכ"א חלק מצ"ע אפילו שטוען ברי.

לירושלמי - המשנה אינה כסומכוס לר' יוחנן, מכיון שמשמע שמדברת בשמא, וכן אומר ר' יוסי (ורק ר' אילעא אומר שמדובר בברי וברי וסומכוס מודה). לשיטתו מצד הגברא ולכן המע"ה וא"א לומר שלכ"א יש חלק בחפצא כאשר טוען ברי. ועצ"ע.

פרק רביעי

גם בדברים שקשורים לגברא.

המשך
 ל' מצוות שקיבלו עליהם ב"נ ול' צדיקים
 בעולם
 לבבלי - מובא שב"נ קיבלו 30 מצוות אבל
 אינם מקיימים אלא שלוש, ויש 45 צדיקים
 בעולם ל' בא"י וט"ו בבבל ו-30 צדיקים זה
 רק לגבי צדיקי אר"ה, ובמ"א כתוב שיש לא
 פחות מ-36 צדיקים שמקבלים פני שכינה
 בכל יום. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר
 באופן שהרוב בא"י [ולגויים אין מציאות,
 כמ"ש בדף מ"א ע"א] ומדבר על ההוה
 ומחלק במספר בין בבל לא"י שמצ"ע יש
 שוני והבדל בין בבל לא"י.

לירושלמי - מובא עה"פ "וישקלו את שקלי
 שלשים כסף" - אלו שלשים מצוות שעתידין
 בני נח לקבל עליהם, ורבנן אומרים אלו
 30 צדיקים שאין העולם חסר מהן שכתוב
 "ואברהם היו יהיה" שיהי' בגימטרי' 30,
 ומוסיף שפעמים שרובן בבבל אבל סימן
 יפה אם רובן בא"י. לשיטתו מצד הגברא
 ולכן מדבר על העתיד וכולל את בבל עם א"י
 באותם 30 באופן של אחדות שמתאים יותר
 לירושלמי.

לט, ע"א
 האם יש דעה שאין מעמידים אפוטרופוס
 ליתומים?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא
 ולכן צריך לדאוג לאפוטרופוס שדואגים
 על התוצאות של נכסיהם ואין סומכים על
 היתומים.

לירושלמי - מובאת גם דעת ריב"ח שאין
 מעמידים אפוטרופוס ליתומים כלל לא לזכות
 ולא לחובה, ורק בשורר מעמידים משום תיקון
 העולם שלא יצא ויזיק. לשיטתו מצד הגברא
 ולכן יש דעה שא"צ לדאוג לאפוטרופוס
 מכיון שזה הנכסים שלהם אין אנו אחראים
 עליהם כלל וה' שומר פתאים.

מא, ע"ב
 האם עד אחד מחייב שבועה על קנס?

מא, ע"א

האם מועד לגוי הוא גם מועד לישראל?
 לבבלי - משמע שלא. לשיטתו מצד החפצא
 ולכן אין זה נחשב כלל שהשור מועד שהם
 לא מציאות כלל לגבי נגיחה שהרי פטור אם
 שור נגח לגוי וכדנייהם.
 לירושלמי - משמע שכן. לשיטתו מצד הגברא
 והרי ההתראה כדי להיות מועד זה על האדם
 ששורו לא ינגח ולא כ"כ משנה שנגח גויים
 ונחשב למועד.

לז, ע"א

מה הסברא של ר' יהודה שמועד לשבתות
 אינו מועד לחול?
 לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
 מועד לשבתות אינו נחשב מועד לחול שזה
 כמו זמן אחר מצ"ע.
 לירושלמי - מובא שכיון שרואה אותם בבגדי
 שבת נקיים ומכובדים אינו מכירם ומשתגע
 ונוגח. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שזה
 בגלל מראה האנשים.

לח, ע"א

מה הטענות של הגויים נגד התורה?
 לבבלי - מובא רק זה ששור של ישראל שנגח
 שור של כנעני למה פטור, והאיסור גזל נכרי
 אינו מובא רק לקמן קיג ע"ב מובא שבמקום
 חילול ה' אפילו אבדתו אסורה. לשיטתו מצד
 החפצא ולכן מדברים רק מצד השור שקשור
 לחפצא.

לירושלמי - מעשה ששלחו המלכות שני
 פקידים ללמוד תורה מרבן גמליאל ולמדו
 ממנו מקרא משנה תלמוד הלכות אגדות,
 בסוף אמרו לו כל תורתכם נאה ומשובחת
 חוץ מזה שאתם אומרים שנכרית מיילדת
 לבת ישראל ולא להיפך, נכרית מיניקה לבת
 ישראל ברשותה, גזלו של ישראל אסור ושל
 נכרי מותר. באותה שעה גזר ר"ג על גזלות
 נכרי שיהי' אסור מפני חילול ה'. וגם טענו
 מדוע שור של ישראל שנגח לשור של נכרי
 פטור, ודבר זה אמרו שהם לא יודיעו למלכות,
 ולא הספיקו להגיע לצור עד ששכחו כל
 טענותיהם לשיטתו מצד הגברא ולכן טענתם

ושמירה מעולה של הדבר.
לירושלמי - לר"מ שמירת השור כש"ח ולר'
יהודה כש"ש. לשיטתו מצד הגברא ולכן
מדבר על חיוב כש"ח או כש"ש.

המשך

האם שמירה פחותה פוטרת בשור?
לבבלי - מחלוקת: לר"ל המשנה שפוטרת
בשמירה פחותה זה רק לר' יהודה שפוטרת
במועד בשמירה פחותה לר"א זה לכו"ע
גם לר"מ. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה
שהתורה אומרת "ולא ישמרנו בעליו" משמע
שאם שמור הוא פטור זה רק במועד.
לירושלמי - מוסיף דעה שלישית, שזה
לראב"י, שאומר שגם בתם מספיק שמירה
פחותה ולא רק במועד. לשיטתו מצד הגברא
ולכן סובר שזה כולל גם תם שמדבר על
הבעלים שאם שומרים קצת פטורים ולא
משנה באיזה שור.

פרק חמישי

מו, ע"א

האם המשנה שור שנגח את הפרה זה
כסומכוס?
לבבלי - כן, ולכן חולקים לשיטתו מצד
החפצא ולכן אם זה מוטל בספק אז לכל א'
יש חלק.
לירושלמי - לא כסומכוס וגם בפ"ח לבבלי זה
כסומכוס משא"כ לירושלמי. לשיטתו מצד
הגברא ולכן א"א לומר כסומכוס שלכ"א יש
חלק מצ"ע אלא המע"ה.

מו, ע"ב

האם המוציא מחברו עליו הראיה נלמד
מפסוק?
לבבלי - לא, שלמסקנה לומדים זה מסברא.
לשיטתו מצד החפצא והרי חפץ זה נמצא
בחזקתו ומי שרוצה להוציא עליו להביא
ראי'.

לירושלמי - כן, שכתוב "מי בעל דברים יגש
אליכם" שיגיש ראיותיו. לשיטתו מצד הגברא
ולכן מביא דברים שמצד האדם הרי יש פה
ספק ואי"ז ממש בחזקת זה שהחפץ בידו.

לבבלי - משמע שכן. לשיטתו מצד החפצא
והרי בפועל זה חיוב ממון שצ"ל ולכן עד א'
מחייב שבועה.

לירושלמי - משמע שלא, ומכיון שעיקרו של
חיוב זה קנס רק על הגברא לכן במקרה זה אין
עד א' מחייבו שבועה שאי"ז חיוב ממש של
ממון מצ"ע.

מב, ע"ב

האם משלם את שווי העבד?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
א"צ לשלם כלום שפטור לגמרי שהפטור על
העבד מצ"ע ולא רק על 30 שקלים ועצ"ע
[ואולי הפוך שלפי כולם משלם את שווי
העבד לשיטתם שרק מצד החפצא פטור מ-30
שקלים, אבל השווי לגבי הגברא חייבים].
לירושלמי - מחלוקת. לר' חייא פטור גם
משווי העבד, ור' שמואל אומר שמשלם את
שווי העבד ורק פטור מהשלושים שקלים.
לשיטתו מצד הגברא והרי בפועל הזיק
לחבירו ולכן יש דיעה שצריך לשלם את שווי
העבד.

המשך

מה הדין בייאוש והפקר בטעות?

לבבלי - מובא רק ששור היוצא ליסקל ונמצאו
עדיו זוממים כל הקודם בו זכה אפילו שזה
הפקר בטעות נחשב להפקר. לשיטתו מצד
החפצא והרי בפועל הפקירו ונחשב להפקר.
לירושלמי - מובא גם דעת ריש לקיש שאינו
נחשב להפקר מכיון שזה ייאוש בטעות וכן
עבד היוצא ליהרג ויצאו עדיו זוממים ר' יוחנן
אומר זכה בעצמו מההפקר ור"ל אומר יאוש
בטעות הוא ואינו הפקר. לשיטתו מצד הגברא
והרי לא ה' בזה כוונה שלימה של האדם
וחסר בהפקר.

מה, ע"ב

האם שמירת השור כשומר חנים או כשומר
שכר?

לבבלי - הלשון הוא האם צריך שמירה
מעולה או מספיק שמירה פחותה. לשיטתו
מצד החפצא ולכן מדבר על שמירה פחותה

מה הכוונה כשאומר לו כן.

לירושלמי - הכל מודים בבית שהוא אומר לו הכנס הכוונה שהוא מתחייב לשומרו ובשדה איננו מתחייב בשמירתו, והמחלוקת בחצר לרבי חצר נחשב כמו שדה ולחכמים חצר נחשב כמו בית. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק בין בית שדרך האנשים לקבל לשמור יותר מאשר בחצר.

המשך

מה הדין באומר שפחה ולדנית אני מוכר לך? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ובפשטות יכול למכור לו גם שפחה בהריון ולא חוששים לסיכון שלה למות שכרגע יש לה ולד.

לירושלמי - מחלוקת: לת"ק יכול למכור לו גם שפחה בהריון לרשב"ג לא יכול למכור לה בגלל שהיא מסוכנת למות. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חשש לדעה א' שתמות מצד העתיד.

המשך

מה הדין בגדיש שיש בו מנעול?

לבבלי - לא מובא, ורק מובא שמדובר שהשומר אמר לו להיכנס, ולכן רבי מודה שסבר שישמור עליו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שהשומר אומר לו ליכנס שזה כאילו קיבל שמירה על החפצא. ועצ"ע. לירושלמי - מדובר בגדיש שיש לו מנעול וסבור שבהמתו לא תיכנס לשם, ולכן רבי מודה שא"צ שיקבל עליו בפירוש לשמור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא מקרה מצד האדם שחשב שבהמתו לא תיכנס מצ"ע.

מט, ע"א

האם זוכה בדמי ולדות מביאת איסור?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל זה הולדות שלו ולכן זוכה בהם. לירושלמי - מובא שלא, מכיון שכתוב "בעל" והכוונה רק למי שראוי ליקרא בעל אבל אם בא על אמו או על אחותו שאינו ראוי ליקרא בעל אינו זוכה בדמי ולדות. לשיטתו מצד הגברא ואם עובר איסור אינו יכול לזכות.

המשך

מה פירוש "חצי נזק מהפרה ורביע מהולד"? לבבלי - זו מחלוקת אמוראים: לאביי הפרה והולד של שני בני אדם וחצי נזק הכוונה לרבע ורבע נזק הכוונה לשמינית, ולרבא זה של אדם אחד ואם הפרה נמצאת משלם ממנה חצי נזק ואם לא משלם רבע מהולד. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין משלם יותר מחצי נזק. לירושלמי - יש פירוש אחר שמדובר שהפרה והולד של שני בני אדם ולכן בעל הפרה משלם לבעל השור חצי נזק ובעל הולד משלם לבעל הפרה רביע. לשיטתו מצד הגברא ולכן משלם יותר מחצי שכל א' משלם את חלקו מצד האדם אפילו שזה יוצא יותר.

המשך

האם יש קושי' על תשלומי הולד בנגיחה?

לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן ע"ד התופס במקצת העצם כתופס בכולו וחייב בעל הולד לגמרי כמו בעל הפרה.

לירושלמי - כן, ששואלים מדוע בעל הולד צריך לשלם כמו בעל הפרה והרי בשותפות שא' יש לו את רגל הפרה וא' כל הפרה אין סברא שישלם בעל הרגל כמו בעל הפרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מסתבר מצד הגילויים שישלם בעל הולד כמו בעל הפרה.

מו, ע"א

האם השור שנגח את הפרה הוא מועד?

לבבלי - פשוט שמדובר בתם, לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא בתם שמשלם את הנזק מגופו וזה קשור לחפצא.

לירושלמי - משמע שמדובר במועד, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר במועד שזה קשור יותר לאדם שאינו משלם מגופו.

מז, ע"ב

מה המחלוקת בין רבי וחכמים בהתחייבות לשמור?

לבבלי - לא מחלק בין בית שדה וחצר, ובשלשתם נחלקו. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מחלק במנהג האנשים ובכולם חולקים

וגמלים.

לירושלמי - מובא שצריך לכסות את הבור שתוכל לעבור מעליו עגלה טעונה אבנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך גם דברים שהם לצורך האדם כגון עגלה טעונה אבנים.

נ, ע"ב

מה הדין של תל ברה"ר?
לבבלי - זו מחלוקת רב ושמואל האם בור שחייבה עליו תורה זה להבלו או לחבטו. לשיטתו מצד החפצא ולכן חוקר בגדר של הבור ומהות חיובו.

לירושלמי - שואלים האם התל נחשב כבור ונשאר בספק, לשיטתו מצד הגברא ולכן שואל רק לגבי האדם אם נחשב כבור או לא.

נא, ע"א

כמה גובה בית הסקילה?
לבבלי - 3 קומות, לשיטתו מצד החפצא, ראה בהמשך.
לירושלמי - 5 קומות, לשיטתו מצד הגברא, ראה בהמשך.

המשך

מדוע סוקלים מגובה רב?

לבבלי - בגלל שכתוב "ואהבת לרעך כמוך" ברור לו מיתה יפה שימות מהר שלא יסכול, לשיטתו מצד החפצא ואין מחשיבים כ"כ את דעת האדם ולכן ימות מהר גם מגובה 3 קומות.

לירושלמי - מוסבר מדוע בבור מספיק 10 טפחים כדי למות כי נפל שלא מדעתו, אבל פה שנופל מדעתו לכן צריך גובה רב, לשיטתו מצד הגברא ומכיון שיש דעת האדם, היא כ"כ חזקה שצריך גובה רב.

המשך

האם נותנים לבעל הבור שהות כדי לכרות ארזים מהלבנון?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחפשים שיהי' איכות טובה כ"כ ויכול לכסות בכל העצים.

לירושלמי - מובא שתמיד נותנים לו זמן

המשך

מה הדין בחבל בשן ועין של שפחה?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מכיון שהם חלק מהחפצא של האמא לכן יוצאים גם בשן ועין של השפחה.

לירושלמי - מובא שעוברין אין יוצאין בשן ועין של אימן, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' רק שן ועין של עצמם.

נ, ע"א

האם יש דעה שצריך פסוק א' לנזקי בור וא' למיתה?

לבבלי - משמע שלא אלא שניהם נלמדים מפסוק א' לשיטתו מצד החפצא ולכן נלמדים מפסוק א' נזקין ומיתה שמצד החפצא אין שוני כ"כ ששניהם תקלה.

לירושלמי - מחלוקת: לת"ק כתוב "כי יפתח איש בור" לגבי מיתה ו"כי יכרה איש בור" לגבי נזקין ולר' יצחק שניהם מפסוק א' נתברו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם זה שונה מיתה ונזקין ולכן יש דיעה שזה משני פסוקים.

נה, ע"א

האם אווז ואווז הים הם כלאיים?
לבבלי - שמואל אומר שאווז ואווז הבר הם כלאיים זב"ז ולא הקשו עליו. לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שהם שונים וכלאים א' בשני.

לירושלמי - שמואל אומר שאווז ים עם אווז יישוב כלאיים זב"ז, ור' יוסי מקשה שבמשנה כתוב רק שור עם שור בר או חמור עם חמור בר כלאיים זב"ז ולא אווזים. אבל ר"ל מסכים עם שמואל שכתוב בהמשך וכן חי' ועוף כיוצא בהם. לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם אין רואה כ"כ הבדל ביניהם.

נב, ע"א

מהו שיעור כיסוי הראוי לבור?
לבבלי - לא מובא, ודן רק בכיסוי הראוי לשוורים ולגמלים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק כיסוי שראוי לחפצא שוורים

נו, ע"ב

מה הדין ברועה שמסר לרועה?
לבבלי - מותר לרועה למסור לרועה אחר,
 אבל לסתם אדם אסור. לשיטתו מצד החפצא
 ולכן מותר למסור למישהו אחר שהעיקר
 בתוצאה שזה שמור שזה מסור לרועה ולא
 לסתם אדם.

לירושלמי - רועה שמסר צאן לרועה -
 לדעה א' הראשון חייב השני פטור, רב וריש
 לקיש אומרים מכיון שמסרה לבן דעת פטור
 הראשון. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו
 שמסר לרועה יש דעה שחייב מכיון שמסר
 למישהו אחר שהוא לא מכיר.

נט, ע"ב

מה הדין בגחלת ושלחבת של הפקר?
לבבלי - לחזקי' אם מוסר שלחבת חייב,
 וגחלת פטור, ולר' יוחנן גם בשלחבת פטור.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלקים בין
 גחלת שאין ודאי היזקה לשלחבת שהיא ודאי
 מזיקה.

לירושלמי - מקשים על חזקי' שאם ראה
 גחלת של חברו מתגלגלת והולכת ואינו
 מכבה אותה האם אינו פטור? והרי ודאי
 שפטור, ומדוע בשלחבת חייב? ולכן מתרצים
 שמדובר שמסר לו גחלת הפקר או שלחבת
 הפקר, אבל בגחלת של אדם אחר יהי' בעל
 הגחלת חייב, אבל בהפקר רק מי שמסר את
 הגחלת חייב. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין
 מבדיל בין גחלת לשלחבת שמצד האדם גם
 כשמוסר גחלת חייב, שהרי יכולה להזיק מצד
 העתיד שתהפך לשלחבת.

נו, ע"א

האם לסטים מזוין הוא גזלן?
לבבלי - זו מחלוקת: י"א שהוא גנב וי"א
 שהוא גזלן. לשיטתו מצד החפצא והרי כרגע
 הוא מתחבא ולכן יש דעה שהוא גנב.
לירושלמי - מסיק שלסטים מזוין הוא גזלן
 ולכן שומר שכר שטוען טענת לסטים מזוין
 והתברר ששיקר משלם קרן. לשיטתו מצד
 הגברא והרי הוא מזוין שאם יתפס משתמש
 עם נשקו ומצד העתיד רואים בו כגזלן.

להביא עצים מהלבנון ולפעמים זה לחומר
 אם הבור סמוך ללבנון ולפעמים זה לקולא
 אם הבור רחוק מהלבנון, לשיטתו מצד
 הגברא לכן מחפשים שתהי' איכות טובה
 דוקא, עצים מהלבנון.

נב, ע"ב

מה הדין אם נפל לבור מקול הכרייה?
לבבלי - רב מחלק, שלפניו חייב ולאחריו
 פטור ושניהם בתוך הבור ושמואל מחלק
 שבתוכו חייב ובחוץ פטור, לשיטתו מצד
 החפצא, לכן יש דעה שבתוך הבור חייב, שזה
 החפצא של הנזק ששייך לבעל הבור.
לירושלמי - אם נפל לתוך הבור בין לפניו
 בין לאחריו פטור ומחוץ לבור לפניו פטור
 ולאחריו חייב, לשיטתו מצד הגברא, ולכן
 אין דעה שבבור חייב, ורק מחוץ לבור אם זה
 לאחריו חייב.

נג, ע"ב

האם יש דרשה שור ולא כלים?
לבבלי - מובא שור ולא אדם חמור ולא כלים,
 לשיטתו מצד החפצא לכן ממעט גם אדם,
 שרק חפצא חייב ולא האדם.
לירושלמי - מובא שור ולא שור בכליו חמור
 ולא חמור בכליו ואדם ממעט מ"והמת".
 לשיטתו מצד הגברא ולכן אין ממעטים אדם
 כלל ורק כלים אלא שמפסוק אחר מ"והמת"
 ששם חייבים למעט אדם שאין אפשרות
 למעט משהו אחר.

פרק שישי

נה, ע"ב

גרמא בנזקין

לבבלי - פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אומרים שחייב
 ולא אומרים הלשון שצריך לשלם לחברו.
לירושלמי - לא מובא הלשון גרמא, רק כתוב
 שר' יהושע אומר ארבעה אין חייבים לשלם
 מן הדין, אבל אין השמים מוחלים להם עד
 שישלמו. לשיטתו מצד הגברא ולכן דואגים
 שישלם לחברו.

ומתי בצידי הדרכים ושהוא מפקיד את כליו בבית הכנסת. וכלבים בוכים סימן שהוא בא לעיר וכלבים שוחקים סימן שאליהו בא לעיר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על ענין שאינו קשור ממש לאדם. לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא ואין זה נוגע כלל אלינו.

ס, ע"ב

דוד עסק בניסוך המים בהלכות שבויים במקום של ביהמ"ק לבבלי - הסתפק בדין טמון באש או האם מותר להציל עצמו בממון חברו, ולשלם לו אח"ז, או האם מותר לגזול לצורך בהמתו ע"מ לשלם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על טמון שזה רק נזק כספי.

לירושלמי - דוד הסתפק האם לאחרי שהוא מאבד את השדות מפני פקו"נ הוא צריך לשלם דמים לבעליהם, והסתפק גם איזה שדה לאבד ולשלם לבעלי' האם עדיף של עדשים או של שעורים, שעדשים זה מאכל אדם ושעורים מאכל בהמה ולכן עדיף לאבד שעורים, מצד שני של עדשים אינה חייבת בחלה ושל שעורים חייבת, וגם העומר בא משעורים ולכן עדיף של עדשים וע"ז כתוב ויתאוהו דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם וגו' ור' היא אמר שזה על אבוד השדה וכו' בר קפרא אומר חג ה' וניסוך המים ה' ורצה לדעת אם אפשר לעשות בכמה ניסוך המים רב הונא אומר ששאל האם מותר להחיות שבויים משבע עמים במלחמת רשות, ור' שמעון אומר שרצה לדעת את מקום ביהמ"ק. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא פירושים שקשורים לאדם יותר כמו ניסוך המים וכמו המעלה של שעורים שחייבת בחלה שזה עדיף מעדשים וגם זה שהציל את האנשים ע"י השדות האם חייב לשלם.

סא, ע"ב

האם יש שינויים בדעת ר' יהודה לגבי טמון באש ובשכחה?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא שאין שייך להקשות בין נזק של טמון באש

ס, ע"א

האם יש חילוק בין רוח מצוי' לשאינה מצויה? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחלק שלא משנה כ"כ מה האדם חשב. לירושלמי - מובא שזה שפטור במשנה זה ברוח שאינה מצויה אבל ברוח מצויה חייב, ר"י ור"ל סוברים שאפילו ברוח מצויה פטור שלפעמים לא באה הרוח. לשיטתו מצד הגברא ולכן ברוח מצויה צריך לשמור וחייב משא"כ ברוח שאינה מצויה שלא הי' צריך להעלות בדעתו ולכן פטור, ולר"י ולר"ל פטור אפילו ברוח מצויה כי לפעמים היא לא באה ואין האדם ניוזק.

ס, ע"א

האם ר' יהודה צריך פסוק לחייב טמון? לבבלי - מביא צריכותא לגבי קוצים גדיש קמה ושדה. שבקוצים יש חומרה ששכיח בהם אש, וגדיש משום שהוא הפסד מרובה. ולא צריך פסוק מיוחד לחייב בטמון, ורק חכמים צריכים פסוק "קמה" לפטור טמון שלולי הפסוק הי' חייב. לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ פסוק להגיד שהוא חייב מכיון שהזיק דבר זה ואין נוגע כלל זה שהאדם לא ראה לחפץ זה.

לירושלמי - הצריכותא באופן אחר - שקוצים דרכם לידלק וגדיש מיוחד שתלוש מן הקרקע ת"ל קמה שזה עדיין מחובר, וכל זה דברים שדרכן לידלק, אבל ליחכה נירו ושרפה אבניו מניין? ת"ל או השדה. ולמה לא מספיק קוצים וקמה בשדה? ולא יאמר גדיש, אלא שמזה לומדים לר' יהודה מהמלה גדיש שמשלם גם על טמון ולרבנן שאומרים שאינו משלם אלא גדיש חטים וגדיש שעורים מדוע נאמר שדה ומדוע נאמר גדיש ונשאר בקושיא. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך פסוק שמשלם על טמון שהרי האדם לא ראה דבר זה ומדוע יתחייב וזה חידוש שחייב.

ס, ע"ב

האם יש אגדות על מלאך המות?
לבבלי - כן מובא מתי מהלך באמצע הדרך

אמר ר' יצחק שישאר אצל הבנים הגדולים ואינם צריכים לתת, שזה כמו מציאה או מתנה שקיבלו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מה שקיבלו קיבלו שמה שפסק ר' ישמעאל א"א לבטל ועכשיו כשנפטר הולכים לפי פסק ר' חייא.

המשך

האם נשבע ונוטל בפיקדון טמון?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שלא הי' ידוע אז כמו כל טענה שהפסק הוא המע"ה ואיפה שנמצא הכסף נשאר. לירושלמי - מסופר על אדם א' שהפקיד שק סגור אצל חברו ואירעו אונס, והשומר טוען שזה דברים זולים היו שם והמפקיד טוען שזה הי' בגדי משי יקרים, הרי"ז נשבע ונוטל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מאמינים לאדם בטענתו ונשבע ונוטל שיש סברא לטענתו.

סב, ע"ב

האם צריך להניח את נר חנוכה בתוך 10 טפחים?

לבבלי - רוצה להוכיח שיש מצוה להניח את הנר בתוך 10 טפחים, שרק אז פטור לר' יהודה אם קרה נזק. לשיטתו מצד החפצא ולכן מצוה לצמצם דוקא בתוך 10.

לירושלמי - לא מובא החילוק בין 10 ללמעלה מעשרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן א"צ לצמצם את הנר דוקא בתוך 10 טפחים.

פרק שביעי

סב, ע"ב

מה הדרשות על פסוקי טוען טענת גנב?
לבבלי - מאריך מאוד בדרשות על הפסוקים הללו ומביא מחלוקת ברייתות האם שני הפסוקים דנים בטוען טענת גנב או שאחד בטוען טענת גנב ואחד בגנב עצמו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא דעה שמדובר ממש בגנב את החפץ.

לירושלמי - שני הפסוקים מדברים בטוען טענת גנב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על טוען טענת גנב שהכל מצד האדם שרק טוען כך.

שזה מצד החפצא ובין שכחה שזה מצד הגברא שזה שני דברים שונים לגמרי.

לירושלמי - מובא קושי' שפה ר"י אומר "באש" לרבות גם טמון שחייב ובשכחה אומר למעט טמון ולרבנן הפוך, ומתריך שיש שינוי בפסוקים [ואולי זה קשור לגברא וחפצא], לשיטתו מצד הגברא ולכן משווה את שני הדברים.

סב, ע"א

אם טען שהפקיד חפצים יקרים, האם שינוי פסק ב"ד באמצע המעשה?
לבבלי - שואל שאלה דומה לגבי ניזק שטוען שהי' בתוך הבית שנשרף כוס מכסף ומשיב שאם אינו רגיל בחפצים כאלו אינו נאמן לטעון שהיו שם. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם אינו רגיל בחפצים אלו בפיקדון אינו נאמן וגם מוציאים מידו.

לירושלמי - שואל האם המפקיד יכול לטעון שהפקיד אצל השומר חפץ יקר שאינו רגיל בחפצים כאלה, ומביאים סיפור שהאריס של בר זיזא אצל אדם אחד ליטרא זהב ונפטר בר זוזא ונפטר גם האריס של בר זוזא, בא מעשה לפני ר' ישמעאל בר' יוסי לדון האם הזהב הי' שייך לבר זיזא או לאריס שלו, ואז אמר ודאי שהזהב הי' של בר זיזא שהרי לאריס אין דברים יקרים כאלה, ונתנו באמת לבנים של בר זיזא, והי' ביניהם בנים גדולים וקטנים, אמר ר' ישמעאל בר' יוסי יקחו הגדולים את חציהם והקטנים כשיגדלו יקבלו חציהם, נפטר ר' ישמעאל הגיע מעשה לפני ר' חייא ואמר שאין סברא זו נכונה והזהב מגיע לבנים של האריס, ואז אמר השומר הפקדון כבר נתתי חצי לבנים הגדולים של בר זיזא, א"ל ר' חייא מה שנתת ע"פ ב"ד נתת ויישאר בידם, ומה שנשאר ע"פ ב"ד תתן לבני האריס. ואז יכולים לטעון בני האריס לבני בר זיזא תביאו לנו את החצי הראשון שלפי ר' חייא הזהב מגיע לנו ואז יענו להם שזה נעשה ע"פ ב"ד וא"א להשיב, והבנים הקטנים של בר זיזא יגידו לבנים הגדולים בואו נתחלק בחצי הראשון, ע"ז יכולים לומר להם זה כמו שמציאה מצאנו ולא מגיע לקטנים כלום, וכך

נתייאשתי - לר"ל לא התייאש, לר"י חזקה שהוא התייאש. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה עיקרית [דעת ר"י] שאינו יאוש שמתחשבים בצעקת האדם.

עב, ע"ב

האם עד זומם נפסל למפרע?
לבבלי - זו מחלוקת: לאביי כן, לרבא לא והלכה כאביי. לשיטתו מצד החפצא ולכן לדעת רבא לא נפסל למפרע שאין לך בו אלא חידושו ופסול רק בבי"ד ורק מכאן ולהבא. לירושלמי - לכו"ע נפסל למפרע. לשיטתו מצד הגברא שהרי זה מראה על טבעו שתמיד הי' שקרן.

עו, ע"א

האם הדין שאם גנב והקדיש ואח"כ טבח משלם רק תשלומי כפל זה לפי ר"ש?
לבבלי - למסקנה מזה שהסיפא זה לפי ר"ש משמע שהרישא זה לא לפי ר"ש. לשיטתו מצד החפצא ולכן בעצם הקדושה נפקע דין 4 או 5 לכו"ע ואפילו שחייב באחריותם. לירושלמי - משמע שזה לפי ר"ש שאומר שקדשים שחייב באחריותם משלם תשלומי 4 או 5 ושאין חייב באחריותם פטור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל שאם חייב באחריות שזה קשור לגברא משלם תשלומי 4 או 5 ואם לא חייב באחריות פטור.

המשך

אם הקדיש את הבהמה הגנובה לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן בפועל זה עובר רשות כמו מכירה. לירושלמי - המקדיש אינו כמוכר להתחייב 4 או 5 וכן הפודה מהקדש אינו נחשב כלוקח להתחייב במעשרות. לשיטתו מצד הגברא ולכן אינו כמוכר שזה לא עבר לבעלים אחרים. ועצ"ע.

המשך

האם שומרים חייבים רק כשעשו קנין?
לבבלי - מובא כשם שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים. לשיטתו מצד

המשך

איך ממעטים עבדים?
לבבלי - המיעוט הוא שיצאו עבדים שהוקשו לקרקעות, לשיטתו מצד החפצא ולכן רואה בעבד רק כמו קרקע.
לירושלמי - המיעוט הוא בגלל שעבדים אין בהם תשמיש ויש הסבר שזה בעבדים עבריים אבל בעבדים כנענים זה כבבלי שהוקשו לקרקעות. לשיטתו מצד הגברא ואין משווה עבד לקרקע שהרי יש לו מציאות כאדם אלא בגלל שאין להם תשמיש.

המשך

איך ממעטים שטרות?
לבבלי - הלשון יצאו שטרות שאין גופן ממון. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על מהות השטר.
לירושלמי - הלשון יצאו שטרות שאין לך בהן אלא ראייה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק מצד האדם שיש לו בזה רק ראי'.

סו, ע"א

מה המקור לדין יאוש?
לבבלי - אין מקור ליאוש, ורק לומד מהפסוק "וכן תעשה לחמורו" וממעט שטפה נהר ורש"י אומר שמזה לומדים יאוש ותוס' לומד ממ"א משמלה שיש לה סימנים ותובעים אבל דבר שמתיאש לא צריך להכריז. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מקור ליאוש של האדם אלא הכוונה שהאבידה נמצאת במקום שא"א להצילה כמו שטפה נהר.
לירושלמי - לומדים מהפסוק "וכן תעשה לחמורו" שרק אם אבוד לו ומצוי לך אבל אם אבוד מכל אדם א"צ להכריז. לשיטתו מצד הגברא לכן מביא מקור ליאוש של האדם.

המשך

מה הדין אם צווח שאינו מתייאש?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין מתחשבים באדם אלא אם המצב באופן שנראה שהתייאש נחשב ליאוש.
לירושלמי - מובא שאם צווח ואמר לא

מצד הגברא שמקפיד אפילו על כל שהוא שאי"ז מכירה].

עט, ע"א
מה הטעם שגנב חמור מגזלן ושור חמור משה?

לבבלי - מובא שגנב השווה כבוד עבד לכבוד קונו, משא"כ גנב שמפחד מאנשים ולא מפחד מאלוקים, והחמירה התורה בשור יותר משה בגלל שבטלו ממלאכתו, וגם שבשה הי' צריך לנשאו, לכן הקלו עליו לשלם פחות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד התוצאה שגנב חמור יותר שמפחד מאנשים ולא מאלקים וגם שמתחשבים בתוצאה של ביטול המלאכה. לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש מעלה גם בגנב שמפחד מאנשים ויש בו עדינות יותר מגזלן שיש בו עזות פנים ביותר, וגם שלא מתחשבים כ"כ בביטול המלאכה של השור מצ"ע.

פה, ע"ב
מה הדין אם קטע ידו פעמיים?
לבבלי - לא מובא. אך הסתפק בשאלה דומה שאם סימא עינו וחרשו האם צריך לשלם צער ובושת על כ"א מהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על אברים שונים עין ואוזן. לירושלמי - ר' ירמי' שאל אם קטע ידו וחזר וקטע ידו האם צריך לשלם צער פעמיים, ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על אותו אבר אלא שהכאב פעמיים, שבשביל האדם זה פעמים.

פג, ע"ב
מה ההו"א שעין תחת עין ממש הייתה רק במזיד?
לבבלי - ההו"א שעין תחת עין ממש זה גם בשוגג וגם במזיד ולא חילק ביניהם, ומאריך בהרבה והוכחות שאין הכוונה עין תחת עין ממש אלא ממון. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין הבדל בין שוגג למזיד. לירושלמי - עין תחת עין, במ"א אחר הוא אומר לא תחוס עיניך. אחד שוגג ואחד מזיד. ואם הי' כתוב רק שוגג - הייתי אומר

החפצא ולכן צריך למשוך את החפץ אליו כדי להתחייב בשמירה.

לירושלמי - לא מובא דוקא קנין משיכה אלא שצריך קנין בשומרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן א"צ למשוך אליו את החפץ אלא כל קנין מועיל בשביל להתחייב.

עט, ע"ב
האם יש דעה שגזלן זה רק בפני עשרה?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין נוגע בפני מי גוזל והעיקר שגזול. לירושלמי - מחלוקת: יש דעה שמספיק עדים או רק הבעלים, אבל רבי שמואל אומר שרק בפני עשרה נחשב לגזלן. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שצריך שיהי' בפני עשרה שזה נחשב לפרהסי'.

פ, ע"ב
כמה תנאים התנה יהושע בן נון?
לבבלי - עשרה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מתנה את כל התנאים שקשורים גם לחפצא. לירושלמי - ארבעה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתנה רק תנאים שקשורים לגברא. ועצ"ע.

עחן ע"ב
אם הוא מוכר את הבהמה חוץ מדבר שהנשמה תלויה בו - האם משלם ד' וה'?
לבבלי - רבי סובר שלא משלם ד' וה' אם זה מעכב בשחיטה. היינו שאם ניטל מהבהמה נעשית נבלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם חסר במכירה דבר שהנשמה תלויה בו אינו מכור, שחסר בבהמה מצ"ע. לירושלמי - גורסים הפוך, שדעת רבי שמשלם ד' וה', שהרי מצד האדם הייתה פה מכירה. אבל אם מכר חוץ מדבר שאין הנשמה תלויה בו פטור וקשה גירסא זו. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם מוכר חוץ מדבר שהנשמה תלויה בו כנראה צוחק עליו כי א"א למכור בלי לב וודאי התכוון למכור כולה אא"כ מוכר חוץ מדבר שאין הנשמה תלויה בו. ועצ"ע [ואולי אפ"ל שהגירסא שרבי סובר אפילו מכר חוץ מדבר שאין הנשמה תלויה בו פטור. לשיטתו

שבמזיד עין תחת עין ממש, ולכן צריך לכתוב בשניהם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מבדיל אם האדם עשה במזיד שלכן הי' הו"א שבוזה "עין תחת עין" ממש.

פה, ע"א

כיצד משלמים דמי צער?

לבבלי - שמים כמה אדם רוצה ליתן לקטוע ידו שמוכתב למלכות בין סוף לסם שזה ללא כאב. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על החפצא שכבר נגזר על ידו לקטוע, וכל השאלה באיזה צורה בין סייף לסם. לירושלמי - שואלים כמה ממון אדם רוצה לקבל בשביל הצער הזה, ואת זה משלם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על אדם שמקבל צער כזה מצ"ע. ועצ"ע.

המשך

האם משלם לחולה את המאכלים היקרים שהוא צריך?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ומספיק שמשלם את הצער והריפוי ובוזה נפטר.

לירושלמי - מסופר שהי' חייל רומי חולה שכאשר מבריא אינו חוזר לקרב עד שישלים לאכול את כל מה שחסר בימי חוליו. ומשמע שצריך לשלם את המאכלים היקרים שהוא צריך לאכול. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לשלם את כל המאכלים היקרים שצריך לאכול בשביל להגיע לשלימותו כמקודם.

פו, ע"א

המבייש ת"ח

לבבלי - לא מובא. רק כתוב שהכל לפי המתבייש בלי להזכיר משהו מיוחד. בת"ח לשיטתו מצד החפצא ולכן אין רואה משהו מיוחד בת"ח.

לירושלמי - אם מבייש ת"ח בא מעשה לפני ר"ל וקנסו ליטרא זהב. לשיטתו מצד הגברא ולכן ת"ח זה משהו מיוחד.

צא, ע"א

מה הדין ברקק על בגדיו?

לבבלי - אינו חייב בבושת, רק אם פגע בגופו. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא שפוגע בגוף עצמו חייב.

לירושלמי - חייב אפילו שלא פגע בגופו. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם מתכוון לבייש את האדם אפילו שלא פגע בגוף רק בבגדים חייב, שהרי בייש את האדם.

צב, ע"א

האם יש מקורות מפסוקים לכל מיני אמרות של בני"א?

לבבלי - כן, ומביא הרבה פסוקים לכל סוגי האמרות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא פסוקים שאמרות האנשים פועלים בחפצא ממש כמו דבר מדאורייתא.

לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן אימרות האנשים זה רק בין בני אדם ואין בזה ענין שפועל בעולם.

פרק תשיעי

צג, ע"ב

מה הדין בגזל פרה מעוברת?

לבבלי - משלם דמי פרה העומדת לילד. לירושלמי - הלשון משלם דמי פרה מעוברת לילד.

צד, ע"ב

האם מפרישים פאה מעיסה?

לבבלי - מובאת כאן מחלוקת ר' ישמעאל וחכמים. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שא"א להפריש פאה מהעיסה כיון שמסתלחים על מצות פאה מצ"ע, שזה רק בשדה שזה עיקר הדין.

לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן לכו"ע כנראה אפשר להפריש מהעיסה או מעיקר הדין או מקנס על האדם.

צו, ע"ב

האם בגניבה משלם על חמץ שעבר עליו הפסח?

לבבלי - לא מחלק בין גניבה לגזילה ובשתיהן אומר לו הרי שלך לפניך, לשיטתו מצד החפצא ולכן תמיד אומר לו הרי שלך לפניך

כמו לפני הפסח.

צח, ע"א

האם דינא דגרמי הוא קנס?
לבבלי - זה תלוי במחלוקת האם דנים דינא דגרמי. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שאומרת שזה לא קנס אלא חייב מצד עצמו ממש כמו נזק רגיל.

לירושלמי - משמע שזה קנס ולכן חייב, וזה שאומר פטור בקורע שטרותיו של חברו מכיון שהוא כסותם פי העד שלא יעיד, שפטור מדין גרמא. לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שזה קנס על האדם.

צח, ע"ב

האם אומן קונה בשבח כלי לכו"ע?
לבבלי - לא, שיש מחלוקת, שרבנן חולקים וסוברים שאומן לא קונה בשבח כלי. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שלא קונה האומן בשבח כיון שהחפצא של הכלי שייך לבעלים. לירושלמי - אומן כן קונה בשבח כלי, ולכן אם נתן לאומנים לתקן וקלקלו חייבים לשלם כי קנו ע"י שבח כלי, לשיטתו מצד הגברא ולכן האומן בעבודתו ממש קונה בשבח הכלי.

המשך

מה המקור של שומת ערכין של מטלטלין?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה ממש חיוב מצד הדבר שצריך להעריכו. לירושלמי - מובא שזה רק מדרבנן, לשיטתו מצד הגברא שזה רק מצד האדם ולא מצד החפצא.

קו, ע"א

לגבי תשלומי קרן וחומש על שבועת שקר
לבבלי - לא מובא כ"כ במס' שבועות רק בב"ק. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר בעיקר בב"ק כי קרן וחומש זה המשך לנזק שעשה ולא כ"כ מצד חומר השבועה. לירושלמי - מאריך בדין זה גם במס' שבועות, לשיטתו מצד הגברא ולכן קונס את האדם על שבועתו מצד חומרת השבועה.

שהרי מחזיר לו את החפץ בפועל.

לירושלמי - מחלקים שבגזילה אומר לו הרי שלך לפניך ובגניבה משלם כשעת הגניבה, לשיטתו מצד הגברא והרי כרגע אין שווה החפץ כלום (חמץ) בגלל האיסור ולכן משלם כשעת הגניבה.

המשך

מתי הגולן אומר לו "הרי שלך לפניך"?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן תמיד אומר לו הרי שלך לפניך, וזה גם לחומרא שאם גזל עגל ונעשה שור - משלם לו שור כמו שהוא עכשיו.

לירושלמי - מובאת מחלוקת: לרב הונא רק אם גזל שור והזקין אומר לו "הרי שלך לפניך" אבל גזל עגל ונעשה שור משלם כשעת הגזילה, ולשמואל גם בעגל ונעשה שור אומר לו "הרי שלך לפניך". לשיטתו מצד הגברא ולכן מקלים על הגולן ורק בהזקין אומר לו "הרי שלך לפניך" אבל בעגל ונעשה שור מקלים עליו ומשלם כשעת הגזילה.

צז, ע"א

מה הכוונה בגזל מטבע ונסדק?
לבבלי - מחלוקת, לרב הונא הכוונה שנסדק ממש ורב יהודה אמר שפסלתו מלכות. לשיטתו מצד החפצא ולכן דעת רב הונא שהיא העיקר סובר שנסדק ממש שזה חסרון בחפצא.

לירושלמי - הפוך, לרב הונא הכוונה שפסלתו מלכות ולשמואל הכוונה שנסדק ממש, לשיטתו מצד הגברא ולכן רב הונא שהלכה כמותו סובר שפסלתו מלכות שזה פסול מצד האנשים.

צו, ע"ב

מה הדין אם נשבע על החמץ קודם הפסח?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין הדין שונה בגלל שבועת האדם. לירושלמי - מובא שחייב לשלם לו אחר הפסח חמץ כמו שהי' שווה קודם הפסח משום שחייב לו מומן מזמן השבועה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל על השווי מצד האנשים

לירושלמי - מובא שצריך להחזיר רק את חלקו בגניבה, אבל אם הוא זה שהוציא את הגניבה ונתן לכולם הוא משלם בשביל כולם, לשיטתו מצד הגברא לכן יש תיקון אפילו לאחד שרוצה לחזור בתשובה מצידו אפילו שבעה"ב לא קיבל את כל הגניבה.

קיג, ע"ב

האם מחזירים אבידות לגויים? לבבלי - מפורש שאסור להחזיר אבידה לגוי ואם אין חילול השם מותרת לכו"ע, לשיטתו מצד החפצא ואם יש ניצוצות שאפשר לבררם אסור לתת רכוש זה לגוי אא"כ יש חילול ה'. לירושלמי - מסופר על רבי שמעון בן שטח שהחזיר אבידה לגוי כדי שיברכו את ה' אלקי היהודים וכן ר' שמואל החזיר אבידה למלכה לאחר 30 יום כדי שיהי' קידוש ה', שהרי לא פחד ולא החזיר תוך 30 יום ורק ה' קידוש ה' שבירכה את ה' אלקי היהודים, לשיטתו מצד הגברא ולכן מחפשים שיהי' קידוש ה' מצד האדם.

קיד, ע"ב

מה הטעם שהמכיר את כליו ביד אחר צריך לישבע?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא והרי סו"ס זה ביד אחר ובבעלותו וכדי להוציא ממנו צריך להשבע. לירושלמי - מובא שבעצם לא הי' צריך לישבע ורק כדי שלא יהיו בעלי בתים נטפלים לגנבים, לשיטתו מצד הגברא שזו תקנה רק מצד האדם. ועצ"ע.

המשך

מה הדין בחבית של מים ודבש במדבר? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וכ"א עם ממונו ואין סברא שצריך לאבד ממונו ואפילו בשביל להציל דבר יותר יקר של חברו.

לירושלמי - מובא שאם נסדקה החבית של המים צריך בעל הדבש לשפוך את הדבש ולהציל את המים שהם מחיים במדבר, לשיטתו מצד הגברא וכרגע הרי האדם צריך

המשך

אם נתחייב שבועה בבי"ד ונשבע לשקר חוץ לבי"ד

לבבלי - פטור. לשיטתו מצד החפצא וצריך שגם השבועה תהי' בתוך הבי"ד ורק אז חייב. לירושלמי - משמע שחייב, ורק אם נתחייב שבועה חוץ לבי"ד או פטור, לשיטתו מצד הגברא ולכן הולכים לפי מקום שנתחייב האדם אפילו שהשבועה בפועל הייתה חוץ לבי"ד. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק שרק חייבו את האדם בבי"ד כבר חייב.

פרק עשירי

קיא, ע"ב

מה הכוונה מחלוקת בדבר שיש לו אחריות? לבבלי - הכוונה שהגזילה בעצמה נמצאת, הפרה והחמור. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על חפץ הגזולה עצמו ולא מצד אחריות של האדם בנכסים אחרים.

לירושלמי - מחלוקת: לר' יונתן הכוונה שהניח לפניו קרקע ולר"ל הכוונה שהגזילה בעצמה נמצאת, לשיטתו מצד הגברא לכן חיוב האדם שחל על הקרקע נחשב כגזילה קיימת וחייבים.

קטו, ע"א

גזל טלית ומכרה לאחר, ממי מוציאים? לבבלי - מחלוקת האם מוציאים מהראשון או רק מהשני, לשיטתו מצד החפצא ולכן אפשר לומר רק מהשני, שמצד החפצא התביעה שייכת רק אליו.

לירושלמי - המחלוקת האם מוציאים מהראשון מהגזולין ולא מהקונה או שמוציאים גם מהשני (מהקונה), רצה מזה גובה רצה מזה גובה, לשיטתו מצד הגברא ולכן נותנים אפשרות לאדם להחליט ממי שרוצה לגבות.

המשך

גנבים שאחד מהם עשה תשובה

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ועד שמחזיר את כל הגניבה אין תיקון לאחד מהחבורה, שכל החפצא צריכה לחזור בשלימות לבעלים.

הגוזל את חברו
לבבלי - מובא שכל הגוזל את חברו כאילו
נוטל נשמתו ממנו, לשיטתו מצד החפצא
שהממון קשור לאדם בפנימיות באופן רוחני.
לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא
ואין קשר בין הממון לאדם כ"כ.

קיט, ע"ב
מה עושה חייט כדי להוציא עצמו מחשד?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולא
חשוב כ"כ הענין של מראית עין.
לירושלמי - מובא שהי' תופר לעצמו בגד
מצמר אחד בלבד שלא יחשדו בו הבריות
שגנב חוטים מבגדיהם, לשיטתו מצד הגברא
ומאוד חשוב "והייתם נקיים מה' ומישראל".

המשך
מהו שיעור מלא מחט?
לבבלי - מסתפק בשיעור זה ומסיק שהוא
כפלים כמלוא מחט, לשיטתו מצד החפצא
ולכן החוט צ"ל אורך של מלא מחט.
לירושלמי - הכוונה כדי לתפור בו זה אורך
של מלא מחט וי"א כפליים כמלוא מחט,
היינו מלא מחט וחוקן למחט כמלוא מחט,
לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על עבודת
האדם שתופר אורך ולא מחט.

את המים יותר מדבש ויש להם שווי יותר
וצריך להציילם.

קטז, ע"ב
כיצד מתחלקים בממון בשיירה ובספינה?
לבבלי - מובא לגבי שיירה שמחשבין גם לפי
נפשות ולגבי ספינה מחשבים לפי משאוי
ואין מחשבין לפי ממון, לשיטתו מצד
החפצא ולכן גם לפי נפשות וגם לפי ממון
מצד החפצא.

לירושלמי - מובא לגבי שיירה שמחשבין רק
לפי נפשות ולגבי ספינה הלשון הוא מחשבים
לפי משאוי ולפי ממון ולא לפי נפשות,
לשיטתו מצד הגברא ולכן בשיירה זה רק לפי
נפשות מצד הגברא וגם בספינה מחשבים גם
לפי ממון שקשור יותר לגברא ולא רק לפי
משאוי שקשור רק לחפצא.

המשך
אם נטלוה מסיקין מחמת הגזולן
לבבלי - חייב לשלם מצד הדין.
לירושלמי - אפילו שאין הקרקע נגזלת חייב
לשלם מצד קנס, לשיטתו מצד הגברא שזה
רק קנס על האדם.

קיט, ע"א

מסכת בבא מציעא

ולכן מכיון שעתיד ליפול בתוכה נחשב כקנוי וע"ד "קלוטא כמיין שהונחה" שאין אפשרות למישהו לקחת את זה, שזה בגבול ושמירת החצר.
לירושלמי - לא. שרק אם כבר נפל לחצרו יכול לזכות ולא דשלכ"ע, לשיטתו מצד הגברא ולכן רק אם נפל לחצר אז דעת האדם עליו לקנותו. ועצ"ע.

י, ע"א

האם מציאת פועל לבעל הבית?
לבבלי - משמע שכן, אפילו שיכול לחזור בו בחצי היום אבל כ"ז שלא חזר שייך לבעה"ב, לשיטתו מצד החפצא והרי כרגע הוא שכור לבעה"ב.
לירושלמי - משמע שלא, מכיון שיכול לחזור בו בחצי היום אינו משועבד כלל לבעה"ב, לשיטתו מצד הגברא ולכן האדם הוא ברשות עצמו.

המשך

האם המגרש את אשתו חייב במזונתיה עד שיתן לה כתובה?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין חיוב של הכתובה המקשר ביניהם באופן שצריך לתת לה מזונות.
לירושלמי - מובא שהמגרש את אשתו ולא נתן לה כתובתה חייב במזונותיה עד שיתן לה פרוטה אחרונה. לשיטתו מצד הגברא ולכן חיוב הכתובה מקשר ביניהם, שצריך לשלם לה מזונות.

יח, ע"א

המוצא גט ועמו כתובה קרועה, למי יתן?

ב, ע"א

מהי פתיחת המסכת?

לבבלי - פותח בהסבר לשון המשנה זה אומר אני מצאתיה, כולה שלי. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על המציאה ומה פירוש אני מצאתי.
לירושלמי - פותח מיד בסוגיית הודאת עדים כהודאת פיו, לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על הודאת פיו.

י, ע"א

האם יש מקור מפסוק לקנין ד' אמות?

לבבלי - משמע שזו רק תקנת חכמים שיקנו ד' אמות. לשיטתו מצד החפצא ולכן קנין זה שהוא רק בשביל האדם - אין סברא שיהי' ממש ככל הקנינים.
לירושלמי - מביא ראי' לדעת ר"ל שאדם קונה ב-4 אמות מהפסוק "ואני בעוניי הכינותי וגו'" שזה דוד המלך אומר שהכין הדברים לביהמ"ק ואם זה נמצא בידו הרי עשיר הוא ואם זה לא בידו הרי אינו יכול להקדיש לביהמ"ק דבר שאינו שלו אלא חייבים לומר שזה בתוך ד' אמות שלו שאז הוא קונה שזה נחשב ברשותו ור' יוחנן סובר שרק אם מגיע לתוך ידו אז קונה, לשיטתו מצד הגברא ולכן ארבע אמות שזה התפשטות היחידה של האדם וזה מובא מפסוק, שגם קנין שזה תקנה לאדם נחשב ככל הקנינים מצ"ע שיש להם חשיבות קנין.

י, ע"ב

האם יש קנין חצר לדבר שעדיין לא נפל בתוכה?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא

דבר של זיהוי נחשב לסימן.

המשך

האם באבדה מרחמים על העני?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין סברא שירחמו על עני, אלא בודקים למי שייכת האבדה מצ"ע.

לירושלמי - מסופר שר' שמעון הי' מהלך אחרי ר' אלעזר ונפל מר' אלעזר דינר והושיט לו ר' שמעון את הדינר ולא רצה לקבל ואמר לו שכבר התיימש ובאמת לא התיימש אלא שרצה שיזכה בזה ר' שמעון שהי' עני מרוד, לשיטתו מצד הגברא ולכן מרחם על האדם.

כה, ע"ב

מה הטעם שאם נטל ספק הינוח לא יחזיר?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא וכנראה זה בגלל שע"י שהרים את האבדה נתחייב להשיבה לבעלי' ושוב אין יכול להניחה בחזרה.

לירושלמי - מסופר שר' אבא מצא יין בתוך נאד של עור ולקחו ואמר לו רב שלא טוב שלקחו מפני שהוא ספק הינוח, ושאלו האם צריך להחזיר ואמר לו שלא והטעם שמא באו הבעלים לחפשו ולא מצאו ולא יחפשו כאן שוב. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש שבאו הבעלים ולא מצאו את האבדה ולא יבואו שוב.

כו, ע"א

אם מצא אבדה ע"ג הפתח לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וכיון שבכ"ז זה בפתח של ביתו, אז מסתבר לומר שזה שייך לבעה"ב.

לירושלמי - הדין שאם זה מן האגף ולפנים כלפנים ומן האגף ולחוץ כלחוץ. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם זה מן האגף ולחוץ זה נראה שבא מבחוץ.

כו, ע"ב

מה הדין אם מצא אבדה על הכיסא של שולחני?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין ראי' מזה שקרועה, וצריך לתת סימנים ממש מצ"ע.

לירושלמי - מובא שמחזיר לאשה מכיון שהכתובה הקרועה ודאי שכבר נתן לה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא ראי' מכיון שזה קרוע סימן שזה שייך לאישה כיון שכך בד"כ נוהגים האנשים.

המשך

מהי גדולת דייני א"י?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ויש מעלה בדיינים בבבל כיון שהם קשורים לעבודת הבירורים בגלות, וע"ד "כל היוצא מבבל לא"י עובר בעשה".

לירושלמי - מובא שגדולי דייני הגלות הם כמו קטני הדיינים שבא"י, לשיטתו מצד הגברא ולכן משבח מעלת הדיינים שבא"י אפילו שיש מעלה בעבודת הבירורים בחו"ל אבל לגבי האדם יש מעלה דוקא בא"י.

המשך

מה הדין בשטר הלואה שנכתב קודם נתינת הכסף?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיכתוב שטר רק לאחר נתינת הכסף, שרק אז זה אמיתי מצ"ע.

לירושלמי - מובא שזה טוב אם כותב בשטר שכך הי', לשיטתו מצד הגברא והרי סכמו ביניהם שהולך להלוות לו ואין בזה משום שקר.

כב, ע"ב

האם מקום נחשב לסימן וכן סימן העשוי לידרס?

לבבלי - נחלקו בשניהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שאי"ז סימן כיון שזה עומד לזוז ולידרס, וע"ד "כל העומד ליזרק כזרוק דמי" וצריך שיהי' סימן בחפץ מצ"ע שאין משתנה כ"כ. ועצ"ע.

לירושלמי - משמע שבשניהם זה נחשב לסימן ולכן סובר שאלומות בין ברה"ר בין ברה"י חייב להכריז, לשיטתו מצד הגברא כל

שהאבדה היא שלהם מצד שכנותם הקרובה למציאת האבדה.

לירושלמי - התקינו שיהיו מכריזין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ולא מוזכר שיעור של זמן. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך להכריז גם בבתי כנסת וכו', שכל מה שהאדם יכול לעשות כדי להחזיר את האבדה לבעלים האמיתיים שלה - צריך לעשות.

המשך

מה הגדר של רמאי?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה פשוט שמדובר באופן שמרמה בשביל הנאתו להרוויח בשקר, ולא בשביל שיחשבו שהוא נאמן.

לירושלמי - מובאות 2 דוגמאות שא' עושה א"ע מחזיר אבידה ומרבה חסד ואז הבריות סומכות עליו ומפקידות אצלו ואז יודע את הסימנים ולוקח לעצמו את האבדה, או ששומע בבית הכנסת א' את הסימנים ואומר בביהכ"ס השני ולוקח את האבידה. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר באופן שעושה דברים שיחשבו שהוא נאמן.

כג, ע"ב

מה דין ת"ח באבדה?

לבבלי - מובא באריכות שמחזירים לו בטביעות עין אם יודעים שמשנה רק ב-3 דברים במסכת פוריא ואושפיזא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מספיק שהוא ת"ח אלא צריך שידעו גם שאינו משנה, רק בשלושה דברים, שאז אפשר להאמינו בטביעות עין. לירושלמי - מובא בפשטות שת"ח אי"צ סימן, ומספיק טביעות עין. לשיטתו מצד הגברא ולכן סומכים עליו לגמרי מצד נאמנותו, שהרי הוא ת"ח.

המשך

המעשה שגנבו את סנדליו בבית הכנסת

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא כ"כ נוגע נאמנות האנשים. לבבלי - מעשה שבא לבית הכנסת והשאר את סנדליו בחוץ ונגנבו, ומזה לומדים שלא

ומכיון שזה קרוב לשולחני, כנראה שזה שייך לשולחני.

לירושלמי - אם מצא על הכסא של שולחני זה שלו ועל גבי התיבה שלו. לשיטתו מצד הגברא ולכן בשניהם זה שלו, שמצד האדם אין הבדל, כיון שהשולחני מתעסק בכספים של אחרים, ואין ידוע של מי זה.

המשך

הסיפור על שנים שלא רצו את האבדה לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא שאי"צ נוגע כ"כ לנו בהלכה בפועל לדעת איך נוהגים הגויים מצ"ע.

לירושלמי - מסופר שאלכסנדר מוקדון הלך למלך הודו וראה שיש לו הרבה כסף וזהב, אמר לו אני לא צריך את הכסף והזהב שלך, רק אני רוצה לדעת את הנימוסים שלכם, כיצד אתם דנים. ואז הגיע אדם אחד שמכר חלקת שדה לחברו עם אשפה והוא מצא שם אוצר של דינרי זהב, הקונה אמר אשפה קניתי, אוצר לא קניתי, והמוכר אמר אתה קנית את הכל, והאוצר שלך, ואז המלך אמר לאחד מהם: יש לך בן זכר? ולשני הוא שאל: יש לך בת נקבה? ואמרו כן. תחתנו אותם ואת האוצר תביאו לזוג הצעיר. ואז אלכסנדר צחק. אמר לו מלך הודו: למה אתה צוחק? וכי לא דנתי טוב? אמר לו אילו הי' דבר זה אצלנו הייתי הורג את שניהם והאוצר למלך. אמר לו כ"כ אתם אוהבים זהב? עשה לו סעודה, והביא לו לחם מזהב ובשר מזהב ותרנגולים מזהב. אמר לו: זהב אני אוכל? אמר לו מלך הודו: האם זורחת אצלכם השמש? אמר לו: כן. יורד עליכם גשם? אמר לו כן, אולי יש לכם בהמות? אמר לו כן, אמר לו: עכשיו אני מבין, שאתם חיים בזכות הבהמות, שנאמר אדם ובהמה תושיע ה'.

כח, ע"ב

איך מכריזים על האבדה משחרב ביהמ"ק?

לבבלי - היו מכריזין שלשה ימים ומן הסכנה התקינו שיהא מודיע לקרוביו ולשכניו ודיו. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך רק להודיע לקרוביו ושכניו, כיון שיש סיכוי גדול

מצד הגברא ולכן גם פה מאריך מצד האדם. ועצ"ע.

המשך

מה הדין אם גנבו את הפיקדון מהגג של השומר?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שהתחייב על הפיקדון נחשב כאילו הכניסו לביתו לכו"ע.

לירושלמי - מובא שאפילו אם שילם השומר ולא רצה לישבע ונמצא הגנב לא קנה את הכפל מכיוון שלא הכניס את הפיקדון לביתו לא קנאו לענין כפל, ור' אליעזר אומר שאם זה גג מבוצר נחשב כמו בית וקנה השומר את הכפל. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא אם הכניסו לביתו לדעה א'. ועצ"ע.

המשך

מה המקור מפסוק ששומר שמשלם קונה את הכפל?

לבבלי - לא מובא פסוק, ורק מסברא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון ששילם כאילו קנה את החפץ וממילא משלמים לו את הכפל.

לירושלמי - מובא שכתוב "אם המצא תמצא בידו הגניבה... ישלם שנים" והרי אנו כבר יודעים שצריך לשלם שנים אלא זה בא ללמד שמשלם פי שנים לשומר. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לחדש שלכאו' בזמן הגנבה זה לא הי' שלו, ואיך יזכה בכפל ע"י ששילם פ"א לכן יש פס' מיוחד.

לד, ע"א

שואל שאמר הריני משלם, האם קונה את הכפל?

לבבלי - לא, שבשואל רק אם שילם בפועל קנה את הכפל. לשיטתו מצד החפצא לכן צריך לשלם בפועל.

לירושלמי - כן, שגם בשואל כמו כל השומרים מספיק שיקבל עליו לשלם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק שיקבל עליו לשלם.

המשך

איך נקראת התוספתא?

לסמוך על אלה שהולכים לבית הכנסת שיש מהם צבועים ורמאים. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על נאמנות האנשים.

לב, ע"ב

האם מצוה לטעון לשונא יותר מאשר לפרוק באוהב?

לבבלי - כן, כדי לכוף את יצרו. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לכוף ולתקן אצלו את היצר ולא מתחשבים בצורך האדם.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא והרי האדם שצריך לפרוק הוא יותר דחוק.

לג, ע"א

מה הדין באבדת אמו ומי שחצי תלמודו ממנו מי קודם?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא כ"כ מחשיבים את מי שחצי תלמודו ממנו, שיהי' כ"כ חשוב קודם לאמו.

לירושלמי - מסתפק, וכן מסתפק באבדת אביו שחצי תלמודו ממנו ואבדת אמו גרושת אביו. לשיטתו מצד החפצא וגם חצי תלמוד נחשב שצריך לכבדו.

לג, ע"א

מהו גדר רבו?

לבבלי - הלשון רבו שלימדו חכמה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר על החכמה בפועל.

לירושלמי - הלשון כל שפתח לו תחילה דברי ר"מ, ור' יהודה אומר כל שרוב תלמודו ממנו, ור' יוסי אומר כל שהאיר עיניו במשנתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נחשב רבו מי שפתח לו את הדרך וכן אם רוב תלמודו ממנו או שהאיר עיניו.

פרק שלישי

לג, ע"ב

דיני שומרים

לבבלי - מקצר מאוד בדיני שומרים כאן, ורק בבבא מציעא פ"ג ופ"ח מאריך. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא בפרק ח' ששם מדובר מצד החפצא בדינים של השומרים.

לירושלמי - מאריך מאוד גם פה. לשיטתו

לבבלי - זה נקרא מתניתא דרבי אושע' ורבי חי'א. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על ברייתות שהן נאמרו מחוץ לביהמ"ד, שקשור יותר לבירור העולם מצ"ע.
לירושלמי - מובא עה"פ "ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה" אלו משניות גדולות של ר' חי'א ור' אושע' ובר קפרא. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה נחשב כמשניות לכל דבר.

לד, ע"ב

האם משביעים את השומר שלא נתן עיניו בפיקדון?

לבבלי - פשוט משביעים אותו שאינה ברשותו שמה נתן עיניו בה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להשביעו שיחזיר את החפצא לבעלים.

לירושלמי - מסתפק, שמצד א' הרי הוא משלם ומצד שני הרי יכול לומר את שלי אני רוצה וישבע שאינה ברשותו ונשאר בספק וי"א שלמסקנה לא משביעים אותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שלא להשביעו, מכיון שה"ה משלם ומתפיס עם הבעלים.

לח, ע"ב

מה הטעם של רשב"ג שימכור פירות אבודים? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין דואג כ"כ בשביל האדם אלא רק נוגע הדין עצמו.

לירושלמי - מכיון שיש חשש שיגרום להם שיבואו לידי ריקבון. לשיטתו מצד הגברא ולכן דואג לתקנת האדם.

מ, ע"א

האם העכברים רשעים?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא שייך לומר כ"כ בעכברים רשעות מצ"ע, שהרי זה הטבע שלהם.

לירושלמי - מובא שענו חכמים לריב"נ שהעכברים רשעים וכשהם רואים הרבה פירות קוראים גם לחבריהם שיאכלו. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה גם זה נוגע לאדם שיזהר ללמוד מרשעות העכברים באופן זה.

מג, ע"ב

השולח יד בפיקדון ויש עדים

לבבלי - כשיש עדים אפילו ר"ע מודה שמשלם כשעת הגזילה, ור' אושע' אומר שגם כשיש עדים ר"ע חולק. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם יש עדים כאילו קנה את הפקדון ומשלם כשעת השליחת יד, שאז עבר לרשותו.

לירושלמי - הפוך, כשיש עדים כולם מודים לר"ע שמשלם כשעת התביעה, ורק כשאינן עדים אז חולקים חכמים וסוברים שמשלם כשעת הגזילה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שיש עדים אז מתחייב לו רק כסף על השליחות יד, אבל לא ממש קנה את החפץ ולכן משלם כשעת התביעה, אבל כשאינן עדים אז יש סברא לומר שאינו מתחייב בתשלום לבעל הפקדון על השליחות יד ולכן אז זה נחשב ממש כשלו ע"י שליחות יד וחייב כשעת הגזילה.

מד, ע"א

שומר שנטל רביעית ונשברה החבית משלם את כולה

לבבלי - אם נשברה משלם רק רביעית ואם החמיצה משלם את כולה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק בהחמיצה כיון שהחסרון גרם את ההחמיצה.

לירושלמי - גם אם נשברה משלם דמי כולה. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם בנשברה שאין השליחות יד נגרמה ע"י החסרון משלם דמי כולה, מכיון שזו התחייבות של האדם כיון ששלח יד קונסים אותו וחייב בכל.

פרק רביעי

האם מותר ללוות דינר זהב בדינר זהב?

לבבלי - אסור, כנראה בגלל שמשתנה הערך וזה כמו ריבית. לשיטתו מצד החפצא והרי זהב מצ"ע זה דבר שמשתנה ערכו.

לירושלמי - מותר, לשיטתו מצד הגברא ובשבילם זה ה"י כמו מטבע.

מד, ע"ב

משקל קרט

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן

הרי קרט מצ"ע זה לא מטבע ויש חשש לשינוי המחיר ושייך בזה ריבית ולא מתחשבים כ"כ בצורך האדם.

לירושלמי - מובא שמותר ללוות דינרין בדינרין וכן קורט בקורט מותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן לצורך האדם שצריך להלוות קרט מלח התירו ולא חוששים לריבית.

המשך

מה עשו דור המבול?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ומסתכלים מצד התוצאה שודאי זה גזל גמור, כיון שכל הסיבה שפחות משו"פ האדם מוחל אבל פה שלוקחים לו הכל ודאי שאינו מוחל כלל.

לירושלמי - מובא שכל א' ה' גוזל פחות מש"פ דבר שאינו מוציא בדיינין. לשיטתו מצד הגברא וכ"א חושב רק על עצמו והרי לקח פחות משו"פ וא"א לתבעו.

המשך

מה הלשון בקללה של מי שפרע לא' שחוזר בו לאחר שנתן כסף?

לבבלי - לא מובא שיחתכו רגליו. לשיטתו מצד החפצא והרי לא עשה קנין עדיין, ואין כ"כ חמור לחייבו עונש כ"כ קשה.

לירושלמי - מובא שיחתכו רגליו של ממי שאינו עומד בדיבורו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על חומר הענין עד כ"כ שיחתכו רגליו.

המשך

אם נתן טבעת בעירבון, האם קנה את המקח? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וכנראה שהוא קונה בגלל שנתן שווה כסף ולא מתחשבים בהקפדת האדם.

לירושלמי - מובא שאם נתן זהוב בעירבון לקנות את המקח קנה מכיון שיכול לתת לו זהוב אחר אבל אם נתן לו טבעת לא קנה, מכיון שאין יכול המוכר להביא לו טבעת אחרת במקומה וא"כ נתנה רק לסימן ולא קנה בה את המקח. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכלים על מה מקפיד האדם.

מט, ע"א

האם האומר ליתן מתנה לחברו מותר לחזור בו?

לבבלי - מחלוקת, אם יש בדברים משום מחוסרי אמנה ומחלק בין מתנה מרובה שיכול לחזור למתנה מועטת שלא יכול לחזור. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק בין מתנה מרובה שיכול לחזור בו למתנה מועטת שאין יכול.

לירושלמי - אומר שמותר לחזור בו, ולא עובר על הין צדק יהי' לך מכיוון שבשעה שאמר לתת לו התכוון באמת לתת לו ורק אחר כך רצה לחזור בו אין איסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב רק שהאדם בזמן שאמר לא התכוון לשקר, אבל אין פה שום קנין מצד החפצא.

מו, ע"ב

האם מעות קונות מדאורייתא?

לבבלי - מפורש שלרבי יוחנן משיכה היא רק מדרבנן ומהתורה רק מעות קונות ולריש לקיש משיכה זה מדאורייתא ומעות לא קונות אפילו מדאורייתא. לשיטתו מצד החפצא ולכן משיכה שזה רק פעולת האדם שהרי עדיין לא שילם כלום עבור החפץ, קונה רק מדרבנן.

לירושלמי - מדבר תורה מעות קונות ולמה אמרו אין קונים שלא יאמר לו נשרפו חטיף בעלי' וכו'. ריש לקיש אומר שלומדים מהפסוק או קנה מיד עמיתך שמיד יהודי צריך משיכה אבל אין צריך משיכה מגוי ואם נתן מעות רק מקללים אותו מי שפרע וכו'. אבל לא מפורש שחולקים במשיכה כמו בבבלי. ועצ"ע אם חולקים לפי פירוש זה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיבים יותר את פעולת האדם במשיכה ולכן קונה ממש מה"ת.

נה, ע"א

האם יש אונאה לפרוטות?

לבבלי - זו מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא לכן יש דעה שזו אונאה, שמצ"ע "דין פרוטה כדין מאה".

לירושלמי - מסתפק. לשיטתו מצד הגברא ולכן ספק, כי האנשים לא מקפידים על זה.

המשך

מה הטעם שבי"ד לא דנים על פחות מש"פ? לבבלי - דן מתי נזקקים לפחות מש"פ אבל לא מביא מקור לזה. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש אפשרות לפעמים שכן דנים על פחות משו"פ אם יש בזה איזו חשיבות.

לירושלמי - מובא ראי' מהפסוק "לאשמה בה" פרט לפחות מפרוטה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין שום חשיבות לאנשים פחות מפרוטה.

המשך

מה הדין בלוקח שהתאנה ולבסוף התייקר המקח והמוכר חזר בו?

לבבלי - משמע שמכיון שמתחילה הלוקח הוא זה שנתאנה לכן רק הוא יכול לחזור בו ולא המוכר. לשיטתו מצד החפצא וממילא רק מי שהפסיד יכול לחזור בו.

לירושלמי - שניהם יכולים לחזור בהם, שבטל המקח לגמרי. לשיטתו מצד הגברא ובטל כל המכירה כיון שזו לא רק אונאה בממון, אלא זה גם ענין של איסור, ובגלל זה בטל המקח לגמרי.

נח, ע"א

האם גם שומר חנם יכול להתנות להיות כשואל?

לבבלי - הגירסא היא שרק שומר שכר יכול להתנות להיות כשואל. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם קיבל קצת כסף, שאז יש לו הנאה, יכול להתנות שיתחייב כשואל.

לירושלמי - הגירסא מתנה ש"ח וש"ש להיות כשואל. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם שומר חנם יכול להתחייב מצ"ע להיות כשואל אפי' שלא קיבל שום תמורה עבור זה.

המשך

מתי מחלל מעשר שני על מטבע יפה? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין הבדל בין ירושלים לשאר המקומות לגבי

הפירות.

לירושלמי - מחלק שאם מחלל בירושלים מעות מעשר מחלל בסלע יפה ואם מחלל בגבולין מותר גם בסלע רע. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חילוק בין ירושלים (יראה שלם, שלימות היראה) לשאר המקומות.

נג, ע"ב

האם המינימום בפדיון מע"ש שיש בו פרוטה הכוונה לקרן או לחומש?

לבבלי - זו מחלוקת. ולמסקנה הכוונה שיש בחומש פרוטה. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך יותר חשיבות בפירות, שאפילו בחומש יש פרוטה.

לירושלמי - נשאר מחלוקת. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שמספיק שבקרן יהי' שו"פ, מכיון שעיקר הפדיון זה דין על האדם ואי"צ כ"כ חשיבות בחפצא.

ס, ע"ב

האם היו אמוראים שהיו מפרכסים את סחורתם?

לבבלי - לא מובא, רק שמותר ליפות סחורה חדשה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר רק על סחורה חדשה שמותר ליפותה.

לירושלמי - מוסיף בסיפורים על אמוראים כמו רבי אבדומא שהי' מיפה את הבשר שמוכר ור' זירא שהי' מוכר פשתן ושאל את ר' אבהו אם מותר ליפותו וענה שכן וכן ר' אבהו עצמו הי' מיפה את תכשיטי הנשים שהי' מוכר ומותר כי זו סחורה חדשה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספר על אנשים שיפו את סחורתם.

פרק חמישי

האם יש היקש בין נשך לתרביית?

לבבלי - לא מובא, ולומדים דינים אלו מ"נשך אוכל" ו"נשך כסף" שעל כסף לא צריך לומר נשך וזה בא לרבות ריבית בכסף. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש הבדל שנשך זה יותר בגברא, שנושכו, וריבית זה יותר בחפצא ורק בגלל שיש יתור של המלים בתורה לכן לומדים מא' על השני.

לירושלמי - מקישים נשך לתרבות, שכמו שיש נשך בכסף כך יש תרבות בכסף וכמו שיש תרבות באוכל כך יש נשך באוכל. לשיטתו מצד הגברא לכן אין הבדל ולומדים מא' לשני, ולא בגלל ייתור הכתוב, אלא בגלל ששווים מצד הגברא שבשניהם מחסר לו את כספו.

סב, ע"א

שנים שהיו מהלכים בדרך עם קיתון מים א' לבבלי - מובאת כאן מחלוקת שבן פטורה דרש שימותו שניהם עד שבא ר"ע ולימד וחי אחיך עימך חייך קודמים. לשיטתו מצד החפצא והרי קיתון המים זה שלו, ולכן אי"צ למסור את הנפש ולתת רק לחברו.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא אומר "חייך קודמין" כיון שמצד האדם אפ"ל "מאי חזית דדמא דידך סומק טפ"י" וצריך למסור את הנפש להציל את חברו.

המשך

האם מותר לקנות חוב בזול?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וממילא זה חושש לרבות, כיון שזה ממש כאילו מעביר לו את החוב ומשלם פחות בגלל שמקדים לו את שכרו.

לירושלמי - מובא שמותר לקנות שטרות של חוב או זכות של מלוה ע"פ בפחות ואינו חושש לרבות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם אין זה ממש כמעביר לו את הסכום הזה, כיון שלא כ"כ קל להוציא את הסכום ע"י השטר, וזה כמו שכר טרחה שלוקח בשביל גביית הכספים.

המשך

האם בית מתקיים יותר כאשר יש בו דיורים?
לבבלי - כן, וגם מוסיף שהבית חרב משום "שאייה יוכת שער". לשיטתו מצד החפצא ולכן זה שאנשים גרים שם זה מוסיף ביישוב הבית.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין קשר כ"כ בין האנשים ליישוב הבית.

המשך

אם עשה עסקה עם חברו והתבטל לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וכנראה שחייב גם לשלם לו על הנוק. לירושלמי - מובא שיש לו רק תרעומת עליו אם נתן לו כסף למחצית שכר ולא עשה כלום, אבל אם קיבל ממנו שדה והוכירה חייב לשלם לו שבזה הריוח מצוי, אבל השאלה היא אם מבטל ספינת חברו וחנות חברו ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש לו עליו רק תרעומת.

סט, ע"ב

מה הדין אם מפריז על חנות וספינה?
לבבלי - לכו"ע אין מפריז על חנות וספינה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין יכול להעלות את המחיר בגלל שיש אפשרות לברכה, אלא מסתכלים רק על המחיר של עכשיו.

לירושלמי - לר' יוחנן שמותר מפני שהשדה מצויה להתברך ולכן גם בחנות וספינה מותר להפריז שמצויים להתברך לר"ל שמותר מפני שנעשה כמשכיר לו שדה ביוקר, ולכן מותר רק בשדה אבל בחנות וספינה אין אפשרות להשכיר לו ביוקר. לשיטתו מצד הגברא ולכן יכול להעלות את המחיר בגלל שיש ברכה בעתיד, כשיטתם שמסתכלים על העתיד.

עא, ע"א

מה הפירוש גר צדק ותושב?
לבבלי - מובא ההבדל ביניהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מבדיל שסו"ס גם גר תושב יש בו קצת מיהודי ולכן יש לו נחלה בא"י מצד החפצא.

לירושלמי - לא מובא ההבדל. לשיטתו מצד הגברא שאי"צ כלל להבדיל, כיון שזה יהודי וזה גוי, ולא מתחשב בזה שיש לו נחלה בא"י.

עב, ע"א

גוי שלוה והתגייר צריך להחזיר הלואתו, מדוע?

לבבלי - כדי שלא יאמרו שבשביל מעותיו התגייר שלא רצה לשלם את חובו. לשיטתו

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שזה לא מטבעות, יכול להשתנות המחיר וזה כמו ריבית ולכן כנראה שאסור. לירושלמי - מובא שמוטר מכיון שאין דרך להתייקר בשתי שבתות. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שאי"ז רגילות בין האנשים להתייקר לכן מותר.

עה, ע"ב

מה עושין מלוי ריבית?

לבבלי - מובא בלשון מעלי "שמשימים משה רבינו חכם ותורתו אמת" בלשון סגי נהור. לשיטתו מצד החפצא ולא רוצים לומר מלים רעות, וע"ד האריכות בתחילת פסחים.

לירושלמי - לא חוששים ואומרים שכופרים בעיקר ועושים משה רבינו טיפש ואומרים שאם הי' יודע משה רבינו שאפשר להרויח כ"כ בריבית לא הי' אוסרו. לשיטתו מצד הגברא כדי שהאדם לא יטעה צריך לומר בלשון ברורה את רשותם.

פרק שישי

עו, ע"ב

מה השכר שמקבלים פועלים שלא מצאו תבואה?

לבבלי - הלשון נותן להם שכרם משלם, ולא ביאר אם נותן להם שכר הליכה וחזרה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא נותן להם שכר הליכה וחזרה כיון שבפועל לא היו צריכים את עשייתם. ועצ"ע.

לירושלמי - מובא שנותן להם גם שכר הליכה וחזרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מגיע להם גם שכר הליכה וחזרה בשלימות, שהרי הם מצידם עשו הכל.

המשך

האם ר' חייא שילם לפועלים לפני משורת הדין?

לבבלי - לא מסופר כך אלא שרב אמר בשם ר' חייא שאילו הי' קורה מעשה כזה הי' משלם להם רק כפועל בטל וי"א שלא הי' משלם להם כלל. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל לא הביאו את התוצאה.

מצד החפצא לכן מדברים על כל החוב, שהרי גר שמתגייר כקטן שנולד, שנחשב למישהו חדש לגמרי ואינו אותו לווה כלל.

לירושלמי - מובאת מחלוקת: י"א שגובה את הקרן ולא את הריבית אבל בר קפרא אומר שגובה גם את הקרן וגם את הריבית שלא יהא גר שקר שיתגייר רק כדי להיפטר מהריבית. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על הריבית, שזה בלבד מרוויח ע"י שהתגייר מצד האיסור שיש על האדם לא לקחת ריבית. ועצ"ע.

עב, ע"ב

על איזה שער פוסקים?

לבבלי - אין בזה מחלוקת ורק דנים איזה שער. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מתחשבים כלל במחיר הסוחרים אלא רק לפי מחיר הסחורה.

לירושלמי - מחלוקת: לר"י פוסקין גם על שער שאינו קבוע, כגון לקבוע לפי המחיר של סוחרים שבאים באקראי ולר"ל לא פוסקין. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שקובעים לפי מחיר הסוחרים.

עד, ע"א

בכמה מעשים פוסק?

לבבלי - מחלוקת: לרב מחוסר שתיים פוסק ומחוסר שלוש אינו פוסק ולשמואל גם הרבה אם זה בידי אדם פוסק בידי שמים אינו פוסק. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו מחוסר שתי עבודות, או אפילו הרבה, לשמואל פוסק מכיון שהחפצא כבר נמצאת ורק חסר מעשה אדם.

לירושלמי - המחלוקת היא שלרב אפילו מחוסר מעשה א' אינו פוסק לר"י ולר"ל אפילו מחוסר הרבה פוסק. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם חסר מעשה האדם אפילו מעשה אחד אינו פוסק לרב ולר"י שהלכה כמותם.

עה, ע"א

האם יש דעה שמוטר להלוות חייטים לשתיים ושלוש שבתות?

שהאדם צריך להתאמץ בכל האפשרויות לעמוד בהתחייבותו.

פ, ע"א

האם הנפח במשא החמור קשה? לבבלי - הנפח קשה כמשאוי ואם שוכר חמור להביא לתך חיטים והביא לתך שעורים פטור ואם הוסיף על משאו חייב. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין הנפח ממש קשה כמשאוי, שמצ"ע א"א לומר שהם שווים במשקל. לירושלמי - אם שוכר חמור להביא חיטים והביא שעורים תבואה והביא תבן חייב. לשיטתו מצד הגברא ולכן הנפח קשה כמו משאוי, שמצד הרגשת ודמיון האדם קשה כמו משאוי.

המשך

מוכסים שמחלו לשותפין לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שחולקים תמיד, שהרי נהיו דבר א' ולכן מחלו לשניהם.

לירושלמי - השותפין שמחלו להם מוכסין מחלו לאמצע ויתחלקו בזה ואם אמרו לשם פלוני מחלנו מה שמחלו מחלו לו. לשיטתו מצד הגברא ולכן תלוי לשם מי מחלו.

פ, ע"ב

האם יש ריבית באומן? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה שהחפץ בידו הוא כמו בעה"ב המוכר וודאי שלא שייך ריבית.

לירושלמי - מובא שאם האומן אומר לו טול את שלך והבא מעות או כשאומר לו שמור לי ואשמור לך מחר ריבית הוא. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שסו"ס הוא רק עובד בחפץ לכן נחשב כריבית.

פא, ע"א

מה הדין בשמירה לאחר ימי שאלתה? לבבלי - פטור. לשיטתו מצד החפצא וברגע שנגמר השאלה אין שייך כלל להגיד שתמשיך אחריותו כמו שואל. לירושלמי - מדבר על הלילה שנגמר השאלה

לירושלמי - כתוב שר' חייא שלם לפועלם לפנים משוה"ד. לשיטתו מצד הגברא שזו שלימות באדם.

עז, ע"א

האם פועל יכול לחזור בו? לבבלי - רב אומר שפועל יכול לחזור בו, ולפירוש הראשון הוא מחלק בין שכירות לקבלנות, שבקבלנות אין יכול לחזור בו. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין יכול לחזור בו כיון שנחשב משועבד לחפצא (גמר העבודה). לירושלמי - רב אומר "כי לי בני ישראל עבדים" אין ישראל קונין זה את זה, ולר' יוחנן מדובר בקבלן שדינו כע"ע ולרב בין פועל בין בעה"ב יכול לחזור בו ולר' יוחנן פועל יכול לחזור בו ולא בעה"ב. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפי' קבלן יכול לחזור בו כיון שהאדם ברשות עצמו ולא נחשב משועבד אפי' לגבי החפצא (גמר העבודה).

עח, ע"א

מדוע אם שכר חמור לבקעה והוליכו בהר ומתה חייב הרי בהר יש יותר אויר וזה אונס? לבבלי - מתרץ שמתה מחמת אויר או שהכישה נחש או מכיון שכל המשנה על דעת בעה"ב נקרא גזלן או שמתה מחמת עייפות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מובא גם שמתה מחמת עייפות, שזה רק מצד החפצא. לירושלמי - לא מובא התירוץ האחרון. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא ששינה מדעת בעה"ב או שהאויר גרם לה, שזה קשור לתנאי שהתנה אתו.

עח, ע"ב

אם שכר חמור ונלקח לאנגריא לבבלי - לא מחלק אם יכול להתפשר עם המלכות. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחלקים אם האדם יכול להתפשר או לא, אלא מובא הדין מצ"ע.

לירושלמי - מחלק אם יכול להתפשר עם המלכות נחשב כמיתה וצריך להעמיד לו חמור אחר אבל אם אינו יכול להתפשר אומר לו הרי שלך לפניך. לשיטתו מצד הגברא

ביטול דברים שליליים וגם שנחלקו מתיבתא דרקיעא על ה' וגם שמסתכלים שאינם כלים כ"כ לדעת את ה'.

לירושלמי - לא מובא כל זה. לשיטתו מצד הגברא ולכן כותבים רק דברים שנוגעים לנו כדינים.

פו, ע"א

המקדש אשה, האם הולך ע"פ מנהג המקום? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין כ"כ חשיבות במנהג האנשים.

לירושלמי - פשוט שכן, וא"צ לומר לה ולהתנות עמה אלא באופן מימלא הולכים אחרי מנהג המקום, לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב מאוד מנהג האנשים במקום.

המשך

מה הי' בהכנסת אורחים של אברהם אבינו? לבבלי - מובא שהם היו שלשה מלאכים מיכאל וגבריאל ורפאל, לשיטתו מצד החפצא שהי' צריך דוקא את רפאל לרפא את אברהם שזה יעבור יותר דרך הטבע.

לירושלמי - לא מובא, וכן לא מובא רפאל כלל בירושלמי, לשיטתו מצד הגברא ולכן יכול להתרפא ישירות מה'.

צא, ע"ב

האם פועל אוכל רק בגמר מלאכה? לבבלי - הגירסא אינו אוכל אלא בשעת מלאכה, לשיטתו מצד החפצא ולכן בכל מלאכה הוא אוכל.

לירושלמי - הגירסא היא אינו אוכל אלא בשעת גמר מלאכה, לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא הגמר מלאכה שזה קשור יותר לגברא ואז רק אוכל.

פרק שמיני

קא, ע"ב

מי צריך לעשות מזווה?

לבבלי - השוכר צריך לעשות כי מקום המזווה לאו מעשה אומן הוא, לשיטתו מצד החפצא והרי כרגע הוא חי בדירה ולכן הוא צריך לעשות מזווה.

וזה מחלוקת י"א שדרך הפרות ללון אצל בעליהן והי' צריך להשיבן לבעלים ולכן חייב כמו שאילה וי"א שאין דרך הפרות ללון אצל בעליהן ונחשבת כשכורה ולכן פטור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכלים על גילות האנשים.

פרק שביעי

פג, ע"א

האם מנהג מבטל הלכה בדיני ממונות?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שאין מנהג מבטל הלכה בדיני ממונות כמו באיסורים.

לירושלמי - מובא שאם המנהג שלא להשכים ולא להעריב בעבודה זה מבטל את תנאו, וע"ז אומר ר' אמי כל המע"ה חוץ מזו שאם יש מנהג יכול להוציא ממון היינו שמנהג מבטל הלכה בדיני ממונות. לשיטתם שקשורים לגברא ולכן הולכים אחר מנהג האנשים משא"כ לבבלי שזה רק בדיני פועל.

פג, ע"ב

האם תנאי ב"ד שהשכמה של פועל והערבה של בעה"ב?

לבבלי - לא מובא שזה תנאי ב"ד, לשיטתו מצד החפצא שזה חלק מהעבודה וא"צ תנאי ב"ד על זה.

לירושלמי - מובא שבמקום שאין מנהג אז תנאי ב"ד שתהא השכמה של פועלים שאינם צריכים להקדים קודם זריחת החמה והערבה של בעה"ב שצריכים להחשיך אצלו [נראה שזה מתאים לפרש"י בענין זה עיין בתוס'], לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך תנאי ב"ד על האדם.

המשך

האם ה' נחלק על מתיבתא דרקיע?

לבבלי - מאריך במעשים על ראב"ש איך שתפס גנבים, וגם על תנאים ואמוראים שהיו שמנים מאוד ויפיו של יעקב ואינו ואדם הראשון ור' יוחנן וכוחו של ר"ל ומעשים על רבי וכן מביא אגדה שה' נחלק על מתיבתא דרקיע, לשיטתו מצד החפצא שמתעסקים עם

עשירה ורק ר"ש סובר שממשכנים עשירה שאין חשש שיבוא להחזיר את המשכון ותבוא לידי חשד שדורש טעם הפסוק. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין דורש טעם של הפסוק שזה קשור יותר לאדם.

לירושלמי - משמע שכן, שגורסים שר' יהודה סובר שממשכנים את העשירה [כר"ש בבבלי] ור"מ חולק וסובר שגם עשירה אסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן סובר שדורשים טעם שקשור לאדם.

קטז, ע"א

החובל מספרים או צמד פרות לבבלי - חייב שתיים, אבל אם לקח כל אחד בפ"ע חייב רק אחד. לשיטתו מצד החפצא ולכל חלק יש חשיבות בפ"ע.

לירושלמי - החובל במספרים חייב שתיים על כל חלק, אבל אם חבל רק בחלק א' אינו חייב כלום, וכן אם משכן צמד פרות חייב שתיים על כל א' מהפרות אבל אם משכן רק פרה א' אינו חייב כלום. לשיטתו מצד הגברא ולכן חלק א' אינו שוה כלום בשביל האדם.

פרק עשירי

קטז, ע"ב

מה הדין אם נפחתה העלייה במקום התנור? לבבלי - רב אומר שירדו למטה דווקא כשנפחתה רובה ושמואל אומר אם נפחתה 4 טפחים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק שרק אם ממש אין אפשרות רק אז יורד למטה.

לירושלמי - אינו מחלק אלא אם נפחת מקום התנור של בעל העלייה יורד בעל העלייה למטה וכן אם נפחת מקום הכירה. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו אם נפחת קצת שהוא מקפיד יכול לרדת למטה.

קיו, ע"ב

האם בעה"ב יכול לתבוע את בעל העלייה לבנות מעקה?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים שמעקה זה חלק מחיוב כל הבית ולכן יכול לתבועו לבנות מעקה. לירושלמי - מובא שאינו יכול לומר לו

לירושלמי - המשכיר צריך לעשות מכיון שמקום המזווה זה מעשה אומן, לשיטתו מצד הגברא והרי הדירה שייכת למשכיר ולכן דוקא הוא צריך לעשות מזווה.

המשך

מה הגירסא?

לבבלי - הלשון תפוס לשון אחרון, לשיטתו מצד החפצא ומצד עצם השטר לשון אחרון הוא העיקר.

לירושלמי - הלשון ביטל לשון אחרון את הראשון. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומרים שהאדם מבטל בלשון אחרון את הראשון.

קג, ע"א

מתי שכיר שעבר זמנו לא נשבע ונוטל?

לבבלי - לא מובא, ומשמע שתמיד נאמן ונשבע ונוטל. לשיטתו מצד החפצא שהוא קשור לשכר עבודה יותר מצ"ע ולכן השוכר תמיד נאמן.

לירושלמי - מובא ששכיר לאחר הזמן אינו נשבע ונוטל ואמר ר"ל שזה רק אם אמר בעה"ב נתתי בזמן אז בעה"ב נאמן והשכיר לא נשבע ונוטל, אבל אם אמר לו אתן למחר אם אמר לו למחר נתתי אינו נאמן שכנראה הי' טרוד ושכח, וריב"ח חולק וסובר שגם אז נאמן בעה"ב ואין השכיר נשבע ונוטל. לשיטתו מצד הגברא ולכן נותן נאמנות לבעה"ב.

קז, ע"ב

הכלל קשוט עצמן ואח"כ קשוט אחרים לבבלי - הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן א"א להשפיע על אחר בלי שתעשה בעצמן.

לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר להשפיע וע"ד קבל את האמת ממי שאומרו וע"ד פירסום משיח בזמננו אפילו שאני לא כ"כ מרגיש, וזה הסתכלות יותר גאולתית שמתאים לירושלמי.

קטו, ע"א

האם ר' יהודה דורש טעמא דקרא? לבבלי - משמע שלא, שסובר שאין ממשכנים

הגברא וזה כמו שנים שעשו שפטורין ולשיטתם שאדם שוכר מישהו לעבודה הוא רק מתחייב על עבודתו אבל אינו לוקח אחריות על החפצא.

קיט, ע"א

מה הדין בשתי גינות זו ע"ג זו והירק גדל באמצע?

לבבלי - הלכה כר' שמעון כל שהעליון יכול לפשוט את ידו זה שלו והשאר של תחתון. לשיטתו מצד החפצא ולכן מה שיכול להגיע מצד החפצא סימן שזה שייך אליו. לירושלמי - יחלוקן. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שיש ספק לאנשים לכן חולקים.

המשך

מה השיעור שבעל הגינה העליונה יכול ליטול את הירק?

לבבלי - השיעור הוא רק שלא יאנס את עצמו. לשיטתו מצד החפצא ולכן עד איפה שמגיע בצורה רגילה יש לו שייכות לזה. לירושלמי - מחלוקת: לר' ינאי זה עד עשרה טפחים ולר' יוחנן בלבד שלא יאנוס א"ע. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שעד 10 טפחים, שזה כמו הסכם מצד האנשים.

לבנות מעקה ע"ד שאינו יכול לומר לו בבונה חורבתו שיבנה לו מן הצד ומשלם לו את יציאותיו. לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שזה חיוב רק על בעל העליה שהוא קשור וקרוב לגג ועליו לבד לבנות.

קיח, ע"א

האם כופין על מי שנפל חלקו לבנותו?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא והרי מן הדין אין לכופו. לירושלמי - מחלק שאם עומד לפני ב"ד ואפשר לכפותו כופין, ואם לא לא כופין. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם עומד לפני ב"ד ואפשר לכפותו אפילו שמצד הדין אין לכופו אבל מספק כופין אותו.

קיח, ע"ב

מה הדין אם הניח את האבן בדימוס ונפלה?

לבבלי - אם עבדו בקבלנות כולם חייבים, ואם זה שכירות האחרון חייב. לשיטתו מצד החפצא והרי כל א' השתתף בדימוס זה וזה קרה ברשלנות של כולם, ולשיטתם שאדם שוכר מישהו לעבודה החפצא נחשבת באחריותו. לירושלמי - כולם פטורים. לשיטתו מצד

מסכת בבא בתרא

מוחשי לכן אם נהגו שלא לגדור פטור.
לירושלמי - תמיד כופין אותו אפילו שנהגו
שלא לגדור, לשיטתו מצד הגברא מכיון
שהיזק ראי' נחשב לכן תמיד כופים אותו.

ד, ע"ב
מה הדין אם גדר ג' רוחות מסוג א' ורוח
רביעית מסוג אחר?

לבבלי - לא מובא ממש ע"ז, ורק מובאת
מחלוקת לרב הונא משלם לפי מה שגדר
ולחייא בר רב משלם רק דמי קנים בזול,
לשיטתו מצד החפצא ולכן המחלוקת היא
האם משלמים לפי מה שגדר או דמי קנים
בזול, היינו שמסתכלים רק מצד הענין כמה
ההוצאה או כמה נהנה.

לירושלמי - מובאת מחלוקת בגירסא י"א
שהולכים לפי הרביעית שמשלם רק את סוג
הזול וי"א שמשלם לפי היקר אם הרביעית
זה מהיקר משלם על כל הרוחות לפי היקר,
לשיטתו מצד הגברא ולכן משלם רק לפי מה
שגילה בדעתו ברוח רביעית, שהיא קשורה
אליו, או לקולא או לחומרא.

ז, ע"ב
האם אחים שחלקו יש להם דרך לכו"ע והאם
הם כמוכרים?

לבבלי - זו מחלוקת אם יש להם דרך ופשוט
שנחשבים כמוכרים זה לזה. לשיטתו מצד
החפצא ולכן כ"א קיבל את חלקו לגמרי
ונחשב כמכירה ממש לאחיו.

לירושלמי - פשוט שיש להם דרך שהם
נחשבים כנותנים מתנה זה לזה, לשיטתו מצד
הגברא והרי הם אחים וודאי מתכוונים שכ"א
יקבל את חלקו עם הדרך, ולכן גם נחשבים

ב, ע"א
האם היזק ראי' שמיה היזק?
לבבלי - זו מחלוקת מה הכוונה "מחיצה":
י"א שהכוונה לחלוק ביניהם ואז חייבים
לעשות כותל באמצע כי היזק ראי' שמיה
היזיק או שהכוונה לכותל ורק אם רצו מכיון
שהיזק ראי' לא שמיה היזק, לשיטתו מצד
החפצא והרי אין פה היזק ממשי.

לירושלמי - פשוט שהכוונה לחלוק ביניהם
ואז חייבים לעשות כותל שהיזק ראי' שמיה
היזק, לשיטתו מצד הגברא ולכן ראיית האדם
פועלת.

ב, ע"ב
מה חמור יותר, גג או חצר?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא לכן
אין הבדל.

לירושלמי - מחלוקת: לר' יוחנן כופין
בחצרות ואין כופין בגגין לרבי נסה חשבו
שהכוונה שבחצר שהיא למעלה מן הגג אין
כופין אבל גג שהוא למעלה מן החצר כופין,
ולר' יוחנן חשבו שהכוונה בחצר שהיא
למעלה מן הגג כופין אבל בגג שהוא למעלה
מן החצר אין כופין, לשיטתו מצד הגברא לכן
מבדיל שיש מעלה בחצר שמשתמש ביותר
תדירות מהגג, אבל פרטיות לכאורה יש יותר
בגג, ולכן חולקים איזו מעלה יותר נחשבת
לגבי הכפי'.

ד, ע"א
מה הדין בגינה?
לבבלי - אם נהגו שלא לגדור פשוט שאין
כופין אותו ורק בסתם גינה כופין אותו,
לשיטתו מצד החפצא ומכיון שאין פה היזק

כנותנים מתנה זל"ז.

חייב כאילו איבד עולם שלם.

ח, ע"א

כמה זמן צריך לשהות בעיר בשביל קופה?
 לבבלי - שלשה חדשים, לשיטתו מצד החפצא
 ולכן צריך כמו חזקה, אבל במקום שלוש
 שנים רק שלושה חודשים.
 לירושלמי - שלושים יום, לשיטתו מצד
 הגברא ולכן מספיק רק שלושים יום שאז כבר
 נחשב לחלק מאנשי העיר.

המשך

האם ד' אמות זה קנין או רק שימוש לשעה?
 לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 משמע שזה ממש קנין מצ"ע.
 לירושלמי - זו מחלוקת: לר' יוחנן 4 אמות
 שאמרו זה רק שימוש לפרוק חבילתו ולר'
 יונתן זה ממש קנין. לשיטתו מצד הגברא ולכן
 יש דעה שזה רק שימוש לפרוק חבילות ולא
 קנין בחפצא.

ח, ע"א

לגבי חיטי הפסח

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
 לא מבדיל בין זה לצדקה רגילה ואולי מספיק
 30 יום כדי לקבל כמו צדקה רגילה ורק לתת
 קמחא דפסחא צריך שיהי' 12 חודש.
 לירושלמי - מובא שבין לתת ובין לקבל זה רק
 אחרי 12 חודשים, לשיטתו מצד הגברא לכן
 מבדיל בין זה לצדקה רגילה, שזו לא חובה
 כ"כ לצרכי האדם, ורק בשביל קיום המצוה
 ואין חייבים כ"כ לתת לו, אא"כ הוא נמצא 12
 חודש שאז ממש הוא מבני העיר.

יא, ע"ב

האם בשביל לול של תרנגולים יש לו גם 4
 אמות?
 לבבלי - מובא שלא, מכיון שאין פה את הטעם
 של פירוק משאו מכיון שהתרנגול מטפס
 ועולה ומטפס ויורד. לשיטתו מצד החפצא
 ומכיון שאין פה טעם של פירוק משאו לכן
 אין 4 אמות.
 לירושלמי - מובא שכן, לשיטתו מצד הגברא
 ובשביל האדם צריך 4 אמות.

יג, ע"א

האם אומרים בחלוקת שותפים גוד או איגוד?
 לבבלי - זו מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא
 ולכן רוצה שהחפצא תישאר בשלימות ולכן
 אומר גוד או איגוד.
 לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא
 ולכן יש לשניהם זכות מלאה להשתמש בדבר
 ואין יכול לומר גוד או איגוד.

ח, ע"ב

מצוה שמתן שכרה בצידה

לבבלי - הלשון "אין בי"ד מוזהרין עליה",
 לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק מצד
 העבירה.
 לירושלמי - מוסיף גם את הלשון "ואין בי"ד
 נענשים עליה", היינו שזה רק לגבי האדם
 שלא יענש.

יא, ע"א

האם תהלים קדוש יותר מדברי הימים?
 לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וח"ו
 לחלק בדברי תורה והכל שוה.
 לירושלמי - מובא שאין מחלקים תהלים
 כנגד דה"י בגלל שקדושת תהלים חמורה
 יותר שברוה"ק נאמרה. אבל לחלוק תהלים
 כנגד תהלים כגון ספר ראשון כנגד ספר שני
 חולקים. ור' עוקבא אומר שאפילו תהלים
 כנגד תהלים לא חולקים שמתוך שאין
 חולקים אלו באים וקוראים באלו ואלו באים

יא, ע"א

מה הגירסא הנכונה?

לבבלי - הלשון כל המאבד נפש אחת
 מישראל, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר
 על החיסרון עצמו של נפש אחת כעולם שלם,
 וזה דוקא בישראל.
 לירושלמי - הלשון כל המאבד נפש אחת ולא
 דוקא מישראל, לשיטתו מצד הגברא, היינו
 שזה קשור לפעולה של האדם שמאבד נפש
 ואפילו שלא מישראל שמצד עצם הפעולה

כנסת והטיל מימיו אחורי השער ולא ידעו
האם זה משום שזה הי' סלע שאינו מזיקו
או משום שהי' לו צער שלא יכל להתאפק.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על צער וכו'.

כ, ע"ב

האם עובי הכותל עולה מהמנין של 3 טפחים?
לבבלי - לא דן בזה. לשיטתו מצד החפצא
ולכן בפשטות צריך 3 חוץ מעובי הכותל,
אלא מצ"ע שיהי' רווח נקי.

לירושלמי - מחלוקת: לר' יודן בן פזי אין עובי
הכותל עולה מן המנין, ולרבנן עובי הכותל
כן עולה מן המנין. לשיטתו מצד החפצא
ולכן יש דעה עיקרית שעובי הכותל מצטרף,
שמצד האדם הרי יש הרחק 3 טפחים.

המשך

האם מוחים בנחתום שלא הרחיק מאוצרו של
חברו?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא
שצריך להרחיק אבל אין חיוב לחנך את האדם
וע"ד פירות שנוצרו מכלאיים מותר לאוכלם
ואין חיוב למחות באדם שעשה עבירה זו של
כלאיים.

לירושלמי - סיפור שר' אבדימי הי' נחתום גר
תחתיו ועבר שם ר' אחא ולא מחה בנחתום
שצריך להרחיק מאוצרו של חברו, ור'
אבדומי שאל איך לא מחה, משמע שהי' צריך
למחות. לשיטתו מצד הגברא לכן יש חיוב
לחנך את האדם.

המשך

רפת שקדמה לאוצר של חברו
לבבלי - אם רפת קדמה לאוצר מותר. לשיטתו
מצד החפצא מכיון שקדמה הרפת קיבל כמו
בעלות על המקום ולכן מותר לכתחילה.

לירושלמי - אין יכול למחות, אבל עדיין זה
אסור. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שבפועל
מצד האדם הי' מזיק לאוצר אין מתחשבים
בזה שקדמה הרפת.

כא, ע"ב

האם בעל האוצר יכול למחות בבעל הרפת

וקוראים באלו, היינו שכולם יקראו את כל
התהלים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק
שלגבי האדם שקורא תהלים ודאי מרגיש
דביקות בה' יותר מאשר קורא דברי הימים,
מכיון שיש בזה גם ענין של תפילה ולא רק
תורה.

טז, ע"א

כל האגדות על השטן ואיוב

לבבלי - מובא באריכות דברי השטן לא
מצאתי כעבדך אברהם, שהשטן הסית
הקב"ה ואז השטן עולה ומרגיז נוטל רשות
ונוטל נשמה וקשה צערו של השטן, הוא שטן
הוא יצה"ר הוא מלאך המוות. לשיטתו מצד
החפצא ובירורים שקשורים עם יסורים וגלות
ע"ד איוב.

לירושלמי - לא מובא כלל. לשיטתו מצד
הגברא שקשורים לאור וגאולה בלי ייסורים
ושטן וגלות.

פרק שני

יט, ע"א

האם גורסים במשנה וסד בסיד?

לבבלי - מסתפק האם הגירסא וסד בסיד או
הגירסא או סד בסיד. לשיטתו מצד החפצא
ולכן מספיק לדעה אחת בלי סד בסיד מכיון
שכ"א בחלק שלו.

לירושלמי - פשוט שהכוונה וסד בסיד
והגירסא או שייכת לסיפא לגבי שמרחיקים
את הגפת ואת הזבל ואת המלח ואת הסיד
והסלעים מכותל חברו שלושה טפחים או סד
בסיד. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך להיזהר
מאוד שלא להזיק לחבירו וגם סד בסיד שזה
ממעט את ההיזק.

יט, ע"ב

האם מותר להטיל מים על כותל אם יש לו
צער גדול?

לבבלי - מובא היתר להטיל מים על סלע,
אבל לא מובא דוקא במקרה של צער.
לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדבר על צער
של האדם, ורק בחפצא אם זה סלע מותר.

לירושלמי - מובא שר' יוחנן יצא מהבית

החדש?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין הבדל כלל, שהרי הרפת קדמה ולא משנה מי הבעלים כלל.

לירושלמי - כשהרפת קדמה לאוצר שאז בעל האוצר לא יכול למחות, ואז בעל הרפת השכיר את הרפת לשכן אחר, אז יכול בעל האוצר למחות בשכן החדש, אך אם בעל האוצר קיבל עליו את השכן החדש אינו יכול לחזור בו, ורשב"ג אומר שגם כשקיבל עליו יכול לחזור בו. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם התחלפו הבעלים ודאי שיכול למחות בבעל הרפת החדש. שהרי הוא קדם לבעל הרפת החדש.

כ ע"ב

האם יש דימוי בין הרחקת נזקין לקידושי אישה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין משווים בין נזקין לקידושין, שכ"א זה גדרים אחרים.

לירושלמי - רשב"ג אומר שגם אם קיבל עליו, היינו שמחל על ההיזק יכול לחזור בו שזה כמו שר' מאיר אומר לגבי קידושי אישה שהסכימה להתחתן איתו אפילו שיש בו מום - יכולה להתחרט ולומר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל ועכשיו אני יכולה. לשיטתו מצד הגברא ולכן משווים מכיון שמצד האדם זה שווה.

כא, ע"א

האם היו מלמדים שמלמדים את התינוקות ציונים וסימנים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן א"צ ללמד רק תורה שזה נותן להם את הכל. לירושלמי - מובא שמלמדים את התינוקות ציונים וסימנים להבין רמזים וחשבונות, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לדאוג לילד להסתדרותו בהמשך החיים.

כב, ע"ב

כיצד הראשון סמך את כותלו לכותל חברו? לבבלי - מובא: א. שמשנים את הגירסא

במשנה ואומרים שהכוונה שהבא לסמוך כותל ליד כותל חברו לא יסמוך א"כ הרחיק 4 אמות, ב. שגורסים שאם הי' לו כותל סמוך לחברו בריחוק 4 אמות ונפל לא יסמוך לו כותל אחר א"כ הרחיק ממנו 4 אמות, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שאסור לסמוך אלא שמשנה את הגירסא או שמדובר שעשה באיסור.

לירושלמי - מובאים תירוצים אחרים: א. שמדובר בעיר חדשה שמתישבים כולם יחד, ב. שמדובר בכותל ע"ג עמודים שאיני מעכב את מהלך הרבים שעוברים בין העמודים, ג. מדובר שזה סמוך אבל בצד אחר כמין גא"ם כמו צורת אות ד, לשיטתו מצד הגברא לכן אומר שמדובר באופנים שמתור לאדם לסמוך.

כב, ע"ב

האם מרחיקים את הסולם רק כשהוא לימין? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין הבדל באיזה צד וצריך להרחיק בכל אופן.

לירושלמי - מובא שמרחיק את הסולם רק לצד ימין, היינו שהוא קרוב לעיקר הכניסה לחצר או שהנמיה יכולה לקפוץ מיד אבל לצד שמאל היינו שזה קרוב לחצר מן הצד או שאין חשש כ"כ לנמי' שתקפוץ א"צ להרחיק את הסולם כ"כ, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם אין חשש כ"כ מותר לסמוך.

כד, ע"ב

מה טעם הרחקת האילן מהעיר בגלל צל או נוי?

לבבלי - פשוט שזה משום נוי העיר, לשיטתו מצד החפצא ולכן זה מצד עיצוב של העיר מצ"ע.

לירושלמי - מסתפק האם זה משום שעושה צל ואז אם זה ברשותו מותר או בגלל נוי העיר ואז גם ברשותו אסור ונשאר בספק, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש צד שזה עושה צל וזה מפריע לתבואה של האדם.

כה, ע"א

האם צריך ללכת ממערב למוכי שחין?

אלא שא"צ לשמור את השטר אחרי 3 שנים. לירושלמי - א"ר יוחנן שמענו מהולכי אושא שלומדים משור המועד, ור' יוסי אומר שזה שצריך שלוש נגחות בשלושה ימים נפרדים ולא באותו יום, זה לפי ר' יהודה. וקשה שהרי אומר ר' יהודה שלא אמרו שלוש שנים אלא כדי שיהי' באספמיה ויחזיק שנה וילכו ויודיעוהו שנה ויבוא שנה אחרת, ומדוע לומד משור המועד והרי יש לו סברא. לשיטתו מצד הגבירא שזה קשור לשור המועד שמתרים בו בפני הבעלים וזה עושה אותו למועד, וכן פה אכילתו שלוש שנים עושה את החזקה וכו'.

לו, ע"ב

האם יש מחלוקת בשלוש שנות הרעב של אליהו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו בשנת בצורת הרי ישנה לפעולה של חזקה.

לירושלמי - מובא כשם שחלוקים כאן ר"י ור"ע בהגדרת שלוש שנים האם הם שלימות או לא כך חלוקים בשלוש שנות הרעב של אליהו, לשיטתו מצד הגבירא ולכן צריך שיהיו שנים שניכרת אכילתם ולא שנות בצורת.

נד, ע"א

מהו עיקר חזקה?

לבבלי - מפורש שצריך להחזיק כמו שמחזיקים האנשים. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך חזקה רגילה.

לירושלמי - לרב עיקר החזקה זה הכנסת פירות והכוונה למעט שאם ראוהו חורש וקוצר ומעמר ודש ובורר ולא ראוהו מכניס פירות אינה חזקה, אבל במנכש ומעדר גם נחשב חזקה. לשיטתו מצד הגבירא ולכן צריך שיעשה משהו בשביל האדם היינו הכנסת פירות.

נב, ע"א

האם יש חזקה לאומנים?

לבבלי - מובא שאין להם חזקה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לאומן אין חזקה מכיון שכל כולו רק לתקן את הדבר, את החפץ שמביאים

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ושומר פתאים ה' ואי"ז נוגע כ"כ להלכה וכו'. לירושלמי - מובא שלא ללכת ממזרחו אלא ממערבו משום רוח מערבית, לשיטתו מצד הגבירא שדואגים לאדם.

יח, ע"ב

האם כרישין ובצלים מזיקים אלו את אלו? לבבלי - רק חרדל ודבורים מזיקים אלו את אלו, אבל בכרישין פשוט שרק הם מזיקים את הבצלים ולא להיפך, לשיטתו מצד החפצא ומכיון שכתוב מרחיקים את הכרישין מן הבצלים לכן ודאי שרק הם מזיקים את הבצלים ולא הפוך אפילו שהם מחלישים את הטעם לאדם אבל מצד החפצא עדיין נשארים כרגיל.

לירושלמי - גם כרישין ובצלים מזיקים א' את השני כמו בחרדל ודבורים, לשיטתו מצד הגבירא וזה שיש לאדם שוני בטעם זה נחשב שמזיקו. ועצ"ע.

כה, ע"ב

מה טעמם של ר' יוסי וחכמים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן כנראה צריך להרחיק מצ"ע ולא בשביל ישוב העולם שקשור לאדם כ"כ. ולר"י לא צריך להרחיק מצ"ע שהרי לא עושה ממש נזק ולכן על הניזק להרחיק את עצמו.

לירושלמי - מובא הטעם של חכמים שמרחיקים את האילן מן הבור מפני שישוב העולם בבורות ולר' יוסי א"צ להרחיק מכיון שישוב העולם גם באילנות, לשיטתו מצד הגבירא ולכן מביא הטעם בשביל האדם, משא"כ לבבלי.

פרק שלישי

כח, ע"א

מה המקור לחזקת ג' שנים?

לבבלי - מובא בתחילה את הלימוד של הולכי אושא, אבל למסקנה זה סברא שאדם נזהר בשטרו רק שלוש שנים, ולכן א"צ להביא שטר אחרי שלוש שנים אלא נאמן בחזקתו. לשיטתו מצד החפצא שהחזקה נעשית ממילא

עם אברהם אבינו, יופי של שכינה, אדם הראשון וחווה, מת שאחז בזקנו של מכשף לבבלי - מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על דברים שלא כ"כ נוגעים אלינו אלא מצד הענין עצמו. לירושלמי - לא מובא כל זה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק דברים שנוגעים להלכה לאדם.

נח, ע"ב

לאיזה ענין מועילה חזקת מרזב?

לבבלי - מובא שלהאריך ולהרחיב בו לזה אין לו חזקה, אבל יש חזקה שבעל החצר לא יכול לעקרו, ר' יוחנן אומר לכל אותה הרוח אין לו חזקה, היינו שיכול בעל החצר לשנותו מרוח א' לרוח אחרת, אבל יש לו חזקה שבעל החצר לא יכול לעקרו, ומוסיף גם פירוש שלישי, שאין לו חזקה שאם רוצה לבנות תחתיו בונה ויש לו חזקה שאם בא לעוקרו אינו עוקרו. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש אפשרות גם לבנות תחתיו שהרי"ז חצר שלו.

לירושלמי - לא מובא הפירוש השלישי. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין יכול לבנות תחתיו שאז חוסם לאדם את כל ההשתמשות במרזב. ועצ"ע.

פרק רביעי

סב, ע"א

המוכר שדה ומסמן רק שני גבולות וחצי לבבלי - לא הובא, רק דבר דומה לגבי מצר א' ארוך ומצר א' קצר בדף ס"ב ע"א. לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שכוונתו לכל השדה אלא שזה באלכסון.

לירושלמי - מובאת מחלוקת: לרב הונא נותן לו רצועה של מזרח דרום וחצי מערב ולרב יהודה נותן לו רק את החצי הדרומי של כל השדה ולר' ירמי' נותן רק חתיכות חתיכות הצמודות לגבול של כל א'. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם למה היתה כוונתו, ומכיון שזה מוזר שאינו מסמן את כל גבולתיה ולכן יש דעה שנותן רק חתיכות חתיכות הצמודות לגבול של כל א'.

אליו, ואין לו מציאות לעצמו בשביל להחזיק. שמשתכלים מצד החפץ שבא רק לתיקון.

לירושלמי - מובא רק השותפין והאריסין והאפוטרופין אין להם חזקה, משמע שלאומנים יש חזקה, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש גם לאומן פרטיות ויש לו חזקה בנכסים.

מז, ע"א

האם יש חזקה לאיש בנכסי אשתו לאחר שנתגרשה?

לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא והרי נתגרשו ואין לזה על זה כלום. וזה שלא מחתה סימן שזה שייך אליו שאם לא היא היתה מוחה.

לירושלמי - משמע שרק אחר פטירתה יש לו חזקה אבל בחייה אפילו שנתגרשה אין לו חזקה, לשיטתו מצד הגברא והרי הי' להם קשר וקשה לה למחות בבעלה גם לאחר הגירושין ורק לאחר פטירתה שאז היורשים לא קשה להם למחות ולכן אם לא מחו ודאי שיש לו חזקה.

מג, ע"א

מה המחלוקת בין נעל וגדר במקום שאינו ראוי לכך?

לבבלי - מהגמרא משמע שצריך לגדור ולפרוץ דוקא במקום שראוי לכך, ואין מחלוקת. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם זה מקום ראוי נחשב לחזקה.

לירושלמי - מובאת מחלוקת, שרב אומר רק אם פוחת מעשרה או מוסיף על עשרה, היינו שזה במקום שראוי לגדור אז נחשב חזקה, ושמאל אומר אפילו בפרץ מקום שאינו ראוי לפרוץ וגדר מקום שאינו ראוי לגדור הרי זו חזקה. לשיטתו מצד הגברא, והרי כל הענין שהאדם עושה פעולה מסוימת ולכן יש דעה שאפילו במקום שאינו ראוי נחשבת פעולתו לחזקה. [ועצ"ע, שהרי רב שבד"כ קשור לגברא פה סובר כבבלי].

נח, ע"א

כל האגדות על ר' בנאה שציין מערות ודיבר

סח, ע"ב

מהו חלק מהים ששייך לעיר?

לא מדייק כ"כ בדברי האדם.
לירושלמי - מסתפק האם זה שפירש זית
במקום פלוני משמע ששאר הזיתים לא
מכורים או שכולם מכורים ופירש זית פלוני
משום חשיבותו ונשאר בספק. לשיטתו מצד
הגברא ולכן חוקר בדעת האדם ובדבריו.

עב, ע"ב

הקונה סדן שקמה ושני אילנות, האם קנה
קרקע?

לבבלי - משמע שקנה גם את הקרקע, וכן
אם מקדיש הקדיש גם את הקרקע. לשיטתו
מצד החפצא ולכן נוטה לומר לכו"ע שקנה
את הקרקע כיון שכל ענין העצים שזה חלק
מהקרקע.

לירושלמי - לר' ישמעאל קנה קרקע, לרבנן
לא קנה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה
שלא קנה קרקע מכיון שכוונת האדם רק
לעצים.

עא, ע"א

מה החילוק בין מוכר לנותן?

לבבלי - במוכר הי' לו לפרש, ובנותן לא הי'
לו לפרש. כי הקונה אינו מתבייש מהמוכר
ולכן הי' לו לפרש למוכר זה תמכור לי,
משא"כ במקבל מתנה. לשיטתו מצד החפצא
ולכן מדבר מצד ענין טכני שהי' לו לפרש.

לירושלמי - מחלוקת, לר' אבא כי הנותן בעין
יפה הוא נותן משא"כ במוכר. ר' שמואל
אומר כי הלוקח אינו מתבייש לדקדק למוכר
ולומר לו זה תמכור לי, אך המקבל מתנה
מתבייש. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם
מצד האדם שכל הנותן בעין יפה הוא נותן
משא"כ במוכר.

פרק חמישי

עג, ע"א

כל האגדות של רבה בר בר חנא
לבבלי - מובא באריכות על בעלי חיים גדולים
מאוד וניסים נפלאים ואגדות על העתיד לבוא
וגם את השד הורמיז. לשיטתו מצד החפצא
ולכן מדברים על דברים גדולים מצ"ע אפילו
שאי"ז שייך כ"כ להשגת האדם.

סט, ע"ב

מה הדין במוכר לו אילנות וזית?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן

לבבלי - אם פתיחתו לצד העיר נמכר עמה,
ואם פתיחתו לחוץ אינו נמכר עמה. לשיטתו
מצד החפצא ולכן מדבר מצד הפתח שכולם
הולכים אחרי הפתח ואולי זה ע"ד כיבוש
וכמו מיצר שהחזיקו בו רבים שע"י הפתח
נחשבים ממש לחפצא א' שנראים כאחד.

לירושלמי - מה שנמצא בתחום של העיר
מכור עם העיר ומה שלא בתחום לא מכור.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר איפה זה
נמצא ומה שבתחום של העיר נמכר עם העיר
מצד שזה חלק מאותו רשות שהאדם יכול
לילך שם, ואפילו שהפתח לכיוון אחר ואינם
נראים כ"כ כאחד מכיון שזה שייך לתחום של
אנשי העיר, ועצ"ע.

סט, ע"א

האם מלבנות של חלונות נמכרות עם הבית?
לבבלי - מסתפק, אבל רק במלבנות
שמחוברות לכותל. לשיטתו מצד החפצא
ולכן רק אם מחובר ממש לכותל או יש סברא
שזה חלק מהבית.

לירושלמי - מסתפק גם אם לא מחוברות
לכותל. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם אם לא
מחובר אבל מצד דעת האדם שעומד לחברן
ולכן אולי התכוון למכור גם את זה לכן זה
מכור.

המשך

איזו ערוגה אינה נמכרת עם השדה?

לבבלי - אפילו ערוגה קטנה של בשמים ויש
לה שם בפ"ע אינה נמכרת עמה. לשיטתו מצד
החפצא ולכן אם נחשבת אפילו ערוגה קטנה
אין נמכרת עמה.

לירושלמי - רק בערוגה שהיא ששה על ששה
ויש לה שם בפ"ע אינה מכורה. לשיטתו מצד
הגברא ולכן רק בערוגה שהיא 6 על 6 שלגבי
האדם רק אז נחשבת כמציאות בפ"ע.

לירושלמי - לא הובא כל זה. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מוזכר דברים שנפלאים מהשגת האדם.

המשך

הבונה עיר, איזה רוחב דרכים מקבל?
לבבלי - מובא שדרך מעיר לעיר זה שמונה אמות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על המינימום של דרך שצריך לעבור בה קרון.
 לירושלמי - מובא שמקבל 4 דרכים ל-4 רוחות העולם ור' חנינא קיבל מר' מנא שרוחב הדרך מ-8 ועד 16 - כדי שיהא קרון הולך וקרון בא זה כנגד זה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם שצריך קרון הולך וקרון בא שזה דרך האנשים.

פב, ע"א

ענף העולה מהשורש ומהגזע כאחד
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מחלק כ"כ ולכן משמע שגם זה נחשב לגזע.

לירושלמי - מובא שהרואה את הצל זהו שורש והרואה את החמה זהו גזע ואם עולה משרש ומגזע ביחד נחשב לשורש ורק אם זה מהגזע ולא מהשרשים נחשב לאילן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק לפי מראה האדם שמה שעלה מתחת האדמה זה שורש ואם זה גם מהגזע וגם מהשרשים אז נחשב לשורש, שאפילו קצת שלא נראה לאדם כבר נחשב לשורש. ועצ"ע.

פב, ע"ב

הקונה ג' אילנות, האם יש לו כמלוא האורה וסלו?
לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן ב-3

אילנות יש פה חשיבות ולכן קונה כמלוא אורה וסלו.

לירושלמי - שואל ע"ז והרי דרך אין לו ואין יכול להיות שיהי' לו מלוא אורה וסלו. לשיטתו מצד הגברא ושואל שזה לא הגיוני מצד תפיסת האדם.

פג, ע"ב

מכר חצי ראש, האם מכר חצי רגליים?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין שום משמעות לחצי ראש ורק ראש שלם, אבל בחצי לא קנה כלום.

לירושלמי - למסקנה כן, וכן אם מכר חצי קנה מכר חצי כבד וי"א שלא, לשיטתו מצד הגברא והרי האדם התכוון לדבר מסוים אפילו שמצ"ע א"א לחלק ולכן קונה חצי.

פו, ע"ב

האם חנוני פטור מלהטיף משום שהוא טרוד?
לבבלי - לא מובא טעם זה, לשיטתו מצד החפצא ולא מתחשבים באדם שטרוד ופטור מצ"ע, שעל זה לא חלה המכירה.

לירושלמי - מובא טעם זה שהוא שכיר יום וטרוד ולכן פטור, לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחשב באדם שהוא טרוד.

פרק שישי

צג, ע"ב

הקונה פירות ומצא שמעורב בהם מין אחר
לבבלי - קטנית מקבל עליו הקונה רובע לסאה אבל עפרורית לא מקבל עליו שיהי' מעורב בפירות, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק עפרורית לא מקבל, שזה משהו אחר ואינו קשור למכירה כלל.

לירושלמי - הפוך, שטינופת מקבל עליו רובע לסאה אבל מין אחר אינו מקבל עליו כלל וי"א שמין אחר מקבל יותר מרובע לסאה, לשיטתו מצד הגברא והאדם מקבל עליו גם טינופת שזה חלק מהדבר, אבל מין אחר שלא חשב על זה אינו מקבל כלל, או שנח לאדם מין אחר שמקבל יותר מרובע לסאה.

צג, ע"ב

איזה מנהג הי' בירושלים?

לבבלי - המנהג הי' שאם המפה פרוסה האורחים נכנסים ואם נסתלקה המפה אין נכנסים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מסלקים את המפה לגמרי ואז אין נכנסים.

לירושלמי - המנהג הוא שכאשר פורסים מפה על הפתח כהוגן האורחים נכנסים וכאשר מהפכים במפה את הימין לשמאל יודעים

החפצא ולכן מביא הסבר ראשון שזה מצד הכוכים שהם שונים בגלל שזה שהם נפלים והם קטנים.

לירושלמי - מובא רק ההסבר השני, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר באופן שהאדם מסדר את הכוכים בצורה שלא יגעו בשאר הכוכים.

פרק שביעי

קג, ע"א

האם טרשים נמכרים עם השדה דוקא כשהם לא מפוזרים?

לבבלי - רב עוקבא אומר כ"ש אם הם מפוזרים, היינו שלבבלי ככל שמפוזרים יותר יש יותר סברא שנמכרים עמה. לשיטתו מצד החפצא ולכן כשהם מפוזרים אין להם כ"כ חשיבות ולכן נמכרים עמה.

לירושלמי - מה שטרשים פחות מעשרה טפחים נמכרים עם השדה רק כשהם נמצאים במיעוט השדה ולא מפוזרים ברובה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם לדעתו למוכרם דוקא כשרואים מרוכזים נותן בליבו למכרם, שאז אין בהם כ"כ צורך וע"ד זבל שבמרוכז מסריח ובמפוזר משייח וכן כאן גם ע"י שמפוזרין יכול להשתמש בזה לכל מיני דברים כמו להניח עליהם חפצים וכו' משא"כ כשמרוכזים אין משמשים כ"כ שאין צורך במקום כזה גדול של טרשים משא"כ מפוזרים. נויש לקשר זה עם הסוגי' במס' מגילה מתי יותר 9 נראים כעשר כשהם מרוכזים או כשהם מפוזרים, שמצד החפצא אז כשהם מרוכזים זה נראה יותר אבל מצד הגברא אז שרואה עוד א' ופתאום עוד א' וכו' זה נראה יותר הרבה, וע"ד המנחה ששלח יעקב לעשו שהי' ריוח בין עדר לעדר שזה יותר מפתיעו ומרצהו.]

קג, ע"ב

מה הספקות בצורת הטרשים שנמכרים עם השדה?

לבבלי - מסתפק אם זו צורת שיר או צורת קרני שור וצורת עקלתון, לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא עקלתון זה בסוף שדוקא שיש בזה חשיבות אז יותר נראה שנמכר עם

שכבר מלא ואין נכנסים עוד, לשיטתו מצד הגברא ולכן רק משנים את המפה ואז אין נכנסים. ועצ"ע.

צה, ע"א

מה הלשון למכירת יין יפה יין גרוע וחומץ? לבבלי - אם אמר לו המרתף של יין הכוונה ליין יפה, אם אמר לו מרתף זה של יין הכוונה ליין הנמכר בחנות, אם אמר לו מרתף זה אפילו של חומץ. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לומר בפירוש יין, לא סומכים על כוונת האדם.

לירושלמי - אם אמר 100 חביות אני מוכר לך חייב להעמיד לו יין יפה כרוב היין הנמכר באותו מקום, ואם אמר לו 100 חביות יין אני מוכר לך חייב להעמיד לו יין יפה כרוב היין הנמכר באותה חנות, ואם אמר 100 חביות אלו אני מוכר לך - אפילו חומץ יכול לתת לו. לשיטתו מצד הגברא ולכן כשאומר 100 חביות, אפילו שלא אמר יין, ודאי בגלל כוונת האדם צריך להביא יין. ועצ"ע.

צט, ע"א

האם הארון הי' באמצע קדש קדשים? לבבלי - ארון שעשה משה 10 אמות לכל רוח ולא כתב עומד באמצע, היינו שהארון עומד באמצע רק בין צפון לדרום, אך הוא נמצא במערב. ומזרחו יש 20 אמה עד הדביר. לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה באמצע בין צפון לדרום.

לירושלמי - הארון עומד באמצע, גם בין הצפון לדרום וגם בין המזרח למערב. לשיטתו מצד הגברא, ולכן כשנאמר שהוא באמצע הכוונה לגמרי באמצע, גם בין מזרח למערב.

קא, ע"ב

מהי צורת כוכי הקברים שר' שמעון מוסיף? לבבלי - שני הכוכים האלה הם קברים של נפלים והם קצרים יותר ולכן אינם מזיקים כ"כ לכוכים שמצדידיהם. או שחופר את שני הקברים בקרן זווית ונמוך יותר משאר הכוכים ולכן אינו נוגע בשאר הכוכים. לשיטתו מצד

לבבלי - משמע שיש היקש ולא רק ק"ו, שמצד ק"ו הרי דיו לבא מן הדין להיות כנידון וא"א שהבן יקדם לבת בנכסי האם בזמן שהוא רק לומד מהבת, לשיטתו מצד החפצא לכן לומדים את הכל מהק"ו ולכן אומר דיו שא"א שהנלמד יהי' יותר מן המלמד (וע"ד דון מינה ומינה).

לירושלמי - זה ק"ו שאם הבת שהורע כוחה בנכסי האב יפה כחה בנכסי האם הבן שיפה כוחו בנכסי האב אינו דין שיפה כחו בנכסי האם, לשיטתו מצד הגברא וסובר שלומדים רק פרט מסוים (וע"ד דון מינה ואוקי באתרא) שמצד האדם צריך לומר שהבן קודם בנכסי האם כמו בנכסי האב מצד חשיבותו.

קיג, ע"ב

האם אומרים לא תהא שמיעה גדולה מראי' ? לבבלי - מובא ששלשה שנכנסו לבקר את החולה רצו עושים דין שלא תהא שמיעה גדולה מראי', לשיטתו מצד החפצא ולכן לא חוששים שהם נוגעים בדבר כלל ולא אומרים שמכיון שראו אין יכולים לדון, שהרי ההתאמתות שבראי' זה הרבה יותר משמיעה. לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש חשש שנוגע בדבר שכאשר רואה כבר אין יכול לשמוע צד אחר, וגם בדיני ממונות צריך לחשוש לזה.

קיו, ע"א

האם הארץ נתחלקה לעומדים בערבות מואב ?

לבבלי - מובאת מחלוקת: לר' יוחנן לבאי הארץ נתחלקה ולר' יהושע בן קרחה גם ליוצאי מצרים וגם לבאי הארץ נתחלקה, לשיטתו מצד החפצא ולכן הלשון "לבאי הארץ" מדבר על המטרה שבאו לארץ וזכו בנחלה (בחפצא).

לירושלמי - הגירסא בדעת ר' יהושע גם ליוצאי מצרים וגם לעומדים בערבות מואב נתחלקה הארץ, לשיטתו מצד הגברא ולכן לומדים מערבות מואב שאז מצד האדם באו כברית עם ה' ובזכות זה נחלו.

השדה.

לירושלמי - מסתפק אם זה צורת מקלות היינו עקלתון או כשורה וכן מסתפק אם עשוי כחצובה היינו בצורת משולש, לשיטתו מצד הגברא לכן דוקא עקלתון זה הראשון שזה הכי קל, שאין בזה חשיבות כ"כ ולכן נמכר עם השדה, אבל אם יש בזה חשיבות יותר קשה שיימכר עם השדה, ועצ"ע.

קו, ע"א

המוכר שדה במיצריו

לבבלי - רב הונא אומר שאם יש טעות בשתות הרי"ז כפחות משתות ור' יהודה אומר שתות כיותר משתות, לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו טעות של שתות בטל מקח ורק רב הונא שבד"כ קשור לגברא (קידושין סב ע"א) סובר שאין מקפיד כ"כ והחידוש הוא שיותר משתות בטל מקח.

לירושלמי - רב הונא אומר הפוך שטעות בשתות נחשב כיותר משתות, לשיטתו מצד הגברא ולכן רב הונא שקשור לגברא סובר שמחמירים בטעויות ולכן שתות כיותר משתות כי החידוש הוא שפחות משתות המקח קיים. ועצ"ע.

פרק שמיני

קטו, ע"ב

איך דחו מסברא את דברי הצדוקים בירושה שאומרים שבן ובת שוין ?

לבבלי - דחו דבריהם מפסוק "אלה בני שעיר החוריי" ולא מסברא, לשיטתו מצד החפצא לכן צריך פסוק לומר שבן קודם שזה ממש מצד עצם הירושה ולא רק דין על האדם שצריך להקדים את הבן.

לירושלמי - דחו דבריהם שאמרו שהרי בת הבן יורשת וק"ו לבת שלו ממש ודחו שזה שבת הבן מקבלת זה רק מצד האחים, אבל בת ממש באה מכת הזקן ולכן אינה יורשת, לשיטתו מצד הגברא ולכן דוחים מסברא שזה בהיגיון של האדם. ועצ"ע.

קי"א, ע"א

האם בן יורש את אמו בק"ו ?

ליד המכס יכול להסביר שזה שקרא לו עבד זה בגלל שמשמשו כעבד, לשיטתו מצד החפצא ולכן אם אמר במכס שהוא עבדי ודאי שלא נאמן, שהרי אין לו בעלות על דבריו. לירושלמי - מחלוקת: ו"א כבבלי ו"א שגם אם אמר במכס שהוא עבדי נאמן לומר אח"ז שהוא בני [ו"א שאין מחלוקת ומדובר לא במכס כבבלי], לשיטתו מצד הגברא לכן יש אומרים שמאמינים לאדם לגמרי, גם אם אמר במכס שהוא עבדי.

המשך

האם אפשר לכתוב צוואה בכל לשון?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אולי צריך רק בלה"ק כדי לפעול את הענין המהותי שבירושה.

לירושלמי - מובא שאפשר בכל לשון לכתוב צוואה, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר בכל שפה שהאדם מבין.

קלז, ע"א

האם יש כאלה שהתנו עם הבעל שלא ימרוד?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן האישה היא חפצא של הבעל ואין יכולה להתנות עמו כלל.

לירושלמי - מובא שהיו כאלה שכתבו בכתובה שאם הבעל ימרוד באשתו ישלם לה כך וכך אם היא תמרוד בו תשלם לו כך וכך זה נחשב לתנאי מומן וחייבים לקיים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיב גם אם הבעל מורד באשה ולא מסתכל על האשה שהיא רק כמו חפצא שלו ויכול למרוד בה ח"ו.

פרק תשיעי

קלט, ע"ב

האם בנות שניזונות מקבלות גם צרכי נישואין?

לבבלי - לא הובא, ויש משמעות לרשב"ם שמקבלות צרכי נישואין. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסתכל מצד האשה שזה כלול בצרכיה כמו מזונות.

לירושלמי - ברור שלא מקבלות צרכי נישואין. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שאין כלול צרכי

קיה, ע"ב

האם יש בתורה ספקות?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין ספקות, שהתורה מצ"ע ברורה ללא ספקות גם בלי האדם. והפוך, שאם יש ספקות זה מצד "במחשכים הושיבני" מצד הגלות של האדם ולא מצד התורה.

לירושלמי - מובא שכל מקום שנאמר מורשה לשון ספק הוא, וכן על התורה שכתוב "מורשה קהלת יעקב" יש בה הרבה ספקות עד שיגיע בה ומוצא ישוב לכולן, לשיטתו מצד הגברא, לכן מודגש עבודת האדם בתורה, שיגיע ומוצא ישוב לכולם, וגם שבתורה עצמה יש דוקא ספיקות שזהו ענין נושא הפכים שהכל יכול וכוללם יחד "נמנע הנמנעות".

קכג, ע"ב

בידי מי עשו נמסר?

לבבלי - מובא שאין עשו נמסר אלא בידי יוסף, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על ביעורו לגמרי של עשיו שזה יהי' ע"י יוסף דוקא.

לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין מזכיר יוסף דוקא, שמדבר גם על כיבוש חלק מעשיו, שזה לא דוקא בידי יוסף.

המשך

מה האיסור להשוות את הבכור לאחים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ומשמע שגם בדיעבד אין אפשרות להשוות בכור לאחים שזה דין בעצם הירושה וא"א לשנות, כנ"ל.

לירושלמי - מובא שרק לכתחילה יש איסור אבל בדיעבד אם השווה ודאי שיכול לשנות וע"ד כל מה שהתורה אומרת לא תעשה אם עשה עשה, לשיטתו מצד הגברא לכן נותן כוח לאדם שאם עשה עשוי.

קכז, ע"ב

האם יש נאמנות על בנו ועבדו?

לבבלי - אם עובר במכס ואמר שזה עבדי וחזר ואמר בני הוא פשוט שלא נאמן ורק כשאינו

לירושלמי - מובא שצריכים לומר בפני ב"ד דוקא, לשיטתו מצד הגברא והרי זה גם ענין הלכתי של דין ירושה ולכן צריך את הדיינים דוקא כדי לשנות תנאים בירושה.

המשך

האם סתם אחים הם שותפין?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין קשר בין קרבה משפחתית לשותפות בנכסיהם.

לירושלמי - מובא שסתם אחים הם שותפים עד 3 דורות מזמן מיתת האב, לשיטתו מצד הגברא ולכן בקרבה משפחתית ודאי הם גם שותפים.

קמז, ע"ב

מה המעשה שבגללו רבי התיר ליקח ירק במוצאי שביעית?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וזה מותר מצ"ע.

לירושלמי - מובא המעשה ששלח רבי פריא לר' יהודה הנשיא צנונות במוצאי שביעית וראה שהי' הרבה מאוד משא של גמל וחשב רבי שזה ספיחין ואמר לו שזרע אותם במוצאי שביעית, באותה שעה התיר רבי ליקח ירק במוצאי שביעית שראה ששכיח גידולים שנוצרו אחרי שביעית, לשיטתו מצד הגברא ולכן התיר ליקח בגלל מעשי האדם שראה שיש הרבה גידולים במוצאי שביעית.

קמז, ע"א

מה אחיתופל ציוה לבניו?

לבבלי - אמר להם רק אל תהיו במחלוקת עם מי שהשעה משחקת לו, לשיטתו מצד החפצא שרק כדי שלא יפסידו אמר להם את זה אבל לא ממש חזר בתשובה במחלוקת על זה שמרד בדוד.

לירושלמי - 3 דברים צוה אחיתופל לבניו: אל תמרדו במלכות בית דוד וכו' ואל תשאו ותתנו עם מי שהשעה משחקת לו ואם עצרת ברורה סימן טוב לזריעת חטים שהם יצליחו ולא ידוע אם ברורה הכוונה בטל או בשרב, לשיטתו מצד הגברא שקלט שזה עונש בידי

הנישואין במזונות ואדרבה שבעלה שנכנסת לרשותו ישלם, וא"א לחייב את נכסי האב שיוצאת מרשותו ולא לזה הי' כוונתו בשעת החיוב של הכתובה.

המשך

מה הגדר של נכסים מרובים?

לבבלי - מחלוקת: לדעה א' אם יש מספיק למזונות ל"ב חודש ולדעה ב' רק אם יש מספיק למזונות עד שיבגרו הבנות. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שדואגים לבנות עד שיבגרו שזה חלק מחיוב הנכסים ולא רק חיוב על הגברא.

לירושלמי - פשוט לכו"ע שאם יש מספיק למזונות ל"ב חודש נחשב לנכסים מרובין. לשיטתו מצד הגברא ולכן דואג לבנות רק ל"ב חודש ולא יותר שזה רק חיוב על הגברא ולא חלק מהנכסים.

קמא, ע"ב

האם מבטלת צרת נקבה את שמחת הזכר?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין סברא להתחשב כלל בצער ובפרט שיש מעלה בבת לר' יהודה שמפרש והי' ברך את אברהם בכל שנולדה לו בת, ולא כר' מאיר (שקשור לגילויים) שמפרש הפוך.

לירושלמי - מובאת מחלוקת: אם אומר אם תלד אשתי נקבה תטול מנה ואם זכר יטול 200 וילדה זכר ונקבה אין לו אלא מנה בגלל שביטלה צרת הנקבה את שמחת הזכר, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם הנקבה מקלקלת את שמחת הזכר אין מקבל אלא מאה.

קמג, ע"ב

האם היתומים צריכים לומר בפני ב"ד "ראו מה שהניח לנו אבא הרי אנו עושים ואוכלים"?

לבבלי - לא מובא, ואפשר גם בפני עדים או בפני הציבור, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין צריך דוקא ב"ד שהם יכולים לפעול את הענין מצד עצמם, מצד בעלותם על מעשי ידיהם.

שמים על זה שמרד בדוד ועשה תשובה על זה.

פרק עשירי
קס, ע"ב

האם יש מקור מפסוק לגט מקושר?
לבבלי - במסקנה מובא שזה מדרבנן כדי שהכהנים לא יגרשו את נשותיהם והפסוק זה רק אסמכתא, לשיטתו מצד החפצא ואין מקום לתקנה שתקנו בשביל הכהנים שיהי' לזה מקור מפסוק.
לירושלמי - מובא שכתוב "ואקח את ספק המקנה ואת החתום" ש"את החתום" זה הולך על גט מקושר, לשיטתו מצד הגברא, ולכן אפילו תקנה שהיא בשביל הכהנים זה חשוב כדי שיהי' פסוק מפורש לזה.

קמט, ע"ב
האם מטלטלים נחשבים שיור בדברי שכיב מרע?
לבבלי - זה נחשב שיור. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו מטלטלין יש בהם חשיבות מצ"ע, ונחשבים לשיור.

לירושלמי - זה לא נחשב שיור ולא עשה כלום, לשיטתו מצד הגברא ומטלטלין אין בזה כ"כ חשיבות לאדם ולא נחשב לשיור, שאם הי' מאמין שיחי' הי' צריך להשאיר קרקע, שזה נחשב בשביל האדם.

קסב, ע"א

מה המרחק בין הכתב לחתימות העדים?
לבבלי - מביא רק את הדעה ששני שיטים פסול ושיטה אחת כשר, לשיטתו מצד החפצא ולכן מחלק באופן קבוע ששני שיטים פסול ושיטה אחת כשר.

קנו, ע"ב
מה עשו בני רוכל?

לבבלי - לכו"ע קימו קוצים ולא כורכום ור"א סובר שקוצים בכרם זה כלאים וחכמים סוברים שלא, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שגם קוצים נחשבים לכלאיים, שיש להם חשיבות מצ"ע.

לירושלמי - מחלוקת: לרבי כדי שיהיו העדים נקראים עם השטר לרשב"א רק כמלוא שיטה לר' דוסתאי המרחק הוא מלא חתימת יד העדים, לשיטתו מצד הגברא לכן מביא שזה תלוי באדם שהעדים נקראים עם השטר או כמלוא שיטה או לפי כתב העדים.

לירושלמי - מובא שר"א רצה לקללם מכיון שהם זורעים כורכום בכרם וחכמים סוברים שרק קימו קוצים בכרם ואי"ז נחשב לכלאים, לשיטתו מצד הגברא ולכן לכו"ע בקוצים שאינם ראויים לאדם אין בזה כלאיים.

קסג, ע"א

מה שיעור הריוח בין הגט לחתימות?
לבבלי - משערים ע"פ חתימת יד העדים בין לקולא בין לחומרא, לשיטתו מצד החפצא ולכן מחמירים גם בשטר שזה העיקר מצד החפצא.

המשך
מה הגירסא?

לבבלי - גירסת המשנה "ר' אליעזר" במקום "חכמים", לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא בחול לפי רבנן דבריו קיימים מכיוון שיכול לכתוב, וע"ד כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת שזה סברא מצד החפצא שכאילו כבר עשה מכיון שראוי לדבר, משא"כ בשבת שאין ראוי לכתוב אז כתיבה מעכבת.

לירושלמי - משערים לפי חתימת העדים רק לקולא אבל לא לחומרא היינו שאם הי' חותם העדים גס הולכים אחריו ואם הי' הכתב של השטר גס הולכים אחריו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מקילים בדיני שטר שהרי העיקר זה ההסכם בין האנשים, ולא חשוב כ"כ השטר.

לירושלמי - הגירסא היא חכמים אומרים בשבת דבריו קיימים, לשיטתו מצד הגברא ולכן בשבת דבריו קיימים בגלל שאין אפשרות לכתוב ואם לא יקיימו את דבריו תיטרף עליו דעתו וזו סכנה.

המשך

שטר שכתבו בו תנאי ומחקהו

והכסף נשאר אצל בעל הכסף ששם הוא נמצא.

לירושלמי - ודאי הכוונה לשרט הגדול שאימת שטר הגדול יותר מאימת שטר הקטן ומסתבר שפרע את הגדול, לשיטתו מצד הגברא וכנ"ל, וגם שמתבוננים בטבע האדם שפורע תחילה את הגדול.

קעג, ע"ב

מתי המלוה יכול להיפרע מן הערב?

לבבלי - גם אם אומר המלוה ע"מ שאפרע ממי שארצה אינו יכול לפרוע מן הערב רק אם אין נכסים ללוה, לשיטתו מצד החפצא ולכן הערב נהי' ערב רק לממון ולא לאדם, ולכן כשיש נכסים ללוה א"א לתבוע ממנו.

לירושלמי - אם אומר המלוה ע"מ שאפרע ממי שארצה יכול לפרוע מן הערב בכל אופן גם אם יש נכסים ללוה, לשיטתו מצד הגברא ולכן הערב נהי' ערב לא רק לממון אלא גם לאדם, שנהי' ממש במקום הלוה, ולכן אפשר לפרוע מן הערב בכל מקרה גם אם יש נכסים ללוה.

קעד, ע"א

מה הטעם שהלכה כרשב"ג בכל מקום?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והעיקר שהלכה כמותו ואין נוגע להסביר כ"כ את מעלתו.

לירושלמי - מובא שהלכה כמותו בכ"מ חוץ מערב וצידן וראי' אחרונה מכיון שהי' אומר הלכות קצובות הי' אומר מפי בית דינו, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע להסביר את מעלתו והסברא מדוע הלכה כמותו.

קעו, ע"א

האם מדמים כללים ופרטים בשבועות לחתימת הגט?

לבבלי - לא מדמה לדיני שבועות, לשיטתו מצד החפצא ולכן כ"א זה דין לעצמו ואין לקשר בין שבועות לגיטין שקשה לומר שהעדים יחתמו בשטר שכתוב בו גט רק על שאלת שלום ואינו דומה כלל לשבועות. לירושלמי - מדמים שכמו בשבועות הו'

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ומכיון שבפועל יש בתחילת השטר תנאי אז א"א לומר שזה בטל.

לירושלמי - מסופר שהי' שטר קידושין שהי' בו תנאי בתחילתו ובסופו כתבו שוב את התנאי ומחקוהו אז אנו תולים שחזרו בהם מהתנאי ולכן מחקו שכל מה שאפשר לתלות בתנאי תולים, לשיטתו מצד הגברא וכנ"ל שמקילים אם רואים כמו גילוי דעת מצד האדם שרוצה לבטל את התנאי ודאי מבוטל.

קסו, ע"ב

שטר שכתוב בו חנן ונני

לבבלי - דן רק בחנן וחנוני, לשיטתו מצד החפצא לכן מקפידים יותר ורק בחנן וחנוני אפשר ללמוד תחתון מעליון אבל לא אם חסר שתי אותיות. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיהי' את שורש המילה בשלימות.

לירושלמי - דן גם אם למעלה בשטר כתוב חנן ולמטה כתוב נני ונשאר בספק, כנ"ל ולכן אפילו אם כתוב רק נני גם ילמד תחתון מעליון. לשיטתו מצד הגברא ולפעמים האדם מכנה את חנן בשם נני.

קסח, ע"ב

מי שאבד שטרו

לבבלי - רק בשטרי מקח וממכר כותבים שטר חדש אבל לא שטר הלואה, לשיטתו מצד החפצא ולכן מחמירים בשטרות וא"א לכתוב שטר חדש בהלואה מחשש שמא יגבה פעמיים.

לירושלמי - בכל מקרה כותבים לו שטר חדש בב"ד, לשיטתו מצד הגברא כנ"ל ואין בעי' לעשות שטר חדש גם בהלואה. שהרי "עבד לזה לאיש מלוה" ולכן כותבין שובר והלוה יצטרך לשמור שוברו מפני העכברים.

קעג, ע"א

האומר שטר א' פרוע והי' שני שטרות א' גדול וא' קטן

לבבלי - המע"ה ולכן יד בעל השטר על התחתונה ושטר הגדול פרוע, לשיטתו מצד החפצא ולכן המוציא מחבירו עליו הראי'

ולכן השטר פסול לגמרי מצ"ע וא"א לגבות בו כלל.

לירושלמי – רב הונא אומר ששטר חוב מוקדם לא פסול לגמרי אלא שא"א לגבות בו למפרע מהזמן המוקדם שכתבו אותו אלא מהזמן האמיתי. וכן סובר ריש לקיש [ור"י סובר שפסול לגמרי, כבבלי]. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דיעה שרק למפרע א"א לגבות בו שזה רק בעי' מצד הגברא אבל השטר כשר מצ"ע.

מחבר כן גם לגבי הגט אם כותב "ושואל אני בשם פלוני" אז חתום על הכל ואם בלי ו' "שואל אני בשם פלוני חתום רק על שאילת שלום", לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם מקשרים את הכל.

המשך

האם יש דעה ששטר מוקדם כשר ורק א"א לגבות בו למפרע? לבבלי – לא מובא. לשיטתו מצד החפצא

מסכת סנהדרין

אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה ובחקירה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר בדיני עדות שזה קשור יותר לאדם.

ג, ע"ב

מה המחלוקות באם למקרא ולמסורת? לבבלי - מביא שחכמים הולכים לפי הכתיב ומאריך במחלוקת של אם למקרא או למסורת, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שהכתיב זה העיקר. לירושלמי - לא מובאת מחלוקת זו בפירושו, לשיטתו מצד הגברא ואולי אפשר לומר שסוברים שהולכים דוקא אחרי קריאת האדם.

המשך

האם הקב"ה דן יחידי?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע לנו כ"כ איך ה' דן. לירושלמי - מובא שאל תהי דן יחידי שאין דן יחידי אלא אחד אמר ר' יהודה בן פזי אף הקב"ה אין דן יחידי שנאמר וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו אלו מטיין לכף זכות וכו', שנמלך בב"ד של מעלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע לנו ללמוד איך ה' דן.

המשך

מה דינו של החשוד על נטילת שכר בדיון? לבבלי - אינו פסול לדון אא"כ יודעים בודאי שנטל, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם נטל שכר ממש פסול. לירושלמי - פסול לדון אפילו שהוא רק חשוד. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שרק חשוד כבר זה מראה שיש בו חיסרון בגברא.

ב, ע"א

איך סדר המסכתות?

לבבלי - מפורש שמסכת מכות זה אחרי סנהדרין, לשיטתו מצד החפצא וכל תכלית הסנהדרין זה כדי לחנך את האנשים ולהעניש את הרשעים.

לירושלמי - מסכת מכות נמצאת לפני סנהדרין, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש מטרה בסנהדרין מצד עצמו וקשור להשראת השכינה ולא רק כדי להעניש וע"ד ההבדל בין בתי דינים של ישראל לבתי דינים של גוי (לקו"ש חלק כד פרשת שופטים) וכן ההסבר בהקדמת נעשה לנשמע, שבוה רואים שבנשמע יש ענין בפ"ע ולא רק בשביל לעשות, ובלשון הרמב"ם: שהם עיקר תושבע"פ.

המשך

כמה דיינים צריך לגבי דיני חובות?

לבבלי - לא מובא, רק גזילות וחבלות בשלשה לשיטתו מצד החפצא ולכן בחובות א"צ כלל ב"ד מכיון שאי"ז קשור לחפצא כמו חבלות ורק בין אדם לחברו. לירושלמי - מובא שגזילות וחובות. בשלשה לשיטתו מצד הגברא ולכן גם חובות שזה רק חיוב בין האנשים יש בוה חשיבות מצ"ע ולכן צריך 3 דיינים.

ב, ע"ב

מהי פתיחת המסכת?

לבבלי - פותח בלשון המשנה גזילות וחבלות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על גזילות וחבלות שזה הנזק שנגרם מצ"ע. לירושלמי - פותח מיד בדיני עדות שכתוב "והיו אלה לכם לחקת משפט" שהייתי אומר

23 בסקילתו ולכן גם על התשלום צריך 23, לשיטתו מצד הגברא כיון שהכל חיוב ע"ז שהאדם לא שמר את שורו וכמו דיני נפשות. ועצ"ע.

ח, ע"ב

אם וודאי שהוא מזיד, האם צריך התראה? לבבלי - מחלוקת: לת"ק כן לר' יוסי בר' יהודה לא צריך שלא ניתנה התראה אלא להבחין בין שוגג למזיד, לשיטתו מצד החפצא ולכן כל ענין ההתראה זה רק כדי לוודא שהוא מזיד, אבל אם ידוע שהוא מזיד א"צ להתרות בו, שהחיוב נפעל מצד המעשה עצמו.

לירושלמי - לא מובאת הדעה השני', לשיטתו מצד הגברא, ולכן יש חובה להתרות באדם בכל מצב. שהתראת האדם פועלת את החיוב.

יא, ע"א

מה המעשה עם שמואל הקטן?

לבבלי - מובא מעשה בר"ג שאמר קראו לפני שבעה זקנים לעלי' ונכנסו שמונה. אמר מיהו שנכנס שלא ברשות? עמד שמואל הקטן על רגליו ואמר אני עליתי שלא ברשות. אלא ההלכה נצרכה לי ונכנסתי לשאול עלי'. אמר לו ר"ג ומה אלדד ומידד שכל ישראל יודעים שאילו הם שניים אמרתי שאתה חשוב כאחד מהם, וראוי לעבר שנים אתך. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מקפידים כ"כ אם נכנס שלא ברשות והעיקר התוצאה שמתעברת השנה ע"פ ב"ד.

לירושלמי - מוסיף שלא עיברו באותו יום בגלל שאחד נכנס בלי רשות והפליגו בדברי תורה ועיברו ביום לאחרי זה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מקפידים מאוד אם נכנס שלא ברשות ולכן לא עיברו רק ביום לאח"ז.

המשך

האם הודו במה שלא עשו כדי שלא לבייש? לבבלי - כן, שמוסיף ששמואל הקטן באמת נכנס ברשות, אלא אדם אחר הי', ורק ששמואל הקטן הודה כדי שלא לביישו, ומוסיף ועוד כמה סיפורים על ר' חייא ור' מאיר וכו' שהודו כדי שלא לבייש אחרים.

ו, ע"ב

ישב לפני הדיין וראה זכות לעני לבבלי - הלשון שלא ישתוק שנאמר "לא תגורו מפני איש" ובמ"א מובא הלשון "מדבר שקר תרחק", לשיטתו מצד החפצא ולכן זה ששותק נחשב גם לשקר כיון שנראה מסכים עם הדין (חפצא) אפילו שרואה זכות. לירושלמי - מובא רק הפסוק הראשון, לשיטתו מצד הגברא ואין זה נחשב לשקר ממש, שהרי הוא לא אומר כלום.

ח, ע"א

האם ר"מ וחכמים נחלקו בנערה מאורסה? לבבלי - פשוט שנחלקו במוציא שם רע ולא כתוב מה הדין בנערה המאורסה. לשיטתם מצד החפצא ואין סברא לומר שנערה המאורסה יהי' פחות מ-23 דיינים, שהרי עליה יש דין סקילה אם זנתה.

לירושלמי - מובא מחלוקת לר' מנא בנערה המאורסה חולקים כמה דיינים צריך, אבל במוציא שם רע כולם מודים שצריך 23 דיינים שבמקום שהעדים נסקלים שם הבעל לוקה ונותן מאה סלע, ולר' יוסי הפוך, שבמוציא שם רע חולקים אבל בנערה המאורסה כולם מודים שצריך 23 שבמקום שנסקלת שם מפסידה כתובתה, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא שבנערה המאורסה מספיק 3 דיינים, שכל הדין בנערה המאורסה זה חידוש שמענישים אותה יותר מאישה נשואה ולכן אפשר לומר שמחמירים עלי' גם שמספיק 3 דיינים. ועצ"ע.

ח, ע"א

האם שור הנסקל שנגח אדם ומת, כשדנים גם על הממון צריך 23 דיינים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ומשמע שבסקילת השור דוקא צריך 23, מכיון שמשווה את השור לבעליו שנאמר השור ייסקל וגם בעליו יומת, אבל בממון לא צריך 23 כיון שזה רק דין שקשור לשור (חפצא) ולא קשור לבעלים.

לירושלמי - מובא ששור הנסקל הי' צ"ל בדין בשלשה דיינים אלא שגזירת הכתוב שצריך

לשיטתו מצד החפצא ומשקרים מפני דרכי שלום וכמו שרואים בניחום אבלים שהיו אומרים דברים לא כ"כ אמיתים כדי לנחם את האדם.
לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא ונוגע מידת האמת וכמו שרואים בניחום אבלים שלא היו אומרים דברים לא אמיתים וע"ד ההסבר מדוע משה רבינו לא עשה כמו אהרן שהי' אוהב שלום ורודף שלום כי הי' מידת האמת.

יג, ע"ב
האם תקנו שלא יסמכו ללא הנשיא?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין ענין כ"כ בכבוד הנשיא.
לירושלמי - מסופר שבראשונה הי' כל אחד ממנה את תלמידיו כמו ריב"ז את ר"א ור"י וכו', ובסוף חלקו כבוד לנשיא ואמרו שב"ד שמינה שלא לדעת הנשיא אין מינויו מינוי. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע בכבוד הנשיא.

המשך

מהו נוסח גט מיאון?
לבבלי - מביא את הנוסח הרגיל ואז אומר שמכיון שראו שהנוסח ארוך ויבואו להחליף בגט רגיל לכן קיצרו את הנוסח ורק אומרים "מיאנה פלונית בת פלוני באנפנא". לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך להבדיל בין זה לגט שגט פועל ממש בחפצא שנהית גרושה ואסורה לכהן וכו' משא"כ במיאון שזה רק דין שקשור לגברא.

לירושלמי - מובא הנוסח הרגיל במעמד פלוני ופלוני מיאנה פלונית בת פלוני בפלוני בן פלוני בפנינו לא רעינא ביה ולא שוייהנא ליה ולא צבינא [איני רוצה] להיתנסבא ליה [להינשא לו]. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מובא שקיצרו נוסח זה שמא יבואו להחליף בגט כי סו"ס זה גם אותו ענין כמו גט ולא צריך כ"כ להבדיל ביניהם.

טו, ע"א

האם ההגמון שאל מדוע בעליו של השור יומת?

לבבלי - לא מובא המעשה, רק ההלכה כמיתת הבעלים כך מיתת השור. לשיטתו מצד החפצא ואין סברא לומר שזה שהשור נגח קשור כ"כ לבעלים שהרי זה חפצא ומציאות נפרדת מהבעלים.

לירושלמי - מסופר על אגנטוס הגמון שאל את ר' יוחנן בן זכאי שכתוב השור יסקל וגם בעליו יומת, מדוע להרוג את הבעלים? אמר לו שותף לסטים כלסטים, וכשיצא אמרו לו תלמידיו רבי לזה דחית בקנה לנו מה אתה משיב? אמר להם שהכוונה בפסוק

י, ע"ב

האם מתו בעין הרע?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין פועל ראית האדם כ"כ.
לירושלמי - מסופר על 24 קרונות של בית רבי שנכנסו לעבר שנה בלוד ונכנסה בהם עין הרע ומתו כולם בפרק אחד. לשיטתו מצד הגברא ולכן פועל עין הרע של האדם.

יא, ע"א

האם לשנה מעוברת מוסיפים כ"ט או ל' יום?
לבבלי - משמע שאפשר כ"ט יום ואפשר ל' יום. לשיטתו מצד החפצא וזה נחשב לחודש נוסף מצ"ע לכל דבר ולכן אפשרי שיהי' גם חודש של ל' יום.

לירושלמי - משמע שרק כ"ט יום. לשיטתו מצד הגברא והרי זה שמוסיפים חודש זה רק לתקנת האדם ולכן אין סברא שיוסיפו ל' יום אם אפשר להסתפק בכ"ט יום.

יב, ע"ב

האם מעברים שנה מפני הטומאה?
לבבלי - במסקנה לכו"ע לא מעברים מפני הטומאה, והמחלוקת היא רק כשעיברו בדיעבד האם מעוברת והגירסא היא ר' יהודה. לשיטתו מצד החפצא וא"א לומר שבגלל שהאדם טמא יוסיפו עוד חודש.

לירושלמי - מחלוקת: לת"ק אין מעברים מפני הטומאה ולר' יוסי מעברין. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שמוסיפין גם בגלל טומאת האדם שכל העיבור זה לצורך האדם.

הושע' וחצי שרי יהודה זה קרבן תודות. ואעמידה שתי תודות גדולות ותהלכות לימין מעל החומה לשער האשפות אמר רבי שמואל מזה שכתוב תהלכות ולא מהלכות משמע שהן ניטלות ע"י אחר, ולא מעצמן, ורב הונא מביא מהפסוקים בתורה ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת כל כליו וכן תעשו - הכוונה כן תעשו לדורות שצריך משה שהוא מלך ונביא. ואהרן אורים ותומים. ואספה לי 70 איש סנהדרין, שאל אביך ויגדך - זה השיר, וילך אחריהם הושע' ושירי יהודה זה תודות. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב מאוד ההוספה על העיר שזה חידוש מצד האדם ולכן מביא שזה בשותפות מלך ונביא ואורים ותומים ושיר וכו' ועצ"ע.

המשך

כמה היו בבתי הדין שבביהמ"ק? לבבלי - שני בתי דינים היו בבית המקדש של 23, אחד על פתח הר הבית ואחד על פתח העזרה. לשיטתו מצד החפצא שכל ביה"ד יש לו סמכות לגמרי של ב"ד לדיני נפשות. לירושלמי - שני הבתי דינים היו של 3 דיינים, אחד בחיל ואחד בהר הבית, ובתי דין של 23 היו בכל עיירות א"י. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא הי' להם סמכות כ"כ, ורק לדיני ממונות שבין אדם לחברו שמספיק 3.

המשך

איפה בשבת ישבו הסנהדרין שבלשכת הגזית? לבבלי - בשבתות וימים טובים ישבו בחיל. לשיטתו מצד החפצא שזה קשור למקום של דין על יד לשכת הגזית שזה שלימות בחפצא של דינים שפועלים בעולם. לירושלמי - היו יושבים בביהמ"ד שבהר הבית. לשיטתו מצד הגברא שא"י קשור למקום של דין רק ביהמ"ד שיושבים ולומדים לעצמם שלימות בגברא.

יא, ע"א

מה המחלוקות והנסים בקלפיות של הלויים והזקנים?

השור יסקל וגם בעליו יומת רק לגבי ההלכה שכמיתת הבעלים כך מיתת השור, מה מיתת בעלים בדרישה וחקירה ב-23, אף מיתת השור בדרישה וחקירה ב-23. אבל חס וחלילה להרוג את בעלי השור שנגח. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש הסבר [אפילו שזה רק לענות לגוין] שזה שהבעלים לא שמרו על שורם נחשבים כמו שותפים לליסטים.

טו, ע"ב

מה גדולה של עיר הנידחת שלא תהי' קטנה מדי ככפר ולא גדולה מדי ככרך? לבבלי - המחלוקת היא האם עיר הנידחת מעשרה ועד מאה לר"מ ולר"י ממאה ועד רובו של שבט. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם יותר מעשרה יש אפשרות שתהי' עיר הנידחת. וע"ד ההסבר בלקו"ח ט"ט עמ' 109 פ' ראה שזה חיוב מצד שהם יושבי העיר, שהחיוב מצד העיר חל גם על נשים וטף שלא חטאו וכו'.

לירושלמי - המחלוקת היא לר"מ זה מחמשה ועד עשרה ולר"י זה ממאה עד רובו של שבט. לשיטתו מצד הגברא ולכן לר"מ כשיש 10 אנשים זה כבר נחשב לציבור שלם שהשכינה שורה עליו וח"י לאבדם כעיר הנידחת.

טז, ע"ב

מה המקורות לדיני ההוספה על העיר והעזרות?

לבבלי - לא מאריך, אלא רק מביא שהמקור שצריך להוסיף על העיר והעזרות בסנהדרין של 71 הוא מהפסוק ככל אשר אני מראה אותך וגו' וכן תעשו. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך רק את הסנהדרין שיחול ע"ז קדושה של העיר והעזרות וע"ד פסק דין שפועל בעולם וא"צ אורים ותומים ומלך ונביא וכו'.

לירושלמי - מביא מקורות ר' יהודה אומר שכתוב בתחילה ויעל דוד בדבר גד זה מלך ונביא ויחל שלמה לבנות את בית ה' אלקי ישראל בהר המורי' אשר נראה לו אלו אורים ותומים לדוד אביהו זה סנהדרין שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך זה השיר וילך אחריהם

שנה הוא לא יושב משום אפסניא, שמחלק משכורת לחייליו לפי שנה, ונוח לו שכל השנים יהיו מעוברות. וכה"ג לא ישב בעיבור שנה שאינו רוצה שתתעבר השנה משום הקור בעבודתו ביום כיפור. לשיטתו מצד החפצא שזה סיבות שנוגעות לענין של עיבור מצ"ע, ומדברים רק מצד דברים טכניים, כמו משכורת לחיילים והקור במקוה ולא תענה על ריב.

לירושלמי - ר' חנינא אומר שאין מלך יושב בסנהדרין מפני החשד וכן בעיבור שנה לא ישב מפני החשד שנותן משכורת לחיילים לפי שנה כנ"ל, ור' מנא מכיון שאין כבוד המלך וכה"ג לשבת בישיבה של שבעה אנשים שהיא חבורה קטנה מידי. ועצ"ע אם חולקים. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה חשד באיש עצמו, ומדברים מצד כבוד הכה"ג והמלך.

יח, ע"א

כהן גדול שחטא

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין סברא לחלק בינו לאיש פשוט ולכן ודאי שרק מקבל את העונש על העבירה ואין סברא להעביר אותו מגדלותו.

לירושלמי - מובא שמלקין אותו ואין מעבירים אותו מגדלותו, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה חידוש שנשאר בגדלותו ולא אומרים שנחפץ לאיש אחר בגלל שחטא.

המשך

כמה דינים צריך בדיני ממונות של כה"ג? לבבלי - פשוט שזה בשלשה. לשיטתו מצד החפצא ואין סברא לחלק בגלל שהוא כה"ג. לירושלמי - צריך עשרים ושלשה, לשיטתו מצד הגברא שזה מצד חשיבותו וגדלותו של הכה"ג, וזה משפיע גם על שורו שנחשב קשור ג"כ לכה"ג עצמו.

יח, ע"א

מה החשש שהנשיא יהרוג?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא חוששים כ"כ מצד הפגיעה של הגברא

לבבלי - אין בזה מחלוקת ופשוט שעל 70 פתקים כתב זקן ועל שניים חלק, וכן לענין הלויים לא מובא שהי' נס. לשיטתו מצד החפצא ובדרך הטבע ולא סומכים על נס.

לירושלמי - התקנה שעשה משה בשעה שאמר לו הקב"ה פקוד כל בכור זכר בבנ"י אמר מי יקבל עליו משבט לוי לתת חמשת שקלים לגולגולת, מה עשה, נטל 22 אלף פטקין וכתב עליהם בן לוי ורע"ג כתב עליהם 5 שקלים, והטילן לקלפי, אמר להם בואו וטלו פטקיכם, מי שעלה בידו בן לוי הי' אומר לו כבר פדאך בן לוי, ומי שהי' עולה בידו חמשת שקלים הי' אומר לו מה אעשה לך מן השמים הוא. ור' נחמי' ור' יהודה הקשה א' לשני מי אומר שהגרלה זו בידי שמים והרי אין ברירה אחרת? אלא כך עשה: נטל 22 אלף פטקין וכתב לוי, 2731 כתב עליהם לוי 2731 כתב עליהם, 5 שקלים, והטילם לקלפי ואמר בואו טלו פטקיכם, ואז הי' נס שבאמת 273 יצא להם במקום לוי - 5 שקלים. ומעשה נס הי'. כיוצא בו לגבי אספה לי 70 איש מזקני ישראל, אמר משה אם אטול 6 מכל שבט הרי 72, אם אטול ששה מעשרה שבטים וחמשה משנים איזה שבט יקבל להיות פגום? מה עשה? נטל שבעים פטקין וכתב עליהם זקן ושנים חלק והטילן לקלפי אמר להם בואו וטלו פטקיכם מי שעלה בידו זקן הי' אומר לו מינוך מן השמים, ומי שעלה בידו חלק הי' אומר לו מה אעשה ומן השמים הוא. ור' יהודה ור' נחמי' הקשה א' לחברו כנ"ל אילו כתבתני זקן סילקת? אלא כך עשה: 72 פטקין הי' כתוב זקן ושנים חלקים, ואז קרה הנס שבאמת שנים לקחו את הפטקין החלקים ולא את הזקן. לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שהי' מוכח מצד שכל האדם שהי' בצורה ניסית.

פרק שני

יח, ע"ב

מה הטעם שמלך לא יושב בסנהדרין ועיבור שנה?

לבבלי - הטעם שמלך לא יושב בסנהדרין משום שכתוב לא תענה על ריב ובעיבור

מפסיקים בהספד בשביל ק"ש וכיום השני כן מפסיקים לק"ש אבל לא לתפילה, לשיטתו מצד הגברא ולכן ביום השני שהאבלות פוחתת מפסיקים לק"ש מכיון שצער האדם ביום הראשון הוא גדול מאוד ופוחת ביום השני.

יט, ע"א

האם מלך דן?

לבבלי - מובא שרק מלכי ישראל לא דנים אבל מלכי בית דוד כן דנים, לשיטתו מצד החפצא וכל החשש הוא רק בגלל תקלה שהייתה, אבל במלכי בת דוד אין חשש.

לירושלמי - מביא שמלך לא דן ואז שואל הרי כתוב "ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו" ונשאר בקושיא, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם מלכי בית דוד אין דנים שמלך לא קשור לדין מצ"ע.

המשך

האם גם באגדות יש חידושים?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מאריכים באגדות כיון שאינם נוגעים להלכות בעניני העולם מצ"ע.

לירושלמי - מובא שהקשיבו לדרשות של ר' לוי כי בטוח יש חידוש, לשיטתו מצד הגברא לכן קשור גם לאגדות שמתקנים את האדם.

כ, ע"א

מה טעם המנהגים שנשים או גברים תחילה בהלוויה?

לבבלי - לא מובא הטעם. לשיטתו מצד החפצא ולכן אי"ז ענין כ"כ לדבר על הכבוד של האנשים.

לירושלמי - מובא הטעם לאלו שאומרים שנשים תחילה שהם גרמו מיתה לעולם ומי שאומר גברים תחילה מפני כבוד בנות ישראל שלא יהיו מביטים בנשים, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים מצד כבוד הנשים או בגלל שהם גומרים.

כא, ע"ב

וכו'.

לירושלמי - ריש לקיש אומר נשיא שחטא מלקים אותו בכי"ד של שלושה, ואין מחזירים אותו להיות נשיא, שחוששים שיהרוג את אלה שילקו, שמע ר"י הנשיא וכעס ושלח לתפוס את ריש לקיש שאמר שמלקים אותו. ואז ברח לדא מוגדלא וי"א לכפר חטיא, שאל אותו אח"כ מדוע אמרת את זה, אמר לו וכי סברת שאפחד מכם ואמנע מללמד תורה? לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים להקפדה של האדם.

המשך

האם הקב"ה בעצמו גאל ישראל ממצרים? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה התוצאה שה' גאל אותנו ולא כ"כ משנה איך זה הגיע בהשתלשלות אפילו שעובר דרך ספי' המל' וכו' והעיקר שגאלנו. לירושלמי - הקב"ה בא לגאול את ישראל ממצרים לא שלח לא שליח ולא מלאך אלא הוא בעצמו, דכתיב ועברתי בארץ מצרים - הוא וכל מרכבתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע האהבה של ה' לעם ישראל שהוא בעצמו בא לגאול אותנו. ועיין סיום מס' פסחים לקו"ש חלק יא פרשת בא.

יט, ע"ב

מה המקור מפסוק שכה"ג יוצא אחרי נושאי המטה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אי"ז קשור לפסוק כיון שזה רק כבוד בשביל הנפטר ואי"ז ענין חשוב מצ"ע כ"כ.

לירושלמי - מובא הפסוק מן המקדש לא יצא שאינו יוצא עמהם אבל יוצא אחריהם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחשבים באבלות מצד האדם שמתתף גם בלווי'.

יט, ע"א

האם יש הבדל בין הספד של יום ראשון ליום שני?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחלקים בימי האבלות בגלל רגש האדם. לירושלמי - מובא שביום הראשון לא

הגברא ולכן מדבר שזה עונש צדדי שקיבל מהשמים שירד מלאך אחר במקומו.

המשך

מה הי' היו"ד שנטל הקב"ה משרי?

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - לרב הונא היו"ד שנטל משרי חצי ניתן בשרה (ה) וחצי על אברהם, ור' אושעי' אומר שעלה היו"ד ונשתטח לפני הקב"ה ואמר רבון העולמים עקרתני מן הצדקת הזו (שרה)? אמר לו הקב"ה צא לך, לשעבר היית נתון בשם נקבה ובסוף תיבה, חייך שאני נותן בשם זכר ובראש תיבה.

כא, ע"ב

מה הפירוש "והגית בו יומם ולילה"?

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - מובא ק"ו שאם יהושע ודוד שהיו עסוקים מאוד למדו תורה כל הזמן ק"ו אנחנו.

המשך

מדוע לא גנבו את אבני הכסף בימי שלמה?

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - מחלוקת: לר' יוסי לא גנבו בגלל כובדן שהיו אבני עשר אמות וכו' לרשב"י זה בגלל השפע הרב שהי' אז, שאין כסף נחשב בימי שלמה למאומה.

כב, ע"א

האם נשיא צריך ללבוש בגדים נאים?

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - מסופר שר' חנינא לבש בגדים פשוטים ואמר לו חזור ותלבש בגדי צמר בגלל שהולך לנשיא וכתוב "מלך ביפיו תחזינה עיניך".

פרק שלישי

כו, ע"א

האם בעל דין שמינה דיין יכול לחזור בו?

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - משמע מהמשנה שרק יכול לפסול את דיינו של חברו אבל לא את הדיין של עצמו, ויש פירוש שאינו יכול לחזור רק

האם שלמה נכשל בנשים סוסים וכסף? לבבלי - מובא רק שנכשל בנשים ובסוסים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על המכשול עצמו שזה נשים וסוסים ולא על כסף שזה רק גורם למכשול מצד האדם. לירושלמי - מובא גם שנכשל בכסף ומוכיח הכל מפסוקים, לשיטתו מצד הגברא ולכן מודיע לנו כמה צריך להזהר ואין אדם יכול לסמוך ע"ע כלל. ועצ"ע.

כב, ע"א

כמה קשין גירושין?

לבבלי - מאריך שהתירו יחוד לדוד ולא התירו גירושין, שהמגרש אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא משנה מה הסיבות של האדם, הגירושין קשים מאוד מצ"ע, שמפרידים כביכול בשם הוי' והשכינה שביניהם. לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם האדם יש לו סיבות נכונות - לא מחמירים עליו כ"כ, שהעיקר זה לטובת האדם.

כא, ע"ב

מה המעשה ששלמה ירד ממלכותו?

לבבלי - מאריך במעשה זה ששלמה חיפש את תולעת השמיר, שר הים מסר את השמיר לתרנגול הבר, וממנו לקח בניהו את השמיר, ולכן תרנגול הבר חנק את עצמו, ואשמדאי הוא זה שישב תחת שלמה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר שאשמדאי עצמו הוא זה שישב במקום שלמה כעונש על זה שהשתמש בו.

לירושלמי - באותה שעה ירד מלאך ונדמה כדמות שלמה והעמידו מכסאו וישב תחתיו והי' שלמה מחזר בבתי כנסיות ובתי מדרשות ואומר אני קהלת, הייתי מלך על ישראל בירושלים, והיו אומרים לו המלך יושב על כסא כבודו ואתה אומר אני קהלת? והיו מכים אותו בקנה ומביאים לפניו קערת גריסים (מאכל פשוט) באותה שעה אמר וזה הי' חלקי. ו"א שזה מקלו וי"א שזה הי' קנה, וי"א שזה הי' הקערה שאכל בה. לשיטתו מצד

לאחר שטען את טענותיו בפניו.

המשך

מה המרחק בין טבריה לציפורי?

לבבלי - לא הובא.

לירושלמי - מובא שהי' מקום בין טבריה לציפורי שממנו לטבריי' 7 מילין וממנו לציפורי זה 9 מילין. וי"א שהמרחק הוא 18 מיל.

לירושלמי - לת"ק בודקים אותם שמיטה אחת אם הם לא סוחרים בפירות שביעית, ולר' יוסי צריך שתי שמיטות. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שצריך פעמיים שאז זה יותר ודאי ע"ד שאדם עושה עבירה ושונה שהותרה לו. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך להרגיל את האדם לדרך טובה ולכן צריך שתי שמיטות.

המשך

האם רועי בהמה גסה כשרים לדון ולהעיד?

לבבלי - למסקנה רועים פסולים גם רועי בהמה גסה, ומגדלי בהמה פסולים רק בבהמה דקה. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם רועי בהמה גסה הרי הם פסולים מצד עצם מציאותם כרועים.

לירושלמי - הרועים שפסולים רק רועי בהמה דקה. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא בבהמה דקה שיש חשש יותר לגזל, רק אז האדם נפסל.

כז, ע"ב

האם לר' יוסי שעד זומם בדיני ממונות פסול זה רק לאותה עדות (שהרי ודאי אין שם פסול על האדם בכלל, שהרי ודאי כשר לדיני נפשות)?

לבבלי - לר' יוסי עד זומם בממון כשר לדיני נפשות, אבל לא לעדות אחרת בממונות. לשיטתו מצד החפצא לכן פסול לכל דיני ממונות.

לירושלמי - משמע שכשר אפילו לדיני ממונות, ופסול רק לאותה עדות. לשיטתו מצד הגברא ולכן משאירים את האדם בחזקת כשרות. ועצ"ע.

המשך

על מה נהרגו פפוס ולוליאנוס?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדברים על דברים שלא חייבים מצד הדין, ואדרבה אולי יש קצת איסור בדבר, שמחשיבים את חיי האדם יותר.

לירושלמי - נתנו להם מים בכלי זכוכית צבועה שהי' כתוב עלי' שם ע"ז ולא הסכימו

כו, ע"ב

האם גזלן דאורייתא צריך הכרזה?

לבבלי - משמע שרק גזלן דרבנן צריך הכרזה בשביל לפוסלו, אבל גזלן דאורייתא א"צ הכרזה.

לירושלמי - משמע שגם גזלן דאורייתא אינו נפסל לעדות, עד שיכריזו עליו בבית דין.

כד, ע"א

האומר נאמן עלי אבא, מתי יכול לחזור בו? לבבלי - מחלוקת ר' מאיר וחכמים רק לאחר גמר דין, שלר' מאיר יכול לחזור בו ולחכמים לא. אבל קודם גמר דין לכו"ע יכול לחזור בו. לירושלמי - שמואל אומר שזה רק אם לא נטל הדיין מזה ונתן לזה, היינו קודם גמר דין, אבל לאחר גמר דין אינו יכול לחזור בו לכו"ע. ר' יוחנן ור"ל אומרים אפילו נטל מזה ונתן לזה יכול הוא לחזור בו. לשיטתו מצד הגברא והרי כל זה רק בגלל שהסכים ואמר נאמן עליי אבא ותמיד יכול לחזור בו לדעה אחת ע"ד הפה שאסר הוא הפה שהתיר.

כד, ע"ב

האם עבדים פסולים לדון ולהעיד?

לבבלי - לא.

לירושלמי - כן. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך ייחוס בעדים ודיינים ועבדים פסולים.

כה, ע"ב

האם יש דעה שסוחר שביעית כדי להכשירם צריכים להיבדק שתי שביעיות?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא לכן בפשטות לא צריך לבדוק פעמיים.

לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שרק ביום הראשון פסול כיון שאז הוא ממש עשה לו את השושבינות.

לירושלמי - מובאת רק דעת רב שפסול כל שבעת ימי המשתה. לשיטתו מצד הגברא והרי מרגיש קרוב אליו כל שבעת ימי המשתה.

המשך

האם התובע פותח ראשון?

לבבלי - הלשון "אין נוקקין אלא לתובע תחילה". ולומד מהפסוק מי בעל דברים יגש אליכם, ויש מחלוקת בין רש"י לתוס' מה הכוונה בזה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדברים גם שאם הנתבע טוען שהתובע חייב לו בענין אחר, אז אין דנים כרגע, רק על המקרה של עכשיו.

לירושלמי - התובע פותח בדבריו ראשון שנאמר מי בעל דברים יגש אליכם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על זכות דיבור הראשון מצד כבוד התובע.

כז, ע"א

האם יש פסול קרבה בדיינים?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מקפידים, רק על העדים שמעידים על הדבר עצמו.

לירושלמי - מובא גם שלא יהיו הדיינים קרובים זל"ז. לשיטתו מצד הגברא ולכן אסור שתהי' בדיינים קרבה שזה פגם בדין.

המשך

מתי הנידונים צריכים לעמוד?

לבבלי - הלשון בשעת גמר דין בעלי דינים בעמידה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק בגמר הדין נמצאת השראת השכינה בגלוי ואז צריך לעמוד.

לירושלמי - הלשון בשעה שמקבלים עדותן וי"ג בשעה שמקבלים דינן, לשיטתו מצד הגברא ולכן גם מתי שמקבלים עדותן יש אומרים שצריכים לעמוד כיון שיש חשיבות לדיבור העדים, ולכן סוברים שבכל ההכנות לפס"ד זה חלק מהגמר דין, ע"ד שמברכים על בניית סוכה שזה רק הכנה "לעשות סוכה".

לשתות ונהרגו על כך. לשיטתו מצד הגברא ולכן החמירו ע"ע במס"נ אפילו שלא היו חייבים כלל.

המשך

האם גוים מצווים על קידוש ה'?

לבבלי - נשאר בספק. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש סברא לומר שגם הגויים מצווים על קידוש ה' מצד החפצא של המצוה.

לירושלמי - כתוב ונקדשתי בתוך בני, שרק יהודים מצווים על קידוש ה', ולא גוים, ור' ניסי לומד מהפסוק הזה שאומר לדבר הזה יסלח ה' לעבדך, שמדובר בנעמן שר הצבא של המלך, שהי' הולך איתו כשהי' משתחוה לע"ז, ומפה רואים שגוים לא מצווים על קידוש ה'. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק יהודים שייכים למס"נ.

המשך

מה תשובת חנני' מישאל ועזרי' לנבוכדנצר?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מובא מה שענו לו, שאין ענין לחנך את הגוי.

לירושלמי - ענו לו שרק לענין מס הוא מלך, אבל לגבי עבירות הוא כמו כלב. לשיטתו מצד הגברא ולכן ביזו את נבוכדנצר.

כח, ע"א

מה הדין של עדות שלישי בראשון, כגון משה להעיד על אשת פנחס?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והרי מצ"ע אין להם קרבה.

לירושלמי - משמע שבשעת הדחק מותר לריש לקיש ור' יוחנן אפילו שלא בשעת הדחק מותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שמחמירים לכתחילה מצד רגש האדם שמרגיש קרבה.

כט, ע"א

האם שושבין פסול להעיד כל שבעת ימי המשתה?

לבבלי - לרב פסול כל שבעת ימי המשתה ולרבא פסול רק ביום הראשון לנישואין.

לירושלמי - ישנן 3 דעות: חד אמר כל זמן שמביאים רא"י יכול לסתור את הדין, וחד אמר שיכול רק בתוך 30 יום לסתור את הדין ולא לאחר, וחד אומר לעולם אינו סותר עד שיביא רא"י שלא הי' יודע בה כל עיקר. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שיכול להביא רק רא"י שלא הי' יודע בה כל עיקר.

פרק רביעי

לב, ע"א

האם שואלים הדינים את העד "היאך אתה יודע שזה חייב לזה?"

לבבלי - לא מובאת שאלה זו אלא מובא באופן כללי שדיני ממונות א"צ דרישה וחקירה. לשיטתו מצד החפצא כיון שא"צ שוב אין שואלים בכלל.

לירושלמי - מובא שרק בשביל לחוס על ממונם של ישראל אמרו שצריך לשאלו היאך אתה יודע שזה חייב לזה ולא מעיקר הדין. לשיטתו מצד הגברא ולכן חוקרים עכ"פ באופן כללי כדי לחוס על ממונו של האיש.

לה, ע"ב

האם הדיין צריך לבאר את טעמו ולא לומר הריני אומר כמותם?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והעיקר זה התוצאה ולכן מספיק שיאמר "אף אני כמוהו".

לירושלמי - אפילו מאה דינים אמרו את דעתם והוא רוצה לומר כמותם - לא יאמר אני אומר כמו אלו אלא צריך לומר דעתו בפירושו. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לפרש ולהסביר את דעתו ולא סתם לומר פטור או חייב.

המשך

האם גם בדיני גויים מתחילים מהצד?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא וזה דין מיוחד בדיני ישראל מצד "לא תענה על ריב" שלא ינטה אחר הגדול, אבל בגויים אין לנו לחשוש כ"כ.

לירושלמי - ר' יוחנן אומר שגם בדיני גויים מתחילים מהצד, ור"ל אומר שזה גזירת

המשך

האם אסור להוציא ספרים מהארץ לחו"ל? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא רואים קדושה מיוחדת בספרים מצ"ע שיהי' אסור להוציאם מהארץ.

לירושלמי - ספרים שזכתה בהם א"י אין מוציאים אותם לחו"ל ור' ניסי אומר שאם כתב בתחילה ע"מ להוציא אותם מותר להוציא, והכוונה לכל הספרים ולא רק לס"ת. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש קדושה מיוחדת בא"י שא"א לאדם לזלזל ולהוציא את הספרים.

ל, ע"ב

האם עדים מוכחשים בעדות על ארנק שממנה הוציא את הכסף?

לבבלי - משמע שלא, שאם א' אומר שהי' ארנק שחור ועד אומר ארנק לבן אינה הכחשה בדיני ממונות, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא פוסל.

לירושלמי - משמע שכן, שאם א' אומר מן הכיס מנה וא' אומר מן הצרור מנה עדותם מוכחשת ופסולה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהוכחשו בדבר צדדי זה מחליש את נאמנות העדים.

לא, ע"א

מה כתב הדיין שרוב הדיינים חולקים עליו? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע רק התוצאה ולא כ"כ דעת הדיין היחיד.

לירושלמי - לר' יוחנן כופים את המחייב שיכתוב זכאי כרוב הדיינים ור"ל אומר המחייב כותב חייב והמזכה כותב זכאי. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב לר"י שהלכה כמותו שגם הדיין המחייב יכתוב זכאי כרוב הדיינים.

לא, ע"ב

מתי יכול להביא רא"י אחרונה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ובפשטות יכול תמיד להביא רא"י ולסתור את הדין ולא תלוי בזה שלא ידע קודם מהרא"י.

הכתוב רק בדיני ישראל. לשיטתו מצד הגברא ולכן ר"י שהלכה כמותו סובר שגם בדיני גויים מתחילים מהצד שזה מצד שצריך לשמור על מצוות דינים שזה א' משבע מצוות ב"נ ושיהי' ע"פ צדק שדוקא שמתחיל מהצד שלא ינטו הדיינים אחרי הגדול שבהם.

לו, ע"א

האם לפסול אדם ליוחסין מתחילין מן הצד? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי זה רק יחוס ואין זה שייך כלל לדיני נפשות ולכן אי"צ להתחיל מהצד. לירושלמי - מובא שזה כמו בדיני נפשות שמתחילין מן הצד, לשיטתו מצד הגברא לכן סובר שדיני יוחסין שקשורים לדיני האדם זה חשוב כדיני נפשות.

המשך

האם הלכה כמיקל ביין נסך? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא וזה איסור מצ"ע וא"א להקל בזה, שהרי כל ספק איסור דאורייתא לחומרא. לירושלמי - כן, וי"ג שהכוונה שמקילים בגיל י"ג שא"צ לבדוק שהביא שתי שערות, והחילוקים שבין דיני ממונות לדיני נפשות שבוזה הלכה כמיקל, לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שכל האיסור של יין נסך זה מצד האדם שלא יתערב בגויים ולכן בספק מתירים, ע"ד ספיקא דרבנן לקולא.

לו, ע"ב

סריס ומי שאין לו בנים האם זה שני פסולי דיינים? לבבלי - סריס ומי שאין לו בנים נחשבים כפסול אחד שאינם יכולים להיות דין. לשיטתו מצד החפצא ובשניהם חסר ילדים ובתוצאה שווים ולא משנה הסיבה. לירושלמי - סריס ומי שאין לו בנים זה שני פסולים שונים, שנפסלים מלהיות דיינים. לשיטתו מצד הגברא ולכן משנה מה הסיבה שאינו יכול להביא ילדים, האם זה מצד טבע גופו או מצד שלא התחתן וכו'.

המשך

האם יש מקור אחר לכך שבעלי מומין פסולים לדון דיני נפשות?

לבבלי - לומדים זאת מ"ונשאו איתך" בדומים לך. לשיטתו מצד החפצא שזה פסול מצ"ע שאין הם דומים למשה רבינו.

לירושלמי - מביאים עוד מקור שכמו שדורשים באביו ואמו של בן סורר ומורה כך דורשים בזקני ב"ד [דיינים] שנאמר "ויצאו" פרט לחיגרים "ואמרו" פרט לאילמים "ידינו לא שפכו" פרט לגידמים "וענינו לא ראו" פרט לסומין, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא עוד מקור שזה פסול מצד הגברא ולא רק מצד החפצא.

לה, ע"א

האם דנים שני דיני נפשות של אותה מיתה ביום אחד?

לבבלי - רק שתי מיתות לא דנים ביום אחד, אבל מיתה אחת דנים. לשיטתו מצד החפצא ולכן במיתה אחת כן דנים שזה ענין אחד, ורק שתי מיתות שהן שונות מצ"ע א"א לדון.

לירושלמי - לא דנים אפילו נואף ונואפת ששניהם בחנק, לא דנים ביום אחד. ויש פירוש שמדובר בנואפת בת כהן שמיתתה בשריפה שהן מיתות שונות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מכיון שזה שני אנשים אין דנים אותם ביום אחד.

לה, ע"א

האם אדה"ר נברא יחידי גם לצורך הצדיקים? לבבלי - שלא יהיו הצדיקים אומרים אנו בני צדיק ורשעים אומרים אנו בני רשע, ואין לנו תוחלת בתשובה כי היא לא תועיל לנו. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא לרשעים שיחזרו בתשובה.

לירושלמי - נברא אדה"ר יחידי בעולם בשביל הצדיקים, שלא יהיו הצדיקים אומרים אנו בני צדיק ואיננו צריכים להתרחק מהעברה, שאבינו הי' צדיק, וממילא גם אנחנו. ואתם בני רשעים, ורק אתם צריכים להתרחק מן העבירה. או לפירוש אחר כמו בבבלי שאין לכם תוחלת בתשובה כי היא לא תועיל ואז

מתי שואלים את העד באיזה יובל?
לבבלי - מחלוקת האם שואלים אותו באיזה
 יובל. אבל לא מדובר דוקא בסוף יובל אחד
 או בתחילתו של אחר. לשיטתו מצד החפצא
 ולכן יש דעה שאפילו שאין לטעות צריך
 לשאול מצ"ע.

לירושלמי - אין שואלים אותו באיזה יובל,
 ורק רשב"י אומר ששואלים אותו באיזה
 יובל, כי מדובר בסוף יובל אחד בתחילת
 יובל אחר, שאז יש להסתפק באיזה יובל הי'
 המעשה, אבל סתם לא מצוי לטעות באיזה
 יובל. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם מצוי
 לטעות אז שואלים אותו.

מ, ע"א

מה המקור לשבע חקירות?

לבבלי - לומדים מ-3 פסוקים שמוסיף את
 הפסוק "ודרשו השופטים היטב" על הפסוקים
 "ודרשת וחקרת ושאלת היטב", "והוגד לך
 ושמעת ושאלת היטב". לשיטתו מצד החפצא
 ולכן גם פסוק על השופטים נחשב כחלק
 מציווי על החקירות.

לירושלמי - שמואל הזקן אומר שלומדים את
 זה מהפסוק "ודרשת וחקרת ושאלת היטב
 והנה אמת נכון", ולומדים גז"ש היטב היטב
 מהפסוק "והוגד לך ושמעת ושאלת היטב",
 ליתן בכ"א שמועה שאלה דרישה וחקירה.
 לשיטתו מצד הגברא ולכן "ודרשו השופטים"
 זה רק סיפור דברים ואי"ז ציווי.

מ, ע"ב

האם בהתראה צריך לומר על מנת כן אני
 עושה?

לבבלי - מובא דין זה רק לגבי רודף, שצריך
 להתיר את עצמו למיתה. לשיטתו מצד
 החפצא ולכן א"צ את הסכמתו ורק ברודף
 שהורגו מיד לכן צריך להגיד "ע"מ כן אני
 עושה" שרק אז התיר א"ע למיתה.

לירושלמי - מובא לכל הדינים שמתרים
 בו צריך לומר על מנת כן אני עושה ורק אז
 מתחייב.

מא, ע"א

הרשעים יתייאלו מהתשובה. לשיטתו מצד
 הגברא ולכן סוברים שזה גם לצדיקים שגם
 הם צריכים לחזור בתשובה מצד שלימות
 באדם.

המשך

מדוע בני אדם שונים במראה דעת וקול?

לבבלי - קול ומראה שונים משום ערוה,
 שכ"א יכיר את אשתו, ובעת - מפני הגזלנים
 והחמסנים שלא יחשבו אותו דבר על אותם
 מחבואים שמחביאים את כספם. לשיטתו
 מצד החפצא ולכן צריך גם מראה כדי לזהות
 שאין מכירים כ"כ.

לירושלמי - מראה ודעת מפני הגזלנים, ורק
 קול מפני הערוה. לשיטתו מצד הגברא וא"צ
 מראה כדי לזהות את האנשים ומספיק קול
 כדי לזהות, ומראה צריך רק בשביל הממון.

לט, ע"ב

האם הקב"ה משמח אחרים במפלתם של
 רשעים?

לבבלי - כן. שהקב"ה עצמו לא שש במפלתם,
 אבל את עמ"י משיש במפלתם של רשעים.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן רק ה' אינו שש
 בזמן הפעולה שמכה אותם, אבל האנשים
 ששמחים מצד התוצאה שאין רשעים בעולם
 - על זה אין חשש.

לירושלמי - מובא באופן כללי שמפלת
 הרשעים אינה שמחה לפני המקום. לשיטתו
 מצד הגברא שאי"ז מתאים גם לאדם לשמוח
 במפלת האויב.

המשך

האם מובא היופי של אבישג ושרה אמנו?

לבבלי - כן. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע
 מצ"ע לדעת כל הפרטים שהכל קשור לתורה,
 וע"ד שכתוב "אסתכל באורייתא וברא
 עלמא".

לירושלמי - לא הוזכר. לשיטתו מצד הגברא
 ואין נוגע כ"כ עבודת האדם.

פרק חמישי

מ, ע"ב

על מה הי' הבדיקה של ר' יוחנן בן זכאי בעוקצי תאנים?

לבבלי - למסקנה מובא זה לגבי שאדם הרג את חברו תחת עץ התאנה וא"כ הבדיקות אינן בגופה של עדות. לשיטתו מצד החפצא ולכן בודק את העדים גם בדברים צדדיים שלא קשורים לגוף העדות אלא מצד החפצא של מקום האירוע.

לירושלמי - מדובר על אדם שליטת תאנים בשבת, היינו שהבדיקה הייתה בגופה של עדות. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק בדבר שקשור לגוף העדות שבה האדם מתחייב.

המשך

האם צריך לדעת את זמן המולד לפני מוסף? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין חשוב כ"כ שהאדם ידע מתי המולד. לירושלמי - הוא לא יתפלל מוסף של ר"ח אם לא ידע מתי המולד, ומשמע שזה הי' בזמן שקידשו את החודש ע"פ הראי'. לשיטתו מצד הגברא ולכן ידיעת האדם חשובה ופועלת ולכן צריך לדעת את זמן המולד.

המשך

כמה עדים שלימדו זכות על הנידון - את מי מעלים?

לבבלי - לא מובאת השאלה הזו. לשיטתו מצד החפצא ואי"ז כ"כ נוגע הכבוד שנותנים לאדם שלימד זכות.

לירושלמי - נשארים בשאלה האם מעלים את הראשון להושיבו בין הדיינים או את השלישי.

פרק שישי

מג, ע"א

האם הרגו את ישו ותלמידיו?

לבבלי - מובא שתלוהו בערב פסח על זה שכישף והסית והדיח את ישראל וכן חמשת תלמידיו שנהרגו. לשיטתו מצד החפצא וע"י שפסקו דינו למות נחשב כאילו ממש הרגוהו. לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא והרי בפועל הרומאים הרגוהו, אלא שבי"ד פסקו את דינו אבל אינו נחשב לגמרי שהם

הרגוהו.

מג, ע"ב

האם עכן מעל ב-4 חרמים?

לבבלי - נחלקו אם מעל בשלושה חרמים או בחמישה חרמים ומשמע שחרם סיחון ועוג נחשבים לשני חרמים, לשיטתו מצד החפצא ולכן סיחון ועוג נחשבים לשני חרמים שונים. לירושלמי - מובא שמעל ב-4 חרמים בחרם כנעני מלך ערד בחרם סיחון ועוג בחרם מדין בחרם יריחו, לשיטתו מצד הגברא מכיון שהתאחדו לילחם בעם ישראל לכן נחשבים לחרם א'.

המשך

מה הסיפור עם האדם שיצא להירג ולא רצה להתוודות?

לבבלי - אמרו לו אמור תהא מיתתי כפרה על כל עוונותיי, ואמר תהא מיתת כפרה על כל עוונותיי חוץ מעוון זה אם עשיתיו אל יימחל לי, ובי"ד ישראל יהי נקי. ואמרו שא"א להחזיר את הדין אפילו אם העדים עצמם התחרטו וחזרו בהם ונתנו טעם לדבריהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על העובדות.

לירושלמי - מוסיף שזלגו עיניהם של הדיינים דמעות ואמרו להחזירו א"א שאין לדבר סוף אלא הרי דמו תלוי בצוואר העדים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתאר את הרגשת הדיינים וכו'.

מד, ע"ב

מה המעשים בעדי שקר שהוציא בני אדם להריגה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מעשים כאלו שודאי לא יצאה תקלה מתחת בי"ד אלא שנגזר עליו למות.

לירושלמי - היו קרובי משפחה של המכשפות שתלה שמעון בן שטח ורצו להתנקם בו והעידו על בנו עדות שקר ונגמר דינו להריגה ואפילו שהעדים התחרטו ברגע האחרון - הרגוהו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספר להראות כמה הכח של העדים אפילו לגמור

דינו בשקר.

לישראל דימוסיות ומחרצאות שבח ואם
תאמר שהי' בוזז ומאכיל חכמים ותלמידיהם
שבח שבחים. לשיטתו מצד הגברא ולכן
אומר שאחר שמת נעשו ישראל כמדבר.

פרק שביעי
המשך

האם מלך ישראל הורג רק בסייף?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא
ומותר בכל מיתה שרוצה כדי להרתיע את
העם שישמרו את חוקיו.
לירושלמי - מלך ישראל שדן אדם למיתה
לא ניתן אלא דין סייף בלבד. לשיטתו מצד
הגברא ולכן גם מלך אין יכול לגמרי לשלוט
בכל 4 מיתות בי"ד שאין לו סמכות בבי"ד
ורק מיתת סייף.

נב, ע"א

ממה עשוי' הפתילה במיתת שריפה?
לבבלי - פשוט שהיא פתילה של עופרת.
לשיטתו מצד החפצא ולכן עופרת שזה פועל
מיד בכניסה לגרונו.
לירושלמי - מחלוקת. לר' קריספא בשם
ר' יוחנן פתילה של בדיל או אבצא, ולרבנן
פתילה של עופרת ואמר ר' יוסי שזה לפי מי
שאומר מדליק את הפתילה וזורקה לתוך פיו,
אבל למי שאומר שהיא יורדת לתוך מעיו
וחומרת בני מעיו הכוונה לפתילה של נפט.
לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דיעה שזה
פתילה של נפט שזה פועל רק בתוך מעיו.
ועצ"ע.

המשך

האם אדם גדול מהלך עם אדם צעיר?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולא
מתעסקים כ"כ עם כבוד של האדם.
לירושלמי - אין דרך ארץ לאדם גדול וחשוב
ללכת עם אדם צעיר פחות מ-30 שנה.
לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד כבוד
של אנשים.

נד, ע"ב

שוכב ונשכב עם בהמה חייב שתיים?

מה, ע"א

האם לפעמים דוחפים את הנסקל פעמיים?
לבבלי - מובא רק סקילה ודחי'. לשיטתו מצד
החפצא ולכן מביא רק דחי' פעם א' וכמו
גזה"כ.

לירושלמי - מנין שטעון דחי'? שנאמר ירה
יירה ומניין שטעון שתי דחיות? היינו שאם
נהפך על לבו שדוחפו והפכו על מותניו ת"ל
יירה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לדוחפו
פעמיים בשביל האדם או כדי לזרז מיתתו
שלא יסבול או בשביל כבוד האדם שהי' על
מתניו ולא על ליבו.

מו, ע"א

האם חייבים לקבל את מדת הדין בקל וחומר
מבית דין?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא
ואין כ"כ ענין שיקבל ע"ע את הדין והעיקר
שבפועל עובר את העונש ומזכך עי"ז.
לירושלמי - מה אם רשות שלמטה שיש בה
כזב ושקר וגנבות דעת ומשוי פנים ומקח
שוחד והיום ישנו ומחר איננו, נאמר בה
קרובים באים ושואלים בשלום הדיינים
והעדים לומר שאין בלבנו עליכם כלום שדין
אמת דנתם, ק"ו לרשות של מעלה שאין בה
לא כזב ולא שקר ולא גנבת דעת ולא משוא
פנים ולא מקח שוחד והוא חי וקיים לעד
ולעולמי עולמים ודאי שחייבים אנו לקבל
מידת הדין. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב
שאדם מקבל ע"ע את הדין.

מט, ע"א

האם יואב פירנס את ישראל?
לבבלי - ביתו הי' מדבר מופקר לעניים
ומתפרנסים ממנו והי' מנוקה מגזל ועריות
כמדבר. לשיטתו מצד החפצא ולכן אומר
שביתו הי' מדבר מופקר לכולם.
לירושלמי - עה"פ ויקברוהו בביתו כמדבר
וכי מדבר הי' ביתו? אלא ללמדך שכיון שמת
יואב שר צבא ישראל נעשו ישראל כמדבר.
אם תאמר שהי' בוזז משלל האויבים ובונה

שייך קלון ולכן לא סוקלים אותה, ורק לפי מה שאמר שמואל משמע שהבהמה נסקלת רק כשיש גם תקלה וגם קלון. לשיטתו מצד הגברא ולכן העיקר זה קלון שזה קשור לאדם ומפרש באופן אחר קלון שזה סיבה שתיהרג הבהמה ואז כולם יאמרו שסוקלים אותה בגלל שעשה את העבירה ותהא בושה זו כפרה לו שזה תיקון לאדם.

נו, ע"א

מה טעם הלשון "יכה יוסי את יוסי"? לבבלי - לא הובא, ורק רש"י מסביר בגלל שיוסי בגימטרי' א-ל-הים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על שם אלקים שקשור לטבע ולדירה בתחתונים מצד הטבע. לירושלמי - מובא שיוסי בלי ה-ס' זה בגימטרי' 26 כמנין שם הוי'. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על שם הוי' שלמעלה מהטבע וקשור לעבודת האדם.

סו, ע"א

האם מזהירים מן הדין? לבבלי - לגבי מגדף לומדים את האזהרה מאלוקים לא תקלל ולא מק"ו, שהרי אין מזהירין מן הדין. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך אזהרה במפורש על כל דבר ואין לומדים מק"ו.

לירושלמי - לומדים אזהרה למגדף מק"ו אם על הדיינים הוא מזהיר לא לקללם שכתוב אלקים לא תקלל כ"ש על הכינויים של ה'. ובגלל שזה נחשב לגילוי מילתא בעלמא לכן כן מזהירים מק"ו, ולפי דעה אחרת בכל מקום סובר הירושלמי שמזהירין מן הדין וחולק על הבבלי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מזהירים מק"ו שמצד האדם מובן שאם מוזהר על דבר הקל ודאי שמוזהר על דבר החמור.

ס, ע"א

האם גם השומע מפי האדם ששמע מהשומע את המגדף צריך לקרוע? לבבלי - כתוב רק שהשומע מפי שומע צריך לקרוע ולא דן האם גם השומע ממנו צריך לקרוע, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם השומע

לבבלי - לר' אבהו זה מחלוקת ר"ע ור' ישמעאל אם חייב אחת או שתיים. ואביי סובר שלכו"ע חייב רק אחת. לשיטתו מצד החפצא ולכן ה' פה רק פעולה אחת ולכן יש דעה שחייב רק אחת. לירושלמי - לפי כל הדעות חייב שתיים. לשיטתו מצד הגברא ולכן לכל הדעות חייב שתיים שיש פה שני חיובים בתור שוכב ובתור נשכב.

המשך

האם במשכב זכור הנשכב צריך להיות בן 3 שנים כדי להתחייב? לבבלי - לשמואל הנשכב צ"ל בן 3 שנים ויום אחד. ולרב בן 9 שנים ויום אחד ומסיק רב. לשיטתו מצד החפצא ולכן צ"ל ראוי עכ"פ לשכיבה ומינימום בגיל תשע ולא כמו באשה. לירושלמי - חייב אם הנשכב בן 3 שנים ויום אחד לכו"ע. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספיק שיש פה מציאות של עבירה ובעילה אפילו שזה ע"י צד אחד שהנשכב בגיל 3 שמשווים את זה לגיל האשה בשכיבה ומחייבו שמקפידים יותר בעבירה זו שקשורה עם ביזיון האדם.

נה, ע"ב

האם סוקלים בהמה רק אם יש גם תקלה וגם קלון? לבבלי - מסתפק אם צריך את שניהם ונשאר בספק. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש צד בספק שצריך גם תקלה כדי לסקול ומסביר קלון בצורה אחרת שזה סיבה שלא תחי' הבהמה שלא יאמרו זו היא שנסקל פלוני ע"י שזה מצד החפצא שהיא היתה תקלה לאדם. לירושלמי - אם בעל את הבהמה בשוגג והיא נסקלת על ידו בגלל קלון שיאמרו שהבהמה נסקלת משום שפלוני רבע אותה, ואין תקלה שהרי לא נסקל בגלל שהי' שוגג, ז"א שזה שסוקלים זה רק בגלל קלון לבייש את האדם שעשה את העבירה. ר' שמעון אומר אם חרש עם הבהמה בשבת שהרי הוא נסקל בגלל חילול שבת, והבהמה פטורה, מזה רואים גם שהטעם הוא משום קלון שהרי בשבת לא

האם זבח בעל מום לע"ז חייב?
לבבלי - מובא שחייב אבל אם זבח מחוסר
 אבר פטור. לשיטתו מצד החפצא ולכן דן
 במחוסר אבר שחסר בחפצא ופטור.
 לירושלמי - גם מובא שחייב אבל לא דן
 במחוסר אבר. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא
 דן במחוסר אבר ואולי גם חייב אפילו שיש
 חיסרון בחפצא אבל חייב בגלל שהאדם
 התכוון לע"ז.

סג, ע"א

האם יש מקור אחר לאזהרה לכן סורר?
לבבלי - המקור הוא רק מהפסוק "לא תאכלו
 על הדם", שהכוונה שלא תאכלו מאכל
 שמביא לידי דם. לשיטתו מצד החפצא ולכן
 מדבר על התוצאה שזה גורם לידי דם.
 לירושלמי - מובא אזהרה לגניבה הראשונה
 של בן סורר שכתוב "לא תגנובו", אזהרה
 לגניבה שניה שכתוב "לא תגנובו". לשיטתו
 מצד הגברא ולכן מדבר רק מצד האדם שאליו
 האזהרה "לא תגנובו".

סה, ע"ב

נהר סנבטיון
לבבלי - הובא שנהר סנבטיון שוקט בשבת.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן מביאו בענין
 שביתתו בשבת שזה הוכחה בגשמיות לשבת.
 לירושלמי - מובא לשלוש גלויות גלו ישראל
 אחת לפני מנהר סנבטיון ואחד לדפני של
 אנטוכיא ואחד שירד עליהם הענן וכיסה
 אותם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על
 גלות של עם ישראל.

המשך

האם בראו יצורים ע"י ספר יצירה?
לבבלי - כמה מעשים על אמוראים שעסקו
 בספר יצירה ובראו עגל. לשיטתו מצד החפצא
 ולכן מודגש איך שהלימוד מביא לידי מעשה
 כבריאת יצורים אלו.
 לירושלמי - לא מובא מעשים אלו. לשיטתו
 מצד הגברא ולכן עיקר הלימוד זה להשפיע
 על האדם ולא בשביל לברוא יצורים.

מפי השומע כנראה יצטרך לקרוע שאין
 הבדל.

לירושלמי - מובא שרק שומע מפי שומע
 צריך לקרוע אבל זה ששמע ממנו א"צ
 לקרוע. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק שומע
 מכלי ראשון צריך לקרוע אבל שומע מכלי
 שני א"צ לקרוע שאין כ"כ חמור וע"ד כלי
 שני אינו מבשל.

נו, ע"א

האם משרבו המגדפים פסקו לקרוע?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 אין מחלקים ותמיד המשיכו לקרוע.
 לירושלמי - כן, לשיטתו מצד הגברא ולכן
 כשרבו והתרגלו וא"א לקרוע כל הזמן פסקו
 מלקרוע.

המשך

האם מובא אגדות על נחשים שמביאים
 מרגליות?
לבבלי - מובא שאלמלא נתקלל הנחש כל אחד
 ואחד מישראל היו מזדמנים לו שני נחשים
 טובים ומביאים לו אבנים טובות ומרגליות.
 לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על מצב
 העולם מצ"ע בלי חטאים.
 לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא
 והרי בגלל האדם כרגע העולם לא ראוי לזה
 ולכן לא מובא.

המשך

האם הי' הו"א שיתחייב רק אם עבד את כל
 העבודות זרות שבעולם?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
 וודאי שחייב על כל א' בנפרד.

לירושלמי - מהפסוק "לא תעבדם" הייתי
 אומר שאינו חייב עד שיעבוד את כל העבודה
 זרה שבעולם, תלמוד לומר "לא תשתחוה
 להם" משמע שחייב על כל א' ואפילו בעבודה
 אחת. לשיטתו מצד הגברא ולכן הי' מחשבה
 שאינו חייב עד שיעבוד את כל הע"ז שבעולם
 שאז האדם פוגם לגמרי.

המשך

לירושלמי - אמר ר' יהושע בן חנני' יכול אני להביא דלועין ואבטיחין ולעשות מהם ע"י כישוף איילים וצבאים שילידו. א"ר ינאי מהלך הייתי ברחבה בציפורי וראיתי מין שזורק אדמה כלפי מעלה ונעשה עגל ע"י כישוף, וקשה שהרי א"ר אלעזר שאם מתכנסים כל באי עולם אין יכולים לברוא יתוש אחד ולזרוק בו נשמה אלא שזה הי' רק אחיזת עיניים שאמר לשלוחו לגנוב עגל ולהביא לו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספר את השקר של המכשפים לשכנע את האנשים.

פרק שמיני

סח, ע"ב

מה גילו של בן סורר ומורה?

לבבלי - לומדים שיביא שתי שערות מהפסוק וכי יהי' לאיש בן, לא מוזכר המיקום של השערות וכל ימיו של בן סורר שלושה חודשים. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק 3 חודשים נותן לחינוך של בן סורר ולא נוגע המקום.

לירושלמי - עה"פ וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה - ממתי הוא נעשה איש משיזיד, משיתבשל, דהיינו משיתפשט הכף, הכוונה שהמקום הגבוה שעל הגיד, וניכרות בו שתי שערות, משל בשל הזרע מבפנים השחירה הקדרה מבחוץ על ידי השערות. וכל ימיו של בן סורר ומורה ששה חודשים בלבד. לשיטתו מצד הגברא ולכן נותן 6 חודשים לחינוך של בן סורר ולכן נוגע בדיוק באיזו מקום באדם נחשבות לשתי שערות.

סט, ע"ב

האם לומדים מהראשונים שהולידו כשהם קטנים?

לבבלי - מאריך בשאלה האם לומדים מדורות הראשונים. לשיטתו מצד החפצא ולכן חשוב מאוד לדעת בהלכה אם זה נוגע אלינו.

לירושלמי - מובא שהרן הוליד בקטנותו אבל לא שואל אם לומדים מזה. לשיטתו מצד הגברא ומספר מה שהי' איתם ואין כ"כ ענין לדעת אם זה נוגע אלינו.

המשך

האם יש חילוק בין בעל אוב הנשאל בגולגולת למעלה בזכורו?

לבבלי - מובאים החילוקים שהנשאל בגולגולת עולה כדרכו שהראש למעלה ורגליו למטה ועולה בשבת ומעלה בזכורו עולה הפוך ואין עולה בשבת. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא את השינוי בצורה איך עולה.

לירושלמי - מוסיף גם חילוק שהנשאל בגולגולת הדיוט מעלה את המלך והמעלה בזכורו אין הדיוט מעלה את המלך. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם על חשיבות האדם שלכן בזכורו אין יכול הדיוט להעלות את המלך.

סח, ע"א

האם בעל אוב מקטר לשדים?

לבבלי - מובא שרק מקטיר לחבר את השדים לכאן ולא מקטיר להם שזה ממש ע"ז. לשיטתו מצד החפצא ואם מקטיר להם לא משנה כוונתו וזה ע"ז.

לירושלמי - מובא שבעל אוב מקטיר לשדים. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שאין כוונת האדם לע"ז לכן אי"ז ע"ז.

סח, ע"א

האם הי' מין שקרע את הים על ידי כישוף?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין זה ענין שנוגע להלכה.

לירושלמי - מסופר שהי' מין שאמר משהו ונבקע הים ע"י כישוף. אמר להם אני כמו משה רבינו, אמרו לו משה רבינו גם הלך בתוך הים, אמר להם גם אני הולך בתוכו, והלך בתוכו וגזר ר' יהושע על שר הים ובלע אותו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא ענין של ניצחון להוכיח את האמת לאנשים.

המשך

האם אפשר ליצור ברי' ע"י כישוף?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין ענין להוכיח לאנשים על השקר של המכשפים.

המשך

האם כל דיני בן סורר הם נגד הסברא?

לבבלי - מובא שהי' בדין שתהא בת ראויה להיות כבן סורר ומורה אלא שהיא גזירת הכתוב. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על המהות שהי' צ"ל גם בבת.

לירושלמי - מוסיף שכל הדינים בבן סורר הם נגד הסברא שהי' בדין שהי' גדול יותר חייב ופטרה אותו התורה וחייבה את הקטן והי' בדין שהגונב משל אחרים יהי' חייב ופטרה אותו התורה וחייבה רק אם גנב מאביו ואמו שהכל גזירת הכתוב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מוסיף פרטים בבן סורר עצמו שאינם מובנים.

ע, ע"א

מדוע אם אכל הרבה הבן סורר בסעודת מצוה אינו נענש?

לבבלי - זו סברא מכיוון שעוסק במצוה לא ימשך אחרי היין והבשר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר שמצ"ע אין חשש שיימשך בסעודת מצוה.

לירושלמי - זה נלמד מפסוק שכתוב ויסרו אותו ואיננו שומע בקולם, יצא זה שהוא שומע בקול אביו שבשמים שנמצא בסעודת מצוה או עיבור החודש או מעשר שני בירושלים. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך פסוק מיוחד מצד האדם שמקיים מצוה ולא רק בגלל שאין חשש שימשך.

עא, ע"ב

מה הדין אם מת אחד מהדיינים של בן סורר? לבבלי - לא מובא. בפשטות כן יוכלו לדון אותו שאם יגנוב שוב ימיתוהו.

לירושלמי - אם מת אחד מהדיינים הראשונים שנידון בפניהם על הגניבה הראשונה למלקות אינו נסקל כשנידון על הגנבה השני' שלא תאמר שבי"ד השני יחשב כמו ב"ד הראשון וידינו אותו שאם יגנוב שוב ימיתוהו, אלא כיון שמת אחד מהראשונים לא ייסקל לעולם. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב שיהיו קיימים כל הדיינים ואם חסר אחד יתבטל הדין.

עב, ע"א

מה סופו של בן סורר?

לבבלי - מובא רק שסופו שמבקש בשר ויין שנתרגל ואינו מוצא.

לירושלמי - צפה הקב"ה שסוף זה עתיד לגמור נכסי אביו ואמו ויושב לו בפרשת דרכים ומקפח את הבריות והורג נפשות וסופו לשכוח את תלמודו. ואמרה תורה מוטב שימות זכאי ואל ימות חייב. לשיטתו מצד הגברא ולכן מוסיף עוד דברים בקשר לגברא שיהרוג נפשות ושוכח תלמודו.

המשך

האם שינה ויין מועטים טובים לצדיקים?

לבבלי - משמע שלא, שסתם ששינה ויין רעים לצדיקים ולא מחלק שקצת זה טוב.

לירושלמי - רק הרבה שינה ויין זה רע לצדיקים, אבל קצת זה טוב שתהי' דעתם מיושבת. לשיטתו מצד הגברא לכן יותר מזוככים שאפשר וצריך קצת שינה ויין.

המשך

האם מותר להרוג בא במחותרת שהפנה עורפו?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין הבדל אם הפנה עורף ותמיד מותר להרגו, שהרי נמצא במחותרת, ומצ"ע אין לו דמים.

לירושלמי - אם הפנה עורפו אסור להורגו כיון שאינו רודף. רשב"י אומר שאפילו מחוץ למחותרת מותר להורגו מכיון שממונו של אדם חביב עליו כנפשו ואם הוא רואה שבא לקחת ממנו את הממון יהרגהו.

עב, ע"ב

האם מותר להרוג נרדף שנעשה רודף?

לבבלי - לא מובא.

לירושלמי - ראובן שרדף אחרי שמעון להרגו והתחזק שמעון והתחיל לרדוף אחרי ראובן האם מותר להרוג את שמעון שכעת הוא הרודף? נשאר בשאלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא סברא שמכיון שרדף מקודם אחריו אז "הבא להרגך השכם להרגו" ואין

הורגים אותן.

פרק תשיעי

מה המקור שאבן ועץ צריכים שיעור כדי להמית?

לבבלי - המקור מהמלה יד "ואם באבן יד אשר ימות בה הכהו" וכן בהמשך "או בכלי עץ יד" מזה לומדים שצריך שיעור אחיזה ביד. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד האבן והעץ מצ"ע.

לירושלמי - לומדים מהמלים "אשר ימות בו" משא"כ אצל ברזל שלא כתוב אשר ימות בו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא פסוק שקשור לאדם "אשר ימות בו".

המשך

כיצד ברזל הורג בכל שהוא?

לבבלי - ממיית ע"י שתוחב לו מחט בושט או בלב. תוספות חולק על רש"י וכתבו שממיית בגלל שעושה חבורה או מעלה נפח, היינו אנפקצי' שיכולה להרוג. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד התוצאה שהורגתו. לירושלמי - מובא רק שיכולה לנקוב את הושט ולהורגו. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר מצד הנקב בושט, שזה יותר קל וגלוי לפגיעה מצד האדם.

עט, ע"ב

מה הגירסא במחלוקת ברוצח שנתערב באחרים?

לבבלי - לשמואל מדובר ברוצח שלא נגמר דינו ונתערב ברוצחים שנגמר דינם ורשב"ל אומר שמדובר בשור שנתערב בשוורים, לשיטתו מצד החפצא ולכן רשב"ל, שהלכה כמותו, סובר שמדובר על שור (חפצא).

לירושלמי - הגירסא הפוכה: לרשב"ל מדובר ברוצח ולשמואל מדובר בשור, לשיטתו מצד הגברא ולכן רשב"ל שהלכה כמותו לגבי שמואל סובר שמדובר דוקא בגברא.

פא, ע"ב

באילו מקרים כונסים לכיפה?

לבבלי - 3 דיעות לדעה א' זה בעדות מיוחדת

היינו שכל עד ראה לחוד ולדעה א' אם לא הי' התראה ולדעה א' אם הוכחשו העדים בבדיקות. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שהוכחשו בבדיקות אי"ז פוגם במהות העדות כיון שאין צ"ל התאמה מלאה בין שני העדים ולכן כונסים לכיפה.

לירושלמי - מובא רק 2 הדעות הראשונות ומסביר בדעה השני' שלא הי' לעדים פנאי להתרות בו או שעשה את המעשה מרחוק ולא שמע ההתראה או שהוא אילם ואינו יכול לומר למתרים בו ע"מ כן אני עושה, לשיטתו מצד הגברא וא"א להביא את השלישי שהוכחשו בבדיקות, שאז העדות בטלה לגמרי, כיון שצ"ל התאמה מלאה בין שני העדים (שלימות בגברא).

פב, ע"ב

האם מלאך הדביק את זמרי וכזבי וסתם את פיהם?

לבבלי - מובא שישה ניסים וחלק מהם שלא פרושו זה מזה ושלא צווחו אבל בזה לא מוזכר מלאך אלא בהמשך שהגביה את המשקוף ושהשחית בעם. לשיטתו מצד החפצא לכן מובא את העיקר שנעשה הנס ולא כ"כ נוגע ע"י מי.

לירושלמי - מובא שהמלאך הדביקם יחד וסתם את פיהם, לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא שהמלאך עזר גם במצוה עצמה להרגם ולא רק בדבר צדדי כבבלי.

המשך

האם רצו לנדות את פנחס?

לבבלי - לא מובא שרצו לנדותו אלא רק שביזו אותו ואמרו עליו ראיתם זה שפיטם אבי אמו עגלים לע"ז והרג נשיא שבט מישראל. לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שלא רצו לנדותו כיון שהתוצאה היתה טובה.

לירושלמי - מובא שרצו לנדותו אילמלא שקפצה עליו רוח"ק ואמרה והיתה לו ולזרעו אחריו. לשיטתו מצד הגברא ולכן רצו לנדותו מצד הפעולה של אכזריות אפילו שזו תוצאה טובה שעצר את המגפה.

חכמים או מבזה חבירו בפני ת"ח או האומר "מאי אהנו לן רבנן". לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע רק עצם העבירה והזלזול שעושה ולא כ"כ נוגע שזה בפרהסיא ליד אנשים. לירושלמי - זה שהוא עובר על דברי תורה בפרהסיא, לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא כשעובר עבירות בפרהסיא ליד אנשים.

צו, ע"ב

האם יש אריכות בעניני המשיח?
לבבלי - כן מאריך בסימנים לדור שכן דוד בא ומה יהי בדור זה ומתי יבוא וחבלי משיח וכן דעת הלל שאין משיח לישראל. לשיטתו מצד החפצא, שזו תכלית בריאת העולם ולכן כל פרט נוגע.

לירושלמי - לא הובא כלל, לשיטתו מצד הגברא ולכן כל ענין המשיח זה בעיקר שכן לגברא ולכן לא מדברים על זה כ"כ.

ק, ע"ב

מהו אפיקורוס?

לבבלי - פשוט שזה המזלזל בחכמים. לשיטתו מצד החפצא לכן מדבר באופן שמזלזל בתורתם ולא כ"כ באישיותם. לירושלמי - ר' יוחנן אומר כמו זה שאומר "הספר הזה" בלשון זלזול, ור' אלעזר אומר כמו זה שאומר "חכמים הללו" בלשון זלזול. לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר בפרטיות על זה שמזלזל באנשים על אישיותם.

מה זה ספרי החיצונים?

לבבלי - ספרים החיצונים הם ספרי צדוקים וספר בן סירא אבל ספרי בן לענה ומירם לא הוזכרו. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שאין בספרים אלו מצ"ע ענינים אסורים ממש לכן לא הוזכרו.

לירושלמי - זה ספרי בן סירא וספרי בן לענה, אבל ספרי המירם (דברי הדיוטות) וכל הספרים שנכתבו מכאן ואילך הקורא בהם כקורא באיגרת. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שחברו ספרים אלו אנשים רשעים לכן אסור לקרוא בזה שלא להידבק בהם ח"ו.

פרק עשירי (לבבלי פרק אחד עשר)

מה סדר הפרקים?

לבבלי - "כל ישראל" זה פרק אחד עשר. לשיטתו מצד החפצא שזה הסיום והתכלית של כל דיני הסנהדרין שיקומו לתחי' בגאולה השלימה.

לירושלמי - "כל ישראל" זה פרק עשירי. לשיטתו מצד הגברא ולכן רואה בדיני בי"ד עצמם את הכוונה האלוקית ולכן סוברים שהפרק האחרון (11) זה "אלו הן הנחנקין" שמדבר על ענשי האדם ותיקונו.

צ, ע"ב

האם יש חטאים נוספים שאין להם חלק לעולם הבא?

לבבלי - לא מובא, ורק בשבועות י"ג כתב שלדעת רבי על כל העבירות יום הכיפורים מכפר גם אם לא עשה תשובה חוץ משלוש עבירות אלו פורק עול ומיפר ברית ומגלה פנים בתורה שמכפר רק אם עשה תשובה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על ענין התשובה שצריך לעשות כדי לכפר על זה.

לירושלמי - הוסיפו עליהם הפורק עול והמיפר ברית והמגלה פנים בתורה אין להם חלק לעולם הבא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מוסיף גם דברים אלה שקשורים לאדם, וגם העונש החמור שמקבלים ע"ז שמאבד את חלקו לעוה"ב.

צב, ע"ב

האם מסופר על המתים שהחי יחזקאל?

לבבלי - מסופר באריכות מי היו ובמה חטאו ואיזה שירה אמרו והאם מתו מיד, והאם היו ממש או בכלל כל זה משל. לשיטתו מצד החפצא ולכן נוגע כל זה לחזק אותנו וגם נוגע הענין מצ"ע לספר את הפרטים.

לירושלמי - לא מובא כלל, לשיטתו מצד הגברא וא"צ לחזק את הראי' בתחיית המתים.

צט, ע"ב

מה הפירוש "מגלה פנים בתורה"?

לבבלי - מחלוקת, י"א שהכוונה לזה שדורש באגדות של דופי וי"א שזה מבזה תלמידי

קשה מאוד לאדם מצד הגילויים אפילו שנמצא עם העצמות.

קא ע"ב

האם מנשה חזר בתשובה?

לבבלי - מובא רק שכשאסרו את מנשה בנחושתיים חזר בתשובה מתוך הייסורים. לשיטתו מצד החפצא והעיקר שחזר בתשובה ולא משנה כל הפירוט.

לירושלמי - מסופר וילכדו את מנשה בחחים, מהו בחחים מסביר שהכוונה בין ארזים דקים, ור' לוי אומר שהכוונה שהכניסוהו לדוד עם נקבים של נחושת, והיו מסיקים אש תחתיו, כיון שראה בצרתו ולא הניח ע"ז בעולם שלא הזכירה כיון שלא הועיל לו כלום אמר זכור אני שהי' אבי מקרא אותי את הפסוק הזה בביהכ"נ בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה . . ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו . . ולא ישכח את ברית אבותיך . . ואז אמר הרי אני צועק להקב"ה אם עונה אותי מוטב, ואם לא הרי הקב"ה ולהבדיל ע"ז שוין והיו מלאכי השרת אומרים להקב"ה רבש"ע אדם שעבד עבודה זרה והעמיד צלם בהיכל אתה מקבלו בתשובה? אמר להם אם איני מקבלו בתשובה הרי אני נועל את הדלת בפני כל בעלי תשובה מה עשה הקב"ה חתר לו חתירה מתחת כסא הכבוד ושמע תפלתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע כל הפירוט לומר לך שאפילו שדיבר בצורה כזו לא יפה אבל כיון שהי' פה איזה תנועה של תשובה אפילו כ"ש נחשב והי' קיבלו.

קו, ע"א

האם יש שר של פעור?

לבבלי - לא מובא שיש שר לעבודה זרה. לשיטתו מצד החפצא והרי זה רק ע"ז של האדם ואין שייך שר בשביל זה. לירושלמי - מובא מעשה במנחם איש גופתה אריה שהי' מגלגל בחביות ובא אליו שרו של פעור בלילה, לשיטתו מצד הגברא לכן מובא שיש שר ששייך לעבודת האדם.

קד, ע"ב

המשך

האם התורה נמסרה ככדור?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ויש ענין בתורה מצ"ע ולא כ"כ בשביל להעביר לאנשים.

לירושלמי - התורה כמו כדור שמשחקות בנות שמוסרות מיד ליד וסופו לנוח ביד אחת, כך משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'. לשיטתו מצד הגברא שעיקר התורה זה בשביל להעביר לאנשים מא' לשני.

המשך

האם מותר להתרפא בדברי תורה?

לבבלי - מובא שהלוחש על המכה ואומר כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאיך, ורב אומר שהכוונה שרוקק על המכה ואומר זה, ור' יהושע בן לוי אומר אפילו אומר נגע צרעת כי תהי' באדם ורוקק אין לו חלק לעתיד לבוא. ומוסיף שאסור לקרוא לחולה אפילו את הפסוק ויקרא אל משה, אע"פ שאין בו לא חולי ולא נגע ולא מזכירו לשם רפואה אלא כדי להינצל בזכות דברי תורה גם אסור. לשיטתו מצד החפצא ולכן מחמירים מאוד גם אם רק רוצה להינצל בזכותו.

לירושלמי - מובא רק שתי הדעות הראשונות שאסור, בלי ההוספה השלישית. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין כ"כ מחמירים אם משתמש באיזו פסוק להינצל בזכותו.

המשך

האם השעה שנאמר אסתר אסתר היא הקשה בעולם?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והרי מצ"ע נמצא עם ה"אנכי" וחסר רק בגילויים אבל העצם "אנכי" נמצא בשלימות ואדרבה כמה שפחות גילויים מתקרבים יותר לעצמות כחציו השני של התודש שהירח נהי' קטן כי מתקרב יותר אל השמש.

לירושלמי - מובא שאין לך שעה קשה בעולם יותר משעה שאמר לו הקב"ה למשה ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, ואעפ"כ וקיוויתי לו. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה

בעבירה ואין אומרים את זה בכל מקרה. לירושלמי – מובאים כמה ספקות ומהם: שנים שהדיחו את שנים האם יש להם תורת מדיחין שהם בסקילה, או תורת הנידחים שהם בסיף מכיון שהדיחו רק שנים ולא את רוב העיר, וכן אם היו שם גרים ותושבים מהו שישלימו לרוב? ואם הי' שם חפירה בקרקע של חיות עופות ודגים או עוף שהוא טס למעלה מ-10 טפחים האם הם בכלל שללה ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא לכן יש ספק שאולי גם במקרים אלו נחשב לעיר הנידחת.

המשך

האם שער נשים צדקניות בעיר הנידחת אבד? לבבלי – נשאר בספק, אבל הכוונה בשער של פאה נכרית. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש סברא שזה קשור וחלק מהאדם.

לירושלמי – למסקנה אינו אבד. לשיטתו מצד הגברא ואין סברא שהשיער הוא חלק מהעיר.

פרק יא

פד, ע"ב

מה האזהרה למכה אביו?

לבבלי – לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך ציווי מיוחד כדי להעניש.

לירושלמי – אזהרה למכה אביו ואמו שנאמר ארבעים יכנו לא יוסיף, ועושה ק"ו ומה אם מי שמצוה להכותו מי שמוסיף עובר בלאו – ק"ו על אביו ואמו שעובר על לאו אם מכה אותם. ומשמע שסוברים שמזהירים מן הדין. לשיטתו מצד הגברא ומצד הסברא לכן מענישים מן הדין.

המשך

המכה את אביו ולא חיסר ממנו דם

לבבלי – לא מובא.

לירושלמי – מסתפק האם זה דומה לאיסור חבורה בשבת שאפילו לא חיסר חייב או שזה דומה לחבורה בנוקין שרק אם חיסר חייב. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא שאפילו לא חיסר מגופו חייב מצד עצם פעולת ההכאה.

האם יצאה בת קול כשמנו את אלו שאין להם חלק בעוה"ב?

לבבלי – לא מובא. רק כשרצו למנות את שלמה בין המלכים שאין להם חלק לעוה"ב בא דמות דיוקנו של דוד באש מן השמים ולא מקודש הקדשים ובת קול.

לירושלמי – בשעה שאמרו שלושה מלכים וארבעה הדיוטות אין להם חלק לעוה"ב יצאה בת קול ואמרה המעמך ישלמנה כי מאסת, אלא כי אתה תבחר ולא אני, ומה ידעת דבר. וכשבקשו לצרף את שלמה בא דוד ונשתטח לפניהם, ויש אומרים אש יצאה מקודש הקדשים וליהטה סביבותיהם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מזככים את כולם ולכולם יש עוה"ב.

קח, ע"ב

דור המבול

לבבלי – הלשון שאין להם חלק לעולם הבא. לשיטתו מצד החפצא ולכן מקבלים עונש לעת"ל.

לירושלמי – מוסיף שאינם רואים לעתיד לבוא וכן מוסיף זה על שאר האנשים שאין להם חלק לעוה"ב, לשיטתו מצד הגברא ולכן רק אינם רואים לעת"ל וזה עצמו העונש וא"צ עוד להענישם.

קי, ע"ב

מה עם עדתו של יוחנן בן קרח?

לבבלי – לא מובא לשיטתו מצד החפצא וה"ז אין זו עבירה חמורה מצ"ע כאחת מעבירות התורה.

לירושלמי – מובא שעדתו של יוחנן בן קרח שלא שמעו לירמיהו והלכו למצרים אין להם חלק לעולם הבא. לשיטתו מצד הגברא והרי הלכו נגד הנביא שזה חמור יותר משאר איסורים שזה עונש מיתה.

קיב, ע"א

האם יש ספקות בדיני עיר הנידחת?

לבבלי – לא מובא. לשיטתו מצד החפצא וכל זמן שלא ברור שזו עיר הנידחת אין עושים חידוש זה שהרי זה חידוש מיוחד שמתאחדים

לבבלי - משמע שרק תפילין נפסלות אם הוסיף פרשה אבל לא מזוזה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מפריע שהרי א"צ להניחה על האדם כתפילין ואין מפריע שכתוב עוד. לירושלמי - משמע שגם מזוזה נפסלת אם הוסיף בה פרשה כמו תפילין. לשיטתו מצד הגברא והרי מוסיף על ציווי התורה ומצד פעולתו פוסל אפילו שאין שייך בזה חציצה.

פט, ע"א

האם חנניא בן עזור הי' בתחילה נביא אמת? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא שאין נוגע לנו כ"כ כל הפרטים בקשר לאדם. לירושלמי - מובא שהי' בתחילה נביא אמת, אלא שהי' לו טעות שהי' שומע מה שמתנבא ירמיהו בשוק העליון ויורד ומתנבא בשוק התחתון שכלי המקדש ישובו עוד שנתיים. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע לנו מה הי' בתחילה שאפילו שזו נבואה נכונה אלא שלא נאמרה לו זה גם בכלל נביא שקר, והגם שאפי' שהי' בתחילה נביא אמת לומדים מזה גם אל תאמין בעצמך וכו'.

המשך

האם ה' מנבא לרעה וחוזר בו?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין מחלק שזה אותו גדר נבואה ובפרט שמצאנו שגם בנבואה לטובה ה' חזר בו במס' שבת לגבי חורבן בית ראשון שבסוף גם הצדיקים נענשו.

לירושלמי - מובא שירמיהו אומר לחנניא שצריך להוכיח כי נבואה לרעה ה' יכול לחזור בו, אבל נבואה לטובה וודאי שהי' לא חוזר בו ואם לא יקרה ודאי דיבר שקר. לשיטתו מצד הגברא שהאדם יכול לשנות את הנבואה לרעה, ולכן בוחנים את הנביא רק בנבואה לטובה.

המשך

באיזה גיל עונשים ב"ד של מעלה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולפעמים הרי נענשים גם קטנים ע"ד שנאמר "אבות אכלו בוסר ושיני בנים תכהינה".

פז, ע"א

האם יש זקן ממרא בדבר אגדה הלכה למשה מסיני?

לבבלי - דורש את המלה "דבר" שכתוב בזקן ממרא רק לגבי הלכה, ולא לגבי אגדה. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה רק בנוגע להלכה שקשור לחפצא, שרק אז נחשב כחולק על הבי"ד.

לירושלמי - מובא עה"פ "כי יפלא ממך דבר" וכו', דבר זה אגדה. ויש מפרשים שהכוונה לא לאגדה ממש אלא להלכה למשה מסיני שהוגדה בע"פ. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם בדבר שהוא רק אגדה נחשב לחולק על הבי"ד וחייב.

המשך

מה העברות שעליהן חייב זקן ממרא?

לבבלי - מחלוקת תנאים: לדעה אחת דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת וי"א דבר שעיקרו מדברי תורה ופירושו מדברי סופרים ויש אומרים אפילו דקדוק אחד מדברי סופרים. לשיטתו מצד החפצא כנ"ל, שחייב רק על דברים מסוימים מצ"ע.

לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא ולכן על כל דבר שהולך נגד הסנהדרין נחשב לזקן ממרא כנ"ל שאפילו בדבר אגדה חייב.

פח, ע"ב

המקבל פני רבו

לבבלי - לא מובא. אבל בדף ק"י משווה רבו לשכינה בכמה ענינים. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מביאים כ"כ בקשר לאדם דברים כאלה.

לירושלמי - מסופר על ר' יוחנן שהי' נכנס לפני ר' אושע' רבו אע"פ שלא הי' צריך לו, ואמר ר' שמואל בשם ר' זעירא שהי' מקביל פני רבו, וזה כאילו מקביל פני שכינה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשיבים מאוד את עניין רבו, וע"ד "מאן פני הארון הוי' דא רשב"י".

פח, ע"ב

מה הדין במזוזה שהוסיף בה פרשה?

בלק.
לירושלמי - כן, זה הי' כלול ב"לא תענה"
אלא שיצא מהכלל לידון במיתה. לשיטתו
מצד הגברא ולכן זה כלול ב"לא תענה" שזה
ענין של שקר ולא מסתכל רק מצד עקירת דבר
מהתורה מצ"ע.

המשך
האם שני נביאים צריכים אות ומופת?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
גם בשניים צריכים אות ומופת כדי שיאמינו
להם מצד עצם הנבואה ולא מצד עדות.
לירושלמי - זו מחלוקת: לר' יצחק צריכים
ליתן אות ומופת ור' הושע'י אומר שאין
צריכים ליתן אות ומופת כי מסתבר ששנים
לא ישקרו. לשיטתו מצד הגברא ומאמין
לשנים ואולי גם כמו עדות שע"פ שנים יקום
דבר.

פט, ע"ב
האם השטן קיטרג על אברהם?
לבבלי - מובא עה"פ "אחר הדברים האלה"
א' הפירושים שזה אחר דבריו של שטן שאמר
לה' ע"ז שאברהם לא הקריב שום קרבן
בשביל בנו. לשיטתו מצד החפצא ולכן חשוב
קרבן ולא מספיק מס"נ מצד האדם.
לירושלמי - לא הובא. לשיטתו מצד הגברא
ולכן ודאי שא"א לקטרג על אברהם, שכל
כולו הי' מס"נ לה' ואין נוגע כ"כ הקרבן
דוקא.

לירושלמי - מובא שאין עונשים עד גיל
עשרים שנה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא
גיל האדם שרק הוא נענש מצ"ע ולא בגלל
ההורים.

פט, ע"א
ממה יונה הנביא חשש?
לבבלי - לא מובא טעם מדוע ברח. לשיטתו
מצד החפצא ולכן לא כ"כ צריך להשתדל
להציל מקטרוג.

לירושלמי - מובא שידע שהגויים יעשו
תשובה ואז יהי' קטרוג על עם ישראל ולכן
ברח. לשיטתו מצד הגברא שרצה להגן על
עם ישראל ע"ד משה רבנו שהכה בסלע שלא
יהי' קיטרוג על עם ישראל שאם הסלע שומע
לה' כ"ש שיהודים צריכים לשמוע ולכן היכה
בו ואז אין קטרוג, ועד"ז פה שאם הגויים
חוזרים בתשובה ע"י הנביא ולא עם ישראל
יכול להיות קטרוג.

המשך
האם המתנבא לעקור דבר מהתורה כלול
ב"לא תענה"?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
אין זה כלול ב"לא תענה" אלא דבר חמור
מצ"ע (וע"ד יהודי ששוכב עם גוי' שהורס את
הגבול שבין ישראל לעמים, שיותר גרוע מכל
עבירה כיון שנלחם נגד ה' בעצמו, וכן פה
שעוקר דבר מהתורה לא רק שעובר עבירה,
אלא כביכול נלחם עם ה' שסובר שבכלל אין
עבירה כזו בתורה. ועיין לקו"ש חלק ח' פ')

מסכת מכות

ב, ע"א

מהי פתיחת המסכת?

לבבלי - פותח בעניני לשון המשנה כיצד נעשים זוממין. לשיטתו מצד החפצא ולכן מברר בצורה טכנית איך מתקיים פה הזמה. לירושלמי - פותח מיד בדיני עדים זוממים שאמר ריב"ח הכל היו בכלל "לא תענה ברעך עד שקר". לשיטתו מצד הגברא לכן מדבר על דינם של העדים.

המשך

מה הטעם שאין "כאשר זמם" כשהעידו שהוא בן גרושה?

לבבלי - מובא למסקנה שלומדים מהפסוק "ועשיתם לו כאשר זמם" לו ולא לזרעו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד התוצאה שלא יפגע בזרעו. לירושלמי - בר פדא מביא ק"ו שאם הבעל בעילה אסורה שמחלל את זרעו הוא בעצמו לא התחלל ק"ו לעדים זוממים שרק רצו לחלל ודאי שלא יתחללו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האדם ק"ו מבעל.

ג, ע"א

האם יש עדים זוממים על תשלום כתובה? לבבלי - לא פירש שהיא טובת הנאה, והרמב"ם פסק כירושלמי. לשיטתו מצד החפצא ואין ענין כ"כ לחישוב מצד האדם. לירושלמי - מפורש שמשלם טובת הנאה היינו שאומדים כמה אדם רוצה ליתן בכתובה של זו שמא תמות בחיי בעלה ויירשנה בעלה, או הפוך ותקבל כתובה לפי זה הוא משלם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחשב איך זה מצד האדם טובת הנאה.

המשך

האם שביעית משמטת את ההלוואה שהתנה ע"מ שלא לתבוע? לבבלי - לא מובא דין זה ורק מביא שאם הלווה לעשר שנים אין השביעית משמטתו. לשיטתו מצד החפצא ופשוט שאין עוזר תנאי האדם שהשביעית משמטת מצ"ע בכל מקרה אא"כ ההלוואה לעשר שנים. לירושלמי - מובא דין זה. לשיטתו מצד הגברא וזה חידוש שרק פה לא מתחשבים בתנאי האדם.

ה, ע"א

האם יש צד שחוששין לגמלא פרחא? לבבלי - לא הובא הספק של הירושלמי, ובפשטות לא חוששים לגמלא פרחא. לשיטתו מצד החפצא והטבע ואין חוששים לדברים על טבעיים. לירושלמי - מובא ספק אם עדים מעידים עליו שהרג את הנפש בלוד ועדים אחרים מעידים עליהם שהם היו בקיסרי באותו יום ועדים אחרים מעידים עליהם שהם היו בציפורי האם אומרים מכיון ששתי כיתות העדים מכחישות זו את זו בהזמתן אז העדות כשרה או מכיון ששתייהם מסכימות שהם לא היו בלוד ממילא העדות פסולה, האם אומרים בשביל "והצילו העדה" שהם הלכו בגמל פורח והגיעו במהירות מקיסרי לציפורי, ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן חוששים גם למעל הטבע שזה כוחות שה' נותן לאדם.

המשך

מה המקור שהמזימים צריכים להעיד "עמנו

הייתם?"

לבבלי - לומדים מהפסוק "והנה עד שקר העד שקר ענה" עד שתשקר גופה של עדות או מ"לענות בו סרה" עד שתסרה גופה של עדות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על גופה של עדות.
לירושלמי - לומדים מהפסוק "וכי יקום עד חמס באיש" שהכוונה עד זומם שהוא עונה באיש היינו בעדים עצמם ולא בעדותו, שאם אומר לא כך הי' זה הכחשה ולא הזמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על זה ש"עונה באיש".

פרק שני
ז, ע"ב
האם חייב גלות ברוצח בשגגה באופן של ירידה לצורך עלי'?
לבבלי - משמע שכן, לשיטתו מצד החפצא ומכיוון שזה בפועל ירידה, לכן גולה. לירושלמי - משמע שלא גולה לדעה א' ועצ"ע, לשיטתו מצד הגברא ומכיוון שכוונתו הייתה לצורך עלי' אינה נחשבת לירידה אלא כמו עלי', והרי אינו גולה אם הורג דרך עלי'.

המשך

האם המחלוקת בנשמט הברזל תלויה באם למקרא ולמסורת?
לבבלי - כן, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שהולכים לפי המסורת שזה קשור לחפצא ולא לפי המקרא שזה קשור לקריאת האדם.
לירושלמי - משמע שלא, ובכלל לא מובאת המחלוקת האם יש אם למקרא או למסורת, אלא המחלוקת היא שנאמר כאן נשילה ונאמר להלן כי ישל זיתך שהכוונה לנשירה לפי רבי ולרבנן לומדים מהפסוק "ונשל ה' אלקיך את הגויים", שהכוונה למכה וכן הכוונה פה "ונשל הברזל", לשיטתו מצד הגברא ולכן אין דעה שהולכים לפי המסורת ורק לפי המקרא של הגברא.

ח, ע"ב

מה הגירסא גלות בגר תושב?
לבבלי - הגירסא היא "וגר תושב אינו גולה אלא ע"י גר תושב", משמע שמקלים עליו שאם הורג ישראל אינו גולה ואינו נהרג. לשיטתו מצד החפצא ואין שייך להרגו מכיוון שהי' שוגג.
לירושלמי - הגירסא היא "וגר תושב ע"י גר תושב" היינו שאם הרג ישראל אינו גולה אלא נהרג. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחמיר מאוד בגר תושב שהרג ישראל אפי' בשוגג, וע"ד שנהרג בגזל פחות משו"פ.

יב, ע"א

ה, ע"ב

האם עונשים מ"מה מצינו"?
לבבלי - משמע שכן, ולגבי חולין שנשחטו בעזרה דוחים את הלימוד מסיבה אחרת ולא בגלל שאין עונשים ב"מה מצינו". לשיטתו מצד החפצא שזה לימוד ממש לכל דבר ולכן מענישים וכו'.
לירושלמי - משמע שלא. לגבי חולין שנשחטו בעזרה שרוצה ללמוד ר' יוחנן שכמו קדשים בחוץ חייב כרת כך חולין בפנים חייב כרת ואמר לו ר' ישמעאל שלא לומדים עונשים ב"מה מצינו" ומק"ו. לשיטתו מצד הגברא וזה לא ממש לימוד לגבי העונש ורק איסור על האדם.

המשך

עד שכפר, האם דינו כעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין סברא שעד א' יבטל כל העדות שהרי"ז כבר חל על החפצא וא"א לבטלה.
לירושלמי - מובאת מחלוקת לגבי עדים שכפרו ואמרו שאינם יודעים את העדות אבל באמת הם כן יודעים. אז במ"א כתוב שהראשון חייב וכולם פטורים מכיון שעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה ומי שאומר שהאחרון פטור וכולן חייבים סובר כמו הדעה שתתקיים העדות בשאר העדים, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שעד א' יכול לבטל את כל העדות.

האם בן ואח נעשים גואלי הדם?

לבבלי - לא דן באח, אלא רק בבן ומחלק שבנו לא נעשה גואל הדם ובן בנו כן נעשה. לשיטתו מצד החפצא ולכן סוברים שבנו לא יכול להיות גואל הדם לגבי אביו, כיון שיש עליו ציווי של כיבוד אב ואפילו שזה רק "בעושה מעשה עמך" אבל לא באב רשע שאין עליו חיוב לכבדו, אבל בכ"ז מצד עצם הפעולה אסור.

לירושלמי - מובאת מחלוקת: לדעה א' בנו לא נעשה גואל הדם אבל אח שהכה את אחיו אז אחיו השני נעשה גואל הדם להמית את אחיו ולדעה ב' הפוך. לשיטתו מצד הגברא, ולכן כיון שאין עליו חיוב כיבוד אב שוב אי"צ לכבדו ונעשה גואל הדם לדעה א' גם לאביו.

ט, ע"ב

אם הפרישו ערי מקלט בינתיים עד שכבשו ערים אחרות

לבבלי - לא הובא שהיו ערים שקלטו עד שכבשו את ערי המקלט. לשיטתו מצד החפצא לכן נוגע דוקא ערים אלו.

לירושלמי - מובא שהי' קרית יערים עיר מקלט עד שכבשו את שכם ושהי' גמלה עיר מקלט עד שכבשו את קדש. לשיטתו מצד הגברא לכן צריך לדאוג שיהי' בינתיים ערים אחרות שיהיו מקלט ותקנה בשביל האדם עד שיכבשו את כל א"י.

י, ע"א

האם עושים בערי מקלט בתי בד?

לבבלי - מחלוקת: ר' נחמי' וחכמים האם מוכרים בערי מקלט כלי זיין וכלי מצודה מחשש שגואל הדם יקנה אותם שם ויהרוג את הרוצח, לשיטתו מצד החפצא לכן המחלוקת היא לדבר שקשור לכלי זיין, שזה דבר שמשמש להריגה.

לירושלמי - חולקים ר' נחמי' וחכמים האם מותר לעשות בעיר מקלט בית הבד ובית הבצירה מחשש שגואל הדם יהי' מצוי שם וחכמים מתירים, לשיטתו מצד הגברא ולכן החשש הוא שלא ימצא שם מצ"ע.

י, ע"ב

האם צורת יד היתה מראה את הדרך לעיר מקלט?

לבבלי - כתוב שהי' שלט מקלט מקלט אבל לא צורת יד, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין צריך דוקא צורת יד.

לירושלמי - מובאת עוד דעה שזה הי' צורת יד שמראה להם את הדרך, לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך צורת יד שמרמז על אדם שמכוונו.

המשך

מה עונשו של החוטא?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין ענינם כ"כ לדבר מצד האדם.

לירושלמי - מובא שאלו לחכמה חוטא מהו עונשו אמרה חטאים תרדוף רעה. שאלו לנבואה ואמרה הנפש החוטאת היא תמות [שאלו לתורה אמרה יביא קרבן] שאלו לקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר לו, לשיטתו מצד הגברא ולכן מפרטים את כל הדרגות בעונש האדם ובתשובתו.

יא, ע"א

האם קללת חנינם מועילה בעת רצון?

לבבלי - משמע שזה לא קללת חנינם שהרי הכה"ג הי' צריך לבקש רחמים על בני דורו, לשיטתו מצד החפצא וא"א שקללה בחינם תשפיע רק מצד האדם שקילל אא"כ יש סיבה.

לירושלמי - מובא החשש שמא יהי' עת רצון ואז אפילו קללת חנינם מתקיימת כמו שהי' עת רצון לדוד בתפילתו, לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר להיות שתחול הקללה רק מצד האדם שקילל אפילו בלי סיבה.

ט, ע"ב

כמה ערי מקלט יהיו לע"ל?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ מספר ערי מקלט הקשורים רק להצלת האדם.

לירושלמי - מובא שיהיו 9 ולאבא שאלו אומר שיהיו שנים עשר ור' נהוראי אומר שיהיו 15, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע

בפנימיותו.

לירושלמי - מובא שהמלקות 10 על חוט השדרה עשר לימינו ועשר לשמאלו ו-9 על בטנו. לשיטתו מצד הגברא ולכן פחות מכהו על פניו שכל ענין העונש מצד האדם שייך רק לאחוריים.

יא, ע"ב

האם רוצח בשגגה משתחרר כאשר נודע שהכה"ג פסול? לבבלי - זו מחלוקת אמוראים, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שברור נחשב כמת, שהרי בטל מעבודתו ונחשב כמת.

לירושלמי - נשאר בספק האם זה כמו שמת הכה"ג או כמו שנגמר דינו בלי כה"ג שאינו יוצא לעולם, לשיטתו מצד הגברא ולכן אין דעה שברור לה שנחשב כמו מת שסוף סוף הרי האדם עדיין חי ולא מסתכלים רק מצד העבודה (חפצא) כבבלי.

מספר ערי מקלט להצלת האדם וגם לעת"ל שלא שייך רצח שזה יהי' תיקון לאדם (לאלה שרצחו בזמן הגלות).

המשך

האם צריך להודיע שאינו יודע שתי מסכתות? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ כבוד האדם.

לירושלמי - מובא שאם מכבדים אותו כאילו יודע שתי מסכתות צריך לומר שיודע רק מסכת אחת, לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע מאוד שלא יכבדוהו בטעות.

פרק שלישי (אין בירושלמי, וי"א בגלל שזה סוגיות שכבר נאמרו במקומות אחרים)

כב, ע"ב

האם מלקה על גבו ל' ועל בטנו ט' מלקויות? לבבלי - מפורש שמכה אותו שלישי מלפניו ושני שלישי מאחוריו, לשיטתו מצד החפצא ולכן מכהו שלישי מלפניו שזה פוגע גם

מסכת שבועות

בין משווה שעיר ר"ח לשעיר ר"ה שזה שני דברים שונים.

לירושלמי - משמע שכן, שכתוב "מלבד עולת החודש משמע שא' השעירים זה מדין ר"ח וא' מדין ר"ה. לשיטתו מצד הגברא ולכן משווה את ר"ח לר"ה שמצד האדם זה ענין א'.

יג, ע"ב

האם משה שאל מה יעשה מי שעבר ספק עבירה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מובאים ספקות מצד האדם.

לירושלמי - מובא ששמע משה שיש 32 שעירים שקריבים על הציבור ושאל את ה' האם מי שבא לידו ספק של עבירה האם צריך להביא כל קרבנות אלו, וענה לו ה' ששעיר המשתלח מכפר, מיד התחיל לומר מזמור לתודה על שם "והתוודה עליו", לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על ספק עבירה שזה מצד האדם.

פרק שני

המשך

האם טבילה מטהרת אפילו שלא ידע שנטמא? לבבלי - לא מובא מכיון שמספיק עצם הטבילה, וזה שיודע שנטמא ואין הבדל בין טומאה חמורה לקלה. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין הבדל בידיעתו וכוונתו והעיקר שטבל.

לירושלמי - אם ירד לטבול מטומאה חמורה כגון מת ונטמא גם טומאה קלה של נבלה ושרץ, עלתה לו הטבילה על הטומאה הקלה אפילו שלא ידע שנטמא בו שאם טבל ונכנס

ב, ע"ב

מה סדר המסכתות?

לבבלי - קודם מכות ואח"ז מסכת שבועות, לשיטתו מצד החפצא ולכן קודם עונש ואח"ז מס' שבועות שקשור יותר לאדם.

לירושלמי - מסכת שבועות זה לאחר מסכת בבא בתרא, לשיטתו מצד הגברא ולכן קודם שבועות שזה קשור יותר לאדם ואח"ז מכות שקשור יותר לעונש מצ"ע.

המשך

מהי פתיחת המסכת?

לבבלי - פותח בעניני סדר המסכתות, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על סדר המסכתות מצ"ע.

לירושלמי - פותח מיד בדיני חיוב ופטור שתים שהן ארבע לחיוב ושתים שהן ארבע לפטור, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על דיני האדם.

ט, ע"א

על מה מכפר שעיר ר"ח?

לבבלי - זה כפרה על הקב"ה שמיעט את הירח, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על הענין שמיעוט הירח מצ"ע צריך כפרה.

לירושלמי - זה מכפר על חטא שאין יודע בו אלא ה' בלבד [לשיטתם שאין מביאים אגדות על מעשיו של ה' מה שנראה כהגשמה, לשיטתו מצד הגברא שחוששים לאדם שיחשוב בטעות].

המשך

האם שעירי ר"ה קשורים לשעירי ר"ח?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן

אוכל בשר הכוונה גם לחלב. לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם מחשיבו כבשר שהכל דבר א', שזה חלק מהבהמה.

המשך

האם יש חילוק מלאכות ביום הכיפורים? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן בפשטות יש חילוק מלאכות גם לגבי יוהכ"פ שכל מלאכה נחשבת בפ"ע ע"ד שבת.

לירושלמי - משמע שאין חילוק מלאכות ביום הכיפורים היינו שאם עשה כל המלאכות בהעלם א' אינו חייב אלא א' ורק אם עשה בשני העלמות חייב על כל א'. לשיטתו מצד הגברא ולכן כל האיסור זה רק על האדם ואין חילוק מצד החפצא במלאכות.

כב, ע"ב

מה הדין בא' שנשבע שלא יאכל מצה? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין יכול לבטל את המצווה שהיא מצ"ע חובה ולא רק על האדם.

לירושלמי - מובא שאסור לאכול מצה בליל הסדר לשיטתו מצד הגברא ולכן החיוב לאכול מצה זה רק על האדם ולכן האדם שנשבע א"א לו לאכול ולהפר את השבועה.

כה, ע"א

האם חייב על שבועה גם אם ליתא בלהבא כגון אם נשבע שנתן פלוני מנה שאינו יכול להיות להבא שאין יכול להכריחו לתת? לבבלי - מובאת מחלוקת: לשמואל פטור לרב חייב. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שאי"ז בידו בכ"ז חייב מצ"ע.

לירושלמי - מובאת רק דעת שמואל. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם אינו יכול בעתיד שאי"ז בידו פטור גם בלשעבר שהרי חשוב מאוד שיהי' בידו.

כו, ע"א

האם קטן פטור מאיסור שבועה? לבבלי - אין מיעוט לקטן ורק מיעוט לאנוס ולמזיד. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מיעוט קטן שהרי גם בקטן יש בפועל שבועה ואסור.

למקדש פטור ואם ירד לטבול מטומאה קלה ונטמא טומאה חמורה לא טיהרה אותו הטבילה מהטומאה החמורה כיון שלא ידע שנטמא בה ולא התכוון להיטהר מטומאתו, אבל מטבילה חמורה לטבילה חמורה או מטומאה קלה לטומאה קלה מחלוקת המפרשים אם הטבילה מועילה לו. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש הבדל שבטומאה חמורה יש בכלל 100 200 וכאילו התכוון לטבול גם לטומאה הקלה.

טז, ע"ב

לבבלי - השיעור כקריאת הפסוק וכל בני וגו' ונחלקו אם הוא מתחילתו או מאמצעיתו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על זמן מצד הפסוק עצמו ללא קשר לאדם.

לירושלמי - שיעור השתחוואה כדי הילוך 10 אמות ר' יהושע אומר כדי שאילת שלום בין אדם לחבירו ולר' הונא כדי שאילת שלום מתלמיד לרב, שלום עליך רבי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על דברים שקשורים לאדם.

יז, ע"ב

הי' משמש עם הטהורה ואמרה לו שנטמאת לבבלי - לא הובא במסכת הוריות, ורק פה כתוב שנועץ עשר ציפורניו בקרקע להחליש את יצרו. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא נועץ בקרקע (ספירת המלכות). ועצ"ע.

לירושלמי - מובא שיהא רואה את החרב כאילו מחתכת בבשרו ויתקרב מיצרו, ולר' תנחומא ינעוץ את ראשי אצבעותיו בכותל ויתקרב מיצרו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא שרק יחשוב על דבר קשה וזה יקרה את היצר שזה מצד האדם. ועצ"ע.

פרק שלישי

כב, ע"א

האם חלב בכלל בשר?

לבבלי - לא הובא בפירוש ומשמע שלא. לשיטתו מצד החפצא והרי"ז שני דברים שונים.

לירושלמי - כן, שאם אומר שבועה שלא

שבועה שלא אוכל כיכר זו היום שבועה שלא אוכלנה היום ואכלה לר' יוחנן יוצא שחייב שתיים ולריש לקיש אינו חייב אלא אחת, וגם ר' שמעון בין לקיש מודה שאינו אלא כמזרו עצמו מן האיסורים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על בעיות מצד שבועת האדם לאכול ואח"כ לא לאכול או הפוך.

המשך

מה הדין בלאו שאין בו מעשה?
לבבלי - מובא שכל ל"ת שיש בו מעשה לוקה ושאין בו מעשה אין לוקה חוץ מן המימר והנשבע והמקלל את חברו בשם ומוסיף שיש דעה שגם המקדים תרומה לביכורים לוקה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מצד התוצאה גם במקדים תרומה לביכורים נפעל פה ענין ולכן לוקה.

לירושלמי - לא מובאת הוספה זו. לשיטתו מצד הגברא והרי במקדים תרומה לביכורים מצד האדם אין בו מעשה ולא נפעל פה כ"כ ענין ולכן פטור.

פרק רביעי
 ל, ע"א

האם יש מקור אחר שאין אישה מעידה?
לבבלי - לומד בפשטות שכתוב אנשים וממעט נשים. לשיטתו מצד החפצא ולכן ממעט נשים מצד עצם הענין.
 לירושלמי - שכתוב בפרשת אלדד ומידד שני ונאמר להלן ע"פ שנים עדים מה באלדד ומידד הכוונה לשני גברים אף להלן הכוונה ע"פ שנים עדים ולא נשים. לשיטתו מצד הגברא ולכן ממעט נשים רק ממיעוט אחר וצדדי אבל מצ"ע אשה גם שייכת לעדות.

ל, ע"ב

מה ההלכות שנלמדות מדבר שקר תרחק?
לבבלי - לומדים דרשות רבות בענייני דיין ותלמיד ותובע ונתבע, וכן שבעלי הדין צריכים ללבוש בגדים דומים בחשיבותם. לשיטתו מצד החפצא ולכן לומדים מפסוק כל עניני השקר.
 לירושלמי - לא הובאו דרשות אלו, ורק

לירושלמי - מובא עה"פ "לכל אשר יבטא" פרט לקטן ומ"האדם בשבועה" ממעט אנוס ומ"ונעלם ממנו" ממעט מזיד. לשיטתו מצד הגברא ולכן ממעט קטן שצריך שלימות באדם גדול דוקא.

כז, ע"ב

האם מותר לעבור ומוטב לעבור על שבועת שוא ולא על שבועת ביטוי?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין חילוק שבשניהם עובר על שבועה ולא משנה כ"כ לגבי האדם.

לירושלמי - אם אומר שבועה שאוכל כיכר זו שבועה שלא אוכלנה הראשונה שבועת ביטוי והשני' שבועת שוא כיצד עושים? אומרים לו שיאכל שמוטב לעבור על שבועת שוא ולא על שבועת ביטוי ואם אמר שלא אוכל כיכר זו שבועה שאוכלנה אז אומרים לו שלא יאכל, כי מוטב לעבור על שבועת שוא ולא על שבועת שוא וביטוי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם ודאי עדיף שיעבור על שבועת שוא שאין זה חמור כשבועת ביטוי שממש משקר, משא"כ בשבועת שוא שהאדם יודע שאי"ז משמעות כלל של שקר.

המשך

שבועות שאוכל כיכר זו או שלא אוכלנה **לבבלי** - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדבר על בעיות שמצד האדם.
 לירושלמי - אם אומר שבועה שאוכל כיכר זו היום שבועה שלא אוכלנה היום ואכלה, מחלוקת: ר' יוחנן אומר קיים את הראשונה וביטל את השני'. ריש לקיש אומר שגם ביטל את הראשונה וגם לא קיים את השני'. ואם אמר הפוך שבועה שלא אוכל כיכר זו היום שבועה שאוכלנה היום ואכלה ר' יוחנן אומר ביטל את הראשונה וקיים את השני' ריש לקיש אומר ביטל את הראשונה והשני' אומרים לו שיקיימה בכיכר אחרת. ואם אמר שבועה שאוכל כיכר זו היום שבועה שאוכלנה היום ואכלה ר' יוחנן אומר קיים את השני' וריש לקיש אומר קיים את הראשונה והשני' אומרים לו שיקיימה בכיכר אחרת, ואם אמר

בגלל שאינו יודע מי העדים או בגלל שאינו מתכוון להם אלא לכולם יחד, והנפק"מ אם משביע כל זוג שני אנשים בנפרד. אם בגלל שאינו יודע אז חייבים כי הרי משביע כל שניים בנפרד, אבל אם בגלל שאינו מתכוון הרי גם כאן אינו מתכוון ופטורים. ונשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא ונוגע הסיבה או בגלל שאינו יודע מי העדים או בגלל שאינו מתכוון להם.

המשך

האם הנשבע לשקר לוקה?
לבבלי - פשוט שלוקה. לשיטתו מצד החפצא ולכן השבועה מחשיבה כעבירה.

לירושלמי - מחלוקת: החברייא אמרו שלא לוקה ור' יוסי משמע שהוא כמו ממיר שזה גם לאו שאין בו מעשה ולוקה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שאינו לוקה מכיון שאין פה שום פעולה ורק בין האנשים שנשבע לו לשקר.

לו, ע"א

האם אלה בלי שבועה ושבועה בלי אלה?
לבבלי - לעשות שבועה שאין עימה אלה כשבועה שיש עימה אלה. אך יש גורסים לעשות אלה שאין עמה שבועה כאלה שיש עמה שבועה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מרבה את האלה שזה קשור לענין מצ"ע ולא מגיע מצד האדם כשבועה.

לירושלמי - מובא אין לי אלא אלה שיש עמה שבועה, מניין לאלה שאין עמה שבועה שנחשבת כמו שיש עמה שבועה, ת"ל ושמעה אלה ושמעה קול לעשות שאין עמה אלה כשבועה שיש עמה אלה. ומנלן שמרבה גם אלה בלי שבועה, אולי מרבה רק שבועה בלי אלה, על זה ר' יוסי אומר שזה לא משנה, כי אלה בלי שבועה נחשב גם כמו שבועה בלי אלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מרבה רק את השבועה שזה קשור לאדם.

פרק חמישי

לז, ע"א

האם נשבע לשקר לאחד מהאחים חייב

שהבגדים דומים לומד מסברא. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים רק מצד האדם שצריך להשוות את הבגדים.

המשך

האם צריך לכבד אשת חבר לאחר מיתת החבר?

לבבלי - לא הובא, אבל יש משמעות שכן צריך לכבדה. לשיטתו מצד החפצא שהיא מצ"ע נחשבת וצריך לכבדה.

לירושלמי - משמע שלא צריך לכבדה יותר מעם הארץ. לשיטתו מצד הגברא וכל הכבוד שלה זה בגלל בעלה וכשנפטר א"צ לכבדה.

לג, ע"ב

מה הלשון של "או" בלשון רבים?

לבבלי - הלשון "או" לשיטתו מצד החפצא ולכן זה לשון נקבה.

לירושלמי - הלשון "או" לשיטתו מצד הגברא ולכן זה לשון זכר. ועצ"ע.

לה, ע"ב

האם אומרים מיגו בממון?

לבבלי - פשוט שכן, וכן במיגו דהעזה שאין אומרים לפוטרו משבועה אבל אומרים לפוטרו מממון. לשיטתו מצד החפצא ולכן נותנים לו זכויות של טענה אפילו שלא טענה בעצמו.

לירושלמי - י"א שאין אומרים מיגו כלל בממון וי"א אומרים שרק מיגו דהעזה או מיגו להוציא לא אומרים אבל מיגו להחזיק ממון כן אומרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן אין נותנים לו זכויות של טענה שלא טענה בעצמו.

לו, ע"א

מה הטעם שאם עמד בביהכ"נ והשביעם פטורים?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא שחסר בגוף השבועה.

לירושלמי - אם עמד בביהכ"נ ואמר משביע אני עליכם אם אתם יודעים לי עדות שתבואו ותעידו הרי אלו פטורים ושואל מדוע האם

האם שבועה על חטין וחטין נחשב לשתי שבועות?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שהכל זה על החיטים בפשטות חייב רק על שבועה א'.

לירושלמי - אם נשבע על שתי ערמות חטים אין לך בידי, ר' יוסי אומר שאם זה בשתי מקומות משמע שזה שתי שבועות, אבל במקום אחד נשאר בספק. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שזה בשתי מקומות מצד האדם נחשב לשנים וחייב על 2 שבועות.

לח, ע"א

כללים ופרטים בשבועה

לבבלי - מאריך בדיני כללים ופרטים בשבועה, אבל לא מביא את המקרה של שלישי פרוטה חטים ושלישי פרוטה שעורים ושלישי פרוטה כוסמין. לשיטתו מצד החפצא ולכן חייב רק קרבן א' במקרה זה שאין ש"פ רק ע"י שלשתם.

לירושלמי - גם לר' יהודה לפעמים נכללים בקרבן אחד (כלל) ולפעמים זה פרט. כיצד? אם אמר פרוטה חטים פרוטה שעורים פרוטה כוסמין נכללים בקרבן אחד, אבל אם אמר שלישי פרוטה חטים ושלישי פרוטה שעורים ושלישי פרוטה כוסמין נפרטים לשלשה קרבנות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתחלק ל-3 קרבנות שבלשון האדם הרי הזכיר חטים ושעורים ולכן מתחלק לכמה קרבנות.

לח, ע"ב

מה המקור לכך שהנשבע לשקר על כפל וכו' חייב?

לבבלי - לא מובא פסוק. לשיטתו מצד החפצא וזה נחשב כמו הקרן עצמו וזה פשוט שא"צ להביא מקור לזה.

לירושלמי - מובא הלימוד מהפסוק "מכל אשר ישבע עליו לשקר". לשיטתו מצד הגברא והרי כל ענין הכפל זה חיוב על האדם ולכן זה חידוש שאם נשבע על הכפל חייב.

פרק שישי

לח, ע"ב

בקרבן?

לבבלי - משמע שפטור כמו נשבע לאחד מהשותפין. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם אחיו נחשבים ממש לשותפין בחפצא ואין רואים את הקירבה שביניהם חוץ מהשותפות ולכן פטור אם נשבע רק לא'.

לירושלמי - ממעט רק אם נשבע לאחד מהשותפין שפטור מקרבן. לשיטתו מצד הגברא ולכן אחים זה יותר משותפים שממש נחשבים לדבר א' ולכן אם נשבע לא' מהם עדיין חייב כאילו נשבע לשניהם.

לז, ע"ב

מה טעם החילוק בין שבועה נגד עדים לשבועה נגד שטר?

לבבלי - מכיון שבשטר יש שיעבוד קרקעות. משא"כ בעדים. ואין מביאים קרבן על שיעבוד קרקעות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר מצד השטר שזה שיעבוד קרקעות מצד החפצא.

לירושלמי - מובא שהכופר בממון ונשבע לשקר חייב על השבועה אפילו יש נגדו עדים מכיון שע"י שבועתו ה' נפטר מהממון אם העדים היו שוכחים את עדותם. אבל הכופר בממון ויש נגדו שטר - פטור, שממילא ה' חייב משום השטר ובה אין שייך שכחה, ולכן מדבר רק מצד חובת האדם.

לא, ע"א

לגבי דון מינה

לבבלי - הלשון האם אומרים דון מינה ומינה או דון מינה ואוקי באתרא. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש סברא עיקרית לומר שמכיון שלומדים מינה אז עד הסוף לומדים רק מינה. לירושלמי - מאריך בלשון שר"מ דורש גז"ש ממקום שבאתה וכו' דון מינה ומינה ולרבנן דורשים גז"ש כאמור בה וכו' שהכוונה דון מינה ואוקי באתרא. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוטים יותר לפי רבנן שרק דון מינה אבל רק בפרט א' ולא עד הסוף שיש את הלימוד של האדם פה באופן אחר.

לח, ע"א

דבר אסור ולא רק בגלל התוצאה שנשבע על שקר.

מב, ע"ב
אם נשבע לשקר על דברים שאין נשבעים עליהם, כגון עבדים ושטרות קרקעות והקדשות

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שזה דברים שאין נשבעים עליהם לכן א"צ להביא קרבן.

לירושלמי - מחלוקת: לר' יוחנן מביא קרבן על השבועה לר' אלעזר אין מביא. לשיטתו מצד הגברא וסו"ס מכיון שהאדם נשבע לשקר אז לדעה א' צריך להביא קרבן.

פרק שביעי

המשך

שבועת שכיר כאשר בעל הבית או השכיר מתו

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם הירוששים יכולים לישבע שיש להם זכות מצ"ע בכסף זה של השכירות.

לירושלמי - מובא שאם מת בעה"ב השכיר נשבע ליורשיו אבל אם מת השכיר אין יורשיו נשבעים ליורשיו בעה"ב שכל התקנה היא רק לשכיר כדי חייו אבל ביורשים אין שייך טעם זה ולכן אינם נשבעים. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק השכיר יכול לישבע שכל התקנה היא בשבילו.

מח, ע"ב

האם מגלגלים שבועה מדאורייתא על שבועה מדרבנן, או הפוך?

לבבלי - מסיק למסקנה שמגלגלים משבועה דרבנן, אבל לא דין מגלגול דאורייתא על שבועה דרבנן. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק משבועה דרבנן יכולים על שבועה מהתורה מכיון שכבר יש חיוב מצ"ע על השאר משא"כ הפוך.

לירושלמי - מגלגלים גם משבועה דאורייתא על שבועה דרבנן וגם משבועה דרבנן על שבועה דאורייתא. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם שבועה דרבנן היא מאוד חשובה

המחזיק שלוש שנים מחמת שטר פסול, האם זו חזקה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן פשיטא שודאי לא יועיל ולא מתחשבים כלל בחזקת האדם שכל חזקתו הי' מצד שטר פסול שאין לזה כל תוקף. לירושלמי - לפי שמואל לכו"ע זה אינו חזקה לר' ירמיה' זה מחלוקת תנאים האם זה חזקה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דעה שכן נחשב לחזקה שמתחשבים עם פעולת האדם שמחזיק 3 שנים.

לט, ע"ב

מי עובר על איסור שבועה?

לבבלי - מובא שגם המשביע וגם הנשבע עוברים באיסור ונקראים רשעים גם מי שטענתו אמת אלא שגורם לחברו לישבע לכן חייב. לשיטתו מצד החפצא ומסתכל מצד התוצאה וגם הגורם חייב.

לירושלמי - משמע שרק הנשבע לשקר עובר על האיסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק הנשבע בפועל חייב.

המשך

האם למלאכי חבלה יש ברכים?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין נוגע כ"כ להלכה זה שאין להם ברכים ולכן לא מובא.

לירושלמי - מובא שאין להם ברכים שלכן כתוב "משוט בארץ ומתהלך בה" ולא יכולים לשבת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים ע"ז שכביכול אין להם מנוחה וכל הזמן מזיקים וצריך ליזהר מהם.

לט, ע"א

האם יש חומרא בשבועה על אמת?

לבבלי - לא, לשיטתו מצד החפצא ולכן רק בשבועה לשקר שיש תוצאה לא טובה אז יש חומרא גדולה.

לירושלמי - מובא שדברים שאין האש שורפן שבועת שוא מכלתן ר' יונה אמר שהכוונה על שבועת שקר ור' יוסי אומר גם על אמת. לשיטתו מצד הגברא ולכן עצם השבועה זה

ומגלגלים גם על שבועה דאורייתא.

המשך

האם ניזק נשבע ונוטל גם כשלא ראו את ההיזק?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך שיראו שהיזקן.
 לירושלמי - אם ראוהו זורק צרורות ונמצאו שם כלים שבורים נוטל הניזק, שודאי מחמת זריקתו נשברו הכלים. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו שלא ראו את הנזק אבל מובן שהוא עשה את הנזק וגם אז נשבע ונוטל.

מח, ע"ב

האם משביעים את הנושא ונותן?
לבבלי - לא מובא, ובפשוט צריך לישבע בכל אופן שזה שבועה מצד עצם התעסקות בנכסים.
 לירושלמי - אם נושא ונותן בחשבון א"א להשביעו כי ודאי דקדק בחשבון ורק אם נושאת ונותנת בלי חשבון אז משביעים אותה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מאמינים לו אם עושה חשבון.

מט, ע"א

האם שביעית משמטת רק הלוואות?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן בפשוט בשאר דברים גם משמט כל סוג של חוב.
 לירושלמי - מובא שרק הלוואה שביעית משמטת וגם משמטת את השבועה. אבל שומרים ושותפים אין שביעית משמטת לא אותו ולא שבועתו. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא בהלוואה שזה קשור יותר להתחייבות האדם משמט משא"כ בשומרים ושותפים שיותר קשור לחפצא בזה אין שמיטה.

המשך

האם משביעים את השומר כשאין לגנב מה לשלם?
לבבלי - לא מובא, בפשוט משמע שא"א להשביעו. לשיטתו מצד החפצא ומכיון שנמצא הגנב שבידו הי' החפצא שוב אין השומר חייב כלל ואין סברא לחייב אם הי' בדעתו לגזול מכיון שבפועל לא גזל.
 לירושלמי - אם נמצא הגנב ואין לו מה לשלם אומר המפקיד לשומר בוא והישבע לי שלא נתת עיניך בה לגזלה, שאם נתן עיניו בפיקדון לגזולו הפיקדון נחשב ברשותו והוא חייב. ולומדים מהפסוק ואם לא יימצא הגנב אז צריך לישבע אבל אם נמצא פטור השומר משבועה ואפילו אם אין לגנב מה לשלם. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך לישבע שאולי הוא חייב אם הי' בכוונתו לגזול ומכיון שהתחייב השומר להחזיר לו הפיקדון לכן צריך להוכיח שפטור וגם שמענישים על כוונת האדם כאילו גזל בפועל.

מט, ע"ב

האם יש דעה ששומר שנשבע לא להקל ולא להחמיר חייב?
לבבלי - פשוט שפטור כמפורש במשנה שרק הנשבע להקל ע"ע חייב. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם מיקל ע"ע ופותר עצמו מחיוב אז חייב שפועל בחפצא.
 לירושלמי - גם אם נשבע לא להקל ולא להחמיר חייב היינו כגון אם הפיקדון נגנב ונשבע שאבד. לשיטתו מצד הגברא ולכן חייב על עצם השבועה מצד האדם אפילו שמצד החפצא לא נפטר מחיוב אלא שאם מחמיר ע"ע פטור.

מסכת עבודה זרה

מה הדין של יום אידם בגלות?
לבבלי - מובא רק שנחום המדי אומר שאינו אוסר אלא יום א' לפני אידיהן ולא רק בגלות ושמואל אומר שבגולה אינו אסור אלא יום אידם. לשיטתו מצד החפצא ולכן נחום המדי תמיד אומר שאסור רק יום א' שגדר ההרחקה מצ"ע זה רק יום א'.

לירושלמי - מובא שנחום המדי אומר שבגולה אינו אסור אלא יום א' בלבד ולא שלושה. לשיטתו מצד הגברא ולכן נחום המדי אומר שרק בגולה התירו כי זה גזירה שאין האנשים יכולים לעמוד בה לשמור 3 ימים ולכן רק יום א' אסור.

המשך

איך פיתה ירבעם את ישראל לעבוד ע"ז?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא שע"ז הי' א' מהתאוות הגדולות של היצה"ר ולא צריך סיבה.

לירושלמי - מובא שפיתה את ישראל שאמר להם שע"ז מתירה איסורים שהתורה אוסרת שהתורה אמרה "ובחור אותו מכל שבטי ישראל לי לכהן" וע"ז אומרת "ויעש כהנים מקצת העם" וכן עוד דברים שמתירה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחפש גם סיבה לאדם למושכו לע"ז.

ז, ע"ב

מדוע ירבעם עשה את העגלים?
לבבלי - החשש של ירבעם הי' מהביזיון שיראו אותו עומד בעזרה ואת רחבעם יושב ויסברו שהוא עבד של רחבעם לכן עשה את העגלים כדי שלא יעלו לירושלים. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש ישיבה בעזרה שזה רק

ב, ע"א
מהי פתיחת המסכת?
לבבלי - פותח בלשון המשנה אידהן ומאריך באגדות בעניני גויים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על הגויים מצ"ע ע"ד שיטת הרמב"ם בשחיטת גוי שיש להם מציאות. לירושלמי - פותח מיד בדיני אידיהם של הגויים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר רק מה שנוגע אלינו ע"ד שיטת הראב"ד.

המשך

מה המקור מפסוק לדין שלשה ימים?
לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן בפשטות זה מצד הע"ז ששלושה ימים זה בגדר הרחקה שלא יהי' תקלה מצ"ע.

לירושלמי - ר' חמא לומד הכל מהפסוק "והביאו לבוקר זבחיכם לשלשת ימים מעשרותיכם" שדרך עובדי ע"ז להקדים שלשה ימים לפני יום אידו, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה בגלל מנהגם של אנשים.

המשך

האם הי' יתן לגויים את מצות סוכה?
לבבלי - מאריך שלע"ל הגויים ירצו גם שחר על מעשיהם והי' אומר להם שכל מה שעשו לא עשו אלא בשביל עצמם ואז מטיל עליהם את מצות סוכה והם מבעטים בה. לשיטתו מצד החפצא ולכן לגויים יש מציאות גם בגאולה.

לירושלמי - לא מובא. לשיטתו מצד הגברא ולגויים אין מציאות בכלל ע"ד שיטת הראב"ד בהלכות שחיטה פ"ט.

ז, ע"ב

חלק מהאיסור של יום אידם. לירושלמי - י"א שזה בגלל הסעודה שסועדים גם יום לאחר יום אידם ור' אבא אומר שזה בגלל שהגוי יודע שאסור לך לישא וליתן עמו גם לאחר יום אידו אז הוא ממעט בשמחת יום אידו. לשיטתו מצד הגברא ולכן אומר טעם שזה רק בגלל האדם או בגלל הסעודה או בגלל שהגוי יודע ולא ילך ליום אידו.

המשך

האם נהגו איסורו חג בימי עזרא? לבבלי - נקרא איסורו חג (סוכה מה) ומובא בתוספות שבימי עזרא לא נהגו לשמוח באיסורו חג. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא בזמן הגלות התחדש ענין כזה לקדש יום חול ולהמשיך בו את קדושת החג מצד החפצא.

לירושלמי - עה"פ ביום עשרים וארבעה לחודש השביעי נאספו בני בצום. ולמה לא בעשרים ושלושה משום ברי דמועדא, היינו בנו של החג שזה יום שלאחרי יו"ט האחרון שלא צמים בו היינו שחגנו בימי עזרא את איסורו חג. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם בזמן ביהמ"ק עשו גם איסורו חג להראות את אהבתו לחג שרוצה להמשיכו.

המשך

האם חישובו את קביעות השנים בימי עזרא? לבבלי - לא הובא. ונחלקו הראשונים האם עד ימי ר' הלל קדשו את החודש רק עפ"י הראי' או שגם חישובו ע"פ כללי קביעות השנים. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דיעה שרק ע"פ הראי' שזה קשור גם לחפצא. לירושלמי - משמע שגם בימי עזרא קידשו את החודש ע"פ כללי הקביעות ולא רק ע"פ הראי', שאל"כ כיצד חישוב למפרע ר' יוחנן את קביעות השנים בימי עזרא ואמר שבימי עזרא לא חל כ"ג תשרי בשבת, ויש לדחות. לשיטתו מצד הגברא ולכן חישובו ג"כ חשבון שכלי שקשור יותר לאדם.

ח, ע"א

האם זה שאדם הראשון דאג כאשר אורך היום התקצר, זה רק למ"ד שבתשרי נברא העולם?

ביטול היש שיש מציאות. לירושלמי - במוצאי שמיטה (זמן הקהל) מלך ירבעם על ישראל ואמר שאם אעמוד אני לקרוא בתורה והציבור יאמר שרחבעם קודם לקרוא ואני אקרא שני גנאי הוא לי, ואם לא אקרא כלל בזיון הוא לי, ואם אניח להם לעלות לירושלים יעזבו אותי וילכו אחרי רחבעם, וזה מה שכתוב אם יעלה העם הזה לעשות זבחים... בירושלים.. ולכן עשה שני עגלי זהב שלא יעלו לרגל. והירושלמי - לשיטתו שסובר שגם למלכי ב"ד אין ישיבה בעזרה ולכן לא מביא את הטעם של הבבלי. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם מלכי בית דוד אסורים לשבת בעזרה שצריך ביטול במציאות שזה קשור דוקא לעמידה שלימות האדם.

ב, ע"א

האם מותר לישא וליתן עם גוי שמכיר? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והאיסור כללי על כל הגויים. לירושלמי - מובא שכל האיסור לישא וליתן עם גוי ביום אידו זה רק אם אינו מכירו, אבל אם הוא מכירו מותר שאז הוא רק כמחניף לו לשמור על קשר איתו שלא ילך למישהו אחר. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם זה רק לשמור על קשר איתו מותר.

ג, ע"ב

מה ה' עושה בכל יום? לבבלי - מובא שעוסק בתורה ודן את העולם וזן את העולם ומשחק עם לויתן ומוזכר גם מלאך מטטרון. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר גם על דברים שלא קשורים לאדם ישירות. לירושלמי - לא מובא כלל. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מדבר על דברים שלא שייכים להלכה של האדם.

ז, ע"ב

מה הטעם לר' ישמעאל שאוסר גם לאחר יום אידם להתעסק עם הגויים? לבבלי - לא מובא הטעם. לשיטתו מצד החפצא וא"צ לומר הטעם ובפשטות שזה

לבבלי - זה לכו"ע שהגם שראה בתחילת
ניסן ימים יותר קצרים אבל ימים קצרים כ"כ
כבחורף לא ראה. לשיטתו מצד החפצא ולכן
כאשר ראה ימים קצרים יותר מהרגיל חשש
ודאג ואין סברא שהי' צריך להבין לבד שזה
דרך העולם.

לירושלמי - זה רק לדיעה שבתשרי נברא
העולם אבל לדיעה שבניסן נברא הרי כבר
ראה בתחילת ניסן ימים קצרים יותר מאמצע
הקיץ ומה לו לדאוג כשרואה שהימים
מתקצרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן א"צ
לחשוש למ"ד שבניסן נברא העולם שיכול
לחשוב לבד שכמו שיש ימים קצת יותר
קצרים של האביב כך יש ימים שהרבה יותר
קצרים בחורף ומה לו לדאוג.

המשך

מה זה יום קלנדס?

לבבלי - מובא שזה מאדם הראשון שדאג
שראה שהיום מתקצר ולבסוף הבין שזה
מנהגו של עולם ועשה יום חג שנקרא יום
קלנדס (חג שקשור לטבע) לשיטתו מצד
החפצא ולכן מדבר שזה מצד טבע העולם.

לירושלמי - מסופר שמצרים רומי נלחמו עד
שנמאס להם שנהרגים הרבה אנשים אז סיכמו
שכל מלכות שתאמר לשר צבא שלה ליפול
על חרבו ויסכים הניצחון שלה ואז שר צבא
במצרים לא הסכים וברומי הבטיחו לא' שאם
יעשה זה ימנו את שנים עשר בניו לשרים
גדולים והסכים ועשו יו"ט לזכרו ונקרא יום
קלנדס ינובריס. לשיטתו מצד הגברא ולכן
מדבר על דבר שקשור לפעולת האדם שהביא
נצחון.

המשך

מה דין נשותיהם של עובדי עבודה זרה?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא
ולכן אין כ"כ סברא לאסור שהם כמו מציאות
נפרדת ויש להם חשיבות ע"ד הרמב"ם בהל'
שחיטה פ"ט.

לירושלמי - מסתפק, לשיטתו מצד הגברא
והם בטילים וטפלים לבעליהם ונחשבים ג"כ
כעובדי ע"ז ולכן מסתפקים בזה.

ח, ע"א

מתי חלים אידיהם של הגויים?

לבבלי - קלנדס זה לאחרי התקופה 8 ימים
וסטרנורא זה לפני התקופה 8 ימים. לשיטתו
מצד החפצא ולכן זה הי' לאחרי התקופה
שאדה"ר הבין שזה מנהגו של עולם ועשה
חג.

לירושלמי - זה הפוך, לשיטתו מצד הגברא
שקלנדס נהרג והביא נצחון זה הי' לפני
התקופה.

יא, ע"ב

מתי אידיהם של מדי ובבל?

לבבלי - אידיהם של הפרסים הם מוטרדי
טורסקי מוהרנקי ומוהרין [דומים לאידיהם
של מדין] בירושלמי ואידיהם של הבבלי הם
מוהרנקי אקניתיה בחנוני וי' באדר. לשיטתו
מצד החפצא ולכן קוראים פרסיים מצד
המקום.

לירושלמי - מובא 3 זמנים בבבל ו-3 במדי
בבבל זה מהורי וכנוני וכנוותה ובמדי זה
נוסרדי ותיריסקי ומהירקנה. לשיטתו מצד
הגברא ולכן קוראים מדי ע"ש האנשים
שנקראים מדי. ועצ"ע.

י, ע"א

מה המקור של יום גינוסיא?

לבבלי - אינו יום שנולד בו, אלא יום
שמעמידים בו את מלכם ולא מובא מקור
לכך. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על
זה שמעמידים בו את מלכם שזה קשור לעצם
המלכות ולא לבנ"א.

לירושלמי - זה יום שנולד בו וכמ"ש "ויהי
ביום השלישי יום הולדת את פרעה". לשיטתו
מצד הגברא ולכן מדבר על יום שנולד בו.

ח, ע"א

האם יום תגלחתו הוא בכל שנה?

לבבלי - הגירסא אותו היום ואותו האיש
בלבד אסור ויש הסבר שהכוונה בלבד שאסור
רק באותה שנה, ולא אסרו לפני ואחרי יום
התגלחת, רק באותו יום אסור. לשיטתו מצד

לירושלמי - הדעות הפוכות, ר' יוחנן אוסר רק חנויות עם ורד והדס וריש לקיש אוסר בכל המינים משום תקרובת ע"ז שהתקרובת שייכת לע"ז עצמה. לשיטתו מצד הגברא ולכן ר"י שהלכה כמותו סובר שרק חנויות עם ורד והדס שזה ממש נחשב למעוטרת מצד האדם.

יד, ע"א
האם יש דעה שהגויים מקריבים לע"ז מחוסר אבר שנולד כך?
לבבלי - בפשטות משמע שלא מקריבים מחוסר אבר אפילו אם נולד כך, ורק בעל מום מקריבים. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם חסר אבר בכל מקרה אין מקריבים אותו.
לירושלמי - אם נולד מחוסר אבר הגויים מקריבים אותו, ורק אם נולד שלם ונקטע אח"כ לא מקריבים. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק אם נקטע ע"י מעשה האדם שנחסר אז לא מקריבים.

המשך
כמה זה מינימום בחבילה?
לבבלי - אין פחות משלשה מינים. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר על 3 שקשור למציאות בעולם ע"ד חזקה.
לירושלמי - מובא שריב"ב אומר שאין חבילה של לבונה פחות מחמישה מינים. לשיטתו מצד הגברא ולכן קשור ל-5 שזה קשור ליהודי שיש לו 5 דרגות בנשמה.

טו, ע"א
מה טעם שלא מוכרים בהמה לגוי?
לבבלי - מחשש שיבוא לנסות את הבהמה בערב שבת והיא תלך מחמת קולו של הישראל שזה איסור מחמר. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד שהישראל בעצמו יעשה חילול שבת אבל בשאילה נחשב כקני' שזה ממש בחפצא.
לירושלמי - מכיון שלפעמים מוכר הישראל לגוי את הבהמה לניסיון והוא מחזירה לאחרי שלושה ימים ונמצא עובד בבהמתו של ישראל בשבת, ולבבלי אין חשש זה לשיטתם

החפצא ולכן רק באותו יום שאז עושה את פעולת האיסור.

לירושלמי - יום תגלחת זקנו ובלוריתו אינו אסור אלא אותו היום ואותו האיש ורק באותו היום בכל שנה. לשיטתו מצד הגברא ולכן בכל שנה שנזכר האדם באותו יום.

המשך
האם מיתה של מלכים שמקטרים בה היא ע"ז?
לבבלי - אם יש שם שריפה יש שם ע"ז, ואם לא לא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שיש רק שריפה זה ע"ז שאין עושין בשביל כבוד האדם כלל.
לירושלמי - מובא שאם יש שם קטורת ושריפה יש בה ע"ז, ואם לא לא. לשיטתו מצד הגברא ולכן אם זה רק שריפה ודאי זה רק לכבוד המלך ולא בשביל ע"ז אא"כ יש גם קטורת ושריפה.

יג, ע"ב
האם דבר שהוא חיי נפש מותר לקנות ביריד?
לבבלי - אסור לקנות ביריד, ורק מבעל הבית מותר. לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור ביריד גם דבר שהוא חיי נפש ולא מתחשבים באדם כלל.
לירושלמי - מסופר על ר' חייא ששלח לקנות סנדל ביריד של צור ושאלו ר' יעקב הרי אסור לקנות מיריד של גוים, וענה לו הרי גם אתה קונה פת מגוים וענה לו שלא אסרו דבר שהוא חיי נפש. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא אסרו דבר שהוא חיי נפש שזה ממש צורך האדם.

יב, ע"ב
באיזה אופן חל האיסור של חנויות מעוטרות בע"ז?
לבבלי - לריש לקיש אסור רק חנויות שמעוטרות בורד והדס. ולר' יוחנן אסור גם חנויות שמעוטרות בפירות כי לריש לקיש נהנה מע"ז אסור אבל להנות לע"ז מותר, ולר' יוחנן שניהם אסורים. לשיטתו מצד החפצא ולכן ר"י שהלכה כמותו סובר שהכל אסור שמצד החפצא אין הבדל באיזה עיטור.

כיצד קיבלו קרבנות מהפלשתים?
לבבלי - מובא שזה הי' רק הוראת שעה לקבל מהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין אפשרות לקבל מהם אלא בהוראת שעה שאין לגוי שייכות לקרבן מצ"ע.

לירושלמי - מובא הפסוק "ואנשי בית שמש העלו עולה ויזבחו זבחים לה' פרים" משמע שאפשר לקבל מהם קרבנות ודוחים שא"א ללמוד מסרני פלשתים. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש משמעות לקבל מגוי קרבנות מכיון שהם בטלים לעם ישראל. ועצ"ע.

כה, ע"ב

האם יש מקרים שאין חשש שהגוי יהרוג את האשה?

לבבלי - אם היא אישה חשובה לא יהרגו אותה גוים. או בגלל שאישה כלי זינה עלי' היינו שלא יהרגוה אלא יבואו עלי'. והכוונה אישה חשובה לרש"י שהיא קרובה למלכות, ולתוספות שהיא בעלת כח. לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא רק דברים שקשורים להצלתה בפועל או בשל היותה בעלת כח או בגלל התאווה או בגלל שקרובה למלכות.

לירושלמי - מוסבר מדוע המשנה אומרת שאשה לא תתייחד עם גוים משום עריות והרי יש את הטעם של שפיכות דמים. ר' אמי אומר שמדובר על בריאה בעלת כח ואינה מפחדת מהם ויש חשש רק לעריות, ר' אבין מכיון שיכולה אשה להטמין את עצמה ולומר גוי' אני אבל אין האיש יכול להטמין את עצמו ולומר גוי' אני שיש לו פאות וזקן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא את הסיבה שיכולה לומר שהיא גויה.

כו, ע"א

האם מותר ללמד גוי אומנות?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן בפשטות אין איסור שהרי בפועל אינו מקיימו ורק מלמדו אומנות מצ"ע.

לירושלמי - אסור ללמדו אומנות, וכמו שבת ישראל לא תניק בנה של נכרית מפני שנותנת לו חיים כך גם לימוד אומנות הוא חיים. לשיטתו מצד הגברא ולכן אסור לנו לעזור

ששאלה שהגוי שואל את הבהמה נחשבת כקני', וא"כ היא בהמתו של גוי ומותר לה לעבוד בשבת. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד השאלה שזה לא נחשב כקני' שזה רק מצד הסכם בין האנשים.

המשך

האם קונסים גם מי שעבר על מנהג?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק באיסור ממש קונסים.

לירושלמי - כן שכמו שקונסים את המטיל מום בככור כך קונסים את המוכר בהמה לגוי ע"י סרסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם על מנהג שזה על האדם גם קונסים.

כ, ע"ב

כיצד אדם מת ע"י מלאך המות?

לבבלי - מובא באריכות שאמרו עליו ע"י מלאך המות שכולו מלא עינים, ובשעת פטירתו של חולה עומד מעל ראשו וחרבו שלופה בידו וטיפה של מרה תלויה בו וכשהחולה רואה אותו מזדעזע ופותח פיו וזורקה לתוך פיו וממנה מת וממנה מסריח וממנה פניו מוריקות. לשיטתו מצד החפצא ולכן מסביר בפרטיות את כל השלבים שזה קשור לגלות להפחיד את היצה"ר.

לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא וזה לא נוגע לנו שהם קשורים יותר לגאולה.

כא, ע"ב

האם מותר להשכיר לגוי שדה בפרהסיא?

לבבלי - מותר, כי לא חושדים שהגוי הוא שליח של ישראל ולא חילק אם היא על גב הדרך. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחלקים מצד האדם.

לירושלמי - שדה שהיא על גב הדרך בפרהסיא אסור להשכירה לגוים מפני שנקראת על שם ישראל והם חורשים בה בשבתות וימים טובים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק שאם זה בפרהסיא אז אסור מצד האנשים.

פרק שני

כד, ע"ב

הכלבים והאכיל את ישראל נבלות וטרפות, לכן הרפו מהם כי הכלבים אוכלים את שלהם. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם על דברים שהאדם גורם לאחרים ונענש ע"ז.

לט, ע"א

האם מותר לשלוח דג ע"י נכרי?
לבבלי - מחלוקת לרב כהנא אסור ולרב מותר ובמקום חתיכת דג גורס שחלב אסור. לשיטתו מצד החפצא ובדגים שרובם כשרים א"צ כ"כ נאמנות ומותר לשלוח גם ע"י גוי לירושלמי - מובא שאסור לשלוח עם גוי חבי"ת (חתיכת דג שאין בו סימן, בשר, יין, תכלת) בחותם א', ורק בשני חותמות מותר. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפילו דג צריך נאמנות של האדם.

לו, ע"א

האם יש שעה שמי הים מקלסים לקב"ה ומתמתקים?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואין אפשרות למי הים להתמתק שמצ"ע הם מלוחים. לירושלמי - מובא שבשעה שמי הים מקלסים לה' הם מתמתקים. לשיטתו מצד הגברא ולכן ע"י קילוס שודאי זה שייך גם לעבודת האדם ע"י זה מתמתקים וע"ד בצל שמבשלים אותו ומתמתק.

לט, ע"א

אלו דגים נקראו חילק?
לבבלי - פשוט שחילק זה סולתנית ולא טרית טרופה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על סוג א' שהם דגים חשובים. לירושלמי - מחלוקת לרב זה סולתניתא (מין דגים קטנים שנתערב בהם ממין דג טמא) ולר' יוחנן זה טרית טרופה (היינו מין דגים קטנים מלוחים שנחתכו ואינם ניכרים). לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם על דגים קטנים שאינם ניכרים מצד האדם. ועצ"ע.

מ, ע"א

מה הדין בטרית של גויים?

בקיום הגוי שרואה בלימוד האומנות את קיום האדם.

המשך

האם יש מקור מפסוק שמותר לתינוק לינק מנכרית?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא וזה רק ענין טכני. לירושלמי - מובא הפסוק "והיו מלכים אומנייך ושרותיהם מיניקותייך. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה גם ענין רוחני שקשור עם הגאולה.

כז, ע"ב

רוצח שהתגייר

לבבלי - לא מובא פה, אבל הובא בגיטין על נבוזראדן שרצח הרבה יהודים והתגייר ולא התפללו עליו שיחזור לסורו. לשיטתו מצד החפצא שמהתחתון ביותר אדרבה הופכים ויתרון האור מן החושך. לירושלמי - ה' אסטרוולוג חכם במזלות וראה שיהודים ישפכו את דמו, והוא לא הבין שהכוונה הייתה שהוא יתגייר וה' הורג כל יהודי שמסתפר אצלו, לר' אליעזר הרג 80 ולר' יוסי הרג 300, ואחרי זה התגייר והתפללו עליו שיחזור לסורו כדי שלא יתערב בישראל, כיון שרצח יהודים. לשיטתו מצד הגברא והרי בפועל הוא עשה דברים נוראים ביותר וא"א לקבלו.

כט, ע"ב

מה קורה לשוחט שהאכיל טרפות?
לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדובר על עונש של האדם שגרם לאנשים אחרים.

לירושלמי - מסופר מעשה בטבח בציפורי שה' מאכיל את ישראל נבלות וטרפות ופעם אחת ערב יום הכפורים עם חשכה שנתה הרבה יין והשתכר ועלה לראש הגג ונפל ומת, התחילו הכלבים מלקקים את דמו. שאלו לר' חנינא האם לקחתו מהכלבים, אמר להם כתוב ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו, ומכיון שגזל את

אלכסנדר מוקדון שעלה וראה את העולם מלמעלה
 לבבלי - לא מובא, רק כתוב על צלם שבידו כדור אסור משום שמסמל ששולט על העולם כמו שמחזיק את הכדור. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על התוצאה שכזה צלם אסור.

לירושלמי - מסופר על אלכסנדר מוקדון שכשהוא עלה גבוה מאוד עד שראה את העולם ככדור ואת הים כקערה ולכן צלם שבידו כדור אסור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספר איך זה קרה והמקור לזה עם אלכסנדר מוקדון.

המשך

מה הדין של המוצא שברי צלמים?
 לבבלי - משמע שמוותרים, לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצ"ע שנשבר הצלם. לירושלמי - גם משמע שמוותר ורק הגירסא היא "המוצא שברי כלים", לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד שזה שבר כלי שאינו יכול לשמש לאדם.

מג, ע"א

מה הדין של דרקון בצורת שרץ?
 לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין כ"כ הבדל אם יש צורת שרץ. לירושלמי - מובא שאם יש לו צורת דרקון אבל עשוי בצורת שרץ אסורה אבל אם אפשר להפריד את השרץ מהדרקון מפריד ומותר השרץ ושמואל אומר שאם הכוס בסיס לדרקון אסור אבל אם הדרקון בסיס לכוס מותר, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש הבדל לגבי האדם שאם יש צורת שרץ אסורה שזה מראה על ע"ז.

מו, ע"א

מה הדין במשתחויה לביצה וחלוקי נחל?
 לבבלי - מסתפק בכ"ז. וביצה הכוונה לביצה ממש מצ"ע. לשיטתו מצד החפצא ולכן זה ספק שמצד הביצה אין דרכה לע"ז. לירושלמי - מחלוקת: לר"י אסורה ולחזקי' אמר שלא אסורה ולר' זעירא הכוונה לביצה

לבבלי - מחלוקת האם צריך שיהיו קיימים גם הראש וגם השדרה או רק א' מהם. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דעה שמספק א' מהם כדי לזהותו וע"ד עצם שאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו.

לירושלמי - משמע שצריך גם את הראש וגם את השדרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך את הכל שאז ניכר ברור לאדם שזה דג כשר.

המשך

מה סופו של האוסר את המותר?
 לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין כל כך בעי' שמחמירים לאסור את המותר וע"ד נדרים סייג לפרישות שנמצאים בדרגה נמוכה ולכן צריך לפרוש ולאסור. לירושלמי - מובא שלבסוף מתיר את האיסור ע"ד שסוברים שאדם עתיד ליתן דין וחשבון על כל הנאה שיכל להנות מעוה"ז ולא נהנה והסבר הרבי בזה, לשיטתו מצד הגברא לכן צריך לברר כל מה שיכול.

פרק שלישי

המשך

האם מותר להסתכל באיקיונות?
 לבבלי - אסור להסתכל, שכתוב אל תפנו אל האלילים, אבל זה לא מדין ע"ז. לשיטתו מצד החפצא שמחלק בין זה לע"ז שזה מציאות מצ"ע. לירושלמי - זה מדין ע"ז שאסור מאותו פסוק. לשיטתו מצד הגברא לכן זה חלק מע"ז.

המשך

האם המת שומע את קילוסו?
 לבבלי - כתוב שהמת שומע את ההספד ונחלקו עד מתי שומע, י"א עד שיסתם הגולל וי"א עד שיתעכל הבשר, לשיטתו מצד החפצא ולכן זה קשור לגוף ודוקא שהגוף קיים. לירושלמי - מובא ששומע את קילוסו כמו מתוך חלום, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה לא קשור לגוף וזה יותר רוחני מצד נשמת האדם וכמו בחלום שנשמה שומעת.

מא, ע"א

ולכן מדבר מצד ההיכל עצמו שלתוכו עשוי. לירושלמי - מכיון שאיסור צל בכלל אינו מדין איסור הנאה ורק חומרא מיוחדת בע"ז. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד איסור צל שזה רק חומרה על האדם ואיסור ע"ז.

המשך

האם מותר לעבור לפני ע"ז?
לבבלי - אדם חשוב צריך לעבור בריצה דוקא. לשיטתו מצד החפצא ולכן צריך לעשות פעולה לברוח ממנה בכל אופן ע"ד עניין האתכפיא.
לירושלמי - מסופר על גמליאל שהי' מסתמך בריש לקיש והגיעו לע"ז שאלו האם מותר לעבור, אמר לו אל תחשוש מלעבור לפני'. לשיטתו מצד הגברא ולכן אפשר להפוך חושך לאור ואין חשש כ"כ. ועצ"ע.

פרק רביעי

נ, ע"א

מה דין אבנים שרחוקות ממרקוליס?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אפילו שרחוקות מהמרקוליס אבל כיון שקשורות אליו אז אפילו רחוק מאוד אסור.
לירושלמי - מובא ששיעור רגלי מרקוליס זה נ' אמה ואבנים שרחוקות יותר משיעור זה מותרות אפילו לרבנן, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם זה רחוק מהמרקוליס באופן שלאדם נראה שזה לא קשור אז זה מותר.

נא, ע"ב

מה הדין בדברי ע"ז שמעלים שכר למדינה?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואפילו שלכאורה יש שותפות למדינה אסור, שהרי זה חפץ ששייך לע"ז מצ"ע.
לירושלמי - מובא שחלילין של ע"ז אסור למוכרן אבל אם היו מעלים שכר למדינה מותר למוכרן שזה כמו שלה ושל אחרים שמותר, לשיטתו מצד הגברא ולכן אם יש לה שותפות אז מותר.

נד, ע"ב

מה יהי' לע"ל עם הע"ז?

ממש ולחברייא זה חלוקי נחל ולא ביצה ממש שרק נראה לאדם כביצה. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש דיעה שאסורה כי האדם מחשיב את זה לע"ז אפילו שאין זה דרכה כלל. ועצ"ע.

המשך

האם הכנענים עבדו על כל הר וגבעה?
לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וא"א באמת לפסול הר וגבעה ע"ז ע"ז, שהרי כתוב אלוקיהם על ההרים ולא ההרים אלוקיהם.
לירושלמי - מובא שלא הניחו הכנענים הר וגבעה שלא עבדו עליו, לשיטתו מצד הגברא ומצד האדם הרי הם התכוונו לע"ז על כל הר וגבעה.

מז, ע"ב

האם משתחוה למערה אסרה?
לבבלי - מובא רק שמשתחוה לבית ולא דן במערה. לשיטתו מצד החפצא פשוט שאין אפשרות לאסור את המערה שהיא בידי שמים.
לירושלמי - מובא שמשתחוה לבית אסרו ולמשתחוה למערה לא אסרה. מכיון שבית יש בו תפיסת ידי אדם שהי' תלוש ובסוף חיברו ובמערה אין בה תפיסת ידי אדם. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה חידוש שאפילו שיש כוונה של האדם לע"ז בכ"ז לא אסרה.

מח, ע"ב

האם צל צילה של ע"ז מותר?
לבבלי - אסור. לשיטתו מצד החפצא והרי סו"ס נהנה מצילה.
לירושלמי - מותר. ומסביר שצל הכוונה שאם תיפול היא נוגעת בו וצל צילה הכוונה שאם תיפול אינה נוגעת בו. לשיטתו מצד הגברא והרי אין זה באופן ישיר ואם תיפול הרי אינה נוגעת באדם ולכן מותר.

המשך

מדוע ר' יוחנן בן זכאי ישב בצל ההיכל?
לבבלי - מכיון שההיכל לתוכו עשוי ואין קדושה בחלקו החיצוני. לשיטתו מצד החפצא

סימן שביטלוהו. ובמלחמת דוד מותרת כי איתי הגיתי ביטל אותה אבל אם איתי הגיתי לא ביטל אותה אז אסורה לעולם מכיון שהם רוצים לחזור ואינם יכולים שהרי ה' מלחמה כל הזמן. לשיטתו מצד הגברא ולכן יש בזה סברא שביטלוהו וזה תלוי בדעתם אם התכוונו לחזור.

נה, ע"ב

מה המקור שלכתחילה אסור לטמא טבל? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא וכנראה כ"ז שלא הפריש תרומה אין איסור לטמאו שבפועל אין פה עדיין תרומה.

לירושלמי - מובא מהפסוק "ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן" עשה שינתן לאהרן הכהן בכהונתו בטהרה. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שיש חיוב על האדם להפריש בטהרה אז אפילו שזה עדיין טבל כבר יש איסור לטמאו.

ס, ע"ב

מה הדין בגוי שנגע ביין שלא בכוונה? לבבלי - משמע שאסור ואין הלכה כר"ש. לשיטתו מצד החפצא ולכן אסור בעצם הנגיעה ולא מסתכל על כוונת האדם.

לירושלמי - מובא שהלכה כר' שמעון שמתיר כאשר גוי נופל לבור יין ולא התכוון לגעת או שמדד את היין בקנה שהתכוון לדבר אחר. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל על כוונת האדם.

נח, ע"ב

מה הדין בגוי שמוזג צונן ליין? לבבלי - מובא שאסור משום גזירת הרחקה ואין חילוק בין חמין לצונן. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מסתכל מצד מנהג האנשים ותמיד אסור.

לירושלמי - מחלק ר' ירמי' שרק בחמין אסור אבל בצונן מותר שלא היו רגילים למוזג צונן ביין אבל ע"ע ה' מחמיר גם בצונן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכל מצד רגילות האנשים.

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן העיקר זה ביטולם לגמרי, ע"ד שיטת התוספות.

לירושלמי - מובא שעתידיה ע"ז לירוק בפני עובדיה ולביישן וגם תכרע לפני ה' ובטילה מן העולם [להעיר ממחלוקת רש"י ותוס' לגבי בתי ע"ז לע"ל], לשיטתו מצד הגברא והתכלית היא שהיא תתהפך ותבייש את עובדי, ע"ד שיטת רש"י שייחפכו בתי ע"ז למקומות קדושים לעם ישראל (וע"ד ר"י ור' שמעון חיות רעות לעת"ל, לקו"ש ח"ז בחוקות).

נה, ע"א

האם יש קושיות לגבי ע"ז?

לבבלי - כן, ששואלים הרי רואים שהיא עוזרת לרפא ולהוריד גשמים ותירץ, לשיטתו מצד החפצא ולכן נותנים מציאות לע"ז כדי שתהי' בחירה.

לירושלמי - לא הובא, לשיטתו מצד הגברא ולכן בכלל לא נותנים מציאות לע"ז ע"ד הראב"ד והרמב"ם לגבי בחירה וידיעה ובהל' שחיטה פ"א.

נה, ע"ב

מה הדין בגת שגוי דרך אותה?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם אם ישראל מסתכל לאחר שנמשך כבר יין אסור כי בפועל הגוי נוגע ביין ואין הסתכלות היהודי יכולה להציל את היין.

לירושלמי - מובא שאם ישראל הסתכל כל הזמן מותר ואם העלים עיניו אסור, לשיטתו מצד הגברא לכן הסתכלות היהודי פועלת ומצילה את היין ומותר.

נג, ע"ב

מה דין ע"ז שהניחיה עובדי' במלחמה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין בזה סברא שביטלוהו והיא נשארת במציאות? לירושלמי - לפעמים אסורה ולפעמים מותרת. במלחמת יהושע אסורה כי ה' דעתם של עובדי' לחזור ולכן לא ביטלוהו, אבל לאחר המלחמה הרי יכלו לחזור ולא חזרו

אסר יינם בגלל שראו ר' אמי ור' אסי גוי כותי שהי' חשוד על יינם, ולכן אסרוהו ויש אומרים שפעם בערב שבת לא מצאו יין בכל העיר ובמוצאי שבת נמצא הרבה יין שכותים קיבלו מהגויים, ויש אומרים שכשעלה דיקליטינוס המלך גזר ואמר שכל האומות ינסכו חוץ מהיהודים וניסכו הכותים ונאסר יינם, ויש אומרים שכמין דמות יונה יש להם ומנסכים לה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם מצד פעולה שלהם שלוקחים יין מהגויים.

המשך

האם מדאורייתא צריך ארבעים סאה למקוה? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא היינו שזה פשוט קשור לחשבון מידת האדם שיוכל לטבול אמה על אמה ברום 3 אמות. לירושלמי - משמע שזה מדאורייתא. אבל הכותים דורשים מהפסוק אך מעין ובור מקוה מים מה מעין מטהר בכל שהוא אף מקוה מטהר כלשהו. לשיטתו מצד הגברא ולכן זה שצריך לפי מידת האדם זה לא רק משהו טכני כדי שיוכל לטבול אלא ממש דבר רוחני וזה מדאורייתא.

המשך

האם כותי קיסרי הם כגויים גמורים? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ואין חילוק בין הכותים והנהגתם וכולם שוים. לירושלמי - כותים מקיסרי מותר להלוותם ברבית כגויים גמורים. ושואל רבי יוסי שאם כך צ"ל שעיסתם תהי' פטורה מחלה כגויים, והרי חוששים להפריש חלה, ונשאר בשאלה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק בין סוגי הכותים שתלוי בהנהגתם.

עא, ע"א

האם בשעת השמד החביות אסורות? לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ואם זה אונס אי"ז נחשב כלל שהרי מצד הדין באונס פטור. ועצ"ע. לירושלמי - בשעת השמד כל חביות היין אסורות, שא"א שלא הי' שם ישראל שעבד עבודה זרה בעל כרחו, ופוסל את היין.

סא, ע"א

האם חלון מועיל לגבי יין נסך? לבבלי - בפשטות חלון מועיל כרה"ר ולא מחלק. לשיטתו מצד החפצא ולכן מועיל בכל אופן.

לירושלמי - דוקא בחלון שהוא 4 על 4 בגובה עשרה טפחים מהריצפה ומקורה ומגופף ובאופן שא"א לסותמו. לשיטתו מצד הגברא ולכן דוקא שזה מתאים לגובה האדם שרואה דרכו בקלות ובאופן שא"א לסתמו.

פרק חמישי

סג, ע"ב

מה הדין בשכר שבירת יין נסך? לבבלי - מותר, לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל זה לא הנאה ישירה מיי"נ והפוך זה מגיע מאיבודו של היי"נ.

לירושלמי - אסור, לשיטתו מצד הגברא ולכן רואה בזה סוג של הנאה שהרי ללא מציאות של היי"נ לא הי' משלם לו על איבודם וכאילו שרוצה במציאות של יי"נ כדי שיהי' לו שכר על שבירתו.

סד, ע"ב

איפה הכותים יושבים?

לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ולא נוגע לנו כ"כ מקום מגורם. לירושלמי - מסופר שרשב"א הגיע לעיר בשומרון ואמר לו הסופר שנתקלקלו הכותים ויינם אסור, היינו שגרים בשומרון. לשיטתו מצד הגברא ולכן נוגע לנו מקום מגורם שזה בשומרון. ועצ"ע.

המשך

מה הטעמים לאיסור כותים?

לבבלי - מובא רק הטעם שמצאו דמות יונה בהר גריזים שהם עובדים אותה. לשיטתו מצד החפצא לכן מדברים על ע"ז ממש שעובדים אותה מצ"ע.

לירושלמי - מסופר על ר' ישמעאל שהגיע לעיר של כותים ואמר להם אני אראה לכם שאתם עובדים לצלמים דכתיב ויטמון אותם יעקב תחת האשרה אשר עם שכם, ר' אבהו

שמת אסור בהנאה. שם שם לגז"ש - שגם
עגלה ערופה אסורה בהנאה. לשיטתו מצד
הגברא ולכן היסוד זה המת (גברא).

עו, ע"ב

מהו גדרי ליבון?
לבבלי - מלבנן עד שתשיר קליפתן. לשיטתו
מצד החפצא ולכן מדבר ע"ז שתנשור הקליפה
של הכלי מצ"ע.

לירושלמי - הליבון צריך שיהא ניצוצות
מנתזים ממנו. לשיטתו מצד הגברא ולכן
מדבר על הרגשת האדם שניצוצות ניתזים
מהכלי.

המשך

מהו סיום המסכת?

לבבלי - בסיפור שהי' עם שבור מלכא שחתך
להם אתרוג בסכין והכשירו בשביל רב יהודה.
לשיטתו מצד החפצא ולכן מספר כמה חשוב
לא להתפעל ממציאות העולם ואז העולם
מצ"ע מסייע והמלך בעצמו מכשיר את הסכין
ליהודי וכו'.

לירושלמי - מסיים ביני ליבון. לשיטתו
מצד הגברא ולכן מסיים בנוגע להלכות
שנוגע לאדם ואין כ"כ חידוש שלא מתפעלים
מהעולם. ועצ"ע.

המשך

מה הדין בכותים שקלקלו?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וזה
לא תלוי כ"כ במעשיהם.

לירושלמי - מובא שמותר להלוותם בריבית
מפני שקלקלו מעשיהם, לשיטתו מצד הגברא
ולכן זה תלוי במעשיהם.

המשך

האם ראב"ע הי' קרח?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
לא מדברים כ"כ בפרטי האדם.

לירושלמי - מובא שכן [ועיין לגבי ר' יהושע
בן קרחה בתוס'], לשיטתו מצד הגברא ולכן
מדבר בפרטי זיהוי האדם אפילו שזה לא כ"כ
מתאים.

לשיטתו מצד הגברא ואפילו שזה באונס אוסר
את היין מצד האדם שצריך למסור את הנפש.

עג, ע"א

איך בטל היין במים?

לבבלי - תמיד יין בטל במים אם אין בו נותן
טעם משום שהוא מין בשאינו מינו. לשיטתו
מצד החפצא ולכן תמיד זה בטל שהרי"ז אינו
נותן טעם.

לירושלמי - מחלק שאם זה מקום שהמים
לא נמכרים במידה, היינו שאינם חשובים אז
היין בטל במים, אבל במקום שהמים נמכרים
במידה, שהם חשובים הרי זה כיון ביין ואינו
בטל. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק אם זה
חשוב לאדם או לא.

עג, ע"ב

ממתי חמץ כותים מותר לאחרי פסח?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
לא מחלק לפי תדירות שימוש האדם בתנור.
לירושלמי - בעלי בתים של כותים מותר רק
אחרי שלוש שבתות אבל של מאפיי' ושל
נחתומים בכרכים מותר אחרי 3 ימים ובכפרים
מותר אחרי 3 תנורים. לשיטתו מצד הגברא
ולכן מחלק לפי השתמשות האדם בתנורים.

עד, ע"א

האם שעיר המשתלח אוסר בכלשהו?

לבבלי - כן, שנחשב כיון נסך. לשיטתו מצד
החפצא והרי נאסר להנות ממנו ומימלא זה
כמו ע"ז ואוסר בכ"ש.

לירושלמי - לא גורס ששעיר המשתלח כיון
נסך, ואינו אסור בכלשהו. לשיטתו מצד
הגברא והרי"ז כפרה על כל ישראל ואינו ח"ו
טמא ואסור כע"ז ורק גזה"כ שלא ליהנות
ממנו אבל לא נאסר בכ"ש.

המשך

האם עגלה ערופה נלמדת ממת?

לבבלי - הפוך לומדים מעגלה ערופה שאסורה
בהנאה על מת שגם הוא אסור בהנאה. לשיטתו
מצד החפצא ולכן היסוד זה עגלה ערופה.
לירושלמי - לומדים עגלה ערופה ממת, כמו

מסכת הוריות

ב, ע"א

האם מיעוט אחר מיעוט אחר מיעוט בא לרבות?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן גם כשיש ריבוי מעוטים זה לרבות שזה כלל תמיד.

לירושלמי - מובא שאם מיעוט אחר מיעוט זה לרבות אבל כשזה 3 פעמים זה ממעט. לשיטתו מצד הגברא ולכן כשזה 3 פעמים ודאי מתכוונים למיעוט ממש.

ג, ע"ב

מה הדין אם הורו שכל הגוף פטור אבל אסור? לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא וגם כשאמרו פטור נחשב לעקירת כל הגוף שהרי כשאין חיוב זה ממש עקירה מצ"ע אפילו כשאסור על האדם.

לירושלמי - מובא שרק אם כל הגוף מותר אז נחשב לעקירת כל הגוף אבל אם הורו שפטור אבל אסור לא נחשב לעקירת כל הגוף. לשיטתו מצד הגברא ואם אמרו שאסור לאדם ודאי שאי"ז עקירה.

המשך

מה הדין שרוב ב"ד הורו בטעות? לבבלי - למסקנה חייבים אפילו שרק רוב ב"ד הורו. לשיטתו מצד החפצא והרי הוא חלק מבי"ד ואפילו שהוא חולק עליהם בטל במיעוטו ונחשב לחלק מפסק ב"ד ולכן חייבים.

לירושלמי - פטורים עד שיורו כולן ולא רק רוב. לשיטתו מצד הגברא ואין סברא לחייב את המיעוט, שהרי הם לא הסכימו לרוב ופטורים, שחסר בשלימות של ב"ד. ועצ"ע.

המשך

מה הדין אם יאמרו על ימין שהוא שמאל? לבבלי - לא מובא ובמ"א משמע שכן צריך לשמוע להם שכתוב "לא תסור מן... ללכת ימין ושמאל" אפילו אם אומרים לך על ימין שהוא שמאל, לשיטתו מצד החפצא ולכן יש כוח לבי"ד לפעול גם על ימין שיהי' שמאל וכן הפוך לשנות את החפצא.

לירושלמי - מובא שלא ישמע להם רק אם יאמרו על ימין שהוא ימין ושמאל שהוא שמאל, לשיטתו מצד הגברא ואין כוח לבי"ד לשנות את החפצא, ורק על דברים אמיתיים יש חיוב על האדם לשמוע לבי"ד.

ב, ע"א

מה המקור שמומר פטור מקרבן? לבבלי - זה מחלוקת י"א שלומדים מהפסוק "או הודע אליו חטאתו אשר חטא והביא" יצא משומד שגם אם נודע לו שחטא לא שב בתשובה וי"א שלומדים מהפסוק "מעם הארץ בעשותה" ויש נפק"מ ביניהם, לשיטתו מצד החפצא ולכן מביא גם את הפסוק שמדבר על עשיית החפצא ולא רק מצד האדם.

לירושלמי - לומדים רק מהפסוק הראשון, לשיטתו מצד הגברא ולכן לומד מהפסוק שהוא מדבר על האיש שנודעה לו חטאתו והביא. ועצ"ע.

ג, ע"ב

לגבי משפט שדנו בסנהדרין: איך מחשבים רוב כאשר חלקם מתו? לבבלי - לא מובא, לשיטתו מצד החפצא ובפשטות מונים רק את אלו שנשארו בחיים,

האם יש דעה ששלשה מכל שבט סומכים על הפר?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ואין צריך שיהיו נציגים של אנשים מכל שבט, והעיקר שמשנתתפים בתשלום של הקרבן. לירושלמי - מובא שמי שאומר שחובת בי"ד היא להביא פר על שאר עבירות ופר ושעיר על ע"ז או בי"ד סומכין ומי שאומר שחובת ציבור היא אז שלשה מכל שבט וראש בי"ד על גביהן סומכין, לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מספיק שמשלמים, צריך שיבואו בעצמם לסמוך על הקרבן.

פרק שני
ז, ע"א

מתי הוראת כה"ג מועילה?

לבבלי - הלשון אם הוא מופלא אז הוראתו הוראה, לשיטתו מצד החפצא, לכן צריך שיהי' מופלא כדי לפעול על החפצא ממש. לירושלמי - הלשון הוא אם הכה"ג יודע לישא וליתן בהלכה אז נחשבת הוראתו להוראה, לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד הגברא מספיק שיודע לישא וליתן וכבר יש משמעות להוראות לגבי האדם.

ח, ע"א

האם מזים בפנים מדם שעירה של ע"ז?
לבבלי - לא הובא ובמ"א משמע שכן, לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מסתכלים כל כך על האנשים אלא מצד הענין שנחשב כקרבן ציבור, שהרי הרבה אנשים חטאו. לירושלמי - מובא שלא שממעטים מהמילה "אותו" שאין מכניסים קרבן יחיד להיכל, לשיטתו מצד הגברא ולכן מסתכלים על האנשים שמביאים את הקרבן ונחשבים ליחידים שרואים כ"א בפרטיות ולא כחפצא אחת, מכיון שזה על ע"ז, שזה דבר שלילי ואין אחדות בוזה.

ט, ע"ב

האם כה"ג פטור מטומאת מקדש וקדשיו לכו"ע?
לבבלי - לא שזה רק דעת ר"ש אבל לרבנן

והרוב מהם נחשב לזכאי.

לירושלמי - מסתפק האם הולכים לפי המספר שהיו בתחילה או לפי מה שנשאר, לשיטתו מצד הגברא ולכן יש סברא לומר שכיון שישבו בתחילה מספר גדול יותר של דינים, אז צריך רוב לפי אלו שישבו בתחילה שזה כמו סוג של התחייבות למשפט וכו'.

המשך

מה הגדרת עם ישראל לדינים שונים?

לבבלי - לגבי הוראה הולכים אחרי רוב יושבי הארץ ולא משווה בין דינים שונים לענין הגדרת עמ"י. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא לפי היושבים בא"י ולא מחלק בין דינים שונים.

לירושלמי - לגבי דיני הורי' הולכים אחרי רוב היושבים בארץ, ולגבי טומאה שמוותר להקריב אם רוב הנכנסים לעזרה טמאים. ולגבי ראי' בעזרה מסתכלים על כל אלה שמ"לבוא חמת" עד נחל מצרים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק בין דיני הורי' לבין טומאה וראי' בעזרה, שזה תלוי למה שייך רוב האנשים, בכל דבר לפי הימצאות האנשים השייכים לדבר זה.

ד, ע"ב

מה המקור שגר נתין ומזור פסולים להוראה?
לבבלי - למסקנה לומדים מהפסוק "ונשאו עמך" שהכוונה לכשירים כמוך ודוחה את הלימוד מהפסוק "והתייצבו שם עמך" שאולי הכוונה רק ליכנס למקום שכינה או שזה רק לגבי צדיקים גמורים שה' משרה עליהם את שכינתו, לשיטתו מצד החפצא ולכן לומד דוקא מפסוק שמדבר על החפצא ש"נשאו עמך" את אחריות הפסק.

לירושלמי - לומדים מהפסוק "והתייצבו שם עמך כמוך לא גר ולא נתין ולא ממזר, לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד "והתייצבו" שמדבר על האנשים עצמם שיהיו מתאימים ומושלמים ולא בגלל שצריכים לישא עמו בעול הדין.

המשך

האם אוכלים סימנים של פירות בר"ה?
לבבלי - מביא באריכות פירות סוגים שונים
 בשביל האכילה בר"ה, לשיטתו מצד החפצא
 ולכן זו סגולה לאכול את הפירות שמביאים
 סימן טוב.
 לירושלמי - לא מובא, לשיטתו מצד הגברא
 העיקר שהאדם יחזור בתשובה ולא צריך
 סימני פירות.

יג, ע"א

האם יש קדימות בקרבנות ציבור?
לבבלי - מובא שנדבת ציבור קודמת לנדבת
 נשיא. לשיטתו מצד החפצא ולכן קרבן ציבור
 קודם מכיון שזה קרבן יותר נעלה. [אבל
 נדבת משיח ונדבת ציבור מי קודם לא הובא
 כי משיח הוא שליח של עם ישראל ולכן גם
 בחפצא של קרבנו יש מעלה].

לירושלמי - מובא שנדבת נשיא קודמת לנדבת
 ציבור וכן נדבת משיח קודמת לנדבת ציבור,
 לשיטתו מצד הגברא ולכן הנשיא שהוא נעלה
 שלא בערך קודם לציבור.

המשך

למה זכה בזכות הצדקה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולא
 מספרים כ"כ על אנשים.

לירושלמי - מעשה בר' אליעזר ור' יהושע ור'
 עקיבא שעלו לחולה אנטוכיא לגבות צדקה
 לפרנסת חכמים והי' שם אבא יהודה שעושה
 מצוות בעין טובה. פעם אחת ירד מנכסיו
 וראה את רבותינו והתבייש מהם שלא הי'
 לו מה לתת להם. עלה לביתו ופניו חולניות.
 אמרה לו אשתו מדוע פניך חולניות? אמר לה
 רבותינו כאן ואיני יודע מה אעשה אמרה לו
 אשתו שהיתה צדקת ממנו עדיין נשארה לך
 שדה. לך תמכור חצי ותתן להם, והלך ועשה
 כן ונתן להם והתפללו עליו ואמרו לו אבא
 יהודה הקב"ה ימלא חסרונותיך. כשהלכו
 להם ירד לחרוש בחצי שדהו ושקעה פרתו
 ונשברה רגלה, ירד להעלותה והאיר הקב"ה
 עיניו ומצא אוצר ואמר לטובתי נשברה רגל
 פרתי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מספר על
 צדקותו ושכרו.

חייב, לשיטתו מצד החפצא ולא פוטרים אותו
 בגלל ייחוסו ככה"ג.

לירושלמי - כן, ואין חולקים בזה, לשיטתו
 מצד הגברא ולכן מסתכלים על ייחוסו ככה"ג
 ולכן פטור כיון שיש עליו ציווי "ומן המקדש
 לא יצא" ונחשב כאנוס ולכן פטור.

פרק שלישי

י, ע"א

מה הטעם שחטאו ונתמנו פטורים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא
 ולכן בפשטות שנשתנה מעמדם ואינם אותם
 אנשים שהיו קודם ולכן פטור.

לירושלמי - מחלוקת: לחברייא פטורים
 משום שהגדולה מכפרת לר' יוסי בגלל שאין
 חטאו וידיעתו שוין, לשיטתו מצד הגברא
 ולכן הטעם זה בגלל האדם שעלה לגדולה או
 בגלל שאין חטאו וידיעתו שווים.

יא, ע"א

האם דנים בחילוק קרבנות וידיעות באריכות?
לבבלי - לא מובא פה אלא בכריתות. לשיטתו
 מצד החפצא ושם דנים בקשר לעונש משא"כ
 פה בהוריות שקשור יותר לגברא.

לירושלמי - מאריך דוקא פה על חילוקי
 הקרבנות מתי מביא קרבן א' על כל עבירה
 ומתי מביא קרבן א' על כמה עבירות. לשיטתו
 מצד הגברא שפה זה המקום שמדברים בקשר
 לאדם.

יא, ע"ב

האם מלך ישראל ומלך יהודה שוים?

לבבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן
 פשוט ואין חידוש שהם שווים, שהרי מצד
 התפקיד הם אותו דבר.

לירושלמי - מובא ששניהם שוים ואין א' גדול
 מהשני, לשיטתו מצד הגברא ולכן זה חידוש
 שאפילו שרק במלכי דוד יש את הבטחת ה'
 שלא תפסק מלכותם, היינו ששייכים בעצם
 למלוכה, בכ"ז שווים למלכי ישראל בזה
 שקיבלו אנשים אותם עליהם למלך.

יב, ע"א

ואז זלגו עיניו של ר' יהושע דמעוה ואמר מעיד אני עלי שמים וארץ שאיני זו מכאן עד שאפדנו, פדאו בממון הרבה ואותו תינוק הוא ר' ישמעאל בן אלישע. לשיטתו מצד החפצא ולכן מפרט את כל הפרטים וגם שהילד אמר והכיר שהכל מה' יתברך ואמר גם "הלא ה'" ולא רק את הסיבה מצד האדם שחטאנו.

לירושלמי - מובא אותו סיפור, אבל ר' יהושע אמר מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים הלא ה', והתינוק ענה זו חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלך ולא שמעו בתורתו ולא מובא שזה ה' ר' ישמעאל בן אלישע. לשיטתו מצד הגברא ולכן מובא בצורה כללית שקשור לאדם וגם מובא שהילד אמר רק את הסיבה שחטאנו שקשור למעשינו. ועצ"ע.

המשך

האם מומר שבא לחזור בו קודם לגר שבא להתגייר?
לכבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא והרי כרגע הוא עדיין מומר.

לירושלמי - מומר קודם, לפני שיחזור בו מפני המעשה שר' יהושע בן פרחי דחה את תלמידו שבא לחזור בו והי' לתקלה גדולה. לשיטתו מצד הגברא והרי אדם זה הי' יהודי לגמרי וגם רוצה לחזור בו אז ודאי שהוא קודם.

יד, ע"א

מה סיום המסכת?

לכבלי - מסיים באגדה האם עדיף חריף ומקשה או מתון ומסיק. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר מצד הענין ללא קשר לאנשים.

לירושלמי - ממזר ת"ח קודם לכה"ג עם הארץ וסברו לומר שזה רק לגבי פדיון שבויים או להחיותו או כסות, אבל לגבי ישיבה בראש ושאר כיבודים לא. אמר ר' אבון אפילו לשבת בראש קודם הממזר לת"ח שכתוב יקרה היא מפנינים, שיקרה היא התורה יותר מזה שנכנס לפני ולפנים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד האנשים.

המשך

מי קודם לפדיון מהשבי הוא או אמו?
לכבלי - אמו קודמת לכולם משום שיש לה יותר זילותא. לשיטתו מצד החפצא ולכן ודאי שלאמו יש יותר זילותא וקודמת.
לירושלמי - הוא קודם לאמו. לשיטתו מצד הגברא ולכן הוא קודם לכל אדם.

המשך

האם מאמינים בעבד?

לכבלי - לא הובא, לשיטתו מצד החפצא ולכן אין פסול כ"כ בעבד.
לירושלמי - מובא שאל תאמין בעבד עד שש עשרה דורות. לשיטתו מצד הגברא ולכן פוסל בעבד שחסר בשלימות יחוסו.

יג, ע"א

מה מסופר על רבי חנינא?

לכבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מדובר כ"כ על ענין שלכאורה זה קצת אישי ולא קשור כ"כ להלכות.

לירושלמי - ר' חנינא הי' מסתמך והולך על ר' חייא בציפורי וראה את כולם רצים לשמוע דרשה, שאל למי אתם רצים, אמרו לו ר' יוחנן יושב בביהמ"ד של ר' בנאה וכולם באים לשמעו, אמר בריך רחמנא שהראה לי פירותי בחיים שר' יוחנן תלמידי דורש. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדברים על דברים שקשור לאדם. ועצ"ע.

המשך

הסיפור עם ר' יהושע שמצא תינוק בבית האסורים

לכבלי - מסופר על ר' יהושע שעלה לרומי ואמרו שיש תינוק אחד ירושלמי אדמוני יפה עיניים וטוב רואי וקוצותיו מסודרות לו תלתלים והוא נמצא בשבי, והלך ר' יהושע לברקו, כיון שהגיע לפתחו אמר ר' יהושע את הפסוק מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים, והתינוק אמר ה' זו חטאנו,

מסכת נדה

ב, ע"א

מציאתה לפי חכמים שהלכה כמותן.
לירושלמי - מובא שמטמאה את בעלה
למפרע. לשיטתו מצד הגברא ולכן חושש
למפרע גם לטומאת בעלה.

איך הלשון בשני ספקות?
לבבלי - הלשון ספק ספיקא. לשיטתו מצד
החפצא ולכן מדבר על הענין ואולי נפק"מ
בשני שבילין שהלך בא' ועשה טהרות ובשני
ועשה טהרות שהאדם ודאי טמא אבל בחתיכה
יש אפשרות לטהרה.

ב, ע"א

האם הרואה דם מטמאה למפרע גם ברה"ר?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן
לא חוששים למפרע ואומרים בכל הטומאות
כשעת מציאתן.
לירושלמי - מטמאה גם ברה"ר בודאי מגעה.
לשיטתו מצד הגברא ומתבוננים שזה מטמא
בודאי גם ברה"ר.

לירושלמי - הלשון ספק לספק לגבי טומטום
ואנדרוגינס שראו דם דיין שעתן מכיוון
שטומטום זה ספק וגם מעל"ע זה ספק ולכן
מיקלים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר מצד
האדם. ועצ"ע.

המשך

המשך
האם יש הברדל בין תנא ששמע משנים או
שנים ששמעו מאחד?
לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא
ואולי דוקא יש מעלה בשנים ששמעו שהם
הרוב כרגע.
לירושלמי - יפה כח התנא ששמע משנים מכח
השנים ששמעו מאחד. לשיטתו מצד הגברא
ולכן דוקא זה ששמע משנים שהם בתחילה
הרוב.

האם יש דעה שהרואה דם טהור אסורה?
לבבלי - בפטות מותרת ואין הו"א אחרת.
לשיטתו מצד החפצא והרי"ז דם טהור ומדוע
שיהי' אסור.

לירושלמי - ר' אמי אומר שאם בדקה ומצאה
דם שהוא מראה טהור אסורה לבעלה עד
שיתייבש מעינה, שמתוך שמתרגלת לדם
טהור תראה בשעת תשמיש דם טמא ותבוא
למכשול, ולר' טובי אסורה לבעלה מעת לעת.
ר' יעקב אומר שהוא שמע מכל רבנן בא"י
שמותרת לבעלה מיד ולא חוששים. לשיטתו
מצד הגברא ולכן חוששים שלא תבוא
למכשול.

יא, ע"ב

האם מעיין אחד הוא שממנו יוצאים כל
הדמים באשה?
לבבלי - מחלוקת: לרב זה מעיין א' שהתורה
טיהרתו והתורה טמאתו בגזה"כ וללוי זה
שני מעינות הן. לשיטתו מצד החפצא ולכן
זה מצ"ע ללא קשר לאדם ולא משתנה אלא
שגזה"כ שזה טמא או שזה מעיין אחר וטהור.
לירושלמי - מוספים דעה שלישית של ר' ינאי

ו, ע"א

מה הדין ברואה כתם?
לבבלי - מטמאה את בועלה אבל לא גרס
למפרע ורק בהמשך מובא שלר"מ מטמאה
אותו למפרע ולחכמים רק מכאן ולהבא.
לשיטתו מצד החפצא ולכן הטומאה כשעת

שיוצא דם בכוקר ובערב. לירושלמי – מובא שבודקת פעמיים. א"ר יוסי כנגד שתי פעמים שהיום משתנה על הבריות יום ולילה. לשיטתו מצד הגברא ורק בגלל שהיום משתנה על הבריות ולא בגלל רגילות הדם לצאת.

פרק שני

יג, ע"א

האם מדברים על הוצאת ז"ל? לבבלי – מאריך כאן בהגדות והלכות בענין זה. לשיטתו מצד החפצא והרי זה דבר חמור ביותר וצריך לתקן את זה. לירושלמי – לא מאריך בזה. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך להסיח דעת לגמרי מענין זה ועיי"ז לא ידבק בו שהוא מתרומם לגמרי.

המשך

איך נקרא המקיים דברי חכמים? לבבלי – בהו"א נקרא צנוע, אבל דוחה שיוצא שאם אינו מקיים דברי חכמים הוא רק לא צנוע והרי הוא גם רשע ולא רק שאינו צנוע. לשיטתו מצד החפצא ולכן גם דברי חכמים קשורים ממש לחפצא ולכן נקרא ממש רשע אם אינו מקיים.

לירושלמי – נקרא צנוע לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד שזה רק על האדם ולכן נקרא צנוע.

טו, ע"א

מה הדין באשה שאין לה וסת? לבבלי – צריכה לבדוק אפילו אם היא ישנה ויש דעה שאסורה לבעלה בכלל וצריך לגרשה. לשיטתו מצד החפצא ולא מתחשבים בה וצריך להקיצה וגם לגרשה.

לירושלמי – אם היא ישנה לא מטריחים אותו להקיצה שתבדוק. לשיטתו מצד הגברא ולכן לא מטריחים להקיצה ובטח לא לגרשה אלא הוא יעשה את שלו לבדוק לפני ואחרי וה' יעזור.

המשך

האם אסור לאשה לשהות בטומאתה? לבבלי – משמע שטבילה בזמנה מצוה וי"ת.

שאומר שזה מעין א' הוא אלא שהדם משתנה. לשיטתו מצד הגברא ולכן משתנה בגוף האדם הדם לפי זמן האיסור או זמן ההיתר.

המשך

האם אשה יולדת גם לרע"ד יום?

לבבלי – יולדת רק לרע"א רע"ב או רע"ג. לשיטתו מצד החפצא.

לירושלמי – האשה יולדת לרע"א יום או לרע"ב או לרע"ג או לרע"ד, מכיון שסוברים שהזרע יכול להיקלט גם לאחר ארבעה ימים. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד האדם יש אפשרות למעלה מהטבע וגם אחרי 4 ימים לקלוט לקלוט ומספר 4 קשור לאורות לפי הסבר א'.

המשך

איך נקראת שפחתו של רבן גמליאל?

לבבלי – כינויים אבא ואמא לעבדי רבן גמליאל והשם טבי, אך טביתא לא מוזכר. לשיטתו מצד החפצא ולכן דוקא בעבד ששייך במצוות אפ"ל טבי משא"כ בשפחה. לירושלמי – היו קוראים גם טביתא לשפחה. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם שפחה מצד צדיקותה נחשבת אפילו שלא שייך אצלה מצוות כ"כ. ועצ"ע.

י, ע"ב

מה הדין במגעה של תינוקת?

לבבלי – רוקה ומדרסה וכתמה טהורים ולא מזכיר את מגעה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדבר רק על רוקה ומדרסה וכתמה שזה קשור יותר לחפצא, ולא על מגעה שזה קשור עם כוונת האדם לגעת ולא כמו מדרס שזה בלי כוונת האדם.

לירושלמי – גם מגעה ברה"ר טהור. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר גם על מגעה שזה עם כוונת האדם.

יא, ע"א

מדוע צריכה לבדוק פעמיים ביום?

לבבלי – לא מובא טעם לזה. לשיטתו מצד החפצא וכנראה שזה בגלל שאז זה זמן מסוגל

שיקחו אחריות יחד איתו על פסק הדין.

המשך

מה הדין בדם נידה ששחור כענב?

לבבלי - טמא, לשיטתו מצד החפצא והרי זה מגיע מצבע אדום אלא שלקה.

לירושלמי - אם שחור כעורב או כענב או כזפת טהור. לשיטתו מצד הגברא ומכיון שהוא מצאו כרגע בצבע זה אינו חושש למה שהי' לפניו.

פרק שלישי

כא, ע"א

מה טעם המחלוקת במפלת חתיכה?

לבבלי - שורש המחלוקת היא האם אפשר לפתיחת הקבר בלי דם לחכמים כן ולר' יהודה לא, ולכן סובר שטמאה. לשיטתו מצד החפצא ולכן מדברים על פתיחת הקבר עצמה.

לירושלמי - הטעמים הם שלרבנן החתיכה גדלה במקור בלי קשר לדם ולר' יהודה ודאי שהדם נקרש ונעשה חתיכה. לשיטתו מצד הגברא ולכן מדבר על החתיכה עצמה. ועצ"ע.

כב, ע"ב

מה הדין במפלת קליפה?

לבבלי - מסתפק אם צריך מעת לעת. לשיטתו מצד החפצא ולכן יש עוד סברא שלא צריך מעל"ע כי זה לא קשור לאדם ורק חתיכה בפ"ע.

לירושלמי - המפלת כמין קליפה כמין שערה כמין יבחושים אדומים תטיל למים אם נימוחו טמאה, וכמה היא שרייתן בפושרים מעת לעת. לשיטתו מצד הגברא ולכן גם בקליפה רואה קשר לאדם וצריך לשרות מעל"ע.

המשך

מה הדין ביולדת ספק זכר ספק נקבה?

לבבלי - מחמירה על עצמה גם כמו זכר שרק כ"ו ימים טהורים וגם כמו נקבה ש-14 יום טמאים בין לבעלה בין לטהרות. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחלק בין בעלה לטהרות.

לירושלמי - מובא שרק לבעלה מחמירה אבל לטהרות לא מחמירה אלא כנקבה היינו שיש

לשיטתו מצד החפצא ולכן יש דיעה שא"צ לטבול כי אין טהרות היום.

לירושלמי - מובא בפשטות שאסור לאשה לשהות בטומאתה אפילו בזה"ז שאין טהרות. לשיטתו מצד הגברא ולכן חשוב שתהי' טהורה ללא קשר לטהרות.

ט, ע"ב

תינוקת שראתה דם והפסיקה וראתה

לבבלי - ד' שעתה אפילו במקרה שראתה ג' ראיות והפסיקה ג' עונות ואח"כ ראתה. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק ברגע שרואה נהיית טמאה.

לירושלמי - ר' יודן שאל לגבי תינוקת שראתה רא' ראשונה ושני' והפסיקה שלוש עונות ולא ראתה ואח"כ ראתה, האם זה כווסת ארוכה שטמאה למפרע מעל"ע או כהפסק עונה היא שתהא ד' שעתה מכאן ולהבא, אמר לו ר' יוסי מה אם בשתי הראיות הראשונות שלא הי' בנייהן הפסק אמרת ד' שעתה ודאי לאחרי הראי' השלישית שהי' הפסק לפני' ודאי שדי' שעתה ואינה מטמאה למפרע. אבל אם ראתה ג' ראיות והפסיקה ג' עונות ואח"כ ראתה משמע שטמאה למפרע. לשיטתו מצד הגברא ולכן מתבוננים וכנראה שזה התחיל קודם.

כ, ע"א

האם כששמע מרבו רק פעמיים צירף אחרים עמו לפסיקה?

לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא ולא כ"כ צריך עוד אנשים.

לירושלמי - מסופר על ר' חנינא שהיא בציפורי ובאו לפניו שאלו להלכה והי' ר' יוחנן וריש לקיש גרים שם ולא הי' מתייעץ איתם, אמרו חכם הוא ואינו צריך אותנו, פעם אחת כן צירף אותם אתו, שאלו מדוע צירפת אותנו היום? אמר יבוא עלי אם לא שכל מעשה ומעשה שהייתי פוסק שמעתי אותו מרבי להלכה במקרים רבים כמו שערות ראשי, והלכה למעשה שלש פעמים על כל שאלה, אבל על השאלה ששאלוני היום שמעתי רק פעמיים מרבי, לכן צירפתי אתכם עמי. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחפש עוד אנשים

בהמה ופניו אדם וולד הוא, הרי כולו אדם ופניו בהמה עומד וקורא בתורה, אומרים לו בוא לשחטך כבהמה? ובמקרה הפוך שכולו בהמה ופניו אדם עומד וחורש בשדה כבהמה אומרים לו בוא חלוץ או יבם? לשיטתו מצד הגברא ולכן ממש מחשיבים לר"מ גם מה שאין בו צורת אדם כולד.

כה, ע"א

מה הגדר של שפיר מרוקם?
לכבלי - זה שתחלת ברייתו מראשו. לשיטתו מצד החפצא ולכן מספיק רק ראשו, שזה ההתחלה וזה העיקר.
לירושלמי - זה שדומה לחגב. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' בו יותר צורת אדם וזה כמו חגב שיש לו ידים ורגלים.

לה 66 ימי טהרה. לשיטתו מצד הגברא ולכן רק לבעלה מחמירה.

כג, ע"ב

האם יש ייבום וחליצה לבהמה?
לכבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא וודאי שלא שייך לבהמה וזה שמחמירים על האשה זה רק לגבי דיני טומאה.

לירושלמי - ר' חגי חבריהם של רבנן הקשה על רבי מאיר שסובר שגם מה שאין בו צורת אדם נחשב לולד שאם הפילה האישה דמות עורב ומת אחיו בלא בנים האם גם אז שעומד בראש הדקל (העורב) ואומר לו בוא וחלוץ או יבם? אמר לו ר' מנא עד שאתה מקשה על רבי מאיר תקשה על רבנן שאמר ר' יוסי בשם ר' יוחנן כולו אדם ופניו בהמה אינו ולד, כולו

השמטות

ולכן מקבלים לפי אחוזים, ולכן משער כ"א לפי חלקו כיון שלפי הרווחים צריך לשלם יותר.

קד, ע"א

מה הדין אם חקר שדה ויבש המעיין ונקצץ האילן?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן לא מחלקים אם האדם יכול לתקן נזק זה כיון שזה לא עומד בתנאי השכירות של שדה זה, צריך לנכות מהשכירות.

לירושלמי - אם יבש כל המעיין מנכה לו מהשכירות, אבל אם המעיין הי' עמוק שתי קומות ואפשר להעמיק עוד ל-3 קומות ואז ישארו בו מים יכול בעה"ב לומר לו להעמיק ולא מנכה מהשכירות. וכן בנקצץ האילן אר"י מדובר בשנקצץ כל האילן, אבל אם נשארו עשרה אילנות בבית סאה יכול לומר לו שבהתחלה היו צפופים ולא היו מוציאים הרבה פירות ועכשיו שנקצצו מקצתם יוציאו יותר פירות. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק אם האדם יכול ע"י עבודתו לתקן את הנזק או לא, ואז אינו מנכה לו מהשכירות.

קה, ע"ב

אם חקר שדה ונשדפה. שמנכה לו מהשכירות באיזה אופן מדובר?

לבבלי - ר' יהודה אומר רק אם נשדף רוב הבקעה, ועולא אומר שנשדפו כל הרוחות שסובבות אותו. לשיטתו מצד החפצא ולכן רק אם רוב הבקעה או כל הרוחות שסביב השדה נשדפו, שאז ודאי שזה לא בגלל מזלו ולכן מנכה מהשכירות.

לירושלמי - אם נשדפה כל השדות שסובבים אותה אז הוא מנכה לו מהשכירות. וי"א שמספיק רוח אחת שנשדפה. לשיטתו מצד הגברא ולכן הולכים לטובתו, שאפילו אם רק

המשך

לגבי מידת החסד

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן למידת החסד יש ענין בפ"ע וא"א כ"כ לאדם למלא את מקומה.

לירושלמי - מובא שאמרה מידת החסד שכל ימי אברהם בעולם לא הוצרכתי לעשות מלאכתי שהרי אברהם עומד ומשמש במקומי. לשיטתו מצד הגברא ולכן סוברים שצדיק כאברהם עשה ממש אותה פעולה של מידת החסד.

המשך

האם בטלים מלימוד תורה ברעוא דרעוין?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא והרי אין שייך אבלות בשבת.

לירושלמי - מובא שבטלים מלימוד בין מנחה לערבית של צאת השבת משום שמשו רבינו נפטר באותו זמן. לשיטתו מצד הגברא ולכן מצד כבוד של משה רבינו לכן בטלים מלימוד.

פרק תשיעי

האם עובדי קרקע נוטלים שכרם מהאמצע (היינו שכולם משלמים בשווה)?

לבבלי - לא הובא. לשיטתו מצד החפצא ולכן אין מחשיבים כ"כ את העובדים בקרקע שיקבלו חלק ממש לפי אחוזים מהקרקע, ובפשטות חולקים בשווה, שהרי כולם צריכים עובדים אלו בשווה, אפילו שהרווחים שונים. לירושלמי - החופר סביב השדה והמודד קרקעות ועבד הממונה להגיד תחומי השדות ושומרי העיר מקבלים שכרם מכ"א לפי חלקן והחופר בורות והבלן והספר בזמן שבאים בכוח האריס אז האריס משלם להם ואם באים מכוח בעה"ב בעה"ב משלם להם. לשיטתו מצד הגברא לכן סוברים שהעובדים בקרקע יש להם אחיזה ותפיסה בקרקע בזכות עבודתם

ותולה בזה האם צריך לזרוע פעם שלישית, וריש לקיש לא מחלק אם היא בדוקה אלא מחלק שאין זורעה שוב זה דוקא אם צמחה ואכלה חגב, אבל אם לא צמחה כלל זורעה שוב ושוב. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם לא צמחה כלל הרי מצ"ע היא חייבת להצמיח ככל קרקע, לכן זורעה שוב ושוב, אא"כ זרעה 3 פעמים שאז זה כבר חזקה מצד החפצא שאין יכולה להצמיח.

לירושלמי - המקבל שדה מחברו זרע שנה אחת ולא צמחה כופין אותה לזרעה שנה שני' ואם בשני' גם לא צמחה אין כופין אותו לזרעה שלישית, אמר ריש לקיש זה נאמר בשדה שאינה בדוקה, היינו שמעולם לא זרעו בה, אבל בשדה שהיא בדוקה היינו שכבר זרעו בה פעם וצמחה - כופין אותו וזורעה שלישית. לשיטתו מצד הגברא ולכן מחלק שאם היא בדוקה בשביל האדם אז זורעה הרבה פעמים כיון שזה בעי' רק במזלו, לכן אי"צ לזרוע פעם שלישית כיון שמצד האדם מספיק פעמיים ואי"צ פעם שלישית לבדוק שיהי' חזקה מצ"ע בשדה, ואם פעם זרעו בה והצמיחה אז אפשר לומר שזה מצד מזלו שגרם שלא תצמיח ולכן צריך לזרעה פעם שלישית לראות שזה מצד השדה ולא מצד מזלו.

מה הדין של הבונה בנין ארעי בשבת? לבבלי - משמע שחייב. לשיטתו מצד החפצא והרי בפועל נוצר ונבנה פה משהו מצ"ע. לירושלמי - משמע שפטור. לשיטתו מצד הגברא ולכן צריך שיהי' בבנין זה חשיבות מצד האדם באופן של קביעות. ועצ"ע.

מהו גדר מלאכת הבערה בשבת? לבבלי - עיקר האיסור זה משום כליון העצים. לשיטתו מצד החפצא שזה נוגע לעצים מצ"ע שכלים באש. לירושלמי - עיקר האיסור זה משום הגדלת האש. לשיטתו מצד הגברא שזה בעיקר מה שנראה לאדם. ועצ"ע.

רוח אחת או רק השדות שמסביבה, כבר זה מראה שזה לא בגלל מזלו של השוכר ולכן מנכה מהשכירות.

המשך
המקבל שדה מחברו - מי חייב בתרו"מ? לבבלי - לא מובא. לשיטתו מצד החפצא וודאי שכ"א מעשר על הפירות שקיבל. לירושלמי - המקבל תורם תרומה, ובעל השדה מעשר את שאר המעשרות. ור"מ אומר שהמקבל גם תורם וגם מעשר. ור' יהודה מחלק שאם נותן לו מאותה שדה ומאותו המין אז רק תורם ונותן לו אבל אם נותן לו משדה אחרת וממין אחר מעשר ונותן לו. וחכמים מחלקים שאם זה מאותו שדה נותן לו בין מאותו המין ובין ממין אחר רק תורם ונותן לו אבל אם משדה אחר נותן לו בין מאותו המין בין ממין אחר מעשר ונותן לו. לשיטתו מצד הגברא ולכן מביא כל הדעות מי חייב לעשר מצד התחייבות האנשים אחד לשני, וגם מבדיל בין תרומה למעשר, שזה תלוי בדעת האדם.

קו, ע"ב
האם המקבל שדה לזרעה קטנית יכול לזרעה תבואה?

לבבלי - הגירסה קבלה בשביל לזרוע קטנית יכול לזרעה תבואה, אבל אם קיבל ע"מ לזרוע תבואה לא יזרע קטנית. לשיטתו מצד החפצא ולכן אם הסכים לזרוע קטנית (שזה קשה לקרקע) בודאי שיסכים שיזרע לקרקע, שזה פחות קשה לקרקע.

לירושלמי - אם קיבל לזרוע קטנית לא יזרע תבואה, אבל אם קיבל בשביל לזרוע תבואה יזרע קטנית. לשיטתו מצד הגברא ותבואה זה שם כללי שכולל הכל ולכן מותר לזרוע גם קטנית.

המשך
המקבל שדה ולא צמחה - האם צריך לזרעה פעם שלישית?
לבבלי - מחלוקת רבי ורשב"ג לענין חזקה

המפתח לגאולה רק בידים שלי

והרוחניות, ממילא תראה איך שכל העולם הוא רק עוזר לך, ולא צריך לבקש מהרבי שיביא את המשיח, כי אנחנו צריכים לפתוח את העיניים, והיום זה מאוד קשה כי יש הרבה פיתויים ויש הרבה דברים שמסיחים את הדעת, אבל אם משהו יחליט לוותר וגם הנה"ב מסכימה לזה, הוא יכול להרגיש גאולה.

כל יום זה מלחמה חדשה, כל יום זה נסיונות חדשים, אבל אם הנקודה מול העיניים, שמוותרים על הגשמיות והרוחניות, וביחד עם זה מתנהגים בדרך הטבע, לא בגלל שאנחנו מאמינים בטבע, ואפילו לא כדי לעשות כלי (כמו שהי' בדורות הקודמים) וכמ"ש בלקו"ש בפרשת בלק חח"י עה"פ בהפטרה "אשר לא יקווה לאיש ולא ייחל לבנ"א" שיהודי נמצא לפני הגאולה ככזה ביטחון שהשלך יהבך על ה' והוא יכלכלך, היינו שה' יעשה לך גם את הכלי, בכ"ז ה' רוצה כדי שיהי' דירה בתחתונים לעשות דוקא בדרך הטבע, ויותר מזה הרבי מסביר בפרשת פנחס תנש"א שאפשר לעשות א"י (=גאולה) בכל מקום ובכל זמן גם בתוך העבודה.

חשוב להסביר שמצד העצמות מוות וחיים זה דבר אחד וזה מה שיתגלה בתחה"מ, שגם מה שהי' נראה לנו מוות כל הזמן זה בעצם דרגה גבוהה בחיים, ע"ד שהמדע גילה את התנועה בתוך הדומם שלפני זה הסתכלו וראו רק דומם, היום מסתכלים במכשירים ורואים הכל זו, ועד"ז יתגלה לע"ל, שכל המוות שחשבנו עד עכשיו זה באמת הי' חיים. ומי שמחבר הפכים היינו שמצד א' מותר על הכל כמו אדה"ז ומצד שני עושה בדרך הטבע לגלות את הא' בתוך הגולה ונעבודה זה שייכת לכ"א מצד גילוי עצם הנשמה וגם מצד הגוף הגשמי שמוכן לזה, כמו שכתוב בפרשת בהעלותך תנש"א ובעוד כמה שיחות בדבר מלכות (כמו תולדות תשנ"ב) אז יראה בכל הקשיים לא רק כמו אתגרים אלא ממש כמו קרקס, וזה עצמו שמתבוננים למה מגיעים ע"י עבודה זו כמובן שזה נעשה מתוך שמחה הכי גדולה.

ז"א למסקנה שהכל תלוי רק בי ולכל אור"א יש כח כמו פצצת אטום שיכול להפוך עיר שלמה, למעלותא וכן להסתכל על כל הקשיים כמו קרקס וכנראה במוחש שישנם אנשים שקרו להם אסונות גדולים מאוד ומי שישאל אותם יראה שהם חיים עם הגאולה ובשמחה וכמו קרקס.

בברכת פקחת העיניים לגאולה האמיתית והשלמה תיכף ומיד ממש!

בהדרן שיצא לקראת כ"ב שבט 3 תריסים (מאמרים מלוקט עמ' קסא) הרבי מלך המשיח שליט"א מבאר שישנן שלוש הסתכלויות על העולם.

א. מי ששקוע בתאוות עוה"ז הוא רואה את כל החיים כל הזמן כמלחמה אמיתית בין טוב לרע שיש סכנה של חיים ומוות.

ב. ומי ששקוע בתאוות רוחניות (גילויים של ג"ע) מסתכל על כל החיים והנסיונות כתרגיל של מלחמה.

ג. ומי שמוותר על הגשמיות וגם על הרוחניות כמו שאדה"ז אמר לא רוצה ג"ע לא רוצה עוה"ב רוצה רק אותך בעצמך - זוכה ומסתכל על כל הקשיים בחיים ועל כל המלחמות כמו קרקס. דרגה גבוהה זו שהייתה שייכת רק בזמן הדבקות של אדה"ז - הרבי מלך המשיח שליט"א מוריד את זה אל כל אחד מאיתנו ולא רק לנפש האלוקית אלא כמ"ש במאמרים מלוקט ו עמ' ק, שגם הנה"ב תיטחף לאהבה גבוהה זו.

ממילא, היום כשאני מסתכל על החיים ואני יודע שהרבי מה"מ שליט"א אומר שהעולם מוכן לגאולה - אם אני רואה נסיונות וקשיים זה רק בגללי, שאני שקוע או בתאוות גשמיות או בתאוות רוחניות כנ"ל, אבל אם באמת אני אותר - אז בדורות הקודמים, גם אם משהו הי' מותר על הכל כמו אדה"ז (אפילו שזה לא הי' שייך אז) העולם הי' רע ואכזרי (כמו הקומוניסטים שהרגו חסידים שהיו בביטול גמור) אבל היום מי שיגיע לדרגה זו - העולם רק יעזור לו, כי האורות של הגאולה כבר נמצאים בעולם והעיניים הרוחניות של כל יהודי כבר רואות את הגאולה.

ממילא, ע"ד שאומרים חסידים מה ההבדל בין חסיד למתנגד, ע"ד הבדיחה על שני אנשים ששמעו על ההמצאה של אוטובוס קומותיים, התרגשו מאוד ואחד ישב למטה והשני בקומה השני', באמצע הנסיעה שואל זה שיושב למעלה את חברו למטה מה נשמע? אומר לו: כמעט מגיעים. ומה קורה אצלך למעלה? עונה לו חברו: אצלנו הנהג עדיין לא הגיע. והנמשל מובן. וכמו כל הכועס כאילו עובד ע"ז. חסיד יודע שכל הכועס כאילו עובד ע"ז או חסיד שכועס הוא לא מנסה להצדיק את עצמו, לא משנה מה הייתה הסיבה הוא אומר: טעיתי ועברתי ע"ז, מי שלא חסיד ינסה להסביר שההוא אשם ועד"ז בשאר דוגמאות.

ממילא, היום אם אני לא מרגיש את הגאולה, זה בעי' רק שלי. לפתוח את העיניים: לוותר על הגשמיות

לזכות

ר' מיכאל יואל שיחי' מיטלמן וכל משפחתו שי'
שיזכו לברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם בבני חיי
ומזוני רויחי וחיים נצחיים בקרוב ממש בהתגלות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לע"נ ישראל יצחק בן משה חיים ע"ה מיטלמן
לע"ע מנוחה רבקה בת בן ציון

לזכות

הרב מנחם מענדל וזוגתו חנה ביילא גיצא
ובניהם: מרדכי דב, חיים יצחק עזרא, דינה הודל, דוד שניאור זלמן

דרייזין

שיזכו לברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם בבני חיי ומזוני רויחי
וחיים נצחיים בקרוב ממש בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שליט"א

לע"נ

אברהם מאיור בן דובער

למשפחת ויזל

לזכות יעקב ופאני
ובניהם ליאור ועדי דנגור

לזכות

ראובן ושרונה שי וכל יו"ח

שاعر

לזכות ניסן קצבי, אריאלה קצבי
וילדיהם:

שרית ובעלה יוסף וילדיהם אריאלה
מרים, תהלה רבקה, ראובן שמואל
ושירה חנה.

זבולון ומיכל קצבי וילדיהם שטערנא
שרה, מנחם מענדל, יהודה גבריאל
נח, חי מושקא.

אלישע ושני קצבי ובתם חי מושקא.

לזכות אמיר שמעון, דפנה סתוית
ואיתי משה

אלישר

•

לע"נ זכרי בן שמעון

לזכות שמעון בן יוכבד שיחי

ארלט בת שמחה שתחי

משה בן ארלט שיחי וזוגתו איילת

בת חי ויקטוריה תחי

מאיר בן ארלט שיחי וזוגתו חן לי

(חנה) בת מרים שתחי

עדי בן ארלט שיחי וזוגתו שלומית

בת עליזה שתחי

חיה ויקטוריה בת ביי שתחי

ויוצאי חלציהם למשפחת

אברמד

לזכות הרב אברהם אליעזר שיחי

וזוגתו ענבר תחי וכל הילדים

לברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם בבני חיי ומזוני רויחי וחיים
נצחיים בקרוב ממש בפקיחת העינים לגאולה האמיתית והשלימה
תיכף ומיד ממש

לזכות הרב **אלון** שיחי' וזוגתו **ליטל**
תחי' וכל הילדים שי' למשפחת
דביר

לזכות אמי מורתי **עוזית** תחי' וכל
הילדים והנכדים והחתנים והכלות
והנינים למשפחת **שניאורסאהן**
שיחיו

•

לע"נ אבי מורי **משה זלמן**
בן **ישראל יוסף** ע"ה

לזכות מו"ח **גדעון** שיחי' וזוגתו
לאה שתחי', אמו אסתר וכל הילדים
והנכדים והנינים והחתנים והכלות
למשפחת **שרון**

•

לע"נ עמרי בן שמעון

לזכות **יוספה לב עמי**

•

לע"נ אליהו בן משה

לזכות הרב **יוסף יהונתן** שיחי'
וזוגתו **דנה** תחי' וכל הילדים
למשפחת **גבירץ**

•

לע"נ הרב זאב ורנר בן הרב יהודה
לייב ע"ה גבירץ

לזכות הרב **דוד** שיחי' וזוגתו **פז**
תחי' וכל הילדים שי' למשפחת
זהבי

•

לע"נ הרב אברהם חליל בן ניסים
ע"ה

לע"נ יהודה בן יצחק ע"ה
לע"נ יוסף בן מיכאל ע"ה

לזכות הרב **נחום** שיחי' הלוי
וזוגתו **טל** תחי' וכל הילדים שיחיו
למשפחת **לוי**

לזכות החייל **מנחם מענדל** גינזבורג

שיזכו לברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם בבני חיי ומזוני רויחי וחיים
נצחיים בקרוב ממש בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לזכות הרב **אריה** בן חנה מונה
מיכאלה
וזוג' **שרה** ולנטינה בת אביבה
וילדיהם:

מנחם מענדל, מנוחה רחל
אביבה, חיה מושקא, רבקה
מרים, שיינא בלומא, יוסף יצחק,
דבורה לאה
שיחיו **לוי**

לע"נ רפאל בן ייעש ע"ה

לזכות הרב **עמוס** שיחי' וזוגתו **חנה**
תחי' ובנותיו לינור מיטל ורומי תחי'
ברזילי

לזכות הרב **אורן** וזוגתו **ליאורה** תחי'
וב"ב שי' **פופר**

לזכות הרב יצחק וזוג' שיינדל שי'
רייטפארט

לזכות הרב מיכל שיחי' וזוגתו שפרינצע גיטל תחי' וכל הילדים שי' למשפחת **גולדהירש**
לזכות הרב שלמה שי' וזוגתו וכל הילדים למשפחת **ורדיגר**
לזכות הרב אליעזר שיחי' וזוגתו תחי' וכל הילדים שיחיו למשפחת **קרונהייזר**
לזכות הרב אברהם שיחי' וזוגתו רבקה תחי' וכל הילדים למשפחת **רסקין**
לזכות הרב מרדכי אהרון שיחי' וזוגתו אסתר תחי' וכל הילדים למשפחת **פייגלין**
לזכות הרב ליבל שיחי' וזוגתו תחי' וכל הילדים למשפחת **ניו**
לזכות הרב שלמה ורבקה **קוגל** וכל יו"ח
לזכות כל השותפים להצלחה הגדולה בבית חב"ד למטיילים הישראלים במלבורן

•

לע"נ הרב יצחק דוד בן מנוחה רחל ע"ה **גרונר**
לע"נ הוד בן אייל ע"ה
לע"נ איריס בת אמנון ע"ה

לברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם בבני חיי ומזוני רויחי וחיים
נצחיים בקרוב ממש בפקיחת העינים של כולנו לגאולה האמיתית
והשלימה תיכף ומי"ד ממ"ש ממ"ש ממ"ש!